

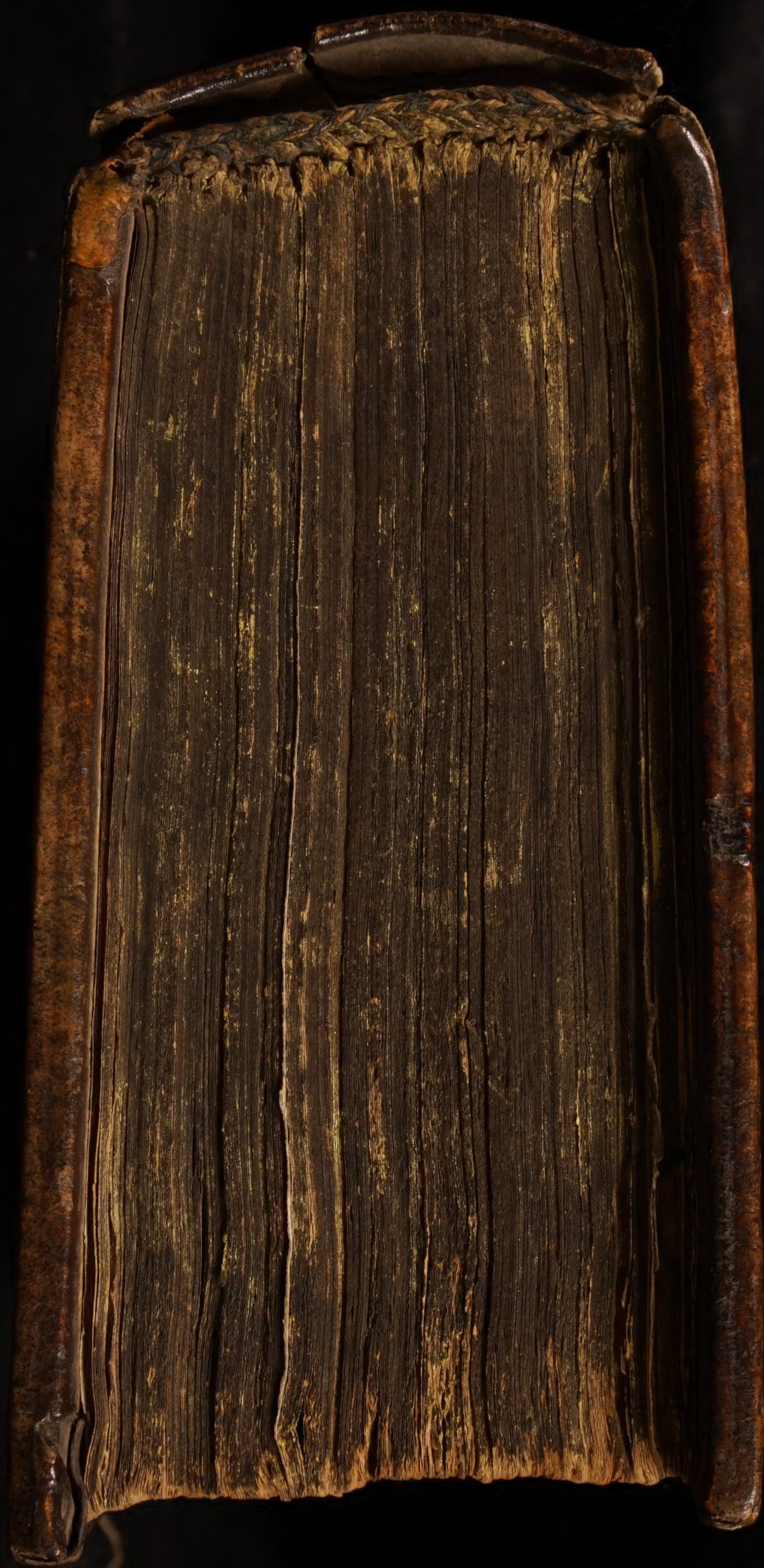
Dormi secure

Sermones de tem-
pore.

1641.

Class. 11. Volume 5

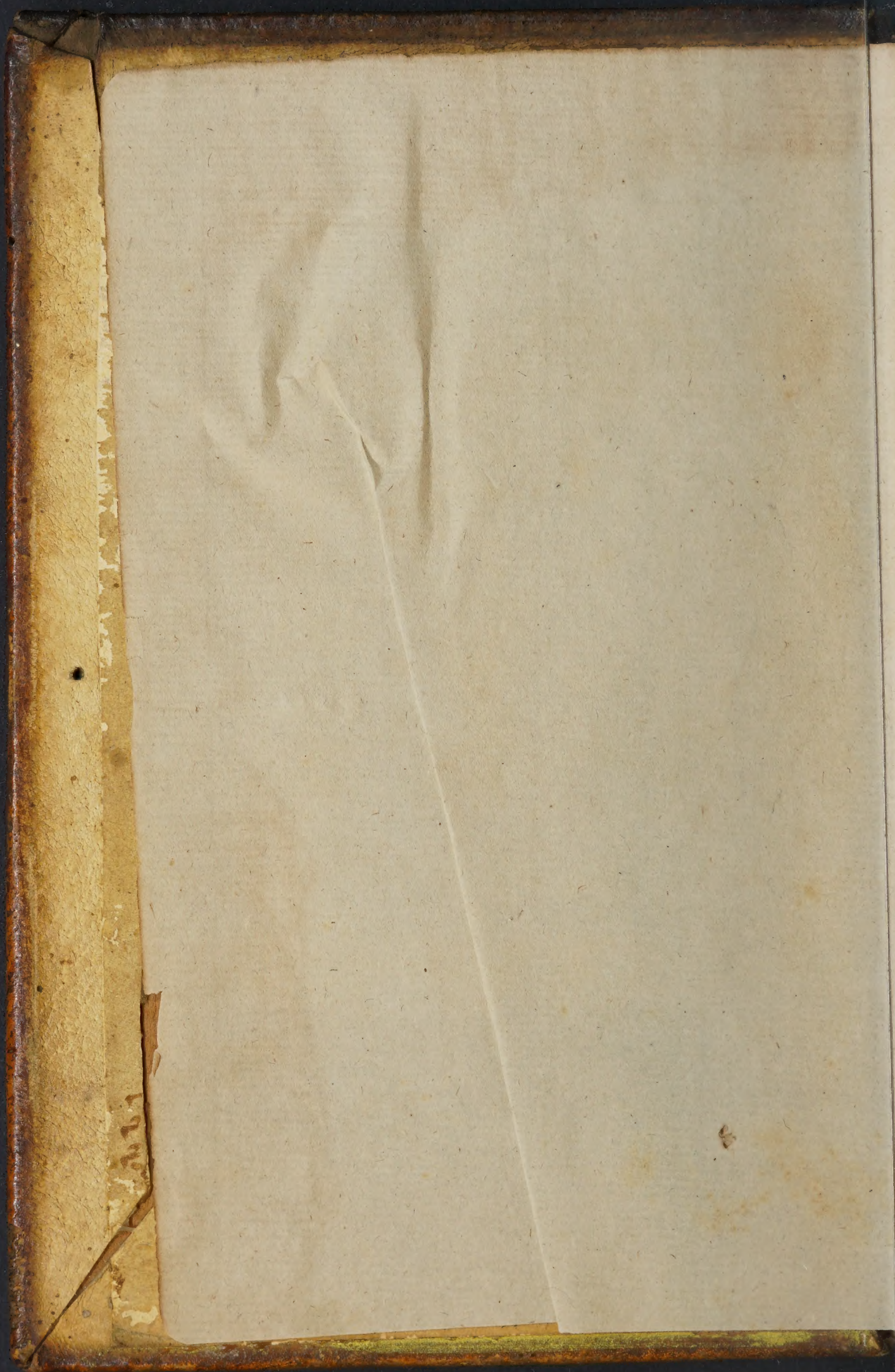

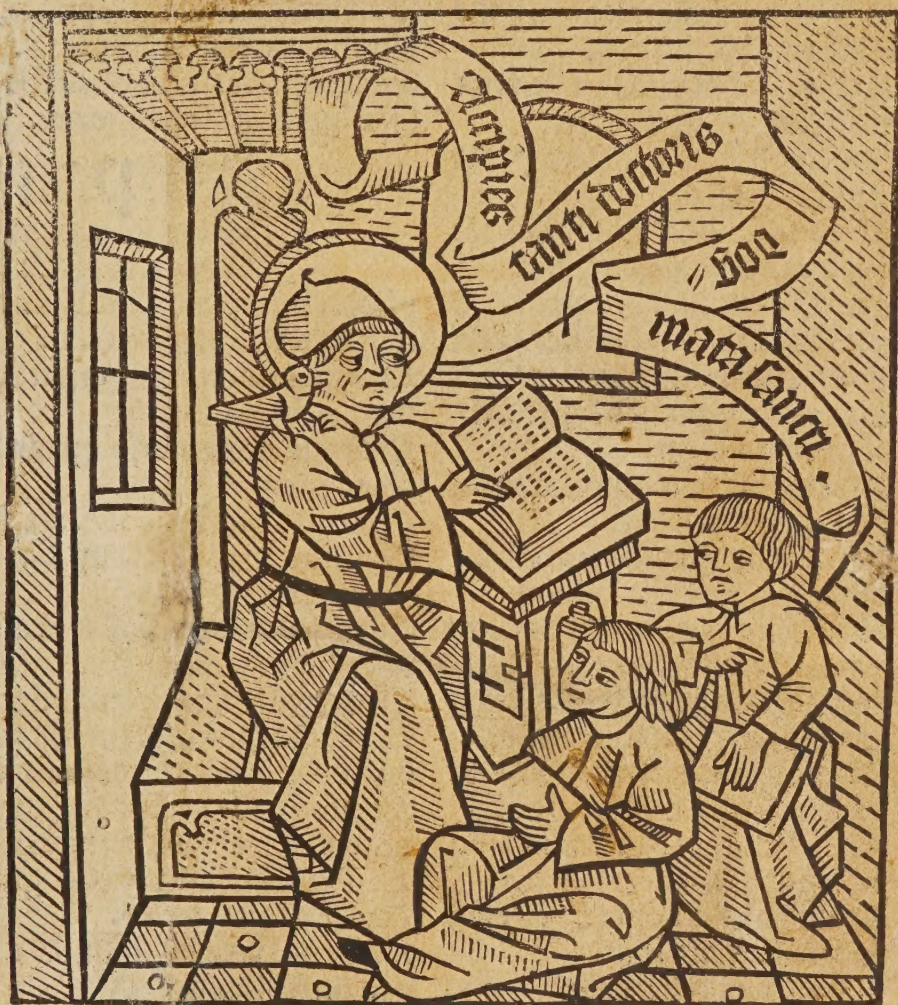
114230-1040405

Hermones Dormi
 secure vel Dormi si
 ne cura de tēpore

Pro Residentia Rm
 omn. Recollectorū
 proa Thuringia
 Sta. Elisabetha in
 Saltingstuf 1685.

Tabula

Tabula siue directorium sermonū Dormi secure sūm alphabēti ordinē q̄ t̄gīt materias ī singulis sermonibus contentas. Incipit feliciter.

Sequitur de A.

Abstinen

tes z bene ieiunantes mercedem habebunt apud deum sermōe. xvi.

Abstinentia est virtus z summa medicina. sermone. xxxvi.

Abijcere debemus sordes peccatorum. sermone. i.

Abcondita sunt nobis quatuor que nullus hō pfecte scit. ser. xxi.

Accidia est vnum de septē vicijs p̄tra donū fortitudinis ser. xxxvi

Aduentus domini triplex. ser. i.

Aduentus domini est quadruplex. sermone. iij.

Admiranda sunt quatuor omni mundo sermone. vi.

Advocatus quando accusatur dominus facit tria. sermone. l.

Agricola quatuor facit circa agrum suum. sermone. xi.

Anima plus est q̄ corpus. z hoc propter quatuor sermone. lvi.

Animam christi cruciaverūt iudei quadrupliciter. ser. xxiij.

Animalia quatuor docent nos ad vigilandum. sermone. xxi.

Arbor bona quatuor bona debz habere. sermone. xlii.

Arbor bona debet habere sex ramos. ibidem.

Arguere aliquem volens debet considerare quatuor. ser. xxxij.

Sermonū

Arguet deus hominem a quatuor. ibidem

Aptista

Jobannes fuit quadruplici vinculo ligatus. sermone. iij.

Baptismus est ianua z porta salutis. sermone. xxxix.

Bella cernens aliquis princeps imminere sibi tria facit. ser. x.

Bonus pastor circa oves suas facit quatuor. sermone. xxx.

Ampana

est multiplex. ser. xxv.

Caritas xp̄i icēsa tripliciter omnem naturalem amorem excellit. sermone. xxiij.

Lecario oculorum fit quatuor modis. sermone. xiiij.

Lecitatis illuminatio quadruplex ibidem

Lena quadruplex. sermone. xliij.

Creatura triplex defleuit mortē christi. sermone. xxv.

Libarijs dixeris pascit christi oves suas. sermone. xxx.

Circumcisio multiplex. ser. lxx.

Civitates quatuor sunt in quibus habitāt oēs creature. ser. xv

Cogitationibus septem bonis adversat dyabolus. sermōe. xix.

Converti dēmo ad deū cito ppter quatuor causas. ser. xv.

Contritio vera nō infundit nisi a solo deo. ser. xij.

Corp⁹ xp̄i aūq̄ accipiam⁹ dēmo nos lavare a quatuor. ser. xxiij.

Crux xp̄i siḡt p̄ altare. ser. lxxij.

Tabula

Eum dili

gere dē⁹ q̄ruor mōis
sermone.lix.

Demonēs q̄ruor cūciūtur p qua
tuor vtutes.sermone xix.

Desertū significat p̄niam veram
ppter q̄ttuor causas.ser.xvij.

Dignitates septē pro septem vi/
cijs vitatis p̄mittit ipe deus.ser
mone.xliiij.

Dilectōem dep̄nkerūt rhomani
ad modū iuuenis.sermōe xxiij.

Dilectio cōpatur languori prop
ter q̄ttuor.sermone lix.

Disciplinā triplex.ser.xxiij.

Dotes septem.quattuor corpis
et tres anime.sermōe xliiij. z ser/
mone.lxvi.

Ecclesiā i

trans ad audiēdum
missam sex conditio

nes debet habere.sermōe lxxvij. z
sermone.lxxvij.

Elemosynā dantes hēbūt merce
dem apud deū.sermōe xvi.

Errant duodecim genera hoīm.
sermone.xlvij

Exemplar est nobis christus.ser
mone xxv.

Exempla quattuor dedit nobis
christus in cena sua .sermo /
ne.xxiij.

Facies ho

minis indicat p̄plexio
nez eius vt dicit Pla

to.sermone.xiij.

Facies mūdatur vt fiat clarior.

Sermōnū

sermone.lv.

Filia syon significat animaz fide
lem.sermone.j.

Filij dei debem⁹ esse q̄ttuor mo/
dis.sermone.xl.

Filiis quattuor facit p̄r.ser.xv.

Fidelis quisqz debet fugere qua
tuor.sermone lxxvi.

Ratia spi

ritussancti est lux.ser
mone xxxviij.

Gradus decem spirituales tran
siuit christus retrosum in sole.
sermone.ij.

Gratiosum hominē faciunt tria
sermone.xxxiij.

Graue eleuatur sursum p quat/
tuor instrumēta.sermōe xxxv.

Gloriam electoz dominus vult
agere p tria.sermone vi.

Dmīnū

quattuor genera
nō intrabūt in re/
gnum celoz.sermōe xlvij.

Dominuz duodecim genera er
rant in ecclesia.sermone.xlvij.

Doīm quattuor generibus loq
batur.deus.sermone.lxi.

Domo qlibet debet facere quat
tuor circa cor z corp⁹ suū .ser.xi.

Dominum in hoc mūdo triplex
distinctio.sermone.xij.

Humilitas ē mater christi.ser/
mone.xviij.

Humilitas cōmendat in quat/
tuor.sermone.liij.

Humanum genus ante pecca/
tum in paradiso habuit tres ma

Tabula

gnas dignitates. sermone. xliij.

Lumina

tio quadruplex. f. xliij.

Judicabit xps i quo

iudicio faciet quattuor. sermo. ij.

Judiciu quodlibet sp quattuor

vl quinqz psonas reqrit. ser. xxxij.

Inuidie vicio multi moriuntur

in anima. sermone. lviij.

Ingratitudo est ventus exiccās

sermone. x.

Euare de

bemus oculos ad deuz

quattuor modis. ser. xx.

Litteras quattuor scripsit pater

filio suo. sermone. xx.

Loca sunt quattuor in quibz ois

creatura ptinet. sermone. lviij.

Loquebatur dñs quattuor gene

ribus hominum. sermone. lxi

Lux est quadruplex. ser. xxxviij.

Ansuetu

do xpi ostenditur i

tribus. sermone. j.

Maria virgo fuit ort⁹ pclusus

multis modis. ser. iij.

Maria est flos

Manus sunt quattuor quas de

bemus inspicere. sermone. xxix

Mercedem quattuor genera ho

minu habebut apud deu ser. xvi

Missam bona volēs audire ha

bebit sex conditōnes. ser. lxviij

Misericordiaz qttuor generibz

hoim vult oñdere deus. ser. ly.

Misericordiā facere multa sūt

q comouēt hoiem. sermo. ibidez

Bermonū

Montes quattuor sunt spiritua

les. sermone. ix

Mors triplex malorum. ser. xliij

Mortez christi triplex creatura

defleuit sermone. xxv.

Mors quadruplex. sermo. lviij

Mundus compať nocti ser. xlv

Mundus omnis quattuor ad

miratur. sermone. vi.

Mundi pres quattuor sunt que

habent suas portas. ser. xxix.

Mundat aliqua res quattuor

modis sermone. lv.

Stus ē no

bis xps puulus. f. xlix.

Naues significant mercatores.

sermone. xxxviij.

Nullus hō pfecte scire pt qttuor

in hac vita. sermone. xxi.

Nuncij tres. sermone. xx.

Culi iusti

hois quattuor videre

debent. sermone. liij.

Oculos nostros ad deu qttuor

modis leuare debemus. ser. xx.

Oportebat christu in qttuor esse

sermone. vij.

Opiones qttuor de aia. ser. xxiiij.

Osculate sunt christu quattuor

persone. ibidem

Ani bus

quinqz pascit deus

familiā suā. ser. xx.

Panis sacramentalis qttuor vti

lia homini digne sumēti prestat

sermone. xli.

Pastor bonus circa oues suas

Tabula

quattuor facit. sermo. xxx.
Predicatores debet in vinea la-
borare. sermo. xij.
Predicatoris conuersio pbatur
tribus rōnibus. sermo. vij.
Predicatori quattuor sunt assu-
menda si vult a deo exaudiri. ser-
mone. xviij.
Predicatoribz quattuor testimo-
nia adducunt. ser. xxxvj.
Peregrinus est christus fact⁹ p
nobis ppter quattuor. ser. xxvij.
Petere debemus quattuor. ser/
mo. xxiiij.
Principem gratiosuz faciūt tria.
sermone. xxiiij.

Rationem

reddemus in die iudi-
cij de tribus. sermo. j.

Rationem oportet nos reddere
de quattuor. sermo. l.
Radices male sunt tres. ser. ix.
Regnum celozū non intrabunt
quattuor genera hoīm. ser. xlvij.
Resurrexit christ⁹ quattuor mo-
dis. sermone. xxvj.
Rex quilibet debet habere quat-
tuor conditiones. sermo. j.
Rōs habet quattuor pprietates
bonas. ser. xxxiiij.
Rote fortune comparat status
mundi. sermone. vij.

Acramen

ti venerabilis quadru-
plex dignitas. ser. xxiiij.

Securib⁹ sex pcutitur peccator.
sermone. xxx.

Sermonū

Seruis suis facit domin⁹ quat-
tuor bona. ser. lxiiij.
Signum quadruplex in sole fa-
ctum est ⁊ fiet. sermo. ij.
Scribere debent duodecim ge-
nera hominū sup virgas consci-
entie sue nomina eoz. ser. xlix.
Scriptura quadruplex. ser. lxiiij.
Spūs sanctus quattuor operat⁹
sermone. xxxvij.
Status duodecim sunt in eccle-
sia. sermo. xlix.
Status hominis tripliciter con-
sideratur. sermo. xliij.
Sollicitudo mala habz tres ma-
las pdiciones. sed bona sollicitu-
do habet tres bonas. sermo. lvi.
Stulticie quattuor sunt propter
quas homo cōtristari debet. ser/
mone. xxxj.
Superbia pingit cum tribz co-
ronis. sermo. xix.

Estimōia

quattuor adducuntur
sup peccatores ⁊ non

credentes. sermo. xxxvj.
Trinitate quattuor sunt inuesti-
ganda. sermone. xli.
Tristantur quattuor genera ho-
minum ppter quattuor causas.
sermone. xxxj.
Thronus iudicialis. ser. iij.

Ani hono

ris imago que est. ser/
mone. lxiiij.

Venti quattuor spirituales. ser/
mone. x.

Tabula

Verbum dei est audiendum pro
pter quattuor. sermo. xij.

Vestimentorum tria genera habuit christus. sermo. xxv.

Vicia sex impugnant nos velut
sex duces.

Vie quattuor sunt in quibus multi
deficiunt. sermo. xlviij.

Vinculus quadruplex est in qui-
bus homines ligantur. ser. iij.

Vinea est ecclesia vel anima fide-
lis. sermo. xij.

Vinum quadruplex. sermo. viij.

Virtutes quattuor que debent re-
gere regnum conscientie. ser. v.

Vita eterna nulli datur gratis pro-
pter tria. sermo. xij.

Vita quadruplex est. ser. lxij.

Voces quattuor audire debet qui
libet peccator. ser. liij.

Sermonum Christum

honorare debemus in
quattuor. sermo. xxiij.

Christus dedit nobis quattuor exem-
pla. sermone. xxiij.

Christus surrexit quattuor modis.
sermone. xxvj.

Christus ostendit discipulis suis quattuor
propter quattuor causas. ser. xxviij.

Christus exiit a patre quattuor mo-
dis. sermone. xxxij.

Christus assumptus est in celum pro-
pter quattuor. ser. xxxv.

Christus tria secreta dixit discipulis
suis. sermo. xxiij.

Christi corpus per quattuor virtutes
fuit elevatum. ser. xxxv.

Explicit tabula sermonum.

Sermo

i

Sermones dñicales cuz expo-
sitionibz euangelioꝝ per annum
satis notabiles et vtilis omnibz
sacerdotibz pastoribz z capellanis
qui Dormi secure. vel dormi sine
cura sunt nuncupari eo qd absqz
magno studio facili possunt in-
corporari et populo predicari.
Incipiunt feliciter.

Dominica pma aduentus.

Sermo primus.

D. **Scite fi-
lie syon**

ecce rex tu^s venit
tibi mansuet⁹. Mat. xxi. Verba
ista scripta sunt originalit^r Zach.
ix. vbi dicit. Exulta sat^r filia hierlm
iubila filia syon. Ecce rex zc. Et le-
gunt^r verba ista^s euangelij duabus
dñicis. s. in pma dñica aduent⁹.
z in dñica palmar⁹. In dñica pal-
mar⁹ legit^r. qz puenit illi dñice qtu
ad sensuz z factu historicu. Sz in
dñica pma aduent⁹ couenit qtu
ad sensuz z factu allegoricu. quia
allegorice p aduentu christi i hie-
rusale signat^r aduent⁹ xpi in carne
Appropinquauit em dñs spua-
liter hierosolymis qn per carnis
assumptione in q est pacis visio
visitauit illam z recociliauit sibi.
Dicit g. Dicite filie syon zc. In ver-
bis istis tria sunt pconsideranda. Pri-
mu est qd signat^r pfilia syon zc.

Scdm est qd est rex iste. z quo ap-
pellat^r. Tertiuz est quo rex iste ve-
nit. z ad quid venire dicit. Primuz
notat^r cum dicit^r. Dicite filie syon
Scdm cum dicit^r. Ecce rex tuus.
Tertium cu dicit^r. venit. Primo
ergo p istam filiaz syon quelibet
anima fidelis signat^r. qz syon int^r
patur speculu. z quelibet anima
fidelis est filia xpi. qui est speculu
sine macula. z candor lucis eter-
ne. Sap. vii. Vel filia syon dicit^r
anima fidelis. quia in ipsa tanqz
in speculo lucet z resultat imago
dei. ad cui⁹ imaginē facta ē. Ben.
ii. Creauit deus hominem zc. Ve-
re i qualibet anima fideli relucet
imago dei tanqz in speculo. maxi-
me qn est munda ab omni pecca-
to mortali. sed quando est in ali-
quo peccato mortali denigrata ē
super carbones. Tren. iiii. de pec-
catoribz. Denigrata ē facies eoru
sup carbones. Et alibi. Egressus ē
a filia syon eis decor eius. Vel p
filiam syon signat^r anima fidelis
que debet speculari z contempla-
ri celestia. quia sicut dicit^r Job. v.
Homo nascitur ad laborem. sz
qstuz ad corpus. z auis ad volan-
dum. id est anima ad cōtemplan-
dum celestia. Secundū est vide-
re quis est iste rex. z quomodo ap-
pellat^r. Iste rex christus est. et ap-
pellatur iesus. i. saluator mundi
Luce. j. Dixit angelus beate ma-
rie. Ecce concipies z paries filiu
z vocab nomen ei⁹ iesum. i. salua-
torem mudi. Rex iste xps est. ipse

p. 7

27

Bermo

rex est q̄ habz in vestimēto z in fe
more suo scriptū. Rex regū z do
min⁹ dñantiū Apoē. xix. Ecce om
nes filij regū istius seculi non st̄
nisi reguli respectū illi⁹ De illo re
ge dicit Isale. xxiiij. dñs iudex nr̄. le
gifer noster. rex nr̄ zc. Iudex no
ster dicit. qz nos oēs iudicabit. Le
gifer noster. qz qñ venit in mōm
nouā legē. i. legē euāgelicā nobis
dedit z reliq̄t. Nec em̄ ē lex pre
ciosa glōsa z imaculata zc. Rex
noster dicit. qz nos regit. Psal. Do
minus regit me zc. Iste rex qñqz
cōditōnes habuit q̄sbabere dēt
q̄libet rex bon⁹ z q̄libet bon⁹ chri
stianus q̄ est rex suūp̄i⁹ z sensuū
suoꝝ scz iusticiā. sapiām. poñam
māsuēdudinē z huilitatē. Man
suēdudo istī⁹ regis nr̄i ostēditur
in tribus ad pñs fuisse. Primus
est in benigna peccatoꝝ ad pñas
vocatōne. z in eoꝝ dulci receptō
ne. vt patz ī Matheo ap̄lo z Ma
ria magdalena. Itē māsuētus et
benign⁹ est in p̄ctōꝝ dulci recep
tione Jobel. ij. Cōuertimī ad do
minū deū vestz qm̄ benignus et
misericors ē. Scdm̄ ē in auscul
tatōne z exaudicōne orōnū peni
tentiū. z clamore paup̄ez. clamā
tiū ad eū qā dulciter exauduit eos
ps. Clamorē paup̄ez exauduit
dñs. Tertiū fuit in dulci respon
sione Job. xviij. Dixit iesus p̄di
cozi z querētibz eū. Quē queritis
Qui dixerūt Ihs nazarenū. Qui
dixit Ego suz. Istā māsuēdudinē
b̄re debem⁹. qā Prouerb. xij. dicit
Respōsio mollis frāgit iram. ser

iii

mo durus suscitāt furozē. sic cer
te māsuēti hereditabūt terrā. ps.
Māsuēti hereditabūt terram.
zc. Dicite ergo filie syon. ecce rex
tuus christ⁹ venit tibi. i. ad vtili
tatē tuam iustus. sapiēs. potēs.
māsuētus z huilis. O filia syon
tuus dicit rex iste. qā pro te natus.
pro te paup̄ effectus. p̄ te famem
z sitim passus. p̄ te flagell⁹ cesus.
p̄ te vulnerat⁹. p̄ te mortu⁹. z cru
cifixus. Ido dicit Isale. ix. Paruul⁹
natus ē nobz z pro nobz. filius da
tus ē nobis z p̄ nobis ad mortē
datus. Tertiū restat cōsiderare
quomō rex noster venit. et ad qd
venire dicat Sciendū autē q
tripliciter venit. scz in carnem. in
mentē. z ad iudiciū manifestatio
nem Primus aduētus fuit mul
tus desiderabilis Secundus dul
cis z delectabilis Tercius ē cru
delis z terribilis De p̄mo aduen
tu dicat Aggei. ij. Veniet deside
ratus cūctis gentibz Certe adue
ntum istum desiderabāt patres di
centes Isale. lxiij. Urinā dirūpe
res celos zc. Circa istū aduentū
noui regis facere debemus qua
tuor que fieri solent circa alicui⁹
noui regis aduentum Primo q
de eius aduentu multū debem⁹
gaudere. ad Phil. iij. Gaudete ī
domio semp Vere gaudere debe
mus de aduētu christi in carnez.
sicut serui de sui libertate. z capri
ui de sua liberatōne. z egroti de
sua sanitate. z ceci de sui luminis
recupatione. quia exortū est in te
nebris lumen rectis corde. z sic

Bermo

ii

29 pdiri de sua saluatione. z mortui
de sua suscitacione. ad oia ista ve
nit xps in mundū zc. Scdm est
q circa istū aduentū debem⁹ oēs
sordes pctōz a cordib⁹ nostris re
mouere z abijcere. Ro. xij. Abij
ciam⁹ opa tenebrarū zc. Tertiū ē
q debem⁹ nos pparare z bonis
opibus adornare. vt digne possi
mus aduentū ei⁹ celebrare. Et si
cut dicit Eccl. iij. Qui timet dñm p
parabit corda sua. Quartū est q
debem⁹ ei munera p̄ciosa mitte
re z offerre sic fecerūt tres reges
39 Scdm aduent⁹ est in mentē. De
isto dicit Jo. xij. Ad eū veniem⁹ et
mansionē apd eū faciem⁹. Vere
aū aduentū xpi in mentē p grām
fuim⁹ faciles ad seducendū z de
biles ad bene opandū. Terti⁹ ad
uent⁹ erit ad iudiciū manifestatio
nez. De quo ps. De⁹ nū manifeste
veniet zc. Ignis aū ipm pcedet.
dñs ad iudiciū veniet ad iudicā
dum bonos z malos. z ad reddē
dum ei de oib⁹ singul⁹ fact⁹ rōnē
z cōpotū. Un⁹ debem⁹ eē parati z
istū aduentū ad reddēdū ei rōnez
et cōpotuz de trib⁹. Primū est de
verbis ociosis. qz sicut ipse dicit
Mat. xij. Dico vobis qm de omi
b⁹ ocioso qd locuti fuerint ho
mines reddēt rōnē in die iudiciū
q̄tomag⁹ d mēdacij⁹ d detractio
nib⁹ pessimis z iuramēt⁹ zc. Sa.
j. Qui loquit iniquū nō pōt latere.
Scdm ē de p̄p̄is fact⁹. vñ Atha
nasi⁹ in symbo. ad cui⁹ aduentū
oēs hoies resurgere hñt cū corpi
b⁹ suis. z redditori sūt zc. Tertiū

ē de bōis collat⁹ Mat. xxv. Post
multū t̄o xpi⁹ venit dñs serui il
lius z posuit rōnē cū eo de bonis
sibi collatis quō illa custodierit.
Et pmo d bonis nature. s. de aia
z corpe. z de bonis gr̄e. vt de vtu
tibus bonis fortune. vt d diuitijs
z etiā de tpe cōmissio nob ad agē
dum pñiaz. Un⁹ dicit cuilibet. Red
de rōnē villicatōis tue. Luc. xvj.
Jō debem⁹ esse parati ad reddēdū
ei rōnez de ist⁹ oib⁹. qz nescim⁹ qñ
veniet. Luc. xij. Vos estote parati.
qz qua hora non putat⁹ fili⁹ hois
veniet. Et sicut dicit ibidem. Bñs
ille seru⁹ quē cū venerit dñs inue
nerit ita facientē. i. paratum z ad
uentuz xpi ad iudiciū. qz sup oia
bona p̄stituet eū. s. gl̄ie. Que nob
pcedat iesus xpus dñs noster.

Dominica secūda aduent⁹.
Sermo secundus.

Runt si

gna in sole z luna z
stellis. Lu. xxi. Quā

uis em̄ vnusquisqz hō iudicat⁹ in
mortem merita. z illud iudiciū
est qd ad hoies. ideo necesse est vt
fiat iudiciū generale vbi homines
iudicant⁹ z demones z angeli. In
isto iudicio faciet domin⁹ quat
tuor q debēt fieri in iudicio tem
porali qñ reus est capt⁹ z ad mor
tem iudicandus. Primo iudex iu
bet ministros tuba clangētes. vt
omnes veniāt z sententiā audis
ant. vt patz Amos. ij. Morietur
moab in clangore tube. Secūdo
scripta legunt⁹ coram omni pplo

pprie p̄fessionis quid ille reus se/
cit. vt p̄t̄z Nester. xij. Duos suos
confessos iussit rex duci ad mor/
tem eo q̄ cōfessi fuerunt q̄ volu/
erunt occidere regem. Tertio no/
tificat sentētia iudicis ab ore pro/
lata qualē mortē sustinere debēt.
Ero. xij. Nō patiaris maleficos
viuere sup̄ terram. Quarto obe/
dientia ministroz trahentiū reū
ad suppliciu. Un̄ d̄. ij. Mach.
vj. His dictis trahabant reū ad
suppliciu. Ista q̄ttuor facere vult
dñs n̄r iudex viuorū et mortuorū
Nec q̄ttuor p̄bant in B̄ euāgelio
Nouitates signorum tāq̄ tube/
clāgētes p̄t̄es celoz tāq̄ serui
cōmēdabiles. iudices eminētes tā/
q̄ reges venerabiles. rōes euide/
tes tāq̄ p̄fessiōes demōstrabiles.
Et hec patēt i euāgelio vbi dñs di/
xit discipulis suis d̄ iudicio vltio/
querentibz. Erunt signa in sole et
luna et stellis et in terris p̄ssura
gentiū p̄e p̄fusione sonitus ma/
ris. q̄ belue marine magnū soni/
tum facient. qui audiet p̄ vniuer/
sum mundū. et fluctuū que exce/
dent p̄tra naturalē vsum cursuz
suū vltra terminū. arescentibus
hominibz. i. homines erūt macri
p̄pter timorē. que sup̄ueniet vni/
uerso orbi. Nam virtutes celozū
id est angeli. mouebunt. ad cōpa/
tiendū hominibz. et tunc videbūt
filiū hominis venientē ad iudi/
ciu in nubibz celi cum p̄t̄e ma/
gna et maiestate. His aut̄ fieri in/
cipientibz. i. cum hec fiant supra/
dicta respicite et leuate capite ve/
stra.

Et dixit eis similitudines ve/
illud melius possent intelligere.
Videte ficulneam et omnes arbo/
res cum pducūt iam ex se fructū
scitis q̄ iam p̄e est estas. nomi/
nat ibi ficulneam. q̄ est primā ar/
bor que estatē nunciat suis fructi/
bus. Ita et vos cum hec videritis
fieri scitote quoniā p̄e est regnū
dei. Amen dico vobis q̄ non p̄e
ribit generatio hec. q̄ hoīes na/
scunt et moriunt. donec hec omia
fiant. Celum et terra transibūt. i.
potius celum et terra perirent q̄
verba mea vera nō fierent. Et sic
p̄t̄z euāgelii. Quo ad thema re/
deundo. Erunt signa in sole et lu/
na. Nota quadruplex signum fa/
ctum est et fiet in sole. Primū si/
gnum factū est sub Josue. Secū/
dū signū t̄pe Isaie. Tertiū signū
t̄pe passionis. Quartum signum
fiet in iudicio. Et ista quattuor si/
gna debent bene notari p̄pter do/
ctrinam singularem et sp̄ualem.
Primū signum factū est sub Jo/
sue. de quo legit Josue. x. p̄ figurā
id est doctrinam sp̄ualem. Unde
quando Josue debebat filios isrl̄
ducere ad terram p̄missionis ve/
nerunt quinqz reges paganorū
cum exercitibz eorum vt impedi/
rent eos. sed Josue pugnabat cō/
tra eos adiutorio dei. et sol iaz de/
clinavit ad occasum. et clamauit
Josue cum tota fide. Sol ne mo/
uearis donec habuerim⁹ victo/
riam contra inimicos nostros.
Sol obediuit ei et stetit ad spaciū
vnius diei donec omnes inimici

Euāg.

p̄m

Sermo

ii

cos vinceret. Ita moraliter secundum apostolum ad Romanos. xv. Quaecumque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt in antiqua lege. et facta sunt ad nostram doctrinam in lege noua. Filij israel sunt fideles qui intendunt ire post hanc vitam ad terram promissionis eterne. sed quinqz reges cum suis exercitibus impugnant nos. id est quinqz sensus corporis. scilicet visus. auditus. gustus. tactus et odoratus. Exercitus eorum est mundus. diabolus et caro propria. Sed iohannes. id est qui liber fidelis debet cum tota fide deus in temptatione orare. Sol ne mouear sed stes tamdiu donec habuerimus victoriam. Sol iste est iesus christus qui dicit sol iusticie. ne mouearis sed stes mihi in adiutorium. Et quando christus sol iusticie ita deuote inuocatur. tunc paratus erit semper hominem iuuare. propterea ad clamorem iohannis stare fecit solem. Et videtur patet de sancto Antonio qui fuit multipliciter temptatus et a diabolo in corpore laceratus. sed stetit christus verus sol super eum. Et dixit antonius. Ubi eras bone iesu. Respondit. Ego sum hic et steti supra te. sed volui probare fidem tuam. Ideo quando ipsum oramus semper stat ut gratiam nobis infundat. Secundum signum legimus in iij. Re. xx. Factum est verbum domini ad Isaiam prophetam. Uade et dic Ezechie regi ut disponat domui sue quia mouetur. qui fecit secundum preceptum domini et dixit Ezechie. Dis-

pone domui tue quia morieris. et ille vertebat se ad parietem et fleuit fletu magno. et dominus vidit lachrymas suas et dixit. Uade et dic Ezechie. Ecce vidi lachrymas tuas addam tibi. xv. annos ad vitam tuam. Et cum propheta hec sibi diceret petijt signum in sole ita quod sol per decem gradus iuit retrosum. Ita moraliter Ezechias infirmus corporaliter figurat genus humanum spiritualiter infirmatus in anima. et sicut Ezechias fleuit fletu magno pro vita et rogabat deuotissime. ita patriarche et prophete pro vita et liberatione totius mundi generis humani clamantes erant illud Isa. lxiii. Utinam dirupes res celos et descende. et dominus exau. ro. eorum. Unde ait illud ps. Propter gemitum pauperum non exurdi. dominus. Et cum nos voluit de eterna morte liberare fecit signum in sole diuinitatis. ita quod per decem gradus iuit retrosum. Primus fuit primus chorus angelorum et super primus. id est seraphin qui tam ardentem in diuino amore adheret deo laudando ipsum. Secundus gradus cherubin. qui per sublimitatem scientie secreta diuina contemplantur. Tertius gradus throni in quibus deus sedet ut iudicio suo discernat. Quartus gradus dominationes. qui tante dignitatis sunt ut alijs prestant et per diuersas causas mittant ad nos. Quintus gradus est potestates. qui tante potentie sunt ut malis angelis resistant et puniant in hoc mundo.

Bermo

qui eccliam dei impugnāt. **Sextus** est virtutes qui hñt magnam prātem a deo miracula faciendi. **Septim⁹** grad⁹ est pñcipatus qui ad hoc mittūtur vt pñcipes mōi custodiāt z informēt. s; heu eos audire nolūt. **Octau⁹** est archangeloz qui mittūtur vt pro uiciis regant z magna nob reuelent. **Non⁹** est angeloz quoz officiiū est hoies custodire. vt pr; in psal. Angelis suis mādauit de re vt custo. zc. **Decim⁹** grad⁹ est homines ppter quos misit ppiū filiū q se huiliauit z formam serui accipiēs. z hoc fuit signū qd nos dēret redimere a morte eterna. z iste sol oriebat in natiuitate eius. occidit in passione. z reuersus ē in locū suū in ascēsiōe. z hoc est scdm signū solis **Tertiu⁹** signum solis factū est tpe passionis xpī. de quo legit in euāgelio Lu. xxiij. Ab hora sexta vsq; ad horā nonā tenebre facte sūt p vniuersas t̄ras z sol obscurat⁹ est. z ista obscuratio nō fuit eclipsis s; miraculose. Hoc signus fecit dñs ppter tres cās. **Primo** vt se vex deū oñderet q solem creauit. nā tanta fuit in quorūdā iudoz corde duricia vt de signo nō curabāt. z ideo ceci fuerūt z ceci manēt in intellectu vsq; in diē iudiciū. **Secūdo** vt fideles suos ad ppatiendū incitaret. Nam sol natural luxit cū suo dño. qñtō magis nos xpiani q redempti sum⁹ sua sc̄ssima passione. **Tercio** christ⁹ solem obscurauit in passione vt impios ad pe-

iiii

nitētiā reuocaret. sic multi fecerūt. vt pr; in euāgelio. vbi d; q illi q venerūt ad spectaculū illud vñ signis pcutiebāt pectora sua z reuertebātur. qre pcutiebāt pectora. certe hoc ē signū penitētie. Ita etiā z nos pñiam p peccatis faciam⁹. sed duriora sūt corda sarris q sequi ad penitēdum nolūt. **Quartū** signū solis fiet i iudicio extremo qñ celi mouēdi sūt z terra. de quo signo d; Math. Statim post tribulatiōez diez illoz sol obscurabit⁹. Ista obscuratio solis nō erit p interpōem lune. vt eclipsis. sed virtute diuina. z ppter pccōres dānandos. z nō lucebit ampli⁹ sup terram. **Quint⁹** figurā legim⁹ Ezech. xxiij. dixit dñs ad Ezechielē. Fili vade ad regē pharaonē z sume sup eū lamentū et dic ad eū. Ecce hoc dicit dñs. Ex quo tu assilatus es leoni z draconī qui ē in mari. expādā sup terethe meū z extrahā te z pñciam te in terrā z irrigabo terrā fetore sanguinis tui z operiā sup te cuz extinctus fueris celos ne pluant z solem nube tegā. z luna nō dabit lumē suū. z gladius regis babilonis veniet tibi z plangent te oēs tribus terre. Ita moraliter p hñc regem egypti notat⁹ peccator qui tenebrosus est in peccat⁹ ad quē dicunt pdicatores. assilatus es leoni ppter pctā manifesta. et assilat⁹ es draconī ppter pctā occulta. vñ ait Grege. Leo apte irascit⁹ draco occulte insidiat⁹. expādā terethe i iudicio eterno. z extrahā te d mari

Sermo

huius seculi. et irrigabo terram cum fe-
tore peccatorum tuorum. cum extinctus fue-
ris id est expulsus a facie mea. nec
sol. scilicet naturalis. nec sol diuinita-
tis dabit tibi amplius lumen suum
Ideo quod ad thesaurum. Erunt signa quat-
uor. saluatoris. incarnationis. re-
deptionis. et eterne damnationis

Domnica tertia aduentus

Sermo tertius.

Item au-

disset iohannes in vin-
culis opera christi mit-
tens duos discipulos Martham
et Mariam. Videmus quod quando homo est in vinculo
et in loco obscuro tunc non potest esse
letus. Juxta illud psalmi. Posuerunt
me in lacu inferiori in tenebris et
in umbra mortis. tunc hominis illius de-
siderium est ab isto vinculo absol-
ui et ad lucem venire. Ita fuit Ioha-
nes baptista. qui fuit quadruplici vincu-
lo ligatus de quibus desiderabat
absolui. Fuit enim in vinculo sui pro-
prie corporis ubi anima sedebat in car-
cere. Unde Romanus. vii. Quis me libe-
rabit de carcere mortis huius. Se-
cundo in vinculis huius mundi. Ter-
tio fuit in vinculo deserti. ubi cor-
pus suum velut in vinculis casti-
gavit ne macularet suam sanctam vi-
tam. Quarto fuit in vinculis he-
rodias. id est misit duos discipulos
de discipulis suis ad christum ut ipse
interrogaret utrum iohannes deberet
annunciare christi aduentum ad lymbum
sanctis patribus sicut pronuntiavit ad-
uentum christi in mundum. et de hoc or-
itur in euangelio beati Iohannes enim exiuit

iii

desertum et predicauit peccatoribus penitentiam
et increpauit herodem dicens. Non li-
cet tibi habere uxorem fratris tui. penitentiam
age. propter hoc posuit eum in carce-
rem. et iohannes habuit aliquos disci-
pulos qui ipsum sequebantur. propter sancti-
tatem vite et doctrine eius. ut patet in euangelio
In illo tempore. Cum audisset iohannes
opera christi mittens duos de discipulis
suis ut diceret. Tu es qui venturus
es an alium expectamus. quod dicitur. debeo
exultantibus in lymbo dicere tuum ad-
uentum. quia mori debeo in carcere
propter veritatem. Et respondens Iesus
ait illis. Euntes renunciate iohanni
que audistis et vidistis. ceci vident.
claudi ambulat. leprosi mundantur.
mortui resurgunt. pauperes euange-
lizantur. id est peccatores conuersi sunt et
predicant sanctum euangelium. et ait Je-
sus Beatus qui non fuit in me scandalizatus. id est qui non recedit de fide
permanebit usque ad finem Et tunc il-
lis absentibus cepit Iesus dicere
ad turbas de iohanne Quid existis
in desertum videre arundinem vento
agitatum. quod dicitur. Iohannes non est quasi
arundo quod a vento moueatur. quod e-
xistis videre hominem mollibus vesti-
tum. certe non. quia iohannes vesti-
mentum habet de pilis camelorum. qui
mollibus vestiuntur in domibus re-
gum. sed quod existis videre pro-
phetam. certe Iohannes est plus quam pro-
pheta. quia quod prophete predicabant
hoc Iohannes digito demonstrabat
hic enim est de quo scriptum est Ecce
mitto angelum meum ante faciem
tuam qui preparabit viam tuam ante
te Ecce euangelium Duo ad thesaurum.

Bermo

Cum audisset Joānes in vinculis opa christi. In spēali est notā
duz q̄ q̄druplex est vinculū in q̄
bus oēs hoīes ligātur. Primus
vinculū est amoris. Scdm pu/
doris. Tertiū honoris. Quartū
horroris z eterne dānatiōis. Pri/
mū est vinculū amoris q̄ oīa li/
gātur ad diuinū amorē vt deum
sup oīa diligāt. De hoc vinculo dī
Col. iij. Habeat dilectōem q̄ est
vinculū pacis. Istō vinculo fuit
ligatus apl's Paulus Ro. viij.
cū diceret Neqz mors. neqz vita.
neqz gladius. neqz timor poterit
me separe a caritate christi. De q̄
vinculo amoris legim⁹ figurā. j.
Reg. vbi legim⁹ q̄ Dauid vicit
goliā in q̄nqz lapidibz. z libauit
pplm israheliticū de prāte golie
z inimicor. p̄terea Jonathas fi/
lius regis Saul inijt pactū cū
Dauid z quasi vinculo amoris i/
ter se colligabātur. q̄ erāt ambo
ranci amici q̄si haberēt vnā aīaz.
z ionathas exiit se tunicā suam
z induit eā dauid. Ita moraliter
golyas ē diabolus q̄ obsedit ciui/
tatē nr̄i corporis vndiqz z nīcīt a/
nimā nr̄am cape. sed Dauid ma/
nu fortis. i. iustus hō deū diligēs
vincit golyā. i. diabolū in q̄nqz p/
tibus p̄niē. vīcz in p̄fessione. p̄tri/
tione. z satisfactōe. ieiunio z orō/
ne. z liberauit aīam suā de prāte
diaboli. z ideo Jonathas. i. xp̄us
filius altissimi regis ipm int̄atū
diligīt q̄ colligat se cū eo q̄si vin/
culo dilectōis z induit eū vesti/
mēto salutis vt in die iudicij ho/
-

iii

neſte valeat ābulare. vt p̄z fm a
postolū. vt p̄us dcm̄ est. Scdm
est vinculū pudoris p̄cōz. De
isto vinculo dī Dauid in psal. Di/
rupisti dñe vincula mea zc. Istō
vinculū soluit p bonā opatōem
Un̄ Esa. lq̄. Captiua filia syō. sol/
ue vincula colli tui. Syon dī spe/
culū z fcat aīam deuotā q̄ est spe/
culū scrē trinitat̄. ideo p̄sultit p/
pheta dicēs. Solue vincula col/
li tui. Act. xij. Petrus sedebat i/
vinculis cathenis duabz p̄strict⁹
sed venit angelus z excitauit eū
dicēs. Surge z sequere me. et ses/
cucus est eū. z cum venisset extra
portam ait. Nūc scio vere qz mī/
sit dñs angelum suū z liberauit
me de manu herodis. z de omī e/
xpectatōne plebis iudeoz. Ita
moraliter peccator cū in tenebr̄
peccator est cathenis ferreis vlt
vinculis p̄strictus venit angel⁹
domī. id est gratia dei sibi inspi/
rans z dicens. Surge velociter
a peccat̄ tuis z sequere me p cō/
tinēciam z p viam inocencie. Ac/
cipe vestimētum salutis qd̄ amī/
sisti p culpā. z sic educitur de vin/
culis ad viam rectaz que tendit
ad eternam salutē. z tūc peccator
cogitans preterita peccata ait.
Nūc scio v̄e quia misit domī⁹
angelum suū z liberauit me de
manu herodis. id ē diaboli. et de
omī expectatōne plebis iudeoz.
id est dānatoz. Unde dicit bea/
tus Augustin⁹. Eductus p gra/
tiam diuinā de vinculis pecca/
torum meoz. puerus vidi abys/
-

Bermo

iii

sum in qua iacuerā. Et sic patet
scdm Vinculū. Tertiū vinculum
est honoris. et istud est triplex. vt
ptz Eccl̃s. iij. Vinculū triplex dif-
ficile rūpitur. Vni⁹ figurā legi-
mus qd romani depingebāt a-
morē mūdi ad modū pulcre mu-
lieris stantes in circulo aureo in
quo erat scriptū litteris aureis.
qd sum discerne. cuz scieris fuge
et desideria sperne. Sic mlti san-
cti fecerūt et deo adheserūt. vnde
ps. Mibi adherere deo bonū ē
Itē scribebat iuxta Recedo scz a
deo cū amor me trahit p vincu-
lum supbie. Itē scribebat in illa
pte. Suz carus dū viuo qz mun-
dus diligit qd suū est. sz p⁹ mor-
tem valde amar⁹ est. Itē scribe-
batur in tertia pte imaginis. ludo
illudit em̃ hoīem et infantū deci-
pit qd discernere vez nescit. vt pz
de duobz viris quoz vn⁹ voca-
uit aliū et dixit ad eū. Que mi fra-
ter. et cultello ipz occidit. Ita heu
miltos iaz occidit et decipit amor
hui⁹ mūdi. Itē scribebat in q̃rta
pte imaginis Excedo mēre. et hoc
ptz desalomōe cui⁹ mentē excels-
sit amor mūdi. et sic ipz ligauit qd
deos alienos adorauit ppter a-
morē mūdi. Et sic bñ pōt qlibet
dicere quē ligauit vinculū amo-
ris hui⁹ mūdi. Funes pcrōz cir-
cūplexi sūt me. Quartū vinculū ē
horroris et eterne dānatōis De
quo vinculo ait dñs Mat. xxiij.
Ligatis manibz et pedibz p̃citate
euz in tene. exte. ibi erit fle. et c. De
isto vinculo legim⁹ figurā Dañ.

iiij. Videbā. et ecce arbor i medio
terre alta nimis. qz sūmitates e-
ius celos rangebāt aspectus ei⁹
ad terminos orbis terraz. et folia
eius pulcra. et fruct⁹ eius nimis
suaues. sub vmbra eius aīalia et
bestie. et i ramis ei⁹ volucres celī
et ex ea vescit oīs caro. et vigil san-
ctus dñdī de celo et fortit⁹ clama-
uit. Succidite arbores p̃scindite
ramos eius. dissipate fruct⁹ ei⁹
et fugiet bestie et volucres de ra-
mis. sed p germē radic⁹ eius vin-
culo ferreo ligate et cor fere detur
ei. Ita moralit⁹ arbor i medio tre
est peccator i p̃ctis hui⁹ mūdi. qz
altus ē qz peccare nō desinit. ma-
gnus qz magna p̃mittit. fort⁹ qd
fortit⁹ in ip̃is vicijz laborat aspe-
ctus ei⁹ vsqz ad terminos vniuer-
se tre. qz de p̃ctō suo nō erubescit
folia ei⁹ pulcra. i. laus hūana. fru-
ctus ei⁹ nimis delectābiles bona
tpalia subter bestiā req̃escūt. id ē
carnales delectatōes in q̃b⁹ ve-
nit vt bestia. volucres celī in ra-
mis. i. bona spūalia. vt ē inelle-
ctus volūtas. mēoria. et septē do-
na spūsscti. et ex ea oīs caro vesci-
tur. qz nutrit suā carnē. et miltos
p̃ctōres carnalr viūctes. huic sic
viūcti p̃minat duplex pena. viz
mortis tpalis. i. natural. et mortis
et̃nalis Uñ seq̃tur. Vigil de celo
i. deus qd vigilat sup nos clamat
ad āgelos suos. Succidite arbo-
rē istā Mat. vij. Oīs arbor q nō
facit fructū bonū excidet. Lu. iij.
Scur⁹ est iā ad radicē posita. ra-
mi p̃scindūtur. id est quinqz seu

Sermo

sus corporis. folia. i. leticia mōi et laus hūana sancti dispūtur. id est bona rpalia. vt pz in psal. Re liquēt alienis diuitias suas. vo/ lucres q̄ sunt dona spūalia rece dunt. vicz sapia. intellect⁹. volū/ tas. z mēoria zc. Radix id ē aīa li gatur vinculo ferreo in eīna dā natōne. ideo frāge vīculū culpe liga te vīculo amoris. z fuge vī culum horrois zc.

Dñica quarta

Sermo quartus

Ise ē qui
post me vēturus est.

Joānis. i. Nota q̄ vi/ dem⁹ ad oculū in istis naturali/ bus qñ aliq̄s pnceps magnus vult nouā terrā intrare vbi diu nō fuit nūcios solēnes solet pre/ destinare vt q̄sqz valeat se prepa re vt cuz honore tali pncipi va/ leat obuiare Ita dñs nr rex celi z terre q̄ vt ait Joānes in Apoē. xix. in vestimēto suo scriptus hēt Rex regum z dñs dñantiū. z vo luit in hūc mūdū intrare z dia bolū de suo regno extirpare. vo/ luit solēnē nūciū scz scēm Joānē baptistā velut angelū premitte/ re q̄ suū aduentū mūdo intīaret Ait ḡ Ipe ē qui post me vēturus est Quō autē iudeis aduentum xpī insinuauit pz in euāgelio hodi/ erno. qz Joānes baptista erat in deserto circa iordanē z ppter san ctitatē vite sue noluit puerfari i mōdo. tūc iudei credebāt ipm esse christū. vt pz in euāgelio In il/

iiii

lo tpe miserūt iudei sacerdotes aliquos z leuitas in hierlīm z di xerūt Ite z interrogate Joānē Tu q̄ es Xps es Et Joānes p̄fessus est veritatē dicēdo Ego nō sum christ⁹ Iteqz interrogauerūt eum Quis ḡ es Delias es tu Et di/ xit Nō sum Delias Et itez dire rūt Propheta es tu Rñdic Nō Dixerūt ergo ei Quis es vt rñsū dem⁹ his q̄ miserūt nos. qd dic/ de teipō Ait Jobānes Ego sum vox clamātis in deserto Dirigi/ te id ē prepare viā dñi sic ait Isa ias z q̄ missi fuerāt erāt ex phari seīs z interrogauerūt eū z dixerūt Quid ḡ baptizas si nō es christ⁹ neqz helyas neqz ppheta Rñdic eis Joānes Ego baptizo vos in aqua. medi⁹ autē vīm stetit quez vos nescitis. i. christ⁹ qui media tor ē inter hoīem z deūz quē vos nō vult cognoscere. ipse ē qui vē turus ē. cui⁹ nō suz dign⁹ vt sol uam corrigiā calciāmēti eius. et hoc dixit i figuraz huilitat⁹ Nec facta st in bethania regione des ti transiordanē vbi iohannes erat baptizans Et sic pz euāgelīū q̄ Iohes p̄cursor erat z nūcius ad aduentum dñi p̄claman dū. vt pz in themate. Ipe est q̄ vēturus est

Nota q̄ q̄druplex ē aduentus dñi. qz p̄mo venit in vtez vgis velut rex in ortū. secūdo venit in mūdū sic medic⁹ ad egrotū. ter/ tio venit in mētem sic a mic⁹ ad amicū. quarto venit ad iudiciū si cut iudex ad sententiā **Primo** dico q̄ xp̄s venit in vtez vginis

Sermo

sicut rex in ortū deliciosum. Nam videmus quod isti magni reges habent circa castra sua ortos delictuosos ad quos intrant ad spaciandū. ita uterus marie virginis fuit ortus deliciosus regis eterni preparatus. unde Lant. v. Veniat dilectus meus in ortum suū. Ortus dilectionis debet esse bene conclusus ne bestie intraret. Iste fuit ortus marie bene conclusus. Unde Lant. iij. Ortus conclusus soror mea sponsa ortus conclusus. dicitur bis conclusus propter duplicem castitatem. Fuit enim extra quo ad quatuor sensus corporis. videlicet visum. gustum. odoratum. tactum et auditum. custodiā angelorum vallatus iste ortus. ita quod nec leo superbie. nec virus avaricie nec vulpes dolositatis intrare potuit. Item fuit conclusus ab intra. ita quod mens eius nulla mala cogitatione potuit maculari. In isto orto fuerunt tres flores. scilicet viola. rosa et lilius. Viola significat humilitatem. que est prima flos annuncians estatē. Nunc florem invenit gabriel cum ad eam intravit dicens Ave maria gratia plena etc. Respondit humiliter. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Secundus flos est lilius et significat castitatem que fuit in utero virginis. Unde ait de ea Lant. ij. Sicut liliū inter spinas. sic amica mea etc. Tertius flos in hoc orto fuit rosa charitatis. Unde dicitur Sap. xxiij. Quasi plantatio rose in hiericho. et sic patet primus. Secundo venit in mundum sicut medicus ad egrotum. Nam videmus quod quando aliquis bonus esset infirmus vel

iiii

quod ad mortem et si quis nuntiaret sibi medicus venire quod posset cum bene sanare de hoc multum gauderet. ita humanitas fuit infirmata usque ad mortem eternam. sicut David dicit in ps. Multiplicate sunt infirmi etc. Sed ipse medicus christus in hunc mundum venit curare genus humanum. Iohannes dicit Greg. in sermone de adventu. Magnus iacebat infirmus. ideo magnus venit medicus qui est christus. i. Tibi i. Fidelis sermo et omni acceptione dignus. Venit enim christus in hunc mundum peccatores salvos facere. ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos. sed secundum magnam misericordiam suam salvos nos fecit. Quod in quanta miseria damnationis eram. deus offendebar et ipse in nullo nobis fuit obligatus. in nullo nos indignatus. et tantum propter nos venit in mundum ubi tot incommoda et tantas mortem sustinuit. Ecce quanta misericordia venit deus ad homines. dominus ad servos. divites ad egenos. potentes ad infirmos. sapiens ad stultos. bonus ad impios. medicus ad egrotos. Et ex Ezech. xviij. patet hoc ubi dicitur. In quacunque hora peccator ingemuerit eius peccata nunquam recordabor. Ioh. Deus verax est implere que promisit. Sequitur correlativum quod deus nonnunquam dānabit. Sed timeo quod nosmetipsi per peccata nostra dānabimus nosmet ipsos si non convertimur ad veniam per verum et integram confessionem. Et ideo christus venit in hunc mundum ut nos sanat sicut medicus. ut patet in euangelio

Bermo

gelio Luc. Nō qdā descēdebat a hierl'm in hiericho z incidit in latrones q̄ ipsuz spoliauerūt z vulnera uerūt vsq; ad mortē. z semī uiuū reliquerūt eum. venit autē zc. Postea venit samaritan⁹ qui misericordia mor⁹ est sup illū infirmū z lauit eū vino vulnera ei⁹ z infudit oleū ipsum sanando zc. Item moralit̄ homo iste q̄ descendit a hierl'm in hiericho est humanitas descēdens ppter peccatū d̄ statu innocētie in statū miserie. z incidit in latrones. i. spūs malignos q̄ ipsuz velut latrones virtutib⁹ spoliauerūt z vsq; ad mortē aie vulnerauerūt. qd̄ cōqueritur Isa. dicens. Vulnerati eramus ppter peccata n̄ra. sed sacerdos. i. sacerdotes antīque leḡ ipsum curare nō potuerūt. nec leuita. i. patres leḡ nature. sed venit samaritan⁹. id ē medic⁹ n̄r iesus christus q̄ misericordia mor⁹ infudit vinū sue hūanitatis mixtum cum deitate z cū eo misericordie in vulnera nostra z sanauit nos medicus. Ideo ait Isa. Vulnerati eram⁹ z ei⁹ liuore sanati sum⁹. Et sic ptz fm q̄ xp̄us in hūc mūdum vt medic⁹ ad infirmū venit Tercio dixi q̄ xp̄us venit in mentem hoīs velut amic⁹ ad amicuz Videmus ad oculuz qn̄ aliquis habet amicū ad ipsum venire volentē z in omnib⁹ dicare cupiētes solet se pparare. suū hospiciū q̄s cum videlicet pōt ornare. Ita spiritaliter xp̄us verus amic⁹ noster q̄ magnā amicitia circa nos ostendit. quia p nobis in v̄a ami

iiii

citia mortē sustinuit. Unde dicit Eccl̄. vj. Amico fideli nulla est cōparatio. Et ille amicus libenter quotidie veniret ad nos gratiaz suaz nobis infundēdo si nos essemus parati. vt ipse ait Apo. iij. Ego sto ad ostiū z pulso. si quis mibi aperuerit intrabo z cenabo cum illo. O q̄tum excitat anima deuota in aduētū illi⁹ amici. Un̄ Zach. ix. dicit. Gaudez letare filia syon qz ecce venio. ait dñs. Filia syon est aīa deuota que debz deū diligere corde puro. Cor em̄ fm pbum ē in medio corpis posituz O q̄tum anima gaudere pōt de aduētū tam nobilis dñi tā vtilis hospiti⁹ sic solet gaudere sponsus de sponsa sibi amicabili. eger de aduētū fidelis medici. amic⁹ d̄ aduētū fidelis amici. Ipse xp̄us est sponsus quo nullus dicit speciosior. Un̄ David. Speciosus forma p filijs hominū. Medic⁹ quo nullus peritior ad sanandū quia solo v̄bo sanat Mar. viij. Domine dic vnū verbum z sanabit puer meus. Eccl̄. vj. Amico fideli in christo nulla ē comparatio dignior auro z argento. Un̄. iij. Regū. quedam dñā ait ad virū suū. O dñe volumus pphetaz domini Heliseum inuitare. Respondit. Placet mihi. tūc purgauit domū pparauit cubiculum. mensam z candelabruz posuit. et tunc inuitauit pphetam Helisēū et ipse cenauit cū ea z hospita uir. z magnā gratiaz ex pte dei dedit mulieri. ita anima deuota dicat ad corpus. O dñe volumus xp̄m

Bermo

inuitare ut veniat ad nos. et tunc
debet rñdere. Placet mibi. et dñā
domus. i. anima dñ domū purga
re scoba p̄fessionis. et cubiculum
cordis p̄parare ornamentis virtu
tum. mensas misericordie ponere
pauperes recreādo. et candelabruz
cū lumīe accēdere boni exēpli. de
quo cādelabro ait dñs ī euāgelio
Vos estis lux mūdi. nō accendūt
candelabru et ponūt sub modio s;
ut luceat omnib; q̄ in domo sūt.
tūc venit xp̄us ī mentē sic amī
cus ad amīcū ip̄m p̄solādo et gra
tiam diuinā tribuēdo. et sic patet
tertū. Quarto dico q̄ veniet ad
iudiciū sicut iudex stricissimus.
Apo. i. Ecce veniet ī nubib; celi
et videbit eū oīs caro. et tūc plan
gent se sup eū oēs trib; terre. Itē
Apo. vi. Reges terre et oēs p̄n
cipes tribuni et diuites fortes et
oīs infidelis seru et liber abscon
dent se ī speluncis et ī petris mon
tiū. et dicent montib;. Cadite sup
nos et abscondite nos a facie seden
tis sup thronū et ab ira agni. qm̄
veniet dies magnus et sctūs sctōz
et tūc q̄s poterit stare. Venit enī
ad sentētiandū ut ipse ait ī euā
gelio. Pat̄ em̄ omne iudiciū de
dit ī manū filiū. Et tūc veniet val
de horribilis. ut p̄t̄ ī ps. Tu ter
ribilis es. et quis resistet tibi. Nu
ius legim⁹ figurā ī Apo. Ecce
ego iohānes vidi thronū magnū
et candidū et sedentē sup eum qui
erat horribilis aspectu. a cui⁹ cō
spectu fugit celū et terra. et erat ve
stitus veste aspera asp̄sa sanguie
et vocabat nomen ei⁹ nomē pa

iiii

tris dei et exercit⁹ celi sequebat eū
ī equis albis vestit⁹ bysso albo
et mūdo. et de ore ei⁹ p̄cedebat gla
dius ex vtraq; pte acutus ut pec
toret gentes. Moraliter thronus
iste quē iohānes vidit est thron⁹
iudicialis quē dñs ponit ī nubi
bus celi. et sedens sup eum iudex
xp̄us. a cui⁹ cōspectu fugit celū
et terra. qz tunc tremunt angeli et
homines. Un̄ ait p̄pheta. Si tūc
tremet cedrus ī alto monte qd
faciet cardo ī agro. Item si iust⁹
tunc vix saluabit impi⁹ et pecca
tor ubi parcbūt. Vestit⁹ veste san
guinea qz fixuras clauorū ibi ī
corpe ostēdet et sue passionis vul
nerum cicatrices. ut videant im
pij ī quē transfixerūt. et mali xp̄i
anī qui p̄niam neglexerūt. Et de
ore ei⁹ p̄cedet gladi⁹ acut⁹ ex vtra
q; pte. i. sn̄ia scindēs ī corpe et oīa
dicēs. Itē maledicti ī ignē eternū
In his q̄nq; et bis facit q̄nq; ic̄
Itē sc̄a societate oīm electorū et a
facie mea quā nūq; visuri est̄ am
plius. Maledicti qz noluit̄ be
nedictionē. In ignē qui nunq; ex
tinguet̄ eternū. qz sine fine dura
bit. tūc peccator bñ pōt dici p̄mo
ad solē. O sol vsq; huc mibi illu
minasti. mō vado ad extiores res
nebras. Sc̄do ad aerē. Usq; huc
habui odorem bonū mō vado ad
etnū fetorē. Tertio ad frā. O frā
vsq; huc habui diuersa cibaria ar
borū et fructuum. modo vado ad
eternam famē. Quarto ad aquā
O aqua vsq; huc me potasti et la
uisti. modo vado ad eternā sitim.

Sermo

v

Quinto ad virginē mariā. O maria hucusq; pro me orasti. modo vado a te nunq; te visurus. Sexto ad angelos. O vos angeli hucusq; me custodistis. modo vado a vstra societate ad societate demonum. Septio ad electos. O vos electi hucusq; vstras habui incesiones. modo vado ad societates damnatorum. Octauo ad xpm. O pie deus q; latrone in cruce susceperisti penitentē. hodie recedo a te. q; pñiam agere volui. ampli⁹ tēpus nō habebo. iam nullā grām merui. Un̄ ait Job in psona damnatorum. Clamabis in illo die et nō exaudieris. Ideo de⁹ nos añ aduentū eius pparare admonet. ut tūc possim⁹ securi stare cū electis ante thronū. Qd nobis p̄stare dignetur pater filius et spū sanctus. Sabbato quattuor temporū.

Sermo quintus.

Ab prin

cipib; sacerdotū factū ēc. Luc. iij. Nos vide-

mus in naturalib; q; qñ aliqua res nō habet in se in q; pōt cōtēnari recurrit ad alias que pōt sibi cōuenire. sicut luna recipit suū lumen a sole. et sicut fili⁹ famelicus ad patrē. sicut discipulus ad suū magistrū. Ita br̄s Johes baptista suā doctrinā recipit a xpo sicut luna lumen suū a sole. et sicut filius cibū a patre. et sicut discipulus doctrinā a suo m̄gro. idō sua doctrina fuit que p̄t in hoc euāgelio sequēti. Cum em̄ regnū iu-

deorum stabat sub uno rege. tūc stabat in magna pace. sed cū diuideret tūc incepit destrui. q; omne regnū i se diuisus desolabit. Quo temp⁹ hoc factū est describit per hoc euāgelium. Anno q̄nto decimo impij Tiberij cesaris romanorū pcurate pontio pylaro iudeaz. et Herode tetrarcha q; pcurauit et rexit galileam. et Philippo tetrarcha ituree et draconitidis regiōis et lizania q; fuit pcurator impatoris abiline regionis. Isti tres videlicet Herodes Philipp⁹ et Lizanias fuerūt pcuratores istarū trium regionū. et oēs tres vocabant tetrarche. q; vnusq; habebat quartā partem regni. S; pylatus hierl̄m. et duo summi sacerdotes vic; Annas et Cayphas. Luz igit isti quattuor p̄ncipes regnabant. tūc factū est xbum dñi sup Johem filiū Zacharie in deserto iuxta regiōē iordanis p baptisum pñie in remissionē peccatorū. sicut scriptū est i libro Isa. xl. Vox clamātis in deserto parate vias dñi rectas facite semitas ei⁹. Omnis vallis implebit. i. oīs humilis exaltabit. et omnis mons et collis humiliabit. i. oīs supb⁹ psumptuosus humiliabit. et erūt praua. i. opa mala in directa. et aspera pñie in vias planas diuie gr̄e. et videbit oīs caro. i. omnis hō. salutare dei nr̄i. i. aduentū saluatoris. Et sic p̄t euāgelium. Ad thesma. Sub principib; ec. Circa qd xbu est sciendū q; sicut quattuor p̄ncipes regebāt regnū filiorum

Bermo

V

israel. ita quattuor sunt virtutes que debent regere regimen anime nostre. ubi anima est tanquam imperator. Prima virtus est iusticia. Secunda est temperantia. Tertia fortitudo. Quarta est prudentia. Prima virtus in regione anime anime velut princeps est iusticia. que hominem huius corrigere quod ad preterita que sunt commissa mala. Opus iusticie est malefactorum de suis malis corrigere. idcirco iudices sunt constituti. Cuius figuram legimus. Exo. xvij. Cum amalech princeps malus aggressus est filios israel. Moyses ascendit in montem huius in manu sua virgam quam cum eleuata teneret populus israel vincebat. et quia cum manu moysi erant felle sustentabant per Aaron. et sic vincebat Amalech. Ita moraliter per amalech malum principem nota diabolus qui aggreditur filios israel tam in anime quam in ciuitatibus cum malis moribus ut soluat unitas pacis quam nisi hec genera mala per principem corrigat plurimos perdit. unde Cassiodorus super psalmum. Iniquitas mortalium multos in societate perturbaret si eas iudicialis correctio non reseccaret. Debet igitur moyses. id est iusticia vel prelati in monte. id est tribunal iudicis ascendere virgam correctionis tenere. ut quando culpa exegerit delinquentium non dormiat iusticie disciplina. Igitur iudices vel prelati viri et prelati debent corrigere mala. Sicut etiam cum bonus homo peccat deus ipsa iusticia quasi princeps imperatoris anime corporis corrigere ne in eternum damnetur. Unde ait apostolus. 1. Cor. xi. Qui si nosmet-

ipsos diiudicaremus utique non iudicaremur a domino. Et sic iusticie virtus est princeps in regno anime. Secundus princeps est temperantia in cibis et potibus corpus bonum regere et in diuitiis non nimium excedere. psalmus. Diuitie si affluant nolite cor apponere. Nam sex sunt superfluitates in quibus temperantia est necessaria. scilicet honores. dignitates. diuitiarum copia. delicie ciborum et potus vestimentorum ornatu. sanitas corporis et fortitudo virium. Huius figuram legimus Ezech. ix. ubi dixit dominus ad seniores. Accipite arma vestra et currite per totam ciuitatem hierusalem et interficite omnes a maiori usque ad minorem quos inuenieris. tunc venit quidam vir linea veste indutus et dixit. Non percutietis donec assignetur signum thau in frontibus hominum gementium quos nec ledere nec percutere debetis. et postquam signauit accesserunt sex viri et percusserunt preter omnes illos in quibus signum thau inuenerunt non leserunt Ita moraliter signum est signum sancte crucis. et significat virtutem temperantie scilicet viri armati sunt isti sex prenotati scilicet diuitie. honores. ciborum abundantia et potus. crapula et vestimentorum ornatu qui multos ledunt in sancta ecclesia. scilicet dicit dominus indutus veste alba. id est humana natura. non occides in quorum frontibus inueneris hanc virtutem temperantie. virtus temperantie domat corpus. sicut videmus. quia nulla est auicula vel animal ita indomitum quam domesticum per temperantiam. ut patet de accipitre. de niso. et sic de alijs que sunt naturaliter indomita.

Sermo

v

sed volant de hominibus et capiunt
et reuolant. et hoc facit tempancia
quod modicum datur eis de cibo. ita est
de corpore humano. Nullum enim ani-
mal est ita indomitum sicut homo cum
fuerit iuuenis sanus pulcher et di-
ues qui non potest habere tempancia
ut seipsum cognoscat et corpus sub-
iiciatur anime nisi quando homo suo corpori
suberabit cibaria. et honores multum
di calcat et accipit humilitatem. et vi-
num modice sumit. et vestimenta
temperate utitur. et quando corpus subiicitur
anime. Sic enim princeps tempan-
cia regit in regno scientie. Et sic
per secundum. Tercia virtus quasi tercius
rex in regno scientie est fortitu-
do mentis. De qua virtute dicit Lu-
lius. Immobilitas est anime con-
tra aduersa huius mundi. sicut fu-
erunt sancti. De quibus dicit Debe-
rius. Fortes facti sunt in bello. et hoc
ideus Thob. v. dicit. Forti esto ani-
mo in aduersis ne in ipsis nimium
conturbetur. Virtus fortitudinis
assimulat leoni aquile et stelle ma-
tutine. Unde legimus in quadam hi-
storia. scilicet quod quedam pulchra vir-
go sedebat in sole et cecidit ante eam
pomum habens aureum splendorem
vel colorem album et rubeum. et ipsa con-
cepit inde. que vadens ad deos qui-
rens quomodo suum partem deberet vo-
care. Primus dixit leonem. Secun-
dus dixit voca aquilam. Tercius
dixit voca stellam. Quia leo fortis
est et omnia animalia vincit etc. et sic
vocabatur filius eius leo. Morali-
ter ista pulchra puella est anima
deuota vadens a tenebris peccatorum

ad lucem solis iusticie et cadit au-
reum pomum. id est gratia diuina
in eam. et inde efficitur anima illius
homo gratia dei recipiens aquila quod sic
aquila volat alte ad solem. sic anima ta-
lis volat alte ad diuina contemplan-
da. Etiam efficitur talis anima stel-
la matutina. Unde dicebat de iusto
principe Iuda machabeo. Quasi
stella matutina in medio nebule
ita refulsit iste in templo dei. id est
in sancta ecclesia. Tercia talis anima
efficitur fortis velut leo qui ad nullum
dauebit occursum. ideo David com-
mendat illos duos principes. scilicet
Saul et Jonathan leonibus fortio-
res et aquilis velociores. et sic per
tercium princeps. Quarta est pru-
dencia. et hec est quartus princeps
in regno anime. Nam prudentia
est virtus que habet homines re-
gere de futuris. Unde Alanus. Pre-
teriti memores presentis dispone fu-
turum. prospice. stat tribus sapientia
fixa columnis. Unde sapiens primo
net nos. O piger homo vade ad
formicam et discas ab ea prudentiam
nam colligit in estate vnum viuatur
et hyeme. Si enim istud paruus animal
cogitat de hyeme adueniente. quanto
magis homo in hac vita debet co-
gitare ut laboret in bonis operi-
bus unde viuatur in hyeme. id est in fu-
tura vita. Hoc monet dominus in eu-
angelio Mat. xxiii. Orate ne fuga-
ria fiat in hyeme. id est in futura vi-
ta. Hanc virtutem prudentie debe-
mus addiscere a secundo animali
paruo quod est serpens. ut ait chris-
tus. Matth. x. Estote prudentes

Sermo

sicut serpentes. Nam serpens est magne prudencie. Dicit enim Isido. qd qn serpens qd dicitur coluber sentit se grauatum a veneno et pellem vult deponere. tunc primo pluribus diebus se abstinere. Secundo quandam amarā herbam comedit. Tercio in aqua se balneat. Quarto foramen petre intrat violenter et ibi veterē pellem deponit. Quinto se ad calorem solis ponit. ut pellem nouam fortificet et induret. Nunc modum debet peccator temperare. qui se in peccatis sentit grauatum et cupit conscientiam renouare. Iuxta illud apostoli Ephe. iij. Renouamini spiritu mentis vestre. Primo debet corpus suum ieiunans et disciplinis domare. sicut fecit illa sancta domina Iudith. de qua legitur Iudith. viij. Erat Iudith cilicium habens ad carnem et ieiunans. Secundo ut serpens debet herbam amarā accipere. id est contritionem. Unde Brenoz. ij. Uelut mare contritio tua. Tercio debet ore venenū peccatorum proferre per confessionem. Unde ps. Dixi confitebor aduersum me in iusticiam meā domino. et tu remisisti impietatem peccati mei. Quarto debet in aquis lachrymarum aiam suam balneare. Unde ps. Lauabo per singulas noctes lectum meum etc. Quinto foramen petre intrare. Petra autem erat christus qui habet quinque foramina in suo corpore suorum quinq; vulnerū. illa debet peccator penitens intrare. id est in mentem habere. et ibi antiquā pellē suo-

vi

rum peccatorum relinquere. ad Coll. iij. Exuite veterē hominem cum actibus suis et induite nouū quod secundum deum creatur et in iusticia et veritate et sanctitate. et tunc peccator debet se ponere ad verū solem iusticie. ut in illa pelle noua indurescat. et in bonis operibus assuescat. sic patet quod ad thema. ubi dicitur. Sub principibus etc. Ubi ergo quattuor principes in regno conscientie et anime imperatricis habent regimen. scilicet iusticia. temperantia. fortitudo et prudentia. Iusticia per Herode. Temperantia per Pilato. Fortitudo pro Philippo. Prudentia per Lizania. tunc regnum stat in pace.

Sermonē de natiuitate

te require in fine.

Dñica infra octauam natiuitatis

Sermo sextus

Rantam

mirantes super doctrina
et rationis eius. Lu. ij. Nos

videmus ad oculum quod quoniam aliqua videntur et narratur que nunquam amplius se audita vel visa. tunc homines solent ammirari sed etiam boni sapientes. videt oculus. audit auris. ammiratur intellectus. sed quia non omnibus credi potest. Iuxta illud 1. Job. iij. Nolite omni spiritui credere. Item si persone digne sunt tunc eo verius credi potest. Unde apostolus. Certus sum et scio cui credidi. Item si ista postea propriis oculis intueri possunt et manibus tractari. tunc possunt benedicere. istud quod scriptum est non animi festum est hoc. negare non possumus. et

Bermo

vi

11
hec patet in euangelio de puero ie
su vitz nouitas. magna narrare
testimonio approbare. per spūm
sanctū reuelare. et illa p. pphetam
annūciare. Erāt ioseph et maria
mater iesu mirātes sup his q dī/
cebanť de illo et bñdixit illis syme
on. Ecce posic⁹ est h et datus ē in
ruinā maloz et nō credentiū. et in
surrectionē multoz in israel. Et
erit signū ad qd oēs pgregati de/
bent. d quo ppheta Isaias. Leua
bit dñs signū et cōgregabit disp/
sos. sed in illo signo christo quez
posuit pat in hoc mūdo ptradice
tur p malos iudeos et malos xpī
anos. et tuam ipsi⁹ aīam ptransi/
bit gladi⁹ scz doloris vt reuelent
ex multis cordibz cogitatiōes. qz
multi pphete p̄dicabant christuz
venturū et passurum qd in cordi
bus eoz per spūm sanctū fuit in
fusus. Et hec tunc reuelabunt.
id est manifesta erūt. Et erat an/
na pphetissa filia p̄hanuel de tri/
bu aser. Nec pcesserat in diebus
multis qz fuit annosa et vix erat cū
viro suo in m̄rimonio ānis octo
virginitate sua tradita sibi. et hec
erat vidua vsqz ad ānos. lxxiiij.
que nō discedebat de tēplo ieru/
nīs et orōnibz seruīēs deo die ac
nocte. Et hec ipa hora supueniēs
cū symeone hec p̄dixit vt supradī
ctum est. Loquebat de illo omni
bus q expectabāt redemptionem
isrl. Et cū pfecerūt oīa fm legem
dñi reuersi sunt in galileam in ci
uitatē suā nazareth. qz iuerūt ci/
to in templū hierlīm. Puer autēz

crescebat et cōfortabat fm huma
nam naturā. plenus sapientia et
gratia dei erat cum illo fm diui/
nam naturā. et sic ptz euāgelium
Redeūdo ad tbema. Ammirati
sunt zc. Ex his vbis est notandū
q quattuor sūt āmiranda omni
mūdo. s. incarnatio christi. pecca
toz cōtrictio. mūdi mutatio. et ele
ctoꝝ glorificatio. Primuz q oēs
ammirant est christi incarnatio.
Un quis nō āmirat q talis po/
tens de⁹ q verbo omnia creauit
voluit homo fieri ppter nos. Ita
se humiliare q portaret crucē vt
lignū vt ptz in euāgelio iohānis.
Item quis nō ammirat q talis
qui sua sapiētia omnia ordiauit
voluit p nobis vt fatuus reputa
ri. vt ptz de herode qui spreuit eū
et induit euz veste alba quasi stul/
tum. Item quis nō ammirat qui
sua clemētia ob claritatē vultus
sui celos illuminauit. q celuz nō
indiget sole neqz lūa. s. facie san/
cte trinitatis illuminat. q ille vo
luit faciem suā velari p nobis. et
p̄spui illud est ita mirabile q am
mirant etiā angeli. vñ angeli in
feriores xpī incarnationē viden/
tes et ei⁹ ascēsiōē ammirātes di
xerunt. Quis est iste qui venit de
edon tinct⁹ vestibz zc. id ē de mū/
do. Et alij supiores rñderunt. iste
formosus in stola charitatis sue.
Item istud est mirabile qd hoīes
ammirant q ita multi iudei. gen
tiles et mali christiani illud cogi/
tare nō possunt nec capere intel/
lectu q credere nolūt. isti aut co/

Verbo

gitare debet quod dicit iohannes in suo euangelio. non erit impossibile apud deum omne verbum. Si enim deus omnem mundum celum et mare. et omnia que sunt in eis creauit solo verbo ut patet in Beati. ubi dixit. Fiat et facta sunt omnia. Ideo possibile est credere hec omnia fieri quod verbo concepit homo et peperit homo et virgo permansit. Item istud est mirabile quod demones ammirantur incarnationem domini nostri iesu christi. unde demones viderunt ipsum esurire. sitire. frigus habere dormire. tristari. lassari et omnia hec patent per euangelium. Christus fessus fuit ex itinere et sedebat super fontem. Cum hec viderent credebant ipsum hominem esse. sed cum viderunt ipsum miracula facere que verus homo facere non potest. scilicet mortuos suscitare super aquas siccis pedibus ambulare. in nullo peccare demones de hominibus solo verbo fugare. leprosos mundare. credebant ipsum esse christum. sed nesciebant per certo verum esse deum an homo usque ad passionem. Tunc manifeste videbatur quoniam in cruce spiritum emisit et in limbum descendit et illos sanctos patres liberauit. Iohannes christi incarnationis est primum mirabile quod angelis homines et demones ammirantur. Secundum mirabile est peccatoris conversio. unde ait Beatus Bernardus. Istud est mirabile quod omnes homines mirantur. scilicet quod deus mundum de nihilo creauit. sed istud est mirabile quod deus quod peccatorem vilissimum quod in multis peccatis mortalibus deum offendit. reuocat et illam vult in perennem gratiam recipere quod nouum mundum creare. Hoc probatur tribus rationibus.

vi

primus. Prima ratio est illa. deus creauit mundum et celum et posuit solem stellas et lunam si stelle caderent non eas ad perennem locum collocaret. quia suum opus perfectum annihilaret. et cum homo habet liberum arbitrium sciens bonum et malum. et tamen cadit millesies de suo statu recto ad statum peccatorum. et tamen deus recipit ipsum ad gratiam tanquam filium. ut patet in illa parabola de perditio filio. Secunda ratio est illa quod maius miraculum est peccatorem recipere ad gratiam quam mundum nouum creare. deus creauit mundum sine omni adiutorio et resistentia. ut patet in Beati. Sed hominem peccatorem secundum suam iustitiam non potest accipere ad gratiam sine adiutorio peccatoris et adiutorium peccatoris est solum dicere quatuor verba cum cordis contritione. scilicet peccaui domine miserere mei. ut patet in psalmo. Tertia ratio est quod deus quando creauit celum et terram angeli instantium non fuerunt gaudentes. sicut de peruersio peccatorum. ut ipse dominus testatur est in euangelio Matthei. Gaudium est angelis dei super uno peccatore penitentia agente quam super nonaginta nouem iustis quod non indigent penitentia. et sic patet secundum ammirabile. Tertium ammirabile quod omnes homines ammirantur. est statum mundi. mutatio dextere excelsi. et ideo comparatur rote fortune in qua quattuor sedent. Unde legitur quod romani depinxerunt mutationem mundi quasi rotam in qua quattuor sedebant. unde in medio rote ascendendo. et iuxta illud scribebant. regnabo et unum in summitate rote regno. et unum in medio descen-

Sermo

dendo. regnaui ⁊ vnū infra rotas
iacentē sum sine regno. Ad pposi-
tum ista rota signat statum hui⁹
mūdi. qz sicut rota voluit. ita sta-
tus mūdi. Unū videmus q nunc
est homo diues nunc ē pauper.
nūc est letus. nūc tristis. nūc for-
tis. nūc infirm⁹ ⁊c. Et quattuor
in rota significāt qattuor stat⁹ hu-
ius mūdi. Nam p̄mus dixit i ro-
ta ascēdendo regnabo quo ad fu-
turū. quia qui nascit̄ intendit re-
gnare in mūdo. sed sepe multi de
rota cadunt anteq̄ veniāt ad re-
gimen. hoc ē q moriunt̄ in iuuen-
tute. Secūdus dixit regno. ⁊ ille
sedebat superius hoc est in p̄senti q̄
viuit. bibunt comedūt ⁊ ludunt
⁊ hī dñant̄. sed sepe cadunt de ro-
ta improuise ⁊ moriunt̄. Tertius
dixit descēdendo de rota regnaui
⁊ hī sunt septuaginta annoz vlt
octuaginta qz in his perit̄ mun-
dus. Quartus infra rotas iacen-
do dixit. sum sine regno. hī sunt
mortui electi. Idō hoc mirat̄ oīs
homo. Ideo ait. Mirabilia sunt
opa illius hominib⁹ absconsa. qz
nescit hō qñ cadit de rota. Quar-
tum amirabile qd ammirant̄ ho-
mines. electoz gloriificatio q̄ erit
in die iudicij cū suos electos vo-
cabit ⁊ gloriificabit. Unū p̄s. Mi-
rabilis de⁹ in sanctis suis. Unō
dñs ad gloriā futuroz electoz
tria vult facere. Primo om̄s an-
gelos. omnes demones. oēs cre-
aturas rōnabiles iudeos paga-
nos ad eoz gloriā in elect⁹ dei
vult ⁊ templari. vt p̄t̄ in p̄s. Ad

vii

uocauit celum desursum. i. ange-
los ⁊ terrā deorsum. i. inferiores
creaturas discernere pplm suoz.
Secūdo vult mundū totū ad ta-
lem diem festū inuocare. vt ait in
Apoē. Ecce noua facio oīa. Ter-
tio vult oēs sanctos suos de bo-
nis opib⁹ suis cōmendare. vt p̄t̄
in euāgelio Matthei. Esuriui et
dedistis mibi māducare ⁊c. Ideo
v̄ite bñdicti ⁊c. ite maledicti ⁊c.

Sermonē de Eph̄ia q̄re in fine.

Dominica infra octauā Epi-
phanie. Sermo. vii.

In his que

patris mei sunt optet me
esse. Luc. xij. Nota q tria

sunt magne vtilitat⁹ apud quēcū
qz hoīem. Primū est q hō scit oīa.
bñ custodire que p magnū labo-
rem acq̄siuit. vñ Josue. xij. Esto
te solliciti vt custodiat⁹ acquisita
que nō seruat ea fur tm̄ cupiet ex
eis. Secūdū est pdita diligēte
adquirēda Lu. xj. Mulier si pdi-
derit dragmā vnā nōne accendit
lucernā ⁊ querit ⁊c. Tertiū de re-
pertis pdit⁹ acq̄sitis ⁊ solatio re-
cipiēda. qz naturale ē q si hō ali-
quā rem pdiderit ⁊ inuenit gau-
det. vt p̄t̄ de filio pdito ⁊ de oue
centesima. Luc. Cōgratulamini
mibi oēs qz inueni dragmā quaz
pdiderā. de his trib⁹ legit euāge-
lium de iesu. Cū eēt iesus annoz
xij. ascēdenti b⁹ ioseph ⁊ maria de
nazareth p̄t̄ festū in templum in

Bermo

vii

hierl'm puer ibat cū ill'. Cōsuma/
tis dieb' septē f'z p'suetudinē dici/
festi cū redirēt remāsit puer i hier/
usalē z nō cognouerūt maria et
ioseph estimātes illū esse i comi/
tatu. q'z mulieres ibāt i vna turba
viri i alia turba. z sic ioseph puta/
bat puer esse i comitatu mulierz
z maria putabat ipm esse i comi/
tatu viroz cū ioseph. z sic reman/
sit volūtariē i hierl'm venerūt iter/
diei. i. in vnā diēā z req'rebāt euz
in cognatos z notos z nō iueni/
entes regressi sūt i hierl'm req'ren/
tes eū. Et factū ē post tridū iue/
nerūt eū in tēplo sedentē i medio
doctoz audientē illos z infrogā/
tem de q' oēs mirabāt z stupebāt
sup prudētiā z rñsis ei'. Et oēs vi/
dentes q' puer. xij. ānoz tāta sub/
tilia loq'bat que nūq'z didicit āmi/
rati sūt. vñ talē sapiāz haberet. di/
xit autē mat' ei' ad puerū cū eū in/
uenit ibi. Fili q'd fecisti nob'. sic p'r/
tu' putatiū' ioseph. z ego dolen/
tes querebam' te. Et ait ad illos
Quid ē q' me querebat'. nescieba/
tis em' q'z in his q' patr' mei sunt
optz me esse. z ipsi b' vñ nō intel/
lexerūt q'd locut' ē ad illos. q'z lo/
quebat de redēptiōe hūani gene/
ris. Et descēdit cū eis de ciuitate
hierl'm q' fuit in mōre z venit i na/
zareth q' fuit in valle. z erat subdi/
tus illis vt oībz puer' exēplū da/
ret z obediētiē. Et mat' ei' maria
p'seruabat oīa vba hec p'ferēs in
corde suo velut i libro sic Lucas
sc'psit suū euāgeliū de ore z corde
v'ginis. z puer iesus p'ficiēbat sa/
pientiā z erate apud deū z hoīes

fm q' fuit de' et hō. q'uis fuit ita
sapiēs qñ nascebat sicut qñ mori
ebat tñ loquit' euāgeliū fm b'ia/
nitatē z pueritiā. z sic p'z euange/
liū q' ad thēma. In his q' patr'
mei sūt optz me esse. q'ttuor sunt
in q'bz opt'ebat xpm esse p'mo fuit
in his q'si legat' expeditissimus.
Secūdo fuit i his q'si doctor sapi/
entissim'. Tertio fuit i his q'si p/
pugnator fortissim'. Quarto fu/
it in his q'si ductor subtilissimus
Primo dico q' xpm opt'ebat esse
in his q' ad redēptiōē hūani ge/
ner' erat p'p' q'd fuit missus a pa/
tre tāq' legat' expeditissim'. Ubi
videm' q' isti magni reges. impa/
tores z papa in arduis negocijs
mittētes suos legatos dāt eis ple/
nā p'atē p' pace reformāda. sic
de' pat' misit iesuz xpm cū pleni/
tudine sue p'at'. Un' ait q'dā. Au/
ditū audiui' a dño z legatū ad/
gentes misit. videm' inq' qñ pa/
pa mittit vnū de suis cardinalibz
vltra mare i legationē. ille portat
insignia papalia. z ille h'z auctori/
tatē absoluēdi excoīcatos vndi/
cunq' veniant ad eū z h'z p'atē
p'ferēdi bñficia. Ita xps a p're est
missus q' ē p'r patrū a q' oīs p'ni/
tas siue in celo siue i terra noīat'
fm apl'm ad Eph. Iste igit' legat'
xps portauit mīlia isignia p' ma/
re hui' secl'i missus. Nam habuit
p'atēz demōes fugare. nā zemo/
nes dixerūt. Tu es fili' oei viui.
vñ dixit discipul' suis i euāgelio
ioh'is. Nō creditis q' ego a patre
sum missus. p'r et ego vnū sum'.
credite opibz d' hac missiōe tanq'

q' fuit mag'
p'p'z x'm x

Sermo

vii

legat^r. ait Jobes in apoc. figurā. Ecce ego iohes vidi alterū angelum ascendentē ab ortu solis habentē signū dei viui. et clamauit voce magna quattuor angelis quibus datū est nocere terre et mari dicēs. Nolite nocere terre et mari neq; arborib; quib; signem^r seruos dei nri in frontib; eorū. ita moralr iste angelus alē erat xps qz iohes baptista p^rmus. vt saluator cōmendat ipsum in euāgelio Luc. Nic est em de quo scriptus est. Ecce ego mitto angelū meū. qz sicut angelus a deo in terram mittit. ita angelus p^rm^o iohānes fuit missus. sz alē angelus ē xps. q habet signū dei viui. s. patr^s vt possit de omnib; impare. Jō clamauit ad illos q^uatuor angelos. Nolite nocere terre et mari. i. penitentib; q p mare significant. et terre. i. peccatorib; frigidis velut terra quoadusq; signem^r suos dei nri q credūt in deū in frontib; eorum. et hoc signū impm^{it} nob in baptismo. Iste g^o legat^r hz ptātes excōicatos absoluerē. i. peccatores penitētes. vt ait Lucas. Ut aut sciat^r qz filius hoīs habet potestātē dimittendi peccata. ex pre patr^s dico tibi. Surge tolle lectū tuū. iste legat^r habuit ptātem pacem reformare in dēū et hominē ideo ait Apl^{us} ad ephesios. Iste est pax nra. ideo bñ pōt dicere in his que patris mei sunt optz me esse. Scdo fuit in his qsi doctor sapiēti^ssim^o. vel mgt ad hoīem informādū. Un ipse ait. Vos vo

catis me mgt et dñe et bñ dicitis. sum etenim. vñ iudei. p magistro cognoscētes dixerūt illud Mar. Magister scim^o qz verax es. verba dei i veritate doces. De isto magistro legim^o figurā in Apoc. vbi legim^o q iohānes vidit thronū. et in throno sedens habuit libru in dextera signatū sigillis septe et dat^r est liber clericis q legere nesciebant. Ita spūaliter. Sedens in throno est doctor sapiēti^ssim^o vñ Grego. Sedēs ille p^rinet ad dignitatē magistri hñs libru in manu signū sue sapiētie docens nos opa misericordie. iō septem sigillis fuit liber signatus. Qui g^o hospitat pegrinum ppter deū soluit p^rmū sigillū. qui cibāt esuriētem soluit secundū. qui potat sitiētem tertiū. q vestit nudū quartum. q visitat infirmū quintum. qui sepelit mortuū sextum. qui liberat captiuū septimū. Jō idem magister dicit. qd vñ ex mīmis meis fecistis mihi fecistis. venite bñdicti patris mei p^rcipite regnū Sed heu pauci sunt. iō libru istū laici et clerici legere nesciūt. Ergo magister sapiēti^ssim^o ait. In his que p^ris mei sunt optet me esse. Tertio dico q xpus fuit in his quasi p^rpugnator strēnuissim^o ad liberandū aīam humanā a ptāte diaboli. Hui^o legimus figuram vel picturam in gestis grecoz q erat magn^o impator q habuit filiā pulcherrimā quā tenerrie dilexit. Venit qdā pugil fortissim^o p ea ad campū cum raptoze qui

Bermo

vii

Quarto

eam p̄us rapuit z ipsum supauit
z v̄ginē patri restituit tūbe recō/
ciliata patri. varia dona accepit.
p̄r dedit ei tunicā pulchrā v̄ndi/
q̄z p̄textā aureis l̄ris. s. Dimisi tibi
bi ne adijcias vltra peccare. a ma
tre accepit coronā habentē sc̄ptū
Ex me est tua dignitas. q̄z p̄ te ro
gaui. A pugnatore anulū sc̄ptū
vel insculprum. Dilexi te ideo dis
ce diligere me. z nihil aliud desi
dero a te. Ita sp̄ualiter. Iste rex
vel dñs est deus p̄r. qui ē rex dñs
et dñs dñantium. Sicut ait bea
tus Johānes in apocalipsi. Iste
rex habuit pulchrā filiam sc̄z aīaz
humanā. sed rapuit eā raptor p̄s
simus. id est diabolus q̄n eaz ad
peccatū duxit. z ad lymbū inclu
sit. sed venit p̄pugnator strēnuissi
mus. i. christus vt ipse eā libera
ret. vñ Isa. Ego p̄pugnator sum
ad saluandū. Iste cū diabolo ra
ptore campū hui⁹ mundi intra
uit. vbi euz p̄ mortē z crucē quasi
p̄ hastam supauit. z eam patri ce
lesti recōcialiauit. tūc pater dedit
ei tunicā. i. vestem innocētie quā
amisit in qua sc̄psit. Dimisi tibi.
Ideo vade z noli ampli⁹ peccare
Mater dedit ei coronā glorie. et
hec est ma t̄ misericordie p̄pugna
tor anulū fidei dedit in quo erat
scriptū. Dilexi te ideo diligas me
Vñ Jobes in apoc. Qui dilexit
nos z lauit nos a peccat⁹ n̄ris in
sanguīe suo. Ideo bñ poterat di
cere quo ad thema. In his q̄ pa
tris mei sūt oportet me esse quasi
p̄pugnator ad saluandū. z sic p̄r

tertiū. Quarto optebat xpm esse
in his que patris sunt. sic doctor
fidelissimus. viā nobis oñdendo
z p̄fugos reuocādo. Vñ videm⁹
q̄n milites pugnāt. z popul⁹ dis
pergit leuant vexillū regis p̄ quo
pugnauerūt. vt dispersi videāt et
affluant z viā ciuitatis inuentāt.
ita fecit christ⁹ quē pater misit vt
disp̄sos p̄gregaret. Vñ legim⁹
figuraz in libro Josue q̄ deberet
ducere filios isrl̄ per viā rectam
z ad terrā p̄missionis venitq̄ rex
Nay qui fuit rex gentilis vt pu
gnaret p̄tra Josue z filios isrl̄. po
suitq̄ insidias z fugerūt filiū isrl̄.
z dispersi sunt. Tūc iosue ascēdit
in montē z eleuauit clypeuz au
reum. qđ signū videbāt filiū israel
z omnes p̄fugerūt ad signū z du
xit eos iosue ad terrā p̄missionis
Ita moraliter hoīes erant añ ad
uentū christi ī hoc mūdo sine du
ctore viā eterne vite nō inuenien
tes. sed pater misit filiū christum
velut ductorē. sed venit Nay rex
paganorū. id est diabolus vt pu
gnet p̄tra homīes z disp̄sit eos in
omni terra. sed iosue. i. christ⁹ ere
xit signū sancte crucis in monte
oliuati ad quā ascendit vbi cor p̄
eius resplenduit velut clype⁹ au
reus. z sic dispersi p̄gregati sūt in
vnu. q̄ ipse est noster ductor. qđ
p̄r in themate. in his q̄ p̄ris mei
sūt optz me esse q̄ me misit tanq̄
legatū expeditissimū tanq̄ ducto
rē sapiētissimū. tanq̄ p̄pugnatorē.
strēnuissimū. z tanq̄ ductorem
fidelissimū.

Sermo

Dominica secunda
Sermo octauus.

Nuptie fa

cte sunt in chana gali
lee. Joh. ij. Nulla vrus

est homini ita necessaria sic fides
nam sine fide impossibile est place
re deo. Un ait ap[osto]lus Jacob[us]. Est
vera fides de xpo habes tres arti
culos. Primus vt ipm veru deu
z ho[mo]em de v[er]gine maria natu[us] ex
anima r[ati]onali z hu[m]ana carne sub
sistente credam[us] ap[osto]lus ch[ri]stu[m] fa
ctum sub lege natu[us] de virgine.

Secundus articulus credere xpm
verum deu[m] esse a patre genitum
sicut lum[en] de lum[ine]. Un ait ap[osto]lus

Petrus. Tu es xpus fili[us] dei vi
ui. Terti[us] articulus. vt credam[us]

xpm humani gener[is] redemptore[m]
Un ps. Misit d[omi]n[us] redemptione[m]

populo suo. Et quia ap[osto]li in p[ri]mo
sue co[n]uersionis dubitab[ant]. ideo

xpus voluit hec tria in euangelio
ostendere. q[uod] mutare aqua[m] in vi

num in ictu oculi fuit diuinitat[is]
sue op[er]atio. Comedere in nuptiis

hu[m]anitat[is] ostensio. redemptio hu
mani gener[is]. fuit discipulo[rum] vo

catio vt pat[et] in euangelio. Nuptie
facte sunt in chana galilee. Cha

na fuit magna villa i regione ga
lilee z erat ma[ri]a iesu ibi. Quia ali

qui dicunt q[uod] iohanes euangelista
fuit sp[ousus]. sed xps vocauit ipm

de nuptiis. q[uod] ho[mo] meli[us] est relinq[ue]
re munda[n]a q[uam] eterna. ho[mo]em q[uam] deu[m]

et iohanes fuit auunculus xpi fi
lius sororis marie v[er]ginis. voca

viii

catus est iesus cu[m] discipulis suis
ad nuptias z voluit illuc ire p[ro]p[ter]

miraculu[m] z p[ro]firmacione[m] miraculi.
Et deficiente vino forte ex ordina

tione diuina dicit maria ad iesu[m].
vini no[n] h[ab]ent. z dicit ei iesus. Quid

mibi z tibi mulier. i. q[uod] habeo de
te vt possum aqua[m] in vinu[m] muta

re. certe nil. q[uod] b[ea]ta spectat ad diuini
ta[n]te natura[m]. no[n] du[m] venit hora mea.

id e[st] no[n] du[m] venit hora passionis
mee vt ostenda[m] illa[m] natura[m] huma

na[m] qua[m] habeo mori p[ro] p[ro]p[ri]o. dicit
ma[ri]a ei[us] mistris. q[uod]cu[m]q[ue] dixerit

vob[is] facite. q[uod] sciuit q[uod] xps no[n] ne
garet petitione[m] matri. Erant aut[em]

ibi sex ydrie posite s[ecundu]m p[ro]suetudine[m]
purificatio[n]is iudeo[rum]. q[uod] iudei so

leb[ant] semp[er] in p[ro]p[ri]is ydrias sex
plenas aqua h[ab]ere ad lotione[m] z ad

alia necessaria. s[ed] iste sex ydrys no[n]
fuit aqua p[ro]p[ter] negligentia[m] seruiens

tiu[m]. Et iste ydrie capieb[ant] singule
metretas binas vl[tra] ternas metre

te fueru[n]t mensure. vt vna vl[tra] am
phora dixit iesus mistris. Imple

te ydrias aqua. z impleueru[n]t vsq[ue]
ad summu[m] q[uod] o[mn]es videru[n]t. Et di

xit eis iesus. Haurite nu[n]c z affer
te architriclinio. i. fuito[rum] cui co[m]m

missum fuit respicere tres m[en]sas
Ut aut[em] gustauit architriclinius

aqua[m] vinu[m] factu[m] z non sciebat v[er]u[m]
e[ss]e. sed mistri scieb[ant] q[uod] hauserunt

aqua[m]. vocauit sp[ousu]m dicens. Ser
uasti vinu[m] bonu[m] vsq[ue] huc. Omis

h[ab]e p[ri]mo dat vinu[m] bonu[m] z cu[m] ho
mines inebriati su[n]t. tu[n]c dat id q[uod]

deteret. Hoc fecit initiu[m] signor[um]
iesus in illa magna villa q[ua]si ciui

Bermo

viii

tas. scz chana. z sic manifestauit
gloriā deitatis sue z credebāt i eū
discipuli ei⁹. z pꝛ euāgelii in ge/
nerali. in speciali ad nꝛam doctri/
nam ē sciendū qꝫ quadruplex est
vinū. Primū ē naturale. Scdm
spūale. Tertiū infernale. Quar/
tum eternale. Primū est vinū na/
turale qꝫ dedit de⁹ homini ad ho/
minis vtilitatē z ad dei honorē et
laudē. Sed multi sunt qꝫ vtunt b
vino supflue z inde inebriant vñ
multa cōmittūt. Un legim⁹ figu/
ram in Gen. qꝫ noe post diluuiū
inuenit vitē que habuit qꝛtuor p
pagines z diuisit in qꝛtuor ptes
z plantauit in quattuor vites. et
hoc dicit Joseph⁹ in scholastica hi/
storia z fudit noe sanguinē leonis
iuxta vinū seu vnaz vitem. iuxta
secūdā sanguinē ouis. iuxta ter/
ciam sanguinē porcōz. iuxta qꝛ/
tam sanguinē symee. bibit vinūz
postqꝫ maturū fuit z inebriat⁹ est
z dormiuit. z cham qꝫ fuit fili⁹ ei⁹
irrisit patrē suū ppter qd ait pat
cham fili⁹ me⁹ erit seruus fratrū
suoz. Et alij frēs scz Sem z Ja/
phet erūt dñi sui. Postqꝫ fuit ieiū/
nus vocauit filios suos iuxta vi/
tes z dixit eis. ecce iuxta pꝛmā vi/
tem fudi sanguinē leonis vt qꝫ bi/
berit vinū vsqꝫ ad ebrietatez erit
velut leo opprimēs destruēs z p/
cutiens. ideo modice bibat⁹. Qui
iebrat⁹ fuerit iuxta quā fudi san/
guinē ouis dormit. māfuescit vel
vult orare vel pꝛfiteri. qꝫ tñ nō scit
cū deuotiōe sz cū ebrietate. iō mo/
dice vtimini. Qui nō biberit de
vite iuxta quā fudi sanguinē porci

vult luxuriari z se velut porcus
maculare. ideo modice vtimini.
Qui em inebriat⁹ fuerit de vino
iuxta qꝫ effudi sanguinē symee fa/
cit sicut symea qꝫ qd viderit sy/
mea b etiā vult facere. Un dicūt
qꝫ natura symeaz est. qꝫ vult cape
symeā siluestrez accipit bitumen
molle z vadit infra arbores vbi
symea sedet z tangit manū in bi/
tumine z facit quasi se lauaret in
facie z rēcedit. z cū descēdit symea
z vult se etiā lauare cū bitumine.
bitumen ei⁹ oculos claudit et sic
arborē ascēdere nō pōt z sic capit
Ita multi cū inebriati sūt a vino
faciūt sicut symea si viderint ali/
quē clamare clamāt. si viderint lu/
dere aliquē ludūt. z si viderint ali/
quē currere currūt ad pctm. z sic
cū bitumine pctōz claudūt ocu/
los. s. aīe sue ne valeant ad arbo/
rē sancte cruc⁹ in mēte cogitādo
de xpo. z iō capiunt a venatore. i.
diabolo. Jō ait boeti⁹. Vinū mo/
dice sumptū acuit ingeniū. Itēz
catho. vino te tpa qꝫ vinūz valet
ad medelā corpōz z laudē deo. qꝫ
de vino pꝛsecrat sanguis xpi sic p
nob effudit i cruce. z sic pꝛ pꝛmū.
Scdm ē spūale vinū. d istō vino
dicit in ps. Potasti nos vino pꝛpū/
ctiōis. i. pꝛiticiōis p pctis. istud
vinū letificet hoīez qꝫ ad aīaz. Un
ps. Vinū letificat cor hoīs. Ist d
vinū etne deuotiōis sanat vulne/
ra ment⁹ z aīe. vt pꝛ Lu. Quidā
vulnerat⁹ iacuit iuxta viā a la/
tronib⁹ spoliat⁹. sz vēit samarita/
n⁹ z ifudit vinū z sanauit eū. Istē
vulnerat⁹ ē pctōz qꝫ iac⁹ extra viā

off
symee

11

Boeti⁹
cathe

271

Bermo

iusticie. z venit samaritan⁹. id est
xpus vel sacerdos infudit vulne
ribus suis vinu deuotionis z ptri
tionis z sanat in anima. Istud vi
nu mutat sniaz regis. vn qn pec
cator est iudicat⁹ ad mortē etnāz
ppter peccata sua z offert illud vi
num deo. deus mutat sniam in
misericordiā. Un legimus figu
raz in Gen. vbi scriptū est q pin
cerna regis pharaonis fuerat in
carceratus z debebat mori. z dūz
sedebat in carcere videbat p som
niū q creuit circa ipm ad pedes
suos vitis hns tres ramos siue
ppazines. z in qlibet ramo vuas
z accepit vuas z expressit inde vi
num in calicem z dedit regi. z rex
accepit calicē de manu ei⁹ z bibit
z restituit ipm in pristinu statu
seu gradum. Ita spūaliter pecca
tor existēs in peccat⁹ mortalibz ē
in carcere regis pharaonis egypti.
id ē diaboli. Unde ps. Funes
peccatorz circūplexi sunt me. Uti
tis qui crescit ad pedes ei⁹ est pe
nitētia crescens in affectu cordis
habēs tres ramos. s. cōrritionez.
p̄fessionem z satisfactionem. Isti
tres habēt tres vuas. s. orationez
ieiuniū z elemosynā. quas si pec
cator exp̄mit in calicē cordis z ob
tulit regi. certe gratiā accipit d
manu peccatoris. z restituit eum
in pristinu gradu gratie z miseri
cordie. z sic liberabit⁹ peccator. et
sentētia etne mortis mutat. Ter
tium vinu est infernale qd ppina
tur dānat. de isto vino ait moy
ses in ps. Uua eoz vua fellis et

viii

botrus amarissim⁹. Item fel dra
conū vinu eoz z venerū aspidis
insanabile. Nun⁹ figurā legimus
apocalipsis. vbi ait Iohes. Vidi
mulierē sedentē sup bestiaz habē
tem vestem coccineā z bestia ha
buit septē capita. coccineā syden
clept habentē plenāz noibz blas
phemie z habuit decem cornua.
z vestes rubecas deauratas z lapi
dibus p̄ciosis ornatas. hns po
culum vel cyphum in manu sua
plenu vino fornicationis z imū
dicie. z ppinauit mundo z q bibit
de cypho eius bibit venenū eter
ne mortis. Ita spūaliter p istam
bestiaz accipit⁹ diabolus q est be
stia crudelis hoies libent⁹ occidit
si possit. habet septē capita q sunt
septē peccata mortalia. Nec mu
lier est mūdāna delectatio habēs
poculū in manu in cypho aureo.
vinu delectatiōis carnalis equi
tat p omnes plateas mūdi. z per
plateas clericor⁹ z laicor⁹. et q bi
bit de vino fornicatiōis ei⁹ bibit
venenū aie de quo eternalit⁹ mo
riet⁹. Iohelis. j. exp̄giscimini ebrū
z vllulate oēs qui bibitis vinum
in dulcedine. Nam erit portio ei⁹
amara bibentibz illud. Ideo sapi
ens p̄monet dicens. nō aspicias
vinu splendēs in vitro. qz blāde
ingredit⁹. sed nouissima illi⁹ mor
debūt vt coluber. z sic p̄z tertius
Quartū est vinu eternale i cella
rio regis altissimi. de quo vino ait
aima in Can. Introduxit me rex
in cellariū vinariū ordinauit me
in charitatē z de isto vino ppina

bitur aplis i die penthecostes qñ
petrus qui ante timuit ad voces
vnius mulieris xpm negas post
qñ bibit de isto vino totuz mūdū
nō curauit. sed iudei ipsos aplos
audientes tam mirabiliter loqui
dixerūt actu. hī ebrīj sunt multo
pleni. Petrus ait quō ebrīj sum?
cum sit hora tertiā. ebrīj fuerūt sz
nō naturali vīno. qz de vino eter
nali biberūt qđ p pīnā electis in
copia. de q̄ legim⁹ in libro hester.
Rex assuer⁹ vocauit omnes po
tentes z nobiles sup. xxvij. puin
cias z reginam vel pulchram pu
ellam vicz hester sibi copulauit z
fecit magnū cōuiuium in orto in
quo erat domus mirabilis supe
rius tanq̄s celum cū pannis colo
ris celici ordinata z lapides p̄cio
si velut signa celi intexta. z in or
to vites z vuas de argento atqz
auro z lapidū manuū artificioz
facte et lecti aurei z argentei z ibi
dabat vīnū in copia. put scz vnus
quisqz bibere voluit de vasis au
reis. Ita spūaliter iesus xp̄us do
minus noster significat p assue
rum z p puellaz. Hester noiatur
anima qñ ergo vult animā deuo
tam p eternā copulam velut re
ginaz celi assuero dyademate co
ronare facit cōuiuium suis prin
cipibz. i. aplis qui sunt principes
celi. vt ait ps. Principes. i. apo
stoli cōgregati sunt cū deo abraā
ibi sunt lecti aurei. i. domus bene
ordinate. vt ait Baruch. O israel
qñ ingens domus tua. ibi dat vi
num diuinitat in copia delecta

Sermo

ix

iesus de mōte iuxta mare galilee
vbi docuit pplm audiuit qdā le
prosus iesum esse i monte voluit
ad ipsum ire. sed dñs obuiavit ei
z turbe securi sūt eū. Et ecce lepro
sus veniēs adorauit euz dicens.
Dñe si vis potes me mūdare. Et
pfestim mundata est lepra ei⁹. Et
ait illi iesus. vade nemini dixeris
vt nobis daret exēplū. qz omnia
opa nostra bona debem⁹ occulta
re in q̄rum possum⁹. Ideo z ostē
de te sacerdoti. et offer mun⁹ tuū
quod p̄cepit moyses illis in testi/
moniū. Quare eū ad sacerdotem
ire p̄cepit ppter n̄raz doctrinā. vt
q̄ leprosus est in aīa ostēdat se sa
cerdoti in pnia. Et iesus ibat vl/
terius. z cū introisset capharnaū
ciuitatē accessit ad eum centurio
rogans eū z dicēs. Dñe puer me⁹
iacet in domo paralitic⁹ et male
torquet. Et ait illi iesus. ego etiā
veniā z curabo eum. Et rñdens
centurio ait. Dñe nō sum dignus
vt intres sub tectū meū. sed tan/
tum dic vbu z sanabit puer me⁹.
Nam et ego homo sum sub prāte
impantis p̄stitutus hñs sub me
mīlites. z dico huic. vade z vadit
z alio veni z venit. Et dico seruo
meo. fac hoc z facit. Audiens autē
iesus fidez illi⁹ ammirat⁹ est. z se
quentibz vicz aplis z alijs dixit.
Amen dico vobis. nō inueni tan
tam fidem in isrl. sicut in isto ho
mine. Dico autē vobis qz mlti ve
nient ab oriente z occidēte z recū
bent cū abraā ysaac z iacob in re/
gno celoz. Filij autē regni iudei

eijcient in tenebras exteriores ibi
erit flet⁹ z stridor dētiū. Et dixit
iesus centurioni. vade fili⁹ tuus
viuit. z sicut credidisti fiat tibi. et
sanat⁹ ē puer i illa hora. ecce euā/
gelium. quo ad thema. Cū descē/
disset iesus de mōte. Nota qz q̄t/
tuoz sunt mōtes. s. mons penitē/
tiū. mons pficientiū. mons spe/
lantiū. mons regnantiū. Prim⁹
mons penitentiū. vicz q̄ incipiūt
penitere z bñfacere istū montem
pnie ascēdere dñs peccator ad plā/
gendū sua peccata. Un⁹ Jobel p̄/
pheta. Ullulate in mōte sc̄to meo
dicit dñs. debet peccator montes
ascēdere pn̄e. vt aīam suā emun/
det z reformet quā p peccata an/
hilauit. vñ dñs Aggei. Ascendite in
montē z portate ligna z edificate
domū z acceptabilis mihi erit et
glorior i vobz ait dñs. Ista vba
dixit dñs ad iudeos qñ redierūt
de captiuitate babiloni. Ita dñs
vult ad nos dicere qñ redimus p
pn̄iaz. d. captiuitate diaboli a sta
tu peccatoz n̄roz. Isti debēt ascē
dere montes pn̄e z portare ligna
bonoz opez. vt de eis fiat dom⁹
aie. tūc dicit dñs. in ea glorior.
Iste mōs significat vel figurat p
montē in q̄ fuit saluat⁹ loth. Un⁹
legim⁹ i gen. qz dñs dixit ad abra
am. Ecce ego subuertā qnqz ciui
tates p̄ peccata eoz. qz peccata
eoz clamāt ad me. Rñdit abraā
dñe si sint in illis centū hoies bo
ni nunqd p̄ illos centū parces
illis. Rñdit dñs. Nō sūt ibi. Sic
abraā secūdo. Dñe si sint ibi qnq̄

Berno

ix

ginta parces illis ppter qnq̄gin
ta. Rñdit si essent vellem parce/
re sed nō sunt. Dixit ergo. Si sūt
ibi decem vis eis parcere. Rñdit
dñs. si essent ibi parcerē illis. sed
nō sunt. dixit quarto. Dñe si sunt
ibi qnq̄ parces illis. Rñdit dñs
nō sunt nisi quattuor. z sic nō au
debat vltē⁹ petere. Tūc misit do
min⁹ duos angelos q̄ eduxerūt
loth cum vxore z duabz filiabz et
tunc pluuit super illos sulphur et
ignis z āgeli duxerūt loth i mon
tem z ibi saluat⁹ est. ira est moral^r
Peccator em̄ exis in peccat^r mor
talibz habitat i zodoma z gomoz
ra. sed dicit dñs ad angelos. Ec
ce descēdite. destruite p amaritu
dinem mort^r peccatorē villissimū
sed angeli. id ē sacerdotes orant
z virgo maria et abraam. O dñe
parce malis ppter bonos z iustos
vt eoz meritis peccatores foueāt
ad tempus pñie. Et qñ tunc pec
cator agit pñiam mittit dñs sibi
duos angelos vicz p̄dicatorem z
grām diuināz. z ibi educunt eum
immediate in montē bone opatio
nis z pñie. et ibi saluat⁹ cum tot⁹
mūdus stat in timore. z cuz dies
mort^r venit qñ miser peccator du
citur ad sulphurem z ad ignem.
Tunc vere penitēs secure stat in
monte pñie. Un̄ ps. Montes ex
celsi ceruis petra refugiū erina
cijs. Sup quo ait Cassiodorus
sup ps. Dñ ceruus psequit^r a ve
natoribz fugit ad montē. Ita pe
nitens qñ psequit^r a diabolo ad
montem pñie. z erinaci⁹ fugit ad

lapidem. vbi habet suum nidum
ita penitēs qui est velut erinaci⁹
cum flagellis z spinis fugiat cuz
temptationibz ad lapidem. id est
xpm. Secūdus mōs pficientius
est qui pficit de die in diem z ibūt
de vtrute in virtutē. isti debēt fu
gere ad montem sancte doctrine
Un̄ ps. Tange montes z fumig
abūt. Un̄ sancti doctores q̄ do
cent populuz verbo dei tangunt
manu diuina. i. grā diuina. Et tūc
fumigabunt montes qñ verbuz
dei p̄dicant. z sic post fumigatio
nem montiū venit imber. z post
imbrem fruct⁹. ira post verbū dei
irrigat cor hominis z sequit^r fru
ctus bone opationis. de quibus
fructibz dicit aplūs. Fructus autē
spūs est charitas. māsuetudo. be
nignitas. pax. paciēcia. Iste mōs
figurat^r p montem sinay. de quo
legim⁹ Exo. Quando filij isrl̄ exie
runt egyptū ad terram pmissio
nis. venerūt ad montem sinay et
apparuit dñs moyli dicēs. Ascē
de ad me in montē dabo tibi du
as tabulas lapideas. In prima
erant tria p̄cepta. vicz vnuz crede
deum. nec iura vana p ipsuz. sab
bata sanctifices. In alia erant se
ptem p̄cepta. vicz habcas i hono
re parētes. nō sis occisor. fur me
chus testis iniquus. alterius nu
ptaz. nec rem cupias alienā. Qui
accepit a domino decem p̄cepta
z docuit filios israel. id ē fideles.
Ita moralit^r p moysen nota p̄di
catorem q̄ dz ascēdere ad montē
sacre septime. z ibi dabit domin⁹

29 mont

Bermo

ix

Teriq mons

sibi decem p̄cepta qui debet doce
re filios israel. i. fideles. Ut igit̄ p̄
ficient̄ z illa faciant̄ z obseruent.
q̄z sine illis nō potest in terram p̄
missionis eterne intrare Math.
Si vis vitam ingredi serua m̄a/
data dei. Item iohes. Qui habet
mandata mea z seruat ea ille est
qui diligit me zc. Mons pficien
tium. mons doctrine z illū ascē/
de. Terci⁹ mons est speculantū
id est p̄fectoz. de quo. iij. Re. iij.
Helyas ascēdit in montē carme
li z mansit ibi. Et hoc p̄pter tria.
vt peccatū vitaret z feruenti⁹ ora
ret z vt securitatē haberet. Ita p̄
fect⁹ homo debet ascēdere vt he/
lyas in montē speculationis vel
cōtemplationis. vt peccata vitet
Nam homo manēs in cogitatio
nibz mūdānis z occupatiōibz nō
pōt celestia p̄templari. Itē debet
ascendere montē p̄templationis
vt valeat feruenti⁹ orare. Un̄ cuz
dñs voluit orare ascēdit in mon
tem. Itē debet hō ascendere mon
tem p̄templationis vt valeat se/
curius habitare. Un̄ videmus q̄
castra fortiora sunt in montibz q̄
in vallibz. Jō ait p̄s. Preparans
mōtes in virtute tua. De isto mon
te legim⁹ figurā in Apoē. vbi ait
iobānes. Vidi montē syon z sup
eum agnū stantem. de sub cuius
pede fons viu⁹ emanat. z turba
magna cū eo in vestibz albis. Ita
moraliter iste mons syon ē mōs
p̄templationis. q̄z syon dī specu/
lum. z significat fidelem aīaz deū
p̄templantē. Un̄ dicit̄ de ea Sa.

Speculū sine macula turba ma
gna cum eo in vestibz albis. Ita
moralit̄. Iste mons syon ē mons
p̄templationis. q̄z syon dicit̄ spe
culum z significat fidelē aīaz deū
p̄templantē. vnde dī de ea Sap.
Speculuz sine macula z candor
lucis eterne. illa debz ascēdere ad
agnū iesum xp̄m p̄ nobis imo
latum z montem p̄templari. De
quo dicit̄ p̄s. Sicut ros hermon
q̄ descendit in montē syon. Nic
est questio quō ros hermon illi⁹
montē poterat ascēdere in mon/
tem syon. Rñdendū fm Lassi⁹
doz sup psalmistaz. Q̄ hermon
multū fertilis mons ē z agni ibi
pascebant̄. z qñ p̄res antique le/
gis volebant deo imolare. tulerūt
agnos optimos qui ibi de roze z
herbis nutriebant̄. z illos imola
bant in mōte syon. Ita spūaliter
syon dicit̄ speculum. z significat
beatā virginē mariam. que ē spe
culum sine macula in quā descē
dit ros. i. spūssant⁹. de quo Isa.
Rorate celi desup. Et p̄ montem
significat thronus dei altissimi. d
quo descēdit ros in vterū virgī/
nis. de quo fiebat z nutriebatur
agnus dñs n̄r iesus xp̄us p̄ nob
imolatus. vñ Iohes. Ecce agn⁹
dei. ecce qui tollit peccata mūdi.
z sic p̄z tercius mons. Quartus
mons est mons regnantū z cla/
re deū intuentū. z iste est mons
a quo celum illuminat̄. Un̄ p̄s.
Illuminās tu mirabilit̄ a monti
bus eternis. iste mons est a q̄ au/
xilium nobis dat. Un̄ p̄s. Leuauit

219

Sermo

oculos meos in montes etc. Iste est mons requiescentium. Unde ait dominus per prophetam Isaiam. Pascam oves meas in montibus israel. et ibi requiescent in herbis virentibus. iste est mons collaudantium. Unde psalmus. Fundamenta eius in montibus sanctis. et laudabunt dominum in monte sancto eius. Iste mons eternitatis figura tur in monte thabor. de quo Mattheus. Assumpsit Iesus Johannem petrum et iacobum. et duxit eos in montem excelsum seorsum et transfiguravit eos et facta sunt vestimenta eius alba sicut nix etc. Ita moraliter iste mons est eterna vita. De quo psalmus. Mons in quo bene placitum est deo habitare. in eo etenim dominus habitabit in fine. id est eterniter. Assumpsit tres discipulos in signum quod tria genera hominum solum ascendunt in montem eternitatis cum christo. scilicet peccata sua pure confitentes et omnia vitia penitendo derelinquentes isti significant per iacobum. Item deum cognoscentes ipsi quoque laudantes. et isti significant per petrum. Item innocentes qui nunquam peccaverunt. unde querens david dicit. Quis ascendet in montem domini aut quis stabit in loco sancto eius? Rendet innocens manibus et mundo corde. qui non accepit in vanum animam suam. nec iuravit in dolo primo suo. Et isti clarificantur in corporibus cum christo clarificato. ideo igitur vestimenta eius ut nix alba fuerunt. Isti etenim deum videbunt facie ad faciem. id est facies eius resplenduit sicut sol. ergo quo ad thema. Luz

x

descendisset iesus de monte secute sunt eum turbe. Oremus ergo ipsum ut donet nobis gratiam illam. ut cum valeamus sequi.

Dominica quarta
Sermo decimus.

Erat enim

ventus pertrahi illis
Matth. viij. Vide-

mus in naturalibus quod rex sapiens diversa bella cernens populo imminere aggregat sibi milites et principes fideles et fortes qui gentem suam possint ab inimicis defendere. Tunc autem rex tria facit quando vult eos approbare. Primo facit hastiludium ut ibi audaces fiant et ducit eos ad tormentum ut bene percipiant. et ideo romani inveniunt hastiludium ut eorum pueri exercitarentur in bellis. Unde iij. Regum. Sefac rex probavit milites. Secundo non longe ab eis est eos aspiciendo preparat in auxilium si necesse est. Tercio eos liberat letat. Unde dicit in libro. Rex libera vit nos de manu fortium. Unde psalmista. Arcus fortium superatus est. Item arcus fortium proteret et infirmi accincti sunt robore. Eodem modo voluit christus facere rex et dominus noster. Nam deus et homo voluit pugnare per patriam huius mundi contra diabolum et suos complices ut nos liberaret. Voluit primo eligere suos discipulos velut milites in quibus voluit eodem modo probare expiri. utrum essent fortes et duxit eos in mare et ipse dormiens iuxta eos se posuit et postea ventos excitavit et periculo-

Sermo

fos fluctus maris de profundo excitari pmisit. Tercio de illo periculo eos liberauit. et de hoc dicit euangelium pñs. qđ describit nobis Marcus euangelista. Ascendente iesu in nauiculaz secuti sunt cum discipuli ei. Et ecce motus magnus factus est in mari ita ut nauicula operiret fluctibus. ipse vero dormiebat. et accesserunt discipuli eius et suscitauerunt eum dicentes salua nos perimur et dixit eis. quid timidi estis modice fidei. tunc surgens impauit venti et mari et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes. qualis est hic. quia mare et ventus obediunt ei. Et sic per euangelium quo ad thema. Sit autem mentio de quattuor ventibus in spirituali. qui sunt nobis contrarii mouentes mare huius seculi. primus orientalis. secundus meridionalis. tercius occidentalis. quartus septentrionalis. Primus ventus est orientalis. et ille flat quando homo originem vite cogitat quis sit. quod nudus mundum intrauit in fletu et in miseria. et homo illud cogitat. Unde ait Job. Nudus egressus sum ex utero matris mee. Tunc homo committit facile omnem prosperitatem mundi et accipit humilitatem quasi ventum quo anima post hanc vitam nauigat ad portum salutis. de quo Actuum apostolorum dicit. Nauigante paulo apostolo de roma in grecias venit ventus orientalis et mouebat mare et in periculo constituti timebant valde. Et mercatores cum quibus erat paulus videntes periculum p

et

fecerunt mercimonia in mare et potius sanare volebant corpora quam retinere mercimonia. Ita spiritualiter anima volens nauigare de hoc mundo in celum cum velo humilitatis habens mercimonia. id est multa temporalia rerum et proprietates mundi venit ventus orientalis. id est consideratio quod homo nudus venit in hunc mundum prout omnia temporalia et dat pauperibus. quia melius est secure ire ad portum salutis quam animam mergi in profundum maris inferni. Sed contra istum ventum flat ventus superbie concutiens domum conscientie. De quo legimus in libro Job. Erat iob diues et paruus est repetere omnibus diuitiis habuit septem filios et tres filias. Uescen-
tibus illis in domo primogeniti venit repente ventus a regione deserti concutiens quattuor angulos domus que corruit et oppressit omnes pueros. Ita spiritualiter filius iesu christi et filii eius in domo primogeniti. id est in sancta ecclesia que est domus primogeniti altissimi patris et pater ait istud in psalmo. Primogenitum ponas illi excelsum pre regibus terre. In hac domo filius dei edentibus et bibentibus venit ventus superbie et concutit quattuor angulos domus. id est quattuor bonas conditiones. videlicet puritatem sedulitatem honestatem concordiam et domus corruit. id est sancta ecclesia et omnes filios dei opprimit. unde Paulus dicit. Non sumus paruuli fluctuantes ne circumferamur omni vento superbie ne anima submergatur. Ergo quod nati sumus in hunc mundum

Primus
ventus

Sermo

T

29

cogitemus. Et sic per p^m vent⁹
Secū⁹ vent⁹ occidentalis est
mors. Ille flat et aīam quasi ī na
ui ducit p mare magnū. i. mūdū
dum hō cogitat mortē amarissi
mam. q^z ī ista pte mūdī sol occi
dit. Et h⁹ debem⁹ frequēter cogi
tare quō homo mirabilis et ipso
uise morit^r. et quō oīa mēbra cor
poris tangunt^r. Et quō anima se
parat^r. et quō anima a demonibus
accusat^r. et quō de omnib⁹ opibus
n⁹ris rōnem reddere debem⁹ qū
taliter iste vent⁹ occidentalis flat
tunc oēs lasciuię et vanitates mū
di. et delectatio corp⁹is repellitur.
Un⁹ legimus figurā Exo. q^z quā
do moyses voluit ex iussu dei fili
os isrl⁹ ducere de egypto multa si
gna fecit et p⁹cipue pcussit terram
et venerūt multe locuste q^z deuor
abant fruct⁹ terre et oēm herbas
virentē sed clamabāt ad dñm di
centes. O dñe libera nos de ista
tribulatiōe. et fecit dñs flare ven
tum occidentalē et arripuit locu
stas et p⁹iecit in mare. Ita spūaliter
totus mūdus est egyptus plen⁹
locustis. i. vanitatib⁹ deliciose vi
uentib⁹ oēm herbā virentē. id est
oēs virtutes aīę corrodetib⁹. S^z
necesse ē nobis hodie clamare ad
dñm vt nos dignet^r ab illis locu
stis liberare que deuorat subam
pauperū. Tūc dñs dimittit ven
tum occidentalē. i. memoriā mor
tis q^z tollit oēs vanitates. i. letici
as mūdanas et pūcit a se in mare
rubrum. i. pñie. et tūc anima secu
re nauigat ad portū salutis. Ter

tius ventus est meridionalis et
hic ventus est dulcis. Et ille flat
qū cogitamus de vita eterna et d⁹
gaudijs eius et generat in nobis
charitates qua charitate anima
nostra velut velox nauis transie
ad portum salutis. Un⁹ anima in
cantic⁹ dicit. Veni auster per fla
ortū meū. De isto vento legit^r in
quarto li. Regū. q^z ppter peccata
hoīm tres annos nō pluit super
terrā et sex menses. S^z pbeta be
lias ascēdit in montē iuxta mare
et orauit septies. Et ecce celi apri
sunt et venit vent⁹ australis et du
xit nubes. et nubes dederunt plu
uias et c. Et terra dedit fructum
suū. Ita spūaliter ppter peccata ho
minis nō flat vē⁹ austral⁹ in cor
boīs vt meditet^r in celestib⁹. De
bet igit^r homo ascendere in mon
tem sancte vite et orare. tūc vent⁹
australis adducit pluuiā lachry
mar⁹ et aīa germinat virtutibus.
In h⁹ vento renouat se nīsus. vt
ait iob. Dicūt naturales q^z nīsus
qū nō pōt bñ volare ppter gravita
tem pennar⁹ antiquar⁹ volat cō
tra ventū australē q^z ipm calefa
cit et depōit omnes antiquas pē
nas. Ita aīa duota sentiens se gra
uatam cū cogitationib⁹ malis et
pueris vtat se ad ventū charita
tis et calefit aīa et deponit oēs plu
mas vicioz. Cōtra hunc ventū
charitatis flat vent⁹ inuidie q^z ex
iccat omnē fontē charitat⁹ et grē
Un⁹ alibi dicit^r. Adducet de mīn⁹
virentē ventū de deserto ascendē
tem et siccabit fontes ei⁹. S^z isti

39

c 4

Sermo

duo venti sunt p̄trarij. iō mouet mare hui⁹ seculi. qñ em̄ flat vent⁹ australis facit aiaz calidaz. vt ait Salomon. Omni tpe vestimēta sint cādida siue calida. qz austra p̄flata. iō venit p̄trari⁹ ventus in gratitudis. De q̄ ait bñs Bern. Ingratitudo ē vent⁹ exiccās oēm fontē gr̄e. z sic p̄t̄z terti⁹ ventus. Quartus vent⁹ ē aq̄lonaris cuz ille flat timorē et̄ni supplicij flat. Un̄ ait p̄pheta Niere. Ab aquilo ne pandet̄ omne malū. Debet em̄ homo cogitare q̄ luxuriosi z im̄ mūdi cremabunt̄ sulphure. pice z igne z frigiditate. De quo ait in p̄s. Pluet sup peccatores laqueos ignis z sulphur sp̄iūs p̄cellaz. Un̄ pluit dñs sup sodomā z gomorram. sulphur z ignē. z hec cogitante aia ducit̄ post hanc vitaz p̄ virtutē castitat̄ z timoris quasi nauis velo z malo. i. mastbom ad portum salut̄. vñ Eccl̄i. dicit̄. Frigidus vent⁹ aliquilo flauit et p̄gelauit cristallus ab aquis. ventus frigidus est p̄sideratio et̄ni supplicij. z tūc aq̄ luxurie fit cristallus castitatis. Nui⁹ legimus sp̄ualem doctrinā in natur̄ rerū q̄ in mari sunt q̄dam p̄sces. qui dicunt̄ delphines hū libenter audiunt vocem hominū dulcit̄ cantantiū. z ad flatū aq̄lonis se vertunt. s̄z austro flante obturāt aures. z ponūt se ad p̄fundum maris ne audiāt vel p̄cipiant ventū australem. q̄ est p̄trari⁹ aquilonis. Ita sp̄ualiter multi sunt in b̄ seculo cū flat vent⁹ aquilonis. id

xi

est aduersitates vel infirmitates corp̄is vertūt se ad vocem p̄dicatoris sicut delphini ad ventū aq̄lonem z libēter tūc audiūt q̄cqd eis p̄sulit. z p̄mittūt oīa bona facere z nūq̄z amplius peccare. De quibz dicit̄ Isa. Dñe in angustia querunt te. Rogamus ergo.

Dñica secūda. Sermo. xj.

Matth **Om̄ie nō**
Eni ne bonū semen semina
sti in agro tuo. vnde ḡ
habet zizaniā. Marci. viij. Nota
q̄ vnusq̄s qz bonus agricola non
libent̄ p̄mittit agrū suū sine semi
ne z sine fructu cū tempus fuerit
seminandi. Nam seminat agruz
suū fm̄ q̄ ager d̄sposit⁹ z aptus
est. qz in vnaz p̄tem agri sui semi
nat triticū. in altera p̄te ordeum.
in tertia parte auenā. vñ Dauid.
Seminauerūt agros. plantauerunt
vineas. z fecerūt fructū nati
uitat̄. i. messis. Ita sp̄ualit̄ chri
stus noluit agrum suū. id est san
ctam eccl̄iam permittere sine se
mine virtutū. Nam in vnā p̄tem
seminauit semē charitat̄. in aliā
semen pietatis. in aliā semen ca
stitat̄. in aliā semen misericordie
Un̄ ait in euangelio ioh̄is. Dixit
iesus discip̄lis suis. discite a me
qz mitis sum z hūilis corde. Hoc
est p̄ceptum meū vt diligatis in
uicem sicut dilexi vos. S̄z diabo
lus inimicus hūani generis sup
seminat zizaniā. vicz inuidiam p̄
charitatē. p̄tra castitatē. luxuriā
p̄tra pietatem auariciā. p̄tra bu

Quartus
ventus

Bermo

ri

militem supbiam. et de hoc legi-
tur euangelium. Simile est regnum
celorum. id est. presens ecclesia homini. id est
christo qui deus et homo est pro nobis
incarnatus. qui seminauit bonum se-
men. id est. virtutem in agro suo. videlicet
ecclesia. Cum autem dormirent homi-
nes in somno pigricie venit ini-
micus homo. id est. diabolus et superse-
minauit zizaniam in medio triti-
ci. id est. virtutum. Cum autem creuissent
et herbe virtutum et fructum facere
debuerant electi et iusti. tunc ap-
paruerunt et zizania. id est. mala opa
in sancta ecclesia. quia statim surrexe-
runt heretici raptores et malefici
in sancta ecclesia. Accedentes serui
patrifamilias. id est. angeli dixerunt
ei. Domine nonne bonum semen semi-
nasti in agro tuo. unde ergo habet
zizania. id est. unde venit tanta malicia
in tua sanctam ecclesiam. que iam
est magna qualis quandoque fuit ab ini-
tio. Respondit dominus dicens. Inimicus
homo hoc fecit. id est. per inspirationes
diaboli. Serui vero dixerunt. Do-
mine si vis colligimus ea. id est. extirpe-
mus omnes maleficos raptores. la-
trones. luxuriosos de tua sancta
ecclesia. Et ait nonne forte colligat
extirpando zizania. id est. malos era-
dicetis. quia multi sunt peccatores
quos volo fouere usque ad mortem
si vellent perire. quia nolo mortem pec-
catoris. Dimitte ergo crescere. id est
vivere tam bonos quam malos usque
ad messem. id est. usque ad diem iudicii.
Et tunc dicat messoribus meis. id est. an-
gelis. colligite cum tuba iudicii ad
iudicium omnes malos et alligate fa-

sciculos in congregationem ad com-
burendum in igne eterne. Triti-
cum. id est. bonos congregate in horreum
meum. id est. in vitam eternam. et hoc est pre-
sens euangelium. Notandum vero quod
per agrum significari potest quilibet
homo in sancta ecclesia. et sicut agrico-
la quisque facit circa agrum suum
ut fructum faciat. Ita quilibet homo
circa corpus et cor suum facere debet.
Quattuor enim debet facere. Pri-
mo agricola arat suum agrum. Se-
cundo simum apponit. Tertio irri-
gat. Quarto seminat. Primo di-
co quod unusquisque homo debet cor et
corpus suum arare cum aratro confessi-
onis. Sicut enim aratrum vertit
agrum quod inferius est superius. Ita con-
fiteor debet vertere omnia que scit in
corde et reuelare exteriori suo confesso-
ri. sic ferrum in aratro scindit agrum
Ita per tritum per peccatis debet scin-
dere cor peccatoris. ut ait prophe-
ta Iob. Scindite corda vestra
et non vestimenta vestra ait dominus omni-
potens. Huius legimus figuram
in Beniamin. quia patriarcha iacob venit
in terram orientalem et vidit arato-
res et iuxta eos in agro puteum qui
fuit obstructus lapide magno et
tres reges accubabant iuxta eum
et amouebat iacob lapidem de pu-
teo. et venit pulchra puella dans
sibi ydriam. Dixitque ei. bibe domine. et
bibit domine puelle. ita spiritualiter per ia-
cob nota peccatorum. qui supplantat
per penitentiam omnia vicia et venit in
agrum penitentie. ut inueniat fontem
misericordie. id est. christum qui ait in Luca.
Ego sum puteus aquarum viventium

11.1

Pro

Iohel

Ben

pna

Bermo

Sed obstruere erat iste fons misericordie per lapidem peccatorum quem amouet peccator quando peccata confitetur. et tunc venit puella pulchra id est gratia diuina quam petit peccator dicens. Da mihi bibere de fonte misericordie quem inueni in agro pnie. Et ait illa. bibe domine de gratia diuina quantum volueris. Et iuxta hunc fontem accubabant peccatores penitentes et perfecti. primo debemus arare corpus et cor nostrum per aratrum confessionis et contritionis. et sic inuenimus fontem misericordie. et sic per primum. Secundo dico quod debemus agrum nostri corporis et cordis impinguare per simum. id est memoriam mortis ut fructum faciat. unde Ecclesia. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Quid enim homo erit post mortem certe simum et cinis et fauilla et lutum. unde Job. Compactus sum luto et fauilla et cineri. Et ista debet homo semper habere in mente. Unde ait Hieronymus. Facile pretemittit omnia qui se semper cogitat mortuum. Unde legitur in gestis romanorum. quod quidam magnus princeps cogitans de morte. pannum vilem lineum in quo erat sepeliendus erexit tamquam vexillum. et fecit ante se fieri per omnes ciuitates sui regni et voce precons clamari. Cum essem rex undecim regnorum. hoc solum habeo per gloriam meam. et per diuitias afferam mecum ad terram pannum istum vilissimum. et sic per memoria mortis multa bona fecit. Sic et nos semper debemus cogitare. quia mors non tardat. cogitet homo de morte predecessorum nostrorum. ubi

xi

sunt fortes. ubi absolon pulcherrimus. ubi dauid audentissimus. ubi salomon sapientissimus. ubi samson fortissimus. hi omnes transierunt et in terram reuersi sunt. et sic per secundum. Tercio debemus agrum cordis nostri lacrymis irrigare. quia ager non portat fructum suum sine aqua. Unde psalmus. Sicut terra sine aqua. Vnde legitur figuram in libro Iudicum quod caleph in terra promissionis dedit filiam suam cuidam viro in matrimonio. et dedit ei per dote terram infertilem et sterilem quam iuxta patrem suum dicens. Pater mihi dedisti mihi per dote terram sterilem. da mihi agrum irriguum qui exaudiuit precibus filie sue. et dedit ei agrum irriguum inferius et superius. Inferius a fontibus. Superius a pluuiis et facti sunt diuites in agris istis. Ita spiritualiter homo habens cor absque lacrymis per peccatum et durum corpus plenum deliciis vadit ad christum in secretum locum orans et dicat. O domine dedisti aie mee agrum sterilem. nullum vult facere fructum bonorum operum. nec unquam emittere lacrymas per peccatum. et tunc deus exaudiet illum et dabit sibi irriguum terram inferius. id est gratiam penitentiae. et irriguam superius. id est gloriam in futuro. et sic per tertium. Quarto debet homo facere ut bonus agricola. videlicet agrum suum seminare de seminibus benedictionum. unde Apostolus. Qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet. Et qui seminat de semine corporis. videlicet delectationes et desideria corporis. metet corruptionem. et

20

Ecclia

Job

Jeromus

30

8

Sermo

si seminat parum. parum metet. s. si seminat de bñdictionibz virtutū tūc ait dñs ad eū sicut legim⁹ in figura de patriarcha ysaac. q̄ habuit duos filios quibz ipse dedit bñdictionē. Ad primū ait vicz ad iacob. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs q̄ stat cū floribz ornat⁹. Ad secūdū vicz Esau ait. In roze celi z pinguedine terre erit bñdictio tua. Ite p̄ celestis hz duos filios quibz bñdiceret. s. inocētes. Ad illos ait. Ecce odor filij mei. i. fama. z vita filij mei sicut agri pleni. Ad penitētes In roze celi z in pinguedine terre erit bñdictio tua. i. grām spūs sancti dabo tibi in remissionē oīum peccatorū. Quāto dñs agrū cordis sui metere. i. fructuz inde colligere. quia q̄ arat corpus suū videlicet p̄ confessionem z pascuat p̄ mortis meditationē z irrigat per lacrymarū effusione. z seminat p̄ elemosynaz largitionē ille metet post hanc vitā p̄ premiū receptiōnem. vt p̄t̄ in euāgelio Matth. Simile est regnum celoz thesauro abscondito in agro. Quis est iste thesaur⁹ nisi vita eterna vbi est thesaurus electoz. qui istum bene p̄siderat in agro hui⁹ corporis vedit omnia que habet z emit eam. vñ Gregorius. Si bñ p̄sideremus que z quāta sunt que nobis p̄mittunt in celis vilescunt omnia que habent in terris. et sic patet zc.

Dominica in septuagesima
Sermo. xij.

xij Te z vos

in vineam meā. z qd iustum fuerit dabo vob.

Matth. xx. Sciendū q̄ p̄ncipat⁹ sancte trinitat⁹ int̄tio erat q̄ hominē creauit q̄ deberet esse p̄ticip⁹ ceps etne glorie. S. p̄ticip⁹ peccata p̄mox parentū illā grām amisimus quā potuissim⁹ habuisse et hñe vitā eternā grat⁹. z b̄ sine omni labore. Et hoc recitat ecclia hodie q̄ adam z eua sunt repulsi de paradiso. Et p̄ticip⁹ hoc depōit in ecclia canticuz leticie. s. Alleluia. Te deū laudam⁹. z Gloria in excelsis deo. Et introit⁹ misse incipit Circūdedērt me gemit⁹ mort⁹ zc. Et post illud temp⁹ q̄ adam fuit expulsus nulli vult dare grat⁹ vitam eternā. et b̄ p̄ticip⁹ tres causas Prima p̄ticip⁹ excellentiā que tanta est fin Aplūm. q̄ nec auris audiuit. nec ocul⁹ vidit. nec i cor hominis ascēdit q̄tra fiūt gaudia q̄ p̄parauit de⁹ diligētibz se. Secūda cā p̄ticip⁹ angeloz dignitatē. Angel⁹ em̄ in celo nō dat grat⁹. s. ipsi laudant deū z obediūt qñ mittunt. s. ad hoīes. Tertia cā p̄ticip⁹ gloriā homin⁹ et honorē. Nā maior est honor q̄ viribz acquirit⁹ q̄ qui grat⁹ dat. vñ Grego. in quadā omelia. Ad magna p̄mia puenire nullus pōt nisi p̄ magnos labores. Dicit q̄ in pabolis i themate. Ite z vos i vineā meā z remūeratio bonoz opeꝝ addit. Et qd iustū fuerit dabo tibi vt p̄ticip⁹ in euāgelio qd postea seq̄t. Nota q̄ p̄ hāc vineā accipit⁹

1^a

2^a

3^a

Grego

Bermo

xii

tur ecclia vel quelibet fidelis aia. Et fm hoc verba pmissa sūt vba dei exhortatia p̄dicatores. vt sint solliciti de salute aiaz. Et duo h tagunt. Primo deus hortat p̄dicatores ad p̄dicationis exercitiū cū dicit. Ite in vineā meā. Et circa salutē aiaz laborate. Secūdo subiūgit retributionis p̄mīum. z qđ iustū fuerit dabo vobis. Pri-
mo dico qđ vinea plantat in iusti-
ficatione. i. aia. Niere. ij. Ego plan-
taui te vineā electā. hoc est vtiqz
in iustificatione. S3 qđ diu aia ma-
net in peccatū tūc est q̄si terra de-
serta z inculta pducēs spinas et
tribulos vicioz. Postqz aut per
pniam ad deū cōuertit tunc p dei
grām in vineā plantat vt pducatur
dulces botros bonoz opoz. Tūc
ego plantaui vineā electā qz ma-
gnū est qđ de aiam sordidā. s. in
peccatū lauat z iustificat. z d filio
ire facit filiū grē. de suo pditionis
filiū adoptōis z eū de captiuitate
diaboli liberat. z de statu mise-
rie reuocat ad patriā. Quis nō di-
ligeret eū a q̄ tot bona reciperet.
Ergo stulti sūt q̄ iacēt in peccatū
z dicūt se velle pniaz agere i extre-
mis. cū vera p̄tricio nō infundat
nisi a solo deo. Cōfiteri pōt hō et
flere. s3 nunqz verā p̄tricionē pōt
hō nisi de infundat. Niere. xxxj.
Postqz cōuertisti me egi pniam.
Sic g vinea. i. aia plantat a deo i
iustificatione. vñ David. Vineaz
de egypto trāstulisti. Egypt⁹ inē
prat tenebrositas z significat sta-
tum pctōis z ignorātie carēs lu-

ce grē. ad Eph. v. Erat aliquā tene-
bre nūc aut lux i dño. Ab hac egypto
dñs aiam trāsfert in iustifica-
tionē. Scđo de bona p̄dicatoz
instructōe Mat. xxi. Nierat p̄
familias q̄ plātauit vineā z sepe
circūdedit ei. Et p hāc sepe accipi-
tur doctrina p̄dicatoz. Sic enī
sepe phibet siue defendit aditum
bestiaz ne ledāt vineā. Sic p̄dica-
tio icursuz demonū ne ledāt aiaz
Lū ista sepe circūdat aia que libe-
ter audit verbū dei qz tali aie dia-
bolus nocere nō pōt. Isa. xi. Nō
nocebūt neqz occidēt in vniuerso
mūdo. S3 beu. p̄ pctā hominis
sepe ista auferit z vinea diripitur
Isa. v. Expectaui vt faceret vuas
z fecit labruscas. Sic mlti pasto-
res nō multū curant vbu dei. qz
in hoc vilipendūt fmōes Pauli
ij. ad Th. iij. Erit t̄pus qñ sanaz
doctrinā nō sustinebūt. s3 ad sua
desideria coaceruabūt sibi magi-
stros pruriētes auribz. Ita paga-
ni z iudei nō pñt manere i ecclia
sic hyso nō pōt manere i vinea qñ
florescit. iō oēs dānabūt. O si pec-
cator attēderet qđ ipse vocat hora
p̄ma. tertia. sexta z nona. z sp vti
qz si eēt hora vesperaz ipse veni-
ret. Greg. Illi q̄ ad bonā vitā vo-
cant. alij i iuuetute. alij i senectute.
alij i puericia. et in vltia etate
pducunt. z q̄si in diuersis horis ad
vineā vocant oparq. Gre. Cōsi-
deret vnusqz qđ sic agat i vinea
et laboret qđ vitā eternāz acq̄rat.
Etiaz debem⁹ fideliter laborare
ne ociosi nos iueniamur i vinea.

*Nota hanc
exhortationē
qz iudei legi-
t. s3 signa.*

Bermo

xii

Un paulus. Qui nō laborat non manducet in p̄ria. Venite ad me omnes q̄ laboratis z onerati estis z ego reficiam vos. Sequit̄ euāgelium. Dixit iesus discipul̄ suis parabolam hac. Sile est regnuz celoz hominī patrifamilias qui exiit p̄mo mane pducere operarios in vineā suā. Cōuēctione aut̄ facta cū oparijs ex denario diurno misit eos ī vineā suā. Et egres sus circa horaz terciā. vidit alios stātes ī foro ociosos z dixit ill̄. Ite z vos in vineā meam. z qd̄ iustuz fuerit dabo vobis. Illi autē abierunt. Iterum autē exiit circa horā sextā z nonā z fecit silt̄. Circa vn̄ decimā horā exiit z inuenit alios stātes z dicit illis. Quid hic stātis tota die ociosi. Dicūt ei. quia nemos nos cōduxit. Dixit illis. Ite z vos in vineam meā z quod iustum fuerit dabo vobis. Et cū sero factum esset. dixit dñs vinee pcuratori suo. Uoca oparios et redde illis mercedem. incipiens a nouissimis vsqz ad p̄mos. Cū venisset ḡ qui circa vndecimā horam venerāt acceperūt singulos denarios. Veniētes autē z p̄mi arbitrati sunt q̄ plus eēnt accepturi. Acceperunt autē z ipsi singulos denarios. z accipiētes murmurabant aduersus patrefamilias dicētes. Nō nouissimi vna hora fecerūt z pares illos nobis fecisti qui portauim⁹ pōdus diei z estus. At ille respōdens vni eorum dixit. Amice nō facio tibi iniuriā. Nōne ex denario diurno

cōuenisti mecum. Tolle qd̄ tuuz est z vade. Uolo autē z huic nouissimo dare sicut z tibi. Aut nō licz mihi facere qd̄ volo an ocul⁹ tu⁹ nequā est. qz ego bonus suz. Sic erunt nouissimi p̄mi et p̄mi nouissimi. Multi enī sunt vocati pauci vō electi. Iste ē sensus euāgelij. Paterfamilias est de⁹ pater qui p̄mo mane .i. ab Adam vsqz ad Noe. homines in vineā suam id est in hūc mūdū p̄ cōnauita laboranduz cōduxit a Noe vsqz ad Abraam. z est hora tertia ab abraham vsqz ad Moysen. z ē hora sexta a Moysē vsqz ad Prophetas et est hora nona a pphet̄ vsqz ad christum. z est vltima vici vndecima. Sed veniente hora cōpleto r̄q̄. i. die iudicij. Tūc autē pater in diuinis ad pcuratorē suum xpm vt scriptum est. Quia omne iudicium dedit pater in manus filij. Uoca oparios z redde illis mercedem. Incipiens a nouissimis. i. christianis q̄ vltimo venerūt ad vineā. s. ad sanctā eccliam. q̄ bene laborauerūt accipiet vitā eternā. Tūc inuidi iudei ī peccat̄ indurati credēt etiā se habere vitā eternā. z existimāt q̄ plus velint habere q̄ christiani. eo q̄ añ nos in vinea fuerunt z portauerunt decem p̄cepta sed ea nō seruauerunt. z iō murmurant z tradēt. Et p̄pterea ait illis. An oculi vestri nequā sunt. qz ego bonus sum. Tollite qd̄ vestrū est fm iusticiā z ite. Aliqui in infernum Aliqui in vitā de iudeis qui ante

Sens⁹ euā

Sermo

lii

Thema
Prm

xpm fuerūt. Et nouissimi. s. chri/
stiani erūt pmi in remuneratiōe
Et pmi vtz iudei z gentiles q sal
uandi sunt erūt nouissimi. Et iō
sequit. Multi sunt vocati pauci
ho electi. Et sic ptez euāgeliū. Er/
go quo ad thema. Ite z vos in vi
neam meā ppter qttuor causas.
Prima est qz paterfamilias eam
plātauit z diuisit cribi filijs suis
fm triplicē distinctionez hoīm in
hoc mūdo. De hoc dicit cōmēda/
tor in libro grecoz. q erat quidā
pater hñs pulchram vineā z ba/
buit tres filios. Venit p̄mus ad
patrē dicens. Rogo te pater ex q
tibi in bonis multa pueniūt d vi
nea z tu modo nō indiges. da mi
hi vineā vt sim dñs fratru meoz.
Rñdit pat̄. Fili mi dabo tibi qd
est curuū z rectum in vinea mea.
Venit alter dicēs. Dilecte mi pa/
ter des mihi vineā vt sim domin⁹
fratrum meoz. Rñdit pater. Da
bo tibi omne qd est in vinea viri/
de z aridum. Venit terci⁹ dicens
Dilecte mi pater ego suz minimus
filius tuus z semp feci qd iussisti
des mihi vineam. Rñdit p̄r. Da
bo tibi qd fuerit subtrus terraz et
sup terram. Et pater reliquit eis
pulchrā imaginē vt illaz in hono
rem z memoriā patr̄ honorarēt
z recessit ad terraz longinquā ad
pgrinandū. Post patris recessū
ptendebant hñ tres filij p vinea.
Dixit p̄m⁹. pater me⁹ dedit mihi
oīa que in vinea sunt curuū z re
ctum. Secūdus dixit. pat̄ noster
dedit mihi in vinea viride z ari/
dum. Tercius dixit. pater noster

dedit mihi omne qd est subtr⁹ ter
ram z sup terraz. z sic nō poterāt
pcordare venerūt ad vnum ma/
gnū magistrū z sapientissimū
posuerūtqz causam eoz in eum.
quicqd iste d vinea iudicaret. vel
lent in h stare contenti. z vnusqz
qz eoz dixit illi magistro suū dō/
num i vinea. Dixitqz magister sa
piens. afferte mihi imaginē p̄ris
vestri. z fecerunt ita. Tūc magi/
ster dedit eis arcum cū sagitta di
cens. Quicunqz vestrū ppius sa/
gittauerit cordi patris vestri d h
ego iudicabo. Prim⁹ sagittauit.
valde ppe. Secūdus adhuc pro/
pius. Tercius piccit arcū cū ba/
lista dicēs. Nō sagittabo dilectū
meum patrē. qz multa bona mi/
hi contulit. z multa dona habeo
de ipso. Tūc ait magister. Illi de
betur vinea. z minor possedit vi/
neam. z factus est dñs fratru suo
rum. Ita moraliter vinea ista est
sancta ecclia quaz pat̄ plantauit
sua dextera. Tres filij eius sunt
gētiles iudei z christiani. Primi
fuerunt gentiles vsqz ad abraam
cui dominus pmo dedit circum
cisionē. z isti petebāt p vinea. i. p
sancta ecclia. quibz dedit curuū
et rectum. i. declina a malo z fac
bonum. z nō habebāt aliud pces/
prum. Secūdi fuerunt iudei vt
abraz ysaac z iacob. z oēs iudei
petebant p vinea vt. s. ipsi essent
dñi totius mūdi. z dedit eis viri/
de z aridū. i. diliges deū z primū
sicut teipsum. Tercij sunt xpiani
z hñ p terciū filiū figurant quibz
dedit vineāz omne qd est subtrus

Bermo

terram et sup̄ terrā. i. g̃raz in p̃nti
et gl̃iam in futuro. Et p̃r qui nob̃
sic dimisit vineā recessit ad celum
Et modo p̃tendūt gentiles iudei
et xp̃iani. sed p̃r reliquit nob̃ suā
imaginē. i. memoriā dñice passio
nis in altissimo sacro. Sed pue
ri sagittant imaginem patris. vi
delicet gentiles nō observantes
mādata eorum sc̃z declina a ma
lo et fac bonum. Similiter iudei
sagittant patrē et offendūt. qz nō
servant mādata patr̃s. vicz. dili
ges dñm deū tuū et primū tuum
sic te ip̃m. Et iō amiserūt vineā.
et ipsi iudei dederūt sñiam p̃dici
onis venie p̃ seip̃os dicētes illō
Matth. xxi. Malos male p̃det et
locabit alijs agricolis vineā suā
Sed nos christiani habem⁹ vineā
tanq̃z minor fili⁹. et q̃z diu nō of
fendim⁹ deū habem⁹ vineā. Sed
heu de die in diem offendim⁹. et
iō nō custodim⁹. Un̄ dicit dauid
in ps. Vineā de egypto trāstuli
sti. eiecisti gentes et plantasti eam
Et sic p̃r p̃mū memb̃z. Secūdo
dico q̃ aīa hoīs d̃z vineā. qz d̃z p̃
scidi et fodi. Un̄ in cantic⁹ cānticoz
ca. ij. ait aīa. Temp⁹ putationis
aduenit. i. p̃cisionis. Uir p̃r hō
q̃stuncūqz sanct⁹ fuerit q̃n in vi
nea p̃scie crescat aliqd̃ sup̃fluum
q̃d meritū ip̃edit. Nā hō aliq̃n of
fendit deū in ṽbo. in cogitatioe.
in op̃atioe. q̃nqz p̃ risum. sup̃flua
ho amputent⁹ et p̃ p̃fessionez dili
genter extirpent⁹ ne vinea aīe an
nibilet⁹. Item d̃z pastinari p̃ me
moriā mort⁹. Itē d̃z fodi p̃ timorē
dñi. Un̄ dicit sapiens Eccl̃i. j. Li

xii

mor dñi expellit peccatū. Tūc vi
nea p̃scisa. pastinata. irrigata. et
fossa. incipit florere et gēmas pro
ducere et tūc oēs bestie venenose et
imunde fugiūt vt dicit Plinius
Vinea q̃n floret fugit buffo et ser
pentes nō sustinētes odorē vinee
Tunc ait dñs in cantic⁹ cāntico
rum. vj. ca. Descēdi in ortū meuz
vt vide. po. zc. Cum ho vinea no
stra sit in tanta pulchritudine de
siderat malignus sp̃s extirpare
et inde facere ortū olerū. Un̄ figu
ram legim⁹ iij. Re. xxi. Erat enī
vir in terra isrl̃ Naboth nomine
habens vineā pulcherrimā. quā
vidēs rex iudeoz. desiderās eam
misit seruos suos ad naboth di
cens. Da mihi vineā tuā vt faciā
inde ortū olerum. Et ille r̃ndens
ait. Nō dabo tibi vineā meam qz
hereditas patr̃s mei est. et tūc erat
trist⁹ valde. sed postea venit Jesa
bel mulier pessima et misit duos
falsos testes et fecit Naboth p̃pter
vineā suā lapidari et sic rex iudeo
rum fecit de vinea ortū olerū. Ita
sp̃ualit̃. Naboth est hō fidelis ha
bens vineā p̃scientie bone quā p̃
parauit et coluit velut vineā pul
chram quā vidit diabolus desi
derans de ea facere ortū olerum
id ē p̃ccōz. Sed r̃ndet fidelis. Nō
dabo tibi vineā. i. aīam vel p̃sciaz
meā p̃ p̃sensuz maloz op̃ez. Tūc
iesabel. i. diabolica r̃ctatio mittit
occulte duos falsos testes mūdū
et p̃p̃riā carnē q̃ m̃lta p̃mittūt sed
falsa dicūt. Et iō p̃ istos tres. i. dia
bolū. mūdū et p̃p̃riā carnē destruit
vineā. et sic fit ort⁹ oler⁹ seu fcidū

Bermo

3°

Tertio dico q^d anima dicit^r vinea. q^d sicut vinea bñ custodit^r. ita aia iusti debet bñ custodiri. Un^d dicit ipsa anima deuota i cantic^o canticor^{um}. i. Posuerūt me custodē in vineis. Sequit^r. Vineā meā nō custodiui. Debem⁹ vineā custodire ne leo supbie intret. ne porcus luxurie deuastet. ne vrsus auaricie deuoret. Un^d ps. Exterminauit eam aper de silua. z singular^{it} ferus depastus est eam. Vindemiānt eam oēs q^u p^{er}tergrediunt^r viā. Et p^{er} istas bestias notant^r peccata supra notata. Item debem⁹ custodire ne vulpes dolositat^r et inuidie cōburant. de quib^{us} legim⁹ figuram Judicū. xv. Samson fortissim⁹ multos habuit inimicos qui eū libent^r occidissent si potuissent. Ipse vero accepit multas vulpes z ligauit faculas ardētes ad caudas ear^{um} z misit eas in vineas inimicor^{um} suor^{um} qui cōbussērunt oēs vineas. Ita fecit diabolus inimicus hūani generis vidēs q^d nō potest nos extirpare z occidere. q^d angeli nos custodiūt. sed causa inuidie mittit vulpes fraudis z mēdacij. z ligat eas ad ignē male p^{er}cupiscētie q^u currūt ad vineas p^{er}scientiar^{um} n^{ost}rarū. Ideo ait anima in cantic^o. ij. ca. Capite nobis vulpeculas q^u demoliant^r vineas nostras. Quarto aia deuota dicit^r vinea. q^d in ea sicut in vinea colligit^r fructus q^u est vinum eterne fructificationis q^uo hoies letificat. Un^d dicit^r in ps. Et vinū leti-

xiii

ficat cor hois. De isto vino bone opatiōis deus honorat^r et prim⁹ emendat^r. Un^d ait in Lañ. v. Bibi vinū cum melle z lacte meo. Lac est albū z mel dulce z vinū nobis le. Ita ista bona p^{er}solatio. de qua dicit^r in ps. Uxor tua. i. aia tua. sicut vitis abūdans in laterib^{us} domus tue. De hoc legim⁹ figuraz in libro Judicū in pabolis. ca. ix. Ligna siluar^{um} surrexerūt vt eligerent sibi regē. venerūt ad vitē dixerūt. Tu eris noster rex. R^{es}pondit vit^{is}. Nolo deserere nobilē fructū qui deū letificat z primū edificat p^{er}pter imperiū vestrū. Ita debet q^u libet fidelis hō et aia iusta facere. Cū mūdus dicit^r impera nob^{is}. id ē exalta te honore mūdi. R^{es}pondeat vit^{is}. i. bona aia. Nolo deserere fructum bonor^{um} ope^{rum} p^{er}pter honore mūdi. Ita z nos quo ad thema. Itē in vineam meā z q^uo iustum fuerit dabo vobis.

Dominica in sexagesima.

Sermo tredecimus.

Bi audi

unt verbū z retinere afferūt fructū in patientia Lu. viij. Nota sicut videmus in naturalib^{us} q^u q^ulibet agricola q^u bñ vult seminare debz tria p^{er}siderare. Prīmū est tempus q^u debet exire ad seminandū. Unde dicit^r Ecclⁱ. ij. Omnia t^{em}p^{or}us h^{ab}ent. Si em^o veller^t in hyeme linū seminare forte nō cresceret. Secūdo debet eē diligēs ira q^u p^{er} pigr^{it}ia

Quarto

Bermo

xiii

nō dimittat seminare. Un̄ Pro/
uerb. xx. Qui ppter frigus. i. ppter
pigr̄it̄ā nō vult arare si petit nō
debet sibi dari. Tercio debet esse
patiēs. Nam ait Jacobo. Agrico/
la aspersit semen in agrū z expe/
ctat rozē matutinū z imbrē sero/
tinū. Ista tria habuit xp̄us semī/
nator verbi dei. Nā pmo notauit
temp⁹ de quo pphete p̄dicabant
z illud t̄pus bñ p̄siderabat qñ exi/
uit de celo z venit in mundū vt
ipse ait in euāgelio Joh. xvi. Exi/
ui a patre z veni in mūdū. Item
habuit diligent̄ā. qz vt ait Mar/
cus. Ch̄istus ciuitates z castella
circuiuit vt p̄dicaret. Tercio fuit
patiēs. qz multotiens pharisei et
iudei audiebāt verbū eius vt ca/
perēt iesum in fmone. sed ipse pa/
tienter r̄ndit. z ista tria notant in
hoc euāgelio. Lū turba plurima
cōueniret z de ciuitatibz p̄peraret
ad iesum dixit p̄ similitudinē. Exiit
q̄ seminat seminare semen suū. et
dum seminat aliud cecidit secus
viā z p̄culcatū est z volucres ce/
li comederūt illd. z aliud cecidit
supra petrā z natū aruit. quia nō
habuit humore. z aliud cecidit su/
per spinas. et silr ex or̄te spine suf/
focauerūt illud. z aliud cecidit in
terrā bonā z exortū fecit fructum
centuplū. Nec dicēs saluator n̄
iesus clamabat. Qui habz aures
audiēdi audiat. Interrogabāt eū
discipuli ei⁹ que esset hec pabola.
ait. Vobis datū ē nosse mysteriū
regni dei. ceteris aut in parabo/
lis. vt vidētes nō videāt z audie

tes nō intelligant. Est aut hec pa/
rabola. Semen est verbum dei q̄
aut secus viā h̄j sunt q̄ audiūt. de
inde venit diabolus z tollit v̄bū
de cordibz eoz ne credentes salui
fiant. Nam q̄ supra petrā h̄j sunt
q̄ audiunt z cū gaudio suscipiūt
verbū dei. z h̄j radices nō habēt.
qz ad temp⁹ credūt z in tpe tem/
p̄rationis recedūt. qd aut in spi/
rit̄is cecidit. h̄j sunt q̄ cum audie/
runt a sollicitudinibz z diuitiis et
voluptatibz vite eūtes suffocant̄
z nō referūt fructū. qd aut in ter/
ram bonā. h̄j sunt q̄ in corde bo/
no z optimo audiētes v̄bum dei
retinēt z afferūt fructū in patien/
tia. Et hoc est euāgelium. Circa qd
est sciendū q̄ verbū dei est audie/
dum. qz p̄tegit. est retinendū qz il/
luminat. est repetendū qz sanat.
est custodiendū qz mūdāt. Primo
dico q̄ verbū dei diligent̄ est au/
diendū quia p̄tegit. sed peccator
nō audit qz aures obturat ad mo/
dum serpentis. De quo in ps. Fu/
ror illi⁹ sicut serpentis zc. que non
exaudit vocē incantantiū. Nam
qñ serpens sedet in fouea et m̄gr̄
dulciter canit cū fistula vt eaz ca/
piat. vnā aurem obturat cū cau/
da. aliā ponit in terrā vt nō audi/
at. Ita facit peccator qñ p̄dicator
verbū dei canit sua dulcissima fi/
stula. p̄mittēs dei misericordiam
nō audit sicut serpens. qz cauda p̄/
missionis z spe longe vite obtu/
rat vnā aurē. z cū terra. i. cū ter/
renis occupatiōibz obturat aliā
aurem. z sic surdus ē. z ideo nō p̄

Sermo

xiii

regit eum. nec aia a tentatiōe dia-
boli vbum dei velut gladi⁹ edu-
cit. Un̄ apl⁹ ad Eph. vi. Accipi-
te gladiū spūs qđ est verbum dei
Un̄ legim⁹ figurā in lib. Esdre qđ
hierl̄m ciuitas letissima fuit a na-
buchodonosor destructa ppter pec-
cata habitantiū in ea. Locut⁹ est
dñs vbu ad Esdrā pphetā dicēs.
Cōuoca in vbo meo filios isrl̄. et
edificet ciuitatē. z cū edificabit⁹
tenete gladiū in manib⁹ vris. z b̄
ppter insidias inimicorū. vna em̄
manu laborabāt z cū alia manu
tenebāt gladiū. Ita spūaliter ci-
uitas hierl̄m est pscia hoīs. qz hie-
rusalem ciuitas pacis dicitur. sed de-
struit⁹ a nabuchodonosor p p̄sen-
sum. i. malā inspirationē. Vocat
igit dñs p̄dicatōrē dicens. Cōuo-
ca dispersos isrl̄ p vbum p̄dica-
tionis. vt p̄z p p̄niam reedificēt
ciuitatē destructā. i. psciam. et qñ
p̄niam reedificat peccatōr. debet
in vna manu gladiū tenere. i. ver-
bū dei. vt qđd ibi audierit semp
attendat. cū tentatio venit diabo-
lice fraudis pponat gladiū verbi
dei. z cū alia māu opereſ opa vti-
lia z bona. vñ viuat z paupibus
tribuat. Un̄ ait Apl⁹. Bonū est
homini opari alqd boni opis vñ
habeat qđ tribuat necessitatē pa-
tienti. Et sic p̄z primū. Secūdo
dico qđ verbum dei est restituen-
dū. qz illuminat. Unde dicit in ps.
Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū
z lu. se. m. Sz beu peccatōr ē cec⁹.
qz ita cito ponit pedē suū in luto
sicut in mūdo loco. i. affectu ita

cito ponit ad peccata imunda si-
cut ad opa bona. d quib⁹ dicitur
Thren. iij. Errauerūt ceci in pla-
teis polluti sunt sanguine. i. pec-
cato. Talis cecus pctōr si accipit
vbum dei illuminabit oculū cor-
dis. vt p̄z in ps. Declaratio fmo-
num tuorū illuminat z intellectū
dat puulis. Multi nanqz sunt qđ
se p̄mittūt z vouerūt ad sanctuz
Jacobum. vel ad alias remotas
pres vt accipiāt lumē corpale cū
sint debiles z nō curant aie debi-
litatem. qđ aut verbū dei lumē sic
oculorū siue lucerna legim⁹ figu-
raz in Exo. vbi dicit. Fac mihi taber-
naculū de lignis nobilib⁹ z auro
z argento z pones in eo lucernaz
cū fusorijs aureis. vt qđ ingrediūt
videant. Item p̄cepit nobis dñs
vt faciam⁹ sibi tabernaculū de li-
gnis nobilib⁹ vicz de cypresso hu-
militat⁹. de cedro charitat⁹. z d oli-
ua pietatis. z de auro fidelitatis.
z de argēto exemplaritatis. Et ibi
habeant lucernā cordis. z illā ac-
cendant de vbo veritat⁹. Sz heu
iam multisunt quorū oculi men-
tis sūt ceci z caliginosi qđ nō p̄nt
videre lucernā in templo. Sicut
legimus de Hely sacerdote in p-
mo Regū. iij. Quē percussit domi-
nus ppter peccata filiorū suorū qđ
sibi fuerūt in templo p̄sentati. et
ipse nō p̄dicauit eis nec correxit.
ppter h̄ percussit eū dñs qđ nō pote-
rat videre lucernaz in tēplo. Ita
multi sūt sacerdotes i ecclia qđ lu-
cernam verbi dei non accendunt
et si verbis accendunt exemplis.

Bermo

malis extinguit. et sic per secundum.
 Tercio dico quod verbum dei diligenter
 est repetendum. quod sanat. Unum autem in
 psalmis. Misit verbum suum et sanauit eos
 quod est medicina anime. Unum legimus in hi
 storia quod Plato magister philosophorum docuit
 Aristotelem discipulum suum quod
 deberet in facie hominis iudicare com
 plexionem. et postea vidit quandam di
 uitum hominem valde sibi familiare in
 cuius aspectu tria iudicauit vitia.
 videlicet ipsum esse furem. ipsum esse meda
 cem. et ipsum esse luxuriosum. Ita tria
 vitia nunquam poterat expiri quod face
 ret ea. Fecit igitur hominem istum depin
 gere tam in colore quam in apparitione et
 statura. et illam imaginem portauit
 ad suum magistrum Platonem dicens. Reue
 rende magister multa didici a vobis et
 nunquam in aliquo super deceptus propter in
 bellum quod non inueni in illo homine cuius ima
 ginem habeo depictum. quod ipsum ad
 vos ducere non poteram. respondit Pla
 to. Sic ego video tu non es dece
 ptus. quod talis homo cuius hec est ima
 go habet tria vitia. Ideo quare ab eo
 qualiter se habeat. Ille vero rursus
 ad hominem iudicauit sibi omnia que ac
 ciderant. Respondit talis homo Aristote
 li. Magister vos verum dicitis ex complexi
 one mea bene et verum iudicatis. Na
 beo enim istas tres malas conditiones
 naturaliter. scilicet ratio mea que regnat in re
 gno anime vincit illa. quod tam multa au
 dio dicere et predicare de virtutibus quod
 virtutibus resistere volo. et ideo ostendam
 vobis occultere quod resistam. que duxit eum
 in cubiculum suum dicens. Ecce cum me
 inuadit ignis male concupiscentie pono
 me nudo corpe ad lapidem istum fri

Xiii

gidum donec ignis male concupiscentie
 extinguat. Item cum me inuadit
 ista mala conditio quod libenter subtra
 herem res alienas. Ecce percussio ma
 nus meas ad illam statuum et sic rece
 dit. Item cum me inuadit mendacium se
 miare verba discordie inter homines fu
 gio consortia hominum et mordeo dentes
 hominum meis ad statuum istam donec rece
 dat a me. Et ideo sum infirmus in corpe
 et sanus in anima. et hoc audiui in predica
 tione quod melius est hominem esse infirmum
 et in vitam eternam intrare quam esse sanum
 et perire. Et hoc probat christus in euange
 lio Matthei. xviij. Si manus tua et
 pes tuus scandalizat te abscede eum et
 pice abs te. Melius est tibi claudum
 vel debile in vitam eternam intrare quam
 duos pedes vel duas manus habere
 mitti in gehennam ignis. quod verbum dei
 sanat hominem in anima. et sic per tertium.
 Quarto dico verbum dei est fideliter
 opere implendum. quod sanat hominem in anima
 et mundat. Isaia. i. Lauamini munda
 estote et auferte malas cogitationes
 vestras ab oculis meis. Nam peccata fa
 ciunt hominem in anima immundum. sed
 verbum dei sanat eum et mundat.
 Vnde legimus figuram. iij. Regum. v.
 quod latrunculi exierunt de terra syrie
 ad terram israel. et captabant puellam
 et duxerunt eam ad uxorem Naaman in
 seruitum. Iste naaman erat diues
 et leprosus et immundus. Dixit igitur
 tur puella. Utinam esset dominus
 meus in terra nostra ubi est pro
 pheta Eliseus ipsum bene sana
 ret. Quod audiens naaman ve
 nit cum magno comitatu ad prophetam
 Eliseum. et petiuit ut sanaret eum

Bermo

Rñdit ppheta. Dico tibi ex verbo dñi. Vade z lauare septies in iordane z sanaberis. Qui fecit fm verbum pphete z sanat⁹ est. Ita moraliter pctōr est leprosus z imūd⁹ in aīa coram deo z angelis. Tūc puella. i. inspiratio diuina dicit ei in pscia. vade ad eccliam z ibi inuenies pphetam dñi verbū dei p dicantēz qđqd tibi dixerit hoc fac. Et tūc sacerdos pdicans vbi dei dicit peccatori leproso in aīa. Vade lauare septies in iordane. i. exerce te in septē operib⁹ pnie habes pccationē. Et primo qñ lauas te habebas purā pccationē. et scđo qñ lauas te habebas satisfactionē. Tercio qñ lauas te habebas deuotam orōnez. Quarto qñ lauas te habebas ieiunior. Et qñto qñ lauas te habebas castigatiōz. Et sexto qñ lauas te habebas elemosinā. Et septio qñ lauas te habebas firmū ppositum nō peccare ampli⁹. z capiet oīa tua pstinam grām quā amisti. Et sic pñz qz verbū dei pregit illuminat sanat z mūdāt.

Dominica in qnquagesima.

Sermo. xiiij.

Descendit

Dñs ab hierlīm in hierichoz cec⁹ sedebat secundū viam. Lu. xviij. Nota qz ante peccatū Ade z Eue gen⁹ hūanūz habuit tres magnas dignitates. Primo habuit sapiām z intellectum. ideo Adaz anteqz peccauit cognouit oēm cursum stellarū et oēs vtutes herbarū. z omnib⁹ aīa

xiiij

lib⁹ dedit sua ppria noīa. Scđo habuit pulchritudinē in anima. Nam si nō peccasset hō tamdiu in paradiso vixisset qusqz ipm deus cum aīa z corpe ad celū transuerrisset. z qsi iam fuit clarificatus. Tercio habuit loci eminentiā. qz si pulchrior locus fuisset sub celo qz paradysus. deus hoīem ibi posuisset. Intantū em̄ hoīem dilexit qz ad suā imaginem creauit. sed hactres dignitates amisit pp̄ pctm. Primo. i. sapiām z fact⁹ est homo quasi stult⁹. obscurat⁹ est i intellectu. ideo qsi cecus nō cognoscit viam veritatē. Amisit pulchritudinē z fact⁹ est monstrū in corpore z in aīa. Amisit loci eminentiā qz expulsus ē de paradiso cadēs in hanc vallem terrenaz miserie. S; ista voluit dñs in nobis pfirmare p suā sanctissimā passionē. Et ideo voluit pati. pspui. flagellari z crucifigi. z de his sit mētio in euāgelio qđ dixit iesus discipulis suis. Ecce ascendim⁹ hierosolimā z psumabunt oīa que sc̄pta sunt p pphetas d filio hoīs. Tradet em̄ gentib⁹ z illudet z flagellabit et pspuet. Et postqz flagellauerint occident eū. z tertia die resurget. Et ipsi nihil horū intellexerunt. Et erat verbū istd absconditum ab eis. z nō intelligebāt vt p diceret de eo an de alio. qz nōduz habebāt spūm sanctū. Et factū est cū appropinquaret hiericho. cec⁹ qdam sedebat sec⁹ vias mendicans. Et cū audiret turbā p̄terreuntē interrogabat qđ hoc esse

Bermo

xiiii

et dixerunt ei quod iesus nazarenus transiret ibi. Et clamabat dicens. Iesu fili david miserere mei. Et qui preibant increpabant eum ut taceret. Ipse multo magis clamabat. Iesu fili david miserere mei. Stans autem iesus iussit illum adduci ad se. et cum appropinquasset interrogabat eum dicens. Quid tibi vis ut faciam. At ille dixit. Domine ut videam lumen. Et dixit. respice. Fides tua te salvum fecit. Et perfestim vidit et sequi eum magnificans deum. Et omnis plebs ut vidit dedit laudem deo ex isto miraculo. Et sic per evangelium fiat autem mentio quo ad thema. Cum descendisset iesus ab hierusalem cecus sedebat secus viam. Lectio primo fit per fumum. secundo per infirmitatem aliquam. tertio per pulverem. quarto per ferocem. Primo excecatio fit per fumum per quem notatur superbia. Nam quanto magis fumus se in aerem elevat tanto magis deficit. Unde per. Impius autem moritur ut honorari et exultati fuerint quemadmodum fumus deficient. Huius legimus figuram Iudic. ix. Abimelech princeps iniquus succedit igne opidum Thebes. et per fumum homines excecati et expulsi fugerunt in unam turrim propter fumum. sed abimelech ignem turri supposuit ut per fumum excecaret. et se in captivitate darent. sed quedam divina fragmina mole periciens in caput abimelech qui propter fumum incuriam non vidit cecidit in mortem. Et cum se vidit mori dixit in superbia ad armigerum suum. Sta super me et interfice me a femina dicar occisus.

sus. Ita moraliter thebes civitas significat sanctitatem vite ubi anima inhabitat. sed venit abimelech. id est diabolus volens fumo superbie animam excecari sicut ipse excecatus est. et in illo fumo multi sunt excecati. sed viri fideles ad turrim temptationis fugientes. id est ecclesiam considerantes periciunt lapides penitus in quo abimelech superbum occidit. Unde Ambrosius de moribus hominum. Una scintilla celestis gaudij considerata omnem superbiā a se periciunt. et igne claritatis celestis se clarificant ut deum cognoscant. Et sic per primum. Secundo fit excecatio per infirmitatem corporis poralem. ut in ipso manifestetur opera dei. ut patet de illo ceco nato ubi discipuli dixerunt. Domine quid peccavit. hic autem parentes eius ut cecus nasceretur. Dixit dominus. neque hoc peccavit neque parentes eius. sed ut manifestentur opera dei in illo. Et per illam cecitatem notatur consuetudo peccatorum que execat intellectum hominis ut non cognoscat suam nobilitatem ut filius israel. Nam quando homo diu stetit in tenebris vel in claro sole et intrat domum. tunc stat diu quasi cecus nihil videns donec illa imaginatio ab oculis vel claritate abscedat. Ita consuetudo peccandi in qua homo naturaliter inclinatur execat animam suam in exilio ad domum eternam quod non potest videre suum creatorem. ut patet de vespertione que non volat nisi in nocte propter debilitatem oculorum suorum. Ita peccator magis delectatur in tenebris peccatorum quam in luce veritatis. Huius legimus figuram

So.

Bermo

in Exo. q̄ Moyses filios isrl' de
tenebrosa regiōe egyptioꝝ ad ter
ram p̄missiōis duxit. ⁊ dñs pluī
illis māna. sed pplus fuit tam ce
catus p̄ p̄suetudines egyptioꝝ
q̄ dixerūt. Utinā essemus in egypto
vbi sedebam⁹ sup ollas car/
niū ⁊c. Ita moralit̄ filij isrl' in egypto
sūt christiani in hoc mūdo in
peccatis excecari. S; diuina gr̄a
volēs eos ducere de tenebris vi/
cioꝝ quib⁹ aīa excecā inspirat eis
vt exeant p̄ p̄niam. sed ipsi mag⁹
diligunt tenebras q̄ lucē. vt vel/
pertilio. ⁊ mag⁹ delectant̄ in pec/
catis carnalib⁹ q̄ virtutib⁹ spūa
libus. Et ideo dicūt cū filijs isrl'.
Utinam essem⁹ in egypto. i. in te
nebris vicioꝝ. vñ Aug⁹. in solilo
quio. O lumen veridicū illumī/
nans oēm hoīez venientē in hūc
mundū. tu es sol ver⁹ illuminās
celum ⁊ terrā. Ut tenebrosos ocu
lis q̄s peccata excecauerūt ī tene
bris assueri tenebras diligūt. ideo
ad eternas tenebras ibunt. Ideo
hodie bñ pñt dicere cū ceco ⁊ cla
mare. Dñe vt videā lumen. **Ter/
tio** dico q̄ aliqui excecant̄ p̄ pul/
uerem auaricie que hodie ī ecclē
sia multos excecavit. Un̄ cōque/
ritur dñs per p̄phetam Isaiam.
Quis est cecus nisi seru⁹ me⁹ me
nō cognoscens p̄pter puluerē ter
rene cupiditat̄. De ista excecatio
ne legimus figurā Exo. i. q̄ Pha
rao instituit malos homies sine
misericordia existētes vt cogerēt
filios isrl' ad cōgregandū lutum
vt facerent lateres ⁊ vt colligerēt

xiiii

paleas. ⁊ sic verabāt eos sine om
ni misericordia p̄pter qd̄ pcussit
dñs egyptū tenebris tant⁹ q̄ ho
mines nō videbāt p̄prias man⁹.
nec vn⁹ alterū. ⁊ tenebre erāt ita
spisse q̄ poterāt palpari. ⁊ sic pla
gauit eos in tenebris cecitatis.
Ita dñs sanctaz ecclīam exq̄ vn⁹
alteri nō comparit̄ sed ad colligē
dum lutū ⁊ puluerē terrenaz res/
rum eos cōpellit Pharaō p̄pter
qd̄ de⁹ eos excecavit in spūalib⁹ ⁊
tpalib⁹ q̄ frater frēm nō cogno/
scit. nec p̄r filiū. nec filius patrez.
nec mater filiā. nec filia matrem.
ideo tenebre densate sūt ⁊ palpa
biles sup vniuersam terrā. Unde
Aug⁹. O insatiabilis cecitas aua
ricie que nunq̄ implet̄ nec p̄rio
fidem seruat. bona vidue rapit. ⁊
pupillo falsum testimoniū p̄fert
occupat rem mortui ⁊ nō cogno
scit se moriturū p̄pter cecitatem
sue intelligentie. **Quarto** aliq̄ ce/
cant̄ p̄ferozem vel imundiciā per
quā significat̄ luxuria. Un̄ legi/
mus figurā Judiciū. xvj. q̄ Sam
son dilexit Dalidam mulierē pul
chram valde que ipm̄ decepit. et
cap⁹ ambos oculos pdidit. Ita
homo luxuriosus excecā cap⁹
a diabolo. Naz pdit oculū dextrū
cū quo debet celestia desiderare.
pdit sinistrū cum q̄ dz eternas pe
nas p̄siderare. Itē excecavit pec/
catus luxurie illos duos senes q̄
Susannā ad mortē iudicauerūt
q̄ sup caput illius p̄be mulieris
iurauerunt. Un̄ Daniel ait illis.
Species illius mulieris exceca/

Sermo

uit vos. Ideo beu multi sunt iaz
ceci in sancta ecclesia. ergo necesse
esset clamare. Iesu fili dauid mi/
serere mei. Un̄ iesus. Quid vis vt
faciam tibi. Dñe vt videam lumē
Sicut em̄ quadruplex est cecitas
ita quadruplex est illuminatio ce/
citatis. Nam p̄ma illuminatio ē
facta ceco. de q̄ legit̄ Jo. ix. q̄ chri/
stus accepit de sputo ipsi⁹ bene/
dicti oris z miscuit cum terra z li/
niuit oculos eius dicēs. Uade ad
natatoria syloe z laua. Quare fe/
cit xps hoc certe ad n̄am doctri/
nam. vt q̄ fuerit excecatus p pulue/
rem auaricie. ponat puluerē sup
oculos cordis vt habeat in mēte
illō Ben̄. Memēto hō q̄ puluis
es z in puluerem reuerteris. Se/
cūda illuminatio fit p̄ medicinaz
oculoz. De qua in Appo. vbi Jo/
hannes vidit quendā cecū nudū
z pauperē ad quē ait vox diuina.
Suadeo tibi a me emere aurum
vt locuples fias. qz paup es eme
a me vestimentū vt induaris. Ite
eme a me collirium z vngas ocu/
los tuos vt videas. Quid p̄ istuz
cecum nisi hō cecus p̄ luxuriam.
quia p̄dit vēstē innocēcie z lumē
intelligēcie qui debet emere aux/
castitatis. vestimentū salutis. z col/
lirium virtutis. z illud pōt eme/
re p̄ tribu denarijs. vicz p̄ p̄ritio/
ne p̄fessione z satisfactione. Ter/
tia illuminatio facta ē p̄ fel. vt pa/
tet Thobie. xj. Ubi angelus dñi
dedit p̄siliū iuniori Thobie di/
cens. Accipe fel p̄scis istius z vn/
ge sup oculos patris tui qd̄ fecit

xv

et vidit. Per istam cecitatē acci/
pitur p̄suetudo peccandi. vt qui
fuit cecus ex cōsuetudine pecca/
torum ponit fel p̄ meditationem
eterne damnatōis seu amaritudi/
nis sup oculos aīe vt visum reci/
piat. Quarta illuminatio est de fi/
de. sicut p̄t̄ de isto ceco de quo bo/
die ad quē dñs. respice fides tua
te saluum fecit z confestim vidit.
Ita sp̄ualiter qui fuit cecus vl̄ ex/
cecatus p̄ peccatuz humiliet se et
vadat ad xpm vt illuminet̄. Un̄
ps. Accedite zc.

In capite Ieiunij.

Sermo. xv.

Conuertere

mini ad me ī toto cor
de vestro zc. Jobel. ij.

Nota q̄ deus creator omniū cre/
aturarum est in omnibz virtutibz
laudāndus. tñ p̄cipue laudat
illum ipse p̄pheta in duabus vir/
tutibus videlicet in misericordia
z iusticia. iusticiam exercet in ma/
lis z obstinatis. z misericordiā in
cōuersis. Unde dicit in ps. Mi/
sericordiam z iudiciū cantabo ti/
bi domine. Humano generi ma/
gis est necessaria misericordia q̄
iusticia. qz homo fragilis est z ad
peccanduz p̄nus sicut ipse deus
ait in Ben̄. viij. Dico q̄ cogitatio
hoīs omni tpe prona est ad malū
vult ergo suam misericordiā no/
bis īp̄tiri. qz sibi p̄pziū ē misereri
vocauit igit̄ nos ī thēate p̄dicto.
Conuertimini ad me ī toto corde

Sermo

xvi

suam

uestro. Ite vocat nos in euange-
lio qđ hodie legim⁹ Mat. vi. 2c.
Dixit iesus. d. s. Cum ieiunas no-
lite fieri sic hypocrite tristes. Ex-
terminant em facies suas. i. ma-
cras ostendūt z depictas vt appa-
reant hominib⁹ ieiunātes. Amē
amen dico vobis receperūt mer-
cedem suā. Tu aut cum ieiunas
vnge caput tuū z facies tuā laua.
ne videaris hominib⁹ ieiunās. s.
patri tuo qđ est in abscondito. z p-
tuus qđ videt in abscondito reddet
tibi mercedē. Nolite thesaurizare
thesauros in terra vbi erugo z ri-
nea demolit⁹ vbi fures sodiunt et
furan⁹. Thesaurizate vobis the-
sauros in celo. vbi nec erugo nec
rinea demolit⁹. z vbi fures nō effo-
diunt neq; furan⁹. Ubi est thesau-
rus tu⁹ ibi est z cor tuū. Et sic p-
euangelii. Ergo qđ ad thema. Cō-
uertimini ad me in toto corde ve-
stroppter q̄ttuor causas. Primo
pp-ter dei vocationē. Scđo. pp-
moris incertitudinē. Tertio. p-
pter peccati p̄suetudinē. Quarto
pp-ter meriti remunerationē. Pri-
mo dico qđ ad deū debemus cito
cōueri pp-ter dei multiplicē vo-
cationē. Vocat aut de⁹ peccatorē
de statu malo ad statū bonum di-
uersis modis. vocat aut p- distri-
cti iudicii timorē sibi inspirando
qđ velit venire in die iudicii i sede
maiestat⁹ sue. z ipm peccatorē iu-
dicare ad eternā penam. z cōuer-
sum remunerare ad eternū gau-
dium. vt p- Mat. xrv. Cū vene-
rit filius hoīs in sede maiestatis

sue 2c. Item vocat ipm p suos p-
dicatores quib⁹ ait. Marci vlti.
Ite in orbes vniuersum p̄dicate
euangelii omni creature. Mat.
iij. Pniam agite appropinquabit
em regnū ce. Itez dicit Isa. lviij
Llama ne cesses quasi tuba exal-
ta vocem tuā et annūcia populo
meo scelera eoz. Itez vocat ipm
per suam patientiam ipsum diu
expectando. Unde Heb. iij. Pa-
tientia xpi expectat te vt accedat
cum fiducia ad thronū grē. Item
vocat nos p- tpis abbreviationē
qz tempus sepe abbreviat⁹. qđ mo-
rimur añ temp⁹. z illud tempus
nobis p̄cessum est cā p̄uersatio-
nis. vt p- Apo. xviij. p figuram
vbi legim⁹ qđ iohes p̄dicauit laodice-
nsib⁹ in regione iuxta ephesū
z ipsi nolebāt suā p̄dicationē au-
dire z cōueri ad dñm. tūc ange-
lus dñi venit z sterit supra mare
hñs lapidē molarem in scapulis
suis. z dixit ad beatū Johem. Ec-
ce iohānes taliter submerget pec-
cator sicut lapis iste. z in mare p-
iecit lapidē cū tanto impetu qđ to-
tum mare mouebat. Hanc aut fi-
guram oñdit angelus z scripsit.
Johānes ad peccatorū cōminati-
onē vt deberet p̄dicari. qz temp⁹
penitendi post hanc vitāz haberi
nō potest saltem ad spaciū vnus
hore. sed imediate in ictu oculi sub-
mergent⁹. Hic p- in psal. vbi ait
ppheta. Diuersisti eos dñe i ma-
re p̄demnationis sicut plumb⁹
in aquis vehemētib⁹. Itez vocat
dñs peccatorē misericordiaz pro-

Bermo

mittendo vt ait Hiero. Uade ad orientem z occidentē z clama. O aduersatrix isrl̄. i. aīma peccatrix tu peccasti p̄tra tuū creatorē sub omni ligno frondoso. sed reuerte re p̄ p̄niam. z ego suscipiā te dicit dñs. Aug⁹. Omne temp⁹ quo nō de deo cogitasti hoc cogitare p̄didisti. Ite z O q̄ maḡ est misericordia dei q̄ peccatorē cōuersum nō minus diligit q̄ eū qui nūq̄ peccatum vel maculā cōtrahit. Hieronym⁹. Vera p̄nīa est secundus baptis̄m⁹. qz sicut homo renouat̄ a peccato in baptis̄mo. ita p̄ penitentiā. xp̄us a sua natiuitate vsqz ad passiōē duram p̄niam fecit vsqz ad finem vite. ḡ debem⁹ p̄rimo cōuer̄ti ad dñm. qz ipse vocat nos multiplici. Et t̄m de p̄mo. Secūdo debem⁹ p̄uer̄ti ad dñm ī toto corde n̄ro cito p̄ peccati cōsuetudinē. Un̄ dicit Bern̄. Difficile surgit ad cōuersionem quem terrena moles cū mala p̄suetudine p̄mit. Un̄ ps. Iniquitates mee sup̄gressę sunt caput meū. z sicut onus graue grauate sunt sup̄ me De quo legim⁹ exemplū de q̄dam heremita q̄ vidit quendam boiē fasciculū lignoz colligētē z leuauit z leuare nō poterat p̄pter magnitudinē. z tūc plūra ligna addidit donec pondus ligni ip̄m opp̄ssit. quē iste significat nisi peccatōē Nota q̄ iste peccator p̄suetudinarius est q̄ peccatus facit z aggrauat aīam. z q̄to maḡ aīa aggrauat̄. t̄to maḡ addit peccata peccatis donec sub onere peccatoz

lv

anima submergit̄ z opprimit̄. Debemus igit̄ deponere on⁹ peccatoz p̄ p̄niam nō addere p̄ culpā qz difficile est cōsuetā relinquere. cui⁹ habem⁹ figurā. iij. Re. ij. ibi legim⁹ q̄ quidā vir noīe Semey peccauit p̄tra Dauid q̄ ip̄sum expulit d̄ regnoz exhereditauit. sz regnante salomone p̄ dauid patre suo qz ille salomō fuit rex clemēs accepit eū in grām z restituit sibi hereditatē. pacto q̄ nō deberet semey trans torrentē cedron ire. sz si trāsiret moreret̄. Sed semey ex p̄suetudine nō poterat dimittere q̄n trāsiret cedron. Qd̄ p̄cipiēs salomon misit suos suos q̄ ip̄m occiderūt. Ita moraliter p̄ semey nota peccatorē p̄suetudinariū q̄ peccauit in dauid. i. in deū patrem in diuinis qui ip̄m expellit de regno eterno. sed regnāte salomone. i. christo q̄ est rex pacific⁹ faciens pacē inter deū z peccatorem. recipit peccatorē penitentez ad grām z restituit eū in gradum pristinū. sed peccator accipit p̄ceptum ab eo vt nō trāsgrediat̄ cedron. i. p̄cepta euāgelica. sz maneat in bierlm̄. i. in statu p̄nie. Sed cū peccator p̄ceptū trāsgredit̄ in p̄suetudine peccatoz antiquoz tunc tpe mort̄ mittit xp̄us suos famulos. i. tortozes q̄ ducūt eum ad suppliciū. z sic hō multotiens cadit ex p̄suetudine. ideo debz hō sepe p̄fiteri. Un̄ ait Hiero. Sicut etibi ops difficile pōt mutare pellem suā. ita peccator p̄suetudinarius statū suū zc. Tercio dico q̄

Bermo

xx

homo debet pueri ppter mortis incertitudines. Un Bern. Nihil certius morte. z nihil incerti⁹ hora mortis. Un ait poeta. Hoc scio q mortuor vbi quomodo nescio qñ. Sepe homo cadit improui se in fouea mortis dñ nō sperat. Ex emplum in natur rerū in quodā hoīe q ambulabat p heremuz cui occurrit vnicornis ipsum volens suo cornu occidere trudes penes cor hoīs. z ille retrogradiēs z ante se defendēs inq̄rtū potuit do nec retrogradiēdo cecidit i fouea valde pfundā. in cui⁹ medio creuit arbor sup quā in casu reman sit. subter ipsaz in fūdo fouee erāt serpētes z bufones capita erigen tes casum isti⁹ expectātes z d muro exierūt duo mures vn⁹ albu et vn⁹ niger arborē illā corrodētes. z in arboze creuerūt pulchra po ma. z ille apphēdit poma z comedit z oblit⁹ ē oīs doloris vicz vni cornis supius stant. inferi⁹ bufonum z serpentū z murū corrodē rium donec arbor cecidit. z ille in foueam corruit z serpentes z bufones deuorauerūt eū. Ita moraliter vnicornis ē mors que ē horribilis nulli parcēs nec diuiti nec paup. nec seni nec iuueni querēs boīem interficere. sed hō se defendit inq̄rtum pōt. Cum em sentit venire vnicornē. i. mortē. cito q̄rit medicinā mortis. z fouea est se pulchrū in q̄ sedent serpētes z bufones mortē hoīs expectantes s; sedet homo in arboze fragilitat

hūane quā duo mures corrodāt id est dies z nox vicz albu est dies z niger est nox. s; poma in arboze sunt delicie mūdi que hō accipit z obliuiscit mortē z fragilitatem sue nature donec cadat in fouea sepulture z deuoret a serpentibz bufonibz. iō debem⁹ pueri cito. qz nescim⁹ qñ mors veniet. Quarto dico q debem⁹ cito cōueri ad dñm ppter p̄cū remunerationē z ad pmerendā gloriā. Un d; Isa. xlv. Cōuertimi ad me z salui erit z ero vester dñs i eternū. Ipse em stat ad recipiendū nos in gratiaz vt p; Lu. xv. d filio pdigo q dixit ad patrē. Pater da mihi portio nem meā que mihi ptingit. z illaz psumpsit inutilit viuēdo luxuriose. z venit in tantā inopiā q cupiebat saturari de filiis quas porci comedebāt z nemo illi dabat. Ac ille ait intra se. Cōuertam me ad patrē meuz vt me recipiat tanq̄ vnū ex mercenariis. Et pat fecit q̄ttuor filio suo. Primo statiz obuiat sibi. Scdo bonorabilit su scepit. Tertio vestimēta p̄stina restituit. Quarto anulo aureo euz ornavit. Ita moraliter fili⁹ pdig⁹ est peccator psumēs patrimoniu suū grē z vite eterne in peccat et est seru⁹ diaboli pascens porcos. id est peccata. ait intra se. Cōuertam me ad patrē meum celestē et petam grām z misericordiā. Tūc pater celestis quattuor facit. Pri mo obuiat eū in grām recipiēdo. vñ Aug⁹. Christus festinat pecca

Sermo

tozem recipere a reatu absoluere cum puerit puro corde. qz plus cruciat eum cōpassio miserie qz si tis in cruce. Secūdo honorabiliter accipit. Un̄ ait Diere. Reuertere ad me o aīa peccatrix z ego suscipiam te. Tercio vestem innocentie p̄ditam restituit. Un̄ ait aīe deuota puerula Isa. lxj. Induit me dñs vestimēto salutis. Quarto anulus aureū in manu tribuit in signū dilectiōis eterne. qz sicut anulus nō habet finē. ita dilectio dei debet eē eternalis. in sinistra manu qz ibi est vna vena que tangit cor ita talis cōuersus ad dñm quem benigne suscepit in grām dñi dei p̄cordialiter diligere. Ideo quo ad thema. Cōuertimini ad me ī toto corde vestro cito p̄pter multiplicem vocationem p̄pter peccatorum cōsuetudinem. p̄pter mortis incertitudinem. et p̄pter premiū remunerationem.

Seria sexta.

Sermo. xvj.

Excedem

habebitis apud patrē q̄ in celis est. Matth. v. Nos videmus ī naturalibz q̄ qñ aliqua regio plena est latronibz iuxta vias transeuntibz insidiant z spoliant vel qñ terra impenetrabilis est p̄pter pfunda flumina z paludes. tūc rex sapiēs illi⁹ regionis ordinat aliquos hoīes q̄ accipiūt boletum vel passagiū a trāseuntibz ut possint viā tutā a latronibz fa-

xvi

cere z vias pfundas planas z transeuntias seruare. z q̄ tunc boletus habz ab illis quos rex ordinauit accipit signū q̄ ille liber z tutus p̄ oēm regionē vadit. ita fecit Salomon rex sapiēs. vt ptz. iij. Re. z sic de nobis spūaliter in tpe mortis optet aīaz cuiuslibet hoīs ambulare vias planas latronibz. id est diabolis. q̄ insidiant homini tpe mortis z p̄siderant viam egressionis tanqz latrones. ita postqz egressa est aīa via valde est lutosaf z tenebrosa. vt ptz in ps. Sicut vie eorum tenebre z lubricū. Iez rex salomon. i. christus rex sapiētissimus. vt dicit ap̄lus. In eo reconditi sunt oēs thesauri sapie. ordinauit in hoc mūdo paupes q̄ ex pte illius colligere debēt passagiū p̄ elemosynā. et q̄cunqz eis dederit portat secū signū tempe mortis. z ille secure vadit ad portam salutis. z nullus latro. i. diabol⁹ nocet ei nec viā lutosam ambulat. qz elemosyna z p̄nā viam tutam z planā faciūt. vt ptz ī hoc euāgelio. Dixit iesus. d. s. Audistis quia dictus est antiquis. Diliges primū tuum z odio habebis inimicum tuū. quia diligis amicum tuum. Ego autē dico vobis diligite inimicos vestros. bñfacite his qui oderūt vos. z orate p̄ psequētibz z calūniantibz vos. vt sitis filij patris vestri qui in celis est. q̄ solem suum oriri facit sup bonos z malos. et pluit sup iustos et iniustos. Si em̄ diligitis eos q̄ vos diligūt quā mercedē hēbitis. nōne

publicani hoc faciunt. Et si saluta
ueritis fr̃es vestros t̃m quid am
plius faciet̃. nōne z ethnici b̃ fa
ciunt. Nam se nō alios valet ar
dens ethna cremare. sic se nō ali
os iuidus vrit hō. Ethna ē mōs
q̃dam ardens in sicilia. Estote er
go p̃fecti sicut z p̃r vester celestis
p̃fect⁹ est. attendite ne iusticiā ve
stram faciat̃ corā hominib⁹ vt vi
deamini ab eis. alioq̃n nō habebi
tis mercedē apud p̃rem ṽm qui
in celis est. Cum g̃ facis elemosy
nam noli tuba canere añ te sicut
ypocrite faciūt in synagog⁹ et in
vicis vt honorent̃ ab hominib⁹.
Amen dico vobis receperūt mer
cedem suā. Te em̃ faciēte elemosy
nam nesciat sinistra tua q̃d fa
ciat dextera tua. vt sit elemosyna
tua in abscondito. z pater tu⁹ q̃ vi
det in abscondito reddet tibi mer
cedem eterne retributiōis. Et sic
pr̃z euangeliū q̃ ad thema. Mer
cedem habebit̃ zc. Nota q̃ quat
tuor genera hoīm mercedē apud
patrem habebūt. Primi sunt mū
dum relinquentes. Secūdi sunt
penitētes. Tertij sūt elemosynaz
ordinate dantes. Quartij sunt bñ
ieiunantes. Primi sunt mundū
relinquētes. de mercede illoz ait
dñs Lu. vi. Gaudete z exultate.
ecce em̃ merces ṽra multa est i ce
lis. Mundū relinq̃re docet nos
natura. qz illud naturale est i ho
mine qd fugit illud qd p̃r sibi no
cere. Nam pua aīalia fugiūt res
nocivas. vt pr̃z de apib⁹ qui ma
gnam esuriē sustinerēt anteq̃m ci

hum eis nociuū sumerent. Ita et
nos debem⁹ facere qz mūdus no
cet aīe. qz eam suis ꝓcupiscencijs
malis inficit. Uñ. j. Jo. ij. Mū
dus transiit z ꝓcupiscencia ei⁹. Et
assimilat̃ panthere. qz vt dicit̃ Jsi
dor⁹. Panthera ē aīal valde pul
chrum in colore z dulcis in odo
re. sed est aīal venenosū interi⁹ et
ꝓpter suum colorē z bonū odores
sequunt̃ eum aīalia. sed suo vene
no interficit ea. Ita mūdus ē pul
chior in aspectu. vt videm⁹ q̃ mū
dani se vestiunt ad aspectū homi
nis q̃stumcūqz p̃nt se ornant. sed
multi occidūt in aīa. ideo ait do
minus dicēs. mundū relinqueri
b⁹ Joh. xv. Vos de mūdo nō estis
ideo odit vos mūdus. Itēz docet
nos mūdum relinquere exēplo n̄
solum suo vel in aplis sed etiā in
paganis. Uñ legimus de quodā
pho vic⁹ Dyogene qui in plateis
strauit pecuniā z clamauit dicēs
Noui q̃ scia z pecunia simul sta
re nō possunt. Et ali⁹ magnā pe
cuniaz ꝓiecit in mare dicēs. Me
lius ē q̃ mergā te q̃ mergar a te.
Si em̃ hoc fecit pagan⁹ q̃to ma
gis bonus christian⁹ debet sper
nere mundū cū suis ꝓcupiscencijs
que sunt auaricia. gula. luxu. zc.
que sunt idoloꝝ seruit⁹. sed habe
mus mercedē apud patrē. vt ait
Aug⁹. Si quis mūdū reliquerit
z deo seruerit cū adhuc ocli splē
dent vt carbunculi. z crines sunt
gilbi. z gene rubescunt. z statura
erecta. z mūdus viger. z fortitudo
regnat. certe talis mercedē Jobis

Nota q̃
quatuor genera
habebunt
apud dñm

primi

Gerino

xvi

baptista expectat. Secūdi q̄ mercedem hñt apud patrē sūt penitētes. Un̄ ait dñs Mat. iij. Pñiaz agite ecce appropinq̄bit regnum celoz. Prop̄ meritū pñie depingebant romani imaginē pñie ad modū militis armati. in cui⁹ galea scriptū fuit. Teneo. aureis lris z anchora sup galeā z lorica militis porta apta z scriptū iuxta. Intro mitto ī clypeo quē tenebat ī vna manu crux alta. in dextera manu vexillum de q̄ttuor colorib⁹ vicz rubeo. albo. nigro. viridi. z super imaginē scribebat. Nec ē pñia vera. Ad ppositū iste miles significat pñiam. qz penitēs multas bz tentationes. vñ Job. vij. Milicia est vita hoīs sup terrā. in cui⁹ galea anchora. qz sic anchora tenet nauem in tempestate. ita pñia tenet hoīez in tpe mortis ne submergat in infernū. Item in lorica porta apta depicta. qz pñia fm Aug. est pma porta post naufragium. Itē in scuto vel clypeo crux alta. qz p crucez pñia designat. Un̄ ait xpus Mat. x. Qui nō accipit crucem pñie z sequit me nō est me dignus. In dextera manu vexilluz in q̄druplici colore. rubeo q̄ significat charitatem. albo q̄ significat castitatē. viridi q̄ significat spūalem hilaritatē. nigro q̄ significat hūilitatē. Vera pñia dz hñe spem eterne mercedis. Un̄ ait qdā sanctus. Veni dñe da mercedē sustinentib⁹ te. vt. pphete tui fideles inueniant q̄ pñiam p̄dicabāt. Tertij q̄ mercedē habebūt apō p̄rem

sunt vicz elemosynā ordinate dātes. Nam q̄ dant elemosynā pauperib⁹ p̄p̄ deū centuplū accipiēt z vitam eternā possidebūt. Un̄ videmus ī naturalib⁹ qñ aliq̄ mercatores exñtes in aliena p̄tia vbi pecuniā nō pñt secū ducere z portare querūt campsores z dant illi vt recipiāt ī patria sua. Ita spūaliter nos sum⁹ in h̄ mūdo vbi nihil possum⁹ deportare nobiscum tpe mortis. iō debem⁹ paupib⁹ dare in h̄ mūdo vt centuplū accipiamus. qz pauper⁹ est regnū celoz. Qui⁹ legim⁹ figurā in li. Thobie Thobias em̄ cū diues fuerat dedit cuidā viro iusto decē talenta z pcessit ei sine omni vsura. z accepit ab eo signū. Tempe vō necessitatis misit filiū suū cū signo q̄ reportauit oēm pecuniā z ī centuplo vltra. z angelico ducatu reuersus est ad p̄rem cū leticia. Ita moralr hoc tpe abundare dz hōdu cū ducatu angeloz ad rectā frāz viuientium vbi in centuplo magis accipiet q̄ dedit. z cum glia eñna erit heres dei. z cum xpus veniet in die iudicij corp⁹ excecātū dor/miens ī tenebris illuminabit clarificando. Un̄ aug⁹. in q̄daz epla dicit sic. Si vis esse mercator optim⁹ fenerator egregi⁹ des qd nō potes tecū ferre. vt recipias mercedem quā nunq̄ potes amittere da modicū vt recipias magnū da tpalia vt recipias eterna. et sic p̄t̄z tertius. Quart⁹ q̄ mercedē hñt apud patrē sūt bñ ieiunātes. Nā aliq̄ ieiunant q̄ tñ mercedē a deo

Berino

118. n accipiunt. vt ait Bern. Isa. lviij.
Ieiuniū s̄ nō elegi. hoīem afflige
re aīaz suā z viuere ī peccat̃ moꝝ/
talib⁹. s̄ ille q̄ bñ vult ieiunare d̄z
vincula pctōꝝ p ꝑfessionē primo
soluere. vt dic̃ Isa. liij. Solue col-
jmo ligationes colli tui. Itē d̄z cū cor-
dis tranq̃llitate ieiunare. vt cum
nillo habeat discordiā vl̄ inuidiā.
sz Itē d̄z ieiunare cū cordis mūdī-
cia. qz vt d̄z Ia. iiij. Nunqd̄ pōt de
vno foramīe exire dulc̄ aq̄ z ama-
ra qn̄ misceat̃ aq̄ amara cū dolci
ita pctm̄ nō d̄z stare cū ieiunio ne
3o misceat̃. Itē ieiuniū d̄z esse cū bo-
na intentiōe ne fiat ad laudē bu-
manā sicut ypocrite. Qñ igit̃ nō
fit tuncdīra dei placat̃ z delet om̄e
peccatū. vt ptz Jone. ij. Un̄ legi-
mus. ciuitas Ninīue magna erat
cū suis peccat̃ offendebat deum
pp̄terea voluit eā dñs subuertere
Dixit itaqz de⁹ ad Jonā pphetaz.
Vade in ciuitatē ninīue z p̄dica ī
ea. adhuc. xl. dies z ninīue subuer-
tetur. Qđ ppheta fecit. clamauit/
qz p totā ciuitatē in oīb⁹ capitib⁹
ciuitatis. adhuc. xl. dies z ninīue
subuertitur dicit̃ dñs omnipotēs
z clamor tal̄ puenit ad aures re-
gis. z rex surrexit de solio gl̄ie sue
z scidit vestimēta sua z induit⁹ est
sacco. z sparsit se cinere super ca-
put suū z ꝑcepit oī pp̄lo suo ieu-
nare. z iumētaz boues ieiunabāt
qz nō pascebant̃ s̄z ī stabulis re-
seruabant̃. z pueri ī cunabilis. z
sic clamor pueroꝝ z iumētoꝝ q̄/
b⁹ subtrahabant̃ cibaria venit ad
dñm oīpotentē z miser⁹ est eis p

xi

pter ieiunium. Ita ⁊ nos si puro
corde ieiunam⁹ ⁊ viā nřam malā
relinquam⁹ miserebit⁹ dñs nři et
delebit oēs inīqtates nřas ⁊ de/
ponit irā in misericordia. Et g̃ q̃
ad thema. Apud p̃řez hēbūt mer/
cedem hī q̃tuor supradicti. vīcz
penitētes elemosynā dantes. mū
dū reliquētes. ⁊ debite ieiunātes.
Dñica prima quadragesime.

Sermo. xvij.

Actus ē

iesus in desertū a spi
ritu vt tēptaret a dia
bolo. **Mat. iij.** Nota sicut vide
mus qñ aliqua ciuitas q̄ est libe
ra fuerit a malo tyranno obfessa
tūc meli⁹ est hoībo illi⁹ ciuitas mo
ri honorifice ī bello q̄ se tradere ī
seruitutez tyrānice prauitat. Ita
spūalr ciuitas dei libera ē hō xpī
anus. vt ait Apl's. **Qua libertate**
xp̄s nos liberauit. s. tyrann⁹ dia
bol⁹ obsedit eā diuersis tentatio
nib⁹. q̄b⁹ debem⁹ virilit̄ resistere.
vt ait Bern. **Ciuitas n̄ra in terra**
inimicorū est. ⁊ muri ei⁹ d̄ terra. i.
corp⁹ circa aiām vndiq; ipugnat
Nā inferi⁹ ipugnat ꝑcupia car
nīs. ꝑtra istā vigilat abstinētia. su
peri⁹ ipugnat timor iudicij exte
mi. ꝑtra istū vigilat frequēs ꝑfel
sio. añ ipugnat vanitas mūdi. ꝑ
istā vigilat mort⁹ memoria. Debe
m⁹ igit̄ tentatiōib⁹ diaboli virilit̄
resistere. ⁊ h̄ oñdit nob̄ ī euāgelio
Duct⁹ est iesus in desertū ꝑ spm̄
sanctū postq; a ioh̄e baptizat⁹ est
tēptaret a diabolo. nā ieiunauit vs

sermo

xl. diebus et xl. noctibus in quo ostendit
diuinā naturā. Postea ei esuriūt
tūc affuit diabolus tentator et dixit
ei. Si filius dei es dic ut lapides
isti panes fiant et comede. Rndit
ei iesus. Scriptū est. Nō ī solo pa
ne uiuit hō. s; in oī xbo qd pcedit
de ore dei. qz sicut corp⁹ pfortat a
pane naturali. ita aīa a pane spū
ali. Tūc assumpsit eū diabol⁹ in
sanctā ciuitatē et statuit eum sup
pinaculū tēpli. Istud pinaculū
dicebat locus doctorū in supmo
tēpli tāq; deambulatoriū. et dixit
ei. Si fili⁹ dei es mitte te deorsus
Scriptū est em̄. Angel⁹ suis man
dauit de te ut custodiāt te in oīb⁹
vijs tuis. Rndit ei iesus. scriptū
est. Nō tentabis dñm deū tuum.
Tūc itēz assumpsit eū diabolus
et duxit eū in montē excelsū valde
et oñdit ei oīa regna mūdi et glīaz
eorū et dixit illi. Nec oīa dabo tibi
si pcedens adoraueris me. Tūc di
xit illi iesus Uadesathana. scriptū
est em̄. Dñm deū tuū adorabis et
illi soli seruiēs. Tūc reliq; eū dia
bolus. et ecce angeli accesserunt et
mistrabant eū. In h̄ euangelio p
mo querit quare xp̄s voluit ieiū
nare. xl. diebus et xl. noctibus. Rndit
doctores. qz sicut moyses añ mul
ta tpa incarnatōnis ieiunauit. xl.
diebus et xl. noctibus in deserto in
monte synai vbi dñs dedit sibi le
gem. ita xp̄s qz legē euāgelicā
voluit nob dare ut sic antiquaz et
nouaz faceret vnā. quare voluit
tentari a diabolo. Rndent docto
res q pmi parētes vicz adā et eua

xvii

fuerūt tentati in paradiso et victi p
tria vitia. vicz p gulā qz comede
rūt. p supbiam. qz erit⁹ sicut dñ. p
auariciā scientes bonū et malum
et in his p̄senserūt diabolo. et ideo
expulsi sūt de paradiso terrestri et ce
lesti. Sic xp̄s de⁹ et hō voluit tri
bus vitijs tentari ab eo. sed supa
re eum. Un̄ tentauit euz de gula
dicēs. Dic ut lapides isti panes fi
ant. de supbia mitte te deorsus de
pinaculo tēpli et si nō leseris te
ab omnib⁹ laudaberis. de auaricia
omīa regna mūdi. vicz ibi arabia
ibi iudea. ibi francia. ibi india. ibi
yralia. oīa tibi dabo ut sis dñs eo
rum. s; in omnib⁹ his vicit diabo
lum ut daret nobis exemplū dia
bolo resistendi. Ergo q ad thema
Duct⁹ est iesus in desertū. Per d
fertū nota pñiam veram. et hoc p
pter quattuor causas. Primo fili
ij isrl in istū desertū ambulabāt
p. xij. vias. Secūdo in isto deserto
fuerunt a serpētib⁹ infestati. Ter
tio in isto deserto fuerūt aqua re
creati. Quarto in isto deserto fue
runt panē celico cibati v̄l refecti
Primo dico sic q pñia vera cō
parat deserto. qz moyses duxit eos
de egypto p duodecim vias ut p̄z
in figura. Exo. xiiij. vbi legimus.
et dicit mgr ī scholastica historia
qn̄ moyses venit cuz filijs isrl de
egyptō añ mare rubrū. diuisit ma
re cū virga in. xij. vias. quas filij
isrl ambulabāt. et cū Pharo seq
ret eos volens eos reducere de
mersus est in mare. et filij isrl in
litore stabāt et istū psal. cātabāt.

Bermo

xvii

Lātem^o dñō gloriose em magni-
ficat^o equū z ascensozē piecit in
mare. Ita spūaliter xps p dñi in-
spirationē educit peccatores de
egypto. i. de statu pctōz. diuidēs
mare pnē. i. xij. vias cū virga san-
cte crucis. z istas vias opret nos
ambulare in desertū pnē. vt vale-
amus puenire in terrā pmissiōis
eterne. **Prima** via est p̄tricio z sic
amara vt recogites i amaritudi-
ne aīe tue omē tpus vite. oēs dies
oēs annos q̄s inutilit̄ expendisti
Un̄ ait Ezechias rex. Recogita-
bo tibi oēs annos meos i amari.
aīe mee. Itē T̄ren. ij. Velut mare
p̄tricio tua. Lū em̄ habes p̄tricio-
nem amarā tunc p̄mā viā ambu-
lasti. **Scda** via q̄ cōtricio tua sit
vniuersalis vt cognoscas te ma-
gnūz peccatozē sicut Dauid q̄ nō
peccauit nisi vnum peccatū ma-
gnū in q̄ deū offendit cū dixit.
peccaui sup̄ arenā mar̄. z pecca-
ta mea plura sunt q̄ multitudo
stellarum. z sic habes duas vias.
Tercia via ē q̄ p̄tricio cordis tui
sit singular̄. z de q̄libet peccato i
speciali hēas p̄tricioēz. vñ Dauid
Lauabo p̄sing. no. lec. meū. i. con-
sciam meaz. z lachrymis rigabo.
Quarta via p̄tricionis dz esse p̄tri-
cua. Un̄ ait Aug^o. Quotiens re-
cordaris de peccato nō hēas de-
lectionē sed p̄tricionē. Itē p̄fessio
habet q̄ttuor vias. **Prima** via cō-
fessionis ē dolorosa q̄ nō vadas
cū risu z ioco ad p̄fessionē. Unde
Aug^o. O dñe da mihi illā grāz vt
in me iueniā vt cū dolore p̄fitear

quod in me vulneratū est. **Se-
cunda** via p̄fessionis ē q̄ sit festi-
na. vñ Eccl̄. v. Ne tardes cōuerri
ad dñm. z ne differas de die i die
vt nō ducas peccare in p̄suetudi-
nem. **Tercia** via p̄fessionis est q̄
cōfessio sit integra vt nō diuidas
vnā ptem p̄fitendo vni sacerdoti
vel p̄fessori z aliā ptem alteri. Un̄
Isa. 62. Surge mane z effude cor-
tuū sicut aqua effundit̄ z vas nō
retinet saporē vel colorem. sic cor
nō dz retinere delectationem nec
rancorē. **Quarta** via cōfessionis
est q̄ p̄fessio sit verecūda vt cū ve-
recūdia loquer̄. vt sacerdos sci-
at z intelligat tuā int̄tione vt nō
pallies sicut mlti sūt q̄ nō audēt
dicere p̄p̄ verecūdiā. Un̄ ps. Ve-
recūdia p̄tra me ē semp. Quicq̄d
hō p̄pter verecūdiā retinet. b̄ scri-
bit diabolus stilo ferreo in frōte
z pectore ipsi^o z vnusq̄sq̄ leget il-
lud in iudicio. Itē satisfactio h̄z
q̄ttuor vias. **Prima** ē q̄ sis i illa
int̄tione q̄ nunq̄z velis amplius
peccare. Un̄ ait dñs mlieri. Lu.
vj. Mulier dimissa sūt tibi pctā
tua vad noli āpli^o peccare **Scda**
via est vt hō reddat iniustas res.
vñ Aug^o. Peccatū non dimittit̄
nisi ablatū resti. Et iō ait Zache^o
Luc. xix. Dñe dimidiū bo. me. do
paupibz etsi aliquem defraudau
reddo q̄druplū. **Tercia** via ē vt i-
dulgeas prio vt nullā hēas vin-
dictā vel rancorē in corde. Un̄ di-
xit dñs Mat. vj. Si dimiseritis
hoibz pctā eoz z p̄r v̄r di. vo. pec.
v̄ra. **Quarta** via satisfactōis ē sic

9f. 110 h7 802

Bermo

xvii

si peccasti corpe satisfac in corpe. qz p q hō peccat p hec z torq̃t. z si p̃fessor ponit tibi satisfactionē mī nimā. tñ potes vltra facere. Un Apo. vj. Uidi equū albū z q̃ s̃f eū sedebat hēbat staterāi māu sua qz tpe mortis vnicuiqz mēsurat s̃zopa sua q̃ sequunt. z b̃ sūt. xij. vie. p de fertū pnie. Scdo dico qz pnia de ferto ppat. qz filij isrl in deserto a serpentibz fuerūt infestati. vt ptz in ps. Dentes bestiarū imittā in eos cū furore trabētū atqz serpētium. Un legim⁹ fugurā. Nu. xij. Qñ filij isrl murmurabāt dñm misit serpētes q̃ splēdebant velut ignis z pplm mordebāt z quem mordebāt moriebāt. z sic tūc moriebāt morsu serpētis. s̃z dixit moy ses ad dñm. O dñe quō pōt pplis saluari a serpētibz qz oēs moriūt. Dixit dñs ad moysen. Funde de ere serpentē eneū z suspēde in arbore vt quēcūqz momorderit serpens inspiciat serpentē eneū z nō nocebit ei morsus. Ita spūalr i deserto vere pnie infestat hōiem serpens antiqu⁹. i. diabolus q̃ decept p̃mū hōiem in specie serpentis z infestat hōies p malas suggestiōes z p malas cogitatiōes. Quē cūqz em mordet astutia sathane intueat xpm in cruce pendentē z petat veniā nō nocebit ei morsus serpentis. i. diaboli. sic vincit sic xps vicit eū dī. Uade sathana z n̄ tentabis me qz xps dñs vicit te. Tertio pnia v̄a compāt deserto. vt dicit Exo. xvij. Filij isrl non hēbant aquā. iō clamabāt ad dñz. z moy

ses duxit multitudinē filioz isrl ante petrā z habuit v̄gā in manu z pcussit petram p̃ma vice z non dabat aquā. secūda vice et petra dabat aquā. Ita spūalr multi sūt in deserto pnie q̃ nō hnt aquā lachrymarū p p̃ctis sic dicit ps. Bīa mea sic tra sine aq̃ tibi. Debet hō cor suū induratū velut lapidē pcutere v̄ga discipline bīna vice vltima vice recordādo p̃terita p̃ctā z tūc petra. i. cor duruz p̃ctōz dabit aquā lachrymarū z inde reficit aīa p̃ctōis. z lauat se ab oī sorde vitiōz. g̃ in deserto pnie necesse est aq̃ lachrymarū. z sic ptz tertium. Quarto pnia ppat deserto. qz i deserto filij isrl fuerūt refecti pane angelico. qd ptz i Exo. xvj. vbi legim⁹ qz filij isrl nō hēbant cibaria in deserto z clamabāt ad dñm. et misit eis d̃ celo panē āgeloz quē colligebāt oī die de mane in rore qñ em ros cecidit. cecidit manna cū rore. z vnusq̃sqz colligebat in q̃tū sibi familie sue p illo die sufficiebat. Ita spūalr i deserto pnie cibāt dñs suos fideles duplici pane celico. Prim⁹ ē panis v̄bi dei de q̃ ait dñs i euāgelio. Nō i solo pane viuit hō. s̃z i oī v̄. qd p̃ce. ab ore dei. z vnusq̃sqz vadat ad ecclēsiā mane vt boni xpiani colonie faciūt z i alijs magnis z p̃uis ciuitatibz vbi p̃dicat v̄bum dei. z vnusq̃sqz capiat vt sibi z familie sufficiat. i. aīe. Itē cibāt filios suos in deserto pnie cibo sacrali omni die a p̃sbris. z vnusq̃sqz fidelis in istis diebz se ppararet vt i die pa

Quarto

Sermo

xviii

see panē angeloz digne suscipiat
de quo ait dñs. Ego sum panis
viu? q̄ de celo descendit. Joh. vi.
Sigs man. ex hoc pa. vi. in etñū.
Dñica Remiscere. Sermo. xviii

Ece muli

er chananea a finiboll
lis egressa clamauit.

di. Misere mei. Mat. xv. Ista
mulier volēs filie sue grāz ipetra
re sapientē sciuit allegare. Primo
apud xpm caprat beniuolentiā in
eo q̄ vocat eū dñz filiū dñ. In h̄ ei
p̄fitef eū eē vez deū inq̄tū vocat
eū esse dñm. z verū hoīem inq̄tū
dicit ipm esse filiūz dauid. Scōdo
insinuat tribulationē z miseriaz
cū dicit. filia mea a demonio tor
quet. Tercio iploz at ei? misericor
diā cū dicit. Misere mei. Xps
aut q̄ttuor magis duricias ondit
sibi. nō vt eā p̄funderet s̄ vt ei? si
dem z p̄stanciā cōprobaret. P̄ia

1 *duricia* duricia fuit in h̄ q̄ sibi rñdere no
luit ac si esset excōicata. aut xpi re
sponsioe indigna. Un̄ d̄r q̄ nō re
spōdit ei v̄bū. Scōda duricia fuit
in h̄ q̄ dixit eā nō esse d̄ ouibz isrl̄
Un̄ dicit. Nō sum missus nisi ad
oues q̄ pierūt dom⁹ isrl̄. Oues at
dom⁹ isrl̄ erāt oues dei. In h̄ aut
q̄ dixit eā nō esse de ouibz isrl̄ in
sinuauit eā nō esse de ouibz dei. z
p̄ p̄ns relinquebat q̄ erat d̄ ouibz
diaboli. Tercia duricia fuit in
h̄ q̄ ipsam canē appellauit. Non
solū em̄ dixit ipsam nō esse ouem
sed etiā esse canē. Quarta duricia
fuit in h̄ q̄ dixit eā nō esse dignaz

vesci panē filioz. Un̄ de his duo
bus. s. q̄ erat canis z q̄ non erat
digna vesci panē filioz ait. Non
ē bonū sumere panē filioz z mī
tere canibz ad māducandū. Ecce
quot et q̄s magnas duricias ostē
dit ei xps vt ei? p̄stanciā cōproba
ret. nō est aliqua mulier ita pati/
ens z ita sācta q̄ si alicui viro ma
gno loq̄ret z ipse sibi tanq̄s excōi/
cate loqui nollet. z insup eā oues
diaboli diceret z canē appellaret
z indigne eaz vesci panē assereret
que nō recederet turbata z scāda
lizata. Ipsa aut in omnibz p̄stans
z patiens semp fuit. nā ad primā
duriciā se habuit puidē q̄ a p̄nci
pio ire noluit ad petrū vel ad iā
cobū vel ad iohēm vel ad aliq̄uē
aliū discipulū. s̄ tñ ad ipm xpm
Un̄ videns q̄ xpus sibi rñdere
nollet. puidit sibi z ad discipulos
iuit rogans vt ipsi p̄ ea intercede
re dignarent. Tūc accedētes di/
scipuli rogauerūt eum dicentes.
Dimitte eā z fac q̄ ipsa petit z sic
recedet. q̄ clamat post nos ex hoc
q̄ eam tenes q̄ petit nō cōples.
Quantū ad secūdā duriciā se ha/
buit magnanimit̄. Nam cū disci/
puli p̄ ea rogarent z xps dixit eā
nō esse d̄ ouibz dei. z p̄ p̄ns eēt de
ouibz diaboli. Illa audies h̄ sum
pra fiducia ad euz appropinqua
uit z eum adorauit dicēs. Domi
ne adiuua me. ac si dicat. Si vs/
q̄ modo fui ouis diaboli. modo
volo esse ouis tua z in signū ado
ro te. sicut ouis pastore. z idcirco
dñe adiuua me sicut pastor oues

Bernō

xviii

suam debilem et infirmā. Quātū
ad terciā duriciā se habuit ista
mulier prudēt. qz qñ xp̄us eam
canē appellauit ipsa hoc nō nega
uit sed canē se esse p̄fessa est dicēs
Etiam dñe ac si diceret. Canē me
vocas. canis tu⁹ esse volo. Domi
ni aut canē nō expellunt. sed si ex
pellant p̄ vnā portam p̄ aliam re
uertit. Si ergo sum canis nō de
bes me expellere a te. si expellis p̄
tinus redibo ad te. Quātū ad q̄r
tam duriciā se habuit sapient. qz
qñ xp̄us ei dixit q̄ nō erat digna
comedere panē filioz. illa sapien
ter rñdit ei. Dñe nō peto panē sed
micam. et si ego sum canis sic me
vocaſti. p̄suetudo ē tñ q̄ dñi dāt
canibz et catellis saltē micas. Er
go da mihi istam micā quā peto.
scz filie mee curationē. Tūc rñdit
ei iesus. O mulier magna ē fides
tuā que me superauit et vicit. et ideo
fiat tibi sicut vis. et sanata est filia
eius ex illa hora. Notandū aut q̄
qñ aliquis ad aliquā sublimē p̄
sonam aliquā ḡfam petitur⁹ acce
dit illos secum in societate ducit
quos illi⁹ p̄sone amicos esse cre
dit. Ista ḡ mulier ad christum vo
lens accedere et sanitatem p̄ filia
ipetrare illas vtutes secū assum
psit quās xp̄o mag⁹ gratas eē co
gnouit. s. patientiā. fidez. humili
tatem. p̄seuerantiā et orōnē. Pa
tientia est soror xp̄i. Fides est filia
christi. Humilitas mater xp̄i. Et
orō est nūcius fidei ad xp̄m. Pri
mo ergo assumpsit que fuit soror
christi. s. patientiā. qz ipsaz nunq̄

deseruit nec in vita nec in morte.
sed tanq̄ soror idiuidua semp ip̄i
associata fuit. Un̄ dicit̄ Isa. xlii.
Tacui etenim. semp p̄ filui. paties
etiam fui et. Ista aut patientia in
tribz iniurijs cōprobat. s. verboz
rerum et p̄sone. in istis tribz muli
eribz patientia cōprobata fuit. Pri
mo nanq̄ sustinuit iniuriam in
verbo qñ christus ipsam canē ap
pellauit. Nō est aliqua mulier ita
patiens que si canis diceret saltē
quin responderet. Nō est verum
sum bona. Ista aut nō tantū por
tauit patientē q̄ xp̄us eam canē
appellauit. sed ipsa etiā se canem
appellauit. Sciebat em̄ b̄ q̄ xp̄s
hoc nō dicebat omnino p̄pter in
iuriam. s. etiam p̄ bonis suis a iu
deis fuit spoliata. Un̄ dicit̄ Nie
ronym⁹. q̄ chananei dimittētes
terras in quibz iudei tūc habitā
re solebant vel vllō bello p̄sum
pti vlt in loca vicina dispersi sunt
vel in seruitutem subiecti nomen
tñ suuz circūferunt. Ex his ergo
illa mulier chananea ē que iudeis
admixa credit cognouisse ex les
ge christuz ex semine dauid nasci
turum esse. Ista aut iniuriā bo
noz suorum patienter portauit.
Tertio sustinuit iniuriā p̄sonalē
filie sue cōpressionē que a diabo
lo grauiter opprimebat. quā op
pressionē suā p̄p̄iā repugnabat
vñ nō dicebat Miserere filie mee
dñe. sed miserere mei dom̄e. istaz
actuales iniuriā nō sicut p̄mam
aut secundam patienter portauit. s.
grauiter ferebat. Licet em̄ cū ca

Sermo

xviii

2° fidem

nem vocabat xps de hoc habuit magnā leticiā. si hō bona sua rapuit et in seruitutē eā redegit. de hō habuit patientiā. s. q. diabolus in domo sua habitaret. de hō patientiam hōe nō potuit et ad xpm clamabat dicens. Misere mei dñe. Hō est ptra multos q. in aduersitatibus dei murmurāt. in psecutiōibus hoīm blasphemant. s. q. diabolus in domo sue aie habitat nō curāt nec ad deū clamant etc. Secundo assumpsit fidē que est filia xpi. q. p ipsam deus in cordibus nris grauit. ad Eph. iij. Inhabitare xpm p fidē in cordibus vestris. Ista autē fidē ista mulier habuit valde magnam. vñ dixit ei xps. O mulier magis ē fides tua. Tūc autē ē fides magna qñ est operibus pūcta. charitati admixta. pseueras et firma. Fides autē que est sine operibus habet ociositatē. et ista est fides mulierū. Ja. ij. Fides sine operibus mortua ē. Si vō nō est charitati coniuncta habet inutilitatē. iuxta illud. j. Cor. xij. Si habuero fides ita vt montes transferā. charitatē autē nō habuero nihil mihi pdest. et est fides demonū q. sunt extra statum grē. nec vltēr⁹ charitatē hōe possunt. de quoz fide dicit Ja. ij. Tu credis q. vnus est deus bñ facis. et demones credūt et tremiscūt. Si autē fides non est pseuerans et firma habet pusillanimitatē et ista est fides fidelīū. de qua dicit Mat. xij. Modice fidei quare dubitasti. Lu. xij. Ad temp⁹ credūt et in tempore tentatiōis recedūt. Dis

tribus modis fides istius mulieris fuit magna. Fuit etiā operibus charitatis cōiuncta. q. vacabat operibus misericordie. in q̄tum p ipsa orabat fuit charitati admixta. Vera em̄ charitas aliena incōmoda reputat sua. Vñ ista mulier vexationem filie sue suā ppriam reputabat. Fuit autē pseueras et firma. q. sepe repulsa fuit. et tñ semp pseuerauit. Tercio assumpsit hūilitatē que fuit mater xpi. Dicit Bern. q. beata vgo et si ex vgnitate placuit tñ ex hūilitate pcepit. q̄tūcūq. esset vgo si hūilis nō fuisset deus nō pcepisset et q. ex hūilitate pcepit. ideo ipsa hūilitas qdāmo mō xpi fuit. Istam hūilitatē ista mulier habuit secū. et ideo exaudiri meruit. iuxta illud ps. Resperxit i oīem nem humiliū etc. q. hūilitatē secū habuit ista ostendit exēplo vbo et facto. exēplo q. xpm humiliter adorauit. vbo castellū asseruit. q. inter iudeos hūiliter puerfabat. qd fuit magne vtriusq. cū iudei eēnt superbi. Insuperbos em̄ hūiliter scire puerfari magna vtriusq. ē. Duo em̄ hūiles et māsueti pñt ad inuicem pacificari. Duo autē superbi nūq. pñt pacificari ad inuicē nec cōuenire. Videm⁹ ei q. duo corpora plana pñt ad inuicē applicari. Vñ corpus spericū et vñ cōcauū ad inuicē applicari pñt. q. corpus pcauū recipit i se suā pcauitatē et alteri⁹ tumorē. Duo atē corpora sperica ad inuicē applicari non possunt nisi in pūcto. eodem mō duo homines hūiles et māsueti ad inuicē

Sermo

possunt letari. Un̄ ps. Audiant mansueti et letent. xps fuit hūilis discipuli etem fuerūt hūiles. ista etiā mulier. iō et ad inuicē bñ conueniebāt et xps eius p̄ces exaudiēbat. vnus aut hūilis et vn̄ supb̄ p̄nt ad inuicē pacificari. qz hūilis intra suā hūilitatē recipit et supportat alterius tumiditatez. ps. Cum his q̄ oderūt pacē eram pacificus. Eodez mō ista mulier chananea erat hūilis et iudei supb̄bi qui subiugauerūt eam in seruitutē. et tñ cū illis sciebat viuere et eoz supbiāz hūilit̄ portare. Duo aut supb̄bi ad inuicē pacificari nō p̄nt nisi in puncto. iūgi qdā p̄nt. pacifice aut viuere non possunt. Proverb. xij. Inter supbos semper iurgia sunt.

Dñica oculi. Sermo. xix.

Rat iesus

eijciens demoniū et illud erat mutū. Lu. xi. Nota re debemus fin cursuz nature q̄ res diuersoz p̄trarioz simul et semel in se stare non p̄nt. vt aqua et ignis. lupus et ouis. aīa et diabolus. qz ibi est p̄trarietas. iō homo cogitans se h̄re lupum. i. diabolū debet sibi suū nidum destruere p̄pniā. tñc fugit ne occidat ouez. id est aīam. Item si senserit ignez p̄cupiscentie d̄z extinguere aque lachrymaz et elemosynaz largitionez. qz sicut aqua extinguit ignē et paleam. ita etiā elemosyna extinguit peccatum et c. Item si cogitat dampnū qd lupus et ignis possunt

xix

sibi inferre debz festinare ad xpm vt ab eo separet. et iō hoies habētes hoīem infirmū et obsessum festinabant ad xpm. Et de hoc euāgelio dicit dñs n̄r iesus xpus de⁹ et homo volēs nos oēs saluare i anima et corpe p̄dicabat regnum dei. et multa signa fecit. Qd p̄cip̄entes amici cuiusdā hoīs obsessi et sp̄m malignū habent̄ mutuz q̄ hoīem illū fecit mutū et surdum rogabāt amici ei⁹ vt sanaret eū. et ipse eiecit demoniū et locut⁹ ē mutus. et admirate sunt turbe. Quisdam aut q̄ circūstabant dixerunt in beelzebub p̄ncipe demoniozū eijcit demonia. et alij temtātes signum de celo querebāt ab eo. ipe aut vidit cogitationes eoz dixit illis in parabolis. Omne regnuz in se diuisum desolabit. et sic domus supra domū cadet. Si autē et sathanas diuisus est quō stabit regnū suū. qz dicit̄ me i p̄tate beelzebub eijcere diabolū. Si ego i p̄tate diaboli eijcio demonia. fili j vestri. i. sancti apli q̄ sunt d̄ semie v̄ro in q̄ eijciunt ipsi quibz ego de di p̄tatem eijcere demones. quia ipsi credūt in me et vos nō credit̄ mibi. ideo ipsi iudices erūt v̄ri in die iudicij. porro. i. certe. si ego in digito dei. i. in p̄tate diuina eijcio demonia. p̄fecto. i. merito puenit p̄tra vos regnū dei. ita q̄ nunq̄ intrabitis. Itē alia pabola. Cum fortis armat⁹ custodit atriū suū. scz domū. in pace s̄t oīa que possidet. sed si fortior illo supuenerit et vicerit eū aufert vniuersa arma i

5-07

1ra
Parabola

2ra
Alia pabola

Sermo

quibz p̄fitebat. ⁊ spolia ei⁹ distri-
buerat. qui nō est mecū aduersū
me est. sicut vos pharisei estis. et
qui nō colligit mecū dispergit sic
diabolus. Itē alia parabola. Cū
imundus spūs exierit ab homie
p̄ p̄niam expellēdo euz. ambulat
tūc p̄ loca arida querēs req̄em in
penitentibz ⁊ in abstinētibz ⁊ ieiū
nantibz sed nō inuenit tbi requiē
dicit. Reuertar in domū meā vñ
erui. ⁊ cñz venerit inuenit eā sco-
bis bñ muadatā ⁊ ornata. ⁊ tunc
vadit ⁊ assumit septe⁹ alios spūs
nequiores se ⁊ ingressi habitāt ibi
⁊ nouissima hoīs hui⁹ fiunt peio-
ra p̄oribz. ⁊ ista pabola est de istis
qui mō mūdāt se ab omnibz pec-
catis p̄ scobam p̄fessionis. ⁊ post
festum pasche cadūt in septe pec-
cata mortalia que sunt peiora q̄
diabolus. qz oēs diaboli non p̄nt
vnā aīam pdere in gehennā. si
homo eēt iust⁹. ⁊ tñ vnū peccatuz
mortale pdit aīam eternaliter. et
ideo ait. Nū septe⁹ sunt neq̄ores
diabolo. Cuz aut̄ hoc signū vidit
⁊ pabolas ei⁹ qdā mulier Mar-
ta illa noīe. que fuit mīstra marie
magdalene. extollens vocē de tur-
ba xpm laudando dixit. Beatus
venter q̄ te portauit et vbera que
suxisti. At ipse dixit. Quinīmo. i.
potius sunt beati q̄ audiūt v̄bz
dei ⁊ custodiūt illud ope adīplen-
do. Ad thema. Erat iesus eijciēs
demoniū zc. Nota q̄rtuor sūt de-
mones q̄ eijciunt̄ quattuor virtu-
ribz. Primus vocat̄ asmodeus. ⁊
ille est demon luxuric. ⁊ expellit p

Amo 1792
Asmodeus lux.

ric

castitatē. Secundus vocat beelzebub. et iste ē demon gula. et expellit p mortis memoriā. Tercius est māmon. et iste est demon auaricie. et eijcit p misericordiā. Quartus est demon supbie et dicitur lucifer. et eijcitur p humilitatē. qz vt dicitur Lōtra ria p trarijs curant. Primus demon vocat asmodeus et ille est demon luxurie. De quo Thobie. iij. vbi in figura legim⁹ qd erat qdaz vir bñs pulchram vginem noie Saram quā tradidit cuidā iuueni i matrimoniu. et in pma nocte venit asmodeus demon et occidit virū vl iuuenē. postea tradidit eā alteri et fecit filiu asmodeus. et postea tertio. et sic septē viros iugulauit et vgo sara pmanſit Tandē tradidit eā iuueni Thobie q ex cōſilio angeli in pma nocte cū virgine surrexit et ambo orauerūt et iecur piſcis ſup ignē poſuerūt et asmodeū ieiecerūt. Ita p ſaraz virgine pulchram ſpūaliſ nota aīaz deuotā que ſine peccato mortali pulchra ē et tradiſ a chriſto patre ſeptē bonis cogitationibz vt pueniat ad pfectū ſtatū vite ptemplationis. ſed asmodeus ſemp interficit vt nō pducatur ad finē. Prima cogitatio bona ē qū aīa habet voluntatē bñ faciendo. recte viuendo. deo ſeruiedo. p quā bonā voluntatē pax dei dat. vt patet Luc. ij. Et in terra pax hominibz bone voluntatibz. tūc ſtatim adest asmodeus interficiens iſtā bonā cogitationē alia ſibi ſuggerādo. Scda bona cogitatio eſt ptrititionis p peccatibz

Bermo

cogitās ecce tu deus offendisti. iō habebas ꝓtricionē. Tren. ij. Uelut mare ꝓtricio tua. Tūc statim adest asmodeus dicēs. Quare vis h̄ facere. cuz senueris tunc ꝓtricionē habebas in extremis. Nam latro in cruce saluat⁹ est. Tertia bona cogitatio est quā tradit ei xps vir tus ꝓfessionis vt hō ꝓfiteat om̄ nia peccata sua q̄ scit cogitare statim adest asmode⁹ suggerēs. q̄re tu velles ꝓfessio reuelare tua oc culta ex quo tu nō vis dimittere ꝓ statim interficit. Quarta vō cogitatio tradita ē aīe vt bona exem pla ꝓbeat ne ali⁹ ab eo scandalize tur. statim adest asmodeus dicēs. Quare tu nō exhibes te vt place as hominib⁹. si te nimis hūilias ꝓ stulto reputaberis. Quinta bona cogitatio est vt hō cogitet q̄ deo ꝓprio satisfaciāt. tūc statim adest asmode⁹ dī. Si tu oīa restituas tūc nullus dat tibi aliqd meli⁹ est vt refues illa q̄ habes. Sexta cogitatio bona quā tradit xpus aīe est assiduitas orōnis. vñ cuz aīa cogitat tu debes orare. tūc statim adest asmode⁹ dī. Si multū ora ueris in capite debilitar⁹ ꝓ statim interficit. Septia bona cogitatio aīe quā tradit de⁹ est bonoz ver boꝝ iformatio. ea hec cogitate sta tim adest asmode⁹ infundēs ver ba detractōnis. adulationis. de ceptionis ꝓ iuratiōis. sed tūc aīa deuota dī surgere ꝓ orare ꝓ iecur sup ignē ponere. i. castitatē que iecur itelligit sup ignē diuini amo

xix

ris ponere. ꝓ fugit asmode⁹ ꝓ aīa tradit christo ꝓ desponsat. Unde ait apl's. ij. Cor. xj. Despōdi vos vni viro virginem castam exhibe re christo. i. virginitatem seruare christo qui diligit castos. q̄ casti tas flos ꝓ filius est zc. Secundus demon vocat beelzebub. ꝓ iste est demon gule. omnes gula losos di ligens ꝓ sup eos dominans. ꝓ iste expellit ꝓ mortis memoriā. De quo legim⁹ figurā Dan. xiiij. Da niel intrauit templū in quo erat demoniū beelzebub. ꝓ ibi erat mē sa ante simulacrū vbi offerebant oues ꝓ farina ꝓ vinum. ꝓ aliq̄ ho mines. s. sacerdotes fecerunt sub terraneas foueas ꝓ quas de nocte intrabant templum ꝓ deuorabant de mensa ꝓ dixerunt q̄ be elzebub deuoraret. tūc ait Daniel ad ꝓncipem. Iste beelzebub non deuorat ista s̄ seruitores sui. ꝓ vo lo hoc ꝓbare. De sero obtulit ite rum ꝓnceps sup mensam beelze bub ꝓ daniel accepit cinerem al bum ꝓ sparsit circa mēsam ꝓ clau sit templū. Venit igit mane ꝓin ceps cum danielē ad templum ꝓ inuenit vestigia in cinere albo su per pauimentum. ꝓ sequebat ves stigia donec inuenit. lxx. viros qui fuerunt seruitores beelzebub ꝓ deuorabant ista quos oēs ꝓin ceps occidit ꝓ beel destruxit. ꝓ de demon fugit. Ita spūaliter om nes potatores ac substantie pau perū deuoratores sunt fuitores demonis beel vl' idoli. Venit igit

29
Quia beel.
gule.

Bermo

Daniel ppha. i. p̄dicatoz sternēs sup paup̄mētū cinerē. i. memoriā mortis p̄dicando. qz hō cinis est et in cinerē sp̄rgit corp⁹. s. p⁹ mortem. et inuenit hō in omnib⁹ vesti gīs ei⁹ nihil nisi cinerē et cum hō se recolit cinerē mensam deuoratiōis sube paup̄ez beel destruit id est gulā. et diabolus fugit. s. illos q̄ deuorāt de mēsa beelzebub cum venerit p̄nceps iusticie occidit oēs. Et q̄ meli⁹ est nobis q̄ fugiamus et eijciam⁹ demonē illuz p̄ abstinentiā et ieiuniū. Un̄ dicit Aug⁹ in q̄dam sermone. Ieiuniū mentē purgat. leuat sensum. cor facit p̄tritum. et expellit diabolū. et homo sic fit templū dei qui fuit templū beelzebub p̄ gulam. Tertius demon vocat māmon. et iste est demon male auaricie regnās sup omnes auaros. Un̄ Lu. xvj. Facite vo. amicos de mā. iniq̄. i. de iniustis reb⁹ quas acq̄siuistis p̄ usuram. p̄ symoniā et p̄ auariciā. Hui⁹ legimus figurā. Exo. xxxij. Moyses ascendit i montē et erat ibi. xl. dieb⁹ et tot noctib⁹ interim fecerūt filij isrl̄ vituluz de auro et argento et ab vno acceperūt anulum et ab alio circulū. et de omnib⁹ colligebāt aurū et argentū. et posuerunt sup altare statuam et vt deū adorauerūt. Et cū moyses descendit de monte in eoz p̄ntia fecit de eo puluerē quem p̄ecit in aquā et dedit p̄cōrib⁹ et ipsis bibere. Ita sp̄ualiter magnates filiorum isrl̄ sunt diuites hui⁹ mūdi q̄ a paup̄ib⁹ recipiunt qd̄ supflue

xix

gregant. et ornamētū quib⁹ idolum māmonē corp̄is sui adorant qz plus student gregare q̄ deū adorare. et tō ait ap̄lus. Col. iij. Auaricia est idolorū seruit⁹. Luz igit̄ xp̄s descenderit de mōte eterno iudicare viuos et mortuos vt sup hos diuites suā exerceat iusticiam. tūc hūc vitulū. i. corp⁹ tradet in puluerē. et pecuniā paup̄ez rib⁹ negatā demōes in ignē mittunt et p̄flāt. et misera aīa bibet ea vñ tunc clamāt demones et i os aīe aurum et argentū in igne liq̄ factum fundūt. Bibe mō bibe tu aurum et argentū qd̄ semp sicisti. vñ Grego. sup Matth. xxiij. Eijci enī in te. ex. ibi erit flet. et strid. Dicit flet⁹ q̄ venit d̄ ardore. stridor dentiu⁹ a frigore. vbi duplex pena auaris dat. Iste igit̄ demon māmon expellit p̄. vij. opa misericordie. s. p̄grinos hospitando. caup̄tiuos redimēdo. nudos vestiēdo. sitientes potādo. et infirmos visitando et c. et sic stabit hō secur⁹ cum xp̄us descenderit de monte iudicaturus. Quart⁹ demon vocat lucifer. et iste est demon supbie et expellit p̄ virtutē humilitat⁹. qz nullo modo pōt dari melior medicina infirmo a frigiditate nisi caliditat⁹ medicina. qz p̄traria cōtrarijs curant. qz peccatum supbie sumpsit ex ordium ab illo demone lucifero. de q̄ ait Isa. xliij. dixit lucifer. Ascendam sup altitudinem nubiu⁹ et siliis ero altissim⁹. ideo q̄to maiorem se reputauit et altiorē. tanto viliorē supbia

39 Demo
Mamon
auarie

Sermo

eum deiecit. et ideo ipse est rex super omnes superbos ferens tres magnas coronas quas dabit suis seruicioribus. Unde romani depingebant superbiam ad modum diaboli habentis tres coronas. in prima scribebat transcendendo. in secunda non obediens in tertia perturbans. et una corona fuit super aliam. quare ad modum diaboli. quia diabolus lucifer erat angelus. sed propter superbiam deiecit. ideo ve corone superbie. In prima corona fuit scriptum transcendendo. quia superbus homo credit se transcendere super omnes homines totius mundi. ut patet in li. ij. Mach. v. de antiocho rege qui credebat se impare ventis et fluctibus maris et altitudinibus montium in statera ponderare et astra celi ascendere. et cito venit ad tantam miseriam quod fuit electus de exercitu suo et nemo poterat ferocem eius tolerare. et ideo iste primam coronam a diabolo promeruit. In secunda corona fuit scriptum non obediens. et ratio est quia superbi nulli vult obedire nec superiori nec inferiori. ut patet. iij. Reg. xij. de filiis salomons qui volebant obedire matri datis superiorum. sed superbe dixerunt. Minimus digitus noster grossior est toto dorso patris. et ideo despecti fuerunt ab omni populo et alios principes elegerunt. Item hoc patet de Saul. i. Reg. xxvij. qui noluit obedire mandatis dei. ideo fuit electus a regno. et iste promeruit secundam coronam domini sui diaboli. In tertia corona fuit scriptum perturbans. et ratio est quia superbi vni hominis sepe per-

xx

turbat totam regionem. ut patet de quodam qui perturbavit totam regionem filiorum israel qui omnes leuauerunt manum et clamauerunt contra eum ad deum. quod patet in. ij. li. Machab. c. iij. et ideo iste tertia coronam promeruit. et superbi inobedientes homines perturbantes in omnibus excedentes promerentur. et ideo unusquisque debet ipsum expellere per humilitatem. Et ergo qui ad thema. Erat iesus eiciens demonium et illud erat mutum.

Dñica Letare. Sermo. xx

Ubi sub

leuassit oculos iesus et vidisset turbam etc.

Jo. vj. Nota quod in curijs domorum bene ordinatis ubi maxima debet comedere multitudo requirunt tria. Primo prudentia de necessarijs quia prudentia est virtus que procurat de futuris contingentijs. Ideo Proverb. vj. dicitur. O piger vade ad formicam et disce ab ea. prudentiam. que colligit in estate vni uiuat in hyeme. Secundo debet esse ordo seruientium. Nam seruitores quando sunt intelligentes tunc principes in hoc laudantur. Tercio requiritur ordinatio sedentium. ut unusquisque sedeat secundum dignitatem suam. ut patet in Gen. de ioseph qui posuit fratres suos secundum dignitatem primogeniture. ita fecit christus princeps noster volens cibare maximam multitudinem fecit prudentiaz. quia ut dicit euangelista ipse autem sciebat quid esset facturus. Item habuit etiam ordinem seruientium.

Berno

rr

Euan. 14

sibi. qz suos. xij. aplos. Item loci
eminētiāz iusserūt eos ordinate
sedere. z de h legi in h euangelio
Abijt iesus trās mare galilee qd
est i regione tyberiadis. z fuit cō
gregatio aquaz inter montes et
circa iacebant decē ciuitates. z se
quebat eum maxia multitudo q
videbat signa sup his q infirma/
bant quos oēs curauit. Subijt
igit iesus in mōtem. i. ascendit in
montem. z ibi sedebat cū discipu
lis suis. Erat aut. primum pasca
dies fest⁹ iudeoz. Cū subleuasset
oculos z vidisset q magna multi
tudo veniebat ad euz dixit iesus
ad Philippum. Un̄ emem⁹ pa
nes vt māducent hī. volēs eum
tentare. ipse em̄ sciebat qd eēt fa
cturus. Rndit ei philipp⁹ Ducen
toz denarioz panes nō sufficiūt
eis vt vnusqzqz modicū qd acci
piat. Dicit ei vn⁹ ex discipulis ei⁹
andreas frater simonis petri. Est
puer vn⁹ h qui habz qnqz panes
ordeaceos z duos pisces. sz quid
sunt inf̄ tantos. Dixit ḡ iesus. Fa
cite hoies discūbere. Erat aut fe
nuz multū in loco. Discubuerūt
ergo viri numero qsi qnqz milia.
Accepit ḡ iesus panes z euz gr̄as
egisset distribuīt discūbētibz. Si
militer z ex piscibz q̄tum volebat
Ut aut impleri sūt dixit discipul
suis. Colligite que supauerāt fra
gmenta ne pereāt. Collegerūt at
z iplerūt duodecim copbinos
fragmētoz ex qnqz panibz ordea
ceis que supfuerūt his q mandu
cauerūt. Illi ḡ homines cum vi

dissent qz fecerat signū dicebant.
Quia h est vere ppheta q ventur⁹
est in mūdū. Quo ad thema. Cū
subleuasset oculos zc. Et q vbo
est sciendū q exemplo xpi debe
mus oculos nros q̄tuor modis
ad celū leuare. Primo vt filij fa
melici ad p̄ez in q speram⁹. Se
cundo vt pfugi in montē ad quē
pfugiamus. Tercio vt psecuti in
liberatore in quē pfidam⁹. Quar
to vt tristes in cōsolatore in quez
gaudeam⁹. Et hec q̄tuor tangū
tur in officio misse hodiernae. De
p̄mo velut in patrē dicit euange
lium. De secūdo velut in montē
dicit tractus. De tercio velut pse
cuti dicit epla. De quarto velut tri
stes in cōsolatore dicit introitus
misse. Letare hierl̄m z cōuen. fa.
zc. Primo debem⁹ oculos nros
subleuare ad deū p̄em velut pue
ri famelici. i. esuriētes ad pentes.
Un̄ videm⁹ q oēs puuli tam aīa
lium qz hominū cū famē sustinēt
recurrūt ad pentes. sic p̄ez Tren.
iij. Pueri petierūt panē z nō erat
q frangeret eis illū panē. Itē p̄s.
Qui dat iumē. escas ip. z pul. cor.
inuo. eum. Sup illa vba dicit glo.
q pulli coruoz pascunt⁹ roze celi
q̄diu pulme eoz nō crescunt ni
gre. nā cū pentes vident pullos
sibi nō assimilari nō pascunt eos
donec videant q eis assimilant⁹.
z ideo interim leuāt oculos z ro
stra ad deū p̄ez q pascit eos roze
celi. Iste aut p̄ pascit suā familiā
hoim qnqz panibz. vt p̄ez i euāge
lio bodiarno. Prim⁹ ē p̄is p̄nē

Prim⁹ ē p̄is p̄nē

¶ Berino

z cū illo pascit oēs q̄ agūt p̄niam
p̄ peccat̄. Ezech. xij. Panē tuum
comede ī amaritudine aīe tue. Et
īsta amaritudo puenit ex recorda
tione p̄ctōz que fecit. De q̄ ait p̄s
Recogitabo tibi oēs ānos meos
in amaritudine aīe mee. **Scd̄us**
ē panis sacralis q̄ pascit quotidie
de altari oēs fideles z oēm fami
liam suā. s. angelos ad quoz ho
norē z leticiā talis panis b̄ndicit̄
z ipsi sūt p̄ntes. z de isto pane silr
omnes aīe in purgatorio ex̄ntes
recreant̄ q̄ eoz pena minuit̄. et
hoīes p̄ctō mortali ex̄ntes sūt p̄ri
cipes. z ideo frangit sacerdos sa
cramentū in tres ptes. z oēs aīe.
z oēs angeli z oēs fideles de vno
pane z de vno calice p̄cipantur
Tert̄us est panis material̄ q̄ quo
tidie pascit totū mundū. z iste pa
nis nō silr comedit̄. Aliqui come
dunt ī mēsurā z dolore. aliqui co
medunt in magna sup̄fluitate. et
irrident deū p̄rem. De q̄b̄ habet̄
Exo. xxxij. Sedebat ppl̄us man
ducare z surrexerūt ludere deum
blasphemādo. z ideo ira dei descē
dit sup̄ eos. Iste panis material̄
d̄z quotidie a p̄e peti deuote di
cendo. Panē n̄rm q̄ri. da nob̄ zc.
Panes isti d̄nt acq̄ri labore ma
nuū nostraz. vt pt̄z in Gen. cum
adam fuit expulsus de paradiso di
xit ad eū d̄ns. In sudore vult̄ tui
vescer̄ pane tuo. De isto pane d̄z
homo p̄pter honorē patris celoz
pauperib̄ dare elemosynam. vt
ait Thobias. Nunq̄ comedi pa
nem meū nisi paup̄ haberet p̄ez

¶

suam. **Quartus** panis ē infernal̄
quē comedunt oēs damnati. quē
p̄nsunt h̄ in peccat̄ ac ibi come
dunt eū. De isto pane ait scriptu
ra. Comedent panē impietatis z
bibunt vinū iniquitatis oēs pecca
tores terre. **Quint̄** panis est pa
nis celest̄. z illū panē comedunt
electi in mensa patr̄ altissimi. De
quo Lu. xxiij. Ego dispono vobis
regnū. vt edat̄ zc. et hoc fit q̄n vt
debim̄ deū oculo ad oculū que
nūc videm̄ p̄ speculū. Ideo debe
mus p̄mo ad deū oculos suble
uare. sicut filij famelici ad patres
panē petētes. **Scd̄o** debem̄ ocu
los subleuare ad deū vt pfugi ad
montē in quē fugiam̄. Uñ vide
mus q̄ q̄n homo est in terra ini
micoz z vndiq̄ fallat̄ z vidit al
tum montē z castrū forte in eo co
gitat vtinā esses in tali mōte. tūc
velles bene effugere man̄ inimi
coz. Ita nos cuz sumus in terra
maloz cogitationū debem̄ leua
re oculos mentis cū fiducia cor
dis ad montē eternitat̄. sicut ho
die canim̄ in officio misse. Qui
pfidit in d̄no sic mōs syon nō cō
mouebit̄ ī eteruū. qui h̄rat in h̄ie
rusalē ciuitate celest̄. vbi nullus
dolor. vbi nulla mors. vbi nulla
discordia vbi nulla senect̄. Debe
mus igit̄ ad deū oclos leuare vt
mittat nob̄s auxilium. p̄s. Le
uauit oculos me. ī mō. vii. ve. aux.
mibi. Auxilium meuz a domino
zc. De quo legim̄ historiā in li. de
pictur̄ q̄ erat q̄dā rex potēs z di
ues b̄ns duas ciuitates vnaz in

2°

Bermo

xx

tuto et alto monte. et aliaz in valle ab inimicis vallatam. et habuit duos filios. vñ^o habitabat cū patre in tuto monte. alius in valle obfessa. leuauitq; oculos fili^o in valle et clamauit ad patres. p auxilio et pater scripsit q̄ttuor l̄ras. Prima erat peccatū et immūdiā relinque et honestatē assume et statim te liberabo. Secūda l̄ra erat tal. Dilige deū tuū ex toto corde tuo qm̄ ad similitudinē suam te creauit. Tercia l̄ra erat. sine amore nō poteris saluari. ppter carentiam em̄ amoris homo perit. Quarta l̄ram misit sibi p p̄prium filiū quē habuit ap̄d se. et tenor l̄re erat tal. De omnib; tuis nihil peto nisi vt me diligas sicut tuū germanum. Ad ppositū ille rex diues est deus pater q̄ habet duas ciuitates. videlicet celi et mūdi. Una est tuta in alto loco. s. monte ad quē oculos nostros subleuare debem^o et auxilium petere. hic habuit duos filios. s. iesum xp̄m et humanā naturam in mūdo. Nunciauit igit de^o pater hūane nature p tres nūcios. Primus fuit abraam patriarcha cui mādauit sicut tenet p̄ma l̄ra peccatū et immūdiā fuge. et b̄ fecit et filiū eius ad multa tempa. Secūdus nūcius fuit moyses. et ille fuit cum dñō in monte synai. et accepit tabulam quasi l̄raz scriptam digito dei viui. et ille p̄mo nūciauit legem dilectionis. qz ad imaginem dei creatus est. vt p̄z Gen. 1. Tercius nūcius fuit hiere mias p̄pheta quē deus sanctifica

uit in vtero materno. q̄ dixit. Si ne amore nō poteris saluari. p̄p̄ cui^o carentiam hō perit. Quarta l̄ram misit sibi p p̄prium filiū d̄ monte eterno q̄ ipsum hoīem redemit proprio suo sanguīe. et ille erat tenor l̄re. de omnib; nihil aliud peto nisi vt me diligas sicut tuū germanus. et sic est q̄ debem^o oculos subleuare ad deum sicut p̄fugim^o in montē in quem fugiamus. Tercio debem^o oculos subleuare vt p̄secuti in liberatores in quē speramus. Videm^o namq; q̄ hodie paupes iusti et simplices a malis p̄sequunt^o diuersimode vt verus heres fili^o abrae a spurio ysmaele. ver^o heres eterni regni est iustus. et ideo et̄c̄it spurius filius ancille. et hoc ostendit epl̄a hodierna que sumpta ē de Gen. et paulus ponit eam p̄ exemplo p̄secutionis iustoz et p̄demnatiōe malozum. dicit q̄ Abrazz habuit duos filios. vñum de ancilla. et aliū de libera. i. de vxore p̄pria. sed cuz eēnt abo puuli isti pueri. s. ysaac verus heres et liber. et ysmael spurius luserunt in domoz spurius percussit verum heredem. quod eius mater moleste ferens et tollens filium suū in gremium dixit ad abraam. Tu p̄misisti mihi qm̄ de^o mihi daret filiū q̄ tu velles eūcere ancillam et filium ei^o. qz fili^o ancille nō debet esse heres cuz filio libere. tūc abraam dixit ad ancillam. tolle filium tuū et vade de domo mea. et dedit ei cibaria pro via. Que iuit in desertuz et voluit

Sermo

ire in egyptum. et errauit in deserto et non habuit aquam nec aliquid ad bibendum per triduum. Ita fuit desperata propter penuriam aque quod uoluit relinquere filium suum sub arboze et recedere. sed puer clamabat post matrem. et mora sunt mater na viscera. et reuersa ad puerum et lachrymata est et leuauit oculos ad deum et orauit. Tunc misit angelum suum qui eduxit eam ad fontem in deserto et ibi habitauit ad multos annos. et filius accepit uxorem de egypto et creuit in gentes magnam. et isti dicebant ysmaelite. et isti persequiebantur filios abrahe qui fuerunt veri heredes. Et ideo dicit apostolus in hac epistola. Ita et nunc omnis iustus et penitens est verus heres. sed iusti et boni veri heredes a spuris id est a pessimis persequuntur. sed uenit hora in die iudicii quod ancilla et filius eius efficiuntur. id est corpus et anima ad desertum eterne damnationis ubi sustinetur sitis et non habet aquam misericordie et verus heres iustus et penitens manet in hereditate patris. liberi sumus quod libertate christus nos liberauit. ideo omnis homo qui est sine peccato est liber et heres. et omnis peccator expellitur. ideo omnis iustus et penitens si persequitur subleuet oculos suos ad dominum deum nostrum et liberabit eum. Quarto dico quod debemus oculos subleuare ad deum uelut tristes in solatorem in quem gaudeamus ut ostendit introitus misse. Letare hierusalem et conuentum facite omnes qui diligitis eas. et ista leticia uenit ex antiqua

xxi

lege. quod hierusalem fuit destructa postea reedificata et post captiuitatem reuocauit Neemias omnem populum dispersum et ait uerbum psallatum Letare hierusalem. Ita sancti patres hodie in roma ubi est mater totius ecclesie et magna leticia spiritualis. quod celebrat papa missam in ecclesia que dicitur ad sanctam crucem in hierusalem. et post missam habet rosam de auro in quam infundit uinum cum balsamo et bibit. et tunc nobiles romani sedent ante ecclesiam in equis preciosis ornati vestimentis et nobiliori romano quem uidet in eos tribuit hanc rosam. qui bibit et tribuit alijs. et cum leticia egrane per totam ciuitatem. et hoc inuenerunt sancti patres. quod sicut ecclesia iam est in medio quadragesime debet per solatium spirituale recreare. ut ait poeta. Interpone tuis interdum gaudia curis. Uinum et balsamum significant christum deum et hominem filium spiritus sancti. et aurum eius preem. Ita tres persone in unum sicut aurum uinum et balsamus. gaudemus hodie et omnis tristis leuet oculos ad deum ut ipsum consolatur. Ergo ad thema. Cum subleuasset oculos. etc.

Dominica in passione.

Sermo. xxi.

Jesus autem

abscondit se. Jo. viij.

Nos uidemus quando

aqua abundans transit in angusto meatu sepe ex abundantia excedit suum meatum. et si in uno obstruit in alio loco querit exitum. Ita spiritualiter

Berno

xxi

Euangelium

homo plen⁹ omni malicia et dolo
sepe pfundit a iusto. et si in vno co
fundit et vincit p veritate querit
excusatione. et si iteru vincit tunc
violenter inuadit iustum. Ita ma
liciosi iudei pleni omni dolo et in
uidia fuerunt p xpm sepe victi et co
fusi. et tunc alia excusatione et inue
ntionem inuenerunt. sed xpm vin
cere non potuerunt. ideo violent in
ipsum irruere voluerunt. sz ipse sci
ebat tempus qn pati p nobis de
buit et illud adhuc non venit. ideo
abscondit se. vt pr in euangelio ho
dierno. In illo tpe. Dicebat iesus
turbis iudeor et pncipib sacer
doru. Quis ex vobis arguet me
de peccato. si veritate dico vobis
quare non creditis mihi. q ex deo est
verba dei audit. ppter ea vos non
auditis. qz ex deo non est. Rndunt
iudei et dixerunt ei. Nonne bn dici
mus nos. qz samaritan⁹ es tu et
demoniu habes. rndit iesus. ego
demoniu non habeo. sed honorifi
co prem meu et vos inhonorastis
me. Ego aut non quero gloria mea
est qui querit et iudicet. Amen di
co vobis si qs sermonem meum ser
uauerit mortem non videbit in eter
num. Dixerunt g iudei. Nunc scim⁹
qz demoniu habes Abraam mor
tu⁹ est et pphete. et tu dicis si qs ser
monem meum seruauerit mortem non
gustabit in eternu. Numquid tu ma
ior es pre nro abraam q mortu⁹ e
et pphete mortui sunt. que temet
ipsum facis. Rndit iesus. Si ego
glorifico meipm gloria mea nihil e
est pr me⁹ qui glorificat me quez

vos dicitis. qz deus nr est. et non
cognouistis eu. ego aut noui eum
et si dixerim qz nescio eum ero filius
vob mendax. sed scio eu et sermo
nem ei⁹ seruo. Abraam pr vester
exultauit vt videret diem meu. vi
dit et gauisus e. Dixerunt g ad eum
qn quaginta annos nodum habes
et abraam vidisti. Dixit eis iesus.
Amen dico vob ante qz abraa fie
ret ego sum. Tulerunt glapides
vt iaceret in eu. Iesus aut absco
dit se et exiit de templo. Quo ad
thema. Iesus aut abscondit se. No
ta q qtuor sunt abscondita a no
bis q nullus ho pfecte scire pot i
hac vita. sz aliqua ex illis sunt aliq
b sancti reuelata de speciali gra.
sz naturalr nullus ho qlitercuqz
sanct⁹ fuerit scire pot. Prmu est
hora mortis. scdm dies vltiois. ter
tium e pena danationis. quartu
est gloria elector. Prmu qd a no
bis est abscondituz qd ignoram⁹
naturalr e hora mortis. Un Eccl.
ix. Nescit ho finem suu. Et ibidez.
Nemo scit vtruz amore dign⁹ sit
vel odio. qz nihil certius morte. et
nihil incerti⁹ hora mortis. Item
Job dicit. iij. c. Vtro abscondita
est via mortis et hora et circudedit
eu dies tenebrositat. Si ei hoies
psiderarent qz incertissima e illa
hora vtiqz se ppararet. Na qn ho
est iturus de vna ciuitate i aliaz
et ibi masur⁹ est tria facit. Primo
oia debita euz debitorib planat.
Ita et nos qz non habem⁹ h mane
tem ciuitate. ad Heb. xij. sz futu
ram inqrim⁹. et nos optet ire ad

Bermo

xxi

aliam ciuitatē siue velimus siue nolimus et nescimus quā ideo debemus quotidie planare oīa nra debita cū deo et primo. Secūdo puidet de viarū piculis vtrū vie sint tute. et si nō sunt tute accipit pductorē. ita et via aīe cuz egredit nō est tuta. s; latronib; vndiq; obfessa. Si em̄ diaboli latrones inquirebāt et insidiabant de via aīe xpī qñ eā emisit in cruce. q̄to magis insidiant hoī peccatori morienti i mille peccat;. Ideo debem⁹ in hac vita eā facere tutā p elemosynaz largitionē. tūc elemosyna ducit cū pductu angelico aīam p viam tutā ad ciuitatē futurā vbi eternalr est māsura. Tercio videmus qd hō exiens ad aliā regionē puidentiā facit vñ viuat i ciuitate futura. ita et nos. Nā apo. xiiij. dicit. Opera illoz sequunt illos. Ideo sapiēs pponit nob pua aīa lia que puidentiā faciūt. et dīc Pro uer. vj. O piger va de ad formicā et disce ab ea prudentiā que colligit i estate vñ viuat i hyeme. Ita apīs colligit mel et laborat i estate nō reqescens vt inde viuat in hyeme. et illa ē intērio apīs. s; hō supflua rapit. et ideo hoīes peccāt qui apib; totū laborē subtrahūt vt moriant in hyeme. et ppter hoc dicit Job. xij. Uade ad iumēta et docebūt te hāc puisionē. Ex q̄ horam mortis ignoram⁹ que abscondita est nob. Legim⁹ exempluz qd erat qdā rex potēs hñs in regno suo aduocatū quē improuise vocauit et deposuit et in exilium mi-

sit. et ibi maximā miserā sustinuit tandem aliū pstituit et ei fecit silr. sed terci⁹ pstituit in loco puisionem fecit et multa alia bona collegit et in aliā ciuitatē occulte transmisit. Dum igit dñs illum silr sic alios deposuit. ille let⁹ ad exiliuz alteri⁹ ciuitatē transiuit. qz ibi sciuit vñ viuere honeste potuit. Ita deus pater pstituit nos suos ad uocatos in hoc mūdo nobis cōmisit corpus et aīam et res tpales et multos deposuit improuise. idē nos debem⁹ facere sapiēt vt miramur multa bona opa ad futuram ciuitatem vñ viuam⁹ honorifice eternaliter. Scdm qd a nobis est absconditū est dies extremi iudicij. Vñ ait Matth. xiiij. De illo die nemo scit. neq; angeli neq; homines. neq; electi. ideo pmonet saluator ibidem dicēs. Vigilate ergo qz nescitis diem neq; horam. s. extremi iudicij. Ad vigilandum ergo nos docent parua animalia que vigilant. qz damnum nō ignorant. et p̄cipue quatuor animalia. Primū est passer in tecto. Unde ait David in ps. Vigilaui sicut passer solitarius. Passer qñ habet oua et pullos sp̄ vigilat. ne nifus improuise veniat et pullos suos et ipsum rapiat. Ita et nos vigilare debemus ne christus veniat et ad iudiciū nos improuise rapiat. Secūdum animal est pavo. nam quādo dormit de nocte. tunc quando euigilat cito clamat. quia timet qd aliquis veniat et ipsum improuise rapiat.

Bermo

xxi

371
Tertium aial est grus. vñ dicūt naturales q qñ grues volant de nocte sedentes custodes stando ad vigilandū ponūt ne lūpus im-
pūse veniat z damna eis inferat. Ita z nos debem⁹ semp stare ī cu-
stodia ad vigilandū in bonis opī-
bus ne lūpus. i. diabolus nos ī-
prouise rapiat z ad iudiciū ptra-
bat. Quartū animal est philome-
na que vigilat ī nocte z cantat et
nō manet diu in vno ramo. s; de
ramo ad ramū volat ne bufo ascē-
dat z iprouise apphēdat z dam-
num inferat. Ita z nos debemus
ramos virtutū ascendere. deum
laudare. z in virtutib; vigilare. ne
bufo malaz; tentationū nos ap-
phēdat z improuise ad iudiciū
ptrahat. Ideo dico q illa dies ex-
tremi iudiciū est a nob; abscondita.
ideo debem⁹ quotidie vigilare et
ire de virtute in virtutē. **Tertius**
qđ a nobis absconditū est pena in-
fernalis seu eterne damnationis
quā malī nō considerant. Un̄ ait
dñs. Lu. xix. Videns dñs ciuita-
tem fleuit sup illam z ait. Quia si
cognouisses z tu. supple fletes. q
modo abscondita sunt ab oculis
tuis. qz venient dies in te qñ inī-
mici tui vndiq; circundabunt te.
Un̄ ait illud idem de reprobis q
nō p̄siderant penam eterne dāna-
tionis. Qñ em̄ pctōr peccat mor-
taliter tūc infern⁹ aperit os suū
ptra eum vt deuoret eū. z nisi mi-
sericordia z patientia dei peccato-
rem expectaret ipsum viuū cū cor-
pore z aīa deuoraret. Hui⁹ legi-

mus figuram. ij. Re. Absolon fi-
lius reg; dauid habuit duos ser-
uos q ipsum offendebāt fortiter.
ppter qđ misit alios seruos z ius-
sit illos duos interfici. sed ipsi fu-
gerūt z in deserto in qda; puteo
se absconderunt. z mulier qdam
velamen expandit sup puteum z
ibi latuerūt quousq; querētes re-
cesserunt. z tandem ira filij regis
placata est z ad grām puenerūt.
Ita spūaliter de⁹ pater in deitate
habet filium iesum q dicit fili⁹ re-
gis altissimi. q satis est miris sup
seruos suos. i. fideles. S; qñ ip-
sum nimīū offendunt tūc inter-
dum mittit angelos vt peccato-
res occidāt tūc peccator recogno-
scens se offendisse deū debet se ab-
scondere in fonte pñie. z ibi ieiū-
nare z orare. tūc misericordia dei
expādit velamen. p̄tectionis quo-
usq; ira dei placat z recipiat pec-
catores in grām ne eternalit̄ con-
demnent. z ideo p̄z q ira dei z pe-
na est a nobis abscondita. ideo pe-
nitentiā agamus eā vt euadam⁹
Quartum qđ a nobis est abscon-
ditum ē electio beatorū. sed tūc p⁹
mortem z in vltimo iudicio clare
manifestabit. vñ ait Sap. v. Sta-
bunt iusti in magna p̄stancia ad-
uersus illos ī die iudiciū qui eos
hic tribulauerūt. z dicent impij.
Ecce quō computati sunt inter
filios dei z inter sanctos. Nū em̄
sunt quos aliquñ habuim⁹ in deri-
sum. sed tale gaudiū est a nobis
modo absconditum. ita q null⁹
scit vtrū dignus sit. Unde in ps.

Sermo

Quā magna multitudo dulcedi-
nis tue dñe quā abscondisti timē
tibi te. Quis autē ad tale gaudiū
assumendus in die iudicii hoc ab-
sconditū est a nobis. Nā videmus
q̄ multi boni cadūt in peccatum
mortale z in eo moriunt. z multi
mali resurgūt z ad statū bonū cō-
uertunt. et ḡ finis est cōplemētū
bonitat. Et tñ p̄ tria signa p̄t co-
gnosci q̄s debeat ad gaudiū sem-
piternū assumi z eligi. Primū si-
gnū ē dei castigatio z cū hō pa-
ciēter sustinet. Un̄ ait Amos. iij.
Ego vos cognoui ex omnibz na-
tionibz terre. Et idcirco visitabo
sup vos oēs iniquitates vestras. vt
possim vos assumere ad gloriā
Sap. xvj. In breui turbati hñtes
signum salutis. Secundū signum
est boni delectio vt qñ delectatur
in bono primū ipm diligit ppter
deum. Un̄ ait Jobes. In hoc co-
gnoscent filij dei ad gloriā sumē-
di si diligim⁹ frēs. z qui nō diligit
manet in morte. Tertiū signū ad
gaudium eligēdi est peccati dete-
statio. vt habeat horrorem pecca-
torū in p̄scia. z cum viderit alios
peccare q̄ sibi multū displiceat.
Un̄ dicit in ps. Perfecto odio ode-
ram illos inimici facti sunt mihi
Per hec tria signa cognoscit su-
mendus ad gloriā. Et ideo querit
dauid in ps. Quis ascēdet ī mon-
tem dñi aut q̄s stabit in loco san-
cto eius. Innocēs manibz z mōdo
corde qui nō accepit inuānū aīā
suā. Ideo ista quattuor sūt nob
abscondita. dies mortis. dies iu-

xxii

dicij. quis damnāndus aut q̄s ad
gloriā assumendus. Et ḡ ad the-
ma. Iesus abscondit zc.

Domínica palmarum.

Sermo. xxij.

Scite filie

syon. ecce rex tu⁹ venit tibi.
Mat. xxi. Nota q̄ ap̄d

antiquos facta z probitates sole-
bant laudari. z hoc ppter tres cau-
sas. Primo vt ipsis de suis pbi-
tatibz gratiarū actio exhiberet. vñ
Bregio. Nō est dignus de dandis
qui nō reddit grates de dat. Se-
cundo vt laudatōres in posterū
reddant. Un̄ ait poeta. Virtus
laudata crescit. Et hoc p̄t de da-
uid. i. Regū. Qñ ipse fecit victo-
riā p̄tra Boliā omnis pplus
ipsum laudabat. z rex posuit eū
sup equum z duxit eum p̄ totam
ciuitatē in regalibz vestibz. z mu-
lieres z pueri clamabant. Saul
percussit mille. z Dauid decem mi-
lia in milibz suis. Tertiū vt alios
ad similia opa virtuosa valeant
exercitare. vt p̄t. Quia troiani lau-
dabant Herculem milite fortissi-
mum. qz mltā bona eis fecit pro
eis pugnando. Ideo romani lau-
dabant Pompeiū cui⁹ imāginē
ex ere erexerūt z in multz honora-
uerūt ppter beneficia que ab ipso
acceperūt. Et fm hoc iudei a xp̄o
multas virtutes z mirabilia au-
dierunt z viderunt. Nā cecos il-
luminauit. mortuos suscitauit.
leprosos mūdauit. infirmos cu-
rauit. z ideo teste p̄scientia eorū

Bermo

xxii

laudes et honores impendere sibi voluerunt et hoc patet in hoc euangelio quod hodie legimus ante processionem et passionem. et scribit Mattheus. xxj. Cum appropinquasset Iesus hierosolimam in die palmarum de mane et venisset bethphage ad vilam quam fuit in monte oliueti in pede montis. tunc misit duos de discipulis suis dicens. Ite in castellum quod contra vos est. hierusalem vocauit castellum et non ciuitatem. quia ciuitas apud antiquos fuit libera. sed ipsi libertatem propter peccata perdiderunt. Et ideo dixit. Ite in castellum et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea. Asinum habebant propter pauperes qui non habebant equos et mulos vel proprios asinos. Nam ciuitas erat in monte sita et pauperes qui habebant opus acceperunt asinam vel equum et lignum duxerunt et dederunt sibi ad comedendum. et ad locum commune ipsum ligauerunt. Dixit ergo eis. Ite soluite et adducite mihi. si quis vobis dixerit quare soluitis. dicite. Dominus his opus habet. et preestimum dimittet eos. Hoc autem totum factum est ut adimpleretur quod dictum est per prophetam Zachariam. ix. dicentem. Dicite filie syon. ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam et filium eius subiugalem propter humilitatem. Erant autem discipuli fecerunt sicut preceperat eis Iesus et adduxerunt asinam et pullum. id est paruulum. et iposuerunt super eos vestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba strauerunt vestimenta

suam in via quam venerat de alijs ciuitatibus propter festum solenne. et multa bona de Iesu nazareno audierunt. et ideo hoc fecerunt. alij autem cedebant ramos de arboribus et sternerant in via. Turbe autem que processione cedebant et que sequebantur clamabant cantando. Osanna. id est. salua nos fili dauid regis nostri. benedictus qui venit in nomine domini. Ex his verbis est sciendum quod turba hodie christum honorauit in quattuor. Primo in vestimentis prosternendo. secundum in ramis proiciendo. tertio in floribus portando. quarto in benedictione. Ita et nos debemus hodie christum honorare. Primo in vestimentis penitentie et dilectionis. Secundo in ramis palmarum et oliuarum. Tertio in floribus virtutum et exultationis. Quarto in laude benedictionis. Primo dico sic quod unusquisque nostrum hodie debet christum honorare in vestimentis penitentie et dilectionis. Nam in vestimento penitentie legimus in scholastica historia quam aliqua mulier fuit apprehensa in fornicatione. tunc aliquibus faciebant gratiam et aliquas secundum preceptum lapidabant. sed ille mulieres quibus fuit facta gratia portabant vestimenta scissa et totum corpus cum capite velabant. et ista vestimenta erant nigra et ex utraque parte pandebant manifeste usque ad terram. et ita velate erant in facie quod vix videre poterant gressum viarum. Ita anima que peccauit mortaliter est adultera apud deum cui est desponsata in baptismo per anulum fidei.

Sermo

xxii

vñ sententia dñationis z mortis eterne est iam a deo prolata. Unde Ezech. xviij. Anima q̄ peccauerit mortaliter ipsa morietur. Debet igit talis aīa de bona voluntate se castigare z accipere in corde vestimentū penitētie nigrū in humilitate z scindere p̄ amaritudinē p̄tritionis. Un̄ ait Job. ij. Scindite corda vestra z nō vestimēta vestra. z velate oēs sensus corpis vestri. s. visum. auditum. gustum. tactum. z odoratū. ne in illis amplius offendas creatore tuum. Cum igit accipis humilitatem in recordatione peccatorū tuorum impendis honorem xp̄o z restituet tibi grām quā amisisti vt ait Ezech. xviij. Anima que reuerſa est de via sua mala ipsa viuet z non moriet p̄ lapidationem eterne pene. Secūda vestis ī qua debemus xp̄o obuiare est dilectionis. z ista vestis est viridis. Un̄ legimus q̄ romani depinxerunt dilectionez ad modū iuuenis cuz viridi vestimēto z facie lata z capite erecto. in cui⁹ fronte scriptū erat aureis lris. Hyems z estas. latus eius apertū erat z in corde scriptum aureis lris. Longe z p̄pe. in fimbrijs vestimenti aureis litteris. vita z mors. Ita spūaliter imago fuit depicta ad modū iuuenis pulcherrimi. quia dilectio semp debet esse quasi florens iuuentus z nunq̄ senescere. Unde ait sapiens. Eccli. ix. Ne derelinquas amicum in necessitate. Ita homo diligens deum. deū debet

in. primo diligere sibi in necessitate subueniendo. Itē in fronte nā q̄ erat scriptum litteris aureis hyems z estas in signum q̄ ver⁹ amicus in dilectione vera nō dimittit illum quem amat in hyeme aduersitatis. z in estate p̄speritatis. Ita z nos christum debemus diligere in aduersitate z p̄speritate. Un̄ ait Job. ij. Si bona suscepimus de manu dñi mala autē quare nō sustineamus. Itē in corde fuit scriptum. Longe et p̄pe. aureis litteris in signū q̄ q̄ diligit alium quādo p̄pe est. diligit eum si longe est. sed multi diligunt in facie dum sunt p̄pe. sed longe. i. a tergo detrahūt. Unde poeta. Qui mel in ore gerit z me retro pungere querit. Eius amicitia nolo mihi sociam. Itē latus eius apertum est in signū q̄ qui diligit debet suo dilecto suū cor semp reuelare. Ita z nos debemus christo cor nostrum in cōtritione et cōfessione reuelare sicut vero dilecto qui nos diligit. Un̄ Apo. p̄mo. Qui dilexit nos z lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Item in fimbria vestimenti eius fuit sc̄ptū aureis lris. vita z mors in signū q̄ qui veracit̄ diligit. diligit in vita z in morte. qđ patz de maria magdalena q̄ xp̄m dilexit z in domo pharisei vixit z lachrymis pedes lauit et crinibz tersit. ad quā xp̄s ait. Dimissa sunt tibi peccata multa vñ multū dilexisti. et sicut ip̄m in vita dilexit. ita et in morte diligēter in signū dilectōis

Sermo

quæsiuit. et sic patet quod christum debemus
hodie honorare in duplici veste.
videlicet per caritatem et dilectionis. Secundo
dico quod christum debemus hodie in ra-
mis arborum honorare percipiendo
ad pedes eius. Due arbores ponuntur
in euangelio. scilicet oliua et palma. Oli-
ua significat misericordiam. quod enim
misericors est floret sicut oliua. Unum
commendat sapientia misericordie ho-
minem dicens. Quasi oliua spec-
tiosa in campis. Nam oliua sem-
per retinet suum virorem tam in hye-
me quam in estate. ita misericors flo-
res hic in gratia et in futuro in gloria.
Et legimus quod salomon fecit por-
tas templi hierusalem de oliua quam in
hierusalem templum edificauit domino in
signum quod quicumque voluerit ire ad
portam templi celestis hierusalem. oportet
ipsius esse misericordie in hac vita
ergo omnis misericors honorat
hodie christum portans ramum oliue
in manibus sicut columba quam Noe
emissit de archa portauit ramum
oliue virentibus folijs. ut habetur
Genesim. viij. Ita misericors tempore in-
undationis aquarum. id est tribulatio-
num in die iudicii recipiet a christo
letanter. quod hic ipsum honorauit
in misericordia. Secunda arbor
ponitur in euangelio. de cuius ramis
percierunt. scilicet palma. Palma signi-
ficat vitam bonam et honestam. Unum
ait anima Sancti. Ascendam in pal-
mam et apprehendam fructus eius.
Nec palma habet ramos multos
habet ramum patientie. habet ramum
obedientie. habet ramum dilectio-
nis et patientie. habet ramum pernitentie.

xxii

habet ramum castitatis. Cum ramo
obedientie honorauit deum abraha
qui voluit deo obedire et proprium fi-
lium occidere et deo offerre. ut patet
in Genesi. Cum ramo patientie ho-
norauit deus Job. qui omnia perdidit
tamen patienter dixit Job. i. Dominus de-
dit dominus abstulit sicut domino placuit. ita
fac. est sit non do. benedictum. Cum ra-
mo dilectionis honorauerunt christum
discipuli qui mortem pro eo sustinuerunt.
Cum ramo patientie sancti mar-
tyres christum honorauerunt. ut patet de
martyrio martyrum. de sancto ste-
phano. laurentio. et ceteris. Cum ra-
mo pernitentie honorauerunt sancti con-
fessores qui ieiunauerunt. orauerunt
cum cilicijs corpora afflixerunt propter
deum. Cum ramo castitatis hono-
rauerunt christum sancte virginis que
propter christum virginis filium virginita-
tem usque ad mortem seruauerunt.
Pater ergo quod turba christum honorauit
cum ramis de oliua et palma. ita
et nos de misericordia. id est oliua
et palma. id est bona vita. Tercio de-
bemus christum cum turba honorare
cum virtutum floribus. quod ipse est flos
virginitatis. ut ipse ait Lucam. ij. Ego
flos campi et lilium conuallium. Sed
hodie quattuor genera hominum
inhonorant christum florem virtutum
cum quattuor malis floribus. Nam
hypocrite inhonorant eum flore qui
crescit in scirpo. de quo Job. viij.
Nunquid virere potest scirpus sine
humore aut crescere carectum sine
aqua. Cum adhuc sit in flore nec
carpat manu ante omnes herbas
arescit. scirpus exterius viret. et

Bermo

xxii

interius vacuus est. ita ypocrita
floret mūdo et nō deo. qz sua ope/
ra facit hominibz intūda. Non
potest in flore manu capi. qz non
pōt ypocrita argui qn fiat impa/
tiens. et ideo tūc quasi flores de/
picti qui apparent et m̄ nihil sunt
De quo legimus. iij. Reg. vij. Fe
cit salomon in domo dñi flores
depingi qui splēdebant. sed tamē
quasi nihil erant. Secūdi qui ho
die obuiāt christo flori cuz flori/
bus carnalis delectatōis seu di/
lectionis sunt lasciuī. de quibus
Isa. xl. dicit. Omnis caro fenum
et omnis gloria ei⁹ quasi flos agri
ericcātū est fenum tempe mortis
et flos eius delectationis decidit.
Un̄ dixerūt impij deū nō cogno
scētes. Sap. ij. Non p̄treat nos
flos tempis coronem⁹ nos rosis
anteqz marcescāt. Tertij qui ho
die christum inhonorāt cum mal
floribz terrene cupiditat⁹ s̄c auari
Unde Jacobus. Gloriez autez ho
mo in sua pietate. Naz orit sol iu
sticie in die mortis et in die iudicij
cum ardore diuine ultionis et ca
dit flos auaricie. Quartij qui ho
die virgineū florem inhonorant
sunt supbi. De quibus ait Hierē.
xlviij. Date moab florem supbie.
qz florens egrediet⁹ improuise. si
cut flos q cadit ante tempus. ita
superb⁹ homo cadit ex iprouiso d
flore sue supbie in pfūdum lacuz
fornac⁹. Un̄ legitur de nabucho
donosor. Dan. iij. q Nabucho
donosor rex in supbia sua deam
bylauit in palatio suo et exaltat⁹

in supbia ait intra se. Ego nabu
chodonosor edificauī mibi ciuita
tem Babilonie in decorem regni
mei et florem fortitudinis mee. et
ppter hoc eiect⁹ est de regno ve
lut qui deijcit⁹ de stipite in terrā et
conculcat⁹. Ita accidit hodie mul
tis quoruz cor leuat⁹ in supbia et
florent in fortitudine corpis et tpe
mortis p̄icitur flos talis in ster
quiliniū eterne mortis. Et sic ob
uiāt dño quattuor genera homi
nuz hodie cū quattuor malis flo
ribus. vt ypocrite. luxuriosi. aua
ri et supbi zc. Quarto dico q tur
ba hodie honorauit christū in lau
de exaltatōis cantādo. Benedi
ctus qui uenit in noīe domini. vt
patet in euāgelio. Turbe que seq
bant⁹ que p̄cedebant clamabant.
Benedict⁹ qui uenit in noīe do
mini. Ipse est bñdicendus q ve
nit ad nos omnes fideles bene
dicendo. hic p gratiā et in futuro
p gloriā. Ipse em̄ erat ille de quo
p̄dixit pater ad abraam ante ad
uentū christi qndecim centū an
norum et vltra. In semine tuo be
nedicent⁹ omnes tribz terre. Naz
ppter peccata hominuz terra fuit
maledicta sed p christū bñdicta.
vt patet Gen. iij. Maledicta ter
ra in opere tuo. Et ideo homo
natus de terra. nutrit⁹ de terra.
incurrebat eandē maledictionē.
et ideo aliud verificando spūs an
cro inspirante clamabāt. O san
na. id ē salua nos a maledictione
quia bñdictionem dare omnibz
istis. et maledictionem omnibus

Sermo

malis. ut patet Gen. xlix. ubi legimus quod patriarcha Jacob habuit duodecim filios qui accesserunt ad patrem ut acciperent ab eo benedictionem. quibus omnibus benedixit propter Dan cui maledixit dicens. Si autem Dan quasi coluber et serpens venenosus mordens. et hoc propter suam malitiam. quod parentes non honoravit. Ita spiritualiter cum omnes filii dei in die iudicii accedunt ad patrem glorie ut accipiant benedictionem celestem. tunc omnes benedicti dicent propter peccatorem qui deum non honoravit nec ipsum laudat et illum maledicet. ideo cum turba debemus Christum honorare. et Benedictum qui venit in nomine domini decantare. ut cum omnibus electis in die iudicii valeamus ad benedicendum stare. Ergo quo ad thema. Dicite filie syon. ecce rex tuus venit. occurre ei cum vestimentis pnie et dilectionis cum floribus virtutum. cum ramis misericordie et pietatis. et canonicis leticie et benedictionis. ut nos benedicat hic et in futuro. Amen.

In cena domini.

Sermo. xxiij.

Templum

dedi vobis ut quoadmodum ego feci ita et vos faciatis Jo. xij. Nos videmus quoniam aliquis bonus et fidelis amicus ab amico debet recedere solum sibi aliquod clenedium relinquere ut post recessum habeat de eo cogitare. ita Christus dominus noster qui venit ad nos tanquam ami-

xxiii

cus ad amicum nos visitare. ut ait in ps. Quia visitavit nos oriens ex alto. Volens a suis amicis de hoc mundo recedere exemplum sue memorie voluit nobis hic relinquere. ut ait in ps. Memoria fecit mirabilium suorum misericors et miseratus dominus. et de hoc dicit in evangelio. Ante diem festum pasce sciens Iesus quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem cum dilexisset suos sanctos discipulos usque in finem dilexit eos qui secum erant in hoc mundo fecit cenam hodie suis discipulis dilectis apostolis. et cena facta cum iam diabolus misisset in cor simonis scariothis iudei ut traderet eum principibus sacerdotum per triginta argenteis. et hoc fecit heri. scilicet in quarta feria. et propterea multi homines quarta feria non comedunt carnes eo quod caro Christi vendita fuit quarta feria. Sciens autem Iesus quia omnia dedit ei pater in manus. et quod exiit a deo et ad deum vadit in ascensione surrexit a cena volens nobis dare exemplum humilitatis ponit vestimenta sua. id est superiorem tunicam que fuit sicut vestimentum peregrinorum. Dicunt aliqui et subdunt illam tunicam quam habuit tunicam esse incosutilem. et illam superiorem exiit et posuit de se et lintheo vel manutergio perfrinxit se et misit aquam in pelvum quam hospes tradidit eis ad lavandum manus. et cepit lavare pedes discipulorum et extergere lintheo qui

Bermo

xxiii

erat p̄cinct⁹. Venit ergo ad simo-
nē petz ad lauandūz sicut alios
iam lauit. ⁊ dixit petrus retrahēz
do pedes. ⁊ ego non sum dignus
R̄ndit dñs ⁊ dixit. Qd ego facio
tu nescis mō. scies autēz postea.
tunc dicam tibi quare ego facio.
Dicit ei petrus. Dñe tu nō lauab
mibi pedes in eternū. i. nūqz. Re-
spondit dominus. Si nō lauerō
te hic p̄ gr̄am. nō habebis mecum
p̄tem in regno eterno. Tūc exten-
dit petrus pedes ⁊ ait. Dñe non
tūc laua mibi pedes. sed ⁊ manus
et caput. vt magnā partē habeaz
tecū. Dicit ei Iesus. Qui lotus ē
nō indiget nisi vt pedes lauet sed
est mundus totus. ⁊ vos mundi
estis s; nō omnes. ⁊ b̄ dixit p̄pter
iudā qz sciuit qd iam tradidit euz
et ideo ait. Nō estis mūdi omēs.
Postqz lauit pedes eoz accepit
vestimēta ⁊ cū sedisset iuxta disci-
pulos ad mensā q̄ fuit rotunda.
dixit eis. Scitis quid fecerim vo-
bis quare laui vestros pedes. tūc
dixit. Vos vocatis mem̄r ⁊ do-
mine ⁊ bene dicit. sum etenim. si
ego laui vestros pedes magister
⁊ domin⁹ ⁊ vos debetis alter al-
terius lauare pedes. Exemplum
em̄ humilitat⁹ in hoc ostendi vo-
bis quēadmodū ego feci vobis ⁊
vos faciatis. Nota qd xp̄us nobis
hodie dedit quattuor exēpla. Pri-
mum exēplū dilectionis. secū-
do exēplū mūdiciē in lauando.
tertio exēplū humilitat⁹ in mi-
nistrando. q̄rto exēplū vocatiōis
in p̄dicando. Primo christ⁹ dedit

nobis exemplum mūdiciē in la-
uando. Nam ipse est mūdus. ideo
nullum imundūz vult habere in
suum cōsortium. Unde ps̄. Am-
bulans in via imaculata h̄ mibi
ministrabat. Debem⁹ igitur an-
teqz corpus xp̄i in cena altar⁹ ac-
cipiam⁹ a quattuor maculis la-
uari. Primo a maculis male co-
gitationis debemus cor nostrūz
lauare. Unde Isa. 1. Lauamini
mūdi estote auferte malū cogita-
tionum vestrarū ab oculis meis
Nā cogitatio mala denigrat ani-
mam sicut candela albū parietē
q̄uis nō cōburit murū albū. tūc
maculat. ita mala cogitatio. ideo
debemus aīam lauare. Un̄ Gre.
Quānis macula venialis pecca-
ti cogitationis nō sepat a deo. tūc
retardat ⁊ si in ista vita nō abluit
p̄ apuā cōrrectionis oportet vt in
purgatorio lauet. sed tūc cogita-
tio mala qū homo statim resistit
nō est peccatū sed meritū. Unde
Maxim⁹ in ser. Quotiēns resis-
tis totiēns coronaberis. Grego.
Cogitatio q̄tūcunqz mala men-
tem nō polluit si rō hūana nō cō-
sentit. Secundo debem⁹ nos la-
uare ab imudicijs male opatio-
nis. vt ait Hier. iij. Lava a ma-
licia cor tuum. Nā macula male
opationis maculat cor ⁊ delet fa-
ciem aīe. Sicut videm⁹ qd imago
depicta ad parietem interdū ita
maculat qd non potest videri. ita
opatio mala maculat faciem aīe
et ideo sacerdos anteqz accedat
ad altare primo lauat manus. et

ps

Isaie

Greg

Maxim⁹
Greg

2º

Pro

sermo

xxiii

ante elevationē z cōsecrationem
lauat soluz digitos quibz tractat
hostiam. in signū qz quilibet acce-
dens ad sacramentū debet se la-
uare a peccatibz omnibz tam venia-
libz qz mortalibz. Un legimus in
figura. ij. Re. vj. qz Osa sacerdos
accessit ad templū z tetigit arcam
in qua fuit tabula moysi quā do-
minus sibi dedit in monte synai
cū decem pceptis. z virga aaron
que floruit ptra naturā z mānā.
z imediate pcussus est a dño z ac-
cessit ante arcam z man⁹ ei⁹ arue-
runt. z iudei assignāt rōnez qz do-
minus ita pcussit eum qz in pce-
dente nocte dormiuit cū p̄p̄ia vx-
ore. z accessit imūdu⁹. Ecce si do-
minus pcussit illum qz arcam te-
tigit imūdu⁹ cum p̄p̄ia vxore
dormiēdo. q̄to magis pcutiet il-
los in futuro iudicio qz accedunt
cum multz malis opationibz. sed
tñ deus hodie misericors ē z sup
hoc non debem⁹ peccare. Tertio
debem⁹ nos lauare a malis locu-
tionibz. z quicqd ore peccauim⁹.
scz detractione. Nam detractores
iuidiosi assimilant canibz. Mat.
vij. Nolite sanctuz dare canibus.
Quarto debem⁹ nos lauare a n-
qz accedamus a peccatibz intēti-
nis. Un dauid in ps. petens do-
minum dicit. Laua me ab iniu-
sticia mea z sup niuē de alba bor.
Et ideo figurā legimus in Exo. qz
moyses fecit lauatozūz a n taber-
naculum de ere z superi⁹ specula
magna vt intrantes tabernacu-
lum inspicerent specula magna.

vt in eis aliquę macule eēnt
vt illas deirent. itaz nos anteqz
anima exeat d̄ domo corpis z an-
teqz vadat ad altissimū montem
debet se in speculo. s. christo mun-
dare. z aqua p̄tritionis lauare. iō
exemplū mūdicie accipiamus ho-
die a christo. ergo voluit pedes di-
scipulis lauare zc. Secūdo debe-
mus a christo accipe exemplum
dilectōis qd ostendit in cenando.
Un in hac cena reliquit nob me-
moriam sue dilectionis in altissi-
mo sacramēto qd hodie consecra-
uit dicēs. Accipite z comedite hoc
est corpus meū. Nam in sacramē-
to isto est q̄druplex dignitas que
in hostia sūt manifesta. in hostia
est albedo. qz debet eē ex puro tri-
tico. in signū qz accedens debet
esse in virtute castitatis. Item in
hostia ē rotunditas que significat
diuinitatē. qz sicut rotundū non
habet p̄ncipiū neqz finem. sic dei-
tas que ē sub sacramēto. sic etiaz
in aia sub corpē. q̄tumcūqz enim
corpus ledit z corpus comeditur
tñ aia inuisibilis z impalpabilis
est. ita deitas sub hostia. Itē i ho-
stia est imago xp̄i. in signum qz di-
gne sumens in corpus xp̄i impri-
mitur. sicut corp⁹ amant⁹ cū ama-
to. Un. ij. Cor. iij. In eādē ima-
ginem transformamur de clari-
tate in claritatē. Itē in hostia est
descriptio līaz. in signū qz qui di-
gne accipit scribit ad libzū eterne
vite. Unde ait dñs discipulis di-
gne sumentibz. Gaudete qz noia
vestra sc̄pta sunt in libro vite. Et

Berno

xxiii

fic p[er] q[uo]d hodie a xpo recipim[us] ex
emplu[m] dilectio[n]is in cenando ubi
nobis reliquit suu[m] corpus et san-
guinem in memoriam passionis
Tertio xpus nobis hodie dedit
exemplu[m] humilitat[is] in m[is]trando
Unde ait Matt. xj. Discite a me
q[uia] mitis sum et h[um]ilis corde. Quo
aut[em] humiliter posset homini fui-
re q[uam] pedes lavare. Unde B[er]go.
N[on] potest e[ss]e maior humilitas q[uam]
q[uo]d pedes discipulor[um] lauit. Unde
Petrus post ascensionem d[omi]ni suis
discipulis semp[er] pedes lauit. Et ex
recordatio[n]e xpi humilitat[is] semp[er]
amare fleuit. Om[n]i exemplu[m] hu-
militatis in lorione pedu[m] est nob[is]
non solu[m] in christo sed in antiq[ui]s
viris iustis et humilib[us] ostensum.
Un[de] legimus figuram Ben. xviij.
Deus pater an[te] incarnationem xpi
ad duo milia annor[um] pbavit obe-
dientiam abrae. et p[er]fectus inuen-
tus est. Post b[ea]t[us] voluit pbare sua[m]
humilitatem et m[is]it tres angelos
ad ipsu[m] in specie hominu[m] ambu-
lantiu[m]. quasi essent fessi ex itinere
petentes hospitiu[m] quos abraam
lete suscipies dixit eis. Req[ui]escite
sub arbore que stabat an[te] domuz
et lauent[ur] pedes vestri. et statim pe-
des eor[um] lauit et dixit ad vxorem
suam. Uade cito et affer tria sata
farine et fac panes ut hi comedat
Ita sp[irit]ualiter exemplu[m] humilita-
tis n[on] solu[m] in xpo sed etia[m] in an-
tiquis patrib[us] sanctis et iustis no-
bis est o[mn]isum. Nam xpus fm hu-
manitate[m] est de semine abrae. ut
p[er] in euangelio Matth. Liber

generationis etc. Qualis pater ta-
lis filius. N[on] em[en] fuit necesse an-
gelis lavare pedes sed solu[m] in ex-
emplum humilitat[is]. debet g[ra]ti-
ma deuota anteq[uam] ad altissimu[m]
accedat sacramentu[m] p[ri]mo sub ar-
bore req[ui]escere. Arbor illa est crux
sancta. et lavare ibi pedes. i. affe-
ctiones cu[m] lachrymis. et t[un]c dicet
xpus ad sacerdotem. Affer tria sa-
ta farine et fac inde panes ut talis
reficiat[ur]. Tria sunt in sacram[en]to.
sc[ilicet] diuinitas. caro et anima. Et sic
anima p[ri]us in h[um]ilitate lota acce-
dat. ergo xps anteq[uam] aplis dedit
corpus pedes lauit. q[uia] nullus su-
perbus accedat. Quarto dico q[uo]d
christus dedit nobis hodie exem-
plum vocationis in secretor[um] re-
uelatione et p[re]dicatione. Reuela-
uit eis tria secreta. Nam videm[us]
i[n] naturalib[us] q[uo]d s[ed] pauci d[omi]ni q[ui] sua
secreta reuelat suis suis. sed xps
dixit ad discipulos Jo. xv. N[un]c vos
no[n] dicaz seruos sed amicos. quia
seruus nescit quid faciat su[us] do-
min[us]. sed ego quasi amic[us] reuelo
vobis et p[re]dico tria secreta. Pri-
mo mortem mea[m] quia exiui a pa-
tre et veni in mundu[m]. et iterum re-
linquo m[un]du[m]. et vado ad patrem.
It[em] ego aiam mea[m] pono p[ro] vobis
nam hodie tradar in man[us] pec-
cato[rum] in morte[m] et vn[us] v[est]r[um] me tra-
det. ex hoc ceperunt tristari. T[un]c
ait. tristitia impleuit cor v[est]ru[m]. s[ed]
expedit vobis ut ego vadā vobis
parare locu[m]. et vestra tristitia t[ra]n-
sit in gaudium. Sc[un]do p[re]dixit eis se-
cretum et velut amicis sup[er]na re-

virtut[is]
Ite h[ic]

8°

1

2

Bermo

muneratioz ne desperaret dicēs. Vos autē sedebitis sup sedes iudicātes duodeci tribu isrl. qz ipsi credere noluerūt. q̄uis signa diuersa viderūt. Tercio dixit eis eorū dispersionē. Tūc dixit eis scriptum est. Percutia pastorē z dispergent oues gregis. Nūq̄ autē dispersionis z secretorū reuelationis legim⁹ figurā. iij. Reg. xix. qz Iesabel dñā regiōis iudeorū pessima erat. misitqz nuncios z iussit interficere pphetas dñi. eo qz dixerūt veritatē. Tūc helyas fugit in desertū. z requieuit sub iunipero z petiuit vt moreret. z obdormiuit ibi in amaritudine aīe sue. venit ergo angelus dñi portans sibi panē z aquam. z suscitauit eū dicēs. Surge z comede. grandis tibi restat via. Qui surgēs comedit z bibit. z ambulauit in fortitudine cibi illius vsqz ad montē domini. Et ibi dñs secreta sua reuelauit sibi qz vellet in breui in curru igneo eū in paradisu p angelos ducere. z ibi vsqz ad diem iudicii naturaliter viuere. z tempe anti christi deberet p̄dicare. Ita spūaliter xp̄us p̄dixit suis discipulis tristitiaz z cibauit eos pane vite. et secreta ei⁹ reuelauit. vt p̄ illas secretorū reuelationes eos cōfortaret. Ita z nos debemus facere. dum em̄ iustus homo fugit mortem aīe p peccati detestationē et req̄escit sub iunipero p̄nie. qz iuniperus est acut⁹. excitat⁹ diuina inspiratiōe dz surgere ex peccati pigrinatiōe. z refici pane celesti z

xxiiii

potari aqua tribulatiōis z lachrymarū effusionis. z in fortitudine illi⁹ cibi pueniet ad montē dei vite eterne sicut sancti apli. Montem in quo bñplacit⁹ est deo habitare i eo. vt dicit ps. De isto pane celico quo hodie apli fuerunt recreati. ait Bern. O s̄acte panis qui nos semp reficis et nunq̄ in te deficis qui comederis quotidie z integer semp manes. illumina me. conforta me. sanctifica me. vas cordis mei de malicia euacua. et illud reple dei gr̄a. Ergo quo ad thema. Exemplum dedi vobis.

Sequit⁹ sermo de passione dñi qui collectus est ex libro Jacobi de voragine.

De passione domini.
Sermo. xxiiij.

Ciens ie

sus qz iam omnia cōsummata sunt vt cō

summaret scriptura dixit S̄itio. illi ergo spongiā plenā aceto yso po circūponētes obtulerūt ori ei⁹. Cum ḡ accepisset iesus acetū dixit. Consummatū est. z inclinato to capite tradidit spūm Joh. xix. Christus in vita sua iudeis mltā dederat documenta. exhibuerat multa sanctitatis exempla. ptulerat multa bñficia atqz miracula. Sed hodie miseri iudei p documentis dederūt christo dura verba. p exemplis dederunt sibi durissima crucis tormenta. nō resta

Bermo

bat nisi vna pena. s. vt ipsuz felle cum aceto potarent. sicut auctoritate supradicta dz. In qua qdē auctoritate tria ponunt ex parte xpi. et vnū ex pte iudeoz. Nam ex parte xpi. Primo ponit eius feruens charitas. cū dz. Sitio. Secundo psumationis veritas cuz subdit. Consummatū est. Tercio magna pietas cum dz. Inclinato capite tradidit spūm. Quarto ex pte iudeoz magna crudelitas in hoc q sibi porrexerunt acetuz ad bibendum. Circa primū notandū est q in hoc q xpus dixit. Sitio. eius feruens charitas notatur. nō em sitiebat aliquē liquorē Bern. Sitio ait christus. nō doleo. O dñe quid sitis. fidem vřaz. salutem vestrā. gaudium vestrū. plus animaz vestrarū pditio q corpus mei cruciatus me tenet Et si nō mei saltem vestrī misere mini. Ista aut christi charitas tripliciter incensa om̃s alios amores supat z excellit. s. amorem naturalem. matrimonialē. sociales. z animale. Amor naturalis est q ē inter p̃rem seu matrem z filiū z istum amorē amor christi excellit. Nulla em mater filium suum intantū dilexit inq̃tum xps nos hodie amauit. Isa. xlix. Nunquid pōt mulier infantē suū obliuisci. vt nō misereat filio vteri sui. z si illa oblita fuerit ego nō obliuiscar tui. Ecce i manibz meis descripsi te vt sim memor tui coraz oculis meis semp. Nūq̃ fuit aliqua mater que filium suū intantū dilige

xxiii

ret. vt nomen suū in manibz pingi vl scribi faceret. vt sic die ac nocte memoriā eius haberet. christ⁹ autē in manibz suis die ac nocte scriptos nos portat. vt semp memoriā nostri habeat. Et illa scriptura nō fuit facta cum calamo vel atramēto vel in pergamento. sed calami fuerunt acutissimi clauī. atramentū ei⁹ sanguis p̃ciosus. scriptores iudei pueri. pergame num caro manū. Secundo excellit amorem matrimonialē qui est inter virum z vxorem. Et bin duobz. P̃io in b si vxor fornicat vltēius nō recipitur. sed anime nostre iesum xpm sponsum deferunt z diabolo adultero consentiunt. christus eas penitētes recipit. z ideo in cruce man⁹ extensas tenet ad innuēdū q peccatores ad se reuertētes p̃tinus amplexat. Niere. iij. Vulgo dz si dimiserit vir vxorem suā z recedēs ab ea duxerit alteram. nūquid reuertet ad eam vltra. nunquid nō pollutaz cōtaminata erit mulier ista. Tu aut fornicata es cū amatoribz multis. tamē ad me reuertere z ego suscipiam te dicit dñs. Scdo amor xpi excellit amorem matrimonialē in hoc q dicit. Si esset aliqua mulier q maculas in facie vel corpe haberet z nō possz ab illis maculis emūdari. nisi vir vulnerari se faceret. et in suo sanguine vxor balnearet. nō est aliquis vir qui vxorem suam tantū diligeret q ista sustinere valeret. Anime eteniz nostre erant plene

Sermo

maculis. et ideo xpus in qnq; pti-
bus vulnerari voluit. et sanguine
suum fudit in quo sponsa se bal-
neauit et ab omnib; maculis mu-
data fuit. Et hoc e qd dicit Eph.
v. Viri diligite vxores vras que
admodum xpus eccliam. et tra-
didit semetipsum p ea vt illa san-
ctificaret mudans ea lauacro aq
in verbo vite vt exhiberet sib; ipsi
gloriosam eccliam no habentem
macula siue rugam. aut aliquid
hmōi. sed vt sit sancta et imacula-
ta. Tercio amor xpi excellit amo-
rem socialem q est inter amicos.
nullus homo iueniret qui vellet
mori p amico qstuncunq; iusto. sz
p amico bono. i. simplici fidei et
innocentē disposito forsitan qs se
morti exponeret. nos no eramus
iusti. nec eramus boni. sed impij
et dei inimici. et tñ christus p nob
voluit mori. et hoc est qd dicit ad
Roma. v. Eum adhuc essem⁹ ini-
mici christus p impijs mortuus
est. Potest tñ dici q xpus habe-
at vnicum filiū. scz genus huma-
num. vt ergo xps inter istos pa-
cem faceret mediatorem se inter
posuit. j. Tbi. ij. Unus est media-
tor dei et hominū homo xpus ie-
sus qui dedit semetipm redem-
ptorem p nobis. Sepe aut con-
tingit q aliquis qñ se inter duos
rixātes interponit ab vtroq; vul-
nerandus. Sed xpus vulnerat⁹
a patre Isa. liij. Propter scelus
populi mei percussit euz. Vulnerat⁹
etiā ab homie Zach. xij. Vis pla-
gatus suz in domo q diligebant

xxiii

me. Quarto vo amor dñi nostri
iesu christi excellit amorē anima-
lem q est inter aīas et corpus. ani-
ma em intantū diligit corpus q
ab eo separi renuit. et omnē lesio-
nem corpis vitat et fugit. Anima
aut dñi nostri iesu christi intantū
animas dilexit q scz a corpe suo
p nostra salute separi voluit. Jo.
x. Animā meā pono p ouib; meis
Intantū dilexit q passus est cor-
pus suum in quinq; partib; cuz
multa leticia lacerari vt pciū no-
stre redemptionis abundanter ef-
flueret. Un in psona sua dicit p-
pheta. Concidisti saccū meum et
circūdedisti me leticia. Secundo
ponit cōsummationis veritas. cō-
summataq; et cōpleta fuerūt oīa
que dicta fuerūt d natiuitate sua
de sua cōuersatione et de sua pas-
sione. Hodie quoq; cōsummatū
fuit corpus suū et sanguis suus.
Corpus qdem suū consummatū
fuit. qz omnia ossa sua apparebāt
et dinumerari poterāt. ps. Dinu-
merauerūt omnia ossa mea. Nec
mirū si corpus ei⁹ sic fuit cōsum-
matuz. quia fuit tribo disciplinis
grauissimis flagellatū. Est enim
quedam disciplina que fit virg.
et ista fortis est. qz carnem frāgit.
Est alia que fit cū spinis duris et
acutis. et ista est fortior. qz vsq; ad
ossa pforando pringit. Est autem
alia que fit cum ferreis instrumē-
tis. et ista est fortissima. qz animas
a corpore excutit. Ista triplici di-
sciplina fuit corpus christi flagel-
latum. et ideo totalit⁹ cōsummatū.

Bermo

Primo em fuit flagellatus xgis seu funib; nodosis. qñ. s. pylatus ipsum ad columnā ligari et flagellari fecit. et talis flagellatio totius corpus vulnerauit. Secūdo fuit flagellatus cū spinis duris et acutis coronatus. et talis flagellatio usque ad os capitis et usque ad cerebri puenit. Et fm Lbr̃y. Mille punctis caput eius impleuit. et si dicat q̃ videtur impossibile q̃ spine os capitis tam durum potuerunt perforare. Verū est fm naturam sed nō fm voluntatē diuinā nec est perariū ei qd̃ dicit Jo. xix. Os nō cōminuet̃ ex eo. qz os capitis nō fuit cōminutum. licet fuerit perforatum. Tercio fuit flagellatus instrumentis ferreis. i. cū clauis acutis. et ista flagellatio animā excussit a corpore Matth. xxvij. Iesus clamans voce magna pre nimio dolore clauorum emisit spiritum. Secūdo eius sanguis fuit summatus. qz totus a corpore euacuatus. omnia em̃ opa fecit deus in numero pondere et mēsurā. ut habet Sap. ij. excepto ope nostre redemptionis. ibi em̃ nō seruauit numerū. ut q̃ vna vel duas guttas sanguinis funderet. cuius vna sola sufficeret nō seruauit pondus ut scz vnam libram vel vnam vnciam funderet. nō seruauit mensuram. ut scz vnum calicē mensuraret. sed totum dedit totū fudit. Unde ps. Copiosa apud eum redemptio. Bern. Proxius copiosa. qz nō gutta sanguinis. s; vnda fluminis per quinque partes corporis

xxiiii

emanauit. Tercio ostendit magna cōpassio et magna pietas. i. h̃ q̃ dicit Inclinato capite tradidit spūm. Magna qd̃ impietas. qz iudei spūm christi ab eius corpore violenter cū multis supplicijs expulerunt. ps. Vltim faciebant qui querebant animam meam. Ex h̃ autē q̃ dicitur. Inclinato capite tradidit spūm. qdam voluerunt animā principalem sedem h̃re in capite. Sup̃ hoc tñ inter sapientes fuerunt quattuor opiniones. Quidam em̃ dixerunt animā esse in corpore. et hoc ppter auctoritatē illam quā dicit Gen. ij. de creatione hominis. Inspirauit in faciem eius spiraculum vite. Ista em̃ est inspiratio vite. Alij dixerūt ipsam esse in corde et hoc ppter auctoritatē illā Mat. xv. De corde exeunt cogitationes. q̃ em̃ cogitationes exeunt absit nisi exeant ab anima. Diero. i. epl̃is ad sabbolam. Quid principale hominis nisi anima quā Plato in cerebro. Christus esse in corde monstrat. Alij dixerūt ipsam in sanguine. et hoc ppter illud qd̃ dicit Leui. xvij. Anima om̃is carnis in sanguine est. Alij ipsam esse in corpore et in qualibet parte totam. et hoc ppter illud. ij. Regū. j. Adhuc tota anima est in memetipso i corpore meo Iudei vō volentes animā christi cruciare vident istas quattuor opiniones saltem ipso facto sciuisse. Primo em̃ ipsam animā cruciauerunt in capite. qñ fuit spinis coronatus. Anselmus. Coronatus incedit sed ipse sua cruciatus est

Sermo

corona. qz mille puncti ei⁹ p^octo/
fissimū verticem vulnerauit. Se
cūdo ipsam cruciauerūt in corde
qz si fuit iuxta cor in latere vulne
rat⁹ est. vt si forte aīa remansisset
cruciatū sentiret. Tercūto cū tri
plex sit amor. s. sermonis. cordis.
z opis. tūc qñ oñdit nobis amo
rem s^omonis sui in sapiēti p^odicati
one. amorē opis miraculoz exhi
bitione nō restabat nisi ostēderet
amorē cordis quē ostendit in la
teris ap^ortione. Bern. Clau⁹ pene
trans clau⁹ referans. fact⁹ ē mi
hi q^o videā p^o foramen. clamat cla
uus. clamat vuln⁹ q^o vere de⁹ sit
in xpō recōciliās sibi. Tercio cru
ciauerūt ei⁹ aīam in sanguine. qñ
scz cum clauis acutis ei⁹ nervos
aperuerūt z totū sanguinē meuz
cuz doloribz extraxerūt. ita q^o cor
pus eius in cruce remāsīt ariduz
sicut lignum. Un⁹ p^os. Bruit rāqz
testa v^orus mea. Idem. Ossa mea
sicut cremiū aruerūt. Et assimi
lat xp^os corpus suū teste et cre
mio. Nā testa que p^os fuerat hu
mida postmodū ab igne facta est
arida. Silr cremiū est lardū ad
ustum. a quo. s. oīs p^onguedo re
cessit. corpus g^o christi in cruce fu
it sicut testa q^o ab omnibz suis hu
moribz fuit exiccata. Et fuit sicut
cremiū. qz sanguine suo p^ociōsissi
mo fuit euacuatū. Quarto v^o af
flixerūt ipsi iudei aīam dñi nostri
iesu christi a toto corpe. qz a plan
ta pedis vsqz ad verticē nō fuit in
eo sanitas. Cruciatuz em̄ fuit in
toto corpe. in p^ote sup^oma fuit spī

xxiiii

nis coronat⁹. z in media fuit ad
columnaz ligat⁹ et flagellat⁹. In
infima fuit pedibz p^oforat⁹ vbi sen
sit magnuz dolorē. qz locus erat
neruosus. z qz vn⁹ pes sup^o aliuz
positus. z qz grossis clauis p^ofora
tus. z qz innitebat clauat⁹ pedibz
totū corpe⁹. Quarto ponit ex p^ore
iudeoz magna pueritas in eo q^o
os xpī aceto potauerūt. Due ma
gne rusticitates hodie ore xpī fa
cte fuerūt. Una est qñ sibi acetuz
bibere dederūt. Secūdo qñ iudas
ore suo turpissimo os xpī sanctis
simū osculari p^osumpsit. istas du
as rusticitates hodie mlti adhuc
faciūt ori xpī. Quidā em̄ adhuc si
bi dant acetum. i. opa acerba. p^os
Eracerbauerūt dñm peccatores
Luz em̄ deberēt dare vinū suaue
id est opa bona z deo placita dāt
sibi acetum. i. opa acerba. Isa. y.
Expectaui vt faceret vuas z fecit
labruscas. Scdo sunt qdam qui
cū iuda os xpī osculant⁹. Quattu
or em̄ p^osonē xp^om osculate sunt.
Nam ipm osculata fuit m^or eius.
qz qñ eū infantē in brachijs suis
baiulauit sepe ipm osculabat⁹. et
hoc in signū amoris. Osculatus
etiā fuit ipm symeō. qñ. s. ipsuz
in vlnas suas assumpsit. illud os
culū fuit in signū reuerentievl^o de
uotionis. sicut si quis manus vl^o
pedes pape osculat⁹. Osculata etiā
fuit euz maria magdalena. z hoc
in signū recōciliat^oionis. sicut qñ
inimici ad pacem veniūt se mu
tuo osculant⁹. Osculatus etiā fu
it eum iudas. z hoc in signum p^o

Sermo

ditionis. sicut et Joab osculatus est Amasan. ut habet. ij. Reg. xx. Quicumque ergo christus osculabitur videat qualiter eum osculetur. Ille enim qui nullum habet odium vel rancorem. sed ad deum et primum habet sinceram amorem osculatur eum cum matre. Ille qui ad christi passionem multa reuerentia et deuotione et lacrymarum effusione afficitur osculatur eum cum symone. Ille qui prius erat deo inimicus. et in ista quadragesima est sibi reconciliatus osculatur eum cum maria magdalena. Ille qui hodie osculatur crucifixum et etiam cum ipso epulatur et post pascha ad peccata reuertitur. osculatur eum cum iuda proditore. Magna enim proditio est hodie christi osculum dare et in pascha cum ipso comedere. et post de domo corporis sui christus expellere. et inimicum sibi capitalem. id est demonem in cor suum introducere. talibus potest dicere christus quod dicit in psalmo. Tu vero homo vnus nimis dux meus et notus meus qui simul mecum dulces cibos capiebas. in domo dei ambulauimus cum consensu. Veniat mors super illos et descendant in infernum viuentes.

De passione domini

Sermo. xxv.

Aspice et

fac sibi exemplar quod tibi in monte monstratum est. Exo. xxv. Christus est tanquam li-

ber

ber exemplaris ad cuius exemplar totam vitam nostram deducere debemus et ipsam corrigere. Ecclesia quoque officia sua et obseruantias suas ab isto libro extrahit. Maxime autem in hac die ecclesia in officio multa mysteria facit. que ab isto libro exemplauit. Et ideo adducitur supradictum verbum dei patris ecclesiam alloquens et dicens Inspice et fac sibi exemplar quod tibi in monte monstratum est. Videmus ergo que sunt illa mysteria que hodie ecclesia facit et que ex isto libro exemplauit. Primus est quod altaria sunt denudata. Altare quidam est christus qui hodie suis vestibus fuit denudatus. Habebat enim christus tria genera vestimentorum. Primo habebat vestes materiales quas ferebat sicut alij homines. istis fuit denudatus. psalmus. Diuiserunt sibi vestimenta sua. Habebat autem aliud vestimentum. scilicet corpus proprium isto vestimento anima christi hodie fuit expoliata et corpore suo denudata. Job. xix. Inclinato capite tradidit spiritum. Habebat autem vestes spirituales. id est ipsos apostolos qui christus quodammodo vestiebatur et ornabant. Isai. xlix. Vivo ego dicit dominus. quia his hominibus velut ornamento vestieris. Istis vestibus fuit post denudatus. quia ab omnibus apostolis fuit derelictus. Secundum mysterium est quod ecclesia tribus diebus mortem christi plangit et tenebras

Primus

Sermo

xxv

3^m
facit ad innuendū q̄ sol tribus ho-
ris tenebris se induit et mortē xp̄i
planxit. vel ad innuendū q̄ triplex
creatura mortē christi defleuit. si-
cut pure corporalis. vtrūte terra q̄
tremuit et sol qui obscurat⁹ fuit
et pure spūalis sicut āgelus. Isa.
xxiij. Angeli pacis amare flebāt
et cōposita sicut aplī et sancte mu-
lieres. vel ideo etiā quia tribus die-
bus et noctibus iacuit mortu⁹. Ter-
tium est q̄ campane hodie silue-
runt. Christus em̄ habebat duo-
decim cāpanas. i. duodecim apo-
stolos quaz̄ vna penitus fracta
fuit. s. Judas. et remanserūt vnde-
ciz. inf̄ q̄s erat vna ceter⁹ grossior
scz̄ Petrus. q̄ semel tam alte so-
nuit q̄ son⁹ ei⁹ sup̄ angelos ascē-
dit q̄n dicit Matthei. xvj. Tu es
xp̄us filius dei viui. Ista cāpana
hodie sonū suū pdidit q̄n xp̄m
negavit. Sicut ceteri aplī hodie
sonum suū pdiderūt q̄n christum
reliquerūt. Alia cāpana fuit. xp̄s
que in vita nō cessavit sonare. id
est p̄dicare. tandem eleuata est in
cāpanile crucis et ibi sonus dedit
pie p̄questionis in auribus patris
cum dixit Mat. xxvj. Deus me⁹
deus me⁹. vt qd dereliquisti me.
Dedit sonū magni amoris cū di-
xit Jo. xix. Ecce filius tuus. dedit
sonum magni doloris in auribus
humani gener⁹ cū dixit. Tene. j.
O vos omnes q̄ transit⁹ p̄ viam
attendite et videte si est dolor filii
sicut dolor meus. Et ista cāpana
inratū sonuit q̄ rauca facta fuit.
ps. Laboravi clamans rauca fa-

ctesunt fauces mee. Tandem ista
cāpana fuit fracta. et etiā in q̄nqz
partibus pforata. Et tūc oīno siluit. et
etiā sonū suū amisit. Alia vero
cāpana fuit beata virgo maria q̄
tam dulciter sonuit q̄ fili⁹ dei ad
eius sonū de celo venit q̄n ipsa di-
xit. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm̄
verbū tuum. dulciter sonuit q̄ io-
hānes ad ei⁹ sonū in vtero tripu-
diauit. Ista cāpana ferro doloris
hodie pforata est. et ideo sonū pdi-
dit. Lu. ij. Tuam ipsi⁹ aīam per-
transibit gladius. Alia campana
fuit vniuersitas creaturaz̄ q̄ dat
triplicem sonū. quia p̄dicant dei
potentiā ex sua magnitudine. dei
sapiam ex suo ordine. dei bonita-
tem ex sua vtilitate. Ista cāpana
hodie intantū siluit q̄ tota p̄fixa
fuit Leo papa. Ad hoc peccatum
expauit et expalluit tota machi-
na mūdialis. et fere in antiquum
chaos redacta sūt vniuersa. Un-
phī videntes eclipsū solis cō-
tra naturam fieri dixerūt q̄ ordo
nature puerit⁹. aut elemēta men-
tiunt⁹. aut de⁹ naturē patit⁹. et ele-
menta sibi cōpatiunt⁹. Quartum
est q̄ hodie tabule pcutiunt⁹. Illa
aut p̄cussio tabule rep̄sentat cla-
morem cruc⁹. que clamat iudeoz̄
maliciā et xp̄i innocentia. Scdo
rep̄sentat clamorē sanguis q̄ cla-
mat p̄ nobis et p̄tra nos. Nā cla-
mat p̄ nobis petēs misericordia. Un-
ap̄lus ad Heb. xij. Accessisti
ad sanguinis asperionē melius
loquentē q̄ Abel. Clamat aut cō-
tra terrenos Job. xvj. Terra ne

Bermo

operias sanguinē meū. neq; inue-
niat in te locū latēdi clamor me⁹
Tacet em̄ sanguis xp̄i in eoz me-
moriam. qz nullā recordationē fa-
cit in eoz voluntate. qz nullā de-
uotionē. Tercio son⁹ tabule rep-
sentat pfusum sonū qui fit ī infer-
no. Siq; de⁹ qñ dñs noster iesus
christus claustra infernalīa pfrin-
gebat. Un̄ dicit in ps. Qui cōtri-
uit portas ereas ⁊ vectes ferreos
p̄fregit. Angeli valenter clama-
bant. Tollite portas p̄ncipes ve-
stras. Sancti patres iubilabant
Damnati q̄ ibi relinquebant fle-
bant. demones vllulabāt. ⁊ sic cō-
mixtus erat sonus gaudencium
⁊ sonus flentiū. j. Esdre. iij. Non
poterat quisq; cognoscere voces
clamoris letantiū ⁊ voces fletus
ppli. Quarto sonus tabule repre-
sentat strepitū armorū quem fece-
runt in capiēdo xp̄m euz gladijs
armis. fustib; ⁊ laternis. Quinto
sonus tabule fit ad excitandū tri-
sticiam ⁊ merorē. Hodie quidem
ecclesia tacet oēs sonos leticie ⁊ fa-
cit sonos tristicie. Nam tacet so-
nus cāpane ⁊ facit sonū tabule.
Tacet lectiones ⁊ facit lamenta-
tiones. Tacet cantus leticie ⁊ di-
cit cant⁹ meroris ⁊ tristicie. Quin-
tum ē qz passiones aliorū sancto-
rum celebram⁹ cum gaudio. pas-
sionem dñi agim⁹ cum lamenta-
tione. cuius ratio est. qz alij passi-
sunt ppter se. s. vt gloriā acquirāt
quā nō habebant. sed xp̄us ppter
peccata nra delenda. Alia ratio ē
qz hodie fleuit terra qñ p̄tremuit

xxv

Fleuit sol qñ obscuratus est. Fle-
uerunt sancte mulieres. Lu. xxiij.
Filie syon nolite flere sup me. Fle-
uerunt apli. Un̄ cantat. Tristes
erant apli de nece sui dñi. Fleuit
petrus. Mat. b. xvj. Egressus fo-
ras fleuit amare. Fleuit beata vir-
go. doloris gladio pforata. Fle-
uit xp̄s Mat. xxvj. Trist⁹ est aīa
mea vsq; ad mortē. Fleuerunt an-
geli Isa. xxiiij. Angeli pac⁹ amare
flebat. Fleuisset si possibile fuisset
de⁹ p̄vidēs filiū suū taz ignomi-
niose tractari in ē ḡ tot flētes nul-
lus debet gaudere. Sextus est qz
missa hodierna nō habz p̄ncipiū
nec finem. qz nec introit⁹ nec bñ-
dicamus dñ. nec finit⁹ ad innuen-
dum qz ille q̄ est p̄ncipiū ⁊ finis
a nobis recessit. Ille etiam qui est
in tribulatione nō indiget bñdi-
ctione. sed cōpassione. ⁊ ideo non
dicit. benedicam⁹ dñō. Nō habet
etia; ista missa mediū. qz sacra ho-
stia hodie est ablata. Septimum
est qz circa crucē ter genua flecti-
mus vt illū honoremus qui fuit
ter p nobis illus⁹. s. ab herode q̄
veste alba euz induit. a militib; q̄
ipsuz spinis coronauerūt. ⁊ a iu-
deis qui sibi in cruce existenti in-
sultauerūt. Facimus ⁊ circa cru-
cem officiū in lingua greca ⁊ lati-
na. ⁊ iste due lingue ipsum confi-
tent⁹ ⁊ adorāt. Lingua autē hebrai-
ca ibi silet. quia ipsum nō cōfiteē.
Octauus est qz ante crucē totalit̄
in terras nos pstramus ⁊ postea
osculamur. ipse em̄ se ppter nos
pstravit vsq; ad terre susceptio-
nē

6m

Am

8m

Sermo

nē. Phil. ij. Semetipsos exinan-
uit formā serui accipiēs. vsqz ad
frē habitatiōez Baruch. iij. Post
hec in terra visus ē. z cū hoibz cō/
uersat⁹ est vsqz ad terre intima p
mortē deiectionē Niere. xlvj. For-
tis impegit fortē z ambo corru-
erunt parit. vsqz ad terre penetra-
tionē. Eccl. xliij. Penetrabo infe-
riores ptes terre z inspiciam oēs
dormiētes. z illuminabo oēs spe-
rantes in dño. Nonū est q ecclia
hodie p omnibz orat. Lii⁹ rō est
q christ⁹ hodie fuit valde pi⁹ in
pcendo qñ dixit Lu. xliij. Pater
dimitte illis. qz nesciūt quid faci-
unt. Fuit valde liberalis in largi-
endo. qz ad modicā petitionē de-
dit latroni regnū celoz. Fuit val-
de larg⁹ in redimēdo. qz nō guttā
sed totū sanguinē effudit. z dedit
p nra redemptione. ps. Apud do-
minū misericordia z copiosa zc.
Ideo ecclia ad similitudinē christi ē
liberalis hodie in orādo z multū
pia in parcēdo. Decimū est q ho-
die fideles ecclias z altaria san-
ctoz visitare psueuerūt. Lii⁹ tri-
plex est rō. Prima est. qz talis vi-
sitatio rēpēntat visitatōz aploz
et sanctaz mulieruz. qz crebre se/
pulchrum visitabāt. Secūda rō
est. qz hodie xp⁹s oēs sanctos q
fuerunt a pncipio mūdi vsqz tūc
psentialiter visitabat. z ad limbū
descendit Luce. j. Visitauit nos
oriens ex alto. Tertia rō est. quia
hodie sancti dñt esse valde libera-
les. Quia hodie de carceri erāt li-
berati z in celeste imperiū subli-

xxvi

mati. Si q̄s de carcere liberaret
et ad imperiū sublimaret. ille diē
illum multū diligeret. z illa die
multū liberalis esset. Merito g
hodie fideles sanctos visitant. vt
ab ipsis de carcere liberatis z ad
imperiū sublimat⁹ bñficiū obtri-
nere valeant. Quod nobis psta-
re dignetur zc.

Ipso die pasce. Sermo. xxvj.

Esūm que

ric⁹ nazarenū crucifixū.
surrexit nō est h Mar.

vlti. Nos videm⁹ in naturalibz q
de⁹ valde mirabilia opa fecit fm
suā potentiam. z ordinauit ea fm
suam sapientiā. z cōseruat ea fm
suā clemētiā. Et ideo ait ppheta
in ps. Mirabilis deus in omni-
bus opibz suis. Nā videm⁹ q ar-
bores et plāte crescūt de terra. vi-
rescūt. florescūt. fructificāt. matu-
rescūt et fructus maturi colligū-
tur. z de fructibz viuūt natura fra-
gilis. z tpe suo arbores arescūt tā
q̄ nō sit vita in eis. z tñ itez suo
tpe reslozēt ita q oīs ocul⁹ eas in-
spiciēs letat. Sz p quem modū
illō fit. certe ignoram⁹. soli crea-
tori pstat q̄ habet eas creare z to-
tū celū gubernare. Ita spiritalr
nota hoiez fm Mattheū. Arbor
bona fructus bonos facit. Et in
arboze naturali ista supdicta vi-
dem⁹ q egredit⁹ de terra occulte.
virescit. frondescit. germinat. fru-
ctificat. arescit ad tps et florescit.

Bernō

Ira humana natura nascitur de terra. nutrit de terra in pueritia virescit. in adolescētia frondescit. in fortitudine germinat in opere fructificat. in senectute marcescit et arefcit. qz cadūt folia et rami. scz qñ vires deficiūt. et homo caligat in oculis. et in statura curuat. et ad tempus morit. Et postea iterum refloret i ipso die iudicii resurgēdo. Et ista pbat Job. xiiij. dicens. Lignū habet spem si pccatum fuerit. rursum virescit Ira homo filius q nulli sit dubiū de hoc ideo christus deus et homo in natura humana voluit nasci de virgine. Floruit in fortitudine. fructum fecit in bona opatione. mortuus est in crucifixione. sepultus in sepulchro manifesta visione. qz multi b viderunt. S; modo refloruit in resurrectione. Ideo de eo ait propheta. Refloruit caro mea. Quō aut hoc factum sit p; in euangelio fm q Marcus describit qui omnia ista manifeste oculis suis vidit dicens. Maria magdalena et maria Jacobi et maria salome emerūt aromata vt veniētes vngerent iesum. Maria magdalena fuit illa cui dixit dominus in vigilia palmarū. Dimissa sūt ei peccata multa quoniam dilexit multū et maria iacobi et maria et salome fuerunt sorores virginis marie. et valde mane vna sabbatorū. id est vna die trasacto sabbato in qua sabbatum celebrabāt. veniūt igit ad monumentū dum sol incepit oriri. et dicebant ad inuicēz. Quis

xxvi

reuelat nobis lapidem de monumento. qui erat magnus valde et statim angelus dñi reuoluebat lapidez de monumento. et sedebat sup lapidem et dixit. Nolite timere. et introcuntes in monumentū viderunt angelū in specie iuuenis sedentē in dexteris cooprum stola candida. et timuerunt. Qui iterum dixit illis. Nolite expauescere iesum queritis nazarenū crucifixum. surrexit non est hic. Ecce locus vbi posuerūt eum. sed ite dicite discipulis eius et petro specialiter qui nimis tristis est eo q negauerit christū. quia surrexit et pcedet vos in galileam. i. patriā celestem. et ibi eum videbitis facie ad faciem sicut in cena pdixit vobis. exiui a patre et veni in mūdū et iterū relinquo mūdū et vado ad patrem. et ibi me videbitis i manifesto. Ergo q ad themo. Iesum queritis nazarenū zc. In his vbis angelus tria facit. Primo tangit passionis xpi ignominiā vt charitate inflāmemur. cū dixit. Iesum queritis nazarenū crucifixū. qsi diceret. p nobis crucifixum. ideo merito dēm eū diligere et q̄rere. Secūdo astruit resurrectōis gloriā vt spe subleuemur. cuz dixit surrexit nō est hic. qsi dī. iam glorificatus est. et ideo sup terrā querendus nō est. Tercio subdit. pbatōis materiaz vt in fide solidemur. cū dixit. Ecce locus vbi zc. Nota q xps surrexit q̄tuor modis. et b q̄tuor de caus. Primo apparēter ppter tristitū p̄solationē.

*xps surrexit
per modum*

Sermo

xxvi

Primo
Prima
2a
Secundo potenter propter fidei confirmacionem. Tercio naturaliter propter nature renouationem. Quarto figuratim propter future resurrectionis ostensionem. Primo Christus surrexit apparere propter tristitiam consolationem. Nam hodierna die apparuit discipulis suis et dilectis suis amicis sex vicibus. Prima vice marie virgini. et hoc non scribit euangeliste. quia illud quod potest dubitari hoc scribit. et in illo nullus debet dubitare quoniam primo apparuit virgini marie. quia Christus dixit honora patrem et matrem. et illud semper impleuit. et ideo maria non quesitum ipsum cum alijs tribus marijs in sepulchro. et hoc etiam propter nimiam debilitatem corporis. et propter tristitiam quam habuit. Etiam dicunt aliqui doctores quod iste gutte sanguinis super vestimenta effuse sub cruce clarificabant in resurrectione. et sic ipsa hodie diuisa est. Secunda vice apparuit marie magdalene. nam quoniam ille tres marie venerunt ad sepulchrum quod fuit in orto extra ciuitatem et non inuenerunt corpus sed angelum in dextera in stola candida et dixit eis. Quae queritis surrexit non est hic. Ite dicite discipulis. et cum irent et discipulis dicere voluerunt Maria magdalena reuersa est sola ad monumentum. Tunc duos angelos vidit. unum ad caput alium ad pedes et dicunt. mulier quid ploras. et cum hec retrosperit vidit dominum a longe stantem in orto et putabat ipsum esse ortulanum dicens. Si sustulisti dominum meum di-

cito mihi. ubi posuisti eum ut ipsum tollam. Respondit dominus. Maria et in hoc verbo cognouit eum. et statim surrexit et cecidit ad pedes eius ut oscularetur. Et ait dominus. Noli me tangere. quia queris dubitando. Et sic apparuit secunda vice. Tercia vice tribus marijs simul. Nam cum maria magdalena vidit dominum gausa est. et statim iuit ad alias marias scilicet salome et iacobi ut eis diceret. Tunc simul iste tres ibant ad discipulos. et in via apparuit eis Christus. et dixit. Aue. et osculabantur pedes eius. tunc promisit eas se tangere. quia credebant ipsum surrexisse. et dixit. Ite dicite fratribus meis. quia surrexi a mortuis. et sic apparuit tertia vice. Quarta vice apparuit petro solus. Nam quoniam iste tres marie eis dixerunt. tunc duo discipuli statim ad monumentum eurrerunt. scilicet Petrus et Iohannes. unde Lucas. Currerunt duo simul. et iohannes fuit iuuenis et precurrit citius petro qui fuit senior. et iohannes venit prior ad monumentum et introspectit. Sed cum petrus venit statim introiit sepulchrum et inuenit lintheum vel sindonem mundam in quo fuit corpus christi inuolutum. et sudarium quod habuit in facie. et sic iohannes et petrus recesserunt et eum non inuenerunt. Cum autem petrus iuit ad secretum locum in orto ut fletet apparuit ei Christus ut non desperaret sed ut consolaretur. Lu. vlti. Surrexit dominus vere et apparuit symoni petro. et sic quarta vice apparuit. Quinta vice apparuit illis duos

Bermo

bus discipulis hora vesprina eū/
tibus in emaus de hierlm sicut
crastina die tenet euāgeliz. Nic
narra euangeliz hoc ⁊ cras p̄di/
cabit qđ hodie est factum. ⁊ sic ap
paruit quita vice. Sexta vice ap
paruit hodie omnibz aplis simul
in domo vbi cenam fecerūt et ibi
ppter metū iudeoz manserunt ⁊
hostiū clauserūt. ⁊ clausis ianuis
ad eos intrauit dicens. Pax vob
nolite timere ego sum. Et hec ap
paritio facta fuit d̄ sero hodierna
die. Et ideo ptz qđ xp̄us surrexit
apparenter ppter tristitiam solaci
tionem. Secūdo xp̄s surrexit po
tenter ppter fidei p̄firmationem.
quis em̄ vnq̄ ex mortuis potuit
resuscitare. certe nullus. sed xp̄s
ppria potentia seipsum resuscita
uit. Mat. vlti. Data est mihi om
nis potestas in celo ⁊ in terra. et
Job. x. Potestatem habeo ponēdi
aiam meā ⁊ iterū sumendi eam p
resurrectionē. Legimus em̄. iij.
Re. iij. qđ helyseus suscitauit pu
erum mortuū. ⁊ hoc nō fecit pro
pria potentia sed diuina. qđ ora
uit ⁊ se sup puerum posuit vt car
nem calefaceret. ⁊ sic ipsum resu
scitauit. Etia legim⁹ in eodem li
bro qđ ossa Helizei pphete fuerūt
translata in aliū locū ⁊ t̄t̄ige
runt ossa alteri⁹ mortuū ⁊ surrexit
⁊ hoc virtute ⁊ p̄tate diuina vt iu
deos incredulos in fide resurre
ctionis p̄firmaret. ⁊ sic xp̄us ho
die resurgere voluit p̄tate ⁊ virtu
te ppria vt nos incredulos cōfir
maret. vt ptz in euangelio qđ pro

xxvi

pria p̄tate surrexit. Nam feria ser
ta qñ erat sepultus dixerūt iudei
ad pilatum. Dñe iube sepulchru
custodiri ne seductor ille nos se
ducat. et ne discipuli furent eius
corp⁹ ⁊ dicant surrexit a mortuis
Tūc pilatus fecit signare sepul
chrum cū sigillo ad iuncturas la
pidum ⁊ app̄ciauerunt quattuor
fortes armatos vt tres noctes ac
tres dies deberēt custodire sepul
chrum. qđ dixit xp̄us. Tertia die
resurgaz. sed in nocte ista qñ chri
stus surrexit fact⁹ est terremotus
magnus. qđ custodes facti sūt ve
lut mortui ⁊ fugerūt ⁊ xp̄us sur
rexit clauso tumulto sine fractio
ne sigilli. Et dixerunt mulieres.
Quis reuoluet nobis lapidem ⁊
ideo surrexit potēter ppria virtu
te. de hoc qđez sacerdos hodie du
bitando quō christ⁹ posset resur
gere clauso tumulto cogitauit. tūc
cinguluz quo erat p̄cinct⁹ iacuit
ante eū clausum sicut habuit cir
ca corpus ⁊ audiuit vocem sic di
centem. Sicut xp̄s clauso exiuit
vtero virginis ⁊ cingulū in p̄spe
ctu tuo. sic xp̄us exiuit clauso tu
multo. et xp̄us surrexit potenter
ppter fidei cōfirmationē. Tercio
christus surrexit naturalit̄ ppter
nature renouationē. Nā sicut na
tura dedit fenici qđ se renouat mo
riendo ⁊ resurgit iterū volando.
vt dicit Isidorus de naturis rerū
qđ qñ fenix tricentoz vl' quadrin
gentoz annoz est vnica auis nō
habens socium sicut alie aues qđ
posset sibi filios p̄creare. s̄ solus
b 3

Sermo

volat in montibus armenie et in montibus libani et cum scenserit se an nosum docet ipsum natura quod volat et querit ramos de nobilibus arboribus et facit in altiori monte in cacumine montis nidum et volat ad calorem solis et laborat in volando. donec ulterius volare non potest. et cum impetu querit nidum qui nidus tunc accendit per calorem solis et se comburit in nido. et de cinere illius auicula tertia die alia avis renascitur et iterum volat. Ita Christus voluit innovare humanam naturam antiquam per peccata primorum paritum in nidulo sancte crucis propria voluntate corporis in igne divine caritatis mori. et tertia die innovare in resurgendo. Itaque legimus in Exodo. quod moyses ex iussu domini posuit tredecim virgas in templum et nulla inter eas resloruit nisi tredecima que fuit virga aaron. Ita moraliter deus creavit tredecim naturas rerum. scilicet novem choros angelorum. Post has decima natura fuit perfectorum animalium. que fuerunt creata ante hominem. post animalia creavit pisces. post pisces reptilia et volatilia. quarum naturarum tredecima fuit humana natura. que ideo ultimo fuit creata. quia nulla illarum nisi humana natura debuit renovari. scilicet per resurrectionem. et ideo Christus voluit primo esse qui renovaret humanam naturam et clarificaret eam. sicut virga aaron arida percussa. et in arida terram posita resloruit. fronduit et fructum fecit. quia protulit amigdalas pulchriores quam ante percussione habuit. et sic patet quod Christus hodie surrexit

xxvi 20

propter nature renovationem. Quarto Christus surrexit figurative pro future resurrectionis ostensionem nam multi sunt et fuerunt ante Christum qui credere noluerunt quod homo incineratus posset resurgere. et ideo legimus Ezechiel xxxviii. Quando propheta Ezechiel predicavit futuram resurrectionem iudeis ipsi credere noluerunt. Et ideo dominus ostendit prophete campum magnum plenum ossibus aridis. et dixit dominus ad prophetam. vides ossa istorum mortuorum hominum. Respondit. video domine. et dixit. Dic ex verbo meo ut resurgant. et statim dixit propheta. ossa arida audite verbum domini. et statim accesserunt in ictu oculi iunctura ad iuncturam. et unum quodque ad locum suum et steterunt super pedes et cutes et nervi ascenderunt et adhuc non habebant vitam. Et dixit dominus. voca quatuor ventos a quatuor partibus mundi et adducunt spiritum vite. Et ait propheta. Veni ventus oriens. occidens. septentrionalis et meridionalis. et insufflate ossa ista et reviviscant et statim omnes vixerunt et erat exercitus magnus valde. Et ait dominus. Sic ego dominus qui creavi vos de nihilo renovabo vos de sepulchris vestris. Moraliter hec visio manifeste ostendit resurrectionem futuram. Nam per ossa que iacebant in campo notantur omnia humana corpora que iacent in cinere super vniuersam terram spiritibus priuata. et cum venerit dies ista in qua resloretur omnia Christus qui hodie surrexit veniet cui pater omnia dedit in manus suas et ei omnia obediunt. Nam mare dabit

Sermo

suos mortuos. tra mortuos suos
infernus mortuos suos. z adhe/
rebunt ossa ad ossa z vnūquodq;
redibit ad ppria z cooperient car/
ne p̄stina. z quilibet in carne sua
videbit saluatozē. Un̄ Job. xix. et
in carne mea videbo deum salua/
tozē meū. z iō xp̄s voluit hodie re/
surgere vt vnusq; p̄paret se ad
futurā resurrectionē. Rogemus
ergo. zc.

Feria scda post pasca.

Sermo. xxvij.

Tu solus

peregrinus. zc. Luce.

ulti. Nota q̄ sicut vide

mus qn̄ aliq; in aliena domo ex/
tra patriā nasceret. in aliena pa/
tria cōuersaret. z in aliena domo
nūtriret. z in aliena ciuitate mo/
reret. in alieno sepulchro sepelire/
tur. verus esset pegrin⁹. Ita xp̄s
ppter nos z ppter n̄ram salutē
dereliquit patriā celest̄ glorie. vt
ipse ait Niere. xij. Reliqui domū
meā z hereditatē meā ppter te. et
in hoc mūdo tanq; in aliena do/
mo fuit natus. s. in pegrinatione
marie. qz iuit de nazareth in berth/
leem. Itē in aliena p̄ria puerf⁹
nam maria cū puero iesu pegrin⁹
nata est in egyptū. z ibi erat septē
annis in pegrinatiōe. In aliena
ciuitate mortu⁹. s. hierl̄m quā ele/
git passioni. In alieno sepulchro
fuit sepult⁹. qz ioseph ab arima/
thia sepeliuit eū in suo sepulchro
qđ exciderat in petra in q̄ nōduz
quisq; positus fuerat. bñ ḡ pote

xxvij

rant isti duo discipuli dicere ver/
bum p̄allegatū. Tu solus pegrin⁹
nus zc. Quō istud accidit. ptz in
euangelio. Duo ex discipulis iesu
de septuaginta. s. Cleophas z Lu/
cas. ibant ipsa die resurrectionis
dñi vicz heri i castellū noīe emaus
qđ erat a hierl̄m in stadio spacio/
rum. lx. hoc est alterū dimidiū mi/
liare de n̄ris. qz erat qdaz gigas
noīe hercules. z qñ ille ibat tran/
sibat vno anhelitu. lx. passus z ibi
stabat. z ideo ista loca dicebāt sta/
dia. z isti duo discipuli loquebāt
ad inuicē de his omnib; q̄ accide/
rant in hierl̄m. z cū loquerent et
vnus aliū quereretur tunc xp̄s in
specie pegrini appropinquabat eis
z ibat cum illis oculi eoz tenebā/
tur ne eum agnoscerēt. Et ait ad
illos. Qui sunt hī sermones q̄s
cōuertis ad inuicē ambulātes et
estis tristes. Et r̄ndit cleophas.
Tu solus pegrinus es in hierl̄m
z nō cognosti q̄ facta sūt in illa his
dieb; Quib; ipse dixit. Que. Et di/
xerunt de iesu nazareno qui fuit
vir ppheta potens in ope z fimo/
ne coram deo z omni populo. Et
quō tradiderūt eum sūmī sacer/
dotes z p̄ncipes nostri in dāna/
tionem mortis z crucifixerūt euz
Nos autē sperabam⁹. qz ipse erat
redemptur⁹ isrl̄. Et nunc sup̄ hec
oīa hodie est dies tertia vt facta
sūt hec. Sz z mlires qdā ex n̄ris
terruerūt nos q̄ añ lucē fuerūt ad
monumentū z nō inuento corpe
ei⁹ venerūt dicētes se etiā visionē
āgeloz vidisse. q̄ dicūt eū viuere. z

Sermo

abierunt qdam ex nostris ad monumentū. et ita inuenerūt sic mulieres dixerūt. ipsum xpo nō inuenerunt. Et ipse dixit ad illos. O stulti et tardi corde ad credendū in omnibz que locuti sunt pphete. Nōne oportuit hec pati christū et sic intrare in glām suā. et incipiens a moysē et pphetis interpretat illis in omnibz scripturis que de ipso erant. et appropinquabāt castello quo ibant. at ipse finxit se longi⁹ ire. et coegerūt illū dicētes. Mane nobiscum dñe qm̄ ad uesperasceit et inclinata est iam dies. et intrauit cū illis. et factū est cum recūberet cū illis accepit panem et bñdixit et fregit et porrigebat illi et statim cognouerūt eum in fractione panis. qz fregit quasi aliquis scinderet. et statim euauit ab oculis eoz. Et dixerūt ad inuicem. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis cum loqueret nobis in uia et aperuit nobis scpturas. Et surgētes eadē hora ingressi sunt in hierl̄m et inuenerunt undecim congregatos. et eos q̄ cūz ipsis erāt dicētes qd dñs surrexit uere et apparuit symonī petro. et narrabāt que gesta erant in uia. Et quō cognouēit eū in fractōe p̄is. Quo ad thema. Tu solus pegrin⁹ zc. Nota qd xpus est pegrin⁹ factus p nobis. et hoc ad q̄tuor. Primo quo ad uerbum. secūdo qd ad periculū. tertio quo ad uiam. q̄rto quo ad signum. Primo p nobis xpus uoluit esse pegrinus. et hoc quo ad uerbum. Solent enī

xxvii

pegrini habere uerba ab alijs distincta filamina. Un̄ legitur. j. Re. ij. qd Anna habuit filiū cui nomen samuel. cui⁹ natiuitatē angelus p̄dixit. quē deo uouit. post h̄ fecit filio suo uerbum qd dicitur filamina de albo p̄ano. et duxit eū in silo. et p̄sentauit eū in tabernaculum. Ita uirgo maria suo dilecto filio xpo iesu. cui⁹ natiuitatē angelus gabriel p̄dixit. fecit tunicā albam d purissimā uirginē carne assumpta. Un̄ ipse ait de se et de alijs habentibz uerba sua mūda. Apo. iij. Ambulabūt mecum in uesti. albis. qz digni sunt. Sed illud uerbum albu sui sanctissimi corpis factū est in pegrinatione p nobis sanguine rubricatum. Un̄ angeli ad ipsum d̄ pegrinatione ueniētē dixerunt. Quare rubrū est uerbum tuū. Rñdit. sanguis aspsus ē sup uestimenta mea. Qui⁹ rubri uestimenti legim⁹ figurā Beñ. xxxvj. Patriarcha iacob habuit duodecim filios quoz vnus quē magis diligebat fuit apud patrem. et alij filij fuerūt in ualle ebron et i sibi mis pascētes pecora. Faciebatqz p̄ filios uo tunicā filaminā et misit ipm de domo ad uallē dochaiz ut uisitaret frēs. Uidētes frēs tunicā exuēit sibi et lacerauerūt et in sanguine miscuerūt. et miserūt p̄ri p mulierē q̄ accepit tunicā laceratā in sanguine intinctā et iuit ad patrem dicēs. Uide si tunica filij tui sit an non. quā cū uidisset pater ait. Fera pessima deuorauit

Sermo

xxvii

filium meū. Moraliter p̄r in di-
uinis habuit in domo sua iuxta
se dilectū filiū suū iesuz. ⁊ habuit
in deserto hui⁹ pegrinatōis p̄les
filios. q̄ pascebāt pecora suorum
p̄cōz. misit igit̄ filiū suū ⁊ fecit si-
bi tunicā filaminā. i. hūanā natu-
rā de v̄gine. quē cū iudei vidētes
ip̄m apphenderūt et vendiderūt
p̄ triginta argenteis. ⁊ tunicā sui
corpis lacerauerūt cū flagellis et
coronatione. ita q̄ totaliter fuit
in sanguine intincta ⁊ dederunt
mulieri v̄gini marie. quā tunicaz
corpis accipiens maria añ crucē
in gremiū ⁊ dicēs. Pat̄ celest̄ vi-
de si tunicā filij tui sit an nō. quā
cū p̄r vidit ait. Sera pessima. i. ge-
nus iudeoz deuorauit filiū meū
ita miserabiliter tractādo. Et iō p̄r
vindicauit in eis q̄ oēs fuerunt
destructi ⁊ venditi. Et sic patz q̄
xp̄us fact⁹ est p̄ nob pegrin⁹ q̄tū
ad vestimentū. Sc̄do dñs n̄r d̄r
pegrin⁹ p̄ nobis in h̄ mūdo q̄tū
ad periculū qd̄ sustinuit. Sustin-
ent em̄ pegrini diuersa picula.
qñq̄ a socijs q̄ eos p̄dūt. ita xp̄s
a p̄rio discipulo iuda tradit⁹ fu-
it ⁊ vendit⁹ p̄ triginta argenteis.
Uñ iuit ad p̄ncipes sacerdotū di-
cens eis. Quid vultis mibi dare ⁊
ego vobis eū tradā. At illi p̄mise-
runt sibi triginta denarios ⁊ spo-
pondit. Itē pegrini sustinēt perī-
cula ab hospitib⁹ q̄ interdū eos
occidūt. Itā xp̄s a iudeis q̄ fue-
runt hospites in hac pegrinatōe
Zach. xij. In his plaḡ plagatus
sum in domo eoz q̄ diligebāt me

Itē sustinēt picula a spoliatorib⁹
ita pegrin⁹ p̄ nobis xp̄us fuit spo-
liatus ⁊ vestib⁹ denudat⁹. Uñ ait
Lu. xxiij. Milites q̄ crucifixerūt
eū acceperūt vestimēta sua ⁊ diui-
serunt ea. Itē sustinēt pegrini pe-
ricula ab incursionib⁹ siue infesta-
tionib⁹ bestiaz. et ideo portāt ba-
culos. sicut xp̄us a diabolis ⁊ tñ
eis resistebat. Itā q̄libet christia-
nus accipiat baculū sancte cruc̄
p̄pter insidias serpentū ⁊ bestiaz
id est demonū et malaz tentatio-
num. Itā hodierna die peregrini
multa sustinēt cū tamen pacem
h̄re deberent. Nā in antiqua lege
pegrinis dabat̄ pax. Uñ de h̄ ha-
betur Josue. ca. ix. vbi legim⁹ qñ
Josue venit cū filijs isrl̄ ad terrā
p̄missionis vt gētiles cū suis pos-
sideret. Vidētes gabaonite aliq̄
viri p̄parauerūt se sicut pegrini
⁊ acceperūt baculos ⁊ pileos ⁊ in-
duebāt vestimēta lacerata ⁊ calci-
amenta fracta. ⁊ in vasculis acce-
perūt acetū ⁊ in bursis habebant
durū panem ⁊ antiquū. ⁊ d̄ nocte
exiuerūt. ⁊ de mane venerūt ad ex-
ercitum Josue quasi a longe ve-
nirent. quos iosue interrogauit vñ
venirent. q̄ dixerūt de remot⁹ p̄ri-
bus sum⁹ pegrini. Cum gētiui-
mus patriā n̄ram ista vestimēta
fuerūt noua. et sicut ista calciamē-
ta. ⁊ iste panis fuit nouus ecce q̄
durus est. istud vinū in vasculis
fuit recens. ecce factū est acetum.
Tunc ait Josue. ex quo est⁹ pegri-
ni pacem habere debet⁹. ⁊ sic p̄ce-
pit q̄ null⁹ eos molestare deberet

neq; turbare. et hoc fecerunt iudei et alij q; nihilominus fuerunt saraceni. Sed heu miseri et infelices christiani spoliāt ambulantes et pegrinos limina sanctorū visitātes et decipiunt eos. et isti iudei et gentiles super illos testimoniū adducent in die extremi iudicij. Hebre. xj. Peregrini et hospites sunt sup̄ terraz ne opprimas eos. Tercio christus fuit peregrinus p nobis factus in hoc exilio quo ad vias. Peregrini nanq; libēter vadunt vias planas atq; bonas nō montosas qd non facit christus. sed christus semper ascēdit montes et descendit. Descendit nanq; ab alto monte in vallē miserie. hoc est de celo ad terraz. Un̄ ait psalmista. A sūmo celo egres̄sio eius. Item descendit in egyptum statim post marie purificationem. ut habetur Matthei. ij. Accipe puerum et matrem et fuge in egyptū etc. Itē in septimo āno vlt̄ circa iterū de egypto ad iudeā. Item quolibet anno in iherusalem ad templū. Item circuibat p̄ vicos et castella querens ouem perditam. id ē peccatores. Item in paraseues octies ductus est in iuriose et captus vbi semp̄ sequēs via durior fuit p̄cedenti. Unde p̄mo ad annam deinde ad cayphā ab eodem ad p̄roxium ad flagellandum ad coronationē. deinde a pilato ad ostendendū christum populo. Item ipse christus ascendit in altum montem oliueti baiulans sibi crucem. Iohannis.

xix. Susceperunt autē iesum et eduxerunt et baiulans sibi crucem. Item fecit magnum descēsum videlicet ad limbum vbi captiuos liberauit. Item fecit magnum ascensū quādo ad celos ascendit. Unde in ps. Et occur̄sus eius vsq; ad summū eius. Item apostolus. Ipse ascendit super omnes celos ut adimpleret omnia. Quare ergo sic ascendit et descendit et per diuersas vias huius mūdi ambulauit. Certe ppter nos miseros homines. ut nobis viam demonstraret veram que ducit nos ad celestem vitam qd ipse est. Quia ipse ait. Ego sū via veritas et vita. scilicet nō errans. veritas non fallens. et vita scilicet eterna nō terminans. qz vita eterna non habet finem. et qui sequit me non errat neq; deuiare potest. Sunt enim quatuor que peregrinis viam ostendunt et demonstrant. Primum est ferri imp̄ssio. nam quādo peregrini vadunt cum ferris baculorum faciunt fixuras in via ut sic sequentes recte vadant et viā cognoscant et bñ discernere possunt. Ita christus via recta fixuras habuit in corpore suo suorum vulnerum scz in manibus latebre et pedibus cum ferris infixas quas quilibet patiens in tribulatione sequitur per viam rectā patientie que ducit ad patriam. Scdm qd ostendit vias peregrinis est palmarū reflectio vel ramorum iuxta viā. Ita spinea coro

na ipsius saluatoris nostri iesu christi nobis ostendit viam rectam per veram humilitatem. Omnis enim superb⁹ caput suum erigens et coronans et capiti suo crinale siue sertum imponens debet attendere coronam christi spineam et acutissimam et accipere humilitatem non falsam sed veram que est via recta. Tertium quod ostendit viam rectam peregrinis est lapidum congregatio et cumlatio. quia in vijs ad romam peregrini magnos acervos lapidum ponunt iuxta rectam viam. ut sequentes viam et ignorantes sequantur viam rectam ne errant. Quia si aliquis non ambulat in via recta videat ne cadat in latrones. Un⁹ apostol⁹ ad Eph. v. Videte quomodo caute ambuletis. Sunt enim tria genera latronum nobis insidiantium. scilicet mentales. corporales et spirituales. Mentales sunt motus inanis glorie in mente. De qua Iohes chrysostomus. Un⁹ solus fur est qui furatur thesaurum celi. scilicet vana gloria. Corporales sunt detractores. Unde Eccl. xxvii. In furoribus et bilibus maledictus. multus enim turbabit pacem habentes. Spirituales sunt demones. Luc. x. Nonne quidam descendebat ab hierusalem in hiericho et incidit in latrones quod potest exponi de homine et demonibus primi latrones spoliunt. secundi vulnerant. tertij necant. motus enim inanis glorie

spoliat indumentis virtutum et gratie. Aug⁹. Superbia etiam bonis operibus insidiatur. Detractores graviter vulnerant et audientem et cui detrahunt. Niere. ix. Sagitta vulnerans lingua eorum. Demones vero animam necant. Jo. x. Fur non venit nisi ut furem et mactet et perdat. Ergo necesse est ut homines sequantur viam rectam. Ita quemlibet peregrinum ambulanti debet ducere christi lapidatio. per iustitiam. ut patet in euangelijs. Qui igitur persequitur per iustitiam. inspicat lapidationem christi ut teneat viam iusticie. Sap. x. Iustum deduxit dominus per vias rectas. Quartum quod ostendit peregrinis viam est crucis erectio. Nam cruce solent contra erigi iuxta viam ut peregrini non errent. Ita quilibet fidelis christianus peregrinus existens in hoc seculo debet sibi inspicere cruce domini nostri iesu christi. et assumere cruce passionis. que ostendit animam post hanc vitam viam celestis patrie. Un⁹ ait dominus. Matth. x. Qui non accipit cruce suam. id est passionem et sequitur me. scilicet per passionem non est me dignus. Et sic patet quod christus est peregrinus factus propter nos in exilio qui ad vias peregrini. Quarto christus est propter nos peregrinus factus et hoc propter insignia que reportavit ad patriam celestem. Videmus namque quoniam peregrini redeunt et suam peregrinationem complerunt solent signa portare. et hoc propter tria. Primo ut homines signa videntes eis magis bonum faciant. Ita christus voluit signa suarum cicatricum in corpore refuare ut deo

patri ostēdat et ipm ad misericordiam nob faciendā valeat inclinare. vñ ad Heb. ix. Introiuit iesus in celū vt appareat vultui patris p nobis incedendo. Scdo portant signa qñ redeūt in signū cōpletionis pegrinatōis sue. Ita xps portauit signa ad celū vt oēs angeli viderēt cōplementū redēptionis. Vñ ait xps Jo. xvij. Pp op? psummaui qd dedisti mihi. nūc aut clarifica filiū tuū. Tercio portant pegrini signa i reditu ad patriam vt securi? p viam incedāt. Sic g quilibet nrm sequēs veruz pegrinū in via iusticie. in via humilitat. in via paciēcie. i via pnie reportat aia ei? de hac vita signū saluationis et securitat. Sic em hostes timēt signum et fugiūt. ita diaboli fugiūt. et hō ducatu āgeli secure vadit. Verū pctōres xpm nō sequētes. sed pegrinos opprimentes dicūt tūc in egressu aie. et in die iudicij istud qd scriptuz est de eis in ps. Signa nra nō vidimus zc. et illud Sap. v. A via iusticie errauimus et lumen iusticie nō luxit nobis.

Seria reria post pascha.

Sermo. xxviii.

Tetit ie

sus i medio discipulorum suorum et ostendit illis man? zc. Lu. xxiiij. Nos videm? q aialia irrōnalia nō relinquūt puulos suos donec sciāt se nutrire. ideo rādiu manent apud ipsos docētes ipsos quō possunt

se nutrire. Vñ ps. Sicut aquila puocans pullos suos ad volandum et sup eos volitans. Etia? h videm? in pētib? bonis q mag? sē solliciti circa suos filios vt eos ad bonum educāt qz p seipsis. vt ait sapiens Eccl. viij. Filij tui sunt eruditi. Ita etiā spūaliter fecit dominus nrm iesus xpus elegit suos aplos tanqz filios dilectos eos docuit qz diu apd eos erat. et sine eo sp tristes erāt. vñ ait petr? Dñe quo ibim? sine te q habes verba vite. Et iō noluit eos relinquere qusqz i fide pfirmaret et spūsanctuz mitteret. et sepe eis apparuit infra hinc et ascensionē. vt patz in euāgelio. Discipuli erāt simul cōgregati ppter metū iudeoz et cōturbati de amissione patris. stetit igit in medio eorum et dixit eis. Pax vob ego sum. nolite timere. Cōturbati vō et pterrīti discipuli existimabāt se spūm videre. Et dixit qd turbati est? et cogitationes ascendūt in corda vestra. Videte man? meas et pedes meos. quia ego sum. palpate et videte. qz spūs carnē et ossa nō habet sicut me videtis habere. Et cum hoc dixisset ostendit eis man? et pedes. Adhuc illis rāditantib? et mirantib? p gaudio dixit. Habet? aliquid qd manduce? Et obtulerūt ei pēpiscis assī et fauū mellis. Et cum māducaisset corā illis. accepit reliquias et dedit ill. Et dixit ad eos. Nec sunt verba mea q locut? suz ad vos cuz adhuc essem vobiscū. qm necesse ē implere omnia que

Sermo

xxviii

Scripta sunt in lege moysi et pbe-
ris et psalmis de me. Tunc aperuit
illis sensus ut intelligerent scriptu-
ras et dixit eis. Omnis sic scriptum est
Et oportebat pati christum et resur-
gere a mortuis tertia die et predica-
re in nomine eius per universam terram et remissio-
nem peccatorum in omnes gentes. Nunc
fit questio. Utrum clarificat post-
est cibum naturale comedere. Ad hoc
dicunt doctores quod christus modicus
sumpsit de pisce et de fauo mellis
ut ostenderet suam resurrectionem ve-
ram esse. et iste cibus evanuit sicut
lapis calidus attrahit aquam et in
se consumitur. Et ideo dicunt quod electi
translati in paradysum comedunt fru-
ctus et possunt sicut humorem solis.
quod enoch et helyas ibi manent usque
ad diem iudicii. Nota quod christus ostendit
discipulis quatuor propter quatuor
causas. Primo ostendit illis
manum ut eos et nos provocaret ad
pugnandum. Secundo ostendit eis
latus ut eos et nos incitaret ad dili-
gendum. Tercio ostendit eis pedes
ut eos et nos reuocaret ad servi-
endum. Quarto ostendit eis totum
corpus ut eos et nos incitaret ad com-
patiendum. Primo christus post resur-
rectionem suam ostendit suis dilectis
discipulis manum ut eos et nos pro-
vocaret ad pugnandum dicens. Vi-
dete manum meam quibus fortiter pu-
gnavi pro vobis et inimicum superavi.
Et ideo dicit Hieronymus. Omnis christi
actio nostra est instructio. Et ideo for-
titer pugnanti multas promissit glo-
riam. Et ideo ait. Sic oportebat
christum mori pugnando. et sic intra-

re in gloriam suam. Qui ergo vult
cum christo post hanc vitam intrare glo-
riam debet fortiter pugnare contra
sex vitia. de quo habemus figuram.
1. Machab. ii. quod sex inique duces pu-
gnabant contra Judam machabeum
ducentem iusticie. et volebant populum suum
cogere ad orandum ydola. et rece-
dere a deo qui fecit celum et terram.
Et ait machabeus dux iusticie. melius
est mihi mori in prelio quam videre
mala gentis nostre. et fideliter pu-
gnavit et vicit. et in gloriam huius mun-
di intrauit. ita quod nomen eius lau-
dabitur super omnes duces usque ad
diem iudicii. Et cum christo modo in-
trauit ad eternam gloriam. Ita spiritaliter
sex sunt vitia que nos impu-
gnant velut sex duces. Primus dux
vitiarum est iniustus amor. et hic mul-
tos superavit. Nam multi sunt qui
amant seipsos et amant creaturam
plus quam creatorem. de quibus ait do-
minus. Matth. x. Qui amat patrem
aut matrem aut uxorem aut filios
aut seipsum super me non est dignus
ut intret in gloriam meam. quod christus
super ducem iniusti amoris superavit
plus nos quam seipsus amavit. Secun-
dus dux malicie est iniustus ti-
mor. Multi namque sunt qui plus
terrenam penam timeant quam eternam
et ideo nolunt agere penitentiam. de
quibus Job. vi. Qui timeat privationem
cadet super eum nix eterne damna-
tionis. Tertius dux malicie est vo-
luptas carnis que multos vicit.
vnde Hieronymus. Qui carnem suam in dele-
ctionibus impinguat vermibus
eam parant. Item Apocal. xviii.

Quintus fuit in delicijs tantum ei
date de tormēt. Quartus dux ma
licie est pudor. Multi sunt qui bo
na facerēt sed hūc pudorē de pri
mo et socijs qui irridēt. Magna
est stulticia qui homo habet pudo
rem in hō qui confitetur peccata sua et
facit bonū. melius esset habere pu
dorem corā vno homīe quā habere
pudorē in iudicio corā deo angel
et hominib. Quintus dux qui multos
vicit est falsa spes. Dicunt enim de
misericors ē et neminē vult dāna
ri si vellit dānare homines passus pro homīe
nō fuisset. xñ dicit Augustinus. super epistolam
ad Romā. Spes nō confundit sed
sepe confundit quā aliquis sepe ra
uit et ita nō inuenit. Sextus dux
malicie qui multos vicit est luxu
ria. qui tam feminas quā viros vi
cit et intrare ad regnū celozū siue
ad gloriā non permittit. Unus apłus
ad Eph. v. Omnis fornicator aut
imundus nō habebit partē in regno
dei. Ideo ostendit xp̄us manus quasi
pugnasset fortiter. Si autē illos
sex vicit iudas machabeus et intra
uit in gloriā mūdi quāto magis vos
si tenueritis viceritis et intrabitis in re
gnum celoz et in gloriā eternita
tis. Ideo permittit dominus gloriā
Apoc. iij. dicens. Qui vicerit sede
bit mecum in throno. Scđo domi
nus noster iesus xp̄s ostendit bo
die suis discipulis latus ut ip̄os
discipulos et nos excitaret ad di
ligendū. q. d. Videte latus meū mi
hi apertū. cor in me vulneratū. ut. s.
videas quāte dilexi. ut ait. Luc. iij.
iij. Vulnerasti cor meum amica

mea. Diabolus namque humano ge
neri infixit lancea sue fraudis tria
vulnera cordi. Et ideo voluit do
minus latus suū aperire. Unus legi
mus. ij. Re. xviij. qui david dilexit
absolon filiū suū eo qui erat pul
cherrimus. sed ipse absolon propter suā
pulchritudinē noluit patri obedi
re propter qui fugit a facie patris in de
sertum. Et Joab advocatus patris
transfixit tres lanceas per latera
absolon et mortuus est. qui cum pater au
disset ait. Quis mihi det ut mori
ar pro te fili mi absolon. propter nimiam
dilectionem bina vice reuocavit
verbum istud predictum. Ita moraliter per
david nota christum. quia david de ma
nu fortis hūc pulcherrimū filiū
scilicet hominem ad imaginē dei creatū.
Sed propter pulchritudinē nostrā
nō curauimus creatore. sed fecimus
contra obedientiā in paradiso propter
quod venit Joab. i. diabolus et trans
fixit per latera et cor eius tria maxi
ma vulnera et mortem aie infixit.
Primā fixurā aie fecit per lanceas
gule. dicens. Comedatis de fructu
nequaquam moriemini. Secun
dam fixurā aie infixit per lanceam
supbie di. Eritis sicut dii. Tertiā
fixuram cum tertia lancea fixit per
lanceam avaricie di. Sciētes bo
num et malū. Cum ergo videret pa
ter noster iesus xp̄us suū dilectū
filiū. s. genus humanū his tribus
lanceis vulneratū ait. Quis mihi
det ut moriar pro te fili mi absolon
id est aia deuota. et sic per ea cor fe
cit vulnerari ut nos a vulneribus
nostris sanaret. et ideo ostendit la

Bermo

xxviii

tus ut nos ad amandū illū excita-
ret. Tercio r̄ps oñdit pedes apo-
stol' ut nos et ipsos ad suū seruitiū
puocaret. vñ Eccl̄i. ij. Fili accedēs
ad seruitutē dei sta in iusticia et ti-
more. Itēz Isa. lq. Pedes eorum
recti. q̄s speciosi pedes euāgelizā-
tium bona p̄dicantiū paces. Ad
seruitutē suam nō vult xp̄us ha-
bere nisi sint mūdi. pulchri et sapi-
entes. de quo legim⁹ figurā Da-
niel. j. Nabuchodonosor rex babilo-
nie ait suis aduocatis. Eligite
mibi tres pueros decoros forma
et sapientes. in quib⁹ nō sit macula
ut stent sup pedes et seruiēt mibi
et elegerūt Danielelem Sydrach. et
Abdenago. Et isti tres fuerūt mōi
iusti et fideles. ita q̄ volebant vti
cibarijs regis eo q̄ ipsi credebāt
in deū qui fecit celū et terrā. et ipse
rex adorauit ydola. et ppter hoc pe-
tierūt ut darent eis legumia. Ita
sp̄ualiter si rex imūdus et terren⁹
voluit habere seruitores mūdos
q̄to mag⁹ rex celestis in cui⁹ con-
spectu angeli nō sūt mūdi. Et isti
tres habebāt in se tres virtutes.
ideo fuerūt in p̄ncipis seruitium
electi. Primo nanq̄ fuerūt pru-
dentes. nam vñ. s. daniel in sua
prudencia excellebat oēs pruden-
tes babilonie. Ita q̄s et nos chri-
stianos optet esse prudētes ut de
p̄teritis ac de p̄sentib⁹ et de futuris
prudenter oīa disponam⁹ ad no-
stram vtilitatē et dei gl̄iam. Se-
cūdo fuerūt mūdi. ita et nos opor-
tet esse mūdos. Nam ut ait apl's.
Ephe. v. Omnis fornicator aut

imundus nō habet p̄tem in gl̄ia
dei. Tercio fuerūt in fide stabiles
q̄ mag⁹ elegerunt mori q̄s nega-
re deū. Ideo misit rex Nabucho-
donosor eos in candentē fornacē
ibi sedebāt quasi in rore. Ita et nos
oportet esse stabiles in fide. Et sic
p̄t̄ q̄ xp̄us ostendit eis pedes ut
nos in suū seruitiū inclinaret. vñ
p̄s. Sicut oculi seruoꝝ in mani-
bus dñoꝝ suoꝝ. qñ stat et seruiūt
eis. ita oculi nostri ad dñm deū
nostr⁹ donec misereat n̄r ut intre-
mus cū ipso in gl̄iam. Quarto di-
co q̄ ostendit suis discipulis to-
tum suū corpus ut nos et ipsos
ad cōpatiendū reuocaret. Un̄ ait
qñ ad eos intrauit. Ego sum. No-
lite timere. sp̄s carnem et ossa ha-
bet sicut me videt⁹ habere. De ista
ostensione sui corpis legit⁹ d̄ quo-
dam sancto vicē machario. q̄ deū
multis annis exorauit dī. O dñe
quō pro me et quolibet p̄ctōre tot
mala pati in tuo sanctissimo cor-
pore potuisti cū nō ex operib⁹ ius-
ticie que fecim⁹ nos meruimus
tui apparuit dñs dī. Misericor-
dia me spinis coronauit. charitas
latus meū p̄forauit. paciētia me
flagellauit. benignitas clauū in
dexterā manū fixit clauū in sini-
strā manū māuetudo. pietas cla-
uū in dexterū pedē fixit. hūilitas
clauū ī sinistꝝ pedē fixit. bonitas
me ligauit. Sz iusticia ī his locū
nō h̄t. Un̄ ait apl's ad Tȳtū. Nō
ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos sed
fm̄ misericordiā saluos nos fecit. Et
iō exq̄ audiuit talia de x̄po q̄ ille

virtutes eum cogerēt ad sustinē-
dum talia p homie. depinxit chri-
stū in cruce pēdentē. et supra cru-
cem imaginē pulcherrime virgi-
nis supra quā scripsit misericor-
diā aureis lris. Et huic coronam
spines impōsit. Item in latere dex-
tro pulchrā puellā lat⁹ eius ape-
rientem. et iuxta eam scripsit cha-
ritas. Item ad dextrū brachium
puellam pulchrā que clauum
in dexteram manū incussit cum
malleo ferreo. et iuxta illam scri-
psit patientiā. Item iuxta sinistraz
manū puellam que clauū infixit
et iuxta illā scripsit benignitas.
Item iuxta dextrū pedem puellā
et iuxta illā scripsit pietas. iuxta
sinistram scripsit mansuetudo. et
puellā depinxit. Item ex alia pre-
stetit puella depicta et funē in ma-
nu tenuit et captiuauit. et hāc ima-
ginem sanct⁹ iste omni die hono-
rauit iuxta reuelationē saluato-
ris. Et iō ostēdit eis man⁹ vt eos
et nos ad pugnandū animaret.
Ostēdit lat⁹ vt eos et nos ad amā-
dum puocaret. Ostendit eis to-
rum corp⁹ vt nos et ipsos ad com-
patiendū reuocaret vel inclina-
ret. Ostendit eis pedes vt nos et
ipsos ad suū fuitiū puocaret etc.

In octaua pasche.

Sermo. xxix.

Refer di

gitum tuū huc et vi-
de etc. Joh. xx. Sciē-
dum est ad nostram doctrinam
q tria genera hominū solet quili-

bet libentē recipere in domū suā. scz
magistrū. medicū et amicū. Ma-
gistrū qz pōt ab eo doceri. Ezech.
xliij. Docebūt vos inter sanctos
et pollutū qd agere debeat. Med-
icum solet vnusquisqz libentē ac-
cipere in domū. quia dicit Eccl.
xxxvij. Honora medicū ppter ne-
cessitatē. si em incideris i infirmi-
tatem pōt tibi subuenire. Item
amicū fidelem. Unde ait sapiens.
Proverb. xvij. Omni tpe diligit
qui amic⁹ est. Istas aut tres con-
ditiones habuit christ⁹. Fuit ma-
gister docēs nos viam veritatis.
Un ait Joh. xij. Vos vocat⁹ me
magister et dñe et bene dicit⁹. sum
etern⁹. Item fuit medic⁹ qz sanā-
uit nos. Luc. vi. Qui habebāt in-
firmos ad eū veniebant. qz virt⁹
de illo exiuit et sanabat oēs. Item
fuit amicus. qz aīam suā dedit p
ouibus in morte. et hec tres bone
cōditiones ostēdunt in b euāge-
lio Johis. Cum sero esset die illo
vna sabbatorū. id ē pma die post
sabbatū. et hoc fuit in die pasche
de sero. et fores essent clause vbi
erāt discipuli cōgregati ppter me-
rum iudeorū venit iesus ianuis
clausis et stetit in medio discipu-
lorū suorū et dixit eis. Pax vobis
Et cū hoc dixisset ostendit eis mā-
nus et pedes et latus. et gausi sūt
discipuli viso dño. eo q surrexit
a mortuis. Dixit eis iterum. Pax
vobis. Sicut misit me pater et ego
mitto vos. Nec cū dixisset insus-
flauit et dixit. Accipite spūm san-
ctum quoz remiserit⁹ peccata re-

Sermo

xxix

mittunt eis. et quorum retinueritis
retenta sunt. Thomas autem unus
de duodecim non erat cum eis quando
venit iesus. Dixerunt ergo ei alii disci-
puli. vidimus dominum. Ille autem
dixit. Nisi videro in manibus eius
signum crucis et mittam digitum
meum in locum crucis. et mittam
manum meam in latus eius non credam.
Et post dies octo. scilicet hodie. iterum
erant discipuli eius intus et thomas
cum eis. venit iesus ianuis clau-
sis et stetit in medio discipulorum et
dixit. Pax vobis. Deinde dicit thoma-
si. Infer digitum tuum huc et vide
manus meas. et asser manum tuam
et mitte in latus meum. et noli esse in-
credulus sed fidelis. Respondit Tho-
mas et dixit. Dominus meus. scilicet qui me
redemisti. et deus meus scilicet qui me
creasti. Dicit ei iesus. quia vidisti
me thoma credidisti. Beati qui non
viderunt et crediderunt. Multa qui-
dem et alia signa fecit iesus in con-
spectu discipulorum suorum que non
sunt scripta in libro hoc. Nec autem
scripta sunt ut credatur. quia iesus est
filius dei. et ut credentes vitam ha-
beant in nomine eius. Quo ad thema.
Infer digitum tuum huc et vide ma-
nus meas. Nota quod quattuor sunt ma-
nus quas debemus videre. Pri-
ma est manus dirigens. secunda est
manus scribens. tertia est manus
percutiens. quarta est manus tribu-
ens. Prima manus est manus diri-
gens vel demonstrans. Nam vide-
mus quod ubi vis sunt. plene ibi po-
nit manus que ostendit et dirigit
ambulantes ad viam rectam. Unde

ait in psalmo. Deduxisti domine populum
tuum in manu moysi et aaron. et ostē-
disti eis viam bonam per quamambu-
lant. Sicut enim manus hominis
habet pollicem et quattuor digitos
ita debet habere virtuosus homo manum
quam inspiciat ut ipsum ad viam re-
ctam dirigat. Pollex est iusticia
quia sicut pollex habet duo membra
ita iusticia. quod homo sit iustus. que
pertinet ad deum et primum. tunc tem-
pore mortis dirigit ipsum deus
per viam rectam. Unde Sapientia. x. Ju-
stum dominus per vias rectas et ostēdit
illi regnum dei. quia pollebat in vir-
tute iusticie. Digitus post polli-
cem est in dex. et per hunc accipit pru-
dentia. nam sicut ille digitus habet
tria membra. ita prudentia habet tria.
nam prudentia cogitat de preteritis.
ordinat de presentibus. et providet
de futuris. Proverbia. vi. O piger
vade ad formicam et discas ab ea pru-
dentiam. Digitus post indicem est me-
dius. et hic significat fortitudinem
Et ille filius habet tres articulos vel
membra. ita fortitudo tria debet habere
ut homo resistat diabolo qui nititur
eum occidere. et resistat fortiter mundo
qui nititur ipsum a deo retrahere. et resi-
stat fortiter carni qui nititur ipsum decipi-
pere. Post medium digitum est anu-
laris iuxta minimum digitum. et in
isto portat anulus. quia ibi est ve-
na que tangit cor. et significat dilec-
tionem. Et filius habet tria membra.
ita dilectio debet esse. quod diligas deum
ex toto corde. primum sibi subveni-
endo. et diligas teipsum animam
tuam mundam servando. Post anu-

larem est minimus. et iste vocatur auricularis. quia dicitur auricularis eo quod homo potest attingere aureis. et significat obedientiam. Nam sicut digitus iste sicut habet tres articulos ita obedientia. ut homo propter deum obediat suo superiori. suo filio. suo inferiori. sicut christus fuit obediens usque ad mortem. et ideo exaltavit eum pater. et dedit illi nomen quod est super omne nomen. ut in eius nomine flectatur potentestas inferni. mundi et celi. Et sic per primam manus dirigens ad viam rectam. Et ideo christus ostendit in cruce manus. quia dicitur. Ecce homo viam rectam. Secunda manus est manus scribens aliquam enim scripsit scripturam rigoris et iusticie. Scripsit scripturam misericordie in templo quando presentabant sibi mulierem in adultério deprehensam et accusabant eam et interrogabant dicentes. Magister. mulier hec deprehensa est in adultério. et moyses iussit eam nobis lapidare. quod tu dicis de ea. Tunc dominus manu scribebat in terra et ait. qui vestis sine peccato est primus mittat in eam lapidem. Tunc omnes confusi recesserunt. et ait ad mulierem. Ubi sunt qui te accusabant. Nemo te condemnavit. Que dixit. Nemo domine. Dixit autem dominus. Nec ego te condemnavo. Uade et iam amplius noli peccare. et hec est manus cum scriptura misericordie que scripta est contra omnes penitentes. Secundo scripsit scripturam iusticie manu rigoris contra induratos. Huius legimus figuram in libro Daniel. v. Balthasar rex babilonie spoliavit reges hierusalem

et tulit inde vasa sacrificij. calices et lavatoria argentea et aurea. et chubula aurea. et alia multa. et fecit convivium magnum. et comedit et bibit de vasis sacrificiorum templi. et laudavit ydola. et blasphemavit contra deum. Tunc sedens in convivio vidit manum in superficie parietis aule scribentem et neminem iuxta manum illam. et ideo nimium territus vocavit omnes sapientes regionis ut exponerent sibi hanc scripturam quas manus hec scripsit. quorum nullus hoc potuit. Tandem vocatus est Daniel propheta. cui dixit rex. Expone mihi hanc scripturam que est scripta. Mane thetel phares. et dabo tibi munera magna. Respondit daniel exponam tibi. Tu enim nosti qualia dominus fecit cum tuis antecessoribus. et specialiter cum nabuchodonosor patre tuo. qui elevatus fuit in superbia et ideo electus de regno comedit fenum ut bos. sed ad ista non cogitasti et spoliasti templum domini. et in vasis aureis que pertinent ad laudem dei laudas ydola tua. ideo scripsit manus propterea te illa tria verba. Mane. id est deus numeravit dies tuos quod vivere debes et completum sit ad tempus. et ideo morte morieris. thetel. id est appensa sunt opera tua in statera bona et mala. et plura sunt opera tua mala quam bona. ideo morte morieris. phares. id est divisus est regnum tuum tribus regibus qui venient in brevi et interficient te et dividet regnum tuum. et in sequenti nocte accidit ei sicut daniel sibi exposuit et mortuus est. quia Darius rex persarum ve-

*2a manus
scribens*

Daniel v

Sermo

xxix

nit nocte et occidit oēs in ore gladii et destruxit ciuitatē et cetera. Ita spiritaliter indurat⁹ nō cogitat que deus multis peccatoribus fecit. sed permanet in peccatis et vasis aureis scilicet memoria. voluntate et intellectu quibus vti deberet ad laudē dei vti tur ad laudē et ad honorē diaboli quod videns ipse dñs manu sui rigoris iusticie scribit contra euz hec tria vba. Mane. i. nūeraui dies tuos quos cōpleui. et hoc propter peccata tua. thetel. i. p̄sideraui opera tua bona et mala. et valde pauca sunt opa tua bona. scilicet valde multa sunt opa tua mala. phares. id est diuisi iam regnū tuū. Naz animam tuā diuisi diaboli. res tuas amicos. et carnē tuāz vermis. et isti tres sic accipiūt vnusquisqz preter suam. vt nullus eoz daret preter suā per alios duobz. naz diaboli nō darent aiam per rebus et per corpore. nec vermes darent carnē per aia vel rebus. nec amici daret res temporalis per aia et per corpore. Et ideo miserera aia existens in purgatorio clamat ad amicos quod tollūt res suas dicēs illud Job. xix. Misere mini mei miseremini mei saltē vos amici mei. quia manus dñi tetigit me. et sic patet manus secūda. Ideo videte manus meas. Tertia manus ē manus percutiēs. et ista percutit aliquos misericorditer per infirmitatem et aduersitatem vt emendent. vt patet in figura. tpe Isaac filij israel erexerūt ydolum in cāpo et planicie nemo rosa in honore cuiusdā ydoli nomine baal. et illi obtulerūt filios

et filias. vt patet in ps. Immolauerunt filios scilicet et filias suas demonijs. In hoc puocat⁹ est de⁹ et dixit ad Isaiā. vade et dic filijs israel. Extendā manū meam et percutiam illos et dispergā baal de loco isto. Et percussit eos manus dñi. eos tribulando per inimicos eoz et per famem et per mortē. et destruxit ydolum et sic emēdauerūt se et agebāt penitentia. Ita spūaliter multi sūt qui in prosperitate et abundantia rerum imolant demonijs et nō deo quia magis eligūt creaturas quā deus creatorē. quod videns dñs extendit manū suā de alto percutit per aduersitates vt emendent et laudēt creatores. Item illa manus potētie aliquos percutit per eternā damnationē. vt ait in ps. In manu potēti et brachio excel. Cū illa manu percussit regem pharonē. de quo legimus in Exo. quod pharao noluit dimittere populum dñi sed afflixit. Jo clamabant ad celum. et ait dominus. Indurati sunt cor pharaonis et nō vult dimittere populū meū nisi in manu forti et percussit totū regnum egyptiorū cum diuersis plagis. et tandē extendit manum et submersit eū in mari rubro. Ita vult facere oibz indurat⁹ in peccatis qui nolūt audire. p̄dicare vbum dei. scilicet magis indurant. et illos tēgit in manu potēti. Unde apostolus. Hebre. x. Non redūz est incidere in manus dei viuētis. Item in Exo. Extendisti manum tuam et deuorauit eos terra israhel. et hec est tertia manus quā videre dēmon

Sermo

ocul' cordis Quarta man⁹ ē man⁹
tribuens. z hec man⁹ mltā tribuit
iustis. Nā pmo dat grām sanitatē.
vñ ait ille hō c⁹ filia erat mortua.
Mat. ix. Dñe filia mea mō defū/
cta est. sed veni ipone manū sup
eam z viuet. z ita dz dicere qlibet
peccator cui⁹ aīa mortua ē in pec
catis. Itē ista man⁹ pietatis tri/
buit iustis fortitudinē. Vñ ait euā
gelista de sancto Iob. Etenim ma
nus dñi erat cū illo et cōfortauit
illū in omni bono. Itē ista man⁹
pietatis deducet. vt in ps. Etenim
man⁹ tua deducet me et tenebit
me dextera tua. Itē ista man⁹ pie
tatis p hanc vitam tribuit electis
trā. Nam tribuit eis bñdictionē
Vñ in ps. Aperis tu manū tuaz
et implebis omē aīal bñdictōe. Itē
ista man⁹ tribuit gaudiū. i. gau/
dij imensitatē. Vñ ait aīa electa
sedēs cū deo in eternitate. Leua
ei⁹ sub capite meo. i. sinistra ma/
nus. z dextera ei⁹ amplexabit me
Item ista man⁹ tribuit electis bo/
noris dignitatē. Vñ petr⁹ in ca/
no. sua. Humiliamini sub potēti
manu dei vt vos exaltet in tpe vi
sitationis. i. in die iudicij. Itē ista
manus tribuit electis quietē secu/
ritatem. Vñ dicit Sap. iij. Iusto
rum anime in manu dei sūt et nō
tanget illos tormētū malicie. Et
sic p̄z ad thema. Vide man⁹ me
as. vide manū clementie. manū
iusticie. manū potētie pcurientē.
vide manū pietatis dona tribuētē
Dñica p̄ma post octauas pasche

Sermo. xxx.

xxx

Go suz pa

stor bon⁹. Jo. x. Pau/
lus ap̄lus doctor ecclē

sie dei i eplā ad Eph. dicit qd chri/
stus est caput nrm et nos mēbra
eius. ipse em̄ pater nr. nos autē fi
lij eius. ipse est rex nr. nos pplus
eius. nos vō oues z ipse pastor. g
ait. Ego sum pastor bon⁹. qd autē
est caput nrm ponit rōnem. Nā
caput habet optimū locū in mē/
bris z est nobili⁹ z est subtili⁹ et ē
dignius. Ita xp̄us obtinet excel
lentiorē locū in celo z i terra. Vñ
ait per pphetam. Et ego ponā p̄
mogenitū illum excelsum p regi
bus terre. Etia sicut caput ē sub/
tilius. qz habet oēs sensus corpo
ris in quibz p̄sistit sapiētia. sed in
sua sapia excellit omnes sapien/
tias mūdi. Vñ ait ap̄lus. Col. ij.
In eo recōditi sunt oēs thesauri
sapientie. z sicut nobili⁹ est mem
brum. ita xp̄us qz nos nascimur
in peccatis. ipse sine peccato de vir
gine purissima de spūs sancto con
ceptus. vt dicit petrus. Qui pec/
catus nō fecit. nec est inuent⁹ do/
lus in ore eius. Etia est digni⁹ qz
caput bz regere oīa mēbra corpis
z vitā eis ministrare. z oīa mēbra
suare ad modū boni pastoris q
regit mīstrat z p̄fuar suas oues.
g bñ pōt dicere vbiū p̄allegatum.
Ego sū pastor bon⁹. Quō at illas
bz regere. custodire. liberare. z eis
mīstrare. cōgscere z signare. p̄z in
euāgelio. Dixit iesus. d. s. in cena
qn̄ p eis et p nobis voluit ire ad

Sermo

xxx

mortem. ego sum pastor bonus. bon⁹ pastor aīam suā. i. vitam ponit. p. ouib⁹ suis. mercenari⁹ z qui nō est pastor cui⁹ nō sunt oues p. prie videt lupū venientē z dimittit oues z fugit. z lup⁹ rapit z dispergit oues. mercenari⁹ autē tu⁹git. qz scz p. mercede pascit oues z pl⁹ curat d. mercede q̄s de salute ouium. i. fidelū. qz non p. trinet ad eū de ouib⁹. Ego suz pastor bon⁹ et cognosco oues meas. z cognoscunt me mee. sicut nouit me pater z ego cognosco patre. z aīaz meā pono p. ouib⁹ meis. z alias oues habeo. s. gentiles que nō sunt ex b. ouili. z illas optet me adducere p. meos aplos post ascensionē. z vocem meā audiet q̄ fient christiani z fiet vnū ouile. i. vna gregatio fidelū in sanctā eccliam. z vnus pastor. s. papa ex pte mei cui commisi pascere sanctā eccliam. Etia aliq̄ dicūt sup. illo vbo. Erit vnū ouile z vn⁹ pastor. q̄ adhuc ante diem iudicij erit vna fides p. totū mundū. Quo ad thema. Ego suz pastor zc. Nota q̄ bonus pastor circa suas oues. i. fideles in ipm credētes q̄tuor facit. Primo signat studiose vt cognoscat. Secundo p. regit affectuose vt custodiat. Tercio liberat p. ciose vt possideat. Quarto pascit fructuose vt alliciat. Primo dico sic q̄ xp̄s sic⁹ pastor bon⁹ signat oues suas studiose vt cognoscat h. z in morte z in die iudicij. nam sepe seducitur ouis vt occidat. ita multi seducunt vt occidant in aīa a lupo

furbundo. vt p. r. ij. Regū. xij. vbi legimus q̄ dñs misit pphetā ad regem Dauid q̄ peccauit z ait ad eum. Quidā paup. homo habuit oues quā tenerrime dilexit. ita q̄ illa ouis comedit de mensa z bibit de cīpho suo z in sinu suo dormiebat. Sed venit qdam qui habuit mltas oues z tulit ouē pauperis z occidit. qd ille demeruit. certe mortē dixit dauid. Quis est iste paup. nisi xp̄us q̄ fact⁹ est pro nobis ita paup. vñ Matth. viij. Vulpes foueas hnt et volucres celi nidos filius autē hoīs nō habet vbi caput suū reclinet Ille habuit ouem quā tenerrime dilexit scz aīam ad dei imaginē creatam quā dilexit z diligebat q̄ cibabat de mensa angeloz panem vite d. sacro altaris. ac potat de calice sui sanctissimi sanguinis z dormit in sinu grē sue sancte ecclie. Qui igit talem ouem. i. hoīem iustum p. sequit⁹ z occidit. quid meretur certe Dauid dixit. mortem mereat eternam. Ut igit null⁹ infestaret occidere oues xp̄i. scz suos fideles voluit signare eos studiose. Cui⁹ figuraz legim⁹ Gen. xxx. Jacob patriarcha z laban qdam vir habitabāt in vna regione. z iuxta se habebant oues que fuerūt omnes vnius coloris. dixit autē iacob ad laban. volo signare oues meas ne sit iurgium inter te z me z vt cognoscam oues meas volo eas signare. Accepit itaqz iacob virgulas amigdalaz z discoriauit eas. z posuit in cānali pleno aqua vbi

Sermo

xxx

oues bibebāt. Et ex aspectu amigdalaz virgulis agnuculi erāt diuersi coloris. Et sic cognouit Jacob oues suas ab ouibus laban. Ita spūalr dñs nr z laban diabolus hñt simul oues in isto deserto hui⁹ mūdi. Ne igit fiat iurgium inter eos i die iudicij signat xps oues suas. posuit itaq; dñs vngulas amigdalaz. i. sanctos z sanctas. vt Johem bap. Johem euāgelistam. katherinā sanctā. z barbarā sanctā. z alios sanctos et sanctas. q̄s discolorauit diuersis colorib; in eoz passione. rubeo colore ex sanguine. albo colore ex castitate. nigro colore ex hūilitate. Tales igit oues xpi dñt inspicere vitam eoz. z inspectio pducit fructū fidei. z sic accipit ouis xpi signū a sanctis. z istud signū imprimi in baptismo. Tūc veniēs in die iudicij statuet oues suas a dextris. i. ad vitā etnā hñtes signū xpi. sed oues laban. i. malos iudeos. gentiles z malos christianos statuet a sinistris. qz nō hñt signū illi⁹ cuius opa nō fecerūt. Scdo bon⁹ pastor ptegit affectuose vt custodiat. Un̄ Ezech. xxxiij. Sic pastor visitat gregē suū vt ptegit ita visitabo vos dicit dñs. Qui⁹ legimus figurā in li. Ezechie. viij dicit dñs ad ezechiele. Veni z ostēdam tibi qd faciā ouib;. z vidit septuaginta viros stare z hñe dorsum ad tēplū. z ad orientē habentes faciē z venerūt sex angeli cum sex securib; vt interficerent eos. sed venit qdam induc⁹ lineis al-

bis ad modū pastoris dicens ad illos sex. Ne pcuriat⁹ donec signemus illos q; p̄tinent ad deū. et p̄terit illos donec suos elegerit. Et i frōtib; illoz imp̄ssit signū. Thau z postea ait. Percutite oēs alios illos nō ptega qui nulli pepercerunt. Ita spūaliter p illos septuaginta viros stantes nota p̄gregationem oīm hoīm vertentiū dorsa ad tēplū. qz deū nō bonorant vertentes faciē ad ortū solis expectantes diē iudicij. Veniēt igit sex angeli cum sex securib; vt oēs interficiāt ppter peccata hominū. Sed ait pastor bon⁹ induc⁹ alba veste. s. carne purissima protegēs suos fideles di. Nolite percutere donec meas oues eligam. z tunc nulli parcāt. sed oēs pcutiāt qui nō sūt de ouili boni pastoris. Prima secur⁹ qua peccator pcutitur est supbia. Un̄ ait abacuck in ps. Percussisti caput de domo impij. Domus impij est p̄scia mala. vbi supbia est caput oīm maloꝝ. Secunda secur⁹ est morbo q; multos improuise pcutit. Un̄ dz. iij. Re. Percussit dñs ioꝝaz lāguore insanabili. Tertia securis que pcutit ouē laban z nō ouē xpi est grauitas pctōꝝ que mag⁹ pcutiūt aīas miserā qz magna securis corpus vñ dicit Amos. vi. Percutiet domum maiorem ruinis z minores scissionib;. Maior dom⁹ est aīa. z minor est corpus. que ambo pcutiunt securi peccatoris. Un̄ in ps. Securis z ascia. s. barde. delecerunt eam vicz ouē morbidam

Bermo

xxx

laban et malā. Quarta securus qua
ouis pcutit ē mors acerbitas. vñ
ait dñs Amos .ix. Percute cardi
nem et mouebunt supliminaria.
Lardo est corp⁹. supliminaria sē
vires que oēs mouebūt qñ mors
cum securi sua pcutit corp⁹. Qui
ta securis pcutiēs ouē laban. id ē
malū hoīem. est seueritas iudici
Nam in ictu oculi iudicat qñ mi
sera aīa egredit. Un̄ dicunt tales
oues laban. i. diaboli serui mali
xpiani. inique egim⁹ ptra te et ad
iracundiā te puocauim⁹. idcirco
pcussisti nos. nec pepcisti nob. Et
hoc fit qñ de ore ei⁹ exibat gladius
acut⁹. Sexta secur⁹ q pcutit oues
laban. i. diaboli ē pene eternitas.
vñ Prover. xix. Parati sē mallei
pcutiētes stultoꝝ corporib⁹. Et il
lud ps. Supra dorsus meū fabri
cauerūt pctōres. tūc igit in illa ex
trema necessitate qñ celi mouēdi
sunt zc. oues xpī tanq̄ a bono pa
store ptegent vt non pcutiat eos
quisq̄. Un̄ ps. Proteges eos in
tabernaculo tuo a ptradictōe lin
guaz. Et sic pz q xp̄s bon⁹ pa
stor ptegit oues suas affectuose.
vt custodiat. Tercio xp̄s velut
bon⁹ pastor liberat oues suas p
ciosē vt possideat. Un̄ eram⁹ ven
diti et pditi ppter pctā pmoꝝ pa
rentū. sed neq̄ auro neq̄ argēto
liberauit nos. sed p̄cioso sanguīe
xpī liberati sum⁹. Et iō figuratus
est p bonū pastore dāuid. De q̄ le
gitur .j. Re. xviij. ca. Jesse q̄ fuit
pater dāuid vir iust⁹ misit filius

suū quē dāuid diligebat pasce
re oues suas et veniebant leo et vz
sus tollentes p̄dam de ouib⁹ dā
uid q̄s pascebat. S3 dāuid surre
xit cum baculo et pera pastoris et
occidebat eos et liberauit oues su
as. quia dñs cū eo erat. Morale
p̄iesse nota patrē in diuinis q̄ ba
buit multas oues in b̄ mūdo. id
est aīas ad imagines dei creatas.
Sed venit supbie lucifer et vsus
sathanas auaricie. et tulerūt p̄dā
Misit igit pater filiū suū dāuid
sc3 xp̄m pascere oues in hoc mun
do sc3 suos fideles. Venit igit leo
et vsus. i. demon et mūdus aīam
deuorando ad limbū p suam po
tentiā ducendo. Qd vidēs dāuid
id est xp̄us. accepit baculū. i. san
ctam crucē. et cum leone et vsu pu
gnauit et eos supauit. et oues ca
pras in limbo sedentes ad qnq̄
milia annoꝝ liberauit et libertati
restituit. Un̄ ps. Eduxit eos d̄ te
nebris et ymbra mortis et vincula
eorū dirupit. et libtati dedit. ḡ xp̄s
bon⁹ pastor oues suas libauit vt
eas q̄st suas i libertate possideat
Quarto dico q xp̄s pastor bonus
pascit oues suas fructuose vt eas
alliciat. Pascit eas oues. i. fideles
diuersi cibarijs. Prio cibo natali
vt fruct⁹ fr̄e et arborū p nob pdu
cēdo vt nos pascat. vñ ait Le. xviij
Dabo vobis pluuiam scrotinam
et imbrē matutinū et terra gignet
fructus suos et arbores pomis re
plebunt. Secundo pascit eas de
carnib⁹ pecoꝝ diuersoꝝ. Un̄ ps.

Sermo

xxxi

Omnia subiecisti sub pedibus eius. oues et boues vniuersas. insuper et pecora campi. Volucres celorum et pisces maris. Tercio pascit oues eius pane sancte doctrine ubi dei. Eccli. xv. Libauit eos pane vite et intellectus. Quarto pascit oues eius cibo sacramentali. Jo. vi. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. Vnde legimus figuram in Exo. iij. ca. quod moyses pascebat oues et minabat eas in interiora deserti et ibi pascebant in herbis virentibus. Ita Christus minatur gregem suum ouium in interiora deserti. id est ad solitariam vitam. vitam huius mundi fugiendo. et ibi pascit in herbis virentibus. id est in duodecim articulis fidei quibus homo virescit in virtutibus. Et sicut moysi ibi loquebatur Iesus. ita loquitur suis ouibus in spirationibus diuinis. De istis pasceus vberimis ait in lib. Ezech. xxxiij. Ego requiram oues meas et pascam eas in montibus israel. et ibi requiescent in herbis virentibus. Quarto enim montes sunt altiores tanto flores et herbe dulciores propter rorem qui citius cadit in montes quam in valles et oues libenter comedunt in montibus quam in vallibus. et lac eo dulcius est propter herbas montium. Ita spiritualiter quanto altior homo ascendit in montem contemplationis. tanto dulcius pascit in diuinis. et quanto magis tendit ad ima conuallium. tanto minus capit de dulcibus. Et ideo monet ipse propheta Isa. omnes oues atque fideles Christi dicens. Venite ascendamus ad montem domini

et ibi pascua inueniemus. Ergo dominus noster Iesus Christus pastor bonus qui etiam suas oues signat. protegit liberat et pascit.

Dñica secunda post octauas pasce Sermo. xxxi.

De vero

tristabimini. sed tristitia vestra vertetur in

gaudium Jo. xvi. Nota quod quattuor sunt stulticie propter quas homo sepe contristatur. Prima est hominem in tali statu viuere in quo non audet mori. unde Eccli. xiiij. Mors non tardat. et xli. O mors quam amara est memoria tua. Secunda est per vilissima re vitam exponere sicut Naboth. iij. Regum. xxi. exposuit vitam suam et perdidit per parua vinea. nam rex vocauit eum et dixit. Da mihi vineam. respondit nolo. tunc misit falsos testes et eum lapidare fecit. et sic tristabatur. Tercia est. inter bonum et malum eligere malum et bonum spernere. sicut fecit moyses cui rex pharaon posuit coronam super caput eius cum adhuc esset puer et percussit coronam. tunc accepit carbonem ignitum et aurum et percussit puerum. et puer elegit carbonem. et omnes dixerunt. stulticia sua est. Quarta stulticia est. quando homo vendit hereditatem paternam per cibum pleno lentibus. ita fecit esau vendidit enim primogenituram fratri suo Iacob per vna scutella plena lentibus. ut patet Gen. xxv. Ita spiritualiter qui nunquam cogitat de morte sed semper gaudet de vanitatibus sepe ex hoc tristatur. Item homo sepe

Berno

xxxi

gaudet coronās se corona supbie
z p dicit coronā glorie. Itē hō sepe
vendit bñdictōz celestī heredita/
tis p gaudio vanitatis. sed xp̄us
p̄monēs suos discipulos ne ipsi
stulte in his agerēt. s; meli⁹ esset
eis h̄ modicū trīstari. z post hanc
vitā eternalit̄ gaudere. z iō ait vt
supra. Vos vō p̄tristabimī. z mū
dus gaudebit. s; trīsticia v̄a v̄rē
in gaudiū. vt p; in euāgelio Dixit
ihs discipul̄ suis in cena. Modi
cū iam z nō videbitis me z iterū
modicū z videbitis me. q; iā va/
do p vobis in mortē. z itēz qñ re
surgo videbit̄ me. z in ascēsiōne
mea. q; vado ad p̄m. Dixerūt ḡ
discipuli ad inuicē. Quid est hoc
qđ dicit nobis. modicū z nō vide
bitis me. z itēz modicū z videbi
tis me. q; vado ad p̄m. dicebāt
ḡ. Quid est qđ dicit nob̄ modicū
nescimus qđ loquit̄ nec intelli
mus. Cognouit autē ihs q; vole
bāt eum interrogare. z dicit eis. d̄
hoc q̄ritis int̄ vos. q; dixi vobis
modicū z nō videbitis me. z itēz
modicū z videbitis me. Amē di/
co vobis q; plorabitis z flebitis
vos in h̄ mūdo ppter p̄secutiōes
mūdi. z mundani gaudebunt. q̄a
vos p̄sequen̄. vos autē p̄tristabi/
mini ppter mortē meā. sed trīsti/
tia v̄a vertē in gaudiū. q; vide
bitis meā gl̄am. vñ dicā vobis pa
bolā. Mulier cū parit trīsticiā h;
q; venit hora ei⁹. de q; ait pat̄ in
Ben. ad Euā. In dolore paries fi
lios tuos. Cum autē peperit puerū
iāz nō meminit p̄ssure ppter gau

diū. q; natus est ei puulus in mū
dū pulcer fm imaginē eius z crea
toris. Et vos igit̄ nūc trīsticiā ha
bebitis. itēz autē videbo vos. et
gaudebit cor v̄m z gaudiū vest̄z
nemo tollet a vobis. q; eternalit̄
mecū gaudebitis. Nota q; q̄ttuor
genera hoīm trīstant̄ ppter quat
tuor causas. Primi sūt peniten
tes. q; trīstant̄ de pctōz cōmissio
ne. Scđi sunt in mūdo gaudētes
q; trīstant̄ d̄ gaudiū amissiōe Ter
tij sunt fortunati de fortūe muta
tione. Quarti sunt hipocrite. qui
trīstant̄ de vult⁹ exterminatiōe.
Pr̄io dico q; penitētes trīstant̄ d̄
pcti cōmissiōe. z ē bona p̄trista
tio qñ hō cogitat. Ecce tu deū of
fendisti tuū creatorē. z ppter h̄ trī
stas. Un̄ ait. David. postq; pecca
uit in p̄s. Quare trīstis es aīma
mea. z q; p̄tur. me. Spera in deo
qm̄ adhuc cōfitebor illi. vt mibi
pctā dimittat. q; miseratiōes eius
sup oīa opera eius. De ista p̄triti
one aīe penitētis legim⁹ figuram
in antiqs libris iudeoz q; erat q̄
daz pulcra puella cuidā magno
p̄ncipi desponsata. z illa reliquit
suū p̄ncipē z adhesit cuidā malo
tyrāno. ppter qđ venit in magnā
trīsticiā. z tandē trīstis cognouit
q; male fecit z misit ad p̄ncipem
quē reliquit q̄ttuor anulos. in p̄
mo fuit scriptū. amore langueo. i
scđo lāguore pereō. in tertio peū
do spero. in q̄rto sperando reuiv
sco. z cū h̄ quattuor l̄ras. in p̄ma
quē fugi diligo. in scđa quem di
lexi fugio. in tertia qđ fugi peni

teo. in quarta penitēdo gaudeo.
Ad ppositū. Ista puella ē aīa pec-
catric q̄ est pulchra dū est sine pec-
cato. Un̄ de ea dicit Lancel. iij. To-
ta pulchra es amica mea et macu-
la nō est in te. Et ille magn⁹ pñ-
ceps cui ē despōsata est xp̄s. q̄ ait
Ossee. ij. Despōsabo te mihi in fide
videlicet in baptismo. vbi renūci-
at dyabolo. Sed reliq̄ suū pñ-
cipē qm̄ pctm̄ mortale cōmittit et
adheret dyabolo cui⁹ voluntatē
facit. sed de⁹ imittit ei sepe p̄trito-
nē de pctis. tūc pōt dicere ad xp̄m
sicut habet sup̄ in anulīs. Amo-
re langueo ex nimio desiderio et
noy et lāguēdo pereō ex formidie
q̄ feci. sed sperādo reuiuisco. quia
scio me creatorē et redēptorē habe-
re ita misericordē q̄ ait p̄ pphetaz
Ezech. xviij. Nolo mortē pctōis
sed ut mag⁹ p̄fortat et viuat. Itēz
Ezech. xviij. Pctōr in q̄cūq; hora
ingemuerit pctōz suorū ampli⁹
nō recordabor. et iō gaudeo. Et in
l̄ra scripsit. Quē fugi mō diligo. i.
dñm meū ihm xp̄m. et quē dilexi.
videlicet dyabolū mō fugio p̄ pe-
nitētiā. et qd̄ fugi peniteo. vicz v-
ba dei audire sepe fugi. et peniten-
do mō gaudeo. iō talis tristitia ē
bona. qz boiem in aīa saluat et in-
p̄scia lerificat. vñ Bern. Bīa q̄ tri-
stis ē sup̄ magnitudinē pcti et in-
curuata incedit ex timore dñi. illi
dñs dabit grām et lerificabit eaz.
et sic tristitia v̄tet in gaudiū. Se-
cūdo dico qz de mūdo gaudētes
tristant de gaudiū amissioe. vñ de
illis dicit Job. xij. Gaudēt ad sonū

tū organi et in pūcto ad infernū
descendūt. et sic tristant. Jō ait in
alio ca. sapiēs Eccl̄s. viij. Meli⁹ ē
ire ad domū luctus q̄ ad domū
gūiū. qz gaudiū dolore sepe mi-
scet. nā videm⁹ in naturalibz qz se-
pe post aurā clarā et splendorē so-
lis sequit̄ pluuiā et tēpestas. et p⁹
estatē venit hyems. d̄ tali gaudiū
tpali qm̄ hō hoc p̄dit tristat. Legi-
mus figurā in li. Jone. c. iij. qz iō-
nas p̄beta dñi multū fessus fuit
ex labore itineris tpe estiuāli et nul-
lū habuit refrigeriū. sed posuit se
iuxta viā ut req̄sceret et obdormi-
uit. et videbat sibi qz sup̄ eum cre-
sceret arbor magna. s. bedera. que
crescit ad muros. et ex illa habuit
gaudiū in ymbra. et statim venit
v̄mis corrodēs arborē et aruit et
folia ceciderūt et ymbra ab eo re-
cessit ac p̄terijt. et sic euigilauit p̄-
beta et trist⁹ nimis erat qz nō ha-
buit iterū refrigeriū. Ita moralit̄
hō ambulat i b̄ mūdo diuersa lo-
ca hinc et inde et gaudet in trāsito-
rijs iuxta viā vanitatis. et in gau-
diū mundi trāsit. sicut ymbra. ut
ait Job. Sicut ymbra p̄tereunt
gaudia. et cū sic req̄scit s̄b ymbra
leticie gaudet. s. venit verm̄s cor-
rodēs arborē corpis et folia ei⁹ ca-
dūt. qz oēs vires illi⁹ deficiunt. et
tūc aīa exiēs de corpe et q̄si d̄ som-
no euigilās tristat. qz tūc non h̄z
refrigeriū a deo. Jō ait Hieroni.
Tren. v. in p̄sona illoz di. Defecit
gaudiū cordis nr̄i. v̄sus est in
luctū chorus nr̄i. et corona capitis
nostri cecidit. Ve nobis qz pecca

Bermo

xxxi

uimus. et sic patet quod aliqui tristantur de
gaudio transitorio amissione Tercio
aliqui tristantur videlicet fortunati de
fortune mutacione. nam fortuna multos
exaltat in mundo unde ipsi gau-
dent. et multos deiecit ac deponit.
unde tristatur. unde ait poeta. Quem vult
exaltat quem vult fortuna recalcit
Nunc legimus figuram Nester. vi.
quod assuerit rex habuit quando aduo-
catum quod vocabatur Aman. Et ille a-
ma fuit multum magnus et potens in
gloria eleuatus. et alius bonus homo mar-
docheus nomine fuit apud regem. quem
rex voluit etiam apud se in gloria exal-
tare quod Aman videns ex inuidia
mortem apud regem procurauit et in
curia sua patibulum erexit ut ipsius
ibi suspenderetur. quod precipiens mardo-
cheus excusauit se apud regem et ac-
cusauit amam. tunc rex misit per amam
et dixit. Quem rex vult honorari quod
debet illi fieri. at ille putabat quod rex
vellet ipsum honorare. et ideo ait. Domine
quem rex vult honorare debet poni in
equo regis et indui vestimentis rega-
libus. et duci per totam ciuitatem et cla-
mare in omnibus angulis placeat. sic
debet honorari quem rex vult exaltare
et tunc ait rex. Hoc tu debes facere
mardocheo inimico tuo. et opte-
bat quod faceret illud aman quod prece-
pit ei rex. et sic tristatus magis fuit quod
sic debuit inimicum suum in tanto ho-
nore honorare et ipse pedester cur-
rere et clamare. Et sic fortuna Ama-
mam exaltauit et elecit mardocheum
et statim exaltauit e converso mar-
docheum et elecit amam. Ita spiritualiter
fortuna mundi est instabilis et mul-

tos exaltat. Unde gaudet. sed cum
eiecit eos in lutum et humile magis
tristantur. et sic gaudium illorum cito
mutatur in et humilia et tristitia. Iohannes
ait salomone Prover. xvij. Spiritus
tristis exccat omnia ossa. Ossa sunt
virtutes que omnis deficit propter amissi-
onem fortune. Quarti sunt hypo-
crite que tristantur de vultus exter-
minacione. De quibus ait dominus Mat.
vi. Nolite fieri sicut hypocrite tri-
stes. exterminant enim facies suas
et habent facies macras propter lu-
crum et laudem hominum. Quis ho-
minibus est ignota eorum tristitia
quia. tamen deo est manifesta eorum ne-
quicia. et talis tristitia est dolosa.
Unde ait dominus Mat. xxij. Ne vo-
bis hypocritis que similes estis se-
pulchris foris dealbatis. intus
plena spurciculis. Isti autem assimila-
tur parietibus que sunt intus de luto
et exteri sunt picti et dealbati ita
quod appareret quod sint de lapidibus poli-
tis. camentum est calor exteri pos-
situm et regit quod est interius. sed quando pa-
ries percutitur et domus destruitur. tunc
videbitur aperte quod latebat interius.
Nunc legimus figuram Ezech. viij.
dixit dominus ad Ezechielem. Uade in
templum domini ad domum anterie-
tem et cum ibi esset prophetam ait dominus. Uides
tu pietatem istam. Respondit video domine. et
ait Perfode domum et pietatem. et fodit
foramen magnum per pietatem et dixit. Vides
et vidit prophetam abominaciones pessimas
pictas ad pietatem in circuitu quas homines
oculorum solent facere. et ait dominus. Istas ac-
tiones manifesta erunt tempore mortis et iudicio
quod modo oculis se in mundo. Ita spiritualiter

per parietē que occulat i domo.
nota hypocrisis q̄ appet hoibz bo-
nus et quasi sp̄ sit tristis p̄ deside-
rio eternoꝝ. cum tñ hoc facit pro
lucro mūdanoꝝ. Sed cum vene-
rit mors et pcutit illū. et pfodit pa-
rietes dom⁹ p̄scie que sunt late-
ra corpis de luto pessimo. s̄z foris
dealbati p̄ simulationē sc̄ritatis.
et virtutis. Un̄ ait Paulus ananie
p̄ncipi sacerdotū et dixit. Percu-
riet te de⁹ paries dealbate. et tunc
statim tpe mortis in die iudicij ap-
parēt abominatōes. i. mala opa et
male cogitatōes q̄ latebāt ab in-
tra. Un̄ petr⁹ rauenen. doctor in
qdā sermōe ait. Hypocrisis ē sub-
tile malū. secretū virus. tinea s̄a-
c̄ritatis. tristat coram hoibz pro
terreno lucro. iō tristabunt corā
deo. angelis et electis. p̄ eterno dā-
no. Ergo q̄ ad thema. Vos vero
tristabimini. sed tristitia v̄a ver-
tet in gaudiū. Mulier cum pa-
rit tristitiam habet.

Dñica tertia p̄ octauas pasce
Sermo. xxxij.

Qm̄ bene

rit ille arguet mundum

Joh. xvi. Nota q̄ q̄ vult aliū ar-
guere. d̄z q̄tuor p̄siderare. P̄mo
q̄ ille quē vult arguere sic arguē-
dus. Un̄ Aug. Si me arguis et n̄
sum culpabilis teipm̄ ledis. Se-
cundo q̄ q̄ vult arguere nō sit re-
darguendus. Un̄ ait Boetius.
pudor est doctori discipulū argu-
ere. qñ culpa redarguit ipm̄. Un̄
ait poeta. Tūc alios culpa cū tu

fueris sine culpa. Tercio d̄z p̄si-
derare tps̄. nam qñ vellet aliq̄s
aliū arguere corā om̄i pplo et ip̄s
p̄fundere nō esset bona redargu-
tio. iō ait dñs. Si peccauerit fra-
ter tu⁹ in te. corripe eū inter te et
ipm̄ solū. si audierit te lucrat⁹ es
eum. si te nō audierit q̄ dimittat
adhibe duos vel tres. Q̄ si non
audierit eos. dic ecclie. Si aut̄ ec-
clesiā nō audierit. sit tibi sicut eth-
nic⁹ et publican⁹. Quarto d̄z con-
siderare mores p̄sone quē vult ar-
guere. nā multi sūt qñ arguunt.
peiores efficiunt. sicut Alexander
rex multos occidit q̄ ipm̄ argue-
bāt. tandē qdā phus ipm̄ multū
subtilit̄ arguebat. vñ bonos mo-
res ab eo capiebat. Itē p̄z de Ne-
rone impatore q̄ suū doctorē Se-
necā occidit eo q̄ ipm̄ de malicia
sua arguebat. Sed xps̄ bñ pote-
rat arguere. et bñ pōt arguere in
iudicio. qz fuit et est sine redargu-
tione. Un̄ ait petr⁹. Qui petm̄ nō
fecit nec est inuē⁹ dolus in ore
eius etc. Itē bene pōt arguere qz
p̄ctōr arguend⁹ est in multis. Itē
ipse bñ p̄siderat tps̄ qñ d̄z argue-
re. ip̄e multis b̄ parit q̄s in die
iudicij acrit̄ arguet. Itē ipse sub-
tiliter arguit. nā aliquos p̄ infir-
mitatē. vt emendent aliquos per
aduersitatē vt ipm̄ cognoscāt. ali-
quos p̄ irā districti iudicij et rigo-
ris. Jō ait dauid postq̄ peccauit
Dñe ne in furore tuo arguas me
Itē Job dicit. xiiij. Quis mihi b̄
tribuat vt in inferno p̄teges me
donec p̄trāseat furor tu⁹. Et b̄ pa-

Bermo

xxii

tēt i euāgelio. Dixit ihs discipul
fuis. Vado ad eum q̄ me misit ⁊
nemo ex vobis interrogat me q̄
vadis. sed qz hoc locut⁹ sum vo/
bis tristitia impleuit cor vrm. s; ego
veritatē dico vob. expedit vob vt
ego vadā. Si em̄ nō abiero paeli/
tus nō veniet ad vos. Si at abie/
ro mittā vobis eū. ⁊ cū venerit il/
le arguet mūdū de pctō. de iusti/
cia ⁊ de iudicio. De pctō qdem qz
non credūt in me. de iusticia vero
qz ad patrē vado ⁊ iā nō videbi/
tis me. de iudicio aut qz princeps
hui⁹ mundi. i. dyabol⁹ iam iudi/
cat⁹ est. Adhuc multa habeo vo/
bis dicere. sed nō potest ⁊ portare
mō. i. retinere. Cū aut venerit il/
le spūs veritatis. docebit vos oēs
veritatē. Non em̄ loquet⁹ a semet
ipso. sed q̄cūqz audiet a p̄re ⁊ me
loquet⁹. ⁊ q̄ vctura sunt annūciabit
vobis. Ille me clarificabit ⁊ mai/
festabit. qz de me accipiet ⁊ annūci/
abit vobis. Ad thema. Cū vene/
rit ille arguet mūdū. p mūdū
intelligit hō. Nā sicut mūd⁹ ma/
ior p̄stitut⁹ est de q̄ttuor elemēt/
videlicet de terra. igne. aere. ⁊ aq̄
ita hō q̄ dī minor mūd⁹. Nā caro
q̄ est in hoīe ⁊ ossa sūt de terra. s; a/
guis de aq̄. ⁊ anhelit⁹ vel spiram̄
est de aere. calor natural⁹ de igne
q̄ mūdū arguet. i. hoīem mūdū
s. minorē. Arguet aut hoīes a q̄t/
tuor q̄ tangunt in h̄ euāgelio. p/
mo in deū non credētes. vt ipe di/
cit. Quia nō credūt in me ⁊ c. Se/
cūdo pctm̄ cōmittētes. qz de pec/
cato zc. Tercio iusticiā nō sectan

tes. qz de iusticia. Quarto iudiciū
um nō timētes. Primo dico q
deus arguet acriter in eis nō cre/
dētes. vñ arguit duos disciplos
in via ābulātes Lu. vi. O stulti ⁊
tardi corde ad credēdū in his que
sc̄pta sūt. Fides aut ē vita aīe. Nā
videm⁹ qñ arbores in hyeme mo/
riunt. in estate p calore solis. reui/
uiscūt. ita aīa q̄uis viuit in corpe
tñ q̄diu ē sine fide mortua est sic
arbor in hieme. sed qñ fides veit
in corda hoīm nō credētū incipi/
unt reuiuiscere. vt dī Esa. q. Fides
sine opib⁹ mortua est. Igit illa q̄
credim⁹ d̄ xpo fide teneam⁹ ⁊ ope
impleam⁹. Si em̄ credo q xpus
fuit hūil⁹ ⁊ ego sū supb⁹. qd pdest
mibi sua hūilitas. si ego credo q
xps fuit pi⁹ ⁊ ego sum auar⁹. qd
mibi pdest sua pietas. certe nihil
si ego credo q xps fuit misericors
⁊ ego nulli miseor. qd mibi pdest
sua mīa. certe nihil. si ego credo q
xps fuit cast⁹ ⁊ ego luxurios⁹. qd
mibi pdest sua castitas. certe ni/
hil. si ego credo q xps fuit man/
suet⁹ ⁊ ego iracundus. qd mibi
pdest sua māsueto certe nihil.
Et iō ait apls ad Heb. x. Sine fi/
de bonoz operū impossibile est
placere deo. iō fides est vita aīe.
Itē fides est lux aīe. vñ videmus
qñ aliqs poneret q̄ttuor pelues
de q̄druplici materia. vnā de aq̄/
ro. aliā de argēto. terciā de ferro.
quartā de plūbo. in illud aut qd
simili⁹ soli ē sol resplēdet. Mora/
liter p plumbeā peluim nota cor/
boīs qd cito recedit ⁊ p paucum

ips credit. p peluim ferrea nota
cor hois induratu. qd oino crede
re no vult. p peluim argentea no
ta cor hois qd habet fide in vbis
z no in opibus. sed p peluim au/
rea nota cor hois in fide vera cu
auro dilectois ornatu z illud ma
gis opat gra spusscri. qz vnuqz
applaudit suo fili dicit Aristote/
les. Jte fides est miraculoz opa
tiua. Un legim q beus Petrus
fuit in nau z vidit dnm in mari
ambulantem. z misit se tota fide in
mare z abulauit sup mare. sz tñ
dubitauit z in mari mersus est:
vsqz ad os. z dñs man sibi porre
xit z extraxit eu supra. Et ait Pe/
trus. O dñe vis me pñre in mari
z rñdit dñs z ipm arguebat dices
Modice fidei qre dubitasti. Jo
debem habere recta fide. ne veni
ens dñs redarguat nos acriter si
cut iudeos incredulos quibz ait
Jo. x. Si mihi no vult credere cre
dite opibz q ego facio. exq no cre
didistis opibz nec mihi. io in po
testate dyaboli estis. Secdo dicit
q xps vult arguere pctm comit/
tentes in q deu sunt negates. vñ
ij. Thi. iij. Argue obsecra incre/
pa pctorem in oi patia z doctrina.
vt pctm dimittat. Na dñs redar
guit Layn valde acriter eo q fra
tre suu occidit z ipm maledixit i
arguedo. Jte redarguit valde a/
criter in paradiso qñ dixit Ada vbi
es. qsto mag redarguet hoiez qui
deu relinqt z deu creatore suu ne
gat. z hoc etia facit pctoz p pctm
mortale. sicut legim de romais

q depungebant pctm mortale ad
imaginem hois q erat valde horri/
bilis disposita. circa qua stabant
qctuoze imagines. Una imago su
pra caput. z erat hec imago dei.
ad qua ait. Deu meu negavi. heu
mihi q nat sum. Ad dexteram ste
tit imago pulcerrimi homis. ad
qua ait. Dignitate humane pñdicio/
nis no cognoui. ve mihi q nat
sum. ad imaginem circa sinistra. ec
hec erat imago dyaboli ad quam
ait. Omagiu dyabolo feci. heu mi
hi q nat sum. Infra infern ape
ries os suu z expectas ad deuora
du ad modu draconis. Ita ad p/
positu qre sic de pungebat roma/
ni. certe ad nraz doctrina. Naz cu
pctoz cum pctis mortalibz deus
negavit sp tremet. Na nabucho/
donosoz deu negavit q non esset
de. z ipm arguit deus q tanq
bos feniu comedit. Judas deu ne
gavit qñ ipm vendidit. io se su
spendit. ego deu meu negavi ait
ad imaginem sup ipm. ad imaginem
dyaboli iuxta sinistra. omagium
dyabolo feci. Na videmus q ho
facit omagiu alicui dñi q iurat
sibi q in oibz velit su esse z suuz
velle pficere z sub dñio suo mili/
tare. ita facit pctoz q pctm comi/
sit tot omagia facit. Nam p pctm
supbie dyabolo omagiu facit qz
uis ho viuit in mudo. tñ militat
in dyaboli domio. Jte p pctm lu
xurie facit omagiu dyabolo. qa
ipe pnceps tenebrar habet sup
illos dñiuz q ambulat in tenebr
Jte aliqui p inuidiam Sap. ij.

Inuidia dyaboli mors intrauit i
orbē terrarū. ideo imago dyaboli
a sinistris. imago a dextris hoīs
pulcri. qz hoīs dignitas q̄ est sine
pccō ad plenū nō pōt exprimi. nā
īpe est dei sedes. z iō ait. ad digni/
tatē humanitatē nō attendi viue
re. Quarta imago infra. qz infer/
nus expectat talē pccōrēz deū ne
gantē. q̄uis misericordia dei ex/
pectat puerfionē qz ait Nolo mor
tē pccōris. Q̄ autē ifern⁹ expectat
ait Esa. v. Infern⁹ dilatauit aīaz
suā. iō multos redarguit p p̄be/
tam. Nisi puerfueris. nunc cō/
minādo fibravit gladiū suū zc
Lant. iij. Veni amica mea. Ter
tio xps arguet mundū de iusticia
qua nō timuerūt. nā plac q̄b co
missa est iusticia correctionis ita
corrigāt cū mansuetudine. vt ait
sapiēs. Noli esse sicut leo oppri/
mēs. Nā leo ē aīal fortissimū z au
dar. vt dicit Iud. Ad nullū paue
bit occurfus. tñ aliqñ dimittit su
am ferocitatē. ita iudex vel p̄lat⁹
q̄bus cōmissa est iusticia arguē/
di. nā malis z obstinatis d̄z eē si/
cut leo. nō tñ p̄tra psonā sed con
tra vicia. vii. Seneca Prudēs p̄
latus punit pccm vt nō peat hō.
optima res pccā p viā iusticie ex
tirpare. z tñ debet semp in cōpa/
tiēdo habere mīaz. Unde legim⁹
figurā Iudic. xij. qz sampson for
tissim⁹ transiuit p viā occurrebat
ei leo volens ipm occidere. s̄z īpe
resistebat z vicit leonē z occidit eū
postea egressus inuenit mel i ore

eiusdē leonis z comedit z vicit ini
micos suos. z de melle dedit so/
cīs suis z ait in enigmate. De co
medēte exiuit cibus. d̄ forti egres
sa est dulcedo. ita spūaliter subdi
tus volēs se erigere p̄tra deū. cō/
tra p̄cepta dei. p̄tra p̄latū. debet
p̄lat⁹ ei resistere z vincere sicut s̄a
pson vicit leonē. z ipsum corrige
re p viā iusticie vt sit alijs i ex/
emplū. z sicut sampson inuenit
mel in ore leonis z comedit. ita
etiā debet subdit⁹ se humiliare co
rā suo supiore vt inueniat mel. i.
dulcedinem correctōis. Unde ait
Grego. Correctio supna licet in
se sit bona ad sanandas animas
p viā iusticie ne deus arguat p vi
dictā. tñ semp debet dulcorari p
misericordiā. Unde in ps. Misē
ricordiam z iusticiam cantabo ti
bi domine. Quarto arguet domi
nus deus boīem de iudicio qd n̄
timuit. Unde ait in ps. Arguam
te z statuam contra faciem tuāz
in extremo iudicio. In quolibet
iudicio temporali quattuor vel
quinqz debent esse persone. Pri/
ma persona debet esse iudex. se/
cunda est actor. tertia est reus.
quarta sūt testes. quinta est tor/
tor. Ita vult dominus facere in
iudicio. Nam ipse christus vult
esse iudex sicut ipse ait in euan/
gelio Johannis. v. Pater non iu
dicat quemqz. sed omne iudici/
um dedit in manus filij. Testes
sunt angeli sicut dicit Hieroni.
qz angeli sunt p̄ntes vt sint testes

20

Berno

actū nro. Actores aut propria
pectā que pctor cōmisit et p pñiam
nō deleuit. sicut dicit Bern. pec/
cator cū morit̃ secum portat sua
pectā. Et dicit pectā. Opa tua sus/
mus. nō te derelinquem⁹. sed ad
iudiciū tecum pgem⁹. Re⁹ est i pē
pctor. ad quē pōt fugere in illa ex/
trema necessitate. nā dicit illud
Reg. iij. Ip̃i montes nolūt reci/
pe fugā nostrā. Tortores sunt de/
mones. Uñ ait dñs in euāgelio
Mat. xviij. Tradidit eū tortori/
bus q̃adusq; redderet vniuersuz
debitū. Nūi⁹ legim⁹ figurā in li.
Nūeri. xxxj. Dixit dñs ad moysen
Elige tibi duodecim milia viros
armatos et vlciscere ptra insidiā/
tes q̃ videbāt multa signa. et tam̃
me timere nolūt. et Moyses ele/
git. xij. milia viros pfectos in ar/
mis q̃ trāsibāt añ populū ad pu/
gandū et occidit oēs reges eorū
et multi ceciderūt q̃ deum timere
noluerūt. Ita moraliter pat̃ dicit
ad filiū suū. i. i. b. m. Elige tibi duo/
decim viros pfectos. i. duodeci/
ap̃los. vt stēt tecū i iudicio. vt p̃t̃
in p̃s. Glad̃ ancipites in mani/
bus eoz ad faciendā vindictā in/
nationib; q̃ iudiciū nō timuerūt
et tunc occidit insidiātes. i. pctor/
res et reges eoz p dānationē. Uñ
d̃r Mat. xxv. Ite maledicti in ig/
nem eternū. Ergo ad thema. Cū
venerit ille arguet hoīes de infi/
delitate q̃ credere noluerunt. de
pctor q̃ non doluerūt. de iusticia
q̃ nō timuerūt. de extremo iudi/
cio q̃ non timuerunt etc.

xxxiij

Dñica q̃ rta. Vocem iocundi/
tatis

Sermo. xxxij.

xiiii a pa

tre et veni in mundus.

Jo. xvj. Nota q̃ tria

sunt q̃ hoīes et spāliter pncipes fa/
ciūt g̃riosos. Prīmū est mag̃ pie/
tas. Exemplū de rege Alexandro
mag̃ de q̃ d̃r. j. Mach. j. q̃ erat
largus et pius et diuisit et dedit a/
lijs q̃ eum petebāt. Scdm̃ est ma/
gna nobilitas. Exemplū. ij. Reg.
xviij. de illo quē misit Joab vt ab/
solon filiū regis occideret. Re/
spondit. Si appēderes mille ar/
genteos in manu mea nō mitte/
rem manū in filiū regis ppter no/
bilitatē. Ec̃s. x. Br̃a est terra cu/
ius rex nobil̃ est. Tertiū est sapia
Uñ legim⁹. iij. Reg. q̃ vniuersa
terra desiderauit videre faciē regis
vt audiret sapiā ei⁹. Nec tria fu/
erūt in ihu xpo dño nro. Fuit sa/
piēs. vñ Colo. ij. In eo sunt reco/
diti oēs thesauri sapie. Fuit nobi/
lis. q̃ de corde paterno exiuit in/
vterū vginis. ideo fili⁹ altissimi
vocabit̃. ait angelus ad mariam
Fuit pius. q̃ g̃ciā distribuit oībz
penitētib; de pietate. de sapia et d̃
nobilitate ei⁹ cōmendat̃ in b̃ euā/
gelio. Dixit ih̃s discipulis suis.
Amē amē dico vobis. i. vere. Si
qd̃ petieritis p̃rem i noīe meo da/
bit vobis. Usq; mō nō petistis q̃c/
q̃ in noīe meo petite et accipietis
videlicet vt gaudiū vestrū plenu/
sit. Nec in puerbys. i. obscuris v/
bis locut⁹ sum vobis. venit hora

Bermo

xxiii

cum iam nō in puerbīs loquar vobis sed palā de p̄e meo annūciabo vobis. In illo die in nomīe meo petetis. et nō dico vobis. qz ego rogabo p̄ez meū p vobis ip̄e em̄ p̄ amat vos. qz vos me amastis et credidistis qz a deo exiui. Exiui a p̄e et veni in mundū. itez relinquo mundū et vado ad patrē. dicit ei discipuli. Ecce nūc palā loquaris et puerbiū nullū dicis. Nunc scim⁹. qz scis oīa et nō est opus vt q̄s te interroget. In B credim⁹ qz a deo existi. Et sic p̄t sua pietas ibi. Petite et accipietis. sua sapiā in B q̄ dicit. Nūc scim⁹ qz oīa scis. sua nobilitas ibi. Exiui a p̄e et veni in mundū. Nota qz x̄ps exiuit a p̄e q̄ttuor modis. p̄pter q̄ttuor causas. Primo dialit̄ exiuit a patre non pedū gressu. sed sicut ros de celo in herbā ad dulcorādū. Exiuit a p̄e sicut riuulus de fōte ad terrā humectandā. Exiuit a p̄e sicut splendor a sole ad terrā illuminādā. Prius x̄ps exiuit a p̄e sicut ros de celo in herbā ad dulcorādū. Un̄ p̄pheta Esaias. Diu aī exiit ei⁹ clamauit desiderādo. Esa. xlv. Rosate celi de sup. Ros em̄ habet q̄ttuor p̄prietates bonas. Prima p̄prietas qz sanat sup̄fluos hūiores. qz dicūt natales m̄gri. Si ros nō caderet sup̄flui humores tpe estiu ali ascenderēt et aerē inficerēt. sed ros tpat. idō apotecarij vtunt̄ roze p̄pter leprā. Vni⁹ legimus figurā. iij. Reg. qz leprosi aliq̄ fuerūt expulsi. sed intrabant q̄ddā castz et de nocte cecidit ros

q̄ se lauabāt et mundati sunt. ideo nos fueram⁹ leprosi in aīa p̄pter p̄ctā p̄mox parentū. et q̄ x̄ps exiuit a p̄e velut ros de celo vt sanaret. idō ait aīa duota Lañ. v. Laput plenū est roze. cinnini pleni sunt guttis. Scda p̄prietas rozis est qz refrigerat vñ illud t̄ps quo ros cadit in estate ē frigidū d̄ mane p̄pter roze. idō dicūt naturales m̄gri qz in conchis marinis albū iuxta mare generant̄ margarite. de roze. mediāte vento adlonari. idō ait Eccl̄. xvij. Nōne ardore refrigerat ros. et iste margarite valent p̄tra caducū morbū q̄ dicuntur vniones. ita x̄ps exiuit vt nos p̄seruaret a casu mortalis p̄cti. qz ros celi in vtero v̄ginis velut alba concha fact⁹ hō. Tertia p̄prietas rozis. qz pascit. vñ oues libētius pascunt̄ in montib⁹ vbi ipse ros frequēt cadit. qz bñ nutrit. Un̄ in p̄s. Sicut ros hermō qui descēdit in montē syon. et sic dicūt p̄pheta. qz patres antiq̄ legis solebāt oues de monte hermon offerre ac imolare in montē syon. q̄a ibi erāt pascua pulcra p̄pter roze celestē. Itē quō ros hermō descēdit in montē. Req̄re in scda dñi. ca post epiphaniā Itē pisces pascunt̄ in aq̄s de roze celi vt videmus ap̄te. ap̄iūt os suū et capiunt roze. Itē pulli coruoz pascunt̄ d̄ roze q̄diu nō habēt nigras plumas. sicut d̄ in p̄s. Qui dat iumentis escā ipoz et pullis coruoz inuocantib⁹ eū. Exiuit igit̄ vt nos pasceret. Itē cum roze cecidit mā

na patribus in deserto. ita exiuit cū
roze celi xps. vt nos pasceret pa-
ne angelico. Un̄ ait in euāgelio Jo-
hānis. Ego sum panis viu⁹ q̄ de
celo descēdi. ḡ exiuit ros. Quarta
ppietas rozis est qz dulcorat. vñ
apes colligētes mel de floribz vbi
ros cadit dulci⁹ est. Un̄ Greg. Si
cut apes in flore ita xpus in casta
mēte. Et sic pr̄z qz xps a p̄e exiuit
velut ros de celo zc. Scdo xps ex-
iuit a p̄e z venit in mundū sicut
riuulus a fonte ad terrā irrigādā
videm⁹ nāqz qz terra nō pōt facere
fructū sine aq̄. iō ait Dauid Aīa
mea sicut terra sine aqua. quia si
cut terra non facit fructum si-
ne aqua. ita aīa hoīs non potuit
facere fructū meritorū nisi xpus
exiret a p̄e z irrigaret aīam sua
miscdia z gr̄a. Nui⁹ legim⁹ figu-
rā. iij. Reg. xviij. qz ariditas erat
ī terra eo qz nō pluit in tribz ānis
z mēlibz sex. qz multi hoīs mor-
tui sunt fame. ascēdit Helias mō-
tē z adorauit septies z dscēdit im-
ber de celo z irrigauit totā terrā.
Ita moralit̄ ante exitū xpi in mū-
dū terra. i. hō de terra. erat arid⁹ ī
aīa. iō petiuit Esa. xlv. Rorate ce-
li desup z nubes pluāt iustū. ap-
piat terra z germinet saluatores.
S; sc̄i p̄es ab Adā vsqz ad noe
a Noe vsqz ad Abrahā. ab Abrahā
vsqz ad Moysen. a Moysen
vsqz ad p̄phetas. a p̄phetis vs-
qz ad Dauid. a Dauid vsqz ad xps
sic septies orauerūt. vt xps mitte-
ret pluuiā sup terrā d̄ celo gr̄e sue
mie. z p̄ exaudiuit eos z misit. z

sic xps exiuit a p̄e z irrigauit mū-
dū. vt ait in ps. Lōcrescat vt plu-
uia doctrina mea. fluat vt ros elo-
quiū meū. z iō ait Jo. viij. In die
festiuitat⁹ magne stabat ihs z cla-
mabat. Si q̄s sitit veniat z bibat
z de ventre ei⁹ fluēt aque viue q̄c
tuor riuuli sicut de fōte padisi flu-
unt. sicut legim⁹ Gen. ij. qz de fō-
te padisi fluūt q̄tuor flumīa ad
irrigandū q̄tuor regiōes. vnus
p̄ egyptū. ali⁹ p̄ terrā Euilath. ter-
tius p̄ arabīā. quart⁹ p̄ ethiopiā.
Ita de xpo tanqz de fonte padisi
si fecūde sc̄e eccl̄ie exeunt q̄tuor
volumīa sc̄oz euāgelistaz. scili-
cet Matthei. Luce. Marci. z Jo-
hānis. Nā Matthe⁹ dicit de xpi
hūanitate. Iohes de xpi deitate
Lucas xpm p nobis imolatum.
Marc⁹ dicit xpm nos a mortuis
resuscitasse. Jo ista q̄tuor flumi-
na de fonte padisi xpi q̄tuor euā-
gelistaz irrigauerūt totā terrā. iō
exiuit a p̄e in mundū sicut riuu-
lus a fōte ad terrā irrigādā. Ter-
tio exiuit xps in mundū sicut
hū ab ore hoīs p̄ p̄dicatōz. vñ ait
p̄pheta. Misit hū suū z sanauit
eos de interitū eoz. Xps em̄ p su-
am p̄dicatōz multos eripuit de ī-
teritū eterne damnatōis. sua p̄di-
catō hū fuit hū patris sicut qñ
aliq̄s mittit nunciū vt magnus
p̄nceps. tūc illud hū qd nunci⁹
loquit nō est nunci⁹ sed p̄ncipis.
q̄ misit illū. ita hū p̄dicatōis
xpi. Un̄ ait in euāgelio. Mea do-
ctrina nō est mea sed eius q̄ misit
me p̄ris. de cuius ore p̄dicaui vo

Bermo

xxxiii

his regnū celoz. vñ son⁹ vbi xpi
est quasi son⁹ leonis rugientis ppter
pctōz persionē. Vñ Jo. in Apo
ca. x. Ubi inqt ego iobes vñū pa
tris qsi angelū fortē descendente
de celo amictū nube z iris in capi
te ei⁹. Et facies ei⁹ erat vt sol. z pe
des ei⁹ velut colūna ignis. z dex
terū pedē posuit supra mare. sin
strū sup terrā z clamauit quēad
modū leo cū rugit. z ad vocē ei⁹
fūt pgregate oēs create. Ita mo
ralit verbū pñs est xps q exiuit d
paterna volūrate qsi āgelus ma
gni pñs fortis z potēs. Esa. ix. Ipe
angelus magni pñs fortis z po
tēs. dñs potēs in pñio. amict⁹ nu
be. i. carne alba de purissima vgi
ne sumpta. Esa. xix. Ascēdet dñs
sup nubē candidā. Iris in capite
i signū recōciliatōis hūane. vt ps
in Beñ. ix. Ponā arcū meū in nu
bibz celi z erit signū federis in me
z terrā. Pedes ei⁹ vel crura ve
lut columnę ignis. quia sicut co
lumne sustentant domum vñ edi
ficiū. ita pñcatō vbi dei edificat
scē ecclie sustentat. Dextrū pedē su
pra mare. i. penitētes q̄s reduxit
in amaritudine pñcatōis. vt ait.
Tren. ij. Velut mare pñcatio tua.
Sed sinistrū sup terrā. Nī sunt
frigidi in deuotōe z indurati. in
q̄bus nō facit fructū. clamat leo:
cū rugitu. dicit em̄ Ihd. q leo cū
viderit suos puulos mortuos cla
mat rugiēdo tres dies. z p clamo
rem surgūt sui pueri. Ita xps leo
de tribu iuda clamauit bina vice
z cū clamorē terciū faciet oēs res

surgēt. Primū clamorē fecit in p
dicatōe vbi clamauit Matth. iij
Ois arbor q non facit fructū bo
nū excidet z in ignē mittet. Scd⁹
clamorē fecit in cruce vt dic euā
gelista. Voce magna clamauit z
emissit spiritū. Tercio clamabit i
iudicio futuro. z oēs resurgemus
Et sic pñz q xps exiuit a pñe velut
vñū ab ore nobis pñcatō. Quar
to xps exiuit a pñe sicut splēdor a
sole ad terrā illuminādā. Vide
mus p oculis qñ sol retinet suū
splendorē ita q nō tangit terram
tunc aer obscurat. terra infrigida
tur. vie erūt lubrice. dies tenebro
si. tēpestas dominat. z inde venit
hyems. ideo oē tps quod erat añ
xpi exitū a patre in mundū fuit q
si hyems. pñt q̄tuor causas. Pri
mo ppter viāz lubricationē. ita
q fuit lubrica. qz aīe ambulabant
ad lūmbū. vñ ait in ps. Fiāt vie il
lorum tenebre z lubricū. Scd⁹ p
pter frigiditatē. nam terra infrigi
dat gelu q nec arbores nec terra
pñt fructuz pducere Job. xxxvij.
Nosti de cuius vtero egressa est
glacies z gelu de celo quis genu
it. Tercio propter tempestuosit
tatem aeris. Job tricesimosepti
mo. Ab interioribus egredietur
tempestas. Quarto propter ope
randi difficultatem. homo mo
dicum potest aliquid operari. Ec
clesiastici vicesimoprīmo. Qui
colligit lapides in hyeme quasi q
edificat domum suam de impen
sis alienis. Ita spiritualiter hy
ems erat ante xpi exitū in mūdū

Bermo

propter lubricitatem vite quod nullus ita
secutus fuit quando opteret ipsum pro mor-
te viam ambulare ad lyceum. Item pro-
pter tempestatem diuine ire propter pec-
catum. ita quod multi sunt submersi.
Item propter opandi difficultatem. quod
nulla erant opera meritoria. Item pro-
pter frigiditatem dilectionis diuine homo
erat frigidus ad diligendum. Sed ve-
nit Christus a patre tanquam splendor a sole.
qui habet viam mundificare et nobis
demonstrare ad eternam vitam. Item
opera nostra meritorie facere. Item
tempestatem sedare. Item terram inflam-
mare. et splendor a sole exiens producit
etatem. quod omne tempus ab illo exitu Christi est
quasi estas produciens flores virtutum. hoc
considerauit anima deuota dicens in can-
ticis. Jam enim hyems transiit. imber
abiit et recessit. flores in terra nostra
apparuerunt. et hoc propter splendorem di-
uine illuminationis qui exiit a patre
Ergo ad theam. Exiui a patre et ve-
ni in mundum.

In diebus rogationum

Sermo. xxxiiij.

Ecce et

dabit vobis Lu. xi.

Nos videmus quoniam aliquis homo multum
esurit et non habet cibum et non habet
etiam vnum habet viuere. quia ait Da-
uid. Panis cor hominis confirmat. et
qui tunc daret sibi unum panem pro ip-
sum letificaret quod tempore abundantie
daret sibi totam domum. et specialiter
quoniam talis habet pueros vel etiam a-
micus venit et nihil habet. tunc homo
tribulatur magis propter amicum vel
pueros quam de seipso. Ideo ait Nie-

xxxviii

remias. Paruuli petierunt panem
et non erat qui frangeret eis. Ita spi-
ritualiter Christus habet in hoc mundo mul-
tos pueros. id est homines fideles in ip-
sum credentes. et specialiter pauperes
sunt paruuli Christi. quoniam ipso est regnum
celorum. et qui illis hoc subuenit tanquam fi-
lius et amicus Christi. et quicquid eis fecerit
Christo in propria persona facit. Unum ipse
ait Mat. xxv. Quod vni ex mini-
mis meis fecistis mihi fecistis. Mitte
ergo ad petendum. et qui eis hoc subue-
nit in modico in presenti vita magis
letificat et propriam animam quam post hanc
vitam vel tempore mortis vel post mortem
daret pro Christo totam domum. et ideo ait
in verbo thematis. Petite et acci-
pietis. ut qui subuenit patri propter de-
um quicquid petit pro salute anime sue im-
petrabit. et hoc patet in euangelio hodi-
erno. Dixit Iesus discipulis suis pa-
rabolam hanc Quis vnum habet ami-
cum et venit ad illum in nocte et dicit
Amice bone surge et accommoda
mihi tres panes. quod amicus meus
venit et non habeo quod ponam ante illum
et ille deintus respondens dicit Jam ostium
meum clausum est et pueri mei sunt in
cubili non possum surgere. et ille
pulsat peruersas et petit iterum. tan-
dem surgit propter improbitatem et da-
bit illi quicquid habebat necessarios.
ipse bene facit. sed ego dico vobis Pe-
tite et dabit vobis. pulsate et ape-
riet vobis. quare et inuenietis. Dis-
cimus quod petit pro salute anime accipit. et
qui querit gratiam inueniet. et aperiet
porta salutis anime pulsanti per omnes
res et per bonas operationes. Quis
autem ex vobis patrem petit panem.

Sermo

xxiiii

videlicet naturalē. vel p̄zem p̄ na-
turali pane. nunq̄d dabit illi la-
pidē. certe nō. aut petet a patre pi-
scē nunq̄d dabit filio petēti. p̄ pi-
sce serpentē. aut si fili⁹ a p̄re petet
ouū nunq̄d dabit illi scorpionem
p̄ ouo. certe nō. q̄ est pat̄ natura-
lis. Si ḡ vos cū sit⁹ naturaliter
malī z bñ nōscit⁹ bona data vob̄
a deo dare fili⁹ v̄ris. q̄nto mag⁹
pater v̄r celest⁹ de celo dabit sp̄m
bonū ḡre z veritatē. z vitā eternā
post hanc vitā dabit petentib⁹ Er-
go q̄ ad thēma. Petite z dabit vo-
bis. Debemus aut̄ petere q̄tuor.
Primo p̄ pctōz remissiōe. Un̄ ait
David in ps̄. petēdo. Misere-
rei mei de⁹ fm magnā mīaz tuā. Se-
cūdo p̄ ḡre infusiōe. Tercio p̄ et̄-
na mansiōe. Quarto p̄ tribulatio-
nis liberatōe. Pr̄io dico q̄ vnus-
q̄sq̄ fidelis d̄z petere p̄ pct̄i remis-
sione. vñ David. Om̄s inīqtates
meas dele. petēdo mīaz. Nā vide-
mus qñ hō est in vinculis petit p̄
liberatōe. vt pt̄z de Joseph Ben̄.
xl. q̄ Joseph in egypto sedebat in
captiuitate z pincerna pharaōis
sedebat cū eo z liberabat. tūc peti-
uit Joseph pincernā dī. Peto te
memēto etiā mei. s. vt suggeras. i
psulas regi. s. pharaoni. vt saltem
etiā z me. s. Joseph educat d̄ isto
carcere. Ita sp̄ualit̄ hō in peccat⁹
mortalib⁹ est in carcere pharaōis
i. dyaboli. debet igit̄ petere pincer-
nā altissimi reg⁹ vic⁹ xpm̄. q̄ pōt
nobis p̄pinare de celario dilectōis
ḡram z mīaz. Un̄ ait aīa Lant⁹. ij
Introduxit me rex in cellā vinari

am. ordinauit me in charitate. et
exaudī z liberat de vinculo mor-
tis pctōrez vt posset dicere. Laq̄-
us p̄trit⁹ est. z nos liberati sum⁹.
Itē in ps̄. aīa n̄ra sicut passer ere-
pta est de laq̄o venantiū. Itē vide-
mus qñ hō est infirm⁹ z scit medi-
cum q̄ pōt ipsuz sanare certe pe-
tit eū diligētē vt sanet. Ita hō co-
gnosces se i aīa infirmū petit me-
dicū p̄ salute aīe sue sicut Dauid
dicit i ps̄. Misere mei dñe qñ
infirm⁹ suz sana me qñ p̄tur. zc.
Sed heu multi sunt q̄ petūt qd̄ ē
p̄tra salutē aīe sue. z isti nō exaudi-
unt. Vni⁹ legimus figurā. iij Re-
gū. ij. c. Salomō sedebat in thro-
no ḡre dans oib⁹ petentib⁹ quic-
qd̄ petebāt. sed venit fr̄ su⁹ Adoni-
as z petiuit vt daret sibi pulcraz
puellā ḡginē paupculā vt ipaz vi-
olaret. Rndit Salomō. q̄uis fr̄
me⁹ es in hac petitiōe nō exaudiā-
te. q̄z petis p̄tra honorē regni dī-
ces. Nunq̄d ego sum rex z fr̄ me⁹
es genere regali petis p̄ filia rusti-
ci sp̄s ei⁹ decepit te. ideo nō exau-
diā te. z negauit. Ita moralit̄ xps
dñs noster salomone sapiētior. sa-
lomōe ditior z nobilior. sicut ipse
ait in euāgelio. Plus q̄ salomon
h. i. xps. ḡ sedet iam in solio z thro-
no ḡre sicut dīc̄ apl̄s ad Heb. iij
Accedam⁹ cū fiducia ad thronū ḡ-
tie. sed qñ pctōz petit vel hō iust⁹
quod est p̄tra salutē aīe. tunc ait
dñs sicut salomō. Frater me⁹ es
fm humanā naturā quam pp̄ te
assumpsi attēde qd̄ non petas qd̄
lit p̄tra regnum eternū z p̄riam

salutē. sed pete licita vitz pcti re/
missionē. aīe salutē. z te exaudiet.
Multi sunt q̄ petūt p mille mar/
cis. ali⁹ petūt p vxore pulcra. ali⁹
p pulchritudie. sed de⁹ illos non
audit. qz dicit sacra scriptura De
us nō exaudiet pctōres in hac pe/
titiōe ptra. ppriā salutē. sed de⁹ ex/
audit pctōres qñ petunt p remis/
sione. vt p̄z Lu. xviij. de publica
no dicēte. De⁹ ppicius esto mibi
pctōri. Scđo debet hō petere p ḡ
tia. Nam sine ḡa est hō q̄si mortē
imago non hñs colorē neqz deco/
rē. Itē est aīa sine ḡa sicut tabula
rasa. Itē sine ḡa est sicut terra si
ne aq̄. ideo petam⁹ ḡam diuinā.
nā meli⁹ est habere ḡam diuinā
q̄ habere thesaur⁹ tot⁹ mundi. z
iō multi habuerūt thesauros ma/
gnos z nō ḡam diuinā. iō dāna/
ti sunt sicut nabuchodonosor rex
magn⁹. Itē Alexāder diues. Itēz
meli⁹ est hōi ḡaz habere q̄ oēs sa/
pientiā tot⁹ mūdi. z iō multi ha/
buerūt sapiām z nō ḡam dei. iō
p̄ierūt sicut Salomō q̄ fuit sapi/
entior tot⁹ mūdi. tñ ppter pctm̄
pdidit ḡam simul z sapiāz. z sa/
piētia non liberat hoīez in ira di/
stricti iudici. sed ḡa liberat ho/
minē z secure stabit. Itē meli⁹ est
hōi habere ḡaz q̄ habere longā
vitā. z iō sc̄i martires. ppbe. apli
doctores. z r̄gies. maḡ elegerūt
mori z pdere vitā corpālē q̄ pde/
re ḡam dei. vñ qñ eis inter duo
optio dabať vt vnū eligerūt. aut
mori aut ydola adorare. aut xp̄i
ḡam negare. Rñderūt. Magis

eligimus mori q̄ pdere ḡam. iō
mortē non timuerūt qñ in se gra/
tiā sciuerunt. Petat igit hō p ḡa
diuīa qz ḡa diuīa fecūdat aīaz sic
pluuia terrā. vñ ait Zacha. x. peti/
te a dño pluuīa serotinā z ymbre
matutinū vt terra repleat̄ fructi/
bus. i. petite p ḡa dei in pñti. z p
glā in futuro. vt terra aīe vñ re/
pleat̄ fructib⁹ bonoz opm. Itē pe/
tat hō p ḡa diuinā qz dirigit ho/
minē in vitā eternā. vñ ait Tho/
bias senior ad filiū suū Thob. iij.
Fili mi in oī tpe benedic deū z pe/
te ab eo vt dirigat vias tuas. itē
petat p ḡa diuinā qz hoīem pfor/
tat. Un. j. Cor. xv. Ḡa dei suz id
qđ sū. z ḡa ei⁹ semp in me manet
Tercio hō fidel⁹ debet petere non
p auro neqz p argento neqz p lō/
ga vitā. sed p eterna māsioe. quia
fm aplm. Heb. xij. Nō habem⁹ h
manentē ciuitatē. sed futurā inq̄
ram⁹. iō pro gaudio eterne ciuita/
tis petam⁹. vt dicit xp̄s in euāge/
lio. Jo. xvj. Petite z accipiet⁹ vt
gaudiū vrm plenū sit. Itud gau/
diū p̄sistit in tribo. P̄rio in dei visi/
one. vñ. j. Cor. xij. Nūc aut vide/
mus p speculū z in enigmate. tē
aut in celesti gaudio videbim⁹ fa/
cie ad faciē. in q̄ facie videbim⁹ p̄
terita. pñtia z futura. tanq̄ in se/
pulcro claritat⁹. z ista facies illu/
minat totū celū q̄ non indiget so/
le neqz luna. Scđo p̄sistit in p̄pa
brificatiōe. vñ Esa. xxxv. Leticia
sempiterna sup capita eoz. gau/
diū z exultatiōē obtinebūt. quia
corpus glorificat⁹. z quattuor do

Sermo

xxiiii

tes in resurrectione accipiet anima
cū corpore assumpto. vīcī clarita/
tē q̄ splēdet. subtilitatē. q̄ sīc mēs
hoīs subtilis est ex pte aīe iam est
in roma. iam in ierl'm. iam in fine
mūdi. ita tunc subtile erit corp⁹.
cū aīa in illa mansiōe. z sic īpassi/
bilitatē accipiet. q̄ nūq̄ tūc aīa
ampli⁹ pati pōt. vt dī Apoc. xxi.
Quia neq̄ clamor neq̄ dolor erit
vltra q̄ p̄ma abieit. agilitas. q̄ nū
pōt īcludi ī aliquo loco. z sic gau/
diū est plenū in p̄p̄ia beatificatio/
ne. Tercio p̄sistit in iocūda socie/
tate. Un̄ in p̄s. Ecce q̄ bonū z q̄
iocundū habitare frēs in vnū. ibi
habitat cum āgelis in pulcritudi/
ne pacis. ibi est sanitas sine dolo/
re. ibi est requies sine labore. ibi est
pax sine discordia. ibi est gaudiū
sine tristitia. ibi est vita sine mor/
te. ḡ dico q̄ debem⁹ petere p̄ eter/
na māsione. Nā in ista māsione p̄/
senti ē discordia absq̄ pace. mors
sine vita. tristitia sine gaudio. la/
bor absq̄ requie. ac infirmitas p̄ti/
nua sine sanitate. Quarto dico q̄
debem⁹ petere p̄ tribulationū li/
beratiōe. q̄ ecclīa diuersimode tri/
bulat̄. nunc p̄ famē. nunc p̄ pesti/
lentiā. nūc p̄ guerras. iō scti p̄s
illas rogatiōes bina vice institue/
rūt in āno. p̄mo in die marci. z h̄
dī rogatio maior eo q̄ b̄tīs Gre/
gorius papa in roma p̄mo insti/
tuit p̄pter magnā cām. Nā in die
pasce hoīs coīcabant z īmedia/
te ad p̄ctā p̄stina redibāt. p̄ q̄d
de⁹ misit magnā plagā Nā q̄n ster/
nūtabāt l'ossitabāt moriebāt. p̄t

q̄d q̄n aliq̄s sternutabat ali⁹ b̄ vi/
dens dixit. Deus adiūuet te. ideo
b̄tīs Gregorius in die marci in/
stituit vt hoīs ieiunarēt z orarēt
z cum crucibus domini z vexil/
lis orando circuierunt. Et post/
q̄ processio fuit facta. vidit in ca/
stro trans tyberim angelum stā/
tem cum gladio cruentato que/
in vaginam misit in signum ces/
sationis huius plage. Secunda
rogatio que fit in istis diebus fu/
it instituta in vienna que est ciui/
tas in ytalīa. Nam ibi fuit ma/
gna plaga circa illud tempus. q̄
terremot⁹ sepe venit z multe do/
mus corruerunt. Item grando
frumenta sepe destruxit. Item
multorum demonū clamor hor/
ribilis audiebatur in aere. Item
aliquando demones et lupi mul/
tos homines necauerunt. Sed
Namertus episcopus illius re/
gionis z ciuitas mandauit. ro/
gavit et instituit hos tres dies ie/
iunare et orare et processione s
cum crucibus et vexillis circui/
re et statim cessauit plaga illa In
his processionibus portantur
cruces pro vexillis sicut in anci/
qua lege quando populus domi/
ni debebat pugnare z inimicos fu/
gare acceperunt vexilla z tubas
sic z nos facere debemus contra
plagas vt demones audiant z fu/
giant. z cantus significat cantus
angelorum. videlicet Sancte de/
us. Sancte fortis. sancte immor/
talis. Et iste cantus fuit ab an/
gelis reuelatus et doctus. Unde

Sermo

dicit Jobes damascen⁹. Lū ap⁸ ciuitatē p²stantinopolim p²cessio ist⁹ dieb⁹ fieret q²dā scholar⁹ iuue⁹ nis de medio ppli extra p²cessio⁹ nē p angelos in celū ductus est. z angeli docuerūt iuuenē cantuz istū quā cantant scholares in ista p²cessiōe vic⁹. Sctē de⁹. sctē fortis sctē imortalis. deinde rediēs iu uenis cātavit z alios docuit. z sic oīs tribulatio cessauit. Sed tam hodie multi sunt in p²cessionib⁹ ist⁹ q² vertunt b⁹ in risum z iocum iō de⁹ beu plagat mundū. Peta⁹ mus igit⁹ deuote p² his q²tuor. s. p² p²cti remissiōe. p² grē infusione. p² eterni gaudi⁹ mansiōe. p² tempal⁹ tribulatiōis cessatiōe. Ergo q² ad tbema. Petite z dabit vobis. Qd nobis prestare zc.

In ascensione domini.

Sermo. xxxv.

Sump

tr⁹ est ibs in celuz
sedet a dextris dei.

Mar. xvj. Aristoteles dicit q² oē g²ue deorsum. z oē leue sursum. et tñ graue nō p²dt supra eleuari nisi mediāte instrumēto. Quattuor aut⁹ sunt instrumēta p² que graue sursum eleuat. Primū est virt⁹ i⁹ ferioz radix in terra q² tanq² cū in strumēto eleuat arborē in altum Scdm est virt⁹ supioz actiua vt sol attrahit humores de terra in altū. Tertiū est virt⁹ interior ex⁹ pulsiua. vt p²z de fontib⁹ q² cadūt de alto. nam qñ aq² vadit in meatu cōpresse p² canaliz ex vi interio

xxxv

ri exprimit aquā in altū. Quartū est virtus exterior p²motiua vt mediante scala ascēdit hō in altū. vt mediāte instrumēto ducit aliq² graue in altū. vt lignū vel lapis. Ita spūaliter xp²s habuit q²tuor virtutes medianrib⁹ q²b⁹ corpus eius clarificatū est hodie. eleuatū. Nam p²mo habuit bñilitatē q² tanq² radix arborē eleuat. ita virt⁹ humilitat⁹ q² se bñiliauit. ita meruit exaltari. Scdo habuit pietatē tanq² virtutē attractiua. quia sua pietas traxit eū ad nrām necessitatē. iō retraxit corpus passū z glorificatū in altū. Tercio habuit miām q² tanq² virtus exterior p² motiua traxit eū ad p²ez. Un apls. Non ex opib⁹ iusticie q² facimus nos. sed fm suā miāz saluos nos fecit. z sicut retraxit ad nos ita retracta p²sumatio opis retraxit ad p²em. Quarto habuit deitatis potentia q² tanq² supioz attraxit. Nā videm⁹ qd vnūquod⁹ q² tendit ad suū p²ncipiū. sicut aq² nō q²scit sed fluit sp² donec venerit in mare qd est p²ncipiū oīuz a⁹ quaz. z de eo exiuit. ita deitas xp²i corp² clarificatū attraxit sicut radius solar⁹ humores de terra. et sic mediante ppria p²ate fm deitatem ascendit. Nullus em⁹ pōt ppria frute ascēdere vt angeli ascēdūt. p² virtutē deitatis. aie mediāte auxilio angeloz. vñ dicit apl⁹s ad Ephe. iij. Ipse est q² ascēdit supra oēs celos vt adiplerz oia. Ipse ait in euāgelio. Jo. xij. Si exaltatus fuero tūc oia trahā ad me. mediā

Sermo

xxv

te deitate. et quō hoc facit et ascen-
dit p̄t̄ in euāgelio hodierno mar-
ci. xvj. Recubentibz vñdecim di-
scipul̄ in domo vbi cenabāt cum
eo qñ voluit ire in mortē. appuit
illis ihs et exprobrauit increduli-
tatē eorū et duriciā cordis. qz bis.
scz q̄ viderāt ip̄m et dixerūt eis cū
resurrexisse a mortuis ip̄i nā cre-
diderūt. et dixit eis. Ite in vniuer-
sum mūdū p̄dicare euāgelii om̄i
creature. i. hōi q̄ est dñs om̄i crea-
turaz. Qui crediderit et baptisa-
tus fuerit salu⁹ erit q̄ vñ nō cre-
diderit cōdēnabit. Signa autē eos
q̄ crediderint q̄ p̄nt facere hec se-
quent. In noīe meo demonia eij-
ciēt. linguis loquent̄ nouis. ser-
pentes collēt. et si qd mortiferū bi-
berint nō eos nocebit sup egros
man⁹ iponūt et bñ habebunt. Et
dñs qdē ihs postq̄ locut⁹ est eis
iussit eos ire in montē oliueti et
ibi corā eis assumpt⁹ est in celū.
et sedet a dextris dei p̄ris. Et ecce
duo angeli steterūt iuxta illos in
vestibz albis q̄ dixerūt. Viri gali-
lei qd stat⁹ aspiciētes in celū. qz ve-
nīt quēadmodū vidist⁹ eum ascē-
dentē in celū. Tunc apli ibant et
vbiqz p̄dicabāt et baptisabāt po-
pulū dñō coopante et sermonē cō-
firmāte seq̄ntibz signis. qz signa
que fiebant p̄dicatōz cōfirmabāt
Quo ad thema. Assumptus est i
celū sedet ad dexterā dei patr̄ om̄i-
nipotētis. Nota qz in celū assum-
pt⁹ est ihs p̄ ip̄ius deitatē potētis-
am. et hoc p̄pter quattuor causas.
Prima ē vt angelicā ruinā re-

stauraret. i. repararet. Scdo vt
nos patri recōciliaret. Tercio vt
viā nobis maifestaret. Quarto.
vt nobis grām mīstraret. P̄mo
dico qz ihs hodie ascendit vt age-
licā ruinā reparet. Vñ in ps̄. Ju-
dicabit natiōes et implebit ruinas
Qui⁹ legimus figurā Josue. xiiij
Josue cū om̄i populo filioz isra-
hel trāsīit iordanē et subuertit re-
gna inimicorū suorū. et diuisit eis
terrā in funiculo distributōis. nā
tribz tribubz reliq̄t supiorē partes
terre ad orientē. et hoc fuit pulcri-
or et fecūdior. et iste tres tribz illaz
retinuerūt p̄pter nobilitatem. sz
aliā terrā infra diuisit nouē tri-
bubz. et hanc terrā possederūt i pa-
ce et in multitudie maxima. et dñs
eorū p̄tector fuit. Ita spūalit̄ xps
dñs noster trāsīit iordanē n̄re
mortalitatē. et ibi destruxit regnū
inimicorū suorū videlicet demo-
nū. Vñ in sua resurrectione ait.
illud ps̄. Tollite por. p̄n. ve. et in-
troi. rex gl̄e. et dixerūt q̄s est iste
rex gl̄e. r̄ndit. dñs fort⁹ et potens.
sic et portas ereas et vectes ferre-
os confregit. et deduxit populū
captiuū de egypto tenebrarū
et reduxit eos per iordanem om̄i-
nis tribulatiōis in terrā p̄missi-
ōis gl̄e. et nouē tribubz diuisit ē-
ram inferiorē. et terrā p̄missionis
supiorē possederūt tres psone. vi-
delicet pat̄ in diuis. fili⁹ i huma-
nitate. deus et hō sedēs a dextris
p̄ris. et spūscūs. et ip̄e est ab vtro
qz p̄cedēs. sed illas nouē tribz q̄s
duxit secū diuisit in nouē ordies

Primo

Bermo

xxxv

1^a
seraphim

2^a

cherubin

3^a

4^a

5

angelorum fm q ruina facta fuit.
Prima tribus fuit chor⁹ aploz .z
illis obtinuit locū supioresz chori
angeloz q d^r seraphim. nā iste cho
rus inflāmar⁹ est diuio amore q
aliud cogitare nō pnt nec loq ni
si solū de deo. z sic apli q talē lo
cū cum illis in terra illa pmissio
nis acceperūt inflāmati erāt i di
uino amore. Un Ro. viij. Quis
nos sepabit a charitate xpi. scioq
neq mors. neq vita neq fames
neq gladi⁹. Scda tribu fuit or
do pphetaz quib⁹ diuisit scda m
terrā pmissionis. i. chor⁹ angelo
rū qui d^r cherubin. nā iste chorus
habet plenitudinē scie diuie. z sic
sancti pphete q futura pdixerūt. z
dn̄s loquebat^r ipis tanqz amicis
z ideo cū eos redemit de lyngo se
cum duxit. z in iordanē scdī che
rubin pte diuisit. Tercia tribu fu
it ordo p̄iarchaz. z illis diuisit p
tem in tertio choro a supmo q d^r
ehroni. nā in illo sedet de⁹ iudicia
discernēdo. sic sc̄i patriarche ali
ud mandatū nō habuerūt. nisi d
clina a malo z fac bonū. z ipi fm
iudiciū rōnis faciebāt oia bona
z vitabāt oia mala. q acceperunt
prem inter angelos tertij chori.
Quarta tribu fuit sc̄oz martyru
q accipiebāt quartā pte qrti cho
ri q d^r dn̄ationes. qz sicut ille cho
rus dn̄at sup choros inferiores
z vincūt demōes. ita sc̄i marty
res vicerūt ppria corpa z pp̄ deū
tradiderūt ad supplicia. Jō p si
dē vicerūt regna z qrtā sortē acce
perūt in diuisione eterna. Quinta
tribu fuit sc̄oz doctoꝝ q suis do

cumētis mundū illuminabāt. et
obstīnatos z errātes in via veri
tatis deducebāt acceperūt sortes
inter chor⁹ angeloz qui d^r pote
statū. Sexta tribu fuit sc̄oz p̄f
soꝝ q ppter deū ppria corpa cru
cificerūt z in maria abstīnētiā vi
xerūt. vt br̄s b̄ndict⁹. br̄s fran
ciscus q sepe exiit vestimēta z nu
dus p rubū spinosuz se trāstulit.
q totū corp⁹ sanguineū appuit.
z sc̄us Bernard⁹. z multi alij cō
fessores. z sc̄us anthoni⁹ z sanct⁹
paulus. z isti acceperūt sortē inter
chor⁹ angeloz q d^r p̄ncipat⁹. Se
prima tribu fuit sc̄oz heremitaz
q mundū p̄tēnentes i heremo ha
bitabāt. z isti acceperūt sortē inē
septimū chor⁹ q d^r virtutes. q su
is virtutib⁹ z oꝝonib⁹ pmeruerūt.
illā sortē. Octaua tribu fuit sc̄āz
virginū q suis meritis ppter casti
tatē sui corpis z cordis. vt sancta
katherina z sc̄ā Barbara obti
nuerūt octauū chor⁹ in terra pro
missiois eterne. q chor⁹ d^r arc bā
geli q hnt officiū custodire ciuita
tes. ita iste sc̄ē v̄gīes custodiebāt
ciuitates sui corpis ab oi imūdi
cia. Nona tribu est p̄ugatoꝝ z vi
duarū q accipiūt sortē inter cho
rum angeloz q d^r angeli. q mit
tunt ad custodiendū hoīes z de
ducendū ad bonū. sic ipi deduxe
runt seipos z eoꝝ p̄neros z p̄xi
mos. iō accipiūt pte fm dignita
tē. z qzuis vn⁹ chorus est excelsi
or altero. tñ de sorte sua vnusq
qz cōtentat^r. z ideo dico q xp̄s ho
die voluit ascendere vt adimple
ret ruinas angeloz collocaret et

Berno

lxxv

diuideret terrā pmissionis fm di-
gnitatē. Scdo xps voluit hodie
ascendere vt nos pzi recōciliaret
qz vt dicit Eph. ij. Longe eramus a
deo ppter pctā nostra. sed ppe fa-
cti sum⁹ ppter filiū ei⁹ ihm qui ē
ppiciatio nostra ad patrē. Huius
legim⁹ figurā qz erat qdā magn⁹
rex hñs duos filios. quoz vnus
offēdit patrē. iō missus est in exili-
um. s. venit frat⁹ z cōpariebat⁹ fra-
tri suo mīa mor⁹ venit ad ipm in
exiliū z fecit sibi nigrū clipeū z ar-
ma nigra assumpsit z pugnavit
p fratre z hostē vicit. z post trium-
phū fecit sibi clipeū albū et alba
arma auro decorata. in signū vi-
ctorie z leticie. z frēm expulsū pzi
repñtauit cū oī hereditate sua. et
redeūte filio oēs serui occurrebāt
ipsi cum hymnis z canticis z ip-
sum laudabāt. Ita spūaliter rex
diues est de⁹ pater qz habuit du-
os filios xpm ihm z hoīem in pa-
radiso. sed scōs fili⁹. s. hō offēdit
patrē. z ideo ali⁹ fili⁹. s. xps filius
dei viui mīa motus trāstulit se in
exiliū assumens nigra arma. id ē
corp⁹ humile z pugnavit p nob.
z supavit hostē. ac cum fratre z oī
familiā. vīc cum Adam z Eua. z
cum oī pgenie ad patrē remea-
uit. z nunc in signū victorie acce-
pit alba arma auro decorata quā
do corp⁹ glificatū assumpsit z fra-
trē suū patri recōciliavit. z iō ser-
ui pzi occurrerūt ei cū leticia. vñ
aliq admirādo hodie dixerūt. qz
est iste qz venit de edom. i. de exilio
Alij dixerūt. Iste formosus est in

stola sua gradiēs. i. veniēs in mī-
titudine. ideo ascēdit hodie vt nos
hoīes recōciliaret patri. Tercio
ascendit xps dñs hodie. vt nobis
viā manifestaret. vñ ps. Notas
mibi fecisti vias vite. qz ante ipm
nobis erat ignora. Vñ legim⁹
figurā Gen. xxix. Jacob patriar-
cha vidēs pulchrā puellam quā
interrogauit cui⁹ filia esset. rñdit
Laban est pater me⁹. venit itaqz
z seruauit septē annis p ipsa in fri-
giditate z nuditate z nullus la-
bor fuit sibi grauis. tandē regres-
sus ad patriā cum magno comi-
tatu z ipse pcessit oēm familiā su-
am p desertū vsqz ad mesopota-
miā. qz viā fuit sibi nota z inde ex-
iuit. Ita spūaliter xps dñs noster
vidēs humanā naturā ī deserto
huius mūdi vagantē p̄siderans
pulchritudinem eius. qz ad ima-
ginē dei hoīem creauit. ad quem
potuit bene dicere. Quis est pat⁹
tuus. certe ipse deus qui posse-
dit z fecit z creauit eum fm ps.
P̄siderās xps exiuit. vt Jacob
propriam terram. seruauit pro ea
videlicet pro aīa humana non se-
ptem annis vt iacob. sed. xxxij. ā-
nis in frigiditate paupertate. siti
z alijs. z tandem cum magno co-
mitatu reduxit eam pcedens per
desertum huius seculi. qz viā fu-
it sibi nota z deducens eos vsqz
ad mesopotamiam id est celestē
gloriam. z hoc dicit propheta mi-
chee. secundo. Ascendit pandens
iter añ eos z dux eoz fuit Quar-
to xps hodie ascēdit vt nob grām

3°

2°

Sermo

et gl'iaz mīstraret. vñ ait apostol⁹
Ascendit vt impleret oīa. ascēdit
Salomō vt thronū grē posside-
ret ⁊ daret oī petēri vt habet in ro-
gationib⁹ p̄mi mēbri. ita xp̄us. q̄
aut̄ ascēdit vt nobis grām daret:
p̄t̄ in figura. iij. Reg. ij. vbi legi-
mus q̄ dñs voluit Nelyā de mū-
do ducere in padisum ⁊ appuit
iuxta iordanē Heliseo ⁊ p̄dixit il-
li. tūc Nelyas habuit bonū amī-
cū videlicet p̄pham heliseū cui di-
xit. Ecce tollar a te vis aliqd̄ pete-
re a me s̄ pete añq̄ tollar a te. Et
ait helise⁹. peto dñe vt duplex spi-
rit⁹ quē habuisti p̄phetaz fiat in
me. Rñdit Nelyas. Difficilē rem
petisti tñ si vider⁹ me in curru ig-
neo ascendere fiat tibi sicut peti-
sti. ⁊ cū angeli venerūt ⁊ Nelyam
in nube i curru posuerūt. vidit he-
liseus ⁊ sic clamauit. Ecce curr⁹
isrl' ⁊ auriga ei⁹. q̄ scī angeli du-
cunt eum. Ita moraliter dñs ho-
die celos ascēdit in curru diuini
amoris dixit. igit̄ nobis. Vis ali-
qd̄ petere a me. s̄ pete anteq̄ tol-
lar a te. Nam xp̄s tollit a nobis.
qñ peccamus ⁊ tpe mortis q̄ru-
ad dona. ideo pete a me quod vis
⁊ dabo tibi. debem⁹ etiā petere cū
p̄pheta q̄ dixit. Oro vt duplex spi-
ritus tuus sit in me. s. vt habeaz
grām in p̄nti ⁊ gloriā i futuro. s̄
rñdet xp̄s. Si poter⁹ me videre i
curru igneo. i. si poter⁹ me videre
in mēte tua stantē in cruce. p̄ te et
seq̄ me fiet tibi vt petisti. Ergo ad
thema Assumpt⁹ est ihs in celū se-
det ad dexterā dei p̄ns oīpotētis

xxvi

vt nobis viā demonstraret ⁊ ruinā
angelicā repararet ⁊ nos p̄ri reco-
ciliaret. ⁊ nobis grām ⁊ gl'iaz mī-
straret. qd̄ nob p̄stare dignet̄ ⁊ c̄
Dñica quinta post pascha.

Sermo. xxxvj

Vos te

stimolū p̄hibebit⁹: q̄ ab
initio mecū est⁹ Joh.

xvj. Nota q̄ vnusq̄sq̄ bon⁹ dux ⁊
p̄nceps debet tria facere circa su-
os famulos. Primo debet habē-
re vexillū distinctū a vexillis ini-
micoz vt exercit⁹ sequat̄ vexilluz
sui duc⁹. vt p̄t̄ Nūe. ij. Precepit
Moyse trib⁹ israhel dicens. q̄li-
bet trib⁹ habeat suū signū vt pos-
set trib⁹ illa sequi suū duce⁹. Se-
cundo debet dux vl' p̄nceps po-
pulū instruere quomodo debz pu-
gnare p̄tra inimicos ⁊ insidias po-
nere ⁊ precauere. exemplū de Da-
uid q̄ bene precauebat insidias go-
lie. ideo vincebat ipsum. Tercio
debet eos animare p̄ dona si ha-
buerint aliquod damñū q̄ illud
eis in duplo velit recuperare. vnde
ait Tullius de re militari. Sripen-
diū largū animat pugnantem. q̄
corona victorib⁹ de iure debetur
Ista tria habuit xp̄s dux ⁊ prin-
ceps apostolorum ⁊ sancte eccle-
sie. Primo habuit vexillum disti-
ctum quod fuit gracia spiritus
sancti tam in signis q̄ in loque-
lis in sanctis apostolis. quia ne-
mo poterat facere ista signa que
ipsi fecerunt. Secundo eos in-
struxit om̄ia predicendo q̄liē de-

beret regere in h mundo. Tercio dona larga pmisit. Un' Petr' volens scire destipendys ait. qd da bis nobis pmij q te sequimur et oia dimittim' z sustinemus psecutiones. Rndit dñs. Lū sederit filius hois in sede maiestatis sue. sedebitis z vos sup sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. z ista oñdunt in hoc euāgelio. In illo tpe. Lū venerit pacificus quē ego mittā vobis a patre spm veritatis q a pte in diuis pcedit. ille testimoniū phibebit de me. z vos testimoniū phibebitis. qz ab initio mecu estis. s. pdicatio nis z miraculoz manifestatiōis. vt mutatiōis aque in vinū. Nec locut' sum vobis vt nō scandalizemini. i. vt non recedatis a fide. Absq; synagogis faciet vos. i. ipi efficiant vos tanq; excōicatos. sed venit hora vt ois q interficit vos arbitret' obsequiū se p̄stare deo. q ad iudeos. z idolo q ad paganos sed hec faciet. s. infideles. vobis. s. fidelibz. quia non nouerūt patrē neq; me. Sed hec locut' sum vobis pmonēdo. vt cum venerit hora talis psecutiōis. tūc reminiscamini. qz ego dixi vobis. Quo ad thema. Et vos testimoniū phibebitis zc. Nota q sup pctōres z nō credētes qtuor testimonia adducunt. Primū testimoniū in psois diuinis ē. Scdm testimoniū erit in apostolis. Tercū in creaturis. Quartū testimoniū vult facere i cicatricibz. Primo de' vult facere seu phibere testimoniū sup ma

los in diuinis psonis. Pat' in potestate. qz sua potētia creauit celū z terrā z oēm ornatū eoz. Filius cui attribuit' sapia. q ornauit sidera. regit z ordinat in sua sapiētia Spūsc tūs in clemētia. q pseruat oia p patrē creata. z p filiū ordinata. Sed tñ sunt sex genera hoim q viderūt z audierūt in signis z virtutibz di opa z tñ nec credere nec se emēdare volūt. iō ipse vult sup eos in ppria psona adducere testimoniu in die mort' z in die iudicij. Et illos enūerat p ppbetas Malachiā. iij. c. dicens brā trinitas. Ego accedā ad vos in iudicio tpe suo z ero testis velox maleficis z adulteris piuris mercedē retinentibz. viduis z puellis vim facientibz. z pegrinos opzimentibus. Primo dico q de' vult esse testis in ppria psona maleficis q suis trufis z neqcijs circuierunt mundū cum incantatiōibz hoies decipiūt dicūt se mortuos suscitare habētes spūs inclusos. scribūt caracteres. z multa alia faciunt q nō sunt dicēda. ponunt calibē in doliū ne penales balneent tales aut excōicari dñt z infideles iudicant. Un' legim' q rex Saul iuit ad qndā phitonissā z pmiit ei pecuniā vt ppbetā samuelē resuscitaret. ppter qd deū offēdit z deus ipm de regno eiecit z mortuus est in bello. iō oēs isti q nolunt desistere sunt excōicandi. nā deus phibuit Leui. xx. dicēs. Alia q accesserit ad phitonissas vl' ad pfulendū sortilegas ipa moriet'. z

isti sunt pmi sup quos deus vult
ducere testimoniū. Scđi sūt ad/
ulteri. vñ ait. ego ero testis felox ad
ulteris. Nā adulteriū est pessimū
pccm qđ in decē pceptis ponit. p
pter qđ mlti sūt lapidati ad mor/
tē. Un legimus Dan. xij. q. duo
senes iudices volebāt Susannā
vxořē Joachim filiā Belchie vio
lare pmisit de⁹ illos lapidari ad
mortē. Un legim⁹ in Judic. c. xix
q. qđā iuuenis accepit vxořē z ve
nerūt aliq mali z acceperunt sibi
vxořē. q. trāsiuit ad iudices z p̄q/
rebat ab eis. z ipi iudices ppter h
mltos iussu dei occiderūt. sz beu
iā modicū curāt. tñ hoc pceptū n
est deletū. sed pfirmatū. iō iaz pla
ga venit in mundū Tertij sunt p
iuri si. q. quos de⁹ vult eē testis in
ppria psona. tñ hodie iurāt hoies
facilit z ducūt i p̄suetudinē. z qđ
qđ loquunt sp cum iuramēto cō
firmāt cum tñ de⁹ vritas est. z cuz
David dicit in ps. Perdes oēs q
loquunt mēdaciū. Judei sūt i his
meliores qđ xpiani. nā qđ iudei iu
rant in adonay suo b̄seruāt z si d
berēt mori. Itē pagani sūt melio
res qđ aliq xpiani in hoc. Nā legi
mus q. pagani exterūt qndā ciui
tatē ad expugnandū qđdā castrū
z iurabāt p solē q. nollēt redire ad
ciuitatē nisi expugnassent. sed ex/
pugnare nō poterāt. iō miserunt
nuncios ad mulieres z dixerunt
q. aut dimitterēt ciuitatē z veni/
rent ad eos. aut accipent alios vi
ros. q. iuramentū vellēt seruare
sed multi xpiani iurāt z dant lras

et tñ non seruāt. Quarti sunt sup
quos de⁹ vult esse testis bi sūt mer
cedē retinētes laborantibz. z illud
est vnū de pctis clamātibz in celū
vñ Ja. v. Merces oparioz q. mel
suerūt terrā defraudata est. z cla/
mor ad aures dñi sabbaoth itroi
uit. z iō ait thobias ad filiū Thob
iij. Fili mi non morabit merces
oparioz tuozū apud te vsqz ma/
ne. Quinti sunt viduis z pupillis
calūniā facientes. Un ait dñs in
Exo. xxiij. Vidue z pupillo nō no
cebitis. si leseritis eos vocifera/
bunt ad me z ego exaudia clamo
rē eoz z indignabit furor me⁹. p/
cutiaqz vos gladio eterne dāna/
tōis. sed beu iā nō curāt multi qđ
uis eis dñs cōminat cuz eterna
pena. Sexti sunt sup qđ de⁹ vult
facere testimoniū q. pegrinos op
primūt. decipiūt z spoliāt. nā pe/
grini viri q. sunt in via pegrinati
onis z ppter deū oīa relinquerūt
sunt filij dei z dñs pector eoz est
Un ait David in ps. Peregrinus
sum apud te sicut oēs p̄es mei.
q. illos offendit meli⁹ eēt q. offen
deret ppriā pupillā oculi sui. Un
dicit illud ps. Exaudi de⁹ orōnē
meaz z ne sileas q. ego ledar qm
ego aduena z pegrin⁹ sum. Et iō
ait dñs in euāgelio. Qđ vñ ex mi
nimis meis fecistis mibi fecistis. Et
sic p̄z p̄mū testimoniū qđ facit
xps in ppria psona trinitatē. Scđ
cūdū testimoniū sup malos vult
adducere cū suis. xij. aplis. Un d
ait ad eos Act. j. Ego elegi vos vt
sitis mibi testes in ierlm z in omi

iudea. et usque ad ultimam terre. Nunc autem testes predicant tria de christo. Primo suam largissimam remunerationem bene facientibus et predicantibus. Unde ait Mat. xj. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. et ego reficiam vos. Secundo suam piissimam misericordiam. unde ait Hiero. Uade clama propter orientem et occidentem aqilonem et meridiem dicens. Revertere ad me aduersatrix israel. et ego suscipiam te. Tertio predicant suam seuissimam iusticiam contra obstinatos. Unde in ps. Nisi conuersi fueritis gladius suus vibrabitur contra te. Nuncius legimus figuram in lib. Hester. Iste rex propter filios israel et misit litteras ut omnes interficerentur. Sed tamen misericordia mortis misit alias litteras cum litteris signatis anulo regis et fecit reuocare sententiam et fecit proclamare misericordiam. ita spiritualiter in antiqua lege deus dedit mortis sententiam dicens illud Gen. ij. In quantumque hora comederit mortem morietur. Iste Ezech. xviij. Anima que peccauerit ipsa morietur. sed per missionem spiritus sancti isti. xij. nuncii missi in quatuor partes mundi testimonium perhibent de christo. clamantes et novas litteras misericordie portantes. Iste littere fuerunt signate anulo regis. id est gratia spiritus sancti per signa. Unde ait dominus ad eos. Ite in orbem uniuersum predicate euangelium in nomine domini et gratie omni creature rationali. Et sic patet quod testimonium vult christus perhibere in duodecim apostolis. Tertio christus vult testimonium perhibere super peccatores non credentes in creaturas. videlicet in celo in terra et in alijs. Unde ait Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatem meam et tu domine instauras

testes propter me. Nunc legimus figuram in li. Deut. xxxij. Moyses dicit filiis israel legem ex precepto domini. Sed populus in primo secundo tertio et quarto anno multum bene seruabat legem decem preceptorum. sed statim de die in diem dimiserunt. tunc Moyses scripsit ea in uno libro et vocauit omnes multitudinem filiorum israel et dixit. Ecce iam me vivente dimittitur legem et inique agitis. Quid igitur vultis facere post mortem meam ego scripsi legem dei mei in hoc libro et volo mecum ducere propter vos in iudicio et volo vocare celum et terram per testimonium. et posuit librum in arca federis. Ita spiritualiter et christus dedit nobis nouam legem non a seipso sed a deo. scilicet quattuor euangelia. sed in primitiua ecclesia seruabant usque ad trecentos annos. quod tanta fuit charitas inter christianos quod quod duas tunicas habuit dedit unam non habenti. et multi optauerunt pro christo mori. sed post illud tempus tepuit caritas de die in diem. ideo dominus vult libros suorum euangeliorum ducere ad iudicium et sumere celum et terram propter obstinatos et incredulos. hoc probat Job. in Apoc. dicens. Ecce libri aperti sunt et vivi et mortui iudicabuntur ex eis. Et sic patet quod christus vult testimonium perhibere super peccatores non credentes et obstinatos in creaturis. Quartum testimonium vult dominus perhibere cum suis cicatricibus vulnerum que pro nobis sustinuit. Unde ait Johan. chrysostomus. super illud verbo Mat.

Tunc appebit signū filij hoīs. nā
āgeli deferent crucē añ eum z lā
ceā z spineā coronā z clauos sup
petōres in testimoniū z in corpe
glorificato siue clarificato qđ reti
tūit qñq; vulnez cicatrices q
maifeste appēt z clarioz est ille lo
cus vbi fuerūt illa vulnera maio
ra tanq; sol splēdēs de eis. vt pro
bat zacharias. Videbūt in quem
trāsfixerūt. Nuius etiā ponit Jo
hānes i apoc. figurā di. Lū vene
rit tunc oīs ppl's pgregabit ante
thronū vbi videbūt eū tanq; iudi
cē sedere z vnicuiq; iudicabūt fm
meritū z demeritū. qz tūc est clau
sa sue misericordie bulla q in hac
vita ē apta. z tūc n aliō iudicat q
qđ iusticia stricte dicat. Jdo ait
Petrus Act. x. Jpe est a deo psti
tutus iudex viuoz z mortuoz
Ergo ad thema. Et vos testimo
niū phibebitis. qz ab initio mecū
estis. Rogem⁹ dñm q illo tem
pore possum⁹ secure stare quan
do hec erunt.

In die penthecostes

Sermo. xxxvii.

Diritusa

ctus quē mitter pī in
noīe meo docebit vos
oīa. Joh. xiiij. Ad h q aliqua peti
tio audiat tria sūt necāria. Prio
ex pre donat pietas. nā si n eēt pi⁹
sz auar⁹ ille quē pet tūc frustra pe
tis. Scdo ex pre petent ydonei
tas. s. q non sit odiosus sz amo
rosus. qz dona donant fm amo
rē. vt ptz. j. Reg. j. Elcbana dedit

familie pres vt imolarēt. sed qñ
dedit vxori sue anne prē tunc tri
stabat. eo q eā diligebat z sterilis
fuit. adeo sacerdos tēpli nō acce
ptauit ei⁹ munera. Tercio ex pre
doni vtilitas. nā posset aliq; pe
tere qđ nō pdesset alicui nec sibi
vtile esset. iō ait dñs ad disciplos
Petite vt gaudiū vīm plenū sit.
i. eternū. Discipuli at psiderabāt
hec tria. Pmo ex pre dātis. scz
xpī pietatē. ex pre petētis. ppriam
necessitatē. ex pre doni vtilitatē. q
petebāt eis mitti spūscm. z de h
dicit euāgelij. Dixit ihs dis. s. Si
q; diligit me sermonē meū serua
bit. z pī me⁹ celestis diliget eū. et
ad eum veniem⁹ z mansionē apd
eū faciem⁹ p grām spūscī. Qui
non diligit me doctrinā meā nō
seruat. z sermonē quē audistis nō
est me⁹. sed eius q misit me patr⁹
Nec locut⁹ sum vobis apud vos
manēs. Paraclet⁹ aut spūscus
quē mitter vobis pī in noīe meo
ille vos docebit oīa qcunq; do
cui vos. z illa faciat. Pacē reli
quo vobis. pacē meā do vobis.
Non quō mūdus dat ego do vo
bis. qz mūdus pacē nō seruat.
sed pax mea post hanc vitā est et
na. Non turbet cor vestz neq; for
midet. audistis qz ego dixi vobis
vado p vobis ad patrē in celū et
venio ad vos spūscm mittēdo.
Si diligeretis me gauderet⁹ vti
qz qz ad patrē vado. qz pater ma
ior me est in co q creauit celū et
terrā z oīa. Et nūc dixi vobis pū
q; fiat vt cū factū fuerit credatis.

Bermo

xxvii

Jam non multa loquar vobiscū
 Venit em̄ p̄nceps mūdi huius. i.
 dyabolus vos tēptans. s. in me
 non hz quicq̄ p̄sentiēdo. Sed vt
 cognoscat mund⁹ qz diligo p̄ez
 z sicut mādarū ab eo accepi ita fa
 cio notū Ad thēa. Spūssctūs quē
 mittet p̄i in noīe meo docebit vol
 oia. Nota q̄ spūssctūs quattuor
 opat̄. Primo eleuat p̄ p̄templati
 onē. scđo purgat p̄ increpationez
 tertio rectificat p̄ directōz. q̄rto i
 struit p̄ informatōz. Primo dico
 q̄ spūssctūs eleuat mentē hoīm p̄
 p̄templationē, ad cognoscendū
 celestia. z ad despiciendū terrena.
 Nui⁹ legimus figurā Ezech. viij
 vbi ait. Steti in cāpo magno z e
 leuauit me spūs inter celū z terrā
 z vidi celestia q̄ erant p̄fecta. z vi
 di terrena. z ecce appuīt inanis z
 vacua. z iō celestia desiderauī. z t̄
 rena desperi. Ita spūaliē vnusq̄s
 qz fidelis debet petere p̄ grā spūs
 scti. vt ipm eleuet mēte z stet inf̄
 celū z terrā oculis mētis celestia
 desiderādo sil' z terrena Aspiciat
 oculis mētis supra se regē celi. cu
 ius pulcritudinē sol z luna mirā
 tur. cui⁹ vultū desiderāt angeli p̄
 spicere. Respiciat aut̄ terrena. et
 p̄nceps mūdi in q̄bus nō est vi
 tas neqz sal⁹. Aspiciat supra se re
 ginā celi. De q̄ ait in ps. Astitit re
 gina a dextris tuis in vestitu de
 aurato circūdata varietate mater
 mie. Respiciat mulieres huius
 mūdi in q̄b non est stabilitas. As
 piciat militiā celestī exercit⁹ z re
 spiciat militiā hui⁹ mundi q̄ ter
 rena deuastāt. sup quos vēiet gla

dius eterne dānatōis. Aspiciant
 sup se thesaurz celestē vbi nec eru
 go nec rinea demolit̄. Respiciat i
 fra se thesaurz mūdi quē fures ef
 fodiunt z furant̄. Aspiciat sup se
 dona de celo de spūssctō pcedētia
 vicz donū sapie. intellect⁹. p̄silij.
 fortitudinis. timoris. pietat̄. z do
 nū scie. Respiciat inferi⁹ dona bis
 p̄traria supbie. auaritie. luxurie
 gule. ire. inuidie. accidie. Cum em̄
 ponderas vnū p̄tra reliquū z ce
 lestia appet̄ z terrena p̄pter corū
 maliciā spernis tūc cum p̄beta.
 p̄ spūssctm̄ inter celū z terrā ele
 uaris. Scđo spūssctūs purgat
 pctā p̄ increpationē pctōz z p̄ pu
 nitionē. vñ ait dñs in Job. xvj.
 Cum venerit ille arguet mūdū
 de pctō. Nui⁹ legimus figuram
 Apoē. viij. Accepit angelus thū
 ribulū aureū z impleuit illud de
 igne altaris z misit in terrā. Et po
 stea septē angeli cū septē tubis se
 p̄pabant. Nec figura oñdit mis
 sionē spūsscti p̄ plagā male opā
 tibo q̄ noluerūt audire doctrinaz
 eius. nā angelus accepit thuribu
 lū aureū qđ est dilectio. qz spūssā
 ctus est dilectio q̄ a p̄e z filio p̄ce
 dit. z misit in terrā hoīes inflam
 mādo diuino amore s. pauce cu
 rāt ideo septē āgeli cū tubis se p̄p
 ant plagā p̄ pctis mūdo iherēdo.
 p̄mus angelus tuba cecinit z ve
 nit tonitruū z destruxit terciā p̄tē
 mūdi arborz. p̄ arbores nota no
 biles quoz terciā ps perit in aia
 tonitruo dānatōis Una ps sunt
 nobiles q̄ sunt p̄cti stipēdij su
 is z defendūt viduas z orphāos

et nulli dānū faciunt. ista ps non
pit. Scda ps sunt q moriunt: vt
puuli nobiliū anteqz hnt ānū dī/
seretōis. qz fili⁹ nō portat inīqra
tē pīs. quo ad aīam. Sed tertia
ps sunt illi q sunt raptōres z te/
nēt latrōes. ista ps perit cum to/
nīruo eterne dānatōis. Scds ā
gelus tuba cecinit z cecidit d
celo mons magn⁹ ardēs in mare
z tertia ps nauū interūt. qd per
naues nisi mercatores notant. q
rum tertia ps debet pīre in aīa.
Una ps est illa q vendit z emit si
ne dolo z dīrant. Alia ps q emūt
agros z vineas z oues z boues z
apēs z qd d deus dederit in his sē
ptēti. sicut fuerūt patriarche z p/
phete q sunt saluati. Sz tertia ps
q pit eternalit hī sūt q vendūt cū
fraude z dolo. vñ ps. Perdes oēs
q loquunt mendaciū. Terti⁹ an
gelus tuba cecinit z cecidit de ce/
lo magna stella in flumīe cui no/
mē absīnebiū. z inde aq amare fa/
cte sunt z hoīes mortui sunt ex a
qs. p hos nota laboratores z cō/
munē pplm. vīcz mechanicos q/
rū terti⁹ ps moriet in aq. Una ps
est q laborāt fidelit z nutriūt fili/
os suos z dant elemosynā suam
paupibz fm ps. Labores manu/
um tuar qz māducabīs. brīs es
Alia ps q bñ laborauerūt z de la
boribz cum hnt nēitatē seruiunt
deo z dant elemosynā paupibz et
frequentāt ecclīaz. Sed tertia ps
q moriet in aīa sunt mali oparo/
res q hoīes decipiūt z iurāt q sic
bonū cū sit malū. z sabbatū nō cu

stodiūt. Ista ps moriet. Quartus
angelus tuba cecinit z cecidit gn
do z pcussit tertiā ptē feni z terre
Per b nota rusticos q colūt ter/
rā. quoz simul tertia ps pit Una
ps est illa q colūt agrū fideliter z
primo non nocebūt. z dant deci/
mas. z dant elemosynā mendicā
tibz. Alia ps saluat qui custodiūt
sabbatū z vadūt dñicis diebz ad
ecclīam z seruiūt creatori z sūt pā
tīctes. hī saluant. Sed tertia ps
p grandinē eterne dānatōis de/
struit sicut sūt rustici q furantur
agrū z frumentū. primi z ad eccle
siam ire nolūt. anebriant rixant.
ista ps perit Quint⁹ angel⁹ tuba
cecinit z tertia ps solis z lune et
stellaz pcussa est. z p hoc notatur
stat⁹ psbiteroz z religiosoz q de
berēt lucere i ecclīa. sicut stelle sol
z luna. sed tertia ps pcutit. Una
ps que nō pcutit sunt tria vota
obseruātes. s. paupratē. castitatem
z obedientiā. Alia ps que saluat
sunt psbiteri deo deuote. horas ca
nonicas psoluētes. exempla bōa
dantes. z qd sup habēt de pben
dis elemosynas dātes distribuūt
hī saluant. Sed tertia ps vīcz in/
obediētes. luxuriose viuētes. dī/
uitias mag⁹ qz salutē aīe cupien/
tes. hī pcutiunt. Sext⁹ angel⁹ tu
ba cecinit z apūs ē fons abyssi z
exierūt locustae hntes loricas fer/
reas. dentes leonū. capillos mu
lierū. z terrā maculauerūt. Nic d
scribit stat⁹ huius mūdi. nam p
istas locustas notant supbi. q iā
portāt vestimēta locustarū lōgas

manicas vsq; ad terrā quasi vo-
lare volētes. sed nō ad celū. lori-
cas ferreas q; sunt indurati. ca-
pillis mulierū. q; mulieres iā vt
placeāt amatorib; mūdi alienos
crīes faciūt. z iuxta aures sicut a-
rietes cornua. z iste malus vsus
venit d̄ puteo abyssi ifernalis ad
quē tendūt. **Septim⁹** āgelus tu-
ba cecinit z audiuit iohes vocē d̄
celo clamantē factū ē z vidit mu-
liere stantē in aere amictā sole et
luna sub pedib; ei⁹. z coronā duo-
decim stellaz in capite ei⁹. **Nic d̄**
scribit stat⁹ iusto z. nā post tribu-
latōz maloz est pgregatio fidelū
q̄ vez solē iusticie xpm sunt secu-
ti. z luna sub pedib; q; terrena d̄
spiciūt. coronā duodecim stellaz
in capite. q; xij. articulos fidei te-
nuerūt. iō spūscūs purgat p in-
crepatōz. z vnusq;sq; in hac vita f̄
uet. vt tūc secure possz stare. **Ter-**
tio spūscūs rectificat p directōz
Et q; intētio portat vexillū in re-
gno vtrūq; z p̄scie. iō necesse est vt
spūscūs rectificet intentōz. Nā
q̄ttuor genera hoīm sunt in eccia
quoz intētio nō est recta z via p
quā ābulāt est curua. **Qui⁹** legi-
mus figurā **Prover. xxx. Salo-**
mō ait. **Tria** sūt mibi difficilima.
z q̄rtū penit⁹ ignoro. vicz viā ad-
le volāt. viā colubri sup terrā. vi-
am nauis in mari. z viā viri in a-
dolescētia sua. **Jō** depingebāt sa-
lomonē iudei introitu ip̄i tem-
pli in hūc modū. ipse sedebat in
throno regali z sup eum aquila
volās. ad quā ait. **Uia** aq̄le sequi

nolo. ad dexterā coluber. ad quez
ait. **Eius** viā sequi nolo. ad fini-
strā nauis p mare nauigans. ad
quā ait. **Viam** eius sequi nolo. in-
fra eum adolescēs inconstās. ad
quē ait. **Viam** eius sequi nolo ad
propositū q̄ttuor sunt genera ho-
minū in eccia quoz via nec intē-
tia est recta. **Primi** sunt hypocri-
te qui assimilant aquilis. **Nā** a-
quila volat in altis z tamē predā
capit in terris. ita hypocrite ap-
parent quasi aquile volantes. ta-
men sunt homines decipientes.
Secundi sunt mendaciū loquē-
tes. z verba discordie seminātes
isti assimilant colubris qui venē-
num discordie seminant inter cō-
cordiam. **Tertij** sunt verbis adu-
latorijs simulātes. hī assimulan-
tur nauibus p viam. nauis i me-
dio maris. sicut em nauis pertrā
sit mare z tamē vestigia nō pos-
sunt inueniri. ita multi gerūt mel
in ore z fel in corde. quorum nec
via nec intētio est recta. **Quarti**
sunt luxuriosi videlicet vir i ado-
lescētia qui est incōstans. s; cū
venerit spūscūs facit in his viāz
rectā z intencionē bonam. Facit
de hypocritis iustos. facit de adu-
latoribus pfectos. z facit de luxu-
riosis castos. **Ideo** petit ecclesia
in hymno quem hodie canimus
ad laudem scrīspūs. **Veni** crea-
tor spiritus mentes tuorum visi-
ta zc. Et sic patet q; spūscūs re-
ctificat intentōes hoīm. **Quarto**
dico q; grā spūscūi instruit p ifor-
matōez discipline scie z bonitatis.

Bermo

Un̄ ait David in ps̄. Bonitatē z disciplinā z sciām doce me. Un̄ Sap̄. Spūssctūs est oīm artifex z oīm habet virtutē. Sunt autē sepr̄ artes q̄s docet spūssctūs. q̄s multi virtutē in malū. Cuius legim⁹ figurā Gen̄. xij. Vidit pharao in spū calamū vnū i agro habentē sepr̄ spicas. Calam⁹ in agro est hō in mundo hīs sepr̄ artes q̄ ip̄m honoratū z gloriōsum faciūt oī mundo p̄ spūssctm̄ q̄ est artifex oīm habens sciām. Pr̄ia scia est grāmatica q̄ docet recte loqui. ille em̄ laudat a l̄atis q̄ dicit bonus grāmatic⁹. sed ille magis laudat a deo q̄ nullū decipit. veritatē sp̄tinet. q̄ deus veritas est. Sc̄da scia est phisica. q̄ docet circa naturalia vīz herbas arbores z aliq̄s lapides p̄ciosos zc̄. z ille multū laudat a mūdo q̄ talē scit sciām. sed ille laudat magis a dō z angel. z est corā illis bon⁹ phisicus q̄ creatorē in creaturā cognoscit z gr̄as agit q̄ ip̄m dñm p̄stituit oīm creaturarū mūdi. Tercia scia est geometria. q̄ docet mēsurare. vt multi subtiliter sciunt mēsurare altitudines turrium z montiū. z pfunditatē maris inuestigare. z p̄ circulos oīa subtiliter ordinare. ille multū laudat i mūdo. sed ille magis quē docet spūssctūs z facit geometriā. q̄ quotiē die mēsurat t̄ps a deo sibi imp̄sum q̄ nō inutiliter p̄sumat. z mēsurat in corde bona opa z mala. vt valeat reddere rōem. Quarta scia est theologia. que docet sacrā

xxvii

scripturā vt bibliā. euāgelia. z oēs libros sacre scripture. z isti q̄ istā sciām sciūt multū laudant. Sed tñ multi sunt q̄ sunt theologi et oīm bibliā z libros sciūt z seip̄os nesciūt. ideo docet spūssctūs hominē vt seip̄m cognoscat. z multi sunt q̄ solū sciunt vnū. Pat̄ noster. z aue maria. z magis laudantur q̄ magni theologi. vñ Aug. In die iudicij surgūt indocti z cōdemnabunt nos doctos. Quinta scia est musica docēs p̄fecte et subtiliter cantare. z ille multū laudat a mūdo. q̄ est bon⁹ musicus. sed ille magis laudat a deo z angelis q̄ scit deuote orare. elemosynā dare z ieiunare. q̄ nō n̄ clamor s̄ amor sonat in aure dei. nō vox s̄ votū. nō cordula sed cor deuotus. Sexta scia est rethorica. q̄ docet hominem bñ scribere p̄fecte z ornate loq̄ z dictare. z ille bñ laudat. sed illi plus laudat quem spūssctūs oīa docet. verba dei scribere in corde suo z facere illd̄ qd̄ placet suo creatori. sicut d̄r de b̄rā virgine. Oīa v̄ba xp̄i p̄ferēs in corde tuo tanq̄ in libro. Septima scia est astronomia. q̄ docet dinumerare cursuz solis z lune z stellaz inuestigare. z ille multū laudat a mūdo. sed ille plus laudat quē docet spūssctūs stellas inspicere solē et lunā vt creatorē laudet si placeret deo sp̄ laudare optaret. z ponit oīm volūtatē suā ad volūtatē dei si pluit pluatur. si sol lucet luceat. Et cogitat ecce quanta pulchritudo est in celo. superiori. ex q̄ cāra

Sermo

xxviii

septē artes vel scientias docet vti
spūscritus ad laudē z honores dei
tunc in vno calamo stant septem
spice plene virtutibz. Ideo p̄z q̄
spūscritus docet z informat.

Seria sc̄da. Sermo. xxviii.

Ux vēit

in mundū Johan. iij.

Tria sunt signa veri
amoris vni⁹ ad alterū. Prīmū ē
instructio in agendis q̄d agere et
vivere debeat. vñ Eccl̄i. viij. Filij ti
bi sunt erudi illos. Sc̄dm ē sub
uentio in rebz necessarijs Eccl̄i.
xxix. Perde pecuniā p̄pter amicū
tuū. z in necessitate illius nō ab/
scondas eā. Tertiū vt si necesse
fuerit q̄ etiā p̄pter amicū suū ex/
pōat se in piculū mortis. vñ De
ster. iij. tradā me morti. p̄ vobis.
Ita tria signa veri amoris ostē/
dit p̄ circa gen⁹ humanū q̄ nos p̄
spūscritū docuit quē misit in anti
qua lege p̄phetis vt pplm erudi/
rēt z in noua lege apl̄is vt mun
dū docerēt tanq̄ filios dei. Item
oīa creauit in creatione p̄pter nos.
Itaq̄ creauit solē z lunā p̄pter nos
z creauit aīalia p̄pter nos. Vñ ip
se ait in ps̄. Nūquid manducabo
carnes chauroz aut sanguinē hir
coz potabo. q̄ non p̄pter me sed p̄
pter te creauit illa. Itē filium suū
p̄pter nos tanq̄ seipsum nō solū
exposuit piculo mortis s̄z in mor
tē amarissimā. z de h̄ d̄r in euan/
gelio. In illo tpe dixit ihs dīcipu
lis suis. Sic de⁹ dilexit munduz
vt filiū suū vnigenitū daret pro

hoīe. vt oīs qui credit in illū non
pereat in aīa. sed habeat vitā eter
nam. Non em̄ misit de⁹ filiū suū
in mundū vt p̄demnet hoīez.
sed vt saluet hō p̄ ipsum q̄ credit
in eum nō p̄demnat. q̄ aut nō cre
dit iam p̄denatus est ad mortē et
nā. qz non credit in noīe vni geni
ti filij dei. h̄ aut est iudiciū p̄dena
tionis. qz lux venit in mundū. et
dilexerūt hoīes mag⁹ tenebras q̄
lucē. Tenebre aut sunt eoz ope/
ra mala. oīs em̄ q̄ male agit odit
lucē. z nō venit ad lucē. vt non ar
guant̄ opa eius. Qui aut facit ve
ritatē venit ad lucē vt manifestent̄
opa eius. qz in deo facta sunt. Ad
thema. Lux venit in mundū. No
ta q̄ quadruplex est lux. Prima
lux est xp̄s. sc̄da lux est gr̄a spūsc̄a
cti. tertia lux est hō iust⁹. quarta
lux est gl̄ia eterna. Pr̄io dico q̄
xp̄s filius dei vīui missus in hūc
mundū. p̄ nobis d̄r lux z h̄ p̄pter
multa. Primo qz lux habet altio
rem locū in creaturis. vt p̄z i stel
lis luna z sole. q̄ stant sup oīa ele
mēta locata. ita xp̄s excellentiorē
locū habet sup oēs choros ange
loz z sup oēs electos in celo. Vñ
dicit apl̄s. Seder ad dexterā dei
patris oīpotētis. Et ip̄e ait Eccl̄i.
xxiij. Ego in altissimis habito. et
thron⁹ meus in colūna nubis. se
cūdo d̄r lux filius dei. qz sine luce
hō non pōt bona facere. sic sine
xp̄o hō non pōt facere opameri/
toria. vñ ip̄e ait in euāgelio Job.
xv. Sine me nihil potest⁹ facere.
Tercio d̄r lux xp̄s qz mundū illu

minat suis doctrinis. meritis. et ex
emplis. Un̄ ait Jo. viij. Ego sum
lux mūdi q̄ sequit̄ me nō ambu-
lat in tenebris. s̄z habebit lumē vi-
te. Nui⁹ figurā legimus Gen. i.
Terra erat inanis et vacua et te-
nebre erāt sup̄ faciē abyssi. Dixit
q̄ de⁹ añ creationē oīm creatura-
rū. Fiat lux et facta est lux. et vidit
de⁹ q̄ esset valde bōa et terra ger-
minavit herbā virentē et fructus
multiplicē fm̄ species suas. Ita
spūaliter hūana natura p̄ pccm̄
fuit lapsa ī tenebris et vmbra mor-
tis q̄ nō nisi spinas et tribulos
germinavit vicioz. Un̄ videm⁹ q̄
terra carēs luce sterilis ē. et nisi spi-
nas et tribulos pfert. Erāt igit̄ su-
pficies cordis nr̄i tenebre. et iō fa-
cti fueram⁹ velut abyssi. et iō non
poterat ppter abyssum nostrorū
pccōz et vicioz deus videre sup̄
faciē aīe. sed pat̄ in diuinis vidēs
nr̄as tenebras dixit. Fiat lux in
mūdo. qm̄. i. misit filiū suū vnige-
nitū ibm̄ xpm̄ in vterū v̄ginis. et
lux luceat in mūdo qm̄ xps̄ exiuit
de vtero v̄ginis et mundū illumi-
navit. et terra. i. bō de terra germi-
navit herbā virentē et fructū fm̄
species suas. i. v̄rutes diuersas.
mediāte xpo. Un̄ ait Aug. in li. de
spū et aīa. Erat inq̄t nubes tene-
brosa añ oculos meos et in tene-
bris ābulavi. s̄z venit illuminator
me⁹ et deduxit me de tenebris ī lu-
cē. et sic pr̄z q̄ xps̄ ē lux tenēs sup̄
mū locū. et sine xpo nihil meritorie
possum⁹ opari. Scdo gr̄a spūssā
cti d̄z lux. vñ dicit xps̄ in euange-
lio Jo. xij. Dum lucē habetis cre-

dite in lucē. vt filij lucis sitis. naz
videm⁹ qm̄ hō est in tenebris non
pcipit q̄ sibi sunt nociua vtrū ipe
vel longe sint. Posset em̄ hō in te-
nebris dormire inf̄ serpētes vene-
nosos q̄ nesciret. sed qm̄ lux veni-
ret cognosceret q̄ fuit in magnō
piculo. ita pccōz existēs in morta-
lib⁹ pccis dormit et ambulat in te-
nebris inter vermes p̄scie et inter
serpētes demonū. et hoc agnosce-
re nō pōt nisi mediāte gr̄a spūssā
Nui⁹ legim⁹ figurā Act. xij. Pe-
trus erat in tenebris. et oīs ppl̄s
iudeoz expectabat vt educeret et
interficeret. s̄z venit āgelus quem
misit dñs et eduxit eū dicēs. Sur-
ge sequere me. et surgēs secut⁹ est
eū. et ceciderūt cathene de manib⁹
suis. et p̄transiit portā ferreā. et po-
stea ait. nunc scio vere qz misit do-
minus angelū suū et liberauit me
de tenebris et de oī expectatione
plebis iudeoz. Ita moraliter pec-
cator est vinc⁹ cathenis pccōz.
et solui non pōt qz tenebre sunt in
habiraculo cordis. expectat eum
ppl̄s infernoz vt tradat̄ ad eter-
nam mortē. sed mittit dñs spm̄
scm̄ vt surgat et sequat̄ eum ex-
tra portā ferreā. et dum surgit per
pccī cōfessionē soluit cathenā vi-
cioz qm̄ sacerdos ponit manū su-
pra caput eius et restituit in pristī-
nā gr̄am. tunc vadēs bene pōt co-
gitare retrosum ad vicia dicens
Nūc scio vere qz misit dñs gr̄am
spūssā. et liberat⁹ sum ab oī expe-
ctatione plebis infernorum. qz si
mortuus essem in talibus pccis
eternaliter damnatus fuisset. vñ

Sermo

xxviii

Aug. in soliloquio. Conuersus vi/
di tenebras in quibus fuerat et aby/
sum peccatorum in quo iacuerat et te/
nebris in quibus celum non vidi nec
me cognoui. et te dominum dereliqui qui
es lux vera. Et sic patet quod gratia spiritus
sancti dicitur lux. ideo lux venit in mun/
dum. Tercio iustus homo dicitur lux. unde
Mat. v. dominus dixit ad discipulos
et ad omnes iustos. Vos estis lux mundi.
quare. quia lux multiplicat fructus.
Quanto enim terra magis ha/
bet de luce tanto plus habet de fru/
ctibus bonis. unde aliquae valles ubi
non est lux ibi non est fructus. Item lux
multo plus conicit alijs quam sibi ipsi
ita iustus conicit gratiam sibi a deo da/
tam alijs cum dilectione. unde ait
Sap. vii. Gratiam quam habeo sine in/
uidia conico. et honestatem illam non
abscondo. Item manifestat seipsum. non
est necesse lucem abscondere. sed
ponit supra candelabrum. ita christus
posuit fideles in sancta ecclesia. ubi a/
lii videant eorum bona opera et per/
uocentur ad similia. unde ait Mat. h.
v. Sic luceant opera vestra bona ut
videntes glorificent patrem vestrum qui
in celis est. Item quia lux lucet ad mul/
tas immundicias mundi. ut patet
de sole et tamen non maculat. ita iustus
homo inter infideles peccatores predicat
verbum dei et multos peccatores videt
et superbos mundi et tamen inde non ma/
culat in conscientia nec in anima. Unde pau/
lus scribit ad Thimotheum disci/
pulum suum dicens. i. Thimo. iiii. Exe/
plum esto fidelium in verbo. in con/
uersatione. et cetera. Et ad Tychicum. i. In

omnibus te ipsum prebe exemplum
bonorum operum. Et petrus in ca/
nonica sua. i. Pe. ii. Conuersatio
nem vestram inter gentes haben/
tes bonam. ut emendentur qui vos
videant. Huius legimus figuram
Exo. xxvii. Dominus precepit moysi et
suis successoribus quod semper de/
beret esse in tabernaculo vel in tem/
plo lucerna ardens et nunquam extin/
gui. quam presbiter templi debe/
ret nutrire quod non exstingueretur
oleum infundendo. Propterea
habet ecclesia ex antiqua lege quod in
omnibus ecclesijs cathedralibus
et religiosorum habent lucernas
vel lampades que nunquam debent
extingui. Ita spiritualiter lumen
iusticie iusti hominis nunquam de/
bet extingui in templo conscien/
tie ut anima videat opera deifica
et semper debet infundi oleum pi/
etatis ut non extinguatur. et tunc
talis iustus in cuius corde est la/
pas charitatis. et infunditur oleum
humilitatis. debet commu/
nicare omnibus intrantibus ec/
clesiam suum lumen per exem/
pla bona instructiones bonas et
per orationes deuotas. sic lux. id
est iustus multiplicat fructus bo/
norum operum et multum prodest
ad laudem dei. Unde Gregorius
Illa virtus plures edificat et no/
bis gloriam eternam ministrat.
que in humilitate nutrimentum
habet. ut patet de virginibus quoniam
et prudentibus qui habuerunt lampades
ardentes. id est intrasse sunt

Sermo

xxxix

ad ianuā vite eterne. s3 quinq3 fa-
tue non hñtes lampades chari-
tatis. nō oleū humilitatis expul-
se sunt z porte clause sunt añ eas
Et sic p3 qz hō iustus d3 lux. iōve-
nit lux in mundū. Quarto lux d3
glā eterna. Esa. lx. Erit dñs pplo
suo glā in lucē sempiternā. Et rō
ē. qz lux mīstrat vitā. ita glā etna
mīstrat vitā eternā. ideo ait in ps
Emitte lucē tuā z veritatē tuam
ip̄a me deduxerūt z adduxerunt
in montē sc̄m tuū. Itē qz lux leti-
ficat. vt p3 de aulib3 q̄ sedent ī te-
nebris z nō letant. sed adueniēte
luce tunc cantāt z letant. ita anīe
electoz hic in tenebris mundi n̄
sunt lete. sed veniētes ad lucē et-
nā gaudent z letant. Nuius legi-
mus figurā Ezech. xlviij. dicit Eze-
chiel. Vidi z ecce aque egrediebāt
sub limīe dom⁹ dei vbi erat clari-
tas imensa. z aq̄ descendebāt ī tē-
plū. z facies dom⁹ versa fuit ī ori-
entē. z aque splendebāt vt cristal-
lus cui⁹ imper⁹ fluminis letifi-
cat ciuitatē dei Itē moralit̄ p hāc
aquā egredientē de domo dei vbi
tanta fuit lux claritat⁹ nota gau-
diū electoz. nā fluis ei⁹ imper⁹ le-
tificat ciuitatē dei. i. vitā eternā
vbi oēs gaudēt. vñ ait Sap. x. De-
di iust⁹ z elect⁹ claritatē eternā. vt
luceāt corā deo in lumīe viuentiū
Feria tertia. Sermo. xxxix.

Go sūosti

um. p me si q̄s introie-
rit saluabit Jo. x. Vñ
notādū qz deus pat̄ ab initio du-

os ordines tanq̄ in duob3 clau-
stris ordinauit. vnū paradīsū ter-
restre. aliū in celo. Sed de clau-
stro innocentie apostatauit hō-
mo qñ expulsus ppter pctm̄ fu-
it de paradiso. de claustro supiori a-
postatauit angelus lucifer cū su-
is. Sed de⁹ p̄ misit ppriū filiū
vt reuocaret hōiem tāq̄ ouē errā-
tē sine pastore. Vñ dauid. Erraui
sicut ouis q̄ perit. Sed quare nō
reuocauit apostatā q̄ cecidit d su-
p̄mo ordine. s. luciferū cum suis
Rō est qz hō erat fragilis nature
qz de terra format⁹. ideo mag⁹ ei
cōpariebat. Ergo hō petiuit hu-
militer deū patrē p reuocatōe z li-
beratōe vt p3 de sc̄tis patriarchis
z pphetis. S3 de humilitate de-
monis null⁹ legit. qz indurac⁹ ē
in sua supbia qz noluit se hūilia-
re erga suū creatorē. sicut legit de
scō machario abbate q̄ orauit p d-
monib3 vt eos reciperet ad grāz
z cōpariebat eoz miserie. Rñdit
ei deus. Si vellēt se humiliare et
veniā petere recipem eos ad grāz
Tunc postea appuit ei dyabolus
interrogans eum quid rñderit ei
dñs dixit. Si velles te humiliā-
re z veniā petere. Rñdit dyabo-
lus. Hoc nullo modo faciā. s3 de-
us debet se corā nobis humiliare
qz iniuriā nobis fecit. Et ergo xp̄s
solū nobis missus est ad illos re-
uocandos q̄ se humiliāt z pñiaz
agunt z isti p̄tinet ad zgregatōes
diuine hereditatis ad quā sumus
vocati. z hoc p3 in euāgelio hodi-
erno. Dixit ihs disci. suis. Amen

Bermo

xxxix

amē dico vobis .i. vere. Qui non intrat p ostiū humilitatis in oī le 2gregatōis fidelīū sed aliunde vīz p viā supbie z incredulitatis ascēdit. ille est fur z latro. q̄ autēz intrat p ostiū vere fidei huic ostia rius apit. q̄ est xps. z oues. i. fideles quos reuocauit audiet vocē eius. i. sue p̄dicatōis. z p̄prias o ues q̄s p̄mit? vocauit. videlicz. duodecim aplos vocat nomina tim z ipas educit. z cum p̄prias oues. i. aplos emiseric vadit ante eas p spm̄scrm̄ eos 2fortando. et vocē eius audiūt z sequunt. alie nū non sequunt. i. dyabolī insidi as. sed fugiūt ab eo. qz non noue rūt vocē alienoz. hoc puerbiū dī xit eis ihs de reuocatōe humilita tis. Illi nō intellexerūt euz qd lo q̄bat eis. Itē dixit eis. Amē amen dico vobis. i. vere. Ego sum ostiū Dēs quotq̄t añ me fuerūt fures sunt z latrones. sicut sunt dyabo lus z mund?. Sed nō audierunt eos oues. i. scī p̄phete. z electi dei. Per me si q̄s introierit saluabit. z pascua inueniet. siue egrediēdo siue ingrediēdo. egrediēdo de hoc mūdo ad p̄tem. Fur. i. dyabolus nō venit nisi vt mactet z furet o ues z pdat 2dēnando. Ego veni. vt vitā habeāt z abūdanti? habe ant post hanc vitā in eternitate. Ad thema. Ego sum ostiū. p me si q̄s introierit saluabit. Jo. x. Sūt ei q̄tuor ptes mōi q̄ hūt suas por tas. oriēs hz tres. occidēs hz tres Meridional tres Septētrional tres. Per has tres portas optet nos intrare in gaudiū celest. gau

diū. Huius figurā legim? Apoc. xxi. Venit ad me vn? de septē an gelis z dixit mibi. veni ostendā tī bi ciuitatē nouā hierusalē supnaz z claritatē eius splendentē. z lapi des p̄ciosi erant in circuitu eius z habebat murū altū. z portas. xij tres ab oriente. tres ab occidente tres ab austro. tres ab aqlone. ita spūaliter p hanc ciuitatē hierusa lem nouā nota celestē patriā. cui? claritatis lumē est ita magnū qd splēdet a facie dei qz non indiget sole neqz luna. Mui? eius altus. qz neqz clamor neqz mor? neqz di scordia pnt intrare. habet hec ci uitas duodecim portas p quas oportet vnūquēqz intrare. P̄ria ps illi? ciuitatē est oriēs. z hz tres portas ab oriēte que vocat nati uitas hoīs. Nam p primā portas trāsit hō cum nascit in mundum nudus paup. z in miseria z in do lore. vñ ait Job. i. Nud? egressus sum ab ytero m̄ris mee. z nud? re uertar illuc. Int oēs em̄ creatu ras paupior nascit hō. mendicat etem lanā de oue. linū de terra. co riū de equo vl? boue. p̄sces de aq̄ z sic de alijs. z sic in pauprate nu ditate. z miseria intrat p portā p mā. Scda ab oriēte natiuitatē est porta baptisimat. q̄ ē ianua z por ta salut. Primo em̄ qñ homo p illā trāsit ibi absoluit ab oībz pec caris originalibz. z ibidē renūciat z abnegat dyabolo z pompis ei. z faciat omagiū ipsi deo z angelis eius. vñ Aug. Baptisim? est pma porta grē z mie z oīm sacroz p̄ri mus itroic. Tercia porta ab ori

ente est confirmatio. vñ confirmatio a sanctis patribus instituta est. quia quoniam homo incipit florere in virtutibus a tribus statim impugnat. videlicet. dyabolo. mundo. et propria carne. sed debet confirmari in omni bono sicut episcopus supra sanctum oleum et crisma multas legit benedictiones ut illa confirmatio fiat hominis defensio contra demonem. mundum. et carnem. Et hec confirmatio venit ex antiqua lege. Nam legimus. i. Regum. ix. quoniam filii israel intrauerunt terram promissionis per mare rubrum et per iordanem ad possidendam eam fuerunt multipliciter impugnati ab inimicis. Sed venerunt seniores ad prophetam domini samuelem et petierunt. ut vngeret eis regem qui orauit dominum ut mitteret sibi unum quem vngeret eis et misit sibi dominus Saul iuuenem fortis et elegantis forme et stature. quem prophetam duxit per portas tabernaculi et in cornu altaris ungebat ipsum crismate in regem dei. pugnat fortiter bella que tibi eueniunt. Ita spiritus literaliter quoniam homo venit primo per duas portas natiuitatis et iordanis baptismatis et in mundo incipit florere. tunc multis impugnatibus tribulatur. nunc a mundo. nunc a dyabolo. nunc a propria carne debet duci ad episcopum ut vngatur ipsum in regem virtutum ut viriliter pugnet contra vicia. et cum dyabolus videt quod crismate est unctus tanquam rex fugit. idcirco a sanctis patribus et prophetis noue legis est hec confirmatio inuenta. et sic pertransiuit homo per tres portas. Secunda per ciuitatem iherusalem habet tres portas. et fuit a quo per istam portam transiit ad infernum. quia ait Dicitur

re. ab aqilone pandet omne malum quoniam enim homo peccat mortaliter tunc vadit ad portas eterne damnationis debet igitur peccator reuerti de portis peccatorum et ire per tres portas que vadunt ad ciuitatem iherusalem Prima est portio cordis. Nam secundum doctores portio est dolor voluntarie assumptus pro peccatis cum proposito confitendi et satisfaciendi. Nam quoniam homo habet veram portio cordis. tunc vadit per primam portam. Unde anima deuota dicit in Lamentationum. vii. Verbe bone dederunt odorem in portis i. bone cogitationes de peccatis. Secunda porta ab aqilone est confessio oris. vñ secundum Ray. Confessio est legitima coram sacerdote peccati declaratio. Augustinus in libro de penitentia. Confessio est salutaris. dissipatrix vicio. restauratrix virtutum. oppugnatrice demonum. Quid plura obstruit os inferni et portas aperit paradisi. vñ quoniam homo pure confitetur omnia peccata que vnquam fecit. et absoluitur a confessore. tunc vadit per secundam portam ad ciuitatem iherusalem Unam ait in psalmo. Introite portas eius in confessione. Tertia porta ab aqilone. idcirco a peccatis est porta satisfactoris. Satisfacere quod sit Anselmus in libro. iiii. Cur deus homo. Satisfacere est deo honorem debitum reddere. Et Ray. Satisfactio consistit in tribus. scilicet oratione. elemosyna. et elemosyna. per orationem homo satisfacere potest superbia. per ieiunium concupiscentiam. per elemosynam auariciam. quia per ieiunium homo ordiatur in seipso. per elemosynam ad proximum. per orationem in deum. Nam quoniam homo penitus sibi iniunctam impleuit. tunc iuit per tertiam portam de peccatis. Unum Esaias. xxi. Ape

rite portas et ingredietur gēs iusta.
Tercia ps ciuitatis ē ab occidēte. et
B significat mortē hoīs. nā ibi sol
occidit. i. vita nra subit⁹ terrā et h
ps habet tres portas p q̄s hō va
dit in mortē. Prīa porta ē amariss
sime mortis. Nā aīa hoīs egredit⁹ d
mortē p amarissimā sepatōz sicut
videm⁹ q̄ in sepatōe aīe oīa mē/
bra patiunt⁹. oculi etiā vertunt⁹. et
sic tunc aīa vadit ad primā portā
occidentālē. de ista porta dī i ps.
Appropinquerūt vsq; ad portas
mortis. Scda porta est qm̄ aīa iudi
cat⁹ in ictu oculi qm̄ angeli veniūt
et adducunt bona opa ei⁹. et demo
nes opa mala. et qm̄ iudicat⁹ ad sal
uandū p eternā vitā. tūc bñ p̄t ve
rificari illud i puerbys vl. c. Lau
dēt eū in portis opa ei⁹. qz opa eo/
rū sequunt⁹ illos. Tercia porta ē
purgatorij. p quā aliq̄s hoīes o/
portet p̄rāsire. s; tñ aliq̄ non diu
ibi manēt. s; aliq̄ valdē diu ibi ma
nēt Qui clamāt istd Job. xix. Mi
seremī mei misemī mei saltē vos
amici mei. succurrite mihi vt cito
possim trāsire p hāc portā purga
torij. De ist⁹ ait Job. xxxviij. Nun
qd apte sunt tibi porte mortis. et
ostia tenebrosa vidisti i purgato
rio. tūc p penas q̄s ibi patit⁹ fran
git portas ferreas. De quib; i ps.
Lōtriuit portas ereas et vectes fer
reos pfregit. Quarta ps ciuitatis
iherl̄m fuit ab austro. et habuit por/
tas tres. De porte sūt itroitu⁹ ad
eternū gaudiū. Prim⁹ est introi/
tus ad felicitatē oīuz electoz. nā
qm̄ intrat pfortiū eoz tunc ibit p

primā portā. Un legim⁹ figurā in
li. Judith. xij. q̄ dñā Judith exi/
uit de nocte ciuitatē bethuliā cum
sua ācilla et iuit vias tenebrosas et
deuicit holofernē. et tunc d mane
venit ad portas ciuitatis et ait. Ape
rite nobis portas qz nobiscuz est
deus. Ita spūaliter aīa egrediēs
de corpe p vias tenebrosas pur/
gatorij vincit holofernē. i. dyabo
lum qui aīam multum vexat in
purgatorio. donec ipsa satisfaci/
at ibi pzo omībus peccatis suis.
tunc aīa purgata et victo holofer
ne. i. dyabolo potest bñ dicere ad
angelos. Aperite nobis portas re
gni celestis. quia nobiscum est de
us. Vicimus em̄ holofernē et om
nes penas mundi et purgatorij. et
sic ibit per primā portam. Secū/
da porta est virgo gloriosa quam
videt velut reginam celoz et do/
minam angelorum. que est por/
ta misericordie. p quam peccato
res possunt intrare. Unde de ea
canit ecclesia. Tu reg⁹ alti ianua
et porta luc⁹ fulgida. tu virgo ma
ria. Tercia porta est altissimedei
tatis apparētia et claritatis reful
gentia. que aperit⁹ quando hō cla
rificatus deus videbit facie ad fa
ciē. de ista porta dicit⁹ in ps. Nec
porta dñi iusti intrabunt p eam.
Per hanc igitur portam si quis
introierit saluabitur et pascua in
ueniet. id est delectationem in di
uina facie. Ergo ad thema. Ego
sum ostium. per me si quis intro
ierit saluabitur. Quod nobis cō
cedat pater et filius zc.

Sermo

De sancta trinitate. Ser. xl.

Altitudo

o diuitiarum sapientie et scientie dei quod incognitum et inuestigabile sunt vestigia eius. et inuestigabiles vias eius. ad Ro. xi. quod Aristoteles ait. Omnes homines naturaliter scire desiderant multarum rerum differentias. tam aliquam res sunt que nullus hominum plane inuestigare valet. que sunt trium personarum unitas. et tamen trinitas. nam multi voluerunt scire ad plenum et ascenderunt multos montes. et descendere valles. et quanto profundius inuestigabant et quanto altius cogitabant tanto minus scire ad perfectam notitiam poterant. ideo ait David in psalmo. Defecerunt scrutantes scrutinea. Accedat homo ad cor altius. videlicet cogitando. et exaltabit deus in templum. Debemus tamen laudare tria opera trium personarum que videmus manifeste. Primo opus patris que creauit celum et terram. Unde ait Augustinus. Si tale creatorem videre que tale terram et tale celum posset creare vellem dicere que esset pater. Secundo opus filii sui redemptionis que nos redemit suo pretioso sanguine ut testimonium nobis preberet que viderunt et audierunt. Tercio opus spiritus sancti sue illuminationis. que illuminat corda sanctorum prophetarum ut per se manifeste in signis et miraculis. Sed quod hi tres unus sunt et tamen tres sunt hoc nullus perfecte scire potest. quod nimis profunde facte sunt cogitationes eius. Vir insipiens non cognoscet. et stultus non intelliget hec. nec sapiens huius mundi. Sed post

xl

hanc vitam videbimus eum facie ad faciem. Ideo ait Paulus apostolus in themate. o altitudo diuitiarum et scientie. Nota quod quattuor sunt inuestiganda de trinitate. Primo quod sit in veteri testamento declarata. Secundo quod sit in nouo testamento vel lege demonstrata. Tercio quod sit in naturis rerum manifestata. Quarto quod si quod sit confirmata. Primo dico quod beata trinitas potest a nobis inuestigari quod sit in veteri testamento declarata. Et hoc quod duplici ratione. Nam primum testimonium fuit Isaias qui vidit dominum sedentem super solium excelsum et eleuatum. quem adorauit omnis terra. et duo angeli stabant ex utraque parte et clamabant. sanctus sanctus dominus deus sabaoth. et hoc est testimonium primum. Secundum testimonium antiquae legis est Abraham patriarche qui sedit in ostio tabernaculi et vidit tres stantes apud eum. tres vidit et unum adorauit. Nec ostensio fuit sibi reuelata. Nam vidit tres personas et tamen nisi unam personam adorauit. et petiuit et exaudita est oratio eius. quod dicitur. Tres sunt persone in diuinis. sed tamen unus est adorandus. et quis distincta sunt opera tamen est unus deus. Tercium testimonium antiquae legis est David propheta in psalmo. dicens. Benedicat nos deus deus noster. et benedicat nos deus et metuetur eum omnes fines terre. In illa auctoritate manifeste ostendit trinitatem personarum et unitatem eorum. Unde ait. Benedicat nos deus pater noster benedicat nos deus filius benedicat nos deus spiritus sanctus. Ecce manifeste ponit tres personas. sed

vnitate apte exprimit i vltimo vbi
 dicit. Et metuāt euz oēs fines ter
 re. Quartū atque legis est ipi⁹ sa
 piētis q dicit Eccl̃i. xliij. Sol tri
 plr exurit montes. p mōtes intel
 ligunt chozi āgeloz. vt ait in ps̃.
 Montes in circuitu ei⁹. Nā pat
 sua claritate deitāt exiuit mōtes
 āgeloz igne diuine claritat. filius
 exurit mōtes. i. p̃tēplatiuos ra
 dio p̃tēplatois. Spūsc̃tū cō
 burit mōtes z exurit mentes sc̃to
 rum eos in sapia sua illustrādo. z
 sic q̃druplex testimoniū habem⁹
 de trinitate antique legis q̃uis i
 uestigabiles sunt vie eius. Sc̃do
 beatā trinitas a nobis pōt inuesti
 gari quō sit i noua lege demōstra
 ta. z hoc s̃l̃r quadruplici rōe. Pri
 mū testimoniū trinitat. noue le
 gis est xp̃i dñi dicētis Mat. vlt.
 Dixit dñs ad discip̃los qñ celos
 voluit ascēdere. Ite in orbem vni
 uersum z p̃dicare euāgeliū oī crea
 ture. i. hoī baptisantes eos. in no
 mine p̃ris z filiū z spūsc̃tū. vbi mā
 feste exprimit trinitatē. Et dic̃ beāt
 Philippus ad ihm. Dñe ostende
 nobis p̃tem z sufficit nobis. Re
 spondit dñs. Philippe. ego z pat
 vnū sum⁹. q̃ videt me videt z pa
 trē meū. z sp̃m̃sc̃tū mittā vobis;
 a p̃te z filio p̃cedentē. Sc̃dm̃ te
 stimoniū est Joh̃is euāgeliste. vñ
 dicit in Apõc. iij. Uidi añ thronū
 q̃rtuor aialia z in circuitu throni
 angeli die ac nocte cantabāt. sc̃l̃s
 sanctus sc̃tū dñs de⁹ om̃ipotēs
 q̃ est q̃ erat z q̃ ventur⁹ est. sanct⁹
 pater oīpotens. q̃ erat ab eterno.

sc̃tū filius dñs qui venturus ē
 iudicare viuos z mortuos z sp̃i
 ritusc̃tū qui illuminator. p̃sola
 tor. viuificator. z inflātor cor
 dis hoīs. in om̃i ope bono. Terti
 um testimoniū ē Pauli apostoli
 dicētis Rom. xj. Ex ip̃o z p̃ ip̃m z
 in ip̃o sunt om̃ia. Ex ip̃o tanq̃ a
 patre creaturarum oīuz creatore
 p̃ ip̃m tanq̃ p̃ filium oīm redem
 ptorē. in ip̃o tanq̃ in spūsancto
 sunt om̃ia distincta ordinata z il
 luminata creata p̃ p̃tem z illumi
 nata p̃ sp̃itūsanctum. z redem
 pta p̃ filiū. Quartū testimoniū est
 de canonica Iohannis Joh. v. q̃
 dicit. Tres sunt qui testimoniū
 dant in celo. pater verbū z sp̃i
 ritusc̃tū. z hi tres vnū sunt. In
 his verbis describit diuinarum
 p̃sonaz distinctio. z hoc ibi. Tres
 sunt qui testimoniū dant in celo.
 Sc̃do p̃sonarū vnitas z hoc ibi.
 hi tres vnū sunt. In his excludit
 error hereticorū quorundā q̃ di
 cunt q̃ non sunt tres p̃sone in di
 uinis. sed pater cū vult est fili⁹. et
 filius cum vult est pater. spūsc̃tū
 cum vult est filius. Et ideo dicit.
 Tres sunt. z hi tres vnū sunt. Et
 sic patet testimoniū quod inuesti
 gari pōt noue legis Tercio beata
 trinitas pōt a nobis inuestigari i
 rebus visibilibz z hoc s̃l̃r in quā
 tuor. Primo in sole splēdente. qz
 sicut in sole naturali oculus no
 ster videt tria. s. quātitatē splēdo
 rem. z ignē. Ita in tribz p̃sonis tā
 tm̃ vna est essentia. Rotūditas
 quātitatis significat p̃tem. qz id

qđ est rotundū nō habet principi
um neq; finē. Splēdor solis signi
ficat filiū seu psonā filiū q̄ est splē
dor a p̄e pcedens sicut lumē de
lumine. Ignis solis significat ig
nē spūsc̄i q̄ missus est aplis ī spe
cie ignis. q; sicut sol habet inflā
mare vt germinet. ita ignis spūsc̄i
sc̄i. Scđo pōt in speculo visibili
demōstrari. Nā qñcūq; speculum
magñū fuerit in se. tñ in eo nō re
splēdet nisi vna imago. sed si diui
dis speculū in tres ptes in q̄libet
pte apparet eadē imago. Ita ī spe
culo eterno ip̄ius trinitat̄ videt̄
imago vna deitat̄. z tñ s̄ ibi tres
psone. z in q̄libet psōa refulget si
cut in alia. Tercio pōt oñdi in fō
te fluēte. nā sicut fons fluēs emit
tit riuulū z de riuulo q̄ pcedit de
fonte. fit pgregatio aquarū. q̄ la
uat mūdā z potat. ita p̄i est fons
z origo oīm creaturaz. Unde ps̄.
Sitiuit aīa mea ad deū fontē vi
uū qñ veniā z appa. zc̄. Sicut de
fonte riuul⁹ sic fili⁹ a p̄e. Sic aq̄
rū pgregatio pcedit de fonte z de
riuo. ita pcedit ab vtrīq; psonis
aqua spūsc̄i hoīes lauās. mūdās
z creās. Un̄ Ezech. xxxvj. Effun
dā sup vos aquā mūdā z mūdā
bimini ab oībz inqnamētis v̄is.
Quarto demōstrat̄ brā trinitas ī
re visibili. sicut in vite. Nā vit̄ h̄
frondes. flores z fruct⁹. ita aīa hu
mana ad imaginez dei creata. sic
ptz B̄n. j. faciam⁹ hoīez ad ima
ginē nr̄am. Nisi ibi fuisset brā tri
nitas. dixisset vtrīq;. Faciā hoīem
zc̄. Et sicut bec tria sunt ī vite frō

des. flores z fruct⁹. ita aīa h̄z me
moriā. volūtatē. z intell̄ectū. Et iō
ait xp̄s Jo. xv. Ego sum vit̄ vera
z vos palmites. q̄ manet in me et
ego in eo h̄ fert fructū multū. Et
sic ptz q; brā trinitas in psonis z
vnitas in essentia est in rebz v̄is/
bilibz demōstrata. Quarto est brā
trinitas miracul⁹ pfirmata. z hoc
similit̄ q̄ttuor miracul⁹. Primū ē
qđ narrat qđā doctor q̄ dicit̄ Eu
tropi⁹. q; cum qđā sacerdos non
credēs sc̄tām trinitatē esse in vni
tate. deberet qñdā puerū bapti
sa re. z puer tebat illa v̄ba que xp̄us
docuit discipulos. Itē in orbē ba
ptisantes eos in noīe p̄is z fili⁹ et
spūsc̄i. puer tebat aut̄ illa v̄ba et
dixit. baptiso te in noīe p̄is p fili
um in spūsc̄i. z statim aq̄ dispa
ruit. z ali⁹ p̄sbiter accessit credēs.
z baptisa vit̄ recte. tunc aq̄ ibi re
uersa est. z corā oīmi populo factū
est istud miraculū. Scđm mira
culū narrat Sigibert⁹. cum qđā
sacerdos dubitaret z staret in al
tari legēs missaz de trinitate. cogi
tās q; nō posset esse trinitas pso
naz in vna essentia. z cū stabat sic
cogitādo z dubitādo in memoria
statim appuerūt tres p̄ciosi lapi
des corā illo in altari. z in q̄libet
cornu altar̄ erat vn⁹ lapis ex op
posito. z in medio terti⁹. z statim
paulatī trāsibāt in vnū. s. in medi
um. z erat vn⁹ lapis p̄ciosus. z il
le stari p̄ missaz faciēs p̄fessionez
retinuit lapidē istū p magnis rez
liquijs. z valuit īfirmis ad mede
lā. Tertiū miraculū legim⁹ ī sco

Bermo

eli

lastica historia q̄ in natiuitate xp̄i
tres soles orti s̄ in oriēte ac pau/
latim redacti sunt in vnū solē. in
signū q̄ añ xp̄i natiuitatē nō erat
nisi noticia vni⁹ p̄sone in diuinis
s. p̄is. S; nato xp̄o tres p̄sone fu
erāt manifestāde in vna essentia.
Quartū miraculū fuit b̄i a ugu/
stinū. nā ipse voluit cōponere libz
de trinitate. z ibat iuxta mare co/
gicādo. s. q̄lī posset cōponere q̄
nō erraret. z vidit q̄ndā puerū se/
dere iuxta mare. q̄ faciebat foueā
z habuit coclear aureū volēs ma
re exhaurire in illā foueā. z Augu/
stin⁹ mirabat. dicēs. qd facis tu.
R̄ndit volo mare fūdere in banc
foueā. R̄ndit. h̄ est impossibile. et
ait puer ita ip̄sibile ē rescire pos
se fundamentalit̄ qd cogitasti. s;
crede simplr z fides tua saluū te
faciet. z disparuit zc.

De venerabili sacramēto.

Sermo. xli.

Ic est pa
nis q̄ de celo descēdit.

Jo. vj. Nota q̄n hō debet longā vi
am ābulare indiget p̄ viā pane. qz
d̄ in p̄s. Panis cor hoīs p̄firmat
Et rō est qz sp̄ agit calor naturalis
in humidū. z ista sunt p̄traria. scz
ignis z aq̄. ita ignis natural̄ sem
per trahit ad se aquā humiditat̄
h̄ est sanguinē. vt dirigat humidū
qd inuenit in hoīe. z nisi hō reci/
pet cibū z potū ignis talis totum
corpus p̄sumeret. vt ptz q̄n aqua
fundit̄ sup̄ calidū lapidē tūc ignis

in lapide p̄sumit aquā cito. ita sp̄
ritualit̄ op̄ret aīam ambulare p̄
hanc vitā ad longā vitā vicz cele
stis gl̄ie. iō indiget bona refectiōe
anteq̄ exeat. z illa refectio est x̄bū
dei. z sacramentū corp̄is z sangui
nis xp̄i. quia sicut corpus viuit ci
bo naturali. ita aīa cibo sp̄iali v̄n
ait dñs Mat̄h. iij. Non in solo
pane viuit homo. sed etia; a cibo
sp̄iali. i. sacramentali. Nisi igitur
anima accipiat hunc panem san
ctum. tūc peccatuz quod facit de
die in diem sicut ignis consumit
om̄es vires anime. z quādo rece/
dit de corpore z nō accipit de isto
pane deficit in viā celestis gaudiū
Ideo ait dominus in euangelio
hodierno discipulis suis. z turbis
iudeorum. Caro mea quam reli/
qui vobis in memoriale mee pas
sionis. vere est cibz. z sanguis quē
consecraui in calice de vino qui si
gnificat sanguinem quem fudi i
cruce. vere est potus. Qui ergo di
gne māducat carnem meam z bi
bit sanguinē meum in me manet
z ego in illo. Et tunc ait discipu/
lis in speciali. Sicut misit me pa
ter viuens in deitate. ita ego vi/
uo propter patrem. in eadem dei
tate. et qui manducat me viuet p̄
pter me. Hic est panis qui de ce/
lo descendit. non sicut patres ve/
stri manducauerunt manna in
deserto et mortui sunt. quia illud
manna comedebant propter tem
poralem esuriem. ideo mortui s̄
sed q̄ māducat hūc panem quem

ego vobis reliq in memoriā meā
non moriet in eternum. sed viuet
mecuz eternalit. Ergo ad thema
Nec est panis q de celo descēdit.
Un iste panis sacralis qtuor vri
lia hoi digne sumēti pstat. Jo ait
apl's in hodierna eplā. 1. Cor. xj.
Probet aut seipm hō vt sit dign⁹
z sic de pane illo edat. z de calice
bibat. pmo a pctō purgat. scdo g
tiā donat. tertio in tēptatōz pfor/
tat. quarto vitā eternā submini/
strat. Primo dico q corpus xpi
digne sumentibz a pctis aīaz pur
gat vñ ait dñs Lu. xxi. Hoc ē cor
pus meū qd p vobis tradet in re
missionē oīm pctōz. z hō quoti/
die peccat. sicut dī. 1. Jo. 1. Si di/
xerim⁹ q pctm nō habem⁹ nos/
metipos seducim⁹. z veritas i no
bis nō est. iō necesse est qtidie pa/
nē scrm sumere. Nā i pmitina ec
clesia xpiani oī die cōicabant z se
ppabāt. z tādē p mēsem. z tādē se/
mel i āno. ita qlibet xpian⁹ admi/
nus semel i āno cōicare dī. z si nō
faceret multū peccaret. z tandem
aīa egrediēs moreret eternaliter.
Q aut a vicis purgat legim⁹ fi/
gurā. 1. Regl. xiiij. q Jonathas
pugnauit tra inimicos z ex la/
bore fuit fessus ita q amisit visuz
z ascēdit montē z inuenit mel et
comedit z oculi ei⁹ sunt illuminati
z itez pugnauit z vicit inimicos
Ita spūalit hō quotidie pugt⁹ vi
cia. videlicet dyabolū trahentem
ad supbiā. mundū ad auariciā al
licientē. ppriā carnē pctō luxurie
inficientē. de quo aīa hōis obscu

rat in oculis cognitōis. Debet igit
tur talis ascendere ad montē scē
vite. in quo est bñplacitū deo ha/
bitare in eo z ibi inuenit dulcedi
nē mellis. qd apīs. i. spūscūs de
celo posuit sup lapidē altaris i be
nedictōe sacri. z sic aīa illumina/
bit vt pcaueat se ab oibz pctis fu/
turis. z doleat de pctis pteritis. z
sit caut⁹ de pctis pntibus. Et iō
sacerdos in altari facit inde mēti
onē post. Pat nñ dī. Libera nos q
sum⁹ dñe p b sacrm a pctis pteri
tis pntibz z futuris. z sic pz p mū
sacrm xpi digne sumētibz q pur/
gat a pctis. Scdo corpus xpi di/
gne sumēti gīaz donat z augmē/
tat. Un Sap. xvj. Prestitisti eis
panē d celo habentē omē delecta
mentū. Hui⁹ legim⁹ figurā Exo.
xvj. q filij isrl' de mane exierūt et
colligebāt māna qd cecidit cū ro
re. z q colligebat cū auaricia volēs
multa apphendere. eo min⁹ ha/
bebat. Et illud manna seruabat i
arca testamēti in memoriā poste
ris. vt filij eoz scirēt mirabilia q
ostendit deus pūbreoz in deser/
to. Ita spūalit existēs in peccatis
mortalibz est quasi i tenebris no
ctis. q debet de mane exire. i. sur/
gere cito z colligere māna p gīaz
scēi spūs. qd pstat oēm saporem
deuotis. sz auaris nō sapit z icre
dulis. sicut filijs isrl' aliquibz q di
xerūt. Utinā mortui essem⁹ i egi
pto vbi sedebam⁹ sup ollas carni
um. i. carnalia mag⁹ sapiūt eis qz
spūalia. Et sicut filij isrl' habebāt
manna in arca federis in memo

riā mirabiliū dei. ita etiā sacerdos
debet habere māna. s. sacm in al/
tari v. iuxta altare. Nā ante arcā
vbi erit māna fuit ppiatoriū. i. lo/
cus mie. Ut qñ erāt tribulati ibāt
ad arcā vbi erat māna. z ibi ora/
bāt dicētes. Recordare dñe quō
eduxisti p̄es n̄ros. z quō cibasti
eos māna in deserto. xl. anis z fa/
cies grām z miām p māna fideli/
um quā sacerdos bñdicat i altari
Sed multi sūt heretici q̄ p̄tra fi/
dē dicūt q̄ bñ credūt q̄ x̄ps filius
dei bñdixit. sed q̄ sacerdos hō pec/
cabilis bñdicere nō pōt. Ad h̄ re/
spōdet fides catholica q̄ v̄bū sa/
cerdot̄ nō est sacerdot̄. sed ip̄ius
x̄pi. Sicut v̄ba nunciū sunt dñi q̄
mittit eū. Sicut em̄ ad v̄ba moy/
si v̄ga quā tenuit in manu i ic tu/
oculi v̄sa est in carnē z oīs aq̄ i s̄a
guinē. z oīs pulvis terre in mu/
scas in prāte mittentis z nō faciē/
tis. Sic possibile est credēti q̄ ad
v̄bū sacerdot̄ q̄si nūcū p̄nt h̄c fie/
ri. Itē ad v̄bū iosue sol iuit retroz
suz in celo tāq̄ nūcū dei. q̄ credēti
p̄stat grāz z n̄ credēti irā dei. vt pz
de pharaone q̄ noluit credere. iō
ira dei descēdit sup eum. Et sic pz
q̄ panis x̄pi dat grāz. Tercio di/
co q̄ iste panis sc̄alis in tēptati/
one p̄fortat. Un̄ legim⁹ figuram
iij. Reg. xix. q̄ p̄pheta Nelyas se/
dit sub iunipo z petiuit vt more/
ret. z dormiuit z venit angel⁹ dñi
z portauit sibi panē subcinericiū
z vas aque. q̄ surgēs comedit z bi/
bit. z ambulauit in fortitudine cibi
illi⁹ vsq̄ ad montē dei oreb. z ibi

loquebat̄ cū deo sicut hō cum bo/
mine. Ita spūaliter cū hō tempta/
tur diuersimode a nūcijs dyabo/
li suscitāt ab āgelo vt fugiat a pec/
catis p p̄niam. q̄ figurat̄ p iunipe/
rū. q̄ iuniper⁹ est acuta. ita p̄nia
ē sat̄ dura. z postq̄ i p̄nia dura re/
deuit aia surgat z comedat de ce/
lesti pane. z aia p̄fortat. ita q̄ tpe
mortis ambulabit in fortitudine
cibi illi⁹ sac̄ti vsq̄ ad montē dei
vbi deū clare videbit. Cōtra hūc
aut̄ articulū dicunt etiā infideles
Quō potest esse sacramētū in tot
locis oī die p̄secrandū. rñdent do/
ctores z fideles q̄ sacramētū cō/
secrat̄ v̄bis x̄pi. z sicut verbū cum
loquit̄ diuidit̄ in mille aures. tñ i
se est indiuisibile. ita v̄ba sacra^m
ti. Itē dicunt quō pōt taz magnū
corpus x̄pi sicut pendebat in cru/
ce p̄trineri sub tali parua hostia.
Rñdent doctores z fides eccie q̄
ita magnū est corpus x̄pi sub ho/
stia sicut pēdebat in cruce. z natū
de virgine. Et ponūt exēplū. Si/
cut homo videt magnā turrim i
paruo speculo. si illud est possibi/
le in creatur⁹ quāto magis in sub/
tilitate in diuinis. Itē dicūt infide/
les. x̄piani oī die accipiūt corpus
x̄pi. ergo minuit̄ z deū comedūt.
Rñdet fides q̄ caro x̄pi ē sub ho/
stia z aia sub corpe q̄uis em̄ cor/
pus comedit̄. tñ aia non ledit̄. et
sic igit̄ pz q̄ corpus cū integra fi/
de sūptū p̄fortat aiam in oī bono
ope z in fide z deducet aiam post
hanc vitā ad montē dei etern⁹ ta/
tis. Quarto corpus x̄pi digne sūz

Sermo

prum pstat sumentis vitā eternā z
vitā gratie. Un̄ etiā ait dñs. Ego
sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdi.
Si q̄s manducauerit ex h̄ pane
vivet in eternū. Vt⁹ legimus fi
gurā in Gen. ij. c. q̄ deus plātauit
p̄disuz. z plantauit in medio pa
disi pulcerrimā arborē pducens
optimū fructū. Un̄ qñ homo co
medisset de illo fructu añ pecca
tū vixisset in eternū. Ideo posuit
dñs angelū ad custodiēdū hoīez.
ne comederet de ligno vite. vt nō
vīueret in eternum post pecca
tum. Sed si comedisset ante pec
catum in statu innocentie vixis
set in eternum. Ita spūaliter ex quo
de⁹ tantā dignitatē p̄stitit huma
no generi. z illā a misim⁹. voluit
igit̄ p̄riū filiū plātare in medio se
cūdi p̄disi q̄ est ecclesia tanq̄ ar
borē vite fruct⁹ vite afferēs. Fru
ctus igit̄ scōe arboris xp̄i scōi pa
disi eccl̄e est corp⁹ xp̄i quod ante
pccm̄ hō debet comedere. sed post
pccm̄ phibit⁹. Ita hō existens in
statu inocētie z iusticie debet cor
pus ihu xp̄i accipe. sed post pccm̄
nō debet accipe nisi p̄us p̄niaz a
gat. iō non sicut cibo corp̄is verti
tur i corpus hoīs. ita cibo xp̄i. vñ
Augu. in soliloquio. O dñe cum
accepo corpus tuū in sacramēto
tu non mutaberis in me. sed ego
mutabor in te. hoc p̄ gratiā z cari
tatem. z in futuro per gloriā. qz tu
es charitas. z qui accipit te in ca
ritate in te manet. z tu i eo. Et sic
p̄z q̄ xp̄i corpus digne sumēti vi
tā eternāz p̄stat. q̄ hic est panis q̄

xlīi

de celo descendit. Si quis digne
manducauerit viuet in eternum
Quod nobis cōcedat qui sine fi
ne viuit z regnat.

Dominica prima post trinita
tis Sermo. xlīj.

¶ Dmo qui

dā erat diues z induc

batur purpura zc. Luce. xvj. Se
pe illud dñs quod docuit verbo
postmodū confirmauit exemplo
Supius q̄dem hoīs ab apperit
tu diuitiarū retraxerat z ad faciē
dū elemosynā inducebat. Phari
sei aut̄ q̄ erant auari eum deride
bāt. ideo hoc exēplū p̄tra eos ad
duxit. vbi verificatū est illud q̄
dixit dñs Matth. vij. q̄ lata ē via
z spaciola que ducit ad p̄ditionēz
z arcta que ducit ad vitā. diues q̄
da m iuit p̄ latam viā. z ideo per
ditionē incurrit. Lazarus aut̄ p̄
artā viam iuit. z ideo inuenit vi
tam. Scdm̄ Augu. status homi
nis tripliciter p̄siderat. scz in vitā. i
morte. z post mortē. q̄r u ad istuz
statū describit̄ hic diues z paup.
Primo ergo ostendit̄ stat⁹ hoīs
diuitis in vitā q̄ fuit valde glorio
sus. qz fuit in magnis diuitijs. d
licijs z honoribus. Primo ergo
fuit in magnis diuitijs Esse autē
diuitem non est culpabile. deus
em̄ diuites z potentes non abijcit
euz z ipse sit potēs Job. xxxvj. Et
iusti z sancti diuites fuerunt qui
deo placuerūt. sicut Abrahā et
ceteri patriarche. Sed notandū
est q̄ circa diuitias culpa quat

tuor modis fieri potest. aut aua-
re tenendo. aut indebite exponen-
do. aut nimis diligendo. aut iniu-
ste acquirendo. Et q̄rū ad istos
quattuor modos diuites rep̄hē-
sibiles inuenim⁹. vt p̄z in euāge-
lio. ⁊ saltē in trib⁹ primis iste rep̄-
hensibil⁹ esse videt⁹. **Prim⁹ diues.**
q̄ auaie retinebat est ille qui dixit
Luce. xij. Anima mea habes mul-
ta bona reposita in annos pluri-
mos ⁊c. talis erat ⁊ iste diues q̄ a-
uaie retinebat diuitias ⁊ nihil a-
lijs cōmūicare volebat. Legitur
q̄ cum Alexander p̄ quandā sil-
uam pgeret ipse cum suo exerci-
tu fere siti dīceret. qdā p̄ magno
p̄cio cīphū aque sibi dedit. quē ip-
se p̄tinus effundi mādauit. nolu-
it em̄ solus bibere postq̄ illud su-
is militibus non poterat cōmu-
nicare. Ecōtra dicit auaus Eccl̄i
xj. Inueni requiem mihi. ⁊ nunc
manducabo de bonis meis sol⁹.
Scōs diues fuit qui vane expen-
debat. sicut filius ille prodigus q̄
acceptam substantiam in vanita-
tibus cōsumpsit. vt habetur Lu-
ce. xv. Talis etiam fuit iste diues
qui expendebat in vestibus curio-
sis ⁊ epulis deliciosis seu delica-
tis. Et tamen sicut dicit Johan-
nes chrysostomus. Deus dispen-
satores diuitiarum suarum vo-
luit nos esse. Per hoc enim ma-
nifeste patet q̄ diuitie non sint p̄-
prie nostre. sed accomodate no-
bis. Et ideo nos non debemus e-
as expendere ad nostram volun-
tatem. sed ad fraternam. necessi-

tatem. Q̄ non sunt proprie no-
stre patet in morte. Si enim ca-
nis duos homines sequitur. cu-
ius sit ignoratur. sed cum ab in-
uicem separantur. canis suus do-
minum imittatur. sic due perso-
ne sunt. homo scz ⁊ mundus. ⁊
cuius diuitie sunt. hominis aut
mundi ignoratur. sed in morte di-
uitie remanent in mundo. **Ter-
tius diues** fuit qui nimis diuiti-
as diligebat. vt ille cui dominus
dixit. vt habetur Luce. xviij. Om-
nia que habes vade ⁊ vende ⁊ da
pauperibus ⁊c. Et sequitur his
auditis contristatus est. quia di-
ues erat valde. Talis iste diues
fuit qui diuitias nimis diligebat
Cōtra tales habetur prima Thi-
moth. vj. Qui volunt diuites fi-
eri incidunt in temptationes ⁊ i-
laqueum dyaboli et desideria ml̄-
ta et inutilia et nociua. que mer-
gunt hominem in interitum. et
nos potius mergereq̄ debemus e-
as sicut refert Hieronimus. de
Socrate philosopho. qui colle-
cto magno auri pondere proie-
cit in mare dicens. Abite pessum
id est in profundum male cupi-
ditates. ego vos mergam. ne ip-
se mergar a vobis. **Quartus di-
ues** fuit qui iniuste acquirebat.
iste fuit villicus iniquitatis. qui
de bonis domini sui ditatus fuit
Luce. xvj. Contra tales dicit Au-
gustinus. Res quas cupis mu-
scipula est. dum capis capieris.
tenes alienū. tener⁹ a diabolo Osee
viij. Factus est effraim quasi colū-

39 Diues

40 Diues

2° fuit in
magnis ho
norib⁹

ba seducta non habēs cor. Bñ se
ducta. qz cum auar⁹ granū alie/
ne sube vult cape a laqueo dyabo
li capis. z bñ non habēs cor. s. i cor
pe sed i arca. Scdo fuit iste diues
in magnis honorib⁹. qz induebat
purpura ad ostentationē. Nō de
bet tñ homo d vestib⁹ gloriari. re
spiciēdo ad pctm suū. pctm enī
fuit causa vestiū. qz homo añ pec
catū nudus erat. nec veste indue
bat. qz induc⁹ erat veste innocen
tie. Un videm⁹ q sol non indiget
vestimēto. qz indurus est suo splē
dore. ps. Amict⁹ lumine sicut ves
timēto. nec liliū qz induc⁹ est suo
cādoze Mat. vj. Cōsiderate lilia
agri quō crescūt. non laborāt ne/
qz nient. Dico at vobis qm nec sa
lomon in oī gloria sua cooptus ē
sicut vnū ex istis. Nec ager. qz in
durus est suo viroze. Lu. xij. Si
aut fenū qd hodie est z cras in cli
banū mittit. de⁹ sic vestit quanto
magis vos pusil le fidei nolite g
soliciti esse dicētes zc. Nō g ante
pctm nō indigebat vestimēto. qd
supponēdo q creatus fuit in gfa
ipe ad instar solis induc⁹ erat lu
ce gfe. ad instar liliū cādoze inno
cētie ad instar agri viroze vritutū.
sed pdita innocētia aduenit vere
cundia. tunc de⁹ hoi vestes pelli
ceas facit. Nō p pctm fuit vulne
rat⁹. excecato⁹. atqz ifuturo depre
bensus. z ideo tanqz vulnerato li
gamē exhibuit tanqz excecato ve
lamē apposuit ac tanqz furi cau
teriū impssit. Tale est g de pulcri
tudine vestiū glari. quale esset si

aliquis vulneratus gloriaret. de
eo q hiet velam sericū sup vuln⁹
vel fur de eo q haberet pulcrum
cauteriū. vel excecato⁹ de eo q ha
beret velamē deauratum. Bñ.
qui gloriat de veste similis est fu
ri q gloriat de cauterio. Scdo nō
debet homo gloriari de vestib⁹ re
spiciendo ad substantiā suaz. ho
mo qdem est tanqz pomum in q
sunt tria. s. cortex exterior. media
substantia. z granū interius. p cor
ticem exteriorē intelligit habit⁹
exterior. sicut em cortex pomi est
alba aut rubea sic homo in diuer
sis coloribus vestium delectatur
p substantiaz pomi intelligit cor
pus p granū interius intelligit
aia dum vulgariter ipm granuz
aia pomi i appellat. Stultus aut
esset ille hō qui totū pomum alte
ri daret. z sibi solū corticem reti
neret. tales sunt vani gloriosi q
dant dyabolo corpus z sibi soluz
retinent vestimentū glorie vane
Sed aliquādo accidit q excozi
ans pomum corticē piecit substa
tiam. comedit. granum spargit.
sic qñ homo supbus morit vesti
bus denudat. caro a vermibus
comedit. z aia p diuersas penas
spargit. Tercio non dedet hō glo
riari in vestib⁹ respiciendo ad suū
finē. qui em induebat vestimento
purpureo cito induet sacco vilissi
mo Job. xvj. Saccum psui super
cruce meā. q induebat molli bis
so cito induetur aspero cilicio.
Psal. Psui vestimentum meū
ciliciū. qui captio tunicaz suaz

ornabat et fixit margaritas cito d
corabitur vmbis infinitis Job .xxx.
Qui me comedunt .s. vmes nō doz
miunt .a multitudinē eoz psumit
vestimentū .i. corp⁹ meū . Tercio
iste diues fuit in magnis delicis
qd notat cum dicitur . Epulabat quo
tidie splēdide . Et em cōiūua fue
rūt lauta . iō dicitur epulabat . epule ei
sunt ab opulētia dicte . i. talia pui
uia ducūt ad inopiā . Prover . xxi
Qui diligit epulas in egestate e
rit . Fuerūt p̄tūa . iō dicitur q̄tidie . et
talīa pdere faciūt tempāciā . Pro
ver . xxiij . Noli eē in puiuis pota
toz zc . Fuerūt nimis delicata . iō
dicitur splēdide . z talīa generāt luxuri
am Bre . Celebrari sp̄ puiuia sine
culpa vix possunt pene epulas co
comitat voluptas . Nā cum cor
pus in refectiōe delectatōis resol
uit cor ad inane gaudiū relaxat .
stat⁹ aut paupis fuit statui diui
tis oīno p̄trari⁹ . Iste em fuit i di
uitiaz vbertate . iste in extrēa pau
prate . ille purpura z bysso amict⁹
iste vlcereb⁹ circūdat⁹ . ille abūda
uit delitijs . ille indigebat mic⁹ Et
ex his patiebat⁹ grauē temptatōz
cordis . Ista em tria patiebat⁹ iste
paup . s. extrēmā paupratē . vlcero
sam infirmitatē . z grauē tempta
tionē . z tñ q̄dlibet istoz sibi suffi
ciebat ad penā . aut paupras sine
infirmitate . aut infirmitas sine
pauprate . aut grauis tēptatio si
ne vtroqz . Ista aut tria tāgit Bre
go . dicēs . Quāt⁹ putam⁹ frēs cha
rissimi tunc in corde paupis tu
multus tēptatiōis fuit . Certe ad

penā poterat sufficere paupras et
egritudo . sed vt pbaret⁹ amplius
simul habuit z paupratē z egritu
dine tabescere . Itē quantas hūc
egenū z vlcereb⁹ obelsum tempta
tiōes creditis in sua cogitatōe to
lerasse cum ip̄e egeret pane z nō
haberet nec sanitatē . atqz ante se
diuitē cerneret salutes z diuitias
hīe tā voluptuose . Lazar⁹ ei erat
aux dei . margarita dicitur stella dei
Ut at sibi pbaret⁹ positū ē illd au
rū in camino paupratis z nō po
tuit corrumpi . posita est illa mar
garita in sterq̄linio infirmitatis .
z nō potuit infici . posita ē illa stel
la in nebula temptatōis . z nō po
tuit obscurari . Sed mō abstra
ctū est illud aurū de camino . z po
sitū est in thesauro celesti . leuata ē
illa margarita de sterq̄linio z or
dinata est in reg⁹ ornamēto . pur
gata est illa stella ab oī nebula . et
data est nobis in exemplū . Posi
to vtriūsqz stat u añ mortē . ponit⁹
vtriūsqz stat⁹ post mortē . vterqz q̄
dem mortu⁹ est z rapit⁹ . sed diffe
renter . Diues q̄dē mortu⁹ est tri
plici morte . s. morte culpe dū esset
in mundo . qua separat aīa a deo .
morte nature qua sepat aīa d cor
pore pprio . z morte gebenne q̄ se
parat a visione dei z p̄sortio bo
noz . Lazarus mortuus est vnica
morte . s. morte nature . Fuit autēz
viu⁹ in mundo p grām . mō viuic
corā deo p glām . Vterqz em fuit
de b mūdo rapit⁹ sed different . nā
Lazar⁹ est in sinu abrahe depoz
tatus . Ista aut deportatio ab an

Bermo

gel facta ē in tura mētū custodie.
ps. Angelis suis mā. d te zc. in si
gnū reuerencie sicut epī in mani
bus portant. qñ inronizant. ps.
In manibz portabāt te zc. Et i si
gnū leticie. Chriſ. Sufficiebat ad
paupem portandū vn⁹ angelus.
sed ppter ea plēs veniūt vt choros
letificēt. Diues velut parrochia/
nus dyaboli ad cumulū inferna
lē deduct⁹ est z ibi sepult⁹. De q se
pultura dz Niere. xxiij. Sepultu
ra azini sepeliet Sepulchra ei azini
talis est q excoziat z pellis a dño
suo possidet. carnes a canibz lace
rant. z ossa pluuijs z gradibz ex/
ponunt. Sic etiā qñ aliquis di
ues morit iniqu⁹. parētes ei⁹ pos
sident terrenā subam. vmes lace
rant carnē suā. supplicia inferna
lia torquēt aīam q naturāz ossis
habebit. z psumi nunqz poterit.
Ecclī. x. Cum moriet hō heredita
bit serpētes. s. infernales. qñ ad
aīas. z bestias. i. pētes vastātes.
terrenā subam. Bestia em qñ va
stia dz. z vermes corroderes car
nē ppiā. Tercio videndū est d sta
tu vtriusqz post mortē q valde dis
milis est. qz diues est in tormētis
z paup in loco qeto. Un dz Eleua
uit diues oculos suos cū esset in
tormētis zc. Dicit aut tormēntū
qñ torquēs mentē. Torquebat q
dz diues de glia. Lazari quē vide
bat de sua pena quā sentiebat. z d
impossibilitate remedij despera
bat. ps. Pctōz cū videbit. q ad pri
mū. de vtribz suis fremet. z tabe
scet. q ad scdm. desiderij pctōz pi

xliiij

bit. q ad terciū. Paup aut erat in
loco qeto. s. in sinu Abrahe. Dicit
aut sin⁹ Abrahe loc⁹ supior infer
ni habēs aliquā lucem. Et dz sin⁹
ppter qetē z trāquillitatē sicut
sinū maris dicim⁹ lo cū a ventis
z tēpestatibz quietū. Abrahe aut si
nus dz. qz Abrahaz fuit pma via
credēdi. z pms publice. Abrahā
pdicauit fidem vni⁹ tantum/
modo viri dei.

Dñica. ij.

Sermo. xliij.

omo qui

dā fecit cenā magnā Lu
ce. xliij. Nos videm⁹ qñ

aliqs princeps voluerit aliqd ho
norabile puiuiū pparare debz qe
tuor pſiderare. Primo tps aptū
ad ambulādū vt isti de longinqs
inuitati possint i vjs ambulare.
Nā si eēt aura pluuiā vlt byems
frigidissim⁹ tunc nō possent am
bulare inuitati. Scdo dz pſidera
re locū aptū ad sedendū honorifi
ce sine pſsura inuitatis. nō soluz
ad mensā sed etiā ad iocū z gaudi
um. Tercio debet de o primis ci
bis puiſionē ordinare z de vino.
qz vinū letificat cor hoīs. Et iō in
puiuijs pponit hoibus vinū op
timū qd pōt haberi. vt letent in
uitati. Quarto debet pſiderare q
illud puiuiū ſter p aliqd longū tē
pus vt labor z seruiciū qd inuita
ti exhibuerūt nō pdaſ. Nec quat
tuor pſiderauit xps. Nāz pmo pſ
derauit tps qñ voluit mittere nū
cios z ipemet venire z inuitare. z

hoc est tps grē z mie Scdo pside
rauit locū. qz locus vbi pparauit
scz in celo est magnus z amenus
Tertio q ad cibos ordinauit z fe
cit pūssionē magnā. Quarto de
diuturnitate. qz durabit ista cena
eternaliter. Et illa patet in euāge
lio sequēti. Dixit ihs discipul' suis
pabolā hāc. Homo qdā fecit cenā
magnā z vocauit multos. z mī
sit seruū suū hora cene dicere in
uitatis vt venirēt. qz iam pata sē
oīa. z ceperūt se excusare. Primus
dixit ei. villā emī z necesse habeo
exire z videre illā. Rogo te habe
me excusatū. Et ali' dixit. Juga
boū emī qnqz. z eo pbare illa. Ro
go te habe me excusatū. Et alius
dixit. Uxorē duxi. z iō non possūz
venire. Et reuersus seru' nūcia
uit bec dño suo. Tunc irat' pat'
familias dixit seruo suo. Eri cito
in plateas z vicos ciuitatis z pau
pes z debiles cecos z claudos in
troduc huc. Et ait seru' Dñe fa
ctū ē vt impasti. i. iussisti. z adhuc
ē loc' vacu'. Et ait dñs seruo suo
Eri in vias z sepesz cōpelle intra
re. vt impleat' domus mea. Dico
aut vobis q nemo viroz illorūz
q vocati sunt gustabit cenā meaz
Cena ista est gloria celestis quaz
homo xps deus pparauit. z mī
tit suos pdicatores vt hoīes vo
cēt ad cenā eterne glorie. Sz tria
genera excusant se ppter tria ma
xima pctā. s. supbi qui notant' per
illuz qui villā emī. Scdi sūt aua
ri q significant' p illum q qnqz pa
ria boū emī. Tercij sunt luxurio

si qui significant' p illum q duxit
uxorē. Et ideo sequit'. Dico vobis
q nemo viroz illorūz qui vocati
sunt gustabit cenam meam. quia
venire noluerunt. Nota q qua
druplex est cena. Prima est pec
cati mortalis qua dyabolo pecca
tor facit cenam Secunda infer
nalis qua dyabolus inuitat pec
catorē. Tertia cena est spiritu
alis gratie qua iustus inuitat xps
Quarta est cena eternalis glorie.
qua christus inuitat iustum. Pri
ma cena est peccati mortalis qua
peccator inuitat dyabolum. De
ista cena dicit Judith. xij. q holo
fernes princeps milicie fecit ce
nam in quarta die exercitui suo.
in qua cena ipse fuit inebriatus z
perdidit vitam. Ita spiritualiter
Holofernes dicit' peccator qui fa
cit cenam dyabolo in quarta die
Prima dies est q incipit accidia
ri z non habet gratiam eundi ad
predicationem. ad ecclesiam. ad
missam. ad confessionem. Secū
da dies est quando incipit cogita
re opera mala. Tertia dies est qñ
perficit opus. Quarta dies ē quā
do desperat. tunc dyadolo est ce
na preparata z pompis eius. Uñ
Ja. j. Peccatum cuz consumma
tum fuerit generat mortem. quia
tunc peccator morit' in illa cena.
z hoc in anima. Unde Ecclī. xij.
Confundet te in cibis suis do
nec exinaniat te bis vel ter. In
ista cena peccati mortalis multi
paupes irrident. z labor z sāguis
deuorant. z mlti iusti supplānt

Prima
cena

et tradunt. Un legimus qd scilicet
 Jobes bap. venit de deserto et p
 dicauit regnū dei et charitatiue ar
 guebat herodē ppter h q accepit
 vxorē fratris sui dicēs. Peccasti.
 qesce. et fac pñiam. Et herodes po
 suit ipm in carcerē. et fecit cenam
 magnā suis pñcipibz. et in illa ce
 na fuit tradit⁹ ad mortē hō iustus
 ppter veritatē q de⁹ est. sicut dixit
 dñs in euāgelio. Ego suz veritas
 Ita multi in scā ecclia faciūt ce
 nas vbi veritas excludit. q veri
 tas de⁹ est. et falsitas intromittit.
 q dyabolus est. et ibi pñcipiū inueni
 tur quō iust⁹ tradat⁹ et occidat⁹. De
 isto dicit in ps. Sedet in insidijs cū
 diuitibz in occultis vt interficiat
 innocentē et trucidet rectos corde
 et hic est dyabolus q cuz eis sedet
 et iō tales q sunt iusti et nō sedent
 in tali cena illos laudat Dauid in
 ps. di. Btūs vir q nō abiit in pñ
 lio impioz. i. q non facit dyabolo
 cenā. et in via pctōz non stetit. q
 ipm inuitat. et in cathedra pestilē
 tie nō sedit. vbi occidit iust⁹. Et sic
 pñcipiū q pctōz dyabolo facit cenam.
 Scda cena est infernalis ad quā
 dyabolus inuitat pctōrē et ppa
 rat hōi pctōri in aīa. Nā sicut ipse
 dyabolū inuitat hic sic dyabolus
 inuitat eū post mortē ad cenam.
 vbi diuersa cibaria pparat pctōri
 De ista cena scriptū est Apoc. xix.
 Ego Jobes vidi cenā tenebrosā
 et venit angelus de celo et clama
 uit voce magna. Venite aues
 celi et comedite carnes regū terre
 tunc volucres celi putridas car

nes comederūt hoīm mortuoz.
 Ita spūaliter reges et pñcipes ter
 re sunt supbi auari. comedentes
 paupum sudorē et laborē. tunc tē
 pore mortis clamabit angel⁹ de
 celo di. Vos volucres celi come
 det⁹ carnes regū. i. delectatōes et
 aīas eoz sicut ipi deuorauerunt
 iustos. ita deuorabitis aīas eoz.
 eternaliter cruciādo. Ista cena di
 aboli figurata est p istam cenā de
 qua legim⁹ Gen. xi. q magister pi
 storū pharaonis sedebat in carce
 re et vidit q habebat super caput
 suum tria canistra. et vnū excelsi⁹
 alio. et sup ea oēs cibos q pñt fieri
 arte pistoria. et aues celi veneūt et
 comederūt de capite suo et illd vi
 debat ei in somnis. Et post tres
 dies educit⁹ de carcere et occidit. et
 volucres celi comederūt carnes.
 Ita moraliter pctōr faciens cenā
 dyabolo cum pctis habet tria ca
 nistra. qz cuz tribz pctis maxime
 inuitat dyabolus. videlicet pctō
 supbie. auaricie. et luxurie. in qui
 bus sunt oīa fercula. i. oīa pctā in
 his cōprehendunt⁹ et vnū excelsius
 alijs. videlicet supbia. q excellit vi
 cia p tres dies. Prima dies ē na
 tiuitatis. scda dies vite. tertia ve
 ro dies est dies mortis. in q dya
 bolus aufert caput pctōris. i. ani
 mam. et occidit pctōrē et eterna dā
 natōe. et volucres celi. i. dyaboli.
 lacerabunt eaz. et mordebūt mor
 su amarissimo. vt dicit in ps. De
 uorabūt eos aues mortui amari
 simo. et dentes bestiarum. i. demo
 nū imittam in eos cuz furore et

bentiu sup terrā atq; serpentū .et sic dabunt aīe cenā p cenā pccī et naliter cruciando. Tertia cena ē spūalis gře .xvi hō existet facit xpo z angelis cenā in corde puro z cō scia mūda. De ista cena dī Apoē. iij. Ego sto ad ostiū cordis foris z pulso p inspiratōz .si q̄s mibi ap peruerit introibo z cenabo cū eo. In hac cena spūalis gře triplex ci bus debet apponi. Primus ē do cerine salutaris .q̄ multū reficit ani mā in bono pfortādo. Matb. iij. Non i solo pane viuit hō zc. Iste cibo doctrine salutaris iam nō cu rat .z tñ multi curāt. Treñ. j. Po pulus gemēs z querēs panē. De derūt p̄ciosa queq; p cibo ad refo cillādū aīas .q; sine isto cibo aīa d ficit. Scōs cibo spūalis cene ē ci bus p̄nie .ps. Libabis nos pane lachrymarū z porū dabis nobis i lachrymis in mēsurā. Et hic cibo p̄nie debet esse in pondere .s. vt hō ponderet pccā q̄ fecit .z satisfactio nē .vt satisfactio rñdeat culpe. Eze ch. iij. Cibo quo vesceris erit i pō dere. Terti⁹ cibo est cibo sacralis . q; dat de manib; p̄sbyteri q̄ stat i loco xpi .z mēsa est altare. vii ps. Parasti in p̄spectu meo mēsam. Est autē iste cibo illi⁹ cene corpus xpi .q̄ dicit Job. vi. Ego sum pa nis viu⁹ q̄ de celo descendi .q̄ mā. zc. Ita cena figurat p illā cenam quā xps fecit in vltima cena quā do voluit ire in mortē. De qua dī cūt euāgeliste q̄tuor xps fecit ce nā cū discipul̄ suis .accepit panē z bñdixit z dedit discipul̄ suis dicē

Accipite z comedite .b facite i me am cōmemoratōz zc. Ista cena fi gurat in li. ij. Esdre. iij. Dari⁹ rex fecit cenā purpurat⁹ z nobilib; sui regni z cibavit eos large .z vnus q̄s ad sua p̄ria remeavit. Ita a nīma deuota inuitauit xpm z an gelos p grām in cor suū .z cibavit eos large p cibos spūalis vite .et vnusq; ad p̄ria remeavit .i. xps ad thronū suū regalē z angeli ad loca sua. Et sic p̄z tertia cena vbi aīa xpm z āglos inuitauit. Quar ta cena est cena eternalis gře .xvi xps aīam deuorā inuitauit dicēs Dia pata sunt. Et ista cena ē ma gna ppter tria. Primo ppter ma gnū p̄ncipē z nobilē qui eā p̄pa rauit. Un ps. Qm magnus es tu. zc. deus solus. Scōdo dī magna . q; magna est ibi glā. Un dī in ps Glē z diuitie in domo ei⁹. Terti⁹ dī magna ppter p̄uitates. Unde Apoē. viij. Vidi turbā magnam quā nemo poterat dīnumerare . except⁹ angelis quoz nō erat nūe rus. Cena ista figurat in illa cena de qua legim⁹ Nester. j. q̄ rex As suer⁹ fecit cenā magnā suis p̄nci pibus in orto regalē z misit septē nuncios p vasthi regina vt veni ret ad regē q̄ venire noluit z nūci os vacuos remisit. Tunc iratus rex post cenā vocauit oēs potētes z dixit. Quid p̄sultis ego voca ui reginā ad cenā meā quā p̄para ui vobis honorifice .z illa sp̄cuis me z misit nūcios meos vii. vacu os. Rñderūt potētes dicētes Do mine rex arguite eā vt vxores nō

Bermo

xluii

faciāt nobis sile. q̄ p̄uauit eam co
rona gl̄ie z facit eā ancillā z aliaz
elegit in reginā. Ita moralr xp̄us
de⁹ n̄ rex celi z terre fecit cenā ma
gnā gl̄ie suis p̄ncipib⁹ elect⁹. vt di
cit ps. Principes pploꝝ z grega
ti sunt cū deo Abrahā. Mittit oī
die septē nūcios p̄ reginā. i. p̄ aīa
hoīs q̄ esse deberet regina celi. vt
veniat. Prim⁹ est ip̄a pietas dei q̄
nobis multa bona tribuit. Un̄ in
ps. Oīa subiecisti sub pedib⁹ eius
oues z boues vniuersas insup et
pecora cāpi. Volucres celi z p̄sces
mar⁹ zc. z fruct⁹ terre z arborum.
Scd⁹ ē mia Un̄ ps. Misericor
dia dñi plena ē terra. Terc⁹ nūci
us est patia. Un̄ apl's ad Roma.
Patiēcia dei expectat te vt puer/
tar⁹ s̄ fm ipenitēs cor tuū thesau
risas tibi irā in nouissimo die. qz
venire nolūisti. Quart⁹ nūci⁹ est
afflictio tp̄alis. Un̄ ait in euāge/
lio hodierno. Lōpelle intrare. vt
q̄s nō pōt vocare p̄ mīam z patie
riā. tādē mittit tribulatōz vt ve
niant. Quīt⁹ nūci⁹ est ip̄e dauid
qz ait. Audi filia z vide z inclia au
rem tuā qz p̄cupituit rex sp̄em tuā
z veritas ē. Sext⁹ sunt p̄dicatores
hodierni q̄ oī die clamāt in p̄dica
tionib⁹ ad aīam peccatricē. vt re/
uertat. nunc arguūt nunc suppli
cāt. nūc cōminant. nunc p̄mittūt
coronā dei Lañ. iiii. Veni de liba
no veni coronaber⁹. Septim⁹ nū
cius ē missio angeloꝝ cū tubis. et
illos optet nos audire z surge et
venire cum tuba clanger. Sur/
gite mortui et venite ad iudiciū.

tunc ip̄a anima peccatrix q̄ istos
septem nuncios sp̄enit p̄uabit
coronaz alia regina eliget zc. Ro
gemus deum zc.

Dominica tertia post penthe/
costes. Sermo. xliiij.

Ec recipit

p̄ctōres Lu. xv. Nota q̄
p̄p̄ duo hō solet dimit

tere vnū locū z ire ad aliū ad habi
tandū. Et vn⁹ dimittit vnū dñm
z recurrit ad aliū. P̄rio qñ hō ī lo
co vbi habitat a dño suo nimis af
fligit sicut filij isrl̄ relinquebāt e/
gyptū. vt p̄z Exo. xij. qz Pharaō ni
mis afflixit eos. qz oportebat eos
portare lutū ad faciēdū lateres vt
edificaret ciuitates. z posuit sup
eos aduocatos q̄ immites erant
z pcusserāt eos cū flagellis sicut
aīalia bruta. Scdm̄ p̄pter qd hō
relinq̄t locū z malū dñm est quā/
do sperat diues fieri z dñm mītē
z p̄iū cognoscit. tūc mutat locū et
recurrit ad illū dñm. Ita filij isrl̄
cognouerūt q̄ dñs voluit eē eoꝝ
dux z p̄misit q̄ vellet eis dare ter
ram fluentē lacte z melle. z ibi di
uites fieri voluerūt. z p̄pter hoc re
liquerūt Pharaonē. Ita sp̄itua
liter duo sunt q̄ debēt nos moue
re vt fugiam⁹ p̄ncipē militie cui
militam⁹ p̄ p̄ctā q̄ durus est mul
tos flagellat scorpiōib⁹ z cruciat
eternaliter. z fugiam⁹ ad p̄ncipē
mīe z gr̄e qui parcat z māsuet⁹ est
z benign⁹ sup maliciā nostrāz. et
ait Mat. xj. Venite ad me oēs q̄
laboratis z onerati estis z ego refi

Sermo

xliv

ciā vos. Ite omne quod venit ad me nō eiciā foras. Et de hoc dicit euangelii. Erant appropinquantes ad ihm publicani et peccatores ut audirēt eū. et murmurabāt pharisei et scribe dicētes. Quia hic peccatores recipit et māducat cum illis. Et rēdit ad illos pabolā hāc. q̄s ex vobis hō habēs centū oves. et si p̄diderit vnā ex illis. nonne dimittit nonagintanovē in deserto et vadit ad illā que perierat donec inueniat illā. et cum inuenierit imponit humeris suis gaudēs. Et veniēs domū cōuocat amicos et vicinos dicēs. Lōgratulamini mihi oēs. q̄ inueni ouē quam p̄diderā. Dico vobis q̄ ita erit gaudiū in celo sup̄ vno peccatore penitētē. Et sup̄ nonagintanovē iustis q̄ nō indigēt penitētiā. Ite alia pabolā dixit. Aut mulier habēs dragmas decē. Dragma ē denarius habēs monetā impatoris et si p̄diderit vnā nonne accēdit lucernā et euertit domū et querit diligenter donec inueniat eā. Et cū inuenerit cōuocat amicas suas et vicinas suas dicēs illis. Lōgratulamini mihi omēs q̄ dragmam inueni quā p̄diderā. Ite dico vobis gaudiū erit angelis dei in celis sup̄ vno peccatore penitētē agente. Ite due pabole sunt de peccatore qui fuit ovis errans. et dragma decima habēs imaginē impatoris. sc̄z dei. q̄ angeloz et chori sunt noīnem. et hō decimus est creatus. et c. Et x̄ps non venit p̄pter iustos s̄z p̄pter peccatores. Ideo ad thes. Dic

recipit peccatores et māducat cum illis. Unū sciendum q̄ dñs recipit quatuor genera hoīm. Primo recipit mundū et dyabolū fugientes ad p̄tectionē sue potētē. Sc̄do recipit desolatos ad sinū gr̄e. Tertio recipit ignorātes ad doctrinā sue sapiētiē. Quarto recipit viriliter pugnātes ad remunerationē glorie. Primo dico sic q̄ x̄ps recipit mundū et dyabolū fugientes ad p̄tectionē sue potētē. q̄ dñs fortis est et potens in p̄lio dicit psal. Nūius figuraz legim⁹ q̄ David rex multa bona fecit filiis israhel sed Saul rex iniqu⁹ inuidiose p̄sequebat eum p̄pter quod fugit ad Achis regē Beth. et tunc scripsit litteras ad regē q̄ representarē sibi seruū suū. pfugū. tunc serui illius regis Beth cognoscentes David enarrabāt sacra et pbitates quas fecit filiis israhel. tūc recepit eum gratiose et defēdit eum. Ite spūalit̄ nos sum⁹ in hoc mūdo vbi dyabolus nos p̄sequit̄ in multis insidijs ut nos occidat. Debemus igit̄ fugere ad x̄pm regem potētē ut sua p̄tectionē nos defendat in tempe mortis cū anima stat ante regē x̄pm. dyabolus dicet. da mihi seruū meū. pfugū. qui in multis malis cogitationibus et opib⁹ mihi cōsensit. tunc angeli stant. ut dicit Micro. Angeli sunt testes actuum nostrorum et nominant christo regi probitates nostras. et si fecimus aliqua opera bona recipit nos ad suam p̄tectionē sic rex achis david fugientē

Sc̄do dicit

Primo

Bermo

ideo faciam⁹ h opa bona vinca/
mus leonē z vsum. z liberemus
ouē de ore eoz. i. dyabolūz mūdū
q tunc aīam nām poscūt. tūc se/
cure possum⁹ ad ipz fugere sic pz
p mū. Scdo dñs nī recipit nos d
solatos z despotos ad sinū grē si
veniā qrim⁹ nulli em hoīm est de
sperandū. nam de⁹ est misericors
z pius. Un dicit in euāgelio Jo.
vj. Dñs q veit ad me n eijciā foras
H⁹ figurā legim⁹ q erat qdā au/
ster⁹ rex hñs filiū misericordē quez
misit pegrinari in pegrinatioe q
accepit pulcrā puellā. z oī die de/
sponsatōis fecit in regno pñs per
q̄ttuor ptes pclamare p q̄ttuor
nūcios Prim⁹ clamauit. venite z
misericōdiaz recipite. Secūd⁹ clama
uit. rex est benignus z pius oībz q
petūt veniā. Terc⁹ clamauit. ex
pte regis nullus diffidet nec de/
speret. sed cū fiducia z spe accedat
Quart⁹ nunci⁹ clamauit litteras
mort⁹ reuocat rex in mīa q̄s de/
dit in tra. Ita moralit⁹ iste rex du/
rus fuit pī in diuinis. Fuit ei ita
dur⁹ z austerus q p vna cogitati
one dānauit multa milia āgeloz
vt pz de lucifero. etiā de adā quē
ppter vnū morsum pomi eiecit et
morte dānauit. Sed fili⁹ ei⁹ xp̄s
scda psona in diuinis venit de ce
lo pegrinari in hunc mūdū. z vi/
dit pulcrā puellā q erat aīa deuo/
ta quā despōsauit assumēdo nīaz
naturā. Et tūc misit q̄ttuor nūci/
os in q̄ttuor ptes mūdi clamātes
Prim⁹ est Matthe⁹. q clamat in
suo euāgelio ex pte regis xp̄i mat.

xliiii

17. Venite ad me oēs q laboratis
z onerati estis z ego reficiāz vos.
Scds nunci⁹ est Iohes euāgeli
sta dicēs in euāgelio suo. Xps li/
berauit mulierē peccatricē dep/
bensaz in adulterio dicēs illi. Nec
ego te pdēnabo. vade z amplius
noli peccare. Terc⁹ est iterū Jo/
hānes euāgelista dicēs. Lras mor
tis reuocauit. Un dicit in cano/
nica sua. Trāslati sum⁹ de morte
ad vitā. Quart⁹ Marcus dicēs
Fili remittunt tibi pccā tua. Itēz
oīe debitū dimisi tibi qm roga/
sti mē. z ego in filiū mīe recepi te.
z sic pz scdm. Tercio dico q xp̄s
recepit ignorātes ad doctrinam
sue sapie. vñ dicit apls. In eo sūt
recōditi oēs thesauri sapie z scie.
Un ipe inuitat ignorātes ad suā
doctrinā salutare. Nā dī de iusto
z sapiēte quē xp̄s docuit Eccl. xv.
Aqua sapie potauit illū dñs de⁹
noster. Inuitat indoct⁹ dicēs Ap
propiate ad me z pgregate vos in
domū discipline vt vnusq̄s qz audi
at qd agere debeat aut qd vitare.
Vni⁹ legim⁹ figurā Neemie. viij.
q filiū isrl acceperūt a dño libz et
legē. sed ipi nō seruabāt eam p p
hoc fuerūt disp̄si z tribulati. cādē
venit Esdras ppheta z sapientior
oīm. z fecit gradū lignēū altū añ
portā templi hierlīm z accepit li/
brū testamēti z vocauit cōem po/
pulū z ascēdit gđū altū. ppl̄s sta/
bat subter eū. z legebat de mane
vsqz ad vespas. z oīs ppl̄s appo
pinqbat z erigebat aures vnusq̄s
qz ad lectionē. z tunc ait Esdras.

Sermo

xlv

Si illa seruabitis q̄ in illo libro scripta sūt z ego legi. Deus eripiet vōs z recipiet tāq̄ filios z erit de⁹ vester. z eo q̄ nō seruauim⁹ ea de⁹ us imisit nobis tribulatiōes q̄s passi sum⁹. z oīs ppl's flebat z doctrinā seruabat. Ita spūalit̄ dñs noster ih̄s xp̄s tanq̄ Esdras scriba antiq̄ legi. ita ip̄e est. p̄p̄a nō ue legi. Un̄ dixerūt iudei. Propheta magn⁹ surrexit in nob. surrexit em̄ in tēplo vbi iudei quenebant z p̄dicabāt de libro sue sapie quez habuit in corde. z dixit iudeis q̄ qz illā legē quā p̄r dedit dimisissent. inde veniret tribulatio sup eol's z indurati erat eoz cor z volebāt eum lapidare. qz docuit eos. Sicut Nero impator pessimus occidit mḡm suū Senecā. z ipsi venditi z tribulati z regno p̄uati sunt tā eterno q̄s tēpali. z si fecissent sicut ppl's Esdre q̄ Esdrā audiuit aures erexit p̄r p̄ctis fleuit z iō dñs erat eoz dux z maḡ hec eis nō accidissent. Et iō oēs xp̄m audire nolētes. nec doctrinā suā seq̄ volētes disp̄gēt nec eos h̄ nec in futuro recipiet. z sic p̄r tertius Quarto xp̄s virilit̄ pugnātes rec̄p̄it ad remuneratōz gl̄e. Pro mittit nanqz septē dignitates p̄ septē vicis ipugnantibz. Un̄ dicit Jobes in Apoc. Venit aquila volans z clamās p̄ mediū celī dicēs Qui vicerit dyabolū z mundū et p̄p̄iā carnē dabit illi manna absconditū z panis angeloz ad mēsa; regis eterni. Itē sc̄do. Qui hec tria vicerit nō ledat a morte sc̄da.

sz recipiet ad vitā gl̄e. Itē tertio q̄ hec tria vicerit dabo illi edē de ligno vite. qd̄ est in medio paradisi. Itē quarto. Qui vicerit hec tria illi dabo potestatem sup gentes et regna z recipiam illū ad me. Itē quinto. Qui hec tria vicerit recipiam eum vt columnā splēdidā z firmā in regno z in templo meo. Sicut em̄ colūna sustentat z decorat edificiū quādo est pulcra. ita talis victor recipiet z decorabit̄ in regno firmabit̄ z nunq̄s flectetur. Itē sexto clamauit. Qui vicerit h̄ tria recipiā eū tpe mort̄. z sedebit meū in throno gl̄e Ap̄ls. Si fuerimus socij passionū erim⁹ z p̄solationū. Et iō merito si pugnam⁹ viriliter cum xp̄o cū ipso erim⁹ in throno. z petiuit xp̄s p̄rem dum voluit ire ad pugnā Jo. xvij. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum z ipsi sint mecum.

Dominica quarta post penthecostes Sermo. xlv.

Stote mi

sericordes sicut z pater vester celestis misericors est Lu. xj. Nota q̄ multa sūt q̄ debēt mouere boiem ad miam. Primū est corp̄is nostri p̄formitas. Nam oēs xp̄iani sunt tanq̄ vnū corp⁹ habēs multa membra z mēbz mēbro cōpatiē. sicut manus manui alteri subuenit. ocul⁹ oculo. pes pedi. ita hō debet homini misereri q̄ est fm̄ imaginem suā creat⁹. Sc̄dm̄ est qd̄ nos debet mouere ad misericordiā irra-

Berno

xlw

tionalium aialium exemplaritas. Nam aialia irrationalia copatiunt sibi sic leguntur in naturis rerum de aquila. quando aquila habet pullos cogit eos quandoque sciat volare ad aspectum solis dum splendet in claritate. et quando aliquis suorum pullos non potest aspicere sole sine reuerberatione oculorum. istum prout de nido tanquam non sit de natura sua quod videtur falco miseretur illi pullo abiecto. et ducit ad nidum suum et nutrit cum pullis suis. Ita homo rationalis videns primum suum necessitatem habere debet sibi misereri. Tertium quod debet nos mouere ad misericordiam est propria necessitas. Nam nos indigemus misericordia a deo. ideo oportet nos misereri primo. Unde ait dominus Mat. xviij. Serue nequa oialdebita dimisi tibi. nonne optuit et te misereri proserui tui. Quartum quod debet nos mouere ad misericordiam est dei nostri exemplaritas. Nam misericordia mouit ipsum ut surgeret de paterno corde et acciperet humanitatem. et fecit se captiuum et illudi et proserui propter nos. ideo debemus nos exemplo christi aliter alteri misereri. quia christus in propria persona ait in euangelio. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. De hoc autem dicit in euangelio hodierno. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Nolite iudicare et non iudicabimini. Nolite condemnare et non condemnabimini. Dimittite et dimittetur vobis. Date et dabitur vobis. Mensuram bonam et profertam et coagitatam et superfluentem dabitur in sinu vestrum. Eadem quippe mensura quam mensi fueritis remetietur vobis. Dicebat et illis similitudinem

nam vnam. Nunquid potest cecus cecum ducere. nonne ambo in foueam cadunt. Sic quando placet malus duci aliquid malum exemplum tunc cecus ducit cecum et ambo in foueam cadunt eterne damnationis. Item aliud exemplum est. Non est discipulus super magistrum. Perfectus autem omnis erit si sit sicut magister eius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui. trabem autem que in oculo tuo est non consideras. Aut quomodo potes dicere fratri tuo. frater sine. id est. permitte ejectionem festucam de oculo tuo ipse trabem in oculo tuo non vides. Hypocrita ecce primum trabem de oculo tuo. et tunc perspicies ut educaas festucam de oculo fratris tui. quia multi sunt qui iudicant alios de paruo. et ipsi habent maximum peccatum. Duo ad thema. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Unde notandum quod quattuor generibus hominibus vult deus esse misericors. Primi sunt dei timentes. Secundi bona opera facientes. Tertijs sunt pauperibus compatientes. Quarti sunt iniurijs patientes. Primo deus vult esse misericors illis qui ipsum timeant. Unde dicit in psalmo. Quomodo miseretur pater filiorum. misericors est dominus timencibus se quoniam ipse cognouit fragilitatem nostram. id est. fragilitatem nostram. Videmus in naturalibus quod quando aliquis simplex homo offendit magni principem. et timeret ipsum et si voluntarie simplex homo acciperet gladium euaginatam. et flexis genibus poneret se ante illum et diceret. O domine offendi vos sum reus mortis. dabo me in manus vestras in gratiam. vere nisi talis princeps habet cor ferre

um sibi miserere et dimitteret of-
fensam. Ita debet quilibet homo facere.
qui deum offendit. debet se humilia-
re coram deo principe et filium mortis
se profiteri. Huius legimus figuram in
Regum. vi. quod David maxime pecca-
uit contra deum. ideo deus misit Gad
prophetam ad ipsum dicens. Ecce deus
misit me ad te. tu enim offendisti eli-
ge unam de tribus plagis. aut pestilen-
tiam. aut famem. aut gladium inimico-
rum. Et david elegit pestilentiam. et
tunc venit tanta pestilentia in regno
suo quod in brevi tempore moriebantur sep-
tuaginta milia hominum. tunc David
flexit genua cadens ante deum in ter-
ram dicens. O domine percutere me ego sum
qui peccaui. Et tunc deus vidit timo-
rem et humilitatem et dixit ad angelum
Sufficit nunc. praeine manum tuam.
Tunc David vidit angelum stantem
in nube habentem gladium cruciatum
quem misit in vaginam. Ita moraliter
deus pater et dominus dedit nobis in-
telligentiam sciendi bonum et malum. et
ipse nullum malum dimittit impuni-
tum. ideo ait David ad eum. Domine qui
ibo a spiritu tuo. et qui a facie tua fugiam
Si ascendero in celum tu illic es. si
descendero ad infernum ades Et ipse
dominus respondet in psalmo. Si acvero ut
fulgur gladium meum reddam ultioni
hostibus meis. id est. peccatoribus. Hoc co-
gnoscens peccator debet facere ut Da-
vid dicens O domine ego peccaui et ma-
lum coram te feci ne permittas plagam
propter peccata mea. et ego amplius non
quod offendam te. Tunc statim ait do-
minus ad angelum volentem pecca-
torem percutere cum morte eterne dam-
nationis. Mitte gladium in vaginam

satis est. quod me ita humiliter exoravit.
ideo oportet me etiam misereri. unde Ambrosius
in quodam sermone. Cessat vindicta
divina cum illud percurat humilitas hu-
mana. et vindicta mutat in misericordiam.
Secundo deus vult esse misericors bona
opera facientibus. Nam videmus quoniam ali-
quis magnam et pulchram edificationem facit
quod bonos artifices. et si artifex est
bonum edificationem erit bonum. Ita spiri-
tuali oportet nos in operibus misericordie edifica-
re edificationem in celo in qua anima nostra deus eter-
naliter gaudere. Unde ait in psalmo. Domine
edificabit in celis. Et primum artifex bonum
eterni edificii fuit christus. et hoc per multas
alias virtutes edificavit eternum ha-
bitaculum. cum precipue per misericordiam. Vult
etiam habere tales artifices sicut ipse in-
cepit. Unde ait apostolus paulus. Non ex
operibus iusticie que fecimus nos sed secundum su-
am misericordiam salvos nos fecit. Querit
igitur tales coadiutores per edificationem
misericordiam. Unde legimus figuram in li. Regum.
quod salomon edificavit edificationem pul-
chram in iherosolymam et misit nuncios ut ad-
duceret de omnibus regionibus artifices
qui faciebant operari lignum cedrina et alia
ligna que princeps ad ipsum edificationem ut
compleret domum domini. ita spiritualiter dominus
nostri ihesus christus primum fundator in humana
natura edificationem pulchram in celo de electis
qui sunt artifices bonorum operum. et ultimum
testamentum praecepit dei. Mat. v. Beati
misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.
Mittit igitur adhuc omni die angelos suos
quando homines moriuntur et illi eli-
gunt tales artifices qui bona ope-
ra fecerunt et adducunt illum ad
regem altissimum. ut opus suum
quod incepit compleatur. Ipse
enim talis optimus artifex fuit.

Ideo ait Sap. vii. Dñm enim est
artifex oēm hñs virtutes omnia
pſpiciens. Jō q̄ ipm sequunt in-
uenient miſcōdām apd ipm. Un̄
dicit Leo papa in quodā sermo.
Virtutes bonoz operum que in
deo sunt. tante dignitatē sunt vt
inde fiat anime in celo eternalis
mansio. Et q̄nto plures et in mi-
sericordia ornate. tanto pulchri-
or fit habitatio aie. Et sic patet q̄
misericordiaz inueniēt bñ opan-
tes. Tercio dico q̄ misericordiaz
apud deū inuenient hic et in futu-
ro qui paupibz subueniūt in tri-
bulatōibz eoz. Un̄ dñs Matth
xv. Qd vni ex mīmīs meis feci-
stis mihi fecistis. Et sicut opa miſe-
ricordie sunt septē in quibz hō de-
bet pximo subuenire. s. hospitare
pegrinos. potare sitientes. cibare
esurientes. vestire nudos. sepeli-
re mortuos. visitare infirmos. et
liberare captiuos. Ita sunt septē
remuneratōes et dona miſcōdie a
deo. Nuius figurā legim⁹ Apoē.
i. vbi ait Jobes. Ego vidi thronū
altū et magnū. et regē in throno se-
dere aurea zona accictū circa cor
capilli albi. añ cuius pſpectū ste-
tit turba magna. et habebat rex in
dextera manū stellā septē. Iste
autē rex xp̄s est q̄ est rex regū et dñs
dominantū q̄ est aurea zona ac-
cict⁹ circa cor ppter diuinū amorē
capilli albi ppter castitatē. turba ma-
gna fuit illa q̄ expectabat remue-
ratōz. p septē opibz miſcōdie. iō ha-
buit in dextera largitatis septem
stellas q̄ sunt dona largitat⁹ p se

ptē donis pietat⁹ et miſcōdie. Pri-
mū donū est obliuio oīm tribula-
tionū. ita nunq̄ pōt cogitare re-
trosum de tribulatōibz. nec dā
maritudie mortis. Nā qñ inspi-
cit illā sanctissimā faciē nunquā
pōt cogitare retro. ita inebriat⁹
a loco tā pulcro p eo q̄ hospitaue-
rūt pegrinos Baruch. iij. O isrl q̄
igēs ē dom⁹ tua. Scōz donū ē q̄ ie-
briat⁹ a vīo cōnitat⁹ a mēsa cōnitat⁹
cui⁹ vna gutta fm Aug. est tante
potētie q̄ si hō haberet oēm vīnū
mūdi mitteret p vno hausto eter-
ni vīni. et hoc p eo habet q̄ pota-
uit sitientes. vñ dñs in ps. De cor-
rente voluptat⁹ tue potabis eos
Tertiū donū qd p terciā stellā
figuratur est ciboz abundātia de
mensa diuinitat⁹. Un̄ dixit ip̄a re-
gina austri videns salomonē ita
ordinate oīa habere in mensa. iij.
Regū. x. Beatus es dñe et beati
sūt serui tui. Et illū cibū habebit
pro eo q̄ esurietes cibauit. Quar-
tum donū quod p quartā stellā
figuratur est vest⁹ refulgētia. Ipsi
ibi fulgebūt misericordes sicut sol
de veste. Un̄ ps. Assistit regina a
dextris tuis in vestitu de aurato
eo q̄ vestiuit paupes et nudos in
mundo isto. Quintū donū quod
p quintā stellā figurat⁹ est imorta-
litas et vita. Un̄ Apoē. xij. Neqz
mors neqz luct⁹ neqz dolor erit vl-
tra. et hoc pro eo q̄ sepeliuit mor-
tuos. Sextū donū qd p sextā stel-
lā figurat⁹ est corpis sanitas ita
q̄ nūq̄ infirmabit⁹. Un̄ dic Anf.
Dñe vbi est eterna sanitas q̄ nūq̄

potest haberi nisi in tua habitatio
ne et hoc habet pro eo quod visitauit in
firmos Septimum donum eterne re
munerationis est libertas. ita quod per
viri deo et quicquid desiderat ibi obtri
nebit. et ibi nullus erit seruus sed omnes
liberi. Unde apostolus ad Gal. iiij. Qua
libertate Christus nos liberauit. et hoc habet
pro eo quod captiuos liberauit. Et sic
patet quod quod compatitur primo misericordiam ha
bebit a deo. Quarto dico quod apud
deum habebunt misericordiam qui patiuntur iniu
riam et dimittunt propter deum. Nam sicut
sunt septem opera misericordie extrinseca seu
corporalia. sicut dictum est in prece
denti membro. Ita sunt septem opera misericordie
intrinsicca seu spiritualia. Primum est
offensam dimittere. Secundum est pec
catorem charitativè corrigere. Ter
tium est pro peccatore orare. Quartum est
ignorantem informare. Quintum est
dubitantem vel despondentem confirmare.
Sextum est lugentem consolari. Se
ptimum est ad omnes afflictiones mundi
compassionem cordis habere. Item sicut
deus vult illis misereri post hanc vi
tam et eos clarificare. Nunc legimus
figuram Apoc. i. Jobes vidit
septem candelabra aurea et in medio
candelabrorum hominem similem filio ho
minis. Iste filius hominis est Christus Iesus
qui descendit de celo misericordia motus ad
humanam naturam assumendam. et in illis
septem operibus misericordie spiritualibus seu speci
ebus refulsit in hoc mundo sicut au
reum candelabrum. Nam offensam di
misit Unde ait dominus Lu. xxiij. Pater
dimitte illis quia nesciunt quid faciunt.
Peccatores correxit. Unde iudeos mi
sericorditer correxit dicens illis. Vos ma

le agitis. et omnes qui male agitis oditis lu
cem. Pro peccatoribus orauit in morte
oliveri. et factus est sudor eius quasi gut
te sanguinis decurreris in terram
ignorantes instruxit sicut magister dis
cipulos suos Mat. ix. Circuibat
ciuitates et castella. ut doceret po
pulum. et in templo docebat ignorantes
dubitantes confirmabat. Unde dixit
discipulis Mat. xxiiij. Domine et magister
dic nobis quando hec erunt. Quibus ait.
Veniet tribulatio qualem non fuit ab
initio. sed beatus qui perseuerauerit us
que in finem. et hic saluus erit. Lugentes
consolabatur. Unde ait discipulis Luce. x
Gaudete quia nomina vestra scripta sunt
in celo. id est in libro vite. Ad omnes affe
ctiones mundi tam in hominibus quam in ani
mabus compassionem habuit in corde. et
ita Christus iam refulget in celo sicut ca
delabrum aureum. et omnes qui sicut faciunt
refulget in eo. Iohannes dicit Job. vi
di septem candelabra aurea. id est septem
turbas que se in his septem operibus spiri
tibus misericordie exercet. et beatus homo refulgent
ut sol et luna et aurum bene purgatum
Ergo ad thesa. Estote misericordes
Domine quinta. Sermo. xlvj.

Er totam

noctem laborantes nihil
cepimus. Lu. v. Nota in
navi bene ordiata debent esse tria. Pri
mo ne principaliter nauta eligatur per
sortem. Secundo quod navis principaliter o
bediat omnes in navi existentes. Tertio
quod collocet unumquemque in loco suo in
navi ad sua officia ad quod videt eos
aptos. Ita spiritualiter ecclesia est que na
vis per quam oportet navigare ad por
p

tum salutis eterne in fide catholi-
ca p hoc mare magnū in q̄ sūt re-
p̄tilla q̄z nō est nūer⁹. In q̄ navi
p̄ncipal nauta fuit x̄ps q̄ nō ē ele-
ctus fm̄ sorte. sed p̄p̄t̄ exp̄ientiam
suā. q̄z sciuit nauē bñ ducere. Pos-
set em̄ miles eligi fm̄ sorte in na-
ui. p̄ gubnatore q̄ meli⁹ sciret pu-
gnare q̄s nauē gubernare. z sic oēs
submergerent. s̄z x̄ps bñ sciuit na-
uē ducere hui⁹ ecclie. iō est ip̄e p̄n-
cipalis nauta cui oēs dñt obedi-
re seruādo suā doctrinā. z vnum-
quēq̄ posuit in locū suū. Nā aliq̄s
posuit ad officia cardinalat⁹ ali-
quos ad officiū ep̄at⁹. aliq̄s ad of-
ficiū p̄s biterat⁹. aliq̄s ad officiū
religiōis. aliq̄s ad officiū dyaco-
nat⁹. aliq̄s ad m̄rimoniū. aliq̄s i
patres. aliq̄s reges. aliq̄s duces
aliq̄s milites. z unicuiq̄ dedit su-
am doctrinā vocatōis. ita q̄ oīs
manēs i suo statu possit p̄mereri
vitā eternā. z venire ad portū sa-
lūtis. Un̄ apl̄s. j. ad thes. iij. Nō
em̄ vocauit nos de⁹ in imūditia
sed in sacrificatōz. vt vnusq̄sq̄ v̄m
possit possidere z gubernare na-
uē sui corp̄is in sacrificatōe z hono-
re. Et iō dicit in euāgelio hodie-
no. Cū turbe irruerent in ihm̄. vt
audirēt v̄bū sue p̄dicatōis. ap̄e sta-
bat iuxta stagnū genezareth z vi-
dit duas naues stātes añ lit⁹. q̄z
istud stagnū fuit p̄gregatio aqua-
rū z inter duos mōres. P̄scato-
res aut̄ descēderūt vt lauarēt re-
thia. Ascendēs aut̄ ihs in vnā na-
uē q̄ erat petri rogauit vt a terra
reduceret pusillū. i. modicū. z se-

dens docebat d̄ nauicula turbas
Ut aut̄ cessauit loq̄ dixit ad symo-
nē. Duc in altū. i. d̄ litore in mare.
z laxate rethia in capturā pisciū
Et r̄ndit symon. Preceptor p̄ to-
tā noctē laborātes nihil cepimus
i v̄bo aut̄ tuo laxabo rethe. Et cū
hoc fecissent p̄cluserūt pisciū mul-
titudinē copiosā. Rūpebat aut̄
rethe cor̄ z ānuerūt socijs q̄ erāt
in alia navi vt venirēt z adiua-
rent eos. z venerūt z impleuerūt
ābas nauiculas. ita vt pene mer-
gerent. Qd̄ cum videret symō pe-
trus p̄cidit añ pedes ihu dicens.
Exi a me q̄z p̄ctōr hō sum ego dñe
Stupor em̄ circūdederat eum. et
oēs q̄ cum eo erāt ex captura pi-
sciū quos ceperāt. Similiter aut̄
Jacobū z Jobem filios zebedei q̄
erāt socij symōis. Et ait ad symo-
nē ihs. Nolite timere. ex hoc iā bo-
mines eris capies p̄ tuā p̄dicatio-
nē in rethi. i. ecclia. Et subductis
ad terrā nauibz z relictis oibz se-
cuti sunt eū. Et sic p̄z euāgelium
Quo ad thema. Per totā noctē.
zē. Nota q̄ p̄ns mūd⁹ cōpat no-
cti. P̄mo q̄ i nocte viatores s̄
errātes. sc̄do q̄ in nocte videntur
horrores. tertio q̄ in nocte aug-
mētant̄ dolores. q̄rto q̄ in nocte
frustrant̄ labores. P̄rio dico q̄ i
nocte errāt viatores. ita p̄ctōres
errāt diuersimode. q̄z in nocte s̄
tenebrositātes. z lux deficit eis. i.
diuina grā q̄ viam deberet oñde-
re eis vt eoꝝ errorē cognoscerent.
Sed q̄z nūc p̄gscere nolūt p̄gscēt
post hāc vitā qñ aīa egredietur d̄

corpe Tūc dicit illud Sap. v. Er
rauim⁹ a via vitar⁹ z lumē iusti/
cie nō illuxit nob. Nox ē stat⁹ mū
di instabil⁹. iō hō sepe cadit iproui
se z aīa capīt z occidit. De h legi/
mus figurā Judic. xix. q qdā iu/
uenis vadēs cū qdā muliere pul/
cra. z cū veniret gabaō venit nox
z errauerūt z mulierē pdidit ī illa
nocte tenebrosa. z de mane die lu
cēte inuenit eā mortuā. Ita mora
liter hō pctōz ābulat in nocte te/
nebrosa suoz pctōz cū pulcra pu
ella. s. aīa ppria vadēs cū corpe. s.
venit nox mort⁹ z pdet aīaz suam
mortuā morte eterne dānatiōis
pp̄ pctā. qz sicut fulgur solis exit
ab oriēte z apper vsqz ad occidēte.
ita venit filius hoīs. iō xp̄us ait.
Mat. xxv. Media nocte clamor
fact⁹ ē. Ecce sponsus venit luc⁹ z vi
tatis. Et q pate sūt intrauerūt cuz
eo ad nuptias. z q in nocte erāt. s.
nō pate foris māserūt. Ergo pz p
mū q stat⁹ pctōz ppat nocti. qz ī
nocte erāt pctōres. Scdo dico q
stat⁹ pctōz cōpat nocti. qz in no/
cte vident⁹ horrores. Un̄ scptū est
in li. Nester q Mardoche⁹ vidit
in visiōe noct⁹ ita horribilē visuz
q capilli capitis sui horruerūt. vi/
dit duos dracones inuicē pugnā
tes z clamātes z ad clamorē aīalia
puenerūt Nūq horribil⁹ visiōis le
gim⁹ figurā Dan. vii. Daniel vidit
in visiōe noctis qtuor bestias pu
gnātes ī mari. Una bestia erat si
milis leoni hñs alas quasi aqla.
Scda bestia similis erat vrsō habēs
tres ordies dētiū in ore. Tertia si

mil pdo. hñs qtuor alas Quar/
ta bestia erat horribil⁹ hñs seprē ca
pita z decē cornua Nota p qtuor
bestias qtuor pctā pugnātia ī no
cte sup mare h⁹ mūdi. Primū est
supbia. q filis erat leoni hñs alas
aqla. Nā leo ē rex aīaliū. g nāfale
est supb. Nā dīc Jsid. qñ inseqt a
venatorib⁹ vadit in cāpū vt vide
at ab hoīb⁹ z nulli⁹ pauebit occur
sum. Ita supb⁹ qd qd facit facit vt
videat⁹ z laudet⁹ ab hoīb⁹. Etia⁹ h⁹
alas aqla qd significat supbiā mū
lier⁹. vñ dīc ī ps. Sic aqla puocat
ad volādū pullos suos. z sup eos
volitās. Ita supbe mlieres filias
suas docēt supbire. z ita mltā ma
la veniūt tā de supbia. Dī em̄ idu
mee supbe Diei. xlix. Cū exaltaue
ris qñ aqla nidū tuū. ide detrahā
te dīc dñs. Scda bestia erat qñ vz
sus z significat auariciā. Ursus
erat valde horribil⁹ hñs tres ordi
nes dētiū ī ore. Un̄ vrsus h⁹ dūbile
caput. vñ tā dūbilitat ī auar⁹ caput
eccie qz oēs studēt auaricie z mā
iōe a maiore vsqz ad miōrē. h⁹ for
tia brachia. qz qd caput in bra
chia t⁹ fortit. Ita auar⁹ qd qd app
hēderit siue iuste siue iuste n̄ rec
buit. z qd qd pdicat q pctm̄ n̄ di
mittit nisi ablatū restituat. tñ nō
curat. Itē hñt tres ordies dētiū ī
ore. qz qd auar⁹ cogitat. loq⁹ op
at. sp ē ad iustū lucz. Est ei auar⁹
filis bufōi q qñ vica floret exit vi/
neā z pascit fra. ita auar⁹ qñ pdi
cat vñ dī exit ecciaz pascit fra. i.
dñs dñs fr̄is. vñ esa. lvij. pp̄ iniqua
tē auaricie e⁹ irat⁹ sū zc. Etia bestia

supbia

auaricia

luxuria

Septz pcta

116

est pardus vel panthera diuersis
coloribz ornata hñs q̄ttuor alas
z significat luxuriā q̄ pugnat i ma
ri hui⁹ mūdi. Et habet q̄ttuor ca/
pita. qz luxuria habet q̄ttuor pctā
s. simplicē fornicatōez. vicz liberi
cū libera. est tñ pctm mortale Ad
ulterū qñ p̄iugati faciūt p̄tra ma
trimoniū q̄ in antiq̄ lege lapida/
bant. Incell⁹ qñ aliq̄s coit cū cō/
sanguinea. z sodomiticū qd ē pec
catū clamās in celū p vindicta.
Istud pctm iam maxie regnat ve
lut bestia in nocte tenebrositatis
pctōz. Aug. Efficacissim⁹ rex est
luxuria. z laque⁹ ad capiēdū aīas
hoīm. Quarta hostia pugnās i no
cte fuit horribilior hñs septe capi
ra z decē cornua. Septe cornua
sunt etiā septe pctā mortalia. s. su
bia. auaricia. luxuria. iuidia. gu
la. ira. accidia. Et habet decē cor
nua. i. decē p̄ceptoz trāsgressiōes
z habent in his vsibz. Unū crede
deū. nec vane iura p ipm. Sabba
ta sanctifices. hab eas in honore
pentes. Nō sis occisor. fur. mech⁹
testis iniqu⁹. Alteri⁹ nuptaz. nec
rem cupias alienā. Et bestia hec. i.
dyabol⁹ suis cornibz oīa p̄cepta iā
pculcauit z sic p̄tz scdm. Tercio
dico q̄ stat⁹ pctōz cōpat nocti.
vt p̄tz in tbemate laborātes p ro
tā noctē nihil cepim⁹. qz in nocte
augmētant dolores. Sicut vide
mus qñ est infirm⁹ hñs dolorem
qñ nox venit tñc dolor crescit. per
bunc dolorē nota dolorē aīe. Naz
sicut corp⁹ p̄terit doloribz. ita aīa
pctōis. q̄to em̄ dolores gūiores

tanto clamores acriores. Ita aīa
dum sentit dolorē clamat fortit⁹
ad saluatore cum ppheta Dauid.
q̄ clamauit fortit⁹ ad dñm dicens
Miserere mei de⁹ qm̄ infirm⁹ sū
zē. Hui⁹ figurā legim⁹ de Alexā/
dro magno q̄ obsedit qñdā ciui/
tatē cum magno exercitu z vene/
runt histriones z vagi laudabant
eū dicētes ipm esse filiū Jouis pla
nete z imortalē. sed iuit ad spaciā
dñ extra exercitū z cū sagitta vul
nere gūi vulnerat⁹ est. z cū nox ac
cessit vuln⁹ intumuit z grauit⁹ do
luit z clamauit. Noīes me dece/
perūt. qz imortalē me dixerūt. sed
dolor vulner⁹ clamat me eē mor/
talē. Ita spūaliter pctōz nō curat
deū cum nō sit infirm⁹ sed san⁹ in
corpe z peccat audacter. z cū lau
dat credit se eē imortalē sicut Ale
xander magn⁹. z nō curat de do/
lore aīe q̄ maxie vulnerat⁹ z dolet
sed qñ dñs tendit arcuz suū sicut
dñ in ps. Arcū suū retendit z pa/
uit illū ad sagittādū p vindictam
pctōrem p infirmitatē corpis. tñc
pctōz sentiēs in nocte suo p̄ctō/
rum agnoscet se mortalē sicut ale
xander q̄ dixit Miserabilis sū de
cept⁹ z hoīes deceperūt me dicē/
tes me esse imortalē. sz dolor i no
cte vulner⁹ mei clamat me eē mor
talē. z sic p̄tz terciū. Quarto dico
q̄ stat⁹ pctōz cōpat nocti. qz i no
cte frustant⁹. i. anihilant⁹ labores.
Jō dixerūt apli. vt p̄tz in tbemate
Per totā noctē la. zē. ita q̄diu hō
est in pctis mortalibz oīa opa per
dit. tps psumit inutū. gām ne

Bermo

xlvi

gligit turpit^r Et iō p̄mōet dñs nos
Jo. ix. Me oz opari donec vēiat
nox in q̄ nemo opari pōt. i. in hac
vita debem⁹ bona opa facere. ve/
nit nox. i. mors post hāc vitam q̄
nemo pōt aliqd boni facere. s. de
oib⁹ opib⁹ nostris in nocte mort/
rōnem reddere debem⁹. De hac fi/
gurā legim⁹ Dan. vii. Aspiciebam
nocte. z throni positi sūt z ātiqu⁹
diez sedebat z thron⁹ sicut flāme
ignis. z rote ignee circa thronuz.
igne⁹ fluuius egrediebat^r. z milia
miliū ministrabāt ei. z decies cē/
tena milia assiste bāt ei. ista visio
in nocte significat statū iudiciū
Post diē hui⁹ vite venit nox in q̄
nemo pōt opari. sed iudicant^r fm
opa. ideo vidit i nocte. Et ad thro/
nū iudiciālē q̄ imediate ponit in
ictu oculi aīa adducit. z antiqu⁹
dierū sedit. i. xps. z flāma ignis e/
rat eius thron⁹. i. iudicabit pctō/
res ad ignē efnū. rote iuxta thro/
nū vt traherēt pctōres ad suppli/
ciū eternū. fluueus igneus. i. snia
dānatōis. Milia miliū. i. multi/
tudo angeloz mīstrabāt ei. z deci/
es cētena milia assiste bāt ei. i. mul/
tudo electoz assiste bāt ei. z gladij
anticipes in manib⁹ eoz. Ad faci/
endā vindictā in peccatorib⁹ i no/
cte. pctōz ābulāt ib⁹. Tunc oīs la/
bor quē fecerūt i pctō mortali nihil
pdest. Ergo q̄ ad thēa. Tota no/
cte laborauim⁹ z nihil cepimus.

Dñica sexta. Ser. xlvij

Si abun

dauerit iusticia vīa plus q̄ scri

baruz z phariseoz nō intra. i. regi/
ce. Mat. v. Nota q̄ de⁹ dedit tria
bona nobilia hoib⁹. i. corpus aīaz
z res tpales. Aīa em̄ est nobile do/
nū qz ad imaginē dei creata Ben
i. Faciam⁹ hoīem ad imaginē no/
strā. Un̄ ait Judith. xij. Magnifi/
cata est aīa mea p̄ omib⁹ creatu/
ris. Scdm nobile donū est corp⁹
cum suis alimētis Un̄. Homo ē
dignissima creatura oīm creatu/
rarū. qz excellit oīa aīalia volati/
lia z reptilia. Tertiū donū tem/
porale sunt diuitie. aurū z argen/
tū z possessiones. z hec tria dedit
deus hoī vt inderuiat suo crea/
tori. Dedit corp⁹ vt nō offendat p/
ximū. Un̄ phibēs eum ait. Ne fur/
tū facies. Nō occides. Nō mecha/
beris. Dedit aīam vt non habeat
inuidiā in corde. vel irā maledicē/
do. male cogitādo. sed ipm deum
laudādo z amādo. z primū ppter
deū diligendo. Dedit ei res tpales
vt primo offerat de illis reb⁹. Et
hec tria ostendunt^r i euāgelio. Di/
xit ihs discipulis suis. Amē dico
vobis. nisi abūdauerit iusticia ve/
stra plus q̄ scribāz z phariseorū
nō intrabitis in regnū celoz. Au/
distis qz dictū est antiq̄s. i. in an/
tiqua lege. Nō occides. q̄ aut occi/
derit re⁹ erit iudicio mort⁹. Sed
ego dico vobis. Oīs qui irascitur
fratri suo ita q̄ i ira maledicit eū
reus erit iudicio mort⁹ etne. Qui
aut dixerit ffrī suo. i. p̄rio racha. qd
est vbiū indignātis z motū inui/
die cordis oīdēs maledicēdo re⁹
erit p̄silio. Qui aut dixerit ffrī suo

fatue ex inuidia et ira ipm maledi
cedo reus erit gebene ignis. i. et
ne pene. Si ergo offers munus tuum ad
altare et ibi recordatus fueris. quia per
munus tuum habet aliquid aduersus te
ira quod tu habes inuidiam in corde
tuo. relinque ibi munus tuum ante al
tare et vade prius reconciliari fratri
tuo. et tunc veniens offeres munus tu
um quia oblatio que fit cum inuidia cor
dis non est deo accepta. sicut obla
tio Layn que fuit inuidiosa et ideo fuit
maledicta. Et sic patet euangelium. Er
go que ad thea. Nisi abundauerit ius
ticia via plus quam scribarum et phari
seorum non intra. etc. Ex his notandum
quod quatuor genera hominum non intra
bunt in regnum celorum. Primi sunt ius
ticia vendentes. scilicet sunt iniuste iu
dicantes. tertijs sunt inuidiam retinentes
quarta sunt iniuste offerentes. Pri
mo dico quod omnes qui vendunt iusticiam non in
trabunt in regnum celorum. Iohannes monet
nos dominus dicens Mat. vi. Attendite
ne iusticiam viam faciat coram hominibus
alioquin non habebitis mercedem apud
deum in celis. hoc fecerunt pharisei. quia
omnia bona opera fecerunt hominibus intue
da. Iusti faciunt sicut homo vineam in flo
re vendens. et cum venerit hyems non
habet aliquid ad bibendum. Ite faci
unt sicut homo qui vendit agrum cum se
minat. et cum venerit messis non ha
bet quod in horreum ponat. et sic hy
pocrite omnem mercedem iuste re
tribuciois amittunt. ideo regnum dei non
intra bunt. Huius legimus figuram li. j.
Mach. vi. Venit Antiochus rex
malus pugre contra Judam macha
beum principem iusticie. et ille antiochus

sedebat in magno elephate. quod vi
des Judas machabeus promissit ma
gnam mercedem cuidam milite nomine
Eleazar. qui vadens ad plium et vtriusque
gnam laudem hominum haberet pugna
uit contra Antiochum et elephantes
vicit. sed habuit se incaute. quia ele
phas cecidit super eum et occidit eum
et sic mercedem sibi promissam prope va
nam gloriam amisit. et cum Machabeo
castus non intravit. Ita moraliter per
antiochum nota dyabolus qui sedet
in elephate. id est superbia. unde psalmus. Super
bia eorum que te oderunt ascendit super eos. et
vult contra iustum hominem bellare. Sed
eleazar. id est vana gloria volens omnem
mundum acquirere. sicut pharisei pu
gnant incaute operibus inanem penam.
quia faciunt hominibus intue da. et occidunt
elephantem. id est dyabolus. sed occidit
in anima. et ideo perdunt mercedem et ciui
tatem quam iusti intrant que iusticiam suam
ad honorem dei faciunt. Unde dicit Hu
go de sancto vic. Sub hoste inquit
moritur et mercedem promissam perdit qui
de virtutibus gloriam quod fecit. Ergo
ad thea. Nisi abundauerit iusti. etc.
Scilicet qui non intrabunt in regnum celo
rum sunt iniuste iudicantes. Et hoc ideo
quia iudex eternus est iustus et rectus est iu
dicius eius. dicit propheta in psalmis. Sed beu
iudices huius mundi sunt sicut iudices
quos constituit Samuel propheta. de quibus dicit. Receperunt muliera et puer
terunt iudicius. j. Regum. viij. psalmus. Dex
tera eorum repleta est mulieribus. Et ideo
romani depigebant iudicem in hunc
mundum. Sedebat in throno et ere
cta facie in celum. et imago erat ceca
carum utroque oculo et vtraque manu

Et rō erat hec. In throno depi-
 bāt i signū q dūctric⁹ iudex sedēs
 in iudicio debet habere itentionē
 ad illū iudicē uiuoz ⁊ mortuoz
 supnū. ⁊ qui ē sup eum. ⁊ sicut ipse
 iudicat sic iudicabit ab eo. utroq;
 oculo cec⁹ in signū q dext⁹ oculū
 nō debet diligere fauore diuitū.
 vel amīcoz. ut illis mag⁹ inclinē
 q paupib⁹. Sinist⁹ oculū nō ha-
 buit in signū q nō debet inuidio-
 se iudicare ut ille male iudicet cui
 nō est fauēs. ⁊ ill⁹ iudicib⁹ sp debz
 iusticia p̄dicari. Itē debet carere
 dextera manu ita q nō sit nimis
 auid⁹ ⁊ nō accipiat mūera ⁊ puer-
 tat iudicia. Itē nō hūit sinistram
 manū in signū q nō sit nimis mi-
 tis. ita q hoies sup hec nō faciāt
 mala dicētes. Iudex ē valde mise-
 ricors me nō punit. Sed hec ista
 imago nō est depicta. ⁊ ei⁹ signifi-
 catio sicuti ē in terra nra cū poti⁹
 prochdolor q iudiciū tenēt in ter-
 ra nra. hi sunt in quoz manibus
 iqtates sūt. dextera eoz repleta ē
 munerib⁹. ⁊ in sinistra diuitie et
 glia. q nō intrabūt nec sedebūt cū
 altissimo iudice. Et sic p̄z scdm.
 Tercij q nō intrāt in regnū celoz
 sunt iniuste psequētes ⁊ inuidiaz
 retinētes. in ira primū maledicē-
 tes. Un dicit dñs de iusto q iniu-
 ste psequit. Qui male dixerit tibi.
 sic ille maledic⁹. Nā inuidiosus
 hō est velut coluber serpēs ut dici-
 tur Prouer. xxiij. de vino qñ fla-
 uescit ⁊ splēduerit in vitro color
 eius. Ingredis blandē ⁊ in nouis-
 simo mordebit ut coluber. ⁊ sicut

regul⁹ venena diffundet sic hō i-
 uidiosus in edū simulat ⁊ placet
 hōib⁹ ut scrute⁹ corda. nouissime
 aut mordebit ut coluber. Colub
 est serpēs a colore dicit⁹. ⁊ fugit lu-
 cē ⁊ colit ymbriā. Itē inuidios⁹ mlt⁹
 tos colores p̄siderat i primo quē
 odit. Nā si videt colorē albū. i. pro-
 speritatē dolet in corde. si vidz ad-
 uersitatē tēpalē gaudet. colit ym-
 briā nugar⁹. fugit lucē ⁊ itat⁹. Et iō
 dz. Eccl. xxi. Quasi a facie colubri
 fuge peccata. Inuidiosus hō assi-
 milat⁹ Dan filiū p̄tarche Jacob q
 bñdicere filijs suis volēs eis fu-
 tura p̄dixit. Gen. xlii. Et dedit oī-
 bus bñdictiōez ⁊ bona eis p̄phe-
 tauit. cū aut inspexit Dan cōside-
 rans q esset inuidiosus homo di-
 xit. Filius meus Dan qñ coluber
 mordēs in semit⁹ vngulas eq ut
 cadat equ⁹ ⁊ sessor ei⁹. iō ipse non
 intrabit in t̄ram p̄missiōis ut ac-
 cipiat sortē cū filijs isrl. Ita spiri-
 tualit⁹ p Dan nota hoiez inuidio-
 sum q est sicut coluber in via pe-
 nitent⁹ vite. q cupit mordere per
 infamiā vngulas equi. i. gressus
 bonoz opm p̄mi cadit sessor. i.
 hō hñs bonā famā Eteci accidit se-
 pe q coluber spēs volēs mordere
 calcatur et occiditur a transeun-
 tibus. ita accidit sepe q homo bo-
 nus et iustus detractiōes lingue
 dolose non timet sed calcatur eum
 manens in bono p̄posito. et ideo
 talis inuidiosus nō intrabit cū
 iustis in regnū celoz. Ergo quo
 ad thema. Nisi abundauerit ius-
 titia vestra plusq; scribarum. ⁊c.

Quarti q non intrabūt in regnū celoz sunt iniuste offerētes. Nam q vult iuste deo offerre. vt de ac-
cipiat oblationē vt ptz in euāge-
lio. debet tria p̄siderare. P̄mo cui offeras. Nā multi sūt q deo nō offerūt sed dñs alienis. vñ errāt offerētes iniusta sacrificia. Sed illi q offerūt dñs alienis nō intrabūt in regnū celoz. Nā multi sunt q offerūt deo luxurie. z q̄qd dant mulieribz ppter luxuriā offerunt cū Salomone idolo moabitari. de q legit. iij. Reg. xj. q cor Salomonis deprauatū fuit q ad luxuriā q obtulit idolo moabitari. et eiecit est de regno. Aliq offerūt vtri z illi sunt gulosi. De qbz Phil. iij. Quoz de venter est. z sup his indignabit de. ideo nō intrabūt in regnū celoz. Itē sc̄do p̄siderare debes q̄tū offeras. Nā si multū habes z diues es multa debes offerre paupibz. sicut dixit Thobias senior. Si multū tibi fuerit tunc multū offer fili mi. z honora deū de tua substantia. Et si modicū habes modicū offer in deuotione cordis. sicut illa mulier que pauperat z obtulit duo pua munera in tēplo cū deuotione cordis. z erat dñs dicēs. Nec mulier pl⁹ oibus fecit. Nā aliq diuites obtulerūt flozcos. z h fecerūt p̄pōse. z ideo vide q̄tū offeras. Tercio debet p̄siderare vtrū sit iuste acq̄sitū. nā aliqui offerūt vilissimū denariū deo. sicut Layn. Itē aliqui offerūt deo qd a paupibz receperūt. z illud nō est deo acceptū. sed

de p̄prio labore. Vñ legim⁹ figurā i. Reg. xv. Samuel dixit ad saul regē vt interficeret oēs pessimos sodomitas iuxta terrā filioz isrl habitātes z nō parceret hoibz nec iumentis. eo q offendebāt deū. sed Saul peccit diuitibz z iumenta plura pinguia retinuit. tūc ait samuel. q̄re peccasti illis. Rñdit. vt offerā deo. hec fuerūt de rapina. tunc rñdit Samuel. Plus ē obediētia q̄s victima. i. oblatio pecoz. Ita spūali⁹ multi sunt q rapiūt a paupibz p vsurā z rapinā z latrocinii z de illis offerūt deo. melius eēt q obseruaret obediētiā. q̄a de p̄buit vsurā z rapinā. z obedirēt deo in p̄ceptis ei⁹ q̄s talē obediētiā facerēt. z p̄pterea Saul fuit eiecit de regno. ita isti q iniuste offerūt dñs. i. p̄ctis. Ergo quo ad thema. Nisi abundauerit iusticia vestra. zc.

Dominica septima post penthecostes. Sermo. xlviij.

S Dimise ro eos ieiunos in via. Mar. viij. Sunt em̄ i vita p̄senti q̄ttuor magni defect⁹. Prim⁹ defectus est vite breuitas. Vñ dicit ps. Sicut vmbra p̄tereunt. Sc̄ds defect⁹ est tediousitas. Vñ Job. x. Tedet aīam meā vite mee. Tercio defectus est irreuocabilitas. qz hō non pōt reuocari vt illud qd neglexit recuperet. Vñ dicit ues Lu. xvj. O dñe mitte Lazarū in domū patris mei. habeo em̄ qñ q̄s frēs vt testet illis ne veniāt in

Bermo

xlviij

bunc locū tormētorū. Rñdit Ab/
rahā. Hoc nō pōt esse. qz mag̃ est
distātia int̃ viuos z mortuos. vt
mortui n̄ pnt ire ad viuētes. Quar
tus defect⁹ est indigētia vl̄ neces/
sitas. Nā hō est nud⁹ iō indiget ve
stib⁹. hō est sitibund⁹ ideo indiget
potu. hō est famelic⁹ iō indiget ci
bo. Ergo q̄ ad thema. Si dimise
ro eos ieiunos. deficiēt in via. Et
Bōndit in euāgelio qd̄ hodie legit̃
Cū turba plima esset cū ihu. nec
haberēt qd̄ māducārēt. puocatis
discipul⁹ ait illis. Misereor super
turbā. qz iam triduo sustinēt me.
nec hñt qd̄ manducēt. z si dimise
ro eos ieiunos deficiēt i via. Re/
sponderūt ei discipul⁹ sui. Un̄ istos
hic q̄s poterit saturare panib⁹ in
solitudine. Et interrogauit eos.
dicēs. Quot panes habet. Et re/
sponderūt septē panes. Et p̄cepit
turbe discūbere sup̄ terrā. Et acci
piēs septē panes gr̄as agēs fregit
z dedit discipul⁹ vt turbe appone
rēt. z apposuerūt turbe. Et habe
bāt pisciculos paucos z ip̄os bñ/
dixit z iussit apponi. Et māduca
bāt z saturati sunt. z sustulerunt
qd̄ supauerat de fragmētis septē
sportas. Erāt aut̄ q̄ māducaue
rant quasi q̄ttuor milia. z dimisit
eos. Et sic pz euāgelii. Ergo q̄ ad
thema. Si dimiserō eos ieiunos
deficiēt in via. Nota qz q̄ttuor sūt
vie in q̄b⁹ multi deficiēt. P̄ia est
via p̄ mundū. Scda est via ad in
fernū. Tertia ē via ad purgatori
um. Quarta ē via ad celū. Prima
est via p̄ mundū. z illa incipit quā

do hō nascit̃. z finit̃ qñ hō morit̃.
Un̄ in ps̄. Errauerūt in solitudine
in inaquoso. viā ciuitat⁹ habitas
culi nō inuenerūt. De hac viā q̄ ē
multiplex multi errāt. Legimus
figurā Exo. qz Moyses duxit fili
os israhel de egypto i solitudie et
errauerūt ppter diuersa pctā. ita
qz pauci q̄ exierūt ad terrā pmissio
nis puenerūt Ita moraliter. Xps
ductor noster eduxit nos de egypto
tenebrarū pctōz nostrorū a d
vitā rectā. Un̄ ipse ait. Ego sum
viā q̄ sequit̃ me nō errat. Jo. xiiij.
Sed sicut duodecim trib⁹ filiorū
israhel errauerūt. ita sunt duode
cim genera hoīm in ecclia qui er
rant in hac vitā. Primi sūt sapiē
tes hui⁹ mūdi quib⁹ ostēdit viām
sapiētie. sed ip̄i errāt in viā sapiē
tie. z viā stulticie faciētes. Sap. v.
Errauim⁹ a viā veritat⁹ z lumē sa
piētie nō luxit nobis. Scdi sunt
nō ieiunātes. q̄ deberēt ambula
re in viā obediētie. sed errādo de
clinādoqz veniūt ad viā inobediē
tie. Un̄. j. Jo. ij. Scribo vobis iu
uenes nolite diligere mundū ne
vos seducat. qz oē qd̄ est in mūdo
est ꝑcupiscētia carnis z ꝑcupiscē
tia oculorū z supbia vitē. Tertij sūt
diuites q̄bus ostēdit xps viā mi
sericordie. sed ip̄i declināt ad vitā
auaricie. claudētes viscera pietat⁹
tis. z paupib⁹ nō cōpatiētes. Un̄
j. Jo. iij. Qui viderit frēm suū ha
bere necessitatē z clauserit viscera
sua eo. quō charitas dei est in eo.
Quarti sunt supbi q̄s dñs viām
humilitatis docuit dicēs. Discite

Primi

2ⁱ

3ⁱ

4ⁱ

Sermo

xlviii

me qz mitis sum z humilis cor
de. z ipi declinat a via bñilitatis.
ad via supbie. ideo errat in solitu
dine. Quinti sūt paupes qz do/
cuit paciētie via dicens. In paciē
tia via possidebitis aīas vestras.
sed ipi declinat a via paciētie blas
phemātes qz deū dicentes. Et qre
nō creasti me ita diuītē sicut tales
z talē. Sexti sūt iuēcule mulie/
res qz docuit via honestatē z ve/
recūdie. sed declinat ad via ipudi
cicie loquētes in honeste. ornātes
se mūdo. vt alliciāt ad pctā eas in
spiciētes. De qbz ait Esa. iij. quō ā
bulabāt filie syo n nutribz oculoz
ibāt. zc. Itē in ps. filie eoz cōposi
te circūornate vt silitudo templi.
Septimi sūt pncipes infideles.
socij furū. Octauī sūt mercatores
qz docuit via veritatē. Un ipē di/
cit. Ego sū veritas. sed ipi decli/
nāt ad via mendaciū. qerrāt in so
litudine. Noni sūt laboratores q
laborāt cū pigricia. qz etiā docuit
via fidelitatē vt fidelitē laborēt in
vineā scēe ecclie. sz ipi declinat ad
via pigricie. iō dicit Prouerb. vj.
Opiger vade ad formicāz z disce
ab ea prudentiā. Decimi sūt sacer
dotes sine scia. Und Malach. ij.
Labia sacerdotis custodiūt scia
z legē requirēt ex ore ei⁹. qz ange/
lus dñi exercitūū est. sed ipi decli/
nāt ad via luxurie z imūdicie Un
decimi sūt iugati qz docuit via
pccordie. z ipi viuūt sic equ⁹ z mu
lus iqbz nō est itellec⁹. Duodeci/
mī qerrāt i hac via defici sūt religi
osi sine grā q nō hñt grāz orādi ne

qz pñdicādi. vñ Jac. j. Religio mñ
da hec est mūdū se custodire ab s
seculo. Isti significant p duodec i
tribz filioz isrl. z sicut isti nō vene
rūt ad terrā pmissiōis. ita hoīes
supdicti nō pueniūt ad terrā eter
ne vite quā pñmisit de⁹ rectā via
seruātibz. Un Esaias Nec via dō
mini ābulate in ea. Ergo ad thēa.
Deficiēt in via. Scda via est ma/
la. z illa ducit tpe mortē ad infer/
nū. Un ait Mat. vñ. Lata est via
q ducit ad mortē eternā z illā va/
dūt oēs pctōres tpe mortē. De ista
via legim⁹ figurā. ij. Reg. xij. qñ
filij isrl fuerūt discordes tñc Jero
boā erexit duo idola ad vias duas
q duxerūt hoīes ad tēplū bierusa
lē. Unū ydolū iuxta viā berhel. et
aliud iuxta viā Dan. z scripsit ita
aureis lris. Ecce dñi tui israhel q
te eduxerūt de terra egypti. h ad o
ra. z retinuit pplm ne irent p viā
rectā in irlm. Ita spūaliter dyabo
lus erexit in hoc mūdo duo ido/
la. s. supbiā z auariciā q hoīes ma
gis colūt. Un Col. ij. Auariciā ē
idoloz seruit⁹. qz tpe mortis du
cit Jeroboā. i. dyabolus in regnū
suū. p viā tenebrositatis z miserie
De ista via quā ibit misera aīa dñ
in ps. Fiant vie eoz tenebre z luz
bricū z angelus dñi eis missus p
sequēs eos. qz psiliū suūz audire
noluerūt. z ista via multū est lata
qz multi inueniūt eā. z hec ē via q
ad infernū ducit. Ergo ad thēma
Si dimisero eos ieiunos zc. Ter
cia est via q ducit ad purgatoriū.
vbi aīa ducit p angelū. z ibi mul

Bermo

clviii

tas tribulatiões sustinet. aliq mil
le ānos. aliq centū. aliq decē
aliq tres horas. Tñ illa est satis
munda via. et sic erit munda z a/
nima semper est in gratia. et spe
saluationis. De ista dicit Treno.
iij. *Clōclūit iniqu⁹ .i. dyabolus vi*
as meas tpe mortis lapidib⁹ qua
dratis .s. pctis obijciēdo. sed istas
vias ad q̄s ducit aīa ad purgato
riū pōt homo ī hac vita p elemo
synaz largitionē facere tutas et
planas. Nā iuxta illā sedet dyabo
lus quasi latro sperās cape aīam
sed si hic hō dat elemosinā paupi
b⁹ ducit caute p angelū ad pur
gatoriū. z de purgatorio ad cele
stē patriā. Nū⁹ legim⁹ figurā. iij
Reg. ix. quādo rex Salomō re
gnauit in hierusalē z in oī regno
israhel ordinauit aliquos hoīes
accipe a trāseuntib⁹ passagiū. z de
illa pecunia ordinauit vt oēs trā
seūtes tributū dātes eē secure po
tuerūt a latronib⁹ z raptorib⁹.
Ita spūaliter xps dñs nř sapiētis
sim⁹ z pacific⁹ rex ordinauit pau
pes. z in h mūdo vt accipent. ele
mosynas tanq̄ passagiū a diuiti
b⁹. z q̄cqd ipsis dat ipi regi xpo
pñtant. z tunc aīa post mortē va
dit secure viā purgatoriū z ducit p
angelos quos de⁹ ad hoc ordina
uit in viā eterne vite ad patriā ce
lestis glie. Ergo ad tbema. Si di
mūero eos ieiunos defi. in viā zc.
Quarta via ē ad portā salutis et
ad patriā sine oī purgatorioz ista
est multū stricta z arcta z illā pau
gi inueniēt. sicut dī Mat. viij. Ar

ta ē viā q̄ ducit ad vitā z pauci in
ueniēt eam. illā optet nos cū pal
ma victorie obtinere sicut patres
scī illā ante nos obtinebāt. d ista
viā dī Sap. x. Iustū deduxit dñs
p vias rectas. z ostēdit illi regnū
dei. De ista viā legim⁹ figurā Nūe.
xij. Qñ filij isrl ambulabāt p ma
re rubz z venerūt ad terrā Seon
z rogauerūt vt pmitteret eos am
bulare p regnū p vias regias pa
cificas. z in nullo vellent ei aliqd
molestē inferre noluit eis assenti
re. tunc dixerūt. Optet nos ire. n
est alia viā nisi ista p regnū tñū. z
violenter intrabāt. z rex seon vo
luit eis resistere ne ambularēt. sz
ipi fortiter dimicabāt regē z oēm
populū suū fugauerūt. Ita spūal
iter post hāc vitā non est alia viā
nisi p terrā seon. i. dyaboli. qz te
nebrosas vias vadit aīa. sed qñ e
gredit aīa iusti de corpe pōt dice
re ad regē seon. i. dyabolū. qz ipse
est pñens cum egredit de corpe. p
mitte me ire pacifice ad regnū et
ne glie qz diu dubitat aīa z stat in
portā mortis. sicut pz de scō Hy
larione monacho q̄ dixit ad aīam
ppriā. Egrede qd times. egrede
re quid dubitas. octuaginta fere
annis xpo seruiisti z mortē times
O si aīa illius sacri dubitat. quid
faciet aīma peccatoris moriētis
in mille pctis mortalibus. Debet
igit anima viri iusti viriliter pu
gnare auxilio angeloz z ire per
terram Seon. id est dyaboli z tūc
fugit cū non habet pñ in ea. z sic
secure vadit ad frā pmissionis.

Sermo

xliv

Ergo quo ad thema. Si dimiseris /
ro eos ieiun. desi. in via.

Dominica octaua post petre.

Sermo. xlii.

Arbor bona

na fructus bonos facit.

Mat. vij. Nos videmus quod arbores
domestice modicum fructificant in
spinas. Rō est quod spine naturaliter
sunt sicce et glomerant terram cum ra-
dicibus et trahunt ad se humorem. ideo
homo habens bonam arborē in orto suo
non permittit crescere spinas iuxta
eā. sed eradicat eas. Ita spiritualiter
homo deuotus velut arbor bona volens
fructificare in bonis operibus et misericordie
non permittit crescere peccata nec in corde
nec in ore. nec in opere. sed eradi-
cat per confessionem. contritionem. et satisfac-
tionem. Unus homo est sicut arbor puer-
sa. sicut arbor naturaliter habet radices
plantata in terram et ramos in celum.
ita homo habet radicem quod est caput ho-
minis et sus celum. et ramos qui sunt bra-
chia et pedes et sus terram. in signum
quod in mundo debet habere fructum in ope-
ribus misericordie et non in celo. Nam in celo non
indiget vestimentis. Ibi enim omnes do-
mestici dei vestiti sunt duplicibus
et stola claritas. Ibi non odit hospi-
ta pegrinus. quia sunt omnes ciues et do-
mestici dei. Ibi nemo dicit cibum esu-
rientem. quia ibi omnes sedent ad mensam
patris. Ibi nemo dicit. porta sitientes
quia ibi bibunt de vino deitatis quod leri-
ficat cor hominis. Ibi nemo dicit. sepe-
li mortuum. quia omnes sunt ibi viuētes
et nunquam morietes. Ibi nemo dicit sol-
ue captiuum. quia ibi omnes sunt liberi.

sed hec debet homo in terra facere cum
pedibus et brachijs qui sunt rami plan-
tate arboris bone in terra homo mundi
velut in orto ut habet fructum faciat et non
in celo. sed ibi fruatur fructibus quos pro-
ducebat in terra. Ergo ad thesaurum. Ar-
bor bona fructus bonos facit. Et dicit
homo in euangelio hodierno. Dixit
ihesus discipulis suis. Attendite a falsis
prophetis qui veniunt ad vos in vestimen-
tis ovium. intrinsecus autem sunt lupi ra-
paces. a fructibus eorum cognoscetis
eos. unde dicam vobis parabolam. Nun-
quid homines colligunt de spinis vinas.
aut de tribulis ficus. certe non. Sic
omnis arbor bona fructus bonos facit
Omnis arbor mala malos fructus fa-
cit. Non potest arbor bona naturaliter
malos fructus facere. sic etiam arbor
mala non potest naturaliter bonos fru-
ctus facere. Omnis arbor. id est homo qui non
facit fructum bonum excidet et in ignem
mittebitur. Igitur ex fructibus eorum cog-
noscetis eos. Non omnes qui dicunt mihi
domine domine. id est qui solum credit in deum et non
proficit in opere intrabit in regnum celo-
rum. sed qui facit voluntatem patris
mei qui in celis est ipse intrabit in re-
gnum celorum. Et sic patet euangelium
Unde sciendum quod omnis arbor bo-
na quatuor bona debet habere Pri-
mo folia. Secundo debet habere ramos
Tertio debet habere fructus. ita quilibet
homo Primo dico quod omnis arbor
debet habere folia. Folia signifi-
cant bonam voluntatem. Nam quan-
do arbor emittit folia intendit fa-
cere fructus ita bona voluntas
in homine procedit fructum. sed

multi sunt hoies q̄ bñ habēt bo-
 nas cogitatōes ⁊ nō faciūt opera
 isti assimilant̄ arbori quē vidit do-
 min⁹ ⁊ q̄siuit fructū ⁊ nō inuēit ⁊
 maledixit ei. ⁊ statim aruit. Ita mul-
 ti hoies cogitāt. tu vis emendare
 statū tuū. tu em̄ es in pctis mor-
 talib⁹. sed nō faciūt fructū q̄ se e-
 mender ⁊ puerant. ⁊ b̄ facit sug-
 gestio dyabolica fundēs venenū
 iuxta radicē dicēs. Nō adhuc. sed
 qñ senuer. tūc emēdes. Hui⁹ legi-
 mus specialē doctrinā. ⁊ Plini⁹
 m̄ḡ in naturis dicit q̄ in india
 est arbor multū pulchra hñs lata
 folia ⁊ optim⁹ fruct⁹ crescit in ea.
 sed interdū venit serpens veneno-
 sus ⁊ fūdit iuxta radicē venenū in
 toxicās arborē ⁊ statim incipiūt fo-
 lia cadere. qd̄ vidēs ortulan⁹ sta-
 tim pforat arborē in sūmitate ⁊ i-
 fundit illi tyriacā ⁊ statim folia re-
 uiuiscūt ⁊ germināt zc. Ita spūa-
 lis hō qñ cogitat q̄ velit se emēda-
 re in suo statu ⁊ p̄fiteri ⁊ nūq̄ am-
 pli⁹ peccare ⁊ deo seruire. ⁊ sic pro-
 ducit vt arbor filia. hoc vidēs dīa-
 bolus serpens venenosus q̄ dece-
 pit adā ⁊ Euā in specie serpentis
 infūdīt venenū male cogitatōis.
 ⁊ diffidētie q̄ adhuc diu expectet
 Certe tūc iste hō debz facere sicut
 ortulan⁹ in india dī pforare cor-
 ei⁹ cū terebello passiōis xp̄i q̄ se-
 cit corp⁹ suū pforari ppter eū. ⁊ de-
 bet cogitare q̄ talis passiō in eo nō
 pdat. ⁊ tunc xp̄s infūdīt tyriacā
 i. grāz diuinā ad inspiratōz bonā
 ⁊ sic resumit sua folia ⁊ expellit ve-
 nenū pcti p̄ p̄fessionē. p̄critionem

⁊ satisfactōz. ⁊ sic nō maledicet in
 die mortis ⁊ iudicij vt arbor ficu-
 um iuxta viā nō hñs nisi folia. et
 sic p̄z p̄mū. Scdo dico q̄ arbor
 bona debet habere ramos exten-
 sos. Un sapiēs de iusto hoie ⁊ tū-
 mēte deū dicit. Eccl̄i. j. Radix sapi-
 entie est timere deū. ⁊ rami illius
 longevi. Et idē Eccl̄i. xliij. Ra-
 mi mei rami honoris ⁊ gr̄e. Sic
 qz q̄libet hō debet habere sex ra-
 mos honoris ⁊ gr̄e. Prim⁹ est ra-
 mus cognitionis suip̄ius vt hō
 cognoscat fragilitatez statiz p̄p̄i
 defectus. ⁊ sic mūdet p̄sciam suā
 ab opib⁹ mortuis sicut dīc ap̄ls
 Sup hūc ramū debet sedere auis
 q̄ dī pauo. q̄ talis est nature qñ dī
 nocte dormit ⁊ cū vigilat cito cla-
 mat qz timet pulcritudinē amis-
 se. Ita aīa deuota dormiēs in tene-
 bris hui⁹ corp̄is cum euigilat sp̄s
 debet cogitare ne pulcritudinē p-
 dat. ⁊ sic se hūiliet ⁊ dicat cū p̄phe-
 ta David. Misere mei de⁹ qm̄ i-
 firm⁹ sū. Scds ram⁹ b⁹ arboris ē
 cōpassionē hñe cū p̄rio. qz qñ hō p-
 siderat q̄ hō patit. ⁊ ei cōpatit si-
 cut memb⁹ mēbro. Nā xp̄s est ca-
 put nostz ⁊ nos inuicē mēbra ei⁹
 sicut dicit ap̄ls Sup illū ramū se-
 det scda auis q̄ noctua dī. q̄ talis
 est nature. vbi hō infirmat ibi vo-
 lat ⁊ clamat. ita debet facere hō iu-
 stus cū viderit hoiez infirmari et
 mori in pctis mortalib⁹ debet si-
 bi a p̄pinq̄re ⁊ p eo orare. vt deus
 eū p̄uertat a pctis mortalib⁹. Un
 Jac. v. Orate p inuicē vt saluemī
 Terci⁹ ram⁹ fructū est patia. naz

aia se cognoscēs primo cōpatiēs
ex tunc pfectior erit si oēs tribula
tōes q̄s mund⁹ dyabolus ⁊ pri
mus pnt sibi inferre sustinet pati
ent. Un̄ xps in euāgelio ait Luc.
xxj. In patia v̄a possidebit aias
vias. sup̄ hunc ramū sedet tertia
auis q̄ d̄r cign⁹. q̄ talis est nature
qn̄ morti appropinq̄r tūc dulcit
cātat. ita hō iust⁹ q̄ expectat futu
rā gl̄iaz ⁊ scit se securum qn̄ mors
naturalis venit ⁊ gaudet. Unde
Phil. j. Cupio dissolui ⁊ esse cum
xpo. Quart⁹ ram⁹ est gr̄atiāctio.
Nā qn̄ aia p̄siderat tanta bñficia
q̄ recepit a deo q̄ ip̄am creauit. re
demit. ⁊ dñam mūdi fecit. ⁊ regi
nā celi elegit. tūc reddet gr̄arum
actōes. vñ Bern. Ingratitudo ē
venit⁹ exicās oēm fontē ⁊ imbrem
gr̄e ⁊ mie. ⁊ idē Dauid dicit in ps̄
Lauda aia mea dñz. laudabo do
minū in vita mea. Sup̄ hunc ra
mū sedet q̄rta auicula q̄ d̄r philo
mena. q̄ talis est nature q̄nto de
mane dies magis appropinq̄r tā
to dulcit⁹ cantat. ita talis aia iusti
hois q̄nto gr̄a dei magis appropi
nquat tāto dulcit⁹ laudat. Qui
tus ram⁹ hui⁹ arboris v̄rutū ē de
sideriū eterne vite. Nā aia cogno
scēs malū statū hui⁹ mūdi deside
rat magis eternā vitā q̄ zc. Unde
Aug. Qn̄qz traxit me honestas h⁹
mūdi. sed nō stat⁹ mūdi mibi ap
paret esse falsitas ⁊ vanitas. vt d̄r
Ec̄s. j. Qd̄ p̄siderās aia anhelat
⁊ spirat ad vitā eternā. oia terre
na p̄culcādo. Sup̄ hunc ramū se
det irūdo q̄ semp accipit cibū iae

re volādo. ita talis aia magis de
lectat in celestibus q̄ in terrenis.
Un̄ apls. Phil. iij. Conuersatio
n̄ra in celis est. Et iō dicit Ezechi
as rex de illa iusta aia. Sicut pul
lus irūdinis sic clamabo. Sext⁹
ram⁹ hui⁹ arboris est vinculū di
uinū vbi aia colligata est deo per
amorē vt maneat i deo. ⁊ de⁹ in eo
Un̄. j. Jo. iij. De⁹ charitas ē ⁊ qui
manet in charitate in deo manet
⁊ de⁹ in eo. Sup̄ hunc ramū diut
ni amoris sedet sexta auicula que
dicit colūba vel turtur. q̄ talis est
nature qn̄ p̄dit sociū tūc aliū non
eligit. ⁊ aquā purā non bibit. ⁊ su
per ramū viridē nō sedet. ita aia d̄
uota existēs in diuio amore cum
p̄dit xpm. i. q̄ gr̄a p̄tēlatōis sibi
interdū subtrahit. tñ non bibit a
quā hui⁹ mūdi. videlicet aquā pec
cati in delectatiōib⁹ p̄sentis vite.
nec sup̄ ramū viridē sedet. qz gau
dijs mūdi nō delectat. sed sp̄ p̄cā
tu gemitū emittit. ⁊ sic arbor bōa
cū folijs ⁊ ramis v̄rutū bonorum
opey fruct⁹ bonos facit. Tercio
dico q̄ arbor bona habet flores. i.
bonus hō floret in bona fama. et
ideo talis assimilat⁹ v̄ge Baron q̄
floruit. de qua d̄r. Nūeri. xviij. vbi
legimus q̄ duodecim genera isrl̄
ponebāt virgas de amigdalisari
dis in tēplū ⁊ clausērūt de nocte
⁊ de m̄ae floruit v̄ga aarō ⁊ vnus
q̄sqz scripsit nomē suū sup̄ virgā
suā. ⁊ nulla virga nisi v̄ga aaron
floruit. Ita sp̄ualiter duodeci sūt
genera in eccl̄ia sc̄a que debent
scribere sup̄ virgas sue p̄scientie

eorum noīa. et qñ mane venit xp̄s
sc̄z tpe mortis. si nō floruit in vi-
ta in ignē mittet̄. sicut virge filio
rū israhel q̄ nō floruerūt. **Prim⁹**
status in loco xp̄i est papa p̄z toti
us ecclie. cui⁹ potestas est clau-
re celū et aperire. scribat ip̄e nomē
suū. qz pater dicit sup virgā sue cō-
sciētie vtz sic se habeat sicut eccle-
sia q̄ est sibi cōmissa vt inde vale-
at reddere rōnem sup̄mo pape in
cui⁹ loco sedet. et si tpe mortis nō
florez in ignē eternū mittet̄ sicut
arbor arida et arbor que nō erat flo-
rida. **Scd⁹** stat⁹ ecclie est cardī-
naliū q̄ sunt p̄siliarij pape et iurāt
ecclie qz velint p̄siliare qd sit di-
gnū et iustū p pace. et ideo vocant̄
cardinales. qz sicut ianua vertit̄
in cardine. ita ecclia xp̄i vertit̄ in
eodē iuuamē. et in loco ap̄le et se-
dent qz scribāt et audiant vt flore-
ant. et si nō tūc tpe mortis mittet̄
in ignē eternū. vt arbor arida. **Ter-**
tius stat⁹ est ep̄oz. quib⁹ post car-
dinales cōmissa est ecclia. qz car-
dinales semp debēt esse cū papa.
sic eis cōmissum est custodire re-
giones tanq̄ sūmi pastores ouī-
um. vt inde valeāt rōem reddere
sūmo pastori. s. xp̄o q̄ dixit. Ego sū
pastor bonus et c. scribāt ipsi noīa
sua sup virgā cōsciētie eorū. et si
nō floreāt in fidelitate tempe mor-
tis mittent̄ in ignē eternū. sicut li-
gnū aridū. **Quart⁹** stat⁹ est abba-
tum et plator. quib⁹ ab episcopis
et papa commissi sunt tanq̄ pa-
trib⁹ filij dei. et abba dicitur pa-
ter qui habet filios nutrire cum

doctrinis et scribant super virgas
eorum nomina sicut patres. vtri-
qz officium commissum bene cu-
stodiant. si nō florent tūc die mor-
tis velut arbor arida mittentur in
ignem eternum. **Quintus** status
est religiosorum qui viuunt sub
obedientia superiorum qui viuūt
deo et suis prelati⁹ tria. videlicet
voluntariam paupertatem. ca-
stitatem et obedientiam. super scri-
bant et ipsi vtrum hec bene serua-
uerunt sicut promiserunt. et si nō
certe de mane. id est tēpore mor-
tis mittentur velut arbor arida
in ignem eternum. **Sextus** sta-
tus est presbiterorum qui sunt or-
dinati ab episcopis. qz ip̄i quon-
dam solebant predicare. confessi-
ones audire. et baptizare. et alia of-
ficia ecclesie gubernare. sed ip̄is
cōmissum est illud. et ideo optet̄
habeāt mundiciā vite. qz oīa mū-
da mūdis sūm noticiā p̄sciētie
Un̄ dicit dñs. Vos q̄ non habet̄
sciam nō fruamini officio sacer-
dotali. Itē debent dare bonū exē-
plū vt simplices nō scādaliscent̄. si
cut dicit de eis. Vos est̄ lux mū-
di nec sitis sicut cū cecus cecū du-
cit. qz p̄sbit̄ cec⁹ nō cognoscēs sc̄i-
tatē ducit cecū. i. simplicē in iniq̄-
tatē. et q̄ scribāt ip̄i eorū noīa sup
virgā p̄sciē. si nō floreāt tūc manet a-
rida. et in die mortis mittet̄ in ignē
eternū velut arbor arida. **Septi-**
mus stat⁹ ē impatoris cui cōmis-
sus ē a deo gladi⁹ cp̄alis. Un̄ xp̄o
in cena ip̄i discipuli dixerunt. Ecce
duo gladij hic. Rñdit. Satis est.

Et isti duo gladij sunt p[re]s[ent]es t[em]p[or]al[is] et
et sp[irit]ualis q[ue] c[om]missa est pape. Iste
imparor scribat sup[er] v[er]ga sue p[re]s[ent]ie
v[er]u[m] gladio sibi c[om]missio corrigat
corrigenda. q[ui]a sedet in loco christi.
Si aut[em] n[on] floret in v[er]tutib[us] sibi c[om]missis
mane. i. t[em]p[or]e mort[is] mittet[ur] in
ignem eternum velut arbor arida.
Octau[us] stat[us] in eccl[esi]a est stat[us] re-
g[um] q[ui] sunt sub impatore. et dicunt[ur]
reges. q[ui]a debet eccl[esi]as regere i[n] pa-
ce et sapietia. i[deo] portat cor[de]as au-
reas. et scribat no[m]i[n]a sua sup[er] v[er]ga
p[re]s[ent]ie v[er]u[m] floreat sicut c[om]missum
est eis. si n[on] tunc sicut arbor arida
in ignem eternum mittent[ur]. et p[er]det co-
rona[m] gl[ori]e. Un[de] Tren[us] v. Cecidit co-
rona capitis n[ost]ri ve nobis q[ui]a pec-
cauim[us]. Non[us] status eccl[esi]e est p[ri]n-
cipu[m] q[ui] dicunt[ur] duces. q[ui]a d[omi]n[u]s ducere
vexillu[m] regis altissimi. s[ed] ducunt
vexillu[m] inferni si b[on]e ducunt i[n] eccl[esi]a
s[an]ctam et exercit[us] ei[us] sequit[ur] b[on]u[m]
p[ri]ncipem. ideo ait Baruch. Ubi sunt
p[ri]ncipes tui. R[es]p[ondet]. Ad inferos
descenderunt sup[er]scribat et i[ps]i. si n[on]
floret v[er]ga p[re]s[ent]ie mittent[ur] in ignem
velut arbor arida. Decim[us] status
est baronu[m] q[ui] sunt sub p[ri]ncipibus
s[ecundu]m statu[m] eccl[esi]e dei. q[ui] dicunt[ur] li-
beri eor[um] p[ro]pter eor[um] beneficia q[ue] fe-
cerunt eccl[esi]e. et si sunt liberi a p[ec]c[ati]o[n]e
q[ue] libertate x[ristus] nos et eos libera-
uit. sup[er]scribat eor[um] no[m]i[n]a sup[er] v[er]ga
sue p[re]s[ent]ie. v[er]u[m] sunt liberi a pecca-
tis mortalib[us]. si n[on]. tunc mittent[ur] i[n]
ignem eternum i[n] die mort[is] velut ar-
bor arida. Undecim[us] stat[us] eccl[esi]e e[st]
militu[m] quor[um] officiu[m] est viduas et
orphanos defendere. et gladi[us] c[on]s-

mittit eis vt reddat inde r[ati]onem i[n]
die iudicij. sed si m[od]o daret eis pro
gladio t[ame]n meli[us] esset. q[ui]a c[on]bu[n]t
eccl[esi]as et nocet viduis et orphanis
sup[er]scribat et i[ps]i sue p[re]s[ent]ie no[m]i[n]a eor[um]
vtz b[on]e defendat eccl[esi]as. si n[on] flo-
rent i[n] iusticia mittent[ur] velut ar-
bor arida i[n] ignem eternum. Duode-
cimus stat[us] eccl[esi]e est aduocatoru[m]
q[ui] sunt sub militib[us] quor[um] officiu[m] e[st]
iudicare p[ro]p[ri]um et discernere causas
q[ui] p[ri]ncipes n[on] s[un]t molestent[ur] et i[ps]i
iudicat p[ro]p[ri]um i[n] labore. et p[er]curat
d[omi]n[u]s necessaria. sup[er]scribat et i[ps]i
vtz sint fideles et mites. s[ed] timeo
q[ui]a i[n] sunt aduocati sicut fuerit ad-
uocati i[n] egypto Pharaonis q[ui] af-
flicerunt p[ro]p[ri]um dei scorpionib[us]. i[deo] scri-
bant et i[ps]i et si n[on] floret i[n] m[od]e
tudine mittent[ur] i[n] ignem eternum ve-
lut arbor arida. Et sic p[er] tertium
q[ui] arbor bona debet florere sicut
q[ui]libet floret aia. Quarto dico q[ui] q[ui]
libet h[omo] fructu[m] bonor[um] op[er]u[m] pdu-
cere d[icitur] velut arbor bona. Debet
i[n]q[ui]s p[er]ducere fructu[m] dulce vt fic[us]
fructu[m] pingue vt oliua. letu[m] fru-
ctu[m] vt vitis. Qui[us] legim[us] figura[m]
Judic. ix. Abimelech p[ri]nceps mi-
tis et b[on]is abiect[us] erat de regno
p[ro]pter sua simplicitate[m] et elegerunt
sup[er]bu[m] regem. Ascendit igit[ur] altum
monte[m] et vocauit seniores reg[is] et
dixit illis p[ar]abolam. Arbores silue-
stres voluerunt eligere regem. et dixe-
runt ad oliua[m]. Impa[n] nobis et tu es
ris noster rex. R[es]p[ondit] oliua. Nolo
deserere bonu[m] fructu[m] meu[m] q[ui] lapa-
des nutriunt vt ardeat et bomies

Bermo

I

ungunt ppter impiū vīm. Tunc iuerūt ad vitē dicētes. Tu er rex n̄r. R̄ndit vit̄. Nolo deferere bonū fructū meū q̄ letificat cor hoīs ppter impiū vīm. Tūc ibāt ad rā nū z dixerūt. tu er rex n̄r. z ille accepit regnū. z tūc lacerauit arbores. Et istā pabolā dixit eo q̄ ipm spreuerūt z aliū elegerūt Ita spūa lic̄ hō iust⁹ velut arbor bona cum dyabolus z amici ei⁹ p̄sūt dicētes. Assume honores hui⁹ mūdi. tunc deuot⁹ debet r̄ndere sic oliua. Nolo deferere zc. qz p̄s. dicit. Sicut oliua fructificauit in domo dñi. i. in ecclia xp̄i. Itē debz respondere sicut fic⁹. nolo deferere dulcē fructū meū opz bonoz meoz ppter bonorē hui⁹ mūdi. vt nō dicat de me illud Abacuc. iij. Si quis nō floreat. Itē debet r̄ndere sicut vit̄. nolo deferere nobilē fructū meū bonoz opm meoz ppter bonorē huius mūdi. nam fructus me⁹ letificat deū z hoīes. Ego v̄tis abundās in mīa dei mei. Un̄ Bre. sup̄ Ezech. Lōemplatiua et bona vīta est ab exterioribz se retinere z soli deo inherere vt fructū bonoz op̄z valeat pducē vt arbor bona z fructuosa Ergo ad thema. Arbor bona h̄ folia bonarū cogitationū. habet ramos bonorū desiderioz. habet flores bonestatis z mox. habet fructū bonorum op̄z ad regnū eternū. Sed ram⁹ seu tax⁹ arbor mala lacerat arbores sunt supbi q̄ regnāt in ecclia dei. Un̄ Matth. vij. Arbor mala fruct⁹ malos facit. ideo m̄

tetur in ignem. Rogemus zc.

Dñica nona. Sermo. l.

R Edde ra

tionē. Lu. xvj. Nos videm⁹ qñ aliq̄s seruus

seu aduocat⁹ accusat apud dñm suū. si dñs est crudelis. tunc capit eū sine meditatōe z ponit eū in vīculū sicut Pharaō fecit ioseph iusto. q̄uis fuit innocēs tñ ipm in carcerauit qñ mulier ipm accusauit. s̄z si dñs est bon⁹ z m̄suet⁹ qñ aduocat⁹ su⁹ accusat tria fac. Primo dicit q̄ rōnez reddat. sc̄do dilatorz dat vt se excuset. tertio si re⁹ est punit. si non re⁹ dimittit. Nec tria vult facere xps dñs n̄r cuius aduocati sum⁹ in h̄ mūdo. qz nobis m̄ta bona cōmisit. z pctōz accusat apud dñm a dyabolo q̄ vadit tota die p̄ vniuersam terrā vt inuestiget opa n̄ra. Un̄ d̄ Job domin⁹ ad dyabolū dixit. Ubi fuisti sathan. R̄ndit dyabolus. Circuiui terrā vt viderē opa hoīm z p̄siderarē. Dixit dñs. Nunqd̄ p̄siderasti seruū meū Job. R̄ndit. Ita tu bñdixisti. ḡoia sunt p̄s̄pa. z idō talit̄ accusat pctōz apud deū. vñ cū accusat tūc dñs vt bon⁹ z misericors tria fac vt dictū ē. Primū est q̄ citat qñ sibi infirmitatē vel aduersitatē vel inspiratōz mittit. vt se emēdet. Sc̄do dat dilatorz ad decē ānos v̄l ad. xij. vel ad. xij. qz nō vult mortē pctōris. s̄z vt disponat se p̄ p̄nīaz ad reddēdā rōnem. vt viuat. Tertio postq̄ bon⁹ z m̄suetus citauit z posuit dilationē.

Sermo

l

euam

tūc vocat crudelitē. et hō tpe mortis
vt rōem reddat. et si iust⁹ inuent⁹
fuerit sic citat⁹. accusat⁹ et vocat⁹
sup multa pstituet eū bona. si re⁹
tūc sup eū irat⁹ tradet eū tortorib⁹
Iaz pmonet nos dñs in multis
dulcib⁹ vbi⁹ doctrinis. vt bñ vi
uam⁹ vt nō inueniamur rei. vt pz
in h euāgelio. Dixit ihs di. s. Nō q
dā erat diues. et iste est xps. q habe
bat villicū. i. aduocatū. et h accusa
tus ē apud illū qsi dissipasset bo
na ipi⁹. q sibi cōmisit. et vocauit il
lū dñs su⁹. et ait illi Quid h audio
de te redderōem de bonis tibi cō
missis iā nō potes tuū officiū pl⁹
exercere. et dedit illi dilatōz ad cer
tū tps. Tūc villic⁹ ait intra se. qd
faciā qz dñs me⁹ aufert a me villi
catōz. i. aduocatōz meā. fodere nō
valeo. mēdicare erubesco. Scio
qd faciā. ex q habeo dilatōz. vt cuz
fuero amor⁹ q me recipiāt volo
facere amicos. Lōuocat⁹ itaqz sin
gulis debitorib⁹ dñi sui dicebat
pmo. Quātū tu debes dño meo.
at ille dixit. Cētū cados olei. La
dus est āphora hñs tres vinas. et
dixit illi. Accipe cautionē tuā. et se
de cito scribe qn qginta. Reticeas
dimidietatem vt mihi bñ facias
cū amor⁹ fuero. Dixit ad aliū. qn
tū tu debes dño meo. rñdit. Cētū
choros tritici. et dixit. scribe lxxx. et
dimisit sibi. xx. vt mihi bñ facias
cū amor⁹ fuero. Lhor⁹ p̄tinet decē
vasa qz qdlibet hz tres modios.
Et villic⁹ est laudat⁹ apud dñm.
qz prudētē fecisset. qz filij hui⁹ scilicet
prudētiores sūt filijs luc⁹ in gene

ratōe sua. i. filij hoīm i mūdānis
astutiores sunt in reb⁹ seculi qsi
lij et amici dei ad sc̄laria negocia.
et iō ait dñs. Facite vobis amicos
de māmōna iniquitat⁹. i. de iust⁹ re
bus q̄s habetis dare elemosynas
vt cū venerit dies mort⁹ recipiant
vos amici eterni reg⁹ q est xps et
angeli et electi dei in eterna taber
nacula. Et sic pz euāgelii. Nota
nos op̄ret reddere rōez de q̄rtuoz
Pr̄io de bonis nature. sc̄do de bo
nis gr̄e. tercio de bonis sube. q̄r
to de bonis gl̄ie. Pr̄mo dico q
nos oportet reddere rationem. p
de bonis nature q sūt fortitudo
pulcritudo. agilitas subtilitas. et
quō illa bona exponam⁹ tāqz bo
ni aduocati. p̄uideam⁹. Nā multi
male expēderūt. iō vitā et eoz pul
chritudinē amiserūt. vt pz de abso
lon q fuit pulcerrim⁹ et ipe multū
male illud donū expēdit in pctis.
iō accusat⁹ corā dño. et ipm pua
uit h dono. Itē pz de sapsone cui
dedit dñs donū fortitudinis et ipse
male expēdit. et iō dñs ipm sua for
titudinē p̄uauit. Un⁹ dixerūt impij
fortes et pulcri Sap. ij. Coronem⁹
nos resis añqz inarcescāt et nō sic
loc⁹ qn p̄rāseam⁹ in pctis. De his
legim⁹ historiā q qdā erat muli
er gerēs puulū in vtero et trāsiuit
ad deos et orauit vt puulo suo da
rēt dona. Et p̄m⁹ dedit fortitudi
nē. sc̄ds dedit pulcritudinē. terci
us dedit honoris plenitudinē. tūc
petiuit vt darēt etiā vitē longitu
dinē vt nūqz morerēt. Tūc dñs di
xerūt. Hoc nō possum⁹ p̄ferre sz

Bermo

I

oportet mori. Tūc irata mlt ob/
tulit dñs munera vilissima p do/
nis optimis z recessit. z pepit pu/
erū vicz mōstrū hñs faciē simee z
brachia z pedes sicut auca z ocu/
los ī capite. Ita spūalr p istā mu/
lierē nota corp⁹ hūanuz qđ gerit
puer. i. aīaz cui p̄r dedit pulchri/
tudinē. fili⁹ fortitudiez. spūscūs
honor⁹ plenitudinez qz dignissia
creata. sed mīser hō nō est p̄tē nē⁹
z nō p̄t h̄re vitā ppetuā h̄ in mōdo
s; o; eū mori. offert deo p pulchri/
tudine z p̄speritate supbiā. p for/
titudie avariciā. p honore z digni/
tate luxuriā. Et h̄ pbat David in
psal. Querterūt se z nō fuauerūt
pactū. iō mutab̄ eos z mutabūt.
Et sic p; p̄m qđ bonis nate dēm⁹
reddere rōez dō tpe mort⁹. et si bñ
expēdim⁹ illa bona fortitudinem
pulchritudinē. agilitatē. subtilita/
tem eo meli⁹ habebim⁹. z si male
apparebim⁹ q̄si simeas. Scđo di/
co qđ o; nos reddere rōez de bōis
grē. q̄ sunt sapia. scia. ītellect⁹. cō/
siliū. z illud bonū dat fm donati/
ones xp̄i. Un̄. j. Cor. xij. dedit ali/
quib⁹ sciam. sic Salomoni q̄ fuit
sapientissim⁹ viroz. dat aliqb⁹ sci/
entiā opādo subtilia edificia. dat
aliqb⁹ sciam magni ītellect⁹. dat
aliqb⁹ grāz magni p̄siliū. Un̄ dic
idē. Diuidit singul⁹ sic vult. z ideo
grās egit Paul⁹ deo de his datis
dicēs. j. Cor. xv. Grā dei sū id qđ
sum z grā ei⁹ in me vacua nō fuit
in me sp̄ manēs. Et istd donū est
optimū donuz qđ p̄t nobis dare
z p̄cellit donū nature. z sp̄ bec do

na dat nobis si petim⁹ cū z sum⁹
digni grā spūsc̄i vt malū vitēm⁹
z bonū opemur. et bona cogite/
mus. Un̄. ij. Cor. iij. Nō sumus
sufficientes cogitare aliqd a nob⁹
quasi ex nobis. sed sufficiētia n̄ra
ex deo est. z ideo ad illud bonum
diuine grē debem⁹ cor nostz p̄re/
parare sicut dicit p̄pheta dauid. j.
Paral. xij. Preparare corda ve/
stra z animas v̄ras dño deo. Nam
sepe mittit nobis illud donū grē
z misericordie de celo. z cū imūc
corda nostra immūda non veniūt
ad nos sed reuertit ad deū. Vni⁹
legimus figurā in Gen. viij. Noe
cū erat in arca. et extra arca; fuit
diluiū sup oēm terram. et Noe
aperuit fenestrā z misit columbā
hinc et inde. tandēz fessa quesiuit
vbi sederet et non inuenit locum
et noluit sedere sup cadauera sic
coruus fec̄. iō reuersa est ad Noe
in arcā Ita spūaliter pater mittit
nobis de celo grāz sanctispiritus
velut columbam albā. Un̄ dicit
Job. in euāgelio. ca. j. Spūscūs
in columbe specie visus est. et di/
luiū p̄tōruz inundat iam super
vniuersā terrā. i. homines. z ideo
non sedet super cadauera. i. corda
putrida. ideo grā spūsc̄i reuer/
tetur in arcā eternitatis. z ista co/
lumba semp volat sed pauci sunt
qui sunt digni vt req̄scent super
eos. Et iō de bonis gracie op̄et
nos reddere rationem q̄ sunt sa/
piencia. scientia. intellectus. con/
siliū. et sic patet scđm membrum
Tertio dico qđ nos optz reddere

Bermo

I

rōnem de bonis substātie. q̄ sunt
diuitie in rebz. in auro z argēto. i.
in possessionibz t̄palibz. vt dom⁹.
boues z oues. Dicit enī ps̄. Om̄ia
subiecisti sub pedibz ei⁹ oues z bo-
ues vniuersas insup z peccora cā-
pi. De illis debem⁹ esse sicut boni
dispensatores. vt non expēdam⁹ ea
iutilit̄. s̄z debem⁹ paupibz p̄tē. p̄p̄
deū tribuere q̄ nobis hec dedit. s̄z
multi sūt q̄ gregāt p̄ vsurā z ra-
pināz nulli paupī dāt p̄tē. z illi of-
fendūt deū a q̄ oīa h̄nt. Un̄ legi-
mus figuraz. i. Reg. xrv. Dauid
fuit in deserto carēs cibo. z misit
pueros z nūcios ad nabal diuitē
z petiuit vt sibi subueniret. qz oīa
q̄ haberet ab ip̄o haberet. qz fuit
dñs su⁹. s̄z Nabal durus dño suo
Dauid panē negauit z nūcios re-
misit vacuos. z iō irat⁹ Dauid. p̄-
misit q̄ vellet ip̄m occidere ex q̄
noluit sibi subuenire de illo bono
qd̄ habuit ab eo Ita sp̄ualit̄ om̄ia
bona q̄ habem⁹ velut res t̄pales
hēim⁹ a deo tāq̄ a dño. z mittit no-
bis q̄tidie nūcios suos v̄l seruos
i. religiosos medicātes. z suos pau-
pes tanq̄ p̄rios filios. Qui illos
igit̄ necāt z ad xp̄m vacuos mit-
tūt. tūc eis irascit̄. z p̄mittit deus
eternā mortē. Un̄ ait Mat. xrv.
Qd̄ vni ex minimis meis fe. mibi fe.
Ite maledicti in ignē zc. Et iō co-
gitem⁹ ad reddēdū rōnem. vt post
mortē securi stem⁹. z sic ptz tertiu
Quarto dico q̄ optet nos redde-
re rōnez de bonis gl̄ie q̄ nobis p̄-
misit vt illa nō amittam⁹. Unde
ps̄. Credo videre bona do. in ter.

vi. Et ista bona celestis gl̄ie amittit
tim⁹ p̄ p̄ctā. z acq̄rim⁹ p̄ bona ope-
ra Eccl̄i. xxxi. Qui potuit trāsgres-
di z nō est trāsgressus. fa cere ma-
la z nō fecit. iō stabilita s̄ bona il-
lius z bona opa ei⁹ laudāt oēs an-
geli z oīs eccl̄ia scr̄ōz. z illa amittit
tim⁹ p̄ p̄ctā. recupam⁹ in p̄nā. ita
q̄ nobis dñs restituet oīa. vt ptz
in figura Ben. xxv. Joseph erat
cū fratribz z q̄siuit escā vt p̄solarz
eos z portaret eis ad comedendū
sed fr̄es sui reddebāt mala p̄ boīs
male tractātes eū z vendētes euz
z postea fact⁹ est dñs magn⁹ super
om̄e regnū egyptioz. z fr̄es sui
venerūt z se hūiliauerūt z adora-
uerūt z rogauerūt eū vt pasceret
illos. Ip̄e v̄o vidēs eoz hūilitatē
dimisit oēs inuidias z dedit eis ī
regno suo mltā bona z possessio-
nes z oīa q̄ desiderabāt. Ita sp̄ua-
liter dñs n̄r q̄siuit nos ī b̄ mūdo.
xxx. ānis z mltā bona celestia no-
bis p̄tulit ī sanādo z redimēdo. s̄z
nos dedim⁹ mala t̄rena p̄ celestia
bus boīs. Nos em̄ v̄edim⁹ eū ī b̄
mūdo p̄ xxx. denarijs. s̄z ip̄e ē ita
bon⁹ a q̄ oīa bōa p̄cedūt q̄ si roge-
mus eū z hūiliam⁹ nos nūq̄ recoz-
dabitur iuriā. sed mltā bōa nob̄
p̄fert z celestis gl̄ie dabit nob̄ māsi-
ones sic ioseph fr̄ibz in t̄ choros ā-
geloz. vñ Job. xii. In domo pa-
mei mā. mul. sūt. z oīa q̄ desidera-
mus ibi nob̄ ministrabit. z iō de ill̄
boīs amissis p̄ p̄ctā n̄ra recupē⁹ p̄
p̄nāz. Optet em̄ nos reddēdū rōnez
d̄ boīs nate. q̄ sūt fortitudo. pul-
critudo. z d̄ boīs gr̄e. q̄ sūt sapia. sci

4
S' bonis etc

Sermo

li

entia. et intellectu. et de bonis sube. q̄
sūt diuicie et delicie. et de bonis gl̄e
que sunt mansiones eterne.

Dñica decima. Sermo. 11.

Idēs ie

sus ciuitatē fleuit sup illā

Lu. xix. Nota pp̄ p̄cā

hoīm tria mala inuenit hō. P̄rio i/
uenit maculā et deformitatē i aīa.
et hec idēcūt irā dei. Un̄ apl̄us ad
Ephe. ij. Dēs filiū ire eram̄ ppter
p̄cā. Scdm̄ malū ē i intellectu. ita
q̄ hō irat in iḡranciā. Un̄ apl̄us
Ro. i. Obscuratū ē īsipiēs cor eo/
rū. Tertiū malū ē in corpe et h̄idu/
cit infirmitatē et eadē mortē accu/
tissimā. Sz venit x̄ps cōpatiēns
hūane nate et tres medicīas nob̄
cōtulit q̄ tria sup̄dicta. Nam p̄o q̄
p̄cā remissionē p̄cōz Un̄ j. Jo.
ij. Remittūt vob̄ p̄cā vīa p̄ nom̄
ip̄i. Scdo q̄ fatigatōz pene corpo/
rū n̄roz suā passionē. vñ Ro. viij
X̄ps de p̄cō dānauit p̄cā. i. pec/
cata dimīnuīt p̄ penā quaz susti/
nuit. Terrio eruditōz scīe rōez de
coratē q̄ iḡranciā. Un̄ Job. xv. Que
cunqz audiui a p̄e meo nota feci
vob̄. Et cōsiderās q̄ patiebat hūa/
ne nature flēdo nō p̄eo sz p̄ nob̄. et
h̄ oñdit i euāgelio. Vidēs ihs ciui/
tatē fleuit sup̄ illā. qz cū discipulis
appropinquāt sibi veniēs d̄ gali/
lea. et dixit. Si cōguissēs tu hō q̄ ha/
bitas i illa. q̄ nūc tibi i pace s̄ ab/
scōdita ab ocul̄ rōnis tue merito
fleres. qz veniēt dies i te et circūda/
būt te inimici tui vndiqz. et circū/
dabūt te. et ad frā p̄sternēt te et coz

āgustabūt te. et filios tuos q̄ in te
sūt occidēt. et nō relinq̄nt i te lapi/
dē sup̄ lapidē. eo q̄ nō cōguissēs
visitatōis tue q̄ filiū dī vēit de ce/
lo visitās te. et docuit. et itrauit in
ciuitatē et venit i tēplū et cepit ej̄ce
re vēdētēs et emētēs dicēs ill̄. Scri/
ptū ē em̄. Dom̄ mea dom̄ oīōis
vocabit̄. vos aut̄ fecistis illā spelūcā
latronū. Et erat q̄ridie docēs i tē/
plo. Et sic p̄ euāḡ. Ergo ad thēa.
Et ista q̄ p̄dixit v̄ificabant p̄ ascē/
sionē dñi. ad. xl. ānos. q̄ tpe patiē/
ter expectauit vt agerēt p̄niam p̄
p̄cīs q̄ ip̄m in cruce occidēt. sed
ex q̄ nō egerūt p̄niam. sz in p̄cīs p̄
māserūt m̄sic Tyrū et Vespasianū
imparozes romanos q̄ obsideēt
hierl̄m ciuitatē. et tota regio p̄flue/
bat ad eā. et ita circūdabāt eam q̄
multi hoīes mortui sūt fame. ita
maḡfames erat i ea vt vna muli/
er iugulauit suū p̄riū filiū et assa/
uit et comedit. qd̄ erat q̄ naturā. et
destruxē eā q̄ nō māsīt lapis su/
per lapidē. et multa milia hoīm gla/
dio pierūt. et multa milia iudeoz
vēdiderūt dātes. xxx. iudeos p̄ vno
argēteo. et sic verificata fuit p̄phē/
cia x̄pi h̄ euāgelij Nota q̄ q̄ttuor
sūt ciuitates in q̄b̄ bitāt oēs crea/
ture. P̄ria ē ciuitas h̄ mūdi q̄ ē
plena fraude et inīqtatē. Und̄ ps̄.
Vidi inīqtatē et p̄radictōz i ciui/
tate die et nocte circūdabit eā inīq/
tas. et nō defecit de plateis ei⁹ vsu/
ra et dolus. Illa aut̄ ciuitas sic mī/
serabilr̄ edificat̄. ita mīserabilr̄ des/
truet̄ in die iudicij. Tu i⁹ legim⁹
figurā Josue. vj. qñ filiū isrl̄ vene

Sermo

li

rūt añ iericho. z iericho erat circū
data muro magno z alto. tūc Jo/
sue misit septē sacerdotes cū tub.
q̄ septies circuibāt ciuitatē cū tu/
bis sonātibz ceciderūt muri ac ci/
uitas destruit. oīs ppl's interficiūt
a maiore vsqz ad miore. Ita spūa
liē p iericho q̄ iterprat luna. nota
pntē mundū q̄ mutat vt luna. sed
Josue. i. xps cū septē sacerdotibz
scis circuit z septia vice corruit
ciuitas z muri h' mūdi destruunt
Prim' sūm' sacerdos est xpus q̄
sue p̄dicatōis doctria vt tuba ca/
nebat sup hāc ciuitatē mōi. istud.
Mat. vij. Oīs arbor q̄ nō fac̄ fru/
ctū bonū excidet. Scōs sacerdos
fuit Johs bap. q̄ circuibat canēs
voce tubali dicēs. Pniam agite.
appropinqbit em̄ regnū celoz. i.
dei. Terti' fuit nūc'. xij. aploz q̄
bus ait. Ite i orbē vniuer. z p̄dica.
euā. om. cre. q̄ crediderit zc. Quar/
tus sacerdos est nūc'. lxxij. disci/
puloz. Un' Lu. x. Misit eos b̄ios
z b̄ios in oēm ciuitatē añ eū. d̄ q̄
rū nūc' fuit Lucas. Marc'. cle/
ophas. z mlti alij q̄ p̄dicabāt diē
iudicij z multa bona. Quine' sa/
cerdos ē numer' p̄dicatoz. q̄ p̄di/
cāt in plateis mūdi. q̄b' ait dñs
vnicuiqz n̄r. Esa. lviij. Elama ne/
cesses q̄si tuba exalta vocem tuaz
z ānūcia pplo meo scelera eoz. et
domui Jacob pctā eoz. Sext' sa/
cerdos est Nelyas z coadiutor e'
Enoch q̄ in paradiso terrestri viue/
re dñt vsqz ad diē iudicij. z tūc p/
dicabūt tpe antixpi. z tunc occide/
tur in plateis hierl'm. vt ptz in li.

Daniel. Septim' sacerdos est oz/
do canētiū sup ciuitatē mūdi cuz
tuba sicut āgeli in diē iudicij. Un'
1. Cor. xv. Canet em̄ tuba z mor/
tui resurgēt incorrupti. Nec tu/
ba canet. Surgite mortui venite
ad iudiciū. Et tūc muri ciuitatis
mūdi corruerūt z oīs ppl's mūdi
morie. z oīs creatura q̄ vixit ad b'
t̄ps in hac ciuitate. Ergo dñs vi/
dēs ciuitatē fleuit sup illā. i. p̄ntēz
mūdū. Scda ciuitas est p̄scia i q̄
habitat aia velut rex in sua ciuita/
te. z ciuitas sc̄tificat in baptismo
Un' ait aia Eccl. xliij. In ciuitatē
sc̄tificata silr req̄ui. Muri ei' sūt
custodia āgeloz. Porte sūt q̄nqz
sensus corpis. Lōciues aie sūt me/
morā. volūtas. z itellec'. Sz hec
ciuitas sepe capit z destruit. de q̄
legim' Iud. xx. Tribu beniamin
habitabat i vna ciuitatē z veneūt
hoies dicētes socijs suis. Nos in/
trabim' ciuitatē z vos manebis i
insidijs cū videritis fumū occur/
rite. qz apphēdem' ciuitatē z quā/
do fumū viderit occurrerūt z ci/
uitatē destruxerūt z obtinuerūt.
Ita spūalr ciuitas hec ē p̄scia vbi
habitāt filij dei z nō custodiūt ci/
uitatē bñ. veniūt q̄ insidiatores. i. d̄
mōes p̄ malas cogitatōes z dicūt
socijs suis dyabol. Nos intrabim'
ciuitatē p̄scie p̄ malas cogitatōes
z cū viderit fumū. i. p̄sensuz p̄ exte/
riorē appētā. Nā iterdū cogitatō/
nes male ab extra appēt p̄ gestaz
tē dyaboli occurrēt adimplere op'
z sic occidūt aiaz cū vtrūqz suis.
qz sic appet mal' fum' male p̄scie

q̄ surgit ex succēsu ciuitat̄ male
 ꝑcupiscie. vñ Origen. Qz ignis lu
 xurie cui⁹ scitilla sunt ꝑua collo
 q̄a. cui⁹ flāma est supbia. cui⁹ cinis
 est inopia. cui⁹ finis est mors eter
 na. Ergo fleuit sup ciuitatē. Ter
 tia est inferni. d̄ q̄ d̄r Apoc. xvj. Ci
 uitas Babilō venit in memoriaz
 añ deū z dedit ei calicē vini ire et
 indignatōis. z sic maledixit oib⁹
 habitantib⁹ in ea. Ciuitas babilō
 est infern⁹. cui dñs maledixit z oib⁹
 bus bitantib⁹ i ea. Ista ciuitas h̄z
 plēs plateas misie z penaz. Pri
 ma platea ē tenebraz. Job. x. Di
 mitte me vt plāgā paululū dolo
 rē meū añq̄ vadā ad terrā tene
 brosz z optā mortis caligie terrā
 miserie z tenebrarum. vbi vmbra
 mortis z nullus ordo sz sempitern⁹
 nys horroz inhabitat. Scda pla
 tea est sulphuris z fetoris. Un̄ p̄s
 Ut lucū plateaz delebo eos. Itē
 p̄s. Pluet sup ꝑccōres laq̄os ignis
 sulphur z spūs ꝑcellaz ps calicē
 eoz. Itē Esa. xxxiij. De cadaueri
 bus dānatoz ascēdet fetor. Ter
 tia platea est ignis z ardoris. Un̄
 p̄s. Ignis in furore meo exarde
 scet z ardebit vsqz ad inferni no
 uissima. Quarta platea ē frigor⁹.
 z niuis. Un̄ Job. xxiij. Ducent̄ d̄
 aquis niuū in calorē niuū vt pe
 ne augmētent̄. Quinta platea est
 visio demonū horribiliū. Amos.
 v. In plateis eoz erit plācē⁹ ma
 gnus z vlulat⁹. Sexta platea erit
 esuries. vñ in Esa. c. lxx. dicit dñs
 Serui mei comederūt z vos esu
 rietis. Septima platea est sitis. vt

dicūt Lu. xvj. de diuīte. Mitte la
 zaz vt itingat extremū digiti sui.
 in aquā vt refrigeret linguā meaz
 In his plateis inferni mlti cruci
 ant̄. Iōvidēs ihs ciuitatē fleuit su
 per illā. Quarta ciuitas ē celi d̄ q̄
 Apoc. xxi. Uidi ciuitatē scrām hie
 rusalē nouā descendētē de celo zc
 Nec h̄z septē plateas. in q̄b⁹ ē gau
 diū z leticia. Priā platea ē splēdi
 dissime ordiara. Nā ipam ciuitatē
 ē edificat altissim⁹ rex sibi z suis
 amic⁹ in decorē. vñ sternet auro
 mūdissimo z lapidib⁹ ꝑciosis. sa
 phiro. carbūculo. z smaragdo. se
 cūdo in plateis hierl̄m supne sa
 nant̄ gl̄iosissime oīa corpa electo
 rū in gl̄ificatōe q̄ āpli⁹ nūq̄ infir
 mant̄. Nā legim⁹ de scrō Petro q̄
 credētes ponebāt infirmos i pla
 teis ciuitat̄. z vmbra q̄ sup eos ve
 nit de scrō Petro sanauit eos. q̄n
 to magis ꝑ vmbra om̄ipotentis
 dei blasphematores oīm rerū z ꝑ
 aspectū sūmi regis om̄es sanant̄
 Tercio in platea hui⁹ ciuitat̄ co
 ronabimur gl̄iosissime. Unde
 legim⁹ q̄ assuer⁹ fecit hoīem quē
 diligebat honorari in om̄ibus
 plateis ciuitatis. Ita xp̄us om̄s
 diligētes euz Quarto in hac pla
 tea ciuitatis celi letissime gaude
 bimus. quia ibi coniugati iusti
 z boni vident eozū opera et pue
 ros coraz deo exaltatos. aliquos
 in officio papatus. episcopatus.
 ꝑresbyterat⁹. aliquos vident cum
 angelis ludere in plateis Hieru
 salem ciuitatis superne. Unde
 Zacha. octauo. Platee ciuitatis

implebunt infantibus et puellis ludentibus et senes. id est. coniugati et gratulati sunt de fructibus. id est. de pueris quos ibi videtur in dignitate. Quinto in hac platea celestis civitatis laudabitur deus gloriosissime. Unde per civitas hierusalem lauda deum tuum syon. civitas sancta quam confortavit se. ras portarum. etc. Sexto in plateis civitatis superne cognoscemus deum splendidissime. Unde. I. Cor. xiiij. Nunc videmus per speculum. id est. in obscuritate. et enigmatibus. tunc autem videbimus faciem ad faciem. Item in. Can. iij. Egredimini filie syon videte regem in decore. Septimo in platea hac fruamur deo dulcissime. Unde per. Bustate et videte quam suavis est dominus beatus vir qui sperat in eo. Iohannes ait in per. Mihi adherere deo bonum est et ponere in eo spes meam. tunc in illa civitate possidemus cum sanctis et electis et angelis suis ipsum eterniter laudare. Ergo videtur civitatem per scire destructam et fleuit super illam vidit civitatem huius mundi in die iudicii destructam et fleuit super illam. vidit civitatem inferni ubi damnati puniuntur fleuit super illam. et vidit civitatem celi et gaudiosus est super illam. Ad quam nos perducatur. etc. Dominica. xj. Sermo. liij.

De se humiliter exaltabit.

Luc. xviij. Nota quod superbia est in eternum vicius detestabile coram deo et hominibus. Prover. viij. Superbia et arrogantia eorum detestor. sed propter tria. Primo quia superbia oritur ex inobedientia. Unde inobedientia

cordis tui extollet te in superbiam. Secundo oritur ex superbia excecatur mentis. Tercio oritur ex superbia invidia quod contra deum et hominibus odibilis est. ut dicitur. Ecclesi. x. ita e converso de humilitate tria oriuntur bona primis tria. Nam primo de humilitate oritur obedientia et subiectionis reverentia. Unde Beatus. xvi. Veit agar a cilla et humiliavit se coram domina. Secundo oritur de humilitate intellectus et cognitionis. unde Prover. xj. Ubi humilitas ibi sapientia. Tercio de humilitate oritur caritas quod expellit invidiam. Unde Iacobus. iij. Deus superbis resistit. humilibus dat gloriam et gratiam et charitatem. Et hec sex ostendunt in hoc evangelio. Tres species superbie de phariseo qui superbe intravit templum gloriando ianitoribus de bonis. et tres species bonitatis. scilicet humilitatis de publicano qui percussit peccatum suum et noluit oculos suos levare. quod patet in evangelio hodierno. Dicit Iesus ad quendam qui in se confidebat tanquam iustus et aspernabatur ceteros pabolam hanc. Duo homines ascenderunt in templum ut orarent. unum phariseum et alter publicanum. Phariseus stans hec apud se orabat. Deus gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri homines. raptores. iniusti adulteri. velut etiam hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato. decimas do de omnibus que possideo. Et publicanus a longe stans et volebat oculos levare in celum. quia reputabat se indignum coram deo et angelis. sed percussus peccatum suum dixit. Deus esto propitius mihi peccatori. hoc de intima cordis contritione dixit. Ecce iste primus mansit sicut fuit. gloriando enim de bonis

Oravit. s. iste. s. publican⁹ obtinuit remissionē oīm pccōz. Un̄ ait dom̄n⁹. Amē dico vobis qz hic de- scēdit iustificat⁹. i. mūd⁹ ab oī pec- cato in domū suā. Et iō ait pclu- dēdo istā pabolā nobis in exēplū Ita dico vobis. Qui se exaltat hu- miliabit⁹. p. deiectōz in futura vita z q se hūiliat exaltabit⁹. in eterna vita. Et sic p̄z euāgeliū. Quo ad thēa. Qui se hūiliat exaltabit⁹. No- ta q vā humilitas in q̄ttuor recō- mendat⁹. Primo in natur⁹. scđo i lapidib⁹. Tercio in figur⁹. q̄rto in pictur⁹. P̄rio dico q vā hūilitas cōmēdat⁹ in natur⁹. z p̄mo in qdā flore. s. viola. q est pu⁹ flos z p̄m⁹ i ter flores nunciās estatē. ita hūili- tas inter ceteras v̄tutes est p̄ma qz sicut supbia est radix oīm vicio- rū. ita hūilitas est radix oīm virtu- tū. Itē viola est sicut pua avis ro- strū h̄ns z alas z caudā. ita hūili- tas habet os semp ad laudandū deū. Un̄ dixit in ps̄. Lauda ania mea dñm. habet duas alas ad ce- lestia p̄tēplandū z de terrenis vo- landū. habz caudā puulā ad mor- tis memoriā. Itē cōparat⁹ in natu- ris rerū stelle. Nam stella apparet pua. tñ dicūt naturales q stella sit maior tota terra. Dicit⁹ Eccl̄i. l. de humili boie. Quasi stella maturia in medio nebule. z q̄si sol in meri- die. z quasi luna plena. ita reful- get hūilitas in eccl̄ia dei. Itē hūili- tas in naturis rex cōparat⁹ lapi- dib⁹ p̄ciosis. Primo ametisto qui talis est nature q rep̄mit ebrieta- tē z inducit sobrietatem. sic hūili-

tas rep̄mit supbiā q se hūiliat am- bitiose. Un̄ supb⁹ est quasi ebrius ignorās seipm. Un̄ Jobel. j. Exp̄- giscimini ebrii a vino supbie. Se- cūdo hūilitas cōparat⁹ iaspidi. qui fugat fātasimata. sic hūilitas trāsi- toria q sūt somnia. qz Eccl̄i. xxiiij. dicit⁹ de supbo. Cor tuū fantasias parit. Tercio hūilitas cōparat⁹ sa- pbiro. Nā sicut saphir⁹ rep̄mit tu- mores. ita hūilitas irā. Un̄ dicit⁹. j. Cor. xij. Tūilitas n̄ inflat. Quar- to hūilitas est sicut onichin⁹. Nā sicut iste lapis facit hoīem fortem p̄tra ipm dyabolū. vt p̄z de Da- uid. j. Reg. xbi Samuel veit ad Jesse qui habuit octo filios. De his nullū elegit nisi illū q fuit de- sperat⁹ z humilis. scz David. z ille vicit leonē z vsūm z goliā. ita hu- militas vincit dyabolū mundū z p̄p̄iā carnē. z iō fuit exaltat⁹ sup oēs fratres. Ergo q se humiliat ex- altabit⁹. Scđo dico q vera hūili- tas cōmēdat⁹ in pictur⁹. Nā legi- tur q romani depingebāt hūilita- tē ad modū hoīs habent⁹ caput in- clinatū cū nigris vestib⁹ ad abu- landū cum baculoz ad serviendū Sic ad p̄positū vera hūilitas de- bet habere q̄ttuor p̄ditōes bonas Prima p̄ditio q humil⁹ se vilē sp̄ velit reputare in p̄sona q̄uis sit pulcer. iust⁹ z nobilis. vt patet de David q fuit pulcer. tamē repu- tavit se velut canē mortuū mor- dere nolentē. vt p̄z. j. Reg. quā- do ipm Saul p̄sequebat⁹. iō ima- go inclinavit caput suū. Scđa cō- ditio est q ver⁹ humilis debet se

reputare exulē i p̄scia z paratū i oī
bus mādatīs dēi q̄ ad dēū p̄tinēt.
z dicat illud p̄s. Parat⁹ sum z nō
sum turbat⁹. eo cū baculo ad ābu
lādū. Tercia cōditio d̄z esse q̄ ve/
rus hūilis se sp̄ oñdat despectū vt
pt̄z in 5 euāgelio. q̄z a longe stetit
reputauit se indignū oculos laua
re ad dñz. iō imago habuit nigra
vestimēta. Quarta p̄ditio vere hu
militatis q̄ hūilis se sp̄ reputet ad
seruiendū alijs q̄i de iure teneat
q̄uis nō p̄tinet sibi ad seruiendū
interdū. vt pt̄z. de xpo dño nro q̄
fuit m̄ḡr z dñs. tñ seruiuit suis di
scipul⁹ lauādo pedes eoz. Un̄ ait
Mat. xj. Discite a me q̄z mit⁹ suz
z hūil⁹ corde. Et sic pt̄z scdm. q̄ x̄a
hūilitas cōmendat in pictur⁹. Si
cū romani q̄ erāt pagani sic depi
gebāt hūilitatē. q̄nto magis nos
xp̄iani. Tercio dico q̄ hūilitas cō
mēdat in sc̄ptur⁹. Nā sacra sc̄ptu/
ra cōmendat hūilitatē z vitupat
supbiā q̄ est sua p̄traria. z iō hūili
tas meliorē p̄tē elegit q̄ sua p̄ria.
Nam supbia elegit q̄d est extra. vt
hypocrite de q̄bus dicit scriptura
Amāt p̄mas sedes in synagogis
salutatōes in foro. ab hoib⁹ voca/
ri rabbi. q̄d est m̄ḡr. z tñ int⁹ est va
cuus. z solū q̄rit q̄d est extra. s̄z ecō
uerso hūilitas cū sua p̄traria di/
uidēs elegit patrē meliorē ab in/
tra. Un̄. ij. Cor. j. Nā gl̄a nra hec
ē. testimoniū p̄scie nre. z de⁹ vidit
abscondito cogitatōes hoīm. Itēz
supbia elegit corticē. sed hūilitas
nucleū vt inde de⁹ honorez z p̄ri/
mus edificet. Itē supbia elegit pa

leas vana gl̄e. sed hūilitas elegit
granū vt colūba. Un̄ dicit aīa de
uota Lan. v. Aīa humil⁹ q̄i oculi
colūbarū sup riuulos aq̄z. Itē su
pbia elegit florē s̄z hūilitas fructū.
vñ Lan. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulc⁹ guttu
ri meo. Itē supbia elegit montem
eleuatōis. sed hūilitas elegit val
lē dep̄ssiois. z hūilitas meliorē p̄tē
habebit. q̄z mōtes sūt aridi. mōtes
sunt duri. mōtes sunt tēpestuosi.
Itē supbi nūc aridi sūt in deuoti
one. nūc duri in p̄rimi cōpassiōe.
nūc steriles in bonoz opeꝝ fru/
ctificatōe. mōtes sūt tēpestuosi in
varia tēptatiōe. sed ecōtrario val
les sunt tute z molles. Ita hoīes
sunt irrigui in lachrymaz effusi/
one. sunt fructuosi in bonoz ope
rū fructificatōe. sunt molles in p̄/
rimi cōpassiōe. sunt trāquilli i pa
cis p̄st̄ric tōe z p̄federatōe. Unde
videm⁹ quādo aqua fluit de mōti
bus in vallē. sic gr̄a diuina in cor
da hoīm humiliū. vñ Breg. Quā/
to arbor altior. rāto mor⁹ p̄rior. z
quāto arbor p̄fundior. rāto firmi
or. ita humil⁹ quāto p̄fundior stat
in hūilitate rāto securior a tēpe/
state hui⁹ mūdi. Ergo ad thema.
Qui se humiliat zc. Quarto cōmē
dat hūilitas in figuris. q̄z sup/
bia gerit figurā oīm vicioꝝ. est ei
sicut rex q̄ nō venit solus. s̄z qñ su
pbia venit in cor hoīs plura p̄ccā
sequunt⁹. s. auaricia. accidia zc. iō
dicit poeta. Si tibi gr̄a si tibi sa/
piētia. formaq̄z de⁹. Sola supbia
destruit oīa si cōmittet. Un̄ vide/
mus p̄ exp̄ientiā qñ aliquis vult

vas aliqd frāgere iactādo ad ter/
rā. pmo eleuat. quāto em̄ alti⁹ ele
uat tāto graui⁹ cadit. Ita dyabo/
lus quādo vult hoīem frāgere in
oib⁹ virtutib⁹ destruēdo. pmo ele
uat in supbia. Itē dyabolus facit
sicut auicula q̄ nō pōt frāgere nu
cē volās in altū z pmittit cadere
sup lapidez vt saltē p casum fran/
gar quā nō potuit rostro frāgere.
ita dyabolus quē nō pōt frāgere
in hūilitate ducit in altū supbie.
z honoris hui⁹ mūdi vt cadat sup
lapidē. vt peccet in xpm̄ ihm̄. q̄ est
lapis fundēmēti tot⁹ ecclie. vñd
1. Cor. x. Petra autē erat xps. Itē
videm⁹ q̄ multi sūt simplices et
hūiles. sed si eleuant ad honores
mutāt mores. Vñ q̄ntumcunq̄
fuerit ouis vilis z despecta si nola
pendit ad collū sēp nitit pcedere
alias oues. z reputat se meliores.
ita q̄ntūcūq̄ hō sit hūilis. si collo
suo nola supbie appēdit se exaltat
Itē videm⁹ q̄ ligna putrida z ver
mes de nocte splēdēt z in die nō.
Best in die iudiciū q̄n orit sol iusti/
cie. Itē destruit sepe supbia hoīez
in corpe in aīa z in reb⁹. Nui⁹ legi
mus figurā. iij. Reg. xiiij. Ama/
syas rex ignobilis misit ad Joas
regē isrl̄ dicēs. Veni z videamus
nos mutuo. z da mibi filiā tuam
Tūc rex isrl̄ nobilis z potēs rescri
psit ei derisorie in pabolis dicēs.
Cardu⁹ illa herba scripsit cedro i
libano. des mibi filiā tuam. Le/
drus de libano venit z cōuocauit
in potētia sua oēs bestias campi
z cōculcauerūt carduū z ad nibi/
lum redact⁹ est carduus. Et istaz
pabolā rescripsit vt at tenderet de
sua supbia. s. noluit acq̄escere. Tā
dēvenit rex isrl̄ cū potētia magna
z regionē cardui destruxit z ipm̄
interfecit. Ita moralr cardu⁹ est
supb⁹ hō stans in cāpo hui⁹ mūdi
cū em̄ floret in fortūa credit se dō
assimilari. scribit ḡ ad cedrū i mō/
te libano. i. ad xpm̄. da mibi filiaz
tuā. i. gloriā in h̄ mūdo in futurū
credēs se p supbiā gloriā eternaz
acq̄rere. sed cedr⁹ de libano. i. xps
cōuocat oēs bestias terre. i. spūs
malignos z dat eis potestātē. vt
carduū in cāpo supbie stantē con
culcēt hic p mortē z miserā z in fu
turo p eternā damnationē. z idō
cōminādo oībus supbis dicit p/
pheta in ps. Vos autē sicut homi
nes moriemini. z sicut vñ⁹ de pn
cipib⁹ cadet⁹. qz sicut ille princeps
supb⁹ lucifer cecidit z ille supbus
Amasias rex. ita oēs supbi. Ideo
quo ad thema Qui se humiliat ex
altabitur. zc.

Dominica. xij. Sermo. liij.

Urdos

fecit audire. Mat. viij

Nota q̄ sicut videm⁹

vnumquodqz opus laudat suum
factorem. quia si opus est bonuz
tunc qui inspicit dicit. O q̄ bon⁹
et subtilis est ille artifex qui fecit
hoc opus. sed si opus est nullius
valoris. tunc vituperat suum ar
tificē. ita q̄ q̄spicit dē q̄l ignarus
fecit hoc opus. Ita km̄ tria opa

subtilia et pulcra que videmus ad oculum laudant suum opificem qui est deus creator omnium. Primum est opus creationis quod fecit valde potentem. scilicet creando celum et terram mare et montes etc. et omnia que in eis sunt. in hoc opere per suam potentiam. Unde Augustinus. Si videre aliquem opificem qui tale celum tale terram et talia que in eis sunt posset facere vere velle dicere quod esset deus. sed ex quo nullus homo potest talia facere merito debet homo deum laudare dicens. Bene omnia fecit. Secundum opus est ordinatio. et bene fecit valde subtiliter. sicut videmus quod ordinavit sidera in celo. et planetas solem et lunam que tenent cursum suum in spem suis ascendentes et descendentes. recedentes et redeuntes. et per recessum et reditum facientes diem et noctem. estatem et hyemem que omnia subtiliter ordinat. Unde psalmista. Benedicite. id est. laudate omnia opera domini domino. laudate etc. Tertium est opus sanationis. et bene facit misericorditer. Unde apostolus ad Thymotheum. Non ex operibus iusticie que fecimus nos. sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit deus per deprecatores et sanatores corporis et anime. et de his loquitur in euangelio hodierno. Exiens ihesus de finibus tyri illius regionis ubi predicavit et infirmos sanavit. et venit per sydonem per illam regionem et venit ad mare galilee inter medietates fines decapoleos. id est. decem civitatum que iacuerunt circa illud mare. et cum ibi venit ad mare adducunt ei boiensem mutum et surdum et amicum eius rogabant eum ut manum sibi imponat et dominus misericordiam mortuum eduxit eum de turba seorsum. id est. separatim. et misit digitos in aures eius. et accepit de salis

ua oris et tetigit linguam eius. Unde superius spiciens in celum ihesus ingemuit. et ait illi. Effera. id est. aperire. et statim aperte sunt aures eius et solutum est vinculum lingue eius. et loquebatur recte. Et precipit illis ihesus ne alicui diceret. dantes nobis exemplum quod de bonis operibus non demus vanam gloriam querere. Quamto autem eis precipiebat tanto plus predicabant et eo magis admirabantur discipuli. Bene omnia fecit. surdos fecit audire et mutos loqui. Et sic per euangelium. Quo ad thesa. Surdos fecit audire. Nota quod quatuor sunt voces que debet quilibet peccator audire. Prima vox est cominanti. secunda vox est predicanti. tertia vox est clamanti. quarta vox est resuscitanti. De prima voce dico quod quilibet peccator debet audire vocem cominanti. Unde psalmista. Vox domini super aquas deus maiestatis inconvulsa. Per aquas nota populum huius mundi. quia sicut aqua fluit et refluit die et nocte et nunquam desinit ita populus huius mundi. vnde nascitur alius moritur. donec revertantur in terram. Quo autem dominus aperiat aures surdorum per vocem cominanti tantum quod vocem tonitruum magni. per Apocalypsim. Uidi angelum de celo venientem et clamantem. et postquam clamavit septem tonitrua dederunt voces suas. Ita moraliter angelus est christus qui clamat peccatoribus ut penitentiam agant in hoc mundo et post ipsum clamant septem voces tonitruorum. Prima vox tonitruum est plaga huius mundi. per famem. per pestilentiam. et per guerras que de celo emittuntur. ad cominandum peccatori. Unde psalmista. Et ecce sagitte tue transierunt. et vox tonitruum

tui in rota. Rota significat mū
dū. q̄ mūdus ad modū rote volui
tur in instabilitate. sagitte sue trā
sierūt terrā tribulādo. z vox illius
tonitruū sonet p̄tōzibz cōminan
do. Un̄ dicūt naturales q̄ oēs cre
ature timēt tonitruū. Naz pisces
vadūt ad pfundū maris nō se mo
uere audētes. bestie siluaz fugiūt
ad latibula. z aues se abscondūt in
cauernis z scissur̄ petraz. sed sol⁹
miser p̄tōz nō audit nec timet vt
fugiat a p̄tō. z sic patz p̄ma vox.
2 Scda vox tonitruū ē fraus z dol⁹
z detractio q̄ iā totā terrā p̄cutiūt
vñ 2 iere. ix. Dis amic⁹ fraudu
lent⁹ incedit. De ista voce tonitruū
dicūt Joh. in apoc. Venit āgel⁹ de
celo z misit voces horribiles z to
nitrua in terrā z dimisit terrā. ista
vox terribil⁹ ē fraus z mēdaciū. di
uisit terrā in tres ptes. s. i. iudeos.
paganos z malos xpianos. q̄ oēs
i fraude z dolo viuūt i terra. Ter
3 tia vox tonitruū ē breuitas vite. qn̄
to mag⁹ hō dz timere talē incerti
tudine vite q̄ tonitruū vocē. Und
Eccl. xl. Sube iniustoz sicut flu
uius siccabunt. z sicut tonitruū
magnū in pluuiā psonabūt. Naz
sic tonitruū magnū dissipat plu
uiā. ita breuitas dissipat oēs res
tpales z corp⁹ z aīam quā posside
bat. Quarta vox tonitruū ē horri
bilis moris. Nā qñ videm⁹ mo
ri magnū vl̄ maiore nob. tūc p̄cu
tit vox tonitruū ad aures n̄sas di
cēs. Ecce sicut ille morit⁹ tu morie
ris. dispone res tuas z cū illud to
nitruū p̄cutit z oīa mēbra tangit

in occultis videlicet neruis in ca
pite sis pat⁹. qz nescis diē neqz ho
rā. vñ ps. Dñm formida. aduer. 2⁹
z su. ipos in ce. ro. Quia vox toni
trui est iudiciū p̄nitias. Nā cit⁹ ve
nit ad nos dñs i ictu oculi tpe mor
tis. vñ in li. Nester. Uidi tonitru
um in somnis ita magnū q̄ capil
li capiti horruerūt. Sexta vox to
nitruū ē iudicis strēuitas. Unde
Mat. xxv. Cū venerit fili⁹ hoīs i
sede maiestatis sue. tūc tēnabit vox
maiestatis sue terribile v̄bū. Ite ma
ledicti in ignē eternū. De isto toni
truo ait David in ps. Et iroiuir
de celo dñs z altissim⁹ dedit vocē
suā. grādo z carbones ignis. Se
prima vox tonitruū ē penaz p̄p̄
tuitas q̄ nūq̄s habebūt finē. Nam
q̄diu dñs est i celo rādū durabit
ista pena. vñ Esa. xxix. Dñs exerci
tū visitabit terrā infernoz cū to
nitruo vnicuiqz dādo fm opa sua
Et hec ē vox cōminatiū quā p̄tōz
res nolūt audire vt emēdēt statū
eoz. Scda ē vox p̄dicatiū q̄ p̄dis
cāt v̄bū dei. ista assimilāt voce tu
be. Un̄ dicūt dñs p. p̄phētā Esaiāz
p̄dicantē Esa. lviij. Quasi tuba ex
alta vocē tuā z ānūcia p̄plo meo
scelera eoz. Itē Jobel. ij. Canite
tuba i syon. puocate cetū. i. turbā
Dui⁹ legim⁹ figurā Nūc. x. Dixit
dñs ad moysen qñ non habuerūt
cāpanas. Fac tibi duas tubas. p
pter q̄ttuor causas. P̄mo qñ po
pulus dz pugre q̄ inimicos tūc tu
bis facies clāgorē vt ppl's anime
tur. Scdo qñ ppl's dz veire ad fe
stū tē fac sonū vt ppl's veiat ad of
f

fictū dei. Tercio qñ aliqd vis po-
pulo intiare qd facere debeāt aut
vitare. Quarto qñ re^o d^o mori pro
suo delicto. tūc fac pplm puocari
Ita spūaliter p̄dicatoz vbi dei debz
hīe duas tubas. vna ē p̄dicatio. se-
cūda est sc̄ta vita vt qd ore p̄dicat
exēplis oñdat. Et illas tubas de-
bet hīe p̄p̄ q̄tuor causas. P̄mo
ad vocandū pplm ad bellū spūa-
le vt animent pusillanimes i bo-
nis opibz vt viriliter pugnēt cō mū-
dū dyabolū z p̄p̄ia carnē. Sc̄da
vt ppl̄s se p̄pet ad festū futurum
eterne gl̄e. Nā si aīa peccatrix ibi
venerit nō hīs vestē nuptialē. au-
dierit a rege eterno illud Mat. xxij
Quō huc intrasti. vbi ē vestis vtu-
tū quā tibi cōmisi i baptismo. Un-
sequit. eijciēt in tenebras exte-
res. Tercio d^o hīe p̄dicatoz voces
tubalē in p̄dicādo vt puocet ppl̄s
z dicat qd debeat vitari z opari.
Quarto qñ re^o debeat occidi. tūc
tuba clāgebāt. ita p̄dicatoz d^o tu-
ba vocis sue clamare. reū. i. p̄ctōz
rē eternalit dānari nisi agat p̄nīaz
z sic p̄p̄ sc̄da vox. Tercia vox ē cla-
mantū. Nā vox p̄ctōz clamantū
est diuersa z mltiplex. z sp̄calit qñ-
qz voces p̄ctōz. Versus clamant
ad dñm de trā crimīa qñqz. Usu-
ra. z odoma. merces homicida qz
p̄da. P̄mo clamat p vindicta usu-
ra q̄ a paupibz erigit. ita aliq expo-
nūt pecuniā paupibz accōmodā-
do. meli^o esset q̄ recipēt a iudeis q̄
tū in hebdomada recipient d vna
marca vñū denariū. s. xpian^o usu-
rari^o accipit solidū. Un vsura in

antiq lege erat p̄bibita. P̄s. Qui
pecuniā suā nō dedit ad vsuram.
z mūera sup innocētes nō acce-
pit. Cum em paupes ita tribulāt
tūc clamor ad dñm vadit. vñ Esa-
rix. Clamabūt ad dñm a voce tri-
bulatis z mitteret eis saluatozē z p̄-
pugnatozē q̄ liberet eos. Sc̄dm
pctm clamās ad dñm ē homicidi-
um z clamat p vindicta. Unō ait
dñs ad Layn Ben. iij. Ubi ē frat-
tu^o Abel. qz vox sāguis ei^o clamat
ad me de trā. q̄ apuit os suū z ac-
cepit sanguinē ei^o. Maledic^o sis
sup terrā. Nā homicida peccat oc-
cidēdo cō oēm creaturā. Nā hō est
dignissima creatura oīm creatu-
rarū z dñs totū terre. vt p̄p̄ i p̄s.
Oīa subiecisti sub pedibz ei^o zc. Et
oīs creatura clamat cō homicidā
p vindicta. nisi agat p̄nīaz. z deus
descēdit z vidicat. Nā p̄hibuit ho-
micidiū in decē p̄ceptis. z sic cla-
mat vox sāguis. nisi sāguis xpī
clamaret p mīa sicut dicit apl̄us.
Sicut sāguis hūan^o clamat p vi-
dicta. ita sāguis xpī p mīa. alioqn
de^o ita destruxisset totū mūdū. ita
mīfabilit fundit ita sāguis hūan^o
p̄s. Effunderūt sanguinē velut a-
quā in circuitu. Tertiū pctm cla-
mat voce sua z ē merces retenta.
vñ Jaco. v. Merces oparioz q̄
messuerūt trā retēta est eis. clamat
ad dñm. z clāoz ei^o i aures dñi sab-
baoth itroiuūt. Quartū pctm qd
voce sua clamat ē opp̄ssio vidua-
rū z orphāoz. Eccl̄. xxv. Dñs nō
despiciet p̄ces pupilloz viduaz z
orphāoz. Nā si leser eos vt lachry

Sermo

mentē et clamēt. tal' clamor ascēdit
vsq; ad celū. et dñs exaudiet et vin-
dicabit. Quintū pctm clamās est
mutū et luxuria iordinata. q̄ iā re-
gnat p totū mūdū. vñ Gen. xviij.
Et dñs ad abraā Clamor zodomē
et gomorre mltiplicat' ē nimis. et
pctm eoz agguatū ē. descēdā et de-
lebā eos. Et sequit' pluit dñs sup
zodomā et gomorrā sulphur et ig-
nē. S; heu iā tot' mūd' vēit ad ta-
lē statū qd clamāt hec qnq;. s. sā-
guis hūan'. vsura. zodomā. mer-
ces retēta. et vox p̄dicatiū zcōminā-
tiū hoies surdi sūt et nō curāt. ex q̄
istas voces clamātes nō curāt op-
tet eos audire qrtā vocē. vīcz resu-
scitaciū q̄ seq̄t. Quarta vox ē resu-
scitaciū. hec vox ē valde horribilis
Clamat nāq; xp̄s ad modū leōis.
q̄ nos resuscitabit. Nā leo qñ p̄t
filios suos mortui sūt. tūc p̄^a die
clamat. s; tertia die audiūt et resur-
gūt. ita xp̄s clamauit p̄^a die sue p̄-
dicatiōis s; nō audiūim'. clama-
uit scda die ī cruce et nō audiūim'
s; clamabit 3ª die vīcz ī die iudiciū
et optet nos audire siue volum' si-
ue nō. Itē clamat vox āgeloz. sur-
gite mortui venite ad iudiciū. vt
p; in euāgelio Mat. Mittet fili-
us homis āgelos suos et colligēt
q̄ttuor pctib; mūdī et tūc surdos fa-
ciēt audire. Nā aliq; sūt si possent
obstruere aures libent' facerēt. s;
illud optet p̄tra qd nullū est reme-
diū. tūc plāget se oēs trib; t're. Un
Esa. lxxvj. Exproscimini et vigilate
q̄ dormitis ī puluere terre. Ergo
ad tbea. Surdos fecit audire zc.

liiii

Dñica. xij. Sermo. liij.

Beati oculi

q̄ vidēt q̄ vos videtis Lu-
c. Di em in rez natura

q̄ aq̄la solē in splēdore suo clarif-
simis ocul' suis clare intuet'. et nō
reuerberat oculos. q̄nto mag' ve-
rus sol de' oculos mētis pōt de-
lectare et suauitatē cordis induce-
re. et ad hoc faciendū tria requirū-
tur q̄ oculis naturalib; delectati-
onē inducūt. Primū est quando
res quā videt ocul' sit speciosa et
delectabilis tūc ocl's delectat'. Se-
cundū est quā mediū deducētes
visum fuerit claz. qz in medio re-
nebraz non pōt clare res specio-
sa intueri seu dirigi ad clarā rem
iō hō habēs debiles oculos nō pōt
sustinere lucē. Ita tria sūt q̄ oculos
mētis delectāt. Primū ē res spe-
ciosa q̄ est ip̄e deus. Un p̄s. Spe-
ciosus forma p̄ filiis hoim. Scd; 3
mediū est p̄m' qñ hō inspicit p̄-
mū et pulebrā imaginē tunc est tā-
q̄ mediū q̄ dirigit ocul' ad deū co-
gnoscedū. vt p̄ visibilia ad amorē
inuisibiliū inducamur. Tertium
quasi clarus visus ē cognitio dei
tatis mediante fide. q̄uis ei ocul-
lus exterior deū sicut est nō videt
fide tamē oculus cordis ip̄m vi-
det. et ip̄m clare videbit in futuro
sicut est. Et hec tria ostenduntur
in hoc euāgelio. Dixit Iesus dis-
cipulis suis. Beati oculi qui vi-
dent que vos videtis. videlicet
deum in humanitate. Nam ego
dico vobis q̄ mlti p̄phete et reges

Bermo

liiii

desiderabāt videre q̄ vos videris. sc̄z xpm̄ filiū dei de v̄gine natū. et audire ei⁹ doctrinā quā vos audieris. et nō audierūt aurib⁹ cor palib⁹. et cū hec diceret. Ecce qdā le⁹ gispit⁹. i. doctor in lege tēptās euz dixit. Mḡr qd faciēdo vitā erer⁹ nā possidebo. At ille dixit. In lege qd scriptū est. Quō legis. Ille respondēs dixit. Diliges dñm deuz tuū ex toto corde tuo. et ex tota aīa tua. et ex oib⁹ virib⁹ tuis. et ex omī mēte tua. et primū tuū sicut teip⁹. Dixitq̄ illi Recte rñdisti. Hoc fac et viues. Ille aut volēs iustificare seipm̄ dixit ad ihm̄. Et q̄s est me⁹ prim⁹. Suspiciēs at̄ ihm̄ dixit pabolā. Nō qdā descēdebat ab hierusalē in iericho et incidit in latrones q̄ etiā spoliauerūt eum et plagis impositis abierūt. semiviuo relicto. Accidit aut̄ vt sacerdos qdā descenderet eadē viā. et viso illo p̄teriuīt. Sutr et leuita cū esset secus locū et videret eū p̄transire. samaritan⁹ aut̄ iter faciēs venit sec⁹ eum et vidēs illū. mīa motus est. Et appropiās illi alligauit vulnēra ei⁹. infundēs oleū et vinū. et imponēs illū in iumentū suū duxit in stabulū et curā ei⁹ egit. et altera die p̄tulit duos denarios et dedit stabulario et ait. Curā illi⁹ habe. et qd cūq̄ superogauer⁹ ego cū rediero reddā tibi. Quis horū inter sacerdotē leuitā et samaritanū tibi videt̄ prim⁹ illi fuisse qd incidit in latrones. Et ille dixit. Qui fecit misericordiā in illū. Et ait illi ih̄sus. Uade et tu fac sutr. Et sic p̄ez euan

geliū. Ista pabola est qd ad gen⁹ humanū. Nō vulnerat⁹ inter latrones est gen⁹ humanū. qd cecidit p̄ p̄ctm̄ p̄mōz parentū et iacuit extra viā spoliat⁹ oib⁹ virtutibus sed venit sacerdos. i. p̄phete et sacerdotēs qd sanare eum nō possūt. Leuite fuerūt de illis qd sub sacerdotib⁹ fuerūt et seruiebāt in tēplo dei. qd non poterāt curare. Sed venit samaritan⁹. i. xps et infudit oleum misericordiē et vinū pietat⁹. et sanauit gen⁹ humanū. Ergo qd ad ih̄ea. Bti oculi qd vidēt que vos videris. sc̄z xpm̄ in hūanitate in ip̄s credēdo. nō solū oculis corpalib⁹. qbus ip̄i iudei eū viderūt. sed oculis mēt⁹ ip̄m cōtemplādo et illū sequēdo. Ergo bti oculi qd vi. zc. Nota qd oculi iusti hoīs q̄tuor debēt videre. Primo ad fūdendū lachrymas ad purgandū p̄p̄iū delictū. Secdo debēt videre bōa exēpla p̄ximī ad imitandū. Terrio dñt videre pulcras creaturas ad laudā dñi deū. Quarto dñt videre celestia ad exorādū deū. Priō dico qd oculi iusti hoīs dñt videre vt fūdant lachrymas ad purgādū p̄p̄iū delictū. vñ p̄s. Exit⁹ aquarū deduxerūt oculi mei. qz nō custodierūt legē tuā dñe. Nā sepe hō offēdit deū oculis vidēdo illicita. de qbus cadit hō in p̄scia ad p̄sensū p̄ctōz. Nui⁹ legim⁹ figurā. ij. Regū. xj. qd dauid post meridiē deābulauit in aula sua et vidit pulcrā mulierē vxorē vni⁹ militis. et ex aspectu oculoꝝ cecidit p̄ p̄sensū i p̄ctm̄ mortale. Et illud postmo

Bermo

liiii

dñ deleuit p lachrymas p p̃fessio-
nē z satisfactōz. iō dicit in ps̃. Per
singulas noctes lectū meū lachry-
mis meis rigabo. Cū de⁹ p p̃ctm
offendit. p lachrymas recōciliat.
N⁹ figurā legim⁹ Geñ viij. Ter-
ra erat ita coop̃ta cum p̃ctis hoīz
q̃ de⁹ dixit. Penitet me fecisse ho-
minē. Venit igit̃ inūdatio aquaz
z purgauit totā terrā z lauit eā ab
oībus imundicijs ei⁹. z octo ho-
mīes q̃ fuerūt in arca. illos de⁹ be-
nedixit z posuit arcū in signū mi-
sericordie in nubib⁹ celi. Et colū-
ba venit ad Noe postq̃ mundata
erat terra z portauit ramū virēti-
bus folijs in ore de arbore oliua-
rū. Ita moralit̃ hō offendit deū p
visum suoz oculoꝝ p̃cupiscentia
mala. auaricie. luxurie z supbie.
Ita dñs pōt bñ dicere penitet me
fecisse boiem p̃ctōrem. Sed cū ve-
nit diluuiū aque lachrymaz. tūc
excussis oībus p̃ctis de⁹ recōcilia-
bit̃. z arcū federis. i. miām ponit ī
nobis. tunc saluant̃ in arca p̃cie
octo p̃sone. i. octo b̃tūdines. z co-
lūba. i. gr̃a. spūsc̃i venit in arcam
p̃cie portās pacē z spem vite eter-
ne. z aqua lachrymaz purificat il-
la q̃ oculus ab extra vidit z macu-
lauit. vñ Diero. super Mat. Sic
post vehemētes mor⁹ aer⁹ aer pu-
rificat̃ z terra fecundatur. ita post
lachrymaz pluuias serenitas mē-
tis inducit̃. Et sic p̃z p̃mū q̃ oclī
iusti hoīs vidēt p̃cientiā. imundā
z fundūt lachrymas ad purgādū
Secdo dico q̃ oculi iusti hoīs vi-
dēt bona exēpla. p̃mi ad imitan-

dū. vñ Prouer. iij. Oculi tui res-
cta videāt z similia faciāt. s̃z mul-
ti sunt q̃ vertūt magis oculos ad
vana hui⁹ mundi videnda z inde
aīa sepe maculat̃. vt p̃z Geñ. xxxij.
in figura Jacob venit cū familia
sua de mesopotamia. p terrā gen-
tiliū. z dixit ad pueros suos z ad
familiā suā. maneat̃ simul. z nul-
lus se absenter. nec mittat sociera-
tē nostrā. sed pulchra puella filia
ei⁹ Dyna noīe exiuit de societate.
vt videret muliere s̃z vāitates regi-
onis illi⁹ cum videret fili⁹ p̃ncipis
gentiliū app̃ehēdit puellā z vio-
lauit eā. Ita moralit̃ nos sumus
in via p̃ quā tendim⁹ ad patriām
nostrā. ideo optet nos manere in
via recta z iusta. vñ Deutro. v.
Nō declinabit̃ neq̃ ad sinistrā. s̃z
p viā quā p̃cepit dñs de⁹ vñ am-
bulabit̃. S̃z sūt mlti q̃ dimittūt
societate bonā. i. vitā sc̃tōꝝ q̃ suis
bonis opib⁹ meruerūt tenere viā
vite. sed iam vertūt oculos ad va-
na hui⁹ mūdi. qd̃ vidēs dyabolus
capit aīam maculat z p̃uat eā v-
tute ac ducit ad p̃sensum p̃ctōꝝ.
sicq̃z misera aīa ambulat p̃ mor-
tē nec venit ad patriā cū electis.
Diere. ix. Heu heu mors intrauit
p fenestras. Fenestre sunt oclī p̃
q̃s vadit ad aīam. aut mors. aut
vita. iō claudat̃ dyabolo z aperiat̃
x̃po Tercio dico q̃ oculi b̃i vidēt
creaturas quas de⁹ creauit nob̃
ad vtilitatē z sibi ad laudē z hono-
rē. vñ ps̃. Videbo celos tuos ope-
ra digitoꝝ tuoz. lunā z stellas q̃
tu creasti. z illas debēt videre b̃i

Bermo

hois oculi vt laudēt cratorē i cre/
aturis. q̄ creatē sūt velut speculū
in q̄ relucet potētia p̄is. sapia fū/
lū. bonitas spūscī. Und. 1. Coz.
xiij. Videm⁹ nūc p̄ speculū in eni/
gmate. z p̄ hāc vitā facie ad faciē
S3 oculi auari hois vidēt creatu/
ras. vicz domos pulchras. posses/
siones. aialia. agros. vineas. z de/
siderāt z oprāt z cogitāt statim in
corde suo. Utinā illa res essz tua
Et b̄ est maximū pcm. qz b̄ in pre/
cepti dñi. Nō ꝑcupisces rē primi/
tui i iuste. sic fecit achab rex isrl vt
p̄z. iij. Reg. xxi. Vidit vineā pul/
chra q̄ erat vni⁹ q̄ dicebat naboth
z misit p̄ eo z dixit. Da mihi vineā
tuā. q̄ noluit ꝑsentire. p̄pter b̄ fuit
lapidat⁹. z peccauit ille rex morta/
lit̄ p̄ visū z dānat⁹ est eternalr. q̄
gūt oculi hois auari oīa q̄ vidēt cō/
cupiscūt legimus figurā Zach. v.
vbi angel⁹ dñi oñdit zacharie mu/
lierē sedētē in āphora q̄ hñt ocu/
los vidētes i vniuersaz terrā. tan/
dem venit angel⁹ z posuit sup os
āphore talentū plūbi veneūt due
mulieres hñtes alas milui z du/
xerūt amphorā cū mliere in t̄raz
sēnaar z posuēt eaz ibi. Ita mo/
ralit̄ mli sedēs in āphora c⁹ oculi
sunt i vniuersa t̄ra ē auaricia cui
nō sufficit qd bz. s3 desiderat oīa
q̄ videt in vniuersa t̄ra. Talētum
plūbi qd posuit āgel⁹ sup os am/
phore ē positū in signū ipietat̄. qz
auar⁹ ē ipius claudīt os eius ad
orādū p̄ grā diuina. Un̄ p̄s. Mu/
ta fiāt labia dolosa. et claudīt cor
ad cōpatiendū p̄rio. s3 venerunt

lii

due mulieres hñtes alas milui. i.
aviditas i acq̄rēdo. z austeritas i
possidēdo. tāq̄ miluus rapiendo
qcqd oculi vidēt. hec tollent euz de
terra viuētū z pducunt ad t̄ram
morientū. Un̄ Matb. xxij. Liga/
tis manibz z pedibz ꝑncite eū in
tene. ex. ibi erit fle. et stri. den. Ergo
q̄ ad thēa. B̄ri oculi q̄ nō ꝑcu/
piscūt rē primi. s3 videntes crea/
turas laudāt creatorē Quarto di
co q̄ oculi b̄ri hois desiderāt et̄naz
glāz. Nā videm⁹ q̄ oculi brōz i u/
stoz solēt leuari ad celū vñd p̄nt
diuinā grāz expectare. Un̄ p̄s. Le/
uani oculos me. in mō. vñ ve. aux.
mibi. S3 mli sunt q̄ mag⁹ leuāt
oculos vt videant honores hui⁹
mūdi q̄ honores celi. cū tñ bono/
res mūdi cito trāseant. Un̄ roma/
ni depingebāt honore hui⁹ mūdi
in tēplo Appollinis ad modū ho/
minis hñtis rosaz i dextera. liliuz
in sinistra. sup sollequz. infra ab/
sinthiū. z sc̄pserūt sup imāginez
leuate z qd significat cōsiderate.
Nā hō cū est in honore h⁹ mundi
floret vt rosa delicis z diuitis. s3
de vespe. i. tpe mort⁹ z aduersitat⁹
arescet z ab oibz vilipendit̄ vt ro/
sa arida q̄ ꝑncit̄ cito cū arida est
Ita in sinistra liliū albu cū suis
folijs. nam liliū bñ redolet vl bo/
num dat odore dūz floret. ita grā
hois cuz est i honore mōi. sed qñ
folia cadūt cito sordescunt. ita cū
hois honor cadit z aduersitas et
mors venit. tūc cito z honor z vi/
res sordescunt. Itē sollequū sup
in signū q̄ sollequz bz tales natu

ra qñ sol orit apit. sed dñ sol rece/
dit z occidit claudit. Ita fortia z
honor mñdi cñ sol pspitat adue/
nit z orit apit hñ oculos z videt cñ/
cta sibi placetia. sz cñ sol occidit. i.
cñ mors venerit statiz oculi clau/
dñt. z tñc nihil videt nisi tenebras
z claudit in sepulchro. Itē inferi⁹
absinthiū in signū q ois delecta/
tio mñdi mō est dulcis in pctis. z
erit amara p hñc vitā. Esa. xliij.
Erit portio amara bibētibz illā. blā
de ingredit. sz erūt ei⁹ nouissima
qñ absinthiū. Itē ps. Sel draco/
nū vini eo. z ve. as. i. Ergo a d the
ma. Brī oculi q vidēt transitoria
vana z despiciūt. z celestia appe/
tūt. z cñ deo eternalit⁹ gaudent.

Dñica. xliij. Sermo. lv.

Vidit illo
rū vt vidit qz mñdat⁹
est regressus ē magni/
ficās deū. Lu. xviij. Nihil vtili⁹ ho
mini q ad aīaz nisi grā diuina. Nō
ē qñ mori imago. z qñ vas vacu/
um z fractū. Un ps. Faci⁹ suz tā/
qñ vas pditū. Et in alio ps. Tāqñ
vas figuli pfringes eos. Ideo ait
Paulus. Grā dei sum id qd sum
Nā mlti habuerūt sanitatē corpis
sine grā dei z pierūt. z sicut grā va
let sup oīa ad salutē aīe. ita sanitas
corpis valet boi z vtili⁹ est oībz di
uitijs mñdi Ergo dñc Latho. eger
diues hñ nūmū sz nō hñ ipm. Si
bñ sp esset infirm⁹ qd sibi valeret
aur⁹ z argentū terre villis. Ad sa/
nitatē obrinēdā tria sunt necēaria
Primo sapiēti medico suā infir/
mitatē ostēdere. Un Eccl. xxxvij.

Altissim⁹ creauit medicinā de ter
ra. z vir prudēs nō abhorrebit eā.
Scdm ē pceptū medici obfuare.
si infirm⁹ nollet obedire medico ip
sum curare nō posset. Un Breg.
Ipe se interemit q pcepta medi/
corū negligit. Tertiū ē sanitatē be
neficiū medico reddere. vñ Berni
Ingatudo ē vēr⁹ exurēs z exiccās
oīm fōtē grē. De his bñficijs xpī
circa curatōz leprosoz legīt i hoc
euāgelio. Lū tret ibs i iulm trās/
bat p mediā samariā q fuit regio
gētiliū iuxta regionē galilee. z cñ i
traret in qddā castellū. occurreūt
ei. x. viri leprosi q audierūt q ibs
illuc veniret z ipm ibi expectabāt
extra portā castelli i mōte. Lū autē
dñs venit cñ discipul⁹ surrexerūt
leprosi z steterūt a lōge. nō audētē
sibi appropinqre. z leuaerūt vocē
dicētes. Ihu pceptor misere nñi.
Quos vt vidit mīa mor⁹. qz sibi p
puz ē miseri. dixit eis. Itē z oñdi/
te vos sacerdotibz. Et scdm ē dñs
irēt mñdati sē. Un⁹ at ex ill⁹ vt vidit
qz mñdat⁹ ē regress⁹ ē cñ mag⁹ vo/
ce laudis laudās deū. z cecidit i fa
ciē sup terram ante pedes ihu grā
as agēs. Et hic erat samaritan⁹.
Rñdēs autē ibs. Nōne decē mun
dati sunt. z nouē vbi sunt. Nō est
inuent⁹ qui rediret z gloriā deo
nisi hic alienigena. i. ab extra ve/
niens. Et ait illi ibs. Surge z va/
de qz fides tua saluū te fecit. Et sic
pater euāgeliz. Nota q qttuor
modis. i. quattuor de causis mñ
dat aliq res. Prio mñdat corp⁹

Endm

Berno

lv

ut fiat sanius. scdo emundat dom^o
ut fiat mundior. tertio mundat fru/
mentu ut fiat purius. qarto mundat
facies ut fiat clarior. Priodico q
corp^o mundat ut fiat sani^o p me/
dicina laxativa. ut pzde medicis
qn ei mali huiores veniunt i corp^o
hois ide inficit corp^o z inde sepe
maculat z inde qnqz lepsitas ge/
nerat. Dz igit malos huiores in se
per herbas amaras purgare. Ita
ho sepe spualr i aia maculat per
malas cogitatioes p mala xba z
malas opatioes. z ide cora angelis
aia sordet sicut lepsus. despicit et
eijcit. Dz aut tal aia senties se gra
uata mal huoribz pctoz querere
medicu misericordiez z offerri illi
sicut lepsi solebat i veteri lege De
q legim^o Leui. xiiij. Qn em lepsi^o
ho mudabat a lep offerebat duos
passeres viuos. z tuc sacerdos ac
cipies illos passeres iuit cu lep/
so in flume aq. z vnu occidit in va
se terreo z miscuit sanguine cu aq
z bebat aspsoru de ligno cedrior
psopo. ligabat passer vno filo coc
cineo ad modu aspsoru et aspgi/
bat septies lepsi cu illa aq admi
xto sanguine passer infecti. z ali
us passer dimittebat i agz vola/
re. Ita moralr pctoz est lepsus in
aia. qz sic lepsus fuit abiect^o i an
tiq lege. vtz Leui. xiiij. Qui fuerit
lepus int vos eijcet extra ciuita
tem vl castz. Ita pctoz i aia eijci/
tur tpe mortis extra castz vl ciui/
tate celeste. Scties pctoz se lepsi
dz se ondere sacerdoti i pfessioe su
am ifirmitate detegedo. z dz offer

re duos passeres. i. ptrit dez cordis
z satisfactioz opis. tuc sacerdotes
accipiunt aspsoru d lig cedrio scet
cruc^o passiois xpi i adu oriu pro
absolutoe qz xps p nob lig satisf
fecit. yso po. i. hūllitare z circumli
gar z aspgit cu aq viua z sanguine
xpi que p nob septies effudit. Na
p nris pcis voluit septies sangui
ne fudere ut nos laualet a pctis
ut dicit Job. in Apoē. Qui dilexit
nos z lauit nos i sanguie suo a pec
cat^o nris. Prius effudit sanguine in
circūcisioe. scdo i flagellatioe. ter
tio i coronatioe. qarto i manuū p/
foratioe. qnto i pedis dextrī ifixioe
sexto i sinistri pedis clauī icussioe
septio i lateri lācee milit^{is} aprioē d
q exiuit sanguis z aq. ut i euāgelio
Job. Un^o miles noie lōgin^o lat^o
ei^o apuit lācea z pnuo exiuit sa/
guis z aq i fmissioz pctoz ut nos
lauaret ab oi pcō aie z corpis. Er
go q ad thema. Mundat^o ē z fgres
sus est magnificas deū. Scdo di
co q aliq res mundat ut fiat mun
dior sic dom^o a sordibz p scobam
ita mundat dom^o pscie ut fiat habi
tatio xpi. Sic ei videm^o q acilla
purgat domu z oēs imūdiales cō
gregat añ ostiū. z cum pala pūcit
añ ostiū. ita ho dz cōgregare oēs
sordes pctoz z eijcere extra domu
pscie cu pala pfessiois. sic fec^o Dd
qui dixit. In corde meo meditac^o
sum et exercitabar z scopebā spi/
ritū meuz. Nui^o mudatiois legi/
mus figurā. Antioch^o pnceps mi
licie itrauit replū z erexit ydola z
cogebat pplz ut adoraret ydola. sz

dixit Judas machabeus. Melius est
 mihi mori in bello quam videre mala
 gentis nostre. et pugnavit contra eum et vicit
 et stravit templum et eiecit idola et pur-
 gavit domum dei. et fecit altare novum
 et obtulit sacrificium. et perstravit
 se in terra orans ne amplius incide-
 ret in tantas tribulationes quod sic tem-
 plum immundaretur. Ita moraliter An-
 tiochus. id est dyabolus intravit templum cor-
 dis nostri et fecit inde templum ydolorum
 quoniam ibi fit avaricia luxuria gula. que
 sunt idolorum servitus. sicut dicit Sal-
 vator. Si anima deuota habet consideras quod de
 domo scilicet que debet esse domus dei.
 facta est domus idolorum dicat cum Ju-
 da machabeo. Melius est mihi mo-
 ri in bello spirituali pugnando quam vicia
 que videre tanta vicia in domo scilicet
 entie. et sic pugnet contra antiochum.
 id est dyabolum vincendo et domum mundam
 per scorbam confessionis et se prosternere de-
 bet ante faciem dei orando dicens. Ne
 vniquam apostolus domus scilicet mee imun-
 detur. Et sic per scorbam quod domus mun-
 datur quod fit mundior. Tertio dico quod
 aliquam res mundatur quod fiat mundior. id est
 purior. sicut frumetum a palea. Nam vi-
 demus quod quoniam frumetum est immundum a
 paleis tunc per flagellum bene perteritur et
 mundatur. ita anima hominis quoniam est imunda
 a peccatis debet se per flagellatorem. id est casti-
 gatorem bene mundare. quod quicquid homo pa-
 tienter sustinet et seipsum flagellat bene
 non sustinebit in purgatorio. Unde le-
 gitur quod romani depungebant penam
 ut homo nudus tenens in manu
 flagellum ferreum cum quattuor folijs. in
 primo folio scribebatur plago. in se-
 cundo dico. in tertio volo. in quarto

facio. Ita spiritualiter depingitur mundas
 cio anime per flagellum. ut homo nudus in si-
 gnificat quod sicut in homine nudo nihil la-
 tet. ita penitens debet omnia peccata sua con-
 fiteri. quod non profitetur et non reuelanti
 minatur dominus. Nam. iij. di. Revela-
 bo pudenda tua in facie tua coram omni-
 bus in die iudicii. Item depungeba-
 tur cum flagello. quod sicut per flagellum
 purgatur triticum. ita castigatio mun-
 dat animam. Unde flagellum habuit quattuor
 folia. In primo scribebatur aureis
 litteris plago. id est signum quod volens munda-
 re animam debet plagere. Unde psalmista. Laua-
 bo per singulas noctes lectum meum et
 i. scilicet mea. In secundo dico id est signum
 quod habet penitens debet dicere propter peccata
 non aliena. Unde. Dic tu propter peccata tua
 et iniquitates tuas ut iustificeris. In
 tertio volo. quod qui vult mundare animam
 suam debet habere voluntatem quicquid sibi a sa-
 cerdote iniungatur quod illud velit face-
 re. In quarto scribebatur facio. quod vere
 penitens volens mundare animam suam debet
 facere ut flagellatio penam remaneat
 culpe. ita anima purgatur per flagellatorem
 penam. Item videmus quod aurum probatur per
 ignem ut fiat purum. sic anima hominis per
 ignem tribulationis. psalmista. Igne me exa-
 nasti. Nam quoniam aurifaber aurum probat
 per ignem quod diu ibi fuerit immundicia in
 igne fumum emittit. ita quod diu homo est
 impatiens et remurmurat contra ignem tribu-
 lationis anima non est munda. sed quoniam patiens-
 ter sustinet tunc est munda. Item ait Ja-
 co. icano. c. j. Beatus vir qui sustinet. rep-
 quoniam probatur fuerit accipiet coronam
 vite quam repromisit deus diligentibus
 se. Et Sapientia. iij. Tunc aurum in
 fornace probavit illos. Et sic per tertium

Sermo

q̄ aīa mūdat sicut triticū p̄ flagel lum. Quarto dico q̄ facies mun datur vt fiat clarioz a macul̄ eaz de turpātibz. vnde qñ aīa est sine pctō tūc est pulchra. s̄ macule di uerse de turpāt eā. Un̄ p̄q̄rit̄ Die. Vermes ascēdūt sup̄ terrā. facies eaz facies p̄buste. Uidem⁹ nāqz qñ hoīes ferialibz diebz laborāt ī domo maculāt facies eoz. ⁊ ideo hñt speculā āre ostia. vñ qñ domuz exeūt ad solēnitatē tūc speculā in spiciūt si aliq̄ macula in facie ap pareat vt illas deleāt. Ita mora liter hō exñs in hoc mūdo tanq̄ in domo laborās diuersimode. ⁊ anteq̄z exeat de domo corpis vi deat speculū p̄scie sue diligēt an aliq̄ maculē ibi fuerint. et si aliqd ibi fuerit qd̄ oculos diuine maiestatis offendat. deleat et mūdet in aqua p̄tritiōis. Un̄ legimus Ju dith. xij. Judith volēs liberare po pulū suū vt placeret p̄ncipi et vt inueniret grāz in p̄spectu eius la uit faciē in fōtibz bethulie. ⁊ sic fa cta pulchra placuit p̄ncipi ita q̄ mādauit omnibz subdit̄ suis di cēs eis. Dimittite eam libere ire vbicūqz voluerit. ⁊ sic de mane ve niens ad portas ciuitatis dixit. Aperite portas qz nobiscū est de⁹. Ita ⁊ nos qñ aīa hoīs est obsessa p̄ diuersa rēptamēta ⁊ pctā volēs p̄p̄m suū liberare. i. volūtātē. me moriā. ⁊ intellectū. q̄ sunt populus oīe d̄z faciē lauare in fonti lachry maz vt placeat altissimo p̄ncipi et tūc p̄nceps mādāt suis subdi tis. i. dyabolis q̄ obediūt mādāt ei⁹ dicēs illi. Dimittite eā libere

lvi

ire tpe mortis ad portā ciuitatis eterne. Et tūc aīa veniēs ad por tam ciuitatis etne dicit. Aperite mibi portas qz nobiscū est deus. Un̄ Niero. O lachryma hūilis tua potētia tuū est intrare regnū ante tribunal tu secure stabis et qd̄d petier̄ obtinebis. accusan tibus inimic⁹ silentiū iponīs ma gis dyabolū crucias q̄ pena in fēmi. et quāto lachryma est maio ris amaritudinis tāto mag⁹ fa cies purificat̄. Ergo quo ad the ma. vñ illoz vt vidit. ⁊c.

Dominica decimaquinta

Sermo. lvi.

Domine aīa

plus est q̄z corp⁹. mat.

vj. Scdm̄ p̄m cū con

trarioz p̄trarij sunt effect⁹ vt ca lidi ⁊ frigidi q̄ sunt effect⁹ cōtrarij sic eoz opatiōes sunt contrarie. Ita sollicitudo circa temporalia habet tres malas p̄ditiōes. Pri ma p̄ditiō mala est q̄ habet men tem affligere sollicitudo t̄p̄alis si cut spina. vnde dicit̄ Matth. xij. Quod cecidit inter spinas fructū non dedit. Un̄ Eccl̄s. j. Uidi cun cta sub sole ⁊ ecce vanitas ⁊ affli ctiō spūs. Scda cōditiō mala est sensuū ⁊ intellect⁹ sapiētie destru ctiō. Ideo quidā phus vadēs ad scolas arhenis p̄iecit omnes pe cunias ⁊ oēs occupatiōes t̄p̄ales deposuit vt posset eo melius sa pientia inuestigare. Tertia mala cōditiō est aīaz a deo elongare et ei obliuisci. Un̄ Niere. ij. Popu lus meus oblit⁹ est mei diebus i

Berno

lví

numeris ppter sollicitudines rē/
porales Sz sollicitudo circa spi/
ritualia bz tres bonas pditiōes
circa aīam pterarias p̄mis. P̄ia
est bōa sollicitudo spūal. qz in hīs
hō p̄solat. vñ Eccl. ij. Uadā ad spi/
ritualia z affluā delicijs. Scda bo
na pditio spūalis. qz sollicitudo
spūalis intellectu illūinat in vias
dei aīam deducēdo. vñ in ps. Ac/
cedite ad eū z illuminamī z facies
v̄re nō p̄fundent. Tertia bōa pdi/
tio ē qz viuūt cū deo sollicitudines
spūales. vñ Apl's. j. Cor. vj. Qui
adheret deo vn' spūs est cū illo. g
Dauid in ps. Mihi adherere dō
bonū est. z ponere ī deo spē meaz.
Et iō dñs cōmendat illos q p̄po
nūt sollicitudinē spūalē sollicitu/
dinibz tpalibz z magis eligūt ser/
uire deo q̄ dyabolo p avariciā. et
b̄ dicit in b̄ euāgelio. Dixit. ihs di/
scipul' suis. Nemo pōt duobz do/
minis seruire. aut em̄ vnū odio
habebit z alterz diligit. aut vnuz
sustinebit z alterz p̄tēnet. Sic vos
deo nō potest' seruire z mamone
q̄ est de' pecunie v' avaricie. Jdo
dico vobis ne solliciti sitis aīe v̄re
qd māducet'. neqz corpī v̄io qd ī
duamī. Nōne aīa plus ē q̄ esca. z
corp' plus q̄ vestimētū. Respiciite
volatilia celi q nō serūt neqz me/
tūt. neqz p̄gregāt ī horrea. z p̄ v̄
celestis pascit illa. Nōne vos ma/
gis plur' estis illis. Quis aut' ve/
strū cogitās pōt adūcere ad statu
rā suā cubitū vnū. Et de vestimē
tis qd solliciti estis. Cōsiderate li
līa agri quō crescūt. nō laborāt ne
q̄ nent. Dico at' vob qm̄ nec salo

mon in oī glā sua coop̄t' est sicut
vnū ex istis. Si em̄ fenū agri qd
est hodie z cras in clibanū mittit'
de' sicut vestit. q̄nto mag' vos mi
nime fidei. Nolite g solliciti eē di/
cētes. Quid māducabim' aut qd
bibem' aut q opiemur. hec ei oīa
inqrūt gētes. Scit em̄ p̄at' vester
qz his oībz īdiger'. Querite g p̄ re
gnū dei z iusticiā ei' z hec oīa adū
cient' vob' Et sic p̄t' euāgē. Er/
go q ad thēa. Nōne aīa pl' ē q̄ cor
pus. Et b̄ p̄t' q̄rtmōr cās. P' p̄t'
iniciū creatōis. scdo p̄t' officiū vo
catōis. tertio p̄t' p̄ciū redēptōis.
q̄rto p̄t' p̄mūm ad qd ē vocata.
P̄io dico q aīa plus ē curāda qz
corp' p̄t' iniciū creatōis. Nā p̄ mo
die lucē. scdo die celū creauit z ter
rā. tertio die arbores z plantas.
q̄rto die solē z lunā z stellas. q̄n
to die pisces z volucres z bestias
terre. Tūc b̄tā trinitas dixit. Fa/
ciam' boīez ad imaginē z similitudi
nē nrām. q ad aīaz. Nā sic sigillū ī
p̄mit' cere. ita aīa īmp̄ssa ē corpī.
Sz corp' de trā ē. z aīa fm formā
qn̄ ē sine pctō ad imaginē dī crea
ta ē. Et sic d̄s vn' ē ī eēntia z trin'
ī p̄sōis. ita aīa ī tribz dignitatibz z
vna dignitas ī p̄sōa aīe ī eēntia vi
delicet memoria. volūtas z intel/
lectus. que sunt tres potencie anī
me. Nam memoria ad amorē pa/
tris disponit. volūtas disponit
ad fidem filij. z intellectus dispo/
nit ad spem eterne vite per spm̄
scm̄. Quare aut' deus creauit ho
minem fm corpus de terra tam
fragili materia. Dicunt docto/
res q b̄ fecit ideo q p̄fect' eēt ī

P̄mo

21 6

tribus opationibus creatiois. Nam
aliqs creaturas creauit ex puris
spūalibus materijs. sicut angelos.
Aliqs creauit ex puris corporeis
materijs. sic sūt aīalia q̄ nō habēt
aīam nisi vegetatiua q̄ moriunt
cū corpore. et sēsitiua hēt nō hēt
intellectū. et sic voluit pficere ter-
tiū opus. et creauit hoīes de puris
corporeis. vīz q̄tuor elementis
de igne. aere aq̄ et terra. De puris
spūalibus miscuit de naturis age-
licis. et sic hō fm corp⁹ creatus est
velut aīal brutū. et fm aīam velut
angelus q̄ hz intelligere. i. sentire
q̄ hz memorare et volūtarie agere
et sic aīa ducit ymaginē dei cū ve-
xillo deitatis. et ceteris create nō sē ni-
si ymbra. iō vnusq̄sq̄ dī seruare
aīaz mūdā sic sibi in baptismo
cōmittit. cū ei vestī innocentie tra-
ditur q̄ fcat illā vestez que aī sibi
erat tradita scz aī pctm. Et ideo
dicit sacerdos qñ puez baptisat
indues eū veste innocentie. veste
sanctā et imaculatā et cādīdā quā
pferas aī tribunal xpī. et p̄pterea
dicit illis in die iudicij. q̄ macu-
lauerūt vestez inocētie et nū-
ptiaz. Amice quō huc intrasti nō
hīs veste nuptiale. Mat. xxij. Et
ideo seq̄tur. Ligatī manib⁹ et pe-
dib⁹ p̄jcite eū in tenebras exte-
riores. ibi erit fletus et stridor dē-
tium. Et sic p̄z p̄ mū q̄ aīa pl⁹ est
curāda q̄ corp⁹ p̄pter iniciū crea-
tionis. Scđo dico q̄ aīa plus est
curāda q̄ corp⁹ p̄pter officiū ad
qđ est vocata. Nā est ad illud vo-
cata vt laudet creatorē cū angelis

et archāgelis. et reddet grāz actio-
nes p̄bñficijs sibi a deo collatis
Un̄ Aug⁹. li. de spū et aīa. Nō in
medio p̄stitut⁹ est a deo vt homi-
ni seruāt create. q̄s subiecit dñs
sub potestate hoīs ad fuiendum
ei. vt luna. sol. et stelle. arbores. plā-
te. et bestie terre. Et b̄ dic. David i
ps̄. Dñs subiecitī sibi pedib⁹ oues
et boues vniuersas insup et peco-
ra campi. Volucres celi. et. Et de
his oīb⁹ nō aliud req̄rit nisi q̄ hō
laudet ip̄m et fuat ei in sanctita-
te aīe. Un̄ Apl⁹. j. ad Thes. iij.
Nō em̄ vocauit nos deus in imū-
diciā s̄ in sanctificationē vt fuā-
mus dñō. Et iō soli hōi int̄ crea-
turas datū est intelligere creato-
rem qđ alie creature nō hēt. et iō
ait p̄pheta. Lauda aīa mea dñm
in vita mea psallam deo meo q̄
diu fuero. Omnes creature cla-
mant ad hominem O homo dñi-
ge creatorē Et b̄ sp̄liciter voce. Pri-
ma vox creaturaz est. O hō acci-
pe. Scđa vox. O hō redde Tercia
vox. O hō fuge. Quare p̄ma vox
clamat. O hō accipe. Nā dum sol
or̄t dicit. O hō accipe meū fuitiū
q̄ splēdeo tibi. sic luna et stelle cla-
māt. et terra clamat. accipe fuitiū
meū. q̄ ego te porto et pascō. et oēs
create clamāt. accipe. Scđo cla-
māt oēs creature. redde. qđ. certe
grāz actioes. Un̄ Apl⁹. j. Lhoz.
iij. qđ hēs hō qđ nō accepisti. nāz
paup et nud⁹ mōm intrasti. redde
ergo qđ reddere debes. et qđ. certe
dilige deū. et da paupib⁹ non ipsi
deo. sed p̄pter ip̄m. Ip̄e em̄ nō in

get pecunia. nec carnibz chauroz
ut dicit in ps. Bonoz meoz non e/
ges. sz o hō redde altissimo vota
tua z redde sacrificiū laudis. Ter
tia vox clamat. fuge. z qre. nam si
hō nō laudat creatore accipies be
neficia ei⁹. tūc oīs creatā clamat.
fuge. Quia nra pscia psequit. nos
accusās infelicē aīam ad occursum
oīs creature. nā hō q scit se ī pctis
trepidat. in aq̄s timet se mergi. sz
hō sciēs se sine pctis vadit secure.
Et iō multi scī trāsibāt nudis pe
dibz z siccis paq̄s. Nō exēs ī pec
cat⁹ fugit tonitruū timet pcuti. sz
si sciret se sine pctis non fugeret.
Itē supdicta vba dicit br̄s Au/
gu. sup Gen. Si hō in pctm trās/
gressiōis nō cecidisset ipm nulla
creatura lesisset. Ergo ptz scdm q
aīa plus ē curāda q̄ corp⁹ p̄pof/
ficiū ad qd est vocata. Tercio di/
co q aīa plus ē q̄ corp⁹ cāranda
ppter p̄ciū redēptōis q̄ est redem/
pta. Dicit apls. j. Cor. vj. Empti
estis p̄cio magno. q̄ p̄cio dīc Pe/
trus. Nō auro nq̄ argēto. sz p̄ci/
oso sanguīe agni imaclari. cuius
vna gutta p̄ciosior erat oī mūdo
z ppter nobilitatē aīe istud p̄ciū
nō potuit inueniri in finibz mū/
di. iō inuat p̄ extra fines oēs. z b
de paterno corde. Un̄ Prouerb.
xxxj. Procul z de vltimis finibz p̄
ciū ei⁹. Nā oīe aux tot⁹ mundi
est quasi arena exigua ad valores
vni⁹ aīe. Istud p̄ciū posuit pater
in vtez vginis. z solutū fuit p no
bis dū hec scīssima caro v̄ginalis
cū corona spinea. cum clauis z fla

gellis fuit pforata z lancea. z ita
large solutū z effusum p̄ciū qd tā
q̄ riuuli aquaz de fonte effluxit.
Nui⁹ p̄ciū solutōz p̄dixit Dauid ī
ps. Ex vsuris z iniquitate redimet
aīas eoz. z honorabile nomē eoz
corā illo. q mō sedet cum ip̄o p̄e ī
glā. z iō ait Bern. O aīa misera. q
tam p̄ciose es redēpra qre p̄mitti
tibi corp⁹ dominari. Nunqd ma
gna ē cōfusio vbi irridet seru⁹ do/
minū. z vbi ancilla est sup dñaz. qz
corpus est sicut ancilla. z anima
est sicut domina Nuius legimus
figuram Gen. xvj. vbi Sara vxor
patriarche Abrahe q̄ habuit ancil/
lā q̄ voluit dominari sup dñam.
accepit p̄ratem a viro z afflixit an
cillā in pane z aq̄. z tandē veit an
cilla se humiliās dñe sue z fecit mī/
ra bona. Ita moralit̄ corp⁹ est an
cilla. sed aīa dñā. z si corp⁹ p̄mitti
tur dñari sup aīam dñam. aīa irri
debit ab electis in die iudicij. De/
bet g dñā aīa accipe p̄ratem a xp̄o
z affligere corp⁹ in pane z aq̄ p pec
catis. tūc se humiliat corp⁹ z multa
bona p̄mittit z facit. Et sic p̄z terri
um q aīa plus est curāda q̄ corp⁹
pus. Quarto dico q aīa plus est
curāda q̄ corp⁹ ppter p̄miū ad qd
est vocata. Nā illud p̄miū est eter
na b̄ritudo q̄ est p̄missa oībz in b
corpe bñ laborantibz velut in vi/
nea. Mat. xx. Uoca oparios z red
de illis mercedē. Caueat igit aīa
ne aliqd cōmittat vñ tale p̄cium
amittat. qz p̄missa sunt aīe z cor/
pori q̄ bene se habuerūt in labore
brōz opez duodecim munera q̄

Sermo

enumerat beatus Augustinus in libro de ciuitate dei. Primum donum est claritas sine tenebrositate. quia iusti fulgebunt sicut sol. Secundum est speciositas sine deformitate. quia tunc erit speciosus forma per filios hominum. Tertium est agilitas sine poderositate quia tunc in omnibus obedit corpus anime. Quartum est impassibilitas sine pernalitate. quia tunc nec anima nec corpus poterit pati. Quintum est subtilitas sine grossitate. quia tunc anima neque corpus poterit includi. sicut si sol vitrum penetrasset sic anima et corpus filii perferretur et mundum penetrare poterit. Sextum est sanitas sine languore. quia corpus non poterit amplius infirmari nec anima. Septimum est requies sine labore. quia nec anima nec corpus fessari seu lassari poterit. Octavum est securitas sine timore. quia ibi omnis timor a corpore et anima remouetur. sicut anima nunc resistit corpori et corpus anime in hac vita. Nonum est noticia sine errore. quia nunc videmus in speculo. scilicet in creatura creatorem. sed tunc faciem ad faciem. Decimum est pax sine perturbatioe. quia ibi nulla est discordia. sicut omnibus una voluntas. Undecimum est vita sine morte. quia neque mors neque luctus erit ultra. Duodecimum est gaudium sine dolore. Unde Esaias. Et leticia sempiterna super capita eorum. Et hec. xij. dona promeretur animas in corpore. et habebit ea perpetue. Ergo quando ad thesaurum Nonne anima apostoli est quod corpus propter uitium creatiois. propter peccatum redemptiois. propter officium uocationis. propter premium eterne remunerationis.

lvii

Dñica. xvj. Sermo. lvj.

Ortuusē

filii vnicus matris sue. Lu.

vij. Justicia appet in

malorum punitione. et misericordia in remissione peccatorum. sicut tamen magis est necessaria humano generi misericordia quam iusticia. propter fragilitatem humanitatis. et ideo clamat propheta. Domine cum iratus fueris misericordiam reuerberaberis. et quis equalis fuerit illo iusticia et misericordia. tamen per suam misericordiam preponit iusticie. Et ideo dicit. Ezechiel. xvij. Nolo mortem peccatoris. sicut ut conuertatur et viuatur. et propter misericordiam ad genus humanum voluit incarnari ut dicit apostolus. Non ex operibus iusticie que fecimus nos. sed per suam misericordiam saluauos nos fecit. per crucifixionem et mortem ut nos reuocaret ad vitam. Ergo videmus vnicum filium vidue mortuum misericordia mortis resuscitauit eum. ut patet in euangelio. Ibat ihesus in ciuitatem que vocatur Naim et ibat cum illo discipulus et turba copiosa. Cum autem appropinquaret porte ciuitatis ecce defunctus efferebatur vnicus filius matris sue. Et hec erat vidua. et turba ciuitatis multa cum illa. Quam cum vidisset ihesus misericordia mortis super illam dixit. Noli flere. Et accessit et tetigit loculum. Vi autem qui portabant steterunt. Et ait dominus. Adulescens tibi dico surge. et resedit qui erat mortuus et cepit loqui. Et dedit illum matri sue. Accepit autem omnes timor et magnificabant deum dicentes. quia propheta magnus surrexit in nobis. et quia visitauit dominus plebem suam. Et sic per euangelium. Nota circa thesaurum duplex est mors. Prima est mors na-

turre. scda mors culpe. tertia mors
spual' grē. q̄rta mors etnal' gehēne
Prīa mors nature ē qz oēs create
naturales moriunt' q̄ viuūt vita
naturali. De illa morte dicit Ecclī.
xli. O mors q̄s amara ē memoria
tua. Un̄ videm' qn̄ hō senescit ca/
lor natural' deficit. z nata debilita
tur. z tādē corp' morit'. Et b. pue/
nit nob' ex p̄mis pentib'. s. Adā z
Eua. q̄b' dñs ait. vt pz Gen. i. In
q̄cūqz hora comederit' de arbore
ist' morte moriemī. Si ei nō pec
casset hō nō fuisset mortu'. s. z tādē
diu i paradiso vixisset q̄ diu deo pla
cuisset. z tē ipm cū aīa ad celū duxis
set. z qz p̄m' hō se morti obligauit
iō oīs posteritas moriet'. qz vt dīc
p̄bs. Principio corrupto p̄ncipata
corrūpūt sic qn̄ arbor morit' i radi
ce oēs rami ei' moriūt'. z circa illā
mortē natalē nota q̄rtuor. Prīo ē
general'. qz oēs sunt sub domīo ei'
z recipiēt sn̄iaz suā nec p̄cit alicui
nec diuici p̄t suas diuitias. nec
nobilī p̄pter suā nobilitatē. Un̄d
Ecclī. ij. Morit' doce' sīl'r vt indo
ctus. diues p̄ter vt paup'. Un̄ di
ctū fuit cuidā diuici. Stulte hac
nocte morier'. Scdo mors ē hor/
ribilis p̄t horribilē visionē dmo
nū q̄ sunt p̄ntes z expectāt aīam.
Un̄ legit' qz demō erat iuxta crucē
dū xp̄s pepēdit in ea. q̄ nūqz pec/
cauit. q̄to magis p̄ctōri assistit q̄
in diuersis p̄ctis morit'. Un̄ Job
xvi. Nolī me' terribilib' ocul' me
intuit' ē. Tercio mors ē formida
bil' p̄pter dissolutionē oīm mēbro
rū. nā oculi verrunt' in capite. ve/
ne rūpunt' in corpe. z totū corpus

crepat in corpe. z oīa mēbra q̄rū
tur. vbi aīa sepa'ta corpe p̄pter tī/
morē. Un̄ Ecclī. viij. Nō est in ho/
minis p̄tate phibere spm̄. Quar/
to mors est terribil' p̄pter discul/
sionē opey. Nā in ictu oculi in se/
paratōe aīa iudicat' ad eternā dā/
nationē aut ad purgatoriū. aut
ad vitā eternā. tunc mala opa q̄
hō fecit p̄ p̄niam nō deleta dicūt
ad hoīem p̄ctōrem. Opa tua su/
mus te nō relinqm'. tecū ad iudi
ciū pgem'. Et si hō tunc ad corp'
posset redire z p̄niam agere q̄s lī/
benter rediret. sed hō nō pōt b fa/
cere iuxta v̄bū. Sap. ij. Nō est re/
uersio finis n̄rī ideo hō debz se sp̄
disponere ad mortē. qz nihil certi
us morte. z nihil icerti' hora mor
tis. Et sic p̄t p̄mū. vicz de morte
naturalī q̄ est general'. horribilis.
formidabil'. z terribil'. Scda mors
est p̄cti mortalis. Un̄ qn̄ hō est in
p̄ctis mortalib' q̄uis viuūt coraz
boībz est tū mortu' in aīa. Apoc.
Nomē habes qz viuas s. mortu'
es. Un̄ videm' qz mors natal' fac
corp' ḡuidū. Ita p̄ctm facit hoīez
grauē ad op' bonū. Un̄ nota qz p̄
q̄rtuor iūstrumēta morit' corp' et
occidit. Primū iūstrumētū ē gladi
us q̄ multi moriunt'. Ita p̄ peccatū
tū inuidie multi moriunt' in aīa.
Nam inuidia quasi gladius mul
tos occidit. Occidit gladius inui
die primos parentes in paradi/
so. Occidit gladius inuidie Abel
iustum hoīem Uendit gladius
inuidie iustū Ioseph pro triginta

denarijs et voluisset eum occidisse nisi Ruben dixisset. clamat sanguis eius super nos ad celum. Gladius in uentre die suspēdit christum in cruce. Et ideo dicit Prover. xxx. Generatio quod per deum cibum gladios habet et cetera. et iam multi moriuntur gladio inuidie. Secundum instrumentum quod multi moriuntur in corpore est ignis. per quem auaricia nota. Unum psalmus. Incenderunt sanctuarium tuum. et cetera. ignis nunquam dicit sufficit. ita auaricia. Unum Niere. vi. A maiore quam per usque ad maiorem omnes auaricie student. et a propheta usque ad sacerdotem. eo quod multi moriuntur gladio auaricie per peccatum mortale in anima. Iohannes legimus figuram Noe. xxiij. quod Balaam voluit maledicere filios israel propter auariciam. tunc angelus domini stetit in via habens gladium domini in manu comminans sibi mortem eternam. ideo multi moriuntur igne auaricie et gladio inuidie. quod sunt duo instrumenta quod occidunt corpora et taliter etiam anima. Tertium instrumentum quod corpora occidunt est iaculum baliste vel sagitte per quam intelligitur luxuria. vulnus enim sagitte cum labore curatur. ita peccatum luxurie si per peccatum ducitur in consuetudinem. De hoc iaculo luxurie dicit in puerbis. c. vij. Non luxuriosus videns mulierem pulchram sequitur eam in concupiscentia sua donec transfigat sagitta iecur eius ut moreretur in anima. quia cum peccatum consuevit matum fuerit generat mortem. Quartum instrumentum quod multi submerguntur est aqua. Unum Osee. x. Samaria fecit regem in superbia transire et perire sicut spuma super aquam. Quid enim superbia est nisi spuma quod cito perit. et ideo

superbus rex. Pharaon submersus est sicut plumbum in aquis vehementibus. et sic per tres scelerum mors quod est mors peccati mortalis. quod assignatur gladio inuidie igni auaricie. et aque superbie. Tertia mors est spiritualis gratie in anima. quod moritur homo mundo et vivit christo. vnum apostolus Coloc. iij. Mortui estis mundo et vita via abscondita est cum christo in gloria. Ista mors assimilatur morti naturalis. et hoc propter multa. Primum quod homo debet mori corpore distincte. Secundo non gustat. Tercio vertitur in pallorem. Quarto appetit subtrahitur. Quinto cor fragitur. Sexto anima separet. Septimo sepelitur. Ita spiritualiter homo quando moritur mundo distincte. quia dolet quod deum offendit suis peccatis et sic homo ducitur ad dilectionem dei. et sic languet. Unum in Cantica. Nunciare dilecto quia amore langueo. Secundo renouit gustum mundialis dilectionis et solum celestia sapit. Unum psalmus. Gustate et videte quam suavis est dominus. Tercio in pallorem vertitur. Unum apostolus. Caritas omnia suffert. omnia sperat. Quarto appetit subtrahitur ab anima morienti mundo. Gustato enim spiritu desipit omnis caro. ut dicit Gregorius. Quinto cor fragitur per alieni amoris subtrahendum Gregorius. Diuinus amor a dilectione mundi totaliter occidit. Sexto animam separet ab omnibus mundanis et pacificat in deum. Unum Gregorius. Caritas sancta pacificat in deum cor ut nulli adhæreat nisi soli creatori. et sic anima mortuo mundo vivit in christo. sic in psalmus. dicit. Mihi adherere deo bonum est. et ponere in deo spiritum meum. Et sic per tres tertia mors quod homo moritur mundo morte

spūali. Et illa morte mortui sunt
oēs sc̄i. Quarta mors ē mors et̄
nal' mis̄ie vbi aīe moriunt̄ et tñ vi
uūt. z mori nō pñt. De his Job. in
ap̄c. xvj. Comedēt linguas suas p̄
doloribz qz optāt mortē z mori nō
pñt. De ista morte q̄ est valde hor
ribilis d̄r vna figura ī Apōc. xiiij.
vbi vidit Jobes angelū cum falce
vt meteret. qz messes sup̄mature
z qcqd̄ messuit collegit z posuit ī
horreū dñi sui. tñc ali⁹ venit cum
alia falce acuta z qcqd̄ messuit po
suit ī ignē ad cōburendū ī lacū
ire dei magni. Ita spūali⁹ mors ē
duplex. Un̄ dicit in ps̄. Preciosa
ī sp̄ectu dñi mors sc̄oꝝ ei⁹. Et
sequit̄. Mors pctōꝝum pessima.
Mittit̄ em̄ mors sc̄oꝝ quasi an
gelus cū falce merēs iustos q̄si vi
neas z botros stātes ī flore. z tri
ticū quos ponit ī horreū celestis
gl̄e. sed mittit̄ mors pctōꝝ ad mo
dū āgeli mali. cū falce ad merēduz
pctōꝝes. z qcqd̄ messuit posuit ī
lacū ire dei magni ad cōburendū
Quare aut̄ vidit mortē ī specie ā
geli merentis. Lerte d̄r qz qñ mes
sor venit ad agz vbi multe spice
stāt que nō sunt mature nō expe
ctat donec maturescāt p̄t̄ aliq̄s
spicas q̄ stāt īnt̄ maturas spicas
ita mors venit qñqz īmprouise. z
nō curat an spica. i. bō sit matur⁹
sit par⁹ ad mortē. s̄ multos meret̄
mors q̄ stant adhuc ī flore z cre
scūt ī iuuentute. Itē qñ messor ē
merēs oēs spinas facit circa ter
rā eq̄les q̄ sup̄ius nō erant eq̄les
Ita mors facit hoīes eq̄les diui

tes z paupes. nobiles z ignobiles
fortes z debiles. Jō p̄monet nos
saluator ī euāgelio Mat. xxiij.
di. Vigilate qz nescit̄ diē neqz ho
rā mortis. Qui igit̄ vult euadere
mortē eternā vt nō interficiat̄ et̄
nal' moriēdo debet hāc figurā bñ
notare. Itē legit̄ Niere. xij. Isma
hel exiuit ī agz z app̄hendit pl̄
q̄ septuaginta paganos q̄s iudi
cauit p̄ditores. z duxit ad mediū
ciuitat̄ vt occideret. q̄s oēs occi
dit p̄ter decē q̄ dixerūt. Nō occi
das nos. qz habem⁹ magnū thes
saurū ī agro tā humo q̄ tritico z
ordeo z melle z oleo. p̄pter thesau
rū dedit eis etiā vitā. vt ostēderet
ei. Ita moralit̄ mors erit ad inter
ficiendū oēs hoīes. sed q̄ bñt thes
saurū ī cordibz bonoz op̄oz q̄ si
gurant̄ p̄ hec q̄ttuor securi sunt a
morte eterna. Nā q̄ vult euadere
sicut illi decē debz habere thesau
rū ordeī. p̄ ordeū pñia intelligitur
Un̄ ī euāgelio Job. vj. c. Est pu
er vn⁹ hic q̄ habet qñqz panes oz
deaccos. i. qñqz ptes pñie. s̄. pfessio
nis. p̄trictōis. satisfactōis. ieiunij
z orōnis. Sc̄do debet habere thes
saurū tritici. p̄ triticū nota passio
nē xp̄i quā debet portare ī memo
ria. Un̄ dñs assimilāt se grano tri
tici. Jo. xij. di. Nisi granū frumēti
cadēs ī terrā mortuū fuerit ip̄m
solū manet. si aut̄ mortuū fuerit.
multū fructū affert. Quia videt̄
mus quādo granū tritici spargit̄
tunc ī se morit̄ z fructū affert. s̄
si manet ītegrū tunc nō facit fru
ctū. Ita passio xp̄i si xp̄s nō fuisset

Bermo

passus nullū fructū sanitatis sua
natiuitas fecisset. Sz ex q̄ mortu⁹
est multū fructū ptulit. Tercio d3
hō hīe thesaurū mellis q̄ significat
dulcedinē vite eterne. vt deserat z
caueat pctm̄ z gustet illud mel.
Un̄ ait aīa duota. Quā dulcia fau
cib⁹ meis eloq̄a tua super mel ori
meo. Quarto d3 hīe thesaurū olei
q̄ mortē eternam. Oleū significat
mīaz. qz fuit ferrū a rubigine. sic
op⁹ mie ardet in lāpade in ecclīa ī
honorē dei z splēdet. Ita aīa bñs
oleū mie intromittit vt splēdeat
corā deo in vita eterna. vt p3 d̄ qn
qz vginib⁹ sapiētib⁹ bñtib⁹ oleū ī
lāpadib⁹ suis. i. mīaz. iō intrabūt
in vitā eternā. P3 q̄ ad thema.
Mortu⁹ ē fili⁹ vnic⁹ mīis sue Ita
q̄ duplex ē mors. vīz natural⁹ q̄
opret nos mori. pcti mortal⁹ a q̄
debem⁹ nos oēs custodire. Mort⁹
spūal⁹ q̄ morimur mūdo. hāc mor
tē debem⁹ desiderare. Mort⁹ et
ne dānatōis quā oīs formidare
debem⁹. sed vt cū dño viuam⁹ zc.

Dñica. xviij. Sermo. lviij.

Abuic lo

cū Lu. xiiij. Quāuis fi
des ihu xpī sit in vita
recta salus aīaz. sz tñ sine opib⁹ n̄
sanat. Juxta illud Esa. ij. Fides si
ne opib⁹ mortua est. Opa autē que
fiūta credentib⁹ sunt in duplici
differētia. Quedā sunt de se tā ma
la q̄ nō pnt aliquo mō fieri bona
in se vt sunt pūria. scurrilia. mē
dacia. adulteria. rapina. vsura zc.
a credentib⁹ sunt pbibita. Qud

lviii

Ezech. xviij. Anīa que peccauerit
morte moriet nisi penitētiā egerit
Quedā sūt in se tā bona opa que
fiūt a credentib⁹. vt nullo mō in
se pnt fieri mala. vt deū diligere.
z p̄mū pp̄ deum. Unde ait Au
gu. Om̄ia in se habēs sacramēta.
pōt esse malus. sed verā habens
charitatē non potest esse malus.
Quedā sunt indifferentia tam bo
na q̄ mala. vt ieiunare. orare. ele
mosynaz dare. Et hoc potest aliq̄s
facere ppter vanā gloriā vl ppter
deū. Unde Gregorius. Sepe bo
na opera homo facit ppter deum
sed tamē duz vana est laus in mē
te hominis illa bona opera anni
hilat z defedat. Et sic de his trib⁹
operibus fit mentio in euangelio
Primo de his que sunt mala in
se. vt insidiatio diuine bonitatis
quia christo insidiabantur. ideo
ipm in domo obseruabant. Se
cundo q̄ sunt in se valde bona. vt
iformatio bonitat⁹ ī diuio amore.
Tercio q̄ sūt mala z bona. vt sana
tio ī sabbatofz ī fide pp̄ lucz
supnū dē m⁹ ī hac vita locū hūili
tatis retinere. vt fiat nob̄ etne rez
tributōes. d̄ hoc dicit in p̄nci euā
gelio. Cū intraret ihs ī domū cu
iusdā p̄ncipis phariseoz sabbato
manducare panem. z postq̄ cuz
discipulis suis manducauit pa
nem obseruabant eum nō ppter
charitatem sed in dolo. vt possēt
eū in aliq̄ cape vñ eū accusarent.
Et ecce portauerūt ydropicū āte
illū vt ipm curaret. Et hec fuit in
tentio eoz si ipm curaret vellens

dicere qd nō seruaret sabbatū. z si
nō curaret eū vellēdicere qd non
eēt misericors. Et rñdēs dixit ad
legis pīros z phariseos dicēs. Lz
sabbato curare. At illi tacuerūt.
Ipe vero apphensū infirmū illuz
sanauit z dimisit eū. z dixit eis ie
sus. Qui vīm azin? aut bos i pu
teū cadēs die sabbato z nō conti
nuo extrahet eū z tñ non violauit
sabbatū. Et nō poterāt ad hec re
spōdere. Vidēs ibi aliq̄s supbos
inuitatos dixit eis pabolā inten
dēs qd pmos accubīt? dīderabāt
Lū inuitat? fuer? ad nuptias in
supmo loco ne discūbas. ne forte
honoratior te sit inuitat? ab eo et
venīēs qd te z illū iuitauit dicat ti
bi. Da huic locū. z tūc īcipias euz
rubore infimū locū tenere. Sz cū
vocat? fuer? vade z recūbe in no
uissimo loco. Lū venerit qui te z
illū iuitauit dicat tibi. Amice ascē
de superius. z erit tibi glā corā fil
discūbentibz. Quia oīs qd se exal
tat hūiliabit. z qd se hūiliat exalta
bit. Ergo qd ad thēa. Da huic locū
Nota qd q̄ttuor sūt loca in quibz
oīs creatura p̄tinet. Prim? hūi?
mōi. scōs inferni. tertius purga
torij. q̄rt? exultatōis. Prim? loc?
est mōi psecutiōis et īsecuritātis
q̄ multz modis hō pseqtur z pu
nitur. z iō dixit ihs dī. su. Vos n̄
estis de hoc mūdo. iō psequēt vos
de ciuitate in ciuitatē. Luce. x. qd
em̄ in mōdo mltiplicet psequēt. S
p3 Ezech. xxi. Fili hoīs ppheta et
dices. Nec dicit dñs de? Loq̄re
gladius. gladius exactus est z li

matns. Ut cedat victimas exactu
tus est. vt splēdeat limat? ē. La
ma z vlula fili hoīs. et pcutē ma
nu ad manus. et duplicet gladi?
ac triplicet gladi? īfectoz. Ita
moralr qñ hoies psequūtur gla
dio psecutiōis z tribulatiōis so
lent manu ad manus pcutere et
clamare in celū. Sz gladi? psecu
tionis fuit simplex in pma etate
mōi. In scōa scz leg? fuit duplex.
Sz mō fac? est triplex gladius.
Prim? gladius ē qd hoies sūt mar
tirizati z decollati. vn? assat?. ali
us lapidat?. ali? alio mō pempe?
ita qd oīs sāguis effusus sup trāz
a sāguie abel iusti hī oēs gladio
psecutiōis mortui sūt. Un p̄s. Et
fudeūt sanguinē velut aq̄s i circu
itu hierlm. z iste sāguis nō effun
debat q̄ dñi fuit in vagina. Naz
aū Lōstātinū ipatorē et siluestrez
papā tāta fuit psecutio i xpianis
qd sepe vna die martirizati sūt tria
milia scōz. alia vndeci milia. alia
qñqz vtz de scīs d q̄bz p̄dicat. tūc
reguit gladi? Sz tūc siluester pa
pa mūdauit Lōstātinū ipatorē a
lep tūc ille ddit pacē ecclie z xpia
nis. ita qd null? āpli? xpianū īfē
ficeret p̄fide. z sic cessauit gla
dius. Sz mō gladi? ē reuocat? i
ecclā. ita qd solū iā mlti paupes i
terficiūt z psequūt. z agricole sā
guis effūdit p̄terea sāguis eoz
clamat sup raptores vidictaz ad
celū. sic sāguis Abelde quo. Ben.
iii. Dominus dixit ad Layn. Ec
ce vox sāguis fratris tui Abel cla
mat ad me de terra. Secundus

De vario
gladiis
gentie.

gladius est discordie et inuidie quoniam
charitas cessauit et inuidia regit et
et gladius in mundum intrauit. Fuit
namque ab ascensione domini in discipulos
et alios christianos tanta caritas quod
ille qui habuit duas tunicas dedit
vnam non habenti. et quicquid haberent christi-
iani bene erat illis commune. Post hoc
cepit deficere charitas ecclesie et do-
lus inuidia. superbia et auaricia intra-
uerunt. propterea venit tertius gla-
dius guerre propter defectum chari-
tatis. De isto gladio dicit Apocalypsis. vi
Ecce apertum est sigillum secundum librum. et
exiit equus rufus. et qui super illum se-
debat habebat gladium in manu. et da-
ta est ei potestas ut tolleretur de terra
pax. Ita moraliter nos sumus in vl-
tima mundi ante diem iudicii propter pec-
cata hominum vult deus delere terram
Ita deus mittit plagas in mundum
ut tollatur de terra pax. et homines in-
se inficere incipient. et bene nunc est
ita maxime in christianos sicut modo
ideo locus mundi est persecutionis et in-
securitatis. etc. Secundus gladius est ef-
fusio sanguinis et vindicte ire dei.
De hoc gladio dicit propheta. Nisi con-
uersi fuerint gladium suum vibrabit.
Item si acvero ut fulgur gladius
meum et arripuerit iudicium manus
meae reddam ultionem hostibus meis.
De isto gladio dicit Apocalypsis. Uidi thro-
num et qui sedebat in throno aspe-
ctus eius terribilis. et ex ore eius
exiit gladius ex utraque parte scindens
Sedens in throno est Christus ex cuius
ore exiit gladius ex utraque parte sci-
dens et acutus. quia tunc scindet et
ad corpus quod ad animas damnatorum cuius

dicet sententia mortis eterne. Item male-
dicti in ignem eternum. Et iste gladius
us scindit quattuor vulnera. scilicet a
societate omnium electorum. ecce primus
vulnus. maledicti. quia benedictiones
noluistis. in ignem. qui nunquam extin-
guetur eternum. quia durabit sine fine.
Ideo prouideant isti nobiles quibus
gladius defensionis est promissus
ne gladius eterne mortis veniat su-
per eos. Secundus locus inferni est in
quo omnes damnati continentur. ibi triplex
est miseria. de qua promouet nos pro-
pheta Zacharia. ii. ca. et clamat primo/
nedo. O. o. o. filia syon qui habitas
iuxta babilonem fuge. Filia syon di-
citur anima deuota. quia syon in-
terpretatur speculum sancte trinitatis.
et babilon dicitur confusio. et significat
eternam damnationem. quod promouet nos
di. O anima deuota qui habitas iuxta
filiam damnationis fuge ne venias ad
eam. scilicet in loco tormentorum. Dicitur
ter. o. o. o. propter tria. Primo est ibi
o filia syon fuge. quoniam ibi nulla est mi-
sericordia sed ibi est terra obliuio-
nis. Unum per. Obluioni datur sum-
tanquam mortuus a corde Et si omni
die mille misse legerentur uni dama-
to nihil sibi proderet. quia in inferno
nulla est redemptio. et hec Job. Si pro-
dest illis qui sunt in purgatorio unum
Sapientia. v. Spes impij tanquam lanu-
go est qui a vento tollitur. Secundo dicitur
O filia syon fuge. quia ibi sunt tene-
bre terribiles. id est dicitur Job. x. Dimitte
me paululum ut plagam doloris
meum antequam vadam ad terram
tenebrosam et operam mortis caliginis
terram miserie et tenebrarum ubi

Bermo

lviii

nullus ordo s; sempitern⁹ horroz
inbitat. g fuge. Tertiū o dicit. O
filia syon fuge ne ibi venias. qz ibi
est ignis inextinguibil'. Un̄ Esa.
xxiij. Quis ex vob pōt bitare cuz
ardorib; sempiternis in loco hor/
rozis z vaste solitudis vbi nulla
aq̄ est refrigeratōis. vt pz de di/
uite in euāgelio Lu. xvj. q̄ fuit in
tormentis z patiebat in igne i linguaz
perituit abrahā vt mitteret lazarū
vt extremū digiti i aquā mitteret
z refrigeraret linguā; qz cruciaba/
tur in flāma. Rndit Abrahā q̄ n̄
posset fieri. qz est magnū chaos i/
ter dānatosz electos. i. maḡ distā/
tia. z sic pz scōm. s. loc⁹ eterne dā/
natōis. Terti⁹ ē loc⁹ purgatorij in
q̄ silr sunt tria mala z tribulatōes
s; tñ aia in purgatorio sp̄e in spe
saluationis. De isto locodit Gre/
go. iij. dyalogoz q̄ aie purgant i
diuersis loc; aliq̄ purgant in igne
aliq̄ in aq̄. aliq̄ i glacie. vt pz i pas/
sionali de epō Theodolo cui ap/
portabat glacies i q̄ fuit aia quā
trigita missis liberauit. Et i q̄lib;
loco sustinēt diuersas penas. z a/
liq̄ citi⁹ purgant z aliq̄ diuti⁹. z p
cepue habent tria ve. De q̄ Job. in
apoca. Vidi aqlā volantē p medi/
um celi z voce maḡ clamantē. Ve
ve ve hoib; bitantib; in terr; .s. in
purgatorio i loco tenebroso et pe/
naz. Ita moralr ista aqla est brūf
Jobes q̄ cōpat aqlē pp̄ scitātē z
p̄replationē glie z pene. Nā in ce/
na recubuit supra pectus dñi. vbi
vidit oīa tam in celo q̄ in purga/
torio. Dicit g rex vt ppter penas d

trib; pctis ad q̄ oēs hoīes natus/
ralit̄ sunt incliati. Priore supbie
Un̄ Esaías. Ve corone supbie. q̄a
q̄cqd hō p supbiā peccat z nō de/
let in hac vita p pñiaz p illo susti/
nebit in purgatorio ignominia. i.
despectionē. qz diu despiciť ab ele/
ctis donec purget. vt fiat clarioz
sole. Un̄ in apoc. Quātū fuit i des/
licis supbie tantū date ei de tor/
mentis igminie. g p̄mūz ve h; Se/
cūdo clamat ve avar;. Multī sūt
q̄ studēt auaricie. vt dic Abecuck
Ve q̄ pgregat nō sua. Et q̄uis cō/
fireant z hēant p̄ritōz z tñ nō sa/
tisfaciāt h i vita. tñ optet nos sa/
tisfacere in purgatorio. z isti susti/
nēt maxios horrozesz visiōes. de/
monū. s; tñ nō p̄t aias trahere ad
eternā dānatōz. s; cruciāt p horri/
bilē aspectū. vñ Ezech. ij. Ve tibi q̄
bitas in scorpīōes z subuersores
q̄ tecū bitāt. g scōdo ve. Tercio ve
clamauit. qz ve luxuriosis q̄ p̄fes/
si sūt z satisfactōez nō faciūt. iō in
purgatorio optet eos satisfacere.
isti sustinēt ferozē maximū Alique
sūt ad mille ānos. aliq̄ ad diē iudi/
cij. Jō clamāt q̄tidie illud Job mi/
seremi mei miseremi mei saltē vos
amici mei. Aliq̄ ducūt de aq̄s ni/
uiū ad calozē nimīū. vt pene aug/
mētent. iō clamat tertio ve. Aug.
Igit pñiaz p̄dignā faciam⁹. vt in
tpe mortis accipiam⁹ in breui et/
nā glāz. Et sic pz loc⁹ terti⁹ Quar/
tus loc⁹ ē loc⁹ vite etne. De q̄ ps.
Beī q̄ bitāt i domo tua dñe i sc̄la
sc̄loz laudabūt te. ibi c̄plex ē gau/
diū. De q̄ dicit apls sic. Nec ocul⁹

111
Alfredus Viter

vidit nec auris audiuit. nec in cor
hois ascendit. q̄nta sunt gaudia q̄
pp̄avit de^o diligētib^{us} se. ideo dicit
Niere. a a a dñe de^o nescio loqui.
Quia ibi erit iocūdiſſima viſio i
facie ſcrē trinitatis. q̄ facies illuſ
ſtrat totū celū. Ido nō indiget ne
q̄ ſole neq̄ luna. in quā facie deſi
derāt āgeli p̄ſpicere. vbi hō videt
oīa tāq̄ in ſpeculo. p̄terita. p̄ntia.
z futura. Ergo a p̄mo. Scdo a. p
pter ſocietatē delectabilē. vbi āglī
z oēs electī vt frēs habitāt in vnū
Un p̄s. Ecce q̄ bonū z q̄ iocūdū
bitare frēs in vnū. Tertio a. dñe
de^o pp̄t gaudiū ſine dolore. Unō
Joh. in apoc. Et abſterget de^o oēs
lachrymā ab oculis eoz. Et Eſa.
xxxv. Leticia ſempiterna ſup ca.
eo. Gaudiū z leticiā obtinebūt. et
fugiet dolor z gemit^{us}. Ergo a. do
mine de^o. Et ſic p̄z de loco efno.
vbi ē glā efna Ergo q̄ ad thēa. Da
huic locū glē q̄ fuit bon^{us} i loco h^{uius}
mūdi z ſe humiliavit. z da huic lo
cū inferni q̄ ſe in ſ loco exaltauit.

Dñica. xviij. Sermo. lix.

Diliges do

minū deū tuū ex toto cor
de tuo Mat. xxiij. Nota
q̄ cor hūanū nō pōt ab amore na
turali deſcere aut diligit terrena
aut celeſtia. Si diligit terrena tē
certe cōpat̄ terre. Nā terra ē frigi
da z ponderoſa. ita tal' hois cor ē
pōderoſuz z tardū ad oīa bona z
frigidū. Un Mat. xxiij. Qm̄ ſup
abūdavit inīqtas refrigerat cha
ritas multoz. Et ſi cor hūanū eſt

in dilectōe occupatū circa celeſtia
tunc cōpat̄ padīſo. q̄ padīſus ē lo
cus altior q̄z terra. z pp̄t ſ diluui
um terre nō intrauit padīſuz. Itē
de padīſo exiit q̄ttuor flumina. ita
de corde diligēti celeſtia z ſpūalia
q̄z diligit deū. diligit primū. dili
git p̄tes. diligit amicos. z diligit
pp̄ter deū inimicos. Ut aut vnus
q̄sq̄ p̄ponat dilectionē dī poſt po
nat dilectōz terrenoz. dicit dñs i
euāgelio qd̄ mō ſequit̄. Acceſſerūt
ad ihm phariſei. z interrogauit eū
vn^{us}. ſ. legis doctor tēptās eū dicens
Magr qd̄ eſt mādatū magnū in le
ge. Rē illi ihs. Diliges dñm deuz
tuū ex toto corde tuo. z ex tota mē
te tua. z ex tota aīa tua. Hoc ē ma
ximū z p̄mū mādatū. Scdm̄ at ſe
mīle eſt huic. Diliges primū tuuz
ſicut teipm̄. In his duob^{us} māda
tis tota lex pēdet z pp̄be. Lōgrega
tis phariſeis interrogauit eos ihus
dicens. Quid vob̄ videt̄ de xpō cui
us fili^{us} ē. Dicūt ei dauid. Rē eis
ihs Si fili^{us} David ē quō David i
ſpū vocat eū dñm. cum nō ſit ex le
ge q̄ p̄i vocet filiū ſuū dñm dicens
in p̄s. Dixit dñs dño meo. ſede a
dextis meis. Donec po. inimi. tu.
ſca. pedū tuo. i. donec p̄ue dyabo
lū p̄ate ſua quā hz in mūdo. Dd̄
vocat eū dñm quō fili^{us} eſt. Et nēo
poterat ei rñdere vbi. neq̄ auſul
fuit q̄sq̄ ex illa die interrogare euz.
Et ſic p̄z euāgē. Quo ad thema
Diliges deuz tuū. Dēm^{us} aut deū
diligere q̄ttuor modis. viz. fortit̄
ſapient̄. ardēt̄. p̄ſtāt̄. P̄rio di
co q̄ dēm^{us} deū diligere fortit̄. Un

Sermo

liiii

dicat aia deuota in Lāt. Fortis ē
ut mors dilectio. qz sic mortu nū/
lus pōt resistere nec eū supare. sic
dilectōi dei. Un̄ dicit apl's ad Ro
ma. Quis nos sepabit a charita/
te dei. scio qz neqz vita. neqz mors
Nō em̄ dicit fortis in mūdo. q de for/
tissimo hoste triūphat ppter deuz
quē diligit. sicut dō q pugnauit
Boliā z vicit eū. sicut p̄z. j. Reg.
xviij. Jcē hō dicit fortis in mūdo cui ni/
hil est difficile p̄t eū quē amat. ut
p̄z de raptoribz z militibz q ppter
suos dños exponūt se piclo mor/
tis. Ita hō dicit fortis in spūalibz q
sp̄ pat' est in fūcio dei. Un̄ dicit
poeta. Amor vincit oīa. Jcē hō dicit
fortis q est ligat' vincul' fortissimis
z p̄t eū quē diligit dirūpit oīa vi/
cula. vici in figura d Sampsonē
Judic. xvi. Sāpson fortissim' li/
gat' vincul' fortissimis ab inimic'
z irruit in eū spūs fortitudis z di/
rupit vincula z multos inimicos
occidit in agro. Ita spūalit' exñs i
pctis mortalibz i tenebris sedet li/
gat' vincul' fortitudis pctōz Un̄
p̄s. Funes pctōz circūplexi sunt
me. sz cū diligit dñm deū suū ex
toto corde suo. tūc irruit in eū spi/
rit' fortitudis z absoluit z frangit
p̄tictōz z p̄fessionē oīa vici' a pec/
cator' suoz. z tūc bñ pōt dicere il/
lud p̄s. Dirupisti vincla mea dñe
z tibi sacrificabo hostiaz laudis.
Jcē hō talis bñ pōt dicere fortis q
aliqd tenet ita fortit' q nemo pōt
de manu ei' redimere. Ita spūal'r
calis hō bñ pōt dici fortis q tenet
amorē dei vtrūqz adherens deo.

Un̄ p̄s. Mihi adherere dō bonū
est Et sic p̄z p̄mū. Scdo dico q d
bem' diligere deū sapient'. ut iei'
amore viuam' Nā nō exñs i amo/
re ē qsi mortis imago. ut dicit. j. Jo.
iij. Trāslati sum' de morte ad vi/
tā qm̄ deū diligim' Et q n̄ diligit
deū manet i morte. Si em̄ deū di/
ligere volumus sapient' necē ē ut
ipsuz p̄gscam'. qz dicit Augu. Ni/
hil amati nisi cognitū. Quāto ei/
res ē nobilior tāto mag' diligit' ut
p̄z de auro z argēto. Et qz de' ē sū/
mū bonū. ergo dicit mag' diligit'. Sz
sunt aliq' q stulte faciūt. qz diligit
vilia z nobilia p̄tēnūt. ut p̄z in fi/
gura in scolastica hystoria d pue/
ro moyse q cuz erat triū ānoz sta/
bat añ mēsa m pharaonis. z pha/
rao accepit coronā d capite z po/
suit sup caput pueri z puer p̄cieit
ad terrā coronā nobilē. Et oēs di/
xerūt. Stulticia sua ē. ita mlti sūt in
b mūdo qbz aurea corōa i capite
ponit qn̄ dilectio dī ip̄rimūt i ba/
ptismo p fidē. sz qn̄ trāsitōria ma/
gis diligit qz bonū efnū. coronaz
de capite p̄ciūt in terrā. Un̄ p̄q/
rit' Tren. vi. Cecidit corona capi/
tis n̄ri. ve nob qz pec. Isti diligit
deū sapient' q refert gres dō. eo q
nos cū nihil eēm' d nihilo creauit
ad imaginē z similitudinē suā. ut p̄z
i Gen. j. Creauit de' hoiez ad ima/
ginē suā. Creauit etiā hoiez valde
nobilē q ad corp' z etiā q ad aiam
Un̄ in p̄s. Lauda aia mea dñm.
Etiā deū diligit sapienter. qz reco/
lunt beneficiū redēptōis. Unde
Apocal. j. Qui dilexit nos z lauit

nos in sāguie suo a pctis nr̄is. q̄ p
aliq̄ inerat mortē merito diligit eū
Ita fecit xp̄s nob. Maiorē chari
tatē nemo h̄z vt aīaz suā ponat q̄s
p amic̄s suis. Etia ille diligit deuz
sapientē q̄ refert gres p ministerio
creaturaz. Nā de^o oēs creaturas
ad mīsteriū hoīm deputauit. Un̄
Aug. in li. de p̄fel. Celuz z mare et
oīa q̄ in eis sūt vndiq̄ dicūt mibi
vt diligā te dñe Videm⁹ nāq̄ solē
lunā z stellas q̄ fūiūt hoī. z trā p
fert fructū ad indigentiā hoīs. Et
sic p̄ scdm. Tercio dico q̄ dēmus
deū diligere ardentē z tal' ardor ac
cēdit p deuotā d̄ deo meditatioēz.
Un̄ p̄s. Et i meditatioē mea exar
descet ignis. Pro ista dilectōe fer
uēte petiuit Augu. in li. p̄fel. di. O
amor q̄ sp ardes z nūq̄ extinguer
accēde cor meū. z illumīa sensus
meos vt deū sup oīa diligā. Dile
ctio vā cōpat igni fm sniazsalua
toris Lu. xij. Ignē veni mittere i
terrā. i. charitatē. Ignis em̄ natal
est leuī materia. iō ad sūma se ele
uat. Ita cor deū diligēs sup cele
stia meditat. Un̄ Phil. iij. Nra cō
uersatio in cel' est. Ignis natural
grossā materiā i subtilē vertit. ita
ignis v̄e dilectōis oīa trāsitoria i
celestia z eterna mutat. Itē ignis
natural' accēdit z calefacit frigida
ita v̄e dilectōis ignis cor calefacit
frigidū ad dilectōz dei. Itē ignis
natural' illūinat. ita ignis diuine
dilectōis illūinat rōez hoīs vt deū
diligat z cognoscat. De isto igne
naturali legim⁹ figurā in Leuit̄.
vj. dixit dñs ad moysen. Ignis in

altari meo sp ardebit. quē sacer
dos nutriet subijciēs lig. z iō igne
impleuerūt thurribula aurea. et
dicebat ignis viu⁹ qz nūq̄ extin
guebat. qz dabat p sacrificio. Ita
spūalr in altari cordis sp dz arde
re ignis diuini amor' quē sacer
dos dz nutrire p̄dicatōibz lig subij
ciēs dñice passiōis xp̄i. vt cogitet
q̄tū de⁹ hoīem dilexit. z sic impletur
thurribulū aureū qn mēoria ar
det in deuota oīone. Et sic p̄z ter
tiū q̄ deū dēm⁹ diligere ardentē.
Quarto q̄ dēm⁹ deū diligere p̄stā
ter. Nā sūt incōstātes i dilectōe q̄
diligūt hodie opa bōa. z faciūt ea i
diuino amore. s̄z cras odiūt mala
ppetrādo. S̄z deū diligit aīa de
uota Lan. v. Adiuro vos filie hie
rusalē. i. āgelī dei si inuenerit di
lectū meū z veneritis ad deū mea
opa bona pntando dicite ei. qz a
more lāgueo ex p̄stāri dilectōe. si
cut em̄ qn hō est in p̄stāri dilectōe
z nō pōt habēre quē diligit lāguet
ex amore. Ita spūalr hō lāguet ex
desiderio eterne vite. Lōpat ei vā
dilectio dei lāguore corpali ppter
q̄ttuor. P̄rio pp̄ gustū. qz qn hō
lāguet n̄ sapiūt sibi cibaria. ita ho
mini diligētī deū p̄stant n̄ sapiūt
carnalia Aug. diligētī anīe desipit
oīs caro Scdo pp̄ auersionē oclorū.
qz qn hō lāguet z vidit bastilū
dia z coreas auertit oclor z abhor
ret talia videre Itē hō deū diligēs
abhorret oīa trāsitoria z vana. vñ
dicit dñs ad Gal. vj. Crucifix⁹ est
mibi mūd⁹ z ego mūdo. Itē Bre.
Vilescūt aīe oīa q̄ hnt i tr̄ Tercio

Bermo

lx

qz oia sunt hoī lāguēti amara. ita lāguoz spūalis facit homi amara oia pctā nō solū sua sz etiā aliena. Un Paulus postqz deū pstanter dilexit z rota aīa dixit ad Ro. ix. Tristitia ē mibi magz z pzinu^o dolor in corde meo qd audio malū de pzo vel video. Quarto languoz natural' qtidie est i desiderio videre i amore quē corde diligit. Un Lañ. ij. Sub ymbra illi^o sedi quē desideravi. Ita aīa cuiuslibet fidelis q est i amore dei pzinue nō reqescit donec videat deū facie ad faciē. Un David in ps. dicit. Sicut uir aīa mea ad deū fontē viuū. z nō reqescā donec veniā z appebo aīa faciē dei mei. Itē qetaz vt nullaz aliā creaturā qrat nisi solū deum. Un Augu. sup Beñ. Una ē virt^o ibi amare qd videas z videf quod amas. z amatiū eternalr i trāquillicate possidere. Ergo q ad thema Dilige dñm deū tuū ex toto corde tuo. fortit. sapiēter. z pstanter.

Dñica. xix. Sermo. lx.

Confide

fili remittunt tibi peccata tua Marb. ix.

Nota ante pctm generatio hūa/ na bñt qtuor bonas vtilitates. Pria fuit libertas. Nā libertas p ualeat auro. sz illā post pctm amissit. z facta est qsi filia captiua. Qd pquerit Esa. lñ. Captiua filia syō solue vincula colli tui. Scda fuit pulcritudo. Un de ea dicebat Lā. vij. Quā pulcra es z qz decora charissima in delicijs. Statura tua

assimilata ē palme z illā amisit. et facta est qsi nigra. Un Tren. iij. Denigrata ē facies nra sup carbones. Tercia ē q fuit virtutibz adz ornata. sed p^o pctm virtutibz spoliata. Un Lu. x. Descēdit hō ab hierusalē in iericho icidit in latrones q ipm spoliauerūt zc. Quarta fuit sapie claritas quā amisit. Un Augu. sup Beñ. Adā ante pctm oibz herbis. oibz aīalibz noīa imposuit z oēs cursus stellaz sciuit. tanqz optim^o astronom^o. sz p^o pctm bec oia amisit. Un apls Ro. j. Obscuratū est isipies cor eoz. Et illō cognouit hoī euenire saluator. ideo ait vbi pallegatū. Fili p fide remittunt tibi pctā tua quō em z qre dicat. hōndit pñs euāgelii. sz qd seqtur zc. Ascendēs ihs in nauiculā trāstretauit. Nam ante transibat illud mare sine naui. vt ostenderet suam deitatem. sicqz modo voluit trāsire cū naui vt oñderet suam hūanitatē. z venit in ciuitates suā q dicit capharnaū. qz ibi multa miracula fecit. Lū intravit eā offerebāt ei paliticū iacentē in lecto. z rogabāt eū vt sanaret ipm. qz per multos ānos erat infirm^o. z nullus medic^o poterat ipm curare. dixit aut dñs ad infirmū. Confide fili remittunt tibi pctā tua. Tunc scribe z pharisei cogitabāt itra se Quis ē hō q intemittit se dimittere pctā. cū nō pōt dimittere qz solus de^o. Vidēs dñs cogitatōes illoz pessimo z dixit Quid cogitat mala in cordibz vris. Quid ē facili^o dicere dimittunt tibi pctā tua. an di

cere surge et abula. Ut autem sciatis
quod filius hominis habet potestatem dimittendi
hominibus peccata in terra ex sua diuitate
Dico tibi palatice surge et vade. et
tolle lectum tuum et vade in domum tuam.
et statim surrexit. Videtes tur-
be timuerunt et glorificabant deum quod de-
dit talē potestatem hominibus in terra talia
operari facere. Ergo ad thesaurum. Confide
fili re. ti. pec. tua. Unde sciendum quod
quattuor modis deum esse filium dei. ut
nobis dicit verbum per allegatum. Primo
per nos debemus assimilari. Secundo
ipsum diligere. tertio eius correptiones
patienter sustinere. quarto in necessi-
tate ad deum recurrere. Primo dico
quod filius dei sumus ut nobis dicit verbum
et debemus nos patri assimilari
Unde videmus quod si filii carnales assi-
milantur suo patri carnali. tunc diligit
eos plus quam si non assimilarentur. Ita
certe est de nobis si imago trinitatis
in qua fecit nos similes sibi in no-
bis munda seruet. tunc erimus sibi si-
miles. ut patet Bernardus. j. faciamus ho-
minem ad imaginem et similitudinem no-
stram. Cum enim anima de nihilo a deo cre-
atur. trinitas statim imprimat opus
trinitatis in ipsam. Et sicut deus est
trinus in personarum vnum in essentia. ita
vices anima vna in substantia. trina in poten-
tia. Nam pater imprimat anime potentias
ut poterit si vult poterit resistere omnibus
impugnantiis dyabolice fraudis.
et huius mundi carnalibus concupiscentiis.
et filius imprimat sapientiam. quod est sa-
piencia patris quam anima possit discernere
inter bonum et malum. bonum appeten-
do malum vero vitando. et spiritus sanctus
imprimat in eam intellectum quem possit sp-
facere bonum. et puricare de virtute in

virtute. et poscit crescere in virum perfe-
ctum in spiritualibus. Quis legimus scrip-
turam Bernardus. xl. Pincerna Pharaonis
vidit vitem vnam et in ea tres rami-
mos et duas producentes. ac mittentes
quod duas accepit et expressit vinum
inde in calicem et dedit regi. et rex ac-
cepit gratanter. et restituit eum
in gradum principum. Ita moraliter pin-
cerna Pharaonis sedes in carce-
re est anima sedes in corpore. vnde apostolus
Quis me liberabit de carcere mor-
tis huius. Illa autem habet tres poten-
tias vices. memoriam. voluntatem. intel-
lectum. De igitur accipe tres vias de
illis tribus ramis. que sunt. contritio. con-
fessio. et satisfactio. et exprimere vi-
num contritionis in calicem cordis. Unde in
psalmo. Potasti nos vino concupiscentio-
nis. et prestare regi altissimo. et gran-
ter acceptat tanquam pater clementissimus
et restituet nos in gradum principum. et sic
in illis tribus poterit vices. memo-
ria. voluntate. et intellectu assimilamur
sibi. Si enim habet potestatem regimus.
tunc nos magis diligit sicut pater filium
quem sibi assimilat. Secundo dico quod filius su-
mus dei. Si dicat ad nos. Fili re-
mittunt tibi peccata tua. necesse est ut si-
bi gratias per beneficium nobis collatum refe-
ramus. vnde dicit Bernardus. Ingritudo est
venit exiccas omnem fore gratie et misericordie.
Nam videmus quod filius habet vitam corporalem
a patre ideo ipsum naturaliter diligit tanquam cre-
aturam ab ipso. et spiritualiter sumus per filium dei
creati. ideo merito christum diligimus vnde
Apocalypsis. j. Qui dilexit nos et lavavit
nos a peccatis nostris in sanguine suo. Item
apostolus ad Ephesios. v. Sic filii karissimi am-
bulate in dilectione in qua christus nos di-
lexit. quod nulli creature tanta dilectione

om̄dīc sic generi hūano. Nā creatu-
ras supiores nō redēit s; tñ boiez
z ipas supiores creaturas ad ho-
minū custodiā pstituit. Un̄ in ps.
Angel suis mādauit de te vt cus-
te in om. vi. c. Jē inferiores crea-
turas ad seruiendū ordinauit. vt
p; de sole z luna. z stell' z de terra
q nobis fuit cū fructib; diuersis
z de mari z aq; q nobis fuit cū
piscib;. Un̄ i ps. Dia subiecisti sb
pedib; ei' oues z bo. zc. Volucres
celi z pis. ma. zc. Jō dēm' ipm ve-
raciter diligere sicut fili' pzem vt
dicat tibi vbu' thēat'. Fili remittit
tibi pctā tua. Tūc dēs pmo oēm
rem p; ipm q; rucūq; dilectā p'
ponere z ipm dilectōi tuē p'pone-
re. q; ipe p; te postposuit oīa trā-
sitoria. Jē dēm' p; ipm p'p'iam
volūtātē abnegat. z hec tria ait pe-
tro dñs Jo. vi. Petre dilige me.
Rñdit Petr'. Tu scis dñe. quia
amo te. dixit tertio. Petre amas
me. tūc tacuit ad tps modicū cogi-
tādo quomodo te ita replicando
interrogat. amas me. z respondēs
Petr' tertio dixit. tu scis dñe. qā
amo te. Hic orit' qstio. Quare sic
trib; vicib; interrogauit. Rñdet. in-
terrogauit pmo Petre amas me
vt ppter me oēs creaturas dimit-
tas hui' mūdi z seqre me. Scdo
petre amas. vt ppter meā dilectio-
nē inimicū diligas. qd est signum
maxie pfectōis. Tertio Petre a-
mas me. vt ppter me tuā p'p'ia vo-
luntatē z teipm relinqs. ppter di-
lectōz dei. Relinqt seipm q natu-
ralit' est supb; z facit se hūilē. z qui
naturalit' est luxuriosus z facit se

castū. z q natāl'r ē auar' z facit se mi-
sericordē. z sic p; scd; z. Tertio dico
q dēm' ē fili' dī vt nob valeat di-
cere. Fili remit. tibi pec. t. ei' corre-
ctōes patiet' sustiet'. vt vidē' q fili'
sustinet vba dura pētū z vba du-
ra. nec iō turbet' vt aspiciēs i puer.
Qui diligit filiū augmētat vgam
ita z nos dēm' patiet' ferre corre-
ctōes duras q; imittit p' infirmita-
tē corpis z p'uatōz rez tpaliū. Em-
bēm' i pze natāl'i q si bz filiū quez
tenerrie diligit z vidit ipm peccat'.
corrigit ipm ne mai' malū seqt'.
Un̄ hī i figura cuiusdā roman i q
hūit filiū quē dilexit noie lucreti' z
dimisit sibi oēs volūtātē nec corre-
xit. tādē furabat' z apphēdebat'. cū
ad suspēdēdū duceit' petiuit vt pū
suo vnū vbu' poss; loq. z tādē pat'
fuit vocat' ad filiū. z fili' dixit. Di-
lecte pī da mibi osculū anq; mori-
ar. z cū pī voluit osculārī filiū. fili'
voluit apphēde' nasū pīs z mor-
de' dixit ad pze. pī si me dilexisset
natālē filiū i iuuetute mea me bñ
correxisset. s; exq me n̄ correxisti z
volūtātē meā dimisi isti. sū p'fusio
tua z oīuz āicoz meoz. z mortē
turpissimā me oz sustiet'. Ne q si
m' p'fusio oīuz āicoz nōz i die iu-
dicij vult nos h de' vt pī misicors
corripe p aduersitatē vt valeat nos
i die iudicij exaltat' dī. Mat. xrv.
Venite filij be. pa. zc. Et sic p; tūū
Quarto dico q vult ēē fili' dei di-
lect' vt sibi valeat dicē. Fili mi re-
mittant tibi pctā tuā z i necessita-
te ad deum tanq; ad patrem re-
currere suuz auxiliū inuocare.

Sermo

lxi

Uñ videm⁹ q̄ filius licet offendit patrē suū naturalē cū sit in neces-
sitate recurrit ad patrē. vt pr̄ de a-
ntiqua lege ⁊ noua. In antiq̄ legi-
mus. ij. Reg. xviij. de Absolon q̄
offendit patrē suū Dauid. ⁊ tñ cuz
pater filiū in necessitate vidit ⁊ au-
diuit filiū ex relatōe trib⁹ lanceis
trāssixū a Job ait. Quis mihi det
vt moriar p te fili mi absolō. Itaz
nos q̄uis deū offendim⁹ dēm⁹ tñ
in oī tribulatōe suū auxiliū inuo-
care. Uñ dauid in ps. Ad dñm cū
tri. cla. ⁊ ex. me. Itē pr̄ in noua le-
ge Lu. xv. de filio pdigo q̄ psum-
psit oēm subam ⁊ patrimoniu in-
utilit. tandē venit in tantā miseri-
am vt cupet saturari de filiis q̄s
porci māducabāt. ⁊ nemo illi da-
bat. ⁊ dixit. Uadā ad patrē meuz.
⁊ dicā ei. pater peccaui fac me si-
cut vnū de mercenariis tuis. Et
misericordia mot⁹ pater sup filiū
dedit ei tria dona. Primo dedit ei
p̄mā stolā. scōdo anulū in manu. ⁊
tercio calciāmēta in pedib⁹ ⁊ fecit
cōuiuuiū. Itā pater noster celestis
quē multū offendim⁹ malis cogi-
tationib⁹. malis verbis. mal⁹ ope-
rib⁹. tamē in necessitate ⁊ āgustia
nostra in q̄b⁹ sumus p p̄ctā possu-
mus ad patrē recurrere ⁊ dicere.
O pater q̄ es in celis peccaui co-
rā te. nō sum dign⁹ vocari fili⁹ tu-
us. sed me ad misericordiā tuā re-
cipe ⁊ fac me sicut vnū de famulis
tuis. Quod videns pater celestis
dat nobis p̄mā stolā. i. grātiā quā
amissimus. dat nobis anulū. i. ca-
ritatē. calciāmēta in pedib⁹. i. bo-

nas affectiones. ⁊ facit nobis cō-
uiuuiū pane celesti nos reficiens.
⁊ dat nobis x̄bū thematis palle-
garū. Cōfide fili remittuntur tibi
peccata tua.

Dominica. xx. Sermo. lxi.

Loqueba

tur Ihs p̄ncipib⁹ sa-
cerdotū. phariseis et
discipulis suis Mat. xxi. Nota
iste rex multū ab hoib⁹ laudat q̄ nō
solū inuitat x̄bis hoīes ad curiā
suā s̄ etiā mittit vbiq̄ locoꝝ nun-
cios vocādo ad curiā suam. ⁊ illā
aperit oīb⁹ ad intrādū libere. et
vias facit pacificas vt null⁹ q̄ nō
p̄tinet ad regē posset eis viā impe-
dire. Itā fecit Salomō rex sapiēs-
tissim⁹ in antiq̄ lege ferēs sceptrū
ordinauit duodeci sapiētissimos
toti⁹ regni sup p̄uisione de vijs re-
galib⁹. vt vnusq̄sq̄ posset pacifice
ire ad curiā suam. Itā sp̄ualiter se-
cit dñs noster ihs x̄ps tenēs sce-
ptrū noue legis misericordiē ⁊ grē
vt dicit Job. i. apoc. Ipe est rex re-
gū ⁊ dñs dominantū. ⁊ ideo me-
rito laudand⁹ sup oēs gentes ⁊ re-
ges. qz ipe non solū inuitat. imo
curiā regni celestis apit. vias fa-
cit planas. supplicat cōpellit ⁊ do-
nat mūera diuersa vt ad ipm ve-
niam⁹. vt pr̄ in euāgelio. Loque-
bat ihs p̄ncipib⁹ sacerdotū pha-
riseis ⁊ discipul⁹ dicēs. Simile est
regnū celoꝝ hoī regi q̄ fecit nupti-
as filio suo ⁊ misit suos suos vo-
care inuitatos ad nuptias. ⁊ nō
bāt venire. Iterū misit alios ser-

vos dicēs. Dicite inuitatis. Ecce
pradiū meū paui. thāri mei zalti
lia mea volucres occisi sūt z oia pa
ra vēite ad nuptias. Illi at neglex
erūt z abierūt. ali⁹ in villā suā. ali⁹
ad negociatōz suā. Reliq⁹ vō te
nuerūt seruos ei⁹. z ptumelijs af
fectos occiderūt. Rex autē euz au
dissit irat⁹ ē. z missis exercitib⁹ suis
pdidit homicidas illos. z ciuitatē
illoz succēdit. Tūc ait seruis suis
Nuptie qdē pate sunt. sed qd erant
inuitati nō fuerūt digni. Ite er
go ad exit⁹ viarū z qscūq⁹ inuene
rit⁹ vocate ad nuptias. z egressi ser
ui pgregauerūt oēs quos inuene
rūt bonos z malos. Et iplere sunt
nuptie discubentiū. Intrauit autē
rex vt videret discubentes. z vidit
ibi hoīem non vestitū veste nupti
ali. Et ait illi. Amice quō huc in
trasti nō hās vestē nuptialē. At il
le obmutuit. Tūc rex dixit ministris
Ligatis manib⁹ z pedib⁹ mittite
eū in tenebras exteriores. ibi erit
flet⁹ z stridor dētiū. Multi sunt
vocati pauci vō electi. Et sic par
eūgelii. Iste rex qd fecit cōiui
um filio suo est de⁹ pater qd ppa
rauit nobis zuiuiū eterne vite Et
misit nūcios. pmos. s. scōs patri
archas vocare hoīem ad celeste cō
uiuiū. sed nolebant venire. Scōo
misit alios nūcios. videlicet ppbe
tas z aplos. illos appbenderunt
iudei z occiderūt. Et alijs neglere
rūt venire. vn⁹ p auariciā. alijs p
luxuriā ali⁹ p supbiā. igit rex mi
sit pncipes. videlicet Tyrū z Ue
spasianū qd obsederūt hierusalem

post ascensionē dñi. xliij. ānis trās
actis. z occiderūt de iudeis vsq⁹
ad decē centū milia. vt inuenit in
iudaico libro vendiderūt nonagi
ta milia. semp. xxx. p vno denario
z sic pdidit homicidas illos pessi
mos. z tandē misit suos aplos ad
exit⁹ viarū. z omī die mittit p̄dica
tores modernos. vt hoīes ad zui
uiū xpī vocent. z tandē in die iudi
cij mittet āgelos cum tuba vocā
re ad nuptias. Vidit ibi hoīem nō
vestitū veste nuptiali. i. pessimū
pctōrez. qd vestē qd sibi in baptismo
est cōmissa nō habet qd p̄biter ve
stit puez dicēs. Accipe candidā z
imaculatā quā pferas ante tribu
nal xpī. z illā hō maculat diuersis
peccatis. Cū em̄ dñs vidit illū in
iudicio dicit. Ubi est vest⁹ tua nu
ptialis. z ille tacet. qz scit se reum.
tūc ait ministris. Projicite eū in te
nebras exteriores. ibi erit flet⁹ et
stridor dētiū. Et hec vba cōcludit
dñs. Multi sunt vocati. pauci ve
ro electi. qd ad multitudinē hoīm.
qz multi sunt pagani. iudei. z ma
li xpiani. qd eijciunt ad tenebras ex
teriores. Ergo quo ad thema. Lo
quebat⁹ ihs pncipibus sacerdotū
zē. Loquebat⁹ dñs quattuor gene
ribus hoīm. Primo ignorantib⁹.
vt beniuolus instructor. Scōo
orantibus vt dilectus cōsolator.
Tertio penitentib⁹ vt fidelis recō
ciliator. Quarto induratis pctō
rib⁹. vt terribil⁹ vindicator. Prō
dico qd dñs loquit⁹ ignorātib⁹ vt
beniuolus informator. informās
eos. vt tūc secure possint stare z ve

Thema

1210

Berno

lxi

stimentur ut se ornarent cum ipso
ad coniuiuium eternum valeant intrare.
Un̄ Esa. xl. viii. Ego dominus docens
te utilia. Loquebatur in corde docens
iusticiam. Un̄ Mat. v. 82. Dico autem
vobis Nisi abundauerit iusticia ve
stra plusquam scri. et pba. non intra. in
reg. ce. Et ille iusticiam sue doctrine
tenet quod dat deo suum ius et proximo
suum. et sibi suum ius. Item aliquando loqu
batur docens misericordiam. Un̄ Lu.
vi. Estote misericordes sicut et pater
ve. ce. mis. est. qui solet suum fac ori
ri super bonos et malos. Item loqu
batur docens patientiam. Lu. xxi.
In patientia vestra possi. animas vestras.
Et quia hec locutus sum vobis quia
persequimini de ciuitate in ciuitates
et cum venerit talis hora reminiscamini
quia ego dixi vobis. Item loqu
batur docens charitatem. Un̄ Joh.
xv. Hoc est preceptum meum ut diligatis
inuicem sicut dilexi vos. Multum
enim sunt qui diligunt se inuicem sed
non sicut christus dilexit nos. ipse dile
xit nos sed propter nos peccare no
luit. Et dilectio est vestis anime. Nam
sicut vestis tegit turpitudinem cor
pis. ita dilectio peccati et non delere
non appareat nudus coram deo ele
ctis et angelis. Un̄ Sap. Pro. x.
Caritas operis multitudinem peccatorum.
Item charitas assimilatur vesti. quia si
cut vestes pulchre reddunt hominem
amicabilem et pulchrum. ita charitas
animam. Un̄ ps. de anima habente hanc vestem
Assitit re. a der. t. i. vestitu. etc. Item
sicut vestis protegit corpus a mul
tis incommodis. ita charitas defen
dit animam in omnibus suis necessitatibus

Un̄ aplos. i. Cor. xii. Caritas omnia
suffert. omnia sperat. Qui igitur custo
dit hanc vestem mundam potest dici be
atus. Un̄ Apoc. xvi. Beatus qui custo
dit vestimenta sua ne nudusambu
let. id est dominus loquebatur docens iusti
ciam. patientiam. misericordiam. chari
tatem. que ornant animam quasi vestimen
ta pulchra corporis. ne dicat. Amice
quo huc intrasti non habens vestem nu
pcialem. Secundo dico quod dominus loquitur
orantibus ut dulcis consolator. Un̄
ait anima deuota. Lani. v. Anima mea li
quesfacta est ut. etc. Sed nulla anima
potest audire talem locutionem. nisi ab
omnibus mundanis fuerit separata
et in contemplatione leuata. Iohannes ait
dominus Osee. ii. Ducas eam in solitudi
nem. id est in vitam solitariam. et ibi loquar
ad cor eius. In solitudine homo potest
deuote orare et loqui cum deo deus
cum eo. Iohannes sci viri tam antiqui legis quam
nove legis querebant solitudines. ut
de Moyse. Exo. iij. Quadiu fuit in
egypto dominus non loquebatur ei. sed dum
minabat gregem omnium in interiora des
erti ibi loquebatur dominus ad moysen.
Et ille. Domine quid iubes. Respondit dominus ad
eum. Uade et dic Pharaoni ut di
mittat populum meum. quia clamat ad
me et ego cruciam eos in manu potest
ti. Et hoc non loquebatur dominus in egypto
sed in deserto. Item patet de
Saul. i. Re. ix. quadiu fuit cum pre
sente fratribus in patria non fuit
vinctus in regem. sed quando saul fuit in
deserto querendo asinas presens fuit
tunc loquebatur dominus samueli ut vin
geret saul in regem. et locutus est ei di
cens. Non insiliet in te spiritus domini et

mutaberis in virum alium. Et hec facta
sunt in deserto. Item ps. xij. Reg. xix. de
Nelya. q. ambulabat per desertum. xl. die
bus ad mortem oriebatur ibi loquebatur dominus
cum eo sicut homo homini. Item per cum scribis
noue legis. vices Job. bapt. q. meruit
audire videre et loqui cum domino in deserto
et spiritum sanctum videre in specie colube quoniam
super ripam stabat iordanis. Item b. An
thoni. quoniam dominus stabat in aere et vidit
eum in deserto. Beatus anthoni. dixit.
odine ubi ista fuisti. Dixit dominus ad eum
Anthoni ego eram apud te. sed volui
bare patiamur tuam. id est ad desertum deu
te orando et solitarie viuendo vada
mus. ut dominus sequeatur nos ut iuvet nos
ad suum eternum convivium. Tercio dico
quod dominus loquitur de penitentibus sicut fidelis
pacificator. ut dicit apostolus ad Eph. 2.
Uenit dominus loqui pacem his qui per peccata et lo
qui pacem his qui longe. nam locutus est pacem
his qui longe. id est peccatoribus. sed noluerunt
penitentiam agere. ab his enim longe est sa
lus dei. unde ps. Loquitur dominus pacem in po
pulo suo. sicut de illis qui agunt penitentiam
sed de aliis de longe a peccatoribus salus. qui
autem sunt per peccata. id est iusti his loquitur dominus.
pacem. Unde iustus ait in ps. Audiam quod
loquitur in me dominus deus meus. ut faciam vo
luntatem suam. Loquitur autem dominus de peni
tentibus tamquam mediator. Unde videmus
quoniam inimicitie sunt inter duos. tunc oportet
quod mediator inter eos loquatur pacem
reformando. ita est inter peccatores et de
um discordia. oportet igitur mediatorem
loqui. et sic ex utroque mittit unum ad re
formandum pacem. Ita ex parte dei mittit
christus. unde ps. Misit dominus christum suum
ut veniat me. Et peccator inter mittit suum
interlocutorem. et hoc est amara cotri

tio cordis. cum confessione lachrymarum
Tunc isti duo. scilicet anima dei et contritio sa
ciunt pacem. Quod patet in rege Ezechia
in li. Esa. c. xxxvij. Egrotavit eze
chias usque ad mortem. et dominus locutus
est ad Esaiam di. Vade et dic regi op
tet eum mori quia me offendit. quod audi
uit rex et flevit fletu magnorum sta
tim misit deus misericordiam. et rex penitentiam fe
cit. Et isti duo fecerunt pacem. et statim
pace facta dominus locutus est. Addam ti
bi quoddecim annos vite tue. et genui
tus est rex. Et sicut loquebatur dominus
marie magdalene. Dimissa se tibi
peccata tua vade in pace. Et sic patet
tercium quod dominus loquitur penitentibus ut
secum pacificentur. ut possit eos in iu
dicio ad suum convivium introducere
ut largus remunerator. Quarto di
co quod dominus loquitur induratis peccatori
bus ut terribilis vindicator. Unde di
cit dominus super Esa. xli. c. Tacui spiritus
fili. patiens fui. Nam de multis peccato
ribus tacet deus ad multos annos quod
non vindicat et super hoc grande pec
cant. Tanto autem durius cum ve
nerit flagellat et cruciat quanto di
utius peccatores expectat. Et mul
totiens occulte sibi loquitur per inspi
ratos divinitus dimitte peccata tua
quoniam tempus est. ut David ait in ps
Audiam quid loquatur in me dominus de
us. Sed peccator semper avertit au
rem et obstruit quasi serpens sur
dus qui non exaudiet vocem incan
tantium. Et loquitur omni die per os
predicatorum verbum dei. nunc arguendo
nunc supplicando. nunc minando. sed
peccator facit se surdum. tamen autem oportet eum de
um audire loquentem in die iudicii quasi

Xo

terribilem iudicem cum dicet. Ite maledicti in igne eternū. De hac terribili locutiōe dicit Job. figurā Apoc. j. Uidi in medio septē candelabroz hoīez silez filio hoīs habentē gladiū ex utraq; pte acutū de ore ei⁹ pcedentē. ⁊ vox ei⁹ sicut vox aq̃z mltaz. ⁊ sicut vox tonitruī magni. Iste ē xp̃s q̃ in die iudiciū apparebit in candelabra aurea. q̃ s̃ septē turbe āgeloz seu scōz electoz. s. p̃iarche. p̃phe. angeli. apli. martyres. p̃fessores. et virgines. Et ex ore ei⁹ pcedit gladius acutus. i. s̃nīaz p̃fert dāna/ rīōis loquēs frībilī. ut dicit. Mat. xxv. Ite maledicti. ⁊c. Et illa vox est dānant. ita frībilī velut vox tonitruī. ⁊ tūc p̃cōr obmutescit ⁊ dicet xp̃s. Qūo tu p̃cōr huc intrasti nō hīs vestez nuptialē. proñcite eū in tenebras exteriores. Ergo ad thema. Loq̃bat̃ ibi p̃ncipibz phariseis sacerdotibz aplis ⁊ iudeis. Ita q̃tidie loq̃t deuote orā/ ribz. ignorantibz. penitentibz ⁊ in duratis. Dñica. xx. j.

Sermo. lxxj.

Vade fili

us tu⁹ viuit. Joh.

iiij. Nota q̃nulla res

melior est oī mōdo q̃z g̃ra diuina. S̃ q̃ ad aiām. ⁊ nulla res melior q̃ ad corp⁹ q̃z sanitas. Nā g̃ra diuina facit hoīez sociū āgeloz. s̃rem xp̃i ⁊ suoz discipuloz. ṽz in euāgelio. Mat. xij. q̃n xp̃s stetit in synogoga iudeoz. docēs eos venit vn⁹ eoz ad eū dicēs. s̃res tuī et

mater tua foris stāt q̃rentes tibi loq̃. R̃ndit iesus. Qui facit vōz lūtatē p̃ris mei ip̃e est me⁹ fr̃at. soror. ⁊ mater. Ergo nihil vtilius q̃ ad aiāz q̃z g̃ra xp̃i. Et ergo sci magis optauerūt mori vita naturali q̃z amittere g̃raz diuinā. S̃z q̃ ad corp⁹ nihil vtili⁹ q̃z sanitas. Uñ Latho. Eger diues h̃z nūmū s̃z nō h̃z ip̃m. ṽcz q̃ ad sanitatem. Quid valeret hōi oīs thesaurus mōi q̃n sp̃ ess̃ infirm⁹. iō hō ex̃ns extra g̃raz dei ⁊ sp̃ infirm⁹ ess̃z redarguend⁹ si posset h̃re p̃iū regē q̃ posset sibi dare g̃raz ⁊ posset habere exptū medicū q̃ poss̃z sibi dare sanitatē ⁊ illū nō visitaret aut p̃ se aut p̃ aliū. Jō ait David i p̃s Multiplicate s̃ infirmitates eoz. postea accelerauerūt Et b̃ cogno scēs iste regul⁹. iō xp̃m visitauit ⁊ pro g̃raz sanitate filiū xp̃m humiliter exorauit ⁊ xp̃s respōdit ṽbū p̃allegatū. Vade fili⁹ tu⁹ viuit vt p̃z in euāgelio hodierno erat q̃dā regul⁹ cuius fili⁹ infirmabat̃ in capharnaū. q̃ erat ciuitas in qua xp̃s mltā mirac̃la faciebat. Dic cū audisset q̃ iesus veniret a iudea in galileā. abijt ad eū ⁊ rogauit eū. O dñe descēde ⁊ sana filiū meū incipiebat em̃ mori. Dixit iesus ad eū. Nisi signa et prodigia videritis nō creditis. Dicit ad eū regulus. Domine descēde p̃us q̃z moriatur filius meus. Dixit ad eū dñs. Vade filius tuus viuit. Credidit regulus sermoni domini quem dixit ei. vade filius tu⁹ viuit. Et obseruauit horam illaz

Vita est quadruplex

1. naturalis. 2. culpe. 3. gratia. 4. gloria

Bermo

lxii

in corde suo et iuit. Iam autem eo ap-
propiante ciuitati capharnaum a qua
exiuit occurrerunt ei serui eius dicē-
tes quod filius uiueret. Interrogauit
ergo ab eis horam in qua melius habuerat
Et dixerunt ei. Veri quasi hora septi-
ma reliquit eum febris et reuixit. Loquens
ergo prius quod illa hora erat in qua dixit
ei ihesus. vade filius tuus uiuit. et credi-
dit ipse et domus eius tota. Et sic pariter
euangelium resumendo thema. Vade
filius tuus uiuit. Nota quadruplex est vi-
ta. Una est vita naturalis. scilicet a cul-
pe. tertia gratia. quarta gloria. Prima est vi-
ta nature. de qua dicitur in Beati. 1. Crea-
uit deus hominem de limo terre et inspi-
rauit in faciem eius spiraculum vite.
Nec vita est valde breuis. unde Iob
xliij. Non nascitur de muliere breuis vi-
tus tempore replet mulier misericordiam. Nam diuer-
se sunt miserie in homine. ut paupertas.
persecutio. nuditas. frigiditas. infir-
mitas. Unum primum. Multiplicate sunt in-
firmitates eorum. Nec vita spiritus est in tem-
poralibus. nunc temptat homo in hac vi-
ta a mundo per superbiam. nunc propria car-
ne per luxuriam. nunc a dyabolo per auar-
iciam etc. Iohannes ait Iob. vii. Malicia est
vita hominis super terram. Nec vita diu
non potest durare sicut rosa cito au-
rescit. et tanquam lanugo a vento tollitur.
et tanquam spuma gurgulis a pellice dis-
pergitur. et tanquam fumus diffusus a
vento euascescit. et tanquam memoria ho-
spitis vniuersi diei pretereunt tollitur. et si-
cut pomum pulchrum a verme corrodi-
tur velut vapor dissipatur Unum Iob
vij. Quia ventus est vita mea. Nec
vita hominis sepe abbreviatur ante tempus
dum peccator non sperat propter peccata sua.

Unum in primum. Dathan et abiron delent
terra est terra et deglutiuit Dathan
et abiron ante tempus. Item prius in Beati.
xix. de quibus ciuitatibus de quibus ibi
de dicitur. Pluit dominus super sodomam go-
moram sulphur et ignem. Item vita bre-
uis pueri sepe abbreviatur propter
peccata parentum. ut patet de David. ij.
Regum. xij. Quia David peccauit contra
dominum. Et ait dominus ad David Puer
quem diligis morietur pro te. et de filiis so-
domorum qui non peccauerunt. et tamen cum
parentibus mortui sunt. Nec iniquum vi-
ta misera sepe abbreviatur hominis propter
nimiam iusticiam hominis. nam interdum homo
est in tanto desiderio vite eterne quod
deus ipsum sumit de hoc falso mundo. unde
Sapientia. iij. Translatus est ante tempus he-
malicia mutaret intellectum eius aut
fictio deciperet animam illius. Qui se bene
habet in hac misera vita in virtuti-
bus se exercendo et peccatis resistendo.
ad hunc ait dominus. Vade filius tuus vi-
uit. Secunda vita est vita culpe. de qua
dicit apostolus ad Romanos. Si finem car-
nis non vixeritis morte moriemini. quous
homo viuit corpe. si est in peccato morta-
li mortuus est in anima. Unum in Apocalypsa.
De vita peccatoris in peccato mortali ex-
stetis. Nomen habes quod viuis. sed
mortuus es. quo ad animam. quia iam depu-
rata est ad mortem eternam Nec vita
mortalis peccati occasione accipit a con-
cupiscentia oculorum. ita quod mors in-
trat in conscientiam et occidit animam. Quod
querit Hieronymus. ix. Ne mors in-
trauit per fenestras nostras. Nec vita
peccati mortalis sepe causatur a volu-
ptate et crapula. Unum Seneca in li-
bro de moribus. Plures moriuntur crapula quam

1. Vita

Berno

lxii

gladio. iō pmonet apls ad Epb. v. Nolite iebriari vino i q̄ est luxuria. Nec vita pci mortal' sepe causatur ex auaricia quaz seq̄ mors eterna. Un̄ nihil iniquus ē q̄ ama re pecuniā. h̄ em̄ q̄ amat pecuniā vedit aīaz suā dyabolo et obligat morte et̄na eā. Nec vita pci mortal' causat' ex iuidia. Un̄ Job. qui nō diligit s̄f̄ez suū sed odit manet in morte. Jō qui hec q̄ttuor vicia h̄z sup̄dicta. vic̄z cupiscenciā oculor̄. crapulā. auariciā. z iuidiam obligat aīaz suā p̄ h̄ac vitā ad et̄nam penā. sed q̄ viuit in castitate abstinentia. in pietate. in charitate manet in vitā et̄nā. Un̄ Sap. v. Iusti aut̄ in ppetuū viuēt. Job Nos sum' trāslati de morte ad vitā. Et ill' dicit dñs. Uade fili' tu' i. aīa tua viuit in p̄nci p̄ grām. in futuro p̄ glām. Tertia vita est vita gr̄e. de q̄ di. Job. x. Vitā z misericordiā tribuisti mihi. z visitatio gr̄e tūc custodiuit sp̄m meū. hac vita gr̄e viuit hō qn̄ est sine pctō mortali. Qn̄ em̄ hō nascit' portat secū venenū peccati mortal'. s. peccati original'. s̄ illd̄ expellit p̄ baptis mū z vita gr̄e p̄ illū trutē in fundit' z p̄ fidē p̄seruat'. Un̄ dicit dñs in euāgelio. Jo. xj. Qis q̄ viuit z credit in me nō moriet' in et̄num. Nec em̄ vitā disponit hoīez ad vitā et̄naz. Un̄ Ro. xj. Stipendia pci mors. grā aut̄ dī vitā et̄na. Sic aut̄ pci mortale inducit mortē et̄nā. ita grā dei inducit vitā et̄nā. Nec autēz vita gr̄e diu erat in p̄miciua ecclia. s̄

mō est sup̄peditata z cōculcata. vtz in li. Dan. viij. Uidi arietē cōtra arietē in aere ventilantē q̄ habuit duo cornua vnū excelsi' reliq̄. S̄z venit hirc' ab oriēte q̄ cōculcauit arietē cū cornibz suis et ad nihilū redegit eū. Ita sp̄ualit' aries ouīū albz fuit vita gr̄e desideras ortū sol' veri luminis q̄ est xp̄s z dīnā grām. h̄ns vnū cornu excelsius reliq̄. i. charitatez dei et proximi. vnū excelsius. qz charitas dei tenet p̄ncipatū. S̄z venit hirc' fetid' ab occidēte vbi apparet om̄e malū. i. vita fetida z maculata. q̄ iā regnat in mūdo vitā gr̄e z mūdiciē p̄culcauit. ita q̄ iā nullū viciū apparet qd̄ olim viciū dicebat'. Un̄ poeta Olim qd̄ viciū fuit est mō trus. Nūc nihil est viciū nisi h̄re nihil. iō hōi exnti in vita gr̄e dicit dñs. Uade fili' tuus viuit. Quarta vita est vita et̄na De q̄ vita ait dñs Job. xviij. Nec est vita et̄na vt cognoscāt te solū vtz deum z quē misisti i b̄m xp̄m. z h̄ac vitā p̄mendat. Aristo. in li. celi z mūdi dicēs. Est illic fixa sempiterna vita sed h̄ trāsitoria. Nec est vita et̄na vbi possum' deū vidē facie ad faciē. vbi ē s̄aitas sine iſirmitate. req̄es et̄na sine labore. pax s̄n timore. leticia sine merore. veritas sine errore. Et illa possum' acq̄rere p̄ tria bona i hac vitā p̄ p̄ boni op̄is exercitatioez. vt dicit sapiēs. Eccl̄s. vj. Quid h̄z hō de om̄i labore suo nisi q̄ laboret z pergat post mortēz illuc vbi ē vita. Sc̄do possumus

Vita III

acquirere vitam eternam per malorum patientem supportatorem. Ille est certum quod hec mala et pueris sustinet patientem quod post hanc vitam vadat ad eternam vitam quod deus non punit bis in idipsum. Unum Ecclesiasticum. Sustine ad modicum tempus ut crescat in nouissimo vita tua. Tertio potest acquiri vita eterna per iusticie exhibitorem. vñ Sapientia. v. Iustus autem in perpetuum vivit et apud deum est mercedem. Et Sapientia. iij. Iustorum autem in manu dei sunt. Beatus Jacobus. c. j. dicit Beatus homo qui suffert temptationes et vincit in hac vita. quam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Dicit ergo patienti bene operanti Uade fili tuus vivit bene per gratiam et in futuro per gloriam.

Dñica. xxij. Sermo. lxij.

Erasmus il

le rogabat dominum. Patientiam habe in me et

omnia reddam tibi Mat. xvij. Unum videmus quod ratio naturalis dicat quod unusquisque faciat pro suo quod ab eo desiderat. facientes prius opponunt se rationi. Nam duo precepta fuerunt legis nature. scilicet Declina a malo et fac bonum. ut patet in psalmo. Et due leges scripte. vitz. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. et primum tuum sicut te ipsum. In his duobus universa lex predestinat et propheta. Ita Christus legislator novae legis misericordie et gratie. voluit duo precepta dare unum negativum. aliud affirmativum. quod includit precepta nature et scripture. Quod tibi non vis fieri alteri ne feceris. scilicet secundum dominum se non considerans precepta nature transgredi non declinauit a malo. sed fecit ma-

lum. non dilexit deum et proximum. non fecit pro suo quod sibi desideravit fieri. ideo debitor factus est dei. propter hoc autem in themate. Servus ille rogabat dominum dei. Patientiam habe in me. et omnia reddam tibi. Quod factum sit habet in evangelio quod sequitur. Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum homini qui voluit rationem ponere cum servis suis Et cum incepisset rationem ponere oblatum est ei unum quod debebat decem milia talenta. Cum autem non haberet unde redderet iussit eum vendidari et uxorem et filios et omnia quae habebat. Et ille percussus rogavit dominum dicens. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi. Misertus autem dominus servi illius. dimisit ei omne debitum. Ecce quanta misericordia dominus dat plura quam servus petit. petit dilationem et dominus dat solutionem. Egressus autem servus ille invenit unum de suis suis qui debebat ei centum denarios et tenes suffocabat eum dicens. Redde quod debes. Procidens autem servus ille et rogans eum dixit. Patientiam habe in me bone socie. et omnia tibi reddam. Ille autem noluit sed tenes suffocavit eum. et misit eum in carcerem quousque redderet universum debitum. Videtes autem servi eius qui fiebant tristati sunt valde. et venerunt et nuntiaverunt domino suo omnia quae facta fuerant. Tunc vocavit eum dominus suus et ait illi. Servus nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ego optui et te misereri servi tui. sicut et ego tui misertus sum. Et iratus dominus valde tradidit eum tortoribus quousque ad usque redderet universa debita. Sic et pater meus celestis faciat

End 7

et vobis si nō remiserit vnusq̄sq̄
fr̄i suo de cordibz v̄ris. Et sic p̄t
pabola. Ista ḡ pabola est cōtra il
los q̄ peccat ⁊ decē pcepta dei oi
die ea frāgēdo. iō sunt debitozes
decē milia talentoz. p̄t trāsgres
sioez decē pceptoz. Et rogāt do
minū p grā ⁊ misericordia. Sed
ip̄i p̄ximū nolūt. primo cōpati
in pua re. sed suffocāt trucidāt et
spoliāt ⁊ inuidiose irā cōcitāt. qđ vi
dens dñs dicit ad vnūquēq̄. Nō
ne oportuit ⁊ te dimittere primo
tuo. S; tu nō vis dimittere p̄rio
tuo. iō ego nō faciā tibi misericōdiaz
s; volo te tradere tortozibz. i. dya
bolis q̄adusq̄ reddas vniuersuz
debitū ⁊ cludā te in carcerē eter
naz p̄maz. cruciādo eternaliter
Dñs ⁊ cludēs dicit. Pater meus
celest̄ faciet vob̄ sic si nō dimise
rit̄ p̄ximis v̄ris omnē inuidiā
de cordibz v̄ris. Ergo q̄ ad thema
Seru⁹ ille rogabat dñz. Nota q̄
debem⁹ esse serui dei. qz dñs cir
ca seruos facit q̄tuor bona. Pri
mo puidet in cibarijs. scđo p̄te
git in picul. tercio dicit eos in bo
nis. quarto exaltat eos in regnis
P̄rio dico q̄ dñs seruis ip̄m de
uote orantibz puidet in cibarijs
⁊ necessarijs. Un̄ videm⁹ q̄ boni
dñi semp sunt solliciti de cibarijs
seruoz. ita facit dñs. Et b̄ p̄t in
antiq̄ lege. Legim⁹ em̄ de p̄pha
Daniele suo deidestruēte ydolz
Bel. q̄ dixit. Dñs me⁹ adoret so
lus q̄ creauit celū et terrā ⁊ oīa q̄
in eis sunt. p̄t b̄ miserūt eū paga
ni in lacū vbi erāt septē leones. ⁊

nō dabāt ei cibaria septē diebz vt
deuoraret danielē. sed Daniel ora
bat ad dñm cui mlt̄o tpe fuit bat
in v̄tutibz diuersis et dñs recoz
datus serui sui Danielis dixit ad
Abacuck p̄phetaz q̄ hūit escā vo
lens in campū portare messoribz
Fer prandiu qđ habes suo meo
Danieli q̄ esurit in babilone in la
cu leonū. Respōdit abacuck. Do
mine babilonē nescio. lacū igno
ro. qz distabat ab illo loco centuz
miliaria. Tūc angelus dñi app̄
bendit abacuck in vertice ⁊ duxit
in babilonē añ lacū. ⁊ abacuck in
clinās se in lacū clamauit Daniel
serue dei veni tolle prandium qđ
misit tibi dñs deus tuus. ⁊ sic ha
bitauit in lacu septē dies donec
fuerūt pacti. postea extract⁹ fuit d
lacu. Ita ostēdit dominus seruo
suo cibaria p̄stādo vt nos fua
mus sibi fidelit̄. ⁊ nō curem⁹. sed
omnē sollicitudinē i eū p̄iciam⁹
qz ip̄e est cura de nobis vt dicit
apl̄s pe. i. Pe. v. Istud idem patz
de helya. De q̄ legim⁹. iij. Re. xviij
vbi legimus q̄ tanta fames erat
in terra q̄ mlti hoīes moriebant̄
fame. ⁊ Helyas seruus dei magnā
famā sustinuit vt peteret dñm p
morte. Et dixit dñs ad euz. Ser
ue mi Helya vade in sareptā sy
domoz. q̄ fuerūt gētiles. tu non
debes fame perire. Ego p̄cepi mu
lieri vidue vt te pascat. et surrexit
helyas seruus dei. Cū aut̄ appro
pinq̄ret porte ciuitat̄ inuenit ibi
mulierē paupculaz viduā. de qua
dñs ei dixit. Propbeta dicit ad

1°
De R^e Dani
li xij in
fine

mulierē. Mulier qd qris. Rndit ei mlter. Colligo mibi duo lig vt faciā mibi z filio meo tortā vt comedam⁹ z moriamur. Rndit p pbera. Fac mibi pus qz esurio nims. Rndit mulier. Nō hēo d farina nisi qntū pugill⁹ p cape z modicū olei i lechito. dixit ppha fuus dei. Mulier crede mibi z fac mibi vt comedā. qz dñs cui fuio mī sit me bucz dico tibi d ore dñi mei q nec de farina nec de oleo deficiet qntūqz cibaria ppab donec dñs mittat pluuiā sup terrā. Et ciba uir dñs fuū suū z ācillā suā mulierē istā de modico. Jcē silr pz i no ua lege de paulo pmo heremiraq pmo fuiuic dño mltos ānos i deserto. z cādē nō hūit ad comedēdū z dñs misit ei coruū q oī die ciba uir eū in dextro portās panē. infdū carnes. Sz heu diuites b mundi hntes oīa bona peiores sūt coruū Coru⁹ pascebat virū dei cū pane z carnibz z ipi pmittūt pueros xpi fame pīre in b mūdo z audiēt in die iudici. Qd vni ex mīmis meis nō fe. zc. Jcē maledicte i ig. eterzē. Paui vos diuersis cibarijs deliciofis z vos fuos meos pascere noluit. Et sic pz p quō dñs puidet seruis suis de cibarijs sibi fuiētibus z ipm rogātibz Ergo q ad thema. Seru⁹ ille rogabat dñm suū. Scdo dico q dñs pregit fuos suos i picul. Un videm⁹ qñ dñi vidēt fuos suos i picul subueniunt eis p posse si sūt boni dñi. Ita fac dñs nr q bon⁹ ē dñs sup oēs dños nūqz derelict seruos suos i tribu

latōibz. Un ait dñs Esa. xliij. Seruus me⁹ es tu Cū trāsier⁹ p aqs tecū ero. z flumīa nō opiet te. Cū ābulauer⁹ i igne nō cōburer⁹ z flāma nō ardebit in te. De⁹ aut liba uir fuos suos p aquā. vt pz in filijs isrl cū fuebāt dño z trāsire d bebāt in frā pmissiōis dñs apuit mari rubz. vt sicco pede ptrāsiret nec vll⁹ eoz remāsit. sz pbarao cū seruis suis volēs fuos dei occidere demersus ē i mare qsi plūbū in aqs vehemētibz. z iō laudabāt serui dei dñm suū grās agētes z cātātes hūc psalmū i litore. Latemus dño glo. zc. Et q fuos suos liba uir de igne b pz Dañ. iij. Nabuchodonosor erexit statuā aureā sup quā stabat idolū. puocās oēs pplz ad idolū vt adoraret. sz tres fui dñi. Daniel Sidrachz Abdenago dixerūt. Nos nolum⁹ idola adorare qz fui dei sum⁹ q fecit celū z terraz Et irat⁹ misit eos i caminū ignis z dñs misit āgelū suū z libauit eos de igne. z cātābāt dño dicētes. Benedic⁹ es dñe de⁹ pa. no. zc. Et b idē pz d David. j. Regl. xviij. Qui pfidebat i dño z pugbat p vsū et leonē i agro. z p gigātē z dñs erat cū eoz libauit eū z pfortauit z vicit. z dñs dixit ad Dd Quis ē sicut fu⁹ me⁹ Dd. Et sic pz scdm q dñs fuus suis subuēit z pregit i tribulacōe Ergo z nos in tribulacōe roge⁹ eū. vt pz i chēate. fu⁹ ille rogabat dñm zc. Tertio dico q dñs seruis suis dat dona eos dirādo q se dōa spūsscti oīa dona tpalia excelētia. vt ipe ait Jobel. ij. Sup ser

3°

uos meos et acillas meas effundat
de spiritu meo. i. de. vij. donis spiritus sancti
dabo eis. Dat enim dyabolus suis suis
is. vij. dona mala. i. septem peccata mor-
talia. videlicet superbia. luxuria. auaricia
am. inuidia. gula. ira et accidia. sz
primo dominus suis acillis suis dat septem
dona utilia et hec septem dona nociua
Primum est timor domini. et superbia. ut homo
cogitet in corde quod deum timeat et peccata
dimittat. Unde Ecclesiastes. Timor domini ex-
pellit peccatum. Iniciu sal. et. domini.
Et expellit superbia. Secundum donum
boni domini est donum pietatis et peccatum in-
uidie. quia pietas charitativae primae
diligentiae. et inuidia contra charitatem. id est
charitas expellit omnem inuidiam. et
taliter servus accipiens a domino charitatem
pietatis diligit deum et primum. i. Jo.
iii. De charitas est quod magis. i. caritas. et.
Tertium est donum scientie et iras. et mites
non faciunt homines iracundos. Unde
Mat. v. Beati mites et. Vos estis
mei sui et possidebitis terram. Quartum
donum est donum fortitudinis contra acci-
diam Et ideo petiuit dominus in psalmo. domine
spiritus principis. et. me. Spiritus fortitudinis
et firma meum cor. ut expellat omnem ac-
cidiam. Quintum donum est donum consilii con-
tra auariciam. ita quod homo expellit omnem
avariciam a se. et omnia facit a consilio ho-
no. et nunquam vadit ad consilia impiorum. id est
dicit dominus in psalmo. Beatus vir qui non abiit in
et. Hoc autem facit donum consilii. Sex-
tum donum est donum intellectus contra gu-
lam. ut homo vivat in abstinencia. Nam ab-
stinencia est quod domat omnia vicia. et
levat mentem ad celestia et summa me-
dicia corporis et anime. Iam petiuit psalmus.
Da mihi intel. et. vii. Septimum est do-

num sapientie et valet contra luxuriam. ut
homo caste vivat. quia non vult dominus in
suo fuitio habere luxuriosos Et ideo ait
propheta Ezechiel. Eleuavit me deus in
celum et terram despiciendo terram et celum
desiderando. Qui ergo hec septem dona
a domino habet diues est in omnibus. Iam per tertium
um. Rogemus ergo dominum pro donis spiritus
sancti. Quia quod dominus fideles suos ex-
altat in regnum eternum introducit ad gau-
dia. Unde Mat. xxv. Euge fue bone
et fideles. quia in pauca et. Ipsi enim serui
dei sedebunt ad mensam domini celestis.
ut ipse ait Lu. xxi. Ego dispono vo-
bis sicut disposuit mihi pater et. Et
omnis dissimilis retributio priorum ser-
uorum dei et seruorum dyaboli. ut dicitur
Esai. lrv. Ecce dicit dominus fui mei
comedet et vos esurietis. Serui mei
bibent et vos sitietis. Serui mei leta-
bunt et vos tristabimini Serui mei
sunt in pulchritudine et vos in timore fla-
gellati et in iniudicia. Serui mei
laudabunt per exultationem cordis et vos
clamabitis per dolore cordis. Unde per
dici de suis istud quod regina saba di-
xit de suis Salomonis. iij. Reg. x
Regina saba audies gloriam Salo-
monis et venies videre. et sedes in
mensa vides Salomonem in tanta
gloria omnia bene ordinata et suos ita ve-
stitos in aureis vestibus dixit. Domine
beati sunt tui. Ita potest dici de christo
Cum enim audit regina saba. i. ecclesia
de rege Salomone. i. christo et de seruis
eius. i. angelis et electis. et viderit in
celo sicut audit hic predicare potest
bene dicere admirando gloriam. Beati
sunt serui tui domine. Ergo quo ad
thema. Servus ille rogabat dominum.

Sermo

Ita nos regem⁹ dñm vt nos pa/
scat z liberet vt nobis dona tri/
buat z ad gloriam perducatur.

Dominica vicesimatertia

Sermo. lxiij.

Quis est

imago h^c z supscriptio

Mat. xxij. Nota pp^t

per^m p^moz pentū. s. Ade z Eue
magn⁹ defect⁹ hūano generi est re
lic⁹. ita q^d mali sp^s inuidēt bonis.
vt pz de lucifero q^d ppter inuidiā
in paradiso decepit gen⁹ hūanū. ea
de causa q^d hō creat⁹ fuit vt iplerz
z possideret locū suū in celo. Itē
pz de Cayn z abel. qz Abel opti/
mas oues obtulit deo. Cayn vō vi
lissimas fruges. z dñs respexit ad
mūera Abel z nō ad Cayn. z ideo
inuidit fratri suo occidēs eū. Itē
pz de Ioseph q^d fuit iust⁹ z accu/
savit frēs suos de crimie pessimo
iō oderāt eū nec poterāt ei q^dq^s pa
cifice loqⁱ. Itē pater de Saul z Da
uid. eo q^d David occidit goliā gi/
gantē fortissimū. z liberauit pplz
dei. iō ppl^s laudabat ipm plus q^d
Saul. cātates. Saul pcussit mil/
le. z David decē milia. pp^t q^d odi
uit eū Saul volēs eū occidere. s.
tñ bonis est magnū meritū qñ su
stinēt patienter maloz psecutōes
q^d pz in p^dictis. Nā pētes nři de
cepti a dyabolo. redēpti sūt a xpo
filio dei. z in locū lucifero pati col
locati. Cayn p^denat⁹ z Abel i mū
do sc^ris. z in celo honorat⁹. Jo^s

lxiij

seph vendit⁹ z in regno egyptio⁹
sup oēs eleuat⁹ David patient⁹ su
stinuit. Ideo Saul de regno po/
situs z David regnū obtinuit. vo
luit q^d xps lucifer⁹ noue legis reli/
q^{re} exemplū. vt maloz psecutōes
patient⁹ sustineam⁹. vt pz in euā/
gelio. qz iudei multoties inierūt
psiliū vt capent eū in sermōe. s. nō
poterāt. iō mō acceperūt ad eos
seruos herodis q^d fuerūt pagani.
q^d nō couebant iudeis. sed tñ in b
facto iudei trāsgressi sunt legē. vt
capent eum in sermōe. sicut aq^a va/
dēs in meatu suo. qñ nimia est ex
cedit meatū z si in vna pte obstrui
tur q^{rit} aliā pte. ita malicia iudeo
rū. Quō b factū sit pz in euāgelio.
q^d sequit^r. Abeuntes pharisei inie
runt consiliū vt caperent iesuz
in sermone. z mittunt ei discipu/
los suos cum herodianis dicen/
tes. Magister scimus quia ve/
races z mandata dei in veritate
doces. z non est tibi cura de ali/
quo. Non em̄ respicis personam
hominum. Dic ergo nobis. quid
tibi videtur. Licet censum da/
re cesari an non. Cognita Iesus
nequicia eorum. ait. Ostendite mi
hi numisma census. At illi obcu/
lerunt ei denarium habentē ima
ginem imperatoris. Et ait illis
Iesus. Quis est hec imago et su/
p^rascriptio. Dicunt ei cesaris. tūc
ait illis. Reddite ergo que sunt
cesaris cesari. z que sunt dei deo.
Et sic non poterant eum capere.
quia isti herodiani fuerunt serui

Bermo

herodis regis q̄ fuit ex pre ipatoris
ibide. sic subtilr rñdit. nec phibuit
nec pmisit. q. d. Si tenem de iur
aliqd tributū cesari. exq̄ est in suo
dñio de ei. Et qd de iuret enemī
do d obfūācia mādatorū suorū red
dice. Et sic pz euāg. Ergo q̄ ad the
ma. Qui ē imago z supscptio hec
Ex b̄ nota q̄ q̄druplex scriptura.
sc̄pta ē sup imagies. P̄ua sc̄ptu
ra sc̄pta ē sup imaginē redēptoris
Tertia sc̄ptura sc̄pta ē sup imagi
nē vani hoīs. Quarta sc̄ptura sc̄p
ta ē sup imaginē leticie eternal̄ at
q̄ sempiterni decor. P̄ua sc̄pta
scripta ē sup imaginē n̄re redēpro
ris. Un̄ legit in euāgelio. Sc̄psit
sup eū pilat⁹ ihs nazaren⁹ rex iu
deorū. q. d. iudei nullā cām hūerūt
sup eū. ego erā iudex ip̄i. nisi qd
dixisse ip̄m asserit se regē iudeorū
eē. z hec supscptio ē nob ad bono
rē. iudeis v̄o i pfusionē. Veniant
gl̄ayci z legāt hāc supscptōz z cō
patiant̄ ei q̄ p eis sustinuit. z quia
imago xp̄i layc⁹ pēdit ad eccl̄iaz et
iuxta vias vt tāq̄ i libro legāt z di
scāt. pat̄iaz castitatē. z hūilitatez.
māfuetudinē. pietatē. z m̄iaz. Cle
rici aut̄ l̄rati legāt sc̄pturā oī die i
libris. De hac sc̄ptura d̄r i li. Eze
h̄. Expādīt sc̄pturā corā me. z hec
sc̄ptura erat lamētatōes. carmē. z
ve. Et ē sensus. tris sūt in hac sc̄p
tura intelligēda. Prīmū ē q̄re ibi
scriptū fuit lamētatōes. Certe b̄ ē
ea de cā. qz nos peccauim⁹ z ille ni
hil mali fecit. nec inuēt⁹ ē dolus i
ore ei⁹. z tñ pp̄t nos prulit penas
iō merito lamētari dēm⁹. vñ Tbo

lxiii

bie. ij. z Amos. v. Dies festi v̄r cō
uertent̄ in lamētū. Scdm̄ ve ē ve
marie v̄gis matr⁹ xp̄i q̄ vidit fili
um ei⁹ dilectū tā misabilr tracta
ri de loco in locū z ad crucē sup
pliciu. Tertiū est vox filie syon q̄
int̄ moriētes expādīt man⁹ suas
Filia syon ē maria q̄ expādīt ma
nus int̄ moriētes. s. inter filiū z la
trones Tertiū carmē est leticia qz
gen⁹ humanū p redēptōz xp̄i ē leti
ficatū z in celū exaltatū vbi gau
det saluādo eū. q̄ sc̄ptū fuit carmē
leticie. Job. in Apoca Vidi turbā
magnā añ thronū laudātes dñm
i gl̄a z dicētes. Redemisti nos s̄a
guie tuo z fecisti nos deo n̄ro re
gnū. i. reges z sacerdotes. tibi laus
tibi gl̄a. z gr̄at̄iactio p̄ infinita se
cula sc̄lorū amē. Jō tu hō cū vide
ris imaginē xp̄i in eccl̄ia poter⁹ di
cere. Qui est hec imago z supscri
ptio. Ali⁹ pōt dicere n̄ri redēptor⁹
z n̄re leticie z honor⁹. Scda ē ima
go pctōris z ei⁹ supscptio ē magni
horroris. De hac imagine d̄r i ps̄
In imagie p̄rāsīt hō. sed z frustra
pturbat. Thesaurisat pctōz z i g
rat cui cōgregabit ea Est em̄ pctōz
q̄si mortis imago fm Bern. Su
p̄scriptio h⁹ imagis pctōris ē suū
pctm̄ qd scribit̄ stilo ferreo vt pos
sit legi in die iudicij in frōre sibi in
pfusionē. Et b̄ pbat Hiero. xviij. c.
Pctm̄ iuda sc̄ptū est stilo ferreo.
z dyabolus ster a dextris ei⁹ dicie
ps̄. Cū iudicat̄ creat p̄denat⁹ Se
prē scribent̄ sup p̄sciam pctōris.
Prīmū est pctōz multitudo quā
nō deleuit p̄ p̄n̄iaz. Un̄ Job. xix.

Bermo

lxiiii

Exarent. i. scribant pcrā pctoris
sup psciaz stilo ferreo. Et b pside/
rās dō postq̄ peccauit dixit. Mi
serere mei de⁹ fm magnam mi. ru.
Scdm q sup psciaz pctoris scri/
bit ē tps qd amisit z nihil boni fec
sz inuiciliē expēdit. Un Job. xxiij.
Dedit ei de⁹ locū pnie. z ille aburi
tur eo in supbia Jo fm Jo. i Apo.
x. Tps post mortē apli⁹ non erit.
Tertiū qd scribit sup imaginem
pctoris ē pulchritudo aīe ei⁹ quas
habuit quā polluit z deniguit. vñ
Tren. iij. Denigra ē facies eoz su
per carbones. Quartū est grā dei
quā neglexit. Nā in grā sum⁹. sz ne
glim⁹ misfabilē. qz vñ⁹ vadit ad
villā p supbia. ali⁹ duxit vxorē p lu
xuria. terti⁹ emit boues p auaricia
igif neglexerūt. g talis negligētia
scribit sup psciam pctoris. Quin/
tū qd scribit pctori ē ira di. Un dz
in ps. Prouocauerūt eū fili⁹ z fi/
lic. iō irat⁹ dñs tradidit eos torto
ribz. i. dyabolis. Sextū ē pena ad
quā obligant. Nā sicut scriptura
dicit. Pene dānandoz in ciuita/
tibz i legibz z in iure qcqd dñt pa/
ti p suis delictis scribit fur suspē/
dit raptor decollat zc. ita pena ef
ne dānatois nō est equal. alij su/
stinēt ferozē. alij ardorē. vt pz i ps.
Ut faciāt in eis iudiciū pscriptuz
Septimū qd scribit pctori ē expul
sio regni celestis. Sicut em q ex/
pellunt ppter pcrā sua de ciuitati
bus scribunt in libris ciuitatis.
sic expulsi a celesti patria scribūt
in libro eterne dānatiōis. De quo
Apo. xx. Uidi libros z ex eis mor

tui iudicati sunt. Qñ g hō videt
pctōrem induratū pōt dicere ad
aliū. Qui⁹ est imago hec z supscri/
ptio. ali⁹ pōt rñdere hec est imago
pctoris. Tertia imago est vani ho
noris. De hac imagie z suscepzio
ne dicit Fulgēti⁹ q romani facie
bāt imaginē vani honoris ad mo
dū mulier⁹ vage. scribētes sup eaz
aureis lris. Nec est imago vani
honoris. hāc inspicie z sp eam sus
ge. Nec imago habuit coronā in
capite z sceptrū in manu sinistra z
pauonē in manu dextra. z oculis
ceca z velata. z sedebat sup currū
quē trahēbāt qrtuor leones. Et b
erat rō eoz. Van⁹ honor mūdi h⁹
q illū diligit est incōstās quasi va
ga mulier. hñs coronā in capite.
qz a mōdo tāq̄ rex sp desiderat ho
norari. Sceptū in manu i signū
q sp desiderat impare. ceca ocul⁹
z velata in facie. qz malicia excecā
uit eā q nullū curat pcrām. vt di.
Sap. ij. Excecavit eos malicia eo
rū. Habuit pauonē in vna manu
qz sicut pavo cū sua cauda ornat
sua posteriora z āteriora. sz qñ or/
nat āteriora denudat posteriora.
ita talis ornat se mūdo. z pnat se
eterna glā. Quattuor le ones añ
eā. qz qrtuor pcrā veniūt cū hono
re vano hui⁹ mundi. vīcz. supbia
auaricia. luxuria. z inuidia. Et sic
ptz tertia imago. i. vani honoris
susceptio. Posset g hō cū talē ho/
minē vanū qrtē honorē viderit i
trogat. Qui⁹ bec ē imago z supscri
ptio. Rñr. Vani honor. Quarta
imago z suscepzio ē iusticie boni⁹

tatis et eternalis decoris De ista imagi-
ne quod iusti boni homines sunt creati
ad decorem regni dei Beatus. I. Creauit
deus hominem. Quia igitur per baptismum
ubi imago hec depingitur auro chari-
tatis et ornat se veste castitatis et mu-
dicie. sicut munda sicut sibi committi-
tur a presbitero quando induit puero hanc
vestem quando dicit. Accipe hanc vestem etc. etc.
boni potest esse speculum sine macula. cadit lu-
cis eterne imago beatitudinis. sed super ima-
ginem iusti hominis scribitur superscriptio le-
gicie quando dicebat dominus discipulo. Lu-
ca. x. Gaudete quoniam nomina uestra scripta sunt in
li. vice. In libro nomina omnium electo-
rum inscribuntur sicut rex facit inscribi.
omnes milites et stipendiarios et fami-
liam. ita facit dominus. ut dicit in Apocalypsi. ij.
Qui facit voluntatem preceptis meis et vi-
derit mortui etc. Item. xix. scribe. Beati qui ad
cenam ag. vo. sunt. Cum igitur homo viderit
instum hominum potest dicere. Cuius est imago
hec et superscriptio. Potest dicere alius
Nec est imago creata a domino. sed gau-
dia eterna manent scripta super eam.

Dñica. xliij. Sermo. lxx.

De morte

tua est puella sed dormit. Mat. ix. Nos vi-
demus quod vnaqueque res appetit su-
um terminum nisi impediat. sicut la-
pis cadens de alto non descedit nisi tan-
gat fundum ubi descedere potest. quod dicit
Aristoteles. Omne leue sursum et omne graue
deorsum. Item hoc videmus in aqua que
non descedit sed fluit donec veniat ad
mare quod est terminus eius nisi impedi-
at. Item dicit Ecclesiastes. i. Omnia flumina in-

trant in mare et mare non reducat. et
quod locus hominis non est in hoc mundo perpetuo eo-
quod homo ad celum est percreatus. ideo non debet que-
scere donec veniat ad suum ter-
minum. Unde Augustinus. de ciuitate dei. Domine
creasti nos ad te. et ideo iniquum est cor
nostrium donec veniamus ad te. Et illud
considerauit dominus in hac puella que
erat iam morte sine fine preuentura. vo-
luit eam resuscitare ut ad finem per bonam
fidem possit abelare et se preparare ad
bonam vitam. ideo cum pater dixit verbum
per allegatum. Domine filia mea modo defun-
cta est. Respondit. Non est mortua mor-
te eterna. sed dormit morte natu-
rali. ideo volo eam resuscitare. ut illa que
animam eius vidit valeat aliis nunciare
et videtes hoc signum magnificabatur
dominum. Quod autem hoc factum sit patet in
euangelio. Loquente ihesu ad turbas
ecce princeps vnus accessit ad eum et
adorauit eum dicens. Domine filia mea
modo defuncta est. sed veni cura eam
et pone manum tuam super eam et viuet. et
surgens ihesus sequebatur eum et disci-
puli eius. Et ecce mulier que san-
guinis fluxum patiebatur duodecim
annis. accessit retro et tetigit fim-
bram vestimenti eius. dicebat enim in-
tra se. Si tantum tetigero vestimentum
eius salua ero. At ihesus conuersus et
videns eam dixit. Confide filia fides
tua salua te fecit. Et salua facta est
mulier ex illa hora. Et cum venisset
ad domum principis illius et vidisset
tribucines et turbam tumultuantem que-
si amici principis confluerunt. et homines
multi occurrebant dum debebat ihesus
intrare domum ubi mortua erat pu-
ella. Dixit autem dominus ad turbam. Rece-

dicite nō est mortua puella sed dor-
mit. Et deridebāt eū. qz videbāt eā
mortuā. s. dixit dormit morte na-
turali. Et cū turba esset electa in-
trauit domū z tenuit manū puel-
le. z dixit. Puella surge. Et puella
statim surrexit. z exiit fama hec in
vniuersā frā Et sic pz euā^m Ergo
q ad thēa. Nō ē mortua puella s.
dormit. Nota q sacra sc̄ptura lo-
q̄t d. q̄druplici puella. Prīa ē puel-
la mortua. sc̄da ē pulcra puella 3^a
est puella deo desponsata. quar-
ta ē puella coronata. Prīa est pu-
ella mortua. z p eā designat anīa
peccatrix. q̄ v̄e est mortua cū i pec-
catis mortalibz p̄sistit. pp̄ se paratio
nē a deo. Est em̄ miserabilior sepa-
tio a deo p p̄ctm mortale q̄ sepa-
tio corp̄is ab aīa p mortē natura-
lē. Un̄ Augu. Stulti sūt q̄ plāgūt
corp̄a q̄ recedit aīa. z nō plāgunt
aīam a q̄ recedit de^o. In resuscita-
tiōe puelle hui⁹ de^o septē fecit. z se-
ptē bodie sūt in resuscitatōe aīme
p̄ctōis de morte spūali. i. de mor-
tali p̄ctō. Prīo tībicides expelle-
bat. ita op̄et nos de domo p̄scie
expellere oēs voluptates vanas
hui⁹ mūdi vt aīa resuscitet. tūc in-
cipit puella vel aīa se mouere ad
oīa spūalia. vñ Aug. Sustato spi.
desi. om. ca. Et p̄s. Sustate z vi.
qm̄ sua. ē do. Sc̄do dz turbā tu-
multuātē expellere. i. oēs occupa-
tiōes q̄ aīaz inseruitio dei p̄nt ipe-
dire. Et tūc aīa dicere p̄t illd. p̄s.
Mibi adherere deo bo. ē. Tercio
dz admittere a domū p̄scie p̄iez
z ille icromittit qm̄ hō cogitat q̄lī
sit i p̄ctis p̄cept⁹ z educat⁹ z natus

Q̄rto dz admittere m̄fēz. i. cogita-
tōz mortis. s. q̄ hō i frā fuerit q̄ est
m̄f oīuz. De his duobz p̄iez z m̄fē
di. Job. xvij. Putredi dixi p̄z me⁹
es. m̄f mea z so. mea v̄. Et qm̄ iste
due cogitatōes veniūt i domū cō-
scie. tūc hō cauebit se de p̄ctō. z aīa
q̄i puella d morte r̄suscitabit Qui
to petr⁹ admittit qm̄ hz aīa p̄ctōz
d p̄ctō cōmissio. Un̄ dz d petro qm̄
peccauit xpm̄ negādo. pe. āt egres-
sus fleuit amare. Sexto iacobo in-
tromittit i domū p̄scie qm̄ hō p̄ctā
supplātat z virilr̄ f̄sistit. vñ p̄s Uī-
rilr̄ agite zc. Septio Job. i domū
p̄scie sūt cū grā diuina qz io. grā di-
iterp̄rat. z tūc tal aīa p grāz dīnaz
visitat. d q̄. j. Jo. iij. Trāslati su. d
mor. zc. z sic pz p̄m q̄ puella mor-
tua r̄suscitat qm̄ tībicides z f̄ba tu-
multuāl z p̄z z m̄f. pe. z io. icromit-
tūt. z tenet dñs manū aīe p̄ctōis z
r̄surgit a mortuis. Sc̄da puella ē
dcorata. z p hāc nota aīaz v̄tutibz
ornatā. d q̄ dz Lā. vij. Quā pul. es
z zc. de ista dcora puella legit figu-
ra i Gen. xxiij. Cū fu⁹ abraā venis-
set ad fōrē iueit iuxta fontē nimis
pulcrā puellā q̄ ipleuit idriā di. bi-
be dñe z cāel̄ tuis potū f̄buāz ex b̄
fctā ē vox ysaac Ita moralr̄ puella
hūit q̄ttuor v̄tutes. Prīo erat pul-
cr a. iō placuit ysaac. Ita anīa n̄ra
puella ad im̄ aginē di creatadz b̄ie
q̄ttuor v̄tutes. P̄ erat pulcra ita
aīa n̄ra v̄tute caritat̄ ornataqz sic
pulcritudo extior ornāt corp̄ sic
caritas ornat aīaz vt placeat deo
Un̄ Lān. iij. Tota pulcra es ami-
ca mea. Sc̄do h̄e puella fuit casta
ita debet esse aīa n̄ra. vñ Sap. iij

Sc̄da m

Bermo

lrv

Quia pulchra est casta generatio.
 2^a. Tercio hec puella fuit humilis.
 q² descendit ad fontes haurire aq²
 ita aia nra dz esse humilis vt a deo
 accipiat graz. Un Jac. iij. Deus
 dat humilibz graz supbis resistit.
 Quarto hec puella fuit pia. Und
 ait bibe dne z camelis tuis potu
 tribua. ita aia nra dz esse pia z mi
 sericors petentibz z egenis. vt dñs
 ait Lu. vi. Estote misericordes si
 cut z pr vt ce. mi. est. Et sic pz se
 cunda puella q dz esse decorata.
 Tūc dicit dñs. Nō ē mortua pu
 ella sed dormit. mōm spernendo
 diuina pteplando. Un ait talis.
 puella. Lañ. v. Ego dormio z cor
 meū vigilat. Tercia puella q ē do
 desponsata est aia in fide integra
 deo iam pūcta vt nihil ei placeat
 nisi ipi adherere. De ista puella dz
 Osee. ij. Spōsabo te mihi in fide
 Sicut em puella cū anulo despo
 satur iuueni. ita aia i fide cuz xpo
 Sicut em anul⁹ ē rotund⁹ ita fi
 des ipa dz esse sine fine opibz p
 bata. qz dz Ja. ij. Fides sine opibz
 mortua ē. Et portat i sinistra ma
 nu in digito iuxta minimū digi
 tū. qz sic ē ibi vena q rōgit cor. ita
 dz pcedere fides de bono corde.
 vt talis puella do desposata dño
 toto cordis fide fuerit cāit claustra
 lis desposata dño toto cord. ipi sū d
 sposata cui āgli fuit c⁹ pulcritu
 dinē solz lūa mirat. hāt puella do
 sic desponsata erit sola. sz dz hē qe
 tuoz vtutes qsi qtuoz pedisseqs
 qz pma dz esse pudicitia. Micro
 Pudicitia dz eē vt⁹ gine dei vbi
 qz seqns. Secda dz esse carnis do

matio Ambro. Libo p timorē po
 tus abstinentie carnē tuā domitat
 Tercia dz esse pstantia. Nā dyna
 puella pulchra pīarche iacob fi
 lia voluit hinc in currere videre
 vana. iō fuit rapta z pdidit vgin
 tatē. Quarta dz eē prudentia. vt
 oēs suos sens⁹ custodiat. vt i euā
 gelio Mat. xrv. Quiqz prudētes
 vgies vigilabāt. iō cū xpo regnuz
 intrabāt. sz qnqz dormiebāt z iō n
 intrabāt. sz dñs dixit eis. Amē di
 co vobis. nescio vos. Et sic pz ter
 tiū q puella nō ē mortua sz despo
 sata deo. Quarta puella corona
 ta hec ē aia q in etna glā in regē
 no corōata z in fuco iudicio ē co
 ronāda. Un ait tñs i aia. Esa. lxx.
 Quasi spōsū decoratū. corōa z qsi
 spōsa ornatā mōilibz suis. Ista pu
 ella figurat p puellā de q legitur
 Nester. j. vbi legit q assuer⁹ hūit
 vxorē noie Nasthi q fuit supba et
 noluit obedire mādāt reg⁹. iō p
 uauit eā corona regali. z fecit iux
 tat oēs pulchras puellas i oī reg⁹
 z ex eis vnam elegit z imposuit ei
 coronā di. Nec erit regia Ita mo
 ralr rex celi hūit pulchrā puellā i
 celo sz supbā. qñ luciferū ad ima
 ginē suā creauit. sz noluit obedire
 mādāt di. iō puauit eā corōa glē
 vl alr. Rex celi i paradiso hūit pul
 chrā puellā qñ aiaz ad suā imagi
 nē creauit corōatā corona glē. vt
 di. ps. Glā z ho. co. eū. Sz noluit
 obedire mādāt di. sz ē trāsgressa
 mādāt reg⁹ qñ pomū phibitū cō
 medir. iō puauit eum corona glē.
 Tren. v. Cecidit corōa capis nri
 ve nob qz peccauim⁹. Elegit aliā

3^a 2ª Dec
 Desponsata

coro

Bermo

lxxvi

aiam humile in b mudo q obedit
madar dei z illi iponet coronā in
die iudicij corā oī mudo di. Nec
erit regia qre puella hūilis q ocul
meis placuit. z iō pcludit dñs nr
in euāgelio. Lu. xiiij. Qui se hūili
at exaltabit. qsi puella Ester in
etna glā. Et sic pz q quarta puel
la ē i celo tā coronata z coronāda.

De aduentu iudicij. Ser. lxxv.

Wnc fugi

ent ad mōtes. s. cñitat

Mat. xliij. Uidem⁹ q

fm rōez hoīs natural' oīa d3 hō fa
cere cū prudētia z discretōe tā de
p̄terit' q̄s p̄ntibz z de futur'. vt hō
puideat qd faciēdū sit z qd dimitt
tendū seu fugiēdū vt si bōa z vri
lia sint f. a rōem faciat z pficiat. si
ho mala tūc fugiat z caueat. Luz
em pua aialia fugiāt nociuavt pz
de apibz q intrāt flozef si sentiunt
amaros z nociuos statim euolāt
z fugiūt. z in flozibz sibi apt' z dul
cibz diu manēt z inde dulcedinez
alliciūt. Et iō moyses misit. xij. ex
ploratores ad terrā pmissiōis vt
futura pīcula puiderēt vt scirent
qd facere z vitare eos opteret z qz
xp̄s p̄dixit suis discipul' de aduē
tu iudicij mltā fūta vt ea p̄dica
rēt. z mala p̄currētia denūciarēt.
qz tūc i ill' diebz pīculosis null' p̄
vri alteri⁹ auxilio vl' p̄silio qz optz
q vnus qsqz rñdeat p seipō. z iō
saluator p̄monet nos fūta pīcula p̄
dicēdo. vt pz i euāgelio. Cū videri
tis abominatōz desolatōis anti
xp̄m in loco sc̄ro hierlm stātē dicē

tē se eē xp̄m De q̄ p̄phuit Dani. aff
mlta tpa q legit ista itelligat d an
tirpo z p̄secutōe mag. tunc q i va
p̄fessioe z ve fidei firmitate sūt fu
giēt ad mōtes eterna p̄tēplādo. z
q in tecto sūt solitarie vite nō de
scēdāt aliqd tollere qd pp̄ deū di
miserūt. z q in agro celest' vite nō
reuertat tollē tunicā veterē suoz
p̄cōz de qbz fecit p̄nāz. Ne at p̄
gnatibz z nutritibz. i. ve ill' q mo
dice fidei sūt. qz eo citi⁹ decipient
in ill' diebz. Orate at nūc ne fuga
vīa fiat i hyeme vl' sabbato. i. tēpe
mort' i vltio die. s3 vt tē securi pos
sit stare. Erit em tūc t̄bulatio ma
gna. q̄lis nō fuit ab initio mōi vs
qz mō. neqz fiet postea. z nisi breui
ati fuissent dies illi. qz non duras
būt nisi tres ānos. qz ātirps tot
ānis regbit q̄t xp̄s p̄dicauit. z b ē
in q̄rtū ānū. Si aut diu duraret
tal' p̄secutio nō fieret salu' oīs hō.
s3 pp̄ electos breuiabunt dies il
li vt maneāt i fide. Tūc si qs vob
dixerit. Venite oīdā vobis xp̄m.
h ē aut illic. nolite credere. Sur
gēt em multi pp̄be falsi z dabūt si
gna z p̄digia. ita q in errorē mlti
cadāt si pōt fieri. s3 nō fiet q electi
cadāt a fide. Ecce p̄dixi vobis Si
q̄dixerit i dextro ē. nolite credere z
exire. aut i penētralibz regū ē. nolī
te credere. Sicut em fulgur erit
ab oriēte z appēt in occidente. ita
erit aduēt' filij hoīs ad iudiciū et
oēs electi cū eo. nā vbi corp' ibi zaq
le p̄gregbūt. Stari at p' t̄bularōz
diez illoz sol obscurabit z lūa n̄
dabit lum suū stelle cadēt d celo

Sermo

lxi

et virtutes celorum mouebunt. Tunc appa-
rebut signi filii hominum in celo sue pas-
sionis que ostendit cicatrices vulnerum
suorum in iudicio. Tunc plaget se oes
tribus terre. quia videt signum filii hominum ve-
nientis in nubibus celi cum virtute et ma-
iestate magis. Et tunc mittet angelos
suos cum tuba et voce clamantes et
clamantes. Surgite mortui venite
ad iudicium. et congregabunt electos a
quattuor ventis a summis celorum usque ad
terminos eorum. Ab arboze fici discite
pabola. Cum ei ramus eius tener fue-
rit et folia nata. scitis quoniam prope est estas
ita et vos cum videritis hec predicam. fie-
ri scitote quoniam prope est regnum dei. Amen
dico vobis. non preteriet hec generatio
de terra generis humani in qua vnus nascitur
aliquis moritur donec predicam omnia fiant. Ce-
lum et terra transibunt. Verba autem mea non pa-
teribunt. id est potius periret celum et terra
quam verba dei non essent vera. et sic per euange-
lium. Et istud euangelium solus legi feria
quarta per dominicam. x. post octa. per the-
odorum officium vocat. Dum clamare. Quo
ad thea. Tunc fugiet ad montes. Ex
his verbis sciendum quod vnusquisque fidelis
de quattuor fugere. Primum per intoxicatio-
nem. secundo deceptioem et seductionem
mundi. tertio accipere seductionem. quarto
per fusionem danandorum. Primum dico quod
vnusquisque de fugere per intoxicatio-
nem. Vnde per monet nos. Ecce. xxi. quasi
a facie colubri fuge periculum. Nam homo per
propter peccata multa mala incurrit. Primum
a dyabolo captiuatur in anima. Vnde
Esa. liij. confredo de periculo anime dei. La-
ptua filia syon solue viculum collis
tui. et sic anima clauditur capta die cum per
funes peccatorum circum. scilicet me. Qui igitur

tur vult absolui redimat se per bo-
na opera. scilicet misericordie. Vnde dicit daniel
Nabuchodonosor regi. Peccata tua
elemosynis redime. Dan. iij. et per
opera pietatis franguntur omnia vincula. vnde de
Manasse rege. iij. Re. quod fuit ca-
pitulum et in babilone dux. et egit pietas
et deus misit sibi angelum et liberauit
eum et constituit eum in regnum suum. Secundo
per peccatum hominis donis virtutum spoliatur
per. Lu. x. Descendit homo ab iherusalem in
iericho et incidit in latrones qui ipsum
spoliauerunt et vulnerauerunt. Non de-
scendit ab iherusalem in iericho et incidit
in latrones quando descendit de statu iusti-
cie in statu peccati et in iudicio. et tunc ca-
dit in latrones. id est dyabolorum patres
qui ipsum spoliatur virtutibus et vulnerat
in anima. Esa. liij. Vulnerati eramus
propter peccata nostra. Item. Mach. iij. In
la die ceciderunt multi vulnerati.
Tercio homo propter peccatum maculatur in anima
non peccatum est sicut fumus. nam fumus albus
domum deperat. ita et peccatum conscientiam
munda. Vnde per. Quodammodo de-
fuit fumus ita deficiat peccatores a fa-
cie dei. Quarto homo per peccatum ad eternam
penam obligatur. Vnde ait dominus ad La-
zaro quando peccauit mortaliter. Nonne si
homo eger recipies. Si autem male pec-
catum tuum statim in foribus adde et pe-
nam pro eo recipies. Maledictus sis
super terram et maledicta sit terra in ope-
tuo qui suscepit sanguinem fratris tui.
Ergo quia a facie colubri fuge periculum
ut tunc in die mortis et in die iudicii.
possis fugere ad montes eternitatis
auxilium a deo postulas. vnde per. Le-
uaui oculos meos in montem. Salua-
tor. O peccator considera in quinto periculo

tu es ābulās in tenebris. qz lumi
ne grē puat⁹ es Sap. v. Errauit⁹ a
via vitat⁹ z lu. iusti. nō lu. nobis.
Tren. iij. Lubricauerūt vestigia
nra iqtū seqmur voluptates car
nis. q faciūt nos pnos ad peccā/
dū. O pctor age pniaz si hitas i te
nebr⁹ iuoca eū q ē lux z illuier te z
dic vbi dō. Illumia oculos meos
ne vnq obdor. i mor. nerē. Si riel
labi i via lubrica iuoca eū q ē via
firma vt te stabiliat. z dic cū dō.
Perfice gres. meos i se. tu. Si me
tuis isule⁹ hostiū iuoca illū q ē oī/
potēs. z dic cū dō. Eripe me d ini
mic⁹ me. de. me. z euades oīa picla
Secdo dēm⁹ fugere ātixpm i pdi/
catōe. Nā sua pdicatōe puerter qī
totū mūdū. iō Dan. ihs xps apli z
alij sci mlti d ei⁹ aduētū pdixē.
Nā fm Bre. i qdā omel. Min⁹ ia
cula ferūt q puidēt. z nos tolera/
bili⁹ mūdi mala suscipim⁹ si ptra
b p puidētie clipeū mūiamuz ipe
ei dō ātixps qī aduersari⁹ xpo q in
oīb⁹ ē p⁹ri⁹ xpo. Sicut em xps est
pcept⁹ de vgie purissima. ita ipse
picipiet de meretrice imūdiissima.
z sic xps ē pcept⁹ de spūscō. sic ātī
xps de spū mali⁹. z sicut xps de⁹ z
hō. ita ātixps dyabol⁹ z hō. z sicut
xps nat⁹ ē in nazareth citate flori
da. ita ipe i babilōia maledicta. et
cū hūerit. xxx. ānos icipiet pdicare
miracla facere. mūera dare z pēas
diuersas ppalare. In his qctuo⁹
subijciet sibi mūdū. iō fugite. Pri
mo a pdicatōe ei⁹ z suoz disciplo/
rū. qz sua pdicatio ē euāgelij⁹ p/
ria. qz vbi xps pdicauit hūilitatez

ipet sui pdicabāt supbiā. z sic xps
castitatē. ita ipi luxur. ā. z sic xps p
dicauit mīaz. ita ipi auariciā. z cū
z sic xps dedit spūscm. ita dabit
ipe spū malignū Et hec oīa patēt
i li. Daniel vbi dīc. Cū creuerit ini
q. reuelabit⁹ z p surget ille ipudēs
hō z cū venerit abomiātō qī nō hō
z i loco scō stabit z dicet se eē deū.
Itē apls. ij. ad The⁹. Cū venerit
discessio. i. iobediētia a sede. s. apli
ca z ipio romāo. ita q null⁹ curat
obediētia. z sic puerter mūdū cuz
suis pdicatōib⁹ z suoz disciplo⁹
q loqnt⁹ tāta sapiāz p opatōz spūs
maligni q oīs mōs āmirabit⁹. Se
cūdo puerter mōm a fide p mūe/
ra. Nā tot⁹ mōs decliabit i fine ad
auariciā. ita q null⁹ curat aīaz tā
clerici qz layci. iō duces. epōs mi
lites. z qī totū mōm attrahet cuz
pecūia dās eis mag⁹ mūera. sic dō
glo. sup eplaz pauli. q oīs thesau
r⁹ occult⁹ z fossus i tra a dyabolis
custodit⁹. z tūc sibi z suis pntabit⁹.
Si em iā veniret tieo q mlti eū se
qrēt. Tercio puerter mōm p gūis
sima corūta. nā faciet sibi paf oīa
gna corūtoz. s. craticlas ferreas.
gladios acutos fuscias z furnos
accēdet. z tāta psecutio erit vt pre
mittit euangeliū q tale tps nūq
fuit neqz erit. iō breuiabunt⁹ dies il
li. p⁹ electos. Quarto puerter mū
dum p maxima signa in celo in a/
quis in terra z in mortuis ipse et
sui faciet signa. qz demones sē sp
apō eos z qcqd postulāt faciet. et
iō tāgit xps i b euāgelio sic audist⁹
Surgēt falsi pphē z dabūt signa

magna et multi in errorem deducuntur. Nam dyaboli intrabunt corpora et loquentur mortui. pisces venient de aquis et loquentur verbis humanis. et hec omnia erunt per demones. ut homines pervertant a fide. id est fugite secundum apostolum peruersiones. Et sic per tres secundum. Tunc fugite ad mortem eternam. Tercio demum fugere habet modum deceptionis. Unum permonet nos Zacharias. O filia syon que habitas iuxta filiam babilon fuge. Syon dicitur speculum et fecit animas deuotas ad quam ait propheta Fuge filia babilonis id est deceptiones modum. quia modus multos decipit. id est per pantheram. Panthera est animal hominis dulcem anhelitum et pulchrum colorem. et id sequitur eum animalia. Interius est plenum veneno. id est interficit ea. Ita modus est pulcher in aspectu. quia qui fuerunt mundo ornant se vestibus superbie ut placeant hominibus. habet modus ut panthera dulcem anhelitum. quia multi appetunt delicias habet modum comederet et bibet laute in mollibus dormiendo. sed in extremis interficit suo veneno peccatores et interficit. Et sic talis qui modus gloriosus mundo appetit tempore mortis modus eum abiicit et spargit et obliuiscitur quod perit memoria talium cum sonitu campanarum. ut in psalmo. Demum nota historia. Tres philosophi stabant ante Alexandrum. modum sibi describentes. Primus fecit circulum et scripsit ad duos fines illi circuli. o. o. duo o. alii in eodem circulo in medio scripsit b. tercius scripsit uio. Quod uocauit autem rex omnes sapientes ut exponerent sibi hanc scripturam. tunc unus eorum ait. Domine mi rex. hec figurat modum istum. Nam omnes littere scripte hinc et inde

faciunt obliuionem. Prima duo. s. o. o. quia modus hominum cum dolore emittit et cum dolore recipit ipsum hominem qui nascitur. et qui moritur scribit b. quia ad ecclesiam ducit ipsum exequando. quia sicut ecclesia accipit eum ad baptismum ita accipiat eum ad exequas. b. ei baptismum. l. libera nos domine fecit. illud responsorium canticado in exequiis vicis. Libera nos domine de morte eterna. tunc terra facit tertium circumlum et scribit uio. quia de terra nascitur et ad terram reuertetur. Parentes et terra proponunt omnes suas litteras et faciunt obliuiones. quia tunc spiritus obliuiscitur a deo. id est talis bene potest dicere istud psalmus. Obluioni datur sum tanquam mortuus a corde dei. amici. et a corde habet modum. Ergo fuge modum et perverte ad mores eternos diuina contemplan-do. ut in psalmo. Leuaui oculos meos in modum. tunc. Quarto fugere debemus danando peruersiones et eorum danationes. De hoc ait Job. Fugite a facie gladii. quia ultio iniquitatis est gladius. De isto gladio etne danationis dicit in Apocalypsa. Vidi thronum et qui sedebat in throno et de ore eius exiit gladius acutus. Iste sedens in throno est christus veniens ad iudicium tanquam iudex strenuissimus. et gladius de ore eius est signum danationis cum dei. Ite maledicti. tunc. et iuxta ipsum sedebat duodecim apostoli. et ceteri habentes gladios in manibus iuxta illud psalmus. Et gladium accipites in manibus eorum. Ad faciendam vinum. tunc. Ergo fugite nunc peccata et munimenta anti christi. fugite habet modum blandimenta decipientia ut tunc in illo die amara

Bermo

possitis fugere dānandoꝝ pīcula
z cum xpō z electis eternalit̃ exul
tare in glā. Ergo ad thema. Tūc
fugiet ad mōtes eterna ꝓtēplādo
deū sine fine laudātes.

In dedicatione. Ser. lxxij.

Olens ad

ecclīaz ire z ibidē bo
nā missam audire. Ser.
ꝓditōes debet habere. Pꝓrio debet
ire cū reuerētia z hūilitate. qꝫ non
magis accept⁹ ē supꝓ spūalit̃ in tē
plo z in ecclīa qꝫ lucifer in celo. idē
dñs qꝫ lucifer eiecit de celo habet
sedē in tēplo scꝓ suo. Uñ pꝓ. Dñs
in tēplo scꝓ suo. dñs in celo sedet
ei⁹. Scribit̃ em̃ in cano. extra de
emunitate ecclīaz. Qꝫ ad ecclīam
dꝫ esse humil̃ ingressus. Dom⁹ tē
pli est dom⁹ humilis. z iō nō pōt
sustinere accessum z ingressū sup
boꝝ teste pꝓ. qꝫ dicit Nō habitabit
in medio dom⁹ mee qꝫ facit supꝓ
am. Debet ḡ hō cogitare in viā qꝫ
vadit ad ecclīaz. Ecce tu vadis ad
ꝓspectū illi⁹ ad quē ascēdit moyses
in alto mōte synai z intantū re
muit ppl's qꝫ māsīt inferi⁹ qꝫ non
audebat appropinḡre mōtē. Et iā
tu qꝫ vadis in ꝓspectu illi⁹. in cui⁹
ꝓspectu tremūt oēs pꝫcipes z po
testates celi. cui⁹ mīm⁹ mister est
maior qꝫ maxim⁹ pꝫnceps mun d
Clade ḡ reuerent̃ z humilit̃. z nō
ascēdas ad altiora loca tēpli. qꝫ si
cut solus moyses ascēdit ad mon
tē synai. sic tm̃ sacerdos hꝫ ascen
dere ad altitudinē tēpli z nō aliū
Sicut Iohes baptista ait se in Ji

lxxii

gnū ad soluendū corrigias calei
amentoz eius. Iustū est vt pꝫtōz
maneat a lōge stare cū publicano
vl̃ si volueris alti⁹ ascendere z re
putari te dignū altiori gradu tibi
posset contingere sicut ꝓtigit luci
fero qꝫ ꝓpter suā supꝓbiā qua voluit
simul sedere cū altissimo. trusus ē
in infernū de sūmo celo. z tm̃ de p
ma ꝓditōe volēti ad ecclīam ire.
z bonā missaz audire. Scꝓdo debet
ire cum ꝓposito ꝓfiteḡdi pꝫtā sua si
qꝫ habeat anteqꝫ introeat ecclīam
qꝫ si nō decet appere i ꝓspectu ho
minū de mane qꝫ pꝫmo lauet se ip
sum in facie ei⁹. multo min⁹ decet
aliquē appere in ꝓspectu dei nisi
corde mūd⁹ sit. Iuxta illud Mat.
v. Bti mūdo corde qm̃ ipsi deū vi
debūt in celo. Exēplū legīt de qꝫdā
inueterato pꝫtōre. cū missaz audi
ret. eucharistiā videre nō poterat.
z cū amici sui dicerēt hoc ꝓtigit
rōne suoz pꝫtōz fecit ꝓfessionē. z
sic altera die vidit eucharistiā cla
re. sꝫ qꝫ ip̃e putauit b magis caligie
oculoz ꝓtigit qꝫ pꝫtō. itez ꝓcca
uit z tunc cū rediret ad ecclīaz nō
vidit eucharistiā. Tūc dixit iā ve
ppēdo qꝫ ꝓfessio purificat oculos
ad videntū deū. z facta ꝓfessione
hꝫ clari⁹ vidit qꝫ añqꝫ hoc fecisset
vnqꝫ videre poterat. hec de illo. cū
em̃ hō eandē de cā vadit ad ecclīaz
videre deū suū z audire missaz vt
fiat pꝫnceps sacramēti z ḡre qꝫ sa
cerdos ibi de sacꝓ credīt recipe.
debet vt audis missaz sit sine ꝓc
cato sic qꝫ celebrat. Nūc est qꝫ nō so
lū sacerdos celebratur⁹ dīc. Cōfi.

reor an̄ altare verū etiā mīster. qz
ille repñrat psonā oīm audientiū
missaz. Quicūqz ḡ nouerit se ḡua/
tū aliq̄ mortali pctō nullo mō dz
recipe osculū pac̄. qz illud signifi/
cat pacipatōz sacri. sz qz nemo p̄t
cē p̄iceps sacri vel alterius gr̄e q̄
est in mortali pctō. iō nō est dign⁹
recipe osculū pac̄. qz h̄z mortale
pctm̄. z maxie q̄ odiū habet ī corō
z q̄ comedit z bibit inordiatēz t̄m̄
de scōa p̄dicōe neccāria volēti ad ec/
clesiā ire z audire missaz. s. vt va/
dat cū p̄posito p̄ficēdi. Tercio de/
bet ire cū maḡ tiore p̄t pctā sua
male p̄fessa vel oīno incōfessa. qz
vadit ad illū iustū z terribilē iudi/
cē. q̄ in nouissimo die pctōres da/
bit dyabolo z socijs ei⁹. Sic legit̄
in. iij. dyalo. Bre. q̄ qdā nobil⁹ pec/
cauit cū qdā puella. z postq̄z itra/
ret ecclāz resperit hīc inde p̄ timo/
re sicubi dyabolus veniret z raper/
eū de medio. sz qz euasit. tūc exiuit
ecclām. tertio die p̄ gaudio veniēs
mīn⁹ timuit. q̄rto die adhuc mī/
nus z pctm̄ paz p̄ponderauit. se/
p̄rimo die cū veniret z pctm̄ obli/
uioi tradidisset itrauit tēplū sc̄m̄
sine oī timore. z sic subito cadens
mortu⁹ est. Et ḡ hīc p̄z q̄ntē virtu/
tis sit tior dñi q̄diu iste hō timuit
z cū timore ecclām intrauit salu⁹
exiuit. Est em̄ tēplū dñi tāqz do/
mus ciuiū supno z vbi iust⁹ iudex
sedet cū oībz cōsulibz suis pat⁹ fa/
cere iudiciū oībz adueniētibz p̄t
qd̄ fatue agit q̄ illuc sine tiore va/
dit seu q̄ respicit iudicē sine tiore.
Un̄ suadet doctores theologi. q̄

quicūqz grauat⁹ pctō mortali vo/
luerit videre sac̄m̄. dz q̄si subito
z statim dep̄mere oculos suos co/
gnoscedo illū esse iudicē quez sepe
offēdit z sicut fatue agit q̄ ecclesiā
intrat sine timore. sic sapient⁹ agit
q̄ talis nō diu maneat ne iudicez
puocet ad vindictā faciendā. Un̄
legit̄ q̄ qdā occidit virū in platea
z q̄siuit refugium in ecclia. plus ti/
mēs hōiem q̄z deum. nō diu man/
sit. qz manere nō potuit. sed exiuit
z ad mortē iuit. z cum argueret̄ d̄
amicis cur nō mansisset in ecclia
ip̄e r̄ndit. Pauimēti ecclie vide/
bat mibi t̄m̄ sub pedibz ardere q̄
nullo mō poterā sustinere. z t̄m̄ d̄
tertia cōditione necessaria volēti
ire ad eccliam z ibidē bonā missaz
audire. sc̄z vt vadat cum magno
timore p̄pter pctā sua. Quarto de/
bet ire cum silētio ab inutili cōfa/
bulatōe z respicere an̄ se nō circū/
quaqz. si aliq̄s occurrerit q̄ ei lo/
qui voluerit breuiter r̄ndeāt z si/
gnū cruc⁹ faciat. qz sepe p̄rigit q̄
dyabolus misit nūcios suos ad
auertēdū illos q̄ vadūt ad eccliaz
vl̄ ad p̄fabulādū in via z in ecclia.
Nā legit̄ q̄ qdā mulier despecta p̄/
pter diuitias q̄s amisit ābulabat
loca deserta. z dyabol⁹ occurrens
dixit ei. Si facere vis qd̄ iubeo di/
uitias z honores tibi dabo. Res/
pōdit mulier. Fac qd̄ dicis. z faci/
am qd̄ exis. R̄ndit dyabol⁹. Tu
vadas ad ecclāz vacabisqz saluta/
tōibz collocutōibz. inq̄sitōibz p̄tū
z vt̄siliū domoz. tā in via q̄ ī ec/
clesia. z sic retrabas z īpedias mis

Bermo

lxvii

fas audire volētes ab oīonibz z d
uotioibz. Rūdit mulier illa. Libē
ter faciā. qz h scio z soleo sp. z statū
portauit ei dyabolus abūdāriam
bonoz tpalū. z talitē īpediuit oīa
res ad ecclāz eūtes q mltos duxit
ad alias vias z auertit a videndo
facim. z cū diu h pīnuasset surre
xit qdā tēpestas vna diez tpe mis
se z venit icē fulgur z to nitrui. et
pcussit illā mulierē solā z nō aliō.
ita q nō solū moreret. verūetis in
cineraret. z nihil remāeret ex ea ni
si vestimēta. Nec de illa. Pīz er
go qnti piculi sit aliqūē īpediī ab
oīone z introitu ecclē Reuera dia
bolicū op^o est. dyabolica merces ī
de expectāda ē. Sapient^r agūt qui
eūdo ad ecclāz salutatioibz aures
nō accomodāt. z tm de qīta pīditi
one nccāria volēti ad ecclām irez
bonā missaz audire. vt. s. vadat cū
silētio ab inutili pfabulatōe Qui
to dz venire cū regalibz mūeribz.
qz vadit ad curiā magni regⁱ q di
xit Exo. xxiij. Nō appeb ī pīpectu
meo vacu^o. Lū em xpianus in al
tari inuenerit eūdē puez quē tres
magi inuenerūt in pīepio. dignū
est vt īpe ita veniat ad ecclāz sicut
illi venerūt ad Bethleem cū mu
neribz regalibz si saltē habet. Qui
aut non habēt mūera regalia deo
digna illis sufficiēt bona volūtas
s. qz vellēt libenter portare mūera
regalia si haberēt. z sepe acceptio
res sūt deo cum veniūt ad ecclāz
qz qui magna portāt Greg. dicit.
Nihil deo diti^us offerēt bona volū
tate. Nec ille. Qui aut satis habet

debet recognoscere z suis mūeri
bus oīdere q illū credit deū suū.
z dñm quē sacerdos tractat z ostē
dit oculis hoīm. z nō solū debet h
recognoscere oblatōe rez suaz ve
rumeriā suūpī^o. qz dignū ē vt illi
oīne offeram^o qd sumus z qd ha
bem^o z eo magis dignū q īpe de^o
nobis vitā obtulit z seipm. Spect
aliter aut debēt illi venire cū mu
neribz dandis miseris z paupibz.
q libenter exaudirent in suis oīa
tionibz. qz etiā ipse admittit z mlt
tis ānis admisit vt paupes iace
ant ad fores ecclē clamātes z mē
dicātes subsidiū elemosyne. qīn^o
p hoc introeuntibz insinuet. si vul
tis clamorē vestre oīonis exaudi
ri in tēplo audite z vos clamorez
paupz an tēplū Prouer. xxi. Qui
obturat aurē suā ad clamorē pau
pis z ipse clamabit z nō exaudiet.
Nec ibi. Tantū de qīta cōditiōe
necessaria volenti ad ecclām ire
z bonā missam audire. s. vt vadat
cū regalibz mūeribz z plenīs ma
nibz si habet Sexto debet ire corō
puro z ocioso nihil cogitādo dō
quē querit ī tēplo. Un legit^r de q
dā muliere villana q remote habi
tabat ab ecclā q sp iuit qñcūqz cā
panā audiuit pulsari ad ecclāz p
missa. z qñ redibat pīecit ad cistā
suā fabā vna z p foramē. Anno x
circūuoluto rogauit deū intīme.
vt sibi reuelaret qm misse de oībz es
sent sibi grate. z dicto verbo apes
ruit cistam z inuenit tm vnam fa
bā. Tūc īgemiscēs cepit flere ama
rissime dicēs. O pie dñe q de cau

Sermo

lxxiii

sa pōt esse q̄ tñ laborē pdiderint
q̄ nullā diē p̄termisi qñ audiui cā
panā missalē qñ p̄xi ad eccliam
in pluuiā in tēpestare in niue i gñ
dine z audiui missaz. z iā tñ fabā
vnā inuenio q̄si tñ vna missa tñ
bi sit accepta de toto āno. z postq̄
diu fleuisset corā deo z etiā p̄q̄sta
fuiſſet casum suū hoīb̄ vicinis cū
q̄b̄ ire solebat. p̄tingit cū sic irēt vt
obuiā haberēt sacerdotē qñdā z di
xerūt vicine mulieres ad illū sacer
dotē. Dñe p̄solamī istā mulierē. q̄
p̄tristata est nimis. Quesiuit sacer
dos qd̄ obesset illi. z dixerūt ei cau
samq̄ p̄tingit. Tūc sacerdos intru
lit. Nō videt̄ mibi extraneū q̄ pdi
tis om̄em laborem v̄m. q̄ p̄fer
tis in via de faccis z pecudib̄ v̄is
cū igit̄ deo nō intēditis. nec ip̄e in
tendit vobis. Si bōas missas ve
lit̄ audire deberet̄ corda via eua
cuare de oīb̄ q̄ in mūdo habetis
agere. z nihil cogitare nisi de deo
quē adoratis in tēplo. s̄ dicat̄ mi
hi in q̄r. Quot fabe sunt repte i ci
sta. Rñderūt. Una tñ. At ille tūc
āpli⁹ p̄tristandū nō est. q̄ vna mis
sa de oīb̄ est deo grata. Dico q̄ ei
remissa sūt oīa pccā. q̄ iō missa q̄
tidie fit in q̄ deo p̄i filius suus i
molať. vt pccm̄ mūdi tollat̄.

Sermo alius. lxxiiij.

Intrās ec

clesiā ad audiendū bo
nā missaz. Ibi s̄l̄r sec
p̄ditōes debet habere P̄io cū in
traueris siḡ cruc̄ te bñdicas cru
cē aspicias z p̄mas orōnes coraz

cruce facias dicēs. sicut docuit be
atus Frāsciscus. Adoram⁹ te x̄pe.
zē. Leg. ē de qdā viro fideli q̄ cum
esset mortuus appuit suo sacer
doti fidelit̄ p̄ ip̄o oranti gr̄as agēs
z saluatū se dicēs. Cū sacerdos eū
interrogaret qd̄ in vita sua egiss̄
qđ deo placuiss̄et. Rñdit qñcūq̄
volui ad eccliam ire signū crucis
feci añ me añq̄ exirē domū z eun
do dixi oīoz dñicā rogādo deū vt
faceret me dignū intrare domuz
suā. z postq̄ venerā ad eccliaz p̄
cessi ad crucē dicēs. qñq̄ P̄i nō
ster. ad honorē qñq̄ vulncz x̄pi. z
post qd̄libet. Pat̄ n̄r adieci petiti
onē illā. P̄io dixi. Dñe hic sto añ
te tāq̄ medic⁹ ante diuitē petēs vt
tuā gr̄am mibi p̄ modo lo vel p̄ti
cipare. Scdo dixi. Dñe h̄ sto añ te
vt seru⁹ añ dñm petēs cibū z po
tū corpis z sanguis tui z vestē cha
ritat̄ q̄ opit multitudinē pccōruz
Tertio dixi. Ecce h̄ sto añ te vt re
us añ iudicē terribilē petēs vt mi
hi esse velis iudex p̄i qñ sepabitur
aīa a corpe meo. Quarto dixi. Do
mie h̄ sto añ te sicut amic⁹ añ ami
cū petēs vt caritas tua eximīa tra
hat me ad te vt liget me in te z nō
pmittat me vnq̄ separi a te. Quī
to dixi. Dñe hic sto añ te sicut fili⁹
añ patrē. petēs te vt paternā here
ditatē finaliter nō velis mibi de
negare. Ecce ille ait. Ita veni z in
traui eccliam. ita dixi orōnē meā. z
ita veni ad gr̄am. Hoc q̄z dicens
euanuit Et tñ de p̄ma p̄ditōe vti
li ad eccliaz intrāt̄. s̄. vt signo cru
cis se muniat. Scdo cū introierit

Germo

collocet se ad locū secretū z recol
ligat oēs sens⁹ suos displos vt so
li deo vacet in suis orōibz z medi
tatiōibz. Bern. Lūa orādū eccle
siā itrauer⁹ fluctuatiū cogitatio
nū relinq⁹ tumultū. curā exteri
rū oīm obliuiscere vt possis soli
deo vacare. Fieri em̄ nō p̄t vt dō
aliquū loq̄t q̄ cū toto mōdo fabulat⁹
Intēde ḡ illi q̄ itēdit tibi. audi il
lū loq̄ntē tibi vt ip̄e exaudiet te lo
q̄ntē sibi. Nec ille. Tā secrete z si
lēter d̄z bon⁹ hō orare z deo vaca
re vt null⁹ ipediāt q̄ in latere suo
collocat. z maxime ne faciat talē
strepitū q̄ sacerdos in missa pmo
ueat. Legit de q̄dā sacerdote q̄ in
q̄dā missa liberauit de purgato
rio aīas nonagitanouē. z cū int⁹
rogaret q̄re nūer⁹ cētenari⁹ n̄ cō
plebat. R̄ndit. Noc p̄tigit ppter
maledictā ianuaz q̄ ap̄iebat z ad
parietē p̄iciebat. qz tūc a mēoria
eiecit⁹ fui z a raptu reuocat⁹ fui. z
qz redire n̄ potui ad eādē mēoria
p̄p̄ea nūer⁹ māsīt icōplet⁹ ex isto
videt seq̄ q̄ illi valde peccāt qui
trāsitiū faciūt p̄ eccl̄iaz z fragorez
q̄dāmō p̄mouēt p̄ rumores z cla
morez q̄s exercēt qz magnā salutē
aīaz ipediūt. Etia videt grauitē
peccare aliq̄ q̄ sic n̄ trāsēūt s̄z sedēt
ī loco apto vt videāt a trāsēūtibz
ecōuerso. videāt trāsēūtes. qz per
eorū aspect⁹ trahūt corda aliorū
ad se ita q̄ corda taliū pl⁹ occupā
tur cū hoībz q̄s viderint q̄s cū deo
Et tūc de sc̄da p̄ditiōe vtili ad ec
lesiā intrāt. s. vt se collocz ad ali
quē locū secretū z colligat oēs sē

Lxviii

116
sus suos disponēs ad dñm deuz.
Tercio p⁹ q̄z hō sens⁹ suos displos
sic collegerit dirigat eos ad pas
sionē xp̄i. qz notabilē passio xp̄i
repsantat in missa. Et h̄ diuersi
mode. Altare ei cui sacerdos fix⁹
stat fcat crucē ad quaz xp̄s fixus
erat z in signū h⁹ sacerdos stat ali
qñ expāsīs z eleuat⁹ māibz ad re
psentādū mēoria extēsoz brachi
oz xp̄i in cruce. Calix sup altare
fcat effusiōez sanguis xp̄i in cru
ce Vestes fcat vestes qbus xp̄s in
sua passiōe deris⁹ est. Amicta sup
caput fcat fasciā lineā q̄ iudei li
gabāt oculos xp̄i in nocte captiui
tat⁹ sue z pcutiebāt caput ip̄i⁹ di
cētēs. Prophetisa nobis xpe. q̄s ē
q̄ te pcutit. Et in signū h⁹ qñ se ī
cipit induere d̄z primo amictū in
ocul⁹ suis rep̄mere ad designādū
obrectiōez oculoz xp̄i. Vest⁹ alba
z lōga fcat istā vestē albā q̄ xp̄s il
lus fuit ab herode. Stola quā
sacerdos h̄z in collo fcat funē q̄
xp̄s ligabat ad colūnā dñi flagel
labat. qz in illo fune collū ei⁹ liga
bat z totū corp⁹ cū pedib⁹. Ma
nipul⁹ fcat funē q̄ man⁹ ligabat
Lasula fcat purpureū vestimētū
q̄ induebat p⁹ flagellatiōez. Lū ḡ
hec repsētant in missa merito d̄z
bon⁹ hō p̄passiōe moueri dū ē in
missa te videt z cōsideret hec oīa.
īmo stare deberet aīa q̄si staret in
mōte caluarie z videret oīa q̄ ibi
p̄tingerūt in feria sexta pasceus
Et qz mors xp̄i facta ē p̄ pc̄is no
stris. iō q̄s d̄z ter pcutere pecc⁹ su
um qñ audit sacerdotē clamantē

Nobis q̄z p̄tōribz ostēdat se do-
lere p̄ p̄ctis suis. p̄pter que fili⁹ dī
tā miserabilē mori habuit. de pec-
catis q̄ ip̄e fecit tripliciter in corde
suo. s. p̄ cogitatōz. delectatōz. z cō-
sensuz. Et t̄m de p̄ditiōe tertia vti-
li. Quarto d̄z hō audiēs missaz v̄l
stare vel genuflectere. nūq̄z sedere
nisi q̄n legīt eplā z graduale canīt
z q̄n infra missaz p̄dicat. nūq̄z d̄z
ire seu deambulare nisi finita mis-
sa q̄n sacerdos dīc. Ite missa est.
Signant̄ d̄z stare dū legīt euan-
geliū v̄so vultu ad euāgeliū. ad d̄
signandū q̄ xp̄ian⁹ d̄z esse parat⁹
ad defendēdū euāgeliū z fidē xp̄i
quādoq̄z fuerit oportunū. Be-
nua quoq̄z flectere d̄z quādo ī cre-
do dīcīt. hō factus ē. ad honorē il-
lius q̄ de sūmo celo descēdit z in
hunc mundū inferiorē vēit. Na-
xime quis flectat genua sua ī ele-
uatione sacramēti. z vertat se cu-
facie z toto corpore versus altare.
Un̄ legīt de quodā sacerdote du-
legeret missam de brā virgine que
sic incipit. Salve sc̄a parēs z c. Et
ip̄e corp⁹ leuasset vidit ostiā puer-
sam in puez pulcherrimū. z brāz
virginē in dextera pte altaris fle-
xis genibz. z Gabrielē in alia par-
te adorās z dīcēs. Hic est q̄ celum
terrāq̄z regit in sc̄la sc̄loz. Nec ibi
Cum ḡceli dñā flexit sua genua ī
merito dīmittit pur⁹ hō in hac mī-
seria q̄ non flectat genua sua q̄n
adorat xp̄i sacramēta. q̄ ip̄e idēz
est q̄ fecit celū z terrā in secula. ip̄e
prim⁹ z nouissim⁹. Aug. in quodā
l̄ermōe. Quis nō adorat primū z

nouissimū. quasi dī. nemo audeat
hoc dīmittere. Reuera nemo au-
det nisi hō. Diabolus nō audeat dī-
mittere quādo nolā sacramēti au-
dit q̄n genua sua flectat si qua ha-
bet. vt sepe legīt ī miraculis d̄ cor-
pe xp̄i. sed miser hō p̄ nimia super-
bia q̄n videt corpus xp̄i audeat dī-
mittere q̄ nō flectat genua sua. s̄z
qd̄ ex hoc. Reuera q̄ hō peior est
dyabolo. q̄ minus honorat deuz
q̄ dyabolus. Et tantū de quarto
Quinto debet hō audiens missaz
se custodiri ab om̄i colloquio. Un̄
si necessariū habz loqui loquatur
breuiter z sūmisse vel exeat ecclīaz
q̄ diurnū colloquiū in ecclesia vt
in pluribz fit ex instigatiōe dyabo-
lica z p̄dīt om̄is gr̄a que impetrā-
da esset in missa Exemplū legitur
de quodā sacerdote quō dixit ma-
tri sue. Cum sis in breui mortu-
ra mater charissima put̄ intellexi
ex reuelatiōe diuina. vade z audi
missam p̄ salute aīe tue. Respon-
dit mater. Fili mi charissime plu-
res missas audiui ad honorē dei
Tunc sacerdos dixit matri sue.
Scio mater q̄ nunq̄z vnā missaz
audisti. sed cōfabulationibz z salu-
tationibz semper occupata fuisti.
sic temp⁹ male pdidisti. Propt̄-
rea suadeo tibi si vis missam tibi
valere nemini loquar neq̄ rīde-
as. sed dicas tuū Pat̄r n̄r. deuo-
tius q̄ p̄otes. Respondit mater.
Si salutationibz z colloquiōibz
nō responderē dicerēt me hoīes es-
se sup̄bā. R̄ndit filius. Ne cures
de hoībz sed de aīa tua. Factū est

Sermo

aut cum mater audiret missas; cum silentio vidit bufonē sedentē super scapulas suas. propterea ipsa territa orare non potuit. verūtamē in elevatione bufo cecidit et evanuit. Finita ergo missa mater dixit filio casum. Respondit filius. Diabolus fuit et voluit te terrere ut clamasses et rumorē in populo concitasses. et sic missam perdidisses. taceas cras similiter et illū malignū bene vinces. in crastino rediit bufo et giravit aurem mulieris per totā missam. Tercio die venit bufo quasi volens intrare in os mulieris et statim obturavit os suū et sudavit ex terrore magno magnū sudorē. Et post terciā missam abiit. et filio suo appares dixit. O quam bonū consiliū dedisti mihi fili mi. Reuera nisi illas tres missas audissem dānata fuisset. Sexto debet homo audiens missas manere quoadusque benedictio detur. quia benedictio quam sacerdos habet dare in fine missae significat benedictionē quam Christus summus sacerdos dabit omnibus electis in fine seculi. Cum autem illam obtinere volumus. istā negligere nō debemus. quia per illas istam mereri possumus. quod deus nos benedicat in presenti et liberet nos ab omni periculo imminenti. Unā legimus de quodā terrore petrarū qui cecidit de alto turri et saluus mansit vulnere letali. cum postea illi diceret. tu bene signasti te hodie. Ille respondens ait. immo bene signatus fui quia de illa manu qua consecratus est corpus Christi accepi bene

lxix

dictionem. et illam fidem semper habui quod illa die non possem periclitari quando missam audiui et benedictionem accepi. Et hec de illo. Unde dicit Lbryf. Deuota et totalis missarum audientia peccata diluit. gratiam impetrat. de periculo corporis et anime custodit. et fines bonum tribuit. In veteri testamento habemus quod patriarche habebant a deo potestatem benedicendi primogenitos suos. et illi dicebantur benedicti a domino. quia prosperum successum habebant in bonis temporalibus. Non igitur mirandum dicimus quod illi creduntur benedicti a deo qui cum deuotione expectant. et accipiunt benedictionem boni sacerdotis in templo qui potestatem habet in hoc quod minister est. sacerdos habet potestatem benedicendi panem purū et statim post efficit corpus Christi. Non mirū ergo quod melior et feliciores efficietur et beatiores. cui manu sacerdotis multa peccata delentur. Et tūc de vltima conditione vtili ecclesiam intranti et missam audienti. scilicet ut maneat quoadusque benedictio detur. Rogemus etc.

In natiuitate domini.

Sermo. lxxix

Armulus

natus est nobis. et filius datus est nobis cuius impiū super humerū eius. Esa. ix. Circa litterā breuiter est notandū quod in quolibet puero sunt aliquae proprietates quae con-

Bermo

lxix

rinent in his vñb. Sūt pueri pu
eri. pui paruisqz cibant. Currūt le
tant. cito dant cito pacificant. Et
hec oīa fuerūt in isto bñdicto pue
ro ihu cui⁹ natiuitatē nos hodie ce
lebram⁹. Primo em̄ puer est pu
rus ab oī inq̄namēto z nequicia
pcti. Et ideo puer dicit⁹ quasi pu
rus aer. sic iste bñdictus puer ihs
hodie nat⁹ est purissim⁹. qz ipe ita
clar⁹ est q in effigie sui corpis to
ta trinitas se speculat. Ideo gau
dere debēt oēs pctōres hodie ad
xpm currētes. vt ab ei⁹ puritate
oīs mūdēmur ab oīi macula
pctōz. Quia de ei⁹ puritate legit⁹
ipe est speculū sine macula z can
dor luc⁹ eterne. Nulla em̄ alia cau
sa erat xpo veniēdi ad terrā qz vt
pctōres saluaret. z ab originali pec
cato mūdaret gen⁹ humanū. Et
ergo ipe hebraice dictus est ihs. i.
saluator oīm seculorū. Ideo quo
tienscūqz pctōr verbū ppositū. scz
Paruulus nat⁹ est nobis audie
rit secuz accessum habeat ad ipm
qz ipse p̄stabit verā medicinā oīb
languentib. Scdo pueri sūt par
ui. i. humiles. Ratio est. qz q̄uis
magne nationis est puer inq̄tus
adhuc puer est. nihil tñ differt a
seruo cū sit dñs oīm. sic iste bñdi
ctus puer ihs hodie natus cum
sit dñs oīm. scz celestiū terrestriū
z infernorū. in hac sacra nocte fa
ctus est ita parū q de rege celoꝝ
factus est frater miseroꝝ peccato
rū. ad Phil. ij. Exinaniuit semet
ipm formā serui accipiēs. Et er
go paupes cū spūali gaudio chri

stum hodie accipiāt in cordis ho
spicio. Nā xps hodie in hunc mū
dū venit vt voluntarie paup̄ta
tis ostēderet dignitatē. Ideo ipse
instantū pauper fact⁹ est q ex ni
mia inopia z paup̄tate mater ei⁹
tantū non habuit q eū inuoluere
potuit. Et hoc xps fecit vt sua pau
pertate paupes ditaret z ī regno
celoꝝ collocaret. Vñ Matth. viij
Vulpes foueas habēt z volucres
celi nidos. filius aut̄ hoīs non ha
bet vbi caput suū reclinet. Et ido
quotiescūqz paupes audierint v
bū ppositū gaudere debent q chri
stus sua paup̄tate eos ditauit z ī
figno celoꝝ collocauit. Tercio pu
eri sunt multū pdigi z largi. quia
pro pomo vel piro darēt magnaz
massam auri si haberēt. sic iste bñ
dict⁹ puer ihs nat⁹ d̄ Maria v
gine est ita larg⁹ z liberalis q ipse
vult p exigua re. scz parua elemos
yna dare celestē thesaurum. Iste
thesaurus est valde preciosus. qā
multū care emptus est. Prio istū
thesaurū multū chare compauēc
sancti tres reges p̄ciosa munera
isti puero offerētes. Scdo sancti
apostoli oīa relinquētes p chri
sti nomine. vt heredes fierent ī do
mo dñi. Tercio Zacheus dans p
illo thesauro dimidiū bonoꝝ suo
rum. Luce. xix. Sed pro chdoloꝝ
a peccatoꝝ nec oīa nec dimidia
pars z quod peius est nec aliena.
que iniuste possident dant p illo.
Item dicit dñs. Si in alieno in
fideles fuistis. quod vestrū est quo
modo dabitis. Et quia iste thesau

Sermo

lxi

rus est ita leuiter cōparandus. iō omēs diuites pperent vt eū emāt suis elemosynis ab hoc puero cuius natiuitatē Esaias nobis innuat dicens. Paruulus nat⁹ est nobis zc. Quarto puer iratus cito pacificat⁹ p florē vel rosē ostensioē Sic iste benedictus puer ihs quotiescūq; offendit verbis vel factis si ostendit ei flos cōfessionis vel rosa vere satisfactōis statim obliuiscit⁹ iracūdiē sue. Et ideo gaudere debēt omēs qui se in hoc aduentu affixerūt vigilis. ieiunijs z orationib⁹. qz si hunc puer⁹ offenderūt ipm placāt p rosam sue penitētie hodie ei ostense. O qle gaudiū beatissima dei genitrix habuit in natiuitate sui dilectissimi fili⁹. Un legi⁹ q ex mero gaudio eum plus q̄scientes in hac sacra nocte deosculata fuit. de p̄sepio eum accepit. z iterū in p̄sepio posuit. dicens fm Ambro. Tu es deus meus. tu es creator me⁹. tu es dilectissim⁹ fili⁹ meus. z his dict⁹ posuit eū in p̄sepe. O q̄ delectabile ē hodie tractare de illo dulci z benedicto puero q̄ vbiq; duo colloquunt⁹ de eo semp vult esse corū tertius. Un legi⁹ exēplū q fuerūt due iuencule in quodā claustro multū sociales que ī hac sacra nocte intrauerūt quandā desertā domū illi⁹ claustrī post p̄mā missam portantes secū tres cussinos vt ī eis collationē haberent. z loquerent⁹ de isto puero iesu donec pulsaret⁹ ad scdāz missam. Querebat autem vna illaz aliā quare duos

cussinos haberet. z ipa tantū vnū Respondit aliā. Ego vnum illoz rū ponā in medio vt puer iesus d sup sedeat. qz ipse dicit. Ubi duo vel tres congregati sunt in nomine meo. ibi sum ego in medio eorum vt dicit euāgelista. Quid plura. Ipse iuencule due sederunt ī iocunditate magna talis collationis a festo natiuitatis christi vsq; ad festū natiuitatis sancti Johānis baptiste. non putantes interim spaciū duarum horarū fuisse Abbatissa vero z alie moniales erant multum perterite ignorantes vbi he due virgines māssissent Contigit q in vigilia Johannis. baptiste quidam bubulcus claustrum perambulare. z a casu ante hanc desertam domum. venit in qua vidit has duas puellas in magno gaudio positas perditas qz tamdiu. viditq; in earum medio quendam pulchrum paruulum positum super cussinū qui tacens statim indicauit abbatisse que secuta bubulcum vsq; ad domum illam. vidit hunc dilectum puerum quasi ludentem cum eis Unq; pre rubore abbatissam interrogarent verum pulsatum eēt ad secundam missam nihil aliud putantes q̄ per breue spaciū se fuisse illic. Respondit abbatissa considerans earum simplicitatem. Filie charissime cito pulsabitur ad secundam missam. sed vbi dimisistis puerum qui inter vos confederat. Cui ille cum iuramento dixerunt se nullum puerum

Sermo

lxx

earum p[er]sortio vidisse. Quib[us] illa ait Sorores mee nolite expausce re. Utiq[ue] in p[er]sortio vestro fuit pu er h[ic]sus quē vos nō vidist[is] licet ego vidi. q[uod] vos cōseruauit in tali gaudio a nocte natiuitat[is] xp̄i vsq[ue] ad vigiliā natiuitat[is] sancti Jo hānis baptiste. et eas cū sūma reuerētia vsq[ue] in mediū alia[rum] sororū duxit. et omnia que vidit ce teris enarravit. Igit[ur] fratres cha rissimi quociēscūq[ue] audierimus x̄bum p[ro]positū. sc[ilicet] Paruul[us] nat[us] est nobis. letari debem[us] eo q[uod] ip̄e pro nobis nasci voluit vt sua na tiuitate reduceret nos ad terrā p[ro]missiōis q[ue] est regnū celorum. Ad quā nos p[er]ducatur. rē.

In circūcisione dñi.

Sermo. lxx.

Est quam

impleri sunt dies octo vt circūcideret[ur] puer. rē. Lu. ij. In hoc euāgelio duo breuē sunt no tanda. Primo quare xp̄s voluit circūcidi. Secūdo que vtilitas pro ueniat hōi ex hoc nomine. Pri[mo] dicendū est q[uod] christus voluit cir cūcidi. p[ro]pter sex causas. Pri[mo] vt imple[re]t p[re]ceptū veter[is] testa mēti q[uod] erat tale. vt omnis ma sculus octauo die circūcideret[ur]. s[ed] quia xp̄s nō venit soluere legem sed adimplere. ideo voluit circū cidi. quia alias iudei potuissent dixisse q[uod] ip̄e esset leg[is] transgres sor. Secūdo vt ip̄e legē p[er]sonali ter approbaret quā moysi dedit. quia si xp̄s incircūcisus māssisset

iudei potuissent dixisse q[uod] ip̄e eoz patrib[us] dedisset legem quā ip̄e p[er]sonaliter nō approbaret. et q[uod] xp̄s hodie voluit circūcidi. Tercio vt oñderet iudeis se verū corpus as sumpsisse et non fantasticū. Si ei xp̄s incircūcisus māssisset et san guinem nō fudisset iudei potuis sent dixisse q[uod] ip̄e corpus fanta sticū assumpsisset q[uod] sanguinem nō posset emittere. et vt xp̄s erro rem hunc remoueret circūcidi voluit. Quarto xp̄us circūcidi voluit rōne iudeoz. quia si incir cūcisus māssisset iudei potuissent dixisse q[uod] xp̄s esset dissimilis eoz patribus. et ob hanc causam chri stus circūcidi voluit ne iudei per hoc potuissent se excusare et ei prohibere ne eoz synagogam intraret. Quinto ip̄e voluit circū cidi ratione dyaboli. sc[ilicet] vt sic dy abolo celaretur misteriu[m] incarna tionis. h[ic]esu christi. Quia circum cisio tantu[m] valuit sicut modo ba ptismus. i. q[uod] iudei per circūci sionem liberabant[ur] ab originali peccato quod modo abluir[etur] in ba ptismo. excellit tamen baptis[m] circūcisione in vno. q[uia] homo per baptismu[m] potest puenire ad regnu[m] celorum quod nulli con cessum erat per circūcisionem Ideo christus voluit circūcidi quia si incircūcisus permansisset tunc dyabolo ex hoc constaret q[uod] ip̄e natus esset qui euz depreda ret. Sexto ratione nostri. et hoc duplici[ter]. Pri[mo] nostra infirmi tas erat tam ignominiosa q[uod] eu[angel]i

1°
quare x̄p[us] voluit
circūcidi

2°

6°

rari non potuit. nisi prius essem?
 balneari reguli sanguine ideo ipse
 motus misericordia fraterne dile
 ctionis videns quod aliud non pos
 semus habere remedium. ipse ho
 die pro nobis emisit sanguinem
 suum. ut in eo balneari munda
 remur ab omnibus inquinamen
 tis. Secundo. quia omnis chri
 sti actio est nostra instructio. er
 go christus circumcidi voluit. ut
 ipse nos doceret in hoc quod nos cir
 cumcideremus spiritualiter omnia
 membra nostra causa dei. et pro sa
 lute animarum nostrarum. Ideo pri
 mo debemus circumcidere oculos
 nostros ne videant quod sit illicitum.
 nec concupiscant. Matth. v. Omnis qui
 viderit mulierem. ad concupiscendum
 et. Et sicut peccatum est inspicere
 mulierem ad concupiscendum eam.
 sic etiam peccatum est quod mulier se
 ornata ostendit ut concupiscatur.
 quia particeps est omnium peccatorum
 que inde proveniunt nam agens et
 consentiens pari pena puniuntur.
 Secundo debemus circumcidere
 nostrum os ab omnibus viciis nocivis
 et ociosis. quod si non fecerimus.
 sine dubio in die iudicii de illis
 reddemus rationem coram summo
 iudice. Matth. xij. De omni verbo
 ocioso quod locuti fuerint homines
 et. Item in circumcisione oris tria
 sunt attendenda. Primum ut homo
 in ore suo habeat pauca verba.
 quia etiam in multiloquio deest
 sapientia. Secundo ut verba que
 profert aliquis sint vera. quia di
 citur Sap. i. Os quod mentitur

occidit animam. Tercio ut illa verba
 que profert aliquis sint utilia. scilicet
 ut quodcumque homo loquitur sit in
 laudem dei et salutem anime. quia
 quando homo verbis suis non potest
 prodesse tunc iubetur silere. Tercio
 debemus circumcidere cor nostrum
 ab omnibus malis et peruersis cogitationibus
 que homines a deo separant. Quarto
 debemus circumcidere manus nostras
 ne per eas attrahamus nobis illicita
 per usuram. furtum vel rapinam acquisita.
 quia secundum Augustinum. Peccatum non
 dimittitur nisi ablatus restituatur.
 Quinto debemus circumcidere pedes
 nostros de omnibus illicitis gressibus.
 scilicet fornicationum. taxillantiu.
 adulterij. et. et per consequens omnia
 alia membra circumcidere debemus
 per que detrimentum anime pati possumus
 in die iudicii. Non tamen hec membra
 circumcidere debemus sed etiam abscindere
 et a nobis purgare debemus. Unde in euangelio
 Mat. xviij. Si scandalisaverit te pes tuus
 abscide eum et purgare abscide te.
 quia melius est tibi ad vitam ingredi debilem
 et claudum quam duas manus habere et.
 et ideo Christus voluit circumcidi corporalem
 ter. ut nos in omnibus membris nostris
 circumcidamus nos spiritualiter. et in
 signum huius ut sumus memores
 passionis domini nostri ihesu christi
 Quare dixi verbum propositum. scilicet.
 Postquam impleri sunt dies octo. Item
 debemus scire quod christus pro nobis
 sanguinem suum quinq; ulcibus fudit.
 Primo hodie nam die in circumcisione.
 Secundo in orto.

Sermo

lxx

qñ adorauit patrē suū celestes dī.
 *Pat si possibile ē zc. z sic ex nimio
 terrore fact⁹ est sudor eius tanq̃
 gutte sanguis in terrā decurrētis
 Tercio in flagellatōe. qz ipse erat
 a iudeis ad columnā ligat⁹. in q̃
 erat tñ flagellat⁹ qz acies acus ef-
 figiet tot⁹ iam corpis sane z ille se
 nō potuit supponi. Quarto in af-
 fectione crucis. in q̃ corp⁹ suū ita
 erat extēsum qz oēs ei⁹ vene erant
 disrumpre. p̃s. Dinūcrauerūt om̃ia
 ossa mea. Quinto in lateris aptō-
 ne. de q̃ exiuit sanguis z aq̃ in re-
 missionē oīm pctōz. In signū hu-
 ius p̃sbiter in missā vertit se qñq̃
 es ad ppl̃m vt eū incitet ad memo-
 riā dñice passiōis. vt. s. hō suo cre-
 atori regratiet de tali bñficio. Se-
 cundo notandū qz homī puenit
 multiplex vtilitas ex vocabulo hu-
 ius nois ihs. Primo qz hoc no-
 mē fortificat nos in ñris tribula-
 tionibus z aduersis. De hoc habet
 exemplū in legenda scrī Ignaci
 vbi legit qz cum impator Traya-
 nus eū plūbaris cedi iussisset. la-
 tera ei⁹ cōbussisset. nec nō ābula-
 re eum fecisset sup prunas. Igna-
 cius in tot tormētis nūq̃ cessauit
 ab inuocatōe hui⁹ dulcissimi no-
 minis a quo tortores mirati int̃-
 rogauerūt eum cur toties replica-
 ret h̃ nomē ihs. Quib⁹ ait. hoc no-
 mē scriptū est in corde meo ergo
 ab inuocatōe nequeo cessare. qā
 p̃stat mibi refrigeriū i meis gūsti-
 mis tormētis. Cūqz igit Ignaci-
 us obiret. tortores memores sūt
 verbī illius z cor eius euellerunt.

z scindentes p mediū inuenerunt
 in eo aureis litteris scriptum hoc
 dulce nomē ihs. Uñ ex hoc pluri-
 mi crediderūt. Scdo p hoc dulce
 nomē cecis datū est lumē z clau-
 dis gressus. vt pz in actib⁹ apo-
 stolorū vbi legit qz cum claud⁹ q̃
 dam in hieru salē peteret elemosy-
 nā ab introcuntib⁹ in templū. cō-
 tigit Petrū z Johē ibi ascende-
 re. q̃ cum ab eis aliqd peteret. Re-
 spondit Petrus. Aurū z argentū
 nō est mibi qd autē habeo tibi do-
 i noīe dñi ñri ihu xpī surge z abu-
 la q̃ cōtinuo surrexit sanus z am-
 bulauit. Tercio hoc dulce nomē
 ihs liberat hoīem a peccatis quia
 ihs dicit saluator. naz p illud no-
 men accipim⁹ remissionē pctōruz
 Augu. Quid est ihs nisi saluator
 Ergo bone ihu propter teipsum
 esto mibi ihs. i. saluator. Noli dñe
 sic attēdere ad malum meum vt
 obliuiscaris nomē tuū. Quarto
 vltimo hoc nomē ihs adiuuat ho-
 minē ptra insule⁹ demonū de vir-
 tute hui⁹ melliflui nomis dicit pe-
 trus rauenensis. Hoc nomē ihs
 dedit cecis visum. claudis gressū
 mortis sermonē z mortuis vitā. to-
 tamqz potestātē dyaboli vire⁹. hu-
 ius dulcissimi nominis effugauit
 de obsessis cor p̃b⁹. Q̃ aut hoc no-
 mē benedictū ihs adiuuet hoīem
 ptra insule⁹ demonū. hoc pz. Exē-
 plū legit cum br̃is Patricius p̃-
 dicaret per biberniā rogauit do-
 minū vt ostenderet aliqd signum
 p quod hoies territi agerēt pñiaz.
 z certe apparuit puteus maxim⁹

2m p̃le

Sermo

Reuelatū est ei q̄ ibi esset locus purgatorij. in quē si aliq̄s descēdere vellet p̄ pc̄is suis alia sibi non restaret pena. Qd̄ audientes mlti ingrediebant q̄ nūq̄ sunt reuersi. Erat ibi q̄dam nobilis noīe nicolaus q̄ in hūc puteū descēdere voluit p̄pter mltitudinē pc̄oz suoz ne in aliū veniret locū tormentoz. Ecce hic inuenit in via q̄dam oratoriū albis monachis repletū q̄ dixerūt. Esto cōstans qz multa tēptamēta sustinebis. et q̄ q̄rienscūqz senseris te afflictū prius clama. Adiuua me dñe iesu xpe z miserere mei z statim adiuuabit. Cūqz ab eis pcessisset subito demōes tanqz bestie sibi occurrerūt mugietes cōtra eū. Tūc ait. Adiuua me dñe ihu xpe z miserere mei. z sic euasit a bestiis. Ab inde autē p̄grediēs vidit magnus ignē in quē cū ipe p̄ demones p̄iectus fuisset subito clamauit. et statim ignis extinc⁹ est. pcedens vltra vidit p̄ fundū puteū de q̄ exiit fumus sulphureus z clamor maxim⁹ in quē cū ipe p̄iect⁹ fuisset clamauit vt sup̄. z statim liberatus est. Tandē vidit quēdā striccum pontē sub quo fluuī⁹ currebat igneus quez cū transire deberet. a demonib⁹ est in eo tractus p̄ pedes. q̄re statim clamauit. sic p̄ auxiliū hui⁹ bñdicti noīis vltra pontē puenit vsqz ad q̄ndā cāpuz mira suauitate floz decoratū. viditqz in eo duos iuuenes albis vestitos q̄ eū duxerūt in q̄ndam ciuitatē quā paradisum dixerūt. Iste Nicolaus rediēs ad vitā p̄ spā

lxxi

cium pacta pnia. p̄ b̄ benedictus nomē ihs in paradisu pueit. Ad qd̄ nos. zc.

In Eph̄ia dñi.

Sermo. lxxi.

Ubi est qui

natus est rex iudeoz et stellā vidim⁹ in oriente

Mat. ij. In v̄bis huius euāgelij breuiter tria sunt notanda. s. v̄a incarnatio filij dei viui. Secundo noue stelle apparitio. Tercio deuota regū adoratio. Primū ibi Ubi est. zc. scdm̄ ibi. eius stellā vidimus. zc. tertiu ibi. venim⁹ cum munerib⁹ adorare eū. Prio notare debem⁹ verā incarnatiōez dñi nri iesu xpi ex h̄ q̄ h̄i tres reges a tā remot⁹ p̄tib⁹ ducti p̄ hāc stellā venerūt ab oriēte vt hūc puez viderēt z eū adorarēt. qz nō est mirandum q̄ illi q̄ p̄ scōs āgelos suam natiuitatē mdo notificauit z pastorib⁹ in iudea sup̄ gregē suū vigilātib⁹. si idem eandē incarnatiōē p̄ stellā oñdit magi in oriēte. qz ap̄d deū nihil ip̄sibile est. licz h̄i ad huc gētiles erant z pagani tñ cognouerūt q̄ tale signū esset magni regis. iō qñ ip̄i venerūt in hierl̄z ex maḡ cordis desiderio. dixerūt v̄bū p̄positū. Ubi est q̄ natus est. zc. Scdo notat noue stelle apparitio in h̄ q̄ reges dixerunt ad herodē. Vidim⁹ stellā ei⁹ in oriente. Un̄ notādus q̄ hec stella d̄r noua p̄p̄ q̄nqz. Nam alie stelle create sūt in initio creatiōis mdi. hec autē in die natiuitatis de nouo z ex nihilo creata ē. Scdo hec stella diferebat ab alijs i forma qz hec stel

Sermo

lxi

la p̄ferebat in se formā pueri ba-
iulāt crucē ī hūer̄ sic ait. Criso.
Tertio ī sp̄dore. qz cū oēs alie stel-
le lucerēt. istos tñ tres magos du-
cere nō poterāt sic ista. Quarto ī
trāsitu. qz cū oēs stelle ī firmamē-
to sint fixe. b̄ erat ī aere circa trāz
al̄s ei ip̄a n̄ potuiss̄ ip̄is maḡ vi-
am demōstrasse. Quinto ī officio.
qz cū alie stelle manifestēt noctes
hec erat ad manifestandū x̄m diē
s. x̄pm q̄ ē sol iusticie. Qual̄r at ac-
cidit q̄ isti tres reges hāc stellā vi-
derūt ī nocte natiuitat̄ x̄pi breui-
ter audier̄. Diē ei Cris̄. q̄ qdā in-
spectores secretor̄ z astronimi sic
crāt isti tres reges elegerūt de se-
ip̄is. xij. z si q̄s eor̄ moriebat̄. tē fi-
lius illi⁹ aut aliq̄s p̄pinqz suor̄
in loco illi⁹ d̄fūcti sustinebat̄. Nū-
q̄ singul̄ ānis ascēderūt sup̄ mon-
tes victorialē z tribz diebz z nocti-
bz ibi morātes laudabāt z exora-
bāt deū vt eis oñderet illā stellā
quā Balaā p̄pha p̄dixerat. Qua-
dā ḡ vice. s. ī nocte natiuitat̄ dñi
n̄rī ihu x̄pi siue ī diē dñi sic ibi ma-
nerēt stella qdā ad eos venit sup̄
mōtē q̄ hēbat formā cuiusdā pul-
chri pueri ī cui⁹ capite crux splēde-
bat. q̄ magos allocuta ē dicens.
Ite. velocit̄ in trā iudā z ibi regē
natū inueniet̄. Tunc illi p̄tinuo
ire ceperūt ab oriēte vsqz in meri-
diē z b̄ in dromedar̄is q̄ tñ ābu-
lant in vna diē q̄ntū equ⁹ ī tribz.
Credēdū ē at q̄ h̄i tres nō vene-
rūt ex vna regiōe. z iō singlariter
ābulauerūt. cūqz vn⁹ alteri ī via
a casu obuiaret. Lepeit singl̄i in-
q̄rere de q̄ terra ess̄ alē. z dixerūt

de hac stella. s. q̄l̄r possent inueni-
eū c⁹ stellā viderāt ī regiōe. Dixit
qz vn⁹ illoz. Ego scio q̄ herodes
rex ierosolimitāor̄ duxit sibi vxorē
de regali p̄genie. igit̄ ip̄m vi-
sitem⁹ Lūqz venissēt ad Herodē
ip̄i dixerūt vbi p̄positū. Ubi ē q̄
nat⁹ ē rex. zc. Qd̄ audier̄ herodes
f̄bat⁹ ē valde z tota hierosolia cū
illo. Lōuocat̄qz scrib̄ z p̄ncipi-
bus iudeor̄ sciscitabat̄ ab eis vbi
x̄ps nasceret̄. At illi dixerūt in berb-
leez iuda. Sic ei sc̄ptū ē. Quo au-
dito dixit herodes maḡ. Ite z di-
ligent̄ q̄rite de b̄ p̄uero. z cū inue-
nerit̄ renūciate mihi vt z ego ve-
niēs adorem euz. Hoc at dicebat
fraudulēter vt si sciret vbi puer
eēt nat⁹ q̄ ip̄m occideret. Ill̄ aut̄
absc̄tib⁹ stella quā p̄diderāt añce-
bat eos vsqz dū veniēs staret sup̄
vbi erat puer. Vidētes at stellam
magi gauisi s̄ gaudio magno. et
intrātes domū iuenerūt puez cū
maria m̄re ei⁹. z p̄cidētes adora-
uerūt eū. Tertio notat̄ deuota re-
gū adoratio nec nō eor̄ collatio ī
b̄ qd̄ d̄z. z venim⁹. zc. Un̄ notādū
q̄ q̄libet istoꝝ regū ap̄t̄ thesaur̄
suis dño obtulit oblatōez singul̄
larē z vniuersalē. Nā p̄m⁹ rex ob-
tulit dco aur̄ ali⁹ tb⁹. terti⁹ mir-
rā. Igit̄ k̄m̄ si tales pagani obtu-
lerūt dño tā p̄ciosa mūera. multo
maḡ nos xp̄iani offerre debem⁹
mūera mltū p̄ciosiora. Ruz aut̄
offerredco sp̄ualit̄ nihil aliud ē q̄
purā p̄fessioez de oib⁹ p̄cis n̄ris
facere. z q̄ nō vult offerre talī mō
offerat mirrā p̄ quā significat̄ va-
p̄ritio. Mirra ī se mltū ē amara

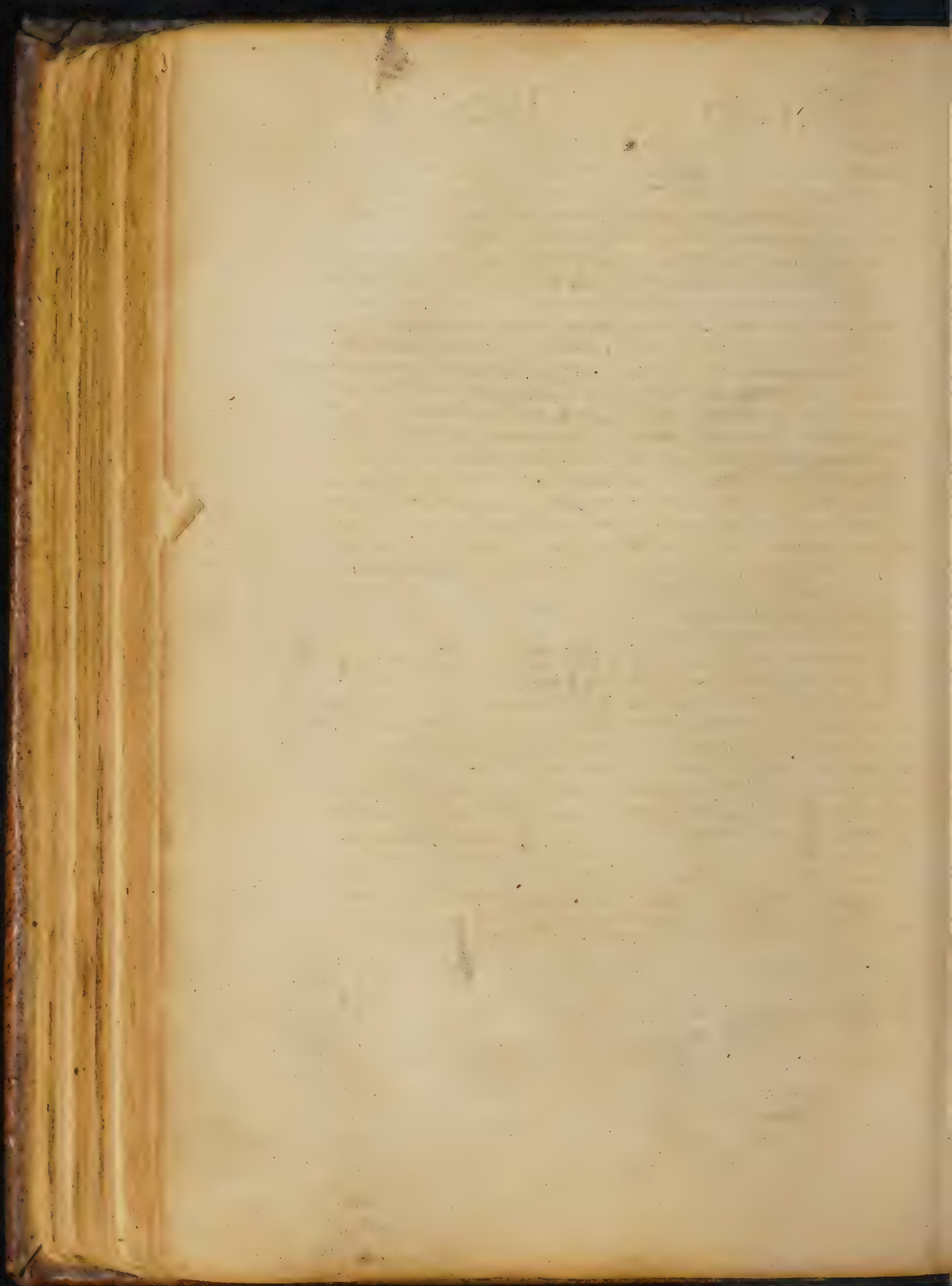
Sermo

lxxi

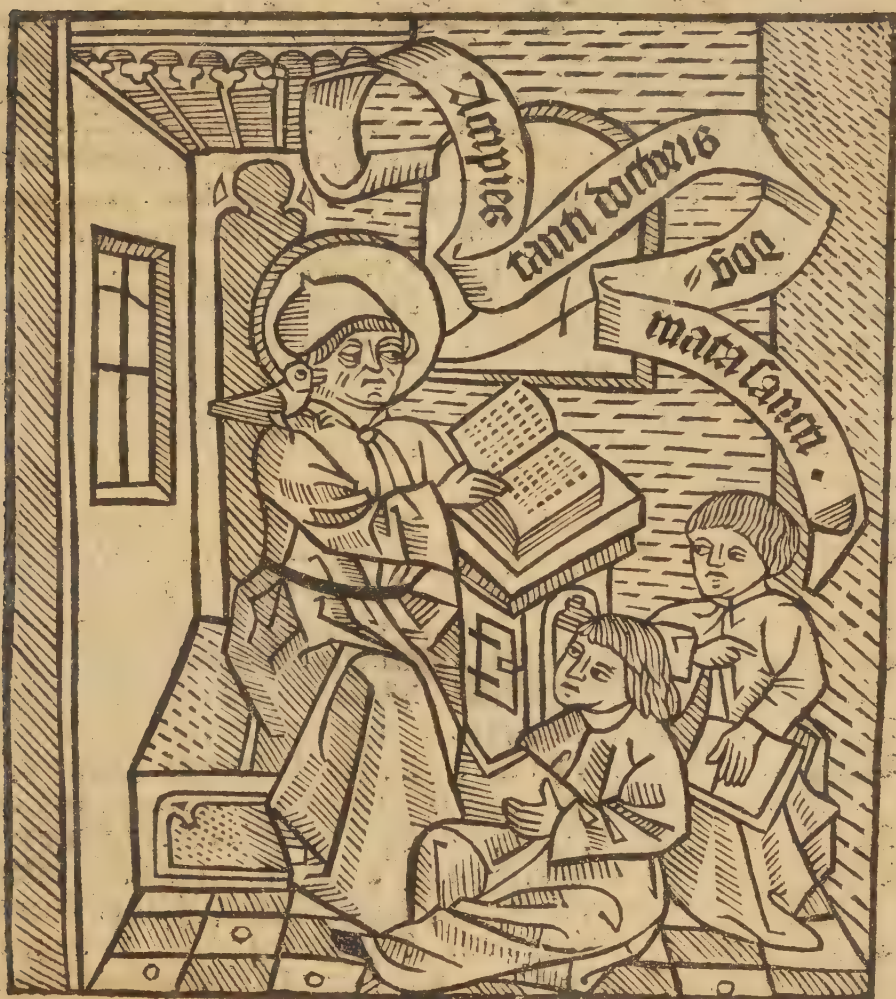
et posita iuxta corp⁹ mortuū nō p
mittit illud corrodia vmbis nec
corp⁹ putrescere. Sic vā p⁹ritio d
pellit ab hoīe oēm fetorem p⁹ctōz
nec sinit vmes. i. demōes. corp⁹. i.
aīaz corrodere. Sequit^r ig. t^r de thure
Thus enī cū icēdit mittit fumus
ad supiora. z significat oīoēz mū/
dā p⁹pt^r delectatōz odor. z h⁹ thus
offerre deo dēm⁹ cū auro p⁹fessiois
z mirra v⁹ p⁹ritōis. si irā dei pla/
care volum⁹. Si aut^m volū⁹ vt fu/
mus n⁹re oīonis veniat an⁹ p⁹spe/
ctū altissimi. tūc faciam⁹ ei duas
alas. i. ieiunū z elemosynam. sic
dicit Chri⁹. q⁹ fum⁹ deuote oīonis
ab his ducit an⁹ p⁹spectū dei z p⁹cu/
rat vt dñs n⁹ ihs xps exaudiat et
fontē sue mīscēde stillare faciat su/
p⁹ p⁹ctōrem. Hoc p⁹tz. // Exēplū le
git in gestis Romanoz q⁹ in iu/
dea erat qdā mons magn⁹ z alt⁹.
in cui⁹ sup⁹ficie erat qdā fons de q⁹
exibāt riuuli aq⁹z ad irrigādū to/
tā terrā in circuitu vallū. Contu/
git aut^m aliquādo q⁹ terra p⁹pter ari/
ditatē aqua indigeret. z tūc habi/
tatores miserūt quādā pulcerrī/
mā virginē cum quodā seruo. vt
hi corā fonte dulcē cātaret. Quo
facto fons ille ex tenere vginis vo/
ce mor⁹ statim emisit riuulos su/
os ad irrigandū terrā illā q⁹trū ne/
cesse erat. Per hūc montē magnū
intelligo celū. p⁹ fontē deū oīpotē/
tē. i. xpm intelligere debem⁹. p⁹a/
quā dei mīam. hitatores vallium
oīne genus hūanū qd indiget dei
mīa p⁹ puellā cū socio siue suo ipa
oīo deuota cū ieiunio z elemosy

na significat. Ut g⁹ terre n⁹re p⁹scē/
tie irrigent^r p⁹ riuulos mīe dei z ei⁹
g⁹re. necesse habem⁹ vt hanc puel
lam. s. deuote oīonis mittamus.
vt cantet corā fonte. i. xpo qui est
fons viuus hoc carmē humile. s.
Misere mei de⁹ zc. Et sine du
bio fons iste viuus xps ihs vult
humectare terram noīre consciē
tie riuulis sue mīsericordie z gra/
tie. q⁹z fm p⁹s. Cor p⁹rituz z humi/
liatū deus nō despiciet. Rogem⁹
g⁹ dñm vt ei hodie cum istis trib⁹
regibus munera nostra p⁹ciosa. s.
aurum pure confessionis. z mir/
ram vere cōtritionis. z thus de/
uote orationis offerre valeamus
vt euz eo eternaliter viuere impe/
tremus. Quod nobis ille conce/
dat qui sine fine viuit z regnat.

Ad laudem z
honorē omnipotentis dei vginisq⁹
matris eius gloriose necnon vti/
litatem totius ecclie finiunt ser/
mones notabiles quāq⁹ breues
Dormi secure intitulari Impressi
in Nagenow. Anno domini. M
cccc. xciij. q⁹rto idus Januarias.

Sermones de sanctis Dormi secure

Tabula

Iron ho

noratus ē a dñō tri/
pliciter. ser. xxiij. Z

Ablata iniuste restitunt a passo
tormentum. sermo. xlvj. N

Abundantia sine aduersitate ma
lum signū est. sermo. iij. p

Abundantia rerū tpaliū est peri/
culum castitat. sermo. lxxj. D

Acerbitas passionis christi in tri
bus consistit. sermo. j. S

Adaz infirmat z morit. f. xxiij. L

Aduersari⁹ noster quō pfecte vin
citur. ser. xlv. J et ser. lxiij. U

Agēs oē agit ppe finē. f. liij. i pn.

Agnēs triplr cōmēdat a xpo suo
dilecto. sermo. xij. O

Alb⁹ color intelligit viginalis pu
ritas. sermone. lix. B

Amor quō describit. ser. ij. añ 2

Amor dei nūqz ē ociosus. f. iij. L

Amor est virtus transformatiua
amant in amatū. ser. lviij. Z

Ambrosi⁹ cōmēdat. ser. iij. p to.

Amicitia stabilis z vera valde ra
ro inuenit in mūdo. ser. xxvj. N

Amicitia ē aioz societas. f. xij. i p.

Amicitia maxie est bonoz z iusto
rum. sermone. lxiij. in pn.

Andreas pcpit demōibz. ser. j. D

Angelus loquebat ad aures am
brosij pdicantis sermo. iij. B

Angelus rñdit gregorio missam
celebranti sermo. xvij. Q

Angeli aliqn assumūt corpa z de
ponunt ea rursus ser. xix. Z

Angeloz bonoz et maloz pprie
tas. sermo. xxxv. S

Angeloz i infimo choro z i alijs
choris officiū. ser. xlix. p torum

Angelus dñi dedicauit tēplū qdā
dam. sermone. l. L

Angelis laudē z bonorē ipendere
dēm⁹ mltiplici rōne. f. lviij. N.

Angeli custodiūt hoiez triplr. ibi.

Angeli exercēt triplex ministeriū
circa nos sermone. lviij. S

Animas de⁹ de nihilo creat cor/
poribz infundendo. f. viij. X

Anime decedētes de hac vita q/
druplicem viā ibunt. ser. xxx. E

Anime in purgatorio sunt in tri/
plici tribulatione. Ibidem

Anime in inferno clamant ve ve
ve. sermo. xxx. in fine.

Animabz in celo dabunt tria do/
na. sermo. xxx. in fi.

Aie q indulgeāt nris suffragijs
ohdit in quadā visione. f. lxi. N

Animas defunctorū quō iuuare
possum⁹ sermone. lxi. in fine

Anime in purgatorio flent dolēt
egrotāt quare z qualr. f. lxx. P

Anime de purgatorio liberantur
oñonibz z elemosynis z hoc ha
bet in quadā historia. f. lxx. P

Animal bñs mediocre cor ē ma/
gnanimum z audax. ser. xxi. N

Animal habens magnum cor est
timidum ibidem.

Annūciatiōis die reuolut. xxxiij
annis eodez die fuit sexta feria

in qua xps passus est. f. xix. U

Antichristi simulatio z mors ser
mone. lviij. R

Apis cōditiones naturales no/
tant. ser. iij. p torum

Apum ingressus in os ambrosij
quid ptendebat. ser. iij. A

Apes fecerunt corpi christi de ce
ra altare campanā cuz campa

Tabula

nili. sermo. lxxviiij. M
 Appariciones decem dñi post re-
 surrectionem. ser. xxxij. A
 Apparicio sancti michaelis. ser/
 mone. lviij. T z M
 Apparēt angeli tripliciter homi-
 nibz apparuerūt. ser. lviij. in fi.
 Apostolorz pfectio in quo consi-
 stat. sermo. xxxvj. O
 Apostoli z martyres in corpe po-
 siti z eruti corpe p hominibus
 orare pnt z potuerūt. f. xliiij. F
 Aquila habet tres conditiones.
 sermone. x. U
 Arbitrabat paulus oia vt sterco-
 ra ppter tria. ser. xliij. L
 Ascendit dñs gloriose quadrupli-
 citer. sermo. xxxij. N
 Ascendenti modus quadruplex
 sermone. xxxij. O
 Assumpta est maria quadrupli-
 citer. ser. lxxviij. O
 Assumpta est maria corpe et aia
 sicut pie credit ecclia. f. xlvij. O
 Austeritas vite sancte iobis bap-
 tiste ostēdit triplr. f. xxxviij. S
 Augustin⁹ doctor cōmendat ser-
 mone. lviij. p totum.

Sculo san

cti petri suscitatur ē mor-
 tuus qdam. f. xxxviij. v
 Baculus helizei significat sanctā
 crucem. ser. lvi. v
 Baculus dauid quo deiecit phi-
 listeum signat sanctam crucez
 sermone. lvi. A
 Baptismus est necessarius. ser/
 mone. xxxij. J
 Baptismus est ianua omniū sa-
 cramentoz. ser. lxxviij. J

Baptismus valet ptra peccatuz
 originale. penitencia ptra pec-
 catum actuale. ser. lxxviij. L
 Barbara habuit tria in se que se-
 cerunt eam spiritualiter pul-
 chram. sermone. ij. L
 Bartholomei apli forma et vita
 sermone. l. B z deinceps
 Barnabas fuit vn⁹ de. lxxij. disci-
 pulis dñi. ser. lvi. B
 Bellare siue plari debet spūalis
 pugil xpī ptra qnqz. ser. xx. F
 Bellum viriliter aggressum pa-
 rat victoriam. ser. xlv. J
 Bñdictionē diuinā homo psequi-
 tur ppter tria. ser. iij. U
 Benedictio symeonis qualis fue-
 rit. ser. xv. S
 Bonis bona creata sunt sermo/
 ne. lxx. in pñci.
 Bonum qto cōmuni⁹ tanto di-
 uinius. ser. lxx. in pñci.

Impane

pulsant ideo. f. xxiij. S
 Landelaria appellat
 festū purificationis. ser. xv. N
 Lara dicit agnes fm tres grad⁹
 compactionis. ser. xxiij. O
 Caritas dat intelligit p lumen
 ignis. ser. vi. O
 Caritas spūsancti facit ppter xpm
 omnia aduersa viriliter susti-
 nere. sermo. ix. F
 Caritas sincera. sermo. x. P
 Caritas facit hominez pulchru
 sermone. xxiij. S
 Castitas perfecta que sit. sermo/
 ne. iij. Z et ser. xxviij. S
 Castitas facit hoīem pulchru et
 formosum. ser. xxiij. S A z

Tabula

Castitas et puritas spiritualiter signi-
 ficat per veneremur. sermo. lxiij. Z
 Castitas inter tria solet periclitari
 Lathedra dignitas. sermo. lxxvj. D
 tis triplex. sermo. xvj. Z
 Cecilia compatitur lilio propter tres adi-
 tiones ipsius lili. sermo. lxxv. D
 Celicus color intelligitur feruens
 desiderium celestis glorie. ser. lix. B
 Cereus mirabilis sanat diuer-
 sas egritudines. ser. xv. N
 Circularis figura habet tria que dicitur ha-
 bere sacerdotes. sermo. xvj. y
 Circulus quilibet siue celum cuiuslibet
 planete quantum spacium habeat.
 Cicatrices vulnerum. ser. xxxij. U
 cur dominus reseruauit. xxxij. S
 Cognitio omnis fit per similitudi-
 nem. sermo. lxxv. in pñ.
 Chori angelorum describuntur. sermo.
 xxxij. post X usque in fi.
 Color viridis albus et celicus quod si-
 gnificent. sermo. lix. B
 Comedant tres species in veteri
 testamento propter virginatē et puritatem
 Concauit maria in sua. ser. x. D
 assumptione angelus de suis vir-
 tutibus et perfectionibus. ser. xlix. p. to.
 Conceptio marie facta sine origina-
 li peccato probatur. sermo. v. p. totum.
 Confessio fidei quantum mūdet. ser. ij. Z
 Confessio peccatorum qualis esse de-
 beat. sermone. xxvj. D
 Confessio cum correctione est fons
 qui lauat. sermo. xxix. B
 Confessorum perfectio in quo consistat
 sermo. xxxvj. P. §. quarto.
 Confiteri diuersimode integre utile est pro-
 pter quatuor. sermo. lxxvj. k
 Confidentia firme spei. ser. ij. M
 Confirmatio est sacramentum per quod gratia que

datur in baptismo confirmatur. ser. lxxvj. J
 Conformitas et similitudo sancti andree
 cum christo ostenditur triplici. sermo. j. in pñ.
 Confortauit deus beatus stephanum
 quinque rebus. sermo. ix. B
 Confortant angeli hominem in bo-
 no ut perseueret. sermo. lxxvj. S
 Consecrata est domus dei ad quatuor-
 tuor officia. sermo. lxxvij. Z
 Consolatio magis peccatorum. ser. xxvj. i. fi
 Consuetudo laudabilis et bona de
 iure et merito est obseruanda. ser.
 Continentia optime. xv. in pñ.
 disponit hominem. sermo. lxxvj. y
 Contritio qua quatuor debet ha-
 bere. sermone. xxvj. P
 Conuersio sancti pauli. ser. xiiij. U
 Cor debet mundari tribus scobis.
 sermo. xxix. B
 Corona triplex. sermo. ix. Z. §. vii
 notandum.
 Corona clericorum vñ sumpsit exor-
 dium et quod significet. ser. xvj. X
 Corpora sanctorum plurimum sunt re-
 uerenda et quare. ser. lix. Z
 Corporis christi sumptio quid operetur
 in homine. ser. lxxix. D
 Corpus christi quod digne accipe volunt
 quatuor debent facere. ser. lxxix. post
 Crux quare deferretur modum.
 in processione. sermo. xxij. S
 Crux christi que operata sit. ser. xxij. i. pñ.
 Crux sancta est inuenta per tria si-
 gna ostensionis. ser. xxij. L
 Crux sancta est facta ex quatuor
 lignis. sermo. xxij. D
 Crux sancta in tribus locis est exal-
 tata. sermo. lv. p. totum.
 Crux sancta exaltata est in ecclesia
 propter tria. sermo. lv. E
 Cursus sancti pauli. ser. xiiij. A

Tabula

Quid pec

cavit pccō luxurie z ho
micidij. f. lvi. J

Declinare a malo facit hoiez p se/
qui diuinā bñdictionē. f. iij. U

Decollatio sci Johis bap. q̄dru/
plici cā instituta est ser. liij. M

Dedicatio dz q̄daz noie solēnitas
sci michaelis. q̄re f. lviij. R

Dedit laurenci⁹ thesaurū triplr.
Delicie electoz z spēalr (f. xlv. B

Virginū p̄sistūt in tribu. f. xij. Z

Demon in specie mulieris nittit
temptare q̄ndam ep̄m. ser. k

Demon occidit hoiez q̄ volūtate
ei⁹ voluit p̄ficere fmo. xij. Q

Demonis ē mala suggere nostrū
est nō p̄sentire. fmo. xlv. J

Demon nullus p̄stare poterit
vbi signū crucis fuerit. f. lv. A

Desiderabāt patres re. test. redē/
Desideria scā di (prozē. f. xix. U

latione crescūt. fmo. xxxij. L

De⁹ pōt facere hominē quattuor
modis. fmo. viij. y

Deus nō pōt diligi sine p̄rio. nec
prim⁹ sine deo fmo. xij. O

De⁹ est cā oīs creature fm tripli/
cez rōnē causalitatē. f. xxxiij. B

De⁹ ē finis deside. no. f. lxij. in p̄n

Die natiuitatē christi tres soles
apparuerūt in oriēte f. viij. L

Digit⁹ iohis bap. quo dñm oñdit
cōburi nō potuit. f. liij. O

Dignitas scōz mul. oñdit f. lxj. Z

Dilexit maria magdalena xp̄s f3
triplicē statū fmo. xlv. p totum

Dilectionē triplicē hūit sc̄us lu/
Diligi dz q̄s pp̄t (cas f. lviij. X

ser q̄ in eo esse dñt ser. lxvj. X

Disputatio iusticie cū mīa f. xix. U

Diuites q̄ nō largiunt paupibz si
milant arene fmo. xlv. B

Docuit xp̄s tres lectōes in cruce
Docuit xp̄s p̄ficientes (ser. lv. y

tria. sermo. lv. y

Doctor bonus dz h̄re tria f. xviij.

Doctrina beati petri fuit (in p̄n
tota trinitate. ser. xvj. Z

Doctrina nlla melior nisi vbi spi
ritussc̄us doctor adest. f. xviij. P

Dolor pcc̄i dz esse in p̄tritiōe. ser.

Dolor peccati q̄stus ēē (xxvij. P

debeat f̄mone. xxix. D

Dolores acriores demonū. xxix. B

Dolens de vno z aliud cōmittēs
cui assimile f̄ ser. xxvij. Q

Dom⁹ dei est triplex. f. lxviij. Z

Domus dei p̄secrata est ad quat
tuor officia Ibidem

Dyana dea cadit. ser. x. L

Diabolus q̄re seduxit euā. xix. Z

Diabolus diligēt q̄rit vt possit
seducere hoiez vt deat. f. xlv. J

Ecclesie par

tes q̄d significant spūali/
ter sermone. lxviij. M

Elegit dñs sc̄m marciā d̄ statu
mōi ad societate apl'oz. xxvij. E

Elegit dñs ap̄los ad tria ser. xxx.

Elegit virgo maria tri (viij. i p̄n

pliciter optimā p̄tē. f. xlvij. i p̄n

Electi assumūt triplr f. xlvij. Z

Electi triplr exaltant. f. xlvij. U

Electi suis de⁹ non p̄misit in hac
vita gaudia z delectatiōes sed

amaritudines z tribulationes
fmo. liij. in p̄n.

Elemosyna dat nō solū p̄ntibz s3
z longe positis. f. xviij. M A 3

Tabula

Elizabeth vt posset hñe cor mūdū
 z aīam purā castigauit corpus
 suū multipl̃r. fmo. lxiiij. S
 Encenia dantur q̃ntuplici statui
 sermone. xxviij. p totū.
 Ep̃la saluatoris ñri habet. f. lx. E
 Eua seducit. fmo. xix. S
 Euāgelista quō describat. lviij. Z
 Euāgelica p̃fectio cōsistit in vera
 obedientia. fmo. lx. E
 Eucharistia si percipit vt debet q̃/
 dam delet peccā z maxie i amo/
 re dei p̃fortat. fmo. lxviij. J
 Exaltata ē sc̃ra crux tribus locis. ser.
 Exaltata ē sancta crux (lv. p to.
 in eccl̃ia p̃pter tria. f. lv. L
 Exclamatio bernardi z admira/
 tio de mag̃. fmo. xij. L
 Excusauit x̃ps mariā magdale/
 nā tribus vicibus et a tribus vicibus.
 fmo. xli. M. in fi.
 Exercent angeli triplex mysteriū
 circa nos. fmo. lviij. S

Similari

tas ioh̃is euangeliste
 ad x̃pm ostēdit tripli

citer. fmo. x. N

Seria sexta deus hoīez formauit.
 Seruor diuie charitat̃ (f. xix. U
 facit hoīez spūalr pulchz. ij. N
 Festū ad vincula sc̃i petri q̃dru/
 plici cā institutū est. f. xliij. B
 Festa scōz cur in terra agam̃ po
 nit̃ triplex ratio. f. lxj. R
 Fides est p̃ncipiū omniū virtutū
 fmo. vi. L. z ser. lxiiij. S
 Fidei signū est impletio manda/
 torum dei. ser. viij. R
 Fides fecit p̃ solem. fmo. lxiiij. S
 Fides est x̃tus qua credunt̃ que

nō vident̃. sermone. lxviij. M
 Figurā matthe⁹ in boie. Lucas
 in vitulo. Mare⁹ in leone. Jo
 hanes in aquila. f. lviij. p
 Finē suū nescit hō z q̃re. lviij. U
 Flores sup altare sancti stephani
 sanabāt infirmos. ser. ix. M
 Flos h̃z tres p̃ditiones. f. xj. E
 Fons aque in liquore olei est con
 uersus i natiuitate dñi. viij. A
 Fons vite est ipsa diuina sapia ex
 qua fluunt oīa bona. ser. lix. D
 Forma z figura sc̃i bartholomei
 describit̃. fmo. l. B
 Forma z figura sup̃bndicte faciei
 x̃pi describit̃. f. lx. E
 Fortitudo mētal̃ in q̃ p̃sistat. ix. S
 Fortitudo fecit p̃ martē. f. lxiiij. U
 Fortitudo p̃sistit in p̃ferēdis mo/
 lestijs. f. stando firmit̃ in actio/
 nibus z passionibus tribulationis
 bus. ser. lxviij. M
 Futura p̃dixit gregori⁹ ex nomi/
 nibus. ser. xviij. D

Audere de

bem⁹ de resurrectione dñi

Gaudiosa fuit natiuitas dñi (xxxj) f
 angelicis spiritibus cūctis gētibz
 z antiquis patribz. ser. viij. B
 Gaudiū in celo crit̃ intus z extra
 Gaudium verū et p̃se (f. xvj. L
 etum vbi sit. ser. xxvj. D
 Gaudium regni celoz est imen/
 sum z indicibile. f. xxix. D
 Gaudium celorum p̃requirit sex
 gradus. sermone. xxiij. D
 Gaudium factū in ascensione do
 mini. sermo. xxxiiij. L
 Georgij vita z obit⁹. f. xx. p totū.
 Gr̃as dei nob̃ ipetrāt̃ āgeli. lviij. D

Tabula

Gradus tres pationis. f. xiiij. D
Gregori⁹ doctor ecclesie qualis vi
te fuerit. ser. xviij. N
Succurosa filia q^{ri}ni sanat oscu
lando vⁱcula sci petri. f. xliij. E

Ermita

q^{da}m magne virtut^{is}
in remuneratiōe eq^ue

gregorio. f. mone. xviij. R
Heremitar^{um} et mōachor^{um} pfectio
in quo p^{er}sistat. f. xxvj. Q
Herodes tres fucrūt. ser. liij. M
Homo q^{ui}libet h^{ab}et vnū angelū bo
num ad sui custodiā deputatū
Homo ordinat^{us} ad deū (f. lviij. N
z ad ei^{us} dilectōz tripl^{er}. f. lviij. X
Homo fm aīaz fac^{it} est ad imagi
nem z silitudinez tot^{ius} trinitat^{is}
sermone. lxiij. in p^{ri}nc.
Honor est exhibitio reuerētie in
testimoniū t^{ri}ut^{is}. f. xxiij. in p^{ri}nc.
Honor in e^{ss}entia est cā supbie. xlv. N
Honoratus est sc^{ilicet} laurenti^{us} tri
plici^{ter} in^{ter} martyres. f. xlv. M
Honorificat deus electos suos.
Honorificauit d^{omi}n^{us} (ser. xxiij. U
moysen tripl^{er}. ser. xxiij. X
Honorificauit d^{omi}n^{us} aaron tripli
citer. sermone. xxiij. Z
Honoram^{us} sc^{ilicet}os tripli^{ci} d^e causa
sermone. lxi. R
Hostia corp^{is} xpi ofone vertitur
in cruentā carnem. f. xviij. R
Humilitatez summā gregori⁹ sp
studuit habere. ser. xviij. Z
Humilitas est origo virtutū z cu
stos. f. mone. xviij. U
Humilitas est triplex. Ibidem
Humilitas vera z pfecta qualis
esse debeat. f. xviij. D

Hūilitas fca^t p lunā. ser. lxiij. T
Hūil^{is} v^{er}o vil^{is} vult reputari. lxiij. T
Hymnū te deū laudam^{us} pposue
rūt ambrosi^{us} z aug^{ustinus} alternatim.
Hymn^{us} te deū laudam^{us} (f. iij. B
q^uantum gratus sit deoz angelis
z sc^{ilicet}is p^{er} p q^undā visionē. lxiij. R

Iacobus ma

ior fuit magn^{us} in quattuor
sermone. xliij. T
Iesus dicit cū esses inimicus. zc.
sermone. xviij. in fine
Iesus xpus h^{ab}et quattuor tēpla in
q^{ui}b^{us} ipse eēntial^{iter} manet. xxiij. A
Iesus xps ē spes corona p se cer
tantium. f. lxiij. E
Igne triplici pbat deus electos.
Impetrāt nob^{is} angeli (ser. xlvj. N
grām dei. f. lviij. Q
Impossibilia olim erāt tria. xix. y
Impossibile est multorū orōnes
nō exaudiri. f. lxi. M
Impossibile est pstantē frustrari
orōnez hominis. ser. lxx. P
Incertitudo mort^{is}. f. xxiij. q^usi ist f^{uit}.
Increpant angeli hoīem q^{ui} p pec
catum recessit a deo. f. lviij. S
Indie tres sunt. ser. xij. Z
Indignis z igrat^{is} q^uod dāt p dīt
Indulgētie dant^{ur} de (xxxviij. i p^{ri}nc
thesauro passionis xpi scōz an
geloz et scōz alioz. f. lxiij. Z
Inferni destructio oñdit^{ur} p q^uatu
In inferno scā crux (oz. f. xxiij. N
est exaltata p^{er} tria. f. lxi. A
Infirmitas insig^{it} hoī multiplici
Innocētes pueri (de cā. xxiij. M
habue^{re} tripl^{icem} puritatē. x. E
Inq^uisitiō studiosa magoz cōmē^{nt}
B 4

Tabula

dat in tribu. fmo. xij. J
 Intelligētia i celesti patria reple-
 tur diuina cognitione. f. lix. D
 Intranda est dom⁹ dei cuz sūma
 būilitate vt veniaz mereamur
 accipe delictorū. f. lxxvii. L
 Iohes euāgelista in euāgelio qn
 quies appellat^r discipulus quē
 diligebat iesus ser. x. R
 Iohes cur assimilet^r aqle. ser. x. L
 Iohes bap. fuit magn⁹ in septe^r
 Iohes bap. sanctifica (f. xxxv. B
 tus erat triplici^r. ser. xxxv. D
 Iosias scriba viso miraclo puer
 Ipolit⁹ cū familia (rit. f. xliiij. X
 sua credit z baptizat. ser. xlv. D
 Iudei viso miraculo de imagine
 xpi puercebant. ser. lv. F
 Iudicādi mod⁹ qdruplex. f. xvi. L
 Iuniper⁹ arbor cui⁹ cineres ignē
 pseruant p totū annū qd signi-
 ficet spūaliter. ser. lxxix. in fi.
 Iustina virgo p signū sancte cru-
 cis repulit demōes. f. xxiiij. D
 Iusticia est reddere vnicuiqz qd
 suum est. ser. liij. P
 Iusticia qdā pssistit in subuenien-
 dis miseris ser. lxxvii. M
 Iustificati sum⁹ in sanguine xpi.
 Iupiter planeta valde (ser. lx. F
 pmouet fruct⁹ et est valde vtil^r
 omnibz rrenascentibz z signifi-
 cat misericordiā ser. lxxij. v

Sthedra

triplex iuenit in sacra
 scriptura fmo. xvi. L
 Katherina sex habuit in se spūalr
 ppter q dilecta ēa deo. f. lxxv. X
 Katherine cōmēdat^r sponsus su⁹
 xpus ab heremita scō. f. lxxvj. X

Katherina ppat^r patriarchis. regi-
 bus. pphetis. aplis z ceteris san-
 ctis sermo. lxxvj. F z B

Spidatur

Stephan⁹ eodē āno quo
 xpus ascendit. ser. ix. D
 Latro rotat⁹ mori nō potuit sine
 eucharistia fmo. ij. D
 Laurēt⁹ triplr cōmēdat. xlv. B
 Laus qd sit ser. iij. añ. D. z ser. lxxij
 Laus sci pauli. ser. xiiij. B (in pñ
 Laus z gīaz actio debet danti z
 recipienti. fmo. xlv. in pñ.
 Laudē z honorē angelis ipende-
 re dēm⁹ mltiplici rōne. f. lxxij. N
 Laudat de⁹ oēs scōs z vnūquēqz
 fm statū z meritū suū. lxxij. p to
 Lectū suū. i. crucē xps dimisit di-
 scipulis suis ser. j. in pñ.
 Lectiones tres docuit christ⁹ in
 cruce. sermone. lv. v
 Legatio maior nunqz fuit scā ab
 angel⁹ qz in incar. dñi. f. xix. v
 Leo bz qnqz cōditiones. ser. xxi. k
 Letania triplr vocat^r ser. xxij. D
 Leticias inexplicabiles scē virgi-
 nes psecute sunt. ser. xiiij. L
 Libertas z oportunitas inducēs
 est periculū castitat^r. f. lxxvj. D
 Ligat⁹ est pctōz non ferro alieno
 sed sua ferrea voluntate. fmo.
 xliij. in fi. et ser. lvij. S
 Liliū describit^r. ser. xxviiij. S
 Liliū bz tres pditiones f. lxxv. p to
 Līa triplicē scripsit xps in mēti-
 bus sanctaz virginū. ser. lix. B
 Locus altior z pfectior debet me-
 liori z pfectiori ser. xxxiiij. in pñ.
 Locut⁹ est ipus discipulis in die
 ascensionis qntuplr. f. xxxiiij. B

Tabula

Lucas euāgelista tripliciter cōmē-
dat. sermo. lviij. p. totum
Lucia cōmēdat a tribus s. vi. p. to.
Lucta cū carne mūdo. z diabolo
restat post baptismū z institu-
tionem. sermo. xx. in pñ.
Luna est oibz planetis z stellis in-
ferior. z fecit hūilitatē s. lxiij. T
Lupanar loc⁹ oīois efficit. xij. Q
Acula aīe
quid sit. sermo. xj. E
Magnitudinem z di-
gnitatē sci Johis bap. p. sidera-
re possum⁹ in septē ser. xxxv. B
Maledictionis impcatio a mīe
pueris tremorē membrorū in-
cutit ser. ix. M
Mansiones in domo patris ce-
lestis distincte ser. lxxvij. N
Marc⁹ cōpat leoni p. qnq; no-
biles pditiones ei⁹. ser. xxj. k
Marc⁹ sibi deuotū in hora mortis
visitat sermo. xxj. P
Margaretha noīat a qdaz p. cio-
sa gēma q. vocat margaritha p.
pter sex ei⁹ pditiones. ser. xli. i. pñ.
Maria virgo sinū gratie omni-
bus apparuit sermo. v. D
Maria est a tribus psonis in diui-
nis ab origiali p. fuata. v. p. to.
Marie v. ginalis fecūditas figu-
rat nobis in virga aaron in ru-
bo ardente z in varicinīs p. pbe-
tarum sermone. viij. U
Maria v. go nō rōne indigētē s. z
rōne humilitatē legē purifica-
tionis subire voluit. ser. xv. E
Maria v. go purissima voluit s. b.
esse legi p. p. q. tuor. sermo. xv. S
Mari a excedit in tribus oēs sc. tōs.

et angelos. ser. lviij. in fine
Maria v. go est assumpta corpe
z aīa. et hoc p. bat. ser. xlvij. S
Marie magdalene vita. xlv. p. to
Martyrum p. fectio in quo con-
sistat. ser. xxxvj. P
Mars significat fortitudinem. z
d. mars quasi mors. s. lxiij. U
Martin⁹ placuit deo p. p. septē
virtutes. sermo. lxiij. p. totum
Mattheus ap. l. ad tria vocat
sermone. lvi. B
Matthe⁹ peccauit peccato aua-
ricie Ibidem J
Mattheus secur⁹ est xpm in tri-
bus Ibidem k
Matrimoniu quomodo descri-
batur. sermo. lxxvij. k
Maximus martyr plumbat⁹ ce-
ditur quousq; spūm exalauit.
sermone. lxx. T. S. J. g. i.
Medicinam salutarem tripliciter
dat nob. scūs lucas. s. lviij. U
Medicine spūales sūt sacramē-
ta. ser. lxx. in pñ.
Medicine corpales sunt in tri-
plici differentia Ibidem.
Memoria sancti michaelis cur-
diat. sermo. lviij. S
Memoria in celesti patria satiat
eternitate. ser. lxx. U
Memoria omniū fidelīū defun-
ctorū cur habeat. ser. lxx. P
Merces tota electorum est visio
oīpotentis dei. ser. xvj. D
Merces eterna quāta sit. sermo
ne. xxvj. M. S. secūdare.
Mercurius significat pacē que
optima v. tus est. ser. lxiij. X
Michaelis archangeli solēnitatē
q. tuor. noīa habet. s. lviij. R.

Tabula

Miles et pugil christi debet contra
quinq; plari. sermo. xx. f.
Miles qui vult victoriam acqui-
rere debet esse audax in aggre-
diendo. fmo. xlv. f.
Mirabile maius qđ deus vnq;
in parua refecit. ser. j. k.
Miraculis exemplis pbat virgi-
nem mariam pceptam sine ori-
ginali. sermone. v. f.
Misericordia et pmpetudo com-
passionis meret diuinā benedi-
ctionē. ser. iij. u.
Misericordia significat p ioues.
sermone. lxiij. v.
Misericordia est ornamentū fi-
dei. fmo. lxiij. v.
Missa vel psalmus cuz p centū
animab; dicit nihil min⁹ qđ si
p vna qualitate diceret accipit
sermone. lxi. in fine.
Missus est fili⁹ dei vt homines
liberarent. fmo. viij. x. in fine.
Mixturas tres fecit deus omni-
potens in assumptione nostre
carnis. fmo. viij. x.
Modus quo electi assumuntur
ē triplex. ser. xlvij. z.
Monachus tria nūmismata ha-
bens excomunicat. f. xviij. in fi-
Monachoz et heremitarum pfe-
ctio in quo pstat. f. xxvj. o.
Mortuus p quattuordecim an-
nos facta ofone a petro resusci-
tatur. sermo. xvj. u.
Mortis incertitudo. sermo. xxvj.
quasi in fine.
Mos ē amantū mutua collau-
datione letari. f. xij. in pn.
Moyſes honorat⁹ est a dño tri-
pliciter. ser. xxiij. x.

Munera triū regum significant
in christo tria diuina mysteria
sermone. xij. m.
Mun⁹ nullū a throno di defluit
quod p man⁹ marie nō transie-
rit. fmo. xlix. in pn.
Mysteriū summū sūmus ange-
lus nūciauit fmo. xix. in pn.

Ascuntur

tria et remanēt illi in-
berendo a quo nascun-
tur fmo. viij. x.
Natiuitas xpī ostendit nobis tri-
pliciter. fmo. viij. p totum.
Natiuitas xpī transcēdit huma-
num intellectū. fmo. eodem x.
Natiuitas dñi fuit gaudiosa tri-
pliciter. fmo. ne. viij. b.
Natiuitas marie dies reuelatur
cuidā sancto viro. f. liij. s.
Nato dño in ipsa hora ydola i tri-
bus locis ceciderūt. f. viij. z.
Natus est christus in summa pa-
ce et de virgine. et quare hoc. ser-
mone. lviij. v.
Nebla cum ascenderit ea die in-
undacio pluuialis iminebit. et
quid b significet spūaliter. ser-
mone. lxx. in pn.
Nicolaus fuit magnus in trib;.
sermone. iij. o.
Nobilitas quid sit fm boetium.
sermone. iij. o.
Nobilitas ē triplex. s. generis mo-
ris et grē. fmo. lxxj. b.
Nomina dñt imponia pprietati-
bus rerū. fmo. xxviij. in pn.
Nomen qdruplex dedit deus Jo-
hanni baptiste. fmo. xxxvj. r.
Nominat Johannes baptista in

Tabula

scriptura sex nominibus. sermo
ne. xxvj. in pñci.
Nunc dimittis qre in cōpletorio
cantat. f. xv. quasi in fi.
Nūcū gabrielis archangeli digni
tas ostendit in tribu. f. xix. X
Nunciāt nobis angeli sententiā
dei. fmo. lvij. Q

Obediens

verus mandatū nō pro
crastinat. fmo. lvj. R

Obediens verus dat suū velle et
nolle. fmo. lx. E
Obedientia est tā veteris q̄s noui
testamēti pfectio. f. lx. E
Obit⁹ ābrosij reuelat. f. iij. L i fi.
Obit⁹ scōz nō mors s; natale vo
cat. ser. ix. J. z ser. lx. in fi. (S; z.
Oblat⁹ est xpus triplr. f. xv. H. S.
Obtulit vgo maria filiū suū
vnigenitū p̄ tres cās. f. xv. R
Offerebant qnq; genera aialium
in templo. ser. xxxvj. in fi.
Obstetrix nulla fuit ibi qñ virgo
maria peperit fi. suū. vij. y p̄ me
Officiū gregorianū z ambrosia
num sermone. xvij. Q
Officiū oīm angeloz de nouem
choris. fmo. xlix. p totū.
Oleum misericordie h̄re non po
tuit adam. fmo. xxiij. L
Omnium sanctorū festum insti
tuit ecclia quadruplici de cau
sa. fmo. lxj. p totū
Operatio virtuosa ostenditur in
tribus. ser. iij. Z
Operati sunt apli cum grā diuī
na triplr. fmo. xxxvij. y
Oratio z ieiunium saluat senem.
lxx. annoz. fmo. j. L

Oratione sancti stephani sancti
paulus fuit puerus. ser. ix. R
Orationis sancti iobis euangeli
ste reītegrat lapides p̄ciosi.
sermone. x. A
Oratio nō est facienda p damna
to. fmo. xvij. M
Oratione cuiusdam sacerdotis z
in cessione sc̄i laurentij trabs
nimis brevis excreuit. f. xlv. S
Orōne cuiusdā sacerdotis z inter
cessione sc̄i laurentij panis in
clibano creat. fmo. xlv. S
Orationes multoz impossibīle ē
nō exaudire. fmo. lxj. M
Orationez hoīs pstantē impossibī
bile est frustrari. ser. lxx. P
Oratio est p̄solatio flentium. cu
ra dolentiū sanitas egrotantiū
sermone. lxx. P
Oratio est diabolo supplicij ibi.
Oratur frustra p aliquo qui hoc
nō meruit dum vixit recipere.
sermone. lxx. P
Orare in ecclia est bonū p̄ tres
causas. fmo. xxix. A
Oratores siue rethores quinqu
aginta cōuertunt. f. lxxj. L
Ordines quattuor p̄ncipales q̄s
christus dimisit in ecclesia. ser
mone. x. U
Ordinis sacramentū est signacu
lum quoddāz quo potestas
datur ordinato absoluendi et
corpus xpi cōficiendi. sermo
ne. lxxij. R
Ordinatur homo ad deum et ad
eius dilectionez tripliciter. ser
mone. lvij. X
Ossa iohannis baptiste p̄cremā
tur. sermone. liij. N

Tabula

Alma est si

gnum victorio .f. xxiij. D
 Paradisi terrestris qual
 dispositie .f. mo. lvi. k
 Passio xpi assimilata cythare ser
 Passiois xpi medita (xxviij. T
 tio valet 3 oem tentationem z
 aduersitatem .f. mo. xxviij. T
 Passiois xpi memoria oes pe/
 nalitates facit dulces .f. lv. Z
 Passiois xpi memoria fuit cuida
 hoi maior ca saluatio. .f. lv. L
 Patiencia i tribulatioe e qda gra/
 dus ad regnu celoz .f. xxix. D
 Pauli puerio facta e eode anno
 quo xps passus e z Stephanus
 lapidatus ser. xiiij. U z .f. ix. N
 Paulus peccauit pcto supbie .ser.
 Pax fuit rome. xij. annis (lvj. J
 circa natiuitate xpi. ser. viij. Z
 Pax vniuersal fuit appropinqu
 te natiuitate dni .f. viij. A
 Pax significat p mercuriu .f. lxij.
 Peccata faciunt euenire diuersas
 plagas .f. mo. xvij. J
 Peccatu est ca miserie .f. xxiij. i pn
 Peccator poterit deū qdamo co
 gere p vera ptectione .f. lxviij. L
 Peccauerunt pmi pentes sextupli
 citer. sermo. xix. D
 Peccauerunt tres sancti tribus pec
 catis qd si deus non vocasset suis/
 sent dñati eternalit. ser. lvi. J
 Pecunia corripit veritas. xxij. B
 Pena eterna pñstet i duobus. xvij. N
 Pena satisfactoria est triplex. .f. p
 pria z voluntaria. ppria z nō vo
 luntaria. z voluntaria .f. lxx. Q
 Pnia est secūda tabula post nau
 fragiū peccati mortal. .f. lxviij. J

Penitentia pñstet in tribus Ibidē.
 Perfectio virtuosa i qbo pñstet. ser
 Perfectio statui spūa. (xviij. B
 lium vicz pphetaz aploz zc. in
 quibz pñstet. .f. mo. xxxvi. p totū
 Perfectionē charitatē habuerūt
 apli triplr. sermo. xxxviij. X
 Perfectiones oēs oīm pfectoz z
 electozū supabundantē habuit
 maria. .f. mo. liij. T
 Perfectio tā veteris q̄ noui testa
 menti est obedientia. ser. lx. E
 Perseuerantia ēvrica filia sūmi re
 gis. .f. j. Ter ser. xl. L et .f. xliij. A
 Perseuerantia in bono meret di/
 uinā bñdictionē. ser. iij. U
 Perseuerantia significat p plane/
 tam saturnū. .f. mo. lxij. A
 Petrus z paulus receperūt triplr
 grām diuinā .f. xxxviij. in pn.
 Ponderant bona z mala homi/
 nis in statera. ser. lviij. D z Q
 Porta ezechielis clausa designat
 mariam. ser. liij. U
 Portant angeli aīas in celū. z in
 hoc tria faciūt .f. mo. lvij. Q
 Porphiri pñceps cū ducet mī/
 litibz decollat pp̄ fidē. .f. lxvi. E
 Precepta dei voluit vgo maria
 adimplere. iō tria fecit. .f. xv. k
 Premiū scōz oñdit i tribus. xvi. B
 Premiū magnitudo oñdit in re/
 muneratōis mltitudine. xvi. L
 Presentant angeli orōnes nras
 deo. .f. mo. lvij. Q
 Privilegia tria sancti stephani.
 sermone. ix. J
 Prophecia balaam oñet stella ex
 iacob. .f. mo. xij. J
 Prophecia in quo pñstet. z vñ di
 cat ppheta. sermo. xxxvi. M

Tabula

Prophetā z plusq; pphetā fuisse
 iohem bap. oñdū triplr. sermo
Prosperitas est causa xxxvij. **T**
 elationis z ambitōis. f. xlv. **N**
Proximo tria debem⁹ ser. lviij. **X**
Prudencia est in p̄cauendis insi
 dijs z cogiscendis p̄cilijs op̄an
 dis p̄ nos r̄sp̄ctū dī. f. lviij. **M**
Psalm⁹ vñ missa cū p̄ centū aiabz
 dīz nihil min⁹ q̄ si p̄ vna q̄libet
 diceret accipit. ser. lxj. in fine.
Puer nouit nat⁹ ad p̄ceptū ap̄lo
 rū simonis et iude loq̄t. f. lx. **S**
Pugil z miles christi debet cōtra
 quinq; p̄lia ri. sermo. xx. **F**
Pulchritudo multū solet p̄clita
 ri castitatē. sermo. lxxvj. **N**
Purgāt angeli labia p̄ctōis vt
 p̄fiteat̄ peccata sua. f. lviij. **S**
Puritas z castitas sp̄ualr signifi
 cat p̄ venerem. ser. lxij. **Z**
Purgatōis optīm gen⁹ f. lviij. **U**
Purificare nos debem⁹ exemplo
 virginis marie triplr. f. xv. **B**
Purgandi in purgatorio sunt in
 in triplici dīna. ser. lxx. **P z Q**
Quadruplex
 est modus iudicandi. f. xvj. **L**
Qualis vnusquisq; est talia opat̄
 sermo. lx. in p̄n.
Quāto q̄s diligent⁹ obseq̄t tan
 to maiorē grām obtinebit. ser.
 lxx. in p̄n. z ser. lxj. in p̄n.
Quattuor req̄rūt ad cōmutatio
 nem satisfaccionis. f. lxx. **Q**
Querit̄ utrū corpus xp̄i p̄ partes
 manducet̄. ser. lxxix. in medio
Questio quo p̄uenerūt munera
 magoz cuz maria in purifica
 tione nō habuit oblationē dī

uitum sed pauperū. ser. xv. **Z**
Questiones tres facte cū christ⁹
 ascendit. sermo. xxiiij. **R**
Questiones quattuor que queri
 possunt. ser. lxiiij. p̄ totum
Quid fiat ipsa imolationis hora
 sermo. lxxix. in medio
Quinta feria ascendit dñs p̄pter
 tria mysteria. ser. xxxij. **D**
Quiriacus eps z martyr martyr
 zatur. sermo. xxiiij. **F**
Quirin⁹ tribun⁹ quercit. f. xliij. **E**

Efectiões

sex in celesti cōiunio. ser.
 xxvj. p̄ totum
Refectio salutar⁹ virginū p̄ xp̄m
 sermone. lxx. **D**
Regum magoz cōuent⁹ f. xij. **Z**
Reliq̄e sanctorz baiulant̄ vt oia
 nociua expellant̄. ser. xxij. **S**
Religionis substācialia que sint
 sermone. lxiiij. **B**
Remuneratio sanctorz consistit
 in tribz. ser. xxvj. **B**
Requies p̄fecta z vera vbi sit. ser
 mone. xxvj. **M. S.** scda refectio
Requieuit rex celest⁹ in vtero be
 ate marie p̄ tres cās. f. xxix. **L**
Res n̄as p̄dī meli⁹ est q̄ falsa iu
 ratōe aiaz. p̄imi p̄imere. f. liij. **M**
Resurrectionez dñi p̄bant quat
 tuor. sermo. xxxj. **F**
Resurrectio in sacra sc̄ptura ba
 bet triplex. ser. xxxij. **R**
Resurrectio dñi oñdū ex q̄ttuor
Reuelant̄ iobi secre. f. xxxij. **Z**
 ta in mūdo z in celo. ser. x. **S**
Reuelauit iohes baptista caput
 suum. ser. liij. **N**
Reuelatio elizabet de maria vir

Cabula

gine sermone. xix. Z.
 Romani inuenerunt adoptiones
 Romani i februa (filioz. f. x. P
 rio dñs ifernalibz sacrificabāt.
 sermone. xv. N
 Romani oibz ydol' qddā tēplum
 maximū pstruxerūt. ser. lxj. J
 Rosa intincta rozi p annum cō/
 seruat. sermo. xxviiij. y
 Ruben habuit tria pūlegia pre
 ceteris sic ēt scūs stephan⁹. ix. J
 Rubedo inter colores significat
 Ruta ē herba (amorē. f. xxviiij. y
 amarissima p quā intelligitur
 pccī pgnitio. f. xxviiij. Z. S. qnto
 Ruta acuit visum. Ibidem.
 Rute odor fortz rosas solz apire
 si ruta in ēas plantet z in ēdū
 moueat z qd p b fecit. f. lxx. P
Sacerdos dz
 venerari ppe causas z digni
 tates. sermone. xxv. Z
 Sacerdos qre nō sp exaudīt. ibi.
 Sacerdotz malicia nocet sibi z n
 alteri. ser. lxxij. in fine.
 Sacra sunt septē. ser. lxxij. p totū
 Saluari null⁹ pōt nisi fuerit iu/
 stificatus. ser. lviij. U
 Salutaria qtuor haurit xpian⁹
 a fonte diuine pietat⁹. f. xxiij. B
 Sanctitudo quid sit. ser. v. f
 Sancti sunt amici dei. filij z here
 des dei. ser. lxj. Z
 Sapia scripturaz intelligit p lu
 men stellaz spūalr. ser. vi. N
 Satisfecit xps plenarie z pfecte.
 Saturnus significat (ser. xix. E
 pseuerantiam. ser. lxxij. B
 Scala quā vidit iacob significat
 sanctam crucē. ser. lv. E

Signū egyptijs datū ē a Niere/
 mia ppha d casu idolorz. f. viij. Z
 Simcon iust⁹ tria fecit notāda.
 sermone. xv. D
 Simeonis exēplo debem⁹ susci/
 pere xpm triplr. ser. xv. R
 Simone z iudaz aplos vocauit
 de⁹ ad euāgelicā pfectōz. f. lx. E
 Sol psiderat in tribz. suba. radio
 z calore. f. viij. X. z ser. xxxiiij. E
 Sol sicut obscurat ad erequias
 xpi morient⁹. ita celer⁹ orit⁹ est
 ad glham resurgent⁹. f. xxxij. X
 Sol illuminat ceteros planetas
 z significat fidem. ser. lxxij. S
 Spes veniā impetrādi dz esse in
 ptritōe z pessione. ser. xxvij. R
 Spes est virt⁹ qua spūalia z eter
 na bona credunt z euz fiducia
 expectant. ser. lxxvij. M
 Spes est certa expectatio futuri
 btitudinis pueniēs ex grā deiz
 ex meritis pcedētibz. f. lxxvij. M
 Spūssanc⁹ tres effect⁹ opat in
 eo in quo est. ser. ix. p totum
 Spūssctūs docet oēm zc. ser. ix. E
 Spūssctūs inflāmat cor. ser. ix. f
 Spūssctūs opat miracula. f. ix. M
 Spūssctūs monet mēoriā docet
 intelligentiā z monet volūtātē
 sermo. ix. E in fi. et ser. xv. P
 Spōsus vginū xpūs a qnqz cō/
 Spōsus vgi (mēdat. ser. xiiij. P
 nū xps. v. pfert sponf suis. ibid.
 Stat⁹ triplex. incipientiū. pficiē/
 tiū. et pfectoz. ser. xli. M
 Stephan⁹ fuit plen⁹ spūsancto
 tripliciter. sermo. ix. E
 Stella que magos ad xpm duxit
 fuit ab alijs multipliciter distin
 cta. ser. xij. k. S. Unde est.

Tabula

Scola cādidā dat agnēti. f. xiiij. **O**
Substantia solis a nulla creatu
 ra causat. sermo. viij. **X**
Sumptio corpis xpi qd opetur
 in homine. ser. lxiij. **O**
Symbolum magis qm et a quibz
 factum sit. sermo. lviij. **S**

E deū lau

damus qtu gratū sit
 deo z angelis z sanctis
 p p qndaz visionem. f. lxiij. **R**
Templū qdruplex dei. f. xcix. **A**
Templuz dei est qdrangulare p
 quattuor virtutes cardinales
 sermone. lxxij. **M**
Temp^o hui^o vite nihil aliū ē nisi
 cursus ad mortem. ser. lviij. **U**
Thesaurus sancti laurētij vnde
 venerit. ser. xlv. **N**
Terra vbi altior sit oī celo. f. j. **k**
Tiburti^o z valerianus martyres
 christi psecrant p eoz decolla/
 tionem. ser. lxxv. **I. S. Igit.**
Thomas oñdit suā fidē quā ha/
 buit ad deū triplr. ser. viij. p to.
Traian^o impator ofone gregoriū
 a penis liberat. ser. xviij. **M**
Trāscēdit maria ī sua assūptione
 nouē choros āgeloz f. xliij. p to
Trinītas purgatissimū mentibz
 cernit. sermone. x. **X**
Trinītas psonaz z vnitas essen/
 tie multiplr oñdit. f. xxxiiij. **B**
Trinītas tota opa est in ordina/
 tione marie. ser. liiij. **I**
Tria mūera ad modū regū dño
 deo debem^o offerre. ser. xij. in fi.
Tribulatio qd faciat hominū iu/
 sto. sermone. xlvij. in pn.
Turtur^o ppietates. ser. xxviij. **U**

Luta nō posset eē hūana infirmi
 tas sine angeloz custodia. ser/
 mone. lviij. in pn.

Valerianus

et tiburti^o frēs cōuertūt
 et baptisma suscipiunt.
 sermone. lxxv. **R et S**
Valerian^o z tiburti^o dū sacrificia
 re nollent ydolis pariter decol/
 lant. z sic xpi martyres conse/
 crant. ser. lxxv. **I. S. Igitur.**
Venus planeta post soles z lunā
 est splendidior alijs z significat
 castitatem z puritatem. ser/
 mone. lxxij. **Z**
Verbū psolatorū. f. xxviij. in fi.
Verecūdia est ornat^o omniū eta/
 tum. sermone. viij. **M**
Verilla quare portant in pcessio
 nibus. sermo. xxij. **S**
Victoriam triplīcē habuit scētus
 laurenti^o quā etiam verus mi/
 les xpi habere debet. ser. xlv. **I**
Victorie corona dicit laureā. ser/
 mone. xlv. in fine.
Victoria dicit festum sancti mi/
 chaelis vno noīe. ser. lviij. **R**
Victoria angeloz triplex. **Ibidē**
Vigilie sanctorum conuerse sunt
 in ieiunia retento tñ antiquo
 nomine. ser. xlv. **M**
Viole color signat stabilitatē. ser/
 mone. xxviij. **U. S. Et norandū**
Virgo qdam arriana morte pu/
 nitur ppter iniuriā illatā.
 sermone. liij. **Z**
Virgines debent hēre ser. vtutes.
 ser. xxviij. **S. S. Et nota.**
Virginū pfectio in quo consistit.
 sermo. xxxvj. **O. S. Sexto.**

Tabula

Uirgines sacre deuotū suū i hora
 mortis pregūt z psolāt. f. lix. i. fi.
Uirginitas cōmēdat. f. xxviiij. S
Uirga moysi qua pcussit silicē si/
 gnificat sanctā crucez. ser. lv. D
Uiridis color intelligit fecunda
 virtus fidei. ser. lix. B
Uirtus opatiua christi cōsistit in
 tribus. sermo. j. D
Uirtus nlla tm ē digna excellētie z
 honoris sic hūilitas. f. xvij. i. p.
Uirtutes q̄ttuor cardinales de/
 scribunt. sermo. lxxviiij. M
Uiri q̄ttuor z cursuz nate geniti
 z p̄gelos nūciati. ser. xxxv. S
Uisio quō sancti p nobis (in fi.
 orant. ser. lxi. M z N
Uita xpi q̄ est angelica pfectio cō
 sistit i tribu. f. j. A et ser. lxxiiij. B
Uita hominis psistit in septe die
 bus. z isti septem dies signant
 septem vtutes. ser. lxxiiij. in pn.
Undecim milium virginū laus z
 pconium. ser. lix. p totum
Uncio extrema duplici d causa
 instituta est. ser. lxxv. k
Uox pfecta p̄dicatoris dz ē sua/
 uis clara z alta. ser. xviiij. D et
 sermone. xxxviiij. R
Uoces qd significēt ser. xxxviiij. R
Uolūtas in celesti p̄ria habituāt
 seu disponit in pfecta dilectiōe
 ita qd deū sūme diligit. f. lix. D
Utiliter p̄dicauit iohānes bapti
 sta in tribu. sermo. xxxviiij. R

Christus spon

te z volūtarie ē passus. ser. j. f
 Xpus in hac vita qnqz possedit.
 Xpus oblatus ē tri. sermo. x. P
 plr. ser. xv. D. S. Sed est.

Xpus surrexit potēter veraciter z
 feliciter. sermone. xxxij. R
 Xpus vicit diabolū per quat/
 tuor. sermone. l. L
 Xpianus q̄ttuor bona salutaria
 haurit a dño. sermo. xxxij. S

Idola vni

uersa corruerūt ingre
 diente dño in egyptū.
 sermone. viij. Z et ser. xj. S.
 ydola muta z surda rōnabili res
 spuunt. ser. xiiij. Q
 ydola eē plene demonibz ad ocu/
 lum apparet. ser. lx. in fi.
 ymago sancte agnetis a Paulino
 suscipit anulum. ser. xiiij. D
 ymago ē cuius generatio est p imi/
 tationē. ser. liij. in pn.
 ymago crucifixi honore exhibuit
 notario qd xpm negare noluit
 coram demonibz. ser. lv. A
 ymago crucifixi sanguine z aquā
 effluxit. ser. lv. f
 ypapanti appellat festū purifica/
 y sop⁹ facit clarā (tionis. f. xv. M
 vocem. ser. xxviiij. Z

Arroes et

arphaxat magi a scō
 mattheo vincunt in
 suis maleficijs z fugiūt. f. lvj. k z L
 Zaroes z arphaxat magi secūdo
 vincūt a scis simone z iuda. z
 ad pceptum aploz a serpētibz
 puniunt. sermone. lx. f
 Zaroes z arphaxat magi ingrati
 de sua misericordia punitione
 z resanatione. pontifices ydo/
 loz contra aplos Simonez et
 Judam cōmouerūt. ser. lx. D

Bermo

Primus

Bermones de

sanctis p annū satis notabiles z
vtilis omnibz sacerdotibz pasto-
ribz et capellanis q dormi secure
vel dormi sine cura sunt nūcupa-
ri eo q absqz magno studio facili-
ter possint incorporari et populo
p̄dicari. Incipiunt feliciter.

De sancto Andrea. Sermo. 1.

Christo cō

fixū cruci. ad Gal. ij.

Notate charissimi. Di-

cit em̄ beat⁹ Aug⁹ sup verbo p̄di-
cto q xp̄us dimisit lectum suū. s.
crucē discipulis suis. Quicūqz ḡ
vult q̄scere cū christo iaceat i ter-
ra in isto lecto et moriā i cruce.
Lerte h̄ fecit sanct⁹ Andreas cuz
magno desiderio q̄vuit p biduū
in cruce z in ea obdormiuit in do-
mino. Ideo cōuenientē dicit. Chri-
sto p̄fixus sum. i. p̄formiter affix⁹
sum cruci. Et notandū q in p̄mis-
sis v̄bis p̄formitas z silitudo san-
cti Andree quā habuit cū xp̄o tri-
pliciter ostendit. Primo q̄tū ad
vite sanctitatē. in qua xp̄m secut⁹
est. qd notat cū d̄r christo. Christ⁹
em̄ idēz est qd sanctus z vnctus.
Secūdo ostendit q̄tū ad opa-
tionis virtutē. in qua fuit sibi vni-
tus. cū addit p̄fixus sum. Tercio
ostendit q̄tū ad pene acerbita-
tem. qz fuit sicut xp̄us p̄fixus. cū
p̄cludit cruci. Dicit ḡ Christo cō-
fixus sum cruci. Dico primo q in
v̄bis p̄missis ostendit p̄formitas
siue silitudo sancti Andree cum

xp̄o q̄tū ad vite sanctitatē in q
xp̄m secut⁹ ē. qd notat cū d̄r xp̄o.
A Circa qd sciendū q vita xp̄i
que est euāgelica p̄fectio p̄sistit in
tribz in qbz sanct⁹ Andreas xp̄o
suo m̄grō fuit p̄formis z silis. scz
in paup̄rate. obediētia z charita-
te. Primo em̄ vita xp̄i siue euāge-
lica p̄fectio p̄sistit in sūma paup̄-
tate que ē fundamentū p̄fectiōis
sicut xp̄us dicit Matth. xix. Si
vis p̄fectus esse vade z vende oia
que habes z da paup̄ibz. Nāc p̄fe-
ctionē habuit in se xp̄us. Nam de
paup̄e matre nat⁹ est. in loco vili
reclinat⁹ est. p paupes nutritus.
cum paup̄ibz p̄uersat⁹ est. z paup̄
mortu⁹ est. Un̄ dicit Lu. ix. Vul-
pes foueas habēt z volucres celi
nidos. fili⁹ aut̄ hoīs nō habet vbi
caput suū reclinet. Unde Bern.
Paup̄ nat⁹ est. paup̄ vixit. paup̄
obiit. In ista p̄fectione fuit sanct⁹
Andreas p̄formis xp̄o. Nāz post
qz christ⁹ eū vocauit de mūdo ad
euāgelicā p̄fectionē statim secut⁹
est eum. Un̄ dicit Matth. iij. q
ābulans iesus iuxta mare galilee
vidit duos fr̄es. Symonē qui vo-
cat⁹ Petrus. et Andream fr̄em eius
mittētes retē in mare erant em̄
piscatores. Et ait illi. Venite post
me faciam vos piscatores hoīm.
At illi cōtinuo relictis retibz et
navi secuti sunt eū. Et ideo d̄r de
sancto Andrea Job. i. q vnus ex
duobz supple p̄mis q secuti sunt
Iesum relictis omnibz erat An-
dreas fr̄ Symonis petri. B
Secūdo p̄sistit in vera obediētia

B

De sancto

Andrea

et humilitate. Un̄ dixit iesus Luc. ix. Si quis post me vult venire abneget semetip̄m. s. pp̄ie volūtatē renūciando. et sic seip̄m pp̄ deū humiliat p̄temēdo et deū obediēt secūdo. Nā hāc p̄fectionē habuit in se x̄ps. q̄ prius fecit q̄ doceret. Un̄ dixit Jo. v. Nō quero volūtatē meā. s. volūtatē ei⁹ qui misit me. s. patr̄s cui debeo obedire. vñ ad Phil. ij. Humiliauit semetip̄m fact⁹ obediens vsq; ad mortē. In ista p̄fectione fuit sanct⁹ Andreās p̄formis et similis x̄po. Nam sicut x̄pus fuit obediēs p̄ri. ita andreas fuit obediēs x̄po. Un̄ legit in ei⁹ legēda q̄ post ascensione dñi diuisis apl̄is Andreas ap̄d syriā et Matthe⁹ apud murgūdiā p̄dicauit. Viri aut̄ illi p̄dicationez matthei penit⁹ respuētes oculos ei⁹ eruerūt vinctūq; in carcerē posuerunt. post paucos eū occidere disponentes. Interea angel⁹ dñi apparuit scō andree. ip̄mq; murgundia ad sanctū mattheū ire p̄cepit. Quo r̄ndente se viā nescire iussit vt ad ripā mar̄s iret et p̄maz nauē quā inueniret intraret. Qui veloci⁹ iussū cōplens ad urbē p̄dicatam venit angelo ducēte et p̄spere vento flante. et inuēto carcere ap̄to intrauit. et scō Mattheo visio plurimū fleuit et orauit. Tunc reddidit dñs scō mattheo visum et lumen oculor̄. q̄ eū priuauit nequicia pp̄lor̄. Matthe⁹ aut̄ inde secessit et antiochiā puēit andrea murgundie p̄manēte. Irariq; illi de euasione matthei Andream ap̄-

p̄benderūt. et p̄ plateas ligat⁹ manib⁹ p̄rabūt. Lūq; ei⁹ sanguis efflueret pro eis orauit. et eos ad x̄pm sua orōne p̄uertit. et inde antiochiā prexit. Et sic p̄t ei⁹ obediētia. Un̄ p̄t dicere illud Act. v. Obedire optet deo mag⁹ q̄ hominib⁹. vñ dicit Bern. Verus obediens dat suū velle et suū nolle vt possit dicere. Paratū cor meum de⁹ paratū cor meū. L. Tercio p̄sistit in vera charitate. Un̄ dixit x̄pus Jo. xij. Mandatū nouum do vob̄ vt diligat⁹ inuicē sicut dilexi vos. In h̄ cognoscent oēs qz discipuli mei est⁹ si dilectionē habuerit⁹ ad inuicē. ad Col. ij. Super oīa charitatē h̄ntes qd ē vīculū p̄fectionis. Hāc dilectionez habuit x̄ps vt dicit Jo. xv. Maiorem hāc dilectionem nemo h̄z tē. In hac p̄fectione fuit andreas similis x̄po. Ip̄se em̄ sciuit q̄ x̄ps p̄cepit diligere primū. iō p̄ salute primū. s. vni⁹ peccatoris orauit. ieiunauit. fleuit quousq; de⁹ miseratus est ei⁹. sicut legit in ei⁹ legēda Un̄ legit q̄ erat qdam senex noīe Nicola⁹ inueterat⁹ in pctō luxurie. q̄ accessit apl̄m dicēs. Dñe ecce. lxx. annis vite mee semp fui in luxuria. accepi at̄ aliqñ euāgelijz orans dñm vt mibi amodo largiret⁹ p̄tinentiā. s. ip̄so peccato inueterat⁹ et a mala p̄cupiscētia illect⁹ statim ad op⁹ illicitū reuertebat. Quadā igit vice p̄cupiscētia inflammāt⁹ oblitus euāgelij quod sup me posueras ad lupanar iui. statiq; meretrix dixit mibi. Egre

Bermo

iii

dere senex egredere. qz angel⁹ dei
es tu. me nō ptingas neqz huc ac
cedere psumas. video em sup te
mirabilia. Stupefact⁹ in verbis
meretric⁹ recolui qd mecu euāge
lium detuliffem. Nūc igit scē dei
p salute mea tua pia oratio inter
cedat. Audiens h scūs Andreas
cōpassione mor⁹ cepit flere z a ter
tia vsqz ad nonā orauit. z surgens
noluit comedere. z ait Nō come
dam donec sciam an de⁹ miserea
tur hui⁹ senis. Lūqz qnqz diebus
ieiunasset venit vox ad eū dicēs.
Obtines andrea p sene. s; sicut ie
iunū m macerasti te. sic ipse ieiū
nū affligat se vt saluetur. Sicqz
qnqz mensibz in pane z aqua ieiū
nauit. z postmodū plenus bonis
opibz in pace qeuit. Et itez venit
vox ad andrea di. Per orōnē tuā
qd pdidi acqsiui. Ecce qzū amo
rem habuit ad primū z ad deum
Un d; Eccl. iij. Qui diligit deum
exorabit p peccat. Quare bñ d; d
eo Isa. liij. Orauit p transgresso
ribz vt nō perirent. Un scūs an
dreas bñ pōt dicere illud Job. x.
xij. Vestigia ei⁹ secut⁹ est pes me⁹
sez paupertat. obediēcie z charitat
ipsi⁹ xpi. Quare bñ dicit andreas
qd interpretat decorus. Nā in vita
sua fuit in istis tribus decorus et
xpo pformis. z sic prz p mū. D
Secūdo dico q pformitas san
cti andree ad xpm ostendit qzruz
ad opationis virtutē in qua fuit
sibi vnit⁹. qd notat cum d; pfix⁹
sum. Est notandū q virt⁹ opati
ua xpi pstitit in trib⁹. s. in iniusto

rum z peccatoz vocatiōe. in cru
cis p dicatione. z in crucis deuotio
ne. Prima vtus opatiua xpi p
stitit in pctōz vocatiōe. Unde dicit
Mat. ix. Nō veni vocare iustos.
sed pctōres. q. d. Illos volo redi
mere p passionē z sanare pfecte.
Ideo dicit Aug⁹. q xpus nūqz sa
nauit aliquē infirmū in corpe qn
etiam sanaret in mēte. Certe illaz
vtutē opatiuā vocādi pctōres ha
buit etiā sanct⁹ andreas. Nā ipse
cōuertit infideles ad inuicē et sa
nauit eos mēte z corpe fm q xps
sibi z alijs pcepit qn voluit ab eis
recedere z in celū ascendere. vt di
cit Marci vi. Eūtes in mūdū vni
uersum p dicate euāgeliū oī crea
ture. Reqre in fmone de ascēsiō
ne dñi. Qd pfecte fecit scūs andre
as. sicut legit in ei⁹ legenda. Nam
legit q cū esset in ciuitate nicea z
p dicaret fidem xpi ibi. dixerūt ei
ciues q extra ciuitatē sec⁹ viā es
sent septē demones q pterētes
occiderēt. Quib⁹ ad iussū apli
an pplm in specie canū veniētib⁹
pcepit vt illucerēt vbi nulli homi
num nocere possent. q statiz eua
nuerūt. Illi aut hoc viso fidez xpi
receperūt. z cū venisset ad portas
alteri⁹ ciuitatē ecce qdaz mortu⁹
iuuenis ferebat. Querente aplo
qd ei accidisset. dictū est ei q septē
canes venerūt z eum in cubiculo
necauerūt. Et apls ait lachryman
do. Scio dñe q fuerūt demones
qs z nicea ciuitate repulsi. Dixit
qz patri. Quid dabis mibi si susci
tauerō filiū tuū. Cui ille rñdit
B 2

De sancto

Andrea

Nil carius eo possideo. ipsuz igit dabo. Et facta oratione surrexit z aplo adhesit. Ecce q̄s zc. Itē aliud legi q̄ qdam viri numero. xl. ad aplm venire volebāt nauigio vt ab eo doctrinā fidei recipient. z ecce a diabolo mare concitat z oēs parit submergunz. Apl̄us v̄o cū quadā die sederet iuxta mare docens in littore. ecce corp⁹ cuiusdā submersi apparuit quē apl̄us facta oratione suscitauit. Tūc ait qui submersus fuerat. xl. eram⁹ et doctrinā fidei appetētes ad p̄dicati onem apl̄i venire volebamus. et mari turbato simul oēs submer si sum⁹. O vtinā si corpa ceteroz apparerent z suscitarent z crederent. Et cū h̄ dixisset apparuerūt xxxix. corpa que aqua ad litt⁹ detulit que oīa oratione facta apl̄s suscitauit. qui oēs oīa que eis occiderunt narrauerāt. Ex q̄ miraculo dño multū pplm acq̄siuit. Un̄ canit de eo. Quatdenos iuuenes submersos maris fluctibz vite red didit vsibz. Et sic pr̄z quō sanauit peccatores mēte z corpe. Quare bñ d̄r illd̄ Eccl̄i. xxxi. Laudabim⁹ eū fecit em̄ mirabilia in vita sua. **E** Secūda virt⁹ opatiua christi p̄sistit in crucis p̄dicatōe. Un̄ dicit Job. xij. Ego si exal. sue. a ter. om. tra. ad meipm. Hoc aut̄ dicebat significans q̄ morte eēt moritur⁹ Un̄ in signū hui⁹ sepe dixit discipulis q̄ esset crucifigēdus. vt habet Mat. xx. q̄ ascēdēs iesus hierosolimā assumpsit. xij. discipulos suos secreto z ait illis. Ecce ascē-

dimus hierosolimā z filius hoīs tradet p̄n. sa. zc. In q̄ intendebat redemptionē z salutē peccatorū. Certe hāc virtutē opatiuā habuit etiā sanct⁹ andreas cum p̄dicauit p̄tinentiā nr̄e saluatōis p̄ lignuz crucis. Un̄ legi in ei⁹ legēda. q̄ cū p̄dicasset in acbaia totā eaz ecclesijs impleuit. et pplm ad fidē conuertit vrozēq̄ egee p̄ p̄sulis fidez docuit ac baptizauit. Audies hoc egeas ciuitatez patras ingredit. cōpellens christianos ad sacrificia ydolorū. Cui occurrēs andreas dixit. Oportebat q̄ tu q̄ iuder hoīm es iudicē z creatorē tuū qui in celis est cognosceres. agnitiū colores. colēdo aim a dñs penitē reuocares. Cui egeas. Tu es andreas q̄ sup̄sticiosam sectā z falsā p̄dicas quā romani p̄ncipes nuper iusserūt exterminari. Ad quē andreas. Romani p̄ncipes nōdū cognouerūt quō dei fili⁹ veniens docuit ydola esse demonia. q̄ hec docent vñ offendat de⁹. vt offensus ab eis auertat. et auersus nō exaudiat. z n̄ exaudiēdo ipsi a diabolo capiant. z capti tamdiu deludant donec in peccat⁹ moriant. z et̄nis penis deputent. Cui egeas. Dñi iesus vñ vana ista p̄dicauit crucis patibulo est affixus. Cui andreas. Hoc p̄ salute nr̄a spōte sustinuit nō p̄ culpa sua. Ad quē egeas. Cū a discipulo suo fuit traditus. z a iudeis tent⁹. z a militibus crucifixus. quō tu dicis cum sponte crucis patibulū subiisse. **T**ūc andreas q̄nq̄ rōnibz p̄bare

Bermo

i

cepit eum sponte et volūtarie esse passus. Primo quod passionē suam p̄sciuit et discipul̄ suis futurā p̄dixit. Ecce inquit ascendim⁹ hiero- solimā et fili⁹ h̄ rē. Scdo ex eo. nā cū petr⁹ cupiebat euz auertere ab h̄ di. Mat. xvj. Absit a te dñe. nō erit tibi h̄ indignat⁹ dixit petro. Uade retro sathanas qz nō sapi- ea que dei sūt. Tercio ex eo. nam p̄tātes patiēdi et resurgendi se h̄re manifestauit dī. Potestātē habeo ponēdi aīaz meā rē. Quarto ex eo nam p̄dicozē suū p̄cognouit cum panē intictū ei dedit p̄ signo tra- ditionis sue. nec tñ eum vitauit. Quinto ex eo. nā locū in quē tra- ditorē suū venturū esse sciuit ac- cessit. Et his oībz andreas asseru- it se interfuisse. Insup addidit quod crucis mysteriū magnum eēt. Lūi egeas. Mysteriū dici nō pōt sed suppliciū. vñ ait. Nisi dicēs meis obtpaueris ipm mysteriū crucis te expiri faciāz. Lūi andreas. Si crucis patibulū expauescerē cru- cis glīaz nō p̄dicarē. Et cepit cru- cis glīam qnqz rōnibz ostendere. Primo nā p̄ lignū facta est p̄uari- catio. ḡ redemptio. Secūdo nam p̄uariicator fact⁹ est de imaculata terra. ḡ recōsiliator in cruce suspē- sus fact⁹ est de imaculata v̄gine. Tercio. nā p̄mus hō ad cibū veri- tum extēdit man⁹ maculatas. ita scdus hō imaculatas extendit in cruce. Quarto. nā adam cibū de- lectabilē gustauit cōgruū fuit vt xp̄us in cruce esca fellis cibaref. Quinto. nā vt xp̄us nob imorta-

litatem p̄ferret. p̄gruū fuit vt no- stram mortalitātē assumeret. Et sic p̄t quō salutē et glīam crucis p̄dicauit. Un̄ pōt dicere illud. j. Loz. j. Nos p̄dicam⁹ xp̄m cruci- fixū. Tercio v̄tus opatiua christi p̄sistit in crucis deuotiōe. nam ipse deuote passionē et crucē accepta- uit. vñ dī Mat. xxvj. quod p̄gressus pusillū cecidit in faciē suā orās et dicēs. Mi p̄ si possibile est tran- seat a me calix iste. verū tñ non sic ego volo s̄ sicut tu. Sic scūs an- dreas cum magna deuotiōe iuit ad crucē. Un̄ legi in ei⁹ legenda quod cū vidēs a longe crucē saluta- uit eaz dī. Salue crux p̄ciosa diu- desiderata que in xp̄i corpe dedi- cata es. et ex membris ei⁹ tanqz ex margarit⁹ ornata. secur⁹ et gaudēs venio ad te ita vt tu exultās susci- pias me discipulū ei⁹ quod pependit in relm̄gī me⁹ xp̄s. qz amator tu⁹ semp fui et desiderauī te amplecti Unō pōt dicere illud ad Gall. vj. Mihi absit glo. nisi i cru. rē Qua- re bñ dī andreas. qd̄ interpretat re- spondēs qz sapiēs fuit i sua rñsio- ne et doctrīna sic et xp̄s. B Tercio dico quod p̄formitas sc̄ti andree ad xp̄m ostēdit q̄tū ad pene acer- bitatē. qz fuit sicut xp̄s crucifixus qd̄ notat cū dī cruci. Est notādū quod acerbitas passionis xp̄i in tribz p̄sistit. s. in dura flagellatōe. i cor- poris nudatione. in crucis p̄man- sione. P̄io p̄sistit in flagellatiōe. Nā dī Jo. xix. quod pilat⁹ app̄hendit iesum et flagellauit et mi. plec. co. d̄ spi. ipo. ca. ei⁹. Sic scūs andreas

De sancto

Andrea

fuit miserrime cesus. Un̄ legiſt q̄
egeas p̄coſul in ciuitate patras p
fide xp̄i incarceratione andrea. ⁊ po
ſtea educ̄ d̄ carcere iuſſit eū a. xx
hoibz miserrime cedi q̄ patienter
ſuſtinuit p̄p̄ xp̄m. Et cū egeas ſi
bi m̄lta ſupplicia minaret p̄pter
xp̄m r̄ndit. Quicqd̄ tibi videt̄ in
ſupplicijs mai⁹ excogita. tāto em̄
regi meo ero acceptior q̄to fuero
p̄ noīe ei⁹ in tormēt⁹ ⁊ ſtātor. Un̄
pōt dicere illd̄ p̄s. Prop̄ te mor
tificamur tota die. **N** Secūdo
p̄ſiſtit in cruce denudatiōe. Nā cū
xp̄s venit in locū caluarie tūc po
ſuerūt crucē ſup̄ terrā ⁊ denuda
uerunt totāl̄. vt p̄z Marci. xv.
Et crucifigētes eū diuiſerūt veſti
mēta ei⁹ mittētes ſortē q̄s qd̄ tol
leret. Sic ſc̄us andreas ſemetip
ſum expoliāuit vt p̄formaret xp̄o
crucifixo. Un̄ legiſt q̄ dum vidēs
crucē paratā dixit. O bona crux ſi
ne inſmiſſiōe q̄ſita. p̄cupiſcētī aīo
accipe me ab homibz. ⁊ redde me
m̄ḡro meo. vt p̄ te me recipiat q̄
p̄ te me redemit. Et hec dicēs eru
it ſe ⁊ veſtimēta carniſicibz tradi
dit. ⁊ ſic eū vt iuſſi fuerāt crucifixi
erūt. Et tūc fact⁹ ē p̄curſus pp̄lo
rum diſcētū. Nīc innocēs ſine cā
damnat. Ipſe rogauit eos ne ſuū
martyriū impedirēt. Sic ī cruce
biduo viuēs. xx. milibz hoīm aſtā
tiū p̄dicauit ⁊ magnū ppl̄m ſic ī
cruce ad fidē xp̄i p̄uertit. Un̄ po
terat dicere illud Job. ij. Nudus
egreſſus ſū de vtero ma. zc. Sed
nota q̄ nō eſt eodē mō crucifixus
q̄ xp̄s. Nā dicit Aug. ī tra. de paſ.

dn̄i. Multi martyres paſſi ſūt ſed
nihil elucet quō caput n̄m. Nāz
xp̄s dn̄s n̄ crucifix⁹ eſt rect⁹. pe
tr⁹ reuerſus. b̄t̄s andreas trāſ/
uerſus. Xp̄us em̄ tanq̄ caput ob
tinuit ſup̄iora. Petr⁹ tanq̄ alter
p̄nceps vl̄ tanq̄ pedes obtinuit
inferiora. Jō cōueniēs fuit vt an
dreas teneret mediū. vt. ſ. manuz
dexterā porrigeret ſuſuſ ad xp̄m
aliā inclinaret deorſum ad petrū
vt a xp̄o peteret auxiliū aſcēdēdi
ad celū. a petro peteret auxiliū vt
ap̄iret regnū celoz. Xp̄s ī cruce
fuit rect⁹ vt reſpiceret mūdū quē
redemit. Petr⁹ reuerſus vt reſpi
ceret celū cui⁹ clauēs tenebat. An
dreas at̄ trāſuerſus vt cū vna ma
nu peteret celū a xp̄o cū alia cla
ues a petro. **T**ertio p̄ſiſtit ī
cruce p̄māſione. Nā xp̄s noluit d̄
cruce deſcēdere q̄n̄ iudei dixerūt.
vt habet̄ Mat. xxvj. Si fili⁹ dei
es deſcēde d̄ cruce zc. Ipſe noluit
q̄uis ver⁹ fuerit fili⁹ dei ⁊ de cru
ce deſcēdere potuiſſet. Sic ſc̄us
andreas exēplo xp̄i p̄ſtans erat ⁊
de cruce deſcēdere noluit. ſed p̄ſe
uerauit. Nā dicit bern̄. Perſeue
rantia ē vnica filia ſūmī regī ⁊ cō
ſumatio v̄tutū. Quāl̄ aut̄ p̄ſeue
rauerit legitur. q̄ turba minante
egee mortē q̄ ſanctū virū iuſtum
⁊ deo carū crucifixiſſet venit ad
deponēdū eū. quē vidēs andreas
dixit ei. Si p̄ p̄nā venis ipſaz cō
ſequer̄. ſi aut̄ ad deponendū me
ſcias q̄ viū⁹ nō deſcēdaz. iam em̄
video regē meū q̄ me expectat. U
dens aut̄ q̄ plebs volebat eū de

Bermo

i

ponere dicit Aug⁹. q^o orauit lon-
gam oronē ad xpm vt ipm nō p-
mitteret viuū deponi. q^o nō ince-
pisse s³ p^ofecisse v^otutis est. Et b^o fa-
cto splēdor nīm⁹ de celo venit p
dimidiā horā z euz circūdedit. ita
vt null⁹ eū videre posset. z absce-
dente lumīe sil⁹ cū ipso lumīe tra-
didit spūm. Un⁹ canit ecclīa. Dic
est q^o p amore xpi pepēdit i cruce.
z p lege eius sustinuit passionē.
Maximilla at⁹ vxor egee tulit cor-
pus apli et honorifice sepeliuit.
Egeas aut⁹ añq⁹ domuz rediisset
arrep⁹ a demonio in via corā ho-
minib⁹ expirauit. Et sic p^oter⁹ tercio
quō scūs an. fuit p^oformis xpo in
pene acerbitate. q^ore bñ d^or andre-
as q^o interpretat⁹ viril⁹ q^o fuit mul-
tum viril⁹ in passiōe. Jō bñ dixit
xpo p^ofixus sū cruci. g^ozē. k. Epi-
scop⁹ q^odē bñs vitā religiosā z san-
ctū andrea in ceteros scōs valdē
venerabat z dilexit. Inuidēs igi⁹
host⁹ antiqu⁹ viro scō epō. iō ad d-
cipiendū eū tota calliditate se cō-
tulit. z se i formā pulchre mulier⁹
trāsformauit. venit ad pallaciū
epi⁹ asserēs se velle p^ofiteri. mādāt
epus vt suo penitentiario p^ofitēat⁹
cui plenitudinē p^oat⁹ tradidit. re-
nuic illa z nllī nisi sibi secreta sue
p^oscie reuelaret. Sicq^o e⁹ p^osvictus
eā ad se vēire p^ocepit. Cui illa. Ob-
secro dñe miserere mei. ego em̄ in
ānis puellarib⁹ vt cernit⁹ p^ostituta
a puericia delicate nutrita. nec n̄
z regina p^ogenita huc in pegrino
habitu sola veni. nā p^or me⁹ rexvri
q^o potēs valde voluit me magno

p^oncipi in iuglū sociare. cui rñdi
q^o oēm thozū maritalē abhorrerē.
q^o v^oginitatē meā xpo in ppetuū
voui. z iō nūq⁹ posset in carnales
copulā p^osentire deniq⁹ sic artata
q^o optebat me aut eius voluntati
obedire aut certe diuersa subire
supplicia fugi latent⁹ mag⁹ eligēs
exulare q^o sponso meo fidē infrin-
gere. Audies v^o v^ore sanctitat⁹ p^o
coniū sub alis v^ore p^otectōis p^ofu-
gi sperās me apd vos locū q^oet⁹ re-
perire z deo fūire. Admirās ep⁹
in ea nobilitatē gener⁹ pulchritu-
dinē corpis fer uozē deuotiōis ve-
nustatē eloquentie benigna voce
rñdit esto segura filia ne formides
q^o ille ob cui⁹ amorē te z tuos taz
viriliter cōtempnisti ipse tibi ob h^o
in pñti cumulū g^ore. z i futuro ple-
nitudinē glie largiet⁹. Et ego fu⁹
eius me z mea tibi offero et elige
māsiōnē vbi tibi placuerit z volo
vt hodie mecū p^oadeas. Cui illa
noli inq^o p^or me de hac re rogare
ne forte ex b^o aliq⁹ suspitio mali p^o
ueniret. Cui ep⁹us. Nō timeas. nā
nullū scrupulū male suspitōis in
aliq⁹ pōt gñari. Veniētes itaq⁹ ad
mensaz intendit in eam ep⁹us cre-
broq⁹ eius faciē nō desinit intue-
ri z pulchritudinē admirari. z dū
faciē eius nō desinit intueri. anel-
qu⁹ host⁹ cor ei⁹ graui iaculo vul-
nerauit ac mag⁹ ac mag⁹ pulchri-
tudinē cepit augere. ita q^o ep⁹s de
illicito actu cogitauit qñ possibi-
litas se offerret. Tūc qdā pegri-
n⁹ venit ad hostiū crebris ictib⁹ et
magnis clamorib⁹ iussit sibi apiri

De sancta

Tūc ep̄s interrogauit mulierē an ingressus peregrini sibi placeret. Cui illa dixit pponat sibi aliqua questio sat̄ grauis quā si enoda- re sciuerit admittat sin aut̄ repel- lat̄. Fauēt oēs ei⁹ snie. ⁊ q̄s suffici- ens eēt hāc questionē pponere sci- scitant̄. Tūq; nullus sufficiens in- ueniret̄ dixit ep̄s. Dñā vos in sa- piētia ⁊ eloquētia oēs nos pcelli- tis. igit̄ q̄onē pponite. tūc ista di- xit. Inroget̄ qd̄ mai⁹ mirabile sit qd̄ de⁹ vnq; in pua re fecerit. In- rogatus de b̄ pegrin⁹ dixit diuer- sitas faciez. Naz̄ int̄ tot hoīes q̄t fuerūt ab initio mūdi vsq; in finē nō pnt̄ repiri duo quoz facies p oīa sint̄ siles. necnon in pua facie de⁹ oēs sensus corp̄is collocauit. Audiētes oēs rñsionē admirātes dixerūt. vera ⁊ optima ē solutio q̄ stionis. Tūc mulier ait. pponat̄ si- bi secūda qd̄ grauior in q̄ melius possim⁹ sapiam ei⁹ expiri. querať ab eo vbi terra sit altior omni ce- lo. Rñdit pegrin⁹. In celo empi- ro vbi residet corp⁹ xp̄i qd̄ de tra- id est v̄gine maria est formatum. Et ecce oēs rñsionē ei⁹ approbāt. Tunc itez ista dixit fiat ei tertia grauiissima qd̄ vt ei⁹ sapia cōpro- bet̄ ⁊ dign⁹ sit q̄ ad mēfaz ep̄i me- rito admittat̄. querať ab eo q̄stuz spaciū sit a terra vsq; ad celū. Re- quisit⁹ de b̄ pegrin⁹ dixit vade ad eū qui te misit ad me de b̄ dilige- tius euz pcunctare. ipse em̄ meli⁹ me b̄ nouit. nā ipse hoc spaciū mē- surauit. qñ de celo in abyssum ce- cidit. ego aut̄ de celo nunq; cecidi

Barbara

et iō illud spaciū nunq; mensura- ui. nō em̄ est mulier s; diabol⁹ q̄ se trāsformauit in similitudinē mu- lieris. Audiēs b̄ nūcius vehemē- ter expauit ⁊ dicta corā oib; reci- tauit. mirantib; igit̄ oib; ⁊ stupē- tib; antiqu⁹ hostis de medio eoz euauit. Ep̄us aut̄ rediens ad se seipsum redarguit ⁊ de ppetrata culpa veniā lamētabilr dep̄caba- tur. misitq; nunciū vt pegrin⁹ in- trodiceret̄. s; nequaq; ampli⁹ in- ueniebat̄. Tūc ep̄s pplm̄ cōuoca- uit ⁊ totū factū ei exposuit. pcepit q; vt oēs ieiunijs ⁊ orōnib; insti- steret vt de⁹ dignaret̄ reuelare q̄s nam pegrin⁹ fuerit q̄ euz a tanto piculo liberauit. Releuatū ē aut̄ ep̄o ista nocte q̄ br̄s andreas fu- erit. Lepitq; igit̄ ep̄s in deuotio- ne sci Andree mag; crescere ac eū exinde plus in reuerētia habere.

De sancta Barbara Sermo. iij.

Amator fa-

ctus sum forme illius Sap. viij. Notate cha-

rissimi. Dicit em̄ Aug⁹. in li. 8 spū et aīa q̄ amor ē delectatio cordis currens p desiderij ad aliqd. Nic est q̄ cū sc̄a bar. fuit ita pulchra in forma corp̄is ⁊ aīe. iō xp̄us dei fili⁹ p amorē desiderij ad eā curre- bat. Quare bñ d̄r Amator factus sum t̄c. 2 Est notandū q̄ san- cta bar. habuit tria in se q̄ fecerūt eā spūalr pulchrā ⁊ formosaz pp̄t que de⁹ quālibet aīam deuotā di- ligūt ⁊ amator forme illi⁹ erit. Pri- mū est p̄fessio fidei xp̄iane. secundū

p̄m b̄ q̄ p̄fessio

Bermo

ii

est pfidētia firme spei. tertiū ē fer
uor diuine caritat. Ista tria oñdit
apls. 1. Cor. xij. dicēs nūc manēt
tria hec. scilicet q̄ aiam ornāt z pulchrā
faciūt fides. spes z charitas. p̄pte
rea etiā tres mulieres ve. testa. cō
mendant. Dico p̄mo q̄ p̄mu3 qd̄
san. bar. habuit in se qd̄ fecit eam
pulchrā est cōfessio fidei. Nam d̄z
Act. xv. fide purificās corda eoz
Un̄ p̄fessio fidei tm̄ mūdāt q̄ nō
solū deū excitat ad diligēdū aīaz
verū etiā allicīt eū ad hōiem q̄ in
eo dignat̄ habitare. Jō dicit apls
Ephe. iij. Habitare p̄ fidē xpm̄ in
cordibz vris. vñ dicit Aug. Fides
est mat̄ oīm v̄rutū et fundamētū
oīm bonoz. Lerte hāc p̄fessionez
fidei habuit scā bar. Un̄ legīt q̄ re
gnante maxiano impatore z mar
ciano p̄fide qdā vir in ciuitate ni
comedia nomie dioscorus diues
valde hñs vnicā filiā noie Barba
ra de nobili genere ortā speciosaz
nimis. q̄ occulte dñm celi adora
bat z vnicū filiū ei⁹ dñm n̄m ie
sum xpm̄ die noctuqz sedulo cor
de dep̄cabat. Lūqz ex more ciuita
tis vt fieri solet venirēt z q̄rerent
eā an maritari vellet vno magno
p̄ncipi. z req̄sita sup̄ b̄a p̄re nega
uit z illa curuo vultu eū inspexit
dicēs. q̄ nūqz vīz coḡscere p̄pone
ret b̄ dicente bar. p̄ ei⁹ ruit ī am
plexus ei⁹ diu. deosculās eam eo
q̄ tale repudiū nuptiaz repisset
in ea nolensqz ipsaz marito trade
re. qz vnicā illi erat z dilexit eam
valde. iussit currim̄ excelsaz z pul
chram edificari z depingi cū sole

luna z stellis. vbi vnicā filiā suaz
in eminētiori loco p̄sistere voluit
Et cū totū firmamētū sic depictū
fuit ipsa vidēs tantā pulchritudi
nez cepit cogitare q̄ ille q̄ oīa illa
creauit pulchrior his oībz esset. et
statim sibi angel⁹ apparuit ipsaz
ad xpm̄ p̄uertēs q̄ statim a valen
tino scō sacerdote baptizata ē. Lū
ḡ marian⁹ impator int̄ oēs sectas
nullā tm̄ odiuit sicut christianoz.
Lōcepit em̄ q̄ sic vellet fidē xpi ex
tinguere q̄ null⁹ in mūdo viuēs
xpm̄ noiare auderet. Et qz diosco
rus dux ei⁹ fuit. iō mltū xpianos
odiuit. quadā aut̄ die ip̄e volebat
pgere in regionē lōginquā ad de
os suos p̄sulendū eos. qd̄ cū filia
sua eēt factur⁹. dedit artificibz
magnā pecuniā vt pulchrū edifi
ciū facerēt. z q̄ nō plures nisi du
as fenestras b̄ret aq̄lonarē z me
ridianā. z sic p̄fect⁹ est z lōgo tpe
stetit extra. Quadā ḡ vice scā bar
bara iuit ad artifices vt videret
edificiū z vidit q̄ tm̄ duas fene
stras fecerūt. z dixit artificibz q̄ re
tm̄ duas fenestras fecist. Rñde
runt. qz p̄r tu⁹ sic disposuit. Dixit
eis barbara. Facite adhuc vnam
fenestrā. dicūt ei. timem⁹ dñā ne
indignē p̄r tu⁹ adueri⁹ nos. Di
xit bar. Qd̄ dico vob̄ facite. qz de
b̄ p̄ vobis rñdebo p̄ri meo. Artifi
ces vñ sic bar. eis p̄cepit ita fecerūt
z tertiā fenestrā p̄struxerūt iussu
barbarē vsus orientē. Et p̄ambu
lans scā barbara in natatorio cō
tra orientē fecit. crucē in marmō
re dīgito suo. cui⁹ figura p̄manet

De sancta

vsq; in hodiernū diē ad cōpūctio-
nem intuentiū. ascēdēs sic in pa-
lacio vidit simlācra q̄ colebat. p̄r
e^o expuēs ī facies eoz dixit. Siles
vobis fiāt q̄ faciūt vos ⁊ oēs qui
p̄fidūt in vob. Rediēs aut̄ p̄r ei^o
de pegrinatione vidēs tres fene-
stras in eadē turri dixit artificibz.
Nunqd nō dixi vob q̄ duas fene-
stras deberetis facere. et q̄re tres
fecistis. At illi dixerunt. Filia tua
tres fieri nob̄ p̄cepit. Ipse p̄uocās
filiā dixit. Charissima filia quare
sic p̄cepisti. Illa rō rēdit p̄r di.
Ecce p̄r. ipsa diuinitas q̄ creauit
oīa visibilia et inuisibilia in tribz
p̄sonis p̄sistit. que sūt p̄r et fili^o et
spūscūs. quaz vna carnē assum-
psit. s. fili^o q̄ me iam in p̄iugū as-
sumpsit. Nā de^o p̄r filiū suū mibi
sociauit a cui^o amore nō sepabit
ylla tribulatio vel angustia. Sic
p̄r qualr habuit p̄fessionē fidei p̄-
pter quā fuit formosa effecta. Un̄
verificat̄ de ea illud p̄s. Cōfessio
⁊ pulchritudo in p̄spectu ei^o. Un̄
figurat̄ in Judith. de q̄ Judith. xj
Nō est tal' mulier sup̄ terrā in cō-
spectu ⁊ pulchritudine ⁊ in sensu
h̄boz. Judith inter p̄rat̄ p̄fites et
significat sanctā barbarā q̄ p̄fessa
est xpm ī fide. p̄r qd bñ ē pulchra
in aspectu ⁊ in sensu h̄boz. Nam
sensus h̄boz suoz de fide xp̄iana
fuit ita magn^o q̄ nō fuit sibi filis
in t̄ra. qz nec reges et p̄ncipes. iō
d̄r Nō est tal' mulier zc. Un̄ de ei^o
fide d̄r Eccl̄i. v. Nō est digna pon-
deratio au. ⁊ arg. q̄ bonitatē fidei
illi^o. Nā p̄r talē fidē desponsauit

Barbara

sibi eā xp̄us. vñ Osee. ij. Despōsa-
bo te mi. in fi. ⁊ rōnē dicit thema.
Nā amator fact^o sum zc. **M**
Scdo dico q̄ fm qd scā bar. hūit
qd fecit eā pulchrā ⁊ deo dilectaz
est p̄fidentia firme spei. Ipse cū tm̄
diligite hoīez sperantē in eū q̄ ipe
vult esse p̄fidentia ei^o. vñ Niere.
xvj. Bndict^o vir q̄ p̄fidit in dñoz
erit dñs fiducia ei^o. q̄re dicit p̄s.
Spes mea in deo ē. Lerte p̄fiden-
tiaz spei hūit san. bar. Un̄ legit̄ q̄
cū p̄r rēdisset q̄ desponsata esset
xpo in h̄a fide intellexit eā p̄r xp̄i
anā effectā. ⁊ furore replet^o est. tu-
lit spatā. i. gladiū vt eā occideret.
Ipsa h̄o p̄fidentia hūit in xpm spō-
sum suū fugit ad vnū montē a cō-
motatione patr^{is} ⁊ orauit ⁊ scissa ē
petra ⁊ suscepit eā int^o ⁊ eiecit eā
sup̄ montē. Pat̄ aut̄ ei^o sequēs in-
uenit duos pastores pascētes o-
ues. hos interrogauit q̄ prexisset fi-
lia sua. vñ aut̄ cōpatiebat̄ puelle
volēs saluare eā ⁊ dixit q̄ n̄ vidis-
set eā. ali^o h̄o digito demonstrauit
eā. ⁊ maledixit ei barbara et statiz
ei^o oues seu pecora facte sūt locu-
ste q̄ adhuc pmanēt ad sepulchrū
ei^o. P̄r aut̄ reperies eā ⁊ capillis
trahēs eā domū flagellauit. Quā
cū ab int̄erione sua nullaten^o re-
uocare posset inclusit eā in cellu-
lam ⁊ furiosus adiit marcianum
p̄fidē narrans sibi vnicā filiā suā
auerfa a cultura ydoloꝝ ⁊ ad fidē
xp̄i p̄uersam. q̄ p̄cepit eā ad se ad-
duci. Barbara at̄ spem hñs ī deū
xp̄m inuocauit ⁊ dixit ad p̄fidez.
Quid me vis. ⁊ p̄ses ad eā. Lba-

rissima si vis hñe nobilē dñm z eē
ducissa vl regina sacrificā dñs. q
si nō fecer̃ trader̃ tormētis atro/
cib. Lūibar. Ego habeo sacrificā
re xpo deo vero z falsa ydola tua
respuo. nā hñt os z nō loquē. oculo
los z nō vidēt. z siles hīs sūt oēs
q faciūt ea z q pfidūt in eis. Pre/
ses aut̃ intus ei⁹ pulchritudinez
dixit ei miserandū ē aspectui tuo
z adolescētie tue. si diuti⁹ in h̃ sta
tu pseueraueris tormentis acer/
rimis punier̃. Lūi rñdit. Mibi
misereri vis tibi potius miserere.
mibi minas minar̃. tibi penas p
timisce. me em̃ tpalia illa tormen
ta mittēt in eternaz reqem. te vō
tpalis dignitas oib⁹ delictis oz/
nata dirigit ad eternā penā. Tūc
marcian⁹ furore replet⁹ suggerē/
te pñe pcepit eā expoliari z suspē/
di cū pedib⁹ ad trabē z vgis cedi.
ita vt om̃e corp⁹ ei⁹ inqñaret san
guine. z carnes ei⁹ nervis thauri
nis discerpi. Sācta aut̃ bar. exul
tauit di. Bñdict⁹ de⁹ q n̄ amouit
orōnē meā z misericordiā suā a
me. Nūc diē expectauī q̃siui z in/
ueni. Et cū vgo laborasset i ma/
gnis dolorib⁹ dixit. Apphēde dñe
arma z scutū z exurge in adiuto/
riū mibi. dic aīe mee sal⁹ tua ego
sum. Et inclusa ē in carcere. si for
te aīm ei⁹ emoliret talib⁹ plagis
fatigata. media aut̃ lux de celo eā
circūfulsit z xpus ei⁹ apparuit di.
Confide z pfortare filia mea dile
cta qm̃ magnū gaudiū est in celo
de tua passione. ne timeas. ego ei
tecū sum z erua te ab oib⁹ plagis

que inferunt tibi. z statim nlla pla
ga apparuit i ea. Et hec dicēs do
min⁹ bñdixit eā z abiit. Et sic pñz
ei⁹ pfidētia spci. Un̄ pōt dicere il
lud ps. In deo sperauī n̄ timebo
qd faciat mibi hō. Un̄ figurat̃ no
bis in susanna. de q dñ Dani. xiiij.
q flens suspexit in celū. erat enī
cor ei⁹ fiduciā hñs i dño. Susan
na interpretat̃ gaudiū. q etiā signi/
ficat sanctā bar. q fecit gaudiū an
gelis in celo in sua passione. teste
xpo in legēda. Illa hñs fiduciam
spci ad deū pp̃ quā meruit diuī/
nam psolationē. qre potuit dice/
re illud ps. In te dñe sperauī nō
pfundar in eternū. Un̄ pp̃ hanc
pfidentiaz spci ita pulchra effecta
est q xps fact⁹ ē amator forme il
lius. Jō desiderat eam di. Can. ij.
Osten de mibi faciē tuā. sonet vox
tua. s. pfidentie in aurib⁹ meis. Jō
dicit̃ thema. Amator fact⁹ sū zc.
¶ Tercio dico q tertius qd san
cta barbara habuit qd fecit eam
pulchram z deo dilectā est feruor
diuīe charitat̃. Un̄ dicit Jō. xiiij.
Qui diligit me diligeť a pñe meo
z ego diligo eum. Sed iste feruor
diuīe charitat̃ psistit in volun/
taria sufferentia. s. mortē z passio
nem p christo sicut ipse p nobis.
Ad qd hortat̃ apl⁹ ad Ephe. v.
Estote imitatores dei sic filij cha
ris. z ambu. in dile. sicut z xps di/
lexit nos z tradidit semetipsum p
nobis in oblationē z hostiaz deo.
Certe hñc feruorē charitatis hñt
sācta bar. Nā p xpo ē passa. Qua
lit̃ at̃ passa ē legit̃ q cū seqñti die

De sancta

Barbara

mane facto marcian⁹ p̄ses fec̄ eā adduci aⁿ tribunal vidensq; oīa ei⁹ vulnera sanata dixit. O clemētia deoz n̄roz q̄ circa ingrātā tā grati sūt vt inflicta vulnera a nobis hesternā die miserti iuuētus tue sub vna nocte curarēt. ecce q̄ p̄picij fuerunt tibi dī n̄rī. Dixit ei Barbara. Dī tui ceci z surdi sūt z sine intellectu quō possent plagas meas curare. me aut̄ curauit dñs me⁹ iesus xp̄s p̄ cui⁹ amore corpus meū ad oīa supplicia offero. Tūc marcian⁹ vidēs eam cōstantiorē iussit eā suspēdi i eculeo vt corp⁹ eius itez vngulis discerperet. z ad latera ei⁹ ardentes lāminas iussit apponi. ipsa aut̄ i celum intuita dixit Dñe iesu xpe tu nosti cor meū q̄ hec libet p̄ te patior. ne ḡ me dereliquas. Quo audito p̄ses iratus iussit carnifices māmillas suas adhuc paruulas abscindi. qz vgo erat annoz. xij. Tūc ait ad p̄sidem. O bestia cur secas in me femineū dec⁹. h̄ dicto suspexit in celū dī. O dñe ne p̄icias me a facie tua. z sp̄m sanctuz tuū ne auferas a me. Vidēs autē p̄ses q̄ nihil p̄ficeret fecit eā expoliari z nudā ferri p̄ circuitū ciuitatis vt eēt in derisum oī populo. Sancta barbara intūēs in celum ait. Dñe de⁹ q̄ opis celū nubibus rege nudatū corp⁹ meū vt nō videar ab ocul⁹ impioz. q̄ statiz misit angelū suū de celis q̄ eaz stola candida coopuit z curauit vulnera abscisionis. Cū aut̄ p̄ quādam vicū q̄ tataasis vocabat illā regi-

rarent ad p̄spectū p̄sidis vt eā cōspiceret sanā effectā ac stola candida cooptrā obstupuit exinanit⁹ a sensibus z velut lapis sedebat. Quo viso vgo clamare cepit. Cōfundant⁹ q̄ adorant sculptilia zc. Marcian⁹ at̄ ad se reuersa dixit. Illa ē magna ve z euacuatrix sensuū. Si diuri⁹ vite reseruata fuerit alijs mēbris n̄ris infert debilitatē. Tūc turba circūstans cepit clamare. Perde maleficaz q̄ solo carmine sensus aufert. Cōtinuo p̄ses dedit p̄tra eā sniam mortis. Diascorus aut̄ p̄r eius oblitus q̄ caro sua esset furore replet⁹ cepit eaz a p̄side z duxit eā ad locū vbi decollāda erat. q̄ cū abducta eēt orauit dicēs. Dñe iesu xpe amator mūdi cordis z casti corporis exaudi me in hac petitiōe mea vt oēs qui memoriā passionis mee fecerint vl' ipsis in oībz necessitatibz eozū z angustijs misericordit̄ subuenire ac oēs in extremis positos tuo sacro corpe digner⁹ munire. et in die iudicij p̄ctis eoz p̄piciare. tu em̄ nosti dñe qz caro sum⁹. Facta petitiōe z dicēte ea amē venit vox de celo dī. Veni dilectissima mea z req̄sce in regno meo. qd̄ postulasti datū est tibi z petitiō tua eēt audita. O Un̄ exēplū h̄ habem⁹ q̄ qcqd̄ petierim⁹ in mēoriā eius passionis i sine obrinebim⁹. Naz accidit in colonia q̄ vn⁹ latro p̄pter latrocinij cōmissuz captus fuit rotat⁹ z viu⁹ in rota positus. Illa malicia n̄ obstāte sp̄ali oīone oī die sanctā barba. bonorauit

Ex. Vn̄ latro in colonia

Sermo

ii

Cum aut in rotam biduum vel tri-
duum in pena viveret. requisitus fuit
a transiensibus quomodo sic vivere possit.
Respondit se nunquam posse mori nisi sa-
cramentum eucharistie reciperet.
Tortor civitatis habens precipiens occul-
te de nocte cum lancea venit ad ro-
tam querens ab eo si viveret. Cui
ille dixit se non posse mori nisi sa-
cramentum eucharistie recipere. Ille
dixit. videbo si illud verum sit et mise-
rabiler eum cum lancea perforavit. et
cum mori non potuit scabinis habens pre-
cipiens venerunt ad eum et sicut ge-
stum est eis revelat et depositus et
ad hospitale leproso-
rum deportatus
ibi confitendo sacramentum recepit et obdormi-
vit in domino. **P** Et sic sancta bar-
bara a patre suo decollata est. Sed
pater non evasit. nam eo descenden-
te de monte ignis cecidit de celo
et combussit eum ita ut nec pulvis ei
inveniret. Tunc valerianus cultor
christiane religionis corpus virginis
multis adorationibus et digne digno
honore cum beata Juliana quarta
die mensis decembris sepeliit. Et
nunc caput virginis sancte bar. est
in colonia. et choro fratrum minorum
digne reservatur. Et sic martyrizata
est sancta bar. sub maximiano
imperatore et marciano prefide. Et
sic cum populus gentilis eiusdem civi-
tatis de qua sancta bar. orta est sen-
sisset virtutem et miracula quibus cho-
ruscauit virgo. compauserunt precio-
sum lapidem postea et corpus virgi-
nis in eum posuerunt et cum catenis
aureis sursum traxerunt. Cum autem
civitas illa esset christianis circum-

vallata exiit populus et multos christi-
anos interfecit. tunc civitatem per-
derunt et christiani eam obtinebant. Cum
autem vulnerati veniret ad locum ubi
corpus bar. sepultum fuit omnes sani-
tatem receperunt. Cum vero ignoran-
tes qua virtute sancti facti sunt innu-
erunt antiquum sacerdotem gentilius
sedentem iuxta corpus bar. qui propter
metum mortis ibidem se abscondit et
ille aperuit virtutem et miracula san-
cte bar. Christiani autem habens precipien-
tes omnes mortuos suos ibidem des-
tulerunt et sani surrexerunt. Et sic
propter qualem habuit fervorem divine
charitatis ad christum cum sic passus est
ob amorem eius. quare merito est
sic dilecta. Nam ipse dicit Prover-
bium. Ego diligentes me diligo. Unum
figurat nobis in hester. de qua Des-
ter. quod erat formosa valde et in-
credibili pulchritudine omnibus oculis
gratiosa et adamavit eam rex populi
quod omnes mulieres. Hester inter pre-
tata elevata in populo. et significat san-
ctam bar. que propter fervorem chari-
tatis beata inter electos christi est ele-
vata. Nam secundum apostolum. maior ho-
rum charitas. Unum sancta barba-
ra potest dicere illud Cantica. dile-
ctus meus mihi et ego illi. Unum dic-
tamen. Amator factus sum forme
illius etc.

De sancto Nicolao Sermo. iij.

In multitu-

dine electorum habebit lau-
dem et inter benedictos beatorum
diceat. Ecce. xxiiij. Notate charissi-
mi dicit enim Cassiodorus quod laus

De sancto

Nicolaus

est vocalis extollentia alicui⁹ boni cum attestatiōe proprii meriti. Nunc est enim quod dominus noster sanctum nicolaum propter sua merita extollebat ad bonam magnam dignitatem. quia ad episcopatum quare bene dicitur de eo. In multitudine electorum etc. In quibus quidem tribus tria notantur in quibus sanctus nicolaus triplex commendatur. Primum est magnitudo generosa cum dicitur in multitudine electorum. Secundum est eius operatio virtuosa cum additur habebit laudem. Tertium est eius remuneratio gaudiosa cum concluditur inter benedictos benedicitur. Primo dico quod sanctus nicolaus commendatur in eius magnitudine generosa cum dicitur in multitudine electorum. **Q** Circa quod non videndum quod fuit magnus in tribus. scilicet in pgenie. dignitate et miraculis. Primo fuit magnus in pgenie. nam pentes eius fuerunt nobiles in virtutibus. Dicit enim Plato Nobilis est ille quem nobilitat sua virtus. Hanc nobilitatem virtutum habuerunt pentes sancti nicolai. Unde legitur quod pater eius nomine epiphanius. mater eius iohanna vocabatur. Et erat civis patere virtutibus et valde dives. ac illustris sapientia oritur et ambo fuerunt magne dignitatis inter omnes. et quibus essent magni honoris apostoli homines tamen studuerunt magis esse magni apud deum quam apud homines. et ideo postquam ipsi in primevo iuventutis flore sanctum nicolaum eius filium genuissent se cunctis voluptatibus abdicaverunt deinceps continenter viventes vitam sanctam duxerunt. Et sic patet qualiter sanctus nicolaus fuit magnus quia de nobili

et virtuosa pgenie natus. Unde dicit Boetius in de consolatione philosophie. Nobilitas videtur esse quidam laus perveniens de meritis personarum. Unde canit ecclesia. Confessor dei nico. nobilis pgenie scilicet nobilior moribus ab ipso puerili evolutus secutus dominum. unde bene dicitur nicolaus. nam nicolaus dicitur a nictor quod est nictor et laos populus quasi nictor populi. nam ipse habuit in se illa que nictor et mundicia faciunt. ideo bene dicitur de eo. **Eccl.** xlvi. quod fuit magnus secundum nomen suum. **R** Secundo fuit magnus dignitate. nam factus est episcopus a deo dilectus. unde deus potuit ei dicere illud Aggei. ii. Assuma te fue me et ponam te sicut signaculum quoniam te elegi. Qualiter autem sit factus et electus in episcopum patet Legitur enim quod defuncto episcopo miree civitatis conveniunt episcopi illi ecclesie presbiteri de alio episcopo. Ad erat autem inter eos quidam episcopus magne auctoritatis ad cuius nutum dependebat sententia omnium. Cum igitur omnes monuisset orationibus et ieiuniis insistere nocte illa audiuit vocem dicentem sibi ut hora matutinali fores ecclesie observaret et quem primum ad ecclesiam venire conspiceret et cuius nomen nicolaus esset in episcopum eundem consecraret. Hoc ergo alius revelans admonuit ut omnes orationi insisteret et ipse per floribus excubavit. Mirum in modum hora matutina a deo missus venit nicolaus quem apprehendens episcopus dixit. Quid est tibi nomen. ille ut erat colubine simplicitatis plenius inclinato capite. nico laus inquit fuit vere sanctitatis. Quae in ecclesiam ducentes laqueis plurimum re

luctantē in cathedra collocauerūt
 z iā ep̄m p̄secrauerūt. ecce zc. Un̄
 impletū est illd̄ p̄s. Et exaltēt euz
 in eccl̄ia plebis z i cathedra senio
 rum laudēt eū. S Tercio fuit
 magn⁹ in potētia z v̄tute faciēdi
 miracula. Un̄ dicit ap̄ls. ij. Loz.
 ix. Potēs est de⁹ oēm gr̄az abun
 dare in vob̄s. faciēdi magna mi
 rabilia. Un̄ in signum hui⁹ dixit
 xp̄s Jo. xiiij. Qui credit i me opa
 que ego facio z ipse faciet. Certe
 hāc gr̄am faciēdi magna mirabi
 lia habuit san. ni. Un̄ legīt q̄ fuit
 vir qdā nobil⁹ q̄ rogauit san. ni. vt
 sibi a dño ipetraret filiū p̄mittēs
 filiū ad ei⁹ sepulchrū ducturuz et
 cyphū aureū allaturuz. Fili⁹ nascit⁹
 z ad eratē pducit⁹. z cyphū fieri iū
 bet que sibi dū valde placeret eū
 suis v̄sib⁹ adaptauit z aliū equa
 lentē fieri p̄cepit. Nauigantib⁹ ḡ
 ad eccl̄iam san. ni. iubet p̄r filiuz
 vt in illo cypho quē p̄mo fieri p̄
 cepit aquā sibi afferret. Puer autē
 cū vellet aquaz haurire cū cypho
 in mare cecidit z statiz disparuit.
 P̄r autē amare flens nihilomin⁹
 votū suū p̄fecit. veniēs autē ad al
 tare sc̄i nicolai. z cū obtulisset se
 cundū cyphū tanq̄ piect⁹ de alta
 ri cecidit. Cū autē eleuasset z iterū
 posuisset sup̄ altare longi⁹ est pie
 ctus. Mirantib⁹ autē cūct⁹ ad tā
 grande spectaculū. ecce puer san⁹
 a duenit z cyphum p̄mū manib⁹
 suis portauit. narrauitq̄ coram
 omnib⁹ q̄ qñ i mare cecidit sc̄us
 nico. affuit z eū illesuz suauit. sic
 q̄ p̄r ei⁹ let⁹ effect⁹ vtrūq̄ cyphū

sancto nicolao obtulit. Et sic p̄r
 ei⁹ potētia faciēdi mirabilia. T
 Scdo dico q̄ sc̄us nico. cōmēdat
 in ei⁹ opatione v̄tuosa zc. Circa
 qd̄ notandū q̄ ei⁹ opatio v̄tuosa
 oñdit⁹ i trib⁹. s. i sc̄itate vite. i picta
 te z fidelitate. P̄rio oñdit⁹ in sc̄ita
 te vite. Nā dñs dicit Le. xix. Sc̄i
 estote qm̄ ego sanct⁹ suz. Certe b
 fecit sc̄us nico. Nā legīt q̄ ipse in
 iuētute sua ita pure z s̄acte vixit
 q̄ alioz iuuenū deuitās lasciuia
 eccl̄ias frequētauit z q̄cqd̄ ibi de
 sacra scriptura intelligere potuit
 memori⁹ retinuit. z castitatē non
 solū in corpe sz etiā in mēte obser
 uauit. z oia que p̄rinēt ad sanctū
 hoīem tota intēctione fecit. z iō ca
 nit eccl̄ia d̄ eo. Amic⁹ dei nicola⁹
 amicitia dei p̄ mundiciā acq̄siuit
 Nam d̄r Prouer. xxiij. Qui diligit
 cordis mūdiciā habebit amicū re
 gem. qd̄ fecit sc̄us nico. Un̄ bñ d̄r
 de eo Eccl̄. xliij. Valde speciosus
 ē in splēdore suo. Scdo oñdit⁹ in
 ei⁹ pietate. Nā dicit Amb. Lū oē
 peccatum deposuer⁹ supest vt sis
 pi⁹ z cōpaties. qd̄ em̄ mihi est ca
 rere scelerib⁹ z nō esse mīc⁹ z man
 suet⁹ Ideo in signū hui⁹ dixit xp̄s
 Mat. xi. Discite a me qz mīc⁹ suz.
 Certe b fecit sc̄us nico. Un̄ legīt
 de ei⁹ pietate q̄ cū defunct⁹ penci
 b⁹ sc̄i nicolai cepit cogitare quō
 tantā copā diuiciaz nō ad laudē
 humanā sz ad diuinā gl̄iam dispē
 saret. Tūc qdā cōuicane⁹ su⁹ sac⁹
 nobil⁹ tres filias v̄gines ob iopiā
 p̄stituerē cogit vt sic earuz infami
 cōmertio aleret. qd̄ cū sc̄us nico.

De sancto

compit scel⁹ abhorruit ⁊ massam auri panno inuolutā in domum ei⁹ p fenestrā nocte ptecit ⁊ clam recessit. Mane surgēs hō ille reperit massam auri ⁊ deo gratias agens p̄mogenite nuptias celebravit. Nō multo tpe post famulus dei sile op⁹ pegit. Qd̄ rursus ille reperies ⁊ in laudes imensas prumpēs de cetero vigilare cepit vt sciret q̄s esset q̄ sue inopie subuenisset. Post paucos autē dies duplicata massa auri iterū in domum ptecit. ad cui⁹ sonitū ille excitat⁹ et nicolaū fugientē insequit⁹ currensq; velocit⁹ taliq; voce alloquit⁹. Siste gradus teq; aspectui meo nō subtrahas. sicq; currens Nicolaū esse cognouit moxq; hō humo pstrat⁹ osculari voluit pedes ei⁹. Qd̄ nicolaus renuens ab eo erexit ne eū q̄diu viueret publicaret. Et sic p̄t⁹ eius pietas. Un̄ cōuenienter dicit⁹ de eo illud ps. Tibi derelict⁹ est paup⁹ or. tu eris adiutor. Tertio ostendit⁹ in ei⁹ fidelitatem. nam ipse fuit fidelis p̄mo nō t̄m in vita verū etia; post mortē. Nam d̄r Apo⁹. ij. Estote fideles vsq; ad mortem ⁊ dabo tibi coronā vite zc. Un̄ legit⁹ q̄ qdam iudeus vidēs potentia sancti nicolai in miraculis faciēdis fecit imaginē ei⁹ sibi fieri eaz in domo sua collocauit ⁊ cū aliquo longi⁹ iret cōmisit. sanct⁹ nicola⁹ res suas cū minis dicens hec vba. Ecce nicolae oīa bona tibi costodiēda cōmitto. ⁊ nisi oīa bñ ⁊ fidelit⁹ custodieris vltionē de te expectā ver

Nicolao

berib; ⁊ plagis. Quada; autē vice du; abesset fures adueniūt ⁊ cuncta rapiūt solaz imaginē derelinquūt. Tandē iudeus rediēs seq; spoliatum videns imaginē alloquit⁹ his verbis. Dñe nicolae nō nexos in domo mea posui vt res meas a latronib; seruaret⁹. cur b̄ facere nolui⁹. ⁊ cur latrones nō phibui⁹stis. dura ḡ tormēta recipietis ⁊ penā p latronib; luet⁹. sic q; meū damnū cōpensabo in vestris torment⁹. ⁊ furore meū refrigerabo vberib; et flagellis. Arripiens ḡ imaginē dure eam verberabat. diuidentib; autē latronib; que rapuerāt sanct⁹ dei tanq; in se verbera de facto recepisset aperuit eis dicens. Ecce q; dure pro vobis flagellatus sum. ecce quō in corpe effusione sanguinis patior. Pergite citi⁹ ⁊ restituite cūcta que rapui⁹stis alioqn ira oīpōtent⁹ dei in vos desuet. ita vt scelus vestrū in mediū publicet⁹ et q̄ libet vestrū suspendiū patiet⁹. Ad quē illi. Quis es tu q̄ talia nobis loquēdo minas. Et ille. Ego sum nicola⁹ seru⁹ iesu christi que; iudeus p reb; suis custodiēdis q̄s tulistis tam crudelit⁹ verberauit. Territi illi ad iudeū veniūt ⁊ oīa restituiūt. sicq; latrones ad viam rectitudinis redeūt ⁊ iude⁹ ḡraz saluator⁹ amplectit⁹ ⁊ credit. ⁊ sic p̄t⁹ eius fidelitas. quare bñ dicit⁹ de eo illud Matth. xxy. Euge serue bo. ⁊ fi. zc. U Tertio dico q̄ sanctus nicola⁹ cōmendat⁹ in ei⁹ remuneratione gaudiosa cuz d̄r.

inter bñdictos b. Circa qđ notā/
dum qđ in sacra scriptura tria iue/
niunt ppter que homo psequit di/
uinam bñdictionē que tria scñs
nicolaus pfecte in se habuit. Pri/
mū est recessus a malo. secūdu est
pmplicitudo ad misericordiā. ter/
tium pseuerantia laboris in bono.
Primo dico qđ homo psequit di/
uinam bñdictionē ppter recessuz
a malo. vnde dicit Job. i. qđ erat hō
simplex et rect⁹ timens deū et re/
cedēs a malo. sequit operib⁹ ma/
nuū eius bñdixisti. Nam Job vi.
dicit. Et addidit dñs omnia quecū
qđ fuerāt iob duplicata. Certe hūc
recessuz a malo hūit scñs nī. Un/
legit qđ in iuuetute sua incepit nō
tñ vitare malum. verūctiam stu/
duit qualr in iusticia se exerceret.
Sicut dicit apl⁹ ad Ro. vi. Sic
exhibuisti men. ve. f. immū. et iniq.
ita nūc exhi. men. ve. i. in sancti/
ficationē. Certe bñ fecit sanct⁹ ni/
colaus. qđ nūqđ seruiebat iniq/
tati et imundicie. Un/
dicit in eius le/
genda qđ ipse pma die cū balnea/
ret erectus stetit in pelui. et in pue/
ricia tñ semel feria q̄rta et sexta
vbera matris sugēbat. Fact⁹ autē
vir et ep⁹s ofonib⁹ ieiunij et bo/
nis opib⁹ insistebat ac corp⁹ suuz
macerabat. p quib⁹ meruit diui/
nam bñdictionē. Ideo dicit de eo il/
lud ps. Nūc accipiet bñdictionez
a dō. zc. Secūdo dat diuina bñdi/
ctio ppter pmplicitudinē ad miseri/
cordiā et cōpassionē. vñ Prouer.
xii. Qui pñus ē ad misericordiā
bñdicet. Certe hoc fecit scñs Ni.

Un/
legit qđ quodā tpe inuasit fa/
mes valida totaz puincia sancti/
nicolai. ita vt omnib⁹ alimēta de/
ficerent. Audiens autē vir dei na/
ues onustas tritico portui appli/
cuisse illuc statim pficiscit⁹ rogās.
nautas vt saltez trib⁹ modis per/
quālibet nauē piclitantib⁹ subue/
nirent. Cui illi. Non audem⁹ san/
cte pater. qđ mensuratū triticum
ab exactore optz nos i horrea im/
patoris reddere. quib⁹ scñs nico/
dixit. Facite nūc qđ dico et vobis
in dei v̄tute pmitto qđ nullā mi/
nutionē habebit⁹ apud exactorē.
qđ cum fecissent et eandē mēsurā
quā ab exactore receperant reddi/
dissent. mīstris impatoris mira/
culū referūt. et deū in famulo suo
nicolao magnifica laude extollūt.
Fru mentuz autē fm vniuscuiusqđ
indigētā vir dei distribuit. ita vt
miraculose duob⁹ ānis nō tñ ad
victū sufficeret s; esset ad vsum se/
minis abūdans. Cū igit circa in/
digentes fuit ita pñus ad miseriā/
dum. iō inuenit grām augmenti.
vñ dicit Prouer. iij. Misericordiā
et v̄tas nō te deserant et describe/
cas in tabulis cordis tui et iueni/
es grām corā deo et hominib⁹ qđ
ipse fecit. ideo cōperit ei illd Job.
xxij. Ab infantia creuit mecū mi/
seratio et de vte. ma. egressa ē me/
cum. iō meruit diuinā bñdictio/
nem. Un/
ps. Ecce sic bñdicet hō.
scz qui pñus est ad misericordiā.
Ideo dixit xp⁹s. Mat. v. Beati
miseri. zc. Tercio dat diuina bñ/
dictio ppter pseuerantiā in bono.

De sancto

Un̄ dicit ps. B̄ndictionez dabit
legisla. Ibunt de frute. zc. Lerte
hanc pseuerantiā in bonis operi-
bus z virtutibz habuit sc̄us nico-
laus. quare meruit diuinā bene-
ctionē z dei eternam p̄fruitionez.
Unde legit q̄ anno dñi. cccxliij.
postq̄ sanct⁹ nicola⁹ diu pseuera-
uerat in sanctor⁹ fructuoso exercitio
z dñs vellet eū assumere rogauit
deum vt ei suam b̄ndictionē eter-
naz daret quā p̄misit omnibz ele-
ctis. cū dixit. Venite b̄ndi. pa. zc.
et vt angelos suos sibi mitteret
qui eū in celū p̄ducerent. Un̄ bo-
norandus est sanct⁹ nicola⁹. qz p̄-
curauit vitam eternā. Requi. ex-
emplū. Et inclinato capite vidit
āgelos ad se veniētes incepit istū
psalmū. In te dñe spe. non p̄fun-
vi. in ma. zc. In his dictis emisit
sp̄m. Tūc angeli cū gloria z dul-
ci cantu aiām eius in celū dedu-
xerūt z tota celestis curia eam cū
leticia recepit. Corpus v̄o ei⁹ se-
pultum est in tūba marmorea et
a capite p̄fluxit fons olei. z a pedi-
bus fons aque z vsqz hodie sacrū
oleum resudat valens in salutem
multoz. Successit autē ei vir qui
dam bon⁹ qui ep̄us erat post san-
ctum nicolaū q̄ fuit expulsus de
sede sua. Quo eiecto oleū effluere
desiit. sed eo reuocato p̄tinus re-
manauit. Et sic p̄z qualiter feli-
citer pseuerauit z cū benedict⁹ be-
nedictus ē. Unde dicit saluator.
Matth. x. Qui pseue. vsqz in fi. b̄
sal. e. Quare bñ d̄ vt i themate.

De sancto Ambrosio

Ambrosio

Sermo. iij.

Brevis in

volatilibz est ap̄is z ini-

tiū dulcoris habet fruct⁹ illius.
Eccl. xj. Notate k̄m̄i dīc̄ em̄ Bri-
sto. iij. ethi. q̄ qualis vnusqz ē
talitā opat. Lum igit ap̄is sit na-
turalit̄ bona. merito ei⁹ opatio e-
rit bona. iō dicit brevis in vo. zc.
In quibz quidem v̄bis duo no-
tantur in quibus san. ambro. fm̄
allegoricū sensum dupl̄r nob̄ cō-
mendat. p̄mo notat p̄ditio natu-
ralis. cum d̄ brevis in vola. zc.
Sc̄do notat opatio vtilis cū ad
dīc̄. z initiū dulcoris zc. X
Dico p̄mo q̄ notat ip̄ius ap̄is cō-
ditio natural̄. i. quo san. Ambro-
sius nobis cōmendat. Circa qd̄
notandū q̄ naturalis p̄ditio ap̄is
est q̄ habet puritatē in pastu. Nā
meliores flores z nobiliores eligit
ex quibz fugit mel. Sic sp̄ualiter
sanct⁹ ambrosi⁹ habuit hanc pu-
ritatem. qz ex nobiliozibz floribz.
id est fructibz quibz xp̄us pascit.
Juxta illud Lan. ij. Qui pascitur
inter lilia suxit mel puritat̄. Isti
autē sp̄uales flores sūt humilitas
paupras et castitas. que hominē
purificant z deo multuz placent.
Sicut d̄ Eccl. xxv. In tribus sc̄z
p̄dictis virtutibz bñplacitū est sp̄i-
ritui meo que sunt p̄bata coram
deo z hominibz. Dico p̄mo q̄ san-
ctus ambrosi⁹ habuit florē humi-
litis. Est em̄ bñlitas iste flos.
de quo d̄ Esa. xj. Egrediet̄ virga
de radice yesse z flos de radice ei⁹

ascendet et requiescit super eum spiritus
domini. et Esa. vlti. Ad quem respiciam
nisi ad pauperculū et pertritū spū. id ē
humilē. Certe hūc florē humilita-
tis habuit ambrosi⁹. Un̄ legi⁹ q̄
cū quadā vice mediolanū venis-
set et ibidem tūc ep̄us deesset ad-
uenit ppl⁹ sibi de ep̄o puidere.
Sed cū inter arrianos et catholicos
de eligēdo ep̄o magna seditio ori-
etur Amb. causa sedāde seditiōis
illuc prexit et statim vox infantis
insonuit dicēs ambrosiū eē ep̄m
cui⁹ voci vnanimiter p̄senserunt
ambrosiū ep̄m acclamātes. Et il-
le p̄tinuo eccliam exiens et se eē in-
dignum clamauit. ppl⁹ v̄o ma-
gis ac magis p̄clamauit euz esse
ep̄m. sed euz se sic pficere videret
fugā media nocte petijt. Ecce q̄s
humilis fuit q̄ sic dignitates fu-
git. Lunq̄ papiaz p̄gere putaret
mane apud portas ciuitatis me-
diolanens inuenit. qui se iterum
abscondit. tñ inuen⁹ est. et octa-
ua die in ep̄alem cathedrā suble-
uatus est. Et iō dicit Grego. Qui
sibi vilis. apud deū magnus est.
Qd̄ fecit sanct⁹ ambrosi⁹ cū hūi-
litem multū dilexit. ideo flores
et virtutē humilitat⁹ in se habuit
et ex ea mel puritat⁹ suxit. Un̄ di-
cit Hugo de claustro aīe. Sicut
mel condit in cōfectione medici-
ne cū omnib⁹ diuersitatib⁹ specie-
rum. sic dulcedine hūilitat⁹ con-
diunt oīa genera v̄tutum. Nam
oīa opa que hō facit in hūilitate
fiunt meritoria et deo grata et pu-
ra. Un̄ Grego. Illa v̄tus in nob

veraciter pullulat. i. exit que i ra-
dice humilitat⁹ pdurat. ¶ Sed
cūdo dico q̄ ambrosi⁹ habuit flo-
rem et v̄tutē paup̄tat⁹ que multū
placet deo et facit hōiem p̄fectum
Juxta illud Lu. viij. Si vis p̄fe-
ctus zc. Un̄ in signū hui⁹ d̄r Lu.
ix. q̄ iesus cōuocatis. xij. aplis de-
dit illis pt̄atem sup oīa demonia
et vt lāguores curarēt et misit illos
p̄dicare regnū dei. et ait ad illos.
Nihil tulerit⁹ in via neq̄ virgami
neq̄ pecuniā neq̄ perā neq̄ pa-
nem neq̄ duas tunicas habeat⁹.
Certe hūc florē et virtutes habuit
br̄s ambrosi⁹. nam oīa que ha-
buit paup̄ib⁹ erogauit. Un̄ legi-
tur q̄ dixit. si de me aliquid posce-
ret aut dom⁹ aut aurū aut argen-
tum qd̄ mei iur⁹ esset libēter offer-
rem nihil possū nisi de corde meo
tradere et ad hoc parat⁹ sum. ipse
diuitias multū abhorruit et pau-
ptatem dilexit. Un̄ legi⁹ q̄ cū q̄-
dam vice romam p̄geret et in qua-
dam villa apud quendā hominē
nimis locupletā hospitat⁹ fuisset
quē de statu suo sollicitē req̄siuit.
Cui ille. Dñe stat⁹ me⁹ felix exti-
tit gloriosus et p̄sper. ecce diuitijs
et delicijs et ceteris insinū bonis
abundo. seruos et famulos q̄ plu-
res habeo. copiosam turbā filio-
rum et nepotum possideo nec vn-
q̄ aliqd̄ aduersū mibi accidit. Qd̄
audiens sanctus Ambrosius ve-
hementer obstupuit. et his qui se-
cum erāt in comitatu dixit. Sur-
gite et hinc quantocius fugite.
quia dominus nō est in loco isto.

De sancto

festinate filij nec in fugiendo moram facite ne nos diuina ultio habere apprehendant ne in peccatis eorum pariter inuoluamur. Cum autem fugerent et aliquantulum processissent subito terra aperuit se et hominem illum cum vniuersis que ad ipsum pertinebant ita absorbuisset ut nullum vestigium inde remaneret. quod cernens Ambrosius dixit. Ecce fratres quod misericorditer deus parcat cum aduersa tribuit. et quod seuerius irascitur cum semper prospera elargitur. In eodem autem loco forte remansisse dicitur in testimonium. Unum cum videret auariciam crescere in multis vehementer ingemuit. et se de huius seculi eruna liberari instanter orauit. Unum bene potuit dicere illud apostoli ad Philippi. Omnia de trimentum feci et arbitror ut stercorea ut christum lucrifaciam et inueniar in illo figuratus. id est filius. Unum dicit Bernardus. Beatus qui post illas non abiit que possessa onerant amata inquantum quod fecit beatus ambrosius. Et Tertio habuit florem virtutis castitatis que deo multum placet et ex ea proficit. Nam dicit apostolus Gal. v. Fructus spiritus est castitas. ideo deus elegit electos suos in puritate. Unum Eph. i. Elegit nos ante mundi constitutionem ut essemus sancti et imaculati. Certe hunc florem puritatis habuit sanctus ambrosius. Unum legitur quod cum quadam uice inisset in quadam ciuitate per quodam episcopo ordinando et eius electioni. Iustina imperatrix et alij heretici contradicerent volentes ut de sua secta aliquis ordinaretur. Tunc una de virginibus arrianorum

Ambrosio

impudentior ceteris ambrosium cum vestimento apprehendebat volens ipsum ad partem mulierum trahere ut ab eis cesus de ecclesia cum iniuria pelleretur. Cui ait ambrosius. et si ego tanto sacerdotio indignus sum. te tamen non decet in quocumque sacerdotem manum mittere. Unum timere debuisti iudicium dei ne tibi aliquid pertingat. Quod dictum confirmatum est nam altera die mortua est. Et sicut ipsa Ambrosius manu voluit trahere ad contumelias. ita ipse gratiam per contumeliam reddens eam ad sepulchrum deduxit. quod factum omnes percipiunt. Refert etiam Hieronymus eum dixisse. Virginitatem non solum efferimus sed etiam suam. Ipse enim fuit castissimus. et sic per quam florem castitatis habuit. Unum bene dicit deo eo christus illud Laus. v. Dilectus meus candidus et rubicundus. Candidus propter castitatem et puritatem mentis. et rubicundus propter pulchritudinem corporis. Nam perfecta castitas non est tamen carnis verumetiam mentis. unde Gregorius. Nulla est castitas carnis quam non commendat puritas mentis. Et sic per quam primus sed quia beatus ambrosius ex nobilibus floribus id est virtutibus. surit mel puritatis. Unum bene dicit ambrosius. id est spiritus redolens dei. Nam ambrosius dicit. ab ambrosia. que est spiritus valde redolens et preciosa. et sius quod est deus quasi spiritus redolens dei. Unum ipse est de numero illorum de quibus dicit apostolus. ii. Cor. ii. Christi bonus odor sumus. A Secundo dico quod in his premissis notat ipsi apostoli utilis operatio concludit. fructus illius habet inueniunt

inter bñdictos b. Circa qđ notā/
dum qđ in sacra scriptura tria iue/
niunt ppter que homo psequit di/
uinam bñdictionē que tria scñs
nicolaus pfecte in se habuit. Pri/
mū est recessus a malo. secūdu est
pmplicitudo ad misericordiā. ter/
tium pseuerācia laboris in bono
Primo dico qđ homo psequit di/
uinam bñdictionē ppter recessuz
a malo. vnde dicit Job. i. qđ erat hō
simplex et rect⁹ timens deū et re/
cedēs a malo. sequit operib⁹ ma/
nuū eius bñdixisti. Nam Job vi.
dicit. Et addidit dñs omnia quecū
qđ fuerāt iob duplicata. Lerte hñc
recessuz a malo hñt scñs nī. Un
legit qđ in iuuetute sua incepit nō
tñ vitare malum. verū etiam stu/
duit qualr in iusticia se exerceret.
Sicut dicit apl⁹ ad Ro. vi. Sic
exhibuisti. men. ve. s. immū. et iniq.
ita nūc exhi. men. ve. i. in sancti/
ficationē. Lerte hñc fecit sanct⁹ ni/
colaus. q̄uis nūq̄ seruiebat iniq̄
tati et imundicie. Un dicit in eius le/
genda qđ ipse pma die cū balnea/
ret erectus stetit in pelui. et in pue/
ricia tñ semel feria q̄rta et sexta
vbera matris sugēbat. Fact⁹ autē
vir et ep⁹s ofonib⁹ et ieiunijs et bo/
nis opib⁹ insisteret ac corp⁹ suuz
macerabat. p quib⁹ meruit diui/
nam bñdictionē. Ideo dicit de eo il/
lud ps. Nūc accipiet bñdictionez
a dō. zc. Secūdo dat diuina bñdi/
ctio ppter pmplicitudinē ad miseri/
cordiā et cōpassionē. vñ Prouer.
xxij. Qui pñus ē ad misericordiāz
bñdicit. Lerte hoc fecit scñs Nī.

Un legit qđ quodā tpe inuasit fa/
mes valida totaz puincia sancti
nicolai. ita vt omnib⁹ alimēta de/
ficerent. Audiens autē vir dei na/
ues onustas tritico portui appli/
cuisse illuc statim pficiscit⁹ rogās
nautas vt saltez trib⁹ modijs per/
quālibet nauē piclitantib⁹ subue/
nīrent. Cui illi. Non audem⁹ san/
cte pater. qz mensuratū triticum
ab exactore optz nos i horrea im/
patoris reddere. quib⁹ scñs nico/
dixit. Facite nūc qđ dico et vobis
in dei v̄tute pmitto qđ nullā mi/
nutionē habebit⁹ apud exactorē.
qđ cum fecissent et eandē mēsurā
quā ab exactore receperant reddi/
dissent. mīstris impatoris mira/
culū referūt. et deū in famulo suo
nicolao magnifica laude extollūt
Frumentuz autē fm vniuscui⁹qz
indigētiā vir dei distribuit. ita vt
miraculose duob⁹ ānis nō tñ ad/
victū sufficeret s; esset ad vsum se/
minis abūdans. Cū igit circa in/
digentes fuit ita pñus ad misera/
dum. iō inuenit grām augmenti.
vñ dicit Prouer. iij. Misericordia
et v̄tas nō te deserant et describe
eas in tabulis cordis tui et inueni/
es grām corā deo et hominib⁹ qđ
ipse fecit. ideo cōpetit ei illd Job.
xxij. Ab infantia creuit mecū mi/
seratio et de vte. ma. egressa ē me/
cum. iō meruit diuinā bñdictio/
nem. Un ps. Ecce sic bñdicit hō.
scz qui pñus est ad misericordiā.
Ideo dixit xp⁹s. Mat. v. Beati
miseri. zc. Tercio dat diuina bñ/
dictio ppter pseuerantiā in bono.

De sancto

Un̄ dicit ps. B̄ndictionez dabit
legisla. Ibunt de virtute. zc. Lerte
hanc pseuerantiā in bonis operib⁹
bus z virtutib⁹ habuit sc̄us nico
laus. quare meruit diuinā bene
ctionē z dei eternam p̄fruitionez.
Unde legit q̄ anno dñi. cccxliij.
postq̄ sanct⁹ nicola⁹ diu pseuera
uerat in sanctor⁹ virtuosō exercitio
z dñs veller eū assumere rogauit
deum vt ei suam b̄ndictionē eter
naz daret quā p̄misit omnib⁹ ele
ctis. cū dixit. Venite b̄ndi. pa. zc.
et vt angelos suos sibi mitteret
qui eū in celū p̄ducerent. Un̄ ho
norandus est sanct⁹ nicola⁹. qz p
curauit vitam eternā. Requi. ex
emplū. Et inclinato capite vidit
āgelos ad se veniētes incepit istū
psalmū. In te dñe spe. non p̄fun.
vi. in ma. zc. In his dictis emisit
sp̄m. Tūc angeli cū gloria z dul
ci cantu aiām eius in celū dedu
xerūt z tota celestis curia eam cū
leticia recepit. Corpus v̄o ei⁹ se
pultum est in tūba marmorea et
a capite p̄fluxit fons olei. z a pedi
bus fons aque z vsqz hodie sacrū
oleum refudat valens in salutem
multoz. Successit aut̄ ei vir qui
dam bon⁹ qui ep̄us erat post san
ctum nicolaū q̄ fuit expulsus de
sede sua. Quo eiecto oleū effluere
desijt. sed eo reuocato p̄tinus re
manauit. Et sic p̄z qualiter feli
citer pseuerauit z cū benedict⁹ be
nedictus ē. Unde dicit saluator.
Matt. x. Qui pseue. vsqz in fi. b
sal. e. Quare b̄n̄ d̄r vt i themate.

De sancto Ambrosio

Ambrosio

Sermo. iij.

Reuis in

volatilib⁹ est ap̄is z ini
tiū dulcoris habet fruct⁹ illius.
Eccl. xj. Notate k̄m̄i dīc̄ em̄ Ambro
sio. iij. ethi. q̄ qualis vnusqz ē
talīa opat. Cum igit ap̄is sit na
turalit̄ bona. merito ei⁹ opatio e
rit bona. iō dicit breuis in vo. zc.
In quib⁹ quidem v̄bis duo no
tantur in quibus san. ambro. fm̄
allegoricū sensum dupl̄r nob̄ cō
mendať. p̄mo notať p̄ditio natu
ralis. cum d̄r breuis in vola. zc.
Sc̄do notať opatio vtilis cū ad
dit. z initiū dulcoris zc. X
Dico p̄mo q̄ notať ip̄ius ap̄is cō
ditio natural. i quo san. Ambro
sius nobis cōmendať. Circa qd̄
notandū q̄ naturalis p̄ditio ap̄is
est q̄ habet puritatē in pastu. Nā
meliores flores z nobiliores eligit
ex quib⁹ sugit mel. Sic sp̄ualiter
sanct⁹ ambrosi⁹ habuit hanc pu
ritatem. qz ex nobiliozib⁹ florib⁹.
id est virtutib⁹ quib⁹ xp̄us pascit̄.
Juxta illud Lān. ij. Qui pascitur
inter lilia sugit mel puritatē. Isti
aut̄ sp̄uales flores sūt humilitas
paup̄tas et castitas. que hominē
purificant z deo multuz placent.
Sicut d̄r Eccl. xxv. In tribus sc̄z
p̄dictis virtutib⁹ b̄n̄placitū est sp̄i
ritui meo que sunt p̄bata coram
deo z hominib⁹. Dico p̄mo q̄ san
ctus ambrosi⁹ habuit florē humi
litis. Est em̄ hūilitas iste flos.
de quo d̄r Esa. xj. Egrediet̄ virga
de radice yesse z flos de radice ei⁹

Bermo

iiii

ascendet et refectus super eum spiritus
domini. et Esa. vlti. Ad quem respiciam
nisi ad pauperulum et peritum spiritum. id est
humilem. Certe hunc florem humilita-
tis habuit ambrosius. Un legimus quod
cum quadam vice mediolanum venisset
et ibidem tunc episcopus deesset ad-
uenit populus sibi de episcopo providere.
Sed cum inter arrianos et catholicos
de eligendo episcopo magna seditio ori-
etur Ambrosius causa seditionis
illuc preiit et statim vox infantis
insonuit dicens ambrosium esse episcopum
cuius voci unanimiter consenserunt
ambrosium episcopum acclamantes. Et il-
le continuo ecclesiam exiens et se esse in-
dignum clamavit. populus vero ma-
gis ac magis proclamavit eum esse
episcopum. sed cum se sic perficere videret
fugam media nocte petiit. Ecce quod
humilis fuit quod sic dignitates su-
git. Cumque papiaz pergere putaret
mane apud portas civitatis me-
diolanensis inuenit. qui se iterum
abscondit. tamen inuenit est. et octa-
ua die in episcopalem cathedram suble-
vatus est. Et ideo dicit Gregorius. Qui
sibi vilis. apud deum magnus est.
Quod fecit sanctus ambrosius cum huius-
modi litteram multum dilexit. ideo flores
et virtutem humilitatis in se habuit
et ex ea mel puritatis sumpsit. Un di-
cit Hugo de claustro anime. Sicut
mel condit in confectioe medicina-
ne cum omnibus diuersitatibus specie-
rum. sic dulcedine humilitatis con-
diunt omnia genera virtutum. Nam
omnia opera que homo facit in humilitate
fiunt meritoria et deo grata et pu-
ra. Un Gregorius. Illa virtus in nobis

veraciter pullulat. id est. exire quei ra-
dice humilitatis perdurat. ¶ Sed
cum dico quod ambrosius habuit flo-
rem et virtutem paupertatis que multum
placet deo et facit hominem perfectum
Iuxta illud Luca. viij. Si vis perfec-
tus etc. Un in signum huius dicit Luca.
ix. quod iesus conuocatis. xij. apostolis de-
dit illis potestatem super omnia demonia
et ut languores curaret et misit illos
predicare regnum dei. et ait ad illos.
Nihil tuleritis in via neque virgam
neque pecuniam neque peram neque pa-
nem neque duas tunicas habeatis.
Certe hunc florem et virtutem habuit
beatus ambrosius. nam omnia que ha-
buit pauperibus erogauit. Un legi-
tur quod dixit. si de me aliquid posce-
ret aut domum aut aurum aut argen-
tum quod mei iuris esset libenter offer-
rem nihil possum nisi de corde meo
tradere et ad hoc paratus sum. ipse
diuitias multum abhorruit et pau-
perem dilexit. Un legimus quod cum qua-
dam vice romam pergeret et in qua-
dam villa apud quendam hominem
nimis locupletem hospitatus fuisset
quem de statu suo sollicitus requisivit.
Cui ille. Domine statum meum felix exti-
tisse gloriosus et prosper. ecce diuitias
et delicias et ceteris infinitis bonis
abundo. seruos et famulos quod plu-
res habeo. copiosam turbam filio-
rum et nepotum possideo nec vn-
quam aliquid aduersum mihi accidit. Quod
audiens sanctus Ambrosius ve-
hementer obstupuit. et his qui se-
cum erant in comitatu dixit. Sur-
gite et hinc quantocius fugite.
quia dominus non est in loco isto.

De sancto

Festinate filij nec in fugiēdo mo-
ram facite ne nos diuina ultio h
apphēdatz ne in peccat^o eorum
parit^{er} inuoluamur. Cū autē fuge-
rent z aliquātulū pcessissent subi-
to terra aperuit se z hoīem illum
cū vniuersis que ad ipsum ptine-
bant ita absorbuīt vt nullū vesti-
gium inde remaneret. qđ cernēs
Amb. dixit. Ecce frēs qđ misericor-
diter de^o parit^{er} cū aduersa tribu-
it. et qđ seuerē irascit^{ur} cum semp p
spera elargit^{ur}. In eodē autē loco fo-
uea remāsisse dicit^{ur} in testimoniū.
Un cūz videret auariciā crescere
in mult^{is} vebemēter ingemuit. z se-
de hui^{us} seculi erūna liberari instā-
tius orauit. Un bñ potuit dicere
illud apli ad Phil. iij. Omnia de-
trimentū feci z arbitror vt sterco-
ra vt xpm lucrī faciā z inueniar i
illo pfigurat^{us}. id ē filis. Un dicit
Bern. Beat^{us} qđ post illaz nō abijt
que possessa onerāt amata inqui-
nant qđ fecit brūs amb. Z Ter-
tio habuit florē virtutē castitatis
que deo multū placet z ex ea pa-
scit^{ur}. Nam dicit aplūs Gal. v. Fru-
ctus spūs est castitas. ideo de^o ele-
git electos suos in puritate. Un
Eph. i. Elegit nos añ mundi psti-
tutionē vt essem^{us} sancti z imacu-
lati. Certe hūc florē puritatis ha-
buit scūs ambro. Un legīt qđ cum
quadā uice iuisset in quadā ciui-
tatē p quodam epō ordinando z
ei^{us} electioni. Justina impatrit^{is} et
alij heretici tradicerēt volentes
vt de sua secta aliquis ordinaret^{ur}.
Tūc vna de virginib^{us} arrianorū

Ambrosio

impudentior ceter^{is} ambrosiū cūz
vestimēto apphēdebat volens
ipm ad partē mulier^{um} trahere vt
ab eis cesus de ecclia cūz iniuria
pelleret^{ur}. Cui ait am. et si ego tāto
sacerdotio indign^{us} sum. te tñ nō
deceat in qualēcūqz sacerdotē ma-
nūz mittere. Un timere debuisti
iudiciū dei ne tibi aliqd ptingat.
Qđ dictum pfirmatū est nam al-
tera die mortua est. Et sicut ipsa
Ambrosiūz manu voluit trahere
ad ptumelias. ita ipse grām p cō-
tumelia reddens eā ad sepulchrū
deduxit. qđ factū oēs pūit. Res-
fert etiā Hiero. eum dixisse. Vir-
ginitatē nō solum efferim^{us} sz etiā
suam^{us}. Ipe ei fuit castissim^{us}. z sic
ptz qual^{is} florem castitat^{is} habuit.
Un bñ dicit deo eo xps illd Lañ.
v. Dilectus me^{us} candidus z rubi-
cūdus. Candidus ppter castitatē
z puritatē ment^{is}. z rubicūdus p-
pter pulchritudinē corpis. Nā p-
fecta castitas nō est tñ carnis ve-
rumetiā ment^{is}. vñ Grego. Nulla
est castitas carnis quā nō cōmen-
dat puritas mēt^{is}. Et sic ptz pmut^{us}
sz qđ brūs amb. ex nobilib^{us} flori-
b^{us} id ē virtutib^{us}. suxit mel puritat^{is}
Un bene d^{icit} ambrosi^{us}. i. spēs redo-
lens dei. Nam ambrosi^{us} dicit^{ur} ab
ambra. que est spēs valde redolēs
z pēiosa. z sius qđ est de^o qđ spēs
redolēs dei. Un ipse ē de numero
illoz de quib^{us} dicit apls. ij. Loz.
ij. Christi bon^{us} odor sumus. A
Secūdo dico qđ in v^{er}bis pmissis
notat ipsi^{us} apis vtilis opatio cō-
cludit^{ur}. fruct^{us} illius habet inicit^{us}

Bermo

iiii

dulcoris. Est notandū q apīs ha-
bet triplicē opationem naturālī
quā etiā habuit Amb. spūaliter. s.
fecunditatē in ptu. sagacitatez in
ope. sedulitatē in labore. Primo
dico q apīs habuit fecunditatē in
partu. qz singulis ānis geminos
fruct⁹ reddit. sic scūs ambrosius
habuit fecunditatē in partu bono-
rum operū. nam geminos fruct⁹
reddidit. s. iuuentutē z senectutē.
Juxta illud Ecclī. xj. Mane semi-
na semē tuū z vespe nō cesset ma-
nus tua. q. d. In iuēntute incipe
bonū opus tuū z in senectute nō
dimittas. qd fecit scūs ambrosi⁹
In cui⁹ signū legīt q cū nat⁹ esset
z i cuna iacuiſſet z dormiret subi-
to examen apum adueniēs in os
ei⁹ ingrediēdi vices frequentauit
qsi in alueolum. i. binkorb suum
intraret z exierit. que postea euo-
lantes in tantā aeris altitudinez
subleuate sunt vt oculis hominū
mīme videri poterāt. qd vidēs p-
fāt. Si vixerit infantulus ille ali-
quid magni erit z sic statim tradi-
tus lris z iuēntutē in bonis z san-
ctis operibz incepit z in senectu-
te vsqz ad finē vite psummauit.
Et sic p- qd habuit fecunditatē
in partu bonoz operū cum iuē-
tutem z senectutē in virtutibz cō-
summauit. Un ad Gal. vlti. Bo-
num faciētes non deficiam⁹ vllō
tpe. Sequit. Tempe em̄ sus me-
temus. s. vitā eternā. Unde dicit
saluator Matth. x. Qui pserua-
uerit in finē hic saluus erit. B
Secūdo dico q apīs habet saga-

ciatē in ope. nā miraz sagaci opa-
tione domiciliū z mel componit.
Sic scūs ambrosi⁹ habuit sagaci-
tatem opis. Nam mel diuine sa-
piētie z dulcedinē sacre scripture
mira z sagaci opatione posuit in
cor suum z alioz. vñ. Ecclī. xv. In
medio ecclīe aperuit os ei⁹ z im-
pleuit eū dñs spū sapiētie zc. Un
legīt q ipse rome liberalibz scien-
tijs est edoct⁹ quibz diuinis sciē-
tijs plures ad fidē cōuertit. Un q
dam heretic⁹ durus disputator z
incōuertibilis ad fidē cum audi-
ret ambrosiū predicantē vidit ad
aures ei⁹ angelū loquentē verba
que ipse p- dīcauit. Quo viso chri-
stian⁹ effect⁹ est. z fidem quā p- se-
quebat cepit defendere. Ipse em̄
sanctū Augustinū doctore egre-
gium ad fidē cōuertit. sic d- in le-
genda sancti augustini. Cum em̄
Aug⁹. adhuc esset infidelis cepit
scō Amb. adherere z audire ei⁹ p-
dicationes frequēter q p- tra erro-
rem z heresim manicheoz dispu-
tauit z ipm aptis rōnibz z aucto-
ritatibz cōfutauit. vt ita error ille
a corde Augustini penit⁹ pelleret
z sic vltimatiz adueniēte paschali
tpe cum aug⁹. eet annoz. xxx. ane-
ritis matr⁹ z p- dicatione ambrosij
sacrū baptisma suscepit. Tunc si-
cut ferē Ambrosi⁹ dixit. Te deus
laudamus. Et augustin⁹ rñdit. re-
deum p- fitemur zc. Et sic ipsi duo
hunc hymnū alternatim cōposu-
erunt z vsqz in finē decantauerūt
Et sic patz qualiter mira z sagaci
opatione in cor suū z alioz semina-

De sancto

gavit dulcedinē sacre theologie. Unde potuit dicere illud ad aug. Proverb. iij. Uiam sapie mon/strabo tibi. scz sacre scripture. Et augustinus ad oēs quos ambrosius docuit potuit illud dicere Iob. ij. Exultate et letamini in dño deo nro q̄ dedit nobis doctorē iusti/ cie. **L** Tertio dico q̄ ap̄s ha/ bet sedulitatem in labore. qz raro ociosa existit. Nā de flore in flores volat z fugit mel. Sic scr̄s am/ brosius nunq̄ fuit ociosus. sed ppter amorē dei fuit semp i sanctis occupationibz. Nam fm Grego. Amor dei nunq̄ ē ociosus. Unde legit de eo q̄ ipse fuit ita sedulus i labore q̄ libros quos ipse dicta uit ex inspiratiōe diuina p̄pria manu scriberet nisi cum infirmitate corporis graueret. de illo autē labo/ re iuit ad aliū laborē. hoc ē q̄ fuit tante abstinētie q̄ quotidie ieiunauit nisi in sabbato z in die dñi/ co et in sūmis festiuitatibz. Et de abstinētia iuit ad amorē dī p̄ desiderium martyrij. Nā cum p̄positus valentini impatoris manda uit Ambrosius dicēs. Tu p̄temnis ipatorē caput tuū tollo. Cui am/ brosius. Deo p̄mittat te vt facias qd minaris. Un̄ cū a paulino inf̄ rogaret cur sanctos q̄ moriebant sic desleret. r̄ndit. Nō putetis q̄ fleo qz recesserūt. sz ideo qz me ad gl̄iam p̄cesserūt. Cui autē videret q̄ p̄ martyrium ad deū venire nō poterat vehemēter ingemuit z se de erūna huius seculi liberari exorauit. Qd cū se obrinuisse p̄cepit

Ambrosio

reuelauit fratribz q̄ vsqz ad dñi/ cam resurrectionis secū eēnt. Un̄ ante paucos dies anteq̄ detine/ ret infirmitate cum dictaret aliq̄ subito ipsis videntibz ignis caput ei⁹ coopuit i modū scuti bre/ uis z paulatim p̄ os ei⁹ tanq̄ habitator in domū intrauit. Tunc facies ei⁹ quasi nix effecta est. sed post aspectionem eoz reuersa est. post paucos autē dies cepit labo/ rare in infirmitate. Tūc comes ytalie cū esset mediolani cōuoca uit nobiles dicēs. q̄ tāto viro re/ cedente. timendū eēt ne italie in/ terit⁹ imineret. Rogauitqz vt visum dei accederet rogātes vt sibi adhuc spaciū viuendi impetraret. Qd cū ille ab eis audiuit. R̄ndit. Nō ita inter vos vixi vt me viue/ re pudeat nec mori timeo. qz bonum dñm habem⁹. Un̄ honorat⁹ ep̄us vercellens qui obitū sancti Ambrosij expectabat cū se sopori dedisset vocē tertio se acclamātes audiuit. Surge qz. Ambrosius est recessus. qui surgēs mediola num p̄citus venit z ei sacrm dñi/ ci corporis dedit. mox ille manus i modū crucis expandit. z sp̄m inf̄ verba orōnis efflauit. Cum autē in nocte pasche corp⁹ eius fuisset delatū plurimi infantes baptiza ti eū viderūt. ita vt aliqui eum in cathedra sedentē aliqui eū ascen dentē digito suis pentibz demon/ strauerūt. Et sic p̄z qualif de la/ bore in laborē. z de labore in eter nam requiē iuit. Un̄ ipse est d̄ nū/ mero illoz de quibz sp̄s sanctus

Sermo

v

pos dauid dicit. Ibunt de virtute in virtute. Quod ipse sapiens cognouit in spiritu sancto cum dicit Pro uer. iij. Justorum semita quasi lux splendens. pcedit et crescit usque ad perfectam diem. scilicet in patria. ubi cum magno gaudio cum omnibus electis gaudet. Unum hec est dies quam fecit dominus exultemus et letemus in ea. Unum concluditur de eo. Fructus illius habet initium dulcedinis etc.

De conceptione beate marie virginis.

Sermo. v.

Concepit

me mater mea ps. l.

Verba possunt esse virginis

marie cuius festum conceptionis ecclesia hodie celebrat. Notate charissimi. dicit enim Aristoteles in ij. de generacione. et corruptione. quod melius est esse quam non esse. Cum igitur uoluit maria dilectas suam matrem in esse producere ordinavit ut anna sterilis eam conciperet et pareret. id misit angelum suum ut nuntiaret sancte anne quod deberet concipere et parere filiam et nuncupare nomen eius Maria que concepit et peperit et filiam in esse nature secundum diuinam ordinationem produxit quare et bene Maria tunc dicere potuit. Concepit me mater mea. De Circa conceptionem virginis marie tria sunt notanda. que tangunt hominum diuinum festum. Primo quod uirgo maria a matre sua temporaliter est concepta. Secundo quod sine originali peccato. Tercio quod prius festum conceptionis celebrari debet. De primo sciendum quod beata maria concepta est

a parentibus singulari perfectionis. scilicet anna matre sua et ioachim patre suo. Hoc nota in sermone de natiuitate virginis marie. Secundo quod sine originali peccato est concepta. quod ostendit tripliciter. Primo quia fuit a deo preseruata. Secundo quod est per sacram scripturam figuratum ac per dicta sanctorum doctorum approbatum. Tercio quod est exemplis pronuntiata ac confirmata. Dico ergo quod maria sine originali peccato est concepta. quia fuit a deo preseruata. Circa quod notandum quod preseruatio virginis ab originali peccato ostendit tripliciter secundum tria attributa in diuinis. scilicet per potentiam. sapientiam et bonitatem. que attribuntur personis in diuinis. Nam ut dicit magister libro. j. dist. xxxiij. quod quis in deo sit unus et idem penitus potentia sapientia et bonitas. tamen potentia appropriatur patri. sapientia filio bonitas spiritui sancto. secundum ista tria uirgo maria est a tribus personis in diuinis ab originali preseruata. Unum conuenienter possunt dicere illud. j. Macha. ix. Absit ut inferamus crimen glorie nostre. id est uirgini marie. Ipsa est enim gloria sancte trinitatis. Unum dicit Bernardus. Maria sinum gratie omnibus aperuit ut de plenitudine eius accipiant uniuersi captiuus redemptionem. eger curam rationem. tristis consolationem. peccatorum ueniam. iustus gratiam. angelus leticiam. tota trinitas gloria. Ecce quod maria secundum Bernardum. est gloria sancte trinitatis. quare bene de absit etc. Unum primo ostendit quod deus pater

De conceptione Marie

pservauit mariā. qz potuit. iō si
bi attribuit siue appropriat potē
tia. Un mgt li. i. dis. xliij. dicit Dī/
potētia dei ē. z oīpotēs est de⁹. qz
oīa potuit q vult. Lū igit de⁹ sit
oīpotēs. ipe etiā potuit suā ma/
trē pservare. Et q̄uis de⁹ dede/
rit illā legē z sniam. q ppter pctm
pmoz parentū oēs deberēt cō/
trahere origiale tñ ipe voluit et
pūlegiare suā matrē ne ptrahe/
ret origiale. Nā lex dicit. q p n/
ceps vniuersal nō est astrict⁹ le/
gibz suis. cū ipe sit sup oēm lege⁹
Igit q̄ntūcūqz fuerit diuine legē
oēm hoīem ptrahere origiale de
us tñ potuit pservare spāli pūle
gio suā dilectam matrē ne incur
reret maculam. sicut etiam ipse
dedit speciale pūlegiūz Enoch z
Nelye p legē cōem moriēdi q̄s vi
uētes trāstulit de h mūdo. vt ha/
bet Gen. v. z. iij. Reg. ij. Qui cū
debebāt fm cōem legē a deo da/
tā mori. Juxta illō Gen. iij. Pul
uis es z in pul. reuer. sic de⁹ po/
tuit facere dādo in spāli mri sue
pūlegiū ptra cōem legē datā oī/
bus vt p̄cipet in pctō originali z
ipā vgo nō. Un ppter illud posse
ponit vna p̄clusio q̄ est de intētio
ne scoti doctoris subtil. dñi aure
ole. frācisci marōis. hugōis de no
uo claustro. z alioz plimoz do/
ctoꝝ. q̄ est talis. q sic vgo dei ge/
nitrix talit̄ fuit sc̄rificata añ suaz
natiuitatē q nūq̄ aliqd pctm a/
ctuale habuit. ita veracit̄ sc̄tifica
ri potuit q nūq̄ pctm origina/
le habuisset. Un dīc Aug. de na/
tura z ḡra. Mac v̄gine p̄cepta : si

oēs sc̄ti z sc̄tē dei p̄gregari possēt
z q̄reret ab eis an pctm haberēt.
qd r̄nderet. nisi qd Joh. ait. Si di
xerim⁹ q pctm nō habem⁹ nosip
sos sedu. z v̄itas in nobis nō est.
¶ Sc̄do oñdit q de⁹ fili⁹ p suā
sapiāz pservauit suā dilectā ma/
trē ab originali pctō. qz decuit eū
facere. iō attribuit sibi sapiā que
se tñ in aīas sc̄tās trāstert. vt dī
Sap. viij. Lū ḡ dicit fili⁹ q̄ est sa/
piētia p̄is voluit inh̄itare v̄ginē
mariā decuit vt eā pservaret. vñ
dicit ps. in spū. Domū tu. de san.
dñe. Sed sc̄tītudo vt dīc Dyo. est
mūdicia ab oībz inq̄namētis libe
ra. s. mortalibz venialibz. z origia
libz. z ḡ decuit ipm pservare m̄fēz
suā ab originali pctō. Un dicit
Ans. in li. de p̄ceptu v̄giali. c. xviij
mūdissima dei fili⁹ nat⁹ ē. Nā q d
v̄gie decebat vt illi⁹ hoīs p̄ceptio
d m̄fē puriss̄a fieret. z decēs erat
vt m̄fē dei ea puritate niteret q̄ sb
deo neq̄ maior intelligi. cui de⁹
pat̄ vnicū filiū suū quē ita datūz
disposuerat. vt naturalr eēt vnū
de⁹. z idē cōis fili⁹ dei p̄is z v̄gis
Si mō vgo n̄ fuisset p̄suata ab ori
giali tē maior fuisset puritas sb dō
q̄ puritas v̄gis. qd deū nō decu
isset. p̄z h in p̄ma muliere q̄ fuit
creata in ḡra in statu innocētie z
in puritate origial iusticie p quā
poterat stare in sūma puritate cō
petēti rōnali creature. vt p̄z p ma
gistrū li. ij. dis. v. vbi dicit q̄ hoī i
creatōe data est potētia stare. i. n̄
declinare ab eo qd accepit. i. pu

dulcoris. Est notandū q apīs ha-
bet triplicē opationem naturalr
quā etiā habuit Amb. spūaliter. s.
fecunditatē in ptu. sagacitatez in
ope. sedulitatē in labore. Primo
dico q apīs habuit fecunditatē in
partu. qz singulis ānis geminos
fruct⁹ reddit. sic scūs ambrosius
habuit fecunditatē in partu bono-
rum operū. nam geminos fruct⁹
reddidit. s. iuuentutē z senectutē.
Juxta illud Ecclī. xj. Mane semi-
na semē tuū z vespē nō cesset ma-
nus tua. q. d. In iuuentute incipe
bonū opus tuū z in senectute nō
dimittas. qd fecit scūs ambrosi⁹
In cui⁹ signū legi⁹ q cū nat⁹ esset
z i cuna iacuiisset z dormiret subī-
to examen apum adueniēs in os
ei⁹ ingrediēdi vices frequentauit
qsi in alueolum. i. binkorb suum
intraret z exierit. que postea euo-
lantes in tantā aeris altitudinez
subleuate sunt vt oculis hominū
mīme videri poterāt. qd vidēs p-
ait. Si vixerit infantulus ille ali-
quid magni erit z sic statim tradi-
tus lris z iuuentutē in bonis z san-
ctis operib⁹ incepit z in senectu-
te vsqz ad finē vite psummauit.
Et sic pr⁹ quō habuit fecunditatē
in partu bonoz operū cum iuue-
tutem z senectutē in virtutib⁹ cō-
summauit. Un ad Gal. vlti. Bo-
num faciētes non deficiam⁹ vllō
tpe. Sequit. Tempe em̄ suo me-
temus. s. vitā eternā. Unde dicit
saluator Matth. x. Qui pserua-
uerit in finē hic saluus erit. B.
Secūdo dico q apīs habet saga-

ciatē in ope. nā mira z sagaci opa-
tione domiciliū z mel componit.
Sic scūs ambrosi⁹ habuit sagaci-
tatem opis. Nam mel diuine sa-
piētie z dulcedinē sacre scripture
mira z sagaci opatione posuit in
cor suum z alioz. vñ. Ecclī. xv. In
medio ecclīe aperuit os ei⁹ z im-
pleuit eū dñs spū sapiētie zc. Un
legi⁹ q ipse rome liberalib⁹ scien-
tijs est edoct⁹ quib⁹ diuinis sciē-
tijs plures ad fidē cōuertit. Un q
dam heretic⁹ durus disputator z
incōuertibilis ad fidē cum audi-
ret ambrosiū predicantē vidit ad
aures ei⁹ angelū loquentē verba
que ipse p-
dicauit. Quo viso chri-
stian⁹ effect⁹ est. z fidem quā p-
se-
quebat cepit defendere. Ipse em̄
sanctū Augustinū doctore egre-
gium ad fidē cōuertit. sic d-
r in le-
genda sancti augustini. Cum em̄
Aug⁹. adhuc esset infidelis cepit
scō Amb. adherere z audire ei⁹ p-
dicationes frequēter q p-
tra erro-
rem z heresim manicheoz dispu-
tauit z ipm aptis rōnib⁹ z aucto-
ritatib⁹ cōfutaui. vt ita error ille
a corde Augustini penit⁹ pellere⁹
z sic vltimatiz aduentēte paschali
tpe cum aug⁹. eēt annoz. xxx. me-
ritis matr⁹ z p-
dicatione ambrosij
sacrū baptisma suscepit. Tunc si-
cut ferē Ambrosi⁹ dixit. Te deuz
laudamus. Et augustin⁹ rñdit. te
deum p-
fitemur zc. Et sic ipsi duo
hunc hymnū alternatim cōposu-
erunt z vsqz in finē decantauerūt
Et sic patz qualiter mira z sagaci
opatione in cor suū z alioz semi-

De sancto

navit dulcedinē sacre theologie. Unde potuit dicere illud ad aug. Proverb. iij. Uiam sapie mon/strabo tibi. scz sacre scripture. Et augustin⁹ ad oēs quos ambrosi⁹ docuit potuit illd dicere Jobe. ij. Exultate et letamini in dño deo nro q̄ dedit nobis doctore iusti/ cie. **L** Tercio dico q̄ ap̄is ha/ ber sedulitatem in labore. qz raro ociosa existit. Nā de flore in flores volat et fugit mel. Sic sc̄us am/ brosius nunq̄ fuit ociosus. sed ppter amorē dei fuit semp i sanctis occupationibz. Nam fm Grego. Amor dei nunq̄ ē ociosus. Unde legit de eo q̄ ipse fuit ita sedulus i labore q̄ libros quos ipse dicta vit ex inspiratiōe diuina ppria ma/ nu scriberet nisi cum infirmitate corporis graueret. de illo aut labo/ re iuit ad aliū labore. hoc ē q̄ fuit tante abstinētie q̄ quotidie ieiunauit nisi in sabbato et in die dñi/ co et in sūmis festiuitatibz. Et de abstinētia iuit ad amorē dī p desi derium martyrij. Nā cum pposi tus valentini impatoris manda uit Ambrosi⁹ dicēs. Tu ptemnis ipatorē caput tuū tollo. Cui am/ brosius. De⁹ pmittat te vt facias qd minaris. Un̄ cū a paulino inē rogaret cur sanctos q̄ moriebant sic desleret. rñdit. Nō puteris q̄ fleo qz recesserūt. sz ideo qz me ad gl̄iam pcesserūt. Cui aut videret q̄ p martirium ad deū venire nō poterat vehemēter ingemuit et se de crūna hui⁹ seculi liberari exo/ rauit. Qd cū se obtinuisse pcepit

Ambrosio

reuelauit fratribz q̄ vsqz ad dñi/ cam resurrectionis secū cēt. Un̄ ante paucos dies anteq̄ detine/ ret infirmitate cum dictaret aliq̄ subito ipsis videntibz ignis cas/ put ei⁹ coopuit i modū scuti bres/ uis et paulatim p os ei⁹ tanq̄ ha/ bitator in domū intrauit. Tunc facies ei⁹ quasi nix effecta est. sed post aspectionem eoz reuersa est. post paucos aut dies cepit labo/ rare in infirmitate. Tūc comes ytalie cū esset mediolani cōuoca uit nobiles dicēs. q̄ tāto viro re/ cedente. timendū eēt ne italie in/ terit⁹ imineret. Rogauitqz vt vi/ rum dei accederēt rogātes vt sibi adhuc spaciū viuendi impetraret. Qd cū ille ab eis audiuit. Rñdic Nō ita inter vos vixi vt me viue/ re pudeat nec mori timeo. qz bo/ num dñm habem⁹. Un̄ honorat⁹ epus vercellens qui obitū sancti Ambrosij expectabat cū se sopori dedisset vocē tertio se acclamātes audiuit. Surge qz. Ambrosius est recessur⁹. qui surgēs mediola num p̄cirus venit et ei sacm dñi/ ci corporis dedit. mox ille manus i modū crucis expandit. et sp̄m inē verba orōnis efflauit. Cum autē in nocte pasche corp⁹ eius fuisset delatū plurimi infantes baptiza ti eū viderūt. ita vt aliqui eum in cathedra sedentē aliqui eū ascen dentē digito suis pentibz demon/ strauerūt. Et sic p̄z qualis de la/ bore in labore. et de labore in eter nam requiē iuit. Un̄ ipse est d̄ nu/ mero illoz de quibz sp̄s sanctus

Sermo

v

pos dauid dicit. Ibunt de virtute in virtute. Quod ipse sapiens cognouit in spiritu sancto cum dicit Pro uer. iij. Justorum semita quasi lux splendens pcedit et crescit usque ad perfectam diem. scilicet in patria. ubi cum magno gaudio cum omnibus electis gaudet. Unde hec est dies quam fecit dominus exultemus et letemus in ea. Unde concluditur de eo. Fructus illius habet initium dulcedinis etc.

De conceptione beate marie virginis.

Sermo. v.

Concepit

me mater mea ps. l.

Verba possunt esse virginis

marie cuius festum conceptionis ecclesia hodie celebrat. Notate charissimi. dicit enim Augustinus in. ij. de generis. et cor. quod melius est esse quam non esse. Cum igitur voluit maria dilectas suam matrem in esse producere ordinavit ut anna sterilis eam conciperet et pareret. ideo misit angelum suum ut nuntiaret sancte anne quod deberet concipere et parere filiam et nuncupare nomen eius Maria que concepit et peperit et filiam in esse nature secundum divinam ordinationem produxit quare et beata Maria tunc dicere potuit. Concepit me mater mea. De Circa conceptionem virginis marie tria sunt notanda. que tangunt hominum diuinum festum. Primo quod ergo maria a matre sua temporaliter est concepta. Secundo quod sine originali peccato. Tercio quod prius festum conceptionis celebrari debet. De primo sciendum quod beata maria concepta est

a parentibus singulari perfectionis. scilicet anna matre sua et ioachim patre suo. Hoc nota in simone de naturalitate virginis marie. Secundo quod sine originali peccato est concepta. quod ostendit tripliciter. Primo quia fuit a deo preseruata. Secundo quod est per sacram scripturam figuratum ac per dicta sanctorum doctorum approbatum. Tercio quod est exemplis pronuntiata ac confirmata. Dico ergo quod maria sine originali peccato est concepta. quia fuit a deo preseruata. Circa quod notandum quod preservatio virginis ab originali peccato ostendit tripliciter secundum tria attributa in diuinis. scilicet per potentiam. sapientiam et bonitatem. que attributa sunt personis in diuinis. Nam ut dicit magister libro. i. dist. xxiiij. quod quibus in deo sit unum et idem penitus potentia sapientia et bonitas. tamen potentia appropriatur patri. sapientia filio bonitas spiritui sancto. secundum ista tria virgo maria est a tribus personis in diuinis ab originali preseruata. Unde conuenienter possunt dicere illud. i. Macha. ix. Absit ut inferamus crimen glorie nostre. id est virginitati marie. Ipsa est enim gloria sancte trinitatis. Unde dicit Bernardus. Maria sinum gratie omnibus aperuit ut de plenitudine eius accipiant vniuersi captiuus redemptionem. eger cupiditatem. tristis consolationem. peccator veniam. iustus gratiam. angelus leticiam. tota trinitas gloria. Ecce quod maria secundum Bernardum est gloria sancte trinitatis. quare beatus deus absit etc. Unde primo ostendit quod deus pater

De conceptione Marie

p̄seruauit mariā. q̄ potuit. iō si-
 bi attribuit siue appropriat potē-
 tia. Un̄ m̄gr li. i. dis. xliij. dicit Dī/
 potētia dei ē. z oīpotēs est de⁹. q̄
 oīa potuit q̄ vult. Lū igit̄ de⁹ sic
 oīpotēs. ip̄e etiā potuit suā ma-
 trē p̄seruare. Et q̄uis de⁹ dede-
 rit illā legē z sn̄iam. q̄ p̄pter pctm̄
 p̄moz parentū oēs deberēt cō-
 trahere origiale tñ ip̄e voluit et
 p̄uilegiare suā matrē ne p̄trabe-
 ret origiale. Nā lex dicit. q̄ p̄ n-
 ceptis vniuersal̄ nō est astrict⁹ le-
 gibus suis. cū ip̄e sit sup̄ oēm legē
 Igit̄ q̄ntūcūq̄ fuerit diuine legē
 oēm hoīem p̄trahere origiale de-
 us tñ potuit p̄seruare sp̄ali p̄uile-
 gio suā dilectam matrē ne incur-
 reret maculam. sicut etiam ip̄e
 dedit speciale p̄uilegiūz Enoch z
 Nelye p̄ legē cōem moriēdi q̄s vi-
 uētes trāstulit de h̄ mūdo. vt ha-
 bet̄ Bēn. v. z. iij. Reg. ij. Qui cū
 debebāt p̄m cōem legē a deo da-
 tā mori. Juxta illd̄ Bēn. iij. Pul-
 uis es z in pul. reuer. sic de⁹ po-
 tuit facere dādo in sp̄ali m̄ri sue
 p̄uilegiū p̄tra cōem legē datā oī-
 bus vt p̄cipez in pctō originali z
 ip̄a vgo nō Un̄ p̄pter illud posse
 ponit̄ vna p̄clusio q̄ est de intētio-
 ne scoti doctoris subtil. dñi aure-
 ole. fr̄acisci marois. bugois de no-
 uo claustro. z alioz p̄limoz do-
 ctroz. q̄ est talis. q̄ sic vgo dei ge-
 nitrix talis fuit sc̄tificata aī suaz
 natiuitatē q̄ nūq̄ aliqd̄ pctm̄ a-
 ctuale habuit. ita veracit̄ sc̄tifica-
 ri potuit q̄ nunq̄ pctm̄ origina-
 le habuisset. Un̄ dīc̄ Aug. de na-

tura z gr̄a. Mac v̄gine p̄cepta : si
 oēs sc̄ti z sc̄tē dei p̄gregari possēt
 z q̄rerēt ab eis an̄ pctm̄ haberēt.
 qd̄ r̄nderēt. nisi qd̄ Joh. ait. Si di-
 xerim⁹ q̄ pctm̄ nō habem⁹ nos ip̄-
 sos sedu. z v̄itas in nobis nō est.
 S̄ Sc̄do oñdit̄ q̄ de⁹ fili⁹ p̄ suā
 sapiāz p̄seruauit suā dilectā ma-
 trē ab origiali pctō. q̄ decuit eū
 facere. iō attribuit̄ sibi sapiā que
 se tñ in aīas sc̄tās trāsfert. vt dīc̄
 Sap. vij. Lū ḡ dicit̄ fili⁹ q̄ est sa-
 piētia p̄ris voluit inh̄itare v̄ginē
 mariā decuit vt eā p̄seruaret. vñ
 dicit̄ ps̄. in spū. Domū tu. de san-
 ctē. Sed sc̄t̄itudo vt dīc̄ Dyo. est
 mūdicia ab oībz inq̄namētis libe-
 ra. s. mortalibz venialibz. z origia-
 libz. z ḡ decuit ip̄m p̄seruare m̄fēz
 suā ab origiali pctō. Un̄ dīc̄
 Ans. in li. de p̄ceptu v̄giali. c. xviij
 mūdissima dei fili⁹ nat⁹ ē. Nā q̄ d̄
 v̄gie decebat vt illi⁹ hoīs p̄ceptio
 d̄ m̄fē puriss̄a fieret. z decēs erat
 vt m̄fē dei ea puritate niteret q̄ s̄b
 deo neq̄ maior intelligi. cui de⁹
 pat̄ vnicū filiū suū quē ita datūz
 disposuerat. vt naturalr̄ eēt vnus
 de⁹. z idē cōis fili⁹ dei p̄ris z v̄gis
 Si mō vgo n̄ fuisset p̄fuata ab ori-
 giali tē maior fuisset puritas s̄b dō
 q̄ puritas v̄gis. qd̄ deū nō decui-
 sset. p̄z s̄ in p̄ma muliere q̄ fuit
 creata in gr̄a in statu innocētie z
 in puritate origial̄ iusticie p̄ quā
 poterat stare in sūma puritate cō-
 petētī rōnali creature. vt p̄z p̄ ma-
 gistrū li. ij. dis. v. vbi dicit̄ q̄ hoī i
 creatōe data est potētia stare. i. n̄
 declinare ab eo qd̄ accepit. i. pu-

Bermo

v

ritas originalis iusticie. sed si vir go gloriosa nō fuisset p̄seruata ab originali pctō. z incurrisset pctm originale tūc puritas eue que fu it auctrix imūdicie z iniciū pecca ti fuisset multū maior q̄ puritas marie q̄ ē destructrix toti⁹ pecca ti. qd̄ deū nō decuisset. ḡcōueniēt p̄cludit qd̄ de⁹ filius cui attribuit sapia p̄ suā sapiam p̄seruauit ma trem suā. cum eū decuit facere qd̄ sit sine originali peccato p̄cepta. Un̄ dicit Bern̄. Hanc fecisti dñe imaginē bonitat⁹ tue vt in ea ve lut artifex ostēderes ingm̄ pieta tis tue. **S** Tercio ostēdit qd̄ de⁹ spū sanctus p̄ suā bonitatē p̄ser uauit virginē mariā ab originali peccato. ideo attribuit sibi boni tas que oīa a deo creata facta sūt bona. Nam dicit Arist. iij. ethi. qd̄ qualis vnusq̄sq̄ est talia opatur Lum ḡ de⁹ sit summū bonū. seq̄t necessario qd̄ facta sua sint bona. Ideo d̄ Bern̄. j. Vidit de⁹ cuncta que fecerat zc. Lum igit̄ de⁹ p̄ oī bus creatur⁹ p̄elegit mariā i ma trem vt ex ea sumeret hūanā na turam in qua recuperare voluit to tum bonū p̄ peccatū amissum. se quit̄ cōuenienter qd̄ ipse eā p̄ser uauit de facto ab omni peccato. Un̄ dicit Ans. in li. quē edidit de p̄ceptione v̄ginis. Indignū est qd̄ illa que futura erat mat̄ dei z do minā angeloz aliquā fuisset de cō sortio hoim peccatoz. Ideo dicit ibidē exp̄sse qd̄ nō p̄raxit origina le. Un̄ totū motiū quo ista snia de p̄seruatōe v̄ginis ab originali

fulcit̄ p̄sistit in hac rōne. s. qd̄ deus potuit facere q̄tum ad primū. et si potuit decuit q̄tū ad secundū. et si decuit ad factū fuit ad terciū Un̄ dicit Ans. i li. de natura z grā in virgine maria nullū vnq̄ fuit peccatū. Lum em̄ de peccat⁹ agit̄ p̄pter honorē dei nullā qōnez vo lo b̄re d̄ ea. Si ḡ est dei honor. cer tum ē qd̄ factū sit. Un̄ dicit Ans. O tu b̄ndicta int̄ mulieres q̄ an gelos vincis puritate z scōs supe ras sanctitate. **S** Scdo dico qd̄ virgo maria est sine pctō origi nali p̄cepta. qz hoc est p̄ sacrā scri pturam p̄figuratū. ac p̄dicta san ctroz doctoroz p̄batū. Un̄ figura huius p̄cessit in ezechia rege. de q̄ dicit̄ Isa. xxxviij. et. iij. Reg. xx. qd̄ ipse erat mortur⁹ fm̄ oēs causas inferiores z fm̄ dei ordinationē z voluntatē. Nam de⁹ misit Isaias p̄phetā ad eū vt diceret ex pte dei. Dispone domus tue qz morier⁹ et nō viues zc. Et tñ mors a cā pri ma p̄uenta fuit cū deus. xv. ānos vite sue addidit. Sic q̄uis virgo gloriosa fm̄ cōem cursuz poterat p̄cipi in originali. tñ deus p̄uenit ne ei⁹ mat̄ dilecta sicut ceteri ho mines inq̄naret̄ Nul⁹ figura etiā patz in abraam qz fuit redempt⁹ de vr. i. (fuer) caldeoz ne cōbure ret̄ in quo aram frat̄ su⁹ fuit cō bustus q̄ tñ naturali opatiōe ip sius ignis potuit cōburi nisi fuisset a deo p̄seruat⁹. Figura p̄z etiā Dañ. iij. Ubi d̄ qd̄ tres pueri i for nace accēsa fuerāt p̄seruari ne cō burerent̄. sic vgo maria fuit p̄ser u

De conceptione Marie

uata ab originali. Un̄ dicit Dyo. in li. de āgelica hierarch. c. vii. pre. Optimū gen^o purgatōis est nō a sorde q̄ infuit sed ne insit qd̄ accidit in v̄gine maria. Et hoc quō fuit salutata p̄ angelū sūme dicē dō. Ave qd̄ est sine ve. si macula/ta fuisset vicio z ve original' pec/cati seu culpe. Quare dicit Aug^o. in li. de heresibz in p̄sona xpi sic si potuit m̄ mea inq̄nari cū eā fa/cerem. potui ex ea inq̄nari cuz ex ea nascerer quoz vtrūq; est ipos/sibile. Si mō est ipossibile q̄ ma/ria m̄ dei inq̄naret. vt vult aug^o seq̄t q̄ nūq; hūit originale pecm̄. Itē idē dicit Ans. in li. quē edidit de p̄ceptiōe v̄ginis. z dicit exp̄sse q̄ nō p̄xit originale. Itē Rich. de scō vic. Itē doc. subtil' in fmōe d̄ p̄ceptiōe v̄gis. Itē venerabil' lin conienf i suis dict' idē tenet. Itēz aug^o. i li. de nafa z ḡra mltiplr p bat z dic̄ brāz v̄ginē eē sine oī pec/cato. Lū igit̄ tot magni z solēnes doc. tenēt q̄z aliq̄ s̄ magni sc̄i q̄ maria sit sine originali. seq̄t q̄ a q̄ libet catholico ē tenēdū. Et rō est. Nā dicta scōz fuerit in q̄libet p̄ci lio p̄firmata. vt p̄tz. xv. dis. c. sc̄a. Ibi ei sc̄a synodus p̄firmat dicta scōz. s. aug^o. hiero. z alioz. Et dic̄ q̄ a cūct' fidelibz s̄ retinēda sicut q̄tuor euāgeliste. cū sc̄i doc. dicūt v̄ginē mariā esse cōceptā sine ori/ginali. sequit̄ p̄posituz. Et tē nec mirū q̄ ista affirmatio a catholi/cis teneat. cuz etiā saraceni illd̄ p̄ coniu sibi attribuāt. Nā in qdā li. suo q̄ d̄z alkoran. q̄ lib' fuit editus

p̄ discipulū machometi z ē auten/ticus inf̄ eos. vbi sic inq̄t macho/meri discipul^o. audiui nūciuz dei dicentē. Null^o de filijs adā nascet̄ quē nō t̄gat satham p̄ter mariā z filiū ei^o. quap̄op̄z ipse macho/mer^o collaudās v̄ginē in suo alco/rano sic dicit. O maria de^o vtiq; deputauit te z elegit te sup̄ feias seculoz. O maria de^o annūciauit tibi v̄bū suū de se. nomē ei^o messi/as. et iesus marie fili^o honorabit̄ in h̄ seculo z in alio zc. ¶ Tercio dico q̄ v̄go maria ē sine origina/li p̄cepta qz ē exemplis p̄firmatū. Spēalr̄ as̄tē tribz exēplis q̄ sacra s̄ in tribz magnis doc. sc̄e matris eccl̄ie. s. in m̄gro alexandro nyccā in dño bonauētura cardiali. z in scō ber. Et p̄mo p̄firmatū z p̄ba/tum ē miraculo z exēplo qd̄ factū est in m̄gro ale. nyccaz. de q̄ legit̄ q̄ tribz vicibz p̄sequēter p̄mulga/uit se de f̄minatūrū beatā v̄ginēz esse p̄ceptā in p̄cō originali q̄ sp̄ p̄ infirmitatē phibit^o est. tādē p̄po/suit z p̄misit finalr̄ declarare de f̄minare hāc p̄clusionē. q̄ iterū no/cte p̄cedēte incidit magnaz infir/mitatē z multū patiebat. Tūc in/uocauit brāz v̄ginē vt ei subue/niret. Un̄ virtute illi^o inuocatōis venit brā virgo de nocte regio si/lentio ipso tñ vigilante dicēs ei. Nāc infirmitatē pateri p̄ eo q̄ me esse p̄ceptā in p̄cō originali p̄ba/re niteris. Et arrepto cultello pe/disseque sue excidit de latere ma/gistri maximā z ferētē putredinē z assumpto acu z serico filo p̄solū

Berno

V

dat lat^r ubiqz. Et recedete brā vir
gine. mgt^r optime pualuit. z voca
uit scolare secū in camera dormi
entē q̄ inuenit fm rē gestā plen^r z
pfecte. Mgt^r vō postea amouit
impiā opionē. z cōposuit magnū
librū de pceptōe vginis q̄ sine oī
peccato originali eēt pcepta. Un
i eodē li. exposuit de brā vgie. illd
Lan. iij. Tota pulchra es amica
mea z macula nō ē in te. qz nec ori
ginalis nec actual^r pcti. Scdo. p
batū est p miraculūz exēplū qd fa
ctū est in dño bonauētura q̄ etiā
tenet li. iij. dis. iij. q. ij. z. iij. q̄ vgo
maria sit sine originali pctō pce
pta. Un fert^r d eodē qd accidit pa
rissi^r q̄ qdā deuot^r frater ordinis
minoz frequēter oī nocte deuote
orauit in choro. q̄ cū sic in orōni
bz exercitit audiuit quēdā sonū q̄si
vni^r musce. et mirabat^r qd h eēt z
qd significaret q̄ audiret talē so
num tpe insolito z attent^r pside
rauit z pluribz noctibz semp au
diuit sonū supra altare virginis
marie. postqz aut plurief audiuit
z multuz mirat^r est dixit. adiuro
te p dñm nrm iesum xpm vt di
cas mibi qd scis. audiuit vocem
dicentē sibi. Ego sum bonauētū
ra q̄ ait. O eximie mgt^r. Quō ē vo
bis z quare facit^r talē insolitum
sonū. qui rñdit. Bñ erit de me qz
sum de numero saluandoz. sz ex
quo tenui illā pclusionē q̄ beata
vgo eēt in pctō originali pcepta.
ideo sustineo h sup altare brē vir
ginis purgatoriū z penā meaz. et

postqz purgatus fuero euolabo
ad celū. Un bonauētura pōt illd
dicere ps. de ista pclusionē. pro
p te mortificamur tota die. Ter
tio. pbatum est p exemplū qd fa
ctum est in scō Bern. qui tenuit
beatā virginē esse pceptaz in pec
cato originali. Un dicit in qdam
fmone exponēs de beata virgine
illud vbum. Aufer rubiginem de
argēto z sic egrediet^r vas pulcher
rimuz. hoc de vGINE maria dicit.
aufer rubiginē. i. originale pecca
tum. z sic egrediet^r vas pulcherri
mum. i. virgo gloriosa. igit^r fm eū
fuit in ea originale peccatuz. Un
ppter hanc opinionē fert^r de san
cto Bernhardo. eum post mortē
cuidam cū macula apparuisse as
serens se illam habere ppter hoc
q̄ ipse tenuit beatā virginem esse
pceptam in originali. z sic patet
quō. pbatum est p tria exempla q̄
vgo gloriosa sit sine originali cō
cepta. Un bene dicit^r illud. j. Jo.
v. Tres sunt qui testimoniū dāt
scilicet virgini marie q̄ sit sine ori
ginali. Et Daniel. iij. Nū tres q̄si
ex vno ore laudabant deum. sci
licet q̄ matrem suam pseruauit
ab originali. k Tercio prin
cipaliter dico q̄ hoc festum con
ceptionis debet celebrari. Unde
dicit Anselmus. Non est verus
amator vginis q̄ non vult colere
diem pceptionis eius. sicut mul
ti faciunt qui loco conceptionis
vginis dicunt sanctificatio. Cir
ca quod notandum q̄ libenter

De conceptione Marie

debemus die conceptionis marie celebrare et colere propter utilitatem quam inde consequimur. Nam qui illud festum digne celebrant in omni sua necessitate et angustia per beatam virginem liberantur. Cuius exemplum habet in abbate belsino. qui postquam illud festum celebrare promissum fuit per beatam virginem a periculo naufragii liberatus. ut patet in eius legenda de conceptione. Nam legitur quod tempore illo quando diuine pietati placuit gentem angolorum corrigi de suis malis moribus et officiis sue seruitutis artius astringere subegit eandem patriam gloriosissimo duci normandorum nomine Guillelmo qui eius virtute et industria dignitatem ecclesiastici ordinis in melius reformauit. Cuius bonis et sanctis operibus inuidens diabolus inimicus omnium iustorum qui libenter predicti domini successibus cum malicia occurrisset. quod tamen domino protegente non potuit. Unde cum daci audiuerant totam angliam esse subiectam normandis grauiter indignati sunt timentes se peruari suo hereditario iure. pauperunt se ut venientes predictum regem dominum normannorum de anglia expellerent. quo coperto predictus rex et dominus misit quendam abbatem nomine belsinum virum religiosum in dacias ut inquireret huius rei veritatem. quam veritate habita reuertens ad angliam. Qui cum ut fidelis nuntius factum per scrutaretur intrauit. et tunc erat in nauis super mare subito surgentibus densis ventis undique horrida tempestas ac vnde magne quod naves fatigant fractis remis ruptis funibus cadentibus velis spes salutis amittitur. Cumque de

vita desperati solummodo curam animarum creatori suo magnis clamoribus commendarerent. ecce subito conspiciunt quendam virum pontificaliibus infulis vestitum quasi in ventis stantem nauis primum. Qui aduocans ad se abbatem belsinum dixit ei. Vis periculum maris euadere. vis in patriam sanctam redire. Cumque ille in fletu se toto corde considerare id solum runderet. Tunc scias inquit mea domina nostra dei genitrice maria quam ita seriose inuocasti directum. Et si dicis meis obtemperare volueris sanctum cum comitibus euades imminens periculum maris. qui promissum totum si euaderet. Tunc ait. promitte deo et mihi quod die conceptionis matris christi annuatim solenniter celebrabis et celebrandum predicabis. ac ille qui die erit hoc festum celebrandum. qui ait. vii. kalendas decembris hoc festum solennizandum tenebis. Et qui inquit abbas officio utemur in ecclesiastico obsequio. Omne inquit officium quod dicis in eius natiuitate dicis et in conceptione. excepto quod nomen natiuitatis mutabis in nomen conceptionis. His dictis ille disparuit et citius dictum secundum data est tempestas Abbas cum suis incolumis periculo flatu anglicis applicuit littoribus et qui viderat et audierat omnibus notificauit. et statim in suo cenobio statuit idem festum solenniter celebrari. et ipse quod diu vixit deuote celebravit. Unde dicit Anselmus. Quisquis presul aut abbas aut presbyter latus es recolere diligenter hanc festiuitatem et cunctis iube coli ipsam. quia si eam toto corde amaueris nunquam de gradu tuo depositus eris. Unde

canit ecclesia. Lū iocūditate conce-
ptionē cele. Itē exemplū de cleri-
co fornicatē in secana aqua sub-
merso. cui⁹ aiām beata vgo redu-
ctam ab inferis corpī restituit et
diem conceptionis sue ei indixit ce-
lebrandū. q̄ statim vitā beremiti-
cam assumēs bñficiū ab ipsa rece-
ptum oīb⁹ enarrauit et diem cōce-
ptionis q̄dū vixit deuote celebra-
uit zc. Et sic maria vgo vult sub-
uenire oīb⁹ diē conceptionis ei⁹ di-
gne celebrantib⁹. et ipsam in pctō
originali nō esse pceptā credētib⁹
sic illi q̄ dicūt ipsaz esse pceptā in
pctō originali nō dñt ab ea veniā
siue grāz petere. Un̄ Ans. in de cō-
ceptu virginali dicit illū nō debe-
re veniā sperare a maria impetrā-
dam q̄ originalis maculā p̄tinaci-
ter poneret in eadem.

De sancta Lucia. Sermo. vii.

Inte

nebris lucz et tenebre
eam nō p̄benderūt.

Johā. j. Notate charissimi. q̄uis
istud verbū sit dictū de xpō. tñ cō-
ueniēter pōt dici de scā lucia. In
quib⁹q̄dem v̄bis tria notant̄ i q̄-
bus scā Lucia nob̄ tripl̄r cōmen-
dat̄. Primū est nobilitas nomis
q̄d notat̄ cum d̄r lux. Scōm ē cla-
ritas illuminationis cū additur
in tenebris lucet. Tertiū est p̄stā-
tia fortitudinis. cū p̄cludit̄ et te-
nebre. e. nō cō. Dico p̄mo q̄ in v̄-
bis p̄missis notat̄ nobilitas no-
minis in q̄ scā lucia nobis cōmē-
dat̄ euz d̄r lux. Lux em̄ bz pulchri

tudinē i aspectu. Nā vt dīc Amb
Natura lucis hec est vt oīs grā in
aspectu ei⁹ sit. Lerte hāc grām et
nobilitatē lucis habuit in se san-
cta lucia. Nā ipsa fuit quadrupli-
ci lumie decorata. s. lumine solis
lune stellaz et ignis. 2. Primo
fuit decorata lumie solis. p̄ lumē
solis intelligit̄ fides. Nā vt d̄r in
libro de planetis. q̄ p̄ncipiūz illu-
minationis planetarū est a sole.
sic fides est p̄ncipiū spūal̄ decoris
et oīm v̄tutuz. Un̄ dicit Aug⁹. q̄
fides est p̄ncipiūz oīm virtutū et
fundamentū oīm bonoz. Jō di-
cit apl⁹. j. 1. Cor. iij. Fundamētū
aliud nemo pōt ponere p̄ter q̄ id
q̄d positū est. s. fides. Un̄ sicut sol
natural̄ illuminat ceteros plane-
tas. ita fides illuminat oēs virtu-
tes. Un̄ scūs petrus vocat fidem
lumen. cū dicit. j. 1. Pe. ij. Vocauit
nos de tenebris in admirabile lu-
men. i. fidem. Un̄ in signū huius
dixit xp̄s ceco vt habet Lu. xviij.
Quid vis vt faciā tibi. r̄ndit cec⁹
dicens. Dñe vt videā lumen. Cui
xp̄us. Respice qz fides te saluūz
fecit. Lerte isto lumine solis fuit
scā lucia decorata. s. fide. q̄d bene
notat̄ in ei⁹ legēda. Nam legit̄ q̄
dum fama brē a garthe crebresce-
ret p̄ vniuersam puinciam sicilie
et q̄ ad suū sepulchrū i ciuitate ca-
thanesi mlt̄a fierēt miracula. ita
q̄ ppl⁹ de ciuitate syracusana.
de qua scā lucia oriūda fuit ad se-
pulchrū Agathe frequēter iret
quapropter et sancta Lucia cum
m̄te sua noie eutbicia que habu⁹

De sancta

it quattuor annos graue infirmitatem scz fluxum sanguis. ita q nullo medicor remedio poterat curari. venit ad sepulchru sancte agathe. Et du essent ibi. ecce legebat euangeliu illud. Si tetigero tm fimbriam vestimenti ei? salua ero. Tunc lucia dixit matri. Crede his q legunt. Crede agathaz passam p amore ei? z ipsa pot tibi ab illo. s. xpo sanitate impetrare. Continge q sepulchru eius credens z liberaberis. Et sic accesserunt ad sepulchru eius mat et filia z pstrauerunt se in oratione z ceperunt lachrymis rogare suffragium. Et du oronis plixitas tenderet virgo Lucia obdormiuit et vidit in somnis beatam agatham in medio angelor ornatam stantem et dicentem sibi soror mea lucia virgo deo deuota qd a me petis qd ipa poteris prestare continuo matri tue Fides em tua subuenit ei. et ecce sanata e. Et sicut p me ciuitas cathanensiū sublimat a xpo. ita per te syracusane decorabit. qz iocundum habitaculu deo pparasti in tua virginitate. Et his auditis exprofecta surrexit tremens. et ait matri sue Mater mea ecce salua facta es. Et sic p qd sancta lucia fuit decorata lumine solis. id est fidei. Un bene xpus dicit ei illud Mat. xv. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis. Jo merito verificat de ea illud Eccli. vi. No est digna ponderatio auri z argenti ptra bonitatem fidei illi? vñ Aug? d. verbis dñi. Nulla sci

Lucia

entia mudi maior qz fides catholica que peccatores saluat. infirmos curat. cathecuminos baptizat. cecos illuminat. z in eterna hereditate cu sanctis angelis collocat. **M** Secundo dicoq sancta lucia fuit decorata lumine lune. Per lumen lune intelligit verecundia. Nam sicut luna bz splendorem rubicundū. sic verecundia habet puerilationem pudicā. id est schemroet. Unde si cor tangit aliqua inhonesta cogitatione. si aures audiunt aliquid inhonestum. si oculi videt aliquos gestus inhonestos. facies verecundi hominis mutat in rubidinē. z ideo verecundia comparat luminī lune. Unde Bern. sup Lañ. dicit. Verecundia est ornatus omniū etatū. sed pulchrius innotescit in tenera etate. Quid amabili? verecundo adolescentē. Verecundia est em splēda gemma mox in vultu adolescentis. vñ Eccli. xxvj. dicit. Gratia sup gřam mulier sancta z pudorata. Lerte tali lumine verecundie fuit decorata sancta lucia. Un legitur q ipsa dixit matri sue dum esset sanata. Precor te p illam cuius precibus sanata vt nūqz mibi sponsum nomines. sed que datura es mibi ad maritū. illa da pauperibus ppter nomen dñi iesu christi quez p sponso elegi. Ecce quō fuit decorata lumine verecundie cū noluit sibi noīari aliquē sponsum. nisi xpm. Un bene dicit xps de ea illud Sap. vij. Sup salutē z spēm dilexi illam z posui p lus

Bermo

vi

ce hñe illam. qm̄ inextinguibile ē
lumen illi⁹. Et rōnē assignat spi-
ritus sanctus p os David dicens
Thronus ei⁹ sicut sol in p̄spectu
meo ⁊ sic lūa p̄fecta in eternū. Un̄
de tali pulchritudine bñ dicit ad
mirando angeli in Easñ. vj. Que
est ista que p̄gredit quasi auroza
p̄surgēs pulchra vt luna. vñ Am-
bro. O q̄ pulchra virt⁹ est verecū-
dia. ḡ zc. ¶ Tertio dico q̄ san-
cta lucia fuit decorata lumie stel-
larū. Per lumen stellaz intelligi-
tur sapia scripturaz. Un̄ dicitur
Daniel. xij. Qui ad iusticiā erudi-
unt multos q̄si stelle in p̄petuas
eternitates. Qui aut̄ docti fuerūt
fulgebūt quasi splendor firmamē-
ti. Certe hanc doctrinā ⁊ sapiam
luminis stellaz habuit sancta lu-
cia. Nam ipsa instruxit matrē suā
salubriter. ⁊ rñdit paschasio sapi-
enter. sicut legit̄ in legēda. Nam
postq̄ rogauit matrē suā vt sub-
stantiā suam daret paupib⁹. Re-
spondit mater di. Oia que fuerūt
patris tui defuncti añ nouē an-
nos intacta custodiēs patrimo-
nium tuū potius ampliaui q̄ mi-
nui mea vera sunt oia que sunt.
Tege p̄us oculos meos ⁊ quod
cūq̄ tibi placuerit de ipsis facul-
tatibus facito. Lucia dixit. Audi
mater p̄ciliū meum. Nō satis deo
charū est qui sibi b̄ dat quo ipse
p̄frui nō potest. Nam qd̄ das mo-
riens. ideo das. qz ferre tecum nō
p̄uales. Viuens ḡ ad salutē cor-
poris tui tenēs da x̄po q̄ possidet
⁊ quicqd̄ te mō daturaz sponon-

deris vel excogitabis x̄po incipe
tradere. Un̄ tunc oia quasi eroga-
ta sūt paupib⁹. viduis. orphanis.
p̄grinis. ⁊ deo seruicib⁹. Qd̄ cū
sp̄sus suus repit qui fuit sibi in
matrimoniu p̄missus p̄tra p̄sen-
sum suū venit in iudicio pascha-
si p̄sularis ⁊ p̄ponit lites dicens.
Sponsam suā christianā esse. ⁊ cō-
tra leges augustoz viuere. Quas
paschasi⁹ app̄hensas corripēs ce-
pit eam ad sacrificia demonū cō-
pellere. Cui brā lucia dixit. Sa-
crificiū verūz imaculatum apud
deū ⁊ patrem. hoc est visitare pu-
pillos ⁊ orphanos in tribulatiōe
eoz. Paschasi⁹ dixit. Patrimo-
nium tuū expendisti cū corrupto-
rib⁹ tuis. ⁊ ideo quasi meretrix lo-
queris. Lucia rñdit. Vos estis de
quib⁹ dicit apl⁹. Corrumpunt
bonos mores colloq̄a p̄ua. Sua
detis em̄ animas hominū mere-
tricari ⁊ discedere a suo creatore
⁊ sequi demonia atqz vanissimos
lapides colere. Corruptores nō
corpis sunt q̄ tempalem delecta-
tionem p̄ponūt epulis sempiter-
nis. Paschasius dixit. Lessabūt
verba cū puentum fuerit aduer-
bera. Lucia rñdit. Dei verba nō
cessare poterunt. Paschasi⁹. Tu
gēs de⁹. Lucia rñdit. Dei summi
ancilla sum. s. iesu x̄pi. Qui dixit.
Dū steteris añ reges ⁊ p̄sides noli
te co. quō zc. Paschasi⁹ dixit. In
te ergo est sp̄s sanctus. Lucia re-
spondit apl⁹ dicit. Qui caste et
pie in hoc seculo vixerint templū
dei sunt ⁊ sp̄s sc̄s habitat in eis

De sancta

Lucia

Pascasius dixit. Ego facia te ad lupanar duci et dum fueris scortata fugiet a te spiritus sanctus. Lucia respondit. Numquam coinquabit corpus nisi de consensu mentis. Nam de consensu et voluntate iudicat deus. Ecce quod prouident Lucia fecit cum matrem suam ita salubriter instruxit et pascasio ita sapienter respondit. Unum canit ecclesia In conspectu principis loquebatur sapientiam. et dominus omnium dilexit eam. Unum bene dicit de eius sapientia. Prover. iij. Melior est sapientia negociatione auri et argenti. sequitur. Uie eius uia pulchre. Ideo ipsa propter suam sapientiam bene est una de quinquaginta sapientibus virginibus que accipientes lampades suas venerunt obuiam sponso. Ut dicit Mat. xxv. vñ dicit de Sap. vij. Est enim speciosior sole et super stellarum dispositione lucie comparata inuenitur prior. O Quarto dico quod sancta Lucia fuit decorata lumine ignis per lumen ignis intelligitur charitas secundum intellectum christi dicitur Lu. xij. Ignem ueni mittere in terram quid uolo nisi ut ardeat. Unum dicit Bre. Ignem dominus in terram mittit cum cor terrenum et frigidum a flatu spiritus inflamat. Tali igne et lumine fuit cor sancte Lucie inflammatum quod potius uoluit mori quam christum sponsum suum negare. Unum dicere potuit cum sancto Petro. Et si oportuerit me mori tecum non te negabo. Nam ignis diuine charitatis tunc ardebat in corde suo ut mortem sustinuit propter christum Unum legitur in eius legenda quod cum pascasius aminebat ei mortem si christum non negaret et ydolis immolaret tam

quam deo. Qui lucia respondit. Diuitias meas pauperibus erogavi. et ideo amplius nihil habeo quod offeram. ideo meipsam sibi. scilicet christo offerendam tribuo. Et ecce corpus meum ad omne supplicium est paratum. quod moraris. incipe fili diaboli desideria penarum tuarum in me exercere. Ecce quod liter ardebat in amore christi. Unum potuit dicere illud Roman. viij. Quis potest nos separare a charitate dei. sequitur. Scio quod neque mors neque ignis nec uita nec gladius nec alia creatura potest nos separare a charitate dei. Et ratio est. quia fortis est ut mors dilectio. Et sic patet qualiter sancta Lucia quadruplici lumine fuit decorata Unum ipsa bene potest esse illa mulier. de qua Apo. xij. dicitur. quod signum magnus apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona. xij. stellarum etc. Ideo merito dicitur Lucia a luce dicta. Unum verificatur de ea illud Ecclesi. xliij. In firmamento celi resplendens gloriose. Spiritus celi gloria stellarum. P Secundo dico quod notatur claritas illius luminatio in qua nobis sancta Lucia commendatur cuius dicitur. In tenebris lucet. Circa quod notandum quod sancta Lucia in tenebris lux sua charitate fidei et bono exemplo in fideles ita quod plures quam nihil de lumine fidei habuerunt fuerant illuminati et perueniunt ad uerum lumen. Jesum christum propter eius sanctam vitam quam salubriter incepit mediavit et finivit. In principio matrem suam suis precibus sanando. In medio christum sponsum suum confitendo. In fine bonis suis precem ostendit

Berno

vii

dēdo. Un̄ legiſt cū paſchaſi⁹ vidit
q̄ eā a fide xp̄i nō poterat reuoca
re. tūc nimio furore p̄cepit miſtr⁹
vt ignem copioſu⁹ circa eā iacta
rent vt celeri⁹ cōſumeret. ⁊ illa in
noīe dñi n̄rī ieſu xp̄i ſtetit imobil⁹
dicēs. Ego rogauī dñm meū ieſū
xp̄m vt ignis iſte non dñet mei. ⁊
ipetraui ab eo inducias martyri⁹
mei vt timentib⁹ timorē paſſiōis
auferā rē. Et ſic p̄z quō ſuo bono
exemplo luxit in tenebris infide
liū vt p̄forterent in fide. Un̄ potu
it dicere illud Mat. Sic luceat
lux v̄ſa corā hoīb⁹ rē. Un̄ p̄s. hoc
in ſpūſancto cōguit. A facie eius
ignis exarſit ⁊ carbones. i. infide
les ſuccenſi ſt ab ea. ſ. in fide. Un̄
dicat Seneca. Inſtruēda ē via il
luſtrib⁹ exēplis ⁊ ad b̄ fecit de⁹ ve
nire ſcōs vt illuminēt mundum.
Q Tertio dico q̄ notat in h̄bis
p̄miſſis p̄ſtātia fortitudinis in q̄
nob Lucia cōmēdat qd̄ notat cū
p̄cludit. ⁊ tenebre eā nō p̄phende
runt. Circa qd̄ notādū q̄ ſancta
lucia v̄tute dei fuit ita p̄ſtans et
fortis q̄ inimicos q̄ ipſam tene
bre pctōz. i. hoīes exiſtētes ſine lu
mine veritat⁹ nō poterāt ſupare.
q̄ de⁹ erat cū ea. Iuxta illd̄. Lum
ipſo ſum ī tribulatiōe rē. Hoc co
gnoscens Dauid in ſpūſancto di
xit. Dñe in lumine vult⁹ tuū am. ⁊
in no. tu. exul. tota die. Ido nihil
p̄ficiet inimic⁹ in eo. ⁊ fili⁹ iniquita
tis nō nocebit ei. Un̄ legiſt q̄ cuz
paſchaſi⁹ videns q̄ eā nō poterat
amouere a bono. p̄poſito a xp̄o et
a caſtitate. tūc iuſſit venire leoneſ

id ē (ruſſianer) ⁊ tradidit eā illis
dicēs. Inuitate ad eā om̄e pplm
⁊ tādū illudaſt donec mortua de
nūciat. Qui cū volebāt eā trahere
ad lupanar tāto pondere eā ſpūſ
ſanctus fixit vt penit⁹ moueri nō
poſſet. Fecitq̄ paſchaſi⁹ mille vi
ros accedere ⁊ man⁹ ⁊ pedes liga
ri ſz nullaten⁹ eā poterāt mouere
Tūc adducta ſt ex p̄cepto paſca
ſij mille paria boū vt ab ipſis tra
heret ⁊ nec ſic poterāt virginem
xp̄m mouere. Paſchaſius dixit.
Quē ſt illa maleſicia tua. Lucia
r̄ndit. Iſta nō ſunt maleſicia. ſed
dei b̄n̄ficia. que eſt rō q̄ puella de
licata a mille vir⁹ tracta ⁊ nō mo
ta ē. Lucia r̄ndit. Et ſi adhuc de
cem milia adhibueris eque vt p̄
imobilē me videbis. Et audies p̄
me ſpūſanctū dicentē. Cadent
in latere tuo mille ⁊ decē milia a
dextris tuis. Quo audito pl⁹ cor
quebat. Et iuſſit ignem copioſu⁹
circa eam accēdere. vt ſup̄ habet.
Tūc amici paſchaſij vidētes euz
nimis anguſtiari ⁊ torqueri iuſſe
runt gladiū mergi in gutture ei⁹
Et cōfeſtim p̄cuſſa eſt in igne que
neq̄q̄ loq̄lā amittēs. ſz q̄diu vo
luit orauit ⁊ q̄diu voluit allocu
ta eſt turbā ⁊ circūſtāntem di. An
nūcio vobis pacē eccl̄ie dei datā.
Mariano hodie mortuo ⁊ Dio
cleciano de regno ſuo expulſo. Et
ſic ciuitati cathanēſiū ſoror mea
agartha data eſt. p̄tectrix ⁊ inſuen
trix. ita ſciatis me eſſe a dño datā
huic ciuitati ſyracuſane ſi volun
tatem dei fecerit. Dum bec x̄go

De sancto

Thoma

loquitur ecce ministri romanorum veniunt et paschaliu[m] comprehendunt et vinculu[m] ad cesarem ducunt. Audiuerat enim cesar quod vniuersas puincias fuerat deuastat[us] et dep[re]dat[us]. Qui p[er]ducit[ur] ad urbem romanam et se natui accusat[ur] et cōuict[us] capitali sententia ab omni senatu est punitus. Virgo vero Lucia loco in quo percussa penit[ens] non est mota neque mortua sed diu supuixit confortans fideles in fide donec sacerdotes venerunt. et ei corpus christi traderet. et tunc ad dominum migravit. In eodem autem loco est sepulta et ecclesia fabricata. Passa est autem christi p[er]stantini et maxentii circa annos domini. ccc. et x. Et sic p[er] eius constantia fortitudinis quod sic luxit in tenebris et tenebre eas non comprehendunt.

De sancto thoma ap[osto]lo.

Sermo. vii.

Noli esse in

credul[us] sed fidelis Jo. xx.

Notate charissimi. dicit enim ap[osto]lus ad Hebr[eos]. x. quod impossibile sit sine fide placere deo. Cum igitur christus vult homines et specialiter electos et suos amicos saluari. ideo hortatur sanctum thomam ad fidem cum dicit Noli esse incredulus. Est notandum quod sanctus thomas ostendit suam fidem quam habuit ad deum tripliciter. Primo in implendo dei mandatu[m]. secundo in predicando dei verbum. tertio in tolerando mortem propter christum. R[ati]o dico primo quod sanctus thomas ostendit suam fidem in implendo dei mandatu[m] ideo in signum h[uius] obediencie p[ro]fitebat[ur]

fides. 3.

christum dominum deum suum ut habet Joh. xx. quod christus dixit sibi. Infer tuum digitu[m] huc. et vide manus meas. et affer manu[m] tuam et mitte in latus meum et noli esse incredulus sed fidelis. Respondit thomas et dixit ei. Dominus meus et deus meus. quod dicitur. tu es dominus meus et deus meus. ideo tibi obedire debeo et te diligere. sicut per dicitur Act. v. Obedire deo oportet. Qualiter autem deo obediuit et eius preceptu[m] impleuit notatur in eius legenda. quod cum esset apud cesarem apparuit ei dominus dicens. Rex indie Gondoforus misit p[ro]positu[m] suu[m] abbanem querere hominem architectoria arte eruditum ut edificet sibi palatium. venit igitur mitti te ad eum. Cui thomas Dominus quod vis mitte me propter ad idos. Cui dominus. Vade secure. quia ego tecum sum. Cumque indos peruerteris ad me venies cum palma martyrii. Cui thomas dixit cum obedientia Dominus meus et deus meus. et ego seruus tuus fiat voluntas tua. Cumque p[ro]positus foris pambularet ait ei dominus. Quid vis p[ro]pare inuenis. Cui ille Dominus meus misit me ut adducam sibi seruos in arte architectoria eruditos ut romano opere sibi palatium construam. Tunc dominus tradidit ei thomam asserens eum in tali arte multum eruditum. Nauigantes autem ad quamdam ciuitatem venerunt in qua rex filie sue nuptias celebravit. cum p[ro]conisari fecisset ut omnes nuptias interessent alii regem offenderent. contingit illuc abbanem et thomam introire. puella autem hebreica in manu gerens fistulam unumquemque

Bermo

vii

laude aliqua cōmēdabat. Vidēs
ap̄lm̄ intellexit eū esse hebreum
eo q̄ nō māducaret sed oculos fi-
ros in celū haberet. Eūq; puella
corā eo hebraice caneret dicēs. vn̄
est de⁹ hebreoz q̄fecit celū z terrā
ap̄lus eā hec v̄ba repetere sarage-
bat. Videns aut̄ pincerna q̄ non
manducaret neq; biberet. sed tm̄
oculos in celū leuaret ip̄m in ma-
xillā pcussit. Cui dixit ap̄ls. Me-
lius est te h̄ puniri q̄ in futuro se-
culo. nō hinc surgas. donec man⁹
que me pcussit huc a canib; affe-
rat. Sic ergo abiit ad hauriendū
aquā leo eū occidit z sanguinem
ei⁹ bibit. Lacerantib; autē canib;
corp⁹ eius. vn̄ niger canis dexte-
ram manū ei⁹ in mediū cōuiuiuz
apportauit. Quo viso oēs obstu-
puerūt. Puella aut̄ v̄ba ei⁹ refe-
rens piecta fistula ad pedes ap̄li
se piecit. Tūc ap̄ls ad petitionez
reg; sp̄sum z sponsaz b̄ndixit dī.
Da dñe adolescētul̄ ist; b̄ndictio-
nem dextre tue z in eoz mentib;
semia semē vite. Abēūre aut̄ ap̄lo
sponsus z sponsa ambo obdormi-
uerūt z i somno videbat eis q̄ rex
german⁹ eos amplectere. z dixit
Ap̄lus me⁹ b̄ndixit vos vt et ne
vite p̄cipes sit; . Cuigilātibusq;
mutuo sibi somnia reuelantib;.
ap̄ls ingredit̄ dicēs. Rex me⁹ mō
vobis apparuit z me clausis ia-
nuis huc adduxit. vt sup vos b̄n-
dictio fructificet habeat; carnis
integritatem que est regina oīm
virtutū. z fructus salut; eterne z
soror angeloz. Nec illo referente

duo angeli apparuerūt eis dicē-
tes. Nos sumus angeli ad custo-
diam vestri deputati. z si monita
ap̄li b̄n seruauerit; offerim⁹ deo
omnia vota v̄ra. Ap̄lus aut̄ eos
baptizauit z in fide diligent̄ edo-
cuit. Postea aut̄ sponsa noīe Pe-
lagia sacro velamie p̄secrata mar-
tyriū patit̄. Et sponsus noīe Dio-
nysius illi ciuitati in ep̄m p̄secrat̄.
Post hec oīa ap̄ls z abbanes ad
regez indie puenerūt. Designato
aut̄ ab ap̄lo mirabili palatio z co-
pioso thesauro accepto rex gun-
doforus in aliā puinciā p̄ficiscit̄
et ap̄lus totū thesauruz paupib;
elargit̄. Et p totū bienniu quo de-
fuit rex ap̄lus p̄dicationi insistit
z innumerabilē populū ad fidem
cōuertit. Rediens aut̄ rex et que
thomas fecerat audiēs ipsum cū
abbane in ima carcer; reclusit vt
postmodū viuos excoziatos vlti-
cib; daret flāmis. Interea frat̄ re-
gis morit̄ et ei sepulchrū solēne p̄-
parat̄. z quarta die a mortuis re-
surrexit z omnib; stupefact; ci-
uitib; fugientibus dixit fratri suo
Frater h̄ hō quē excoziare viuum
z incendere disponebas amicus
dei est. z angeli famulant̄ ei q̄ me
in paradīsum duxerūt. z ostende-
rūt mihi q̄ddam palaciū ex auro
z argēto z lapidib; p̄ciosis mira-
biliter fabricatum. Et cū pulchri-
tudinem eius admirarer dixerūt
mihi. Hoc est palaciū qd̄ tho-
mas fratri tuo construxit. Cum
autem dicerem. O si ianitor eius
essem dixerunt mihi. si vis in illo

De sancto

mane dñs rogabim⁹ vt te suscita
re dignet⁹ vt illd a fr̃e tuo possis
ppare ⁊ reddere ei pecuniā quam
estimā se pdidisse. ⁊ g̃ indignū fe
cit. bec dñs. cucurrit ad carcerē
petēs indulgentiā fr̃atri suo. so
lucisq; vincul⁹ cepit rogare aplm
vt vestē p̃ciosā recipet. Lūi apo
stolus. Ignoras q; nihil carnale.
nihil terrenū gestiunt q; cupiunt
in celestib; h̃re p̃tatem. Egre dien
te aut aplō de carcere rex occur
rit ei ⁊ puoluc⁹ genub; veniā po
stulabat. Lūi dixit apls. Multū
vob; p̃stitit dñs vt secreta sua vo
bis oñderet. Credite in xpm ⁊ ba
ptisemini vt eterni regni p̃cipes
sitis. Tūc dixit ei frater regis. vidi
palaciū qd fratri meo fecisti et il
lud ppare merui. Lūi apls. Noc
in p̃tate fr̃atris tui ē. Lūi rex. Illd
erit meū. ⁊ aplus tibi fabricet al
terum q; si forte nequerit. mibi et
tibi b̃ vnū cōe sit. Quib; apls di
xit. Innumerabilia palacia in ce
lis sūt ab initio seculi p̃parata. q;
p̃cio fidei ⁊ elemosynis cōparant
Diuitie aut ṽre ad illa vos ante
cedere p̃nt. sequi nō oīno nō p̃nt.
Post vnū mēse apls fecit oēs
paupes illi⁹ puicie aggregare. q;
bus p̃gregat⁹ debiles ⁊ infirmos
seorsum stare fecit ⁊ sup eos ora
uit. Lū aut q; docti fuerūt oēs re
spōdissent amē. choruscatio d; ce
lo veniēs tā aplm q; alios. quasi
p dimidiā horā sic p̃strauit vt oēs
putarent se ictu fulgoris perūsse
Erigen⁹ aut se aplus dixit. Sur
gite. q; dñs me⁹ sicut fulgur ve

Thoma

nit ⁊ vos sanauit. Exurgētes autē
sani deū ⁊ aplm p̃dicauerūt. tunc
aplus docuit fidē trinitatē eos ⁊
articulos fidei. ⁊ pulchrū smonē
fecit. post p̃dicationē aut baptiza
ti sunt. ix. milia hoīm except⁹ par
uulis ⁊ mulierib;. Et sic p̃t; qua
liter diuinū p̃ceptū obediēter im
pleuit. Uñ dicit Bern. Uer⁹ obe
diens suū velle zc. Sic sc̃tus tho
mas fecit. Uñ pōt dicere ad deū
patres qd dixit fili⁹ antiquior fra
ter fili⁹ pdigi ad patrē suū Lu. xv
Ecce tot annis seruo tibi ⁊ nūq;
mandatū tuū p̃terui. Tūc deus
p̃r pōt dicere sibi qd pat̃ filio res
pondit. Fili tu semp mecū es. et
oīa mea tua sunt. Ideo dñs Aug⁹
in li. de speculis ṽgtnū. Obedien
tia est spes mercedis. Reg. in ser
mone symonis ⁊ iude. S. Se
cūdo dico q; sc̃us thomas oñdic
suam fidē in p̃dicādo ṽbum dei.
Nam xps dicit Jo. xiiij. Qui cre
dit in me opa q; ego facio zc. Sed
xpus hoc opus fecit qd p̃dicauit
vt g̃ thomas suā fidē oñderet ver
bum xpi p̃dicauit vt ad fidem xpi
pplm p̃uertit. Et iō i signū hui⁹
dixit xpus discipulis suis Mar
ci. xl. Eūtes in mundū vniuersū
⁊ p̃dicate zc. Qualr aut sc̃tus tho
mas hoc fecerit legi⁹ in legēda. q;
post p̃dicta abiit in indiā supio
rem in qua pplm docuit ac mul
tis miracul⁹ choruscavit. Et syn
dicem amicam migdomie vxorē
karissū cognati regis apls illumia
uit. ⁊ dixit migdomia ad syndicē
Putas si pōto eū videre. Lūi ait.

Sis vis videre eū muta habitū. Tūc migdomia de ꝑcilio ei⁹ mu-
tauit habitū z in mltos paupes
vbi apls ꝑdicauit aduenit. apls
aut cepit de miseria hui⁹ vite ꝑdi-
care q̄ ista vita cuz dolore finiret
et q̄ eēt fugienda. Nam cū crede-
ret hī trāsīt z q̄ deberēt sei v̄tuti
bī exercere v̄bū dei libent̄ audire.
sacerdotes honorare. ecclias fre-
quētare hoc apls ꝑdicante mi-
gdomia deinceps ꝑꝑt doctrinaz
apli thoꝝ viri vitauit z se a pecca-
tis custodiuit. Vir migdomie a
rege impetrauit z aplm in carce-
rem posuit. tūc migdomia venit
ad eū z rogauit vt sibi ignosceret
q̄ ꝑpter eā in carcere missus eēt.
quā aplus benigne ꝑsolans z bec
oīa libent̄ se pati asserens karis⁹
aut regē rogauit vt reginā vxoris
sue ad ipsam mitteret vt si eā re-
uocare posset. Missa regina ad
migdomiā cōuertit̄ ab ea quam
puertere disponebat. Et cū vidis-
set tot signa miraculoꝝ q̄ aplus
fecit dixit. Maledicti sunt a deo
q̄ nō credūt his opib⁹. z aplm ꝑdi-
cantē audiuit z miracula faciētē.
Reuertēte aut regina dixit ei rex
Ut qd̄ tādū morata es. Que re-
spondit. Putabā migdomiā stul-
tam esse s̄ sapiētissima est. Nam
ipsa me ad aplm dei duxit q̄ vias
vitar̄ me agnoscere fecit z nimis
stulti sunt q̄ in xpm nō credūt. et
deinceps regia noluit regi copu-
lari. Stupēfact⁹ rex dixit cogna-
to suo karisio. Duz tuā vxorē tibi
recupare vellem meā ꝑdidi z ꝑe-

ior facta est mihi q̄ tua tibi. et sic
ꝑꝑꝝ qualr fidem oñdit cū fidē xpi
sic fideliter ꝑdicauit. Un̄ bñ dicit
ad xpm illud Jo. xv. Ego clarifi-
caui te sup̄ terrā opus cōsummaui
qđ dedisti mi. zc. Ideo meruit ꝑ-
mum doctoris. Reque alibi. **T**
Tertio dico q̄ scūs thomas ostē-
dit fidem suā in sustinēdo moꝝtes
ꝑpter xpm qđ bñ ostendit Job. xj.
vbi dī q̄ Jesus dixit. d. s. Eamus
in indiā. iterū dicunt ei discipuli.
Rabi nūc querebāt te iudei in fū-
cere z lapidare z itēꝝ vadis illuc
S̄ thomas cuz magna audacia
dixit ad discipulos. Eam⁹ et nos
z moriamur cū illo. qđ bñ fuit cer-
tum signū fidei. Nam xpus dixit
ad eos vt habet̄ Jo. xv. Nō ē su⁹
maior dño suo si me ꝑsecuti sunt
z vos ꝑsequēt̄. s̄ bec oīa facient
vobis ꝑꝑt nomen meū. Qualiter
aut moꝝtē sustinuit ꝑꝑt xpm no-
tatur in legēda. Legit̄ em̄ q̄ post
q̄ reginā ꝑuertit. tūc rex ligatus
manib⁹ iussit aplm ad se duci. ꝑ-
cipiens ei vt vxores ad suos ma-
ricos reuocaret. Cui aplus ait q̄
qđiū in errore ꝑsisterent b̄ facere
nō deberent. Et dixit. Tu mecuz
sis rex nō vis hīe inq̄nata serui-
cia sed mūdōs seruos parit̄ z an-
cillas. q̄to magis debes credere
deum amare mūdissima seruitia.
Quid igit̄ culpoꝝ si deū amari ꝑ-
dico in seruis suis que tu in tuis.
Tūc iratus rex iussit afferri ardē-
tes laminas ferreas z aplm stare
nudis pedib⁹ sup̄ eas. sed ꝑꝑꝝ
nutū dei fons ibi erupit. z eas ex-

De natiuitate domini

tinxit. tunc rex & p̄cilio sui cognati karisij aplm in fornacē ardentes misit. que tñ sic refrigerata est vt altera die illesus ide exiuit. Tunc karisij dixit regi. Fac illū sacrificij offerre deo solis. vt sic incurrat iram dei sui q̄ euz ab his liberat. Cūq; ad hoc vrgeret dixit regi. Tu putas sicut dicit karisius. qz de⁹ me⁹ irascit̄ mibi postq̄z ad orauero deū tuū. mag⁹ aut̄ irasceat deo tuo & euz cōminuet. adorabo eū. Si ḡ me adorāte deū tuū de⁹ meus nō euerat eū. adorabo eū. Si aut̄ sicut dixi de⁹ meus faciet dō tuo & tu crede dō meo. cui rex. adhuc mecū de pari loqueris crede ne intereas. Tunc aplus bebraice p̄cepit d̄ moni q̄ in ydolo erat l̄ q̄ cito corā ydolo genua flecteret statim illud cōminueret. Flectens apls genua dixit. Ecce adoro sed nō ydolū. Ecce adoro sz nō metallū. Ecce adoro sz nō simulacrū. adoro aut̄ deū meū iesū xpm. in cui⁹ noīe tibi p̄cipio diabole q̄ in eo habitas vt simulacrū cōminuas. Statimq; q̄si cera liquefacta ē. tūc oēs sacerdotes mugitus dabāt. Pontifex aut̄ tēpli eleuās gladiū aplm transuerberauit dī. Ego vindicabo iniurias dei mei Rex aut̄ & karisius fugerūt vidētes q̄ pplus aplm velleret vindicare & pontificē viuū incenderunt. Christiani aut̄ corp⁹ apli tulerūt et honorifice sepelierūt. Et sic p̄ter qualr̄ p̄f̄ fidem xpi passus ē. Un̄ j. Pe. j. Optet p̄riscari in varijs tribulationib⁹ vt p̄batio fidei ve

stre multo p̄ciosior sit auro qd̄ p̄ ignem p̄bat̄ inueniat̄ in laudib⁹ & gl̄iam iesu xpi. Qd̄ factū est ī sancto thoma q̄ passus ē in vera fide quaz habuit ad xpm. vt sic hoīes xpm laudarēt. Un̄ ipse bñ pōt dicere illd̄. ij. Tbi. iij. Bonū certamen certauī. cursum p̄sumauī. fidem seruaui. de reliq; reposita est mibi corō. iusti. zc. Ipse em̄ bonū certamē certauit dei p̄ceptū obediēter implendo. & cursū p̄sumauit verbū dei p̄dicando qd̄ sibi a xpo fuit iniunctū. & in his fidē seruauit finalit̄ sustinēdo mortem p̄pter xpm. q̄re meruit vitā eternā Iō dicit. de reliquo reposita ē mibi corōna iusticie zc. Un̄. j. Pe. j. Credentes aut̄ exultabūt leticia inenarrabili reportātes finē fidei v̄re salutem aīaz. Un̄ dicit sapiēs in spūs sancto. Sap. iij. Et si corāz hominib⁹ tormēta passi sūt spes illoz īmortalitate plena est. ergo etiā p̄fessus est & nō negauit zc.

De natiuitate domini.

Sermo. viij.

Wangeli

30 vobis gaudiū mag⁹ gnū qd̄ erit omni populo. qz natus ē nobis hodie saluator mūdi. Lu. ij. Notate charissimi. Dicit em̄ Aris. j. etbi. q̄ bonū q̄ro cōmunius tanto diuinius. Cum igit̄ illud summū qd̄ de⁹ est fm̄ Isidor⁹ fuit valde abscondit⁹ fm̄ Isi. de illa occulta habitatiōe sua egressus est descendit visitare et p̄solari oēs qui eū ex toto cordē

desiderabant. Ideo illa diuina bonitas voluit se oibz communicare. ut oēs hoīes fierēt eo diuiniorez et meliores qđ est valde gaudiosū qre dicit angelus Euāgelizo vobis gaudiū zc. Vel sic Charissimi dicit em̄ Leo papa in ser. hodie no de natiuitate. Saluator noster charissimi frēs hodie natus est. gaudeam⁹. neq; em̄ phas ē locus esse tristitie vbi natus est vite. Jō bñ dicit i euāgelio. Euāgelizo vobis gaudiū magnū. Est notāduz q natiuitas dñi nři iesu xpi nob ondit triplr. Primo in h q ē mirabiliter facta. secundo in h q est multū miraculis pbata. tertio qz est nob vtilit exhibita. U Dico pmo q natiuitas dñi nostri iesu xpi ostendit nobis. qz ē mirabiliter facta. Qđ ostendit triplr. Primo ex pre matr⁹ generant⁹ q ptra naturā filiū generauit. Nam q natiuitas ē esse mī et hgo. sicut factuz ē in maria que hgo pcepit et pepit. Nā dicit Aug⁹ in ser. Maria virgo est añ partū in partū et p partū. Un ipsa ē illa virgo q nobis in sacra scriptura multiplr est pfigurata. Nā ei⁹ hginialis fecunditas figurat nob in virga aaron. de qua dicit Nu. xviij. q sine oī humido floruit vna nocte fronduit et fructū pculit. qđ figurabat hginem sine virili semie parturiētez fructū eterne dulcedinis filiū dei. Itē figurat in rubo ardente. de q dicit Exo. iij. q moyses vidit rubū ardentē et nō cōburentē. et deū audiuit sibi de rubo loquentē. Sol

ue calciamenta tua. terra in quantas zc. Rubus ardēs q nō psume bat fcat hginē pturientē sine corruptione hginitat⁹. qz hgo pepit et hgo pmasit. vñ canit ecclia. Rubum quē viderat zc. Itē figurat Dan. ij. Lapis sine manibz abscisus de mōte. Itē Hier. xxxj. Creauit dñs nouū sup terrā seia circū dabit viz. Itē figurat Isa. vij. Ecce hgo pcepit. Req. de nati. hginis. Et sic pte ei⁹ hginialis fecunditas pfigurata multiplr. Un cū Gabriel q fuit missus ad salutādū eandē ac ei annūciādo q deberet pte et parere filium. ut dicit Lu. j. Ecce pcepies et paries fi. zc. Dixit maria. Quō fiat istud qm viz nō cognosco. Rñdit. Spūscūs sup ueniet in te et h⁹ altissimi obumbrabit tibi. X Scdo fuit mirabiliter facta ex pre geniti. Nā ei⁹ natiuitas fuit ita mirabilis q spūscūs dixit p Isa. liij. Generatiōez ei⁹ qđ enarrabit. q. d. Natiuitas ei⁹ transcēdit būanū intellectū. Nam ut dicit Bern. In eadem psona eternū antiquū nouū mirabiliter cōuenerunt. Eternū. id est diuinitas. antiquū. i. humanitas cui⁹ caro ab Adam transducta ē nouū. id est anima d nouo formata. Nāz ut dicit mgt li. ij. dis. xviij. Deus animas d nībilo creat cor poribz formatis infundēdo ut homo constans ex anima et corpore egrediatur viuus ex vtero quod bene transcendit humanum intellectum quia illa tria sic cōuenerunt in eadem persona. Unde ait

De natiuitate domini

Bern. in sermone de natiuitate xpi.
Tres mixturas fecit dñs omni/
potens in assumptōe nre carnis
ita mirabiles vt tales vl' talia nec
facta nec audita nec ampli⁹ faci
ende sint. Cōiuncti q̄ppe s̄ deus
z homo. mater z vgo. fides z cor
humanū zc. Et vt possim⁹ clari⁹
intelligere videam⁹ aliqua q̄ ha/
bemus in natura que nascunt⁹ et
pcedūt et remanēt illi inherēdo a
quo nascunt⁹ z pcedūt. Sic simili
mō fili⁹ dei natus est t̄paliter fm
humanā naturā z remāsit fm di
uinitatē idē de⁹ cuz p̄re eterno
Sūt em̄ tria que nascunt⁹ z rema
nent illi inherēdo a quo nascunt⁹
et pcedunt. Sicut de sole pcedit
splēdor. de igne calor. de balsamo
odor. et q̄rto sicut virt⁹ de gēma.
Primo em̄ descēdit de sole splen
dor. z tñ remanet cuz sole. Sic fi
lius descēdit nascēdo de patre et
fact⁹ est hō t̄paliter. z tñ māsit idē
cum p̄re. Un̄ dicit Aug⁹ sup Jo/
hannē. Si sepaſ solis candorē a
sole. sepaſas verbū a p̄re. q. d. sed
primū est impossibile igit⁹ z scdm
Un̄ cum sc̄tūs Philipp⁹ in cena
dñi diceret Jo. xiiij. Dñe ostende
nobis p̄rem z sufficit nobis. Dixit
ei iesus. Philippe q̄ videt me vi/
det z patrē. Et certum est. q̄ videt
solem videt z splendorē. Un̄ dicit
Aug⁹. In sole tria p̄siderāt. s. sub
stantia solis radi⁹ z calor. Radi⁹
ab vtroq; p̄gredit⁹. sic spūssanc⁹
ab vtroq; spirat⁹. Suba vō solis
a nulla creatura causat⁹. z de⁹ pat⁹
a nullo deriuat⁹. Un̄ sicut in sole

tria s̄. s. rotūditas. radius. calor.
que tñ sunt vn⁹ sol. Ita est in di
uinis. p rotūditatē nanq; intelli
ge patrē qui ē sine p̄ncipio et sine
fine. Per radiū pcedentem a sole
intellige filiū. p calozē pcedentē a
rotūditate z a radio solis intelli
ge spūssancū. Et iō aug⁹ sup illd.
apli Heb. j. Qui cuz sit splendor
glie z figura sube ei⁹ dicit. Pater
est glia z idē m fili⁹ cū eo z cū hoc
homo notificās hō fact⁹ vt radi⁹
solem. Sc̄do descēdit calor z splē
dor dei igne. sic descēdit dei filius
de p̄re. vñ Raymo sup Apo. Sic
ignis z splēdor ei⁹ coeua s̄. sic p̄
z filius coeterni s̄. vñ Aug⁹. mo/
uet q̄stionez di. Si querit an ful
gor ab igne an ignis a fulgore oīs
ratio mibi rñdet. z nemo dubitat
q̄ splēdor ē igne existat z n̄ ignis
a splēdore. pponam⁹ ḡ ignē ve/
lut patrē z splendorē tanq; filiū.
Un̄ da mibi ignē sine splēdore z
trado tibi patrē sine filio. Tercio
pcedit odor de balsamo. sic descē
dit vel nascit⁹ dei fili⁹ de p̄re. Naz
sicut odor ē balsami fragrat. z tñ
remanet idē cū balsamo. sic fi
lius zc. Un̄ p̄ bñ dicit Ec̄ci. xxiij.
In plateis sic cynamomū z bal
samū aromatizans odorem dedi
Un̄ dicit in plateis. nā q̄si in pla
tea hodie in cōmuni domo nat⁹ ē
saluator. Quarto pcedit virtus de
gēma. sic nascit⁹ vel descēdit filius
a patre. Un̄ Bern. in sermone de
v̄bis dñi dicit Iesus xps dī vt⁹.
qz oīs ptās patris in ipso p̄sistit.
Un̄ ipse ait Matth. vi. Data est

mibi ois potestas in celo z i ter/ ra. Nec xps noba pfe descēdit in hūc mundū vt nos liberaret. vñ Richardus de trini. li. vj. ca. xliiij. Ideo missus est dei fili⁹ a pfe vt homines liberaretur. venit natu ralis filius missus a pfe vt ado/ prandos in hereditatez vocaret. Un iubilado ait ps. Redēptionē misit dñs pplo suo. misit em pa ter filiū pro filiis. venit filius pro fratribus factus est filius dei fili us hominis vt filios hominū fi/ lios dei faceret. Nec ille. y. Tercio fuit mirabilis facta ex p/ te modi nascendi. Naz maria ge/ nuit vltra naturā eo q virgo cō/ cepit. Sup rōnem eo q deum ge/ nuit. Sup p̄suetudinē eo q spiri/ tussancti op⁹ erat. Quia vt dicit mgt li. iij. dis. iij. Ex purissimis et sanctissimis sanguinib⁹ vginis accepit z corp⁹ illud formauit. Di cit em mgt in historijs q de⁹ pōt facere hoīem q̄tuoꝝ modis. scz si ne viro z femia sicut fecit Adam. de viro sine feia sicut fecit Euam de viro z femia sicut pbat cōmu/ nis vsus. de feia sine viro z homi nem sicut hodie naturalr factum est. Un Ans. li. ij. Cur deus hō di cit. Congruū nanqz fuit vt deus nasceret de muliere virgine. qz si virgo erat que fuit cā toti⁹ mali hūano generi. multo mag⁹ debet esse vt virgo sit que eet causa ro/ rius boni. Qualr autē hoc hodie factū est. docet historia ecclīasti/ ca p parte. z historia Luce euāge līste ca. ij. Un notandū q cōplet

qnoqz milib⁹ annoꝝ z. cc. xviij. an/ nis ab adam q erat ānoꝝ. d. cccc. et. xxx. vt dicit Gen. v. Tūc facta est natiuitas dñi. Un cū tps scē ma rie pariēdi instaret. assumpsit Jo seph mariā imp̄gnatā a spūs an/ cto secū z duxit eam in bethleem. qd ideo factū est. naz cesar Augu stus q vniuerso orbi p̄sidebat. scz Octavian⁹ q fuit dicit⁹ cesar a Ju lio cesare. z August⁹ ab augendo eo q rempublicaz auxit. Iste igit octavian⁹ voluit scire quot puin cie. quot ciuitates. q̄t ville. q̄t ca/ stra in toto orbe essent z quot ho mines sub suo impio haberet. er go exiit edictū. i. generale manda tum ab ipso octauiano vt descri beret. i. numeraret tot⁹ ppl⁹ suo impio subiectus. Un hec descri/ ptio p̄ma facta est a Lyrino p̄side syrie q fuit missus a cesare Augu sto ad syriam tanqz p̄sides z iudex. Et nota q ista dicit p̄ma descri ptio vniuersi orbis z vniuersalis qz alique p̄culares p̄cesserant. Nam dauid fecit etiā populū suū numerari. Un iuxta mandatum ibant oēs hoīes ad ciuitates z vil las z castra vñ nati erant vt quis libet vnū denariū p̄sidi traderet et vt sic cert⁹ numer⁹ haberet. Jo seph cū esset de bethleem ciui tate dauid ascendit de galilea de ciuitate nazareth. z pfectus est in bethleem. Proficiscēs aut ioseph in bethleē cū maria p̄gnante du/ xit secū bouem forte vt eū vende/ ret z censum p se z p maria solue/ ret. Nam denari⁹ erat argenteus

5218

174 adam cal
930

Syrine

Vnde Luce

E

De natiuitate domini

valens decem yuales. et sic etiam de residuo viueret. et vnu asinum vt virgo sup eum eqtaret. Hos g et asinus miraculose dñm cognoscentes exis genubz ipm in ytero adorabāt et reuertebant. Cum igit ambo berblec venissent et alij homines q ppter pdictaz cam venerūt oia hospitia occupauerunt Ioseph et maria qz paupes erant hospitium nullo mō hñe poterant. Diuenterūt ergo in cōmuni trāitu ad vnuz diuersorū habēs operimentū inter duas dom⁹ sub q ciues vt dicit in historia scholastica ad colloquēdum vel ad quiescēdum in diebz oñ se diuertebant. vbi forte Ioseph p sepe boui et asino fecerat. Vel fm qsdam. Rustici cum ad forum veniebāt aialia sua ibi ligabāt. et ideo ibi p sepe cōstructū erat. Et factū est dum ibi erant. impleti sunt dies Marie pariēdi. In ipsa media nocte domine diei maria virgo peperit filium suū dilectum dñm nostruz iesum xpm et pannis eū inuoluit et sup fenū in psepio posuit. Nota aut q ibi nulla obstetrix fuit. Nā fm textū euāgelij Maria p se puerum pānis inuoluit et reclinauit eum in psepio. Et rō est. nā ipsa puerū sine dolore peperit et cū maxima leticia in psepio posuit. Vñ dicit Aug⁹ in smone. Precisum est in ea illud elogiū infelicitatis Eue de quo dz. In tristitia paries filios tuos. qz ista in leticia dominū peperit. Eua em luxit ista exultauit. Ex quibz patz q vñ indi

guit cuiuscūqz seruitio. Ideo dicit Hiero. nlla ibi obstetrix fuit. nlla sedulitas mulierū. ipsa infantē pannis inuoluit. ipsa mat et obstetrix fuit. Seqt q pastores erāt in regione illa scz iuxta turrim inter berblec et hierlm vbi Jacob rediens de mesopotamia moratus fuerat cū grege suo. vbi Rachel mortua est et sepulta. et dz turris gregis. de quo dz Mich. iij. Regnabit dñs sup eos in monte syon et hoc nūc et vsqz in eternū Et tu turris gregis. nebulosa filia syon vsqz ad te veniet. Sz pastores erant vigilātes et custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Nos em erat gentilibz vt i vtroqz solsticio. i. (ymbgang der sunnen) scz estiuāli circa festum Johānis bapti. et hyemali circa natiuitatem dñi vigilias noctis custodire solebāt ob venerationē solis. Et ecce angelus dñi stetit iuxta illos. et claritas dei circumfulsit illos. Et dixit illis angelus Nolite timere. Ecce em euāgelizo vobis gaudiū magnū qd erit omni populo. qz nat⁹ est vobis hodie saluator mūdi qui est xps dñs in ciuitate Dauid scz berblec. Et b erit vobis signū. Inueniet infantem pannis inuolutū et positum in psepio. Et subito facta est eūz angelo multitudo militie celestis exercit⁹ laudantiū deū et dicentiū Gloria in excelsis deo et in terra p. His auditis et visis pastores loqbtur ad inuicem. transeamus vsqz berblec et videamus hoc q vñ

quod factum est. quod fecit dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes et inuenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in praesepe. Videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat eis de puero. Et omnes qui audierant illa de pastoribus admirati sunt. Pastores vero reuersi sunt glorificantes et laudantes deum in omnibus que audierant et viderant sicut dictum est ad illos. **¶** Secundo principaliter dico quod natiuitas domini ostendit nobis in hoc quod est multis miraculis probata quod ostendit tripliciter. Primo per ydolorum destructionem que tunc in ipsa hora natiuitatis in pluribus locis ceciderunt. Unde legitur in historia scholastica quod Hieremias propheta in egyptum descendens post mortem godolie regis egyptus signum dedit quod eorum ydola caderent quoniam virgo filium pareret. Quapropter sacerdotes imaginem virginis puerum in gremio baiulantem in secreto loco templi statuerunt et eam ibi adorauerunt. Sed a ptholomeo rege post hoc interrogati. quid hoc sibi vellet dixerunt. Paternae traditionis est signum a sancto propheta acceptum maiores eorum. et sic in rebus futurum credebat. Et hoc etiam fuerat prophetatum Zacharia. Et erit in die illa dicit dominus disperdam nonmina ydolorum de terris non memorabunt ultra. Et pseudo prophetas et spiritum imundum auferam de terra et dicet pater eius et mater eius genuerunt eum. quod factum est in natiuitate domini. Unde dicit Innocentius

tertius quod rome fuit pax. xij. annis in quibus romani templum pacis pulcherrimum construxerunt. ibique statuatam Romuli posuerunt. Consulentes autem appolinem quid diu durare deberet nomen eius eis. donec virgo pareret. Hoc audientes dixerunt. ergo in eternum durabit. Impossibile enim putabant quod virgo pareret. Unde in foribus templi hunc titulum sculpebant. Templum pacis eternum. Sed in ipsa nocte dum virgo peperit funditus corruit. et ibi est monasterium ecclesie sancte Marie noue. Unde dicit Osee. x. Ipse confringet simulachra eorum. quia dicent. non est rex nobis. non enim timemus dominum. Ecce quod predictum est quia ipsi verum deum non adorabant sed ydola. Quod cognoscens propheta in spiritu sancto dicit. Omnes dum gentium demonia. Idem. Confundantur omnes qui adorant sculptilia et qui gloriantur in simulachris suis. Adorate eum omnes angeli. scilicet puerum natum. quia deus. Nam ipse est verus deus et solus adorandus Unde Isaia. ix. Parvulus enim est natus nobis et filius datus est nobis et vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis. pater futurum seculi. princeps pacis. Unde exemplum huius habetur et testatur Eusebius et Innocentius tertius. quod Octavianus imperator universo orbe ditioni romane subiugato tantum senatui placuit ut ipsum per deo colere vellent. Prudens autem imperator mortalem se intelligens nomen immortalitatis noluit usurpare. id est ad importunam instantiam eorum

miracul

De natiuitate domini

11. l.
Sibillam aduocauit scire volēs
p eius oracula si aliqn in mundo
maior eo nasceret. Lū g in die na
tiuitatē dñi pñilium sup hac re cō
uocasset z sibilla in camera ora/
culis insisteret i die media appa/
ruit circulus aure⁹ circa solem. z
in medio circuli vgo pulcherri/
ma puerū gestās i gremio. Tūc
sibilla cesari b oñdit Lū at ad pñi
ctam visionē cesar multū mirare
tur. audiuit vocē dicētē sibi. Nec
est ara celi. Dixitq; ei sibilla. Dic
puer maior te est. ideo ipm adora
Eadē aut camera dedicata est in
honore Marie sancte z vsq; ho/
die dr ara celi. Intelligēs aut im
pator q b puer maior eo eet. de⁹
de cetero vocari renuit. Un bene
dr in psal. Annūciauerūt celi iu/
sticiam ei⁹ et viderūt oēs populi
glāiam ei⁹. Sequit. Qm tu domi
nus altissim⁹ sup oēm terram ni
mis exaltatus es sup oēs deos.
A Secūdo ostendit p opa mi/
raculorū que multiplicē in ipsa
nocte natiuitatis facta sūt. Nam
sibilla pphetauit q qñ erūper fōs
olei saluator mundi nasceret. Qd
totū factū est in natiuitate dñi.
Nā dicit Innocēt⁹ terci⁹ z Dio/
sius q rome in ipsa nocte natiui
tatē dñi fons aq i liquore olei ē cō
uersus z vsq; in tyberim erūpēs
pfluxit. et tota illa die largissime
emanauit Jē in hac nocte sic dicit
Bartholome⁹ in sua cōpilatione
vinee engadi que pferunt balsa/
mū floruerūt. ptulerūt fructum z
liquorem dederūt. Tercio osten/
ditur p pacē denūciationē. Nam

in natiuitate xpi ira dei fuit seda
ta. z iō omnib; hominib; angelo
rū testimonio fuit annūciata. vt
dr Lu. ij. q facta ē cū angelo mul
titudo zc. Un legit in cronicis q
appropinquāte die natiuitatē dñi
Octavian⁹ impator p mundum
ius publicū fieri pcepit. et oia de
bita romāis dimisit z fuit pacē vni
uersali in dieb; illis. Jō tres rez
ges eo facili⁹ poterant venire ad
xpm. Un dicit ps. Dñe in dieb;
eius iusticia et abūdantia pacis.
Un dicit glosa Bede. q tāta fuit
tranqllitas pacis in toto orbe vt
ad lram videret impletū qd pre/
dixit Jsa. ij. Conslabunt gladios
suos in vomeres z lanceas suas
in falces. Nō leuabit gens p gen
tem gladiū. nec exercebunt vltra
ad plium. B Tercio pncipalr
dico q natiuitas xpi est nob vti/
liter exhibita. qz est gaudiosa. Jō
dixit angelus. Euangelizo vobis
gaudiū magnū zc. Circa q notā
dum q natiuitas dñi nostri iesu
xpi fuit gaudiosa triplr. s. in celo
angelic; spiritib; in mūdo cūctis
gentib; in lyngo antiq; patrib;
Dico primo q natiuitas xpi fuit
gaudiosa angelic; spiritib; ppter
reparationē ruine eoz. Ipsi em scie
bant esse pphetatū Jsaie. li. Cōso
labit dñs syon z solabit oēs rui
nas eius. Et ponit desertū ei⁹ qñ
delicias. z solitudinē ei⁹ quasi oz/
tum dñi. Gaudiū z leticia inueni
etur in ea gfarumactio z vox lau
dis. Syon interpretat speculario

Bermo

viii

et significat supnos spūs q̄ semp
speculant̄ diuinā essentia in qua
psistit plenitudo toti⁹ gaudiū Isti
hodie indicibilē psolati s̄ q̄ dei
filius ver⁹ saluator et recuperator
celestis gaudiū homo nat⁹ est. Naz
p̄ eum ruina celestis patrie refoz/
mata est. Un̄ ipse posuit desertuz
celestis patrie q̄si delicias z soli/
tudinē eius quasi ortū dñi q̄n in
hūana natura redemit gen⁹ hū/
manū z oēs fideles ad eternā pa/
triam duxit vbi eternāl̄ euz san/
ctis angelis letabunt̄. Und̄ dicit
Isaie. Gaudiūz leticia inuenit̄ in
ea. qd̄ hodie sumpsit initiū cū ip̄e
natus est in mūdū. Un̄ legit̄ Lu.
ij. q̄ facta est cū angelo mltitudo
milicie celestis exercit⁹ zc. Un̄ hec
exultatio bñ figurat̄ nobis. j. Re/
gum. x. q̄ saule vincto in regē sup
isrl̄ descendit cune⁹. i. societas p̄
phetaz de excelsō. z añ eos psalte/
rium z cythara z tybia z lyra pro/
phetabāt. Moralit̄ p̄ societate p̄
phetaz intelligit̄ multitudo cele/
stis exercit⁹. Un̄ p̄bete dicunt̄ vi/
dentes. z bñ significāt exercitum
angeloz. quia semp vident faciez
dei patris teste saluatore Mat.
xviij. Nī hodie cum magno gau/
dio z gr̄a actione laudabāt deū
z descenderūt de excelsō celestis
regni in ortu xp̄i qui hodie vnct⁹
est humana natura in regem isrl̄
Quare Pilatus scripsit titulum
Jesus nazaren⁹ rex iudeoz. Qd̄
bñ figurat̄ nobis in saul. Nā saul
interpretat̄ petic⁹ est. cum aliq̄ dire/
runt Mitte quē missurus es zc

Ille hodie vincto in regez israhel. i.
qz hodie est nat⁹ in hūc mundus
tota celestis curia gaudet z gr̄a
actione deū glorificat. vñ Bern.
in qdam ser. de natiuitate dñi di/
cit de gaudio angeloz p̄pter ho/
diernū festuz. Sonuit vox leticie
in terra nra. vox exultatōis z salu/
tis in tabernaculis iustoz. Audi/
tum est v̄bū bonū. verbū psolato/
rium. fmo omni iocūditate ple/
nus. qz iesus dei fili⁹ qui d̄r xp̄us
in bethleem nascit̄. O breue v̄bū
et salubre. O natiuitas illibata.
mūdo honorabilis. hoib⁹ amabi/
lis. angel⁹ delectabilis. **L** Ses
cundo dico q̄ natiuitas xp̄i fuit
gaudiosa in mūdo cūctis gentib⁹
p̄pter nouā illustrationē. Nā qui
fuit inuisibilis fact⁹ est hodie vi/
sibilis illustrādo cecitate generis
hūani. Un̄ dixit angelus Luc. ij.
Ecce ego euāgelizō vobis gaudiū
magnum. vñ Aug⁹. in ser. de natiui/
tate. Tempalis natiuitas filij dī
fm carnē añ secula p̄destinata ē.
in hoc seculo psentata. a p̄phetis
p̄nūciata. ab angelis tripudiata.
ab aplis p̄dicata. patrib⁹ p̄missa
nobis exhibita. s. p̄ nouā illustra/
tionē. Un̄ dñs dixit Malach. iij.
Diet̄ vobis timētib⁹ nomē meū
sol iusticie qd̄ factuz est. Un̄ dixit
xp̄s Jo. viij. Ego sum lux mundi
Ante aduentū em̄ xp̄i fuit totus
mūdus inuolut⁹ cecitate ignora/
tie. quare destitut⁹ est omni gau/
dio. sed hodie orta est claritas sa/
piētie z leticie z deleta est cecitas
ignorantie. Qd̄ bñ figurat̄ nobis

De natiuitate domini

Thobie. v. vbi dixit raphael thobie excecato. Gaudium tibi sit sp. Qui rñdit. Quale mihi gaudiū q̄ in tenebris sedeo et lumē celi non video. Rñdit angelus. In primo est vt a deo cureris. Moraliter p̄ thobiā excecātū intelligit̄ genus humanū qđ ppter peccatū excecātum est. Iuxta illd̄ Sap. ij. Excecauit eos malicia eorū. Istud genus hūanū p̄ pphetas multipliciter est p̄solatū. Sicut d̄r p̄ Aggeū ij. Veniet desiderat⁹ cunct⁹ gentibus. et sic d̄ singulis. Huic humano generi nō dicit angelus q̄ in primo sit salus. s̄ q̄ sit p̄ns cum dicit Annūcio vob̄ gaudiū mag. Hoc p̄siderans p̄s. in sp̄s sancto dicit Lux orta est iusto et rect⁹ cor de leticia zc. Quare bñ impletus est hodie in veris filiis isrl̄. s. oīb⁹ christianis illud Nester. viij. Iudeis noua lux oriri visa ē. gaudiū honor et tripudiū apđ oēs zc. Un̄ in signū hui⁹ diuine claritat⁹ fm̄ relationē aliquorū i ipsa nocte natiuitatis obscuritas aeris visa est in claritatē clare diei. Nam in ipsa die natiuitat⁹ xp̄i tres soles apparuerunt in oriente q̄ paulatim in vnū corpus solare redacti sunt p̄ qđ significat̄ q̄ natus est ille in q̄ sunt tria clara et lucida sc̄ purus corpus xp̄i qđ sine oī macula est. et ei⁹ sancta et pulchra aīa et clara diuinitas que in vnā p̄sonam cōuenerant. Et iō hodie totus mundus ppter claritatē noui lym̄is orientis merito debet gaudere. Un̄ dicit Hiero. in ser. Si em̄ exerci-

tus angelorū cū iocūditate decantauit p̄ fesceninis quasi loco fesceninaz. i. tales fesceninas dicebant circū vt quasi dormiret. sc̄ gloria in excelsis deo q̄ro magis nos p̄ quib⁹ ipse homo factus est vt p̄ eum recōciliaremur deo p̄r̄. Igit̄ patres gaudeam⁹ et exultemus et demus gl̄iaz deo. q̄z uenerunt nuptie agni. Un̄ ad b̄ gaudiū hortat̄ nos leo papa vt sup̄ Saluator noster dilectissimi hodie nat⁹ est. gaudeam⁹ zc. **D** Tercio dico q̄ natiuitas xp̄i fuit gaudiosa antiq̄s patrib⁹ ppter optatam redēptionez. Fuit em̄ gen⁹ humanū ppter peccatū p̄morum parentū a diabolo captū. Un̄ conquerit̄ Nier. Tren. j. Propter multitudinē iniquitatū eius sc̄ Ade puuli eius. i. posterī ducti sunt in captiuitatē añ faciē tribulantis. Un̄ clamauerūt antiqui p̄res ad deū mltipl̄ p̄ redēptore. Un̄ p̄s. Clamauerūt ad dñm cū tribularent. Sequit̄. et liberauit eos. vñ misit verbū. i. filiū suū qui est verbum patr⁹ et sanauit eos et eripuit eos de interitionib⁹ eorū. Initiū hui⁹ incepit hodie qñ verbum dei patr⁹. i. filius fact⁹ homo nat⁹ est. Unde dicit̄ in euāgelio hodiernō Job. j. Verbū caro factū est et habitabit in nobis et vidim⁹ gl̄iam eius zc. Et sicut illa redēptio hodie incepit. ita finita est qñ xp̄us mortē sustinuit et ad iferos descendit et sc̄tōs patres de lymbo liberauit. Qual̄r aut̄ hoc factū sit legit̄ in euāgelio nicodemī. Requirit̄

Sermo

ix

in sermone paschali. Un hoc totuz
pphetatū fuit Isa. l. Qui redem/
pti sunt a dño reuertent z veniet
in syon laudātes. z leticia sem. su
per ca. eoz. Gaudiū z exultatiōz
obtrinebūt z fugiet ab eis dolor z
gemit⁹. In signū hui⁹ gaudiose li
berationis dixit xp̄us discipulis
suis Joh. xvj. Iteruz aut videbo
vos. s. post passionē. qua liberabo
rotū gen⁹ hūanū. Sequit⁹. z gau/
debit cor vrm et gaudiū vestrum
nemo tollet a vob. Un Leo papa
vt supra. Saluator n̄r hodie na/
tus est. gaudeam⁹ zc. Una est em̄
cōm unis rō leticie cunct⁹. qz dñs
n̄r destructor peccati z mortis sic
nullū a reatu liberū repit. ita libe
randis oib⁹ venit. ḡ zc. Nodie no
bis celoz rex d̄ virgine nasci di/
gnat⁹ est vt hoiez p̄ditū ad regna
reuocaret gaudet exercit⁹ ange/
loz. qz salus eterna hūano gene/
ri apparuit. Nodie nobis d̄ celo
pax vera descēdit. Nodie p̄ totuz
mundū melliflui facti sūt celi. No
die deus nat⁹ est hō. vt homo fie/
ret deus. Nodie fact⁹ deus filius
hominis vt hō fieret fili⁹ dei. No
die descēdit de celo vt homo ascē
deret ad celum. Nodie xp̄us de⁹
factus ē mortalis vt homo fieret
imortalis. Nodie xp̄us iesus fa/
ctus est paup vt homo fieret i re/
gno celoz diues. Nodie xp̄s de⁹
factus est seru⁹ vt homo fieret ce
li dñs. Qd nobis pcedat zc.

De scō Srephano. Sermo. ix.

Stephanus

plen⁹ spūs sancto intēdens

in celum vidit gloriā dei. Act. vii.
Notate charissimi dicit em̄ sc̄t⁹
Ans. de eo in oñonib⁹ q̄ tāta cor⁹
dis mūdicia vixit adhuc in terris
posit⁹ ac tāta luce sc̄itat⁹ resplen/
duit vt venerabil⁹ vult⁹ ei⁹ ange/
lica puritate fulgeret et p̄ p̄ns vt
suis b̄tis ocul⁹ i glia deū videret.
Vel sic dic̄ em̄ Dyo. q̄ creata rō/
nal⁹ est sic speculū. Natura at spe
culi ē q̄ sp̄ ē filis rei ad quā vertit⁹
Si vertit⁹ ad terrā sile ē terre. Si
x̄it⁹ ad celū sile ē celo. Sic spūalr
aia est sic speculū. Si x̄it⁹ ad fr̄z
filiis est fr̄e inordinate fr̄ena dili/
gēdo. Si x̄it⁹ ad celestia filis erit
celestib⁹. ita q̄ nihil aliud cogitat
nec diligit nisi celestia. Sic sc̄t⁹
Stephan⁹ rotū cor suū vertit ad
diligendū celestia. iō magna ne/
cessitate posit⁹ intēdēs in celū vi
dit gl̄iam dei. q̄re bñ d̄r. Stephan⁹
plen⁹. s. s. zc. E Est notandū q̄
sc̄t⁹ Stephan⁹ fuit plen⁹ s. s. tripli
citer s̄m tres effect⁹ eius q̄s opat⁹
in eo in quo est. P̄rio docet oēm
veritatē z facit rephēdere oēm in
iusticiā. Un dixit xp̄s Jo. xvj. Cū
venerit ille sp̄s veritat⁹ docebit
vos oēm veritatē. z cū venerit ar
guet mūdū de pctō. In cui⁹ figu/
ra d̄r Act. ij. q̄ apli repleti sūt oēs
spūs sancto. z ceperūt loqui varijs
linguis. put spūssanc⁹ dabat elo
qui illis. s. loqui veritatem z rep̄/
hendere iniusticiāz. Sic sanctus
Stephanus plenus spiritus san/
cto fecit. Nam ipse docuit fidem
catholicam et reprehendit iniu/
sticiam. Unde legitur. Actū. vi.
q̄ Sephanus plenus gratia et

De sancto

fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Et multum sapienter predicauit ex instinctu spiritus sancti. ita quod nullus poterat sibi resistere. Unde sequitur quod surrexerunt plures de synagoga disputantes cum eo et non poterant resistere sapienti et spiritui qui loquebatur per eum. Unde dicit Christus Lucas. xxj. Ego dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere omnes aduersarii vestri. Et ideo dicit Christus Mattheus. x. Non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri. Unde spiritus sanctus ita sapienter fecit eos loqui quod nemo poterat eis contradicere. et confortauit eos quod neminem timebant sed audacter iniusticiam arguebant. Unde dicit Actus. vij. quod ipse cum omni fiducia arguebat eos multipliciter. Ipse etiam Christus arguebat. ut legitur alibi principes uero deorum tanquam infideles et homicidas Christi et successores eorum qui occiderunt iustos et prophetas sicut Zachariam filium Joiade quem occiderunt in templo et altare. Et haec causa. Erat enim in hierosolymis unus locus deputatus solum virginibus tempore orationis vel diuini officii quem locum denegauerunt beate virgini Maria propterea quod dixerunt quod non peperisset virgo. Et quod Zacharias hoc increpabat asserens virginem Mariam illi loco super omnes uirgines esse dignissimam quod ante partum in partu et post partum permansisset virgo. ideo fuit occisus a iudeis in templo et altare. Etiam plures alios ante illud tempus. scilicet. Dicere. Amos. ii. iniuste occiderunt propter quod sanctus Stephanus uirilis

Stephano

eos arguit dicens. ut habetur Actus. viij. Dura ceruice et incircumcisi cordibus et auribus vos semper spiritum sanctum resististis. sicut et presbiteri vestri. Quem enim prophetarum non sunt persecuti presbiteri vestri. et occiderunt eos qui pronuntiabant de aduentu iusti. Cuius vos nunc perditores et homicide fuistis. Et sic per quod ex instinctu spiritus sancti ita sapienter docuit veritatem et uiriliter arguit iniusticiam. Unde dicit Bernardus. in sermone. penthecostes. Ad faciendum spiritus sanctus mouet memoriam docet intelligentiam et mouet uoluntatem ad faciendum predicta. Unde Gregorius. in sermone. Qui huius mundi potestatem contrarie non presumere nisi si eos spiritus sancti fortitudo solidasset. Unde ipse bene dicit Stephanus quasi strenue fans. id est. loquens. Nam ipse audacter predicauit veritatem et arguebat iniusticiam. ¶ Secundo spiritus sanctus inflammat cor illius in quo est ut deum summe diligat et propter eius amorem omnia mala etiam mortem sustineat. Unde ad Romanos. v. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris per inhabitantem spiritum sanctum qui datus est nobis. Ipsa enim caritas spiritus sancti facit propter Christum omnia aduersa uiriliter sustinere. Unde in signum huius dicit Actus. v. quod postquam apostoli receperunt spiritum sanctum ibant gaudentes a conspectu consilij recti. Unde dicit Paulus Actus. xxi. Ego enim non solum alligari sed etiam morti paratus sum pro nomine iesu Christi. et Roma. viij. Quis potest nos separare a charitate Christi recti. Et rationem assignat aia deuota Lactantius. viij. di. Nam forte est ut

mors dilectio. Certe hanc chari-
tatem spiritus sancti habuit san-
ctus Stephanus et fortitudinem su-
stinendi. ideo dicitur Act. vi. Step-
hanus plenus gratia et fortitudine.
Sed ista fortitudo non est corporalis
sed spiritualis et mentalis que ita pro-
pter deum omnia suffert. Unde dicit ma-
crobius. Fortitudo animi est animi
supra metum periculi agere. nihilque
nisi turpia timere fortiter tolera-
re aduersa velut prospera. Hanc for-
titudinem mentalem habuit sanctus
Stephanus. quia nihil aduersitatis
timebat nisi peccata vitia quibus
fortiter resistebat. et patienter cor-
menta propter Christum tolerauit. Unde
canit ecclesia Impi super iustum ia-
cturaz. i. (vnrecht bofen gewalt,
fecerunt ut eum morti traderet. At
ille gaudens suscepit lapides ut
mereret accipere coronam glorie. Unde
dicitur Ia. i. Bonus vir qui suffert ten-
tationem etc. Qualiter autem sanctus Ste-
phanus pro Christo passus est. legitur
Act. vi. et vii. Cum enim iudei viden-
tes quod non poterant eum vincere dis-
putando propter spiritum sanctum qui lo-
quebatur tunc submiserunt falsos tes-
tes qui dicerent se audisse eum di-
centem verba blasphemie in Moy-
sen et in deum. Commouerunt itaque
plebem et seniores et scribas et cur-
rentes rapuerunt eum et adduxe-
runt eum in consilium et statuerunt fal-
sos testes dicentes. Homo iste non
cessat loqui aduersus legem. audi-
uimus enim eum dicentem. quoniam Iesus
nazarenus hic destruit locum istum.
et mutabit traditiones quas tradi-

dit nobis Moyses. Et intuentes
eum omnes qui sedebant in consilio vi-
debant faciem eius tanquam faciem an-
geli. Dixit autem princeps sacerdotum
Si hec ita se haberet. Qui ait. Vi-
ri fratres et patres audite. et recitauit
plura ex veteri testamento. ut ha-
beret Act. vii. per totum. Audientes
autem hec dissecabant in cordibus suis
et stridebant dentibus in eum. Cum autem
esset Stephanus plenus spiritu sancto
intendens in celum. quod dicitur. Domine iam
video seculum iudeorum propterea me
ut possim vincere. quod exaudiuit eum
ut promissit per psalm. dicentem. Cum ipso
sum in tribulatione eripiam eum et
glorificabo eum. Sed Unde in illa ho-
ra fecit sibi deus quoniam quibus pro-
tauit eum ut vinceret. quod fuit multum
necessarium. quia primus martyr post
Christum. que etiam nobis sunt necessa-
ria sciri. Nam dicit Augustinus. in ser.
Necessarium est nobis fratres charis-
simi agnoscere quibus armis percin-
ctus. Stephanus seculum iudeorum
potuit superare ut ita meruisset fe-
liciter triumphare. Nam sicut miles
non potest vinci sed fortiter dimicat
quando habet grande exemplum sed quando
videt regem fortiter dimicantem
ante se. Aut quando habet grande specta-
culum. quia scit totam ciuitatem ipsum
considerantem et expectantem. Aut quando
habet grande premium si vicerit. Aut
quando habet grande auxilium. quia scit
pugilem fortissimum in sui adiuto-
rium preparatum. Aut quando videt tutum
refugium ad quocumque vult potest
fugere. et si tutus est ille bene fortiter
dimicat et non potest vinci. Ista quoniam

De sancto

Stephano

habuit stephanus in suo certamine. ideo non potuit vinci sed viriliter dimicauit. Unde dicit Act. viij. Cum esset stephanus plenus spiritu sancto intrens in celum vidit gloriam dei et iesum stantem a dextris virtutis dei et ait. Ecce video celos apertos et filium hominis stantem a dextris virtutis dei. Ubi ipse ostendit quod illa quoniam habuit. Primo enim habuit grade exemplum quoniam vidit regem Iesum christum qui ita fortiter dimicauit in suo certamine. scilicet passione. Unde dicit. Intrens in celum vidit iesum a dextris dei. propter quod fuit confortatus quod vinci non potuit sed fortiter dimicauit. Unde dicit glossa. ne deficeret homo lapidandus in terra. deus homo crucifixus apparet in gloria. Unde de hoc exemplo dicit beatus petrus. i. Pet. ij. Clarissimi christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius. Secundo habuit grande spectaculum quoniam vidit celos apertos et totam celestem curiam ipsam considerantem in suo certamine et expectantem. Tertio habuit grande premium quoniam vidit gloriam dei que est premium sanctorum. sicut ipse dicit Beatus. xv. Ego protector tuus sum et merces tua magna nimis. unde Augustinus. Totam merces electorum est visio beatorum. ideo fortiter dimicauit. Unde Gregorius. Consideratio premium minuit vim flagelli. Quarto habuit grade auxilium. quia vidit iesum stantem et in sui adiutorium preparatum. Iohannes vidit eum stantem non sedentem. nam stare ut dicit glossa recte est pugnare. Unde dicit Augustinus in sermone. hodierno.

Hoc munimine regio sepe nullatenus est ab aduersario superatus. Unde potuit dicere illud psalmus. Auxilium meum a domino qui fecit celum et terram. Quinto habuit grande et forte refugium ipsum celum. ideo dixit. Ecce video celos apertos ad quod celus introiuit. Unde canit ecclesia. Stephanus vidit celos apertos vidit et introiuit. beatus homo cui celi patebant. Ista sunt arma quibus stephanus vincebat. Unde Augustinus in sermone. hodierno Miles de tabernaculo corporis exiens triumphator migravit ad celos. N Sequitur quod postquam stephanus predicta dixisset. Exclamantes voce magna pertrunant aures suas et impetum fecerunt unanimiter in eum. Et efficientes eum extra ciuitatem lapidabant. Et testes deposuerunt vestimenta sua secum pedes adolescentis qui vocabatur saulus et lapidauerunt stephanum invocantem et dicentem. Domine iesu accipe spiritum meum. Postquam autem genua clamauit voce magna dicens. Domine iesu ne statuas illis hoc peccatum. et cum hoc dixisset obdormiuit in domino. Facta est autem lapidatio eius anno qui dominus ascendit in primo mense augusti tertia die intrante. Sanctus vero Samael et Nicodemus qui erant christianis in omnibus filiis iudeorum sepelierunt eum in agro ipsius Samaelis et fecerunt planctum magnum super eum. Et facta est magna persecutio christianorum qui erant in hierusalem. quia occiso stephano uno de principalioribus quibus apostoli elegerant pro misterio dei iudei alios

christianos ceperunt graui^r p^rsec^r
 infantū vt oēs xpiani p^rter ap^rlos
 qui erāt fortiores ceter^r p^r totā p^r
 uinciā iudeoz sunt dispersi. sicut
 dñs p^rcepit. Si p^rsecuti vos fue^r
 rint. in vna ciuitate fugite in aliā
 Et sic p^rz quō sc^rus stephan⁹ ple^r
 nus sp^rscō in vā charitate qua in
 flāmauit sp^rssancē^r cor ei⁹ mor^r
 tuus est p^r xpo z fortit^r dimicauit
 p^rtra iudeos z vincebat. Un⁹ cōue^r
 nienter pōt dicere cū xpo illō Jo.
 xv. Maiorē charitatē nemo ha^r
 bet zc. Un⁹ dicit Aug⁹ in ser. Cha^r
 ritas que p^rcessit in rege ipsa sub
 sequentē effulsit in milite. Un⁹ bñ
 figurat nobis in ruben de quo d^r
 Bñ. xlix. Ruben p^rmogenit⁹ me⁹
 us. principii doloris mei p^ror in
 donis maior in impio. Ruben in
 ter p^rat^r vidēs deū z bñ significat
 sanctū stephanū qui in suis an^r
 gustijs vidit filiū dei in gl^ria p^ris
 cū dixit. Ecce video celos ap^rtos
 zc. Sicut em⁹ ruben habuit tria
 p^ruilegia p^r ceteris. sic etiā sanct⁹
 stephan⁹. I. Primo ruben ha
 buit p^ruilegiū p^rmogeniti. ideo d^r
 Ruben p^rmogenit⁹ me⁹. Sic san
 ctus stephan⁹ habuit illud p^ruille
 gium q^d inter xpī electos p^r ascen
 sionem dñi fuit p^rmo in celo nat⁹
 Un⁹ Aug⁹ in ser. Frēs charissimi
 hesternā die celebrauim⁹ tpalem
 regis nrī natalē. hodie celebrā⁹
 militis passionē triūphalez. Veri
 xpūs est p^r nobis pānis inuoluc⁹
 hodie stephan⁹ ab eo ē stola imor
 talitatis induc⁹. Veri p^rsepis an
 gustia xpī portauit infantē. hōz

die imensitas celi suscepit stepha
 num triūphantez. Ideo bene nos
 minat a christo p^rmogenit⁹ me⁹.
 Unde dicit stephanus p^rbomart
 tyr. id est p^rmus martyr. Et ideo
 p^rter suum martyrium quo mor
 tuus est mūdo. natus est in celo.
 Un⁹ Augustin⁹ in sermone. Nat⁹
 est christus in terris vt stephan⁹
 nasceret in celis. Ideo obit⁹ san
 ctorum nō mors sed natale voca
 tur. Unde dicit Act^r. vij. q^d dixit.
 Domine iesu christe suscipe sp^rm
 meum. hoc est q^d intrauit gl^riaz
 dei z natus est in celo. Unde legi
 tur de sancto Ambro. Requi. añ
 in sermone de sancto Ambrosio.
 Unde Col^r. iij. Mortui em⁹ estis
 scz mūdo z vita vestra abscon
 dita est cum christo in deo. scz in
 quo z cum quo viuicis eternali
 ter in gl^ria. Exemplum de san
 cta Agnete. Require in sermone
 Agnetis. Unde hoc figurat nos
 bis. Apocal. xxi. q^d Jobānes dixit
 Ego iohānes vidi ciuitatem san
 ctam hierusalem nouā descendē
 tem de celo a deo paratam sicut
 sponsam ornatam viro suo z au
 diui vocem magnā de throno di
 centem. Ecce tabernaculū dei cū
 hominibz et habitabit cum eis scz
 licet ipse deus. Et absterget om
 nem lachrymam ab oculis eoz
 et mors vltra nō erit zc. Hoc co
 gnouit sapiens in sp^rsancto cum
 dicit. Proverb. xiiij. Sperat ius
 tus in morte sua. quasi diceret p^r
 p^rter p^rdicta. vñ Bern. in eplā dic
 § 2

De sancto

Stephano

Bona mors iusti p[ro]pter requiem. melior p[ro]pter nouitatē. optima p[ro]pter securitatē. vñ Apo[calypsis]. xiiij. Audiui vocem de celo dicentē mihi. scribe beati mortui q[ui] in domino moriunt[ur]. Ammodo iam dicit sp[iritus] vt requi[escat] a labo[re] suis. R. Sc[ilicet]do Ruben habuit priuilegiū q[uo]d fuit p[ri]ncipiū doloris. ideo d[icitur] Ruben p[ri]ncipiū doloris mei. i. p[ri]m[us] q[ui] fuit filius xp[ist]o in passiōe fm aliq[ui]s p[er]ditiones. Nam dicit glosa. xp[ist]us extra portas patit[ur]. Stephan[us] extra ciuitatē lapidat[ur]. Ideo d[icitur] E[thi]opes eū extra ciuitatē lapidabant. Christus ait tanq[ua]m filius. Pater in man[us] tuas cōmēdo sp[iritu]m meū Stephan[us] tanq[ua]m seru[us] dixit. Dñe ne statuas. i. reputes illis b[ea]t[us] p[ec]catus. Vñ sicut p[ro]pter p[re]dicationē. Petri fuerūt octo milia hominū p[er]uersi qui fuerūt infideles. vt habetur Act. ij. z. iij. Sic p[ro]pter o[r]ationem stephani fuerūt etia[rum] aliqui cōuersi. Vñ dicit Aug[ustinus]. in s[er]mone Ipsa sancta c[haritas] que erat in stephano desiderauit orando acquirere q[ui]s nequiu[it] moriēdo cōuertere. Nam ipse vt sup[er] dictum est cū omni fiducia arguebat eos z libent[er] eos cōuertisset. q[ui] tñ i sua malicia p[er]durabāt ac eum lapidabant p[er] quib[us] tñ ipse non cessauit orare. Vñ Aug[ustinus]. in s[er]mone. Per c[haritate] dei arguebat errātes vt corrigerent[ur]. p[er] c[haritatē] p[er] lapidanti[bus] orabat ne punirent[ur]. Vñ p[ro]pter o[r]ationem sancti stephani fm doctores sc[ri]pt[ur]is Paulus fuit cōuersus. Ipse em[en] special[iter] p[ro] eo vo-

minum rogauit q[ui]s fuerat n[on] mis senies z crudelis in lapidatione ei[us]. Sed b[ea]t[us] ideo. Nā dicunt doctores q[uo]d q[ui]cunq[ue] in antiq[ua] lege puro mosayca inueniebāt pueri p[re] alijs subtilioris ingenij illi special[iter] reseruabāt vni iudco nomine Gamaliel q[ui] illos i lege mosayca instrueret. Modo stephan[us] z paul[us] fuerūt assignati huic gamalieli. q[uia] fuerūt ingeniosi. et sic fuerūt facti socij in synagoga. Stephan[us] aut[em] multū p[er]fecit in lege siue in fide catholica z a q[ui]cunq[ue] poterat informari solerter audiuit z retinuit. Paulus v[er]o in lege iudaica. Et iō Stephan[us] fuit exosus a paulo. quapropter cū stephanus lapidaret[ur] saulus. q[uia] iuuenis erat nō h[ab]ens p[re]tatem p[re]iudici d[icitur] sanctū stephanū omniū lapidatium vestes seruauit. vt sic mors sue causa fieret. S[ed] stephan[us] plenus sp[iritu]s s[an]cto g[ra]tia z c[haritate] memor societatis singularit[er] dñm pro saulo exorauit z exaudit[us] est. Vñ Aug[ustinus]. in s[er]mone. Saulū crudelit[er] seuientem quē habuit in terra p[er]secutorē in celo meruit h[ab]ere cōsortem. sequit[ur]. Cōiunct[us] est itaq[ue] saulus stephano z fact[us] est agnus ex lupo. Ecce nūc paulus cū stephano regnat z exultat adiut[us] o[r]ationibus stephani. Ecce quō o[r]atio stephani fuit vtilis saulo q[uo]d sic p[ro]pter suā o[r]ationem fuit p[er]uersus cum tñ fuit maxim[us] p[er]secutor christianoz. Vñ dicit Aug[ustinus]. Si stephan[us] non orasset hodie eccl[esi]a paulū nō haberet. Et ideo m[ag]is li. ij. dis. xxxvj.

Ideo monemur orare p inimicis nostris nolētibz pie viuere vt deus opetur in eis velle. 2 Tercio Ruben habuit pūilegiū pmo geniti. i duplicē substantiā. Ideo dicit pōr in donis. maior i impio Sic scūs stephan⁹ habuit pūilegiū q fuit p̄mus inter oēs martyres celestibz donis dicit⁹. Un canit ecclesia. Quā saluator noster dignatus est p omnibz pati banc mortē p̄m⁹ ille reddidit saluatori. iō triūphat in celis coronatus Un bene dicit stephan⁹. i. coronatus Nā stephan⁹ grece dicit latine corona quā meruit p passiōez suā. Un Aug⁹ in sermōe. Stephanus vt meruisset noīs sui coronā accipere. charitatē. p armis habebat z p ipam ubiqz vincebat. Un notā dumqz triplīci corona stephanus in celo est coronat⁹. Primo habz coronā roseam inq̄ntū fuit martyr. Hanc coronāz promisit dñs. Apoc. ij. dicens Esto fidel vsqz ad mortē z dabo tibi coronā vite. Ilam coronā recepit hodie scātus stephan⁹ ppter suū martyriū. Un Aug⁹ in ser. Veri rex noster trabea. i. wiskleit. carnis indut⁹ de aula vteri v̄ginal egrediēs. Hodie miles d tabernaclo corpis exiens ascēdit ad celos sāguie coronatus. Scdo hz coronā gēmatāz inq̄ntū fuit pur⁹ et scūs. Un dicit de eo Ans. i orōibz. Stephan⁹ ad huc in terris posit⁹ tanta luce scritatis resplēdit. vt venerabil vultus eius āgelica dignitate fulgeret. Un dicit Act. vi. Et intuentes

eum oēs q sedebāt in cilio viderunt faciem eius tāqz faciē angli stantis inter illos. iō coronatus est corona gēmata. Nam sicut lapis p̄ciosus hz claritatem. sic stephanus ppter purā vitāz habuit angelicū vultū. Un ps. Posuisti dñe sup caput ei⁹ coronā zc. Tercio habet coronā aureā inq̄ntū fuit plen⁹ diuina claritate que oīa opata est in eo. nam sicut aurum est ductibile sic scūs stephan⁹ fuit ductibilis in oībz aduersitatibz z in nullo resistebat. Un Aug⁹. i sermone. Charitas in stephano superauit seuitiā iudeoz. iō meruit possidere regnū celoz. Un Eccl. xlv. Corona aurea sup mītrā eius exp̄ssa signo sanctitat. glia honoris z opus virtutis zc. Quare merito dicit stephanus. i. coronatus. M Tercio spūssanc⁹ opat miracula p illum in quo est. Un dicit Lu. vlti. q xps p̄misit discipulis suis spūsanctū ad faciendū miracula dī. Vos inq̄t sedete in ciuitate donec induamini virtute exalto. i. spūsancto. vñ tantā virtutem spūscūs eis infudit q poterant infirmos curare. mortuos suscitare. z plura alia. Ideo dixit xpus Joh. xiiij. Qui credit in me opa q ego facioz ipse faciet. Terte sic fuit scūs stephan⁹ plen⁹ spūscō. vt faceret miracula. Un dicit Act. vi Stephan⁹ aut plen⁹ grā z fortitudine faciebat signa pdigia magna in pplo. vñ p̄mo sanabat infirmos. Nam Aug⁹. refert in li. d de ciui. dei. qqdam matrona cuz

De sancto

Stephano

diu infirmitatē grauissimā pate-
ret et multa adhiberet remedia quibus
tamen non sanabatur tādē quēdā iudeus
profuluit qui ei annulū cū quodā la-
pide tribuit ut eū cū zona ad col-
lum cingeret ut ex virtute illius lapi-
dis sanitates reciperet. Cum autē h-
sibi nihil valere prospiceret tunc ad
ecclesiam sancti stephani properauit et pro
sua salute eū rogauit. tunc subito
annulus cū zona in terrā resiliit et
perfectā sanitatē recepit. Idem re-
fert Augustinus. quod flores super altare san-
cti stephani ponebantur et inde ab-
lati super infirmos ponebantur et sta-
tim curabantur. Ipse etiā flores ut
refert Augustinus. ut supra de altari sancti
stephani sumpti cuiusdā mulieris
cece sunt oculis impositi et illa pro-
prie lumen recepit. Refert etiam in eo-
dem libro quod cū vir quidam primarius
ciuitatis nomine marcialis infidelis
esset et nequaquam conuerteri vellet cum
tamen plurimum egrotaret. gener suus fi-
delis ad ecclesiam sancti stephani ve-
nit et de floribus ipsius qui super altare
erant accipiens ad caput soceri impos-
uit flores latentem posuit. Super quos
cum ille obdormiuisset prius ante
diluculū clamauit ut ad episcopum mit-
teretur. Cū autē episcopus abesset sacer-
dos ad eum venit et ipsum cum se-
credere diceret baptizauit. h-
quā diu vixit spiritus in ore habuit verbum
Iesu accipe spiritum meum. cum tamē
hec verba vltima fuisset sancti ste-
phani nesciret. Idem refert Augustinus.
quod erat quedam nobilis matrona
apud cesareā que habuit decem pu-
eros quorum septem mares et tres fe-

mine fuisse perhibentur. Quadam
autē vice dum mater ab eis offen-
ditur ipsa pueris maledictiones
imprecatur ita quod pueri tremorē me-
morum incurrerunt. qui suorum ciui-
um oculos non ferentes per totum
mundū vagari ceperunt. Quorum
duo frater et soror proponiā venerunt
et ecclesiam sancti stephani intra-
uerunt et ante altare sancti stepha-
ni se in orationibus prostauerunt et per-
fectam sanitatem receperunt. quod ibi-
dem sancto episcopo augustinus omnia per or-
dines narrauerunt. Secundo fecit
miracula quod mortuos resuscita-
uit. Unde refert augustinus. quod cū quedam
mulier esset mortua iherosolimitana tunicā
illius in ecclesiam sancti stephani
portauerunt et super altare posuerunt
et postea posuerunt super corpus de-
functae que prius sana surrexit.
Et dicit Augustinus. beatū stephanū in-
numeris miraculis claruisse et sex
mortuos suscitasse. Tercio facta
sunt per eum et propter eum diuersa mi-
racula. Nam angeli super eum can-
tauerunt. demones clamauerunt
mortui eū in reuerentia habuerunt.
Unde legitur quod Alexander senator cū
uxore iherosolimam adiret et sancto stepha-
no ibidem oratoriū construxit. et pro
obitum suū se iuxta corpus stepha-
ni sepeliri iussit. Euolutis igitur se-
ptem annis Juliana uxor eius vo-
lens in patriam redire corpus viri
sui voluit secum deferre et ignora-
bat quod esset loculus viri sui vel san-
cti stephani. et amplexata est cor-
pus sancti stephani. Sic dum cor-
pus viri sui putauit accipere ca-

Sermo

su corp⁹ sancti stephani accepit. Cum aut^{em} nauem cū corpe cōscen-
disset vt cōstantinopolim trans-
fretaret hymni angelici audiunt.
et demones clamabāt in aere. ser-
uus dei venit qui lapidatus est
ab impijs iudeis et suscitauerunt
tempestates q^{ue} naute naufragiū
nimis timerēt stephano inuoca-
to continuo apparuit eis dicens.
Ego sum nolite timere. Statim
trāquillitas facta ē. Postmodū
vero cū de cōstantinopoli romam
ducere^t vt iuxta sanctū Lauren-
tium sepeliret^{ur} vox angelica in ae-
re audita est dicens. O felix roma
que corpus laurētij hispani. et cor-
pus stephani hierosolimitani tā
glōiosa pignora vno claudis man-
soleo. Et cū volebāt eū in vna alia
ecclia cumulare demon q^{ui} p^{ro}p^{ter} ad-
uentū sancti stephani de filia The-
odosij exiuit. sicut legi^t q^{uod} demon
p^{ro} filiam theodosij clamauit dicēs
Nisi stephanus romā venerit nō
eribo. et sic adueniēte stephano ex-
iuit. Vñ cum in alia ecclia vellēt
eum sepelire clamauit demon di-
cens. Frustra laborat^{ur} q^{uia} nō h^{ab}et
apud frēm suū laurentiū sedē ele-
git. Et cum sepulchrū scī lauren-
tij fuit apertū mor. Laurenti⁹ in-
latus se vertit et mediū sepulchrū
scō stephano reliquit. Et sic pat^{er}
ergo zc.

De sancto Johanne.

Sermo. x.

Ic ē disci-
pulus quē diligebat ie-

E

sus Jo. vi. Notate charissimi. di-
cit Aристо. q^{uod} amicitia est beniuo-
lencia mutuo. Cum igit^{ur} scūs Jos-
hannes xp̄m intime dilexit. iō eū
iesus econtra dilexit. quare bñ d^{icit}
Nec est discipulus zc. Vel sic dic^{it}
Isidorus de sūmo bono lib. iij. ca.
xviiij. q^{uod} amicitia ē aīo et societas
Cum igit^{ur} iohānes in vera chari-
tate animi fuit xp̄o cōiunctus et
xp̄us sibi in amicabili familiari-
tate. ideo bñ d^{icit} Nec est discipul⁹.
In quib^{us} v^{er}bis duo notant^{ur}. Pri-
mū est singular^{is} familiaritas san-
cti iohānis circa xp̄m cū d^{icit} Nec
est discipulus. Secundū est diui-
nalis amicabilitas cū p^{er}cluditur
quēdā i^{es}us. N^{on} Dico p^{ri}mo q^{uod}
notat singularis familiaritas io-
hannis ad xp̄m. q^{uod} ostendit tri-
pliciter. Primo ex p^{er}sanguinitate
secūdo ex puritate. tertio ex sine-
ra charitate. Dico p^{ri}mo q^{uod} singu-
lar^{is} familiaritas iohānis ad xp̄m
ostendit ex p^{er}sanguinitate. Solēt
cōsanguinei inter se naturaliter
habere mutuā familiaritatem q^{uia}
natalis inclinatio iducit ad hoc.
Sic scūs iohānes merito habuit
familiaritatē ad xp̄m p^{ro}pter p^{er}san-
guinitatē. Nam d^{icit} q^{uod} fuit p^{ro}pa-
tus de inclyta radice yesse sic xp̄s
ex p^{re}sc^{ri}ptō Anne ex q^{ui} p^{er}cesserūt tres
preciosissimi rami. q^{uia} ipsa genuit
tres marias. Anna em̄ hūit tres
viros. Req^{ui} in nati. marie. Vñ de
scā Anna bñ d^{icit} illō Mat. viij. Oīs
arbor bōa fruct⁹ bonos fac^{it} q^{uia} isti
fuerūt scī et p^{er}sanguinei xp̄i. vñ dice^{re}
p^{er} illō Act. xvij. sic apl⁹s dixit.

De sancto

Ipsi⁹ em genus sum⁹. Et io scūs iohes p^r istā s^{an}guinitatē citi⁹ adhesit x^po q^u ceteri apli. z fuit ei familiar⁹. Petrus em z andreas fuerūt in etate maiori q^u iohānes q^u vocati fuerūt a x^po. S^z iohānes in etate florida reliquit mundum z sequebat^r x^pm. etiā in aduersitatib⁹. Un⁹ d^r Mar. xiiij. q^u t^{em}p^e passionis discipuli relinquentes eū oēs fugerūt. Adolefcēs autē q^udam sequebat^r eum. Ecce quō in etate florida in qua difficillimū ē relinquere mūdū eo q^u tūc maxie vigent passiones. vnde Tren. ij. Bonū erit viro cū portauerit iugum ab adolescētia sua. Un⁹ iohānes bñ pōt dicere ad x^pm illud. j. Re. xiiij. q^u dixit adolescēs ad iohānam. Fac oīa que placent aīo tuo. Perge quo cupis z ero tecū vbicūq^{ue} voluer⁹. Un⁹ d^r Mat. iij. q^u Iesus ambulās iuxta mare galilee vidit duos frēs iacobū zebedei z iohēm frēm eius in nauī cū zebedeo patre eor^{um} z vocauit eos Illi autē statim relict⁹ retib⁹ z p^rēsecuti sunt eum. **O** Secūdo dico q^u singular⁹ familiaritas iohannis ad x^pm oñdū ex puritate Nam ipsa puritas z v^{ir}ginitas est multū familiar⁹ x^po. vñ d^r Apo. xiiij. Virgines em sunt z sequunt^r agnū quocūq^{ue} ierit. Et rōnez assigⁿat Bern. dicēs. Diuina sapiā ē candor luc^{is} efne. z candidā oportet esse aīam in qua sedem elegerit. Certe hāc paritatē habuit sanctus iohes. nam purus v^{ir}go fuit Un⁹ dicit^r Greg. q^u special⁹ proga-

Johanne

tiua. (eyn besunder vor gab) castitatis fecerat eū dignū q^u ipse virgo elect⁹ est a x^po z virgo in euiz p^rmansit. Et est notandū q^u in veteri tes. fuerūt tres cōmendati p^rpter v^{ir}ginitatē z puritatez. Pri⁹mus fuit Abel quē occidit Layn frater su⁹. Istius v^{ir}ginitas cōmendat^r q^u in etate florida obseruata. et cū esset iuuenis in p^rncipio mūdi. Secūdus fuit. hieremias fuit in vtero sanctificat⁹ z postea a corruptione fuit. Et isti⁹ v^{ir}ginitas cōmendat^r. q^u diuinitus ordinata. dicēte ei dño Diere. xvj. Nō accipies vxorē z nō erūt tibi fili⁹ z filie. Terti⁹ fuit daniel q^u fuit ab infancīa p^rtinētissim⁹. Et isti⁹ v^{ir}ginitas fuit cōmendata. q^u fuit diuinitus reuelationib⁹ munita. eo q^u ei datum fuerat intelligere oīa generauisionū. Itē trib⁹ modis fuit cōmendata v^{ir}ginitas sancti iohannis. Naz p^rmo cōmendat^r q^u i etate florida obseruata est. Secūdo cōmendat^r. q^u sic hieremias a deo fuit a corruptiōe seruat⁹. ita iohānes. Nam q^uis fuerat in mat^rimonio despōsatus. z cui⁹ nuptie credunt^r fuisse in q^uo dñs aquā in vinū mutauit. z sponsaz ibi fuisse mariā magdalenā. Igit^r x^ps de q^u nunq^{uam} alibi legit^r int^rfuisse nupti⁹s vocauit eū a nupti⁹s z nō p^rmisit euz in nupti⁹s p^rmanere. z sic maria fuit p^ruersa q^u sponsus fuit sibi ablat⁹. Un⁹ Hiero. sup iohes in p^rlogo dicit q^u postq^{uam} iohannes a x^po fuit vocatus z i m^rimonio despōsat⁹. tñ de illis nupti⁹s a

Sermo

R

xpo sine corruptione fuit tractus.
Tertio commendat. nam sicut xgi
nitas danielis commendat ex eo
q fuit ab infantia pntissimus
z diuinis reuelatiōibz munita cū
datū ei erat intelligere oīa gene/
ra visionum. ita xginitas sancti
iobānis ab infantia fuit abūdan
ter diuinis reuelatiōibz munita.
cum de^o sibi multa reuelauit. vt
ptz in Apoē. Et ideo iohes ppter
xginitatē suaz fuit xpo multū fa/
miliaris. Un in signū hui⁹ fami/
liaritatis ppter virginitatē cōmēda
uit xpus scō iobāni suā dilectissi/
mam matrē que ē exemplar toti⁹
xginitatis. z nō tanqz alieno nec
tanqz cognato nec seruo. s; tanqz
filio adoptiuo. **P** Xpus nanqz
in hac vita qnqz possedit. s. corp⁹.
aiam. modicā tpalem subam. ec/
clesiam z suā dilectā matrē. Cor/
pus cōmendauit nicodemo. aīaz
patri dicēs. Pater in man⁹ tuas
cōmēdo spūm meū. Tpalem sub
stantiā iude. ideo d; q iudas por
tauit loculū. Ecclesiaz petro dicēs.
Pasce oues meas. Matrē xpo di
lectam iobāni. Un d; Jo. xix. q cū
vidisset iesus matrēz discipulum
stantē iuxta crucē dixit mri. Mu
lier ecce fili⁹ tu⁹. In h fm docto/
res cōmendauit sibi matrē. nam
xginis solatiū fuit diminutū Le
git q romani orbat⁹ litteris inue
nerūt adoptionē liberoz eis i so/
latium. ita xps in solatiū matris
sue amittent⁹ filiū suū na⁹uralem
in crucis morte dedit ei filiū hunc
adoptiuū. Ideo deinde dicit disci

pulo. Ecce mī tua. ibi loco sui in/
stituit sanctū iohes vt custodiret
matrē. ideo d; q ex illa hora acce/
pit eam discipulus in sua. s. custo
dia. vñ canit ecclia. Virgo elect⁹
est a dño ac inf ceteros mag⁹ di/
lectus cui xps in cruce matrē vir
gini cōmendauit. **Q** Tertio di
co q singular⁹ familiaritas osten
dit ex sincera charitate. Ipse enī
xpm plus ceter⁹ diligebat. qz ince
pit in etate tenera. s. in adolescen
tia que est pnior ad ardentē amo
rem. Un ppter sincerā charitatez
hortat⁹ oēs ad diligendū deū. Un
dicit. j. Jo. iij. Nos q diligamus
deū. qm de⁹ pōz dilexit nos. Ler
te hanc familiarē charitatem ad
xpm hūit iohes. qd ostēdit tripli/
ci signo Primū signū fuit freqns
locutio. Nam fm testimoniū xpi
Lu. vj. z Matth. xij. Ex abūdan
tia cordis os loquit⁹. hinc ē q san
ctus iohes maxime loquebat⁹ de
dilectione xpi. vt ptz in suis cano
nicis z euāgelis. qz oēs suas ad/
monitiones et pcepta pcludit de
dilectione dei. Un legit in eius le
genda z scūs Hiero. testat⁹ q cum
scūs iohānes vsqz ad senectutez
ephesi moraret⁹ z vix inf man⁹ di
scipuloz ad eccliam deferret⁹ nec
iam plura verba dicere posset. ad
quēlibet passum dixit hec verba.
Filioli diligite alterutrū. Tandē
frēs q cum eo erāt admirantes q
semp eadē repeteret. Un dixerūt
ei. Quid est p q totiens eadē lo/
queris z multiplicas vba de di/
lectiōe dei. Rndit. Idcirco toties

De sancto

replio. qz si solam dilectionē habuerim⁹ sufficit. Ecce qz familia ris fuit. Un⁹ dicit. i. Jo. iij. Deus charitas est z q manet zc. Scdm signū est grauis offensio. Nā qto quis aliū plus diligit. tanto amplius offendit ex ei⁹ iniuria. Un⁹ dicit Tullius in li. de amicitijs q amicitia est in rebo honestis idem velle z idēz nolle cū amico. Lerte sic fecit scūs iohānes. qz ipse non poterat sustinere iniuriātes xpō. Un⁹ legit in hystoria ecclesiastica q cū iohānes apud ephesus balnea grā lauandi intrasset. z ibidē cherintus bereticū vidisset. inde prius exiit di. Fugiamus hinc ne spelunce sup nos cadāt in qbo lauat cherint⁹ veritat⁹ inimic⁹ zc. Un⁹ etiā Lu. ix. dixit cū fratre suo z samaritanos q recusabāt xp̄m recipere. vis dicim⁹ vt descendat ignis de celo z deuoret eos sicut helyas fecit. Req. in ser. de sancta Katherina quasi in fi. Tertiū si gnū est firma adhesio. Nā dr Proverb. xvij. Qui tpe diligit q amic⁹ ē q. d. Insepabili⁹ adheret illi qd diligit. Lerte b fecit scūs iohānes. Nāz eū nemo poterat a xp̄i charitate auertere. Un⁹ legit q p⁹ pen theosten diuisis aplis iohes ē in asiam pfectus vbi xp̄m suū dilectum p̄dicauit ac multas ecclias ibi fabricauit. Domician⁹ g impator q sequebat xp̄ianos intelligēt ei⁹ famā volens eū a xp̄i dilectione auertere vt sic ab ei⁹ p̄dicatiōe cessaret p̄hendit eū. Iohes vero rēdit. Obedire optet mag⁹ deo qz

Johanne

hoībo. Ideo nec xp̄m dñm meū negabo. nec a p̄dicatiōe noīs ei⁹ quiescā donec p̄sumē cursum ministerij mei qd suscepi. ad cui⁹ responsionē mor⁹ p̄consul iussit eū velut rebellē cesari in doliū feruētis olei mitti z mergi añ portā latinam. ille aut illesus exiuit qz dilectio quā ad xp̄m habuit ignem olei in eo extinxit. Vidēs aut impator q nec sic a p̄dicatiōe cessaret. nec euz a xp̄o auertere posset tūc p̄cepit eū in exiliū duci i insulam que dr parthmos. in q insula apocalipsiz quā ei dñs reuelauit manu sua p̄scripsit. Domicianus aut eodē anno q iussit sanctū iohannē exulārī p̄pter nimīā crudelitātē suā a senatu romano interfectus est. Et que deo cura fuit de aplo suo ex tot⁹ senatus cōsultu diffinitū est b vt qcqd domician⁹ fieri voluit cessaret. Hinc factū ē q scūs iohānes q volūtate domiciani cū iūria fuerat deportat⁹ in insulā cū honore ephesū remearet. Occurrit aut illi oīs pplus viro rum z mulierū exultātes z dicentes. Bñdic⁹ q venit in noīe dñi. Luz aut ingrederet ciuitatē drusianā que semp eū secuta fuerat. z aduentū ei⁹ multū desiderauit efferebat mortua. Tūc scūs iohānes vidit flentes penes z pauperes z viduas simul euz orphanis clamātes z dicētes. Sancte iohānes ap̄le dei ecce drusianā efferrimus mortuā que semp tuis mortuā fūit p̄ans nos oēs alebat seruīens deo in castitate z hūilitate

Bermo

x

et quod die desiderauit redire tuum
dicēs. O si videam aplm dei ante
q̄ moriar. Ecce venisti et te videre
nō potuit. Tūc iussit feretrū de/
poni et corā omnibz resolui corp⁹
eius dī. Dñs me⁹ iesus xp̄s susci/
tet te drusiana. surgez pedibz tuis
reuertere in domū tuā et ppara mi
hi refectionē. Statimqz illa sur/
rerit et cepit ire sollicita de iussio
ne apli. ata vt videret ipsi drusia/
ne quasi nō de morte s; de somno
eaz suscitasset. Fact⁹ ē autē clamor
ppli p tres horas dicent. Un̄ est
de⁹ quē p̄dicat iohes vere vn⁹ est
dñs iesus xp̄s. Et sic patz firma
adhesio scī io. ad xp̄m. q̄re bñ fuit
sibi familiaris. Nā dicit apl⁹. j.
Loz. vi. Qui adheret dño vnus
spūs est cū eo. Ecce q̄s familiaris
fuit. Un̄ in signū hui⁹ dicit xp̄s
discipul⁹ suis Jo. xij. In b̄ cogno
scant oēs qz discipuli mei est⁹ si di
lectionē habuerit⁹ ad inuicē. Un̄
Aug⁹. Dilectio est certuz signū q̄
discernunt filij dei a filiis diaboli
Un̄ ad Ro. viij. Quis pōt nos se
pa. a cha. dei zc. R. Secūdo p̄n
cipalit̄ dico q̄ in v̄bis p̄missis no
tat̄ diuinā amicitia xp̄i ad
iohē cū d̄r. quē diligebat iesus.
Circa qd̄ notanduz q̄ quicquid dñs
diligat oēs eū diligēt. sicut dicit
Prouer. viij. Ego diligētes me di
ligo. tñ sp̄ali amore dilexit iohā/
nem sup alios et maiora signa di
lectionis et familiaritat⁹ ostēdit ei
Et idō d̄r dñi gr̄a. q̄si dño gr̄osus
Un̄ adducat̄ figura de Ben. xliij
vbi d̄r q̄ iacob h̄uit. xij. filios in⁹.
quos minor iuenebat beniamin

et d̄ illo sc̄ptura dicit q̄ p̄r tenerri
me dilexit eū. Per iacob intelli
tur xp̄us. iō iacob interp̄tat̄ sup
plantator et significat xp̄m q̄ sup
plantauit diabolu generis hūani
inimicu. Per filios iacob intelli
gunt. xij. apli in⁹ quos iohes fuit
iunior q̄ intelligit p beniamin q̄
fuit iunior in⁹ filios iacob et mag⁹
dilect⁹. Un̄ sicut beniamin vocat̄
fili⁹ vtut⁹. ita iohānes fuit plen⁹
vtutibz. q̄re eū xp̄s tenerrime di
lexit. Un̄ in sacro euāgelio q̄nq̄s
appellat̄ discipul⁹ quē dili. iesus.
in q̄ ostendit q̄ xp̄s sibi q̄nq̄s fecit
p alijs que sunt signa diuine dile
ctionis. Un̄ p̄mo notat̄ in sacro
euangelio discipul⁹ quē diligebat
iesus in cena dñi q̄n diuina eucha
ristia fuit instituta. Un̄ dicit Jo.
xij. Erat recubēs vn⁹ ex disci. ei⁹
in sinu iesu dis. quē dili. iesus. in q̄
ostendit q̄ sibi secreta reuelauit.
Secūdo i die pasceus q̄n xp̄s pen
debat in cruce. Un̄ d̄r Jo. xix. Cū
vidisset ihs matrē et dis. statē quē
diligebat. In q̄ ostendit q̄ sibi ex sin
gulari dilectione cōmisit matrem.
et curā peccatorū p̄r quos pende
bat in cruce. Tercio in die resur
rectōis. vñ d̄r Jo. xx. Maria mag.
venit ad petrū et aliū disci. quem
amabat iesus. In q̄ ostendit q̄ sibi
ex singulari dilectōe p̄misit p̄dicare
statū mōdi. s. ei⁹ falsitatē et etne gl̄ie
felicitatē. Quarto p̄ resurrectionē
nem q̄n manifestauit se discipul⁹.
Un̄ d̄r Jo. xx. q̄ stante iesu in litto
re et discipulis stantibz in mari ce
teris ipsum nō cognoscentibz. di
xit discipul⁹ ille quē dili. ie. petro.

De sancto

Dñs est. in quo oñdit q̄ sibi ex singulari dilectiōe fecit eū pbare miraculis fidē. Quico in salutari vocatione. Un̄ legit Jo. xx. q̄ xp̄us dixit ad Petrū. seq̄re me. Lōuer sus pe. vidit discipulū quē dili. iē. sequētē. In q̄ oñdit q̄ ex singulari dilectiōe xp̄s p se habuit curam de eo. vñ dicit Grego. q̄ priuilegio amoris p̄ceter a dño meruit honorari et vocari discipul⁹ quē dicit iesus. Dico p̄mo q̄ san. Jo. ex singulari dilectiōe q̄ xp̄us eū dilexit noīat⁹ est dñs. quē dili. iē. et h̄ in cena dñi cū dicit Jo. xii. Erat recubē. vñ in q̄ oñdit q̄ sibi secreta reuelauit q̄ nō nisi intimo amico sē reuelanda. Un̄ nō tm̄ sibi reuelauit secreta in mūdo verū etiā in celo. Un̄ bñ dicit Jo. qd̄ inter p̄rat in q̄ ē gr̄a diuinorū secretorū. S̄ p̄rio em̄ reuelauit sibi secreta in mūdo qd̄ oñdit in trib⁹. P̄rio in ostēsiōne dñice trāfiguratiōis. Sic em̄ p̄ncipes solēt nō nisi pauc⁹ et maxime familiarib⁹ facta occultissimā reuelare Sic xp̄s i dñica trāfiguratiōe nō admisit nisi tres discipulos. quorū vñ fuit Iohes vt habet Mat. xvi. q̄ iesus assūpsit petrū iacobū et iohēz et duxit illos in montē excellū seorsuz et trāfigurat⁹ est añ eos et resplēdit facies ei⁹ sicut sol. vestimēta ei⁹ facta sunt alba sic nix. Et ecce apparuit illis moyses et helyas cū eo loquētes. nec nō et vocē de celo audiuerūt dicentē. Dic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi complacui. ip̄m audite. Qd̄ fuit ita magnū secretū sicut d

Iohanne

xp̄o vnq̄ dictū vñ factū fuit ita q̄ esset fili⁹ dei. qd̄ fuit signū magne dilectiōis. Un̄ dicit Jo. xv. Jaz nō dico vos suos s̄z amicos. quēcūq̄z audiui a p̄re meo nota feci vobis. Scdo in p̄ditor⁹ insinuatōe. Cū em̄ xp̄us cenauit cū discipul⁹ suis dixit q̄ vn⁹ ex eis eēt eū traditurus. Tūc libent⁹ scinissent qd̄ fuisset dicētes. Nūqd̄ ego suz dñe Ipse vñ noluit eis dicere s̄z occulte iohāni dixit. Un̄ dicit Ioh. xii. q̄ ipse sup pecc⁹ dñi i cena recubuit et Petr⁹ annuit sibi vt infrogaret xp̄m qd̄ esset eū traditur⁹. Tūc iohes dixit. Dñe qd̄ est q̄ te tradet tūc iesus submissa voce p̄ditore p̄ signū insinuauit. Cui ipse incin⁹ cruz panē porrigeret ille esset t̄c. Tercio in passiōis iminent⁹ p̄tistatiōe. Sicut em̄ p̄ncipes in cōmuni sūt dissimulātes et suas angustias solēt tm̄ maxime ei⁹ familiarib⁹ explicare ne tot⁹ populus diffidat. Sic xp̄s qñ iminēte passiōe cepit p̄tistari et mest⁹ esse. et ne forte ceteri scandalizent⁹ dum viderēt eū timere mortē recepit secuz maxime familiares. Un̄ dicit Mat. xxvi. q̄ facta cena iuit cum discipulis suis in ortū et dum intrasset ortū dixit eis. Sedete h̄ donec vadaz illuc et orem. Et assumpto petro iacobo et iohanne dixit eis. Trist⁹ est anima mea vsq̄ ad mortem. Sustinete hic et vigilate mecum. T̄ Secūdo reuelauit sibi secreta celestia qñ ipse supra pectus dñi in cena recubuit. Un̄ dicit Grego. Quando in pectore

Sermo

x

Jesu xpi recubuit fluēta euāgelij de ipso sacro fonte dñici pectoris portauit. Un̄ fm̄ doctores xpus ei soporē immisit dum sup pect⁹ eius recubuit. Nam qñ aīa est abstracta ab exterioribz sensibz. tūc ad celestia est meli⁹ disposita. Un̄ dicit Aug⁹. in li. de spū z anima. q̄ aīa debet calcare bona exteriora. z ab interioribz ascēdere ad superiora vbi inuenit summū bonū vñ Jsa. lx. Videbis z afflues z mirabit⁹ z dilatabit⁹ cor tuū. Sic sanctus iohes fuit abstractus ab illo fonte ab exterioribz ad interiora. vbi ascendit z venit ad celestia secreta. Un̄ legit⁹ Job. xxiiij. p somnuz i visione nocturna qñ irruit sopor sup boies z dormiūt. tunc instruit eos. Un̄ in ista dormitione aperuit iohi oculos mentales vt posset videre spūalia. sicut etiā dicit⁹ aperuisse oculos pueri mīstri helisei vt videret angelos. vt habetur. iij. Re. vi. Lūqz heliseus orasset ait. Dñe aperi oculos pueri hui⁹ vt videat scz secreta. z aperuit dñs oculos pueri z vidit. Et ecce mōs plen⁹ equoz z curruū igneoz in circuitu helisei. sic scō iohāni fuerūt secreta celestia reuelata. vt cerneret z alios p⁹ modum doceret. Un̄ Aug⁹. in omel. De fonte dñici pectoris solus bibit. sed ipse dñs euāgelij omnibz bibendū diffudit. cū ipse iohes dicit. j. Jo. j. qđ fuit ab initio z qđ vidimus z audiui⁹ et p̄serimus oculis n̄ris de verbo vite vob annūciamus vitam eternā que erat

apud patrem z aperuit nobis. et annūciam⁹ vobis vt z vos societatem habeat⁹ nobiscū cum p̄re z filio ei⁹ iesu xpo. Un̄ ppter ista celestia secreta que sic in altissimis videbat assimilabat⁹ aquile volāti. sicut Ezech. in spū vidit cū dicit Ezech. j. Facies aquile desup ipso rum q̄ttuor. Ipse em̄ vidit in spū ritu q̄ttuor aīalia que eleuabant⁹ a terra. z similitudo vult⁹ quattuor aīalium fuit facies hoīs. facies leonis. facies bouis. z facies aquile desup. Modo p faciez hoīs designat⁹ sanct⁹ Mattheus q̄ describit humanitatē christi. Per faciē leonis designat⁹ Marcus q̄ describit regnum xpi. Per faciē bouis designat⁹ Lucas qui describit sacerdotiū xpi. Per faciē vero aquile desup ipsoz quattuor designat⁹ iohes qui describit diuinitatem xpi. cum incipit euangelium suū di. In p̄ncipio erat verbum zc. Un̄ dicit Ebr̄y. q̄ sicut facies aquile sup faciē hoīs leonis z vituli ab ezechiele extollit. Sic scūs iohes euāge. omni homini excepta maria in merito et p̄mio dignior compa⁹. Un̄ ipse ē bñ illa aquila de qua Ezech. xviij. Aquila grandis magnaz alaruz venit ad libanum z tulit medullā cedri. In qua auctoritate sanct⁹ iohes cōmendat⁹ tripl⁹ z cōparat⁹ aquile ppter ei⁹ p̄ditiones q̄s aquila habet que etiā iohānes habuit. U⁹ Primo aquila hz exēplaritatez suo volatu. nam docet suos pullos euolare. quare dicit⁹

De sancto

Johanne

Deut. xxxij. Sicut aquila puocans ad volandū pullos suos et super eos volitans. sic san. Jo. suo volatu exemplo et doctrina puocauit fideles ad volatum contemplationis semper faciens mentionē de sublimibus et de veritate fidei sine qua nullus potest saluari. teste Bebanasio dicente. Quicumque vult saluū esse ante omnia opus est ut te. ca. xi. 2c. Ecce hūc volatū fidei ostendit et docuit iohānes. j. Jo. v. cum dicit. Tres sunt qui testimoniū dant in celo. pater filium et spiritus sanctus. et hi tres vni sunt. Sic nota si placet quō fides catholica predicatur. id est precipat cum omnibus predicantibus et dicentibus veritatem. Dicit enim apostolus Ephe. iij. quod cum christus ascendit in celum ipse dedit quosdam apostolos. quosdam prophetas alios euāgelistas. alios autem doctores ad summationem sanctorum in opus misterij. donec occurrat omnes in unitate fidei. Vnde apostolus ostendit quatuor ordines principales quos christus dimisit in ecclesia. Primus ordo est apostolorum. ideo dicit dedit quosdam apostolos qui articulos et veritatem fidei composuerunt. Secundus est prophetarum qui veritatem fidei predixerunt. id est dedit quosdam prophetas. Tertius est euāgelistarum qui vitam christi descripserunt. ideo dicit alios euāgelistas. Quartus est doctorum qui veritatem fidei annūciauerunt. id est dicit alios doctores. Isti ordines ac gradus diuine dignitatis omnes concurrunt in sancto Johanne. Primo enim fuit apostolus. Nam veritatem in secundo articulo fidei composuit que est de secunda p

sona in diuinis. scilicet de filio dei cum dicit. Et in iesum christum filium eius do. no. Secundo fuit propheta. nam veritatem fidei predixit. ut patet in Apoc. quē librum composuit in insula que dicitur pathmos. In qua insula fuerunt ei quattuor principales reuelata que conscripsit et predixit tanquam propheta. Quorum primum fuit cursus totius militantis ecclesie usque ad finem. Secundo fuit ordo iudicij presumptis. Tertium fuit calamitas damnatorum eternaliter. Quartum fuit felicitas saluandorum. ut patet per ordinem inuenti librum. Vnde sicut scriptura sacra fuit per moysen inchoata. ita per ipsum est consummata. Ipse dicit Apoc. vlti. Ego et ego omni audienti verba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec. apponet deus super illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis prophetie huius libri. auferet deus partem eius de libro vite et de ciuitate sancta. Tertio fuit euāgelista. nam vitam christi in euāgelio conscripsit. Quarto fuit doctor sic paullus qui veritatem fidei predicauit et scripsit. Sic ipse veritatem fidei in epistolis predicationibus mysterium sancte trinitatis euidenter per omnes alios expressit. ecce 2c. Vnde Augustinus. Sapientia dei in cor hominis non ascendit. sed tamen in cor eius ascendit. hoc tamen non in quantum homo erat. sed in quantum angelus esse cepit intrauit in carnem carum. X Secundo aquila huius claritatem in suo aspectu. Nam ut dicit Dionysius in angelica hierarchia. ca. j. Vidit oculis mentalibus in som

Bermo

R

no deum p essentia z solem diu-
nitatis. Qd bn ostendit Job. j. cu
dicit Uidim⁹ gl'am ei⁹ quasi vni
geniti a patre. Ecce apte et clare
fuit sibi reuelatū mysteriū eterne
generationis quā nullus pōt co-
gnosce sine terminio suo. termin⁹
aut ist⁹ generationis est ipsa dei
tas. Et sic videt q sibi reuelata sit
ipsa diuinitas. Sicut em paulus
vidit in raptu essentia diuinā. sic
vult Aug⁹. dicere ad Orosiū sup
hoc vbo. ij. Cor. xij. Rapt⁹ est in
padisum. dicit em q sicut sancti
vident in regno etne beatitudis
diuinā essentia. sic Paulus vidit
in raptu apertā visionē dei. Sic
etiā scūs Jobes oculis mentalib⁹
in somno vidit deū p essentia. vñ
dicit Aug⁹. Trinitas q summus
bonū est purgatissimis mentib⁹
cernit. sic isti duo sancti viderunt
deū. Un dicit Orige. Paulus ra-
ptus est vsq ad tertiū celū Jobā-
nes transiuit omē celum. Pau-
lus raptus est in padisū. Jobes
aut transiuit tot⁹ in deū. Et alit
iobānes nō poterat ascendere in
deū nisi tot⁹ fieret deus. y Ter-
tio aquila habet sublimitatē in vo-
latu suo. Nam dicit Aристо. in li.
De natura aialiumq aquila alti⁹
volat ceter⁹ auib⁹ in sublimē z ni-
dificat in loc⁹ sublimib⁹ z arduis
Un dicit Job. xxxix. Ad pceptum
tūz eleuabit aquila z in arduis
ponet nidum suū. Sic scūs iobā-
nes fuit eleuat⁹ ad sublimitatem
diuinitat⁹ in ptemplatione z po-
fuit nidum suū in plderatiōe tri-

nitatis. ideo vltra oēs scōs hau-
sit secreta diuinitatis. Ideo dicit
Ezech. vbi sup. q aquila grādīs
magnaz alarum venit ad libanū
z tulit medullā cedri. Mons li-
bani significat thronū trinitatis
ad quē venit iobānes in spū z tu-
lit medullā cedri. i. diuinā genera-
tionē z secretū diuinitat⁹. pphete
em mirabant qd ita familiar⁹ eēt
deo q posset ei⁹ generationē enar-
rare. Sicut dicit Isa. liij. Generatio
nez ei⁹ qd enarrabit. q. d. q trāscē-
dit humanū intellectū. Certe b se-
cit scūs Jobes dicēs. Verbū caro
factū est. i. fili⁹ in diuinis q ē vbi
patris. Ecce qualr intellexit diui-
nam essentia. Ideo dicit Aug⁹. Si
iobānes altius volasset tot⁹ mū-
dus eū cape nō potuisset. Z
Secūdo scūs iobānes noiat⁹ est
discipulus quē diligebat iesus. z
b in die pascue qñ xps pependit
in cruce. sicut dicit Jo. xix. Cum vi-
disset iesus matrē z discipulū stā-
tem quē diligebat. in q oñdit q si-
bi ex singulari dilectione cōmisit
sibi matrē tanq suo dilecto z fi-
deli amico. Re. añ R in b ser. Uñ
sic. In q oñdit q cōmisit sibi curā
pctōz. xps qd pendebat in cruce.
sicut ipse dixit Mat. ix. Nō veni
vocare iustos s; pctōzes. Qualit
aut iobes habuit curā pctōz no-
tat. Refert em brūs Clemens sic
in libro ecclesiastice historie legitur
q qdam tpe apłus quēdā inuenē
pulcherrimū z ferocez cōuertit. et
cum cuidaz epō sub noīe depositi
zmēdauit. P aliquō tps iuuenis

De sancto

epm dereliquit et factus est princeps latronum. Applus itaque ad epm venit et depositum requisivit. Cumque ille de pecunia intelligeret et ad hunc vehementer superaret dixit applus Tu uenem illum a te repeto quem tibi tam studiose commendavi. Cui ille. Princeps sancte in anima mortuus est. et in tali monte cum latronibus est quorum ipse princeps existit. Quo audito valde tristis efficitur et dixit. Bonum cum stodem te dereliquisse fratri tui. Confestim ergo equum parari iussit et dux itineris aduenit et ad montem illum intrepidus festinauit. Quod cum iuuenis insperisset pro pudore nimio statim aufugit. Applus autem etatis oblitus virget calcaribus equum et post eum clamitat. ut quod fili dulcissime fugis prorem inermem et senem. Ne timeas fili. quia christo pro te reddo rationem et pro te libenter moriar sicut pro nobis christus mortuus est. Reuerrere fili reuerrere quia deus misit me. Quod audies iuuenis concupiscit et amarissime fleuit. Applus autem ad pedes eius procidit et manum eius osculare cepit. ieiunante et orante pro eo apostolo veniam impetrauit. Post hoc ipsum in epm ordinauit. Unum sic impleuit preceptum domini sicut dicit Ioh. xiiij. A Tertio notatur est iohes discipulus quem diligebat Iesus. et hoc in die resurrectionis. sicut dicit Ioh. xxi Maria venit ad petrum et alium discipulum quem diligebat Iesus. In quo ostendit quod sibi ex singulari dilectione commisit predicare statum mundi scilicet eius falsitatem et eterne glorie fe-

Johanne

licitatem. Iuxta illud. Niere. Ad omnia que mittam te ibis. et quecumque mandauero tibi loqueris. scilicet falsitatem mundi etc. Certe hoc fecit sanctus Iohes Unum dicit. I. Ioh. ij. Nolite diligere mundum neque ea que in mundo sunt quia omne quod est in mundo. aut est concupiscentia etc. Qualiter autem in mundana predicauit notatur in legenda. quod altera die post ephesum de insula patibulos remeauit. tunc cratophus in foro populum conuocauit ut ostenderet quod hic mundus esset contemnendus. et sic duos dirissimos fratres iuuenes fecit distracto patrimonio suo totaliter. emere gemas preciosas ut eas in conspectu omnium frangeret. Quod cum faceret pergit apostolum ibi transitum facere vocansque ad se cratonem presbiterum dixit. Scilicet est iste contemptus mundi qui ore hominum laudatur. et diuino iudicio condemnatur. Sed iste contemptus est meritori quam homo sua pauperibus elargitur. Unum magister meus iuuenem concupiscentem ad vitam eternam perungere informauit dei. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo. Crato dixit. Si vere deus tuus vult ut precium harum gemmarum pauperibus erogem fac eas reintegrari ut quod ego feci ad famam hominum tu facias ad gloriam eius fieri quem tu habes per magistro. Tunc sanctus Iohes colligens fragmenta gemmarum et tenens in manu eleuauit oculos in celum dei. Domine iesu christe cui nihil impossibile est sed omnia potes fac istos lapides reintegrari ut precium

Bermo

R

eorum pauperibus erogetur. Tūc
q̄ fideles respondissent amē sta-
tim facti sunt itegri sicut p̄us. ita
q̄ nullū signū alicui⁹ fracture re-
maneret. tūc p̄us simul cū illis
duob⁹ iuuenib⁹ cū omnib⁹ dī-
suis pedib⁹ apostoli prouolutus
credidit ⁊ baptizat⁹ est cū omni-
bus. ⁊ cepit fidem dñi nr̄i iesu xp̄i
publice predicare. tūc illi duo fra-
tres uenūdantes gēmas q̄s ven-
dito patrimonio suo emerūt pre-
cium paup̄ib⁹ tradiderūt et cepit
infinita turba credentiū adhere-
re ap̄lo. **B** Tūc duo honorati
viri ciuitatis epheseor⁹ hor⁹ seq̄n-
tes exemplū. vēditis oib⁹ et pau-
peribus erogatis ap̄lm secuti sūt.
Quadāz autē die videntes seruos
suos sericis et preciosis indumē-
tis fulgentes tristes facti sunt q̄
se in vno pallio viderūt egentes
⁊ seruos suos in gl̄a seculari ful-
gentes. Qd̄ cū sanctus Jobānes
aduertisset ait Video vos mutas
se aīos vestros ⁊ vult⁹ p̄pter h̄ q̄
doctrināz dñi nostri iesu xp̄i estis
secuti et vestra bona pauperibus
cōtulistis. Un̄ si vultis recupera-
re omnia que in auro argento et
lapidib⁹ preciosis habuistis. defer-
te mibi v̄gas ⁊ lapides minutos
a litore maris. Qd̄ cū fecisset in-
uocata trinitate p̄uerse sunt v̄ge
in aux optimū. et lapides in pre-
ciosas gēmas. Tūc dixit eis apo-
stolus. Ite ad aurifices ⁊ gēma-
rios per septem dies. ⁊ dum p̄ba-
ueritis puz ⁊ verū aux. et veras
gēmas nūciate mibi. Euntēs autē

ambo p̄ septem dies. reuersi sūt
ad ap̄lm. dicentes. Dñe oīm auri-
ficūz officinas circūuim⁹. et oēs
dixerunt raz purū aurum ⁊ tam
optimas gēmas se nunq̄ vidisse.
Tūc dixit eis Jobes. Ite redimi-
te vobis terras vestras q̄s ven-
distis quia celoz premia pdidistis.
Estote floridi ⁊ fulgentes seculi vt
in eternū marcescatis. Estote di-
uites t̄palrvt in p̄petuū mēdicetis.
Tunc ap̄lus cepit contra diuiti-
as diutius disputare. quomodo
multa mala important et recita-
uit euangelium de diuite epulōe
quem deus rephauit ⁊ de paupe-
re lazaro quem elegit. Et dum sic
p̄tra diuitias disputaret ecce esse
rebatur quidam iuuenis mortu⁹
qui. xxx. dies habebat q̄ vxorē ac-
ceperat. Veniens igit̄ mater vi-
dua ⁊ ceteri homines simul cecid-
erunt ad pedes ap̄li ⁊ flētes ro-
gauerunt eum vt in nomine do-
mini sui sicut drusianā sic ⁊ hunc
iuuenē suscitarer. Tunc ap̄ls p̄-
sternens se in orōnez cum lachry-
mis. ⁊ eo orante diutius dicens.
Statee erurge a morte ⁊ annuncia
illis duob⁹ fratrib⁹ quantam pe-
nam incurrissent ⁊ quantā gl̄iaz
pdidissent. tunc exurgēs stans
adorauit ap̄lm et cepit multa de
penis inferni ⁊ de gl̄a paradisi enar-
rare. et dixit ad illos fr̄es. O mibi
ego vidi angelos vestros flētes
⁊ demones gaudentes de vestra
deiectione. Vidi iā regnū paratū
vob⁹ ex coruscationib⁹ gēmis ple-
nū gaudijs ⁊ oib⁹ delicijs et dele-

B

De sancto Iohanne

erationibus quod amisistis et acqui-
sistis vobis locum tenebrarum plenum
draconibus et imundis hominibus. plenum
horribilibus aspectibus demoniorum
plenum cruciatibus eternis et infinitis pe-
nis in quibus die noctuque non cessat
ululatus et gemitus. Jam nihil aliud
superest nisi ut rogetis apostolum ut pro
nobis intercedat. Tunc idem sta-
teus qui suscitatus est prostravit se cum
omni populo et cum duobus fratribus
illis scilicet Attriticio et Eugenio et om-
nes pariter exhortabantur apostolum
ut intercederet pro eis ad deum. Qui
hunc apostolus ait. Omnia agite tri-
ginta diebus in quos orate ut la-
pides et virge in suam naturam reuer-
tantur. Quod cum factum esset ait. Ite et
venerunt cum lapides deferant.
Quod cum fecissent et virge lapides in
sui naturam versissent et omnem disposi-
tionem quam prius habuerant receperunt
Et sic patet quod sibi commissus ex sin-
gulari dilectione fideliter profecit. Unde
bene dicit dominus de eo illud Isa. xliij.
Ecce servus meus suscipiam eum. electus
meus placuit sibi in illo anima mea.
Dedi spiritum meum. id est. charitatem super
eum. **E** Quarto nominatus est san-
ctus Iohannes discipulus quem dili-
gebat iesus. et hoc pro resurrectione
nem. sicut dicit Ioh. xx. quod stante iesu
in litore et discipulis stantibus in
mari ceteris ipsum non cognoscentibus
dixit discipulo quem diligebat
iesus petro. Dominus est. in quo ostendit si-
bi quod ex singulari dilectione fecit eum
probare miraculis fide ut infideles
christum non cognoscentes verum deum
ipse eos informaret quod christus est do-

minus. Qualiter autem hoc fecerit ostenditur
in eius legenda. Unde legitur quod
cum sanctus Iohannes per totam provinciam
assere christum verum deum predicaret. et sic
multos ad fidem christi convertit. acci-
dit quod cultores ydolorum seditionem
in populo excitaverunt. ita quod iohannem
traderent ad templum dyane cogentes
eum sacrificare. Tunc iohannes ait.
Ducam vos in ecclesiam domini nostri iesu
christi et inuocetis nomen dyane ve-
stre ut faciat cadere ecclesiam christi et
consentiam vobis. si autem hoc facere non
potest. ego inuocabo nomen dei mei
iesu christi et faciam cadere templum dyane
vestre et comminuam ydolum vestrum
ut credatis vos in christum quod ipse sit
deus. Nunc ergo scitote cum maior pars
populi consensisset. tunc ipse iussit exire
populum longe a templo et clara vo-
ce coram omnibus dixit. Ut sciat omnes quod
ydolum hoc dyane demonium est et
non deus. corruat cum omnibus ydo-
lis que coluntur in eo. ita quod nullus
hominem ledat. Tunc continuo ad vo-
cem apostoli omnia ydola cum templo
suo ita corruerunt sicut pulvis quem
piecit ventus a facie terre. Tunc
conuersi sunt in eodem die. xij. milia
gentilium ad fidem exceptis par-
uulis et mulieribus. et baptizati sunt.
Tunc Aristodemus qui erat pon-
tifex ydolorum repletus spiritu maligno
excitauit seditionem in populo ita ut
populus pararetur in bellum. Tunc
Iohannes ait. Dic mihi aristode-
me. Quid faciam ut tollam indi-
gnationem de animo tuo. Qui ait.
Si vis ut credam deo tuo dabo
tibi venenum bibere. quod cum biberet

Sermo

X

ris et non moreris apparebit verum
esse deum tuum. Cui ap[osto]lus. Fac ut
locutus es. Qui ait. facia[m]. sed pri[us]
volo dare alijs ut te vidente inde
morian[ur] ut sic ampli[us] p[er]imescas.
Perrexit igit[ur] ad p[ro]fules et petijt
ab eo duos viros. qui p[ro] suis scele
rib[us] erat[ur] decapitandi et statuit eos
in medio foro coram p[ro]p[ri]o et in co
spectu apli dedit eis bibere vene
num. Quod mor ut biberunt exala
runt sp[iritu]m. Tunc sc[ilicet] iohanes in
no[m]i[n]e d[omi]ni n[ost]ri iesu christi signo cru
cis se munies totu[m] venenu[m] bibit
et nihil sibi nocuit quapropter o[mn]es
deu[m] laudare ceperu[n]t. Tunc Aristo
demus dixit. Adhuc mihi est du
bietas. sed si mortuos veneno su
scitaueris vere credam. Tunc apo
stolus dedit ei tunicam suam. Cui
ille. Cur mihi tunicam tuam dedisti.
Qui ait. Ut sic p[ro]fusus a tua infi
delitate discedas. Cui ille. N[on] quid
tua tunica me credere faciet Cui
ap[osto]lus. Uade et mitte eam sup[er] cor
pore mortuorum et dic ap[osto]lus Iesu
xpi misit me ad vos ut in nomi
ne dei eius surgat[is]. Quod cum fecis
set illico surrexerunt. Tunc aristo
dem[us] credidit et cognouit quod chri
stus est verus deus. Et baptiza
tus est cum omni par[oc]h[ia] sua q[ue]
in honore sancti iohannis ecclesia[m]
construxit. Et sic patet quomodo
iohannes informauit homines quod
christ[us] est deus. quare merito fuit
sibi dilectus. Un[de] potest dicere il
lud. Job. xviij. Manifestaui no
men tuu[m] hominib[us]. p[re]dicando te

esse verum deum. Sequit[ur]. Nunc
cognouerunt. quia omnia que des
disti mihi sc[ilicet] facere miracula abs
te sunt etc. D[icitur] Quinto no[m]i[n]at[us]
est discipulus quem diligebat iesus
et hoc in vocatiōe salutaris. Un[de]
dicit[ur] Job. xxi. quod Iesus dixit ad pe
trum. Sequere me. Cōuersus pe
trus vidit discipulum quem dilige
bat iesus sequentē. In quo osten
dit quod ex singulari dilectione chri
stus p[ro] se curam habuit de eo. Un[de]
dixit petro quādo dixit. Domine
hic autē quid. sic eum volo mane
re donec veniam. Et ideo tempe
quo placuit deo apostolu[m] habe
re secum vocauit eū. non p[er] vnū
angelum nec p[er] plures sed p[ro]p[ri]a
p[er]sona. Qualiter autē eum vocaue
rit legit[ur]. Testatur etiā Hierony
mus. quod cum sanct[us] Iohannes esset
ephesi. et. xcviij. annoru[m] apparuit
ei domin[us] Iesus cum discipulis
suis dicens. Veni dilecte mi ad
me quia tempus est ut epuleris
cum fratrib[us] tuis in mensa mea.
Surgens autē Iohannes cepit ire.
Tunc dixit ei domin[us]. Domini
ca die resurrectiōis mee que post
quinque dies ventura est tunc ve
nies. Et cum hoc dixisset celo re
cep[er]it ē. Veniente igit[ur] die vniuer
sus populus venit in eccl[esi]a que
fuerat ipsis nomine fabricata. et
in p[ri]mo cantu pullo[rum] missam
celebrauit et postea eis p[re]dicauit ex
hortans eos ut in fide essent sta
biles. et in mandatis dei feruen
tes. me etenim dominus vocauit

De Innocentibus

De hoc mūdo. Post hoc iuxta al/
tare fecit foueā quadratā fieri. et
terrā extra eccliam portari. et de/
scendēs in eaz expāsis manibz ad
deum dixit. Dñe iesu xpe ecce ve/
nio grās agens. qz dignat⁹ es me
ad tuas epulas inuitare. sciēs q
ex toto corde meo desidero te Tu
em es xps filius dei viui. q cū pfe
et spūs sancto viuis et regnas in se
cula seculorū. Lūqz oīs pplus re
spondisset Amen. tāta lux sup eū
apparuit qsi p horā q nullus eū
respicere potuit. Recedēte aut lu
mine foueā plena māna inuenta
est. Iohes xō sublat⁹ est. Unde
ipse est de q xpus Lu. ix. et Mat.
xvj. zc. Amen dico vobis zc. Sūt
qdam de hic stantibz q nō gusta
bunt mortē. Un cū dñs dixit Jo.
vlti. Sic euz volo manere. scqz q
erūt sermo inter frēs q discipul⁹
ille nō morit⁹ vñ ipse bene pciat
cū amicis dei in ve. tes. q transla
ti sunt. Sicut hylas de q dz. iij.
Re. ij. q cū helyas et heliseus pge
rent simul. ecce currus igneus. et
ascendit helyas p turbinē in celū
et nō vidit eū ampli⁹ helyse⁹. Itē
sicut enoch de q dz. Gen. xv. q euz
essent oēs dies enoch. cccxv. anni
ambulauit cū deo et nō apparuit
qz tulit eum de⁹. sic iohānes i no
uo test. est sublat⁹. Un dicit Nie
ro. Tam a dolore mort⁹ inuenit
extrane⁹ qz a corruptione carnis
noscit alien⁹. Un bñ dz de eo illd
Eccl. xliij. Placuit deo et trāslat⁹
est in paradys. Est norandū q di
uinalis amicitias xpi ad iobā

nem ostendit triplicit⁹. Primo in
secretoz reuelatione. Req. ante.
secūdo in domoz largitione. s. fa
ciendi miracula. Requ. etiā añ.
tertio in salutarī vocatiōe. Req.
paulisper ante. g. zc.

De innocentibz. Sermo. xj.

Flores ap

paruerūt in terra nra.

Can. ij. Notate charissi

mi. dicit Aug⁹. in ser. de ist⁹ puul
q ipsi iure dicunt⁹ flores martyru
quos in medio frigore infidelita
tis exortos decorit qdam pruina
psecutionis velut pmas gēmas
erumpentes ecclie. qre ipsi hodie
apparuerūt i terra viuentiū. hoc
est in celo. Ido ipsi angeli bñ pñt
dicere. Flores apparuerūt in ter
ra nostra. In quibz qdez vbis isti
sancti pueri innocētes triplr no
bis cōmendant⁹. Primo a purita
te sanctitat⁹ cum dz flores. Scdo
manifestatiōe acerbitat⁹ cū addit⁹
apparuerūt. Tercio a locatione
hereditariā cū cōcluditur in terra
nostra. Dico igit⁹ primo q isti pu
eri nob cōmendant⁹ a puritate sci
tatis cū dicūt flores. E Circa qd
notandū q isti pueri dicunt⁹ flo
res martyru ppter tres pditiones
florum quas isti pueri specialr in
se habuerūt. Pria em pditio floris
est q est purus. Nā dicūt natura
les q flos generat⁹ ex purissima et
subtilissima suba arboris. Ido cō
uenienter p ipm florem puritas
sanctitat⁹ scōz innocētū designa
tur. Un pdictū est a spūs sancto p

Sermo

xi

phetam dicentē. Sup ipm. s. flo-
rem efflorescit sanctificatio mea.
id est scā pgregatio puerorū efflo-
rebit in puritate. Un notandū ē
q isti pueri habuerūt triplicē pu-
ritatem. s. mentis. oris. z corpis.
Primo habuerūt puritatē mentis
nam nitore interiorē nō amiserūt
et rō est. Nā macula est qdam ta-
ctus aīe qn hō peccat adberendo
aliquibz rebz p amorē ptra lumē
rōis z diuīe legī. s. isti pueri fuerūt
occisi anteqz habuerūt vsum libe-
ri arbitrii. ideo p amorē rebz tpa-
libz adberere nō potuerūt. et p cō-
sequēs mundiciā mentis nō ami-
serūt. Un canit ecclia d eis illud
Apoē. xiiij. Sine macula sunt añ
thronū dei. Un dicit Aug⁹. in ser.
Ecce pphan⁹. i. (vnuerwissen) ho-
stis nūqz beat⁹ puulis tm pdesse
potuisset obsequio qctuz. pfuit odio
Ipse em eis inītiū glorie dedit q
terminū pnt⁹ vite imposuit. Se-
cūdo habuerūt puritatē oris. Nā
nullū mēdaciū dixerūt nec aliqd
maluz vbum. Un canit ecclia de
eis illud Apo. xiiij. Nē empiri sunt
ex hominibz p micie deo z agno z
in ore eoz nō est inuentū menda-
cium. vñ Remigi⁹ sup illud Nē
empiri sunt dicit. Sicut ex multo
grege optim⁹ eligūt agn⁹. sic istos
pueros tanqz pmitias elegit dñs
ex multitudine electoz. Un que-
rit ppheta in ps. Dñe qs habita-
bit i tabernaculo tuo zc. Et rñdet
Qui ingredit sine macula zc. q lo-
quit veritatē. z sic vsqz in finem g.
filij boīm vsqz quo graui corde zc.

Tertio habueūt puritatē corpis
quia nunqz amiserunt castitates
vñ Apoē. xiiij. Nē sunt q cū muli-
eribz nō sunt coīnqñati virgines
em sūt zc. Un figuranē nob in istis
pueris de quibz Dan. iij. q rex na-
buchodonosor elegit ex omnibus
iudeis tres pueros i quibz nō ēēt
macula z decoros forma q fuerūt
Sydrach. Misach z Abdenago.
vt introducerent in aulā suam et
seruirent ei. Sic rex celest⁹ elegit
istos pueros in iuuetute qn fue-
runt adhuc sine omni macula vt
introducerent in celestē aulam et
ibi eternalit⁹ seruiret deo. Un bñ
querit ps. Dñe qs habitabit in ta-
bernaculo tuo. Rñdit q ingredit⁹
sine macula. Un Aug⁹. in smone
Beata es o berthelem terra iuda-
que sub vno tpe candidatā plebē
infantie deo offerre meruisti. S
Secūda pditio floris est q habet
dulcem odore. vt pz sic isti pueri
dedert bonū odore xpo. vñ dicere
pnt illd. ij. Cor. ij. Xpi bon⁹ odor
sumus. Un ppter istū odorez xps
pōt dicere angelis in celo de qlibz
puero illd Ben. xxvij. Ecce odor fi-
lij mei sicut odor agri pleni zc. Et
angeli ad eos illd Eccl. xxxix. Flo-
re te flores quasi liliū z date odo-
rez. qsi dicerēt. qz celest⁹ odor erit
de vobis. Tertia pditio floris est
qz habz dulcedinē. Nā naturales
dicūt q flos est generatio mellis.
Un apes sugūt mel ex floribz qd ē
dulce gustui. Sic isti sancti pueri
fuerunt dulces toti celesti curie
propter augmētationem numeri.

De innocentibus

beatorum. Numerus autem beatorum et angelorum fuit per eos augmentatus. quod fuit eis dulce gaudium. Unde Christus dicit Lu. xv. Gaudium est angelis dei etc. Super quod dicit venerabilis Beda. quod tota trinitas gaudet de conversione peccatoris. Gaudet enim pater quia videt imaginem suam deformam per penam reformari. Gaudet filius quia videt amarum passionem suam non frustrari. Gaudet spiritus sanctus. quia videt templum sibi augmentari. unde nos etiam debemus cum ipsis gaudere. Et ideo exhortando nos dicit Augustinus. Hodie fratres dilectissimi natalem infantium colimus. quos ab herode crudelissimo rege interfectos textus euangelii loquitur. et ideo cum summa exultatione gaudeat terra. Et sic patet quod isti sancti pueri commendantur a puritate sanctitatis etc. **B** Secundo dico quod commendantur a manifestacione acerbitatis eorum unde apparuerunt enim hodie per prius sanguine baptizati. materno affectu deplorati. et celesti dyademate coronati. Unde dicit Augustinus in sermone. quod ipse Herodes fuit ipsis causa peccati ne quod extitit et causa corone. Quia autem non fuerunt absconditi ab herode. et inuenti interfecti. notatur in legenda. Legitur enim quod innocentes ab herode ascalonita interfecti sunt. Tres enim herodes sacra scriptura commemorat. Primus dicitur est Herodes ascalonita sub quo dominus natus est. et pueri innocentes ab eodem occisi sunt. Secundus est herodes antipater qui iohannem baptistam decollauit. Tertius agrippa qui Iacobum occi-

dit etc. Petrum incarcerationi. Unde hystoria primi herodis videamus scilicet ascalonite. Legitur in hystoria scolastica quod antipater ydumeus duxit uxorem neptem regis arabum ex qua filium habuit quem vocauit herodes qui postmodum ascalonita dictus est hinc a cesare Augusto regnum iudee accepit. et tunc promissum sceptrum ablatum est de iuda. sub illa natus est Christus. Unde dicit Mat. ii. quod cum natus esset Iesus in bethleem iude in diebus herodis regis ecce magi venerunt ab oriente hierosolimam querentes et dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. vidimus enim stellam eius in oriente et venimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est et omnis hierosolima cum illo. hoc est potentiores. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi discubabat ab eis ubi Christus nascetur. At illi dixerunt ei. in bethleem iude. Sic enim scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda nequaquam minima es in principibus iuda. ex te enim exiet dux qui regat populum meum israel. Iste est propheta michas. Requiere in sermone de ephraim. Herodes autem hoc audiens turbatus est timens ne de iudeis aliquis rex natus esset qui eum de regno expelleret. Ideo clam vocans magis diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis et rogans eos ut inuento rege sibi renunciarent ut et ipse veniens adoraret novum regem. simulans se adorare quem querebat occidere. Ideo magis admonitis ab angelo in somnis ne redirent ad

herodem p̄ aliam viā reuerſi ſunt
in regiones ſuas. Videns aut̄ he-
rodes q̄ reges nequaq̄s ad eū ve-
nirēt credidit eos deceptos in vi-
ſione ſtelle. z ſic erubeſcerēt ad eū
venire. Et ideo ab inq̄ſitione pue-
ri aīn reuocauit. Eū aut̄ poſtea
audiſſet q̄ paſtores dixerūt. Naſ
vt d̄r Luc. ij. q̄ paſtores erant in
regione illa. Require in ſermo-
ne natiuitatis domini ſi placet.
Et ſequit̄ q̄ hoc factum dixerunt
omnibz paſtores. ſ. que viderant.
Un̄ cū herodes h̄ audiuit. timenſ
ſe. z ſe maḡ illuſum videns tūc d̄
nece puerorum q̄ erāt in bethleēz
tractare cepit vt in omnibz finibz
eius cū pueris ille puer quē igno-
rabat cū alijs occideret. Angelus
aut̄ dñi vt dicit Matth. ij. appa-
ruit interim ī ſomnis Joſeph dī.
Surge accipe puerū et matrē ei⁹
et fuge in egyptū z eſto ibi vſqz dū
dicā tibi. Nā herodes q̄rit puerū
ad pdendū. Qui ſurgens accepit
puerū z matrē ei⁹ z iuit in egyptū
in ciuitatē hermopolim z manſit
ibi ſeptēz annis vſqz ad obitū he-
rodis vt adimpleret qd̄ dictū eſt
p̄ pphetā. Ex egypto vocaui filiu
meū. Ingrediete aut̄ dñō in egyptū
ſm vaticiniū Iſaie. vniuerſa
ydola corruerūt. Require ī ſer-
moni natiuitatis. Z. Refert Caſſiodor⁹
in hystoria triptita qd̄ in hermo-
poli d̄r eſſe arbor que vocat̄ perſi-
dis valēs ī ſalutē mltroz ſi fruct⁹
aut folia aut ps cortic⁹ collo egro-
tātium alligeſ. Lū aut̄ beata vir-
go cum filio in egyptum fugeret.
hec arbor vſqz ad terrā inclinata

eſt z chriſtū ſuppliciter adorabat.
Interim dū herodes de nece pue-
rorum ſe diſponere vellet a ceſa-
re Auguſto p̄ eplam ē citat⁹. Qui
cum p̄ tharſim iter faceret intel-
lexit q̄ naues tharſenſiu⁹ magos
trāſuerit. z ideo omnes comburi
fecit. qz vidit ſe illuſum a magis.
Rediens aut̄ herodes mittēs oc-
cidit omnes pueros qui erant in
bethleē z in oibz finibz ei⁹ a bīma-
tu z infra. ſm tempus qd̄ exquiſi-
erat a mag⁹. Et eſt ſenſus a bīma-
tu infra. ab infantibz duoz aſ-
noꝝ vſqz ad pueros vni⁹ diei.
Tunc impletum eſt qd̄ dictū eſt
per pphetam Miere. Ulor. i. plora-
tus z vlulatus piarum matrum
audita eſt in rama. id eſt in excel-
ſis. Rachel plorās filios ſuos zc.
Unde ppheta pſal. Effuderūt ſan-
guinē innocentem zc. Deus autē
iuſtus iudex vt in hystoria ſcho-
laſtica legiſ. nō dimiſit tantā ne-
quiciā multā. ſed herodem puni-
uit. Un̄ diuino iudicio factum eſt
vt qui plura mala fecit malo ſine
periret. Un̄ cum ipſe iam. lxx. an-
nos haberet cecidit ī grauiffimaz
egritudinē. Naſ febre valida. pru-
rigine corpis. colli cōtinuis tor-
mentis. pedū inflatione. vermeſ-
centibz teſticulis. intolerabili fe-
tore. crebro anhelitu torquebat̄. a
medicis in oleo poſit⁹ inde quaſi
mortu⁹ delat⁹ eſt zc. Remigi⁹ au-
tem in originali ſup Matth. di-
cit q̄ Herodes gladio ſe interfe-
cit et q̄ Salome ſoror eius om-
nes victos ſicut frater cū ea or-
dinauerat occidit. Qd̄ ſic accidit.

De epiphania domini

Quem enim fuit in maria infirmitate audiens iudeos mortem suam expectare cum gaudio. id est nobiliores iuvenes ex omni iudea collectos in carcerauit. dixitque Salomone sorori sue. Scio iudeos de morte mea gauisuros. sed multos poterit hunc lugentes et magnas exequas funeris si meis mandatis volueris parere quod cum spiritu emiseram omnes quos in custodia suo occidas ut sic ois iudea defleat me. Et sic patet quod isti pueri non sunt absconditi sed adinuenti et per christi nomine occisi. Unde canit ecclesia Innocentes pro christo infantes occisi sunt ab iniquo rege ipsi sequuntur agnum sine macula et dicunt gloria tibi domine. Unde hoc cognoscens psalmista. In spiritu sancto dicit. Innocentes et recti adhaeserunt ei. Unde puer iesus bonus dicit ad patres illud Job. 1. Pueros percusserunt et ego efugi solus ut nunciarem tibi. ideo cum pater querit a filio illud. Apoc. vii. Qui qui amicti sunt stolis albis qui sunt et vni venerunt. Responde. Qui sunt qui venerunt ex magna tribulatione. et lauerunt stolas suas in sanguine agni. id est sunt ante thronum dei. Tercio dico quod comedant a locatione hereditatis cum deo in terra nostra. Ista enim terra est celestis patria in qua locati sunt propter eorum puritatem et passionem. unde dicit Hieronimus. Nuptie terram implent. virginibus paradisi. Unde deus per potest dicere de istis pueris Luca. xij. Ecce pueri mei mecum sunt in cubili. Cubile est locus quietis et significat celestem patriam ubi est eterna quies

in omni gloria et gaudio. Unde dicit psalmista. Exultabunt sancti in gloria letabunt in cubilibus suis. Hoc figurat nobis in illa beata visione quam iohannes vidit in spiritu. ut habetur Apoc. xiiij. Vidi supra montem syon agnum stantem et cum eo centum quadraginti quatuor milia habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. et cantabant quasi canticum novum ante faciem dei. Ubi nota quod mons syon interpretatur speculatio. et significat celum ubi sancti contemplant gloriam dei. quod est eis summum gaudium. In illo monte est agnus dei. id est christus cum eo omnes electi qui eum eternaliter laudant et in sua charitate iocundantur. Unde possunt dicere cum petro illud Matth. xvij. Domine bonum est nos hic esse etc. Super quo verbo dicit Remigius. Visio domini maiestate petrus adeo delectatur est ut cuncta et temporalia oblivione traderet ibi semper in perpetuum vellet manere. Si autem petrus sic ascensus est cum vidit christum transfiguratum quanta tunc est iocunditas sanctorum qui vident regem in decore suo. Nec ille. Hanc beatam visionem habent pueri innocentes. quare merito commendantur a locatione hereditatis. cum deo. In terra nostra. Ideo angelus potest dicere. Flores. id est isti sancti innocentes pueri apparuerunt in terra nostra. id est in terra viventium. etc.

De epiphania domini. Sermo. xij.

Si est qui
natus est rex iudeorum

Bermo

xii

vidimus em̄ stellam ei⁹ in oriēte
et venim⁹ adorare eū Matth. ij.
Notate charissimi. dicit em̄ pbs
xij. metha. Un⁹ ē pnceps ad quē
se hz totū vniuersus. Nunc est em̄
q magi quib⁹ diuinit⁹ reuelatur
est q nat⁹ ē rex iudeoz et pnceps
z rector oīm venerūt ab oriēte vt
eum tanq⁹ pncipē vniuersoz ho
norarēt. qre dixerūt. Ubi est q na
tus est zc. In quib⁹qdem vbis in
quisitio studiosa magoz cōmen
dat in trib⁹. Pri⁹ in h q cōfiteant
in rege nato dignitatē nobilitatē
qđ notat cum dicit. Ubi est q nat⁹ ē
rex iudeoz. Secūdo in h q faciet
in eo signū noue claritatē. cū addi
tur. vidim⁹ em̄ stellā ei⁹ in oriēte.
Tertio in h q facient sibi impēde
re obsequiū honorabilitatē. cū cō
cludit venim⁹ adorare eum. **I**
Dico primo q inquisitio studiosa
magoz cōmendat nobis in h q
pfitent in rege nato nobilitatē di
gnitatē cum dicit. Ubi ē qui nat⁹ est
Est notandū q fuit pphetatū per
balaam. vt habet Num. xxiij. Stel
lam oriū indicantē ortū noui re
gis. dicentē. Oriet stella ex iacob
et p̄surgit virga de isrl et pcutiet
duces moab. De iacob erit q do
minet. Sequit. Vastabūt hebre
os z ad extremū ipsi etiam pibūt.
In qua pphetia oñdit q xp̄us de
beret nasci q regeret z dñaret om
ni pplo et destrueret pplm iudai
cum z pncipes z reges eoz. et in
signū t̄pis sui aduentus deberet
oriū stella Ideo dicit glosa. Oriet
stella ex iacob z nasceit homo qui

destruet pplm moab. Cui p̄phe
tie alludit etiā pphetia Zach. xiiij.
Et erit in die illa dñs rex vn⁹ sup
oēm terrā. etiā Dañ. ix. Cum vene
rit sc̄ssanctoz cessabit vinctio ve
stra. z Ben. xlix. Nō auferet sceptr⁹
de iuda zc. Un⁹ apl⁹ in die regio
nis expectabat cū magna deside
rio t̄pus illud in q possent videre
oriū stellā illam. Et p̄siliū interūt
z quesierunt in omni regione. xij.
astrologos sapiētiores vt diligēt
p̄siderarēt ortum stelle z h nō se
cerūt t̄m ppter stellā s; ppter nouū
regem nascitur⁹ q sic deberet dñari
z regere oēm pplm. Un⁹ ordina
uerūt q qñ vn⁹ de. xij. astrologis
moriebat statim loco illi⁹ elegerūt
aliū. z sic p singulos ānos ascē
derunt montē victorialē vt vide
rent qñ stella illa oriēret. Cum igit
de⁹ voluit dare plenitudinē t̄pis
et fili⁹ suus nat⁹ est in mundum.
Statim ea dē hora q nat⁹ ē xp̄us
orta est stella ista. Et s̄m Lbryf. in
ista stella apparuit puer portans
signū crucis sup se. Et audita ē vox
de stella dicēs. Hodie natus est
rex iudeoz qui a pplo indie est de
sideratus. Ite in terram iuda et
ibi regem quē desiderat inuenie
tis. Vis visis z auditis gauisi s̄
astrologi nūciantes omni pplo p
phetiam. Balaam esse cōpletam
Un⁹ tres magi gauisi sunt q illa
pphetia t̄pib⁹ eoz fuit cōpleta. qz
cum ingenti desiderio expectabāt
ortū noui regis. Iō in inq̄sitōe ei⁹
cōfitebant dignitatē nobilitatis
ipsi⁹ eterni regis cū dixerūt. vbi est

mon p̄vito
rals

x sapientis

De epiphania domini

Cyprianus

qui nat⁹ est rex iudeoꝝ. nemi nem
timētes. Un querit Chriſt. Nūqd
nesciebant q in hierlm regnabat
herodes crudel. nūquid ignora-
bant q quicūq regē vivente aliū
regē pnūciauit puniret. Et rñdet
nō. qz toto cordis affectu venera-
bant regē inuisibilē. iō viſibilē nō
timebant. Et ſubdit. O beati ma-
gi q ante pſpectuꝝ crudeliſſimi re-
gis priuſqꝝ xp̄m cognoscerent fa-
cti ſūt xp̄i pſeſſores. Nec ille. Un
q̄uis ſolū puerū iueneſt i hūana
naſa. tñ ipm nō vt puez hoīem. ſz
vt deūz hoīem cōfeſſi ſūt. Un dicit
Leo papa i fmo. Cōſummāt ma-
gi deſideriū ſuū. z ad puerū dñm
ieſum xp̄m veniūt. adorant i car-
ne verbū in infantia ſapīaz. in ve-
ritate hoīs deū maietatis. Unde
Remig⁹ in originali. Ipſi magi
verū hoīem z verū regem z verū
deū pſeſſi ſunt. Verū hoīem cū
dixerūt. vbi eſt q natus eſt. Verū
regem cū aiūt. rex iudeoꝝ. Verū
deū cum ſubiūgunt. venim⁹ ado-
rare eum. Et ſic pz p̄muꝝ qualē
pſitebant in rege nato dignitatez
nobilitat. R Scdo dico q inq
ſitio magoꝝ cōmendat in hoc q
pſitent in puero ſignū noue clari-
tatis cū addit. Vidim⁹ em ſtellaꝝ
in oriente. Un Aug⁹. in ſer. No-
die de iſtis loquendū eſt quos de
remot⁹ terris fides duxit ad xp̄m
Uenerūt em z queſierūt eū dicē-
tes. Ubi eſt q nat⁹ eſt rex iudeoꝝ.
Vidim⁹ em ſtellā ei⁹ in oriente et
venim⁹ adorare eū. Annūciant z
interrogāt credūt z querūt tanq̄
q ambulāt i fide. Nōne alij reges

iudeoꝝ iam toties nati erāt quid
eſt q iſte puer ab alienis agnoſcit
in oriente vidēt ſtellā. in iudea in-
telligūt regem. Un eſt notandū
q iſta ſtella ſic nouit⁹ creata q ma-
gos ad chriſtuꝝ duxit ſuit ab alijs
ſtell⁹ multipl⁹ diſticta. Primo in
ſuba. nā materia aliaꝝ ſtellaꝝ eſt
celeſt⁹ pmaſiua z in pncipio mun-
di creata. Naz ſicut dicit Beñ. j. De⁹
poſuit ſtellaſ i firmamēto celi zc.
Nec aut ſtella fuit d materia cor-
ruptibili z nouit⁹ creata. Naz xp̄s
creauit eā ipſo nato z poſtqꝝ xp̄m
oñdit z magos ad ipm pduxit de-
ſinebat eē. Secūdo in ſitu. qz nō
erat i firmamēto celi cū alijs ſtel-
lis. Nā vt dicit Ptolome⁹. Queli-
bet ſtellaꝝ firmamēti maior ē fra-
Iſta forte nō fuit vltra p̄tatem
triū cubitoꝝ. z erat vicina terre z
ſuſpenſa in aere. Al⁹ em fm do-
ctoꝝ nō potuiſſet determinate
demonſtraſſe locū z ortum pueri
Nā in tāta diſtācia nec vna dom⁹
i ciuitate. nec vna ciuitas in regio-
ne ab aliqua ſtella fixa. vel ex pla-
netis poſſet de p̄bendi. Tertio in
claritate. naz alie ſtelle ſolū lucēt.
in nocte z hñt claritatē a ſole. z ſo-
le lucēte in die ipſe nō lucēt. Iſta
vero ſtella p ſe lucida erat z in me-
ridie ſole lucente apparebat. nec
poterat i meridie p radios ſolis
obſcuſcari. Un dic⁹ hystoria q iſta
ſtella fulgebat ſicut ſol z illumina-
bat in nocte z in die quaſi ſol z il-
luminabat totā regionē illam ce-
pendebat in aere. Un dicit Aug⁹.
in fmo. Trib⁹ magi in regione
orient⁹ ſtella noue claritat⁹ appa-

Berno

XII

ruit clarioz sideribz. dedit aspiciē
tibi intellectū fecit inquiri. Ideo
magi pp̄ signū nouitatē q̄si erūt
nouū regē. Quarto in motu. alie
em̄ stelle mouēt cū firmamēto cir
cularit̄ ab oriēte in occidētē. Nec
aut̄ ferebat̄ motu recto z cū maḡ
eūtibz ibat. z cū stantibz stabat. et
q̄scētibz q̄secebat. z sic motu pro
gressiuo z directo duxit reges ad
xp̄m. Un̄ dicit Chrys̄. Veniēs stel
la sup̄ vbi puer erat stetit sup̄ ca
put pueri. Un̄ dicit Mat̄. ij. Ecce
stella quā viderāt in oriēte ancede
bat eos. i. motu rcōvlsqz dū veniēs
staret sup̄ vbi erat puer. vñ Aug⁹
in ser. Nob̄ lingua nūciauit ap̄loz
illis stella tanq̄ lingua celoz. vñ
inuenerūt qd̄ q̄sierūt. Ideo dicit
Mat̄. Vidētes stellā gauisi sunt
gaudio magno vald̄. Et intrātes
domū inuenerūt puerū cū maria
m̄re ei⁹. vñ Grego. in omel. hodie
Redēptore nato in iudea pasto
ribz apparuit angelus magos ad
adorandū puez. nō angel⁹ sz stel
la perduxit. Un̄ tunc fuit p̄phetia
Isaie p̄pleta Isa. lx. Ambulabāt
gētes in lūie tuo. z reges in splē
dore ori⁹ tui. **2** Tercio dico qd̄
inq̄sicio magoz p̄mēdat̄ i b̄ qd̄ p̄fi
tenē sibi ip̄edere obsequz honor
cū p̄cludit̄ venim⁹ adorare eū. vñ
dic̄ Bern̄. Quid facit̄ o magi qd̄
facit̄. lactētē puez adorāt. in tu
gurio vili. in vilibz pānis. ḡne de
us ē iste. Quid facit̄ qd̄ aux offer
tis ḡne rex ē iste. Et vbi ē aula re
gia. vbi thron⁹. vbi frequētia rega
lis curie. nunq̄d aula est stabulū
thron⁹ p̄sepiuz. frequētia regalis

curie Maria z Joseph. Dicit qdā
doctor. Nascit̄ fili⁹ pastoris. lect⁹
sternit̄. nascit̄ fili⁹ dei z i p̄sepe po
nit̄. Qualr aut̄ reges se disposue
rūt z vbi inceperūt iter suū z quō
venerūt ad adorādū puez notat̄
in hystoria. Un̄ notandū qd̄ illi re
ges fuerūt diuisi z quilibet fuit in
regno suo. z nullus sciuit de alio
z quēlibz dispōebat se alijs duobz
nesciētibz cū magno comitatu. ca
melis. mul. eqs z mūeribz videre
z adorare nouū regē iudeoz z in
ceperūt iter suū i oriēte vbi sol ori
et qz dicit̄ qd̄ illi tres reges nō fue
runt insimul. ideo sciendū qd̄ sūt
tres indie siue regiones indie z sūt
insule circūdate magnis flumini
bz. et sūt ibi diuerse horribiles be
stie. **Prima** em̄ india siue insula
vocat̄ nubia in qua est vnū regnū
qd̄ vocat̄ arabia. cui⁹ regni erat
rex tpe natiuitatis xp̄i Melchiar
q̄ obtulit̄ xp̄o aurū. Hoc iō. nā qd̄
libet voluit regē honorare cū no
biliori vl̄ meliori bono qd̄ i regno
suo hūit. sz i arabia ē nobili⁹ aux
qd̄ crescit i m̄do. Jō portauit aux
xp̄o. Tūc ipletū est illd̄ p̄s. Dabit̄
ei de auro arabie z adorabūt eū. s.
reges. **Scda** india siue insula vo
cat̄ Bodolia in q̄ ē vnū regnū qd̄
vocat̄ sabba. cui⁹ rex erat Baltha
sar. q̄ obtulit̄ xp̄o th⁹. iō qz ibi cre
scit nobilissimū th⁹ qd̄ sub celo re
perit̄. tūc ipleta ē p̄phetia Isa. lx.
Dēs de sabba veniet̄ aurū z th⁹
deferentes z laudem dño annū
ciantes. **Tercia** india siue insula
vocat̄ tharsis. cui⁹ rex erat caspar

Nō 2 hystoria

1a india nubia

Melchiar

2a Bodolia
sabba
Balasar

3a Capus
tharsis

N 2

De epiphania domini

q̄ obrulit x̄po mirrā. nā ibi melior
mirra crescit. Tūc fuit cōpleta p
phētia dauid dicēt. Reḡ tharsis
z insule mūera offerēt. reges ara
bum z sabba dona adducēt. **M**
Un̄ hec tria significāt in x̄po tria
diuina mysteria. Nā dicit Grego.
Auctorem salut̄ n̄re magi vene
rati sunt in cunabul̄. z thesauris
suis mysticas sp̄es muneruz ob
tulerūt ei. z h̄nt in se diuina myste
ria. in auro vt ostendat̄ regis po
tentia. in thure sacerdotē magnū
psidera. z in mirra dñicam sepul
turā. Et cū reges sic erāt dispositi
cuz muneribz quibz arripuerunt
iter suū de regno suo. alijs igno
rantibz z stella aīcedebat eos eq̄
liter. ita q̄ vn̄ ita bñ vidit eaz sic
alius. z qñ steterūt stetit z stella z
nocte luxit sicut sol. et fuit pax in
diebz illis vbiq̄. Requi. in ser. de
natiuitate A. z ideo ppter cōmu
nem pacē die ac nocte eq̄tauerūt.
et quocūq̄ venerūt mirabat̄ po
pulus in nocte. p̄ claritatē stel
le z ppter reges trāsēntes qz nesci
uit qd esset vel q̄ pplus siue exer
citus intēderet. Postq̄z aut̄ ptrā
siuerant q̄libet in via sua et dies
orta est. exiuit pplus ciuitatē z vi
derūt vestigia equozū et mirabat̄
qd ibi fuisset. Lū aut̄ venerūt ppe
hierlm̄ p distantiā duoz miliarū
q̄libet p viā suā z null̄ adhuc sci
uit de alio. descēdit nubes turbi
da z obrebrauit totā patriā istā
z pdiderūt stellā. Et sic Melchiar
q̄ venit de arabia sic cū suo comi
tatu in illo nubeyenit ad mōtem

caluarie vbi x̄ps passus est. Eodē
tpe venit rex Balthasar de regno
sabba p aliā viā ad montē oliueti
de quo x̄ps ascēdit. Rex caspar q̄
venit d̄ regno tharsis venit p aliā
viā z steterūt sic q̄libz in loco suo
donec nubes incepit clarescere. s̄
nō apparuit eis. z sic venerūt hie
rusalem circa horā terciā. Lū aut̄
viderūt se mutuo incepit vn̄ loq̄
alteri q̄re venisset z qd intēderet.
Qui oēs dixerūt eandē cām. Un̄
gausi s̄ valde z amplexati z oscu
lati sunt se. z sic in hierlm̄ interro
gabāt de nouo rege. vt etiā testat̄
euāgelium dī. Ubi est q̄ natus est
rex iudeoz. Vidim̄ em̄ stellam in
oriēte. i. in orientali pte que aī
cessit nos. z venim̄ adorare eum.
Lū aut̄ herodes rex pcepit reges
venisse cū magno comitatu z que
rens nouū regē z dicētes se vidis
se stellā turbar̄ est. z oīs hiero
solima cū illo. Tūc pgregās oēs
pncipes sacerdotū z scribas po
puli sciscitabat̄ ab eis vbi x̄ps na
sceret. At illi dixerūt ei. In bethleem
iude. Sic em̄ scriptū est p pphetā
Mich. v. Et tu bethleem effrata
puula es i milibz iuda. Ex te egre
diēt q̄ sit dñator i isrl̄. Et egressus
eius ab initio a diebz eternitatis.
Bethleem effrata d̄ ad distinctio
nem alteri bethleem q̄ est in gal
galis in tribu zabulon. Et si sis p
uula int̄ milia ciuitatū iuda ppa
tue tñ nō es mīma int̄ ciuitates
ex quibz pncipes pdierūt. qz ex te
nasceēt x̄pus q̄ erit dñator isrl̄. Et
cum Herodes bec audiuit valde

turbat⁹ est et quesivit a mag⁹ tps stelle diligenter que apparuit eis. qui dixerunt sibi totum sicut factum se habuit. Tunc rogando misit eos in bethleem dicens. Ite rogo et interrogate diligenter de puero. et cum inuenerit eum renunciate mihi ut ego veniens adorem eum. Ecce quod falsa fuit promissio Herodis. Nam dicit Raban⁹ quod herodes finxit se tam vultu quod vobis adorare velle quem mala cogitatio tractabat interficere. **N** Sequitur. Qui cum audissent regem abierunt scilicet versus bethleem. et ecce stella que eos duxit ab oriente usque iherusalem. et sic abscondita est ab eis. ite apparuit eis et antecebat eos usque in bethleem. quod cum iterum viderunt stellam gaudii sunt gaudio magno valde. Et sic secundum Mieron a die natiuitatis christi venerunt in. xiiij. diebus ab oriente in bethleem. Et rationem assignat dicens. quod ipsi habuerunt dromedarios quod sunt valde veloces ad currendum et. xiiij. die circa meridiem ingressi sunt bethleem. et descendunt de equis suis et induerunt vestes regales obreuerentiam noui regis. Tunc stella ducens eos ascendit modicum et steterat super domum ubi puer iesus erat in qua fuit cum matre sua. Reges vero secuti sunt stellam per unum vicum. interim stella obreuerentiam pueri descendit in domum repete et repleuit domum miro splendore et iterum ascendit in aerem et stetit supra domum. Reges vero quod secuti sunt stellam intrauerunt domum pauperculam cum magna reuerentia. ita quod

omnes ibi videntes valde mirati sunt et inuenerunt puerum hunc et matrem eius. xiiij. dierum cum maria matre eius que fuit. x. anno. Tunc magi proci dentes in terram ante puerum et adorauerunt eum. et aptis thesauris suis obtulerunt ei aurum. et mirram. **R**ex Melchiar quod offerebat aurum fuit homo que stature Balchazar quod offerebat thus fuit maior stature quam melchiar. Gaspar quod offerebat mirram maior illis in statura fuit ethiops. Unde prophetia fuit completa in psalmo. Coram illo procident ethiopes. Sequitur. Adorabunt eum omnes reges terre omnes gentes seruiet ei. Sed quicquid beata virgo dixerit ad reges totum obliuiscunt nisi bene retinuerunt. quod humiliter inclinavit cuiuslibet singulorum dicens deo gratias. His pacis reges comederunt biberunt et dormierunt. Et admoniti sunt ab angelo in somnis ne redirent in iherusalem ad Herodem sed per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. **R**equiritur fine sermonis innocenti. Unum notandum quod per hec tria ad spirituales sensum per aurum thus et mirram intelligunt mystice tria que ad modum regum domino deo debemus offerre. scilicet dilectionem. que per aurum significatur. Nam sicut aurum est ductile. ita charitas debet esse ductilis. scilicet ad deum primum. Unum precipit Deus. vi. Diliges dominum deum tuum et secundo deuotum et orationem. que per thus fecit. Unum psalmus. Dirigas orationem meam et. Vel deuotionem. unde apostolus. ij. Cor. ij. Christi bonum odor sumus. Tercio mortificationem. que fecit per mirram que est amara. unde psalmus. Propter te mortificamur tota die. Ut puritatem que etiam per

videt in
Bal. xij
Cap. mi
enops

116
p. m. m. m.
1. d. l. t. o. z
2. d. l. t. o. z
3. m. z. n. h.

De sancta

Agnete

mirram significat. Nam mirra cō
fuit a corruptiōe. ita puritas rē.
De sancta Agnete. Sermo. xiiij.

Nam pul

chra es et decora charissi
ma in delicijs. Lañ. viij.

Notate charissimi. dicit em̄ sc̄tus
Grego. q̄ mos est amantū mu
tua collaudatiōe letari. Nunc est
em̄ q̄ dei fili⁹ qui est candor lucis
eterne speculū sine macula aduer
tens pulchritudinē sancte Agne
tis quā habuit in corpe et aīa. bñ
cōmendat eā dicēs. quāz pulchra
es rē. In quib⁹dē v̄bis sancta
Agnes tripl̄r cōmendat̄ a christo
suo dilecto. Primo in cōplacētia
affectuosa feruent̄ charitat̄ cum
d̄r charissima. Secūdo in venu
state formosa pure castitat̄. cum
d̄r. Quā pulchra es et decora. Ter
tio in suauitate gaudiosa etne io
cunditas. cuz p̄cludit̄ in delicijs.
O Dico p̄mo q̄ sc̄a Agnes cōmē
dat̄ nobis a suo dilecto in cōpla
centia affectuosa ē notandū q̄ sc̄a
Agnes d̄r triplici⁹ chara s̄m tres
gradus compatiōis. s. chara cha
rior charissima. Char⁹ em̄ d̄r q̄ di
ligit̄. S̄z charior q̄ p̄ ceter̄s diligit̄
Charissim⁹ aut̄ q̄ p̄ omnib⁹ dili
git̄. Primo sc̄a agnes d̄r chara qz
ipsa xpm̄ in suis mēbris dilexit. i.
in p̄rio. Nam dicit Aug⁹. q̄ deus
nō pōt diligi sine p̄rio. nec p̄ri
mus sine deo. Unde p̄cepit dñs.
Deu. vi. Diliges dñm deū tuū rē.
Qualiter aut̄ xpm̄ in mēbris suis
dilexit. p̄z in quo dā exemplo. Le

git̄ em̄ q̄ qdam vir noīe Paul⁹
nus in ecclia sancte agnet̄s fūgēs
officio sacerdotij cepit mira car
nis tentatione vexari. s̄z cū deum
offendere nollet a sūmo pontifi
ce licentiā petijt p̄rabendi. Cui⁹
simplicitatē papa p̄siderās annu
lum suū cuz smaragdo sibi dedic
et iussit vt formose imagini sancte
Agnetis que in ecclia sua depicta
erat ex p̄te sua et dei p̄ciperet vt se
pmitteret desponsari. Cūqz b̄ sa
cerdos imagini imparer. illa p̄ri
mo digiti annularē porrigēs et
annulo suscepto retrahēs manū
oēm tentationē a sacerdote fuga
uit. Predict⁹ aut̄ annulus adhuc
d̄r in eius digito apparere. Et sic
p̄z quō p̄pter amores xpi et ne ille
sacerdos deus offenderet recepit
annulū desponsatiōis ab eo vt eē
sponsa sua spūalis cum tñ recusa
uit diuitias et icorpabiles ne car
naliter p̄sensum suū p̄iugio copu
laret. Quare bene dicit̄ agnes ab
agno qui est aīal purū et mansue
tum. sic ipsa fuit pura pia et misē
ricors. Ideo xps ecōuerso eam di
lexit. Nam ipsa dicit Prouer. viij
Ego diligētes me diligo. P
Secūdo d̄r charior. Charior enīz
dicit̄ que p̄ ceter̄s diligit̄. Unde in
signū hui⁹ dicit xps petro Jo. xl.
Symon iohānis diligi me plus
bis. Rñdit. Etia dñe. Lerte b̄ fe
cit sancta agnes. naz ipsa p̄ ceter̄s
dilexit xpm̄. Un̄ legīt et testat̄ Am
brosi⁹ qui vitā et passionē eius cō
scripsit. q̄ Agnes xgo prudentissi
ma. xiiij. anno erat. sue mortē p̄di

Sermo

xiii

dit et vitam inuenit. que erat pulchra facie. sed pulchrior fide. corpe iuuenicula sed aio cana. Que duz a scholis reuertit a filio pfecti vrbis adamat qui ei gemas et diuitias incompatibiles. pmisit si psum eius suo iugio no negaret. Deniqz secum detulerat pcciosissima ornameta que a beata agnere velut stercora sunt recusata. Un factu est vt iuuenis ille maiori stumulo purgeret. et putas ea meliora ornameta velle accipe. io oem pcciositate lapidu secum defert et per seipsum et p nos et affines cepit aures vginis appellare diuitias domos. possessiones familias. p misit si iugium sibi no negaret. Tunc agnes dedit sibi tale rsum. Discede a me fomes peccati. facinoris nutrimentu. pabulum mortis. qz iam ab alio amatore pueni sum q mibi meliora ornameta obtulit. Et cepit amatore suum et sponsuz in qnqz comendare. Primo a nobilitate generis di. Sponsus me dilectus multu nobilior te est. Cui mater vgo est. cui patremina nescit. et cui angeli seruiunt. Secundo a decore pulchritudinis dicēs. Sponsus me multu pulchrior est. na ei pulchritudine sol et luna mirant. Tercio a diuitiaz abundantia di. Spōsus me multum ditior te est. na ei opes nunqz deficiēt. nam dñi est terra et plenitudo ei. Quarto ab efficacia potentie et fortitudinis di. Spōsus meus multu fortior et potentior te est. nam ei ad ore. reuiuiscunt

mortui. eius tactu pfortant infirmi. Quinto ab amoris excellentia dicēs. Amor sponsi mei castitatis est. eius tactus sanctitas. ei vnio virginitas. Jaz amo sponsu xpm mecu quem cu amauero casta sum cum accepero vgo sum cu retigeropro munda sum christo soli seruo fidem ipsi me tota deuotione committo. Deinde adnecti qnqz beneficia que sibi sponsus suu contulit et alijs etia pfert. Nam ipse me et eas annulo fidei sue subarrauit. multiplici varietate virtutu me et eas vestit et ornat. Sanguine passionis sue me et eas signat vinculo amoris me et eas sibi copulat et thesauru celestis glie me et eas distat. Que qnqz exposuit sic dicens Annulo suo em fidei subarrauit me dñs meus iesus xps. et tanqz sponsam decorauit me corona. Ecce fidei subarratio dexteram mea et collum meu cinxit lapidibus pcciosis et imensis monilibus ornavit me. Ecce virtutu ornatio. posuit signu in faciem mea vt nullu pter eu amatore admittā. na sanguis meus ornavit genas meas. Ecce passionis sue signatio. Jam ei castis amplexibus astricta sum et corp⁹ eius corpi meo sociatum est. Ecce vinculu amoris. Ostendit mibi thesauros incompatibiles. quos se mibi daturu si in eo pseuerauero. pmisit. Ecce celestis glorie ditatio. Nunc q no possum eu derelinqre. qz etia mibi iaz ab eo thalamu collocat⁹ est. Jā mel et lac ei ore suscepit ei castis amplexibus

De sancta

Agnete

constricta sum. Et sic patet qualiter
 xpus ei⁹ sponsus fuit sibi charior
 ceteris. Ideo etiam merito fuit sibi
 charior ceteris everso. Un⁹ dicit
 Joh. xiiij. Qui diligit me diliget a
 patre meo. et everso et. **Q**
 Tercio dicitur charissima et charissim⁹
 est qui super omnes diligitur. Lerte sic
 sancta Agnes xpm super omnia dile/
 xit. Lustr⁹ em⁹ dicit Joh. xv. Ma/
 iorem hac dilectione nemo habet
 et. Hoc fecit sancta Agnes. nem
 corp⁹ et vitam suam posuit pro xpo suo
 dilecto. Un⁹ legitur in legenda. qd cu
 filius pfecti pdicta audiuit a san/
 cta Agnete qd xpus fuit ei⁹ spon/
 sus et eum diligere noluit nimis
 cruciabat animo. et lecto pternit
 et amore egrotavit. Luncq; pater
 ei⁹ virgini replicaret ut filium suum
 diligeret. Ipsa poris sponsi fede/
 ra violare non posse asseruit. Lepit
 pfectus inquirere qd esset ille spon/
 sus de cui⁹ potestate Agnes se ia/
 craret dicit xpm esse sponsum suum.
 Audiens hoc pfectus. let⁹ effect⁹
 est qd hoc poterat habere protra ea.
 Et primo qdem blandis sermoni/
 bus ea secret⁹ pmonerat. de hic
 terroribus ea pulsabat. Sed virgo xpi
 nec blandimento seducta nec terro/
 re percuta. sed eodem vultu et eode/
 mo pseuerans terrentem filium et blan/
 dientem animo deridebat. Videns
 ergo pfect⁹ tantam pstantiam in pu/
 ella alloquitur pariter ei⁹ et qd erat
 nobiles et vim eis inferre non po/
 terat. ideo titulum christianitatis eis
 imposuit. qd p tunc fuit eis ma/
 gna pfusio. Sequenti sunt die pcc⁹

prie sibi pferant sanctam agnetem ad
 tribunal. et iterum atq; iterum repli/
 care cepit pmonere d iuuenis amo/
 re. et cu vidit se nihil omnino proficere
 dixit ei. Supplicatio christianorum de
 qua te magis artibus iactas nisi
 fuerit a te segregata non potest
 equissimis pilijs ptere tuum con/
 sensum. Un⁹ necesse est iam ad ve/
 neranda decem vestimenta pperare. un⁹
 si pseueretia virginitatis tue ei pla/
 cet ei⁹ sacrificijs venerandis die
 noctuq; insistas. Ad hec br⁹ agnes
 dixit. Si filium tuum boiem roma/
 lem qd videre loqui ambulare po/
 test. quis iniquo amore diligat me
 non possum nec volo eum respicere
 quod possit tunc ydola muta et sur/
 da colere. Cui pfect⁹ ira mot⁹ di/
 xit. Unus tibi de duobus elige. aut
 cum virginibus decem veste vel dñs
 nris sacrificia aut cum meretricibus
 scortaberis. Tunc sancta agnes cu
 ingenti constantia dixit. Si scires
 quis esset de⁹ meus tu ista ex ore
 tuo non pferres. nam ego novi vir/
 tutes dñi mei iesu xpi et secure con/
 temno minas tuas. nec sacrificia
 bo ydolis tuis. neq; polluar for/
 dibus alienis. mecum enim habeo cus/
 todem corporis mei angelum dñi
 Tunc insanus iudex iussit eam ex/
 poliari et nudam ad lupanar du/
 ci. statim autem ut spoliata est crine
 resoluta tantam densitatem capillis
 eius gratia divina concessit. ut me/
 lius capillis qm vestibus regeretur.
 Ingressa autem agnes turpitudinis
 locum angelum dñi pparatum in/
 venit. qui ea tanto lumine circumq;

Sermo

riii

dedit ita q nullus eaz p splendo
re videre vel ptingere potuit. Ful
gebat em tota domus illa qsi sol
radians in vtrute sua. Cuiq se in
oronez pstravit apparuit an ocu
los eius stola candida. qua app
bendes induit se et dixit. Gratias
ago tibi dne iesu chris te qui mihi
hanc vestem largitus es. et me i nu
mero ancillarum tuarum coputare
voluisti. Interea lupanar locus
orationis efficitur ut omnis qui fu
isset ingressus adoraret et das ho
nore i mense lumini mudoz egre
deret foras q fuerat igressus. Fi
lius aut pfecti qui fuit actor hui
sceleris venit cum alijs iuuenibz
ad lupanar. et eos ad ipsam pus
inuitauit ut euz ea peccaret. Qui
cum ingressi sunt inuenerunt vir
ginem orantem et ingenti lumine cir
cudatam. Ex q ita territi st q ho
nozem deo dederunt et copuncti re
dierunt. Tunc filius pfecti argue
bat eos et miseros eos iudicauit
ac deridens eos et ad locum in q
virgo orauit audacter ingressus
est. et viso tanto lumine circa eam
no dedit honore deo sed intrans
irruit in ipsuz lumem et an q ea tan
geret cecidit in faciem suam et pfo
catus est a diabolo et expirauit.

R Ad audiens pfectus cu ma
gno ploratu venit ad domum et eaz
mortis filij sui diligenter a virgine
inquirebat. At ad eum sca Agnes
Ile cui voluntate voluit pfectus
re ipse eum occidit. Quare autem
oēs alij qui ad me ingressi sunt sa
ni sunt. ideo q dederunt honorem

deo q misit angelum suum mihi. et in
duit me hoc indumento. et custodi
uit corpus meum. vñ videntes an
gelicum splendorem adorabant oēs
et redierunt copuncti et illesi. Cui
pfectus. in hoc apparebit q non
magicis artibus egisti sicut mul
ti tibi imponunt q arte magica in
terfeceris filium meum si impetrare
poteris ut resusciteris. Tunc sancta
Agnes dixit ut ante turbas hanc
virtus dni mei iesu chris ti mani
festet egredimini oēs foras ut so
litam oronem ei facias. Cuiq oēs
essent egressi psterne se in faciem
suam plorans cepit orare dñm ut
iuuenem suscitaret. Orante autem
illa apparuit angelus dni q ele
uauit eam et pfortans animam ei
suscitauit iuuenem mortuum. Qui
statim egressus foras cepit voce
alta clamare et dicere. Unus est de
us in celo et in terra q est deus chris tia
noz. Nam oia templa deoz va
na sunt. Tunc pontifices templo
rum excitauerunt seditionem in po
pulo et clamauerunt. Tolle magas
tolle maleficam que mentes mu
tat et animos alienat. Prefectus
autem viso miraculo eam liberare vo
luit. sed pra pontifices templo
rum agere ausus non fuit. Ideo ad se
dandam seditionem populi suum vi
carium dereliquit et tristis abscessit
eo q eam non potuit liberare post
resuscitationem filij sui. Tunc vica
rius nomine Aspasius seditionem po
puli non ferens iussit in conspectu
omnium ignem copiosum accendit et
in medium precepit eam iactari. tunc

De sancta

Agnete

statim diuise sunt flāme in duas
pres et seditiosum pplm cōbure/
bant. Vgo aut̃ illesa pmāsit. Tūc
Vgo expandēs man⁹ in celum in
medio ignis orauit dicēs. Dipo/
rens pater dñi mei iesu xp̃i te bñ/
dico. qz p filium tuū euasi minas
bominū impiorū spurcicias dia/
boli impulluto calle trāsīuit. Ec/
ce nūc p spūm sanctū roze celi pfu/
sa suz. flāma diuidit̃ et ardor hui⁹
incendij refundit̃ ad eos a q̃b⁹ mi/
nistat̃. Bñdico te pater q̃ me in
flāmas ad te venire pmittis. ecce
iam qd̃ credidi video. qd̃ speraui
iam teneo. qd̃ p̃cupiui amplector
te p̃fiteor labijs et corde et tot⁹ visce/
rib⁹ p̃cupisco. Ecce ad te deū vnū
et verū venio q̃ cum dño nro iesu
xp̃o filio tuo et spū sancto viuis et
regnas in secula seculorū amen.
Cū cōpleuisset oronem oīs ignis
ita extinct⁹ est q̃ nihil de calore in/
cendij remansit. Tūc asp̃sius vi/
carius vrbis rome in guttur eius
gladiū imergi. i. (stehen) p̃cepit.
sponsus su⁹ xp̃us ipsuz sibi spon/
sam et martyre p̃secrauit. Passa ē
aut̃ vt credit̃ tpe p̃stantini magni
q̃ cepit anno dñi. cccix. Parentes
ho nullā penit⁹ tristitiā hñtes. sz
ipsi et aliq̃ christiani cū gaudio eaz
sepelierūt. et vir euaserūt lapides
q̃s pagani in eos miserūt. Et sic
p̃tz qualr xp̃s fuit ei⁹ charissim⁹.
qz mortē p̃t̃ eū sustinuit. Uñ dic̃
Amb. de ea Nupta nō sic festinat
ad thalamū sic hec festinauit lera/
ad supplicij locū. Uñ ipsa bñ po/
terat dicere illud Lān. viij. Forti

est vt mors dilectio. vñ Amb. Be
ata agnes oblectamēta. i. (kurtz
wilygetrost) despiciēs celestes di/
gnitatē meruit. vota hūane socie/
tat⁹ p̃temnit p̃sortio eterni reg⁹ so/
ciata est. p̃ciosum mortē p xp̃o su/
scipiēs. iō filis facta est ei. q̃re me/
rito est sibi charissima S Dico
secūdo q̃ sc̃a agnes cōmendat̃ a
xp̃o i venustate formosa puritatē
cum d̃r Quā pulchra es et decora
Circa qd̃ notanduz q̃ sunt tria q̃
faciūt aīam formosam. primū est
castitas. secūdu est fides. tertiu
est charitas. Primo castitas facit
hoīem pulchru. Uñ dicit Bern.
Quid pulchru castitate q̃ facit de
hoīe angelū. Naz castitas est par/
carnis. sera sensuū. portio angeli
ce nature. decor membrorū. orna/
mentū vite. Lerte hāc castitatem
habuit sc̃a Agnes. Req̃re modicū
cū añ in b̃ sermone P. Uñ bñ di/
cit xp̃s ad eā Lān. iij. Tota pul/
chra es amica mea zc. Uñ ipa est
de numero illoz de quib⁹ d̃r Re/
q̃re in ser. d̃ letania. s. sancte de⁹.
Sc̃do fides facit aīam vl' hoīem
pulchru. Uñ d̃r Acc. Req̃. in ser.
sc̃e Barbare in p̃n. Lerte hāc fidē
habuit sc̃a agnes. nā in ṽa fide in/
tm̃ adhesit xp̃o q̃ nullus poterat
eā remouere. Req̃. modicū añ Q
Uñ dicit Amb. Agnes Vgo pru/
dentissima fuit pulchra facie Uñ
pōt dicere illd̃. ij. Tbi. iij. Fidem
seruaui. iō reposita ē mihi corona
iusticie. Tercio charitas facit ho/
minē pulchrū. Uñ dicit aīa deuo/
ta Lān. ij. Dilect⁹ me⁹ loquit̃ mi⁹

Berno

xiii

hi surge amica mea formosa mea
et veni. q. d. Nā charitas te facit
pulchrū. Ideo horat nos aplūs
Ephe. v. Estote imitatores dei sic
filij charissimi. et ambulate in dile
ctione sicut et xp̄us dilexit nos et
tradidit semetipsum in oblationē
et hostiā deo q̄ semp est pura. Cer
te hāc charitatē habuit scā agnes
que ipsaz custodiuit purā. Un̄ le
git q̄ dixit tyranno. Si scires q̄s
eēt de me? zc. Req. añ in Q. Un̄
p̄t hāc charitatē dicit xp̄s bñ de
ea illd. Sap. viij. Nunc amauit et
exq̄siuit eaz a iuueture mea. et ama
trix facta suz forme illi? T Ter
tio dico q̄ cōmendat a suauitate
gaudiosa et ne iocūditat cū p̄clu
dit. in delicijs. Est norandū q̄ scā
Agnes cū alijs v̄ginibz inexpli
cables leticias ē p̄secuta. Nā brūs
Aug. dic sup illd saluatoris Mar.
xij. Semē qd cecidit in terrā bo
nam. aliud fecit fructū tricesimū
aliud fructū sexagesimū. aliud cen
tesimū. Qd exponit Aug. in que
stionibz euāgelij dicēs. q̄ fructus
est gaudiū celeste. Un̄ fruct⁹ trice
sim⁹ p̄inet ad p̄ugatos. sexagesi
mus ad viduas. centesim⁹ ad v̄gi
nes. Hic est em̄ q̄ beata agnes hz
fructū cū alijs v̄ginibz centesimū
id ē plenū gaudiū. iō dicit in plu
rali. Quā pulchra es et decora cha
rissima in delicijs. Sz est sciendū
q̄ delicia electoz et specialr virgi
num p̄sistūt in tribz. Primo in or
natu et decore. Un̄ ps. d. qualibet
v̄gine Asticit regina a dextris tuis
zc. Certe b̄ ornatu fuit vestita scā

Agnes. Un̄ legit et testat Amb. q̄
dū parētes scē agnet assiduīs p̄
noctationibz vigilarēt ad tumulū
ei⁹. in octaua ei⁹ in medio noctis
silentio viderūt exercitū virginū
que oēs auro textis cycladibz in
dute cū ingenti lumie p̄teribant.
inē quas viderūt agnetē fili vestē
fulgentē et a dextris ei⁹ agnū cādiz
diorē mīue. Nec dū viderēt pentes
et q̄ fil⁹ erāt stuporē mēt⁹ incurrūt.
Sz beata agnes rogauit v̄gines
parump gradū figere. et stās dixit
parentibz suis. Videte ne me q̄si
mortuā lugeat⁹ sz gaudete mecū
qz cum his omnibz lucidas sedes
accepi. Et illi sum iuncta in celis
quē in terra tota inrentiōe dilexi.
Et his dicit⁹ p̄trāsijt. Et hec visio
publice ab omnibz q̄ viderūt quo
tidie diuulgabat. Un̄ p̄t hāc vi
sionem celebrat octaua Agnetis.
Erat autē p̄stantia regina filia cō
stācini augusti laborās grauiss
ma lepra. que cū hanc visionē au
disset tumulū ei⁹ adiit. licet paga
na tñ credula p̄ces fideliter fun
debat. Et cū in orōne p̄sisteret ob
dormiuit. viditqz beatā Agnetez
sibi dicentē. Crede dñm iesuz chri
stum filiū dei esse et sanaberis. Ad
hanc vocē euigilās p̄fecte se sanā
inuenit. que baptisimū recipiens.
pulchra eccliam sup sepulchrum
sancte Agnetis fecit. et ibi in virgi
nitate multas v̄gines suo exem
plo aggregauit que omnes sacra
velamina receperūt. Et sic patet
quomō Agnes fuit ornata. Un̄ d
dixit q̄ xp̄s ei. ptulit qnqz bñficia

De sancto

Paulo

Requere in lra R. Un ipsa est d nu
mero d quibz d: Mat. xij. Fulge
bunt iusti sicut sol in aspectu dei.
Un xps bndicit d ea illud. Sap.
vij. Sup salutes zc. Requere in ser.
Lucie. Secundo p'sistit in iocunda
decanatioe. Unde d: Apo. xij.
Vidi sup monte syon agnu stan
tem z cu eo cetu qdragita qtuor
milia hntes nomen ei et nomen
patris ei scriptu in frontibz suis. z
cantabnt qsi canticu nouu an se
dez di. z nemo poterat dicere can
ticum nisi illa. c. xliij. milia q em
pti sunt de tra. Sequit. virgines
em sunt. Un canit ecclia. Hym
nosqz dulces psonant. Tercio p'si
stunt i secura seqla. vn Apo. xij.
Nisi sequunt agnu qcuqz ierit. Un
Aug. Quo ire putam huc agnu
in qs salt? z prata. certe no i gau
dia hui? seculi. sz in gaudia regni
dei. Un ecclia canit. Quocuqz p
gi vrgies sequit atqz laudibz post
te canetes cursitat. vn Aug. Agnu
sequi. Req. in ser. Margarethe.
De sancto Paulo. Sermo. xij.

Distiquaz

couertisti me egi peni
tentiam. Viere. xxxj.

Notate charissimi. dicit em Aris.
in lib. de causis. q prima ca regit
omnes res causatas. Quapropt
dñs nr iesus xps. qz est pma ca et
causator oim reru videns sanctu
paulu errare a via veritat? z salu
tis couertebat eum vt ageret pe
nitentia. ideo bn dicit postq con
uertisti me egi pniaz. In quibz qz

dem duo notant. Primu est mo
pus persionis cum dicit. postq
pvertisti me. Secundu est satisfac
tio opis cum addit. egi pniaz.
Dico pmo q in vbis pmissis no
tat modus persionis. U Cir
ca qd notandu q pversio sci pau
li facta est eode anno q xpus pas
sus est z stephan? lapidat? q ora
uit p eo. Requere in smone stepha
ni R. Un. vij. kal. aprilis passus
est dñs. Srephan? eode anno. iij.
die augusti lapidat? est. Paulus
xo. vij. kal. februarij. couersus e
Qualiter aut sit couersus legitur
Act. ix. In diebz illis. Saulus ad
huc spirans minarum et cedis in
discipulos dñi accessit ad pncipe
sacerdotu z petijt ab eo epistolas
in damascum ad synagogas. vt si
quos inueniret hui? vie viros et
mulieres vinctos pduceret in hie
rusalem. Et cu iter faceret corripit
vt appropinquaret damasco z subi
to circumsussit eum lux de celo. z ca
dens in terra audiuit voce dicen
tem sibi. Saule saule quid me p
sequeris. Qui dixit. Quis es dñe
Ar ille. Ego suz iesus nazarenu
que tu psequeris. Durum est tibi
tra stimulu recalcitrare. Et tre
mens ac stupens dixit. Dñe quid
me vis facere. Et dñs ad eu. Sur
ge z ingredere ciuitate z dicet tibi
quid te oporteat facere. Viri autē
illi q comitabant cu eo stabat stu
pefacti. audientes quidez vocem
neminē autem videntes. Surre
xit autē Saulus de terra apertisqz
oculis nihil vidit. Ad man? autē

Bermo

xiiii

illum trabētes introduxerūt da-
mascū. Et erat ibi tribus diebus non
vidēs. et nō māducauit neq; bibit
Erat autē qdaz discipul⁹ damasci
noīe Ananias. Et dixit ad illū in
visu dñs Anania. At ille ait. Ecce
ego dñe. Et dñs ad illū. Surge et
vade in vicū q̄ vocat rect⁹ et que-
re in domo iude saulū noīe thar-
ensem. Ecce em̄ orat. Et vidit vi-
rū noīe Ananiā introeuntē et im-
ponentē sibi man⁹ vt visum reci-
piat. Rñdit autē ananias. Dñe au-
diui a multis de viro h. q̄ta mala
sanct⁹ tuis fecerit in hierl'm. Et ha-
bet p̄tēz a p̄ncipib⁹ sacerdotū al-
ligandi oēs q̄ inuocāt nomē tuū
Dixit autē ad eum dñs. Uade qm̄
vas electōis est mihi iste. vt por-
tet nomē meū corā gentib⁹ et regi-
b⁹ et filijs isrl'. Ego em̄ ostēdā illi
quāta opteat eū p̄ noīe meo pati
Et abiit ananias et introiuit i do-
mum et iponēs eis manus dixit.
Saulē frat. Dñs iesus misit me
q̄ apparuit tibi in via qua venie-
bas vt videas et implear⁹ spūscō
Et p̄festiz ceciderūt ab oculis ei⁹
tanq; squame et visum recepit. et
surgēs baptizat⁹ ē. et cū accepisset
cibū p̄fortat⁹ est. Fuit autē cū disci-
pulis q̄ erant damasci p̄ dies ali-
quot. Et p̄tinuo ingressus ad sy-
nagogas p̄dicauit dñm iesuz qm̄
h est fili⁹ dei. Stupebāt autē oēs
q̄ eum audiebāt dicētes. Nōne h
est q̄ expugnabat in hierl'm eos q̄
inuocabant nomen illud. Et buc
ad h venit vt vinctos illos duce-
ret ad p̄ncipes sacerdotū. Sau-

lus autē multo mag⁹ p̄ualecebat
et p̄fundebar iudeos q̄ habitāt at.
in damasci affirmās. qm̄ h ē xp̄s
Et sic p̄tz qualr est p̄uersus a deo
X Un pulchre loquit⁹ Aug⁹. i ser-
mone dicens. Nodie dilectissimi
nobis lectio de actib⁹ aploz pro-
nūciata ē quō paul⁹ ex p̄secutore
xp̄ianoz fact⁹ ē anūciator xp̄i. p̄-
cutiens eū xp̄s et sanās. occidēs et
viuificās occisus est agn⁹ a lupis
faciēs agnū de lupis. Predictus
em̄ erat in p̄clara p̄phetia cū Ja-
cob patriarcha benediceret filios
suos p̄ntes tangēs. futura p̄spici-
ens. qd in paulo p̄tigit. Nam cū
iacob bñdixit filios suos et venis-
set ad bñdictionē beniamin ait d
illo vt habet Gen. xlii. Beniamin
lupus rapax. mane rapiet p̄dam
et ad vesp̄erā diuidet escas. Hoc
in aplo paulo impletum est. qz de
illo dictū erat. Nam paulus sicut
d seipso testat⁹ erat de tribu benia-
min. Audiam⁹ illū mane rapiē-
tem. Saulus accept⁹ lris a p̄nci-
pib⁹ sacerdotū zc. hoc est mane ra-
piens. Nā et qm̄ lapidat⁹ est Ste-
phan⁹ primus martyr p̄ noīe xp̄i
aderat et saul⁹. et vt esset in manib⁹
omniū lapidantiū ipse vestimēta
omniū seruabat mag⁹ seuiēs oēs
adiuuando q̄ suis manib⁹ lapidando.
vñ p̄strat⁹ audiuit. Sau-
le saule qd me p̄sequeris zc. vsq;
dum dicit. Dñe quid me vis face-
re. iam format⁹ ex p̄secutore p̄dica-
tor. ex lupo ovis. ex hoste miles.
et sic ad vesp̄erā diuidet escas. cū
in diebus nouissimis fuit christi.

De sancto

predicator zc. Un dicitur i pphetia
Ben. xlix. Vocauit at iacob filios
suos. z ait eis. Congregami vt an-
nuciem que vctura sunt vob die-
bus nouissimis zc. y Secundo
notat in vbis pmissis satisfactio
opis cu addit. egi pniaz. Ipse em
postq sic puerfus est ad via veri-
tatis z salutis z ad fidem catholi-
cam semp adhesit xpo. z pdicauit
ipm veru dei filiu z mudi saluato-
rem. z pntem tyranoz no timuit
Ideo dicit. q. Thi. iij. Bonu cer-
tamen certavi zc. In q vbo osten-
dit quattuor. Primu est ei vtilis
doctrina. qd notat cuz dz. Bonu
certamen. Scdm est ei virtuosa
puersatio. cum dz cursum psum-
ui. Tertiū est sua gloriosa passio.
cuz subiungit fide seruauit. Quar-
tum est eius gaudiosa remunera-
tio. cumcludit. ideo reposita est
mibi corona iusticie. Dico primo
q notat eius vtilis doctrina per
qua bonu certame certauit cuz p-
eam potentia tyranoz expugna-
bat z corda infidelium z obstinato-
rum iugit ad fide xpi puercebat.
vt supra dictu est q ille mltro ma-
gis coualescebat z pfundebar iu-
deos q habitabant damasci affir-
mans q hic est xpus. Sequit. ibi
dem q cu implerent dies multi.
scz q sic egit in damasco fecerunt
iudei pciliu vt eu interficeret. Na
sibi note facte erat insidie eoz. vn
custodiebant portas die ac nocte
vt eu interficeret. Accipientes di-
scipuli ei eu nocte p muru mise-
runt eu in porta. Lungq venisset

Paulo

in hierlm reptabat iungere se disci-
pulis z ocs timebat eu no creden-
tes q eet discipulus. Barnabas
aut apphensus illu duxit ad apo-
stolos z narrauit illis quo in via
vidisset dnm z locut est ei. et quo
in damasco fiducialit egerit i no-
mine iesu. Et erat cu illis intrans
z exiens in hierlm. fiducialr agēs
in noie iesu Loquebat qz gentibz
z disputabat cu grecis. Ecclesia qz
dam p tota iudea z galileam. et sa-
maria habebat paces z edificabat
ambulans in timore dñi z psola-
tione spussancus replebat. Z
Un dicit Lhryf. q corda omniuz
gentium inflamauit tanq ignis.
z insultus. i. (storm) demonum z
minas tyranno z fugauit. z nullu
angelus tm pplm lucrificet sicut
ipse. Un sicut oriēte radio solis te-
nebre fugant sic eo euangelu pre-
dicante fugabat error z lumen fi-
dei resplēdebat ppter sua sapientē
doctrina. Un benedictus est pau-
lus. Naz paulus dz grece astucij
id est sapiēs. Ipse em bn fuit sapi-
ens doctrina suaz didicit in tribz
scholis z spussancus fuit doctor
su. Et qz dicit Breg. q nulla do-
ctrina sit melior nisi vbi spusscus
doctor adest. Primo didicit i sco-
lis iudeoz legē mosayca. nam di-
cunt doctores. Req. in sermone
stephani in lra K. Un dicit Act.
xii. q ipse dicit etiam se erudituz
secus pedes Gamaliel. Un dixit
Ego sum vir iudeus nat charso-
cilie nutrit in ista ciuitate. sec-
pedes Gamalielis erudit iuxta

Bermo

xiiii

veritatem paterne legis. Secūdo in scholis aploz didicit legē euāgelicam. Un̄ dicit Act. xij. de eo. q. spūscētūs dixit. Segregate mihi paulū in op^o ad qd̄ assumpsi euz scz euāgelice doctrine. Nā ad op^o doctrine. Req. in ser. petri z pauli. Tercio in scholis celestibz didicit legē diuinā. qn̄ in terciū celuz fuit raptus vbi deus reuelauit sibi secreta celestia. sicut ipse testatur. ij. Cor. xj. Et sic p^o eius vtilis doctrina p̄ quas bonū certamen zc. Un̄ canit ecclesia. Tu es vas electionis sancte Paule ap̄le p̄dicator veritat̄ z doctor gentiū. A. Secūdo notat̄ eius vtuosa puerlatio cum addit. cursu m̄ p̄summa. ui. Circa q. notandū qd̄ ipse cursu suū siue vtuosam vitā suam inchoauit in sup̄naturali cōuersatione. mediauit in charitatiua p̄gressione. p̄sumauit in p̄fectionis aggregatione. Primo inchoauit vitā suam in sup̄naturali p̄uersatione. in qua lux d̄ celo subito circumfulsit eū. sicut legit̄ Act. ix. q. cum iter faceret ad p̄ducendum xp̄ianos in hierl̄m zc. Un̄ de ista luce dicit Chrys. p̄ illaz irradiationem lucis paul^o fuit in amore diuino inflāmatu^s q. in terra grauiens sic se gerebat in cunctis q̄si fruere^t angeloz cōsortio. Un̄ p̄ hunc diuinū amorē quo ipse fuit inflāmatu^s cōpleuit officium angeloz. vñ Chrys. Restat vt cōparamus pauluz angelis p̄pheta admirando dixit. Qui facit angelos suos sp̄it^o et m̄stros suos ignez

vrentem. Et potētes virtute facientes vbum eius. Hoc totum in paulo possum^o inuenire q. velut ignis ac spūs totū orbem terraz p̄currit z p̄currēdo purgauit. Angelis quidē sepe cōmissa est cura diuersoz gentium. sed null^o illorum sibi ita creditum p̄plum gubernauit vt Paulus vniuersum orbē. vñ v̄sibili corpi colligat^o in nullo inferior sup̄nis v̄tutibz certabat. B. Secūdo mediauit in charitatiua p̄gressione. Ipse enim in p̄fecta charitate quotidie dupliciter se offerrebat deo. i. corpore p̄ mortificationez. Unde dixit Castigo corpus meuz z in seruitutem redigo. Unde Chrys. de laudibz Pauli dicens. Johānes baptista locustas et mel siluestre in cibuz sumebat. sed paulus in medio strepitu mūdi ita quiete p̄uersatus est sicut in heremo. Nā modico victu p̄tentus Johes p̄dicauit cōtra herodiadē corripiendo. Paulus nō vnum aut duos aut tres sed innūeros similit̄ mēte positos corripuit. Offerebat se etiaz in corde p̄ deuotam oronem. Un̄ dicit Raymo de eius vita z deuotione. q. a primo cantu galli laborauit manibz vsqz ad quintā horam. deinde p̄dicauit z vīam veritatis docuit. z residuū tempus dedit deuote orationi z vili cōestioni. Unde de eius offertorio dicit Chrys. q. sacrificium pauli qd̄ deo quotidie offerebat tantū excessit sacrificium iusti. Abel quācum celum distat a terra. Nam

De sancto

Paulo

Abel offerebat oues. ille vero se-
ipsum deuote et obediēter p singu-
los dies imolauit. Et nō solū se-
ipsum imolauit sed oēm hominē
deo offerre cupiebat ac si ipse ge-
nuisset vniuersū mūdū. sic oēs ho-
mines ad regnū celoz adducere
desiderabat. Ipse etiā anteq̃ pe-
risset a glia p eis excludi affecta-
bat. Moyses x̃o p salute viuozū
deleri elegit de libro vite et obtu-
lit se cū ceteris perire. Paulus autē
p ceteris p̃ire voluit et vt ipsi sal-
uarentur ab eterna glia p eis exclu-
di affectabat. Nec ille. Unde dicit
Ro. ix. Optabam em̃ ego ipse ana-
thema. i. sepatus esse a xp̃o p fra-
tribus meis. Unde dicit Lbryf. Nam
nō saluari multos acerbi⁹ extime-
bat q̃ scipm̃ p̃ire. Unde bene cōpe-
tit sibi mutatio nois. nam añ cō-
uersionem vocabat Saul⁹ qd̃
interpretat̃ petitio mortis qd̃ sibi bñ
cōpetebat tpe sue psecutionis cū
mortem sanctoz petebat intimo
corde. sicut habet Act. ix. Saul⁹
adhuc spirans etc. In p̃uersatiōe
autē sua d̃ Saulo fact⁹ est paulus
qd̃ interpretat̃ latine modicus. ipe
em̃ fuit humilis et modicus in p-
pria reputatione. ppter qd̃ ipse ni-
mis pfect⁹ fuit christian⁹. Unde di-
xit. i. Loz. xv. Ego sum minimus
aploz qui non sum dign⁹ vocari
ap̃lus. qz psecut⁹ sum eccliam dei
Unde sicut ipse intimo corde perse-
quebat xp̃ianos. ita postea dilexit
eos qz p eis multa bona fecit. vñ
ps. Nec mutatio dextere excelsi.
L Tercio vitam suā virtuose cō-

summauit in pfectionis aggrega-
tione. nā vitā suam tñ desideras-
uit pformari vite xp̃i. ideo fuit p-
fectissimus p̃emptor mūdī. Unde
dicit Phil. iij. Omnia arbitror vt
stercora vt xp̃m lucrificā et inue-
niam i illo. Sequit̃ pfigurat⁹ mor-
ti eius. i. filis. In qua auctoritate
ostendit triplr quare oīa mundi
ppter xp̃m p̃temp̃sit. P̃rio vt chri-
stum et eius regnū in futuro pos-
sideret. Nam xp̃us dixit discipul⁹
suis Matth. xix. Vos q̃ reliquistis
omnia et secuti estis etc. ideo ipse cō-
temp̃sit oīa. quare dixit omīa etc.
Unde dicit Lbryf. de abraaz mirat̃
oēs q̃ ad dei p̃ceptū patriam et co-
gnatos reliquit. sed paulus totū
mūdū et seipm̃ deseruit. Secun-
do vt ipe in p̃ncipiū vite xp̃o intimi⁹
incorpef. Unde dicit. vt inueniam in
illo. q. d. tanq̃ membr⁹ in suo cor-
pore. vñ Lbryf. Paulus cūcta de-
sperit aduersitates cum gaudio
sufferebat et q̃tidie surrexit arden-
tior. nec aliqd̃ erat sibi desidera-
bile nisi soli deo seruire et placere
Nam sic ferrū in ignē miss⁹ totū
igneū efficit. sic paulus success⁹
in charitate tot⁹ efficit charitati-
uus. qz ignez diuine charitat⁹ ne-
mo in eo extinguere poterat. Si-
guram et exēplū habem⁹ Act. xxj.
vbi dixit. Ego em̃ etc. Req. in ser-
petri et pauli. Tercio vt ipse p̃se-
ctus passioni xp̃i pfiguraret et si-
milaret. vñ seq̃t pfigurat⁹ morti
ei⁹. Nā sicut xp̃us passionē paritē
ter sustinuit. ita paulus p̃tume-
lias et penas sibi multiplr illatas

patientē sustinuit. Unde dicit ad Gal. vi. Mibi absit glia zc. Unde dicit Chrysostomus. Paulus magis gloria bat cathena vincit quam dyademate coronatur. Unde in signum huius quoniam fuerat ductus ad mortem noluit fugere ut patet in legenda. Requies in sermone petri et pauli. Tercio notatur eius glorio sa passio cum subiungitur. fidei suavi quare fuit occisus. Quia fuit oc cisus. Requies in sermone petri et pauli. Quarto notatur eius gloriosa remu neratio. cum concluditur. id est reposita est mihi corona iusticie. quia autem sit remuneratus. Requies in cathedra petri zc.

De purificatione Marie

Sermo. xv.

Est quia

impleri sunt dies pur gationis Marie secundum legem Moysi tulerunt in hierusalem sisterent eum domino. id est. preseruarunt Luce. ii. Notate charissimi consuetudo laudabilis et bona de iure et merito est obseruanda. Nam Aristoteles in ii. rethorice sic inquit. Qui consuetudinem legis non seruat. legis vigorem debilitat. Nunc est enim quod dominus noster qui non venit soluere leges sed adimplere ut inquit. Mat. v. voluit ut expletis. xl. diebus purifica tionis matris sue offerret eam domino secundum legem. quia scriptum est. Omne masculinum adapiens vuluam zc. ideo dicit. Postquam impleri zc. Dicitur nota dum quod preceptum erat in lege. quod mulier si suscepto semine pareret masculinum imunda esset septem diebus scilicet post partum hominum et ingressu tem

pli et tactu sacrorum. scilicet completis septem diebus die octauo circumcideretur puer. Et ipsa quod imunda efficiebat quod ad sortium hominum. scilicet adhuc quo ad ingressum templi et tactum sacrorum imunda erat triginta tribus diebus. Con pletis vero. xxxiiij. cum septem prece denti bus que faciunt. xl. et tunc quadragesima die mulier intrabat templum et presen tauit natum puerum. offerens domino. pro se et pro puero sacrificia. Si autem femina peperisset duplicabantur dies que ad sortium hominum et que ad ingressum templi. Et hec ordinatio precepti habetur Leui. xii. ubi dicitur quod dominus dixit ad moysen. Loquere filiis israel et di ces ad eos. supple ea que sequuntur. Mulier si suscepto semine peperit masculinum imunda erit septem diebus et octauo die circumcideretur infantulus. ipsa vero triginta tribus diebus manebit in domo sua in sanguine purifi cationis sue. Si autem feminam pepe rerit imunda erit duabus hebdomadis iuxta ritum fluxus menstrui. et. lxxv diebus manebit in sanguine purifi cationis sue. Cumque impleri fuerint dies purgationis. mulier pro filio siue filia deferret agnium auniculum aut duos turtures. aut duos pullos columbarum. Sic maria completis. xl. diebus a natiuitate domini. hoc est. hodie duxit puerum suum in templum. ut ad impleteret legem. Iohannes dicit euangelizans. Lu. ii. In illo tempore postquam zc. Et dicit euangelium. Et est notandum quod in hodierno euangelio tria notantur que ad prentes solennitates pertinent. Primum est dierum purificationis imple tio. et hoc notatur cum dicitur. Postquam impleti

leui xx

De purificatione marie

sunt dies pur. zc. Scdm ē pueri
iesu pntatio. qđ notat cū additur
rulerūt. s. pntes illū in hierlm vt
sisterēt. i. pntaret vel offerrent aut
fm glosaz psecrarēt eū dño. Ter/
tiū ē pueri a symeone cōmēdatio.
qđ notat cū dicit qđ symeon accepit
eū in vlnas suas z bñdixit deū di/
cens. Nūc dimittis ser. zc. Quia vi/
derūt oculi zc. Et iō pp̄ ista tria
psuevit ecclia istud festū tribz no/
minibz appellare. s. purificatio et
ypapanti qđ idem est qđ pntatio.
Nā xps eodē die ē in tēplo pnta/
tus z tertio cādelaria ex eo qđ can/
delas in manibz portam⁹. Prio
dico qđ notat diez purgatois im/
pletio cū dicit. Postqz impleri sunt.
Iō ecclia appellat h festū purifica/
tionē. S; est notandū qđ xgo ma/
ria nō rōne indigētie. s; rōne bu/
militat; legē purificatiōis subire
voluit. Nā ipsa omni imūdia ca/
ruit. nec pepit suscepto semie sed
spūssancti coopatione. Et iō dixit
dñs. Mulier si suscepto semie pa/
reret masculū imunda erit zc. Et
qz xgo nō ex virili semie s; mysti/
co spiramine dei filiū pcepit. teste
angelo Lu. 1. qđ dixit qm maria qsi/
uit. Quō fiet istud qm virū nō co/
gnosco. Rñdit. Spūsscūs supue/
niet in te zc. Ita qđ illa lex nō teri/
git mariā. Iō bñ dicit sibi illud Ne/
ster. xv. Nō em̄ p te sed p oibz hec
lex pstituta ē. S; Voluit tñ xgo
purissima subesse legi pp̄ q̄truoꝝ
Primū pp̄ cōplementū legi. ipsa
em̄ nihil de pceptis dei voluit pre/
rire. Sicut em̄ fili⁹ suus nō indi/
guit circūcisione qđ tñ ppter cōple/
mentū z pfectionē legis circūcidit

voluit sicut dixit Mat. v. Nolite
putare qm veni soluere legē aut
pphetas. Nō veni soluere s; adim/
plere. Ita maria noluit preterire
minimā legē. Un̄ dicit Bern. Ve/
re xgo nō habes cāz nec tibi op⁹
est purificatio s; esto in mulieres
tanqz vna illaz. qz fili⁹ tu⁹ sic ē in
numero puerorū pctōz. qz sic fi/
lius tu⁹ se hūiliauit qđ fact⁹ ē par/
uulus. ita tu in mulieres vis eē
hūilis ac legi subiecta. Scdo pur/
gari voluit vt hereticos pfunde/
ret dicētes veterē legē nō esse a dō/
datā. istos pfundebat dū ipsa le/
gem obseruauit. Un̄ canit ecclia
hodie de ea. Gaude maria virgo
cūctas hereses sola interimisti in
vniuerso mundo. Un̄ aug⁹. dicit
Virga gliosa est regula moꝝ. for/
ma vite. ac oīs sanctitat; exēplar.
Tertio purgari voluit vt legē pu/
rificatiōis terminaret z finiret. Nā
sicut adueniēte purificatione x̄a
cessat purificatio typica siue figu/
rata. Ibi em̄ aduenit purificatio
vera nra. s. xps qđ pfidē nos puri/
ficauit fm qđ dicit Act. xv. Fide puri/
ficans corda eoz. Nunc ē qđ de ce/
tero matres mulieres nō tenent
ad purificationē nisi qđ ad tēpli in/
gressionē. Quarto vt nos spūalr
purificādos demonstraret. Nā dicit
Origenes sup eplaz ad romanos
Deuote mētes ad bñ faciendū fa/
cilius exēplis qz verbis inuitant.
Ideo brā xgo vt nos ad spūales
purificationē inuitaret ipsa puri/
ficari voluit vt nos seqmur eius
exēplo. Bregeo. dicit qđ pl⁹ monēt

2° quod
purgatio

exempla q̄ vba. **S** Ideo exemplo
 v̄ginis debem⁹ nos etiā purifica
 re. et b̄ triplr. Primo p̄ triticiōē
 z lachrymarū effusionem. Un̄ ps.
 Lauabo in c̄ino. ma. me. i. p̄sciam
 Nec purgatio figurat nob̄ Nu.
 viij. vbi d̄r q̄ dñs dixit ad moysen
 Purificabis eos iuxta hūc ritū. i.
 hoc mō. Aspergant aq̄ lustratōis
 id est (reynikeyt) z radant oēs pi/
 los carnis sue. per pilos designa
 tur sup̄fluitas malay cogitatio/
 num i corde. q̄s oēs debet hō de/
 lere p̄ triticiōē i corde z lachrymarū
 effusiōē vt purget. Nā dīc Amb
 Lachryme lauat delictūz. Scdo
 p̄ p̄fessionē. Nā apl̄s dicit ad Ro.
 x. Ore p̄fessio fit ad salutē. Un̄ dīc
 glosa. Ama cōfessionēz si affectas
 decorē. q̄z vbi p̄fessio ibi pulchri/
 tudo. Et iō dīc ps. Cōfessio z pul/
 chritudo in p̄spectu ei⁹. i. in p̄fite/
 re. Un̄ in signū hui⁹ d̄r Jsa. vi. Uo
 lauit ad me vn⁹ de seraphin q̄ te/
 tigit os meum z dixit. Ecce tetigi
 la. tu. mūdabit peccatū tuuz. Un̄
 ps. Dixi p̄fitebor z tu remisisti zc.
 Tercio p̄ satisfactiōē. Un̄ ad Ro.
 vi. Sicut em̄ exhibuist mēbra ve
 stra seruire imūdiciez iniquitati. ita
 nūc exhibete mēbra v̄ra seruire iu
 sticie in sanctificationē. i. purifica
 tiōē. Nā dicit dñs. Req̄. de sc̄o
 Nicolao. **T.** Et sic p̄z p̄mū. **N**
 Scdo dico q̄ notat pueri iesu p̄/
 sentatio cū d̄r. tulerūt illū i hierlm̄
 zc. ideo eccl̄ia appellat scdo h̄ se/
 stum yp̄panti. q̄d idez ē q̄d p̄sen/
 tatio. Nā x̄ps hodie i tēplo ē p̄sen/
 tat⁹ a m̄re z oblat⁹ deo. sicut scri/

ptū est in lege dñi. Legit em̄ Exo.
 xij. q̄ dixit dñs ad moysen. San
 ctifica. i. p̄nta vel offer mibi om̄e
 p̄mogenitū q̄d apit vuluā in filiis
 isrl̄ tam de hoib⁹ q̄z de iumentis.
 Mea em̄ s̄c oia. Jō v̄go maria f̄z
 legē hodie p̄ntauit filiū suū i tem
 plū. S̄z ē norandū q̄ x̄ps triplr
 est oblat⁹. P̄rio a p̄re ad redimen
 dum mūdū. Scdo a m̄re i tēplo
 adimplendū legē. Tercio a semet
 ipso p̄ p̄ctō ad satisfaciendū. Que
 triplex oblatio figurat nob̄ in tri
 plici oblatiōe veteri testi instituta
 sc̄z oblatiōe. decimatiōe z sacrifi/
 ciorū imolatione in q̄ erat effusio
 sanguis p̄ quē marie opus n̄re re
 demptōis exp̄mebat. Nā p̄ obla/
 tiōē exp̄mit modus redimendi.
 Und̄ p̄cepit dñs moysi. Exo. xij.
 Om̄e aut̄ p̄mogenitū hois de fi/
 liis tuis p̄cio redimes. Un̄ cayn
 obtulit deo mūera d̄ frugib⁹. abel
 de gregib⁹. z sic mod⁹ redimendi
 exp̄mebat p̄ oblationē. Per deci/
 mationē f̄cat z exp̄mit oblatio sa
 cerdotis. Un̄ abraā melchisedech
 sacerdoti obtulit decimas. p̄ quā
 decimatiōē hō signat. Jō virgo
 maria deū z hoiez hodie sūmo sa
 cerdoti in tēplo p̄ntauit z obtulit
 Per sacrificiorū imolatōz exp̄mit
 et f̄cat ip̄m p̄ciū in q̄ erat sangui/
 nis effusio. Un̄ dixit dñs ad moy
 sen z aaron. Exo. xij. Loq̄mini ad
 filios isrl̄ z dicite eis. Tollat vn⁹
 q̄s q̄ agnū absq̄ macula z occidat i
 molabitq̄z eū **J** Un̄ p̄mo x̄pus
 oblat⁹ ē a p̄re ad redimendū mōz q̄d
 f̄cat p̄ oblatiōēz vt s̄. vñ. j. Jo. iij.
J 2

11 6

11

De purificatione marie

In h apparuit charitas dei in nobis. qm filiu suu vnigenitu misit in mudu vt viuam⁹ p eu. Ecce zc. Un hec oblatio figurat nobis in Isaac d quo d^r Ben. xxiij. q deus tentauit Abraa. Tolle filiu tuu vnigenitu Isaac que diligis z vade in monte visionis. z offer eum ibi in holocaustu sup ynu motiu quez monstrauero tibi. q tertia die venit cu filio ad locu que ostedit ei de⁹ z arripuit gladiu vt imolaret filiu suu. Et ecce angelus dñi de celo clamauit di. Abraa no extendas manu tua sup pueru tuu nunc cognoui qm timeas dñm. et no pepercisti filio tuo vnigenito. Moralr p abraa q interpretat pat multaz gentiu intelligit de⁹ pat omniu. Per Isaac q interpretatur risus. vel gaudiu intelligit dei filius q est salus oim. huc de⁹ pater ppter nimiu amorem obrulit i morte caluarie p nobis et pctis nris vt nos eternalr viuam⁹. Un de⁹ p^r dicit b^s Isa. liij. dices. Propter scelus ppli mei percussi eu. s. filium dilectuz. Et ibi dicit Isaias. Ipse vulnerat⁹ est ppter iniquitates nostras zc. Et io dicit apl's ad Ro. viij. Proprio filio suo non peccit de⁹. sed p nob omnib tradidit illum. Un dicit Chrys. Multu dilexit nos. no ei suu. no angelu. no archangelu dedit sz filiu suu. Ecce zc. R Secundo oblat⁹ ea matre in templo adiplendu lege qd significat p decimatione vt supra Un dicit euangeliu. Tulerut illu scz maria z iosepb in hierlm. i. por

tantes eu in brachijs vt sisterent eum dño. sicut scriptuz est in lege dñi. qz ome masculinu adapiens vulua. sanctu dñi vocabit. i. sanctificabit z pntabit. vt sup dictuz est. Un dicit Amb. Ome pmogenitu dicebat sanctu. qz ipm xpm sanctu sanctorz pfigurabat. Seqtur. Et vt darer hostia fm qd dictuz est in lege dñi. s. Leui. xij. vbi dñs pcepit moyli dices. Quq expleti fuerint dies purgatois. mulier p filio deferet agnu anniculu in holocaustu. aut duos turtures aut duos pullos columbar. Un maria cople^r dicto duxit pueru in templu vt offerret eu dño. z cu eo par turturu. aut duos pullos columbar. Ipsa em virgo gloriosa pcepta dei voluit p oia adimplere. ideo tria facit que erat pdicta z pcepta in lege z in veteri testō. Pri mo em erat pceptu vt puer pntaret ad locu que elegit. z no erat licitu sacrificare iudeis. Tomino in qlibet loco. Dicit nanq Deut. xij. Nec sunt pcepta q facere debet. Ad locu que elegerit dñs de⁹ vester de cunct tribub vris vt ponat nomen suu ibi z habitet in conueniet^r z offeret in illo holocausta z victimas vras. decimas z pmicias z pmogenita. Locus aut ille que elegit dñs erat hierlm vt habet. iij. Re. vij. Et. ij. Paral. vj. vbi d^r q Salomō dixit. Dñs de⁹ isrl locut⁹ est Dauid p^ri meo di. A die qua eduxi pplm meū d traegypti no elegi ciuitate de cunct tribub isrl vt edificaret in ea do/

mus nomini meo. s3 elegi hierlm
vt sit nomē meū in ea. Jō virgo z
Ioseph tulerūt iesum de bethlees
in hierlm. Secūdo pceptuz erat
vt p̄mogenitū dño offerret. vt su
pra habet Exo. xij. Ideo vgo ma
ria filiū suū vnigenitū obtulit.
Prima cā erat vt ex h̄ ostenderet
q̄ infans nō tm̄ erat virginis s3
etiā dei. z ideo infans tanq̄ res
dei erat sibi p̄sentanda. Et ex hac
causa vgo maria xpm̄ infantē p̄
cipue p̄ntare debuit. qz nihil ita
dilectū est deo patri sicut ei⁹ vni
genit⁹ fili⁹. Et ideo dixit p̄r Mat.
xvij. Hic est filius me⁹ dilect⁹ in q̄
mibi p̄placuit. Secūda cā erat vt
extūc deus infantē custodiret. vñ
de ipso dicit ps. Angelis suis de⁹
mandauit de te zc. Tercia cā erat
vt vgo ostēderet q̄ eēt grata et re
ferebat gr̄arū actiones deo patri
de tanta ple z munere q̄ ipsa vir
go pcepit z vgo p̄mansit z q̄ non
tm̄ hoīem sed z deum z hoīem ge
nuit. S3 qd̄ dixerit scriptū nō ha
bem⁹. s3 forte potuit dicere. Ecce
dñe sancte p̄r p̄nto tibi filiū meū
a te et̄nalit̄ genitū. z de me t̄palit̄
natum. gr̄as tibi ago q̄ me elegi
sti esse matrē et vginē tui dilectis
simi filij. Tercio pceptum erat vt
cum puero hostias imolarent vt
supra habet Leui. xij. Ideo virgo
obtulit par turturū qd̄ erat offer
torijū pauperū. Nā dicit Aug⁹. q̄
diuites obtulerūt agnū q̄ erat ob
latio diuitū. paupes v̄o obtulerūt
par turturū. aut duos pullos co
lumbaz qd̄ erat oblatio pauperz.

2 Sed h̄ pōt queri cū vgo pau
loante a maḡm̄lta pondera auri
recepit. cur erga obtulit munera
pauperū cuz bñ potuisset emisse
agnū. Dicenduz s̄m Berū. q̄ sine
dubio maḡ magna mūera obtu
lerunt sed btā virgo illud sibi nō
retinuit s3 statim paupibz eroga
uit. Et dicit Hiero. q̄ btā vgo co
lo. i. (eyn rocken) z acu. i. (nadel)
acq̄rebat vñ se z saluatores mūdi
nutriabat. Jō offertoriū pauperz
obtulit. Et nota q̄ licet btā virgo
alterū illoz obtulerit. s. par turtu
rum aut duos pullos colūbarū.
et nō vtrūqz. Euāgelista tñ nō dīc
qd̄ alterū istoz obtulerit sed h̄ p̄
pter mysteriū. Quia em̄ turtur ē
avis casta. z colūba secunda quo
rum vtrūqz fuit in v̄gine. iō vtrū
qz ponit euāgelista zc. **M.** Ter
tio a seipso oblat⁹ est ad satisfaciē
dum p̄ pctō. qñ significat p̄ imo
lationē sacrificioz in q̄ erat san
guinis effusio vt sup̄. Ideo xpus
imolauit se deo patri immaculat⁹
hostiā p̄ peccat⁹ n̄ris. Vñ ad He
bre. ix. Semetipsuz obtulit imā
culatum deo. s. p̄ peccatis n̄ris vt
sic nos mūdaret. Vñ dicit aplūs
vt supra. Si em̄ sanguis hircoz
aut thauroz z cinis vitule asper
sus inq̄natos sanctificat ad emū
dationem carnis. q̄to maḡ san
guis xpi q̄ vt nos mūdaret z pro
peccat⁹ satisfaceret obtulit se vo
luntarie ad mortē cruc̄. Qd̄ etiā
sc̄lis Andreas pbauit q̄m̄ p̄tōni
bus. Req̄. in fmo. Andree. f. Vñ
Isa. liij. Oblat⁹ est qz ipse voluit.

De purificatione marie

more solito ire nō potuit. itrauit
Un̄ dicit Bern̄. O bone iesu qđ ti
bi nos debuim⁹ tu soluis. nos pec
cauim⁹ ⁊ tu tollis. gr̄a sine meri
to. ⁊ charitas sine mō. Et v̄e sine
mō. nā maiorē charitatē nō h̄z zc
Sic nos exēplo xp̄i dēm⁹ nos deo
offerre hostiā sc̄āz. vñ Ro. xij. Ob
secro vos p̄ misericordiāz dei vt
exhibeat⁹ corpa v̄ra hostiā sc̄āz
deo. Hoc figurat nob̄ Deu. xij. vt
supra. Primitie ⁊ p̄mogenita sūt
corpus ⁊ aīa que debem⁹ deo pu
re offerre ⁊ nō ydolis. i. peccat⁹ no
stris et diuitijs zc. Cui⁹ exemplū
habem⁹ in smone de sc̄ā Lucia.
O. vñ ap̄ls hortat⁹ nos ad Ephe.
v. Estote imitatores dei sicut fili⁹
charissimi ⁊ ambulate in dilectōe
dei zc. Et sic p̄z pueri iesu p̄sen
tatio. Vel aliter. ideo eccl̄ia appel
lat h̄ festū ypapanti qđ idē est qđ
obuiatio. qz symeon ⁊ anna obui
auerūt dño cū offerret⁹ in templū
Et ideo d̄z ypapanti ab ypa qđ est
ire. ⁊ anti qđ est ⁊ quasi p̄tra ire. i.
obuiare. Et sic symeon recepit eū
in vlnas suas zc. vt post dicitur.
N̄ Tercio dico qđ notat⁹ pueri a
symeone susceptio ⁊ cōmendatio
cum d̄z qđ symeon accepit eum in
vlnas zc. Consequēter sequit⁹ Lu
men ad reuelationē gentiū. i. xp̄s
qui dat⁹ est gentib⁹ ad illuminā
dum eos. Un̄ Isa. xlix. Dedi te in
lucem gentiū. Ideo eccl̄ia appel
lat hoc festū candelaria. i. festū lu
minis eo qđ candelē accense por
tant⁹ in manib⁹. Circa qđ notan
dum. qđ Sergius papa statuit vt

christiani ad honores matris dei
omni anno p̄ totū mundū in hac
die b̄ndict⁹ ⁊ accensis cereis illu
strarent ⁊ cereos accensos in ma
nib⁹ portaret. Nam d̄z qđ romani
in februario d̄is infernalib⁹ sacri
ficabāt. ⁊ hoc p̄ animab⁹ anteces
sorū suorū vt p̄cipiarent⁹ eorū. et iō
solēnes hostias eis obtulerunt. ⁊
tota nocte laudib⁹ insistentes cū
cereis ⁊ accensis facib⁹ vigilabāt
Qđ originē traxit a qbusdā fabul
poetarū qui dicūt qđ p̄serpina fuit
ita pulchra qđ pluto de⁹ inferna
lis eā p̄cupiscēs ipsaz rapuit ⁊ eā
deam fecit. Parētes autē sui p̄ sil
uas cū facib⁹ eā multo tpe quesie
runt quare mulieres romanorū
hoc rēpresentātes cū facib⁹ circue
bant. Et qm̄ difficile est p̄suetā re
linquere. iō christiani de gentibus
ad fidē p̄uersi difficile poterāt re
linquere h̄mōi p̄suetudinē paga
norū. Ideo Sergi⁹ papa hāc erro
neam p̄suetudinē in meli⁹ muta
uit vt ad honore matris dei zc. vt
supra. Un̄ de h̄ exēplū pulchrū ha
bem⁹. Legit⁹ em̄ qđ qdā nobil⁹ ma
trona in beatā v̄ginē deuotionez
habuit ⁊ ad honore ei⁹ vnā capel
laz iuxta domū p̄struxit ⁊ habuit
p̄priū capellanū i q̄ omni die mis
sam de brā virgine audire voluit.
Appropinquāte autē die festo pu
rificationis v̄ginis sacerdos ob qđ
dam negociū suū longi⁹ iuit. ⁊ do
mina illa die missaz h̄re nō potu
it ⁊ oīa que h̄re poterat etiā vesti
menta p̄ honore v̄ginis dedit. vñ
cū clamidē dedisset. ⁊ sic ad eccl̄az

3m p̄de

capellam et ante altare virginis se praestruit. Tunc subito in excessu mentis videbatur sibi quod esset in quadam pulcherrima ecclesia et vidit turbam magnam virginum in ecclesiam venientem quas quidam pulcherrima virgo praeparabat valde ornata. Cumque omnes per ordinem praesedissent. Ecce turba alia iuuenum qui etiam secundum ordinem praesederunt. Et ecce quidam magnam faciem cereorum deferens et cereum praeparatum virgini quae ceteris antebat dedit et postea alijs virginibus et iuuenibus tribuit. Deinde ad illam matronam venit et cereum ei tribuit. tunc per chororum respiciens vidit duos ceroferarios diaconum et subdiaconum et sacerdotem sacris vestibus indutos praecedentes ad altare tanquam missam volentes celebrare. Videbatur autem sibi quod acoliti essent laurei et vincenti. Diaconus et subdiaconus duo angeli. Sacerdos autem Christus. Facta autem praefatione duo pulcherrimi iuvenes medio chori missam et officium de beata virgine alta voce et solenniter inceperunt et alij omnes praesequuntur. Cum autem ad oblationem venisset regina virginum et ceterae virginibus cum alijs qui erant in choro cereos suos sacerdoti ut moris est flexis genibus obtrulerunt. Cum sacerdos expectaret illam matronam ut sibi cereum offerret et illa nollet ire. misit ad illam regina virginum nuncium dicens. quod rusticitate faceret quod sacerdos sic faceret expectare. Illa autem respondit quod sacerdos missam suam finiret. quod cereus sibi non offerret. tunc iterum regina misit alium nuncium dicens. quod cereum

suum cito offerret et missae officium non impediret. qui ait quod cereum nullum daret. sed illum ex deuotione teneret. Regia autem nuncio precepit dici. Uade iterum et rogo eam ut cereum offerret sin autem violentum de manu eius auferas. Cumque nuncius iussisset rogauit eam dicens se in mandatum habere ut ipsum ab ea violentum auferret si ipsa recusaret. Illa vero fortiter tenebat et cum nuncius ipsum auferre conabatur ipsa se viriliter defendebat. Cumque longa fieret altercation et hinc inde cereus violentum traheretur. subito cereus est fractus et medietas in manum nuncii. et alia medietas in manu ipsius domine remansit. Ad hanc vehemensissimam fractionem illa subito ad se rediit et iuxta altare ubi se posuerat inuenit cereum fractum in manu sua. de quo valde admirans imensas gratias beatae virginis reddidit. quod eam illa die sine missa manere non permisit. sed tali officio interesse fecit. Illa autem cereum per magnis reliquijs obsequauit. Et omnes qui rangebantur cereo a quocumque detinebantur infirmitate primum liberabantur. Et dicitur quod fuit sancta Elizabeth. quod etc.

O Vel sic. Est notandum quod in hodie nostro euangelio tria notantur. Primum est pueri praenatio. ut habetur secundum scilicet secundum puerum a symeone susceptio. tertium est pueri commendatio. Dico scilicet scilicet quod notatur puerum a symeone susceptio cum dicitur. accepit eum in brachio. Est notandum quod circa istam sententiam tria sunt notanda. Primum est eius magnus desiderium videndi puerum. Secundum est eius miranda aduentio quod venit in spiritu in templum. Tertium est puerum iocunda susceptio a symeone. qui tria

De purificatione marie

notant in textu euangelij. Un̄ d̄z
Et ecce hō erat in hierl̄m cui no-
men Symeon et hō iste erat iust⁹
et timoratus. expectans consolationes
isrl̄. et spūscūs erat in eo. et h̄ q̄tū
ad p̄mū. Sequit̄. Et r̄sum acce-
pit a spūsancto nō visurū se mor-
tem nisi videret xpm dñi. et venit
in spū in templū. Et h̄ q̄tū ad se-
cundū. Sequit̄. Et cū induceret
puerū iesum p̄ntes ei⁹ vt faceret
fm legē. p̄ eo ipse accepit eū in vl-
nas suas. Et h̄ q̄tū ad tertium.
Primo dico q̄ de isto sene notat̄
ei⁹ magnū desiderū vidēdi puerū
cum d̄z. Et ecce hō erat in hierl̄m
zē. cui nomen symeon. Ille hō ex-
pectabat cōsolationē isrl̄. i. xpm q̄
est cōsolutio n̄ra. Un̄ poterat dice-
re illō Aggei. ij. Veniet desidera-
tus cūct⁹ gentib⁹. q. d. Tu es em̄
n̄ra cōsolutio et redemptio. Un̄ h̄
figurat nobis Iudith. viij. vbi d̄z
q̄ Iudith dixit. Nos altez deum
nescim⁹ p̄ter ipsuz. Expectemus
hūiles cōsolationes ei⁹. et hūiliabit
oēs gentes quecūq; insurgūt cō-
tra nos dñs deus n̄r zē. Un̄ dicit
Abacuc. ij. et r̄ndit mihi dñs et di-
xit. Adhuc visus p̄cul. Seq̄t. Ve-
niens veniet et nō tardabit. Ideo
symeon iust⁹ frequēt cū suspirijs
et lachrymis orādo ad deū clama-
uit vt mitteret redemptorē. et cō-
sulatorē isrl̄. quare recepit r̄sum a
spūsancto nō visurū se moriez nī-
si p̄us videret xpm dñi. Jō bñ di-
xit illud ps. Nō moriar sed viuaz
et narrabo opa dñi. Et rōnem assi-
gnat Job. xix. dicēs. In carne mea

videbo deū saluatorē meū. q̄re bñ
d̄z symeon qd̄ interp̄rat̄ exaudibi-
lis. Nā longū desiderū suū viden-
di xpm de⁹ exaudiuit. Un̄ dicit ps.
Desiderū aie ei⁹ tribuisti ei. Un̄
bñ fuit ipse alter Daniel. i. vir de-
siderioz. De quo d̄z Dan. ix. q̄ ga-
briel ad eū volans dixit. Ab exor-
dio p̄cum tuaz egressus est fmo
a deo. et ego veni vt indicarez tibi
scz cōsolationē isrl̄. et saluatorē sta-
tīm esse visuruz. qz vir desiderioz
tu es. ¶ Secūdo dico q̄ d̄ isto
sene notat̄ ei⁹ miranda aduentio
qz venit in spū in templū cum d̄z
Et r̄sum accepit a spūsancto zē.
Ipse em̄ mor⁹ et instigat⁹ a spūscō
tali hora venit in templū vt illuz
quē videret gestari in vlnis virgi-
nis oblationē pauperū deferent⁹
ipse esset xps. Un̄ iste venerādis
senex aduertebat diligēt qñ vi-
deret introferri paruuluz natum
ex v̄gine cui⁹ mat̄ oblationē pau-
perum portaret. et nō curabat ob-
lationē nec pucros diuitū et nobi-
līum. Un̄ accidit q̄ eadez hora
qñ instigat⁹ est a spūsancto maria
et ioseph portauerūt xpm in tem-
plū. tūc statīm cognouit symeon
infantē et mox dimissis alijs cur-
rens venit ad virginē. Ubi excla-
mat Grego. O q̄ beat⁹ est iste sa-
cer introit⁹ ad sacra p̄ quē ad chri-
stum puenit. Certe non īmerito.
nam ipse sacer introit⁹ est ipse spi-
ritussanct⁹. Un̄ ps. Spūs tuus
bon⁹ deducet me zē. Un̄ h̄ figura-
tur nob. Ezech. viij. vbi d̄z. Eleua-
uit me spūs in celum et terram et

fuiſſet. accurrens in oſculi Pauli
ruit. ⁊ ambo fleuerūt. Paul⁹ autē
occulte rediens dixit Theophilo
O bone theophile. Magna ē gio
ria tua ⁊ te decet honeſtas. quare
glia ⁊ tuā maculas. Memēto qđ
fecisti amico dei petro quē captū
detines qđ tibi posset vtilesse. Nā
sicut d illo hoies dicūt infirmos
sanat. mortuos suscitāt Lūi theo
philus. Ita sē fabulosa qđ tu dicis.
qđ si mortuos suscitare posset. et
seipm de carcere liberare posset.
Lūi paulus. Sicut xps mgt su⁹
a mortuis resurrexit vt dñs qđ de
cruce descēdere noluit. sic petrus
vt aiūt. h exēplo se nō liberat ⁊ pa
ti p xpo nō formidat. Lūi theophi
lus. Fac g vt filiū meū iā mortuū
p. xiiij. annos resuscitet. tūc eū li
berū dimittā. Ingrediēs g paul⁹
dixit petro. quō resuscitationē fi
lii pncipis pmisisset. Lūi petrus.
Paule rem grandē pmisisti. s. vir
tute dei facilē. Lūi autē petr⁹ edu
ctus erat de carcere ⁊ monumen
to apto p eo orasset p̄tinuo resur
rerit. Tūc theophilus ⁊ oīs ppl's
crediderūt dño. Et theophil⁹ do
mum suā in gliosam eccliaz fecit
fabricari. In cui⁹ medio excelsam
cathedrā collocari fecit. et petruz
vt ab omnib⁹ videri ⁊ audiri pos
set exaltauerunt. in q̄ septe annis
sedit. S. postea venit romā et in
cathedra romana. xv. ānis i pon
tificali honore sedit. Un tūc i ple
tum est vbu themat⁹. Et exaltent
eū rē. Et sic ptz qualr de⁹ exalta
uit eū in cathedra sacerdotal' di

gnitat⁹. Un bñ dicit illd Eccl. vii.
Dñe de⁹ me⁹ exaltasti sup terram
habitationē meā. X S. est no
tandū qđ fm traditionē aliquoz
corona clericoz h primo sumpsit
initiu. Nā dū petr⁹ antiochie p̄di
caret. tūc in ptumeliaz noīs chri
stiani sūmitatē capitis ei⁹ abrase
rūt qđ quidē postmodū toti clero tra
dit in honorem qđ p xpo principi
aploz in ptumeliā fuerat irroga
tum. S. est notādū qđ in corona
clericoz tria notant. s. capitis ab
rasio. capilloz detrūcatio. forme
circulatio. P̄mo fit capitis ab
rasio que fm dionysii in ecclīastica hie
rarchia signat mūdā ⁊ nō formabi
lem vitā. i. nō secularē ornatū. sed
ad abrasionē capilloz siue capitis
tria sequunt. s. mūdicie p̄seruatio
ornat⁹ deformatio. ⁊ capitis denu
datio. P̄mo sequit mūdicie con
seruatio. Nā ex capillis in capite
sordes aggregant. s. ipsis abrasio
caput mundū p̄seruat. Scdo se
quit deformatio. qđ capilli ad or
natū sunt. Jō clerici nō debēt h̄re
ornatū secularē exteri⁹ rē. Tercio
sequit denudatio capitis qđ signat
qđ int clericos ⁊ deū nihil debz eē
mediū. s. imediate dñt deo vniri.
et reuelata facie gliam dñi specu
lari. Nota de qlibet mēbro addē
do ad ppositū. Scdo fit capilloz
detrūcatio siue abscisio. p qđ dat
intelligi qđ clerici dñt oēs cogita
tiones superfluas abscindere de
mente sua ne ipediant eos. et oīa
tpalia p̄terq̄ ad necessitatem a se
p̄it⁹ remoueret ⁊ soli dō adhererē

De cathedra Petri

Sed talis abscissio fm Bern. consistit in tribus. s. in affectione ut sit pura et scia et sursum ad deum directa ut veraciter possit respondere quoniam sacerdos dicit in missa. sursum corda. habebimus ad dominum. Nota desiderare celestia. Requie. Secundo consistit in intentione ut sit recta. Requie. Tercio fit forme siue figure circulatio. per quod datur intelligi quod sicut hec figura non habet principium neque finem. et sic clerici dunt sine fine esse in seruitio dei. sicut apostolus dicit de ipsis. ij. ad Cor. ij. Ministri christi sumus et ego. Iohannes tamen sacerdoti commissus est illud sacramentum siue sacrum officium consecrandi et sacramentissimum sacramentum tamen a sacerdotibus conficitur. unde Bern. O miranda sacerdotum dignitas intra quorum manus deus velut in utero matris incarnatur. De qua etiam Augustinus. miratur deus. O sacerdos et celeste misterium quod per vos presens et futurum et spiritus sanctus operatur mirabiliter quod uno eodemque momento idem deus qui prestat in celis in sinu patris est in sacrificio in manibus vestris. quod fit virtute quinquaginta. Sicut enim ego maria ipsum de celo in utero virginalem traxit quinquaginta. s. fiat mihi secundum verbum tuum. sic qui liber sacerdos per quinquaginta verba de sinu patris cum in manus suas venire precepit etc. Et est notandum quod circularis figura habet tria que dunt habere sacerdotes. Primo quod nullum angulum habet sicut quod clerici dunt habere veritatem in doctrina quam veritas angulos non amat secundum Hieronymum. Nota habet predicare christum qui est veritas. Requie. Secundo hec figura est omnium figurarum simplicissima. Nulla enim figura ut dicit Augustinus.

consistit ex una linea s. sola circularis figura. quia una linea clauditur. per quod fecit quod clerici dunt habere simplicitatem colubinarum. Unde dixit christus Mat. x. Estote prudentes sicut serpentes et simplices sicut colubine. Nec potest notari quod esse dunt solitarii etc. Unde nota verecundiam etc. Tercio hec figura est omnium figurarum pulcherrima. unde in hac deus celestes creaturas fecit. s. celum quod est circulare et rotundum. unde Beda. Moyses ut creatum est celum sanctus angelus est repletus. per quod significat quod clerici dunt celestem virtutem ducere. ut de ipsis verificetur illud 1. Jo. ij. Scimus quoniam cum apparuerit filius ei erimus. s. in claritate. quia virtutem debemus esse sicuti est. quod tunc omnes scripti bene possunt dicere de eo illud Eccli. xliiij. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis. pla. deo etc. Et Secundo dico quod inuenitur in sacra scriptura cathedra magistralis dignitatis. ut habet Mat. xxij. ubi dicit quod iesus locutus est turbis et ad discipulos suos. de. Super cathedram Moysi sederunt scribe et pharisaei. Dia. quicunque dixerint vobis facite et facite. Ubi notandum quod per cathedram moysi intelligitur doctrina moysi quam docuit in veteri lege ex precepto dei. super quam cathedram magistralis dignitatis sederunt sui sequentes. s. scribe et pharisaei annuncians doctrinam populo. Super hac cathedram magistralis dignitatis exaltatus est sanctus. per. in nono testamento a christo ut habet Mat. vl. quod christus dixit. de. s. Eures in modum vni. per dei. euan. omni crea. etc. Sequitur. Illi autem perfecti predicaverunt ubique etc. Et est notandum quod sanctus. per. habuit suam

Sermo

xvi

Doctrinā a p̄re z filio z sp̄s sancto
 P̄rio a deo p̄re. Uñ Mat. xvj. q̄
 x̄ps sibi dixit. Beūs es symon bar
 iona. q̄ caro et sanguis nō reue/
 lauit tibi. s̄z p̄r me⁹ q̄ i celis ē. Se/
 cūdo a deo filio. vñ Lu. xxiij. Ego
 rogauī. p̄ te petre vt nō deficiat fi
 des tua. z tu aliquñ p̄uersus cōfir/
 ma fr̄es tuos. s. doctrina. Qd̄ bñ
 p̄tz i barnaba z paulo. q̄b̄ p̄cepit
 dñs p̄di. ver dei zc. Petrus p̄ eis
 orauit z eis man⁹ iposuit ac eos i
 ap̄los z doctores gentiū p̄firma/
 uit. Tercio a deo sp̄s sancto. Nā x̄ps
 p̄misit sibi z alijs discipulis q̄ eis
 vellet mittere sp̄m sanctū q̄ doce
 ret eos oīa sic dixit Jo. xvj. Adhuc
 multa habeo vob̄ dicere s̄z nō po/
 testis portare mō. Lū aut̄ venerit
 sp̄s veritat̄ do. vos oēm verita
 tem. Qd̄ ipletū ē in die pentheco/
 stes. vt hēt̄ Act. ij. q̄ dū cōplerent̄
 dies penthecostes zc. Seq̄t̄. q̄ re
 pleti s̄t oēs sp̄s cō z cepe. lo. va. li.
 put sp̄s sanctus dabat eloq̄ illis. vñ
 in signū hui⁹ dixit eis Mat. xxiij.
 Dū steterit̄ an̄ reges z p̄sides zc. vñ
 de hac doctrina dic̄ Bre. Nulla me
 lior doctrina nisi vbi sp̄s sanctus do
 ctor adest. Uñ hāc doctrinā fidei
 quā petrus sic a p̄re filio z sp̄s cō
 habuit vñ docuit. z seq̄ntib̄ si/
 gnis z signacul⁹ p̄firmavit. A
 Quatr̄ aut̄ docuit q̄uis b̄ in plib̄
 loc̄ sacre sc̄pture repiat qd̄ cā bre
 uitatis obmitto. tñ breuīt narrat̄
 ei⁹ vñ doctrina i p̄uersione triuz
 miliū hoīm. vt hēt̄ Act. ij. petrus
 stās i die p̄thecostes eleuauit vo
 cem suā di. Viri iudei z q̄ habita/
 tis hierl̄m audite vba hec Iesus

nazarenū virū approbatū a dō in
 vob̄ virtutib̄ z signis et p̄digis q̄
 fecit p̄ eū de⁹ in medio v̄ri sic vos
 scit̄ hūc traditū p̄ man⁹ iniquoz
 affigētes interemist̄ quē de⁹ susci
 tauit tertia die c⁹ nos oēs testes
 sum⁹. Dextera igit̄ dei exaltatus.
 His audit̄ p̄pūcti corde s̄t. z dixe
 rūt ad petrū z ad reliquos ap̄los
 Quid faciem⁹ viri fr̄es. Petr⁹ ait
 ad illos. P̄niam agite z baptizet̄
 vnusq̄sq̄ v̄m in noīe iesu x̄pi in
 remissionē p̄ctōz v̄roz. Qui ḡre
 ceperūt f̄mones ei⁹ baptizari sūt
 Et apposite s̄t in die illa aīe circū
 tria milia hoīm. Et sic p̄tz qualif
 vñ docuit. z sic meruit a deo i re
 gno celoz exaltari. Nā x̄pus dicit
 Mat. v. Qui fecerit z docuerit b̄
 magn⁹ vocabit̄ zc. Uñ Seneca. j.
 Tbi. v. Di duplici honore digne
 sūt q̄ laborat vt fideles euāgelij
 sūt p̄dicādo zc. Uñ doctores figu
 rant̄ nob̄ Ben. j. p̄ stellas d̄ q̄b̄ d̄z
 Posuit de⁹ stellas in firmamēto
 celivt lucerēt sup̄ terrā. Ecce quō
 p̄pant̄ celice nature. Uñ d̄z. Dan.
 xij. Qui aut̄ docti fuerit̄ fulgebūt
 q̄si splēdor firmamēti. Et q̄ ad ius
 sticiā erundiūt s̄t q̄si stelle in p̄pes
 suas c̄nitates. Jo dicit ap̄ls Re
 quire in ser. sc̄i Stephani. S̄z est
 notandū q̄ suā doctrinā p̄firmas
 uit miraculis. Reque in ser. petri
 et pauli. Erat petr⁹ efficacior in
 virtute sanādi q̄ ceteri. Nā ipse tñ
 verbo iussionis sanauit. vt sic p̄tz
 Act. ix. in sanādō Ence cui dixit.
 Tibi dico surge. z statim surrexit. q̄

De cathedra Petri

erat palyticus et cepit loq. Sana-
uit etiā sola vmbra sui corpis. vt
ptz Act. v. vbi dicit qd ponebāt infir-
mos i plateis qd p solaz vmbra ei⁹
sanabant. Sanauit etiā p solam
impositionez sui baculi. Un legi⁹
quēdā discipulū p. xl. dies mortuū
qd p solā impositionē sui baculi re-
suscitat⁹ est zc. Un bñ dicit d eo illō
Eccl. xxx. Laudabim⁹ eū. fecit em
mirabilia in vita sua zc. **T**er-
tio dico qd in sacra scptura iueni⁹
cathedra regalis dignitat⁹. vt hēt
ij. Re. xxiij. Dauid sedēs in cathe-
dra sapiētissim⁹ pnceps. Per da-
uid qd interpretat manu fort⁹ intelli-
git scūs petr⁹ qd fuit ita fort⁹ qd xps
dixit ad eum. vt habet Mat. xvj.
Tu es pe. et su. h. pe. edi. ec. meam.
Un sicut Dauid fuit sapiētissim⁹
pnceps. sic petr⁹ fuit pnceps apo-
stolor. iō dixit sibi xpus Jo. i. Tu
vocaber⁹ cephas qd idē est qd ca-
put. p b insinuās qd deberet eē ca-
put et pnceps aploz. Un canit ec-
clesia Tu es pastor ouiu pnceps
aploz. tibi tradidit de⁹ clauē re-
gni celoz. Per cathedrā vō rega-
lis dignitat⁹ intelligit celest⁹ glia
in q sedet in magna glia et digni-
tate. Quāta g glia et honore ipsuz
sublimauerit in celo ac dirauerit
ostendit Mat. xix. qd cū petrus a
xpo de premio qreret dicēs. Ecce
nos reliqm⁹ oīa et secuti sum⁹ te.
scz tuā volūtate p oīa iplendo. qd
gerit nob. Rñdit iesus expmēns
eis pmiū eoz dicēs. Amē dico vo-
bis qd vos qd secuti est⁹ me. cū sede-
rit fili⁹ hoīs in sede maiestatis sue

sedebit et vos sup sedes duodeci
iudicātes. xij. tribu isrl. Et oīs qd re-
liquerit domū vel frēs aut soror-
es aut pŕez aut matrē aut filios
aut agros pŕ nomē meū cētuplū
accipiet et vitā etnā possidebit. In
q auctoritate oñdit xpus magni-
tudinē pmiū eoz in tribu. Pŕio in
iudicādi auctoritate cū dicit. Cū
sederit zc. Scdo in remuneratio-
nis multiplicitate. cū addit. et oīs
qd reliquit domū zc. Seqt cētuplū
accipiet. Tertio i celest⁹ vite felici-
tate. cū pcludit. vitā etnā possi-
debit. Dico pmo qd xps oñdit ma-
gnitudinē pmiū sci petri et aliorū
in iudicādi auctoritate cum dicit
Cū sederit fili⁹ zc. qd ē magna dis-
gnitas. Un dicit Lhyf. Per. xij. se-
des ipsoz significauit ineffabiles
honore et glaz. Magn⁹ em honor
est vt qd h fuerint despecti toti mū-
do et hūilr obediētes regibz iudici-
bz et tyrānis pŕ xpm illi habebūt
in iudicio regale dñūm iudicādi
impatores reges et pncipes. imo
totū mundū. Un Job. xxxvj. Ju-
diciuz paupibz tribuit. s. paupibz
aplis. vñ dicit Hiero. Apli habet
būt i iudicio regale dñiuz alijs al-
tius pŕidendi. et alios ex eoz opa-
tione iudicādi qd ipsis discipulis
credere noluerūt. vñ Sap. x. Af-
fer illis sceptrū regni et potentiaz
aduersus eos qd euz depmēbāt. et
mēdaces oñdet qd maculauerunt
illū. s. dicēdo eū vel eos pŕ fidem
esse seductores. sic oēs tyrāni fe-
cerūt sanct⁹. Qd bñ cognuit sapiēs
in spū cū dicit Sap. v. Tūc stabūt

aperuit ostiū tēplū in q̄ erat silitu
do aīaliū depīcta in pariete. z se/
niores hñtes incensum in manu
sua. in quoz medio Jeconias sa/
cer. Expone. zc. Un̄. Bern̄. in ser/
mone de pēthecostē dr. Ad facien
dū bonū spūscūs mouet memo
riaz. docet intelligentiā. z mouet
voluntatē. Nā memorie suggerit
bona in sanctis cogitatioibz. intel/
lectui in pñs effectioibz. volūcati
in bonis opibz. Ita oīa fecit spūscūs
in eo. Jō dr in euangelio. q̄
spūscūs erat in eo. z venit in spū
in tēplū. **O** Tercio dico q̄ de
isto sene notat pueri Jesu a Sy/
meone iocūda susceptio cū dr. Et
cū induceret puez Jesum. zc. ac/
cepit eū in vlnas suas. Sup quo
dicit Grego. O beate man⁹ q̄ ver
bū vite palpauerūt. Ipse Syme/
on portabat infantē. z fact⁹ est in
puero puer. Un̄ Aug⁹. in smone
Ipe ferebat z xp̄s regebat. Syme/
on senex xp̄m ferebat infantē. xp̄s
regebat Symeonē senē i senectu
te. Unde ipe Symeon mltas cō
solatōes recepit a puero. Nec mi
rū q̄ dr Origenes. Si ad tactuz
fimbrie vestimēti ei⁹ mlt̄ sanata
est. qd dicendū est de Symeōe q̄
in suas vlnas accepit infantēz q̄
venerat ad vinctos liberādos ac
eos p̄solādos. Un̄ nō sufficit tibi
videre puez sicut pmissuz est sibi
a spūscō nō mori nisi p̄us videret
xp̄z dñi. Et sic adimpleret deside
riū suū. nec sufficit sibi mirabilis
aduēctio. ad tēplū. qz venit in spī/
ritu in tēplū vt adoraret pueruz.

nisi etiāz acciperet eū in brachia de
sinu matr̄. vñ Aug⁹. in ser. hodi/
erno. tūc cognit tūc adorauit tūc
qz ferebat. z ideo nō ē mīz q̄ v̄ go
nō phibuit senē accipe pueruz ad
eum z amplecti eū. qz ipsa cogno
uit in spū euz deuotū z desiderū
ei⁹. z itellerit placere deo patri q̄
iste hō p̄solaret in amplexu pueri
R Sic nos exēplo hui⁹ sci Sy/
meonis debem⁹ suscipe xp̄m hō/
die triplr. Primo desiderare euz
toto corde. Scdo venire in tēplū
z eū querere z adorare. Tercio ei
obuiare z eū suscipe. Prio debe/
mus euz desiderare toto corde et
dicere cū aīa deuota. Lañ. v. Ue/
niat dilect⁹ meus in ortū suuz. i.
cor meū. Nam ego dormio. s. mū/
do. z cor meū vigilat scz deo. Cor
em̄ dormient⁹ vigilat qñ effectus
cordis viget in grā z desiderio de
uotionis. Un̄ Isa. xxvj. Aīa mea
desiderauit te in nocte. s. in tene/
bris hui⁹ mundi. sed z spū meo in
p̄cordijs meis de mane vigilabo
ad te. s. in cordis deuotōe. Sicut
etiā sanctus David dicit. Quēad
modū desiderat ceru⁹ ad fontes
aquaz zc. sic desiderauerūt sancti.
Reque desiderare Scdo debem⁹
venire in tēplūz eū querere z ado
rare. vñ Mat. vj. Querite p̄mu
z regnū dei zc. Nā templū dei ideo
factū est vt de⁹ adoret in eo. Unde
dixit xp̄us Mat. xxi. Dom⁹ mea
dom⁹ orōnis ē. z q̄ sic venit i tem
plum venit in spū sicut symeon z
iuenit qd querit z exaudiet. Hoc
figurat nobis. iij. Re. vj. q̄ fact⁹ ē
R

De purificatione marie

fmō ad Salomonez q edificauit
templū deo in hierl̄z di. Domus
hec quā edificas si ambulaueris in
pceptis meis firmabo fmonē meū
quā locut⁹ sū ad dauid p̄rem tuū
Et habitabo ī medio filioz isrl̄ z nō
derelinquā pplm meū isrl̄. Un̄ in
signū h⁹ dixit xps Mat. vl. Ecce
ego vobiscū suz oībz diebz vsqz cō
sumatiōz seculi. Un̄ bona ista intē
tione p̄secrat ecclia vt de⁹ adoret
in ea. Tercio debem⁹ eū suscipe et
ei obuiare sic symeon xpo obuia
uit z suscipe eūz portare ī brachijs
p bona z scāz p̄uersionē. Un̄ .j.
Loz. vj. Glorificate z portate zc.
Un̄ hec gestatio xpi figurat nob ī
p̄cessionē scāz p̄sonaz q hodie fa
cta ē. Nā maria z ioseph symeon z
anna hodie venerabilē p̄cessionēz
fecerūt z puez iesuz in tēplū p̄ta
nerunt. Sic nos p̄cessionē facere
dēm⁹. z cereū accēsum p quā fcat
iesus ī māibz baiulare p exercitiū
bonoz opez z scāz p̄uersionē. Nā
sic ī cereo sūt tria. s. cera lichmen z
ignis z tria hec fcat tria sacra q sūt
ī xpo. Nā cera q fit opatiōe apuz
ex pura materia fcat hūanitatē
xpi q nata ē de v̄gine pura. In li
chmine interi⁹ ī cera candissimā
aīaz ī carne latentē. Ignis v̄o siue
lumē fcat diuinitatē. Sic nos de
bem⁹ h̄re tria q p̄dicta tria sunt
scata si volumus digne portare
xpm. s. puritatē p cerā significatā
z sic cū qnqz prudētibz v̄ginibz ac
censis lāpadibz bonoz opez xpo
obuiem⁹. sic dicit Mat. xxv. q silē
ē regnū celoz p qd intelligit tem⁹

pluz zc. Nota hystoriā. Et sic xpm
portando dicam⁹ introitū misse.
Suscepim⁹ de⁹ miscōiam tuā zc.
S Tercio notat pueri a symeon
ne cōmēdario cū dicit z bñdixit deū
z dixit Nūc dimittis zc. Nec bñdix
itio fuit laude z grāz actio. qz de⁹
cōpleuit qd sibi p sp̄m sc̄m p̄misit
scz videre xpm. Jō rōnē assignat
dicens. Quia viderūt ocu. zc. In q
cātico laude p̄mēdat puez triplr
P̄rio noiando euz salutare. scdo
lumē. tertio glāz. pl̄ is. P̄rio cōmē
dat iesuz noiando eū salutare. qd
notat cū dicit Quia vi. ocu. zc. i. iesū
q interpretat saluator. vnde Aug⁹.
Quid ē iesus nisi saluator zc Illd
salutare vidit ocul⁹ carnis z non
min⁹ cōgnit ocul⁹ mēt⁹ esse deum
Un̄ dicit Bre. p b q vidit xpm ocu
lis corp̄alibz oculi mēt⁹ fuerit illuz
minati fulgore sp̄sscri. q v̄bum
c̄nū ī carne cōgnit z saluatores
mūdi oībz p̄dicauit dicēdo cuius
bet illud Job. xxxij. Videb faciem
ei⁹ ī iubilo. et qm̄ hec sal⁹ erat vni
uersalis. iō subdit. Qd parasti zc.
Un̄ ps. Videbūt oēs f. r. zc. Unde
Baruth. iij. Nūc ē de⁹ n̄r z nō est
mabit ali⁹ aduersus eū. Post hec
in terr⁹ visus ē zc. Scdo cōmēdat
eū noiando lumē. cū dicit Lumē
ad reuela. zc. Dicit em̄ arbanasius
q gētes añ aduentū xpi erāt in te
nebris p̄sticute. i. cognitione diui
na p̄uate. Jō eoz cecitatē xps tri
pliciter illuminauit. s. doctrinis mi
raculis z sacramētis. ideo dicit Lu
men ad reuelationē zc. vñ Jsa. ix
Populus q ambulabat in tenebz

Sermo

xvi

In cathedra Petri.

Sermo. xvj.

Exaltent eū

in ecclia plebis et in ca-

thedra seniorum laudet eum ps. cvj.

Notate charissimi. dicit enim beatus

Augustinus in sermone hodierno. dignus est

ut fundamentum in ecclesia bono-

ref. per quod ad celum ascendit. Petrus

itaque fundamentum ecclesie nominavit.

et ideo digne eum ecclesia colit. Et ideo dicitur

Exaltent eum etc. Est notandum quod san-

ctus per hodie exaltatus est in cathe-

dra Ideo festum hodiernum dicitur cathe-

dra petri. Unde dicit Augustinus in ser-

monia Institutio hodiernae solennitatis a

senioribus nostris nomen cathedre ac-

cepit. Ideo quod per apostolorum petrus

hodie apostolatus cathedram suscepisse

referatur. Unde notandum quod in sa-

cris scriptura inuenitur triplex ca-

thedra dignitatis. Primo inuenitur

cathedra sacerdotalis dignitatis.

ut habetur. 1. Regum. j. de Neli sedenti

super sellas. Secundo inuenitur cathe-

dra magistralis dignitatis. ut habetur

Matthaei. xxiij. Supra cathedram

moysi se etc. Tercio inuenitur cathe-

dra regalis dignitatis. ut habetur. ij.

Regum. xxiij. David sedens in ca-

thedra Ista triplicem cathedram habuit

sanctus petrus. Ipse enim sedit supra

cathedram sacerdotalis dignitatis

quod fuit caput et pastor omnium cleri-

corum. Sedit etiam supra cathedram

magistralis dignitatis. quod fuit do-

ctor omnium christianorum. Sedit super

cathedram regalis dignitatis. quod fuit

princeps omnium regum. Primo quod

R 2

his vidit lucem magnam. id est christum. Unde
Isa. xlix. Dedit e in lucem gentium.
Iohannes in signum huius dicitur Ioh. viij. Ego
sum lux mundi. Tercio comedat eum
nominando gloriam. cum dicitur. Et gloriam ple-
bis etc. israel. Ipse enim erat de israel na-
tus secundum carnem quod erat eis magna
gloria. Unde fuit prophetatum Isa. iij. In
die illa erit germen. id est. (somen od
geschlecht) domini in magnificencia et
gloria et exultatio his qui saluati fuerint
de israel. Unde hanc gloriam desiderabat
videre moyses cum dixit Exo. xxxij.
Domine mihi gloriam tuam. Respondit dominus
Ego ostendam tibi omne bonum. id est. filium
meum. Et quis non tibi cum posteris
tuis. Unde concludit dominus. Videbis po-
steriora mea. id est. humanitatem quam in fi-
ne mundi assumpsit. faciem autem meam
videre non poteris. id est. diuinitatem. unde
prophetatum Isa. xl. Reuelabitur gloria domini
et videbit omnis caro salutare dei nostri
quod os domini locutum est. Et quia canticum
pertinet plenitudinem laudis christi et con-
solationem senis morientis. Iohannes in se-
ro cantat in pletorio. Sic nos de-
bemus ipsum comedare. Primo nominan-
do eum saluatorem. secundo lumen. tertio
gloriam. Primo ipsum comedare. id est. nominan-
do salutare iuxta psalmum. Ecce deus meus
sal. Iohannes in signum huius dixit an-
gelus ad ioseph Lu. j. Vocabis no-
men eius iesum etc. Nota quod saluat
et liberat. Requere in tabula. Secundo
debemus eum comedare nominando lu-
men. unde psalmus. Dominus illuminatio mea
unde Ioh. j. Erat lux vera que etc. Nota
quod illuminat etc. Tercio debemus
eum comedare nominando gloriam. Unde
psalmus. Tu domine susceptor meus es etc.

De cathedra Petri

inuenit i sacra scriptura cathedra sacerdotalis dignitas. vt legit. j. Re. j. vbi dicitur qd Beli erat sacerdos dñi. et sedebat sup sellā añ postes templi dñi ad p̄solādū pplm dñi dei. vt eis diceret petitōes eoz eē exauditas. In cui⁹ figura legit ibi dem qd dñs p̄cluserat vuluā ane ita qd non pepit. iō tñ tristabat qd n̄ comedit. vñ dixit ei helcana vir su⁹. Anna cur fies et qre nō comedis. et qre affligit cor tuū. Nunqd nō ego melior suz tibi q̄s decē filij Surrexit aut̄ anna postq̄s comedit et bibit et intrauit tēplū dñi et adorauit ad dominū vt ei misereret et subueniret. sedēte aut̄ beli sacerdote sup sellaz añ postes tēpli dñi et vidit afflictionē ane et ei⁹ de p̄cationē ad deū. dixit ei. Uade in pace et de⁹ isrl' det tibi petitiones quā rogasti eū. Qd factū ē. Nam āna p̄cepit et pepit. Sup hanc ca. sacerdotalis dignitas exaltat⁹ ē scūs pe. in ecclia dei vt eēt caput et pastor oīm et haberet p̄tatem ex pte dei retinēdiz dimittēdi hoibz p̄tā sua. Un̄ dixit ad eū dñs Jo. vl. Symon iohis diligis me pasce oues meas. Mat. xvj. dixit. Tu es pe. et su. h. p. edi. ec. me. et tibi dabo cla. re. celoz. Et q̄dcūqz ligaueris su. ter. erit li. et i cel. Et q̄dcūqz solueris su. ter. erit solu. et in cel. et c. U Qualr aut̄ exaltat⁹ ē ad cathedram sacerdotal' dignitas legit. Lū cū scūs pe. et bñ dei in antiochia p̄dica uir oēs de ciuitate illa occurrebant ei nudis pedibz cilijs se induentes. puluere capita

aspergētes. pñiaz agentes qd p̄ eū cū symone mago p̄sensissent. Petrus et o pñiam eozū vidēs gr̄as deo egit. Tūc illi obtulerūt ei oēs infirmos et demoniacos. sup q̄s cū orasset. p̄tin⁹ oēs s̄ sanati currentes et osculātes pedes scī petri Et tūc infra septē dies pl⁹ q̄s decē milia ad fidē p̄uersi s̄ et baptizati. Qd audiēs theophil⁹ p̄nceps illi⁹ ciuitatis dixit Petre quare pplm meū eueris. Lū aut̄ petr⁹ fidē ei p̄dicaret. tūc ille fecit eū vinculari et sine cibo et potu manere fecit. Sz cū petr⁹ fame q̄si deficeret. eleuatis in celuz oculis dixit. Dñe iesu xpe miserozū adiutor adiuua me in his tribulationibz deficientez. Cui dixit dñs. Credis petre te a me derelictū bōitari mee derogas Presto es qd tuc miserie subueniat. Audiēs aut̄ paulus de incarceratione petri ad Theophilū accessit et se in multis artibz artifices asseruit. ligna et tabulas se sculpe re scire. tentoria depingere. et multa alia. Quē rogat theophilus obnixē vt i curia sua maneret. Euoꝝ lucis aut̄ paucis diebz paulus absconse ad petrū i carcerē intrauit Et vidēs cum pene mortuū cepit flere et in amplex⁹ irruens ait. O frat' mi petre. gl'ia mea. gaudium meū. dimidiū aīe mee. meo interuentu sine introitu resume vires. Tūc petr⁹ oculos apiens et ipm cogitans lachrimari cepit. sed sibi loq nō potuit. Tūc paulus vix ei⁹ os apuit et iponēs cibū ipm refocillauit. Lū at̄ petr⁹ cibo p̄fortat⁹

Bermo

xvii

vendidit. quorum unusquisque valebat
decem denarios vsuales et ita danum
vngenti tricentorum denariorum reco-
pensauit. Vel ut quidam aiunt. omnium qui
christo dabant decimam preem furabatur
Et ideo per decima pre qua in vngento
amiserat. scilicet per xxx. denarios dominum
vendidit. quod tamen penia ductum retulit
et abiens laqueo se suspexit. et su-
spensus crepuit medius et diffusa sunt
omnia viscera eius. Dignum enim erat ut
viscera que perditionem preceperant ru-
pta scinderentur. et guttur a quo perdi-
tio exierat laqueo artaretur. in aere
etiam interit ut qui angelos in celo et
homines in terra offenderat ab ange-
lorum et hominum regione secluderetur
in aere cum demonibus sociaretur. Et
ideo dominus voluit ut numerus duo-
denarius esset completus. Iohannes legit Act. 1.
quod cum apostoli in ascensione et penthe-
costen in cenaculo simul essent. Uir-
dens petrus quod numerus duodecim
apostolorum esset imminutus. quod tamen dominus
in hoc numero elegerat ut fide trini-
tatis in quattuor mundi partibus predica-
rent. surrexit in medio fratrum dei.
Viri fratres optime impleri scripturas
qua predixit spiritus sanctus per os David
de iuda qui fuit dux eorum qui prophete-
runt iesum qui connumeratus erat in no-
bis. Et hoc quidem possedit agrum de
mercede iniqtatis. et suspensus cre-
puit medius et diffusa sunt omnia vi-
scera eius Et notum factum est omnibus
habitantibus hierusalem. Ita ut appella-
retur ager ille in lingua eorum achel-
demach. hoc est ager sanguis. Scri-
ptum est enim in libro psalmodum. Fiat ha-
bitatio eorum deserta. et non sit qui inha-

bitet in ea. Et epistolum eius accipias
alter. Oportet ergo ut aliquo loco in-
de substituamus qui testificetur nobis
cum resurrectione christi. quod dominus dix-
it nobis. Et eritis mihi testes in hie-
rusalem et in omni iudea et samaria.
usque ad ultimum terre. Et quod testis non
nisi de his qui vidit et audiuit debet
testimonium ferre. eligendus est unus
ex his viri qui nobiscum semper fuerunt
et miracula domini viderunt et doctrinam
eius audierunt et statuerunt duos de
lxxij. discipulis. scilicet Ioseph qui cognos-
tus est iustus per suam scitatem. qui fuit frater
Jacobi alphei et mathias. et orantes
dixerunt. Tu domine qui nosti corda omnium
quem elegeris ex his duobus accipe lo-
cum misterij et apostolatuum huius
quem iudas amisit. Et dederunt sor-
tem et cecidit sortis super mathiam et an-
numeratus est cum vndecim. Diony-
sius autem qui fuit discipulus sancti pauli
dicit quod sortis quam dederunt illis duobus
fuit quidam splendor celestis per quem
dominus ostendebat quod mathias in apostolum
esset assumendus. Iohannes bene dicit dominus
Isa. lxxij. Ecce seruus meus suscipiam
eum. electus meus complacuit sibi in illo
anima mea. Dedi spiritum meum super eum.
Expone recte. Unum figurat nobis in
saule. de quo 1. Reg. x. dicitur. Samuel di-
xit ad omnem populum. Ecce videtis
quem elegit dominus. quoniam non est filius eius
in omni populo. Sic certe electus est
mathias a domino in apostolum. Unum bene dicit
mathias. Nam mathias hebraice
dicitur latine donatus a domino recte. Be-
nignus dico quod in his verbis notatur per-
fectio virtuosa. quod notatur cum additur.
In fide et lenitate. Nam sine fide

De sancto

Gregorio

impossibile ē placere deo. vt dicit
Neb. xj. Jō dñs elegit eū de infi/
delitate ad fidē in q̄ potuit v̄tuo/
se z pfecte ac meritorie viuere. vñ
dicit Job. xv. Nō vos me elegistis
s; ego elegi vos. z posui vos. s. ad
fidē catholicā vt eat̄ z fructū asse/
ratis. z fruct⁹ v̄t maneant. Vñ no/
tandū q̄ v̄tuosa pfectio aploz cō/
sistit in trib⁹ que saluator ostēdit
in v̄bis p̄dic̄. P̄mo ī abnegatio
ne sui ipsi⁹ et oīm rerū tpaliū. Jō
dicit. vt eat̄. s. renūciando mūdo
et p̄prie voluntati. Vñ qñ docuit
eos viā pfectōis dixit eis Lu. xiiij
Nisi q̄s renūciauerit omnib⁹ que
possidet nō pōt me⁹ esse discipul⁹
et iō in signū hui⁹ qñ voluit eos
mittere p mūdū vt p̄dicarēt euan/
gelīū Dixit Lu. x. Ecce ego mitto
vos sicut agnos in lupos. Noli
te portare sacculū neq; perā neq;
calciāmētā zc. Certe h̄ pfecte īple/
uit scūs mathias cū alijs aplis.
Nāz post diuisionē aploz ipsi in
ptes mūdi iuerūt sine sacclō z pe/
ra p̄dicando et v̄tuose viuēdo ac
miracula faciēdo. z sic infideles
ad fidem p̄uertēdo. vñ Mar. vi.
Illi aut̄ pfecti zc. Scđo p̄sistit in
p̄mpta obediētia p̄dicandi v̄buz
dei. Jō dicit vt fructū asserat̄. s. p/
ducēdo infideles ad fidē. z dicen/
do eis q̄ ego suz saluator mundi.
Vñ in signū hui⁹ dixit eis qñ vo/
luit ascēdere. vt d̄z Act. j. Erit̄ mi/
hi testes in hierl̄m z ī omni iudea
et samaria zc. Certe h̄ obediēter
z fidelit̄ fecit mathias. Nā semina
uit v̄bū dei et p̄dicauit fidem xp̄i

Vñ legīt mathias d̄ tribu iuda z
ciuitate bechleem illustri p̄sapia
oriūduz fuit. Qui l̄ris tradit⁹ in
breui oēm sciam leḡ et p̄phetarū
app̄hendit. Lasciuiā q̄z abhorrēs
pueriles ānos morū maturitate
vincebat. et in oib⁹ v̄tutib⁹ vixit.
Satagebat vt qđ sensu p̄ceperat
ope cōpleret ac doctrinā oris ma/
nuū opatione mōstraret. Nīc cū
p iudeā p̄dicaret. cecos illumina/
bat. leprosos mūdabat. demones
expellebat. claudis gressū. surdis
auditiū. mortuis vitā restituebat.
Nā vt d̄z Lu. ix. Misit illos p̄di/
care regnū dei z sanare infirmos
zc. Reliqua hui⁹ s̄monis p̄cipue
tertiū mēbrū qđ erat remūeratio
gaudiosa. Req̄. in sermone p̄ce/
denti in littera. D.

De sancto Gregorio papa.

Sermo. xviij.

Illi syon

exultate et letamini in
dño deo v̄ro. qz dedit

vob̄ doctorē iusticie Jobel. ij. No/
tate charissimi. dicit em̄ Aristot. j.
Metha. q̄ signū scient̄ est posse
docere. Nunc ē em̄ q̄ scūs Grego.
doctor egregi⁹ q̄ suā sciam et do/
ctrinā a spūs sancto recepit vtiliter
docuit v̄bo z exemplo. z sic vitaz
iusticie manifestauit. Jō bñ d̄z no/
bis xp̄ianis. Filij syon zc. Est no/
tandū q̄ bonus doctor debet h̄re
tria. Primo d̄z esse vita scā cōpro/
bat⁹. Scđo debet esse dulci v̄ba
venustat⁹. Tertio debet esse in ce/
lo coronat⁹. Que tria p̄fecte sunt

et fuerunt in scō Grego. egregio doctore. Jō est vn⁹ de q̄ttuor docto-
rib⁹ christianitat⁹. N Dico p̄mo
q̄ bon⁹ doctor d̄z esse scā vita cō-
pbat⁹. Nā dicit idem grego. Cui⁹
vita despici⁹ restat vt ei⁹ p̄dicatio
p̄ternat⁹. Jō bon⁹ doctor d̄z esse
vita scā cōprobat⁹. Lerte sic p̄pro-
bat⁹ est sc̄us Grego. nā ipse vitaz
sanctā duxit. Un⁹ notandū q̄ ei⁹
scā vita oñdit in trib⁹. s. paup̄tate
hūilitate et pietate. que faciūt ho-
minē sanctū. P̄rio oñdit in pau-
p̄tate q̄ est fundamētū p̄fectōis
testo x̄po q̄ dicit Mat. xix. Si vis
p̄fect⁹ esse zc. Lerte h̄ fundamētū
p̄fectōis et scē vite hūit sc̄us Gre.
Un⁹ legit de eo. et refert Jōhes dia-
con⁹ q̄ vitā scī Gregorij sc̄psit et cō-
pilauit. q̄ ipse fuit natione roma-
nus. p̄genitusq̄ senatoria stirpe.
id ē(erlich geschlecht) Cui⁹ pater
gordian⁹ et m̄ filia dicebat. Nic
summū apicē phie in adolescētia
sua attingebat ac copia reruz ac
diuitiaz plurimū abūdauit. Lo-
gitauit hec oīa deferere et in religi-
onem intrare. et sic in paup̄tate et
v̄tutib⁹ viuere. Un⁹ mortuo patre
sex monasteria in silicia p̄struxit et
septimū intra menia vrb. i. (rinck
mur) sub honore scī Andree aplī
in p̄prio domate fabricauit. In q̄
relict⁹ sericis auro et gēmis radi-
antib⁹ vili habitu et monastico te-
gebat. Ubi i breui ad tātā p̄fectio-
nem puenit vt i ipso initio sue cō-
uersionis posset iaz in nūero p̄fe-
ctoꝝ cōputari. Ipse etiā intm̄ di-
lexit paup̄tatez q̄ oīa q̄ hūit pau-

perib⁹ postulantib⁹ non negauit.
Un⁹ accidit q̄dā vice q̄ angel⁹ dñi
i specie paup̄is sibi affuit et lachry-
mabiliter misereri sibi postulauit.
Gregori⁹ vō sibi sex argēteos dari
iussit et ille abiit. Eadēq̄ die iterū
redijt et se m̄lta p̄didisse pauca vō
recepisse phibuit. q̄ cū ab eo totti⁹
dē argēteos recepiss̄z. itez tria vice
reuerſ⁹ misereri sibi ip̄ortunis cla-
morib⁹ postulauit. s. cū grego. a p̄-
curatore suo didicisset nibil dādū
p̄scutellā argēteā quā m̄ sua cū
leguminib⁹ mittere solebat. i. (ein
muß vō lynsen od bonē) vel h̄mōi
i mōasterio remāsisse. Illā statim
dari p̄cepit q̄ ille libet recipies. le-
tusq̄ abcessit. Nic at angel⁹ dñi
sic se postea sibi reuelauit. nā alio
tpe cū eēt sūm⁹ p̄otifex. p̄cepit can-
cellario suo vt. xij. paupes ad mē-
saz iuitaret. q̄ p̄gēs iussa cōpleuit.
Dū at sil⁹ discūberēt intues papa-
rij. nūerauit. Et accersito cācella-
rio cur p̄ iussione suā. xij. p̄sūpsis-
set inuitare inq̄siuit. Quos cācel-
lari⁹ nūerauit tm̄. xij. iueniēs ait.
Crede mihi p̄r nō s̄ nisi. xij. Ad-
uertit Gre. virū vultū sept⁹ mutāz-
tem. iā adolescētē. nūc vō vetera-
nū q̄dā venerāda canicie sibi silaz-
re. Finito at p̄uiuiō illū in cubicu-
lū suū duxit vehemēt adiurās vt
sibi se et nomē suū p̄dere dignaret.
Qui r̄ndit. Cur inq̄rogas denoie
meo q̄d ē mirabile. Scire em̄ de-
bes q̄ ego sū naufrag⁹ ille cui scu-
tellam argenteā tribuisti quā tibi
misit mater tua cum leguminib⁹.
Et hoc tibi p̄certo sit notuz q̄ ab

De sancto

Gregorio

illo die q̄ dedisti mihi b̄ ordinauit
te de^o fieri sue ecclie p̄sulē et petri
ap̄li successorē. Cui Greg. Et quō
b̄ nosti q̄ tūc me dñs ecclie sue p̄/
sulem p̄destinauit. Qui ait. Quia
ego angelus ei⁹ suz. et me tibi dñs
tūc misit ut te sp̄ debeā p̄tegere. et
oīa que petier⁹ p̄ me apud ipsum
ualeas ipetrare. et sic disparuit.
¶ Qualr aut̄ b̄ accidit q̄ summ⁹
pontifex fact⁹ ē oñdit. Nā legi⁹ q̄
q̄dā tpe tyber⁹ fluui⁹ egressus tñ
excreuit ut sup̄ muros vrbis in/
flueret et plimas dom⁹ euerteret
tūc etiā p̄ tyberim fluuiū multitu/
do serpentū cuz magno dracone
in mare descendit. s; a fluctib; ad/
lit⁹ p̄iecti sunt et totū aerē sua pu/
tredine corruerūt. Sicq; plaga
pessima quā inguinariā vocāt. i.
apostema secuta ē. Que plaga pri/
mo oīm pelagiū papā pculit. et si/
ne mora extinxit. Postmoduz ho/
in reliquū vulg⁹ ita defecit ut sub/
tract⁹ habitatorib; plimas dom⁹
vacuas reliq̄rit. Sed qz ecclā dei
sine rectore esse nō poterat. omīs
plebs gregoriū licet renitente to/
tis virib; elegit. Cū ḡbñ dici de/
beret et lues. i. plaga vel mors po/
pulū deuastaret fmonē ad pplm
fecit et letanias instituit et p̄cessio/
nem faciēs. Req. i. ser. de letanijs
Et ut oēs attenti⁹ dñm exorārēt
admonuit. Ipsa tñ lues inem se/
uit ut in vna hora. lxxx. hoīes spi/
ritū exalarēt. Sed nequaquā cessa/
uit pplm admonere ut ab ofone
nunq; desisterēt donec diuina mi/
seratio istā pestē ppulsaret. Un̄ si/

nita p̄cessionē voluit fugere s; ne/
quiuit qz vigiles die noctuq; por/
tas vrbis pp̄ eū obfuabāt. Tan/
dem mutato bitu a q̄busdā nego/
ciatorib; obtinuit ut in q̄dā dolio
sup̄ quadrigam de vrbe educeret
Qui mox siluas expetēt cauerna/
rum latibula req̄siuit Ibiq; dieb;
trib; latuit. Veruntñ dū sollicite
q̄reret colūna luc⁹ p̄fulgida de ce/
lo pendēs sup̄ locū in q̄ latitabat
apparuit. In q̄ colūna āgelos as/
cendētes et descēdentes q̄dam re/
clusus asperit. Morq; ab vniuer/
so pplō capīt. et sūm⁹ pontifex cō/
secrat. S; qz adhuc romā pestis
sup̄dicta vastauit more solito p̄/
cessionē cū letanijs itez q̄daz tpe
pascali p̄ circuitū ciuitat⁹ ordina/
uit. In q̄ imaginē brē v̄ginis ma/
rie q̄ adhuc est rome quā scūs Lu/
cas arte medic⁹ et pictor egregius
formasse dz. et eidem v̄gini filijs p̄
oīa p̄hibet añ p̄cessionē reuerentē
portari p̄cepit. Et ecce tota aeris
ifectio et turbulētia imaginē cessit
ac si ipsaz imaginē fugeret et eius
p̄sentia ferre nō posset. Sicq; p̄
imaginē mira serenitas aeris re/
mansit. Tūc i aere iuxta imaginē
audite s̄ voces angelice canētū.
Regina celi letare alla. Tūc bea/
tus Grego. vidit sup̄ castrū crescē
tū angelū dñi q̄ gladiū cruentatū
tergēs i vaginā reuocauit. Intel/
lexitq; qz pestis illa cessasset. et sic
factū est. Un̄ castrū illd̄ deinceps
castrū angeli vocatū est. R̄ Ipe
enī i tali dignitate vixit qz cū ma/
gno dolore p̄tifex fuit et libēt⁹ in

iusti in magna instantia aduersus
eos qui se angustiauerunt. Uidentes
turbabunt. scilicet in iudicio timore hor-
ribili. Sequitur. et per angustia spiritus
gemetes. Hi sunt quos aliquando habui-
mus in derisus et in similitudinem im-
perij. nos insensati vitam illorum esti-
mabamus insaniam. et finem illorum sine
honore. Ecce quod computati sunt in
filios dei. et in sanctos sortis illorum est.
Sequitur. Iohannes accipiet regnum deco-
ris et dyadema speciei dei manu domini
quem dextera sua reget illos. Ideo
christus benedixit. Cum sederit filius hominis. etc.
Sed nota quod secundum Gregorium. non so-
lum discipuli sed omnes illi qui res
possessas et propria voluntate per christum
reliquerunt cum christo iudicabunt. Unum
est sciendum quod quadruplex est modus
iudicandi. Primus est per meritum et proprie-
tatis. et sic solus deus iudicabit
Secundus est delegate siue commissi
peritis. et sic christus iudicabit in quantum
homo. quia per omne iudicium dedit filio.
vnde Job. v. Potestatem dedit ei iudi-
cium facere. quia filius hominis est. Iohannes di-
xit. Cum sederit filius etc. Tertius est
assessorie dignitatis. et sic iudica-
bunt apostoli qui etiam erunt alij emine-
tiores. et ideo dominus sedere super thro-
nos iudicantes duodecim tribus israel
Quartus est approbationis. et sic omnes
sancti et angeli cum christo iudicabunt
quia eius vera et iusta sententiam appro-
babunt. Unum in primo. Letabitur iustus cum
vi. vnde. Secundo dico quod christus ostendit
magnitudinem premij remunerationis multi-
tudo. cuius addit. Et omnes
qui reliquerunt etc. centuplum accipiet. id est
spiritualem iocunditatem. Nam Dico.

exponit. Qui reliquerit domum vel
agrum etc. centuplum accipiet. hoc est
spirituale consolationem et dulcedinem qui
in infinitum excedit temporalem posses-
sionem quoniam centenarius numerus
excedit minorem numerum. Unum per
Quam magna multitudo dulcedi-
nis tue domine. quod dicitur. Unum dicit Augustinus
Premium beatitudinis quod deus per
parauit omnibus sanctis eius. cum est quod
intellectu non capit. acquiri potest. esti-
mari non potest. quod dicitur. quia tante magni-
tudinis est. Unum de hoc premio dicit
Isaia. lx. Videbis et affluēs mirabitur
et dilatabitur cor tuum. Videbis in quibus
per contemplationem magnitudinem
premiij. et affluēs propter nimiam delecta-
tionem dulcedinis. et mirabitur. scilicet in
intellectu tuo. dilatabitur cor tuum in
gratificatione. Et rationem assignat
Bernardus. dicens. Hi iudicant in omni
plenitudine. et sponsus. id est christus ad-
ducens et deducens eos in montes
sancti sui et in tabernacula sua. et
ad speciosa paradisi. et ad flores ro-
sarum et lilia cum illis. ad amena or-
torum. ad diuitias cellariorum. postre-
mo ad ipsa secreta trinitatis. Unum
cognoscens per spiritum sanctum dicit
Inebriabuntur ab ubertate. id est ma-
gnitudine domus tue. Unum dicit Augustinus
gaudium erit intus et extra. gaudium
sursum atque deorsum. gaudium ubique
plenum. Dico Tertio dico quod christus
ostendit magnitudinem premij in eter-
nae felicitate cum deus. et vitam eternam
possidebit. Que possessio vite eter-
ne est clara dei visio. Unum dicit christus
Iohannes. xvij. Patet quod dedisti mihi vo-
lo ut ubi ego sum et illi sint mecum.

De cathedra Petri

ut videat claritatē meā. i. q̄ scz cō/
sistit bñtudo vite etne. vñ Aug⁹.
Tota merces electoz ē visio oīpo
tentis dei. q̄ visio facit nos etnalr
brōs. Nā ex ista visione trāsforma
mur i similitudinē ipsi⁹ dei fm quaz
creati sum⁹. qd ē sūmū felicitatis
vñ j. Joh. iij. Scim⁹ qm cū appa
ruerit filies erimus. qm videbim⁹
euz zc. Un⁹ dz. ij. Cor. iij. Nos ho
oēs reuelata facie gliaz dñi specu
lantes i eadē imaginē trāsforma
mur a claritate i claritatē. q̄ scz sē
regalia. z felicia signa etni reg⁹ q/
b felicit⁹ pmiabit z honorabit ele
ctos i resurrectione eoz. Qd bñ fi
gurat nob in Vester. vj. vbi dz q
rex assuerus dixit ad aman. Quid
dz fieri viro quē rex honorare de
siderat. Rñdit. Nō quez rex vult
honorare dz indui vestib⁹ reg⁹s
et iponi sup equū q̄ de sella reg⁹ ē.
z accipe regium dyadema sup ca
put suū. z p m⁹ de pncipib⁹ reg⁹ p
plateā ciuitat⁹ clamet z dicat. sic
honorabit quē rex voluerit hono
rare. Moralr p regē assuep intel
ligit bñtudo z dñs nñ ē etna bea
tudo. Per virū quē rex honora
re desiderat intelligit elect⁹. Per
vestes regias intelligit dotes aīe
et corp⁹ glificati. Per equū q̄ est
de sella reg⁹. i. de ornatu sic equus
reg⁹ dz ornari intelligit thron⁹ dei
Et p p mū de pncipib⁹ reg⁹ intel
ligit angelica natura q̄ p plateam
celest⁹ ciuitat⁹ clamabit z dicet cū
viderit scm pe. sic gliose vestitum
Noc honore dign⁹ ē quēcūqz rex
voluerit honorare. Un⁹ i ps. spūs

scūs dic. Nimis honorati sē ami
ci tui deus. Un⁹ sic honorant oēs
electi. z iam scī in dotib⁹ aīe z post
resurrectionē in dotib⁹ corp⁹s ve
stient stola etni reg⁹. vñ Apo. iij.
Ambulabūt mecū in albis qz di
gni sūt. Un⁹ scūs petr⁹ iaz i dotib⁹
aīe honorat fm tres potēcias aīe
ei⁹. q̄ sunt mēoria. intellect⁹ z vo
luntas. qd ē sūma felicitas. Per
intellectū em⁹ gnoscat deū qd est
felicitas eterne vite. vñ Joh. xviij.
Nec ē vita etna vt cognoscant te
solū verū deū et quē misisti iesum
xpm. Per volūtatē diligit deū. vñ
Aug⁹. Diligere deū ex toto corde
zc. solū implet in pñia. qd itez ē fe
licitas vite etne. vñ Bern. Deus
charitas ē quid pñiosius est z qui
manet i charitate i deo manet qd
securi⁹. z de⁹ i eo. qd iocūdi⁹. Per
mēoria tenet etnalr. Un⁹ mgt li. ij.
dis. j. De⁹ fecit hoiez vt sūmū bonū
zc. Qd ē felicitas etne vite. Un⁹ ps
Memor fui dei z delectat⁹ suz zc.
Honorabit et i resurrectione i doti
b⁹ corp⁹s glificati. q̄ sūt imortal/
tas. agilitas. subtilitas. claritas.
Pñio i mortalitate. vñ Apo. xxi.
Absterget de⁹ zc. z mors vltra nō
erit zc. Scdo i agilitate. vñ Aug.
dic. Ubicūqz volet spūs ibi prin⁹
erit z corp⁹. Tercio i sublimitate
vñ j. Cor. xv. Semiat corp⁹ aīale
surget corp⁹ spūale. Quarto i cha
ritate. vñ Mat. xij. Tunc fulge
būt iusti sic sol i spectu dei. Per
equū intelligit thron⁹ dei. Un⁹ pe
dicere illd Eccl. vi. Dñe de⁹ exalta
sti sup frā hitatiōez meā. Per dya

Sermo

xvii

dema itelligit efna glia. ps. Glia
z honore co. zc. Per p mū de pnci
pibz regit itelligit āgelica societas
que clamabit p ciuitatē celestē sic
honorabitur.

De scō Mathia. Sermo. xvij.

In fide et

lenitate ipsi scō fecit
illū. z elegit eū ex oī car

ne Eccl. xlv. No. charissimi. dic iu
lius ceis li. iij. de regalibz sedibz.

Nulla hē tū est digna excellētie z
honor sic hūilitas. Jō scōs ma/
thias q hūil' interptat. ppē suā bu

militatē fidez z lenitatē meruit q
dñs fecit eū scōm z elegit eū i aplm

qre zc. i qbz qdē hīs tria notant
Prīmū ē electio glōsa. qd notat.

cū dñs. elegit eū zc. Scōm ē pfectō
hūtuosa. cū addit. In fide z lenita

te. Tertiū ē remūeratio gaudiosa
cū pcludit. scōm fecit illū. Dico p

ino q in hīs pnotat notat ele/
ctio glōsa. qd zc. E Est notādū

q dñs elegit scōm mathiā de statu
mūdi ad societate aplōz Ipse em

dñs hūit. xij. aplōs qd elegit vt se
derēt sup sedes duodeci iudicatē

duodeci tribz isrl' i nouissima die
iuxta euāgelii Mat. xix. Cū sede

rit fili' boīs zc. Sz iudas pdidit
illā dignitatē z fact' ē discipulus

diaboli. z iō loco illius elegit dñs
mathiā. Qualr aut b factū ē legi

Bedā scripsisse mathiā loco iude
substitutū. Sz pmo ortū z origi

nē ipsi' iude pditor' breuit' videa
mus. Legit em in qdā bystoria lz

opocryfa q fuit qdā vir dict' Ru

ben in hierlm q alio noīe dict' est
Symon de tribu dan. vl' fm Die
ro. d tribu isachar q habuit vxorē

noīe Cybozeā. Quada' igit nocte
cū sibi mutuo det itū exoluissent.

cybozea obdormiēs somniū vidit.
qd pterrīta cū gemitibz suspiriis

viro suo retulit dī. Videbat mibi
qd filiū flagitiosū parerē q toti

genti nre cā pditōis existeret. Cui
ruben. nephareā rez nec relatu di

gnā faris z spū sic puto phitonico
raper. Cui illa. Si me cōcepisse

senferoz filiū pepo absqz dubio n
spū phitonico rapioz sz reuelatio

certa ē. Procedēte itpe cū filiū pe/
pisset parētes plurimū timuerūt

et qd de eo facerēt cogitauerūt. et
cū filiū abhorrent occidere. nec

vellēt destructorē sue genti nutri
re. ipm in fiscellā positū mari ex

ponūt. Quē marini fluct' ad insu
lam q vocat scariorb ppulerūt

Ab illa igit insula iudas scariorb
appellat' est Regina aut loci illi

carens liber' ad litt' mar' cā spa
ciandi pcessit. z fiscellā a marinis

fluctibz iactari vidēs ipsaz aperit
ri iussit z inuenit puez elegantis

forme. q suspirās ait. O si solatijs
tate sobolis subleuaret ne regni

mei successore puaret. Pueruz g
secrete nutrirī fecit z se grauidam

simulauit. tandē se pepisse mētē.
Et p totū regnū fama hec celebris

diuulgatur. Princeps aut pro su
scepta sobole vehementer exultat

et ingenti gaudio. plebs letatur.
Regina ipsum fm regiam digni

Zuber

Cybozeam

De sancto

Matthia

carum fecit. Non post multum tempore regis
de rege concepit. et suo tempore filium pro-
creavit cum autem pueri aliquotulum cre-
uissent ad inuicem sepius colludebant
et Judas pueri regis crebris in-
iuriis molestantur et ad fletum sepius pro-
uocauit Regina autem hoc moleste
ferens et iudam ad se non pertinere sci-
ens ipsum crebris verberauit. sed non
sic a molestia pueri cessauit. Tandem
res panditur et iudas non verus
filius regine sed inuentus fuisse apertum
Quod iudas ut sperit vehemen-
ter erubuit et fratrem putatiuum filium
regis latenter occidit. Et ob hoc
capitalis sententia subire timens cum tri-
butariis in hierusalem fugit. sequens per
lati curie tunc perisidis mancipauit. et
quoniam res siles sunt sibi habiles. Pi-
latus iudam suis moribus apertum inue-
nit. et cepit eum valde chazar habere
Preficit igitur vniuersae curie pila-
ri et ad eius nutum omnia disponuntur
Quadam igitur die Pilatus de pa-
latio suo in quoddam pomerium
aspiciens illoz pomorum tanto desi-
derio capere est ut pene deficere vi-
deretur. Erat autem illud pomerium ru-
ben peris iude. sed non iudas ruben
vel ruben iudam cognuit. quia ruben
ipsius in marinis fluctibus perisse
putabat. et iudas quod esset peris vel
patria sua penitus ignorabat. Pi-
latus itaque accersito iuda ait. Tan-
to desiderio illoz fructuum capere
sum. quod si de his fructibus frustra-
tus fuero spiritum exalabo. Conci-
tus igitur iudas in pomerium insiliit
et velociter mala carpit. Interea ru-
ben venit et iudam mala sua carpen-

tem inuenit. Fortiter ambo contendunt
et iurgia supradunt. Post iurgia
surgunt ad verberandum mutuis se iniu-
riis affecerunt. Tandem iudas ru-
ben in ea parte quam ceruix collo conez-
cit lapide percussit et occidit. Post-
modum vero sustulit et Pilato quod acci-
derit enarrauit. Tunc die inclinante
et nocte supueniente Ruben mor-
tuum inuenit et subitanea morte per-
uenerit fuisse putat. Tunc pilatus omnes
facultates ruben et cyborea uxorem
ruben iude in coniugem tradidit. Qua-
dam igitur die cum cyborea grauer
suspiraret. et iudas vir eius quod habe-
ret diligenter interrogaret. Respondit
Deu infelicissima sum omni seculi
quia infantulum meum marinis fluctibus
immerisi. et virum meum peruentum mor-
te inueni. Sed et dolori misere ad-
didit pilatus dolorem quod me mestissi-
ma tradidit nuptui. et iurissimam
tibi in coniugem copulauit. Cumque illa
omnia de illo infantulo. scilicet iuda enar-
rasset. et iudas ea quae sibi acciderant
perulisset. inuentum est quod iudas matrem
suam in uxorem duxerit. et patrem suum
occiderit. Penitus igitur ductus suadet
te cyborea dominum nostrum iesum christum
adhuc et suorum delictorum veniam implo-
rauit. Nunciusque apocrypha dicit. Quod
Dominus autem iudam suum apostolum elegit. quod a
deo familiariter sibi extitit ut eum face-
ret suum procuratorem. quem tamen postmo-
dum protulit suum perditorem. Debat enim
oculos et ea quae christo dabatur furabatur
Dolens vero tempore dominice passionis quod vin-
gentium quod. ccc. denarios valebat non
fuerat redditum ut illos denarios et
furaretur. abijt et dominus per. xxx. denarios

ruben

pauprate vixisset. Un̄ sc̄psit ī epi/
stola ad patriciū sic dī. Dum p̄rē/
platiōis alta describit. ruine mee
mibi gemituz renouat. qz audiui
qd̄ intus pdidi dum foras ad cul
men regiminis īmeritus ascendi
Tanto aut̄ me meroze pcussū co/
gnoscite vt vix loq̄ sufficiā. Noli/
te ḡ me vocare noemi. i. pulchruz
sz vocate me maram. qz amaritu
dine plen⁹ sum. Un̄ oēs q̄ me ad
ēpatus ordinē cognoscit. puenit.
se si me diligit. plangite. qz z hoc
ego incessantē defleo. Un̄ legit q̄
tpe sancti Gregorij fuit qdā here/
mita vir magne virtutis q̄ oīa pp̄
deū reliquerat z nihil p̄ter cattuz
possidebat quē blandiēs sepe q̄si
cohabitatricē in suis gremijs cō/
fouebat. Orauit aut̄ ad dñm vt si
bi ostēdere dignaret̄ cū quo futu/
re remuneratōis mansionē spera
re deberet. qz illi⁹ amore nihil ex
seculi diuitijs possideret. Quadā
igit̄ nocte sibi reuelat q̄ cum Gre
gorio romano pontifice māsiōnē
sibi sperare deberet. At ille fortit̄
ingemiscēs. parū sibi voluntariā
paupertatē pfuisse putabat si cum
illo remunerationē acciperet q̄ tan
tis mūdialibz diuitijs abūdaret.
Cum ḡ diuitias gregorij sue pau
pertati die noctuqz suspirādo cō/
ferret. alia nocte audiuit dicentes
sibi. Cum diuitē nō possessio diui
tiaz faciat sed cupido cur audes
paupertatē tuaz compare diuitijs
Gregorij. Nā magis illū cattū quē
habes quotidie palpādo diligere
cōprobaris q̄ ille tātas diuitias

quas nō amādo. sed p̄temnendo
cūctisqz liberalit̄ largiēdo disper
git. His auditis solitari⁹ deo gr̄as
egit. z qui meritū suū deteri⁹ esse
putauit si p̄ferret̄ Grego. orare ce
pit vt cū eo mansionē qñqz p̄cipe
mereret̄. Et sic p̄z eius paupras
Un̄ dicit in omel. Si cōsiderem⁹
fr̄es charissimi que et quāta sunt
que nobis p̄mittunt̄ in cel' vi zc.
¶ Secūdo ostendit̄ in ei⁹ hūili/
tate que p̄seruat vtutes. sicut pa
pa Grego. dicit. Qui ceteras vtu
tes sine hūilitate p̄gregat facit sic
ille qui puluerē in ventuz portat.
Un̄ dicit saluator Mat. xj. Disci
te a me qz mit̄ sum z humilis cor
de zc. Un̄ p̄fectā hūilitatē hūit.
Grego. exemplo dicēis. Exēpluz
em̄ dedi vobis. s. hūilitatis vt quē
admodū zc. Sic fecit scūs Greg.
Nam sūmā hūilitatē semp̄ stu
duit h̄re. Un̄ scribit in quadā epi
stola. Ego em̄. p̄ ep̄atu tuo factus
sum seru⁹ oim. Jō se in suis eplis
p̄mus seruuz seruoz dei scripsit.
Et alios sic noiari instituit. Li
bros suos dum adhuc viueret ob
nimā hūilitatez publicari noluit
z ī compatiōe alioz doctoꝝ suos
nihil valere estimabat. Tante em̄
hūilitat̄ extitit q̄ se laudari nul
lo mō p̄mitteret. Un̄ Stephano
ep̄o qui eū in suis eplis laudauet
rat. ita scribit. Vos nimis lauda
stis me. cum tñ scriptū est. Ne lau
des hoīem q̄s diu viuit. Itē in epi
stola ad Anastasium patriarchā.
Quia vos me lucernā dñi dicitis
q̄ loquēdo mult̄. p̄desse multisqz

De sancto

Gregorio

posse lucere p̄hibet. ex estimatione
mea mihi fateor in dubitationem
maximā p̄duris. Cōsidero nāq;
q̄ sum ⁊ nihil ex me h̄mōi boni si/
gno dep̄bendo. Luz ḡ credere vo/
lo qd̄ dicit ⁊ tradicit mihi īfirmi/
tas mea. Cū disputare volo qd̄ in
laude mea ḡ. ḡ dicit mihi sancti/
tas v̄ra. S; queso igit̄ vir sancte
nō sic mihi scribere. Un̄ vocabu/
la iactantiā vel vanitatē sonācia
oīno respuebat. Itē Eulogio p̄ri/
arche alexandrino q̄ eū vniuersa/
lem papaz ac dñm vocauerat. ita
scripsit. In eplā quā mihi direxi/
stis est v̄bū sup̄be appellatōis. di/
cendo me vniuersalē ⁊ dñm. Pe/
to q̄ sanctitas v̄ra vltra nō faciat
Ego em̄ v̄bis p̄sperari nō quero.
sed morib; nec deputo eē honorē
in q̄ fr̄es honorē suū p̄dere cogno/
seo. Recedāt ḡ v̄ba que vanitatē
inflant charitatē vulnerāt. Un̄ ex/
emplū de ei⁹ humilitate. Legitur
em̄ q̄ qdam scūs abbas noīe Jo/
hānes cū romā ad visitandum li/
mina sanctoz aduenisset ⁊ sc̄m
gregoriū papā p̄ mediū ciuitatis
trāsire vidisset. voluit ei occurre/
re. ac vt decebat reuerentiā ei ex/
bibere. Un̄ cernēs scūs Gre. q̄ se
in terraz vellet p̄sternere festina/
uit ⁊ p̄us se corā illo in terram p̄/
strauit. nec inde surrexit quousq;
abbas p̄mo surrexit. ī quo ei⁹ hu/
militas cōmendat̄. Un̄ ipse Gre.
dicit. Illa v̄tus in nobis veracit̄
pullulat q̄ in radice humilitat̄ p̄/
durat. Et sic p̄z sc̄m M Lero
ostendit̄ in ei⁹ pietate miseriz

cordia ⁊ cōpassione. Un̄ ad Col.
iij. Induite vos sicut electi dei vi/
scera misericordie ⁊ c. q. d. q; perti/
net ad misericordiā. Un̄ dicit sal/
uator Mat. v. B̄ri misericordes
qm̄ ipsi mi. cō. ⁊ c. Lerte hāc mise/
ricordiā pietatē ⁊ cōpassionē ha/
buit scūs Greco. Un̄ legit̄ q̄ ipse
tāte largitat̄ elemosynaz extitit
vt nō solū p̄ntib; s; longe positis
subuenit. Nam oīm indigentius
noīa sc̄pra habebat. Un̄ in mōre
synai monachis necessaria mini/
strabat. monasteriū hierosolimis
instituit illic de gētib; dei famul/
necessaria mīstrari p̄curauit. Tri/
bus q; milib; ancillis dei p̄ quo/
tidianis stipendijs octoginta li/
bras auri ānualit̄ offerebat. Quo/
tidie etiā ad mensaz suā pegrinos
quoslibet inuitabat. In quos q/
dam die vn⁹ accessit in cui⁹ mani/
b; dum ipse ex hūilitate aquā fun/
dere vellet p̄uersus v̄ceū accepit
s; repente eū in cui⁹ manib; aquā
fundere vellet nō inuenit. Lunq;
hoc factū secū ipse miraret̄. eadez
nocte dñs ei p̄ visionē apparuit
dicēs. Leter; dieb; me in mēbris
suscepisti. hesternō aut̄ die me in
memetipso suscepisti. Et sic patz
ei⁹ misericordia ⁊ pietas. Itē eius
cōpassio p̄z cū orauit p̄ traiano
damnato. iuxta illud Isa. liij. ora/
uit p̄ trāsgressorib; vt nō perirēt.
Un̄ legit̄ q̄ dñ quadā vice traia/
no iam diu mortuo scūs Greco.
p̄ forū traiani transiret. ⁊ ei⁹ man/
suetudinē ⁊ iusticiā quā ipse traia/
nus exercuit recordat⁹ fuisset gre

Bermo

xviii

gorius ad basilicā sc̃i pe. puenit
et ibidē p eius errore amarissime
fleuit. z p eius liberatione orauit.
Tūc sic diuinit⁹ r̃sum ē. Ecce pe
titionē tuā cōpleui z traiano iu/
dicato ad penaz eterni pecci. De
cetero autē diligent^r caueas ne p
aliquo dānato pces fundas. Fert
q̃z q̃ angel⁹ illud adiecerit dicēs
q̃z em̃ p dānato rogasti. duoz ti/
bi dat^r optio. aut em̃ in purgato/
rio duobz diebz cruciaber^r. aut cer
te toto corpe vite tue infirmitati/
bus z doloribz fatigaber^r. Qui p/
elegit toto tpe vite sue doloribus
p̃cuti q̃z duobz diebz i purgatorio
cruciari. Uñ factū est q̃ sp̃ dein/
ceps aut febriz laborauit aut po
dogra. i. (gesuchte d̃ fueß) p̃ssus
fuit. Aut etiā validis corpis dolo
ribz cōquassat⁹. aut dolore stoma
chi miserabil^r cruciat⁹. Uñ in q̃/
dam eplā sic loquit^r. Tātisqz dolo
ribz p̃mor. vt vita mihi grauissi/
ma pena sit. Quidie enī in dolore
deficio. z mort^r remediū expectan
do suspiro. Ecce quātā cōpassio/
nem hūit. qd̃ zc. Uñd p̃fectissime
pōt dicere illō Job. xxx. Flebā qn/
dam sup̃ eo q̃ afflic⁹ erat. z cōpa.
aia mea pau. N̄ Jobes v̄o dya
conus q̃ legendā ei⁹ cōpleuit. dic̃
q̃ aia traiani nō est ab inferno li/
berata z i padiso posita. sz simpl^r
ab inferni cruciatibz liberata. va
let em̃ vt dicit aia i inferno existe
re z cruciat⁹ inferni p̃ misericor/
diā dei nō sentire. cum in inferno
nulla sit redēptio. Uñ aliq̃ dicūt
q̃ pena et̃na p̃sistit in duobz. s. in

pena sensus. z in pena dāni q̃est
carentia visionis dei. Pena igit^r
et̃na q̃cū ad p̃mū ē dimissa. sz ad
secundū ē retenta. Sz nota q̃ gre
gori⁹ fleuit z orauit p traiano ro
mano impatore p̃t mansuetudi
nem z iusticiā ei⁹ quā habuit. Nā
legit^r q̃ quodā tpe traian⁹ ad bel
lum vehemētissime festinauit. cui
q̃dam vidua occurrit flebiliter di
cens. Obsecro vt sanguinem filij
mei innocent^r pempti vindicare
digner^r. Cui traianus. Si sanus
reuerteret^r vindicare eū testaret^r.
Vidua dixit. Et q̃s mihi hoc p̃sta
bit q̃ tu in p̃lio nō moriar^r. Tra/
ianus dixit. Si ego mortu⁹ fuero
ille q̃ post me impabit te vindica/
bit. Cui vidua. Et qd̃ tibi p̃derit
si alter mihi iusticiā fecerit. Traia
nus dixit. Utiqz nihil. Et vidua
inqt. Nōne melius ē tibi vt mihi
iusticiā facias z p hoc mercedē
accipias quā vt alteri transmits/
tas banc. Tunc traian⁹ pietate
cōmotus de equo descendit z ibi
dem innocent^r sanguinem vindi
cauit. Fert etiam q̃ cū quidam fi
lius traiani p urbem equitando
nimis lasciuiē discurreret filium
cuiusdam vidue. interemit. z cuz
vidua lachrymabiliter Traiano
exponeret. ipse filium suū qui hoc
fecerat vidue loco filij sui defun/
cti tradidit magnifice eā dicitauit
Et sic p̃z Traiani pietas z mise
ricordiā p̃pter quā merebat^r mise
ricordiā dei. Uñ Mat. v. Beati
misericordes qm̃ ipsi miseri. zc.
Q̃ Secundo p̃ncipalit^r bonus

De sancto

Gregorio

doctor dicitur esse verbo dulci venustus.
rus. Unus saluator Mar. v. Sit autem
fimo vestrum non non. ita ita. Quod autem his
abundantius est. a malo est. Et talis
doctor est bonus. Unus dicitur de eo L. an.
ij. Vox tua dulcis et facies tua de-
cora. Lerte sic fuit sanctus gregorius
dulci et salubri verbo venustatus
Tradit enim Isidorus quod perfecta vox
predicatoris dicitur esse suavis clara et
alta. Suavis ut animus audientium
blan diam. Clara ut aures impleat ve-
ritate. Alta ut in sublimis suffici-
at. Et subdit. Si aliquid ex his de-
fuerit perfecta vox non erit. Sic fuit
vox sancti Bre. Fuit enim primo sua-
vis. Dicit enim Aristoteles quod voces sunt
note earum passionum que sunt in anima.
Lerte sic fuit vox et dulce et bonus sancti
gregorius. Nam ipse maxime compatie-
batur de infidelibus quod errauerunt a ve-
ritate. Unus legitur quod ipse quadam die
per foras verbis rome transiens cernit
quosdam pueros forma pulcherri-
mos. vultu venustos. capilloz ni-
tore perspicuos esse venales. Inter-
rogat igitur mercatorem de qua patria
illos attulisset. Qui respondit. De bri-
tannia. Interrogavit iterum an chri-
stiani essent. Cui mercator. Non. sed
sunt pagani et erroribus implicati.
Tunc gregorius acriter ingemiscens.
Deum inquit quam splendidas facies prius
ceps tenebrarum nunc possidet. Inter-
rogat insuper quod esset vocabulum
gentis illius. Cui mercator. Anglici
vocantur. Unus inquit angelici. quod angelicos
vultus habent. Interrogat iterum. quod no-
men haberet provincie eorum. At mercator.
provinciales illi vocantur dei.

Et gregorius. Bene inquit dei. quod de
ira dei sunt eructi. Rursus dicitur nomine
regis interrogat. At mercator. quod ille
diceretur aelle. Et gregorius. Bene acille.
quod alleluia in precibus illis decantari
optet. Qui mox ad summum ponti-
ficem accedens cum multa instantia et
precibus vix obtinuit. ut ad illos con-
uertendos mitteretur. Cumque iam iter
arripuisset romani de eius absentia
plurimum perturbati papa adiecit et eum
taliter alloquuntur. Petrum offendisti
Romam destruxisti. Gregorium di-
misiisti. Sicque papa perterritus ad re-
uocandum eum continuo nuncios desti-
navit. Cumque gregorius iam trium die-
rum iter peregisset. et in quadam loco diuer-
tens ceteris descendentibus quadam locusta. id
(mathschreck vel hauschreck) super
eum veniens coegit eum a legendo quod
escere. Et gregorius ex consideratione
sui nominis. id est. locuste mansit. et stetit
in eodem loco. Nam locuste dicitur quasi lo-
costa. Quod ille spiritu prophetico discens
statim exhortatur comites ut velo-
cius perficerent. sed superuenientibus ap-
plicis nunciis redire compellitur. licet de
hac multum tristaretur. Per Tunc pa-
pa eum a monasterio suo extraxit. et
eum suum diaconum cardinalem ordina-
uit. Cum autem ipse factus esset papa mi-
sit mellitum augustinum et iohannem et
alios plures monachos cum eis
timentes deum in angliam sicut ipse de-
sideravit ut gentes angelorum con-
uerterent ad dominum iesum christum. et sic
per et cetera. Unus gens angelicana bene potest
dicere illud psalmi. de eo. Quam dulcia
faucibus meis eloquia tua super mel
ori meo. Vel verbo thematis. Secundo

Sermo

xviii

fuit vox et verbum sue doctrine clara
ut aures impleant veritate. Juxta
illud ps. Omnia mandata tua veritas.
id est doctrina. Unde legitur quod ipse ve-
ritatem sacre theologie docuit et predi-
cavit. Ipse enim exposuit omelias
evangelicorum numero quadraginta. in
Job. xxxv. in Ezech. xx. pastorale.
et dialogorum li. iij. et multa alia que
enumerari non possunt que omnia a spiritu
sancto recepit. Nam Christus dicit Mat.
x. Non enim vos estis etc. Unde dicit Greg.
Nulla doctrina melior nisi ubi spiritus
ritu sanctus doctor adest. qui doctor et
magister suus erat. Nam legitur quod petrus dy-
aconus qui fuit familiarissimus cum
Christo. iij. libros dialogorum disputa-
verat asseruit quod super caput sancti Greg.
quoniam libros dictavit spiritus sanctus in
specie et similitudine colombe frequen-
tissime prosperissim. Quod sibi gregorius
prohibuit ne bene revelaret. Nam si bene mi-
raculum de visione colombe manifes-
taret per bene vivere non valeret. Unde
cum ipse petrus testimonium sanctitati
sancti gregorii prohibuit et tactis sacro-
sanctis evangelicis affirmavit se vi-
disse spiritum sanctum in specie colombe
super caput gregorii. spiritum in verba
vere professionis efflavit. Unde verifi-
cat de eo illud ps. Testimonia tua
credibilia facta sunt nimis etc. Unde
sanctus Greg. potest dicere illud Iren. i.
De excelso misit ignem in ossibus meis
et erudiuit me. Unde dicit Christus Luc.
xxi. Dabo vobis os et sapientiam cui non
poterunt resistere et contradicere omnes ad-
versarii vestri. Quare sanctus Greg. bene
habuit claram vocem ac veritate ple-
nam etc. Unde bene dicit de eo illud ps.

Declaratio ser. t. illuminat et intel-
lectum dat per Uel verbum thematis.
¶ Tertio fuit vox et verbum sue do-
ctrine alta quod in sublimis sufficie-
bat. Juxta illud Isa. lviij. Clama-
ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam
etc. Certe bene fecit sanctus gregorius. Nam
ipse semper de celestibus docuit. Unde
in signum huius dicit quod ipse in canone
apposuit. Diesque nostros in tua pas-
ce disponas. atque ab eterna damnatio-
ne nos eripi et in electorum tuorum etc.
Item vox sua fuit alta inquit quod an-
gelus domini sibi respondit. Nam legitur quod
cum sanctus Greg. apud sanctam ma-
riam maiorem in die pasce missam
celebraret. et cum pax domini (ut solitus
est) pronuntiaret angelus alta voce
respondit. et cum spiritu tuo. Unde papa eodem
die apud eandem ecclesiam stationem
facit nec sibi cum dicit pax domini etc.
respondet in testimonium huius miraculi.
Unde angelus bene potest sibi dicere illud
Lam. ij. Sonet vox tua in auribus
meis. Ipse etiam officium divinum et
ecclesiasticum instituit quod quasi per totam
christianitatem suam. quod divinitus
ostensum est. Legitur enim in vita Euge-
nij quod cum adhuc ambrosianum offi-
cium magis quam gregorianum officium
ab ecclesia servaret Romanus ponti-
fex nomine Adrianus periculum provocavit
ubi statutum est ut gregorianum offi-
cium deberet ab ecclesia universali
teneri et observari. Cuius rei gratia Ka-
rolus imperator executor existens per
diversas provincias discurrens omnes
clericos minis et supplicibus ad se
coegit. et libros ambrosiani officii
ubique comburebat. Proficiscens autem

De sancto

Gregorio

beatus Eugeni^{us} episcopus ad conciliū in-
uenit ipsum conciliū per triduum iam
diuisum. Tūc dñm papā induxit
q̄ oēs p̄latos q̄ fuerant in concilio
et iam per tres dies recesserāt reuo-
cauit. Concilio autē puocato oīm
patrū hec snia fuit vt missale am-
brosianū et gregorianū sup altare
sancti Petri apli ponerent et fo-
res eccle optie clauderent. ac plu-
rimoz epoz sigillis diligenter mu-
nirent et ipsi tota nocte orōni insi-
sterent vt dñs p aliquod signū reue-
laret qd hoz officioz ab ecclesijs
magis vellet seruari. Igit p oia or-
dinauerāt faciētes. mane ianuās
eccle aperuerūt. et missale Grego-
penit^{us} dissolutuz et huc atqz illuc
dispersuz inuenerūt ambrosianū
vō apertū sup altare in eodē loco
in q̄ ipsum posuerāt inuenerunt.
Quo signo diuinit^{us} sūt edocti. vt
gregorianū officiū p totū mūdū
deberet dispgi. ambrosianū vero
tm̄ in sua ecclesia obseruari. Et sic
patres sancti vt diuinit^{us} fuerant
edocti statuerūt. Et sic vsqz hodie
obseruat. Un bñ dñ Grego. quasi
egregi^{us} p̄dicator et doctor. Nā dñ
a grex et goz. i. p̄dicare. Un canit
ecclesia. O doctor optime eccle scē
lumen zc. Et sic vbi themat^{us} pōt
dicere christianitas ad oēs fideles
R Tercio p̄ncipalr bon^{us} doctor
debet esse in celo coronat^{us}. Unde
Eccl. xlv. Corona aurea super mi-
trā ei^{us} exp̄ssa signo sanctitat^{is} glia
honoris et op^{us} vtrius. Per mitraz
intelligit ei^{us} sapia et doctrina zc.
Qualr autē i celo sit coronat^{us} ostē

ditur. Legit em̄ q̄ ipse scūs Gre-
anno ab incarnatione dñi q̄ngen-
tesimo. xcv. salubrit^{er} p̄fuit ecclesie
dei. Nic p̄m^{us}. Grego. noie. et in or-
dine paparū. lxxj. Qui cū sedisset
ānis. xij. mensibz sex. et diebz decē
plenus bonis opibz migravit ad
xpm q̄ eū in celo coronauit. iuxta
ps. Posuisti in capite ei^{us} coronā.
Un dic Seneca d doctoribz. Vi
in cōiunio etno duplici ferculo. i.
duplici honore digni sūt q̄ laborāt
in p̄nti sicut fideles euāgeliste p̄-
dicantes arguēdo obsecrādo. Ta-
lentū em̄ sibi traditū sub terra nō
abscondūt. s. doctrinā. Un bñ si-
gurat nob eius doctrina p̄p̄ quā
in celo est coronatus p mulieres.
Apoē. xij. Signū magnum appa-
ruit i celoz. Un Dan. xij. Qui do-
cti fuerint. Req. in ser. Lucie. N.
Exemplū Quedā matrona rome
cā deuotionis oblatiōes siue ho-
stias p̄sueuerat facere et sūmo pon-
tifici scō Grego. singul^{us} dñic^{us} die-
bus obtulit. Que cum quadā die
ad cōicandū de manu aplica cuz
alijs accederet. et pontifex illi cor-
pus dñicuz porrexisset di. Corp^{us}
dñi nr̄i iesu xpi custodiat te in vi-
tam eternā. Illa subrisit Qd scūs
Gregori^{us} cernens sacm ei subtra-
xit et separatū cum patena sup al-
tare posuit. Et expleto sacro my-
sterio beatus Grego. interrogauit eā
dicens. Quare resisti. At illa. quia
panē illum quē p̄p̄is manibz fe-
ci tu corpus dñicum appellabas
ideo risi. Tūc scūs gregori^{us} fecit
sermonē ad pplm. et postea p̄stra

Bermo

xix

uit se in orōnez. z pplm iussit ora
re. Un̄ ipso ac pplō orantib⁹ p̄di/
cta hostia. s. oblata. tūc v̄sa est in
carnē ad instar digiti auricularis
sanguīe cruentatā. Quo facto vi
so matrona ac tor⁹ pplus multū
pfortata est in fide zc. Quidaz ab
bas qui p̄erat monasterio sancti
Grego. ei nūciauit q̄ q̄daz mona
ch⁹ penes se tria nūmismata ha
beret. quē gregori⁹ ad terrore alio
rum excōicauit. Qui post modi
cum t̄pus morit⁹ scō Grego. nesci
ente. Qui turbat⁹ q̄ sine absolu
tione mortu⁹ fuerat. orōnem i ce
dula scripsit in q̄ eum ab excōica
tionis vinculis absoluit. deditqz
vni dyaconoz p̄cipiens vt eā sup
fouea frat̄ defūcti legeret. Quo
iussa cōplente sequēti nocte q̄ de
funct⁹ fuerat abbati apparuit. et
se vsqz mō fuisse i custodia deten
tum heri esse absolutum p̄hibuit.

De annūciatione Marie.

Sermo. xix.

Missus est

angelus gabriel a dō
in ciuitatē galilee cui

nomen nazareth. ad v̄ginē despō
satam viro. Lu. i. Notate charis
simi. dicit em̄ br̄s gre. q̄ ad sum
mū mysteriū sūmū angelū venire
dignū fuit q̄ sūmū nūciabat. s. an
gelus gabriel sūmū opus nūcia
uit. s. incarnationem filiū dei. ergo
dignū fuit eū venire z mitti. ideo
d̄r Missus ē angel⁹. ḡ zc. Est no
tandū q̄ circa hodiernū festū q̄t
tuor notant que euāgelista t̄agit

in b̄ euāgelio. Primū est nūciū di
gnitas. qz archangel⁹. ideo dicit.
Missus ē an. ga. Scdm̄ ē dei be
nignitas z gr̄a. cū d̄r. a deo. Ter
tiū est v̄ginis ac p̄sone idoneitas
cū d̄r. ad v̄gi despon. vi. Quartū ē
hoīs p̄diti recupabilitas. qd̄ no
tat cū p̄cludit. Ecce p̄cipies z pa
ries filiū. z vocab nōm̄ ei⁹ iesus
qd̄ interpretat saluator Ipse em̄ re
demit nos. Un̄ de ist̄ q̄ttuor d̄c
Bern. Felix ē q̄ mittit. felix a quo
mittit. felix ad quaz mittit. vt fiat
felix p̄ quo mittit. s. hō. S Dico
pm̄o q̄ notat nūciū dignitas. cuz
dicit Missus ē an. ga. Ipse enim
fuit vn⁹ d̄ archangelis. qz fm̄ ma
gistrū li. ij. di. ix. Maiores maio
ra nūciauit. sic Gabriel maiora q̄
vnqz fuerāt audita marie nūcia
uit. secreta vicz ipsi⁹ dei. cuz dicit.
Aue gr̄a plena dñs tecū zc. z illd̄.
Ecce p̄cipies z paries filiū zc. Un̄
dicit Greg. ad Mariā nō oīs an
gelus s. archangelus gabriel mit
titur. Nam ad hoc mysteriū sum
mum angelū venire dignum fuit
qui sūmū omniū nūciauit. Olim
em̄ missus ē diabolus ad Euam
vt eam seduceret. z falsam pm̄is
sionē ei nūciaret. z sic humanū ge
nus periret. Un̄ dixit vt habetur
Gen. ij. ad mulieres. Cur p̄cepit
vobis de⁹ ne comederit de omni
ligno paradisi. Rndit mulier. De
fructu lignorum que sunt in pa
radiso vescimur. De fructu vero
ligni quod est in medio paradisi
p̄cepit nobis deus ne comedet
remus z ne tangeremus illud ne

De annūciatione marie

forte moriamur. Cui diabolus. Ne
quaquam moriemini. Scit enim deus
quod in quacunque die comederitis ex eo
aperientur oculi vestri. et eritis sicut dii
sciētes bonum et malum. Et sic mulier
recepit de fructu vitæ et comēdit.
deditque viro. Vocauitque dominus
deus Adam dicens. Adam ubi es. Qui
ait. Vocem tuam domine audiui in para
diso et timui eo quod nudus essem. Cui
dominus. Quis ei indicauit tibi quod nu
dus esses. nisi quod ex ligno de quo tibi
precepam ne comederes comedisti
Dixitque adam. Mulier quam dedisti
mihi sociam dedit mihi de ligno et
comedi. Tunc dixit dominus ad mulie
rem. Quare hoc fecisti. Que respondit.
Serpens decepit me et comedi. Et
ait dominus ad serpentem. Quia fecisti
hoc maledictus es inter omnia animantia
et bestias terre. Super pedes tuos
gradieris. et terram comedes omnibus
diebus vite tue. Mulieri quoque dixit.
Multiplicabo erunas tuas et con
ceperis tuos. In dolore paries fili
os tuos. Adeo vero dixit. Quia au
disti vocem mulieris tue plusquam me et
comedisti de ligno ex quo preceperam
tibi ne comederes. maledicta fra
in ope tuo spinas et tribulos ger
minabit tibi et comedes herbas
terre. In sudore vultus tui vesceris
pane tuo donec reuertaris in terram de
qua sumptus es. quia pulvis es et in
pulverem reverteris. Sequitur. Et mi
sit eum dominus deus de paradiso volupta
tis ut operaretur terram. de qua sumptus est
Et sic patet quod diabolus etc. **T**
unc potest queri quare diabolus sedu
xit Euam. Respondit magister li. ij. dis. xxi.

dicens. quod diabolus videns homines posse
ascendere per humilitatem obedientie.
vnde ipse per superbiam corruerat iudic
ei. et factus est sathan. id est aduersarius
et aggressus est mulierem in qua minus
rationem vigere nouit quam in viro. ut
si in muliere preualeret. postmodum
fiducialiter virum qui robustior fuit ac
cederet. Ne autem fraus illi nimis
manifestaretur in sua specie non venit
sed in specie serpentis. quia eum nouit
creatum esse et officium loquendi a deo
accepisse patuit. et sic stans coram
seia dixit. Cur precepit vobis deus ut
non comederetis de omni ligno pa
radisi. Cui respondit mulier. De fructu
ligno etc. usque moriamur. Nis di
ctus diabolus habuit propositum suum.
Sequitur. Cui diabolus. Nequaquam mo
riemini. Scit enim deus quod in quacunque
die comederitis ex eo aperientur oculi
vestri et eritis sicut dii sciētes bonum
et malum. Sequitur. Magister. dis. xxiij.
Quo audito statim surrepsit menti
mulieris quedam elatio. id est pensit et
māducauit. et dedit viro quod etiam
comedit. Et sic facti sunt transgressores
res precepti dei. quapropter expulsi
sunt de paradiso in vallē huius misere
rie et in iram dei. Unde dicit Bernardus. iij.
Eiecitque dominus adam et collocauit eum
ante paradisum voluptatis. posuitque
angelum hūtem gladium flammēum ad
custodiendam viam ligni vite ne hu
mano generi pateret aditus ad vi
tam eternā. **U** Unde dicit sanctus
Bernardus. Deus habuit consiliatrices. vi
delicet iusticiam et misericordiam. que
disputationē inter se habuerunt. super
hoc negotio ut elici potest ex sacra

Sermo

XIX

scriptura. iusticia em̄ boiem reuz
ppetue dānatōis iudicauit dicēs
moriat hō ppetue dñe vt iustifice
ris in sermonibz tuis qbz scz dixi
sti Beñ. ij. In quacūqz em̄ die co/
mederis ex eo scz de fructu verito
morte morieris. Et ido do illud iu
diciū. ps. Veniat mors sup il/
los z descēdant in infernū. Et in
ista ira iusticia tenuit deū quinqz
milibz annorum. ita qz ianua fuit
clausaz. Reque in ascēsiōe. Un̄
clamauerūt scī patres veteri testi
p liberatore. Nā moyses dicit Mit
te quē missurus es. Nā pphatū ē
Isa. xix. Clamabūt ad dñm z mīt
tet eis saluatore qz liberet eos. Sz
cū iusticia deū sic diu tenuit i ira
iterū clamauerūt illud dauid. Ex
cita dñe potentia tuā z veni vt sal
uos facias nos. Et illud Isa. Uti
nam dirūperes celos z descēden
res. Et sic de singul. Quibz audis
misericordia accedēs z destrues
rōnes z iudiciū iusticie. dixit illd
ps. Aut obliuiscet misereri deus
aut p̄tinebit in ira sua misericor
dias suas. q. d. Noc derogaret di
uine bonitati z misericordie. Nā
si tu iusticia soror mea es vsqz ad
nubes. ego misericordia vsqz ad
celos sū. Un̄ de me dicit spūscūs
p dauid. Misericordia ei⁹ sup oīa
opa ei⁹. Idē misericordia dñi ple
na est terra. z sic misericordia cō
uertens se ad deū dixit. Miseri
cordissime de⁹ si humanū genus
in eternū pderes. qz te tūc lauda
ret. cum tñ cū ideo creasti ad lau
dandū te. z tibi seruiendus. Nōne

spūsancto inspirāte dicit ppheta
qz infernus non p̄fitebit tibi neqz
mors laudabit te. neqz oēs qz des
cendūt in infernū. Sz viuens vi
uens ipse p̄fitebit tibi. qz acquiesce
psilys meis. et p̄pius esto. Audi
ens iusticia bonū psilium cū mise
ricordia p̄uertēs se ad dñm dixit.
dñe qz miserendū est. tu ergo mise
reberis syon. i. aīe et humano gene
ri. qd creasti vt te summū bonum
intelligeret. itelligēdo amaret zc.
Et sic misericordia cū iusticia di
xit. qz temp⁹ est parce g. vt viuen
tes laudent nomē tuū dñe. Quo
audito. astiterūt reges terre z p̄n
cipes. s. pat⁹ z filius z spūsanct⁹. s.
approbauerūt psiliū dicētes illd.
Isa. vi. Quis ibit ex nobis ad redi
mendū boiem. Et fili⁹. Ecce ego.
mittite me. Quo audito. ecce mi
sericordia z veritas iusticia z par
fecerunt salutarez amicabile con
nubiū. z p̄ nimio gaudio se oscu
late sunt. Qd bene p̄uidit Dauid
in spūsancto cū dixit. Misericor
dia z veritas obuauerūt sibi. et
iusticia z pax osculate sunt. Et sic
dictata est legatio (borschaft) in
psistorio trinitat⁹ z cōmissa est an
gelo Gabiēli vt annūciaret vir
gini eā esse p̄cepturā filiū dei z pa
rere redemptorē mūdi. Qd factū
est fm doctores in sexto millena
rio in mense sexto a p̄ceptiōe Jo
hannis baptiste p̄cursoris dñi qz
dñ in latino septeber (herbst mon
xiiij. die eiusdē mēsis. Et dñs. xv
die mens Marcij feria sexta. Un̄
sic feria sexta de⁹ boiem formaui

De annūciatione marie

ad imaginē zc. vt dicit Beñ. j. sic xps reformator generis hūani feria sexta voluit concipi. z sic tali die fuit annūciatiois vginis facta. Eodē mo die annūciatiois reuolut. xxx. iij. annis fuit feria sexta in q̄ fuit xps passus fm Aug. de trini. De hora dicēdū est q̄ hora cōpletorij et iō singulr salutat maria a nob eadem hora. qz ab angelo fuit illa hora salutata. Un̄ Bern. inducit nos ad salutationē vgis gabriel exēplo. Et sic hodie impletū est q̄ angel⁹ venit ad mariā afferēs reuerendā salutationē dī. Ave grā. Et fm doctores illa deuotissima collocutio durauit vsqz ad mediā noctē. vt dicit sapiēs in spūs sancto Sap. xviij. Lum em̄ quietū silentiū tenerēt oīa. et nox i suo cursu mediū iter haberet. oīpotens sermo tu⁹ dñe exiliēs de celo a regilibz sedibz venit. Un̄ dicit Luc. j. Missus est angelus gabriel. Dic nota diuisione sermōis vt. s. Dico pmo q̄ notat nunciū dignitatis qz archāgelus. iō dicit. Missus est angelus gabriel. Est notandū q̄ dignitas isti⁹ nūciū oñdīt tripliter. Pmo dicit Greg. descendit velociter vt cito veniret ad virginē ppter magnū gaudiū qd inde habuit. Nā dicit saluator Lu. xv. gaudiū est angelis dei. zc. Si aut̄ gaudent de vno peccatore puerfo. qn rū tūc gaudebat Gabriel qn debebat nūciare salutē toti⁹ mūdi. vñ de eo bñ dicit ps. Exultauit vt gigas ad currendā viā. zc. Ipse em̄ bñ est gigas. Nā gabriel in̄p̄reta-

tur fortitudo dei. zc. q̄uis festinauerit tñ dignitatē diuine visiōis ac pñcie nō amisit. Un̄ dicit hugo d sacris. Angeli q̄ ad exteriora ex eūt. ab interiori p̄tēplatiōe nō recedūt. qz illū respiciūt q̄ pñs ē ipis q̄cunqz vadūt. Un̄ dicit Lu. j. ego sum Gabriel q̄ asto añ deū. qd est magna dignitas. Unde saluator Mat. xviij. Angeli eoz sp̄ vident faciē patr⁹ mei q̄ i celis ē. Scdo dignitas oñdīt. qz ipse nō venit sol⁹ s̄ cū eo magn⁹ exercitus inferiorū angeloz. vt dicūt doctores. z per suadet h̄ p̄ sile. Nā cū idē angelus gaudiū natiuitat⁹ xpi nūciauit venit cū eo multitudo zc. Re. in ser. natiuitat⁹ xpi. Igīt cū mysteriū incarnationis intīmaret. dignus est cū eo multitudinē angeloz venisse. qz incarnatio siue annūciatio xpi nō est mīoris dignitat⁹ q̄ ē ei⁹ natiuitas. Un̄ p̄figuratū est h̄ in Abraam. de q̄ Beñ. xxxiij. q̄ cū ipse abraā p vxore adducēda filio suo mitteret seruū eliezer mltos sibi adiunxit Ita de⁹ pat⁹ q̄ intelligit p abraā q̄ in̄p̄tat p̄ mltaz gentiū mittēs angelū suū p electa spōsa z m̄re adducenda filio suo. angeloz multitudinē merito credit ei adiūxisse. qd fuit angelo magna dignitas. z cū h̄ poterat esse q̄ gabrieli solū verbū loq̄bat alijs angelis nō audientibz illō archānū colloquiū. Un̄ dicit Bern. sup missus. De⁹ nulli brōz spiritūz p̄siliū reuelasse putat̄ a nqz vginī excepto gabriele. Et iā nō solū cū gabriele descendit exercit⁹ angeloz

veritatem ipse de^o. Deus enim tunc
hanc dignitatem virginis amavit ut
eam tunc festinavit quod reditu ange-
li non expectavit sed ipsius pervenit.
Unde dicit Bernardus super Lamentationem. lxx.
Deus pervenit gabrielem ad virginem
eodem angelo attestante qui dixit. Ave
gratia plena deo. re. Tercio ostendit quod
ipse angelus in forma corporea vni-
versus iuenculi ad virginem venit. put-
coiter doctores volunt. quibus non ha-
buit illud corpus a natura sua. cum
ipsi sint naturaliter incorporei. Unde
dicit magister li. ii. dist. viii. quod aliqui su-
munt corpora quando dominus iubet et depo-
nunt ea rursus. Sumunt enim aliqui
corpus ut se manifestet. Et illud cor-
pus de aere vaporabili. Angelus
bonus ex parte superiori quam est nobilior.
malus ex parte inferiori. Unde assum-
pro corpore vni-^o pulcherrimi iuue-
nis siue adolescentis ingressus est
ad virginem quam invenit solam in o-
ficio. Unde dicit Bernardus super missus est.
Suspiciandum non est quod angelus domini
inveniret hostiolum virginis apertum
cui erat in proposito fugere frequen-
tationes hominum vitare colloquia. ne
silentium orantis et castitas continentis
perturbaret. Que orationes et peticio-
nes postea dicent. Et sic angelo in-
trante cum magna reverentia nuncia-
vit ei divinam salutationem dei. Ave
maria gratia plena. re. Unde de angelo beatus
dicit virgo illud iudicium. xii. Venit
ad me vir dei beatus vultum angelicum. re.
¶ Secundo dico quod notat dei beni-
gnitas et gratia cum deo. Nunc
enim fuit ita magna legatio facta.
Nam quibus olim deus miserit multas

legationes per angelos et prophetas.
Ista tamen fuit maior et dignior omnibus.
Unde Richardus de contemplatione ga-
briel ad mariam mittit ob causam quam
maior esse non potuit. in qua beatus ostendit
dei benignitas quam fuit ita magna
quod maior esse non potuit. quia a summo
bono et a tota trinitate processit filius
dei incarnatio. Unde. i. Jo. iii. In beato
apparuit charitas dei in nobis quod fi-
lium suum unigenitum misit. Unde
Augustinus de tri. li. ii. c. v. Missus est
filius a deo patre et spiritu sancto et a seipso.
quod ille conceptus et parvus Marie opa-
tione trinitatis est factus. Unde pater propter
suam benignitatem posuit ibi suam po-
tentiam filii suam sapientiam. spiritus sanctus
suam gratiam et subtilitatem. Tria enim
olim erant impossibilia. Primum quod
aliquis fecit intra uterum suum deum proci-
peret quem celi cape non poterat. Io-
hannes pater posuit potentiam quam dedit virgini
potentiam. scilicet receptivam deitatis ut in-
tra suum uterum posset recipere deum. Unde
dicit angelus Lu. i. Virtus altissimi
mi obstruabit tibi. Et beatus fuit puerum
in spiritu sancto per prophetam. Niere. xxxi.
Creavit dominus novum super terram fecit
circumdabit vir. Nec mulier est magis
quam statim post consensum conceptus perfectus
deum et hominem. Unde magister li. ii. dist. ii.
dicit et allegat Gregorius. Mor ut ve-
nit verbum in uterum suum. deus filius fa-
ctus est perfectus homo. Unde Gregorius. An-
gelo nunciante et spiritu sancto adue-
niente mor verbum in utero caro fa-
ctum est. Secundo impossibile erat quod virgo
concepit et virgo permaneret. Ideo
filius posuit suam sapientiam quod salvo
sigillo virginis virgo concepit

De annūciatione marie

et peperit zc. Req. natiuitas. Ter-
tio impossibile erat q aliqua mī
sine pctō filiū generaret. Jō spūs
scūs posuit ibi suā grām z subti-
litate que eā ab omni contagioe pre-
seruauit. Un ps. Scificauit dñs
spūs scūs tabernaculū suū. i. vterz
vginis. Jō dixit xps Lu. j. Spūs
scūs supueniet in te zc. Z Ter-
tio dico q notat psonē virginis
idoneitas. i. (bequemkeyr) vel p-
bitas cū dñs ad vginē. Decuit enī
q fili⁹ dei haberet matrē optime
dispositā ac sup oēs mlieres san-
ctam. Juxta illud ps. Domū tuā
dñe decet scītudo. Lerte hāc opti-
mā et scāz dispositiōz habuit ma-
ria. Nam ipsa toto tpe vite sue ce-
licam vitā duxit. z quō deo place-
ret toto cordis desiderio affecta-
bat. Sicut apls dicit. j. Lox. vij.
Virgo cogitat q dñi sūt. vt sic scā
corpe z spū. Qd fecit maria. Unō
dicit Hiero. q cū virgo maria eēt
triū annoz z cōplero tpe ablecta-
tionis parētes ei⁹ q vouerūt dño
q si eis sobolē pcederet eā serui-
tio dei māciparēt adduxerūt ma-
riā ad templū dñi cū oblationibz
Reqre natiuitatis marie vsqz ad
hūc locū. Quarto decio at āno zc.
Un etiā Hiero. ex libro reuelatio-
num elizabeth dicit q quadā vi-
ce in vigilia natiuitat⁹ dñi dū scā
elizabeth eēt intēta salutationibz
brē vginis z cogitauit cū magna
deuotione de sua scā vita z puer-
satione angelica. apparuit ei vgo
maria di. Elizabeth ex quo cū ma-
gna deuotione desideras. scire g

debes q postqz p me⁹ z mī mea
dimiserunt me in tēplo sic me vo-
uerūt dño. tūc ego statiz in corde
meo cogitauī quō ego scām vitāz
ducerē vt dñs me ad suā grām su-
meret. Sic ppha pdixit. Pī me⁹
et mī mea dereliquerūt me. dñs
aut assūpsit me. Un tria pīpue i
quibz pendet tota lex pphē dispo-
sui in corde meo fuare fm sacraz
scripturā que dicit. Ascēsiōes in
corde meo disposui i valle lachry-
maz. Etem bñdictionē dabit les-
gislatoz zc. Que tria sunt diliges
dñm deū tuū zc. et tertium. Odio
habebis inimicū tuū. s. diabolū z
oīa vitia. que ex corde meo odiui
vt veracit possē dicere illud ps
Iniqs odio habui z legē tuā dile-
xi. A His tribz i corde meo sta-
tut⁹ semp surrexi in medio noctis
ad orandū deū meū an mediū al-
tare tēpli. Et sic stādo in orōne et
pstrata in deuotiōe petiui tria. s.
vt pmo p grāz efficerer sibi grōsa
ante ppectū suū qd erat mibi val-
de necessariuz. Quo audito dixit
Elizabeth. O dulcissima dña. Nō
ne eras vtrūqz z grā plena. cum
fuisi pseruata ab omni pctō. z in
vtero iterū sanctificata. Maria
rñdit. Scias elizabeth q ita iuri-
lem z grā dei indignā me reputa-
ui sicut aliqs hoīm. qz vt dixit fi-
lius me⁹ Lu. xvij. Eū fecerit oīa
que p. sunt vo. di. zc. ppter ea peti-
ui grām vtrūqz. Et iō fecit de⁹ me
cum de sua grā sicut cytharista fa-
cit cū sua cythara multaz corda-
rum q ad reddendum dulcem et

Bermo

xix

concordem sonū omnes cordas dis-
ponit. et ordinat. put sibi videtur
sonū placabilē reddere. et sic ipsi
bene ordinatis ludit in cythara.
Ita deus corpus et animā. spūm
et mentem et omnes sensus meos
intus et extra sua sapiētia ordina-
uit q̄ omnia ad suū beneplacitū
cōcordauit. Un̄ hoc p̄uidit sapi-
entia. Eccl̄i. xxxviij. dicens. Cor suū
dabit in cōsummationē operum
et vigilia sua ordinauit imp̄fectio-
nem zc. Require in f̄mone nati-
uitatis marie. Vel sic. Un̄ sonus
hui⁹ cythare. i. virginis traxit dei
filiū de celo in vterū marie. Qd̄
pulchre ostendit Theodolus p̄-
sul arheniēsis in libro paradisi re-
ferens poetice. q̄ Alathia vgo de
cora de semine dauid regis iuxta
fōres pascebat oues. acceptaq; cy-
thara. Dauid tam delectabilē cy-
tharizauit sedens iuxta aquā q̄ p̄-
pter dulcedinē illius melodie flu-
uius capt⁹ substitit et vltra nō flu-
xit. Moraliter p̄ alathiam intelli-
gitur virgo maria. Nā alathia ab-
alendo ē dicta que significat ma-
riam que nos suis p̄cibus et me-
ritis alit. et nutrit seruos suos af-
fectu quasi oues iuxta fontē diui-
ne gratie. Virgo utiq; decora ni-
mis descendēs d̄ nobilissima stir-
pe regis dauid. Qui⁹ cytharaz in
manibus tenebat quādo in cor-
de veram humilitatē et virtutem
fuebat. Nec em̄ fuit cythara da-
uid quā pcutiebat in omni angus-
tia dicens. Ludam et vilior fiam
plusq; factus sum. et ero humilis

in oculis meis. ij. Regū. vj. Istaz
cytharam pcutiebat maria iuxta
fontem diuine gr̄e. quādo seipsaz
vocans ancillam domini angelo
annūciante assensuz p̄bēs respō-
dendo humiliter. Ecce inquit an-
cilla domini zc. Ad cuius cytha-
re somnū stetit fili⁹ dei in maria et
vltra nō fluxit. Unde Bern̄. sup̄
missus est. Deus em̄ sup̄bis resi-
stit. humilib⁹ dat gr̄az. Virgo em̄
brā et si ex v̄ginitate deo placuit.
ex humilitate tamē concepit. Un̄
dicit dei fili⁹. Lc̄. ij. Sonet vox
tua in auribus meis zc. **S**e-
cundo gratiā reuerendi et obediē-
di mādatis et ordinationib⁹ pon-
tificuz templi in quo parētes mei
dereliquerūt me vt ibi seruire deo
dō fuit mihi necessarium. Nā scri-
bitur Eccl̄i. vij. In tota anima tua
time deū. et sacerdotes illi⁹ sancti-
fica. qd̄ sp̄ feci. Quo audito dixit
iterum Elizabeth. O sanctissima
domina qd̄ tamē diuine dulcedi-
nis et cōsolationis habuisti. Ma-
ria respondit hoc vt refert etiam
Hieronym⁹ ex libro reuelationū.
Ego portabar quotidie ab ange-
lo in secreta dei. et ibi recepi tantā
cōsolationem et gaudiū q̄ penit⁹
nō recordabar me vnq; natam in
hoc mūdo fuisse. nec hunc mūdū
vnq; vidisse. Habui em̄ tantaz fa-
miliaritatē cum deo et angelis q̄
mihi videbatur ī tali extasi me in
vera gloria stetisse. Et cum tādū
ibi steti sicut altissimo placuit tūc
reddidit me angelis suis qui por-
tabant me ad locū templi vbi me

De annūciatione marie

ante oronem posuerā. Lūq; re/
uersa fuisset in me ut videret me
in terra positam et vbi fueram re/
cordabar ex hac recordatōe et igne
diuini amoris accensa. terram. la/
pides. ligna. ceterasq; creaturas
apprehēdens amore illius oscula/
bat qui eas creauit. Ecce et. Unde
Eccl. i. Timor dñi gloria et gloria/
tio et leticia et corona exultationis
Timor em̄ domini delectabit cor
et dabit leticia et gaudiū in longi/
tudine dierum. Un̄ bene figurat
in Abisac que a seruis regis dauid
fuit adducta in cubicu. et. **L**
Tertio ut pmitteret me tempus
illud videre in quo nasci deberet
virgo illa que deberet concipere et
parere filiū dei fm̄ illud vaticiniū
Isaie dicēt. Ecce et. Et ut pfua/
ret oculos meos ut digne possem eā
videre aures meas ut possem eā
audire. linguā meā ut possem eā
laudare. manus meas ut possem
ei digne seruire. breuiter petiui ut
omnes sensus possem in ei⁹ ser/
uicio exponere. Elizabeth dixit o/
pulcherrima ob quā causam tan/
to celestis desiderio ardebas illā
virginem videre que concipere et
parere deberet. Maria respōdit.
Ego frequēter habui illas conso/
lationes sicut dixi tibi. Cum autē
psolationem subtractam sentirez
illius absentiam sustinere nō po/
tui. quia statui i corde meo ab eo
nunq; recedere. ideo in ei⁹ absen/
tiam aut veilem orare aut de sa/
cra scriptura aliqd legere. qd ani/
mū meum confortaret. Un̄ cum

ui ad legendum. diuina ordina/
tione factum est qd cū aperuissem
libroz occurrit mihi primo illud
Isa. vii. Ecce virgo concipiet et.
cogitauī qd deo placeret qd ego de/
berem videre illam virginē. et sic
statim pposui i corde meo me tra/
dere sibi in ancillam et ei semp ser/
uire et ab ea nunq; recedere. et si ex/
pediret cum p totum mundū pe/
regrinari. quia talis virgo bñ eēt
omni reuerētia digna. et ecce subi/
to apparuit coram me qdā splen/
dor diuinus. et de medio splendo/
ris audiui vocem dicentēz mihi.
paries filium meuz. Et scias cer/
tissime qd illam subiēctionē quas
amore mei alteri volebas facere
volo qd ab alijs tibi fiat. Nec meū
amores habebit qui te nō amaue/
rit. nec regnū meuz vnq; posside/
bit. His audit⁹ p̄dulci timore in/
faciem corruī. tunc angeli statim
leuauerūt me dicētes. Ne timeas
maria. qz tu es sup omnes mulie/
res benedicta et domin⁹ erit tecū.
Et extunc dedi me diuinis laudi/
bus die ac nocte pfecissime. Nie/
ronym⁹ dicit. qd cū virgo ad. xiiij.
annū puenit. et pontifices Reqre
in fmone natiuitatis marie. Et
ibi expectauit diem pmissionis.
Unde sexta etate mundi que fuit
ab origine mūdi in sexto millena/
rio annozū circūuoluto mense. vi
a pceptiōe sancti iohānis baptiste
venit angelus gabriel et. **D**
Dico quarto qd notat hominis p/
diti recuperabilitas que facta est p
christum qd notatur cū conclus

ditur. Vocabis nomen ei⁹ iesum
id est saluatorem. Dicit em̄ Amb.
q^d statim post culpam p̄mi homi
nis decrevit de⁹ q^d nunq^m aliquē
hominem ad visionem faciei sue
admitteret nisi p̄m⁹ homo ei sa/
tisfaceret. Ideo omnes sancti pa/
tres ad limbum descenderūt zē.
S³ nullus purus homo potuit
genus humanū redimere nec ei
aperire aditum celestis regni nisi
vnus qui esset deus z homo. Nā
tantū fuit peccatū nostrum q^d sal
uari nō poteramus nisi vnigeni/
tus dei filius moreret^r pro nobis
Et rationē assignat magister lib.
iij. dis. xiiij. dicēs q^d i p̄mo hoīe fuit
tanta supbia inobedientie q^d om
nib⁹ nocuit. et ideo ppter inobedi
entiam vni⁹ omnes ali⁹ hoīes de
bito⁹ erant vsq^z ad vltimū pro
pter peccatū originale. Et vix vni
cuiq^z sua virtus z humilitas suf/
ficiebat. z ideo nullus hominum
poterat offerre hostiam sufficien
tem nostre reconciliationis. Sed
christus de⁹ z homo fuit sufficiēs
et pfecta hostia que tantā humi/
litate obedientie habuit quam
maior esse nō potest. Ideo opor/
tebat q^d ipse satisfaceret p pecca/
to. Unde notandū q^d ipse satisfice/
rit vt ostendit magister fm̄ q^d p̄i
mi parētes peccauerūt. Peccaue
runt em̄ sextupliciter. Primo i ap/
petitu p̄prie excellentie. Nam cuz
diabolus dixit vt habet Gen. iij.
Nequaq^m moriemini sed eritis si/
cut dī scientes bonū z malū. tūc
vt dicit magister li. ij. dis. xxij. sta/
tim surrepsit mēti mulieris que

dam elatio ppter quā deceptum
transgressa estz manducauit z de
dit viro suo. Secūdo in auditu.
q^d magis diabolus audiebat q^m
deum. Ideo dixit dñs. Quia audi
sti vocem vxoris tue plusq^m me et
comedisti de ligno ex quo p̄cepe/
ram tibi zē. Tercio in visu. Unde
dicit. Vidēs igit^r mlierq^m bonū ēēt
lignū ad vscendū zē. Quarto i ta
ctu. Unde dicit. tulit de fructu il/
lius. Quinto odoratu. q^d fuit fru
ctus valde odoriferus. Un̄ Lañ.
iij. Odor eius sup omnia aroma
ta. Sexto in gustu. Ideo dicit q^d
mulier de fructu illi⁹ comedit et
dedit viro suo. Ex quib⁹ sex patet
generalis infectio corpis z anime
Corporis in qnq^z sensib⁹ anime.
et mentis in appetitu p̄prie excel
lentie. E Contra ista sex xps
plenarie z pfecte satisfecit. P̄mo
ptra appetitū p̄prie excellentie hu/
milauit se Phil. ij. Nullauit se/
metipsum fa. obe. vs. ad mor. zē.
Secūdo ptra auditū. q^d sibi p̄u/
melie z blasphemie mltiplices ir/
rogate sunt. Unde dī Job. xviij.
Si nō esset h̄ malefactor zē. et il/
lud Mar. xv. Uach qui destruis
templū dei zē. Tercio ptra visum
ipse fleuit. Heb. v. Cū clamore va
lido in lachrymis seipsū offerēs
erauditus est pro sua reuerencia.
et Luc. xxij. q^d velauerunt eum et
pcutiebant dicentes. Prophetiza
nobis chris̄te quis est qui te per/
cussit. Quarto contra tactū pas/
sus est spinee corone imp̄ssionez

De sancto

Georgio

Unde Math. xxvij. Et plecten-
tes coronam de spinis posuerunt
super caput eius. Item passus est
totius corporis flagellationem pedum
et manuum acerrimam perforationem
et lateris operationem. Quinto con-
tra odoratum est passus fetore spu-
ritu iudeorum. Unde Math. xxvij. Il-
ludebant ei dicentes. aue rex iu-
deorum. et expuentes in eum. Et di-
xit Bern. quod propter illa fetida spu-
ritu omnino fuisset suffocatus nisi
virtus divina eum preseruasset. quia
manus fuerunt sibi ligare quod spu-
ritum abstergere non poterat. nec
attrahere anhelitum. Item fetor ca-
daverum mortuorum in loco calua-
rie. Sexto contra gustum. Nam
cum sitiret nostram salutem dicens
Sitio. quod fuit secundum do-
ctores nostram salutem desidera-
uit. tunc dederunt ei bibere vinum
mirratum cum felle mixtum. etc. Quo
gustato dixit. Consummatum est.
id est genus humanum est redem-
ptum. ergo. etc.

De sancto Georgio.

Sermo. xx.

Esto vir for-

tis. et periclitare bella domini.

1. Reg. xvij. Notate charissimi di-
cit Aug. Ecce baptisati sunt omnes.
iustificati sunt omnes. restat tamen
lucta cum carne mundo et dy-
bolo. quare deus bene dicit ad sa-
crum georgium militem suum.
Esto vir fortis. Quamvis verbum
istud dixit Saul ad David dicens
Ecce dabo tibi filiam meam tamen

esto vir fortis. tamen deus bene dicit ad
sanctum. n. etc. Et Notandum quod spi-
ritualis pugil et miles christi debet
contra quinquaginta preliare in isto
mundo ut in celo coroneetur. Unde
dicit Aplos. ij. Timothee. ij. Non co-
ronabitur nisi qui legitime certaverit.
Unde dicit Bre. Neque electis
promisit deus in hac vita gau-
dia et delectationes sed amaritu-
dines et tribulationes ut in fine
possint coronari. Unde primo de-
bet contra nociva pugnare que-
cumque illa sint. Secundo contra car-
nem. Tercio contra mundum. Quar-
to contra dyabolum. Quinto contra
tyranos. etc. Que quicunque nobis pul-
chre figurantur. in quicunque lapidi-
bus quos strenuus pugil dei da-
uid recepit. sicut dicit. 1. Re. xvij.
Quia ipse dixit ad Holiab. Tu ve-
nis ad me cum gladio hasta et cly-
peo. ego autem venio ad te in nomine
domini. et dabit te dominus in manu mea
et percussam te et auferam caput tu-
um. Unde tulit baculum pastoralem
in manu sua et elegit sibi quicunque lim-
pidissimos lapides de torrente et
processit adversus philisteum et tu-
lit unum lapidem et funda iecit et per-
cussit philisteum in fronte et cecidit
super terram. et tulit gladium eius et
interfecit eum Morale. etc. Dico
primo quod miles christi debet pugna-
re contra nociva quecumque illa sint
Nam omnia facta sunt noxia pro-
pter peccatum et ideo dicit Job. vij
Militia est vita hominis super terram
Unus verus miles christi sanctus Geo-
viriliter pugnavit contra nociva

Bermo

xx

scz draconē. Un legiſt q georgius tribunus genere capadox ſcz pro uincie capadocie puenit quadaſ vice in puinciam libie in ciuitatē que dicit Silena. iuxta quā ciuitateſ erat ſtagnū inſtar maris in quo draco peſtifer latitabat q ſepe populū cōtra ſe armatū in ſuſgam cōuertebat z ſtatu ſuo accedens ad muros ciuitatis homines inſiciebat. Quapropter compulſi ſunt ciues q ſibi q̄ridie duas oues dabant vt ei⁹ furores ſedarent. alioquin multi aere infecto interibant. Cum aut oues deſicerent in ciuitate ſorte hominē cum ſola oue dabant. Cum autē ſors nulli parceret quadā vice filia reg⁹ vnica ſorte deſpenſa draconem eſt adiudicata. Quō ſanc⁹ georgius dum ibideſ puenit ad locum z vidit puellam lachrimantem. interrogauit eaz quid haberet. Et illa. Bone iuuenis velociter equū aſcende z fuge ne parit mecum moriaris. Cui georgi⁹. Noli timere filia ſed dic mihi qd hic expectas omni populo ſpectāte. At illa. Bone iuuenis video q tu es magnifici cordis ſz cur deſideras mecum mori. fuge velociter. Cui georgius. Nō diſcedam donec mihi quid habeas intīmabis. Cū ergo illa ſibi totū expoſuiſſet. At georgius. Filia noli timere. qz in noīe ieſu chriſti te iuuabo Cui illa. Bone miles mecum nō pereas ſed te metipſum ſaluare feſtines. ſufficit em ſi ſola pereā. Nam z tu mecum perires z me ſaluare non poſſes.

Cū ille recedere ſcuſaret ecce draco ad ſolitum pabulū de lacu exiuit. Tunc georgi⁹ equum aſcendens z ſigno cruc⁹ ſe muniēs draconem cōtra ſe veniētes audacter aggredit. z fortiter lanceā vibrās et ſe deo cōmendans ipſum grauiter vulnerauit z ad terram deiecit. Quē puella iuſſu Georgij cū zona velut canes manſuetū in ciuitatem duxit. Dum aut popul⁹ fugeret dixit ſanctus Georgius. Nolite timere ſz in dominū ieſum chriſtum pfidite z credite qui me ad vos miſit vt vos a dracone liberarem. Tūc rex z tot⁹ populus baptizatus eſt z georgi⁹ draconē cū gladio occidit. Baptizati ſunt aut viginti milia hominū excepti mulierib⁹ z paruulis. Rex aut in honore ſancti georgij z ſancte marie eccliaſ mire magnitudinis cōſtruxit. De cui⁹ altari ſons viuus emanauit cui⁹ porus omnes languidos ſanauit. Tūc ſanc⁹ georgius regē de articulis fidei inſtruxit. z vt eccleſiā dei in cura haberet. ſacerdotes honoraret. diuinū officium libenter audiret. z ſemp pauper⁹ z memor eſſet. Et ſic ab eo reſceſſit. Et ſic patet primū qualiter zc. Unde verificatus eſt in eo illud ps. Conculcabis leonem et draconē. **S** Secūdo dico q zc. Nam caro concupiſcit aduerſus ſpiritus. vt dicit apl⁹ ad Gal. v. Ibideſ. Idco deſideria carnis nō pficietis. Eerte hoc fecit ſanctus georgius. Nam ipſe abiecit militare habitū quē caro deſiderat zc.

De sancto

Georgio

Unde legitur quod eo tempore impanti-
bus dyocleciano et maximiano im-
peratoribus sub prelide daciano tan-
ta fuit persecutio christianorum ut in
tra unum mensem. xvij. milia homi-
num martyrio coronarentur. unde
inter tot tormenta genera multi
christianorum propter infirmitatem car-
nis deficiebant et ydolis sacrificia-
bant. et sic secundum carnem vivebant.
Quod videns beatus Georgius do-
lebat maxime in corde et omnia que
habuit ad concupiscentiam carnis ab-
iecit et dispersit ac militare habi-
tum reiecit. et habitum vilem quem
christiani portabant induit et secundum
instinctum spiritus sancti in medium pro-
siliens exclamavit dicens. Omnes
dum gentium demonia. dominus autem
celos fecit. Et sic patet quomodo
non secundum desideria carnis sed secundum spi-
ritum vixit. Cum opera carnis sunt
ydolorum servitus ut innuit apo-
stolus ad Gal. v. quare pugnavit
protra eam. Unum Richardus de san-
cto victore. Qui carnem suam debel-
laverit ipse eternaliter tutus erit.
Tercio dico contra mundum.
Nam mundus desiderat honores
divitias etc. Juxta illud. j. Job. ij.
Omne quod est in mundo etc. que omnia
impediunt salutem anime. Ideo san-
ctus georgius pugnavit protra mun-
dum resignando omnia. Unde legitur
quod postquam dixit Omnes dum gentium
etc. Iratus preses dixit ei. Quomo-
do audes deos nostros demonia
appellare dic mihi unde es tu aut
quo nomine vocaris. Qui ait. Geor-
gius vocor ex nobili sapientia oritur

capadocie. et palestina deo fau-
ente deus. sed omnia deserui ut liberi
deo celi possemus servire. et omnia aduer-
sa propter christum paratus sum pati.
Cum autem preses eum declinare non
posset iussit eum in eculeum leva-
ri. et membratum corpus eius ungulis
laniari. appositis etiam facibus ad
latera patentibus viscerum rimis
plagas eius iussit sale fricari. Ea-
dem nocte apparuit ei dominus cum
ingenti lumine et ipsius dulciter con-
fortavit. Qui melliflua locutione
et visione sic est confortatus ut pro
nullo duceret cruciatum. Et sic pa-
tet quomodo contra mundum pugna-
vit. ipsum et omnia que in eo sunt de-
serendo. ac pro christo libenter aduer-
sa mundi sustinendo. Unum potest di-
cere illud ad Phil. iij. Omnia ar-
bitror ut stercora ut christum lucrif-
aciam etc. Quarto dico contra ty-
rannos eorum falsis persuasionibus
non consentiendo. Juxta illud ps.
Omne viam iniquam odio habui.
Vel illud. Iniquos odio habui.
Quod fecit georgius. Unde
legitur prosequenter quod cum Dacianus
vidit quod eum penis superare non po-
tuit. rogavit quendam magum ut eum
arte sua superaret. et dixit. Christiani
enim suis magicis artibus tormen-
ta ludificant et deorum nostrorum sa-
crificia percipiunt. Qui magus
Si artes eorum superare nequivero.
In fine capitis reus ero. Et sic ma-
leficiis suis iniectis et deorum suorum
nominibus inuocat venenum vino
miscuit et sanctus georgius ad potandum
dedit protra quod georgius signum

crucis edidit et hausto eo nil lesio-
nis sensit. Rursus magus forti-
priori venenū immiscuit. et vir dei si-
gno crucis edito sine lesione totū
bibit. Quo magus viso ad pedes
eius cecidit et veniā lachrymabiliter
petiit et se christianū fieri postula-
uit. quē mox iudex decollari fecit.
Sequenti die iussit georgi⁹ in rota
poni. gladijs bis acut⁹ vndiq; cir-
cumsepta et statim rota fracta est.
et georgi⁹ illesus penitus inuenit.
Tūc iratus dacianus iussit eū in
sartaginē. i. (rostphā) plenam
plumbo liquefacto pūci. Qui fa-
cto signo crucis intrauit in eam et
virtute dei cepit in ea quasi in bal-
neo refoueri. Quōd videns dacian⁹
se esse superatum dixit. Et sic patet
quomodo tyrannū superauit. dū
sic fideliter se in fide tenuit. Unde
ipse est de numero illorū de quib⁹
dicit ad Heb. 11. Fortes facti sunt
in bello etc. Quinto dico qd cōtra
dyabolum. Nam dicit petrus. 1.
Pe. 5. Aduersarius vester diabo-
lus. cui resistite fortes in fide. Quōd
fecit sanct⁹ georgius cū ydola di-
minuit virtute christi. Tūc legitur
cōsequenter qd videns dacianus
qd eum superare tormentis nō po-
tuit. cogitauit eum emolire blan-
dictijs. Unde dixit ei. Vides cha-
rissime. Georgi quante māsuētu-
dinis sunt dī nostri qui te blas-
phemus tam patienter sustinent.
parati nilomin⁹ si conuertere vo-
lueris indulgere. Age ergo dilecte
fili quōd hortor vt supstitione reli-
cta dīs nostris sacrifices et ma-

gnos honores ab ipsis et a nobis
cōsequeris. Cui ait georgi⁹. Qua-
re mihi in pncipio nō magis per-
suasisti bladis s̄monib⁹ q̄ tormē-
tis. Ecce paratus sum qd hortar⁹.
¶ Hac pmissione dacianus de-
lusus letus efficit. et iussit sub vo-
ce pconis vt omnes cōuenirent.
et georgiū tamdiu lucentē sacri-
ficare viderūt. Ornata igit tota ci-
uitate p gaudio. cum georgi⁹ tem-
plum ydolorū sacrificatur⁹ intra-
ret. et omnes ibi gaudentes astaret
genuflexionib⁹ dominū orauit vt
templum cum ydolis sic oīno de-
strueret quatin⁹ in laudem sui et
cōuersionē populi nihil de eo pe-
nit⁹ remaneret. Statimq; ignis
de celo dscēdit tēplū cū ydol⁹ dīs
et sacerdotib⁹ cremauit. et fra col-
deglutiuit. Tūc audiēs dacian⁹
georgiū ad se duci pcepit et dixit.
Quot sunt maleficia tua pessime
hoim qd tūc facinus cōmisisti. Cui
geor. Ne credas sic esse s̄z mecum
pge et iterum me sacrificare vide.
Cui ille. Intelligo fraudē tuā. qz
vis me facere absorberi sic tēplū
et deos nros absorberi fecisti. Cui
georgi⁹. Dic mihi miser. Dī tui q
se iuuare nō pnt quō te iuuabunt
¶ Frat⁹ nimis dacian⁹ dixit alexā-
drie vxori sue. Deficiēs moriar qz
ab h̄ boīe superatū me cerno. Cui il-
la. Tyrāne crudel⁹ nunqd nō dixit
tibi sepi⁹ ne xpianis molest⁹ esses
qz deus eorum pugnat pro eis. et
nūc scias me velle fieri christianā.
Stupefact⁹ imperator ait. Ne
nunquid et tu seducta es. Et fecit

alexandrie

De sancto

eam p capillos suspendi. z flagellis durissime cedi. Que dum cederet dixit georgio. Georgi lumē veritatis. quo putas pueniā nō dum baptizata. Lūi georgi. Nihil hesites filia. qz effusio sanguinis tui baptismus tibi reputabit z corona. Tūc illa orans ad dominū emisit spiritū. Sequēti vō die georgius tales sententiā accepit vt p totam ciuitatē traheret z postmodū capite truncaret. Orauit autē ad dominū vt quicunqz auxilium eius peteret. petitionis sue consequat effectū. diuina autē vox ad eum puenit dicēs q sic fieret vt orauit. Completa autē oratione capite abscissione martyriū cōsumauit. Dacianus autē euz de loco in quo decollatus est georgius ad palatiū rediret. ignis de celo cecidit. z eum cum ministris suis cōsumpsit. Et sic patet quomodo cōtra diabolū pugnauit et vicit zc. Quare meruit eternā gloriā. Un bene dicit de eo Roz. iij. Confortat est in fide. qua fortiter se tenuit z omnes inimicos vicit. Unde Ambrosi. Bellū viriliter aggressum parit victoriā. Un bene dicit Georgi quod interpretat sacer luctator. nam dicit a geor. id est sacrū. z gion. id est luctatio. quasi sacer luctator. Unde Ambro. de eo in pfatione. Georgius fidelissim christi miles in trepidus filium dei est confessus. Un z innumerabilia nō formidabat tormēta. O felix domini pliator quem nō solum nō persuasit

Marco

blanda repromissio temporalis regni. verūetiaz psecutore deluso simulacra in abyssus deiecit zc. Un bene pliauit bella domini. quare dicit cōueniēter de eo. Esto vir fortis zc. Cum quodā tempe christiani ad obsidendā hierusalē pergerent. quidā iuuenis speciosus cui dam sacerdoti apparuit dicēs ei sanctū georgiū esse duce z christiani norū. Et monuit vt reliquias ei secum in hierusalē deportaret. et ipse cum eis esset. Quo facto beatus georgi armis albis induit z cruce rubea insignitus apparuit eis innuēs vt post secure accederent z ciuitatē obtinerēt. quo facto saracenos occiderūt.

De sancto Marco.

Sermo. xxi.

Leo fortissim

mus bestiaz ad nullū pauebit occursum. Pro uerb. xxx. Notate charissimi. dicit em Bristo. in li. de naturis aialū. q ossa leonis sūt duriora alijs ossibus. ppter ea qn vnum os colliditur alteri. i. ad inuicē pcussio emicat ignem. Vnc est q leo ex maxima firmitate ossiū se sentiēs fortissimū. efficit ita audax q ad nullū occursum pauet. Ideo dicit Leo fortissim zc. R Est notandum q p leonem intelligit in sacra scriptura scūs marcus. Nam legit Ezech. j. q ipse ezechiel vidit in spū quattuor aialia. quoz similitudo vult eoz fuit facies hoīs facies leōis. facies bouis. facies aqle

Per illa quattuor aialia intelligunt
quattuor euangeliste. Nam per faciem ho-
minis. Reg. in ser. Johis euange.
in lra I. Un Apo. iij. Bial primus
sile leoni. secundum sile vitulo. tertius
hominis facie hominis. quartum sile aquile
volanti die nocturnus dicitur. sanctus
sanctus dominus deus omnipotens. qui
erat et qui est. et qui venturus est. Unde
Grego. sup. Ezech. Quattuor faci-
es sunt vni. quia si rediras quod mat-
theus de incarnatione domini sentiat
h sentit quod lucas marcus et iohes
Si quod marcus et c. Euangelista per quatuor
facies ad humanitates domini prinet. quia
omnipotens dei filium dominum nostrum iesum
christum omnes concorditer predicant. Un
notandum quod sanctus marcus compat
leoni propter quod nobiles conditiones
ei quas sanctus marcus spiritualiter in se
habuit. Prima conditio leonis est
prudencia. Nam dicit Aris. in li. vi. s.
quod leo. pcul vidit venatores et co-
gnoscit eos. nam vestigia sua cum
cauda prudenter delet et regit ne a
venatoribus capiatur. id est dicit prudens. id est
pcul videns vel prudus. Sic sanctus
marcus fuit prudens. id est. pcul vi-
dens cum celestia vidit et cognouit.
et a sancto petro magistro suo audi-
uit et didicit. Io rogatus scripsit eu-
gelicam doctrinam. sicut legitur in vi-
ta sua. Legit enim marcus euangelista
electus dei et petri apostoli in baptisma-
te filius atque in simone dei disci-
pulus. sacerdotium agens in israel secundum
carnem leuita quod erat magnus gen-
tium conuersus ad fidem christi ostendens in
eo quod generi suo deberet et christo. scilicet
seruire deo. quia leuita habet cum sancto pe-

tro apostolo romam perfectus est. Cum
euangelium ibidem predicaret fideles qui
erant romae rogauerunt beatum marcum
ut ad perpetuam memoriam fidelium scri-
beret euangelium quod ille ex ore ma-
gistri sui sancti petri audierat. fide-
lister scripsit. Petrus autem illud dis-
ligenter examinans ubi omni verita-
te plenum conspexit approbavit. Et
ut dicit Clemens in. vij. li. informa-
tionum ecclesie omnibus fidelibus legendum
sua auctoritate dedit. Videns autem
sanctus petrus marcum instantem in fide ip-
sius aquilegiam ciuitatem destinavit.
ubi ipse ita sapienter et fideliter verbis
dei predicauit. et gentes docuit quod
numerabilem multitudinem gentium
ad fidem christi conuertit. ac euangelium
suum ibidem scribere conscripsit. quod quidem
hodie in aquilegia ciuitate ostendit.
et magna deuotione reseruatur. Tamen
beatus marcus quendam aquilegiensem
ciuem nomine Ermogoram quem
ad fidem conuertit romam ad sanctum petrum
duxit. ut cum in episcopum aquilegie conse-
craret. Suscepto itaque Ermogora
pontificatus officio cum aquile-
giensem ecclesiam optime gubernasset
Deinde ab hominibus capis et ibidem mar-
tyrio coronatur. Et sic patet quod sanctus
marcus fuit prudens. cum sic prudenter
docuit et euangelium scripsit. qua-
re magnam populum ad christum conuertit.
Un potest dicere illud psalmus. Docebo
impios. id est. gentiles qui ydola adorabant
et creatorem celi et terre negabant.
vias tuas. id est. veritatem sacre scriptu-
re. et id est impii ad te conuertentur. Qua-
re beatus dicitur marcus. Nam marcus interpretatur
certus in doctrina quia doctrinam

aquilegia m. 3

De sancto

Marcus

euangelij sui tradidit certā sicut a
magistro suo petro didicit. Un̄ pote-
ram dicere illud Jobel. ij. exultate
et letamini in dñō dō vřo q̄ dedit et
2. Secūda p̄dictio leonis ē recti-
tudo i incessu. Nā dicit Aris. vt̄s.
q̄ leo sp̄ anteponit pedē dexterū.
q̄ dignior ē sinistro. In pede em̄
dextero intelligunt̄ celestia et vřu-
tes. in sinistro trena et vicia. Tūc
em̄ q̄s rectū ordinē suat cū digni-
orē rem min⁹ digne p̄ponit. Igit̄
q̄ leo pedē dextrū p̄ponit sinistro
bñ puenit bñ Marco. q̄ celestia
et vřutes trena p̄posuit. Qualit̄
em̄ h̄ fecerit p̄z multipl̄. quoz
tū vnū dico. Legit̄ em̄ q̄ post p̄-
dicta scūs marcus a scō petro ad
alexandriā missus ē. et ibi p̄mus
vřbū dei p̄dicauit. Et sic p̄dicauit
ita fecit. Exēplo xp̄i q̄ vt̄ d̄ Act. j.
cepit facere et docere. Sic b. mar-
cus vixit in oibz vřutibz et sanctā
vitā duxit. et sic sub bono exemplo
multos ad fidē et ad sanctā vitā in-
uitabat. Un̄ in p̄mo introitu suo
in alexandria maxia mltitudo in
deuotioē et p̄tinentia et vita sancta
adunata ē. Un̄ papias Jeropoli-
tan⁹ ep̄us dicit q̄ Marc⁹ tate do-
ctrine et vite p̄tinentie fuit vt̄ oēs se-
cratores xp̄i ad exēplū sui cogeret
Petr⁹ aut̄ damiani de eo sic dicit
Tanta gr̄az de⁹ scō marco p̄roga-
uit vt̄ q̄s alexandrie ad fidē p̄uertit
mor p̄tinentia ac scām p̄uersa-
tionē tanq̄ ad fastigiū monastice
p̄fectōis puolarēt atq̄ eos nō mi-
racul⁹ et p̄dicatōe. s̄ eximys exem-
plis puocabat. Papias ep̄s etiā

ip̄m mire laudat di. Tāte etiā hu-
militat⁹ fuit vt̄ pollicē sibi ampu-
tauerit ne ad ordinem sacerdotij
posset bñano iudicio pmoueri ve-
runt̄ dei dispositio et sc̄i petri au-
toritas p̄ualuit q̄ euz i alexandria
ep̄m ordinauit. Un̄ bñ d̄ de eo illd
p̄s. Dilexisti iusticiā p̄pterea et̄. s̄.
in ep̄m. Quare iterum bñ cōpetit
sibi nomē marc⁹ qd̄ interpretat̄ sub-
limis mādato. Ipse em̄ fuit subli-
mis mādato rōne p̄fectōis i vita
q̄ nō solū suauit mādata cōia s̄
etiā sublimia. Un̄ pōt dicere illd
p̄s. Ad oia mādata tua dirigebar
oēm viā et̄. 3. Tertia cōditio
leonis ē medicina. q̄ vt̄ d̄ Aris.
vt̄ sup̄ medicinalia ossa h̄z. Sic
scūs marc⁹ bñ p̄pat̄ leoni. q̄ et ip̄
se fuit medicinal⁹. cū opa sua fue-
rūt sanatiua. Un̄ legit̄ p̄nter mor-
aut vt̄ alexandria ē ingressus sub-
ito calciamentū ei⁹ ē ruptū atq̄ so-
lutū. Vidēs aut̄ marc⁹ quēdā su-
torē vetera p̄suentē. eidē tradidit
calciamentū ad reformādū. qd̄ cuz
ille faceret sinistra manus graui⁹
vulnerauit et clamare cepit. vnus
de⁹. Quo audito marc⁹ lutū fecit
ex sputo et manū eius vnxit. et p̄ti-
nuo sanitatē recepit. Vidēs hō il-
le tātā ei⁹ efficacitā introduxit illū
in domū suā et q̄s eēt et vñ veniret
p̄cunctari cepit. Et ille seruū dñi
n̄ri iesu xp̄i confessus. Cui ille ait.
Vellē ego videre eū. Et marcus.
Ego eū tibi ostēdā. Incipēs mar-
cus xp̄s sibi euāgelizare et ip̄m cū
tota domo sua baptizauit. Audiē-
tes aut̄ viri ciuitat⁹ illi⁹ aduenisse

Alexandria
tūc

Sermo

xxi

quēdā galileū q̄ deoꝝ sacrificia cō
temneret ei insidias posuerūt. Qd̄
mare⁹ cōgscens hoīez illū quē cu
rauerat q̄ dicebat Anian⁹ dei au
ctoꝝitate ibidez ep̄m ordinauit. et
ipse pentapolim perit. ⁊ ibidē p̄di
cauit. Et sic p̄tꝝ quō fuit medicinal
cū sic sanauit defectus. Un̄ dixit
xp̄s Jo. xiiij. Qui credit ī me opa
q̄ ego facio ⁊ ip̄e faciet. Un̄ sic xp̄s
fecit lutū ex sputo ⁊ sanauit cecuz
a natiuitate. vt d̄ Jo. ix. ita ⁊ scūs
mare⁹ p̄p̄t fidē quā habuit. Qd̄ co
gnosces dauid in spū dicit. Me/
dici suscitabūt. i. sanabūt. ⁊ p̄fi. ti/
bi. i. credēt ī te. ¶ Quarta cōdi
tio leonis ē audacia. Dicit ei Aris.
ī li. v̄t̄s. q̄ aīal h̄ns mediocre cor
est magnanimū ⁊ audax. ⁊ aīal ha
bens magnū cor ē timidū. vt p̄tꝝ
in asino ⁊ lepore. q̄ magna corda
h̄nt. iō sunt timida. Cui⁹ rō est qz
calor cordis in eis ē modic⁹ et nō
p̄t iplere magnū cor. sic ignis mo
dic⁹ paz calefcit ī magna domo.
in pua v̄o multū. Sic calor natu
ralis in magno dilataf. et p̄ p̄ns
aīal min⁹ audax efficit. sed in leo
ne q̄ bz cor paruū. in q̄ calor natu
ralis multū feruet ē mltū audax
⁊ absqz terrore. iō ad nulli⁹ pauē
bit occursuzc. Sic scūs marcus
habuit puū cor. i. hūile. et iō mltū
habuit d̄ calore spū sancti. quare
fuit multū audax. Un̄ legif̄ conse
quēt q̄ cū pentapolim duobꝝ an
nis stetit eo q̄ ppls ciuitat̄ ale
xandrie ei insidias posuerit. Ip̄se
cū maḡ audacia itez alexandriam
redijt ⁊ fideles ibi mltiplicatos ī
uenit. Pōtiffices at̄ ydoloꝝ ⁊ tem

ploꝝ conabāt eū p̄phēdere. Ut at̄
in solēnitate pascale. s. ī die pasce
ipse missaz cebaret ⁊ uenerūt illuc
oēs ⁊ funē collo ei⁹ misso ip̄m p̄ ci
uitatē trahēbāt ad loca bucculi. i.
culture q̄ erāt sub rupibꝝ vbi erat
ecclia p̄structa dicētes. Traham⁹
bubalū. vel vt al̄s hēt bucculuz. i.
cultorē ad loca bucculi. Carnes
v̄o ei⁹ in trā fluebāt ⁊ lapides ri
gabāt sanguīe ei⁹. qd̄ sustinuit cū
maḡ audacia. Et sic p̄tꝝ ei⁹ au da
cia. Un̄ pōt dicere illd̄ Phil. iij.
Dīa possū ī eo q̄ me p̄fortat. ⁊ illd̄
p̄s. Nā ⁊ si ambulauero in me. ⁊c.
O Quira p̄ditio leonis ē q̄ ē for
tissim⁹. iō dīc. Leo fortissim⁹ bel.
Dicit em̄ Aris. v̄t̄s. q̄ leo ē fortissi
m⁹ ī pecore. sic mare⁹ fuit fortissi
m⁹ in pecore p̄ qd̄ intelligit cordis
dilectio quā h̄nt ad deū q̄ patiēt
sustinuit mortē p̄ eo. Juxta illud
Lan. viij. Fortis ē vt m. di. Qualr
aut̄ p̄p̄t xp̄m ī vera dilectōe pass⁹
est ondīt. legif̄ em̄ q̄ postqz eū tra
hebāt vespe facto miserūt eū in car
cerē. in q̄ circa mediaz noctē p̄mo
āgelica visiōe p̄fortat⁹ ē. deide ip̄e
dñs ies⁹ xp̄s appuit sibi dī. Pax
tibi marce euan. me⁹. noli timere
qz ego tecū suzvt eruā te. ⁊ ad cele
stia reḡte voco. Mane ḡ facto fu
nē itez ī collo ei⁹ mittūt ⁊ huc atz
illuc eū p̄trahūt exclamātes. Tra
hite bubalū ad loca bucculi q̄ erāt
sub rupibꝝ. i. saxis. Ille aut̄ dum
traheret fortissime ⁊ patiēter susti
nuit ⁊ gr̄as egit deo dī. In man⁹
tuas, dñe ⁊c. Et hec dicēs spm̄ ex
altauit. Un̄ bñ verificat d̄ eo illd̄
Ro. viij. Cert⁹ sū qz neqz mors ⁊c

sta

De rogationibus

Jō bene dicit marcus. q̄ interpre-
tatur amar⁹ rōne acerbitat⁹ pene
cū sic vbiq; p ciuitatē tractus fue-
rat. et inter hec comēta spm̄ tra-
didit. Passus est. viij. āno nerōis
q̄ cepit circa annū dñi. lviij. Lū āt
pagani vellent eū pburere subito
aer turbat. grando orit. tonitrua
intonāt. fulguraq; coruscāt ita vt
omnes pagani fugerūt z sc̄m cor-
pus ibidem intactum reliq̄runt
Xpiani vō eius corp⁹ rapuerunt
z in ecclia cū omni reuerētia sepe
lierunt. Anno aut dñi. cccclxviij.
sc̄m corpus eius de alexandria ī
venetias trāslatum est. vbi ecclia
ī honore sc̄i marci mire pulcri-
tudinis fabricata est. Refert pe-
damiani q̄ corp⁹ mortē ad italiā
demū sit reuersus. vt terraz ī q̄
datū est sibi euāgelij scribere sa-
cras reliquias ei⁹ mereret possi-
dere. Un⁹ dicit Br̄a es o alexādria
triūphale sanguine hui⁹ purpu-
rata Felix z tu. italia thesauro h⁹
corpis diues effecta P Circa
ānos aut dñi. mclj. apud papiā
quidā deuotus frater noie iulia-
nus ordinis p̄dicatoz infirmita-
te mort⁹ laborās qui dum dormi-
ret in lecto vidit. s. mar. ad se ve-
nisse z se iuxta lectū ei⁹ collocasse
z ecce vox facta est ad eū dicēs. O
marce qd agis h. Et ille Ad mori-
entē illū accessi qz deo accept⁹ est
Et itez vox ad eū. q̄re inter cere-
ros scōs marie tu ad eū venisti. z
ille. qz specialē deuotionez ad me
habuit. z locū vbi corp⁹ meū qui-
escit sedula deuotōe visitauit z iō

veni eū in hora exitus sui visitare
Tūc quidā abbatī totā domū im-
pleuerūt. quibz ait marc⁹ q̄re huc
venistis. At illi. vt isti⁹ gām ī cō-
spectu dñi p̄sentem⁹. Euigilās āt
p̄dic⁹ frater misit p priore dom⁹
z oīa que viderat recitās cuz mul-
tum gaudio ī dño feliciter obdor-
miuit. zc. De rogationibz.

Sermo. xxiij.

Sancte deus

sancte fortis. sancte z im-
mortalis miserere nobis canit ec-
clesia. Notate charissimi. dicit em̄
Aug. de doctrina xpiana. q̄ nul-
lus pōt saluari nisi fuerit iustifi-
catus. iustificari nō pōt sine me-
rit⁹. merita habere nō potest sine
gratia. gratiā h̄re non potest ni-
si impetret z petat. Et hoc sciens
sc̄ta mater ecclia iō ex diuina reue-
latiōe ordinauit illos p̄ces quibz
fideles debēt gratiaz dei impetra-
re. quare dicit ecclia. sancte deus. zc
Dicit m̄gr li. ij. dis. iij. q̄ ex pctō
misericordia ē. fieri rēpestates siue dis-
cordias siue sterilitates terre et
hmōi. zc. vt patet ī sacra sc̄ptu-
ra qualiter oīa talia acciderāt. p-
pter pctm̄. zc. Jō ordinauit eccliaz
sancti vt fierēt letanie. i. rogatio-
nes quibz imploremus deū z oēs
scōs vt liberēt nos ab om̄i malo
Dicit em̄ Jōh damas. q̄ cū apud
constantinopolim ppter qndā tri-
bulatiōez letanie fierēt. quidā pu-
er de medio ppli ī celū rapt⁹ est
z illud cāticū. s. sancte deus. zc. cōi-
pplō decātauit z morois tribula

Sermo

xxii

tio cessauit in signū. 7c. **Q** Sed est notādū q̄ in letanijs tria fiūt. Prīmū est p̄cessio. scđm est cruc̄ z verilloz portatio z campanoz pulsatio. tertiū dei ac oīm scōz i/ ploratio q̄ notat p̄ interpretatiōez illuis t̄mini letania. Naz letania tripl̄ vocat̄. p̄mo p̄cessio septifor̄ mis. scđo d̄z cruces nigre. tertio rogatio. Un̄ p̄mo fit p̄cessio que ordinata est ab ecclā p̄pter exēplū scī gregoriū q̄ in roma p̄cessiōez fecit p̄pter magnū morbū q̄ inuasit boies p̄pter pc̄m. Romani em̄ vt legūt cū in q̄dragesima p̄tinēt vi/ xissent. z in pasca corp⁹ dñi rece/ pissent. postmodū cōmessatiōibz ludis z luxurie frena laxabāt. Jō q̄ dñs puocat⁹ pestē maximā in eos misit q̄ tā seua fuit vt boies i/ via. mēsa. ludis z colloq̄s sub/ to morerent̄. ita q̄ cū aliq̄s ster/ nutabat. sepe cū ip̄a sternutati/ one sp̄m exalabat. Un̄ cū aliquis aliq̄e sternutare audiuit statim accurrēs dixit. deus te adiuuet. Et inde adhuc hec p̄suetudo ser/ uat̄ vt cū aliq̄e sternutare audi/ mus dicim⁹ deus te adiuuet. Et cū aliq̄s ossitabat frequēter sub/ to emisit sp̄m. Un̄ cū aliq̄s se vel le ossitare sc̄iebat p̄tinuo signū crucis sibi ip̄mere ex ordinatiōe festinauit. Et hec cōsuetudo silr vsq̄ mō fuit. Quat̄r cū hec pe/ stis ortū habuit. req̄re in vita scī Bre. Nec aut̄ p̄cessio d̄z septifor/ mis. Jō q̄ scūs gre. p̄cessiōes q̄s fecit p̄ tūc p̄ septē ordies dispone bat. Naz in p̄mo ordine erat oīs

cler⁹. Et in scđo oīs monachi et relegendi. In tertio sancte monia les. In quarto omnes infantes. In q̄nto laici. In sexto vidue. In septimo iugate. Sz qđ mō non possum⁹ in numero p̄sonaz sup/ plem⁹ in nūero letaniaz. **R** Nec aut̄ letania seu p̄cessio d̄z ma/ ior. q̄ a magno gregorio papa in vrbe roma instituta ē. z omni an no ab ecclā seruat̄ in festo sancti Marci 7 pestilentia. Alia est leta/ nia minor q̄ fit tribz diebz añ ascē sionē quā beūs Mamert⁹ ep̄us viennens̄ añ institutionē p̄me in stituit tpe Leonis imp̄atoris. scz Anno dñi. cccc. lviij. que d̄z leta/ nia minor. q̄ a mīori est instituta Lui⁹ cā est. Naz apud viennēsem terrā frequētes z maximi tremo/ tus fiebāt q̄ domos z ecclias plū mas subuerrebāt. Un̄ z in die pa/ sce etiā accidit q̄ ignis de celo ce/ cidit z palatium reḡs p̄cremauit. Aliud etiā mirabili⁹ accidit. Naz p̄missione dei p̄pter pctā hoīm de/ mones lupos. z alias feras intra uerūt z nullos timētes nō soluz p̄ vias sed p̄ ciuitates publice de/ currebāt. z passim pueros z senes viros z feias deuorabāt. Cū igit̄ tam dolorosi casus q̄ridie fierēt. p̄dict⁹ ep̄s triduanū ieiuniū indi xit. letanias instituit. z sic p̄dicta tribulatio cōquieuit. Deinde sta/ tutū ē ab ecclā vt hec letania vni/ uersalr obfuares. Et qñ q̄ aliqua tribulatio accidit q̄ tūc fiat p̄ces/ sio in q̄ de⁹ placeat. Sic nos dēmo facere p̄cessiones 7c. Un̄ b̄ cogno

vlamertg

De rogationibus

scens ps. in spūscō dicit. Venite
adorem⁹ ⁊ pcedam⁹ añ deū. ploze
mus coraz dñō. s. in pcessionē. qz
ipse ē dñs de⁹ nř zc. Nīc potes no
tare ordinē pcessionis fm ordinē
sci Bre. vt pz applicādo spūalr zc.
S Scdo fit cruc⁹ ⁊ vexilli porta
tio. iō letania secūdo dī crucel ni.
pā in signū meroris tāte strag⁹ al
taria ⁊ cruces velabāt sacc⁹. In le
tania sci Bre. nigr⁹ vestib⁹ induē
bant in signū pñie. Un notandū
q in hac pcessionē dñt qnqz fieri.
Prīo pulsant cāpane vt demōes
in aere caligioso morātes q sepi⁹
tēpestates ꝑcitāt territi fugiant.
Nā sicut rex in suo exercitu hz in
signia regalia. s. tubas. sic xp̄us in
sua ecclia militāte hz cāpanas p
tubis. Un sicut aliq⁹ tyrān⁹ val
de timet qñ alicui⁹ potent⁹ regis
sui inimici tubas i sua terra audi
ret. sic demōes q in isto aere cali
ginoso morant. Nāz in eū detrusi
sūt. vt dīc mgi vebement⁹ metuūt
qñ tubas xp̄i. s. cāpanas sentiunt
pulsari. Et ista est specialr vna rō
qre ecclia cōsuevit pulsare cāpa
nas qñ tēpestatē ꝑcitari videt. vt
scz demōes q b faciūt. tubas etñi
reg⁹ audiāt ⁊ sic territi fugiāt. et a
tēpestat⁹ ꝑcitatiōe ꝑdescant. Alia
etiā rō ē vt cāpane fideles admo
neāt vt p instātī piculo ofoni insi
stāt. Scdo crux defert. qz ē signuz
sūmi regis. qd demones valde ti
mēt. Un dīc Lhryf. Signū dñicū
vbicūqz demones viderint fugiūt
timētes baculū q plagā receperit.
Exēplū hui⁹ Req. inuētiōis cru

cis N. Un hec ē rō qre in qbusdā
ecclijs crux de ecclia trahit tpe tē
pestat⁹ ⁊ opponit tēpestati. vt. s. d
mones videāt signū eterni reg⁹. et
territi fugiāt. Quare figurat nob
in baculo ipsi⁹ dauid cum q vicit
inimicū. Req. Georgij. Un dicit
Origenes. Null⁹ demonū ꝑpe sta
re poterit vbi signū cruc⁹ fuerit ti
mens gladiū in q deiect⁹ est. Un
dicit Lassi. in li. collationū scōꝝ
patꝝ. Cruce em xp̄i fidelr insigni
tus stabo imperrit⁹ ꝑ oēs impe
tus ⁊ insule⁹ demonū. Tercio ve
xilla portant. ꝑtē representandā vi
ctoriā resurrectōis. Un sic xp̄s po
tent⁹ resurrexit a morte ⁊ ab omni
miseria. ita ⁊ nos resurgamus ab
oi miseria ⁊ pctō. ꝑpter qd nob oc
currerūt oīa mala. ⁊ sic etiā vinca
mus potent⁹ eū. s. diabolū q nō est
ita fortis ꝑ nos sicut fuit. Unō in
aliqb⁹ ecclesijs ⁊ maxie gallicanis
ꝑsuetudo habet q qdā draco cuz
longa cauda inflata plena palea
vl aliq⁹ hmōi in letanijs minorib⁹
que fiūt trib⁹ dieb⁹ añ ascensionē
dñi. duob⁹ ꝑmis dieb⁹ añ crucem
portat. ⁊ tertia die cum cauda va
cua post crucē defert. Per qd si
gnificat q in ꝑma die añ legē. ⁊ in
secūda sub lege diabol⁹ in b mun
do regnavit. In tertia aut die scz
tpe grē p passionem xp̄i de suo re
gno expulsus ē. Quarto cande
le portant qd significat q nos in ꝑ
cessionē iesuz xp̄m in cordib⁹ nřis
deuote portare debem⁹. Nā p ce
reum accensuz fecit iesus. Req. in
ser. purificatōis circa finē. Quinto

Sermo

xxiii

reliquie baiulāt vt oīa nociua ex/
pellant z extinguant q̄cunq; sint
z salutaria et p̄spera eueniāt. Un̄
in signū hui⁹ legīt in vita sci Bre.
Req. in ser. ibidem. **I** Un̄ figu
rat nob̄ puenientē in p̄cessiōe quā
fecit rex Dauid portādo archam
dñi cū iubilo in ciuitatē dauid. ij.
Re. vi. Dicit̄ em̄ q̄ dō p̄gregauit
oēs electos isrl̄ vt adducerent ar/
cham dei. sup̄ quā inuocatū ē no/
men dñi. Cūq; tulissent eā dauid
et oīs isrl̄ laudabant corā dño in
oīb; lignis fabrefact; z cytharis z
lyris z tympanis z systis z cym/
bal. Et diuertit eā in domū. Obe/
dedom gethei z bitauit archa dñi
in domo obededom gethei tribo
mensib;. Et benedixit dñs obede/
dom z oēm domū ei⁹ p̄ archam
dñi. Sic moralr̄ zc. **T**ertio fit dei
ac oīm scōz imploratio siue roga
tio. Ideo dicit letania. i. rogatio Un̄
dicit Jacob; in Lan. c. v. Tristat̄
aliq; vīm oret. Infirmit̄ quis in
vob̄ inducat p̄sbr̄os eccl̄ie et oret
sup̄ eum. z oīo fidei saluabit infir
mū. Un̄ eccl̄a in letania rāgit oīa
mala que p̄nt accidere hominib;
vt p̄z intuenti. Et iō ip̄lorat gr̄as
dei ac incessiōē oīm electoz dī.
Pat̄ de celis de⁹ miserere nobis.
Sācta trinitas vn⁹ de⁹ miserere
nobis. Sācta maria ora p̄ nobis
Scā dei genitrix ora p̄ nobis. Et
p̄nter rogat patriarchas p̄phetas
angelos ap̄los zc. Et in fine dicit
oēs sancti z sancte dei orate p̄ no
bis. Qd̄ tūc faciūt. Et b̄ coḡscens
p̄s. in sp̄s sancto dicit. Pro hac. s.

petitione orabit ad te supple deū
oīs sc̄tūs. Ip̄si em̄ oēs intercedūt
p̄ nobis. z sic p̄ eoz suffragia faci/
lius possum⁹ dei misericordiā et
gr̄am impetrare. Cui⁹ exemplum
habem⁹. Req. oīm sanctoz zc.

De sancto Philippo et Jacobo
Sermo. xxiiij.

Nimis ho
norati sūt amici tui de⁹
nimis cōfortat⁹ ē p̄n.

eor⁹ p̄s. cxxxviij. Notate charissi/
mi. dicit Tulli⁹ q̄ honor est exhi/
bitio reuerētie in testimoniū v̄tu
tis. Nunc est em̄ q̄ v̄tuosi sancti z
ap̄lī sc̄z Philippus z Jacobus ha/
buerūt illā virtutē q̄ deū diligere
sup̄ oīa. Ideo in testimoniū hui⁹
v̄tus de⁹ exhibuit eis reuerentiā
honoris. qd̄ p̄s. bñ oñdit in v̄bis
p̄dict; dī. Nimis honorati sūt zc.
In quib; quidem v̄bis tria notā/
tur in quib; isti sancti tripliciter cō
mendant̄. Primū est specialis di/
gnitas. qd̄ notatur cum dicit̄. O
de⁹ nimis honorati sunt zc. **S**e/
cundū est ipsorum familiar; ami
cabilitas cū addit̄ amici tui deus
Tertius est salutaris felicitas. cū
concludit̄. nimis confortatus est
p̄ncipatus eozū. **U** Dico pri
mo q̄ in verbis p̄missis notatur
specialis dignitas istorū ap̄osto
rum cum dicit̄ deus nimis hono
rati sunt. Circa qd̄ notādū q̄ do/
minus istos ap̄los multipliciter
honorificauit fm̄ q̄ repit̄ in sacra
sc̄ptura q̄ ip̄se honorificauit suos

De sancto philippo et iacobo

electos. Legit enim in ve. tes. q. de
honorificauit duos i. ve. tes. mul-
tipl. scz Moysen et aaron fratres
ei. Sic xps in nouo tes. honorifi-
cauit Philippum et Iacobum q. ppter
suas laudabiles conditiones ab eo
honorati snt. Un figurat p moysen
et aaron Naz p moysen intelligit
scus Philippus. qz moyses interp-
tat assumptus de aqua. et significat
sanctum philippum que assumpsit dñs
de aqs. vt legit Act. viij. q. qdam
vir ethiops et eunuchus candaces re-
gine venerat adorare in hierlm et
reuertebatur sedes sup currum suum le-
gensq. Isaias pphetas scz Tanqua-
m ouis ad occisionem ductus est. et sicut
agnus coram rudente se sine voce.
sic non aperuit os suum. Dixit aut spi-
ritus philippo. Surge et vade ad
viam que descendit ad hierlm in ga-
zam. Qui abiit. Tunc spūs dixit
ad Philippum quā erat in via eunu-
chi. Adiunge te ad currum istum. qd fe-
cit et audiuit eunuchum legentem pro-
phetam. Et dixit. Putas ne intelli-
gis que legi. Cui eunuchus. Obse-
cro te de q. dicit. Philippus vero re-
spondit. de iesu. et dixit sibi multa
de fide. et sic puenerunt ad quandam
aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua
baptizae me. Cui philippus. Credis
Qui ait. Credo dei filium esse iesum.
Et descenderunt uterq. in aquam
philippus et eunuchus. et baptizauit
eum. Cū aut ascēdisset de aqua spūs
dñi rapuit philippum. quare bñ si-
gurat p moysen. qz interpretat rē.
qz etiā ipse fuit assumptus de aqua
p filiā pharaonis. vt Exo. ij. X

Istū sanctū honorauit dñs sicut
moysen. Honorauit aut dñs moy-
sen tripl. Prio in b. q. fecit eum
nuncium et seruū suū ad regē Pha-
raonē dicere ei. Dimitte populū
meū vt sacrificet mihi in deserto.
vt habet Exo. viij. qd fuit moysi
magnus honor. sic honorauit xps
sanctū philippum in misterio suo. si-
cut habet Joh. xij. An sex dies pa-
sce venit iesus bethaniā ubi Laza-
rus fuit mortuus que suscitauit iesus
Fecerat aut ei cenā magnā et ibi ma-
ria ministrabat. Lazarus vero erat
vñ ex discipulis cū eo. Logno-
uit aut turba multa ex iudeis. qz
illic est. et venerunt non ppter iesum tm
sed vt lazari viderent que suscita-
uit a mortuis. Erant aut gentiles
qdam ex his q. ascenderunt vt ado-
rarent i die festo. Hi g. accesserunt
ad philippum et rogabant eū dicētes
Dñe volumus iesum videre. Phi-
lippus vero dixit iesu rē. Itē legit
Jo. vj. q. qdā vice venit mag. mul-
tudo ad eū. s. iesum. cumq. sub-
leuasset oculos iesus et vidisset q.
multitudo maria venit ad eū dicit
ad philippum. Un emem. panes vt
manducet hi rē. Un bñ dicit xps
Isa. xlij. Ecce seruus meus suscipias
eū electus meus. Scdo in hoc q. fecit
eū potentē in sanādo. Nam legit
Nu. xxi. q. filij isrl. dixerunt ad moy-
sen. Cur eduxisti nos de egypto vt
moreremur i solitudine. Deest pa-
nis non sunt aq. Alia nra iam nauis
seat sup cibo isto leuissimo. Quā
obrez misit dñs in pplm ignitos
serpētes rē. tūc dixerunt moysi. pec-

cauim⁹. qz locuti sum⁹ ptra dñm
Ora vt tollat a nob serpētes. Ora
uit moyses p p̃plo. Et locut⁹ est
dñs ad eū. Fac serpentē eneū z po
ne p signo q̃ pcussus asperit eum
viuet. Fecit g̃ moyses sp̃entē encū
z posuit p signo z aspiciētes sana
bant. Sic xps fecit phi. potentes
in sanādo. Nā legi⁹ q̃ ipse ptra fla
tum draconis q̃ ppl⁹ inficiebat
pcepit statuā pfringere z draconi
vt recederet vt ppl⁹ sanaret. Uñ
dicit iesus philippo z ceter⁹ apl⁹s
Job. xiiij. Qui credit in me opa q̃
ego facio zc. y Tercio i b q̃ ma
nifestauit sibi gloriā suā. Legitur
em̃ Exo. xxxij. q̃ moyses dixit ad
dñm. Ostēde mibi gl̃iam tuā. Re
spōdit. Ego oñdā tibi om̃e bonū.
Sic xps honorauit philippū cuz
sibi dixit qñ philippus petiuit vt
habet Job. xiiij. Dñe ostēde nobis
patrē z sufficit nob. Dixit ei iesus
Philippe q̃ videt me videt z p̃ez
Qd ē magna gl̃ia. nā q̃ videt deuz
videt om̃e bonū. Quare bñ dicit
ps. vsum themat⁹. Nimis hono
rati sūt zc Scdo p aaron intelli
git scūs Jacob. Nā aaron interp
tat mōs. z bñ fcat sanctū iacobū
Nā sicut mōs ē magn⁹ rōe quāti
tatis. Sic iacob fuit magn⁹ rōe
nois sui. Vocat em̃ iacob alpheī.
Jacob frater dñi. Jacob minor.
Jacob iust⁹. Prio vocat Jacob
alpheī nō tm̃ q̃ fuit filius ei⁹ sed
etiā fm̃ interpretationē. Alphe⁹ em̃
interp̃rat doctus siue documētū.
sic iacob d̃r iacob alpheī. i. docu
menti vl̃ docti. Nā fidē christianā

docuit z suā doctrinā a sp̃uscō re
cepit sic ceteri. Uñ Act. ij. Reple
ti sunt oēs sp̃uscō. Scdo vocat
Jacob frater dñi rōne similitudinis.
Ipse em̃ sim⁹ xpo adeo vt plerū
qz in eoz specie fallerent. Uñ cuz
iudei ad capiendū xpm̃ pgerēt ac
ceperūt signū osculī a iuda q̃ xpm̃
a iacobo optime discernebat. Uñ
ne forte iacobū in p̃sona xpi cape
rent. audas dedit eis signū dicēs
Quēcūqz oscular⁹ zc. Uñ in signū
hui⁹ similitudinis desiderabat igna
tius videre eū. Uñ scripsit i epl̃a
sua ad Jobem euāgelistā. Si lici
tum est mibi apud te ad hierosoli
me ptes volo ascēdere vt videam
illū venerabilē Jacobū q̃ cogno
minat iust⁹. quē referunt xpo iesu
similimū facie. vita. z mō puerfa
tionis. ac si eiusdē xteri frat̃ eēt ge
mellus. Quē dicūt. si video. video
z ipsum iesum xpm̃ fm̃ oīa corp⁹
ei⁹ lineamēta. Tercio vocat Jaco
bus minor ad differentiā Jacobi
zebedei. Nā q̃uis eēt p̃or natus.
tm̃ est vocat⁹ ad aplatū posterior.
Uñ in q̃busdā regionib⁹ ille q̃ pri
or ingredit̃ maior d̃r. et qui poste
rior minor. licet sit prior et maior
etate. Quarto vocat iacob iust⁹
p̃t excellentiā sanctitat⁹. Uñ de
ei⁹ sc̃ritate dicit Hiero. z legi⁹ in
eccl̃iastic⁹ bystorij⁹ q̃ i vtero ma
tris fuit scūs. vinū z siccrā nō bi
bit carnes nūqz māducauit. fer
rum in caput ei⁹ nō ascēdit. nūqz
attonsus ē. oleo nō est vinct⁹. bal
neis nō est vsus syndone. i. veste
linea sp̃ fuit induc⁹. et veste lanea

De sancto philippo et iacobo

nō utebat. toties in orōne genua
flexerat ut callos in genubz sicut
in calcaneis hīe videret. Pro hac
incessabili iusticia appellat⁹ ē iust⁹
Hic sol⁹ in aplos pp̄ nimia sci/
tate suā pmittebat intrare in scrā
sanctorū cā orōnis nō tñ immola/
tionis. Jō merito cōpetit sibi illd
Eccl. xlvi. qd fuit magnus fm no/
men ei⁹. qre bñ significat p aaron
Un̄ honoravit eū xp̄us sicut dñs
aaron. Et est notandū qd do/
min⁹ honoravit Aaron tripliciter.
Pr̄o in dignitate sacerdotali. nā
ipse fuit p̄m⁹ pontifex in ve. testō.
Un̄ legit̄ Exo. xxviii. qd dñs dixit
ad moysen. Applica ad te aaron
fr̄m tuū d medio filioz isrl' ut sa/
cerdotio mibi fungat. faciesq; ve/
stem sibi sanctā in gloriā et decorē
in qbz vestibz sanctificat⁹ mīstrer
mibi. Sic scūs Jacobo i nouo te/
stamento fuit p̄m⁹ ep̄s elect⁹ et ordi/
natus. qd fuit magn⁹ honor. Un̄
legit̄ qd inter aplos p̄m⁹ fuit qui
missas celebrauit in hierosolimis
Nā pp̄ excellentiā sue sc̄itat⁹ apli
hūc honorē sibi fecerūt qd p̄ ascen/
sionē dñi ipsum in ep̄m hierosoli/
mis elegerūt tanq; a deo vocat⁹ et
ab aplis elect⁹. Nā dicit aplus ad
Heb. v. Nec qsq; sumit sibi hono/
rem sz qd vocat⁹ a deo tanq; aaron
Quare bñ dicit de eo illd. Eccl. xliii.
Ecce sacerdos magn⁹ ē. Secūdo
in diuinali cura et sollicitudine. Nā
ipse de⁹ mer habuit curā d eo. Un̄
legit̄ Exo. xxix. qd dñs dixit moysi
Arietē p̄secratōis tolles et coques
carnes in loco scō quibz vescetur
aaron. Quia que p̄cepi tibi facies

sup aaron. Sic xp̄s habuit curas
de scō Jacobo cū mer apparuit si/
bi dicēs ut comederet. Un̄ legit̄ qd
postq; comedit cū xp̄o et alijs disci/
pulis de agno paschali i cena dñi
tūc ut dicit Hiero. et Joseph⁹ Ja/
cobo fecit votū se nō cōesturum
donec videret dñm a mortuis re/
surgere. Un̄ i ipsa die resurrectio/
nis apparuit ei dñs et eis qd cū eo
erant di. Ponite mēsam et panes.
deinde panē accipiēs bñdixit et de/
dit iacobo iusto di. surge et comed
frat̄ mi. qz fili⁹ hoīs a mortuis re/
surrexit Tercio i p̄fectōe filiali. nā
p̄fectio filioz dei ē orare. p p̄sequē/
tibz. teste xp̄o Mat. vi. Orate p p/
sequētibz et calūniantibz vos ut si/
tis filij p̄ris v̄ri. Ad illā p̄fectionē
vocauit de⁹ in ve. tes. aaron. quia
ipse orauit. Un̄ legit̄ Nūe. xvi. qd
oīs multitudo filioz isrl' murmu/
rabat p̄ moysen et aaron. ita ut ori/
ret seditio et tumult⁹ increaseret.
Dixitq; dñs ad moysen et aaron.
Recedite de medio hui⁹ multitu/
dinis etiā nūc delebo eos. Lūq;
iaceret in t̄ra currit aaron ad me/
diam multitudinē quā iaz vastas/
bat incendiū et stans int̄ mortuos
et viuētes p p̄plo dep̄cat⁹ est. et pla/
ga cessauit. Fuerūt aut̄ qd pcussi sē/
xliiij. milia hoīm et septingēti. Sic
in nouo tes. honorat⁹ est a christo
iacobo in filiali p̄fectōe ita qd ora/
uit p p̄secutoribz. Un̄ legit̄ qd cuz
lapidaret̄ pcūbens sup genua dis/
xit. Rogo te dñe dimitte eis. qz ne/
sciūt quid faciūt. Et sic p̄z qualis
sunt honorati. Ideo dicit thema
Q deus nimis honorati ē. A

Secundo notat in verbis pmissis
ipsoꝝ familiarꝝ amicitias. cuꝝ
addit amici tui. Circa qđ notan-
dum qđ dilectio istoꝝ aploꝝ phi-
lippi et iacobi fuit magna. qđ pꝑt
xpm mortui sunt qđ est signũ ve-
dilectionis. Un̄ dicit xps Jo. xv.
Maiore hac dilectione tẽ. Lerte
fecerũt isti apli. Qualr aut passi
sunt p xpo oñdit in legẽda eorum
Legit em̄ qđ sc̄us philipp⁹. xx. an-
nis p sythiaz p̄dicasset a paganis
teneꝝ et ad imolandũ ydolis cõpel-
lit. Tũc subito qđdã draco magn⁹
et statua. vñ de subbase statue mar-
tis vbi philipp⁹ debebat imolare
exiit. et filiũ pontificis qđ ignẽ mĩstra-
uit in sacrificio interfecit. et duos
tribunos qđ mĩstri habebat phi-
lippũ in vincul. extinxit. ceterosqđ
fetoꝝe stat⁹ sui adeo infecit. vt oēs
morbidi redderẽt. Dixit philipp⁹
Credite mibi et statuã illã p̄fringi
te. et in loco eius crucẽ dñi adora-
te vt infirmi vñ curent et mortui
suscitent. At illi qđ cruciabant cla-
mabant. Fac vt sanemur et ydoliũ
p̄fringem⁹. Tũc philipp⁹ draco-
ni p̄cepit vt in locũ desertũ disce-
deret. ita vt nulli omnino noceret
Qui statim recessit et vltra nõ cõ-
paruit. Tũc philippus oēs sana-
uit et illis trib⁹ mortuis vitã resti-
tuit et sic vniuers⁹ credẽtib⁹ p vnũ
anũ eis p̄dicauit. Et ordinauit eis
psbyteros et diaconos qđb⁹ ordina-
tis et mult⁹ ecclesijs p̄struct⁹ ipse p
reuelationẽ in asyã venit ciuita-
tem Jerapolim. Ibiqđ beresim be-

bionitaz dicentiũ xpm carnẽ fan-
tasticã assumpsisse. extinxit. Erat
aut ibi due sacratissime v̄gines p
qđs dñs multos puerit ad fidem
Philipp⁹ at an̄ septẽ dies sui obi-
tus oēs ep̄os p̄s b̄ros et diaconos
p̄uocauit eis dẽ dixit. Nos septem
dies de⁹ mibi p̄cessit pꝑt admoni-
tionẽ v̄raz. ḡ memores estote dñi
n̄ri iesu xpi. et state virilr. Dñs aut
cõpleat p̄missuꝝ suũ et corroboret
ecclesiã suã. Nec et filia eo p̄dican-
te cũ erat annoꝝ. lxxxvij. ifideles
ipm tenuerũt et cruci ad instar ma-
gistri sui quẽ p̄dicabat affixerũt.
Et sic ad dñm migravit. Un̄ p̄t
dicere ad Gal. ij. Xpo p̄fixus sum
cruci tẽ. Isidorus dicit qđ etiã la-
p̄idatus fuit. et iuxta eũ due p̄di-
cte virgines vna a dextris et alia
a sinistris tẽ. *De sancto ia-*
cobo vero legit qđ septio anno epi-
scopat⁹ sui cum apostoli ad diem
pasce hierosolimis cõuẽssent. inẽ
rogante eos Iacobo quãto p̄ eos
dominus fecisset ipse coram eis
referebant. Cum aut septem die-
bus Iacobus in templo p̄dicas-
set coram caypha et aliquibus iu-
deis et iam ppe esset vt baptizari
vellent repente quidam templuꝝ
ingrediens clamare cepit. O viri
israelite quid facitis. cur ab istis
mag⁹ vos decipi p̄mittit. et in tm̄
pplm cõcitauit vt aplos lapida-
re vellent. Et ascendit hõ ille sup
gradum vbi sc̄us Iacob⁹ stetit et
p̄dicauit et p̄cipit eum deor-
sum et ex tũc plurimũ claudicauit

De sancto philippo

De sancto iacobo
vo

De inuentione sancte crucis

in āno. xxx. ep̄ar^o sui iudei vidētes
q̄ paulū nō possent occidere eoq̄
cesarē appellasset z romā missus
fuisset. tyrannidē sue p̄secutionis
in iacobū p̄uerterūt z nō cōuenē/
rūt ad eū dicētes. Oram^o te vt re/
uoces pplm qz ipsi erāt ī iesu pu/
tantes q̄ ipse sit xp̄s. deprecamur ḡ
te vt psuadeas oīb^o p̄ueniētib^o in
die pasce de iesu. qz iust^o es z p̄so/
nam nō accipis. Statuerūt ḡ illū
sup p̄inaculū templi z voce maḡ
clamaueūt dicē. Uīroz iustissime
cui oēs nos obtpare dēm^o qm̄ er/
rauim^o post iesum q̄ crucifixus ē.
enūcia nobis qd tibi videt. Tūc
iacob^o euz maḡ voce r̄ndit. Quid
me int̄rogat^o de filio hoīs ipse se/
det a dexter^o patr^{is} in celis. z ē ven/
turus iudicare viuos z mortuos
Hoc audiētes christiani gauisi s̄
z libent^o eū audierūt. Pharisei āt
et scribe dixerūt. Male fecim^o ta/
le testimoniū iesu p̄stare. s̄z ascen/
dam^o z p̄cipitem^o eū deorsum vt
ceteri terreant^o z ei credere nō p̄su/
mant z s̄l^o voce magna clamaue/
rūt dicētes. O o z iustus errauit.
Ascenderūt ḡ et p̄cipitauerūt euz
Cum ḡ p̄cipitassent euz lapidib^o
ipsum obruebāt dicētes. Lapide/
mus iacobū iustū. Qui cū lapida/
ret nō solū mori nō potuit sed p̄/
cumbēs sup genua dixit. Rogo
te dñe dimitte eis qz nesciunt qd
faciūt. Tūc vn^o ex sacerdotib^o cla/
mauit. Parcite queso qd facitis.
Dic iust^o p nob orat quē lapida/
tis. Tūc vnus ex eis particā ful/
lonis accipiēs. i. (eyn stecken dē

do bruchen ferber oder bleycher)
valido ictu caput ei^o impetijt z ce/
rebrū excussit. taliqz martyrio mi/
grauit ad dñm. Et sic p̄tz qualis
exposuerūt vitā p xp̄o ex vera cha/
ritate. Un̄ veracit^o dicere p̄nt illi
Romanoz dicētes. Quis sepabit
nos a charitate xp̄i tribulatio an
p̄secutio an fames an nuditas an
periculū an gladi^o. sicut sc̄ptū est
qz p̄p̄ te mortificamur tota die.
sed in his oīb^o supam^o p̄pter eū q̄
dilexit nos. Cert^o sum em̄ qz neqz
mors neqz vita zc. Quare p̄ueni/
unt eis ista duo noīa sc̄z Philip/
pus z Jacob^o. Nā philippus d̄r a
philos qd est amor. z ipos qd est
sup. quasi amor supnoz. qz t̄m di/
lexit xp̄z celestia. iō exposuit vitā
suā p xp̄o. Un̄ canit eccl̄ia de istis
duob^o in sequentia iacob^o minor
fuisse cesus. i. (mit eym stecken)
Sed philipp^o saxis iesus demuz
crucifigit. Et sic p̄tz eoz familia/
ris amicitas. quare amici cui
deus zc. Dico tertio q̄ in x̄bis p̄/
missis notat^o ipsoz salutar^o felici/
tas cū p̄cludit. Nimis p̄fortat^o est
p̄ncipat^o eoz. i. gl̄ia eozū in celo.
Quanta ḡ gloria z honore z p̄nci/
patu eos in et̄na felicitate p̄forta/
uerit z ditauerit oñdit^o Mat. xix.
q̄ cum petrus cathedra petri B.

De inuentione sancte crucis

Sermo. xxiij.

Si me in

uenerit iueniet z hau/
riet salutē a domino.

Proverb. viij. Notate charissimi

Bermo

Xxiiii

Verba ista puenient dicit sapiens in
spūs sancto in psona scē crucis. Nam
ut dicit Cassiodorus qd crux est vi/
ctoria xpī. depredatio diaboli. de/
structio inferni. reparatio celestis pa/
trie ac vita iustorum. Quare bñ dicit
Qui me inue. etc. In q̄bq̄dē v̄bis
duo notant. Prīmū ē inuētio sa/
lutaris qd notat euz dicit. Qui me in/
ue. inueniet vitam. Scdm est opa/
tio diuinalis. cū pcludit. et hauriet
salutē a dño. Et Dico pmo qd no/
tat in v̄bis inuētio salutaris scē
crucis. Per tria aut signa ostensio/
nis crux scā est inuēta. Prīmū si/
gnū ostensionis scē crucis factū est
ab angelo qd ostēdit et dedit sc̄b fi/
lio ade. Legit em̄ in euāgelio Ni/
codemi qd cum adam infirmaret.
sc̄b fili⁹ ei⁹ portas paradisi adijt
oleū misericordie qd corpus patr⁹
pungeret ut sanitates reciper po/
stulauit. Cui apparēs angel⁹ mi/
chael ramusculū d ligno in q̄ pec/
cauit adam tradidit ei dicens. qd
qn faceret fructū p̄ ei⁹ sanaretur
Noli ḡ laborare nec flere. p oleo li/
gni misericordie obtinēdo. qz nul/
laten⁹ illud assequi poteris nisi qn
cōpleti fuerint qnqz milia ānorū
et in sexto millenario tunc veniet
sup terras dei fili⁹ xp̄us qd sanabit
patrē tuū Qui rediēs patrē mor/
tuū inueniēs. ipsuz ramū sup tu/
mulum p̄ris plantauit. qd in ma/
gnā arborē creuit. et vsqz ad t̄pus
salomonis pdurauit. Salomon
aut arborē taz pulchrā p̄siderans
ipsam p̄cepit p̄cidi. Et cū edifica/
ret domū fecit in domo ei⁹ locari

et tñ nunq̄ potuit locari. qz aue/
excedebat longitudine aut deficie/
breuitate. Ob b̄ indignati artifi/
ces ipsuz reprobauerūt et sup quē/
dam lacum p̄icerūt ut eēt pons
trāsēuntibz. Cū ḡ regina saba ve/
nisset audire sapiāz Salomonis
et p̄dictū lignū vidisset qd erat su/
per lacuz. vidit in spū qd saluator
mūdi in ligno suspēdendus erat.
et iō sup eū trāsire nolebat. sz ipm
ptinus adorabat et salomoni inti/
mabat qd i illo ligno saluator mū/
di eēt suspēdend⁹ Salomon inde
lignū sustulit et in visceribz t̄re di/
mergi fecit. Postea p̄batice ibi fa/
cta est. vbi nabinnei hostias ablu/
erunt. et nō tm̄ p̄t descensum an/
geli sed etiā ex v̄tute ligni infirmi
curabant ibidē. Appropinquāte
aut die passiōis xpī p̄dictū lignuz
supnatasse dicit. Qd cū iudei vidis/
sent acceperūt et inde crucem dño
parauerūt. D̄ S̄ nota qd m̄gr
hystoriaz dicit qd sc̄a crux ē facta
ex q̄ttuor lignis. Pes em̄ crucis
erat de cedro. Cedrus ē arbor al/
ta et natura ei⁹ ē qd nō putrescit in
terra nec in aqua. et iō fecerūt pe/
dem crucis de cedro estimātes euz
nunq̄ deponēdū. sed semp affixū
Stipes siue longitudo de cypr̄so.
qd nō sentirēt transeūtes putredi/
nem crucifigi. Trāsuersale siue la/
titudo fuit de palma. Nā palma ē
signū victoriē sicut legit in veteri
testamēto qd si qd cepit victoriam
de hostibz deberet laureari. i. coro/
nari cū palma Sic iudei putabāt
xp̄m se supasse. iō ponebāt palmā

pr̄ signū
ostensionis
scē crucis

ita crux
facta est
et x̄p̄us
in d̄

ips

pal

D

De inuentione sancte crucis

sup crucē pro latitudine. Loop/
torii siue tabulā in q̄ sc̄pturū fuit
Jesús nazaren⁹ rex iudeorū. fuit
de oliua. Oliua est signū pacis. Nā
ut dicit. Gen. viij. q̄ colūba q̄ reuer
sa est ad Noe in archa portauit
ramū oliue in signū cessassent aq̄
et q̄ pax esset facta inter deū et ho
mines. Sic iudei putabāt se hēre
pacē. Nā multū timebāt iesum si
cut dicit. Joh. xi. q̄ cū ip̄i audire
runt q̄ xp̄s Lazari resuscitauit
et alia miracula fecerat p̄pterea
m̄lti crediderūt in eū. iō timebāt
ex hoc eis piculū imminere. quare
cōciliū collegerūt dicētes. Quid
facim⁹. q̄ h̄ homo m̄lta siḡ facit
si dimittim⁹ eū sic oēs credent i
eū et veniūt romaniz et col. et sic
putabāt hēre pacē q̄n̄ L̄hrist⁹ esset
crucifixus. Et iō in signū hui⁹ fe
cerunt cooptorium de oliua. et.
E Secundū signum ostensiois
sancte crucis factū cum ab He
lena. m̄re Cōstantini ip̄atoris q̄
lignum sancte crucis ut hodie
na die celebratur inuenit. Unde
nota q̄ illo tpe fuit p̄gregata in
numerabil' m̄ltitudo gentiliū
iuxta danubium volētes fluuiū
trāsire et om̄es regiones vsq̄ ad
orientē suo dño subiugare. Qd̄ ut
Cōstantin⁹ imp̄ator compit con
gregauit magnū exercitū et pro
cessit p̄ eos. Qui cū vidit q̄ multi
tudo gentiliū creuit nimio terro
re p̄cutit. vidēs q̄ esset cū eis cra
stina die bellum cōmissurus. Se
quēti igit nocte ab angelo excitat⁹
et ut sursum respiciat admonet.

Qui in celū aspiciēs vidit signū
crucis ab orientē prem in celo. ex
clarissimo lumine factum. habēs
hūc titulū aureis l̄ris scriptū. in
hoc signo vinces hostes tuos. Et
dū p̄stantin⁹ miraret⁹ qd̄ hoc esset
q̄ nōdum erat christian⁹. Et sicut
dicit in hystoria tripartita L̄hrist⁹ ei
in eadē nocte apparuit cū signo
qd̄ añ exercitū ad bellū portaret.
et sic vinceret. Qui celesti visione
et xp̄i admonitione p̄fortat⁹. cru
cem fecit et añ exercitū portari ius
sit. et sic irruēs in hostes magnam
multitudinē interfecit ac oēs in
fugā cōuertit. Tūc p̄stantin⁹ oēs
temploꝝ pontifices p̄uocauit. et
cui⁹ dei hoc signū esset req̄siuit. q̄
bus se nescire dicentib⁹ qdā xp̄ia
ni aduenerūt. et ei signū scē crucis
mysteriū et fidem trinitat⁹ plen⁹
narrauerūt. Qui tūc in xp̄m cre
didit et sacroz baptisma suscepit a
siluestro papa. Mortuo autē im
p̄atore p̄stantino fili⁹ ei⁹ cōstan
tin⁹ memor victorie patr⁹ sui quā
virtute sancte crucis habuit. matrē
suā Helenā hierosolimā misit p̄
ipsa cruce inueniēda. et cum ibi ve
nisset oēs iudeos p̄ totā terrā ad
se p̄gregari p̄cepit. Iudei autē for
midātes dixerūt ad inuicē. Qua
re putat⁹ regina ad se nos fecit cō
gregari. Unus autē ex eis noīe Ju
das dixit. Scio q̄ iam vult a nō
bis scire vbi sit lignū crucis in quo
xp̄us crucifixus fuit. videte q̄ ne
aliquis dicat. Si autē certissime
sciat⁹ q̄ lex n̄ra euacuabit⁹ et pater
ne traditiones destruent⁹. Zache⁹

oliva

2m signum

116

Sermo

xxiii

eni auus me⁹ p⁹n⁹ciauit p⁹ri meo
Symeoni. Et pater me⁹ moriens
dixit mihi vbi ascōdita est. Et di-
xit mihi. Vide fili q⁹n inq⁹ret crux
x⁹pi manifesta eā a⁹nq⁹ patiar⁹ aliq⁹
tormenta. Nusq⁹ em⁹ extūc gens iu-
deor⁹ regnabit. sed illi q⁹ x⁹pm ado-
rant. q⁹ ipse est dei filius. Lūi dixi
Pas si vere cognouerūt p⁹res n⁹ri
esse filiū dei. cur em⁹ crucifixerunt.
R⁹ndit. Nouit d⁹ns q⁹ nunq⁹ con-
sensi sed semp eis p⁹tradixi. Quia
v⁹o dicta z vitā phariseor⁹ contra
dixit z exprobrauit. i⁹ eū crucifixe-
rūt. Ipse v⁹o die tertia resurrexit.
z celos ascendit. In quē stephan⁹
frater me⁹ credidit z lapidatus ē
Vide g⁹ fili mi ne ipm aut discipu-
los ei⁹ blaphemes. Dixerūt g⁹ iu-
dei ad iudaz. Si regina de h⁹ que
fierit vide ne sibi dicas. Lūz g⁹ illi
a⁹n reginā sterissent. z ipsa eos in⁹
rogasset de loco vbi d⁹ns crucifix⁹
fuit. z ipsi nollent ei locū nec cru-
cem indicare iussit eos om⁹s igne
cremari. At illi timētes tradiderūt
Judam dicētes. D⁹na h⁹ optie no-
uit. Tūc illa iudam tenuit z dixit
Mors z vita tibi p⁹posita est. eli-
ge q⁹d vis. Ostende mihi locū vbi
d⁹ns crucifixus ē vt crucē inueni-
re possim. Lūi ille. Quō scire pos-
sum cū iaz plus q⁹ ducētī anni sūt
q⁹ x⁹pus crucifixus ē. z nōdū nat⁹
fui. Lūi regina. Per crucifixum
fame te perimā nisi mihi dixer⁹ ve-
ritatem. z iussit eū p⁹ici in puteuz
siccū z ibi fame cruciari. Lūz g⁹ in
sex dieb⁹ sine cibo mālisset septio
die se extrahi petijt z se crucē indi-

caturum p⁹misit. Lū igit⁹ extract⁹
fuiſſet. ad locū cū regina iuit z ora-
uit dicēs. De⁹ meus o⁹nde mihi li-
gnum scē crucis. Et cū orasset lo-
cus subito cōmouet. z fum⁹ ar o⁹
matū miri odoris sentit. ita vt iu-
das ambab⁹ manib⁹ plauderet z
diceret. In v⁹itate ch⁹riste tu es sal-
uator mūdi. Post hoc iudas p⁹es
cinxit se z fodit forat⁹. z viginti pas-
sus fodiens tres cruces inuenit.
quas regine p⁹tinus portauit. Et
sic p⁹z quō ab helena sancta crux
est inuēta. S⁹ Tertiū signum
ostēſionis sancte cruc⁹ factum est
p⁹ mortuor⁹ resuscitationē. Unde
legit⁹ q⁹ cuz tres cruces inuēte fue-
runt et nō poterāt discernere in⁹
crucem d⁹ni et latronū. tūc posue-
runt eas in medio ciuitat⁹ ibidez
gloriā d⁹ni p⁹stolantes. Et ecce cir-
ca horā nonā quidā iuuenis mor-
tuus deferebat Judas feretrū tes-
nuit. p⁹ mam z secundā crucez sup⁹
mortuū posuit s⁹ nequa⁹q⁹ ille sur-
rexit. Apponēs aut⁹ tertiā crucem
p⁹tin⁹ defunct⁹ redijt ad vitā. Les-
git⁹ etiā q⁹ diabol⁹ in aere clama-
uit di. O iuda q⁹d fecisti mihi in cō-
trariū Jude traditori opat⁹ es. Nā
ille me suadente fecit p⁹ditionez. z
tu me renuēte iuenisti crucez iesu
Per illū lucrāt⁹ suz animas mul-
torum. p⁹ te multas p⁹dam. p⁹ illuz
regnabam in populo. p⁹ te crucez
expelloz a populo. Veruntamen
tibi vicem rependam et contra te
aliū regem suscitabo. qui fidem
crucifixi deserens cum tormen-
tis te faciet. abnegare crucifixuz.

De inuentione sancte crucis

quiriacus

20

Julianus

Ad audies iudas nihil extimuit. sed pstanter diabolo maledixit dicens. Christe te dānet in abyssum eterni ignis. Post b iudas baptizatus. et defuncto epō hierosolimoz ibidem in epīm ordinat. et Quiriacus noiat⁹ est. Verū cum beata helena clauos dñi nō haberet. rogauit epīm quiriacū vt ad locū pgeret et clauos dñi quereret. Qui cū venisset et ad dñm pces fudisset pūno velut aurū clauī fulgētes in t̄ra apparuerūt. Quos ille accipiens regine derulit. Illa autē genua figēs in t̄ra et caput inclinās eos cū multa reuerētia adorauit. Crucis g̃ partē helena derulit filio. ptem x̄o thecis argēteis cōditam reliquit in loco clauos x̄o q̄b dñicuz corp⁹ fuerat affixū portat ad filiū. ex quibz vt Eusebi⁹ cesariensis refert frena quibz vteret ad bellū cōposuit. et ex alijs galeam suā armavit. Et postmodū Julianus apostata ex eo q̄ scām crucē inuenit quiriacū maximis tormētis interfecit cū vbiqz scē signum crucis destruere niteret. Cepit g̃ quiriacū p̄dictū ad sacrificia ydolorū inuitare. qđ cū renuit dexterā sibi abscidi pcepit dicēs. Hac manu scripsit mltas eplās quibz mltos a deoz sacrificijs reuocauit. Cui dixit q̄riac⁹ Insensate canis multuz. pfuisti mihi. Nā priusqz i xp̄z crederet sepi⁹ ad synagogas epistolās sc̄psit vt null⁹ in xp̄m crederet. et ecce nūc scandalū corpis mei abscidisti. Tūc iulianus plūhum liquari fecit et in os ei⁹ infū-

di. Deinde lectū ferreū afferri et in eū quiriacū extendi. et desup carabones et salem et adipem spargi. qđ tū immobilis pmāsit. Ad vidēs iulian⁹ dixit. Si nō vis sacrificare dñs saltē dic te nō eē christianū qđ cū noluit facere Julian⁹ iussit foueā fieri et serpentes venenatos impomi et q̄riacū in mediū iactari. Tūc serpētes pūno sūt mortui. Tūc iulianus iussit in caldariū plenū oleo feruētissimo eū mitti. Qui cū in nullo lesus eēt irat⁹ iulianus iussit pecc⁹ eius gladio pforari. et sic martyrem christi fecit. Et sic p̄z terciū. **B** Secūdo disco q̄ in x̄bis pmissis notat opatio diuinalis. cū pcludit. et bauriet salutē a dño. Circa q̄ notandum q̄ christian⁹ q̄ttuor bona salutaria baurit a fonte diuine bonitatis p lignū sancte crucis fm q̄ sancta crux bz q̄ttuor brachia. scz infimū. a dextris. a sinistris et sup̄mū zc. Per que intelligunt q̄ttuor salutaria bona. Nam p infimū brachiū intelligit inferni fractio ac exploratio. Per brachium a dextris intelligit demonū impugnatio. Per brachiū a sinistris intelligit infidelitatis et erroris extinctio. Per brachiū extremū siue sup̄mū intelligit celestis paradisi apertio. Dico g̃ pmo q̄ p̄mū bonum salutare qđ verus xp̄ianus ppter sanctam crucē baurit a deo qđ per infimū brachiū intelligit est inferni expoliatio. Erat cū genus hūanū ppter peccatū in inferno captiuum. Juxta illud Isa. v.

Bermo

xxiii

Propterea ducit^r est pplus capti-
uus scz ad infernū. Et mgt. li. iij.
distin. ij. dicit. Nō iuste tenebat a
dyabolo. qz meruit p culpā. Sed
xps p lignū scē crucis fregit infer-
nū z expoliavit eū. Quod pō co-
gnosces in spūscō p dicit. Eduxit
eos de tenebris z vmbra mortis et
vincula eoz dirupit. Seqt. Con-
trivit portas ereas z vectes fer-
reos pfregit. Dic nota in euāge-
lio Nicodemi. Reque in sermōe d
resurrectione. Un Esa. xxi. Ecce
dñs asportari te faciet scz de infer-
no z subleuabit te. Coronas coro-
nauit te. z mittit te in terrā latā z
spaciosam. s. celū. Un hoc pulcre
figurat nobis. Ben. xxi. xbi dicit
Jacob dixit. In baculo meo tran-
siui iordanē istū nūc autē cu z dua-
bus turmis regredior. Per Ja-
cob intelligit xps. Nā Jacob in-
pretat supplātor. z bñ fecit xps
q dyabolū supplātorē resurgen-
do z infernū spoliādo. Dic cū ba-
culo suo. i. cū scā cruce tran siuit
iordanē. i. fluuiū a mare passiōis
sue. Nā iordanis interpretat hūilis
descēsus. z bñ significat amaraz
passiōē xpi quā sustinuit in cru-
ce. Juxta illud Philip. ij. Numi-
liauit semetipm facit^r obediēs vī
qz ad mortē mortē autē crucis. Et
sic cum duabz turmis. s. iudeoz
z gētiliū q erāt captiui i limbo re-
gressus est ad pīaz. Un Zach. ix
Tu qz in sanguine testamenti
tui eduxisti vinctos de lacu. Un
canit ecclia. Crucē scām subit q
infer. zc. N Scōo dico qscōm

bonū salutare qd bō ppter sanctā
crucē haurit a deo qd p brachiū a
dextris intelligit est demonū impu-
gnatio. Un b cognosces psalmi-
sta in spūsancto dicit. A dextris est
mibi. s. vtus scē crucis ne cōmoue-
ar. i. vixer a diabolo. Seqt. Pro-
pter b letatū est cor meū zc. Dia-
bolus em multū timet crucē. Jō-
data ē nobis in adiutoriū. Juxta
illud Ezech. ix. Signa tbau super
frontes gementiū z dolentiū. id ē
christiano z q sunt signo crucis si-
gnati. Un cū diabol⁹ vidit signū
scē crucis timet z fugit. Exemplū
hui⁹ legit in legenda Lypriane et
Justine. Legit em q xgo scā Ju-
stina dñō seruicē eccliam frequē-
tauit. Acladius autē qdā scholasti-
cus. vidēs xginē frequēter cūte
ad eccliam exarsit in amore ei⁹. et
cū nullo mō possz ptingere ad eā.
rogauit cyprianū pollicens pciū.
vt arte sua magica demones iuo-
caret q eaz in amorem ei⁹ excitare
possent. Lyprian⁹ autē mag⁹ voca-
tis demonijs cepit agere vt virgi-
nem xpi ei adducerēt. Qui semel
bis vel tertio veniētes ad sanctaz
iustina nihil apud illā suis dece-
ptionibz valuerūt sz signo scē cru-
cis repulsi victi recesserūt. Lypria-
nus xō cū illoz vtutē aduersus
virginē nequaqz valuisse videret
dixit ad diabolū. Dic mihi quēad-
modū victi estis a xgine christiana
Lui diabolus. Dicere tibi nō pos-
sum nisi pus iures mihi. Lūqz cy-
prian⁹ illi iurasset. Vix diabolus.
Vidi signum crucifixi et extimui.

De inuentione sancte crucis

Cyprianus dixit. Ergo crucifixus maior te est. Cui diabolus. Etiam maior est omnium. Audies cyprianus virtutem christi christianus effectus est per christum passus. Unde dicit Chrysostomus. Requiem in rogationibus. S. Unde dicit in euangelio Nicodemi. quoniam christus ad inferos descendit exclamauerunt demones. Uicini sumus a te. Requiem in sermone de resurrectione. D. Tercio dico quod tertium salutare est infidelitatis et erroris extinctio. Erat enim mundus in tenebris infidelitatis et erroris constitutus. Nam aliqui adorabant solem. aliqui lunam. aliqui ydola. et sic errabant ydola adorando et a via veritatis declinando. quod sapiens conquiret. Sap. v. Errauimus a via veritatis et lumen iusticie non luxit nobis. Iohannes christus passus est dedit nobis lucem. nam. i. sanctam crucem qua totum mundum illuminauit. et in ea cruce poterat iam quilibet scire et videre quid in veritate sit adorandum. Unde dicit Ista. In die illa radix iesse. i. crux christi stat in signum populoz scilicet in ecclesia ipsum gentes deperdit. Requiem in alio festo scilicet exaltationis. Unde de hoc habemus figuram Apocalypsis. x. ubi Iohannes dicit. Vidi angelum forte descendentes de celo amictum nube. et iris in capite eius. et facies eius erat sicut sol. Sequitur. Et posuit dextrum pedem super mare. sinistrum autem super terram. Spiritus autem exponendo angelus iste est christus deus et homo. qui fuit amictus nube. i. humana carne. et iris in capite eius. i. sancta crux quam ipse portauit ad collum caluarie in capite et super dorsum. et facies eius sicut sol. per quem intelligitur

fides quam credimus dei filium pepedisse in cruce. Unde sanctus petrus vocat idem lumen cum dicit Petrus. Vocauit nos de tenebris in admirabile lumen suum. i. fide. quam fide etiam cognoscimus christum esse saluatorem passum in cruce ac eum adorandum. Cuius etiam exemplum habet. Requiem in sermone. Lucie. Unde per hanc illuminationem fidei dicit Iohannes chrysostomus. quod crux et cyathus crices christi in iudicio erunt. lucidiores radiis solis. quam illuminatores receperunt sancti presbiteri in limbo existentes quoniam christus ad eos venit. et erunt omnes qui sederunt in tenebris et ymbra mortis. Quod notatur per hoc quod posuit pedes suos dextrum super mare et sinistrum super terram. Quod bene ostendit nobis in euangelio Nicodemi. ubi dicitur quod Karrion et Leuci recitauerunt iudeis qualiter christus sanctos patres illustrauit. Quarto dico quod quartum bonum salutare quod christianus haurit a deo quod per super mundum brachium intelligitur est paradisi apertio. Iohannes scriptum fuit ibi nomen iesus. i. saluator. Celum enim erat clausus multis annis et omnes antiqui presbiteri ad infernum descenderunt. et nullus poterat ante ascensionem domini in celum intrare. Requiem in festo ascensionis. Quod totum per crucem et passionem christi factum est. Iohannes in signum huius Stephanus post passionem vidit celos apertos. ut dicit Actuum. vii. Iohannes crux dicitur clavis regni celorum. Unde Ista. xxi. dicit dominus. Potestatem dabo in manu eius et dabo clauem domus dauid super humeros eius. et aperietur. In signum huius dicitur dicitur latrone in euangelio Nicodemi. quod cum omnes

Sermo

xxv

sancti dixerūt ad eū. Quis es tu zc
Un̄ crux scā figurat nob in virga
aurea de q̄ dicit Nester. v. q̄ nul/
lus palatiū regis Assueri intrare
audebat nisi aurea v̄ga extēsa ip̄z
introducerz. qđ fuit signū placatio
nis zc. Sic null⁹ poterat intrare
palatiū celi et̄ni reḡ nisi extēsa vir
ga aurea. i. scā cruce. z iō signū scē
cruc̄ impositū est nob in baptis/
mo vt illo ostenso post mortē sine
p̄dictione intromittamur. Iō di
cit apl̄s ad Gal. vj. De cetero ne/
mo mihi molest⁹ sit. Un̄ Aug⁹. di
cit de p̄dict̄ q̄ttuor. Per mortem
xp̄i. de morte ad vitā. de luctu ad
gaudiū. de tenebris ad lucē. de exi
lio ad patriā vocati sum⁹. Quare
bñ dicit thema. Qui me inue. ve/
niet vitaz z hauriet salutē a dño.
Quod p̄stare zc.

De dignitate sacerdot̄.

Sermo. xxv.

Ec ē mel

chisedech sacerdos dī
sūmī. ad Heb. vij. 2

Notate charissimi q̄ sacerdos d̄z
venerari p̄pter tres cās z dignita
tes. P̄mo qz est mediator int̄ deū
et hoīez. Scđo qz pōt soluere pec
catozē. Tercio qz pōt nob p̄icare
saluatozē. De p̄mo dīc̄ Bris. ij. et̄hi
coz. Bonū cōe est diuini⁹ q̄ p̄ua/
tum. z sacerdos est cōe bonū oībz
p̄ctoibz ex̄ns mediator orādo. p
eis. Un̄ Leui. iij. Sacerdos ro/
gabit p̄ eo z p̄ p̄ctō suo z dimittet̄
illi. Ecce quō est mediator int̄ pec
catozē z deū. Un̄ angel⁹ dei vocat̄

Malach. ij. Labia sacerdotis cu
stodiūt scīaz z legē req̄rent ex ore
ei⁹. qz angel⁹ dñi exercitūū est. Ec
ce quō req̄rit̄ eos esse sapiētes. qz
hoīes dñt vitā suā fm doctrinam
eoz regere. qz ipsi angeli z nunciū
dei s̄t mediū int̄ mittentē z eos q̄
bz mittunt̄. Stat ḡ sacerdos tāq̄
mediator in missa orās p̄ pp̄lo vi
uo dī. Memēto dñe famuloz fa/
mularūqz tuaz zc. Hoc idē facit
orās scđo p̄ defūct̄ offerēs hostiā
viuā filiū dei deo patri suo. p̄ pec/
cat̄ viuoꝝ z mortuoꝝ. Bñ ei qui
digne facit. Postea dicit cū maḡ
fiducia. Ite missa ē. s. hostia filius
dei p̄ vob. Un̄ merito ē venerād⁹
s̄z tñ nō semp exaudīt p̄pter peccata
hoīm. Niere. xiiij. Noli orare pro
pp̄lo illo qz sc̄z plenī s̄t p̄ctis p̄pre
rea nolo te exaudire. Aliqñ etiam
nō exaudīt p̄pter p̄ctā pp̄ria. Pro/
uer. xxj. Nostie impioꝝ abhoīabi
les deo zc. De secūdo dīc̄ Bris. iij.
et̄hi. Illud qđ facit mai⁹ bonū est
eligendū. S̄z sacerdos facit maxi
mū bonū hoīez saluādo a p̄ctō. ḡ
maxie est eligēdus z venerandus
Mat. xvj. Qđcunqz solueris sup
terrā erit solutūz in cel̄. Un̄ firmi
ter credendū ē. qñcunqz sacerdos
manū suā ponit sup caput penitē
tis. z dicit hec v̄ba int̄tione sol/
uendi. auēte qua fungor zc. statiz
penitēs absolut⁹ ē a p̄ctis suis oī
bz p̄fessis p̄trit̄ z oblit̄. s. a culpa.
q̄uis nō a pena. s. tp̄ali h̄ pagēda
vel i purgatorio p̄ quātitate p̄cti.
Lu. xvij. Ite oñdite vos sacerdoti
bz. s. p̄tri. z p̄fel. z sic dñt mūdari.

De diuisione apostolorum

Et sequitur. duz irent mudati sunt. Bern. Ubi pfectio ibi pulchritudo in pfectu dei. qz oia in pfectione mudant. Jo merito sacerdos secundo est venerandus. De tertio dicit Arist. iij. phi. Dis magnitudo est continua. Et qz iesus voluit facere rem. s. de pane corpus suu et de vino sanguine suu voluit illa continuari ppetualit. Dans tale potestare aplis suis et pnter omnibz sacerdotibz. Lu. xxiij. Hoc facite in mea comemoratione. qd extendit in fine mudi. qz ibi celebravit sua pma missa et ordinavit pmos sacerdotes. quibz dedit pntem s faciendi. et tunc vlti nobis q firmiter est credendu cu sacerdos dicit illa vba qnqz sanctissima q ibi fit de pane veru corp xpi. et de vino verus sanguis nec tn corp sine sanguine nec sanguis sine corpe. s. fit vnu corpus veru pfectu. Job. Ego sum panis viu q de celo descendit. et s sacramentalit. Et hoc facit p ministeriu sacerdot. quod etia no angeli facere pnt. qz talis potestas data est solummodo sacerdotibz. Richardus sup cantica. Insigni privilegio sacerdotis stupet celus. mirat terra. veret homo. diabolus cotremiscit. infern exhorret. venerat angelica celsitudo. Un Gregori. Sic sacrificiu istud instituit cuius officium committi voluit solis pbyteris vt sumant et dent ceteris.

De diuisione apostolorum.
Sermo. xxvj.

Enite ad

me oes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Verba pmissa Mat. xj. ca. sunt scripta et ad laudem oim apostoloru sut dicta quoz hodie diuisio colit. Et sunt vba saluatoris sanctos aplos ad conuiu inuitant post certamen laboris talibus vbis eos alloquens vitz. Venite ad me oes qui tribulationes et passiones p me sustinistis. et ego reficiam vos in celesti conuiuio sex refectionibz vos reficiendo. Prima est sanitas sine languore. Secunda qes sine labore. Tertia e amicitia sine corruptione. Quarta est gaudiu sine tedio. Quinta est vita sine terminio. Sexta est oim bonorum coprehensio. Qn dñs volebat mittere discipulos suos in mudu pdicare. vocauit eos et dedit eis virtutem et pntatem sup omnia demonia. et vt languores curaret et mittere illos pdicare regnu dei. et dixit eis. Ecce ego mitto vos sic oues in medio lupoz. S. nolite timere. qz ego sp vobiscu sum. Sic emisit p sic ego mitto vos in mudu ite g in mudu vniuersuz et pdicate vbu dei omni creature cora regibus et pncipibz dicetes. Appropinquabit in vos regnu dei. Et tunc diuiserunt se apli iuxta verbum dñt in vniuersuz mudu. Un de eis scacant ecclesia. In omne terra erunt soni eoz. Sciendu aut q sancti apli pro dño multa sunt passi. et ideo dixit dñs eis. Venite ad me

omnes zc. **M** Prima refectio qua reficit dñs aplos suos z alios os fidelit laborantes z fidelit seruientes. ē sanitas sine languore ita q de cetero nūq infirmant. Sciendū aut q infirmitas in b mudo infligit homini mltiplici de cā. Prima causa vt deº p eam laudeº. Secūda causa vt hō per eā emendeº. Tertia causa vt meritū hois ppter eam cumuleº. De pmo sczq deº p eam laudeº legimº Jo. xj. q frat mariē magdalene et marthe lazarus infirmat. morit z excitat vt glorificet deus p eū. De secūdo scz q homo p eū emendeº. pº per psalmistā dicentē. Multiplicate sunt infirmitates eoz. postea acclerauerūt. De tertio scz q meritū hois cumuleº. Legit. ij. Lo. xij. Cum em infirmoz tūc fortioz sum scz meritis z virtutibz. Scitris em q sanitas sine languore b in mūdo multū desiderat sed minime habet. Quare hoc. certe ideo q natura hois est debilitata in tantū z quotidie debilitat q homo nō diu pōt esse in vno statu sz de die in diē deficit homo in viribus. Un ps. Clamat ex pte oīm nostrorū. Misere mei dñe qm infirmº sum zc. Istud desideriu impleuit dñs in discipulis suis. qz eos in tantū sanauit q de cetero nūq infirmant. qd adhuc impleuit omnibz fidelit sibi seruientibz. Ibi in patria erit sanitas z sana eternitas. Secūda refectio est quies sine labore quā pmitit nobis dñs Mat. xj. diceno. Tollite

iugū meū sup vos. s. laborē in hoc mūdo. et discite a me qz mitis sum z hūilis corde z inuenietis requiem aiabz vris. Hoc fecerūt apli. Fideliter em laborauerūt z deo diligēter seruierunt in mūdo. z ideo eternam requiē possident in celo. Tota vita pñs i qua iam sumº labor est. z diuersimode querit hō requē et nō inuenit. qz nō est locus vere requē nisi in celo. Hoc scit Bre. dicens. Perfecta requē in hac vita nō est. sed sola vera requē est in eterna vita. Sic em hō mercedeº laboris z requiē eternā quā dñs dabit post laborē cogitaret mltolibentiº z fortiº laboraret. Unde hortat nos Bern. dicens. Si labor terreat. merces inuitat. que. s. merces etna est tā magna q non pōt mensurari. tā multa q nō potest numerari z finiri tā pñosa q nō pōt estimari. Sz pigris et deo non seruientibz dicit dñs. Niere. xvj. Vos aut eñciā in terrā alienā quā ignorat z ibi fuset dñs alienis scz demonijs q nō dabunt requē die noctuqz. Ergo si eternā requiē possidere volumº in celo. tūc dēº fidelit laborare i mūdo. **I** Tertia refectio est amicitia sine corruptione. i. amicitia vera sine omni iuidia. Amicitia stabilis z vera valde raro inuenit in mūdo. Hoc scribit ppheta Niere. dicens. Omnis amicº. i. ois q videt tibi amicº fraudulent incedit nec pat diligit filiū sicut deberet nec puer patrē. Hoc pbat Matth. in euāgelio dī. Tradet aut fratrem

De diuisione apostolorum

in mortē. et p̄ filiū. et sic nec fides
nec amicitia est sup̄ terrā. Qui ho
die est amic⁹ cras est inimicus et
odit te. et sic amicitia h⁹ mūdi fal
sa et instabilis est. S; vera et stabili
amicitia sola ē in celo. qz ibi veri
amici n̄ri sunt Maria cū oīb; vir
ginib;. Petr⁹ cū oīb; aplis. Lau
renti⁹ cū oīb; martyrib;. Marti
nus et Nicolaus cū p̄fessorib;. san
ctus michael cū omnib; angelis.
Ibi ver⁹ amicus ē iesus xp̄us cū
toto agmine curie celest̄. De hac
amicitia scribit Anselm⁹ dicens.
Si de amicitia querit̄. et vbi vera
sit certa et vera ī celo. qz oēs ibi ex
stētes diligūt deū plusq; seipsos.
Sciendūz aut̄ qd hō triplici de cā
inducit̄ ad hāc celestē amicitiam.
Prima est p̄emptus mūdi. de h
scribit Jac. iij. Qui voluerit ami
cus esse hui⁹ seculi inimicus deo
p̄stituit̄. qm mūdū p̄temnam⁹ vt
amicitiaz dei acq̄ram⁹. Secūda ē
obseruātia diuini p̄cepti. hoc ipse
dñs dixit Job. xv. Vos amici mei
estis si se. que p̄ci. vobis. Tertia ē
mūdicia cordis. hoc Prouer. xxi.
legim⁹ vbi dicit. Qui diligit cordis
mūdiciā amicū habebit regem scz
Iesum xp̄m regē celi et terre. Hoc
ipleuerūt sci apli. qz mūdū p̄tem
pserūt. p̄cepta dei ipseuerūt et ser
uauerūt. et cū h cordis mūdiciā
seruauerūt. et sic deū dilexerunt. et
iō amicitia et̄na sūt refectioni. O
Quarta refectioni ē gaudiū sine te
dio. Nō em̄ est aliqd gaudiū sup̄
terram qn hō aliqn afficiat tedio
s; vez et p̄fectū gaudiū solū est in

celo. vbi mille anni vident̄ sic vna
dies. Om̄e em̄ gaudiū solū p̄st̄it
in facie diuina q̄ tā pulchra est qd
Bern. dicit. Oculi nō vidit. nec
aur⁹ audiuit. nec in cor hoīs ascē
dit. Quāta claritas. q̄ta suauitas
q̄ta nob̄ ī illa visione erit iocūdi
tas. qn videbim⁹ deū facie ad faciē
q̄ ē lux illuminatoz reges exercito
rū vita viuentiū corona victiū. s.
vicia et peccata. d̄ q̄ gaudio scribit
br̄s Aug⁹. di. O gaudiū sup̄ gau
diū excellens oē gaudiū qn ves
niā ad te vt videā dñm meū iesū
xp̄m. In tali gaudio apli sunt re
fectioni in celo. Quinta refectioni ē vi
ta sine termino. Vita p̄ns finem
h; sed nescit qn aut quō. de q̄ scri
bit Bern. dicens. Tertū est qd mo
rieris. et incertū quō. qn. vbi. quia
nihil certi⁹ morte. et nihil incerti⁹
hora mori. Jō hortat nos Aug⁹.
dicēs. Si vis bñ mori discere bene
vivere. nūq; em̄ bñ morieris si nō
bene vixeris. Un̄. Sap. Justi in p
petuū viuunt. et sancti apli et om
nes deū diligentes viuēt in et̄nū.
Sexta refectioni est omniū bonoz
app̄hensio. Hoc em̄ scribit Johā
nes dicēs. In illa die scz refectionis
vestre qn reficiet vos dñs omni
bono nō petetis quicq;. sed acci
pietis q̄tum placet. Ibi accipit q̄
libet homo iustus gaudiū et solas
tium sine mēsurā q̄tu; vult et des
siderat. Un̄ Aug⁹. O qui hoc gau
dio fruet̄ quid illi erit. qd illi non
erit. certe quicqd velit erit. et quic
quid nō vult nō erit. Nodo con
cludit sensus p̄monis hui⁹ in vna

Sermo

xxvii

auctoritate dicēs. Ibi scz in celo ē
vita sine morte ē quies sine labo/
re. salus sine egritudine. lux sine
nube. dies sine nocte. et pax sine fi/
ne. O q̄ beati q̄ ibi venerunt sicut
ap̄li dñi quibz dicit Mat. Veni/
te benedicti patris mei et posside/
te vob̄ pat̄i regnū ab initio seculi

Depenitentijs. Sermo. xxvij.

Enitentiā

agite et appropinqua/
bit vobis regnū dei. S;
qz mō est temp⁹ penitendi notan/
dum est q̄ tres sunt p̄tes p̄nie scz
p̄trictio. p̄fessio et satisfactio. P.
Circa p̄trictiōē nota. ad verā cō/
trictiōē quattuor requirunt. In
p̄trictiōe siq̄dem debet esse dolor
peccati cōmissi. in tentio cauendi
p̄positum p̄frendi et satisfaciēdi et
spes veniā impetrādi. Primo di/
co q̄ in p̄trictiōe d̄z esse dolor pec/
cati cōmissi. p̄s. Dolor me⁹ in con/
spectu meo semp. Un̄ p̄trictio dici/
tur qz in ea cor p̄terit. et qz scindit
p̄dolore Jobel. ij. Scindite corda
vestra et nō vestimēta v̄ra. Aug⁹.
Continue dolendū est d̄ peccato
qđ manifestat ipsa dictionis v̄r⁹.
Penitere em̄ est penaz tenere. vt
semp teneat in se vlciscēdo qđ cō/
misit peccādo. O peccator si attē/
deris qđ p̄ peccatū pdidisti. quid
incurristi. quis sit quē offendisti.
vtiqz doleres. Perdidisti amici/
tiam cori⁹ trinitat̄. angeloz. apo/
stolorz. et omniū sanctorz. decorez

anime. suffragia ecclie. incu rristi
laqueos fortissimos. hostes cru/
delissimos. statum piculosuz. hor/
ribile p̄cipitiū. defectū gr̄e et mor/
tem aie. Offendisti eū qui te crea/
uit. p̄ te mortē sustinuit. m̄ta be/
neficia cōtulit. et eterna p̄missa re/
p̄misit. Si hec iugiter cogitares
vtiqz doleres pro peccat̄ et fleres
exemplo br̄e marie magdalene. q̄
tātū p̄ peccat̄ fleuit q̄ xp̄o pedes
lauit lachrymis. Sed heu quidaz
ita miseri sūt et habēt cor adeo per/
uersum q̄ multū dolēt de p̄ditio/
ne pecunie et flent amicoz mortē
sed de amissione gr̄e et de morte
p̄rie anime nesciūt dolere Con/
tra q̄s inuehit. Aug. dicēs. Sciat
se culpabiliter durū qz deflet r̄pis
damna et mortē amici et dolorem
peccati nō ostendit in lachrymis
Fac ergo fm consiliū prophete
Iren. ij. Deduc quasi torrentē la/
chrymas p̄ diem et noctem et non
des requiēt tibi. neqz taceat pupil/
la oculi tui. Si hec feceris et toto
corde defleuer̄ peccata. de⁹ vtqz
te exaudiet. p̄s. Lauabo p̄ singu/
las noctes lectuz meū. i. scientia et
Sequit̄. Exaudiuit domin⁹ vocē
fletus mei. Q. Secūdo in cō/
trictiōe debet esse intentio cauē/
di. Job. viij. Uade et ampli⁹ noli
peccare. Gregori⁹. Penitentiam
agere est p̄terita mala plangere et
plangenda iterum nō cōmittere.
Naz qui sic aliqua deplozat vt ta/
men alia committat. adhuc peni/
tentiaz agere aut ignorat aut dis/
simulat. Audio peccator qui doq̄

De penitentiis

les de vno peccato z vis cōmitte/
re aliud. qd aliud agis q̄ si dedis/
ses alapā vni vt peteres veniā et
manū haberes extensam z dares
ei aliā. nunqd ignosceret tibi. cer
te nō qz poti⁹ videris sublanare
q̄ veniā petere. Sic sublanas qm
veniā petis de vno z alios vis cō
mittere Isidor⁹. Irrisor est z n̄ pe
nitens qui adhuc agit qd penitet
nec videt deū poscere subdit⁹. sed
sublannare supb. Tercio in con
tritione dz h̄re ppositū cōfitendū.
ps. Dixi p̄fitebor aduersus me in
iusticiā meā dño z tu remisisti im
pietate peccati mei. Cassio. dixi. i.
deliberaui Magna dei misericor
dia q̄ ad solā pmissionē peccatuz
dimittit. Uotū em̄ p ope iudicat
Mḡ sniaz. li. iij. ca. ix. dic. Vere
penitēs nō est q̄ p̄fitendi votū nō
h̄z. Cōfessio em̄ in pposito ē si ad
est facultas. Audi p̄tōr si toto cor
de doleres de peccat. si sanguine
as lachrymis fūderes z nō habe
res ppositū p̄fitendi nūq̄ inueni
res grām. Prouer. xviij. Qui ab
scondit scelera sua nō diriget. qui
aut p̄fessus fuerit z requirit ea mise
ricordiā p̄sequet. Sz dic̄ tā feda
z imunda sūt p̄tā q̄ verecundor
ea dicere. Noli b̄ dicere. imo qz fe
da sunt dic vt emunder. Isa. xliij
Dic tu iniquitates tuas vt iustifice
ris. Propter qd dñs p̄cepit lepro
so. Uade oñde te sacerdoti Lu. v.
imo si modo nō vis p̄fiteri sacer
doti. toti mūdo reuelabunt p̄tā
tua in iudicio fm illō Naū. iij. Re
uelabo pudenda tua i facie tua et

oñdā in gentibz nuditate tuā z re
gnis ignominiā tuā. Stult⁹ esset
q̄ haberet vuln⁹ z veniret ad me
dicū q̄ posset eū curare z nollet ei
patefacere. Sic stulti sūt oēs q̄ ve
niūt ad p̄fessionē z occultāt p̄tā.
vel oīno tacēdo vel se excusando.
vl̄ ita obscure. vl̄ ita curiose dicē/
do q̄ sacerdos nō pōt scire qd in
tendat Nō pōt medic⁹ vulnerato
sufficiēter p̄sulere nisi vulnus vi
deat. Sic nec sacerdos p̄tōri nisi
p̄tām cognoscat. R. Quarto in
p̄tritione dz esse spes veniā impe
trandī. ps. Sperate in eo oīs cō/
gregatio ppli. effūdite coram illo
corda v̄ra. q. d. Si habueris veraz
p̄tritionē necesse ē vt habeas spes
sine q̄ p̄tritio v̄a esse nō pōt. Noli
dicere cū Layn. Maior ē iniquitas
mea q̄ vt veniā merear. Gen. iij.
Judas desperās laq̄o se suspēdit.
z pl⁹ offendit deū desperādo q̄ eū
tradēdo. Sz forte diceret mltā sē
p̄tā mea z tā magna q̄ dñs nūq̄
remitteret mibi. Noli hec dicere Lo
gita q̄ mīa dei sp̄ maior ē cū sit in
finita. ps. Misericordia tua ma
gna ē sup me. z eruiisti aīam meaz
ex inferno inferiori. Et alibi. Mi
sericordia dñi plena est t̄ra. Audi
x̄bū p̄solatorū. si mille p̄tā mor
talia cōmisisses. si xpm manibus
tuis crucifixisses. si oēs aplos et
martyres occidisses. si n̄ haberes
copiā sacerdot. si loq̄ nō posses.
sz cogitares tm̄ in cord. De p̄pici⁹
esto mibi p̄tōri. toto corde doleo
q̄ vnq̄ te offēdi. si sic morer nūq̄
d̄scēderet aīa tua i infer. audi do. p

Sermo

xxviii

phetam dicentē. In quacūq; ho-
ra peccator ingemuerit. oīni inīq-
tatu suarū nō recordabor ampli⁹
Ezechie. xviij. Si adhuc dubitas.
respice mariā magdalēnā. Petrū
paulum. latronē. dauid. longinū.
qui transfixit latus dñi. Un loq̃t
egregi⁹ verificator. Spem dat la-
tro. dauid. paulus. petr⁹ atq; ma-
ria. Perfidus inspiciat petrū. pre-
doq; latronē. Crudelis paulum
querēs frena Mattheū. zachēu
cupīdus imūdus carne mariam
Chryſt. dicit. Talis mihi crede est
erga hoīes pietas dei q; nūq; sper-
nit pñiam si ei sincere z simplici⁹
offerat. Etia si ad summū q̃s pue-
nit maloz et inde velit reuerſi ad
veritatis viā suscipit libent⁹ z reci-
pit. z facit oīa quatin⁹ ad pōrē re-
uocet statum zc.

De nouo anno. Sermo. xxviii.

Decorū est

nomen ei⁹ iesus Lu. ij.

Audistis themat⁹ intro-
ductionē. formo talē rōnez. Quia
xpo fuit collocatū vt p ipsum sal-
uaret gen⁹ humanū. digne ē ergo
vocatū nomen ei⁹ iesus. p̃z p̃na.
quia noīa dñt imponi a p̃rietati-
bus rerū. iij. metha. Uide postil-
lam nicolai de lyra sup euāgelii.
Dicit em̃ Bern. i soliloquio. Gau-
dete i natali iesu vestri o patiar-
che qz in eo completa est oīs expe-
ctatio ṽra. Et ecce sublimis ē val-
de. z bñdicent in ipso semine ṽro
oēs gentes. sicut olim pollicitus
est fmo diuin⁹. Gaudete g̃ in iesu

magno. Et Abacuc p̃beta. Exul-
tabo inq̃t in dco iesu meo zc. Lba-
rissimi p̃suetudo est terre vt amī-
cus det amico enceniū. z qz argē-
tum z aurū non est mihi eo q; res
gnum mūdi z oīe ornatū ei⁹ cō-
tempſi p̃p̃ amorem dñi mei iesu
xpi. qd aut habeo p̃ grām dei hoc
vobis do. Un spūalr volo hodie
q̃ntuplicem statū enceniare p no-
uo anno. p̃mo ṽgines. secūdo vi-
duas. tertio p̃iugatas. q̃rto reli-
giosos. q̃nto peccatores. tria mu-
niscula cuilibet statui spūalr lar-
giendo. S̃ Primo do enceniū
virginibz. fertur de folijs liliorū q;
orneris. Secūdo mysteriū mulis-
cale q; gratuleris. Tertio dilectū
diuinale q; delecteris. O ṽginalē
dec⁹ assigno tibi p encenio seu no-
uo āno frum spūale de folijs lilio
rū p̃textū. Nā sicut flos lilij est to-
taliter alba et candida. sic ṽginal⁹
castitas dz esse clara taz ad intra
qz ad extra. Nā fm Amb. virgini-
tas sup̃gredit p̃ditionē hūane na-
ture. p quā hoīes angelis assimī-
lant. Maior tñ est victoria virgi-
nū qz angeloz. qz angeli sine car-
ne viuūt. ṽgines in carne trium-
phant. Figu habem⁹ in Apo. q;
Johes euāgelista voluit adorare
angelū sz ipse renuit di. Uide ne
feceris. p̃seruus em̃ tu⁹ sum z fra-
trum tuoz. Hic etiam Amb. ait.
In carne p̃ter carnē viuere. n̄ ter-
rena vita est sz celest⁹. Quare ṽgi-
nes merito habebūt sc̃tū d folijs
lilioz. qz p̃p̃ mūdiciā z castitatez
lilio compant. qz inf oēs flores ē

De nouo Anno

mūdissima. Et nota sicut liliū hz sex folia. sic in vginibz dñt esse sex virtutes que sunt vere vginitat si gna. et cause pseruatōis vrginitatis. Per p̄mū folium intelligit sobrietatis. qđ foliū lacerat excessus cibi et potus quasi qđaz spina que via est ad luxuriā. Un̄ Loth Ben. xix. Postq̄ egressus ē de sodoma que pp̄t immūdiā et gulā perierat et ipse ebr̄i⁹ fuerat de vīno fornicationē cōmisit cū pp̄iis filiibz quare vrgines dñt se cauere a crapula et a gula cibi et pot⁹ in quo ē luxuriā. ad qđ hortat dñs. Luce xxi. Attēdite ne grauent corda v̄ra in crapula et ebrietate. sed cibo tu⁹ sit in pondere et in mensura. Nec autē sobrietatis cōpetit vginibz vt pseruet vrginitas. Per scđm foliū intelligit modestia sermonis siue loquēdi. qz vt dīc sapiēs. In mlti loqo nō deerit peccatū. Et ap̄lus Nolite seduci. Corrūpunt em̄ bonos mores colloq̄a mala siue praua. Hiero. Sit fmo vginis prudens modest⁹ et rarus. qz pp̄t immoderatiā loquēdi ipudicitia generat n̄ tm̄ qz aīa maculat sz etia De q̄ habem⁹ figurā d̄ sorore moy si. q̄ cū detraxisset m̄. ysi pp̄t ethiopiā facta est leprosa in signū vindicte qz de⁹ nō vult detractio nes fieri in vginibz. Per tertium foliū intelligit verecundia et fuga occasionis peccādi. qz qñ vrgines temptant. tūc nullo mō dñt p̄sentire verecū dare dñt. nec etiā dñt dare occasionē peccādi. Un̄ legit q̄. Reg. xiiij. qz Thamar corrupta

fuit ab Amon fratre suo. qz sola fuit cū eo in thalamo. Etia legit⁹ in Ben. qz Joseph temptat⁹ fuit ab vxore dñi sui. sz nō acquiescēs fugit et c. Bern. Solēt vrgines q̄ vrgines sūt sp̄ pauide et nunq̄ secure eē et vt caueāt timēda etiā tuta p̄timescere. Per q̄rtū foliū intelligit labor. sz spina lacerās ē quies ignauia vel ociositas q̄ est via ad luxuriā. Ezech. xvi. Nec iniquitas sode sororis tue. supbia. saturitas panis et vini abundantia et ocīū. Per q̄ntū foliū intelligit asperitas et hūilitas vestium. Un̄ legit de Iobē bap. Mat. iij. qz habebat vestimētū de pilis cameloꝝ et zonā pelliceā circa lūbos suos. Sz spina lacerās foliū istd est supb̄ habitus vel mollis et via ad luxuriā. Nu. xxv. Filij isrl fornicati sūt cū mulieribz moabitaz q̄ se ornauerāt in vestimētis p̄ciosis deauratis et margaritis. Per sextū foliū intelligit custodia qñqz sensu vt ē visus. vt videre vana mala et audire noua est velut spina lacerans et via ad luxuriā. vt p̄t in Dyna filia iacob q̄ egressa ē vt videret mulieres regionis illi⁹ et corrupta ē a sychen filio emor. Ben. xxiiij. Et dñs in euāgelio. Qui viderit mulierē ad p̄cupiscēdū eam iā mechat⁹ ē cā in mēte sua. Item glosa Prouer. vi. Virginitas corporis nihil pdest vbi opat⁹ corruptio mentis. q̄ hñt vrginitatē corpis nō mentis siles sūt sepulchris dealbatis exteri⁹ et interi⁹ vmbis plenis. Itē q̄uis vrginitas siue casti

Bermo

xxviii

tas ē optim⁹ stat⁹. tñ nō valet sine
charitate. Un̄ glo. Mat. xxy. La
stias sine charitate est lāpas sine
oleo. qz sicut lāpas sine oleo nō lu
cet. sic castitas deo nō placet sine
charitate. Et hec ē cā qre sarue vir
gines nō recepte fuerāt ad nupti
as. qz nō habuerūt secū oleū cha
ritat⁹. **I** Scdo do vginib⁹ cy
tharā spūalē in q̄ gratuler⁹. p quā
intelligit meditatio passionis xpī.
Et cā ē. qz tu habes inimicos tuo
statui insidiātes q̄s fugere potes
tangēdo cytharam passionis xpī.
Passio em̄ xpī assilat cythare in
sacra sc̄ptura fm̄ illud ps. Exur
ge glia mea. exurge psalteriū z cy
thara. Nā sicut in hmōi instro cor
de trabunt⁹ z fm̄ lignū extendunt⁹
sic in ligno cruc⁹ nerui corpis xpī
fuerūt tracti crudelit⁹ z extēsi. In
cui⁹ cythara tu vgo dilectabil⁹ lu
de z tui inimici fugient a te. In h⁹
figurā legim⁹. j. Re. xvj. z. xvij. de
dauid quō pcutiebat cytharā co
ram rege z cessauit ira reg⁹. Sup
q̄ dicit scholastica hystoria cū tex
tu. q qñ dauid pcutiebat cytha
ram recessit spūs malign⁹ a saul.
Nota h̄ est qd̄ dicit Bern. Cū im
pulsat aliq̄ mala tēptio siue cogi
tatio. recurro ad vulnera xpī. Cū
me pmit caro. recordatōe vulnez
dei mei resurgo. Cū mibi diabol⁹
parat insidias fugio ad viscera mi
sericordie dei mei et fugiet a me.
In oib⁹ aduersitatib⁹ meis nō in
ueni tā efficac⁹ remediū sicut vul
nera rpi in illis secur⁹ req̄esco z i
trepid⁹. Nec ille. Terriū enceniū ē

q̄ do tibi dilectū amastiūz vocatū
ē nomē ei⁹ iesus. z sic ille erit spōs
sus tu⁹. Un̄ dic Bern. i soliloq̄o.
Gaudete inq̄t in iesu o vginēs in
vginū scificatore. O vos oēs pa
radisi cole vginēs z āgeloz siles.
Quia ecce quē amast⁹. quē optast⁹
quē ardētib⁹ desiderijs expectast⁹
p cui⁹ amore spōsos z oēs ornatū
secl⁹ p̄tēpsist⁹. sūmi reg⁹ filiū videt⁹
nūc tenet⁹. i cast⁹ ei⁹ āplexionib⁹ q̄
escite. illū diligite p oib⁹. illū i cor
dib⁹ suate. illi fuit. Ille ē tā pul
cher q̄ de pulchritudinē ei⁹ sol z lu
na z oīs creatura mirāt⁹. Et q̄ euz
diligat ille diliget ab eo. **U** Se
cūdo do vidue tria. Prio fertū de
florib⁹ viole vt ornat⁹ illo. h̄ ē. hūi
litate p̄cipue tuo statui cōpctē ē.
Viola em̄ inē vernātes flores p
mo orit⁹. sic vt dic Breg. origo vir
tutū est hūilitas. Quāto em̄ viola
semē sparsit tāto capit pl⁹ de loco
vbi crescit z odorē mīstrat. Sic tu
vidua q̄to ei hūilior es i statu vi
duitat⁹ tāto maior⁹ meriti es apd̄
istū cui nomē iesus. Itē de hūilita
te dic Amb. Custos virtutū ē hūili
tas. Itē sine hūilitate audeo dice
re vginitas marie dō n̄ placuiss⁹.
Quā hūilitatē de⁹ sp̄ docuit. Un̄
Mat. xj. Discite a me zc. Itē hūili
tas ē triplex. s. sufficiēs. abundās.
z supabūdās. quā diuisione inuit
glo. Mat. iij. Sic decet nos ad
implere oēs iusticiā. s. hūilitatē. d̄r ei
ibi. p̄fca hūilitas h̄z tres q̄d⁹. Pri
m⁹ ē subdere se maiorib⁹ se n̄ pferre
eq̄li. h̄ ē sufficiēs qz suffic aliquē ēē
sic hūilē. z iste q̄d⁹ oī iusto ēncant⁹.

20 vidua

De nouo anno

Scd's gradus est se subdere eq̄li
hic est abūdās. Terti' ē subūcere
se in minori. in q̄ ē oīs iusticia. Il
lam obedientiā xp̄s adimpleuit.
Itē sciendū est q̄ de v̄a vidua di
cit Ap̄ls. 1. ad Th̄i. v. Que vere
vidua est z desolata speret in deū
z instet orōibz ieiunijs. z vigilijs
Tal' erat Anna de q̄ legit in euā
gelio q̄ q̄tidie erat in tēplo fūiēs
deo. Sic z tu vidua deuote orōi
bus īsiste. solitaria loca quere. Et
notandū q̄ color viole signat sta
bilitatē seu fidelitatē. ad oñdēdū
q̄ licet sp̄s tu' v̄l sp̄sa sit na
turalit' mortu' v̄l mortua. verū
tū in tuo corde maneat sp̄sal' vi
uus. Un' legit de natur' aialū q̄
cur' amīssō p̄pari alteri' copulā
nō req̄rit. s̄z p̄ solitudinēz incedit
et mēoz p̄dicte societāt' sp̄z gemit
solitudinē diligit. z auiū p̄fortiuz
fugit. ad ortos z agros ascendit
z q̄rit cibū. sed cito obrētō itēz so
litaria loca req̄rit. Nō sedet in ra
mo viridi s̄z in arido. etiā nō solz
bibere aquā mūdā s̄z aūq̄z bibit i
mūdā aquā pede. In om̄ibz his
monēt' vidue. qz necessitate cor
pis obrētā itēz ad loca solitaria
recurrāt ieiunādo z deo fūiendo
in hūilitate. Ad qd̄ monēs beat'
Diero. dicit. Esto pu' in oculis tu
is vt sis magn' in oculis dei. Tā
to em̄ er' apd̄ deū p̄ciosior q̄nto
fuer' in ocul' tuis despectior. Sit
ergo ftū tuū vidua z ornat' tuus
vt placere possis altissimo regi.
X Scd'm donū est monocordiū
in q̄ gratuleris. qd̄ ē instrumētuz

vni' corde. p̄ qd̄ intelligit' vnitas
z simplicitas tue vite. In isto in
strumēto sp̄salit' lude z delectare
q̄zuis nō generat alienā melodiaz
tū dulcem. Sic stat' vidual' bea
tior ē q̄z m̄rimonial'. naz generat
fructū sexagesimū z iugal' trices
simū. Et est notandū q̄ instrum̄
tum monocorde ad p̄sonādū cuz
difficultate trahit'z diu nō p̄sistit
in musicali stabilitate. Sic mora
liter tu vidua si tu anhelas mūda
na gaudia. corpalia solacia. z tpa
les vanitates. illa optime nequa
q̄z p̄nt saluare tuā famā nisi cum
magna difficultate. Tercio do ti
bi p̄ nouo āno dilectū aduocatuz
quo bñ indiges i tuis causis. z vo
catum ē nomē ei' iesus. Dicit em̄
Johes in canonica sua. Aduoca
tum em̄ habem' apud p̄fēz dñm
nrm̄ iesum xp̄m. Nec tria sc̄z ser
uum de violis humilitat' et mo
nocordiū vanitat' z aduocatū apd̄
iudicē equitat' sit tuū encenium.
Ille aduocat' debet tibi p̄esse in
om̄ibz aduersitatibz tribulatio
nibz tuis. y Tercio do iugal'z
etiā tria p̄ nouo āno. P̄rio do vo
bis fertū de rosīs rubeis vt illo or
neris. Rubedo int' colores signi
ficat amorē que precipue requirit'
int' iugatos. Hoc p̄z rōne. Dic
em̄ Arist. 1. ethi. Sile simili ē ami
cum. z mulier est cōsiliis viro. fm̄
dictū p̄mi artificis. Faciam' ei ad
iutoriū sile sibi. ḡ etiā merito de
bet esse amor z vnitas inter cos.
Trunc' rose h̄z stipulos acutos
z nō pōt tāgi nudis manibz. Sic

Sermo

xxviii

amor coniugal' oēm amorē alienuz
carnalē dē renuere z recusare. Et
sicut rosa artificialr pōt cōserua-
ri. vt dicit Theophrast' in libro di-
uersaz artū q' si rosa rozi intin-
cta fuerit in vase cooproz in loco
humido p totū annū pōt pserua-
ri. Sic cuz patiētia z silentio vni-
cōiugati tpe furoris alteri' amor
eoz roseus stabit. Dicit em Sāp.
Rinsio mollis frangit iram. s; ser-
mo durus suscitāt furorē. qz q'to
fortius insufflat ignis tanto am-
plius augmentat. Hoc g' diligen-
ter custodias sertū istud. h' ē. amo-
rem roseuz. z tua fama sit q'si flos
rosaz in dieb; vernis. z est p'muz
donū. Scdo do tibi instrm musi-
cale. s. qnternam. et h; q'tuoz cho-
ros cordaz. sic tu debes p'sidera-
re q'tuoz. Primo te. secūdo cōiu-
gem. tertio liberos tuos. q'to ser-
uos z ancillas tuas. S; heu ra-
ro inueniunt tales q' statū suū p-
priū p'siderant qd vouerūt deo.
nec suos pueros discūt quō ad vi-
tam eternaz dnt venire. sed poti-
quō bonum tpale possunt acqui-
rere nec suos z ancillas inspiciūt
Et ideo nō sunt fideles xpiani. re-
stante aplo. j. ad Thi. v. Qui suo-
rum z marie domesticoz curā nō
habent fidē negant. In ista quin-
terna est ludendū z singla fm sta-
tum suū sunt regēda. Tercio do
vobis heredē. et vocatū ē nomen
eius iesus. Ipsum heredē bonoz
vestroz p'stituite dicētes cū ppha
Dñs ps hereditat' mee. Hic nō ē
seruus s; filius. q' si fili' et beres

p deum. Z Quarto do tibi reli-
gioso d florib; yfopi sertū. Verba
yfopi facit claraz vocē. qz purgat
pectus. Nec herba puenit cleric
z religiosi q' habent vba dei p'di-
care z diuinū officiū decātare. Ex
alta g' vocem tuā z annūcia pplo
tuo scelera eoz. Isa. lviij. Et can-
tate dño qz bñfecit vobis. p'bēdas
largas bñficia pcedēdo. Secūdo
do tibi instrm musicale lucinam.
Nā lucina ē instrm magnū respe-
ctu alioz instrōz. sic tua vita de-
bet esse in exemplū oīm statuz et
in seclariis hominib; bonā z san-
ctam vitā causare. Si ludis istuz
tenorē fundati tecū sanctitūdine
vite exemplari' p'cordabūt. Ter-
tio do tibi p dilecto patrē p'sola-
tionis. De quo dicit. Loz. vi. Im-
mūdū ne tetiger. et ego recipiam
vos. eroq; vob in patrē. z vos cri-
tis mihi in filios. Estote g' imita-
tores dei sic filij charissimi. z am-
bulate in dilectione sicut z xp'us
dilexit vos. Sequit'. Ut filij lucis
ambulate Ephe. v. Quito do vob
peccatorib; sertuz de ruta que est
amarissima herba. p quā intelli-
tur pcti cognitio z detestatio. Nā
ruta crude comesta acuit visum.
vt dicit mgt de pprietatib; rerum
Sic tu pctōz cognosce miserabi-
lem statū tuū. z sic ex illo pueniet
detestatio pctōz cū amaritudine
Isa. xxxviij. 'Recogitabo tibi oēs
annos meos in amaritudine aie
mee. Nā fm mgtm de pprietatib;
rez. Ruta iuxta ficū fecūdior erit
atq; crescit. Sic pctōz iuxta ficuz

De dedicatione templi

miseri cordie et benignitatis dei in
spūali vita qualescit. Secūdo do
tibi instm musicale. s. fiellaz. que
tres cordas hz. p quas intelligūt
tres ptes pnie. s. pñitio. pñessio et
satisfactio. Applica Ne tres ptes
pnie dulcificant oīa alia instm. i.
stat⁹ et aperiūt aures dei. Tercio
do tibi p nouo anno parū puer
et vocatū est nomen ei⁹ iesus. id ē
saluator. q te saluat ab oībz pecca
tis tuis. Nō em offero tibi regem
pomposuz in cui⁹ pñencia pauper
nō audet apparere. nō senē quem
times. nō iudicē quē metuas. S;
paruulū benignū iesuz. i. saluato
rem q tibi p puo obsequio. i. affe
ctione cordiali deuoto tibi dabit
castrū sui patr⁹ eterni. Un Aug⁹.
dicit in psona hui⁹ paruuli. Cum
esses inimic⁹ patri meo recōcilia
ui te p me. Qñ inter siluas et mon
tes errabas quesui te. laborās su
daui. caput meuz spinis apposui.
man⁹ meas clauis adieci. latus
meū lācea aperui. tot vt dicam in
iurys et asperitatibz lacerat⁹. san
guinē meū fudi. et aīam meam po
sui. vt pingerē te mibi. et tu p pec
catū diuideris a me. Reuertere dile
cte mi. accipe me puerū paruum.
pone me vt signaculū sup cor tuū
et dabo tibi coronā vite. Hanc co
ronam tu amātissime puer do tibi
bi p nouo anno cū toro isto pplo
supradicto rē.

De dedicatione templi.

Sermo. xlii.

Emplum

boc sanctū ingredienz

tes rex pie exaudi dñe. Ita scribit
iij. Regū. viij. Et illa vba sumpta
sunt ex orōne salomonis quā fe
cit in templo in hierl'm postqz edi
ficauerat illud et intrauit in tēplū
et dixit. Dñe deus si quis cogno
uerit plagā cordis sui et expande
rit man⁹ suas in domo hac tu ex
audies in celesti loco habitatiōis
glie tue. Ideo nō immerito dicit.
Templū hoc sanctū ingredietes
rex pie rē. A Nota q dñs nos
ter iesus xps habet qttuor tēpla
in qbz ipse essentialit⁹ manet. Pri
mum ē quelibet ecclia. Secundū
est cor cuiuslibet boni hoīs. Ter
tiū est vter⁹ marie vginis. Quar
tum est regnuz celoz. Primū est
quelibet ecclia que edificat⁹ et con
secrat⁹ ad laudē et ad glīam dei vt
in ea dñm rogem⁹ p peccat⁹ et tri
bulatiōibz nris. Qd bñ figurat⁹
est in veteri lege q quicūqz aliqua
tribulatio oriebat⁹. tūc moyses et
aaron currebāt in templū et cū de
uota orōne clamauerūt ad dñm
et liberati fuerūt. Et hoc fecerūt no
bis in exemplū cū in aliq tribula
tione sum⁹ debem⁹ currere i tem
plum dei. qz deuota orō multuz
placet deo in ecclia. Et b p tres
cās. Pñio pp intuitū crucifixi. qz
tūc statim maior incitat⁹ deuotio
qz alibi. Un dñs dixit p regem sa
lomonē. ij. Paral. viij. Elegi et san
ctificauī mibi locū istū vt nomen
meū sit ibi vsqz in sempiternū scz
inuocandū et laudandū. Un dñs
dixit. Dom⁹ mea domus orōnis
vocabit⁹ rē. Secūdo bonū ē orare
in ecclia pp magnā vritē vboz.

Bermo

xxix

q̄ ep̄alis b̄ndictio q̄ facta ē in ec-
clesia p̄fert oranti salutē z oīo cō-
fert z meret̄ magnā grām z maio-
rem quā petit. Un̄ dicit Gregori⁹
Quicquid hō iuste ac recte petit qd̄
nō est p̄tra salutē aīe sue. de b̄ d̄z fi-
dem verā h̄re qd̄ a dño exauditur
Un̄ dicit dñs. In ea om̄is q̄ petit
accipit z q̄ querit inueniet. Tercio
bonū est in ecclia orare p̄ p̄sen-
tiam angeloz z oīm sanctoruz. qz
tūc oēs assistūt qñ sacerdos cōfi-
cit corp⁹ christi. Ibi bonū ē hoīem
deū adorare. qz ibi de⁹ cor palr assi-
stit. Ibi sunt angeli q̄ orōne tuaz
si deuota fuerit offerūt coraz deo
Ibi sunt sci quoz honore ecclia
p̄secrat q̄ orātes adiunāt z excitāt
deuotionē eoz vt fideles facilius
impetrēt quicquid petūt. Iō bonus
est in ecclia orare. **B** / Scdm
templū in q̄ xp̄us essentialr inha-
bitat ē cor cuiuslibet boni hominis
Un̄ dicit paulus. Templū dei san-
ctum ē qd̄ estis vos. s. si sic mūdi
in cordib⁹ v̄ris. Un̄ Mat. v. dicit
Bt̄i mūdo corde qm̄ ipsi des̄uide
būt. Iō si vis esse templū dei tunc
op̄tet mūdare te cor cū trib⁹ scho-
bis vt nulla sordes vitioz rema-
neat in corde tuo. P̄mo cuz pura
p̄fessione vicz q̄ sit p̄ lachrymaruz
effusione. Un̄ dicit Aug⁹. Acro-
res dolores demonib⁹ in inferno
nō sunt q̄ cū p̄cā p̄fitendo deplā-
gim⁹ qz lachryme q̄ p̄cedūt de cō-
trito corde plus lauant aīam q̄
oēs aque toti⁹ mūdi. Iō pura cō-
fessio est medicina aīe. Sicut em̄
medicina v̄tuosa expellit infirmi-
tatem a corpe. sic cōfessio expellit

oēs ifirmitates aīe. vñ dē Aug⁹.
Cōfessio cū p̄tritione ē fons q̄ la-
uat oēs vitioz sordes aīe. In hoc
fonte fuit lor⁹ latro cui dñs dixit
Nodie mecū eris in paradiso. In b̄
fonte fuit lor⁹ ille publican⁹ cui
dñs dixit. Descēdit h̄ iustificatus
in domū suā. In b̄ fonte fuit etiā
lota Maria magdalena cui dñs
dimisit oīa p̄cā. Iō qñ aīa tua b̄
fonte lota fuerit. tūc dñs ī corde
tuo vult h̄itare zc. Secundo de-
bes cor tuū mūdare cuz hūili de-
uotione. Un̄ legit̄ hodie in euan-
gelio de Zacheo q̄ querebat dñm
videre cū magna deuotōe z hūili-
tate z nō poterat p̄ turba qz sta-
tura pusill⁹ erat z p̄currēs ascen-
dit in arbores zc. Et iō ibi meruit
audire a dño. Zachee festinās de-
scende. q. d. deuotionez tuā vidi z
audiui qd̄ me iuitasti z videre me
desiderasti. ḡ oz me in domo tua
manere. Iō fac vt zache⁹ sis hūi-
lis ī tua orōne zc. Tercio si vis eē
tēplū dei debes mūdare cor tuuz
cū v̄a p̄tritōe. vñ dīc̄ Ezech. Qua-
cūqz hora p̄ctōz īgemuerit oīa pec-
cata sua n̄ recordabunt̄ corā dño
deo tuo Iō h̄as p̄tritōz vt dauid
vt maria magd. vt latro. vt sic de
alijs. **L** Terciu tēpluz ē vterus
marie v̄gis ī q̄ suscepit suā hūani-
tatē p̄ nob p̄ctōrib⁹. z māsīt in hac
domo. ix. mēlib⁹. sic ipsa brā v̄go
dixit. Qui creauit me requieuit ī ta-
bernaculo meo zc. Nota q̄ rex ce-
lest̄ requieuit ī vtero bt̄e marie vir-
ginis. ix. mēib⁹ p̄p̄ tres cās. P̄mo
p̄p̄ dulce odorē q̄ fuit ī cordē ipsi⁹
vñ Bern. Quid dicā d̄ te scīssima

De dedicatione templi

Ego maria pulcherrima mulier.
Si solē te dixerim splendor es. si
lunā candidior es. si synamomuz
et balsamū tūc tu oēs spēs aroma
ticas precellis nobilissimo odore
tuo. vñ dicit Sap. Multe filie cō
gregauerūt diuitias. tu supgressa
es vniuersas. i. q. odore tuo nobi
lissimo oēs virtutes virginū et her
barū vires precellis. Secundo. p
eius virtuosam vberatē quā hūit.
Vñ dicit Salomon in psona ma
rie. Ego q̄si vitē fructificauī suauit
atē odoris. et flores mei fructus ho
noris et honestatē. q. d. Quis vnq̄
nobiliorē fructū sub celo vidit q̄
fructus mei corporis et. Tercio. p
ei⁹ magnā pulchritudinē. Vñ di
cit Salomon. Pulchra vt luna
electa vt sol. Itē Tota pulchra es
amica mea et macula nō est in te.
Ideo brā ego maria tāte pulchri
tudinis erat q̄ sub celo pulchrior
nō est nec erat. Itā tñ grāa dñō
habuit vt nullus eā in malis aspi
cere potuit. sed q̄cūq̄ eā inspicie
ret de ei⁹ pulchritudine deuotio
nez arripiebat. Et iō p̄ has tres
causas requirit dñs in vtero eius
D Quartū templū est regnū ce
lorū i q̄b⁹ ipse cū omnib⁹ scis suis
habitat. ibi est gaudium sine fine.
Vñ Aug⁹. dicit. Quia ibi est gau
dium inensurū et indicibile et gran
de q̄ mille āni ibi vident⁹ ac si eēt
vna dies. Vñ Paulus dicit. Nō
ocul⁹ n̄ vidit nec aur⁹ audiuit nec
in cor hoīs ascēdit que pparauit
de⁹ diligentib⁹ se. Ibi tūc erit so
cietas delectabilis vitz cū angel

dei. Vñ dicit Bern. Angelorū et
hoīm vnū erit gaudiū. Hoc gau
dium requirit sex gradus nec ē alia
via salutē illi q̄ vult venire ad ce
lorū regnū. Prim⁹ gradus est do
lor in p̄tritione. Vñ Hiero. dicit.
Si quer⁹ quātus debeat esse do
lor. rñdeo. q̄to maior tāto melior
Si quer⁹ q̄diu dē durare. de hoc
dicit Aug. Vbi dolor finit ibi des
ficat p̄nia. Vñ dicit Lyprian⁹ Qui
veracit⁹ penitet laborē p̄nie nō ab
horret. Secundus gradus ē humi
litas in p̄uersatione. Vñ dicit Nie
ro. Nec est v̄a et p̄fecta humilitas
vt nos semp reputem⁹ imp̄fectos
Vñ dñs dixit discipulis suis cū
oīa bñ fecerit⁹ que ego p̄cipio vo
bis et que p̄cepta sunt vob adhuc
dicere debet⁹ q̄ serui inutiles fue
ritis. Vñ dicit Grego. Quāto ma
ior es in bonis opib⁹ tanto mag⁹
humilia te in oīb⁹. Terc⁹ gradus
est patientia in tribulatione. Vñ
dē in actib⁹ ap̄lorū. Oportet nos
p̄ multas tribulatōes intrare i re
gnū celorū. Vñ dē Mar. v. Bñ
qui p̄secutionē patiunt⁹. p̄ iusti
ciam. Quart⁹ gradus ē misericor
dia in cōpassione. Vñ dē Mar. v
Beati misericordes qm̄ ipsi mise
ricordiā p̄sequunt⁹. Vñ dē in decre
tis. Afflictis nō debet addi affli
ctio. sed miserationis cōpassio.
Audi qd dicit Jacob⁹ ap̄lus. Ius
dici⁹ sine misericordia fiet illi q̄
nō facit misericordiā. Quint⁹ gra
dus est feruor in dilectōe dei. Vñ
dē Deut. vj. Diliges dñm deum
tuū. vt bene sit tibi et abundes in

Sermo

xxx

omnibus bonis. Sextus gradus est
perseuerantia in finali conclusione. Unde
dicitur Math. x. Qui perseuerauerit
usque in finem hic saluus erit. Iohannes dicit
saluator illud Lu. viij. Vos estis
qui mecum permansistis in tentationibus
meis. et ego dispono vobis sicut dis-
posuit mihi pater meus regnum ut eda-
tis et bibatis in regno celorum. Quod no-
bis omnibus concedat Iesus Christus
marie filius Amen.

De animabus. Sermo. xxx.

Emento

mei dum bene tibi erit.

Ita scribitur Gen. xl. c.

Verbum propositum dixit Ioseph exilis
in carcere pharaonis regis. Et potest
esse verba animarum in purgatorio
existentium. quod dicitur. O pater et mater soror
et fratres qui adhuc estis in mundo et
opera misericordie exercere valeatis
memoretur vestri et subvenite nobis
cum bonis operibus vestris ut libere
mur de isto carcere. Signe purga-
torij. Et nota quod anime discedentes
de hac vita quadruplicem viam ibunt.
Prime ibunt in tenebras. sicut pu-
eri non baptizati. Secunde ibunt in
purgatorium. ut anime contrite et con-
fesse. et tamen non satisfecerunt. Tercie
ibunt in infernum. sicut anime dannate.
Quarte ibunt in celum. sicut anime be-
ate et unaqueque habens suum clamorem.
Primo autem pueri non baptizati qui
ibunt in tenebras quod clamant. ve-
re clamant illud quod scribitur Tren.
v. ca. Ve nobis quia cecidit corona
capitis nostri. Corona capitis est vi-
tio divina quam de cetero nunquam vi-

debunt. Ideo bene potest dicere illud
Tren. v. Pupilli facti sumus absque
patre. Et pater est Christus qui eis nunquam
miseretur. quia si omnes lachrymas
sanguineas effunderemus unum tamen
eripe non possemus. Secundo anime in
purgatorio sic clamant Misere-
mini mei misere mini mei saltem vos
amici mei quia manus domini tetigit me
Ite clamant. O pater et mater qui pos-
testis levare oculos in celum et ex-
tendere manus ad pauperes memore-
tore nostri. Et sunt in triplici tribu-
latione. Primo sunt in ore leonis.
Unde David dicit. De ore leonis li-
bera me domine. Item secundo sunt in
magno igne positi. Unde Augustinus dicit
Ignis purgatorii licet non sit eter-
nus. tamen grauis est. quia excedit omnem
penam huius mundi. Tercio sunt in
tenebris. Unde dixit angelus ad
Thobiam. In primo est ut a deo cus-
reris. Qui respondit. Quale mihi gaudi-
um qui in tenebris sedeo. et lumen
celi non video. Ideo ecclesia sancta orat
pro istis qui sunt in purgatorio et dicit
Lux perpetua luceat sanctis tuis domine.
Tercio anime in inferno existentes cla-
mant illud Apoc. iij. Ve ve ve. Pri-
mo dicunt ve. quia eternis suppliciis
deputati sumus. Secundo ve. quia
a consortio beate Marie virginis et
omnium sanctorum electi sumus. Ter-
tio dicunt ve. quia iocundissima facie
Iesu Christi separati sumus etc. Quarto
anime beate in celo clamant illud quod dixit
David. Anima nostra sicut passer
erepta est de laqueo venantium. Et
illis dabuntur tria dona. Primo quia
de cetero nunquam dolebunt. Secundo quia

De resurrectione domini

a p[ro]portio beate Marie v[ir]ginis et
o[mn]i[um] sancto[rum] n[un]q[ua]m e[st] c[on]f[us]i[us]. Tercio
q[uia] a facie iesu xpi n[un]q[ua]m sepabunt[ur].
Rogemus d[omi]n[u]m iesum xpm r[ati]o[n]e.

De resurrectione domini.

Sermo. xxxj.

Ecce dies

quā fecit d[omi]n[u]s exultem[us]
m[er]ito et letemur i[n] ea. p[er] s[er]m[onem].

cxvj. Notate charissimi. dicit e[ss]e
Aug[ustinus] in s[er]mone d[omi]ni festo hodierno
Dilectissimi resurrectio christi de
funct[us] est vita. peccato[rum] venia.
sanctis gl[ori]a. Nec est dies quā fe-
cit d[omi]n[u]s in qua resurrexit et m[en]tes
singulo[rum] gaudio et exultatione p[er]-
fudit. Hoc cognoscēs psalmista
sp[iritu] sancto. ideo hortat[ur] omnes fi-
deles ad gaudiū cū dicit. Nec est
dies quā fecit d[omi]n[u]s exultem[us] et le-
temur in ea r[ati]o[n]e. ¶ Est notādū
q[uod] hodie merito debem[us] gaudere
de resurrectione d[omi]ni nostri iesu xpi
q[uia] ipse fecit quattuor valde glo-
riosa. Primo veracit[er] resurgendo
Secūdo infernū pontēter destru-
endo. Tercio in ly[m]bo p[re]s dul-
citer p[re]solādo. Quarto ipsos letā-
ter in celū p[ro]ducendo. que b[ea]t[us] sunt
gl[ori]osa. Dico p[ri]mo q[uod] p[ri]mū glorio-
sum factū q[uod] xpus hodie fecit. est
q[uod] veraciter resurrexit. q[uia] meri-
to debem[us] gaudere. vñ d[icitur] Lu. vi.
Surrexit d[omi]n[u]s vere r[ati]o[n]e. Circa q[uod]
notandū q[uod] quattuor sunt que p[er]-
bant resurrectionē d[omi]ni. Primum
est ioseph inclusi p[er] xpm liberatio.
Secūdū est custodiū sepulchri te-
stificatio. Tertiū est sudarij inue[n]-

tio. Quartū est mortuo[rum] resurre-
ctio ac eorū q[ui] p[er] ap[osto]l[os] inferos egit
recitatio. Prīmū p[ro]bat resurrecti-
onē xpi Ioseph inclusi liberatio.
Legit[ur] e[ss]e in euāgelio Nicodemi
q[uod] postq[uam] iudei crucifixissent iesu
erat q[ui]dam vir bon[us] et iustus no[m]i[n]e
Ioseph de arimathia ciuitate iu-
da q[ui] erat expectās regnū dei et nō
fuit p[re]sentiens voluptatib[us] accu-
sationib[us] iudeo[rum] p[er]tra xpm. Nic-
rogauit pilatū et petijt corp[us] iesu
et deponēs eū de cruce inuoluit eū
in syndonē mūdā. et posuit eū in
monumentū suū nouū in q[uo] null[us]
positus fuerat. p[ro]pter q[uod] iudei eū
oderāt et o[mn]es q[ui] cū ipsis p[er]tra iesu
nō p[re]senserūt. Uñ iudei querebāt
eos. omnib[us] autē se occultatib[us] Ni-
codem[us] ostēdit se illis. q[uia] p[ri]nceps
iudeo[rum] erat. Cui dixerunt iudei.
Quō audes intrare synagogā cū
p[re]sentiens eras xpo. ps illi[us] sit te-
cum in futuro. R[ati]o[n]dit Nicodem[us]
Amen amen amen. S[ic]ut Ioseph
o[n]dēns se dixit. Quare cōtristati
estis aduersum me. q[uia] petij corp[us]
iesu. Ecce in monumēto meo po-
sui eū et inuolui syndonē. et appo-
sui lapidē ad ostiū spelunce. Na-
le egistis p[er]tra eū. Quo audito ap[osto]-
phenderūt eū et iusserūt eū custo-
diri vsq[ue] ad vnū die[m] sabbato[rum]. et
dixerūt ei. Agnosce q[uia] hac hora nō
cōpetit aliqd agere aduersum te.
q[uia] sabbatū ē. s[ed] scias q[uod] dabim[us] car-
nes tuas volatilib[us] celi et bestijs t[er]re
et sic clausērūt eū in cubili vbi nō
erat fenestra et signauerūt hostiū
cubilis sup[er] clauē et abierunt. Cui

Bermo

xxxi

in ipsa hora resurrectionis xpus apparuit et eum de carcere eduxit et in domum suam ire precepit. Et sic per primum. **S**ecundo probat resurrectionem christi custodum sepulchri testimonio. Unde legitur persequens quod milites qui custodiebant sepulchrum intrantes synagogam dixerunt. Nobis enim custodientibus monumentum iesu facta est terremoto. et vidimus angelum dei quod reuoluit lapidem monumenti et sedit super eum. et aspectus eius erat sicut fulgur. et vestimenta eius candida sicut nix et per timorem eius facti sumus sicut mortui. et audiimus angelum dicentem ad mulieres que venerunt ad sepulchrum christi. Nolite timere quia scio quod illud crucifixus queritis. Surrexit sicut predixit. Venite et videte locum ubi positus erat. sed cito euntes dicite discipulis eius. quia surrexit a mortuis et precedet vos in galileam ibi eum videbitis. Quo audito dixerunt iudei. Que sunt mulieres ille quibus locutus est angelus. et quare non tenuistis eas. Roderunt. Mulieres nescimus quod fuerint et quomodo potuissimus eas apprehendere cum facti fuimus ut mortui per timorem. Dixerunt iudei. Vivit dominus quia non credimus vobis. Responderunt milites et dixerunt iudeis. Tanta miracula deum facientem vidistis et audistis et ei non credidistis quomodo nobis credituri estis. Bene dixistis. vivit dominus. et vere dominus vivit quem crucifixistis. Nos audiimus quod Ioseph qui sepelivit corpus iesu inclusistis in cubiculum et signastis ostium et postea aper-

uistis et non inuenistis. Date igitur nobis ioseph quem inclusistis et nos dabimus vobis iesum quem custodiimus. Roderunt iudei. Nos dabimus Ioseph. date vos Iesum. Ioseph enim est in civitate sua arimathia. Tunc dixerunt milites. Si ioseph est in arimathia. et iesus est in galilea sicut audiimus de angelo dicente mulieribus. Nec audientes iudei timuerunt dicentes. Ne quando audient iste sermones. aliter omnes credent in iesum. Et consilium inierunt. et dederunt eis magnam pecuniam dicentes. Dicite. nobis domini nuntiis venerunt discipuli iesu nocte. et furati sunt corpus iesu. Et si hoc preceperit pilatus nos respondebimus pro vobis. Milites vero accipientes pecunias dixerunt sicut iudei eos informaverunt. et diffamatus est finis eorum. Responde ut habes in secundo sermone quasi in fine. Sic sufficit si placet. **N** Post hoc quidam sacerdos nomine simeon et abda preceptor et levita nomine aggeus. isti tres venerunt de galilea in hierusalem. et dixerunt principibus sacerdotum et omnibus in synagoga. Vidimus iesum quem crucifixum sedentem in medio discipulorum suorum in monte oliueti et dicentem eis. Euntes in mundum universum predicare omnibus gentibus. et baptizare eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit etc. Et cum hoc dixisset vidimus eum ascendentem in celum. Hoc audientes principes et seniores dixerunt istis tribus viris. Date gloriam deo si sunt vera que audistis et vidistis. Roderunt.

De resurrectione domini

Uiuir dñs de⁹ patrū nrōz. deus abrahā. de⁹ isaac. et de⁹ iacob. audi- uim⁹ et vidim⁹ que dixim⁹. et si ta- cemur peccatū habem⁹. Quo au- dico statim dederūt eis magnam pecuniā ut talia nulli vnq³ dice- rent. et miserūt euz eis tres viros ut deducerēt de regionib⁹ suis. et nullo mō starēt ī hierl^m. Postea congregati sunt oēs et fecerūt lamē- tationē int^r se dicētes. Qd est h⁹ si- gnū ī isrl⁹. Tūc annas et cayphas solātes eos dixerūt. Nunq³ mi- litib⁹ custodiētib⁹ iesum debem⁹ credere. q³ dixerunt nobis quō an- gelus reuoluit lapidē rē. Forte b⁹ discipuli ei⁹ dixerūt eis. et ideo de- derunt eis pecuniā ut hec dicerēt et tollerēt corp⁹ illud. Hoc scitote q³ nō est credendū alienigenis vl- lum vbu⁹. q³ nobis acceperūt pe- cuniā. et sicut docuim⁹ eos dicere sic omnib⁹ dixerūt. et sic nec nob⁹ tenuerūt fidem nec discipul⁹ iesu. Tūc exurgēs Nicodem⁹ ait. Re- cte loq³mini fili⁹ isrl⁹. vos em̄ audi- uistis oīa que locuti sunt illi tres viri iurātes ī lege dñi. q³ audiui- mus iesum loquentē cū discipul⁹ suis ī mōte oliueti et vidim⁹ euz ascēdentē ī celuz. tertio tñ docet nos scptura q³ Helyas ppha as- sumpt⁹ est et interrogat⁹ Helyseus a fili⁹s pphetaz. Ubi est pater nr̄ helyas. dixit eis. Assumpt⁹ est. Et dixerūt fili⁹ pphetaz ad euz. Forte spūs rapuit eū. et posuit illum ī montib⁹ isrl⁹. S; eligam⁹ nobiscū viros et circueamus montes isrl⁹. forte inueniem⁹ eū. Et deprecati sūt

helyseum q³ ambulauit cū illis tri- bus dieb⁹. et nō inuenerūt euz. Et nūc audite fili⁹ isrl⁹. Mitram⁹ vi- ros querētes ī mōtib⁹ isrl⁹ ne for- te spūs rapuit iesum. et forte inue- niem⁹ eū et agam⁹ pniā. Et pla- cuit omni pplo p⁹ filiū Nicodemi Et miserūt viros querētes et nō inuenerūt iesum. Et reuersi sunt dicētes. Nō inuenim⁹ iesum s; in- uenim⁹ Ioseph ī ciuitate sua ari- mathia. Nec audiētes pncipes sa- cerdotū et oēs ppli gauisi sūt et glo- rificauerūt deū isrl⁹. q³ inuent⁹ est Ioseph quē incluserunt ī cubi- culo rē. ¶ Tercio pbat resurrex- tionem xpī sudarij inuētio. Un̄ legit⁹ psequēt q³ postq³ audiuerāt inuētionē Ioseph fecerūt magnā cōgregationē dicētes. Quo ordie possum⁹ adducere ad nos ioseph et loqui cū eo. Et rollētes chartaz scripserūt ad ioseph. Pax tecuz et oib⁹ q³ tecū sūt. Scim⁹ q³ peccaui m⁹ ī deū et ī te. dignare g⁹venire ad p⁹res tuos et ad filios tuos. q³ adm- rati sum⁹ oēs de tua assumptiōe. scimus q³ malignū p⁹ filiū cogita- uim⁹ aduersuz te et dñs liberauit te. Pax tibi dñe Ioseph honora- bilis ab oī plebe. Et sic elegerunt septē viros amicos ioseph. et dire- runt ad eos. Dū puenerit⁹ ad Ios- eph salutare eū pacifice et dare ei eplam. Qui cū legisset dixit. Bñ⁹ dictus dñs q³ liberauit ut nō effū- derent sanguinē meū. et oseulat⁹ est viros Ioseph et suscepit eos ī domū suā. Alia aut⁹ die ascēdēs a sinū venit euz illis ī hierl^m. Et

cum audissent oēs iudei occurre-
runt ei obuiā clamātes et dicētes
Pax introitui tuo pater Joseph
Et respondēs Joseph dixit. Pax
dñi pplo. et osculati sunt eū omēs
Et Nicodem⁹ suscepit eū in do-
mū suā faciēs magnā susceptiōis
Alia autē die Annas Cayphas et
nicodem⁹ dixerūt ad Joseph. Da
p̄fessiōez deo isrl' et manifesta nob
oīa q̄ interrogatus fueris. qz cōtri-
stati sumus eo q̄ sepelisti corpus
iesu. et inclusimus te in cubiculo
et nō inueniemus te. et ammirati sūt
nimis. et pauor nos inuasit vsqz
dū suscepim⁹ te p̄sentē. Et nūc co-
ram deo manifesta nob qd de te
factū sit. Rūdens Joseph dixit.
Quā me inclusisti in die pasceue ad
vesperz dū starez in orōe in die sab-
bati media nocte suspensa est do-
mus a q̄rtuor angel. et vidi Jhm
sicut fulgur luc⁹ et p̄timore cecidit
in terrā et ip̄e tenēs manū meam
eleuauit me et dixit. Noli timere
Joseph s; respice in me qz ego suz
Et resperi et dixi raboni. Velya.
Dixit mihi. nō sum helyas s; sum
Jesus cui⁹ corpus sepelisti. Et di-
xi ad eū. Qñde mihi monumētuz
vbi posui te. et tenēs manū meaz
et duxit me in locū vbi posui eū et
ōndit mihi syndonē et fascile in q̄
corp⁹ eius inuolui. tūc cognoui
qz Jesus est. et adorauī eū et dixi.
Bñdictus q̄ venit in noīe dñi. Et
tenēs manū meā duxit me in ari-
machīā in domū meā et dixit mi-
hi. Pax tibi nō excas domū tuā
vsqz ad q̄dragesimā diez ego em

ābulabo ad discipulos meos. Quā
qz hec oīa audissent p̄ncipes sa-
cerdotū et ceteri oēs stupefacti sūt
et velut mortui ceciderūt in facies
suas. et exclamauerūt ad se dicen-
tes Qd signū est h̄ qd factū est in
israel. Tūc ānas et cayphas dixe-
runt eis. Lex n̄ra continet q̄ in
ore duoz vel triū testiū stabit oē
vbum. scz qd dicim⁹. Nam enoch
placuit deo et trāslat⁹ est. et sepul-
tura moysi nō inuenit⁹ nec mors
helie p̄phete inuenit⁹. Jhs autē tra-
ditus est pilato. flagellat⁹. p̄spu-
tus. spinis coronat⁹. lācea p̄fora-
tus. crucifixus. mortu⁹ in ligno.
et sepult⁹. Et ecce custodes sepul-
chri dicūt eū resurrexisse. tres viri
p̄testati sūt se vidisse eū ī mōte oli-
ueti cū discipulis suis et ascendisse
in celū. Et iste venerabilis ioseph
dicit eū etiā vidisse nec nō syndo-
nē et fascile in q̄ inuoluit eū sil'r vi-
disse zc. Et sic p̄p̄mū R Quarto
p̄bat resurrectiōez xp̄i mortuo-
rum resurrectio ac eoz q̄ xp̄s ap̄d
inferos erit narratio. Un̄ legitur
p̄sequēter q̄ p̄ p̄dicta exurgēs io-
seph dixit ad Annā et cayphā. Bñ
āmiramini vere. qz audistis qm̄ vi-
sus est ihs et in celū ascēdisse. vere
plus admirandū est qz nō solum
resurrexit a mortuis s; et mltos ali-
os d̄ monumēto suscitauit viuos
et a multis visi sunt in hierl'm. Et
nūc audite me. qz audistis beatū sy-
meonē sacerdotē magnū quē nos
oēs nouim⁹ q̄ suscepit iesu et ī ma-
nib⁹ suis in tēplo et ip̄e symeō ha-
buit duos filios frēs. et nos oēs

De resurrectione domini

i sepultura eorum fuim⁹. ābulare g̃
z uidere monumēta eorum ap̃ta sunt
z resurrexerūt. z s̃c̃ i ciuitate arima
thia uiuētes. In oñib⁹ qdē s̃c̃ z
cū nemiē loquūt. s̃c̃ sic sūt mortui
filētes. Venite g̃ ābulem⁹ ad eos
cū oī honore z moderatiōe z pdu
cam⁹ ad nos z p̃iurem⁹ eos forte
loquūt nob de resurrectione eorum
mysterio Nec audiētes oēs gau
si sūt z eūtes ānas cayphas nicode
m⁹. gamaliel z ioseph⁹ nō iuenerūt
eos i sepulchris eorum. s̃c̃ ābulātes
i ciuitate arimathiaz iuenerūt eos
ibī in orōe flexis genib⁹. Et oscu
lātes eos cū oī veneratiōe z timo
re dei pduxerūt eos in hierl̃m ad
synagogā. z clausis ianuis tollen
tes legē dñi posuerūt in manib⁹
eorum p̃iurātes eos p̃ deū isrl̃ q̃ p̃ le
gem z p̃phetas locut⁹ est p̃rib⁹
nostris si ip̃e est Iesus q̃ suscita
uit vos a mortuis dicite nobis.
Nāc p̃iuratiōez audiētes Kari
nus z Leuci⁹ p̃turbati sunt z ge
muerūt corde. z respiciētes in ce
lum fecerūt crucē digit⁹ suis i lin
guas suas. z statim locuti sunt di
centes. Dñe iesu xp̃e resurrectio z
vita mortuorum p̃mitte nos loq̃ mi
steria facta p̃ morte cruc⁹ tue. qz
p̃ te p̃iurati sum⁹. Tu em̃ iussisti
nemini referre secreta tue diuini
tat⁹ z maiestatis que apud inferos
fecisti. Uñ dixerūt p̃pter p̃iur
atiōez. Nos cū eēm⁹ cū oib⁹ pa
trib⁹ ñris positi. in pfundo z cali
gine tenebrarū. subito fact⁹ est au
reus color solis regalis. lux illu
strās sup nos. z statim p̃r Adā cū
oib⁹ p̃riarchis z p̃phetis exultātes

dixerūt. Lux ista est auctor semp
terni luminis q̃ p̃misit nob trās
mittere coeternū lumē suū. Et ex
clamauit Isaias dicēs. Nūc ē lux
p̃ris filius dei. quē p̃dixi ex in sti
ctu spūs sancti cū adhuc essem in
terr⁹. Populus q̃ sedebat in tene
bris vidit lucē magnā. habitātib⁹
in regiōe vmbre mort⁹ lux orta ē
eis. z nūc aduenit z illuxit nobis
Supuenit etiā genitor ñr z exul
tans dixit oib⁹. Glorificate dñm
nostz Iesus xp̃m filiū dei. qz ego
suscepi infantē natū in manibus
in tēplo. z p̃pulsus spūs cō dixi ad
eū. Nūc dimittis seruū tuū dō. z c̃
Nec audiēs oīs mltitudo pl⁹ ex
ultauerūt. Et post h̃ supuenit he
remicola. Qui interrogat⁹ est ab
oib⁹. Quis es tu. Qui r̃ndit. Ego
sum Iohes vox et p̃pheta altissi
mi p̃iens añ faciez aduent⁹ ei⁹
p̃parare vias eius. ad dandā sciē
tiam salut⁹ plebi ei⁹ in remissiōz
p̃cōz. z c̃. Et vidi eū venientē ad
me z compulsus spūs cō dixi. Ecce
agnus dei ecce q̃ tollit p̃cā mūdi
Et baptizauī eū in flumīe iordā
nis. z vidi spūscm̃ descēdentē su
per eū in specie colūbe. et audiui
vocē de celo dicentē. Nūc est filiū
me⁹ dilect⁹ in q̃ mibi p̃placui. et
nūc p̃iui añ faciez ei⁹ z descēdi nū
ciare vobis. qz in p̃mo est ṽsita
re nos in tenebris z vmbra mort⁹
Et cū hec audisset p̃r ñr adā excla
mauit ad filiū suū sed di. Enarra
filij Serb p̃riarchis z p̃phet⁹ oīa q̃
ab archāgelo michaelē audisti qñ
misi te ad portas paradisi vt dep̃ca
rer⁹ deū q̃cin⁹ mibi transmitteret

Bermo

xxvi

oleū mie vngerē corp⁹ meū cū eēz infirm⁹. Tūc sēth dixit oīb⁹. Ego sēth cū essem orās dñm ad portas paradisi. Ecce āgel⁹ michael appuit mihi dī. Ego missus sū a dño ad te. ⁊ pstitut⁹ sup corp⁹ hūanū dico em tibi sēth noli laborare lachry/ mis orādo ppter oleū lignuz mie vt pungas ptes tuū adam p dolore corpis sui qz nllō mō poter⁹ ex eo recipe nisi i nouissimis dieb⁹ tpm qñ cōplecti sē qñqz milia ānoz ⁊ i sexto millenario nūc veniet amā tissim⁹ dei fili⁹ iesus xp̄s q̄ resur/ gēs a mortuis ⁊c. ⁊ tūc d oleo mie vnger oēs credētes i vitā cēnā. nā ipse iroducet ptes tuū in paradisu ad arborē mie. Nec audiētes oēs exultauē. **M** Et cū sic nimis exultauē. ecce sathan pnceps in ferni dixit ad infernū. Prepara te suscipe iesuz q̄ glia se esse filiū dei ⁊ multū aduersa mihi faciēs. Nā mltos cecos. claudos. leprosos ⁊ infirmos. vbo sanauit ⁊ q̄s mor/ tuos ad te pduxi ipse a te viuos abstraxit. Rñdēs infern⁹ dixit ad sathan pncipē. Quis ē iste tā po/ tens. oēs em potētes tē me petā ti subiecti sē ⁊ tenent. ⁊ tu dicis q̄ ipse mortuos a me traxit. forte ip se est iesus q̄ p vbu suū lazaz quē ego tenebā mortuū viuū reddidit. Rñdens sathan dixit. ipse est ille iesus ⁊ ego tentauī eū ⁊ iudeos cō citauī vt eū crucifigerēt. Et in pri mo ē vt pducā eū subiectuz tibi et mihi. Nec audiēs infern⁹ dixit ad eū. Lōiuro te p vtutes tuas ⁊ me as ne pducas illū ad me. Ego em tēqñ audiui ipiū vbi ei⁹ p tremui

⁊ oēs diaboli q̄ mecū sē. nec ipz la zarū potuim⁹ tenere. ego nūc scio qz ille hō ē de⁹ fort⁹ ⁊ potēs impio suo ⁊ saluator gener⁹ hūani. Et si illū pduxer⁹ ad me oēs q̄ sē in cru delitate carcer⁹ detēti soluet ⁊ ad glia sue diuicat⁹ pducet. Et sic pz p mū gliosū factū qd xp̄s hodie fe cit q̄ veracit⁹ resurrexit. **N** Scdo dico q̄ f. n gliosū factū qd xp̄s ho die fecit ē q̄ infernū potēt destruxit. q̄re merito dēm⁹ gaudere. vñ ps. Lōtriuit por. ere. ⁊c. Est notāduz q̄ sē q̄ttuor q̄ pbāt ⁊ oñdūt iferni destructōz factā p xp̄m. Primū ē fribil⁹ apiēdi pulsatio. Scōz ē xp̄i potēt⁹ ⁊ fort⁹ igressio. Tertiū ē am mirabil⁹ supueniēt⁹ seu igrediēt⁹ p sūptio. Quartuz ē dura icrepatio sathane ab iferno. Prio oñdit ⁊ p bat iferni destructōz fribil⁹ apiē di pulsatio. vñ le. qñt q̄ cū ifern⁹ ⁊ sathan p dicta iuicē loqrēt statiz fca ē vox fribil⁹ vt tonitruū dicēs Tollite por. pñ. ve. ⁊c. Qd audiēs ifern⁹. i. oīs mltitudo demonū di xit ad sathā. Recede a me exia me is sedib⁹ foras. si potēs pliator es pliare cū rege glie. Et iecit ifern⁹ sathā foras d sedib⁹ suis. Et dixit ifern⁹ ad ipia officia sua. Laudis te crudeles portas ere. ⁊ vec. fer. supponite. fortit⁹ resistite ne capti uemur tenētes captiuitatē. Nec audiēs oīs mltitudo scōz cū vo ce icrepatōis dixit ad ifernū. Api portas tuas vt intret rex glie. Et tūc incepit clamare Dauid dicēs Nōne cuz essem viu⁹ in terris p/ dixi ex instinctu spūsci. Lōfiteāt

De resurrectione domini

dñō misericordie ei⁹ et mirabilia ei⁹ fili⁹s hoīm. Quia p̄triu⁹ por-
tas ereas ⁊ vectes ferreos p̄fregit
Suscepit eos de via iniquitat⁹ eorū
Post h̄ dixit Isaias ad oēs sc̄tōs.
Nōne ego dixi vobis cū essem in
terrā resurgēt mortui q̄ sunt i mo-
nument⁹ ⁊ exultabūt. qm̄ ros qui
est a dñō est sanitas illi⁹. Nec au-
dientes oēs sancti ab Isaiā dixe-
runt ad infernū. Aperi portas tu-
as nunc victus es ⁊ infirm⁹ eris.
Tūc statim interim facta est vox
vt tonitruū dicēs. Tollite portas
p̄ncipes v̄ras ⁊c. Videns aut̄ in-
fernus qz iaz duab⁹ vicib⁹ sic cla-
mauerat. q̄si ignorans ait. Quis
est iste rex glorie. Cui r̄ndit dauid
dicēs ad infernū. Ista v̄ba clamo-
ris ego cognosco. qm̄ p̄ sp̄m ei⁹
vaticinaui. ⁊ nūc que sup̄ dixi di-
co. Dñs fort⁹ ⁊ potens ⁊c. Et nūc
ipse dñs in terrā p̄spexit vt audi-
ret gemit⁹ cōpeditōz ⁊ solueret fi-
lios interemptoz. Et nūc feda-
tissime inferne aperi portas tuas
vt intret rex glorie. ⁊ sic p̄t̄ p̄mūz
O Secūdo ostēdit ⁊ pbat infer-
ni destructionē xp̄i potent⁹ ⁊ fort⁹
ingressio. Vñ legi⁹ p̄sequenter q̄
hec dicēte Dauid ad infernū sup̄-
uenit rex glorie in forma hoīs de⁹
maiestat⁹. ⁊ eternas tenebras illu-
strauit ⁊ visitauit nos sedētes in
tenebris ⁊ vmbra mort⁹. Quo fa-
cto infernus ⁊ mors cū crudelib⁹
ministr⁹ expauerūt claritatē tanti
luminis dū xp̄m viderūt. dicētes
victi sum⁹ a te. Quis ē tā magn⁹
⁊ paru⁹ bumilis ⁊ excelsus. miles

et impator in forma serui admira-
bilis p̄liator. rex glorie mortu⁹ et
vuu⁹. qz in cruce mortu⁹ fuisti. in
sepulchro iacuisti. ⁊ viuus iam ad
nos descēdisti et legiones n̄ras p̄-
turbas. Et sic patet secundum.
Tertio ostēdit ⁊ pbat inferni de-
structionē ammirabil⁹ ingrediēt⁹
p̄sumptio. Vñ legi⁹ p̄sequēter q̄
infern⁹ ammirat⁹ est d̄ p̄sumptio-
ne xp̄i. ideo dixit. Quis es tu q̄ in-
trepidus fines n̄ros ingressus es
⁊ n̄ra supplicia nō verer⁹. amo oēs
d̄ vincul⁹ n̄ris eripe conar⁹. Quis
es tu q̄ absoluis ab originali pec-
cato ⁊ in libertatē p̄stinā reducis
Sitr̄ ⁊ omnes legiones demonū
simul p̄territe clamauerūt. Quis
es tu tā p̄clar⁹ maiestate. hō sine
macula. nunq̄ mūdus nob̄ tales
hoīem trāsmisit. forte tu es ille ies-
sus de quo n̄r p̄nceps sathan di-
cebat q̄ p̄ tuā mortē cruc⁹ totius
mūdi p̄tatem a nob̄ accepturus
esses. Tūc rex gl̄ie dñs maiestate
sua app̄hendens sathan p̄ncipez
infernī tradidit p̄tatez infernī su-
per eū. ⁊ traxit adam ad suā clarit̄-
tatem. Et sic p̄t̄ tertiu⁹. Quarto
ostēdit ⁊ pbat inferni destructionē
dura increpatio sathane ab iferno
Vñ legi⁹ p̄nter q̄ tūc infern⁹ su-
scipiens sathan cū nimia increpa-
tione dixit ad eū. O p̄nceps p̄di-
tionis eterne vt qd̄ facere voluisti
regē glorie crucifigi in cui⁹ exitu
mort⁹ nob̄ tanta spolia p̄curasti.
vere ignorasti vt insipiens. Quid
fecisti. Ecce iam iste iesus fulgore
sue dīnitat⁹ fugauit oēs tenebras

Sermo

xxxi

mortis et firmū carcerē pfregit et soluit vinctos. et regna nra vincū tur. de cetero nō īgrediet ad nos humanū gen⁹. O princeps sathā qd b̄ facere voluisti. Nam illi q a p̄ncipio vsqz nūc fuerūt despera/ ti salute ecce nūc liberati sūt. O p̄n/ ceps sathan oēs q̄s p lignū pua/ ricatiōis acq̄sieras nūc p lignū crucis pdidisti. et perh̄t oīs leticia tua omnino p̄gnosce q̄nta infini/ ta supplicia passur⁹ eris in custo/ dia mea sēpiterna. Et cū infern⁹ hec loq̄ret ad sathan p̄ncipez tūc dixit ei rex gl̄e. Sathan princeps erit sub p̄tate tua in sēpitna secu/ la loco Ade et filioz ei⁹ iustoꝝ eo rū. Et sic p̄ez q̄rtū et p̄ p̄ns fm̄ gl̄o sum qd x̄ps hodie fecit q sic infer nū potēter destruxit. **P** Tercio p̄ncipalr dico q scdm̄ gl̄osum fa ctū qd x̄ps hodie fecit q p̄fēs in limbo dulci^r cōsolabat. Un̄ legi^t p̄nter q post p̄dcā dñs extēdens manū suā dixit. Venite ad me oēs scī mei q habet^r imaginē et silicu/ dinē meā q p lignū et dyabolū in mortē dāpnati fuist^r. Nā p lignū dyabolū dāpnaui et mortē supa/ ui. et statim oēs sub manu dñi ad unati sūt et dñs tenēs manū Ade dixit. Pax tibi cū oībz filiis tuis elcis meis. Tūc adā puolūt⁹ ge/ nibus magna voce dixit. Exalta/ bo te dñe q̄niam suscepisti me. zc̄. Dñe abstraxisti ab infer^r aīaz me/ am saluasti me. zc̄. Psallite deo oēs scī ei⁹. et cōfitemini memorie sanctitatis eius. Silr oēs scī p/ uoluti ad pedes dñi vna voce di

ixerūt. Aduenisti desiderabilis no/ ster redēptor mūdi sicut p lege et p̄phas dixisti adimpleuisti. redemi/ sti nos p crucē tuā et mortē et descē disti ad nos vt nos eripes ab infe/ ris. Dñe sicut posuisti titulū gl̄ie tue in celo et erexisti signū resurre/ ctionis in tris. pone etiā dñe i in/ ferno signū victorie tue ne mors dñet ampli⁹. Et extēdēs dñs ma nū suā fecit signū cruc^r sup adam et oēs scōs. et tenēs dexterā ade as/ cendit ab infer^r et oēs scī securi sūt eū. Tūc scrūs dauid fortiter cla/ mauit di. Cantate dño canticum nouū qz mirabilia fecit zc̄. Et oēs sancti rñderūt dicētes. Bñdic⁹ q venit in noīe dñi de⁹ dñs et illuxit nob^r. Hic est de⁹ n̄r in eternū et in seculū seculi ipse reget nos in se/ cula. Et sic patz tertiū gl̄oriosum. **Q** Quarto p̄ncipalr dico q q̄r/ tum gl̄iosum qd x̄ps hodie fecit ē q oēs electos letant in padisum pduxit et eos angelo michaeli cō/ misit. Un̄ legi^t p̄sequēter q dñs tenēs manū ade tradidit eū archā gelo michaeli et oēs sancti seq̄bāt michaelē q introduxit eos oēs in padisum exultatōis. Tūc occur/ rerunt eis duo viri valde vetusti diez. q̄s int̄rogauerūt scī. q estis vos q inferis mortui nō fuist^r no b̄scū et in padisum corpe colloca/ ti estis. Rñdens vn⁹ ex eis dixit. Ego sum Enoch q vbo dei trāsla tus sum huc. Iste aut q mecum est Nelyas ē q curru igneo assūpt⁹ ē huc. Usqz nūc nō gustauim⁹ mor tem. sed vsqz ad aduentū antixpi

De resurrectione domini

seruati sum⁹. diuis signis cum eo
pliatu⁹ et ab eo occidendi in hierlm
et post triduum itez viui in nubib⁹
assumendi. Et cum loquerent⁹ Enoch et
Nelyas. ecce supuenit ali⁹ vir mi
serrim⁹ portans in hueris suis si
gnu⁹ crucis. Videtes aut⁹ eu⁹ oēs sci
dixerunt. Quis es tu. quia visio tua la
tronis ē. et qd ē h⁹ signu⁹ qd portas
in hueris. Quib⁹ rñdit dī. Vere dixi
stis quia latro sui et oīa mala faciēs
sup⁹ terrā. et iudei crucifixerunt me
cum Iesu. et vidi oīa q⁹ facta sūt sup
crucē ihu. et credidi eu⁹ eē creatorē
oīm et deū oīpotētē. et p⁹car⁹ sum eu⁹
dī. Memēto mei dñe dū veneris i
regnū tuū. q⁹ statim suscipiēs depeca
tionē meā dixit mihi. Amē dico ti
bi. hodie mecum eris in paradiso. Et
dedit mihi illud signum crucis di
cēs. hoc portās ābula in paradisu⁹
si nō te pmiserit angel⁹ ingredi cu
stos paradisi. oñde illi h⁹ signu⁹ crucis
et dic ad eu⁹ Ihs xps fili⁹ dei q⁹ nūc
crucifixe⁹ est misit me huc. et cum h⁹ fe
cisssem statim āgelus custos paradisi
apiens introduxit me et colloca
uit me ad dexterā paradisi dicēs. Ec
ce modicu⁹ sustine et ingredieris tu.
et Adā p⁹ oīs hūani generis cum oī
bus filiis suis scis. Audiētes aut⁹
patriarche et pphete et scī ad oīa v
ba hec latronis vna voce dixerunt
Bñdicit⁹ deus oīpotēs pater eter
noz qui talē grām dedit pctōri
bus et i pascua paradisi reduxit Am
Nec sūt diuina et sacra misteria q⁹
vidim⁹ et audiui⁹ karin⁹ et leuci⁹
frēs et filij symeonis.

De resurrectione dñi. Ser. xxxij.

Urrerit

dñs vere zc. Circa res

surrectōz dñi nostri Ihu xpi tria
sunt p⁹siderāda. P⁹mo q⁹ potenter
surrexit. scdo veracit⁹. tertio felici
ter. P⁹mo surrexit potenter. q⁹ p⁹
p⁹ria v⁹te. Est norandū q⁹ in sa
cro eloq⁹o legim⁹ triplicē resurrex
tionē scz fictā et falsam. realē sed i
pfectā. potentē et pfectā. R⁹ di
co p⁹mo q⁹ habem⁹ in sacra scrip
tura resurrectōz fictā et falsam. si
cut incātatores et incātatrices res
suscitāt mortuos. De ista resurrex
tiōe legit⁹. i. Regl. xxvij. vbi d⁹ q⁹
cum Samuel mortu⁹ est et plārie
eum oīs isrl⁹ et sepelierunt eu⁹ in ra
marba vrbe sua. Tunc dixit saul
seruis suis. Querite mihi mulierē
rē hñtez phitonē. i. exptaz in sciaz
incantatricū. Nā phiton phitonis
dicūt incantator vel diuinatoz v⁹
diuinatrix. Un⁹ d⁹ q⁹rite mihi mu
lierē habentē phitonē. i. p⁹itā in il
la scia. Nā vt quidā tradūt⁹ est que
dā ars suscitādi mortuos fice q⁹
phici⁹ adinuenit. Serui aut⁹ saul
inuenerūt vnā mulierē p⁹itā in il
la arte. q⁹ cum venisset ad saul. di
xit ei saul. Suscita mihi samuelē
quo fice suscitato. appuit vt dicit
glo. audeoz euer⁹. Nā caput fuit
xpus terrā et pedes sursum. Et dixit
samuel. ad Saul Quare inq⁹erasti
me vt suscitarer. Sic saul. Loartoz
nimis. P⁹bilistij pugnāt aduersus
me. et dñs recessit a me et exaudire
me noluit neq⁹ i māu pphaz neq⁹
p⁹sonia vocaui g⁹re vt oñderes qd

faciam. Et ait samuel. Quid inter
rogas me cum dñs recessit a te z
trāsierit ad emulū tuū. faciet em̃
tibi dñs sicut locut⁹ est in manu
mea. z scīdet regnū tuū d manu
tua. z dabit illud p̃rio tuo dauid
qz nō obedisti voci dñi zc. Nec ac
suscitatio est ficta z nō realis. Istō
mō vtute diaboli resuscitāt īcan
tatores et incātrixes mortuos
sicut fecit simon magus. vt habet
in legēda ap̃loz petri z pauli. Et
sic p̃similes resuscitāt. Sc̃do legi
mus in sacra sc̃ptura resuscitatio
nem mortuoz nō fictā sed realem
tñ īmp̃fecta. qz itēz in cīneres re
digunt. Istā legim⁹ in veteri lege
iij. Re. iij. q. belyseus p̃misit giezi
cū baculo suo ad suscitandū pue
rum. Req̃re. Ita ī nouo testamē
to legim⁹ Jo. x. q. xp̃us suscitauit
Lazaz. q̃drīduanū in monum̃to
dicēs. Lazare veni foras. z statim
pd̃ijt q̃ fuerat mortu⁹. Talis re
suscitatio nō fuit ficta s̃z real. Nā
postea ipse lazarus comedit z bi
bit z supuixit mult⁹ annis. z fact⁹
est ep̃us ciuitat⁹ marsiliē. s̃z ista re
suscitatio fuit īmp̃fecta. qz opor̃te
bat eū iterū mori. Istō mō vtute
dei z dñi nr̃i iesu xp̃i resuscitāt ele
cti mortuos. sicut petr⁹ q̃ suscita
uit mortuū. Req̃ cathedra petri.
S Tercio legim⁹ in sacra sc̃ptu
ra resuscitationē realē et p̃fectam
z nō tm̃ resuscitationē que fit au
xilīo alteri⁹ s̃z resuscitātōz q̃ fit p̃
p̃ria vtute z diuīa. q̃ tm̃ facta ē in
xp̃o. Et h̃ cōuenit p̃p̃rietatib⁹ di
uinis s̃z potentie sapie z iusticie.

Sapientia em̃ dei dicat q̃ vbi nō
est culpa nō debz esse pena. sed in
christo nulla fuit culpa. teste pila
to p̃demnatore z iudice suo dicē
te Obtulist⁹ mibi bunc hoīem q̃st
auertentē populū. z ecce corā vo
bis interro. zc. ergo in eo non de
buit esse corruptio īcinerationis.
Uñ ps. Nō dabis sc̃m tuū. i. cor
p⁹ sc̃ificatū z deificatū. videre cor
ruptionē. Sc̃do iusticia dei h̃ ob
seruat vt vbi sit meritū ibi sit et p̃
miū. teste augustino dicēte. Nul
lū bonū irremuneratū. sed in xp̃o
fuit meritū sūme hūilitat⁹. qz vsq̃
ad mortē se humiliāuit. iō iustus
fuit vt ei dare⁹ p̃mū resurrectōis
Uñ Phil. ij. Humiliauit semet
ipsum fac⁹ obediēs vsq̃ ad mor
tem zc. pp̃ qz de⁹ exalta. zc. Ter
tio potētia dī h̃ clamat. Dedit em̃
voci sue vocē vtut⁹. quā virtutez
filius sentiēs statī surrexit. Nu
ius exemplū habem⁹ in naturalib⁹
bus. dicūt em̃ leo qñ nascitur tri
bus dieb⁹ manet quasi mortuus
sed tertia die mittit sup eum rugi
tum z statim apparet viu⁹ sic vtu
te diuine vocis z potentie surre
xit xp̃us tertia die. Lu. vlti. Sur
rexit dñs vere. Uñ phus in p̃nci
pio de celo z mūdo loquens d̃ ter
nario dicit. Per hūc aut̃ numerū
adhibuim⁹ nosmetipsos magni
ficare deū creatore p̃p̃rietatib⁹ eo
rum que sunt create. Unde d̃ ista
perfecta et potenti resurrectione
dicit apostolus Romanorū. vi.
Christ⁹ resurgēs ex mortuis iā nō
morit⁹. mors illi vltra nō dñabit.

De resurrectione domini

Est notandū q̄ p̄ q̄tuor ostē
dit xpi mortui resurrectio. P̄mo
ostendit q̄ potēť surrexit p̄ pro/
priā virtutē. Ipse em̄ nō indiguit
auxilio alteri⁹ sic alij oēs indigēt.
s; virtute diuina surrexit. 3̄ dē resur/
rectio. alioz autē dicit̄ re iuscitatio
Un̄ dixit Jo. x. Potestates habeo
ponēdi aīam meā. z iterū sumēdi
eas. Un̄ sicut potēť aīam cū cla/
more valido deposuit di. Pat̄ in
man⁹ tuas cōmēdo spūm meum
z inclinato capite tradidit spūm.
ita potēť eam virtute ppria real/
sumpsit. Un̄ dicit Mat. vl. Data
est mihi oīs ptās in celo z in t̄ra.
Un̄ in signū hui⁹ ptātis r̄ndit iu/
deis q̄ petiuerūt signū sue ptātis
dicētes Jo. ij. Qd̄ signū ostendis
nobis. r̄ndit. Soluite templū h̄
et in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. h̄ ē
dicebat de templo corpis sui. Lū
ḡ surrexit a mortuis recordari s̄
discipuli ei⁹. q̄ h̄ dicebat z credi/
derūt. Figura hui⁹ habet̄ Jone. ij.
vbi legit̄ q̄ ipse ionas fuit in ven/
tre ceti trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹.
postea ipse piscis expuit eū ad ter/
ram Jonas q̄ p̄ tres dies in p̄sce
iacuit z post tres dies de p̄sce exi/
uit significat xp̄s q̄ post tres dies
de sepulchro surrexit. Un̄ iterū
in hui⁹ signū q̄ iudei petiuerunt
signū a xp̄o. Respondit vt habet̄
Mat. xij. Mḡ volumus a te si/
gnū videre. Quib⁹ ait. Generatio
mala signum querit. z nō dabit̄ ei
nisi signū Jone p̄phete. Sicut em̄
fuit Jonas in ventre ceti trib⁹ die/
bus z tot noctib⁹. sicerit fili⁹ ho/
minis i corde t̄re trib⁹ dieb⁹ zc. et

ppria virtute postea resurget. Un̄
hec potētia figurat nob̄ i potētia
samsonis. de q̄ dē Judith. xvj. q̄
ipse ingressus ē ciuitatē gazam. et
audiētes philistei circūderūt euz
posit⁹ i porta ciuitat⁹ custodib⁹ ne
euaderet. q̄ i medio noct⁹ p̄surgēs
ap̄bēdēs ambas porte fores cū
pestib⁹ suis z portauit ea humer⁹
suis ad t̄ricē mōt⁹. Un̄ canit ecc̄ia
de ei⁹ potētia. Samson portauit
valuas. i. (dor) zc. Samson fecit
xp̄m q̄ media nocte cū ppria potē/
tia de se surrexit. Un̄ dicit Amb.
Quō potuit q̄rere adiutoriu⁹ sui
corpis suscitādū alios suscitauit
zc. U Sc̄do ostendit̄ ex tumuli
clausione z signaculorū illesione.
Iudei ei timētes ne discipuli corp⁹
iesu de sepulchro asportarēt z di/
cerēt plēbi q̄ a mortuis surrexit
iō magno lapide tumulū clausē/
rūt z signacula imp̄sserūt vt null⁹
posset lapidē ab extra tollere sine
signaculoz fractiōe. z custodes po/
suerūt vt custodirēt. Jō xp̄s euidēt
oñdit magnitudinem sue potētie
in l̄ q̄ clauso tumulo z illesis sigill⁹
de sepulchro surrexit. Un̄ dicit
Mat. vl. q̄ maria magdalena et
maria iacobi z salome emēnt aro/
mata vt veniētes vngerēt iesū. Et
valde mane vna sabbatoz veniūt
ad monumētū orto iā sole. Et dice/
bāt ad inuicē. Quis reuoluet nos/
bis lapidem ab ostio monumētī.
Erat q̄ppe magn⁹ valde. In h̄ bñ
oñdit q̄ ipse potētia diuina clauso
sepulchro surrexit. z illesis sigill⁹

Bermo

xxxii

vsq; dū angel⁹ reuolucbat lapidē
Un̄ dī Mat. vl. Angel⁹ dñi descē
dit de celo ⁊ accedēs reuol. la. ⁊c.
Et iō in signū potētie rursurgendi
custodes q̄ sepulchrū custodierūt
audiētes tremotū qñ xps resurre
xit timuerūt valde. Un̄ Mat. vl.
Pre timore at̄ ex̄triti s̄ custodes
⁊ facti s̄ velut mortui. Un̄ b̄ pui/
dit ppha in spūscō cū dicit. Not⁹ ī
iudea de⁹ in isrl̄ magnū nomē ei⁹
Et fact⁹ ē in pace loc⁹ ei⁹. s. ī sepul
chro. Seq̄t. Ibi p̄fregit potētias
sc̄z terrēdo custodes sepulchri ī re
surrectiōe. Seq̄t Tu terribil'es ⁊
q̄s resistit tibi. ex tūc ira tua. de ce
lo auditū fecisti iudiciū. terra tre/
muit ⁊c. vñ dī Mat. vl. Ecce ter/
remont⁹ fact⁹ est magn⁹. Un̄ ps.
alibi. Quis de⁹ magn⁹ sic de⁹ n̄r
tu es de⁹ q̄ fac̄ mirabilia. Notaz
fecisti in pplis virtutē tuā. ⁊ rede/
misti ī brachio tuo ⁊ in potētia po
pulū tuū. Et sic p̄z tertio q̄ potēt
surrexit cū sic illeis signaculis et
clauso sepulchro ⁊ custodibz p̄ter
ritis surrexit. Un̄ bñ dī ps. xvij.
In deo meo trāsgrediar mur. X
Tertio oñdit̄ p̄ celerē sol⁹ ortum.
Nā sicut sol in suo ortu potentē te
nebras fugat. ⁊ sua virtute diē facit
clarefcere. ita xpo resurgēte nox ⁊
tenebre fugerūt. ⁊ sol ad glāz ⁊ ad
potentiā resurgent⁹ celerit⁹ ort⁹ est
nec mirū. Nāz vt dicūt euāgeliste
q̄ tpe possiōis xpi a sexta hora p/
p̄ter passiōē xpi tenebre facte sūt
vsq; ad horā nonā. ⁊ sol obscurat⁹
est nō naturalr̄ s̄ miraculose et p̄
potentiā diuinā ita ī resurrectione

xpi festinauit sol ⁊ gaudendo dñō
q̄ p̄ potentiā diuinā luxit p̄ tres
horas p̄usq; fm̄ cursuz lucet. Un̄
ganfredus ī expositione sup̄ lucā
q̄ dicit. Tenebre facte sūt in vni/
uersa terra vsq; ī horā nonā. ⁊ sol
obscurat⁹ ē. dicit. Sicut sol obscu
rat⁹ ad exeq̄as morient⁹. sic celerit⁹
ort⁹ est ad glāz resurgent⁹. Un̄ in
signū hui⁹ dī Mar. vlti. q̄ maria
magdalena ⁊ maria iacobi ⁊ salo
me val. ma. vna sab. ve. ad mo. or
to iam sole. Ecce q̄ dicit valdē ma
ne. i. tēpestiue ⁊ tñ orto sole. Un̄
dicit Petr⁹ rauēnenf. q̄ nox dñi/
ce resurrectionis reddidit diei tres
horas q̄s amaritudo passiōis ab
stulerat. Un̄ in signū huius dī. ij.
Mat. j. Sol refulsit q̄ p̄ erat in
nubilo. s. tpe passiōis refulsit celest
ri⁹ ī diē resurrectionis. Et iō dixerūt
Karīn⁹ ⁊ Leuci⁹. Nos cū essem⁹
cū oibz patribz n̄ris positi in cali
gine ⁊c. Req. sup̄ fm̄one. xxxj. 2.
v Quarto oñdit̄ p̄ multoz mor
tuoz resurrectionē Nā sicut feria
sexta fuerunt cū eo duo latrones
crucifixi vn⁹ a dextris ⁊ vn⁹ a sinis
stris p̄ falsāz potentiā iudeoz cū
cōfusione sibi. ita ipso resurgēte p̄
virtutē diuinā multi mortui surre
xerūt sibi in glām. Un̄ dī Mat.
xxvij. Monumēta apta s̄ ⁊ mul
ta corpa scōz q̄ dormierūt. surrex
erūt. ⁊ exeūtes de monumētis p̄ re
surrectionē ei⁹ venerūt in scāz ci/
uitatē. s. hierl̄m. ⁊ apparuerūt mul
tis. Quoz resurrectio facta virtutē
diuina fuit realis ⁊ vera. Un̄ dīc
Raban⁹. Nulla fides adhibēda ē

De resurrectione domini

temeritari eorum qui dicunt sanctos inci-
neratos qui cum christo surrexerunt. Et
ratio est. Nam ipsi dunt esse testes quod christus
potenter surrexit. ideo non sunt re-incine-
rati. Unde Augustinus dicit. non fuissent
veri testes resurrectionis nisi cum
christo fuissent veraciter vestiti stola
immortalitatis. et cum christo celos ascen-
dente simul ascenderent. Hic nota in
euangelio Nicodemi quod potentia
resurgendi christi probatur per resurrectionem
mortuorum ut super. y. Et sic finit
vultus primo. Et Secundo principaliter
dico quod christus veraciter surrexit. Unde
Mat. xxvij. dicit quod angelus dixit mu-
lieribus. scilicet marie magdalene etc. No-
lite timere. Scio enim quod iesum qui
crucifixus est queritis. Non est hic surre-
xit sicut dixit. Circa quod notandum quod
per quatuor ostendit et probatur quod christus ve-
raciter resurrexit. Primo per inuen-
tionem sudarii et lintheaminis quibus
corpus iesu et caput fuit involutum.
Nam dicit magister li. iij. dist. xliij. quod cor-
pora glorificata resurgunt sine ulla
deformitate. sine ulla corruptione.
sine onere et difficultate. propter quod
spiritualia dicta sunt. ideo non retinent pan-
nos quibus involuuntur. Ita christus qui est
sanctus sanctorum gloriosissime surrexit et di-
misit sudarium etc. Unde in signum hu-
ius quoniam christus appuit ioseph. tunc pe-
trius a christo ut ostenderet sibi sudarium
ut sciret quod veraciter resurrexisset.
Requere super in primo sermone J. Unde
etiam cum maria magdalena ut dicitur
Jo. xx. non inuenit corpus iesu in mo-
numento. Tunc venit ad symonem
petrum et ad alium discipulum quem ama-
bat iesus et dicit eis. Tulerunt domini

meum et nescio ubi posuerunt eum. Exiit
ergo petrus et ille alius discipulus et vene-
runt ad monumentum. Currebant autem
duo filii. et ille alius discipulus percur-
rit citius petro et venit prius ad
monumentum. Et cum se inclinasset vi-
dit per ostium illius edificii intra quod erat
corpus christi sepultum. Nam sepulchrum
erat factum ad modum cuiusdam do-
muncule lapidee intra quod erat se-
pulchrum excisus in petra. et sic erat
ibi quoddam ostium per quod erat ingres-
sus ad locum illum sic enim fiebat anti-
quus sepulchra iudeorum et maxime ma-
gnarum personarum. Et sic iohannes vidit
lintheamina posita et posita. non
tamen introiit. Venit autem simon pe-
trus sequens eum et introiit in mo-
numentum. Nam ex ampliore sermone
non est contentus solum respicere sicut Jo-
hannes sed voluit omnia diligenter perscru-
tari. et vidit lintheamina posita et
sudarium quod fuerat super caput eius
non cum lintheaminibus positum sed se-
peratim involutum in uno loco. Cum
ergo petrus sic diligenter re-examinasset
et tam evidenter signa resurrectionis
vidisset. tunc introiit et ille alius dis-
cipulus qui venerat prior ad monu-
mentum qui ambo viderunt et crediderunt.
Unde istud totum factum est ad
maiores probationes resurrectionis christi
Nam si aliquis corpus abstulisset fur-
tim. nullo modo lintheamina et suda-
rium deposuisset et eum sic nudum aspor-
tasset. Et ideo dicit L. h. y. quod magnus
argumentum et evidens resurrectio
christi est inuentio predictorum. Nam si disci-
puli asportassent corpus christi fur-
tim sicut iudei timebant tunc non ve-

Sermo

xxx ii

nissent ad videndū. nec etiā ppter
timorē militū sepulchrū custodiē
tū tantā morā p̄sissent q̄ linteā
mina p̄ mirrhā z aloes p̄glutina/
ta corpi nō deportassent. **A** Se
cundo p̄ manifestā apparitionez
z multiplicē. Ipse em̄ sepe appa/
ruit dilectis suis. Et p̄mo oīm dile
cte sue m̄ri credidit apparuisse. licet
b̄ null⁹ euāgelistaz ponat. Qd̄ for
te iō dimiserūt. qz coꝝ officiū fuit
testes resurrectionis inducere m̄rez
aut ad testificandū p̄ filio induce
re eos nō decuit. Nā si v̄ba extra/
neaz seīaz velut deliramentavisa
sunt. quō nō magis matrē d̄ lūrare
crederēt. iō euāgeliste scribere no/
luerūt. Debuit em̄ xp̄s matrē suā
letificare de resurrectione. quā am
pli⁹ ceteris oībz cōstat doluisse. Et
dicit Amb. in li. de v̄ginibz. Ma
ria vidit resurrectionē dñi. Prima
vidit z credidit vidit z maria ma/
gdalēa q̄uis adhuc nutaret. i. du
bitaret. hoc etiā romana ecclā ap
pbare videt. Nā statim ipso die re/
surrectionis ap̄ sanctā mariā ce
lebrat stationē. Est etiā alia appa
ritio q̄ appuit iacobo iusto. q̄ nō
p̄tinet in euāgelio. tñ i legēda sua
inuenit. Requē philippi z iacobi
Itē est alia apparitio q̄ apparuit
Ioseph ab arimathia. quē libera/
uit z duxit in domū suā. vt paruit
in p̄cedenti smone. Et q̄uis iste
apparitiōes nō sūt scripte in euā/
gelijs. tñ alibi scripte sūt. Un̄ dic̄
Jo. ca. xx. Multa qd̄z alia signa
fecit iesus q̄ nō sūt sc̄pta i libro b̄
i c̄z euāgelioꝝ. S̄z est notandū de

apparitionibz de q̄bz euāgeliste
scribūt q̄ sūt decē. Xps em̄ appa/
ruit q̄nq̄s post pasca vsq̄ ad ho/
ram ascensionis. De q̄nq̄s p̄mis est
sciendū q̄ in die pasce p̄mo appa
ruit marie magda. Un̄ Mar. vl.
Surgēs at̄ iesus mane p̄ma sab/
bati appuit p̄mo marie mag. se/
cūdo appuit mulieribz redeūtibz
a monumento q̄bz dixit auete Mar
thei. vl. q̄ accesserūt z tenuerūt pe
des ei⁹ z adorauerūt eū. Tercio ap
paruit simoni. Un̄ Lu. xl. Surre
xit dñs vere zc̄. s̄z vbi vl⁹ qñ nescit
qz euāgeliste nō ponūt. Dicit tñ in
hystoria scholastica q̄ qñ monu/
mentū sol⁹ intrauit. Et d̄z in eadez
hystoria q̄ qñ xp̄m negauit fugit
in cauernā q̄ mō d̄z gallicātus. in
q̄ p̄ tres dies sp̄ plorauit ex eo q̄
xp̄m negauit z ibi sibi xp̄us appa/
ruit z eū p̄fortauit. Quarto appa
ruit discipul⁹ eūtibz i emaus i for/
ma pegrini Lu. xl. Quinto discipu
lis p̄gregat⁹ sero i domo dicēs eis
par vob̄ ego sū nolite timere Lu.
xl. Sexto appuit discipul⁹ octauo
die thoma p̄nte. vt h̄et Jo. xl. Se
ptimo discipul⁹ piscatibz Jo. xlii.
Octauo discipul⁹ in mōte thabor
vbi p̄stituerat illis iesus. z vidētē
eū adorauerūt Mar. xl. Nono ap
paruit. xj. discipul⁹. Requē in cena
vbi exprobrauit incredulitatē coꝝ
z duriciā cordis Mar. xli. Decio
et vltio appuit discipul⁹ in monte
oliuēti vbi bñdixit eis z ferebat in
celū Lu. xl. **B** Tercio ostendit
p̄ angeloz testimoniū q̄ dixerūt eū
resurrexisse. Nā sic dñs n̄r q̄ ē ip̄s

De resurrectione domini

veritas p̄dixit suā resurrectionē ita facta resurrectione nō debebat ab aliq̄ p̄nūciari nisi a celesti nūcio q̄ mēiri nō pōt. Nā vt dīc māgister li. ij. dis. vij. q̄ boni angeli p̄ grām cōfirmati s̄ postq̄ steterāt q̄ peccare n̄ p̄nt. ḡ nec mēiri. Un̄ dīc Mat. vlti. q̄ angelus domini descendit de celo. et ac. reuo. lap. z sedebat sup eū. Erat aspect⁹ ei⁹ sicut fulgur. vestimēta ei⁹ sic nix. Et vt dīc Mar. vlti. q̄ cū Maria magdalena z maria iacobi z salome venerūt vt vngerēt iesuz. dixerūt ad inuicē. Quis reuoluet nob lapidē ab ostio monumētī. Et respiciētes viderūt reuolutū. z itro euntes in monumētū zc. Et cū ingressi eēnt nō inuenerūt corp⁹. Et factū est dū mente p̄sternate eēnt tūc duo viri. i. angeli vt dicit Lu. cas apparuerūt z steterūt iuxta illas in vestib⁹ albis. Hi angeli mulierib⁹ assurgebāt. iō dicit Lucas eos stātes. q̄uis aliq̄ euangeliste dicūt eos sedere. Cū aut̄ mulieres timerēt z declinarēt vultū in terrā tūc illi duo āgeli q̄s lucas viros appellat. eoq̄ in forma hūana apparuerūt dixerūt mulierib⁹. Quē querit⁹ viuētē cū mortuis. Nō ē h̄ sed surrexit. q. d. Iesum quē vos querit⁹ q̄si mortuū h̄ ip̄e nō ē mortu⁹ s̄ viuūt. iō nō est h̄ s̄ surrexit. Et iō dicit Mat. vl. q̄ angelus q̄ reuo. lapidē dixit mulierib⁹. Noli te timere. Scio em̄ q̄ iesuz q̄ crucifixus ē querit⁹ nō est h̄. surrexit em̄ sicut dixit. Venite z videte locum vbi posit⁹ erat dñs. Et cito

eūtes dicite discipul⁹ ei⁹. q̄ surrexit. z ecce p̄cedet vos in galileam. Ibi eū videbit⁹ sicut p̄dixit. Et iō lucas dicit q̄ illi angeli dixerunt etiāz. Recordamini qualr locut⁹ sit vob dñs adhuc in galilea esset. dicēs. Oportet filiū hoīs tradi in man⁹ hoīm peccatoz et crucifigi z tertia die resurgere. q̄si diceret. fm Chrys. Et si mihi nō creditis mementote vboz q̄b se dixit die tertia resurrecturū Lu. Et recor. date sunt vboz ei⁹ z egressa a monumēto nūciauerūt bec oīa illis vndecim z ceter⁹ oīb⁹. Erat autē maria magdalena z maria iacobi z maria salome z iohanna vxor pcuratoris herodis. Un̄ canit ecclesia z querit. Dic nob maria qd vidisti p̄ q̄ illū amicū tuū cert⁹ z mlt⁹ argumēt⁹ vidisti. signāc rñdz. Angelicos testes sudariū z vestes surrexit xps spes mea p̄cedet suos in galileam. L Quarto ostēdit p̄ marie magdalene sedulaz z multiplicē inq̄sitionē. Ipsa enim noluit p̄tentari in angeloz testi. monio nec in dict⁹ cuiuscūq̄ nisi inueniret dñm suū aut mortuū aut viuū. Un̄ postq̄ ipsa ex iussu angeloz nūciauerat petro z alijs discipul⁹ q̄ fuisset i monumēto et nō inuenisset corp⁹ iesu z vidisset āgelos. Tūc petr⁹ z iohes iuerūt silr vt viderēt qd esset. Illis autēz recedentib⁹ maria iterū reuersa ē ad monumētū z nō recedebat sed ibi stabat vt dicit Joh. vlti. Abierunt ergo discipuli. s. petrus z iohānes ad semetip̄os. i. i domū suā

Bermo

xxii

Maria autē stabat foris plorans de ablatione dilecti sui. et dum sic fletet tūc inclinauit se itez et p̄spexit in monumētū. Nūc querit̄ cuz ip̄a sciret xpm̄ sublatū q̄re tūc sic respexit. R̄ndet Grego. Amanti semel insperxisse nō sufficit. qz vis amoris multiplicat int̄tione in quisiōis. Scā em̄ desideria dilātione crescūt. Si autē dilātioe deficiūt desideria scā nō sunt. Un̄ desideriu marie magdalene fuit ita magnū q nō curasset q̄cunqz iuisset vt suū dilectū etiā mortuū inuenisset. Quapropter ip̄a meruit tria. Primo āgeloz iteratā visio nem ac iocundā cōsolationē. Un̄ dicit Jo. vl. que cū sic diligēter respexit in monumētū. tūc vidit duos angelos in albis sedētes. vnū ad caput et vnū ad pedes vbi positum fuerat corp⁹ iesu. q dicunt ei volētes eā p̄solari. M̄ier qd̄ ploras. q. d. Nō habes cāz fletus sed gaudij. qz ille quē credis mortuū resurrexit. Un̄ dicit Orige. O maria magnaz p̄solationē inuenisti. naz tu q̄rebas vnū hoīem et duos angelos inuenisti. q̄rebas iesum mortuū et ip̄m viuū ab angel' intelleristi. O maria qd̄ iam ampli⁹ turbat̄. qd̄ ploras. ecce habes angelos sufficit eoz visio. Maria ho nō curauit āgelos sz dīc eis assi gnādo cām sui doloris. Tulerūt dñm meū et nescio vbi posuerunt eū. q. d. Nō īmerito ploro. qz illuz pdidi in quē totā spem meā posui igit̄ angustie mihi sunt vndiqz nescio em̄ quo vadā. nescio vbi req̄

raz. stabo igit̄ h̄ et plorabo vsqz dū mihi deficiēt lachryme. Un̄ dicit Origenes. O maria qd̄ spei quidā p̄siliū erat tibi vt sola stares ad monumentuz discipul' abeuntibz. tu autē illos inuenistiz post illos remāfisti. cur hoc fecisti. diligebas plus q̄ illi. an sapiebas plus q̄ illi. qz nō metuebas vt illi. certe nihil sapiebat marie nisi diligere. p dilecto dolore. iō secūdo meruit sui dilecti visionē. Un̄ dicit Jo. vl. q cuz dixisset angelis r̄ndendo. s. Tulerunt dñm rē. et cū hoc dixisset cōuersa est retrosum et vidit iesum stantem. et nesciebat qz iesus est. D Nūc querit̄ quare cū angelis loquit̄ p̄uersa ē retrosum. R̄ndet p̄ doctores q xps p̄ eā apparuit et angeli cognoscētes dñm signo et motu reuerētie oñderūt se aliqd̄ magnū videre. et h̄ est q fecit eam p̄uerti retrosum. Ideo dicit euāgelista. Cōuersa est retrosum. Sequit̄. Et nesciebat qz iesus est. Et hui⁹ rō est vt dicit L̄hryf. L̄hrist⁹ em̄ apparuit angelis tanqz dominator. ideo cito cognouerūt eum. Marie vero ī forma ortulanti. iō nō cognouit eū. Sequit̄. Dicit ei iesus. Mulier qd̄ ploras. quē queris. Nūc dicit Orige. O dulc' magister ad qd̄ puocas spūm et aim hui⁹ mulier'. an putas q ipsa dīscat tibi. te ploro. te quero. nisi tu cordi ei⁹ p̄us inspiraueris et dixeris. Ego suz. qd̄ ploras. et quē queris. an putas q ipsa cognoscat te q̄ diu voluer' celare te. Seq̄t text⁹ Illa estimās qz ortulan⁹ eēt ex eo

De resurrectione domini

q̄ ita mane euz sic in orto videret
Jō dicit ei volēs cape ei⁹ beniuo/
lentiā. Dñe si tu sustulisti eū dici/
to mihi vbi posuerūt eū. z ego euz
tollaz. Ecce quāto desiderio fuit.
Uñ Origenes. O mirabilis muli/
eris audacia que nullum excipit.
nec iudeos seuientes veret. sine
omni timore pstanti aīo dicit ego
eū tollam. O bone iesu ioseph ti/
muit z nō fuit ausus tollere cor/
pus tuū de cruce nisi in nocte z d/
licentia pilati. Maria nec pilatū
nec noctē vereret dicens. Ego euz
tollam. Et si in atrio pncipis sa/
cerdotū o maria fuisses qd fecis/
ses ego eū tollā. Et si ancilla ostia/
ria te infrogassz qd rñdisses. ego
eū tollam. O mulier. nō mulier q̄
iesum antepōnit. O bone iesu io/
seph posuit corpus tuū in monu/
mēto. Maria aut ex amore ita se
pelinuit spūm suū cū corpe tuo. vt
facilius posset separi aīa sua a vi/
uente corpe suo q̄ spūm suū te di/
ligentē a defūcto corpe tuo. Ideo
tertio meruit sui dilecti iesu chri/
sti cognitionē. Nam cū dñs eā cō/
muni vocabulo appellat dicens
mulier. xp̄us nō fuit ei cognitus.
sed statim qñ eā p̄prio noīe noīa/
uit dicens maria. tunc reuixit spūs
eius z cognouit eū. Uñ dicit Ori.
O mutatio dextere excelsi cōuer/
sus est dolor magn⁹ in magnum
gaudiū mutate sūt lachryme do/
loris in lachrymas amoris. Nam
vt audiuit se noīe suo vocari sen/
sit in p̄prio nomine quandaz sin/
gularem dulcedinē vocationis. z

sic p̄ eum cognouit ip̄m magist⁹
a quo vocabat. Uñ xp̄o dicēte ad
eam maria. iterum cōuertit se ad
xp̄m dicens. Rabboni qd dicit m̄ḡ
sic p̄suevit eū appellare. z tūc vo/
luit amplecti pedes ei⁹ p̄re nimio
amore. qz iaz cognouit eū. Uñ di/
cit Origenes. O amor impacit⁹
nō sufficebat ei videre iesum z lo/
qui cū iesu nisi etiā tangeret iesuz
Sciebat em̄ q̄ vtus eribat d̄ illo
z sanabat oēs. z q̄tquot tangebāt
eum salui fiebant. Sz xp̄s noluit
tangi ab ea. ideo dixit ei. Noli me
tangere. Nūc queri pōt. cur nō p̄/
misit se tangi ab ea sed dixit. Nō/
duz em̄ ascēdi ad patrē meū. q. d.
fm Grego. Nōdum ascēdi ad pa/
trē meū. i. ad equalitatē patris
mei in corde tuo. Ipsa em̄ adhuc
carnalit̄ sapiebat de xp̄o quē sicut
puz hoīem fleuit. ideo noluit tan/
gi ab ea. sed dixit ei. Uade aut ad
fratres meos z dic eis. Ascēdo ad
patrē meū z patrē vest⁹. deum
meū z deū vest⁹. i. p̄ equalitates.
qz ego z pater vnuz sum⁹ vt p̄dixi
vobis. Venit maria magdalena
annūciāns discipulis. qz vidit do/
minū. z hec dixit mihi. Uñ ipsa p̄t
dicere illud. j. Lox. xj. Ego em̄ ac/
cepi a dño quod z tradidi vobis.
E Quinto ostendit p̄ custodum
sepulchri narratōez. dicit em̄ san/
ctus Mat. xxvij. q̄ altera die cō/
uenerūt p̄ncipes sacerdotū z pha/
risei ad Pilatū dicētes. Dñe re/
cordati sumus q̄ seductor ille ad/
huc viuēs dixit. post tres dies re/
surgā. Jube ḡ custodiri sepulchrū

Sermo

xxxiii

vsq; in diez terciū. ne forte veniat
discipuli ei⁹ ⁊ furent euz ⁊ dicant
plebi. Surrexit a mortuis. Et erit
nouissim⁹ error peior pōri. Sic ill⁹
Pilat⁹. habet custodiā ite custo/
dite. Illi autē abeūtes pduxerunt
custodes ⁊ munierūt sepulchrum
cū custodib⁹ signātes lapidē. Illi
ho postq; dñs surrexit intraueit
ciuitatē ⁊ nūciauerūt pncipib⁹ sa
cerdotū oīa que facta fuerūt. vt le
git in euāgelio Nicodemi. et scūs
Mat. xviij. approbat. Require
in pmo smone de resurrectione in
pncipio. Ecce apertū mendaciu⁹
Un dicit Aug⁹. Si em dormierit
quō testes esse potuerūt. et ista si/
bi pcraria fuerūt. Un ps. Insur/
rexerūt in me testes iniqui ⁊ men
tita est iniquitas sibi. Et ideo canit
ecclia in sequētia de veraci annū
ciatiōe marie magdalene. Credē/
dum est mag⁹ soli marie veraci q̄
iudeoz turbe fallaci. Nam scim⁹
xp̄m surrexisse a mortuis vere tu
nob victor rex miserere. ⁊ Sex/
to oñdit p vulnez ostensionē. Nā
vt dicit Luce. vlti. qñ ipse apparuit
discipul⁹ suis ⁊ stetit in medio. tūc
p̄turbati ⁊ cōterriti ⁊ existimabāt
se spūm videre. ideo dixit eis. U/
dete man⁹ meas et pedes meos.
qz ego ipse sum. De hoc Regre in
alio libro. Tercio pncipalit⁹ dico
q xp̄s surrexit felicif. qz oēs ele
ctos letant in paradys⁹ pduxit Re
quire sup. Uel sic. Nā deposita oī
miseria in glia surrexit. Un in si
gnū hui⁹ dixit Mat. xxvj. Post/
q; aut surrexero precedam vos in

galileam. Galilea interpretat⁹ tras/
migratio. ⁊ significat q xp̄s d cor
ruptiōe ad eternitatē de miseria ad
gliaz trāsiuit. Un Ro. vi. Christ⁹
resurgēs ex mortuis ⁊c. Sic nos
resurgam⁹ cū xp̄o in nouitate cor
poris glificati. iō dicit. pcedā vos
Un ad Ro. vi. sic xp̄us surrexit
a mortuis in gliaz patr⁹. ita ⁊ nos
innouitate vite ambulem⁹. Nam
sicut xp̄s surrexit cū corpe glifi/
cato. ita vtrute resurrectionis xp̄i
oēs electi resurgēt euz glorificato
corpe. Un magister in li. iij. di. xl/
iij. Corpa scōz resurgēt sine vlla
deformitate. sine vlla corruptiōe
sine onere ⁊ difficultate. ppter qd
spūalia dicta sunt ⁊ resurgent ful
gida sicut sol ⁊c.

De ascensione dñi. Sermo. xxxiij

Dominus

qdē iesus postq; locu/
tus est eis assumpt⁹ ē

in celū ⁊ sedet a dextr⁹ dei Mar.
vi. Notate charissimi. dic em pbs
iij. phi. q q̄to vnaqueq; res ē me
lior ⁊ pfectior tāto debet ei loc⁹ al
tior ⁊ pfectior. Sz xp̄s dñs nr ē p
fectior ⁊ nobilior oībz creatur⁹ q
re merito deat ascendere ad subli/
miorē locū. i. sup oēs celos. Ideo
dicit dñs ⁊c. In quib⁹ qdē verbis
tria notant. Prio discipuloz fru
ctuosa instructio qd notat. cū dicit.
Dñs qdem iesus postq; locutus.
Scdm est xp̄i gliosa ascensio. qd
notat. cum addit. assumpt⁹ est in
celū Tercio xp̄i supma locatio qd
notat cū pcludit. ⁊ sedet a dex. dei

De ascensione domini

1° lo q^o x^o lo^o lo^o
e no q^o fuis
q^ompliat^o
/ Primo

Primo dico q^o notat discipu-
lo^o fructuosa instructio. Est no-
tandū q^o dñs hodierna die qñtu-
plicit^o locut^o est discipul^o. Pñio
iplos dure increpādo de eoz infir-
mitate. vt d^r Mar. vlē. q^o postq^o
xps in die resurrectionis apparuit
marie magdalene. tūc ipsa pcur-
rens nūciauit discipul^o fm q^o an-
geli iusserant eā z etiam ipse dñs.
Et illi audiētes qz viueret z visus
esset ab ea nō crediderūt. Post hec
aut duob^o ambulanti^o i emaus
ostensus ē in alia effigie. s. in for-
ma pegrini. q^o nūciauerūt ceteris.
nec illi pfecte crediderūt. Etia nec
ipsi dño pfecte crediderūt vsq^o dñ
eis ostendit man^o z pedes zc. Un
dicit q^o nouissime recubentib^o. x.
discipulis in cenaculo vicz in quo
xps iussit sibi pparari pasca p die
cene cū alijs mulierib^o z mīe xpi.
et alijs discipulis. qui xpm seque-
bant in vita qñuis illi vñdecim so-
lum noiant in textu. Illis simul
recubentib^o int^o tertiā z sextā ap-
paruit eis iesus intrās iuxta mo-
dum suū clausis ianuis. z come-
dit cum eis vt d^r Act. 1. Per qua-
draginta dies apparēs eis et lo-
quēs de regno dei. Et cōuēscēs zc
Un Greg. in omel. hodierna. Co-
medit z ascēdit vt effectus come-
stionis veritatē patesceret carnis
Et Act. x. Māducauim^o z bibim^o
cum illo. Et sic post h^o increpauit
eos fm q^o Marc^o dicit q^o expro-
brauit incredulitatem eoz z duri-
tiam cordis. qz his q^o viderāt eum
resurrexisse nō crediderūt. Et hoc

fecit fm Greg. in omel. qz eos cor-
poraliter relinq^ore voluit vt verba
que recedēs diceret in corde audi-
entiū arti^o impissa remanerēt scz
illa que sequunt^o. Nā int^o oēs arti-
culos fidei articulus resurrectio-
nis fuit difficilior ad credendū.
ideo zc. **S**ecūdo locut^o est
xps hodierna die discipul^o officiū
p^oditionis eis iniūgēdo. Un d^r
Mar. vlē. q^o dixit. Eūtes i m^o vñdū
vniuersuz p^odicare euāgelīū omni
creature. Ecce quō iussit euange-
liū p^odicare q^o est ptra curiosos q^o
mag^o vtunt^o pbo q^o euāgelio. z ma-
gis poet^o q^o pphetis. Cōtra quos
d^r ad Roma. 1. Non em^o erubesco
euāgelīū. vtus em^o dei est in salu-
tem omni credēti. Nam hō p illō
saluabit^o. Un sequit^o. Qui credide-
rit et baptizat^o fuerit salu^o erit. q^o
vero non credidarit p^odemnabit^o.
O charissimi notate magnū seriū
et dilectionē xpi q^o in fine deside-
rauit nos scire verā viam z vitā
vt possem^o post eū ascendere. Nō
em^o sufficiebat q^o passus mortu^o z
sepult^o est p nobis sz desiderauit
nos scire modū p quē possum^o sal-
uari cū dicit. Qui cre. et bapti. zc.
Un Jo. iij. Omnis q^o credit i ipm
nō pere. sed habeat vitā eternam.
ideo dicit Jo. xij. Iesus cū dilexiss^o
suos q^o erant in mūdo in fine di-
lexit eos. s. dando eis modū quō
possunt saluari. Nā sine fide nul-
lus pōt saluari. **T**ercio lo-
cut^o est eis informādo eos formā
baptizādī. Nā sine baptismo nul-
lus pōt saluari. sic ipse dicit Jo. iij.

Bermo

xxiii

Nisi q̄s renat^r. i. baptizat^r fuerit
ex aqua ⁊ spūscō nō pōt intrare in
regnū dei. ⁊ iō multū ⁊ necessaria
fuit hec locutio. Un̄ dicit Mat. vi.
q̄ iesus locut^r ē discipul^r di. Data
est mihi oīs ptās in celoz in terra
id ē fm glo. interli. vt q̄ añ regna/
bat in cel^r cū angelis mō p fidem
regnet in terr^r. pducēdo oēs fide/
les p fidēz baptismū ad celestē pa/
triam. vt impleat illud. Fiat volū/
tas tua zc. Seq̄t. Euntes ḡ doce/
te oēs gentes. s. fuare oīa q̄ man/
dauit. pp̄ que pnt saluari. baptizā/
tes eos i noīe patr^r ⁊ fili^r ⁊ spūsci
tūc remittunt eis pcrā sua tā ori/
ginale q̄ actuale. tā mortale q̄ ve/
niale que erāt cā eoz dānationis
Un̄ dicit mgt̄ li. iij. dis. ij. c. de ba/
ptismo. q̄ baptism^r iohis erat in
pniaz nō in remissionē. baptism^r
x̄o xp̄i in remissionē. vñ Act. i. Jo/
hānes q̄dez baptizauit aqua. vos
aut̄ baptizabimini spūscō. nō p^r
multos hos dies. q. d. tūc. pfecte
erit mūdī ab omnib^r pcris. Ideo
baptism^r fm mgt̄ li. iij. dis. iij. dicitur
tinctio. i. ablutio corpis. Un̄ i ba/
ptismo scribit^r h nomen Iesus in
aīab^r. Recte sicut serui solēt scri/
bi ad curiā vñ^r reg^r prinētes. ita
nos scribimur ad curiā sūmi reg^r
Nā sicut scriptoz scribit^r trib^r digi/
tis sic ad inuocationez trinitatis
scribit^r illud nomē in aīab^r nostr^r
qn̄ sacerdos dicit. Ego baptizo te
in noīe pa. ⁊ fi. ⁊ spūsci. Un̄ Apo.
xiiij. Uidi sup̄ montē syon agnuz
stantē zc. Un̄ ps. Signatus ē sup̄
nos lumē vulc^r tui dñe zc. R

Quarto locut^r est eis gr̄az mira/
culoz ⁊ donādo. vñ Jo. xiiij. Qui
credit in me opa que ego facio zc.
Un̄ dicit venerabilis Beda sup̄
Mat. Oportuit eos magna ⁊ no/
ua facere q̄ debebāt mag^r et noua
pdicare. Et iō vt nouā doctrinā. s.
euāgelicā ac fidē catholicā pfirmā/
rent necesse erat vt mirabilia fa/
cere possent Ideo dixit eis hodie
vt habet Mat. vi. Signa aut̄
eos q̄ credi. i me hec sequēt. i. vos
q̄ credit^r in me faciet^r talia signa
q̄b^r pber^r pdicationē vram. Un̄ p
mo dixit in noīe meo. i. in virtute
noīs mei. demonia ejicient. sicut
Paulus fecit. vt habet Act. xvj. q̄
quedā puella hūit spūm phitonē.
cui spūi dixit paul^r. Precipio ti/
bi i noīe iesu xp̄i exire ab ea. ⁊ exiit
eadē hora. Patet h̄ etiā in mult^r
scris mltiplr. Req̄. i legēdis scōz
Secūdo dixit. liguis loquent^r no/
uis. sicut apli. vt habet Act. ij. Nā
loq̄bant^r va. lin. Tercio serpentes
tollēt. i. virtutē ⁊ ptatem hñt sup̄
serpētes q̄ nihil pnt eis nocere si/
cut paulus fecit vt habet Act. vl.
q̄ vipera iuasit manū ei^r. ipse x̄o
excutiēs eā in ignē nihil mali pas/
sus est. pp̄ qd̄ barbari dicebāt euz
esse deū zc. Quarto dixit. ⁊ si quid
mortiferū biberit nō eos nocebit
sicut accidit Johi euāgeliste. Req̄
q̄re iohes euāgeliste in fmo. x. c.
Quito dixit eis. sup̄ egros man^r
imponēt ⁊ bñ habebūt. sicut fece/
runt scī mltiplr. Req̄re cathedra
petri ⁊ alijs legēdis. imo nō soluz
ad man^r impositionez verū etiaz
R

2°

2

3

4

1

De ascensione domini

ad vbu. vt ptz Act. iij. vbi ad vbu
sancti petri q̄ dixit. Argentū z au
rum non est mibi zc. In noie iesu
xpi surge z ambula. Qui statū sur
rexit san⁹. Ista z multa alia mira
cula opati sūt vtrūq; xpi. Un̄ dicit
Mar. vi. Illi aut̄ pfecti p̄dicauē
rūt vbiq; dño coopante. z fmonē
pfirmāte sequētib; signis. Et etiā
nō tm̄ apli hec fecerūt verū etiam
pfecti fideles ac vbu dei p̄dicātes
vt ptz in legēdis multipl̄r Req̄re
Et sic impletū est illd̄ ps. Dñs da
bit vbu euāgelizātib; vtrūq; mul
ta. Un̄ sup illud Lu. ix. Cōuoca
tis iesus. xij. discipulis suis dedit
illis virtutē et prātem sup oīa de
monia. z vt languores curarēt. et
misit illos p̄dicare regnū dei. z sa
nare infirmos. dicit glo. Cōcessa
prāte signoz mittunt p̄dicare re
gnū dei vt magnitudo fāctorū
z virt⁹ ostensa fidez daret vbis. et
in noua facerēt q̄ noua p̄dicarēt.
¶ Quinto locut⁹ ē eis hodie. an
nūciando eis regnū dei. Ipse em̄
descendit de sinu. i. de throno pa
tris vt gen⁹ hūanū ad regnū celo
rum perduceret. In die ascēsiōis
nouissime loq̄bat eis d̄ regno dei
sicut sepi⁹ dixit. Naz d̄ Mar. vi.
Ipse exclusis oib; t̄renis sollici
tudinib; dixit. Querite p̄mū. id ē
p̄mo z p̄ncipalr z añ oīa regnū
dei z iusticiā ei⁹. q. d. Nā ad h̄ crea
ti est. sicut m̄gr dicit li. ij. di. j. De⁹
fecit hoīem vt summū bonum zc.
Un̄ d̄ Act. j. q̄ in die ascensionis
appa. z lo. de regno dei. Un̄ dixit
p̄ dies. xl. appa. e. zc. Moyses z p

phete. pmittebāt t̄palia. xpus aut̄
regnū celoz. qd̄ qdē etia; cōmisit
eis nūciare alijs. Un̄ dicit Lhyf.
Nō cōmittit aliqd̄ sensibile. i. t̄er
renū dicere sicut moyses z pphete
q̄ terrā z bona t̄palia pmittebant
hū vō regnū celoz z oīa que con
tinent in eo. Un̄ in signū hui⁹ qn̄
xps nouissime voluit eis loq̄ añ
q̄ in celū ascēderet eduxit eos de
domūcula in q̄ eis p̄dicauit z q̄r
tuoz locutōes fecit in signū q̄ nō
de t̄renis s; de celestib; intrēderet.
Un̄ d̄ Lu. vlt. Eduxit aut̄ eos fo
ras in bethaniā que sita ē in late
ra mont⁹ oliueti. de q̄ monte ipse
ascendit. Un̄ dicit hystoria q̄ illa
que dicta sūt facta sūt in cenaculo
sed statim post eduxit eos i betha
niā z in montē oliueti ¶ Utrū
aut̄ nūc cū eis p̄tinue ad locū ascē
siōis iuit sicut iuit cū duob; discip
pulis eūtib; i emaus nescit. Cum
aut̄ ipsis exiitib; in monte oliueti
ac xpo loquente de regno dei aliq̄
q̄ min⁹ spūales fuerunt de regno
t̄reno intellexerūt. iō interro. cū di
centes vt d̄ Act. j. Dñe si in t̄pe h̄
restī. regnū isrl̄. Quib; rñdit. Nō
est v̄m nosse t̄pa vel momenta q̄
p̄r posuit i sua prāte. q. d. dñs vos
adhuc terrena sapit. iō nō pote
stis intelligere celestia sicut pater
me⁹. qz nōdū pfecte recepistis spi
ritū sanctū. Un̄ sequit̄ q̄ dixit. ac
cipietis vtrūq; supuenient⁹ spūscī
in vos. q. d. qui faciet vos sapere
celestia zc. Et ideo vt d̄ Act. j. p̄ce
pit eis ab hierosolimis ne discede
rent. s; expectarēt p̄missionē p̄ris

Bermo

xxii

quā audistis inquit p os meū. que p/
missio fuit spūscūs. sicut dicit Job.
xiiij. Paraclyt⁹ autē spūscūs quez
mittet p^r in noīe meo docebit vos
oīa. vñ dicit Lu. vi. q^d dixit eis Vos
autē sedere in ciuitate q^usq^z indua
mini v^tute ex alto spūscō qui vos
p^ortabit et illuminabit sicut p^rmi
si vobis añ. Nā dicit Jo. xvj. q^d dixit
eis. Expedite vob^{is} v^t ego vadā. Si
em̄ nō abiero paraclytus nō veniet
ad vos. Si autē abiero mittā eum
ad vos. Et cū venerit docebit vos
oēm veritatē. Et sic dedit eis suaz
bñdictionē et ascēdit in celū. Et di/
cit Dam. li. iij. ca. x. q^d vⁱsa facie ad
orientē eleuat⁹ manib⁹ ascēdit in
celū. Vñ dicit Lu. vi. Eleuat⁹ mani
bus suis bñdixit eis. Et factus est
dū benediceret ill^{is} ferebat⁹ in celū
Quat^r autē valedixerit. nō putauē
rūt euāgeliste esse scribendū s^z di/
miserūt deuot⁹ hominib⁹ ad cōs/
derandū. Vñ dicit Jo. vi. Sūt autē
et alia multa que fecit iesus que si
scribant⁹ p^r singla nec ipm mūdus
arbitror cape posse. Vñ de verita
te ascēisionis legit⁹ in euāgelio Nī/
codemi. Req^u. in p^rmo ser. resurre/
ctiōis. Et sic p^r p^rmū. N^o Scōdo
p^rncipal^r dico q^d notat⁹ xpi glōsa
ascēio. cū dicit. Assumpt⁹ est in celū
Circa q^d norandū q^d dñs glōse q^u
drupl^r ascēdit. P^rio veracit⁹. secū
do potent⁹. tertio gloriā. quarto
letant⁹. Dico p^rmo q^d dñs veracit⁹
ascēdit q^d oñd^r tripl^r. s. p^r spaciū
tpis. p^r determinatū diē et horam
cōgruam. P^rio oñd^r p^r spaciū
tpis. Nā ipse nō statim v^t resurre

xit ascendit s^z p^r. xl. dies expectare
voluit p^r maiorē certitudinē res/
urrectiōis sue. Difficili⁹ em̄ erat
p^rbare veritatē resurrectiōis quaz
passiōis. Nā passiō sua fuit vīsa
q^d feria sexta mortu⁹ fuit in cruce
s^z ad p^rbandū verā resurrectionē
plures dies req^urebant. iō distulit
suā ascensionē vsq^z ad. xl. diem v^t
sic sua resurrectiō fieret certa et p^r
p^rns p^r spaciū tāti t^rpis fieret et cer/
tificaret ei⁹ ascensio q^u erat ita pos/
sibilis sicut resurrectiō. Vñ dicit
Act. j. p^rbuit seipm viuū. s. discipu
lis suis post passiōē suā in mlt⁹
argument⁹ p^r dies. xl. zc. Vñ dicit
glo. xl. horis mortu⁹ erat sic. xl. die
b⁹ se viuere cōfirmabat. Q^d fecit i
p^rsolationē etiā discipuloz. Nam
sicut discipuli fuerūt turbati. xl. ho
ris q^ub⁹ i sepulchro mortu⁹ iacuit.
ita p^r. xl. dies resurgēs disci. appa/
ruit multipl^r in cōsolationē et q^z
sicut dies p^rpat⁹ ad horā ita annus
ad diē. h⁹ est dicere. sic dies p^rsolati
onis comp^rat⁹ ad horā p^rtristatōis
sic ann⁹ p^rsolatōis ad diē turbatio
nis. vñ Isa. lxj. Spūs dñi sup me
v^t p^rdicarē annū placabilē dñō et
diem vltionis deo n^ro. Ecce sicut
p^r die tribulatōis reddit annū cō/
solationis sic p^r hora tribulatōis
dedit diem p^rsolationis. Vñ dicit
Leo papa in s^rmone de ascensio/
ne. Quadragenari⁹ numer⁹ ho/
die cōplet⁹ est ordinatōe diuīa ad
vtilitatē n^re eruditionis. Nā du/
dubitatum est ad illis scilic^z disci
pulis ne dubitaret⁹ a nobis zc. Et
sic completo spacio t^rpis ascēdit.

R 2

erweisung

2° p^rnt⁹

De ascensione domini

D Secundo ostēdit p determinatum diē. qz feria qnta ascendit celos. Nā xps iesus passus est. viij. kal. april. z in die dñico imediate sequenti surrexit. z. xl. die ab ipso die resurrectionis que tūc fuit qnta die mēsis maijz fuit feria qnta eadē die xps ascēdit. Un̄ dīc Ac. j. p dies. xl. apparēs eis z lo. de regno dei. Seq̄t. Et cum b dixisset videntibz illis eleuat⁹ est. Sed est notandū qz dñs feria qnta ascendit. p̄p̄ tria mysteria tali die facta quibz talis dies est p̄secrata. vt recitat mgr̄ Francisc⁹ de maronis. p̄mo natali die pisces aues z volatilia fuerūt creata. vt dī Beñ. j. et iō vt esset p̄formitas creatoris ad creaturaz z econuerso. tali die ascēdit. qz pisces z volatilia sunt agiles z mobiles valde z faciliter ascendūt. s. pisces flumē. aues aerem. sic xps zc. Un̄ Niere. xlix. Ecce q̄si aquila ascēdet z volabit zc. Secūdo nā tali die puer iesus in templo est p̄sentat⁹. vt dī Luc. ij. Nā xpus fuit dñica die nat⁹. z. xl. dies a natiuitate fuit qnta feria i qua puer debebat in tēplo p̄ntari iuxta p̄ceptū dñi Leui. xij. Requē purificationis. Sic xps hodie fuit angel⁹ z nubibz p̄ducentibz in templo celest⁹ patrie deo p̄ri p̄sentatus z ad dexterā ei⁹ collocat⁹. Un̄ Act. j. Eleuat⁹ ē z nubes suscepit eū. Un̄ ps. Qui ponis nubē ascēsum tuū. z ambu. sup pēnas ventoz. i. angeloz. Tercio nam tali die cena dñi fuit celebrata. vt dī Jo. xij. Et sac̄m eucharistie p̄mi

tus institutus. p qd figurat illud eternū cōiuiuiū. ideo xpus tali die ascendit ad celeste cōiuiuiū. Juxta illud ps. Dñs regit me. i. ipsa diuinitas. et nihil mihi deerit. in loco pascue ibi me collocauit. **P** Tercio ostēdit p horā p̄gruā. qz hora nona eiusdē diei dñs ascendit circa meridiē. Nā p̄m⁹ hō ob demeritū sue trāsgressionis fuit tali hora d padiso terrestri expulsus. qz Eua hora sexta comedit d fructu. z hora nona fuerat expuls⁹. z p angelū adit⁹ paradisi p̄clusus. Et talis reseratio nō poterat fieri nisi p xpm nec etiā adit⁹ celestis paradisi. Jō p̄gruū fuit vt xps eadē hora ascēderet z homo eadē hora paradisi celestem recuperaret. z sic xpus sua ascēsiōe aditū ei⁹ nobis oibz reseraret. Jō nos debem⁹ exemplo xpi cū feruenti desiderio ascēdere ad celū in meridiē. i. i feruore dilectionis. Juxta illd Job. xxiij. Vestigia ei⁹ secur⁹ est pes me⁹. viam ei⁹ custodiui z nō declinaui ex ea. Un̄ Aug⁹. in sermo. de ascensione Ascendam⁹ cū illo z sursum corda habeam⁹. Sic ascēdit qdā deuotus miles. Nā legit qz qdāz miles sic ascēdit corde qz i patribz hierosolimīs oīa loca in qbz saluator n̄r fuerat sollicit⁹ cū lachrymis visitauit z cū oīa sancta loca p totū p̄q̄ suisset. vltio venit in montē oliueti. vñ dñs celuz ascenderat. vbi post longā orōnem cū lachrymis dixit. Ecce dñe vbiqz quesui te diligē. Un̄ dū venerim ad locum vbi celos ascēdisti. nescio ampli⁹

canit pisces
aues

Bermo

xxxii i

vbi te requirā. pcor te o meū gau/
dium z vnicū solatiū suscipe spm
meū q̄ taz ardent affectat te vt ad
dexterā patr̄ videā sedere te ī glia
Et his dicit spm suū sine dolore
reddidit deo z in celū ascēdit. Un̄
hortat nos apls Lōk. iij. Que sursum
sūt querite vbi xps est in dextera
dei sedēs. Un̄ Aug. in ser. bodier/
no. Ascendam cū xpo interi cor/
de vt cū dies pmissus aduenerit
sequamur corpe. Un̄ ī signū hui⁹
imp̄ssit t̄re vestigia pedū ei⁹. Un̄
dicit Simplicius ep̄s hierosolimi
tan⁹ vt habet in glo. de loco ascen
sionis. q̄ cū postea esset ibi ecclia
edificata loc⁹ ille in q̄ steterūt ve/
stigia pedū xpi ascendent nūq̄
potuit sterna pavimēto. imo mar
mora resiliebāt in ora collocatiuz
Et ē documentū q̄ sicut vestigia
ad huc terra custodit. z sic nos cu
stodire debem⁹ in corde p̄tinuā
recognitionē. Q̄ Secūdo dico
q̄ dñs ascendit potēf. q̄ ppria z
diuina vtute. vñ ps. Exultate dñe
in vtute tua canta. z psal. vtutes
tuas. Sicut em̄ xps vtute diuina
tis seipm resuscitauit a morte ita
ppria vtute diuinitat̄ ascēdit. Et iste
ē gloriosissim⁹ ascēdēdi mod⁹. In
sacra em̄ sc̄ptura rep̄it q̄druplex
modus ascēdēdi seu eleuādī. Pri/
m⁹ ē trāslatio. sic fuit enoch trāsla
tus. vt d̄r Gen. v. q̄ Enoch ambu
lauit corā deo z nō appuit. q̄ tu/
lit eū dñs. vñ d̄r Eccl. xliij. Enoch
placuit deo z trāslat⁹ ē in paradisu
Scdus mod⁹ ē subuectio. sic fuit
belyas subuect⁹. vt d̄r. iij. Re. ij.

q̄ cū belyas z belyseus pgerent si
mul ecce curr⁹ igne⁹ et equi ignei
z belyas p̄turbine ascēdit. Terci⁹
mod⁹ ē raptio. sic fuit rap⁹ sc̄tus
paul⁹. vt d̄r. ij. Lōz. xij. Scio ho/
minē in xpo añ annos. xliij. siue in
corpe siue extra corp⁹ nescio. deus
scit. raptū h̄mōi hoīem vsq̄ in ter
tium celū. Quart⁹ mod⁹ est ascen
sio. z iste ē mod⁹ nobilissim⁹ z glo
riosissim⁹. q̄ sit ppria vtute. Sic
ascendit hodie dñs n̄r iesus xps.
Jō d̄r ascensio nō assūptio. q̄ assu
mere nō est ppria vtute s̄z auxilio
sicut p̄mi tres modi. s̄z ascēdere ē
ppria vtute. Un̄ hec ascensio pro/
ppria vtute elegāt figurata ē. Die/
re. xlix. vbi ipse in spū p̄uidit ascē/
sionem xpi cum dicit. Ecce q̄si leo
ascēdit ad pulchritudinē. Leo est
aīal fortissimū iō p̄ eū siḡf p̄p̄a vt⁹
xpi ascēdendi ad pulchritudinē. i.
ad celum. Un̄ Aug. in ser. de ascē
sione. Sup̄ excelsa celi terrenum
corp⁹. i. hūanitas ponit. Un̄ i euā
gelio Nicodemi. Req. i ser. resur/
rectionis. Un̄ ps. Cognoscēs in
spūscō ascensionē xpi dicit. Confi
tebor tibi in pplis dñe. z psalmus
dicā tibi in gentibz. Qm̄ magnifi
cata est vsq̄ ad celos mīa tua ve
ritas tua vsq̄ ad nubes. Sequit̄
Exultare sup̄ celos de⁹ z sup̄ oēm
terrā glia tua R Tercio dico q̄
dñs ascendit glorianf. Naz celest̄
exercit⁹ cū magna glia z reueren
tia obuiāuit sibi. Qd̄ bñ ostēdit p̄
exēplū. Nā si aliq̄s rex terren⁹ q̄ p̄
gere p̄fect⁹ eēt in terrā longinquā
z diu extra steterisset. cū ille rep̄ia

De ascensione domini

retur sine dubio tot⁹ ppl's obuia/
ret sibi reuerent. vt pz p expientia
z recipet eum cu magno honore.
qto mag⁹ tuc dñs nr qui ē rex an
geloz q fuit in terra longiqua cu
hodie reuersus ē cu honore z glia
recept⁹ est. Un dicit Aug⁹ in ser.
de ascensione. Cu audis eleuatus
agnosce militie celest⁹ obsequium
Un dicit ps. in psona xpi ascenden
tis ad celestē exercitū. Cu glia su/
scepisti me. et nō imerito. Nā ipse
dñs cu corpe glorificato gloriose
ascēdit. qd nullus angeloz antea
vnqz vidit. Dicit em mgt li. iij. di.
xliij. q corpora sanctorum rursus
gēt sine mortalitate cuz agilitate.
subtilitate. z claritate. Sic domi
nus nr resurrexit cu dotibz corpis
pfecissime z clarissime. z sic ascen
dit in celū valde gloriose et fulgide.
Un b cognoscit sapiēs in spūscō
cum dicit Eccl. xliij. In firmamē/
to celi resplēdens gloriose. Spēs
celi z gloria stellaz mūdū illumi/
nans in excelsis dñs. Un Aug⁹.
in ser. bodierno. Sanct⁹ z solēnis
dies ascētionis dñi nostri iesu xpi
hodie illuxit exultem⁹ et letemur
in eo. xps ascendit. supna clarue/
rūt. Et iō ppter tā fulgidā z glio/
sam ascētionē dñi aliq angeli mi/
rabant⁹ z fecerūt qstiones dicētes
illō Jsa. lxiij. Quis est iste q venit
de edom. tinctis vestibz de bosra.
Iste formosus i stola sua. gradiēs
in multitudine vtut⁹ sue. Un dic
glo. q qdā angeli nō plene cogno
scētes mysteriū incarnatōis pas/
sionis z resurrectionis videntes

dñm ascendente āmirātes dixerūt
angel⁹ comitātibz dñm. Quis est
iste q venit de edom zc. Dicit autē
Diony. in li. āgelice hierarchie. ca.
vij. q cu xps ascēdit facie sūt tres
qōnes ab angel⁹. Primā fecerunt
maiores āgeli ad inuicē sibūp⁹sis
di. qd ē iste q venit de edom zc. b ē
dicere. qd ē iste q venit ita gloriose z
fulgide d edō. i. de tra edō. Edom
em interpretat⁹ terren⁹. tinct⁹ vesti
bz de bosra. i. dotibz corpis glorifi
cati. Iste formosus i stola sua. i. in
hūanitate gradiēs i multitudine vir
tut⁹ sue. i. ascendēs i multitudine
claritat⁹. Tūc rādere potat xps
illud Jo. viij. Ego sum lux mūdi.
Et vere nō tm mūdi sz toti⁹ celest⁹
patrie. Et iō dicit Jo. Apo. xij. Ci
uitas illa nō eget sole neqz lūa vt
luceāt in ea. Nā claritas dei illu/
nabit eā. Qd pgnoscēs ps. in spū
scō dicit. decorē induisti. amictus
lumie sicut vestimēto zc S Se
cūdo fecerūt questione supmā an/
geli ad xpm dicētes illō Jsa. lxiij.
Quare grubrū est indumētū tuū
z vestimēta tua sic calcantiū i cor/
culari. Dicit aut dñm habuisse in
dumētū rubrū. i. corp⁹ suū cruen/
tatū sanguie. ex eo q adhuc dum
ascēdit i corpe suo habuit cicatri/
ces. qd voluit seruare qnqz d cau
sis fm q dicit Beda. Cicatrices
em dñi fuauit z in iudicio fuatur
rus ē vt fidē resurrectionis astruat.
z vt p oibz supplicādo eas pfi re/
p⁹sentet. vt boni videāt qz miseri/
cordit⁹ sint redēpti z reprobi agno
scant qz iuste sint dānari. z vt defe
rat ppetue certū triumpbū sue vi

etorie. Jō cū angeli vidēnt cicatri/
ces zē. nō īmerito dixerūt. Quare
zē. s; huic qōnī rñdit dñs sic Jsa.
lxiij. Torcular calcaui sol⁹ z d gen
tīb; nō est vīr mecu; . Et pōt crux
xpī vocari torcular in q̄ tanq̄ in
plio passus ē. ita vt sanguis effū/
deret. Un̄ ego solus torcular cal/
caui. z sic hūanū gen⁹ redemi. qđ
null⁹ d boib; poterat facere. Ter
tio fecerūt qōnez mīores angeli z
ad maiores vidētes xpī ita glīo
se ascēdere. dicētes illd ps. Quis
est iste rex glīe. Quib; illi rñderūt
Dñs x̄tutū ipse ē rex glīe. S; fm
b facit Dionysī⁹ qōnez dī. Lū ipsi
supiores sint p̄rio deo z īmediate
a deo illuminēnt. z īferiores a su/
periorib; . q̄re ab īnuicē querūt ac
ab īnuicē discere cupientes. Ad b
rñdet ipse. z etiā cōmēdator expo/
nit dī. In eo q̄ ītrogāt signāt se
scīam appetere. In eo aut̄ q̄ p̄mo
īnt se p̄ferūt demōstrāt q̄ dīuinaz
p̄cessionē nō audent p̄uenire. Un̄
de hac q̄stione angeloz z p̄ueniēti
rñsione alioz dicit Aug⁹. sic Scī/
fica; dīuīo comitatu vniuers⁹ aer
z oīs illa turba demonū volitās
p̄aera xpō ascēdēte trāsfugit. Lū
occurrētes angeli q̄s eēt scīscitāt
dicētes. Quis ē iste rex glīe. Quib;
rñdet. Nic ē ille candid⁹ z roseus
Nic ē ille q̄ nō habuit spēm neq;
decorē. Infirmit⁹ in ligno. fort; in
spolio fedus ī morte. pulcher ī re
surrectōe. clar⁹ in celo **T** Quar
to dico q̄ dñs ascēdit letanē. qz cū
oīb; q̄ captiui fuerūt ī lymbo ascē
dit. Naz p̄ q̄ p̄mi parētes expulsī
fuerūt d̄ paradiso tūc ianua fuit clau

sa quā nemo posat apīre nisi xp̄s
in hora ascēsiōis. Un̄ dñs Jsa. xxiij
P̄tatem dabo ī manu ei⁹ et dabo
clauē dom⁹ dauid sup̄ hūez ei⁹. z
aperiet z nō erit q̄ claudat. z clau/
det z nō erit q̄ aperiat. Et iō ante
ascēsiōnē dñi null⁹ poterat ītrare
regnū celoz q̄stūcūq; scūs z iust⁹
vñ Heb. iij. dic spūsscūs. Ipsi aut̄
coguerūt vias meas q̄b; iuravi in
ira mea si ītroibūt in requiē meā.
Quib; at iurauit n̄ ītrare ī regēz
ipsi⁹ nisi ill⁹ que peccauerūt zē. Un̄
Zach. viij. An̄ dies illos merces
hoīm n̄ erat. Un̄ Aug. An̄ aduētū
xpī q̄stūcūq; scūs mercedē nō re
cipiebat p̄ bono ope suo. s; ad īfer
nū descēdebāt vt dauid daniel sy
meon zē. Jōhes bap. z alij p̄res. s; ī
resurrectōe xpī sē liberati. Un̄
legit in euā. Nic. Req. an̄ in fmōe
p̄mo resurrectōis. Et sic ī ascēsiō/
ne a xpō in celū sē deducti. Un̄ ps
Ascēdisti ī altū. cepisti captiuitatē
Ecce q̄ p̄clare p̄dixit Dauid. Un̄
etiā p̄dictū ē Mich. ij. Ascēdit em̄
iter p̄adēs an̄ eos. Trāsbūt portā
z īngrediēt p̄ eā. z trāsbīt rex eoz
corā eis. z dñs ī capite eoz. O hō
p̄sidera q̄z glīose xp̄s hodie cū scīs
q̄ p̄ mlta milia ānoz ī tenebris et
z ī vmbra mort; fuerūt ascendit
z eos cū magno gaudio in celum
dixit. Un̄ ps. Ascendit de⁹ ī iu/
bilatione. z dñs ī voce tube. q. d.
zē. Un̄ Jsa. xxxv. Qui redēpti sunt
a dño reuertent̄ ī syon z venient
laudātes. z leticia sempiterna su/
per capita eorum. O q̄trum gau/
dium est hodie factum. Nam cē/
lum apertum est. Captiui sunt

De ascensione domini

liberati ⁊ ad celestē gl̄iam deducti
⁊ angeloz gaudiū ē pp̄ b̄ augmē
tum. Nā quot aīe hodie in celū s̄
deducte tot speciales leucias acce
perūt. Un̄ Baruch. v. Adducet ei
de⁹ isrl' cū iocūditate in lumie ma
iestat' sue cū misericordia ⁊ iusti
cia q̄ est ab ipso. Un̄ Aug⁹. in ser.
hodierno. Resurrectio dñi spes
n̄ra est ascensio dñi gl̄ificatio n̄ra
est rē. **U** Tercio p̄ncipalr dico
q̄ notat xpi sup̄ma locatio. cum
p̄cludit. Et sedet a dextr' dei. De
p̄tera ē eq̄litas dei. Dicit em̄ phus
vt supra in p̄ncipio. quare meri
to ascendit hodie ad dexterā. i. ad
equalitatē. Un̄ ip̄e p̄dixit hoc Jo.
xvi. Exiui a patre ⁊ veni in mūdū
iterū relinqno mūdū ⁊ vado ad
patrē. Cui p̄cor dat p̄s. cū dicit. in
spū sancto. A sūmo celo egressio
ei⁹ rē. Exultauit vt gygas ad cur
rendū viā. Valde em̄ velocit̄ ascē
dit q̄ tantū spaciū quasi i momē
to p̄transcurrit. Refert em̄ raby
moyses maxim⁹ phus. q̄ quilibet
circulus. siue celū cuiuslibet pla
nete h̄z in spissitudine viā q̄ngen
toz annoz. i. tantū spaciū q̄trum
aliq̄s de via plana in q̄ngent' an
nis posset ire ⁊ distantia int̄ celū
et celū est s̄l'r viā q̄ngentoz ānoz
et ideo cū sint septē celi siue spere
erit fm̄ euz a centro terre vsq̄ ad
p̄cauū celi saturni qd̄ est septimū
celū via septē miliū annoz. i. tan
tum spaciū q̄tuz de via plana ali
quis iret in septē milibz septingē
tis annis si tamdiu viuere posset
Ita tñ q̄ quilibet ann⁹ cōponat

ex tricentis ⁊ lxxv. diebz. ⁊ iter cu
iuslibet diei sit. xl. miliaria. et q̄dli
bet miliare sit duoz miliū passuū
Nec Rabi moyses. Iste igit' fuit
magn⁹ saltus quē fecit xps d̄ ter
ra in celum Un̄ de hoc saltu dicit
Amb. Quodaz saltu venit xps in
hunc mūdū. Apud patrē erat. in
virgine venit. de virgine in p̄sepe
trāsiliuit. descēdit in iordanē. ascē
dit in crucē. descēdit in tumulu.
surrexit de tumulo. ⁊ ascēdit. ⁊ se
det a dextris patr'. **X** Sed ē no
tandū q̄ xpus in ascensu suo lo
cauit electos suos q̄s secum vexit
singularit̄ ad choros āgeloz fm̄
merita eoz. Jo dixit Job. xiiij. In
domo patr' mei māšiones multe
sunt. Nā sancti fm̄ merita sua de
bent remūerari. Et qz vt dicit ma
gister li. ij. dis. v. q̄ de q̄libet ordi
ne aliq̄ ceciderūt. Et fm̄ Breg. nō
p̄nt nisi p̄ hoīes reparari. iō opoz
tet ad quēlibz ordinē aliquos san
ctos locari fm̄ merita eoz. Ideo
dñs n̄r in quolibet ordine q̄n ascē
dit aliq̄s locauit. Et credit̄ ab ali
quibz q̄ xps omni die fecerat vnā
māšionē ⁊ vnā dietā a die ascēsi
nis vsq̄ ad pēthecosten. ⁊ ad quā
libet māšionē duxisse eos fm̄ me
rita eoz. Et sic ascēdit ad thronū
trinitat'. Un̄ Eph. iij. Qui descē
dit ip̄se est ⁊ q̄ ascēdit sup̄ oēs cho
ros angeloz vt adīpleret oīa. Un̄
p̄ma die ascēdit i ordinē angeloz
et ibi locauit eos. q̄ nō p̄p̄is me
rit' s̄ sola merēte passione xpi sūt
saluari. sicut puuli renari fōte ba
ptismat'. nā āgeloz officiū ē boībz

Bermo

xxiii

ministrare et minora nunciare et in-
struere homines ut iuste uiuant. Un di-
cit Dyoni. de celesti hierachia. Ad
huc enim choros videntur pertinere qui ex
se pax boni agere sciunt nisi ab alijs
inducantur. qui tamen seruant precepta ec-
clesie in ieiuniorum alijs obseruarijs
sed ex se modicum addunt. qui tamen de noue-
ro saluandorum sunt in quantum se a pec-
catis custodiunt. et sic in choro infi-
mo collocantur. Un Greg. in omel.
super illud. Erant appropinquantes ad
ihm pub. et Hugo de secundo victore
li. iij. de claustro anime. xxiiij. c. disti-
guunt has mansiones secundum modum angeli-
corum mansionum. et dicit Secundum gra-
dus spiritualium perfectum in nobis disse-
rentur transimus in nouem angelorum. Unde
dicitur de istis qui in choro angelorum lo-
cantur. Sunt nonnulli qui prout capiunt
illi itaque in nouem. id est in mansiones an-
gelorum currunt. et sic de alijs prout.
Un secundum doctores tales sunt de quibus
christus in parabola dixit Lu. xv. Mu-
lier habens dragmas decem. si perdiderit
dragmam unam accendit lucernam et e-
uertit domum et querit diligenter do-
nec inueniat. et cum inuenerit prouo-
cat amicas et vicinas dicens. Con-
gaudete mecum quia inueni dragmam
quam perdideram. Morali-
ter mulier habens decem dragmas est essentia di-
uina. Dragma est denarius in quo scri-
pta est imago regis. et significat ani-
mam hominis ad imaginem dei creatam quam
dicitur erat et deus inuenit. Iohannes vult
ex modo dicere. Habeo in celo nouem
dragmas. id est nouem ordines angelorum
et decimam. scilicet angelum perditum propter peccatum.
veni querere et ad deum accedere lucernam.

quia humanam naturam uniui diuini-
tati. et euerit domum quia circuiui predi-
cando. miracula faciendo. deinde po-
suit hanc lucernam super candelabrum
crucis et sic dragmam. id est angelum perditum in-
ueni. quam inuentam feci totam angelici
societatem mecum gaudere. quod ho-
die impletum est. Un sequitur quod christus
dixit Luce. ubi super. ita dico vobis
Gaudium erit angelis dei etc. v
Secunda die dicitur fuisse in ordine arch-
angelorum et ibi collocasse sanctos qui
meruerunt ad istum ordinem assumi.
Est autem officium archangelorum secundum dyo-
nisiu. quod maiora nunciant de fide et
de natiuitate christi. et facti et propheti
as reuelare. Un dicit Lu. i. Missus
est angelus Gabriel etc. prout Ba-
briel est archangelus. Sic homines qui
nunciant alijs et instruunt eos in fi-
de christi. ut se in bonis operibus exerce-
ant locantur cum archangelis. Unde
Greg. et Hugo. ut super. Unusquisque
vestrum si primum exhortari ad bonum op-
erandum curat et eum a puritate reuocat
et eternum supplicium denunciat. per-
fecto est angelus. qui isti nisi inter arch-
angelorum numerum deportantur. et ta-
les christus secunda die in choro archan-
gelorum collocauit Tertia die dicitur
fuisse in choro virtutum. id est. (krefrige-
engel) et ibi collocasse sanctos qui me-
ruerunt assumi ad istum ordinem. Quo-
rum officium est secundum dyoni. mirabilia fa-
cere. et potissime relucet diuina vi-
tus in eis propter quod per eos virtus di-
uina faciendi mirabilia procedit vir-
tutibus qui fecerunt multa mirabilia
Iohannes dixit christus Jo. xiiij. Qui credit in
me. opera que ego facio etc. Sed nota si

De ascensione domini

placet de^o fecit mirabilia p auto
ritatē. āgeli p imutacōez materie.
demōes p virtutes naturales rebz
infitas. magi p occultos p tract^o
cū demōibz. boni xpiani p iustici
am publicā. mali xpiani p signuz
publice iniusticie. Un dicit Aug.
Miracula hoiez scīm nō faciūt. s3
oñdūt. neq3 qcuq3 q miracula fac
bz spm̄ scīm. qm̄ z mali asserūt se
fecisse miracula. S3 mō q faciūt
spūali^r miracula. ita q mortuus
pctō. vbo diuio p silio z auxilio su
scitāt. p p̄ritōz curāt. p p̄fessionez
leprosos mūdāt. pigros excitant
ad sacrificiōz sicut potissime faci
unt sacerdotes q pctōres ligatos
vincul^r pcti vnico vbo auctoritate
dei absoluūt. z sic mortuos pctō
resuscitāt. Et oēs q in semetipsis
spūali^r mirabilia faciūt seipos su
scitādo a morte pcti. tales locant^r
in choro virtutū. Un Grego. vt s.
Sūt alij q mira faciūt signa. valē
ter opātes. q ergo isti nisi ad māsi
onē z numez virtutū locant^r. Z
Quarta die dī fuisse in choro p̄tā
tū. i. (geweltig engel) z ibi collocā
tur zc. Quoz officiū est fm Dyoni
ni. coercere demōes ne tūm noceāt
hoibz q̄tū cupiūt. Qd pz i Apoc.
xx. vbi dī q angel^o habuit cathenā
z ligauit dyabolū z misit eū i abyf
sum. Ad illoz choz p̄tinēt qui tē
p̄tōibz demonū z carnis z tribu
latōibz mundi resistūt. z sic virilē
dyabolū vinciūt. Unde Grego. zc.
Sūt nōnulli q de obsessis corpi
bus spūs malignos fugāt z eos
virtute orōnis eijciūt. iō ipi māsiōz

nē inter p̄tātes habēt. Quinta
die dicit fuisse in choro p̄ncipatu
um. i. (furstē ertzengel) z ibi collo
cant Quoz officiū est fm Dyoni.
docere hoies inferioris ḡdus ma
ioribz debitā reuerentiā exhibere.
sicut regibz p̄ncipibz z p̄lati^s obe
dire p̄pter amorē dei. ac maiores
docere pplm̄ subditū fm iusticiaz
dei z regere. Ad istū igit choz p̄ti
nēt oēs q regunt pplm̄ subditum
fm iusticia dei siue sint p̄lati secu
lares siue religiosi siue reges. Et i
feriores siue religiosi siue sclares
q seipos iugo obediētie p̄p̄ deū vo
luntarie astrixerūt. Un Bre. Sūt
nōnulli q acceptis virtutibz meri
ta electoz hoīm trāscendūt. i. per
obediētiā merita accipiūt. Sex
ta die dī fuisse in choro dñantiuz
i. (berschē engel) q iō sic vocant^r qz
ceteri angel^o dñant^r. Quoz offici
um ē fm Dyoni. instruere in bello
spūali quō hoies dñt dñari mem
bris z sensibz suis ne errēt in bene
faciēdo. Ad istū choz p̄tinēt oēs q
potent^r mēbris z sensibz dñant^r ne
mala faciāt. Un Greg. Sūt non
nulli q sic in seipis cuncti vicij
z desiderij dñant^r vt ex mūdicia
vite inter hoies dñi vocant^r. q igit
isti nisi inter dñationes currunt.
A Septima die dī fuisse in cho
ro thronoz. i. (rechtfertige engel)
q ideo dicunt^r throni eo q de^o in
eis sedeat z sua iudicia discernat.
Quoz officiū est fm Dyoni. instru
ere hoiez dei eq̄tatē z iusticiā. iō di
cunt^r libra iudicij. Un ipi sunt isti
angeli de qbz dī Mar. xij. Exi

Bermo

Exxiiii

bunt angeli sepabūt malos & me-
dio iustoz. Ad hoz chor locan-
t q sequunt eoz doctrinā vt tanq
i libra spūalia carnalib. eterna tē/
palib. pponunt. vt q in hac libra
deo ipendūt honorē. primo dile/
ctionē. carni castigatōz. Un Bre.
Sūt nōnulli q subimeripis sapiē-
ter zvigilant dñant. discutiunt se
deo sp inherētes. recte alios iudi/
cāt. ac se iuxta pimos iuste tenēt
In his velut in throno de⁹ sedet.
cūcta mirabilē examinat. Quid
isti sunt nisi throni sui pditionis z
ad māsioēs supnaz sediu ascribū-
tur. Octaua die d⁹ fuisse in cho-
ro cherubi. i. (durchlichtig engel)
qd iō dicunt. qz in plenitudine sci-
entie p ceteris relucēt radio diuī/
ni lumis. ex eo q p me veritatē in-
timius iungunt. Quoz officiū
est fm dyoni. plenitudinē sapien-
tie quā in fonte p me veritatē hau-
riūt alijs inferiorib. cōmunicare
z diffundere. Ad hoz chor locan-
tur doctores q habēt plenitudinē
sciētie sacre scripture. z ppter dile-
ctionē dei z pimi corda fidelium
imbrib. sapie irrigarūt. Un Bre.
Sunt nōnulli q plenitudinē ac-
ceperūt q cherubin iure noīant.
qz in dilectōe dei z pimi plenī sūt.
Ni fortē māsionis sue in cherubi
pcipiūt Nona die d⁹ fuisse in cho-
ro seraphin. i. (in der minn bryn-
nender engel) q dicunt in seipsis
ardētes. z ibi collocant zc. Quoz
officiū est fm dyoni. hoīem in dei
amore accēdere. Ad hoz chor pri-
nēt pprie apli z martyres q tm in

diuino amore arserūt q ppter ipz
oia tpalia reliquerūt z pro amore
xpi suppliciū mortis ptulerūt. et
ad eundē amorē alios incēdebāt
z similit oēs q talia faciūt. Unde
Brego. Sūt nōnulli q sūt accensi
acib. supne cōtemplatōis z solo
amore eternitatis pascunt. terrēa
abijciunt. amādo ardēt. loquēdo
alios accēdūt z in dei amore alios
ardere faciūt. qd istos nisi seraphi
dixerim. Jō inter seraphin sortem
sue māsiois acceperūt. Decima die
dicit nō mansisse in loco in q ma-
ter dei nūc stat sup oēs choros an-
geloz exaltata. qz virgo Maria
adhuc fuit in terra quaz locasset.
ibi si eā secū adduxisset. Jō ibi nō
stetit sed ascēdit ad thronū trinita-
tis ad dexterā patris. Et vndeci-
ma die fuit pēbecoste. z tūc misit
spīscrm sic ipe pmisit aplis. vt hē
Jo. xvj. q dixit. Expedi vobvt va-
dā zc. Et sic pz quō xps ascēdit su-
p oēs celos. z sedet ad dexterā pīs
Un ps. Tu sol⁹ altis. sup om. ter.
nimis exal. es sup oēs celos zc.

De scā trinitate. Ser. xxxiij

Res sūt

qui testimoniū dant
in celo. pī. vbu. spūsa

et⁹. z hi tres vnū sūt. j. Jo. v. Nota
te kmī dicit em Aris. p^o metha. q
sciētis ē posse docere. Ninc ē ei q
scūs Jobes q celestia secreta pe-
netrauit dum super pectus dñi i
cena recubuit. z ibi fluentia diuī/
ne sapiētie copiose hausit. iō oñdic
se scire dīna secreta cū nos salubē

De sancta trinitate

docet dicēs. Tres sunt q̄ zc. Un̄ Boetius de trinitate. Trinitas p̄sonarū in pluralitate consistit. unitas v̄o in simplicitate sube q̄re bñ dicit. Tres sunt q̄ testimonium dāt zc. B. Notādū k̄mī q̄ s̄a cta mat̄ ecclia que vult oēs filios i. xpianos saluari. q̄ tñ nō p̄nt saluari nisi p̄ fidē sc̄tē trinitatis. Juxta illud arhanasy ep̄i alexandrini dicētis. Quicūq; vult sal. eē ante oīa op̄ est vt teneat catholicā fidē Quā nisi q̄sq; integrā inuiolatā q; seruauerit absq; dubio in eternū p̄bit. Fides aut̄ catholica hec est. vt vnū deū in trinitate. z trinitatē in unitate veneremur. Jō ordinauit ecclia hodiernū festū. in q̄ sc̄tā trinitas venerat vt oēs xpiani in v̄a fide trinitatē p̄sonarū et unitatē essencie venerent̄ z sic saluarent̄. Q̄ aut̄ oēs xpianifacilius possint h̄re fidē trinitatis. iō trinitas p̄sonarū. z unitas ec̄ntie multip̄r nobis oñdit P̄mo oñditur ip̄a trinitas p̄sonarū in creando oēs creaturas. Un̄ Moyses ait Gen. i. In p̄ncipio creauit de⁹ celū z terrā. Qd̄ exponit m̄gr̄ sn̄ia rū dī. p̄ deū signans p̄z. p̄ p̄ncipiū signās filiū. Sequit̄ q̄ sp̄s dñi ferebat sup̄ aquas. Un̄ quod apud nos d̄r de⁹. hebraica v̄itas bz heloym. Jō dicit. In p̄ncipio creauit heloym. qd̄ est pl̄alē ad illud singl̄are qd̄ est el. Et significat pl̄alitatē p̄sonarū. Nā heloym int̄. p̄rat̄ dū in pl̄ali. el v̄o de⁹ in singulari. In cui⁹ figura dixit dyabolus p̄ serpentē Gen. iij. Eritis s̄i

cut dū. p̄ quo dicit̄ in hebreo heloym. Et iō de⁹ fm̄ trinitatē est causa oīs creature fm̄ triplicē rōnem causalitatis. P̄mo ē causa efficiēs p̄ potenciā. Sc̄do est cā essentialis p̄ sapiam. Tercio est causa finalis p̄ bonitatē. Hinc est em̄ q̄ in om̄i creatura oñdit similitudinē hui⁹ causalitatis. Un̄ nō tā magna esset creatura nisi potēs esset creator. nec tā pulcra nisi eēt sapiens. nō tā ordiata z vtilis nisi esset bon⁹. Et Amb. De⁹ qui natura est inuisibilis vt posset sc̄ri opus fecit qd̄ sua visibilitate opificē manifestaret. Et iō fm̄ tria attributa in diuis oīa sunt creata. s. p̄ potenciā patris. p̄ sapiam filiū. z p̄ bonitatē sp̄s sc̄tī. Un̄ ap̄lus ad Ro. ij. dicit. Qm̄ ex ip̄o z p̄ ip̄m z in ip̄o sunt om̄ia. ip̄i honor z gl̄a i in sc̄la sc̄loz amē. Qd̄ exponit Aug. in li. de ciui. dī dī. Ex ip̄o dicit̄ p̄pter p̄z. p̄ ip̄m dicit̄ p̄pter filiū. i ip̄o dicit̄ p̄pter sp̄m sc̄tū. Et cū dicit̄ ip̄i honor insinuat hāc trinitatez vnū deū eē. P̄mo igit̄ oñdit p̄z potenciā q̄ oīa ex nihilo creauit. Nā vt dicit m̄gr̄ li. ij. dī. j. q̄ creare ē ex nihilo aliqd̄ facere qd̄ tñ p̄uenit potētie p̄z. Unde Sap. xj. Om̄ps man⁹ tua dñe creauit oz bz terraz ex materia inuisa. Et dicit Aug. In b̄ notat̄ oīpotētia sua qz oīa dñi nihilo creauit. Sc̄do ostēdit filiū sapiā q̄ ita sapient̄ ordinauit. Un̄ ps. Om̄ia in sapia fecisti. glo. i. i filio p̄ quē creauit celū z terrā z oīa q̄ i eis s̄t. Et ita sapienter oīa disposuit q̄ n̄ m̄mo n̄ p̄t sapia

Bermo

xxxiii

eius inuestigari. Un̄ Roꝝ. xj. D
altitudo diuitiaꝝ sapieꝝ scie di zc
Un̄ illud Jo. i. In p̄ncipio erat v̄
bū z v̄bū zc. Tercio oñdit spūscī
bonitas q̄ oīa bñ fecit. Un̄ Beñ. ij
Udit de⁹ cūcta q̄ fecerat. z erant
valde bona. Un̄ dicit Aug. Bon⁹
ē de⁹ z inq̄ctū sum⁹ boni sum⁹. Un̄
etiā dyabol⁹ inq̄ctū est creatura ē
bon⁹. Qd̄ etiā oñdit Ares. iij. etb.
vbi dicit q̄ q̄lis vnusq̄sq̄ est talia
opaf. cū q̄ deus sit optim⁹. seq̄t zc
Un̄ d̄ illis trib⁹ dīc Raban⁹. Per
potētiā p̄is oīs res creata ē. Per
sapiam filij oīs res sapientē dispo
sita ē. Per bonitatē spūscī omīs
res bona ē. L Secdo p̄ncipa
liē oñdit ip̄a trinitas p̄soaꝝ z vni
tas diuīe z simplicissime eēntie ī
rebus creatis et hoc tripliciter scz
in creatur⁹ supiorib⁹. medijs. z in
feriorib⁹. vñ Sap. xij. Per magni
tudinē creature z spēm pōt intel
ligibilē creator vidri. P̄rio q̄ ostē
dit in reb⁹ creatis supiorib⁹. s. i. so
le. Sol em̄ est vn⁹ ī suba z triplex
ī p̄prietate z opatōe. Nā hz valorē
seu dignitatē. sp̄dorē z calorē. p̄o
hz valorē seu dignitatē. vñ Amb. i
erā. Sol ē dñs z p̄ plāetaz Jo dī.
Ares. q̄ sol z hō generāt hoīez. Se
cūdo hz splēdorē p̄ quē illūinat to
tū mūdū. Un̄ Boe. Sol ē oculus
mūdi. claritas diei zc. Tercio ha
bet calorē p̄ quē hyems z frig⁹ tpa
tur. Sic in deo ē vna eēntia z tri
nitas p̄sonaz. Un̄ Aug. in li. de v̄
bis dñi. In sole tria p̄siderāda s̄
q̄ oīno separi nō p̄nt. s. suba splē
dor z calor. Sic q̄ nemo pōt diui

dere creatū solē a splēdore z calo
re. quō tunc q̄s diuidere pōt crea
torē. q. d. impossibile ē. Un̄ Ansel
in de p̄cel. c. xj. dī. Ponam⁹ filiū z
sp̄m̄scm̄. ita pes esse de p̄e solo
sicut calor z splendor de vno sole.
p̄ponam⁹ deū patrē tāq̄ solis sub
stantiā seu rotūditatē q̄ ē sine ini
tio Deide. p̄ponam⁹ filiū sic splēdo
rē. notificās patrē sic splēdor solez
Insup. p̄ponam⁹ sp̄m̄scm̄ tanq̄
calorē ab vtroq̄ p̄cedentē. s. a sole
z a splēdore. Tūc vt p̄stat ista tria
sunt in sole z nō possūt separi ab
inuiçē sed sūt vn⁹ sol. Sic p̄ z fili⁹
z spūscūs sunt vn⁹ deus in essen
tia. Un̄ Haymo sup Apoꝝ. Req̄
re in natiuitate xp̄i X. In cuius fi
gura testat Eusebi⁹ circa natiuita
tē xp̄i tres soles apparuerūt in ori
ente q̄ paulatim in vnū corp⁹ so
lare redacti sūt. Un̄ exemplo solis
p̄siderare debem⁹ z intelligere tri
nitatē p̄sonaz z vnitatē essentie.
Un̄ de b̄ habet figura Beñ. xviij. i
abrahā q̄ vidit tres viros z vnum
adorauit Un̄ dī q̄ apparuit ei do
min⁹ sedēti in hostio tabernaculi
sui. in ip̄o fauore diei. Lūq̄ eleua
set oculos suos apparuerūt tres
viri quos cuz vidisset cucurrit in
occursum eorum z adorauit dī
cens. Dñe si inueni grām in ocu
lis tuis ne trāseas seruū tuū. Ec
ce quō hic bñ notat trinitas p̄so
naz cum tres vidit. z vnitās eēn
tie cum adorās dicit in singulari.
Dñe zc. Sic nos spūaliter debe
mus exemplo solis p̄siderare z in
telligere trinitatē p̄sonaz z vnita

De sancta trinitate

tem essentie. tunc in ipso seruoze diei
i. in splendore et calore solis bene ap-
paret nobis tria etc. Unus Augustinus super
Job. Si sepas solis candorem a so-
le separat. et bene a patre. quod dicit sed primum est
impossibile etc. Secundo ostendit in crea-
turis medijs puta in anima. Unus di-
cit Augustinus. quod in anima est una essentia
et tres potestates. et sic habet unitatem in es-
sentia et trinitatem in potentijs. nam
anima imago est trinitatis. scilicet habet me-
moria intellectum et voluntatem. que sunt
potestates anime et memoria non est intel-
lectus. nec intellectus voluntas. nec
ecouerso. et tamen hec tria sunt una anima.
sic est in diuinis etc. Unus anima est crea-
ta secundum potestates ad imaginem totius
trinitatis. Iohannes dicit magister li. ij. disti.
xvj. Factus est homo secundum animam ad ima-
ginem et similitudinem non tantum patris
vel filij vel spiritus sancti sed totius trini-
tatis. Est ergo notandum quod anima primo
creata est ad imaginem patris. quoniam tunc
ad memoriam ut deus semper in memo-
ria habeat Secundo ad imaginem filij
quoniam ad intelligentiam. ut intelligere
deum spiritus intueatur. Tercio ad ima-
ginem spiritus sancti quoniam ad voluntatem ut
eum in voluntate spiritus diligat. Unus
dicit Bernardus in li. meditationum. Tria
in mente mea inuenio. scilicet memoriam
per quam deum reminiscor. intelligentiam
per quam deum intueor. et voluntatem
per quam deum amplector. De Tercio
ostendit in creaturis inferioribus.
i. terrestribus. Videmus enim quod una est
aqua in fonte riuo et stagno. sed ri-
uus emanat a fonte. stagnum autem
resurgit a fonte et riuo Sic filius a patre
et spiritus sanctus ab utroque Unde in

symbolo Athanasij. Pater a nullo
lo est. filius a patre. spiritus sanctus a patre
et filio. Sic fons a nullo est. riuus a
fonte solo et stagnum a fonte et riuo
Ita procedit odor a balsamo. Requie-
re natiuitatis X. Et sic patet quod ex
emplis potest demonstrari trinitas per
sonarum et unitatem essentie. Quare me-
rito debemus hoc credere et firmiter
tenere. Unus exemplum huius habemus
in legenda sancti Siluestri de impato-
re Constantino cui sanctus Siluester
per exemplum demonstrauit. Legimus enim
quod Constantinus imperator multum ple-
quebatur christianos. quare cecidit in in-
curabilem lepra. Tandem ad consilium
pontificum idolorum adducta sunt tria
milicia puerorum. ut omnes occideret
face-
ret. et se in eorum sanguine recenti et
calido balnearet. Egrediente autem
eo ad locum ubi balneum parari debe-
bat. matres puerorum ei obuiabant.
que resolutis crinibus miserabiliter vlu-
labant. Tunc dixit imperator. Audi-
te me comites et omnes populi. Digni-
tas romani imperij de fonte pietatis
nascitur Et hanc etiam dedit legem quod cum
quis in bello aliquem infantem occidisset
set capitali fine subderetur. Quanta
ergo crudelitas erit illos infantes oc-
cidi. melius est me mori salua vita in-
nocentium quam vitam recuperare peccatorum in-
teritum. Iussit ergo pueros matri-
bus reddi. Cui sequenti nocte Petrus
et Paulus appuerunt dicentes. Quoniam
propter pietatem abhoruisti effusio-
nem sanguinis innocentium. misit nos
dominus noster ihesus christus dare tibi consilium re-
cupande sanitatis. Siluester qui pro-
pter tuam credulitatem latitat apud

Berno

montē syracim. ibi em fugit. h̄ri
bī piscinā oñdet in q̄ inersus ter
tio ab oī morbo lep̄ curaber̄. Tu
h̄o h̄ac vicissitudinē xp̄o reddas.
vt idolorū tēpla destruas. z xp̄i ec
clesias restaures. z sc̄e trinitatis
deinceps cultor fias. Eūgilās igi
tur Cōstantin⁹ misit p̄ siluestro. q̄
vidēs milites credidit se ab eis oc
cidi. z deo se cōmendāsz intrepī
dus Cōstantino p̄ntat. Cui Con
stantin⁹ assurgēs agit. Bñ te ve
nisse ḡtulamur. z narravit ei ordi
nē somnū sui. Et dixit q̄ sūt illi dī
q̄ mihi appuerūt. Siluester r̄ndit
eos eē nō deos s̄z cultores trinita
tis z ap̄los xp̄i. Et sic siluester ba
ptisauit eū in noīe pa. z fi. z ss. z sta
tīm mūdāt⁹ est. Un̄ p̄ma die sui
baptismi h̄ac legē dedit q̄ xp̄s ab
vibe romana tāq̄ ver⁹ de⁹ colere
tur. z ecclias p̄struxit z ad fūdam̄
tū vni⁹ basilice p̄struēde p̄m⁹ ter
rā apuit z duodecim cophinos in
scapulis suis foras eiecit z multa
bona fecit p̄ xp̄ianitate. Audiens
aut̄ m̄r ei⁹ Helena p̄ lras laudat
filiū q̄ abrenūciasset idolis. s̄z du
re increpat q̄ relicto deo iudeoz
crucifixū hoīez deū colat. Rescri
bit August⁹. matri ex̄nti i bethāia
q̄ secū m̄gr̄os iudeoz ferat z veni
at. z ip̄e doctores xp̄ianoz p̄ferat
vt sic z disputatōe mutua appeat
fides v̄a. Duxit ḡ secū Helēa. cxi
viros doctissimos iudeoz. inter
q̄s erāt duodecim q̄ sapia z eloqn̄
tia p̄ ceteris rutilabāt. Cūq̄ Sil
uester cū clericis suis z p̄dicti iudi
ad disputandū corā impatore cō

xxiiii

uenissent. Tunc vnus de duode
cim doctissim⁹ dixit. incipiēs dis
putare p̄tra trinitatē. Cū isti tres
deos dicāt. s̄. ipsi xp̄iani. s̄. patrē z
filiū z sp̄m̄scm̄. manifestū est eos
p̄tra legē agere q̄ dicit. Videte ego
sum solus. z nō sit ali⁹ deus p̄ter
me. ad hoc r̄ndit Siluester. Nos
vnū deū colim⁹. z ex vestr̄ libris
trinitatē p̄sonaz vobis demon
strare valeam⁹. Nā patrē dicim⁹
de quo p̄pheta ait. Ip̄e inuocauit
me. pater meus es tu. Et filiū di
cimus. de quo idē p̄pheta dicit. Fi
lius me⁹ es tu zc. Sp̄m̄scm̄ h̄o
de quo similis dicit Sp̄s oīs ei⁹
oīs virtus eorū. In hoc etiā q̄
dixit. Faciam⁹ hominē ad imagi
nem z similitudinē nostram. zc.
euidenter pluralitatē p̄sonarū et
vnitatē deitatis demonstrat. Li
cet aut̄ tres sunt p̄sone. vnus ta
men deus est quod exemplo visi
bili aliquatenus demonstrare va
lemus. Et accipiens purpurā im
patoris tres ibi plicas fecit dicēs
Ecce videtis tres plicas. z expli
cans ait. ecce q̄ tres plice sūt vn⁹
pannus. ita tres persōe vnus de
us. Et sic superatus est primus.
Et consequenter om̄es superauit
in articulis fidei. Quare impator
z iudices z om̄s iudei z regina cō
uersi sunt ad fidē. E Tercio
p̄ncipalr̄ oñdit trinitas p̄sonaz z
vnitas essentie p̄ testimonia sacre
scripture veteris legis z noue. q̄
m̄gr̄ sn̄iaz ostendit libro. j. distin.
ij. vbi testimonia sacre sc̄pt̄e adduc̄
Et p̄mo adduc̄ auto ritates ver̄

De sancta trinitate

legis de unitate diuine eēnti vbi do
min⁹ p moysen ait vt hī Deut. vi
Audi isrl dñs de⁹ tuus. de⁹ vn⁹ est
Itē Exod. iij. loquit dñs ad moy
sen dicēs. Ego sum q̄ sum. z si q̄si
erint nomē meū vade z dic eis. q̄
est misit me ad vos. Item Exo. xx.
Ego sum dñs de⁹ tu⁹ q̄ eduxi te de
terra egypti. Nō erūt tibi dy alij p
ter me z pla dicit zc. Mḡr dicit.
Nīc aptissime declarat unitas di
uine eēntie. Scdo adducit autori
tates noui testamēti vbi xp̄us ait
Job. x. Ego z pī vnū sum⁹. Mḡr
dicit. Unū dicit ne fiat discretio. i.
diuisio diuine nature. Unū pp̄t hāc
unitatē diuine eēntie rñdit xp̄us.
Philippo q̄rētī z dī. Dñe oñde no
bis prēs z sufficit nob. Dixit phi
lippe q̄ videt me videt z prēs meū
Tertio adducit auctoritates vete
ris testamēti de trinitate psonarū
Unū dī Gen. j. Faciam⁹ hoīem ad
imaginē z similitudinē nr̄az. Ubi di
cit mḡr Dicēs em̄. faciam⁹ ad no
strā oñdit pl̄alitatē psonaz dicēs
ho ad imaginē. oñdit unitatē eēn
tie. Unū Aug. in li. de fide ad petz
dicit. Si in illa natura p̄is z filij
z spūsscti eēt tm̄ vna natura non
dicere⁹ faciam⁹ hoīez ad imaginē
z similitudinē nr̄am. Lū em̄ dīc ad
imaginē oñdit vnā naturā esse ad
cui⁹ imaginez hō fieret. cū ho dīc
nr̄am oñdit eūdē deū nō vnā sed
ples eē psonas. Sz tu iudee mo
do diceres forte ad āgelos dixit.
Faciam⁹ zc. qz fuerūt creati. Ecō
tra mḡr li. ij. dīf. j. dicit. Creare est
de nihilo aliqd̄ facere. qd̄ nō pue

nit āgel⁹ igit. Unū dī mḡr li. ij. dīf. i.
xvj. qz nō dī ad āgelos sz ad filiū z
spūssctm̄. Itē oñdit tres eē p̄soas
in eēntia diuina allegādo illud p̄s
Verbo dñi celi firmati sūt. p vbi
intelligit fili⁹. qz vbi caro factū ē
p dñm intelligit pī. Sequit⁹ z spū
oris ei⁹ oēs virt⁹ eoz. Itē ait p̄s.
Bñdicat nos de⁹ deus nr̄ z bñdi
cat nos de⁹ zc. Ecce quō oñdit tri
nitatē psonaz. Unū in figura hui⁹
dī. Esa. vi. qz Esaias dicit se audi
uisse seraphin clamātia. scūs. scūs
scūs dñs de⁹ sabbaoth zc. Mḡr
Per h̄ qz dicit ter scūs trinitatē si
gnificat. Per h̄ aut qz subdit dñs
de⁹ i singulari unitatē eēntie. Ter
tia aut p̄fessio dei trinitatē exp̄mit
psonaz. unitatē ho eēntie apit cū
singulariter subiūgit eū. Itē tertio
adducit auctoritates noui testamē
ti qz xp̄s dixit Mat. vl. Itē bap̄ti
sate oēs gētes in noīe p̄is z filij z
spūsscti. Itē Apoc. iij. Scūs scūs
scūs dñs oīpotēs. Itē ap̄ls ad
Ro. ij. oñdit trinitatē dī. Om̄ ex
īpo zc. vtḡ. Tertio oñdit difficte
psonas. Nā Dō dicit. Dñs. s. pī di
xit ad me fili⁹ me⁹ es tu zc. Lūius
eternitas oñdit Eccl. xxiij. Ego
ex ore altissimi p̄diui p̄moge. ante
oēm creaturā Itē Mat. v. eterna
lē generationē vbi a p̄re z t̄palē ex
Maria insinuat dī. Et tu berthe
lem effrata puula es in milib⁹ iu
da. Ex te em̄ egrediet⁹ q̄ sit dñator
in isrl. z hoc q̄rtū ad t̄palē genera
tionē. Sequit⁹. Et egressus ei⁹ ab
initio. i. eternitate. Itē oñdit p̄so
nā spūsscti Gen. j. Spūs dñi fere⁹

Sermo

xxxv

bat sup aq̄s. et dō. Quo ibo a spi-
ritu tuo. Et Esa. lxx. Spūs dñi su-
per me zc. S Quarto p̄ncipa-
liter oñdīt in miracul' tripl'r. Pri-
mo in forma baptisandi. Requē-
re ascēsiōis J. Quā qdā formā vt re-
citāt Eusebi⁹ quidā arrian⁹ dum
quendā baptizaret z formā trini-
tatis puerteret mox in detestatio-
nē puidit aq̄ disputauit Scdo oñ-
dīt. Legit̄ em̄ de quodā ep̄o q̄ duz
missaz celebraret tres clarissime
gutte sup altare celit⁹ sūt emisse q̄
sibi appropinq̄ntes vnā clarissi-
mā gēmā effecerūt. quā cū idē ep̄s
in qdā cruce reponeret in q̄ erant
plures alte gēme. Ille tātā excellē-
tiā illi⁹ sacre gēme n̄ ferētes d̄ cru-
ce p̄tin⁹ ceciderūt. Per b̄ oñdīt ex-
cellētia scrīssime trinitatis. Jcē ex
emplū requēre in finē de scō Augu-
gu. Tertio ostendit̄ in quodā mi-
raculo qd̄ accidit scō Augu. Legi-
tur q̄ eo tpe q̄ ip̄e libros de trini-
tate cōposuit. qdā vice dū cā spa-
ciādī iuxta litt⁹ maris ābulauit.
socijs a longe sequentibz. z quedā
meditatio de scā trinitate discū-
reret. quendā puerū in litore ma-
ris inuenit q̄ cum cocleari argen-
teo in quādā foueā quā fecerat a-
quā de mari effundebat z dixit se
velle totū mare i illā foueā sic hau-
rire. Cui Augu. in risum puocat⁹
ait. Fili mi quō hoc facere posses.
cū mare sit magnū. coclear modū
cū fouea pua. Aut ille. Facili⁹ ē mi-
hi b̄ facere q̄ tibi qd̄ cogitas adī-
plere. Cogitas em̄ in libro tuo mi-
steriū trinitatis cōprehēdere. cū li-

ber tu⁹ sit pua fouea ad recipiēdū
ingēiū tuū parū coclear ad inq̄-
rendū z ip̄a trinitas imensuz pes-
lag⁹ ad hauriēdū. Et sic puer sta-
tim dispuit z Augu. deo gratias
agēs q̄ vez sit qd̄ puer dixit cogi-
tauit. Et sic p̄z multipl'r trinitas
psonaz z vnitas diuine essentie. vñ
Joh. xx. hec scripta sunt vt creda-
tis. s. trinitatē. qz Jhs est fili⁹ dei. z
vt credētes vitā habeatis in noīe
eius. Un̄ in signū huius d̄ q̄ Jo-
hānes baptista cognouit trinita-
tē. Nā tota trinitas manifestauit
se sibi cū vidit celos aptos z vocē
patris audiuit. Require in scō
sermōe Johannis baptiste.

De natiuitate Johis baptiste.

Sermo. xxxv.

Rit enim

magn⁹ corā dño Lu. j

Notate km̄i dicit em̄ B̄ref. vj. et b̄.
q̄ oīs cognitio sit p̄ similitudinē hīc
est em̄ q̄ angelus Gabriel vn⁹ de
archāgel' q̄z officiū est fm̄ Dyoni.
maiora nūciare de fide vt de nati-
uitate xp̄i z p̄phetias reuelare p̄si-
derās z cognoscēs q̄ p̄ceptior na-
tiuitas scī Johis sili mō debebat
p̄ ip̄m nunciari sicut p̄ceptio z na-
tiuitas xp̄i. Jō merito dixit de eo
Erit mag. zc. S Est notādū q̄
magnitudinē z dignitatē. scūs io-
hānes. p̄siderare possum⁹. in .viij.
Pr̄io in p̄ceptu. nā ei⁹ p̄cept⁹ ado-
miraculose fact⁹ ē ab āgelo gabi-
eli. nūciat⁹. qualif̄ aut̄ hoc factū ē
nota. Legit̄ em̄ in hystoria scola-
stica z p̄cordat scūs Lucas. j. c. q̄

De natiuitate Johānis bapti

rex David volēs cultū dñi ampli
are. Nā vt dicit venerabil' Beda.
Dñs p Moysen p̄stituit. vnū sū/
mū sacerdotē. q̄ mortuo vnū aliū
p ordinē succedere iussit. q̄ serua/
tū est vsq; ad tpa David. Un̄ Dō
volēs ampliare cultū dei instituit
xxiij. sūmos sacerdotes quoz tñ
vn' maior erat. q̄ p̄nceps sacerdo
tū vocabat̄. Statuit aut̄. xvi. vi/
ros de eleazar z octo de isachar. z
fm̄ sortes dedit vnicuiq; hebdo/
modā vicis sue. Abyas aut̄ habuit
octauā hebdomadā. de cui' gene/
re fuit Zacharias. Erat aut̄ ip̄e et
vxoꝝ ei' elizabēth senex z sterilis z
absq; liberis. Cum aut̄ zacharias
templū dñi ingressus fuisset. vt i/
censum poneret. z multitudo po/
puli defozis expectaret. appuit ei
angelus Gabriel stās a dextris al
taris. Cum aut̄ zacharias in ei'
visiōe timeret ait. Ne timeas Za/
charia. qm̄ exaudita est oīo tua. p
priū em̄ est bonoz angeloz vt di
cit Ori. ex sua visiōe terribos. cū
se p̄bentes humāis obtutib; mē/
tē turbant. p̄tin' benigna exhorta
tione cōsolari. Ecōtra aut̄ mali ā/
geli se in angelos lucis trāfigurā
tes si q̄s ex sui p̄sentia terribos vi
derint eos ampliori honore p̄cuti
unt. Jō dicit Ne timeas Zacharia
Ecce Elzabēth vxoꝝ tua pariet ti
bi filiū. cuius nomē Johānes erit
Vinū z lycerā non biber. z ante de
um in virtute z spiritu Nelye p̄/
cedet. Zacharias aut̄ considerās
sui senectutē z vxoꝝis sterilitatem
dubitare cepit. more iudeorum si

gnū ab angelo acquisiuit. Ange/
lus aut̄ eo q̄ verbis suis nō credi
d̄r. plaga taciturnitat̄. ip̄m p̄cul
sit vsq; ad natiuitatē filij. qđ in si
gnū accepit. Cum aut̄ zacharias
foras ad pplm̄ exisset. z populus
eum murū factū vidisset. cogno/
uerūt q̄ ip̄e in tēplo visiōē vidis
set. Cōpleta septimana officij sui
abijt in domū suā. z cōcepit eliza/
beth z qnq; mensib; occultauit se
dicens. Quia sic fecit mihi dñs in
dieb; qbus respexit auferre oppro
briū meū inter homies. Un̄ dicit
Amb. Erubescēbat etatē part' sui
ne in senectute videret vacasse li/
bidini. z tñ gaudebat sterilitatis
opprobrio carere. qz opprobriū ē
mulierib; nō h̄re p̄miū nuptiarū
p̄pter qđ celebrant nuptie z carna
lis coit' excusari. Et sic p̄ q̄ fuit ma
gn' in p̄ceptu. cū sic de' ita mira
culose opat' est. z āgelus hec nūci
auit. Un̄ Augu. Magna gloria
fuit q̄ ab eodē āgelo nūciat' fuit
Joh. z xp̄s. Legim' em̄ q̄ttuor vi
ros solēnes p̄ cursū natē gēitos z
p āglos nūciatos. s. ysaac. Gen. xj
viij. Sālon Judic. xij. qz āgl'oz
tñ pp̄ia noīa nō legim' xp̄m Lu.
j. z Jobez Lu. j. angeli ānūciant̄
nomē legim'. Nam fuit Gabriel.
N Scđo fuit magn' i vfo qz s̄a
ctificat' ānq; nat'. vñ Lu. j. dixit
angelus Spūsctō replebit adhuc
in vtero m̄ris sue. Jō vificat' d̄ eo
illud Hier. j. Priusq; te formare
i vfo noui te. z ānq; exires d̄ vulua
scificauit te. z pphaz i gētib; dedi te
Un̄ notandū q̄ sc̄ificat' erat trij

pl'r. s. a p're z filio z spūscō fm tria
attributa in diuinis. Re. in ser. d
pceptiōe vginis. D' Primo fuit a
p're mūdāt' p suam potētā. qz fo
mes. i. p'cupiscētia seu vulneratio
peccatī in eo qntū ad p'nitatē pec
candi mortāl'r fuit extrinsec'. Jō di
cit deus p'r. Priusqz te formares
in vtero noui te. i. mūdauī te. scz a
p'co. Jō dicit Bre. iij. moral'. q de
um nūqz offendit. etiā i minimis
puto in vbo v'l facto. Jō dixit an
gelus Lu. j. Erit magn' corā deo
Amb. nō tm corpis sed aīe scitate
Nota Criso. Red're in seqnti ser.
Secdo fuit a filio illuminat' p su
am sapiētā. eo q i vtero ex'is co
gnouit xpm qn Maria venit ad
eliza. Un dicit Lu. j. q cū gabriel
venit ad mariā z nūciauit ei q de
beret fieri mat' dei. Et faciens sibi
mētiōez de p'cep. eli. tūc p'surgē
abijt in mōtana. qz zacharias in
mōtanis habuit z salutauit. Eli.
Quam salutatiōem puer ad huc
ex'is in vtero matris prius sense
rat qz mater. Jō dicit. pphetaz in
gentibz dedi te Un Chryso. volēs
ōndere q fuit etiā plus qz ppheta
dicit. Prophete ē pmerito puer/
fatiōis z fidei pphetiā accipe non
pusqz fuerit hō. s. Jobes fuit pri
us ppheta qz homo natus. Et qz
p'suetudo erat vt pphete vngerē/
tur. Ideo qn maria salutauit eli/
zabeth xps Jobes in pphetā vn/
xit. Nā ipe statim p'sentētiā xpi co
gnouit. ideo exultauit. Un dicit
Lu. j. Et factū est vt audiuit eli.
salutatiōez marie. exultauit infas

in vtero ei'. Un dicit Amb. Vocē
p'or audiuit Elizabeth. s. Jobes
p'or gratiā sensit. Illa audiuit iste
exultauit. Illa Mariā. iste xpm
Ecce quantā illuminatiōem rece
pit a xpo q in vtero cognouit ei'
p'sentiā. Un dicit Grego. Jobes
qz nō poterat xpm salutare salta
uit in vtero. Et dicit Jobes Chry.
sup Matth. q genua flexit i vte
ro saltando in reuerētiā aduen
tus sui saluatoris. Unde admirā
do dicit Greg. Quis vnqz nouit
tale tripudiū. miles reclus' in vē
tre cognouit dñz ac regē. Tercio
fuit a spūscō sanctificatus p suas
bonitatē Un dicit Innocentius
Sanctificatus fuit anteqz nat'
cum a xpo et maria dignus fuit
in vtero visitari ideo dicit. Unqz
exires de vulua sctificauit te qd
fuit magnū. Sed nō fuit tm san
ctificatus in vtero v'etiam spi
ritus sancto repletus. Unde dicit.
Amb. sup illud Lu. j. Spiritus s
cto replebitur adhuc in vtero zc.
Qui spiritus sanct' infundit ma/
gnorum est z plenitudo virtutuz
Nā multo excellentius est spiri/
tus sancto repleti qz sanctificari.
Et ratio est. nam sanctificari mū
datiōez significat. s. repleti redū
dantiā siue abundantiā dicit.
Un discipuli xpi vsqz ad diē p'ethe
costes nūqz ad illū g'dū potuerūt
attigere v'de eis possz dici. Reple
ti sunt spūscō. q tm fuerunt scifica
ti z mūdati s. dcm saluator'. vos
mōi est. p'f fmonē qz locut' sum
vobis. qd tm Job. bñit i vtero ma

De natiuitate Johānis bapti

tris sue. Un̄ diē Bern̄. Jōhes nō
legit solū i vtero scificat⁹ s; etiaz
ip̄scō replet⁹. Et si placet dic. vñ
in signū h⁹ excellēcie hūit p̄r z etiā
m̄r gr̄az p̄phetādi quā ip̄e eis me
ruit. Req̄re i seq̄nti ser. **T**er
tio fuit magn⁹ in p̄tu. Un̄ salua
tor. Math. xj. Jn̄c na. mu. nō sur
ma. Jo. bap. Circa qd notādūz q
ip̄e in sua natiuitate fuit magn⁹
p̄pter tria. P̄mo ex hoc qz m̄r dñi
n̄ri eū more gerule nutriuit. Si
nō fuisset magn⁹ regina celiz dñā
mūdi bñ māsiss; i p̄p̄is. Un̄ legi
tur Lu. j. qz cū āgel⁹ voluit certi
ficare br̄az virginē qz intacto vte
ro ac v̄gie pmanēte posset filium
portare. arguit sibi p locū a fili di
cēs. Ecce eli. cog. tu. z c̄vsqzibi. Dē
v̄bū. Tūc exurgēs maria abijt in
mōrana ad eli. coḡrā suā. z māsit
cū illa q̄si tribz mēsibz vsqz dū pu
er nascit. natūqz puez virgo ma
ria suis sc̄is m̄ibz de trā leuauit
z q̄si ad morē gerule eū nutriuit.
Un̄ eli. potuit dicere ad br̄az v̄gi
nē illud Exo. ij. Accipe puez z nu
tri eū. ego tibi dabo mercedē tuā
s. laudē z gr̄az actiōes. Sc̄do fuit
magn⁹ in p̄tu. qz in sua natiuita
te p̄ntes letificauit. Letificauit
ei p̄rēz suū zachariā. qz loq̄la fuit
sibi restituta quā. pdidit p̄pter in
credulitatē cū n̄ credidit āglo. vñ
d; Lu. j. qz cū q̄rebāt a p̄rē quem
veller vocari eū. q postulās pugil
larē sc̄psit di. Jōhes est nomē ei⁹
Aptū aut̄ ē ilico p̄s ei⁹ z lingua ei⁹
z loq̄bat b̄ndicēs deū. Tūc ipletū
fuit illd p̄missuz āgeli dicēt. Lu.

j. Uocab nomē ei⁹ Jōhānē. z erit
tibi gaudiū et exultatio. Tercio
fuit magn⁹ i p̄tu qz nō tm̄ p̄rēz le
tificauit v̄xetiā oēs vicinos. Un̄
Lu. j. Eliza. ipletū ē tps piendi et
pepit filiū z audierūt vicini z co
gnati ei⁹ qz magni. dñs m̄iaz suaz
cū illa z p̄ḡtulabātur ei. Jō dixit
angel⁹ ad zachariā. Lu. j. M̄r i
natiuitate ei⁹ gaudebūt. Et meri
to gaudebāt. Nā p̄r ei⁹ fuit mira
culos⁹ z sic excludit defect⁹ iporē
tie. q̄re merito gaudēdū ē. Fuit et
ei⁹ p̄r sc̄s. z sic excludit reat⁹ cul
pe. i. obligatio pene t̄pal. q̄re gau
dendū est. Fuit et ei⁹ p̄r iocūd⁹. z
sic excludit lamētū m̄lerie. Nā v̄c
dicit Aug⁹. de spū z aīa. qz cū do
lore v̄ita istā itr aīam⁹. vñ i signū
illi⁹ dixit dñs. Ben̄. ij. In dolore
pies si. tu. Et x̄ps Jōh. xvj. M̄r
cū p̄r tristit̄ h̄z. sed i natiuitate io
hānis nō fuit dolor nec lamētuz
m̄is̄ie rōe sc̄ificatiōis in vtero. Jō
merito fuit gaudēdū. vñ p̄r illd
gaudiū celebrat eccl̄a ei⁹ ortū z na
tiuitatē. Un̄ d; Aug⁹. i ser. Post
illū sacros̄m dñice natal̄ diē nul
lius hoīs natiuitatē legim⁹ cele
brari nisi solū Jōh̄s bap. In alijs
sc̄is z elc̄is dei nouim⁹ illū diē co
li q̄ illos post p̄sumatiōez laboz
z det̄ictū m̄dm in p̄peruas efn̄i
tates hec p̄ns v̄ita parturijt. Et
notādū qz quīs br̄is Jōhes euā
gelista hac die migravit ad dñm
tm̄ eccl̄a festū Jōh̄s euāgeliste in
tertiū diē post x̄pi natiuitatē ce
lebrādū instituit. Et sic solēntas
Jōh̄s baptiste in suo die remās̄it

Sermo

xxvi

Non tñ dogmatifandū est q̄ euā
gelista Jobi baptiste cesserit rāq̄
minor maiori. cū ābo sint magni
sc̄i. nec decēs est disputare q̄s eo/
rū sit maior. Qd̄ oñsum ē diuini/
tus bñ in q̄dā exēplo Legit̄ em̄ q̄
erāt duo doctores rhetōgie. q̄ruz
vn⁹ baptistā. alter euāgelistā p̄fe/
rebat. Tandē sup̄ hac q̄stione solē
ni disputatiōe idic̄ta q̄libet valde
solicit⁹ erat auctoritates et efficaces
rōnes inuenire q̄b⁹ suū Jobez pos/
set p̄ferre. Adueniēte autē die dis/
putatiōis q̄libet sc̄ōz suo emula/
tori appuit. ei⁹ dixit. Bñ p̄cordes
sum⁹ in celis. iō de nob̄ nō dispu/
tet⁹ in terr⁹. Tūc illi sibi adinuicē
et oī pp̄lo visiōē publicauerūt. et
deū bñdixerūt. **R.** Quarto fu/
it magn⁹ in mūdo. q̄ ip̄e hūit p̄fe/
ctōz oīm sc̄ōz vt postea dicet̄ Re/
q̄re. et potes recipe vnū mēbroz l̄
p̄la. Quīto fuit magn⁹ in egressu
de mūdo. Nā ip̄e pp̄ iusticiā fuit
decollat⁹. q̄re merito fuit magn⁹:
q̄ pp̄ martiriū meruit possessio/
nē r̄gni celest⁹. teste xp̄o. q̄ d̄t Mat.
v. B̄ci q̄ p̄secutōez patiunt̄ pp̄ ius/
ticiā. qm̄ ip̄oz est reg. ce. Qualit̄
autē pp̄ter iusticiā sit decollat⁹. Re/
q̄re in sermōe decollatiōis. **Sexto**
fuit magn⁹ in libo. Nā ip̄e sc̄is in
limbo exñtib⁹ et saluatore expectā/
tib⁹ xp̄i aduentū in breui futuruz
nūciauit. Sc̄i em̄ p̄es exñtes in
limbo erāt in magna desolatione
positi. eo q̄ spes deliberatiōe eoz
differebat. et nullus de terminare
potuit eis dicere qm̄ saluator ve/
niret. sed Jobes descēdit ad eos et

letificat eos asserēs q̄ cito essent
educēdi p̄ p̄missum saluatore. vñ
legit̄ i euā. Nico. q̄ qm̄ Jobes fuit
decollat⁹ et venit ad limbuz fuit a/
sc̄is patrib⁹ interrogat⁹. Quis es
tu. Req̄re in sermōe p̄mo pasce. **L.**
Un̄ dicit Aug. in ser. Alij aduētuz
sup̄ni regis añ multa t̄pa p̄dica/
uerūt. iohes autē futurū venisse in
mūdu mōstrauit. et sc̄is patrib⁹ i
limbo nūciauit ip̄m saluatore eē
natū et in p̄rio futurū ip̄os libera/
do. Un̄ veracit̄ est impleta in eo p̄/
phetia Esa. lxj. di. Sp̄s dñi sup̄
me. vt p̄dicare captiuis idulgētiā
et clausis ap̄tionē. vt p̄solare oēs
lugētes. et dare eis oleū gaudiij p̄ lu/
ctu. Un̄ d̄t Gre. sup̄ Mat. Quē p̄
currēs mūdo nūciauerat. hūc mo/
riēs ad inferos p̄currebat. Sicut
em̄ in mūdo mlti in ei⁹ natiuita/
te gaudebāt. sic etiā in limbo sc̄i
p̄es de ei⁹ aduētū gaudebāt. **L.**
Septimo ē magn⁹ regnās i celo
Nā p̄ alijs sc̄is est i celo sublima/
tus ac dicit̄. Un̄ Bern. in fmōe
Eleuent̄ oēs sc̄i meritoz p̄roga/
tiuis añ p̄sistoriū diuine maiesta/
tis. et nō erit q̄ ad p̄uilegiū iohis
baptiste audeat aspirare. Un̄ sciē
dū q̄ magnitudo dignitatis ip̄i
i celo triplr̄ oñdit̄. P̄rio q̄ ē collo/
cat⁹ in celo in sup̄mo ordinē ange/
lorū. s. seraphico. Nā vt dicit sc̄us
Aug. q̄ de q̄libet ordie āgloz aliq̄
cecidit. et fm̄ Greg. Ordies āglo/
rū nō p̄nt nisi p̄ hoies repari. iō oī
ad quēlibet ordinē aliq̄s sc̄os as/
sumi. Cū igit̄ ex sc̄itat̄ sue certitu/
die i hac vita h̄ certitudo felicitat̄

De natiuitate Johānis bapti

in alia vita. et ideo sic christus posuit. s. i. o. in supremo statu sanctorum beate vite. ita pater posuit in supremo ordine angelorum ut colligitur ex dictis scripti Augustini. Unde in signum huius copauit eum christus lucerne ardenti Job. v. cum dicit. Ipse erat lucerna ardens et lucens. ardens ideo amoris lucens in omni sanctitate. Et secundum dyonysium. in. seraphim dicuntur ardentes ideo res. linquit sanctus Johannes in choro eorum. Unde Gregorius. Requere autem in sermone ascensionis in fine. Secundo ostendit. quod est inthronizatus. et ut quidam doctores dicunt in sede primi angelus. scilicet luciferi sedet. Nam ruina sedis luciferi non potuit nec debuit reparari per christum. quod secundum apostolum ad Hebr. i. Sedet ad dexteram maiestatis in excelsis. tanto melior angelis effectus quanto differenti per illis nomen hereditauit. Cui enim angelorum deus dixit aliquando. Filius meus tu ego hodie genui te. Et rursum. Ego ero illi in patrem. et ipse erit mihi in filium. Nec debuit per beatam virginem. quod secundum scriptum Hieronimo. ipsa excessit omnes angelos sola et ascendit super omnes angelos ut de ipsa dicitur. Ascendit super cherubim. Unde de Anselmo de preceptu evangelii. O domine omne quod deus non est infra te est. nec per alium sanctum ipso minore. quod sic excederet tale in merito et non in prima. quod est per Hieronimo. Nec per alium sanctum maiorem eo potuit. teste christo. In natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. et cetera. quia sufficiens diuinitas posita est in loco supradicto. Tertio ostendit. quod est donatus felicitate quam lucifer habuisset si sterisset quod felicitas includit in se omnes perfectiones aliorum

ordinum. ut inducit Iulius. d. summo bono super illud Ezechiel. xxviii. Dis lapidis preciosus opimeturum tuum. id est omnes perfectiones aliorum ordinum. Ita dico quod sanctus Johannes qui in loco luciferi posuitus est predicta felicitate et perfectionibus donatus est. Unde ipse excellenter est de numero illorum de quibus dicitur Romanorum. viii. Quos iustificauit hos et magnificauit. Iustificauit autem deus sanctum Iohannem in presenti multipliciter. per excellentem gratiam. ita magnificauit eum in regno per superabundantem gloriam. Nec autem magnificentia bene figuratur. i. Mat. x. quod rex Alexander magnificauit et honorauit Ionatham. et scripsit eum inter primos amicos regis. Per regem Alexandrum intelligitur deus rex regum. Per Ionatham sanctus Johannes. Ionathas interpretatur donum columbe. et significat sanctum Iohannem qui bene dicitur donum columbe cum sit donatus donis columbe. id est spiritus sancti. Nunc secundum scriptum scribitur deus inter primos et principales sanctos ac ipsum sublimauit. Unde dicit Bernardus. Considera mansiones regni celestis et uniuersum orbem humane generationis circūuola. solum Iohannes uidebitur omnibus alijs prepositum. quoniam ut patet erit magnus coram domino et requibus perspectis aduerente dilectissimi quantum huic reuerentie quantum deuotionis debeamus impedere quod ut honorabilis sit a spiritu sancto est prophetatus. promissus ab angelo. laudatus a domino. et perpetua sancte mortis gloria consecratus. Quem sanctum Iohannem rogemus per impetrandam deuotionis plenam. mundationem peccatorum. ut sanctificemur a spiritu sancto

Sermo

xxvi

cto. et post hanc vitam pducamur
ad eandē glaz qua Jobes utitur
Quod nobis concedat. rē.

De eodem Sermo xxxvi.

Jobanes

est nomē ei⁹. Luce. j.

Est notandū qd scūs

Jobes sextupl'r seu mlti pl'r noīa/
tur in sacra septura ppter sex sta/
tus pfectiōis oīm elcōz qd ipe in
se habuit. qre bñ sibi ista sex noīa
sūt imposita. Primo vero ppheta
rōe cognitiōis diuinorū secretoz
Nā pphete est cognoscere diuina
secreta. istā pfectiōem hūit in se.
Secdo & pcursoz seu pco iudic/
rōe pñūciatiōis vbi dei. qd est p/
fectio aploz. Tertio amicus rōe
passiōis qd ē pfcō martiz. Quar/
to lucerna rōe scitat' qd ē pfectio
pffoz. Quinto bellas rōe auste/
ritat' vite qd ē pfectio monachoz
et heremitaz. Sexto āgel' rōe pu/
ritat'. qd ē pfectio vginū. Nas p/
fectiōes hūit. s. Jo. pfcē i eo qd
ipe meruit volare et peruenire ad
etnāz glaz. Un figurat' Exo. xxviii
vbi dicit qd dñs dixit ad moyse. Su/
mes lapides et sculpes in eis no/
mina filioz isrl'. sex noīa in lapi/
de vno s. est sex pfectiōes filioz
isrl'. i. elcōz in scō Jo. qd volauit
ad etnāz priaz. Un sequitur qd dñs
dixit. portabitqz aaron noīa corā
dño. M Dico pmo qd Jo. hūit
in se pfectionē pphetaz q pñstic
i cognitiōe diuinorū secretoz. Jo
dicit ppheta qñ vidēs secreta. Nāz
ipe ad buc in vtero matris exis

agnouit xpm. Requre in pñti ser.
Un ipe fuit etiā tāte pfectiōis et
vtutis ac grē in diuinorū secreto
rum pñtōe qd vtriqz pñti me/
ruit grām pphetisando. Meruit
pmo mñi grāz pphetandi dupli/
cit. s. mñez xpi bñdicēdo. et sibi no/
mē iponēdo. pmo mñi. Nā dicit Lu. j.
qd cū maria vēit in mōra. cū festia
tōe i ciuitatē iude itra. do. Zacha/
et salu. eliza. Scñm ē vt audi. saluta
tōz eli. exul. in gaudio isās in vte/
ro ei⁹ et repleta ē eliza. ss. et dixit. bñ
dicta tu in ē mu. et bñdi. fru. vē. cui
Et vñ h mibi vt veniat mñ dñi mei
ad me. Ecce quō tā tāqz pphissa
loqbat' cū cognuit xpm i vtero ma
rie pñtē ac mariā pñpiētē qd hūit
a filio. Un seqt'. Ecce em vt facta
ē vox salutatiōis tue i auribz meis
exultauit i gaudio isās in vtero
meo. Un Aug. Hoc vñ vt dice/
ret eliza. repleta ē spūscō. q reuelā
te pñuit qd ista exultatio isāt' si/
gnificaret. Un Chriſ. Quis ppha
rū cū eet ppha pphetā faceſ potuit
Helyas vnxit helyseū i pphaz. sed
cū nō donauit illi grāz pphē Iste
āt ex vto mñis sciaz donauit mñi.
vt cui⁹ psonā nō vidit ei⁹ dignita/
tē pñscerz di. Un h mibi vt veniat
mater dñi mei ad me. Secdo dedit
matri gratiā sibi nomē imponen
do. Unde Lu. i. qd cū impletū eet
tps pñendi elizabetz pepit filiū. et
audierūt vicini et cognati qz ma/
gnificauit dñs misericōdiam suāz cū
illa et cōgratulaban' ei. Et factuz
est die octauo venerunt circūcide
re puerū. et voca. euz noīe pñs sui

De natiuitate Johānis bapti

Zachariā. Et rēdens mater ei⁹ di-
xit. Neq̄q̄ sed voca. Joh. Sup q̄
vbo dicit Amb. Nomē filij p̄phe-
tiam indicat q̄ nō a muto mari-
to didicerat q̄ in circūcisīōe vocā-
tibi eū noīe p̄ris sui zachariā dixit
neq̄q̄ sed Jobes. vo. ¶ Se-
cūdo p̄ri duplici^r. p̄mo deū be-
nedicendo. Nā d̄r. Lu. i. q̄ postq̄
mater dixit neq̄q̄. zc. dixerūt ad
illā q̄ nemo est in cognatiōe tua
q̄ vocet^r noīe. Inuebāt aut p̄ri
eius lquē vellent vocari eū. Et po-
stulauit pug. scripsit dī. Jo. est no-
men eius. Et mirati sunt vniuer-
si. Aprū est aut illico os eius z li-
gua eius z loquebat^r bñ dicēs dū
Benedictus dñs deus israel. zc.
Secūdo sibi nomē p̄phete imponē-
do. Un̄ d̄r. Lu. i. q̄ dixit ad filius
Tu puer p̄pheta altissimi voca-
beris. p̄reibus. zc. Un̄ dicit Orige.
Zachariās plenus sp̄rituscō du-
as p̄phetias nūciat. p̄mā de x̄po
dicēs. Bñdic^r dñs deus israel
aliā de filio. Et tu puer p̄pheta. z
sic p̄z p̄mū nomē. s. p̄pheta Un̄ in
signū hui⁹ dixit x̄ps ad turbas vt
hētur Mar. xj. Quid existis inde
fertū videre p̄phetā. Etā dico vo-
bis plus q̄z p̄phetā. ¶ Secun-
do hūit Johānes p̄fectiōez ap̄lo-
rum. q̄ p̄sistit in p̄nūciatiōe verbi
dei. Jo d̄r p̄co iudicis seu p̄cursor
dñi. sicut ap̄li fuerūt nūcī x̄pi. iō
ap̄ls d̄r missus q̄z x̄ps misit eos i
vniuersū mōm p̄dicare euāgelīū
Mar. vi. Euntes in mūdūz vni-
uersū p̄dicare euāgelīū. zc. Certe
h̄fecit scūs Jo. ipe eīm vt fidelis

nūcius p̄dicauit vbum dei. z cō-
uertit multos ad fidē sancte tri-
nitatē. quā tota trinitas sibi oñdit
cū vidit celos ap̄ros z audiuit vo-
cē patris. z filiū in humana car-
ne cogouit. ac sp̄m scm̄ i specie co-
lūbe insperit. Un̄ d̄r de eo Jo. p̄ri-
mo. Fuit homo missus a deo cui
nomē erat Jo. hic venit i testimo-
niū vt test. p̄bi. s. p̄dicādo fidē tri-
nitatis. vt dicit L̄hyso. Johānes
testimoniū dei fuit. zc nō inq̄ntū
hō vez inq̄ntū missus a deo et
electus. Un̄ seq̄tur. Testimoniū
p̄hibuit Jo. dicēs. Vidi sp̄m scm̄
descendentē q̄si columbā de celo
z māsit sup eū. s. x̄pm z ego nescie-
baz eū. Sz q̄ misit me. s. p̄r bapti-
sare in aqua ille mihi dixit. Sup
quē vider^r sp̄m descendentē z ma-
nentē sup eū. s. filiū hic est q̄ bapti-
sat in sp̄scō. Et ego vidi et testi-
moniū p̄hibui q̄z hic est filius dei
Un̄ dicit Bern̄. Usq̄ ad Johē
nunq̄z trinitas hoībz manifeste
apparuit. sed veni intueri Johā-
nem deū z hoīez p̄p̄is manibus
contingentē. z vbi etiā p̄r in voce
audī. ac sp̄uscūs z in specie co-
lūbe videt^r. Un̄ ipe maxime fidem
trinitatis litterat^r z mgris iude-
orū p̄dicauit. Nā tpe q̄ inchoauit
p̄dicare z baptisare miserūt iudī
ab hierosolimis. vt d̄r Jo. i. sacer-
dotes z leuitas ad eū vt interro-
garent eum dicentes. Tu qs es.
qui supple talia facis. es tu x̄ps
es tu helyas. es tu p̄pheta rñdit.
nō. Quid ergo baptisas z p̄dicas
si nō es x̄ps neq̄z helyas. s̄spōdit.

Sermo

xxvi

Ego vox clamāt? zc. Sequit. ego baptizo in aq medi? aut vim ste/ tit quē vos nescitis q baptizat spi ritus crō. Ipe est q post me ventu/ rus est z an me fact? est. cui? non suz dign? vt solua corrigia calcia mēti ei?. Un dicit Lu. i. q angelus di xit. multos filioz isrl? puerter ad dñm deū ipoz. Et ipe pcedet ante illū in spū z virtute helye vt puer tat corda patz in filioz in credu los ad prudentiā iustoz. pare do mino plebē pfectā Un ipse est figu ratus in helya de quo dicit in Ma/ lach. iij. Ecce ego mitto vobis helyā pphetā anteqz veniat dies dñi magn? z horribil? vt puerter cor/ da patz zc. Jō dixit xps Mat. xi. Si vultis scire ipe est helyas. Si/ cur ille aduentū dñi ad iudiciū iu deis pdicabit. ita iste aduentū sal/ uatoris oñdit. Un dixit. Venit p? me vir q ante me fact? est zc. Und qzuis rñderit iudeis qrentibz. es tu helyas. nō. fuit tñ figurat? z si/ gnificat? p helyā. Un dicit Beda Qd de helya p Malachiā pdictū est. hoc de Jobe p angelū dicit Lu. i. Ipe pcedet ante illū in spū z v/ tute helye parare dñō plebē pfe/ ctā. Un Aug. Ipe est helyas i spi/ ritu z non in psona. **P** Ter/ tio dico q Jobes habuit pfectio/ nē martyz q consistit in pstantia pñtis tribulatiois ppter deū z iu/ sticiā. Jō dixit xps Jo. xv. Maio/ rē hac dilectionē nemo habet. vt aīam. i. vitā zc. Qd fecerūt sancti martires. Certe hoc fecit etiā scūs Jo. ideo dicit amicus sponsi. s. xpi

Un pōt dicere illud Can. viij. For tis est vt mors dilectio. Et bñ for/ tis est vt mors dilectio sua. cū ipe ppter charitatē dei z iusticie decol lat? est Qualiter aut decollat? sit p pter deū z iusticiā. Regre i sermo ne decollatiois Quarto dico q ha buit pfectōz cōfessōz q consistit in scritate z oñsione boni exēpli Jur ta illud saluator? Matth. v. Vos estis lux mūdi. qstū ad scitātē. Se quit. Sic g luceat lux vīa corā ho minibz. s. p bonū exēplū vt videāt opa vīa bona z glorificēt pīez ve/ strū zc. Certe hanc pfectionē ha/ buit scrūs Jobes. ideo vocat lu/ cerna. Nā sicut lucerna est clara p pter pñtiā lumis. sic Jobes fuit clar? z mundus ppter suā scritatē Un dicit Chri. de ei? scritate. Lō uersatio Johis vitā oīm fecit cul pabilē apparere. quēadmodū em si videris albā vestē dicis sat? cā/ dida est vest. si vō posuer? eā iuxta niuem incipit sordida apparere. etiam si sordida non est. Sic qz/ tū ad vitā iohānis oīs hō videbat imund? iō reputabat esse xps Re gre in seqnti smōe. Un ei? scritas fuit ita magna q suo scō z bono exēplo alios pluxit. Un dicit de eo Jo. v. Ille erat lucerna ardēs z lu cēs. ardēs. s. in dei dilectōe z scrī/ tate lucēs. s. illuminādo oēs vīrtes Un Aug. in smōe. Ille erat lucer/ na ardēs z lucēs adeo q spūsscrī igne succēsa mōdo possessio nocte i grātie lumē salutis oñderet. iō assi milat lucifero. i. stelle maturie. sic em stella maturia differt in clari/

De natiuitate Johānis bapti

tate ab alijs stell. z fm astrologos
pcedet solē p vj. grad^o de mane qñ
pmo apper in auroza. Sic Jobes
differt z pcellit alios scōs in scri
tate z claritate. Un verificat d eo
illud Eccl. l. Quasi stella maturi/
na i medio nebule. z qñ luna ple/
na in dieb suis lucet. z qñ sol re/
fulgēs sic ille affulsit i tēplo dei. z
pcessit solē iusticie. s. xpm p sex mē
ses. Jo dixit āgelus Lu. j. ad vgi/
nē. Ecce Elizabeth cognata tua z
ipa pcepit filiū in se. su. z h mēsis
ē sext^o zc. Un puenient dē de Eli/
zabeth illud Job. xxxviij. Produ/
ces lucifer in tpe suo. Un etiā si/
cut stella matutina est termin^o no
ctis z pncipiū diei Sic Jobes est
termin^o z finis antiq legis z pnci
piū noue legis. Jo dixit āgelus ad
Zacha. Lu. j. Ipe pcedet añ dñm
pa. do. ple. pfectā. Un mgr wilhel
dic ipe tāq lucifer vēr zefnū gau
diū nobis pus zpmul nūciauit.
Un ppter honorē sci Jo. hac die fe/
runt facule ardētes. qz ipe fuit lu
cerna ardēs z lucēs. Et ignes fūit
Lui^o rō est vt dicit Jo. beletb. ad
repntādū q ossa. s. Jo. in sebaſte
ciuitate ab infidelib cōbusta fue/
rūt. Reqre. Jo fūit sibi ad honorē
zc. **Q**uinto hūit pfectionē
monachoz z heremitaz q pſistit
in aspitate vite seu austeritate. iux
ta illud Baruth. iij. Delicati mei
ābu. vias aspās. s. castigādo cor/
pus suū. Un Gal. v. Qui xpi sunt
carnē suā crucifixerūt Lerte hanc
pfectionē hūit. s. Jobes. iō vocat
belias rōne austeritatis vite. Naz

dicūt de helya. iij. Reg. xix. q ipe fu
git a facie iezael. z venit ad vnū in
nupū vbi comedit subcinericiū pa
nē z bibit aquā. Et vt dē añ. c. xviij
latuit etiā in torrētē. z bibit d tor/
rētē corui aut deferebāt ei panes.
sic Jo. latuit vbi duxit aspā vitaz.
Nā cū esset puerul^o etatis q etas
est inf. v. z. vij. annos fugit mūdū
petūt desertū ne leui saltē fame
vitā maculare posset. Un canit ec
clesia. Antra deserti zc. Reqre in
seqñci ser. Sexto habuit pfectōz v
ginū q pſistit in puritate mētis z
corpis. iuxta illud Lañ. iij. Tota
pulcra es amica zc. Lerte hāc pfe
ctōz hūit scūs Jo. iō vocat ange/
lus. Nā vt dicit Hiero. Sp ē an/
gelis cognata vginitas. quā scūs
Jo. pfectissime i se hūit tā in mēte
qz in corpe. Un ad laudē vgitatū
sci Job. dicit Lbrif. in ser. Jobes
est speculū vginitat^{is} titul^o. i. ho/
nor pudicie. exēplū castitat^{is} Un
eius puritas bñ figurat nob Ju/
dic. xij. vbi dē de Sāsone. Eric ei
puer nazare^o dei ab infācia sua ex
vtero mātis sue. Nazare^o interpta/
tur vnct^o. mūd^o. scūs. z floridus.
z bñ significat. s. Jo. q fuit a xpo
vnct^o in affluētia donoz spūſſcti.
Mund^o ppter vite puritatē. Sā
ctus ppter exēploz refulgentiā. Flo
ridus ppter vite honestatē. qz inf v
gines null^o eo castior. nec vginali
nitore splēdidior. Un bñ dicit sal/
uator de eo Mat. xj. Hic est de q
scriptū ē Ecce ego mitto āgelū me
um. Un dic Lbrif. Jo. ē maior ho
mie. par āgel. s. ppter puritatē. Un

Sermo

xxvii

bñ dñ de eo illud *Can. v.* Dilectus me⁹ cādid⁹. s. ppter puritatē mētē. z rubicund⁹ ppter corpis scētatē elect⁹ ex milib⁹. vñ dicit *Lhyf. et Bern.* Circūspice totā sectā vñ ce⁹ tū nazareoz. nullū puriorē. nullū floridiorē iōhe inuenies. Et sic pz quō ille hñt sextuplicē statū pfe⁹ ctōis electoz. qre sibi sex noīa sūt iposita. qbz pfectōib⁹ meruit quasi cū sex alis celū volare *Juxta illd Eia. vj.* Sex ale vñi. s. Jobi zc.

De eodem. Sermo. xxxvij

Eus exal

tauit illū z donauit illi nomē *Phil. ij.* No

tate kmī dicit em̄ mgt̄ li. j. dis. j. q omē bonū nroz ipe de⁹ est. vel ab ipo est. Nunc ē em̄ q san. Jo. q in terprā⁹ cui donatū est a deo recipit nomē a deo. vt dñ *Lu. j.* q angelus dixit ad Zachariāz. Vocab nomē ei⁹ Jo. igit bñ dñ de⁹ exaltauit illū zc. In qbz vñs duo notātur Primū est honor dignitas. cū dñ de⁹ exal. illū. Scdm ē noīs liberalitas siue ipositio cū cōcludit̄. dedit illi nomē. Priō dico q i vñs pnotat⁹ notat honoris dignitas zc. Quā⁹ de⁹ scdm Jobez exaltauerit z honorauerit pz multip⁹ in pdictis zc **R** Scdo dico q notat noīs ipositio cū dñ z dedit illi nomē. Circa qd notādū q de⁹ dedit sibi qdruplex nomen. Priō noīat a pte āgelus rōe pdicatōis. Scdo a filio helyas rōe austeritatis. Tercio a spūscro ppheta rōe secretoz reuelatōis. qre

to a tota trinitate Jobes qd interprā⁹ in q est grā rōne scēficatōis Dico pmo q noīat a deo pte angelus rōne pdicatōis. Vñ dñ *Mat. iij.* Ecce inq̄ mittā angelum meū qui pparabit viā tuam. s. pdicando fidē catholicā. Vñ dñ *Bre. sup Mat.* Recte angelus vocat⁹ q nunciare supnū iudicē mitti f. vt dignitatē seruet in noīe quā explet in opatōe. qd fecit scūs Jo. q vtiliter pdicauit. Qd oñdit tripliter. Primo in pctōz rep̄bensionē. Scdo in suauī locutōe. Tercio in eterne vite pmissiōe. Et idō dicit *Jsid.* q pfecta vox est clara. suauis z alta. Claravt aures impleat. suauis vt anim⁹ audiētū blādiat. alta vt in sublimis sufficiat. Certe talis fuit vox scī Jo. Fuit em̄ pmo clara in pctōz rep̄bensionē. qbus impleuit aures redargutiōe Vñ dicit *Mat. iij.* q cum pdicauit in deserto iudee dixit phariseis ad eū venientib⁹ q ppter pctā sua longe fuerūt a deo. Progenies viperaz quis demonstrauit vobis fugere a ventura ira. sup. quā mcruiſtis pctis vestris. q. d. nullus. qz nō curatis veritatē z iusticiā. ideo merito dānabimini. Sequitur q dixit eis exempluz. Dis arbor q non facit fructū bonū excidet z in ignē mittet⁹. Jā em̄ securis ad radicē arboris posita ē. Ecce quō redarguit peccatores. Vñ pōt dicere illud ps. Qui oderunt te domine oderā. z sup inimicos tuos tabescebam. Unde ipe iusticiā dilexit. z iusticiā odiuit n⁹ ppter

De natiuitate Johānis bapti

hoc mori formidabat. Un̄ dicitur
Mar. vj. q̄ ip̄e dixit Herodi cru
delissimo regi. Nō licet tibi h̄re vxorē
fr̄is tui zc. Quare fuit decolla/
tus. Sc̄do fuit vox ei⁹ in p̄dican/
do suauis q̄ ad instructōz oīm au
dientū q̄s puocauit ad iusticiam
Nā dicit ph̄s. q̄ voces sunt no/
te eaz passionuz q̄ sunt in aīa. sic
Joh̄es p̄pter dulcedinē interne de
uotōis semp suauiter loquebat̄.
Et maxie cū loquebat̄ cū bonis si
cur cū discipul̄ suis q̄b̄ dulci lo/
quebat̄. Un̄ tpe q̄ ichoauit baptis
mū z cepit p̄dicare. P̄pli eū audie
tes z ei⁹ sc̄rām vitā p̄siderātes cur
rebāt in desertū ad eū. Aliq̄ vt ab
eo baptizarent̄. Aliq̄ vt ei⁹ dulci af
fatu p̄solarēt̄. Un̄ d̄r Mat. iij. In
dieb̄ illis venit Joh̄es bap. p̄di/
cās in deserto iudee. tūc exibat ad
eū hierosolima z oīs iudea. z oīs
regio circa iordanē z baptisaban
tur ab eo p̄fiteētes peccā sua. vñ q̄li/
bet eoz p̄pter ei⁹ dulcē affatū po
terat ad eū dicere illud ps̄. Quam
dulcia faucib̄ me. elo. ru. sup mel
ori meo. A mā. tu. non decli. qz tu
le. po. zc. Tercio fuit vox ei⁹ alta i
eterne gl̄e p̄missiōe. qz d̄ altis z ce
lestib̄ p̄dicauit cū dixit Mat. iij.
P̄niaz agite ap̄propin̄q̄bit em̄ reg.
celoz. Ecce q̄z alte loquit̄ hic hoī/
bus p̄pter peccā possit̄ in vallē hui⁹
misie. p̄dicauit em̄ eis q̄ p̄ p̄niaz
p̄nt in celū ascendere. Et iō dicit glo
sup Mat. Janua celi est p̄nīa cū
fide quā ip̄e p̄dicauit. q̄re ip̄e bene
est z vocat̄ angelus. Un̄ dicit sal/
uator Mat. xj. Nīc est de q̄ scri

p̄tū est. Ecce ego mitto āgelū meū
aī facie tuā q̄ p̄parauit viā tuāz. s.
p̄dicādo zc. S̄ Sc̄do dico q̄
noīat̄ a filio helyas. s. rōne austeri
tatis vite. Un̄ est figurat⁹ i helya
Requie in p̄cedēti ser. S̄z est notā
dū q̄ austeritas virefeci Jo. oīdi
tur tripl̄r. s. in colatu seu situ. Nā
cū esset puerulus etat̄. q̄ etas est
inter. v. z. vij. ānos fugit corruptio
nē mūdi. petijt desertū ne leui sal
tē fame vitā maculare posset. vñ
canit eccl̄ia. Antra deserti teneris
sub ānisciuū turmas fugiēs pe
risti ne leui saltē famie maculare
possis vitā. In q̄ deserto. xxy. ānis
p̄māstisti z duxisti vitā heremiticā
Un̄ d̄r Lu. j. Puer aut̄ crescebat
z p̄fortabat̄ spū. z erat i deserto vs
qz in diē oīisionis sue ad isrl̄. Et se
quit̄ Lu. iij. Anno aut̄. xv. imp̄ij ti
berij cesaris factū ē v̄bū dñi super
Jo. filiū zacharie in deserto. Et ve
nit in oēm regionē iordanis p̄di
cās baptismū p̄nie in remis. pec.
sicut scriptū ē in Esa. Vox cla. i de
ser. zc. In q̄ q̄dē deserto duxit ita s̄a/
ctā vitā. q̄ reputabat̄ messyas. vñ
dicit̄ Jo. j. q̄ iudei miserūt ab hie
rosolimis sacerdotes z leuitas ad
eū vt interrogarēt eū an eēt xp̄us
zc. S̄z ait. Ego vox cla. in des̄. zc. z
iō dixit xp̄s turb̄ vt h̄i Mat. vj
Quid existis i desertū videre p̄phe
tā. etiā dico vob̄ z plus q̄ p̄pham
Amē dico vobis. Nō sur. ma. Jo.
bap. inter na. mu. Un̄ Cris̄. Pro
pter austerā vitā quā duxit in des
serto putabat̄ eē xp̄s. Un̄ ip̄e ē de
nūero eoz de q̄b̄ d̄r Baruth. iij.

Sermo

xxxvii

Delicati mei ambu. vias asperas
 Reque in ser. pcedeti. Scdo ondi
 tur in vestitu. Na ipe villi z dura
 veste tegebat. Un dicit Mat. iij.
 Ipe aut Jo. habebat vestimentu d
 pillis cameloꝝ z zonā pelliceaz. i.
 (ryemen) circa lūbos suos ppter b
 dixit xps. Mat. xj. Quid existis i
 deser. vi. ho. molli. ve. Ecce q mol/
 libus vestiunt in domibꝫ regū sūt
 q. d. nō vidistꝫ hoiez in deserto ve/
 ste vestitū delicata z pꝛiosa sic vtū
 tur viri dlicati q diligūt comodū
 carnis honoris z diuitias mūdi.
 sed vidistꝫ hoiez corpꝫ castigatē. ve
 stimentū aspeꝝ hntez durissimū le/
 ctū. domū sine tecto. sine socio. si/
 ne hūano subsidio. vt sic sepatꝫ a
 mūdo totaliter se offerret deo. vñ
 Bre. sup Mat. Cameloꝝ pilꝫ pter
 tis Jobez fuisse vestitū describit.
 Tercio ondit i victu. Na durū ci/
 bū hūit. Un dicit Mat. iij. Esca aut
 eiꝫ erat locusta z mel siluestre. De
 potu dicit Lu. j. Vinū z sicerā nō bi/
 bet. Et iō ppter aspitatē cibi z po/
 tus dixit xps eū nō māducaꝫ nec
 bibere. vt hī Mat. xj. Ueīt em iō.
 neqꝫ māducaꝫ neqꝫ bibēs. Ecce zc
 Un dicit Bre. sup Mat. O hō
 si cibū qris locusta erat. z potū aq
 erat si domū destrū erat. Un bene
 pōt dicere ad delicatos huiꝫ mū/
 di illud ps. Ecce elongaui fugiēs
 z māsi in solitudine. q. d. zc. Et sic
 ptz qre merito dicit hely. **T**er
 tio noiat a spūscitū ppheta rōe se
 cretoꝝ reuelatōis z agnitōis. Un
 dicit spūscitū p os zacharie Lu.
 j. Tu puer ppheta zc. Circa qd no

tandū q triplr ondit eum nō tñ
 fuisse ppheta sed etiā plus qꝫ pph
 tā. Pꝛio sic. nullus pphetaꝫ fuit
 ppheta añqꝫ natꝫ. sꝫ Jobes exñs i
 vtero mris pfūdiꝫ cognouit ma
 ximū secretū. s. incarnationē xpi.
 qd nec boni nec mali angeli sciue
 rāt excepto Gabriele. Un dicit Lu. j
 q cū Gabriel venit zc. Reque in.
 j. ser. scit Jo. d. Scdo sic nullus
 pphetaꝫ fuit tāte vtutis z grē in
 diuina secretoꝝ reuelatōe q posset
 alteri dare grām pphetaꝫ. sꝫ scū
 Jo. meruit vtriqꝫ penti grām p/
 phetaꝫ. Reque in pcedeti sermōe
 Tercio nullus pphetaꝫ fuit tā/
 te cognitōis q determinato tēpe
 xpm venturū pphetauerit. sed. san
 ctus Jo. ondit eū ad oculū. vt hī
 Jo. j. Stabat Job. z ex dis. eiꝫ duo
 z respiciēs illū ābulantē dixit. Ec
 ce ag. dei ec. q tol. pec. mū. Nūc ē d
 q dixi Post me veniet vir q añ me
 facit est z pōr me erat. Un ipe cer/
 tū testimoniū vltra oēs pphetas
 dedit. Un Job. j. Fuit hō mīl. zc.
 Reque in pcedeti sermōe. Sꝫ hic
 qrit Ouge. Cū qnqꝫ genera aīali
 um offerebant in tēplo p pꝛtis. s.
 vitulus. ouis. cap. turtur. z colū/
 ba. qre solū agnū memorauit dī.
 Ecce agnꝫ dei. Rñdet agnū cōme
 morat. qz in sacrificio agni pascal
 filij isrlꝫ trāsierūt de egypto. z uersa
 ti sunt in deserto. intrauerūt ter/
 rā pmissiōis. Sic i sacrificio veri
 agni pseq possumꝫ b spūaliē. Si
 cut em agnꝫ mīstrat lac. lanā car
 nē. sic agnꝫ dei. i. xps mīstrat nob
 spūaliē lac simplicis doctrine qua

De sanctis Petro et Paulo

nutrimur. Lanā. i. indumentū vir-
tutū q̄ vestimur. et uz et ne vite in q̄
p̄ficimur. Illa cognit. Jo. in xp̄o
vltra oēs p̄phetas. iō mēorauit eū
agnū zc. Quarto notat a tota tri-
nitate ioh. qd̄ in p̄p̄etā in q̄ ē grā
rōe sc̄ificatiōis. Un̄ Niere. i. in p̄-
sona trinitat̄ d̄r. Prius q̄ te for-
marē in vtero. zc. Req. in p̄mo f.
Et dic tria mēbra vl' vnū f̄m pla-
citū.

De sc̄is Pe. et Paulo.
Sermo xxxviii.

Eccepinus

grāz et aplatū ad obedien-
dum fidei i oib. Ro. i. Notate ca-
rissimi dic̄ ei Brist. i. li. de regimie
p̄ncipū. q̄ q̄cqd̄ dat̄ indignis et in-
grat̄ p̄dit. q̄ p̄t ne illi gl̄osi celo-
rū p̄ncipes videant̄ indigni et in-
grati de donis eis a deo collatis
existere. iō regit̄ado deo d̄ati dicūt
Accepim⁹ grāz. zc. Est notādū q̄
receperūt tripl̄r grāz dinā. s. grāz
diuine electiōis grāz x̄tuose et me-
ritorie opatiōis et grām gaudiose
exaltatiōis U Prius dico q̄ ip̄e
receperūt grāz diuine electiōis. vn̄
d̄r Jo. xv. Ego vos elegi de mū-
do. vt ear̄ fruct. af. zc. Ubi notā-
dum q̄ dñs elegit eos ad tria vl'
iij. Prius ad suū aplatū i q̄ fec̄ pe.
caput et pastorē. Un̄ dixit pe. Jo. i.
Tu es simon fili⁹ iohāna tu voca-
ber̄ ceph̄as qd̄ in p̄p̄etā petr⁹ et
caput. p̄ b̄ insinuās q̄ debebat eē
caput et p̄nceps aliorū ap̄loz. Jo
in signū b̄ dixit sibi Jo. vi. Pasce
oues meas. Si vis req. cathe. pe.
Ad p̄positū de sc̄o paulo etiā d̄r.

Act. xii. Segregate mibi pau. in
op⁹. ad qd̄ assūpsi eū. b̄ ē ad opus
doctrine. Jo dñs dixit ananie vt
b̄ Act. ix. Surge et vade in vicū q̄
vocat̄ rect⁹. Req. p̄uersiōis pau.
U. Un̄ dicit sc̄us Dyoni. q̄ fuit di-
scip̄l̄s sc̄i pauli i plāctu suo d̄ mor-
te sc̄i pauli. vbi deplorat et p̄men-
dat sc̄m pe. et pau. di. ecce. n. petr⁹
fundamētū eccl̄az et gl̄a sc̄oz res-
cessit a nob̄ et nos orphāos dere-
liqt. paulus q̄q̄ doctor doctorū
abyssus sapie nos reliqt. Paulū
dico nobilissimū aplm. b̄ angel⁹
fr̄estris et hō celest̄. imago et fili-
tudo diuinitatis. Sc̄do elegit eos
singlarit̄ ad reuelatōes diuinorū
secretorū. Nā petr⁹ assūpsit ad suā
trāsf̄iguratōes. qm̄ trāsf̄igurat⁹ ē
iu mōte thabor. vbi facies ei⁹ re-
splēduit sic sol. et vestimēta ei⁹ fa-
cta s̄t alba sic nix. vbi vocē p̄ris au-
diuit. di. Sic ē fili⁹ me. di. i. q̄ mi.
p̄pla. ip̄m audite. vbi tm̄ gaudiū
recepit q̄ dixit ad xp̄z. Dñe bonū
est nos b̄ eē. vt h̄etur Matr. xvij.
Etiā i resuscitatōe puelle assūpsit
petr⁹. et dū oraret in orto ad p̄ez
assūpsit eū. et in oib. secret̄ suis
Jo p̄pter tam amicabilē secretorū
reuelatōes p̄ oib. hoib. sciuit se-
cretissimū oim̄ dīnoz secretorū
qd̄ bñ notat. Matr. xvi. vbi d̄r q̄
cū ihs interrogauit dis. su. d. Quē
dicūt hoies eē filiū hois. Qui dis-
xerūt. Alij Jobez. bap. alij at̄ he-
lyam alij x̄o hieremiā. aut vnū ex
p̄phetis. Tūc dixit ihs. Vos autē
quē me eē dicitis. Leter̄ oib. tacēs
tibi petr⁹ r̄ndit. Tu es xp̄s filius

Berno

xxviii

dei viui Ecce q̄ magnū secretū sci
uit. Jō rñdit sibi xps. Beūs es sy/
mō bariona. qz caro z sanguis nō
reuelauit tibi. sed p̄ me q̄ est i cel
de pa. d̄z q̄ de⁹ reuelauit sibi secre
ta celestia. sicut ipe dicit. ij. Co. xij.
Scio hoīem in xpo añ ānos. xiiij
siue in corpe siue extra corp⁹ ne/
scio. de⁹ scit. raptū ad tertiu celuz
z scio eundē hoīez q̄ rapt⁹ est in pa
disuz. z audiuit archana vba q̄ n̄
l3 hoī loq. Un̄ etiā dicit. j. Co. xv.
Notū vobis fa. euā. me. qd̄ nō est
fm hoīem. neqz ab hoīe didici. sed
p reuelatōz ihū xpi. Ecce q̄nta di
uinorū secretorū grāz habuerūt vñ
dixit xps Jo. xv. Jā n̄ dicā vos f.
sz amī. qz seru⁹ nescit qd̄ faciat do
min⁹ ei⁹. vos aut̄ dixi amīcos. qz
q̄cūqz au. a pa. m. no. fa. vo. Un̄ di
cit Aug⁹. Paulū dico vez athle/
tā xpi. doctū ab illo. crucifixū cuz
illo. z glōsuz in illo. Un̄ de hac suf
ficiēti scia dīne reuelatōis sci pau
li dicit Dyo. vt sup̄. Deu fr̄ mi tbi.
q̄ etiā fuit discip̄s pauli z ad quē
sc̄psit suas epl̄as beu fr̄ mi tbi. dile
ctae mee vbi ē m̄gru⁹ ibi ē ātor
tu⁹. ingressus ē ad xpm dñm deū
suū. Ecce em̄ orphan⁹ fact⁹ es. iō
neqz scribit tibi manu sua scrissi
ma di. tibi. Fili k̄mē. iā nō veniūt
ad te epl̄e ei⁹ in q̄bus scriptū ē sic
Paulus modic⁹ seru⁹ iesu xpi iā
nō scribit de te vlt̄er⁹ ciuitatib⁹
di. Suscipite filiū meū dilectum.
Deu neminē habem⁹ it̄p̄tē pa/
bolaz z diuinorū eloquioz. Da
uid ppheta plangit filiū suū dicēs
ve mibi fili p̄ te. Ego aut̄ dico ve

mibi m̄gr. iā nemo dicitur⁹ est ca/
mus z videam⁹ doctores mūdi. i/
terrogem⁹ eos qualis opreat nos
regere oues nobis cōmissas. z in
terp̄rabunt nobis eloq̄a pphetaz
z xpi X Tercio elegit eos ad
p̄fectōis. s. vinculū charitatis. vñ
dixit Jo. xv. Hoc est p̄ceptū meū
vt dili. inui. sicut di. vos. q. d. tunc
eritis p̄fecti z deo vniti. Un̄ j. Jo.
iiij. De⁹ charitas est. z q̄ zc. Lette
hāc p̄fectionē habuerūt sc̄i apli
tripliciter. s. ad deū. ad p̄ximū. z inē
seip̄os. Primo ad deū quē tener
rime dilexerūt. qd̄ notat. Nā dicit
Breg. qz p̄batio dile. exhibitio est
opis. z q̄nta est maior dilectio tā/
to exhibitio opis. int̄sior z maior
sed exhibitio fuit maxia. teste xpo
q̄ dicit Jo. xv. Maiorē hac di. zc.
qd̄ fecerūt apli. Nā petrus dixit vt
h̄ Lu. xxiij. Dñe para. suz. re. i car.
z in mor. ire. Un̄ in signū h̄ maxi
me dilectōis dixit ih̄s petro tri/
bus vicib⁹ Jo. vi. Symō Jo. dili.
me pl⁹ his. Dic ei Eciā dñe tu scis
qz amo te. dicit Pasce o. m. Dicit
ei iterū Symon Jo. dili. me. At
illi. etiā dñe tu scis qz amo te. dic
pasce agnos meos. Dicit ei tertio
Symō Jo. amas me. Cōtristat⁹
est Pe. qz dixit ei tertio amas me.
z dixit ei. Dñe tu oīa nosti. tu scis
quia amo te. Dicit ei. pasce oues
meas. Et sic p̄dixit sibi dñs qz a/
more illi⁹ debebat pati. Un̄ adiū/
xit. Amē dico tibi. Lū esses iunior
cigebas te z ābulabas vbicūqz vo
lebas. cū āt senuer⁹ extē. ma. tu. et
ali⁹ te cinget z ducet te q̄ tu n̄ vis b̄

De sanctis Petro et Paulo

aut dixit scās q̄ morte clarifica-
 turus esset deū. Paul⁹ et dixit ut
 habet Act. xxi. Ego nō solū alli. s. z
 et mori paratus sum p. nō. i. bu. xpi.
 Exēplū req. i. fi. s. Un̄ in signū h⁹
 dilectiōis dixit Ro. viij. q̄s nos
 sepat a cha. xpi. tri. an. angust. an.
 p. se. an. fa. an. nu. an. perī. an. glo. si
 cut sc̄ptū ē. q. ppter te mortifica-
 mur to. die. estimati su. sicut oues
 occi. s. in his oib⁹ supam⁹ ppter
 eū q̄ dilexit nos. pcludit g. Tert⁹
 suz ei q̄ neq. mors neq. vita neq.
 ali. cre. pot. n. se. a. ca. di. Qualr̄ at
 ppter xpm̄ sē passi legi q̄ impator
 nero tradidit eos in man⁹ pauli
 niri clarissimi. zc. Req. q̄li i. fi. s.
 Scdo hūerūt caritatē ad primū
 Un̄ in signū h⁹ i. eplis suis q̄bus
 hortat̄ hoies ad scāz vitā z ad dile-
 ctionē dei z primi sp̄ scribūt cha-
 rissimi. Un̄. j. pe. iij. charissimi an̄
 oīa mutua i. vobmetipis ca. pti. ha-
 q. cha. opit. mlti. pec. Hospitales
 inuicē sine mur. vn⁹ q̄sq. sicut ac-
 cepit grāz in alētrū illaz āmini-
 strātes sic boni dispē. ml. grē dei.
 zc. paul⁹ et dic ad Eph. v. charissi-
 mi ābulate in di. zc. qd̄ bñ docue-
 rūt. nā ipi pfectā caritatē hūerūt
 ad primū qd̄ bñ oñdīt. Nā sc̄tus
 pau. affectabat p̄ire p hoib⁹ ipi
 saluaretur. Req. pueriōis pauli
 Tertio hūerūt dilectiōez inter se
 ipos. iuxta illd̄ Jo. xij. Mādatū
 nō. do vob⁹ di. zc. qd̄ fecerūt pe.
 z pau. qd̄ bñ oñdīt. legi ei Reqre
 cathe. pe. U. Un̄ eoz dilectio bñ
 figurat̄ nob. j. Reg. xvij. vbi d̄z
 q̄ ionathas diligebat dō q̄li aīaz

suā. sic pe. z pau. Un̄ canit ecclia.
 Glōsi p̄n. ē. q̄ in vi. su. dilex. ita et
 in morte nō sunt sepati. Quarto
 elegit eos ad statū z p̄miuz etne
 glē. Un̄ Eph. j. Elegit nos in ip̄o
 an̄ mū. p̄sti. vt eēm⁹ scī z im. in cō
 spec. ei⁹. Quā claritatē habebim⁹
 dū ipm̄ vide. iō d̄z Jo. xvij. p̄ q̄s d̄
 disti mi. Req. cathe. pe. l. q̄nto ho-
 noze z glā ipos sublimauerit i ce-
 lo. Req. cathe. pe. B. y. Secūdo
 p̄ncipalr̄ dico q̄ hūerūt grāz fru-
 ctuose z xtuose opationis. iuxta
 illd̄. j. Lo. xv. Grā dei in me vacua
 nō fuit s. sp̄ in me ma. Est notan-
 dū q̄ ipi cū grā diuina triplr̄ fru-
 ctuose ac xtuose z glōse opati sē
 s. fidē facti z vbi p̄dicando et sic
 pplm̄ pueritēdo. infirmos sanan-
 do z mirac̄la faciēdo passiōem et
 mortē sustinēdo z sic ad celū pue-
 niēdo. Et fm̄ ps. Ibi de vir. i. v.
 scz scēvite z xē p̄dicatiōis z xture
 miracloz opatiōis ad penā pas-
 siōis zvi. de deoz i sio. i. an vitā et
 Dico p̄mo q̄ isti glōsi scī cū dīna
 grā fructuose opati sē. fidē scis et
 verb̄ p̄dicādo z sic pplm̄ pueriten-
 do. Nā xps precepit eis. Mar. vi
 eūtes in mōm̄. p. e. o. crea. Seq̄
 Illi at. p̄sci p̄di. vbi do co. o. q̄l̄ at
 fructuose predicauerūt oñdīt. pe-
 trus. n. vālr̄ docuit. Req. cathe.
 pe. B. Et q̄ dñs cepit fa. z do. vt d̄z
 Act. j. sic ipi exēplo xpi scāz vitā
 duxerūt. Nā legi de scō pe. z scri-
 bit clemēs papa. q̄ pe. p̄negati-
 onē supūrit. xxxix. ā. z sp̄ surrexit
 an̄ p̄mū cātū galli z plorādo ora-
 uit vsq. ad borā p̄maz. p. negati-

Sermo

xxviii

one sua Fertur q̄s q̄ semp in sinu
sudariū portauit q̄ crebro lachry-
mas fluētes ab ocul' terſit. Unde a
deo hūit in p̄suetudie flere vt ei'us
facies tota adusta lachrymis vide-
bat. cib' etiā ei' erat simplex vt te-
stat in li. clemēt' vbi dicit q̄ petr' di-
xit. Pāis inq̄t sol' mibi ē. z caro cū
olerib' vsus ē. indumētū aut' mibi
ē tunica cū pallio. z h' hñs nihil a-
liud req̄ro. hec ille. Qual' paul' do-
cuit oñdī. nā ip̄e statī p' p̄uersio-
nē suā cepit xpm̄ p̄dicare. req̄re cō-
uer. z de ei' scā vita. Un' dixit pau-
lus. j. Cor. j. Nos p̄dicam' xpm̄
crucifixū. Un' canit ecl. pe. apl's et
pau. doc. gē. ip. no. do. le. r. do. Se-
cūdo dico q̄ pe. z pau. cū grā diuī-
na vtrorse z potēti opati. sūt mi-
rabilia faciēdo q̄b' firmauerūt do-
ctrinā suā. Un' glo. sup illud Lu.
ix. Dedit eis vtrutē grām. s. z p̄tātē
sup oīa. z misit illos p̄dicare re-
gnū dei z sanare infirmos di. glo.
p̄cessa p̄tātē signoz mittunt p̄di-
care regnū dei. vt z noua noua fa-
cerēt q̄ noua p̄dicarēt. Jō dicit. Jō.
xiiij. Qui cre. in me o. q̄ zc. vñ Be-
da sup Mat. Optuit eos mag' et
noua facere q̄ debebāt mag' p̄di-
care. z sic itez iuerūt de vt. in v. s.
de vtrute p̄dicatōis in vtrutē mi-
raculoz opatōis. Un' de miracul'
s. petr'. req̄re ca. pe. Legit etiā q̄
q̄dā vice pe. duos de dis. su. ad p̄-
dicandū misisset q̄ tuz. xx. dies
iuisſent vn' illoz moriebat. alter
vō rediit z q̄d accideret nūciauit.
Tūc petr' tradidit sibi baculū su-
um p̄cipiēs vt ad sociū rediret z ba-

culū sup eum poneret. q̄d cū ille fe-
cisset p̄tin' q̄ fuit p. xl. dies mortu-
us surrexit viu'. Z Vel sic q̄s
uis i plurib' loc' p̄dicauerūt z po-
pulū p̄uerterūt z mirabilia fecerūt.
tñ p̄ hodierno festo ita recitantur
Circa q̄d notandū q̄ cū. s. pe. tpe
Neronis impatoris fidē xpi hie
rosolimis p̄dicauit erat eodē tpe
q̄dā mag' in hierl'm noīe Symō
q̄ dixit. ego sum p̄ma v̄itas. ego sū
sermo dei. ego sum p̄actit'. ego sū
om̄ipotēs. ego sum oīa dei. oīa sūt
mibi possibilia ego adorabor vt de-
us z dñabor in diuitijs z honorib'
z fecit sp̄tes ereos mouere se z sta-
tuas ereas z lapides ridere z cāes
cātare z hmōi. N' ic igit' volēs dis-
putare cū pe. z oñdere q̄ esset de'
statura die venit pe. z dixit. Pax
vobis frēs q̄ dili. v̄itatē Cui simō
Nos tua pace n' hēm' op' si ei par
sit z p̄cordia adinuēiēdā v̄itatē
nihil poterim' p̄ficere. Nūc ei in-
ter se pacē latronis. p̄pter q̄d nolī
inuocare pacē sed pugnā. Duob'
em̄ dimicantib' tūc erit pax cū al-
ter fuerit supat' Cui pe. cur times
audire pacē. ex p̄ctis em̄ bella na-
scunt'. vbi aut' p̄ctm̄ nō est. pax est.
in disputatōib' v̄tas. in opatōib'
iusticia inuenit'. Et symō. nihil di-
cis sed ego oñdam tibi potētiā
dītat' vt rep̄te adores me Ego p'
v̄t'. i. sūma z possū volare p̄ acra.
nouas arbores facē. lapides i pa-
ne mutā z i igne sine lesiōe dura-
re. z oīa q̄ volo possū facere Cōtra
hūc pe. disputauit. z oīa ei' malefi-
cia deregebat. tūc vidēs sy. q̄ non

De sanctis Petro et Paulo

posset petro resistere. om̃s libos. sue magice artē in mare p̃ecit ne forte magn⁹ p̃deret. et romā prexit ut ibi tāq; d̃s h̃et. qd cū pe. p̃cepit ip̃m īseq̃t in romā. symō ṽo m̃lta mirabilia in p̃ntia nerōis fecit. et eū p̃ pe. p̃citauit. t̃c d̃ns appuit pe dī. Symō et nero cogitāt p̃ te m̃l. s̃z ne timeas qz ego tecū sū vt e/ ruā te et dabo tibi fūi mei pau. so/ latiū. qd cras romā īgredit. Post h̃ pau. sic d̃ns p̃dixit romā veit et cū pe. xpm̃ p̃dicauit et magnū pplm̃ ad fidē p̃uerteret et m̃lta mirabilia fecerūt. simō at mag⁹ in t̃m a nero ne amat qz vite ei⁹ et salutē. et toti⁹ ciuitatē custos sine dubio putaba tur. qdā at die sicut dicit Leo pap̃ dū symō añ neronē staret subito ei⁹ effigies mutabat et mō senior et mō adolescēti⁹ videbat. qd cū vi deret nero eū vez filiū dei puta/ bat dixitq; simō nerōi. impator vt scias optie me vez filiū dei eē. iu be me decollari et die t̃tia resurgā. p̃cepit igit̃ nero carnifici vt ip̃m d̃ collarer. qd cū putaret decollare sy monē decollauit arietē. Nā symō arte magica illesus euasit et mēbra arietis colligēs ea abscondit et se .iij. dieb; occultauit. Sāguis at arie/ tis ibidē p̃gelat⁹ remāsit. Die autē .iij. oñdit se nerōi. dī. Fac sāguinez meū qd effusus ē extergi. qz ecce ego qd decollat⁹ fuerā sic p̃misi. .iij. die resurreri. nero obstupuit et ip̃m ve rū filiū dī eē putabat h̃c leo. Deni qz romā eū in tāta veneratōe h̃ue rūt qz imaginē fecerūt eidē et h̃uc tū/ tulū sup̃sc̃pserūt. symōi dō sancto.

A Pe. aut et pau. vt d̃t leo pap̃. introierūt ad neronē et oīa malefi cia ei⁹ detegebāt et dixerūt. sic em̃ in xpo quē nos p̃dicam⁹ s̃t due sube. s̃. dī et hoīs. sic ī isto mago sūt due sube. s̃. hoīs et dyaboli. dixitq; simō ne diuti⁹ h̃uc patiar ego p̃cipiā an gel meis vt me vidicēt d̃ isto. Cui pe. āglos tuos n̄ t̃cio s̃z ip̃i me t̃i/ mēt. Tūc dixit nero. Nō t̃ies simo nē qd d̃initatē suā reb̃affirmat. cui pe. si d̃initas ē ī eo dicat mibi qd nūc cogito. dixit Nero. accede ad me huc et dic mibi qd cogitas. pe. aut secrete dixit ei. iube mibi panē ordeaceū afferri. et occl̃te dari qd cū allat⁹ fuisset pe. eū b̃ndixit et s̃b ma nica abscondit dī. Dicat nūc simō qd se deū fec̃ qd sit cogitatū. qd fec̃m qd dictū. r̃ndit simō. pe. magnidi cat qd ego cogitē. dixitq; pe. qd co giter simō me scire docebo deū qd cogitauerit fecero. tūc symō indig̃ tus clamauit. p̃cedāt canes ma/ gni et macri. et subito deuorēt eū. et s̃bito cāes maxi appuerūt et ip̃etū ī pe. fecerūt. pe. ṽo panē b̃ndictū ob tulit et s̃bito eos ī fugā p̃uertit. t̃c dixit pe. ad neronē. ecce oñde me nosse qd p̃ me cogitauerat simō n̄ ṽb s̃z scīs. nā ip̃e p̃misit p̃ me āge/ los ṽctos et exhibuit cāes vt oñdat se h̃ie n̄ d̃inos āglos s̃z canios et d̃i abolicos. Dixitq; simō. Audite pe. et pau. si h̃ nihil possū p̃ficē. ṽctā⁹ vbi oī me vos iudicat. ego at vob mō p̃co. h̃c leo. Tūc simō vt dicit egesip. et l̃n⁹ ī sua supbia et malicia dixit elate vt poss; mortuos suscy tare. et accidit qz iuueis moreret

Bermo

xxviii

Uocat[ur] g[ra]t[ia] pe. et pau. et sy. et hac snia[rum]
o[mn]es firmauer[un]t ut ille occideret[ur] q[ui]
mortu[us] n[on] suscitaret[ur]. sy. at[que] d[um] sup[er]
mortu[us] suas icat[ur]at[i]o[n]es facer[et]. vi/
sus e[st] a circ[um]stanc[i]is q[ui] d[omi]n[u]s caput
agitar[et]. T[un]c o[mn]es exclamab[ant] et pe. la
pida[re] voleb[ant]. pe. at[que] vix ipetrato si
l[en]tio dixit. Si viuit defunct[us] surgat
et abulet et loq[ua]t[ur]. alioq[ua]n[do] sciat[ur] f[aci]tas/
ma e[st] q[ui] caput defuncti mouet. sepe
tur at[que] d[um] lecto ut plene figm[en]ta dya
boli appe[re]at. q[ui]d cu[m] f[aci]m[us] e[st] puer imo
bil[is] f[aci]m[us] e[st]. pe. at[que] a l[on]ge stas et fca o[mn]i[um]
exclama[n]t di. Adolescens i[n] no[m]i[n]e ihu
xpi surge. et statim sur. et abu. Cu[m] aut[em]
p[ro]p[ri]is velle[re]t simo. lapida[re] dixit pe.
f[aci]m[us] e[st] illu[m] ad pena[m] q[ui] p[ro]f[ite]r[ur] se i[n] arti
bus sup[er]at[us]. m[ag]i[ster] at[que] n[on] docuit nos
ut p[ro] mal[is] b[on]a redda[m]us. B[er]m[us] It[em] ali
ud mirac[ul]u[m] accidit si placet potes
p[re]dicat[ur]. T[un]c sy. ut di. marcell[us] iuit
ad domu[m] ip[s]i[us]. s. marcel. et[er]n[u]s dis. et li
gavit mox vnu[m] can[em] ad ostiu[m] do
m[us] ei[us] di. N[un]c videbo si pe. q[ui] ad te
p[ro]fuevit veire i[n]gredi potuit. et paulu
lu[m] p[ro] pe. veit[ur] sig[na] cruc[is] f[aci]m[us] can[em] sol
uit. ca[us]a at[que] o[mn]i[um] pladi[us] sol[us] simo
ne p[ro]f[ite]r[ur] q[ui]ba[re]t et ap[ro]p[ri]e d[omi]n[u]s eu[m] ad fra[tre]m
s[er]u[us] se p[ro]f[ite]r[ur] et eu[m] stragula[m] voluit.
accurre[n]s at[que] pe. ca[us]a exclama[n]t ne ei
noceret. et ca[us]a q[ui]de[m] corp[us] ei[us] n[on] lesit
sz ad vestes laceravit ut ille p[er]i
tus rema[re]ret nud[us] p[ro]p[ri]is at[que] et maxi
me pueri fil[ii] cu[m] ca[us]a p[ro]f[ite]r[ur] eu[m] t[em]p[or]e cur
reret d[omi]n[u]s illu[m] q[ui] lupu[m] d[omi]n[u]s ciuitate fu
gaue[re]t. c[on]o[ra] p[ro]p[ri]is pudore n[on] fer[re]s p[ro]
anu[m] ibi n[on] q[ui] p[ro]pauit. p[ro]det[ur] aut[em]
marcel. vid[et] hec mirabilia de in
ceps pe. adhesit. It[em] no. mirac[ul]u[m]
pau. Legit ei q[ui] pau. venisset ro

ma et nero n[on] d[um] ip[s]o e[st] p[ro]firmat[us] q[ui]
e[st] audies q[ui] d[omi]n[u]s lege iudo[rum] et f[aci]m[us] xpi
an. in[te]r pau. et iudos q[ui]stio v[er]teret[ur] n[on]
d[um] m[ul]tu[m] i[n] curauit. et sic pau. libe
ruit et libe[re] p[ro]di. m[ul]tos d[omi]n[u]s domo cesa
ris sibi in[im]iciat[i]a coplauit et eos ad
fide[m] xpi p[ro]uertit q[ui]da[m] v[er]o die cu[m] pau
circa vespas i[n] q[ui]da[m] solario p[re]dicar[et]
q[ui]da[m] iuue[n]is no[m]i[n]e p[ro]and[us] p[re]ce[n]ane
rois et sibi m[ul]tu[m] dilect[us]. q[ui] ut pau. p[ro]
p[ro] m[ul]titudine[m] p[ro]modiosi[us] audir[et] se
nestra[m] asc[en]d[er]et. et paululu[m] dormita
do d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s et expiravit q[ui]d audies ne
ro p[ro]lm[u] d[omi]n[u]s e[st] morte[m] q[ui]d uoluit. et statim
e[st] of. ali[u]m ordinauit. pau. v[er]o. b[er]m[us] i[n] sp[iritu]
p[ro]f[ite]r[ur] d[omi]n[u]s dixit astatib[us] ut illuc ir[er]et et
patradu[m] cesar[is] k[on]i[n] ad se d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s af
ferret que[m] allar[um] pau. suscitauit et
ad cesare[m] cu[m] soc[us] m[is]it. q[ui] cum d[omi]n[u]s
morte[m] e[st] la[m]taret[ur] t[em]p[or]e n[un]cia[re] sibi q[ui]
patra[m] p[ro] forib[us] viu[us] e[st]. audies nero
pa. viu[us] quem paulo an[te] nouerat
mortu[us] p[ro]lm[u] q[ui]de[m] expauit et eu[m] ad
se i[n]gredi f[aci]m[us] uoluit. sz t[em]p[or]e ad p[ro]sua
sio[n]e[m] aico[rum] itra[m] p[ro]m[is]it cui nero ait
patra[m]. viu[us]. q[ui]s te fecit viu[us]. cui ille
D[omi]n[u]s ie. x[ristus] rex o[mn]i[um] se. It[em] nero
dixit. g[ra]t[ia] ille regib[us] i[n] secl[us]. et r[ati]o luer
oia reg[um] m[un]di. et ille. et cesar. T[un]c ner.
d[omi]n[u]s ei alapa[m] di. g[ra]t[ia] militas illi regi
et ille U[er]iq[ue] milito. q[ui] me a mor. su
sci. T[un]c. v. milites ip[er]ator[is] q[ui] ei iu
giter assiste[re]ba[n]t dixe[re]t ei. Cur ip[s]a
to[rum] p[ro]cur[us] iuuen[is]. na[m] et nos tali re
gi milita[m]us. q[ui]d audies nero reclu[si]t
eos i[n] carce[re] ut to[rum]q[ue] q[ui]s nimis an[te]
dilexerat. T[un]c o[mn]es xpianos fecit i[n]
q[ui]ri et o[mn]es p[ro] valida to[rum]tra puniri
Et sic p[ro] q[ui]l[us] v[er]tuose opati s[un]t cu[m] g[ra]t[ia]
dina. v[er]o Mar. vi. Illi at[que] p[ro]f[ite]r[ur] p[ro]di.
U 2

De sanctis Petro et Paulo

vbi do. coop. 2 ser. 2 fir. se sig. Jo di
xit pau. ad Phil. iij. Dia pos. i ea
q me 2 for. **L** Dico tertio q isti
apli meritorie opati sūt cū gfa di
uia. s. de pdictis 2 crucibz ad 2 rutes
possessionis eūdo. vt sic viderēt de
um 2 oꝝ i syon. i. i regēno vbi re
gibūt etnāl. Un dicit apls. ij. ad
thi. ij. iō oīa sustineo. nā si cōmortui
sum 2 uiuē 2 si sustinui 2 cō
regnabim. Jo dicit Lu. vi. Nōne oꝝ
xp̄m pati 2 ita itra. i. glo. su. Qualr
aut passi sūt legit 2 n̄r in legēda. 2
testat Leo. q postea symō rediēs
iteꝝ in nerōis amicitia recepit est
2 2uocauit pplm 2 se gūit a gali
leis offēsuz phibuit. 2 iō orbē se de
serere velle dixit. 2 diē statuit q ce
lū ascēdere vellz. qz dedigbat apli
us in t̄ra h̄itare. Statuto igit die
excellaz turri ascēdit 2 volare cepit
Dixit aut pau. ad pe. Meū est ora
re 2 tuū ē p̄cipe. Dixitq Nero ve
rax ē hō iste. 2 vos seductores estis
Tūc pe. dixit ad pau. Paule erige
caput 2 vide. Lūq caput eleuassz
2 vidissz symonē volātē dixit ad pe
trū. Pe. qd cessas p̄fice qd cepisti.
iā em vocat nos dñs. Tūc pe. ait
Adiuro vos āgeli sathāe 2 demōes
q eū fert 2 aera p do. nō. ibm xp̄m
vt ip̄m apli nō ferat 2 corruet p
mittat 2 p̄tuo dimissus corruit.
2 expirauit. Audiēs s Nero mltū
doluit q talē virū pdidit. dixitq
aplis. Suspecto aio me fecist 2 p
p̄tea malo exēplo vos p̄mā. Nec
Leo. Et sic dedit eos i man 2 pau
lini viri km̄i. 2 paulinus tradidit
eos i custodia mamertini sub cura

militū p̄cessi 2 martiniani. q̄s mi
lites petr 2 ad fidē 2uertit. Und et
carcerē apuerūt 2 eos liberos dī
miserūt. Qua p̄t paulin 2 p̄ passi
onē aploꝝ p̄cessuz 2 martinianū
accessit. 2 cōpto q xp̄iani erāt ius
su neronis capite celi sūt. Roga
bāt g frēs pleꝝ vt inde discederet.
2 cū descēdere nollet tādē vict 2 p
cibus abscēdit. Et cū venisset ad
portā vt leo 2 lin 2 testant ad locū.
q nūc dicit ad san. mar. vidit sibi xp̄s
occurrētē 2 ait. Dñe q vadis. q re
spōdit. Venio romā itez crucifi
gi. Qd cū pe. dictū de sua passione
itelligeret rediit. Cū s̄ scribo retulit
set a mīstris nerōis capīt 2 agrip
pe p̄fecto p̄ntat. Pau. 2 o itez re
duct 2 ē aspectui nerōis est p̄ntat
tus vt postea dicet. Tūc q̄si alie
nigena sniat est crucifigi. Paul 2
2o qz erat ciuis roman 2 capite ē
trūcat. **D** De hac aut snia in
eos data dixit dyo. in eplā de mor
te pau. O fr̄ thimo. si vidisses ago
nes 2 sūmatōis eoz defecisse qd ē
p̄ tristitia 2 dolore. Quis nō fletet
illa hora qn p̄ceptū snie in eos est
egressuz vt pe. crucifigeret. 2 pau.
decollaret. Vidisses tūc t̄bas ius
deoz 2 gētiliū pcutiētes eos 2 expu
entes in facies eoz. Cū aut separē
tur ab inuicē tūc dixit pau. pe. par
tecū fundamentū ecclāz 2 pa stor
ouīū xp̄i. pe. aut ad pau. Uade i pa
ce p̄dicatoꝝ 2 vitat 2 dux salutis ius
toꝝ. Cū aut elōgassent eos ab in
uicē secut 2 sū m̄gm meū pau. Nō
ei i eodē vico occideret eos. h̄ dyo.
Qualr at pe. crucifix 2 ē. legitur sic

*Qualr aut
passi p̄t*

Qualr at pe. crucifix 2 ē. legitur sic

Sermo

xxviii

Testantē em̃ leo z marcell⁹. Lū āt
petrus venisset ad crucē ait. quo //
niā dñs me⁹ q̃ de celo in terrā de //
scēdit recta cruce sublimat⁹ ē. me
aut̃ quē de terra ad celū reuocare
dignat̃. crux mea caput meū i ter //
ra dz oñdere z pedes meos ad ce //
lū dirigere. z ego q̃ nō sum dignus
in cruce eē sicut dñs me⁹. crucem
meā girare z capite diuerso cruci //
figite. Tūc illi crucē vterūt z pe //
des sursum fixerūt. Tūc ppl's furo
re replet⁹ volebat nerone z pfectū
occidere z apl'm liberare. tūc roga
uit eos vt passionē ei⁹ nō ipeditēt.
Dñs aut̃ vt di. Egessip⁹ z lin⁹ ape
ruit oculos eoz q̃ ibi flebāt z videēt
āgelos stātes cū coronis de flori //
bus rosaz z lilioz. z petrū in cru
ce pendētē z ad xpm dicentē. Te
dñe imitari optauī. sz rect⁹ crucifi
gi nō vsurpauī. Tu dñe mihi oīa
es. z totū qd es tu mihi totū z ni //
hil aliud nisi tu solus. Et videns
pe. q̃ fideles glām suā vidissent di
xit. grās tibi dñe ago toto spū q̃ vi
uo. z se deo cōmēdās emisit spm̃.
Tūc marcell⁹ z apuleus frēs disci
puli ei⁹ deposuerūt eū de cruce et
diuersis eū aromatib⁹ z diētes se //
pelierūt. Passus est autē vt dicit
Istid. xxxix āno a passiōe dñi a Ne //
rone zc. E Paul⁹ aut̃ sic decol
lat⁹ ē. Nā postq̃ pau. neroni pñta
tus ē dixit. Tollite maleficiū z de //
collate. ad quē pau. ait. nero mo //
dico tpe patiar a te. sz viuā eterna
lī cū dño ibi xpo. Tūc dixit nero
auferte ab eo caput vt me rege suo
fortiorē intelligat. z videam⁹ si sp

viuere valeat. Lū pau. Ut scias
me eternalit̃ viuere. cū mihi caput
fuerit abscisus viu⁹ tibi apparebo
z tunc zgnoscere poter⁹ q̃ xps est
dñs vite z mort⁹. In ipa aut̃ die di
cit dyo. in eplā ad thi. z pe. z paul⁹
sibi viuētes appuerūt. dicit em̃. at
tēde miraculū frat̃ mi t̃himothee. i
die victimatōis siue passiōis eoz
psto fui z vidi eos separātib⁹ inuicē
Post mortē aut̃ eoz vidi eos inui
cē manu ad manū i crātes portas
vbis z indutos veste lumis z orna
tos coronis claritat⁹. hec ille. Se
quit̃. Nis dicit̃ pau. ad suppliciū
ducit̃. q̃ cū ducerēt dixerūt tres mi
lites ei q̃ eū ducebāt. Dic nob pau
le q̃s est ille rex vī quē tm̃ diligit̃
q̃ p eo magis mori q̃ viuere ama
tis z q̃lē mercedē inde habebitis.
Tūc pau. de regno dei z pena in //
ferni adeo eis p̃dicauit q̃ ipos ad
fidē puerit. q̃ cum rogarēt eū vt li
bere ascēderz q̃ vellet ait. Absit fra
tres vt fugiā. nō em̃ sum pfug⁹ sz
miles xpi legitim⁹. Scio em̃ q̃ p
hāc vitā trāsitoriā ad vitā efnā trās
ibo. mor aut̃ vt fuero decollat⁹ vi
ri fideles rapiēt corp⁹ meū. vos āt
notate locū z illuc cras mātē veite
inuēiet̃ em̃ iuxta sepulcz meū du
os viros. s. citū z lucā orātes q̃bus
cū dixerit̃. q̃ de cā vos ad eos mi
si ipi vos baptizabūt. z vos faciēt
heredes regni celest⁹. Qd cū loq̃re
tur misit nero duos milites vt vi
derēt si adhuc nō eēt occis⁹. Et cū
vellet eos puerter̃ illi dixerūt. Luz
mortu⁹ fuer⁹ z rsurrexer⁹ credem⁹
bis q̃ dic⁹. nūc āt cito vēiet qd me //

Paul⁹ aut̃ sic fuit decollat⁹

De sanctis Petro et Paulo

ruisti accipe. Cū autē sic ad locum
passiōis duceret i porta hostiensī
obuiāuit sibi q̄daz matrona noīe
plācilla discipula pauli q̄ flexis geni
bus se suis orōnibz cōmēdare ce
pit. Cui pau. Plācilla cōmoda mi
hi velū q̄ caput tuū tegit. et in oclōs
meos ligabo et illud postmodū ti
bi restituā. q̄ dedit sibi Et cū sic ad
locū venisset x̄sus oriētē maibz ex
tēsis i celū diuorauit cū lachrymis
et grās egit. post h̄ vale dixit fr̄ibz
oclos sibi de velo plācille ligauit
et vtrūqz genu i frā figēs collū te
rēdit. et sic decollat⁹ est. Mor at ca
put ei⁹ a corpe exiliēs nom̄ ihu he
braice clara voce ter insonuit ad
designādū fm Ber. q̄b nom̄ fuit
sibi iubilus i corde. mel in ore. et me
los i aure. Un̄ dicit in suis eplis ibz
q̄ngentz vicibz noīasse. de vulnē
at vnda lactis vsqz ad vestimēta mi
litis exiliuit pp̄t ei⁹ v̄ginalē puri
tatē et postea sāguis effluxit p̄pter
marririj acerbitatē. in aere lux i
mēsa emicuit pp̄t sapie p̄fuditatē
et a corpe ei⁹ odor suauissim⁹ ema
nauit pp̄t fame celebritatē. nā vi
ta sua fraḡbat odoribz oīm v̄tutū
Jō dicit x̄pi bo. odor sū. Et cā
put suū tres salt⁹ fecit. et in q̄libz sal
tu fōs aq̄ erupuit ad designādū q̄
in vita sua tres salt⁹ fecit fructuo
sus. P̄m qm̄ d̄ synagoga ad ecciaz
saltauit tūc apuit nob fōtē mie nā
in malo p̄pōito fuit. tñ mīfīcordīf
vocat⁹ et p̄uersus ē. vt ptz Act. ix.
Scdo qm̄ saltauit i mōdo d̄ regiōe
i regiōe. discurredo p̄ fructuosā
doctrinā. tūc apuit nob fōtē dīne

sapie. Un̄ dicit doctor sapie. Tercio
qm̄ saltauit a trā ad celū tūc apuit
nob fōtē efne glē. et sic iuit de v̄tu
te in v̄tutē zc. Un̄. q̄. thi. iij. Bo
nū cer. cer. cur. psu. zc. Illi v̄o mili
tes mane ad sepulcrū pau. venēte
et duos viros. s. titū et lucā o rātes
iuvenēte. et paulū i medio eoz stātē
vidēte. q̄s tit⁹ et lucas vidētes ve
bementē territi fugere ceperunt. et
pau. dispuit. Illi autē p̄ eos clama
bāt di. Nō vt putat⁹ vos p̄seq̄mur
sed a vob baptisari vol. sic et pau.
nobis dixit. quē mō vobiscū orātē
vidim⁹. h̄ illi audītes reuerfi sūt
et cū maḡ gaudio eos baptisauerūt
Dyo. in eplā ad thi. dicit de morte
pauli. S̄r mi in illa hora plēa tristi
cie dicēte carnifice paulo. collū e
rige. tūc pau. suscepit i celū muni
ens pecc⁹ suū et frōtē siḡ crucis et di
xit. dñe mi ihu x̄pe in ma. tu. cō. s.
me. Et tūc sine tristitia exēdit col
lū. et suscepit coronā. et in ip̄o icu
pau. explicuit velū et collegit p̄p̄
um sāguinē i velo et ligauit et ob
uoluit et tradidit illi feie q̄ sibi ve
lū tradiderat. et reuerso militi car
nifici dixit pācilla. vbi misisti ma
gistz meū pau. rñdit miles cū so
cio iacet ibi extra vrbē et velo tuo
velata ē facies ei⁹. ip̄a autē rñdēs
ait ecce nūc itrauctē pe. et pau. idu
ti veste p̄clara. et corōas fulgēres
hēbāt i capitibz suis. et prulit velū
sāguie crueratū et mōstrauit eis p̄
pter qd op⁹ mlti crediderūt et fecit
x̄piani. h̄ d̄yo. Audīēs nero q̄ p̄ri
gerāt vehemēt exiuit et d̄ his oibz
cū amicis loq̄ cepit. Dū at iuicē loq̄

De Visitatione bte Marie X^{mi}

Bermo

Exeic

rent veit pau. Januis clausis z añ
cesarē stās aīc. Cesar ecce ego pau
lus reg^{is} cēni iuic^{is} miles. nūc cre
de qz n sū mortu^{us} s^{ed} viu^{us}. s^{ed} tu mis
etna morte morier^{is} eo qz scōs dei
iniuste iterficis Et his dict^{is} dispa
ruit. Nero aut ex nimio tior evelut
amēs effect^{us} qd ageret iⁿgrauit. et
psilio aīcoz patrādū barnabā cuz
alijs soluit. z libe dimisit. nero at i
punit^{us} n exiit. s^{ed} maū p^{ro}p^{ri}a se pēit
zē. Tercio pncipalr dico qz recepe
rūt grāz gaudiose exultatōis. qn
ro igit hōre z glā eos exaltauerit f
qre cathe. perri. B. Refert Bre. i
dial. qz qdā p^{ro}ph^{eta} magne scitatis
dū ad extrēa deduce^{re} eēt cū mag^{is} le
ticia cātare cepit di. Bñuēit dñi
mei qd ad rāillū suū veire dīcti
est. vēio grās ago. Lū astātes in
rogaret qb^{us} h diceret. rñ. nūqd z
uenisse h scōs aplos pe. z pau. vi
det. Lū igit itez vt p^{ro} repeterz scā
ei^{us} aīa a carne soluta est.

De visitatōe marie. Ser. xxxix.

Eurgens

maria abūt i mōtana
cū festinatōe i citatez
iuda Lu. j. Notate kñi. dē ei amb
in hodierna omel. Quo em iā dō
plēa nisi ad supiora cū festinatōe
p^{ro}scēderz. Nescit ei tarda molīma
i. (crege beschwerūg/od vñdōe)
spūscī grā. Lū igit maria fuit ple
na grā dī iō leuī^{us} ascēdit. qre dē ex
urgēs. Est notā^m qz i pñci euā^{gel}īa
oñdūt. P^{ri}m^{us} ē h^{ic} gis desiderabilis
festinatio. qd notat cū d^{icit} Exurgēt
ma. p^{ro} qd intelligit spūal pfect^{us} h^{ic}

gis. qz toto cordis dōsidertio deside
rauit aim sursū hīe z sic dō placef
sic d^{icit} ap^{osto}l^{us}. j. Co. vij. Virgo cogitat
qz dñi sūt vt sit scā corpe z spū. qd
fecit maria. Req. i nati. h^{ic} gis qz cū
eēt triū ānoz zē. Scōm ē ifat^{us} in
terna exultatō. cū d^{icit} scm ē cū au.
salu. ma. eli. exul. infās in vte. ei^{us} p
qd intelligit qz puer in pñcia sal
uatoris hūit cognitōz dīnoz secre
toz. Et iō d^{icit} ppheta q^{ui} si secreta vī
dēs. nā ipē adhuc i vtero m^{at}ris exi
stēs co^{gn}uit xpm qñ maria veit ad
eliza. Un d^{icit} Lu. j. qz gabriel venit
ad mariā z nūciauit ei qz dēret fie
ri m^{at}r dei z faciēs sibi mēlionē de
pceptōe eli. tūc surgēs ma. abūt i
mōtana. qz zacharias in mōtanis
bitauit z salu. eliza. quā salutarōz
puer adhuc exīs in vtero m^{at}ris p
us senserat qz m^{at}r Et iō dicit. Pro
pheta in gen. dedi te. vñ Ch^{rist}us. vo
lēs oñdere qz fuit etiā plus qz pro
pheta. dicit p^{ri}mo pphē est p meri
to p^{ro}uersatiōis z fidei pphēiaz acci
pe. Req. i ser. io. bap. Terciu ē eli
zabeth digna cōmendatiō a d vir
ginē cum d^{icit} bñdicta tu in muli. p
qd intelligit qz h^{ic} go maria est bñ
dicta sup oīs mu. z sup oīs pu
ras creaturas. ex eo qz est m^{at}r dñi.
z iō addit elizabeth dī. Un hoc mī
bi. vt ve. mater dñi ad me. qd est
magna dignitas. vñ bñ vificat d
ea illud puer. vi. Mulre filie con.
diui. tu sola supgres. es vñi. Un d
ipa est illud pfectum opus ipsius
dei patris de qz d^{icit} Eccī. xxvij. Lor
suum dabit in similitudinē pictu
re z pficit opus. Lor suū dabit in

2°

3°

De sancta Margaretha

psūmatōz opez ornatibz īpfectōez
q. d. cor suū. i. potētā dabit ī silitu
dinē picte. i. pfectōz vgis ma. Un
ipā ē in figura illa mlier d q dicit.
Sen. xliij. ipā ē mulier quā ppa/
uit dñs filio dñi mei. z et vgo ma.
bñ figurat nob ī illo pfecto tēplo.
cui nihil pfectōis defuit qd io. de
buit mēsurare ī spū q ī lōgitudie
z latitudie z altitudie ita pfectū fu
it q vltra debitā pportōz nihil ha
buit. Apo. xj. Sic maria fuit ita p
fectā ī lōgitudie latitudie z altitu/
die q sibi nihil defuit. Nā lōgitu/
do ei⁹ vsqz ad nouissimū dēdurat
vt subuēiat oibz eā deuote iuocā/
tibz. Latitudo ei⁹ ē a fine vsqz ad fi
nē. Altitudo ei⁹ ē vsqz ad celū. vñ
pulchre alloq̃t eā Ber. di. O ma.
qs tue mē lōgitudinē latitudinē
sublimitatē z pfūditatē iuestigat
pōt. nā longitudo tua vsqz ad no/
uissimū diē vniuersis te iuocātibz
sbuenit. Latitudo replet orbē tēra/
rū mīa sublimitas supne citati in
uēit restauratōz pfūditas obtinuit
redēptōz sedētibz ī tenebrz z ī vni
bra mortz. Ecce q̃nte pfectōis est
ma. Jō dīc Anl. i. li. de pceptu vgi
nali. O dñā nihil ē tibi equale.

De scā Margaretha. Ser. xl.

Fuenta

vna p̃ciosa margari/
tha abijt z vēdidit oīa
q̃ hūit z emit eā Mat. xij. Notate
kñi iste negociator de q̃ saluator
silitudinē loquit ē īpe dei fili⁹ q̃ de
celo vēit q̃rēs bonas margaritas
ī aīas puras z scās z inuēta ē vna

margarita. i. s. Margaretha quā
dei fili⁹ p̃cioso sanguie emit. Jux/
ta illud apli. j. Lo. vj. Empti ei ē/
stis p̃cio magno. iō dñs iuēta ē vna
p̃ciosa margarita. Est notādū q̃
scā margaretha noīat a q̃dā p̃cio
sa gēma q̃ margarita vocat ppter
sex ei⁹ p̃ditōes q̃s pfecte in se hūit
scā vgo margaretha. P̃ria virt⁹
hui⁹ gēme est q̃ est cādida. scā q̃
est pua. tertia q̃ ē vtuosa. q̃rta q̃
valet ī effusione sanguis. q̃nta q̃
valet ī cordis passionē. sexta q̃ va
let ad p̃fortatōz animi Nas lauda
biles p̃ditōes moralit̃ ī se hūit. s.
margaretha. B Dico q̃ p̃ma
p̃ditio hui⁹ gēme est q̃ est cādida.
Sic scā margaretha fuit cādida et
clara mente z corpe. qz vginitatē
suauit xpo. Un xps bñ dicit illd
Sap. iij. O q̃ pulcra est casta ge
neratio cū charitate Jō Bern. cō
mēdat vginitatē di. Virgitas est
gema vtrū. soroz āgeloz. lux aīa
rū. Qualr aut ipā suauit vginita
tē legīt in vīta ei⁹ quā sc̃p̃t theoz
tīn⁹ vir erudit⁹. Legīt em q̃ mar/
garetha de ciuitate āthiochia fuit
z filia theodosij p̃ziarche gētilium
Nec nutriti tradit z adultā eratē
puenies baptisat. z ppter b̃ a p̃e
crofa habeat. Quadā aut diē cū iā
xv. ānū attingisset z cū alijs vginibus
custodiret oues nutriti sue tūc p/
fect⁹ olibz inde trāsītū faciēs. et
puellā tā speciosā vidēs p̃siderās
ei⁹ pulchritudinē mox ī ei⁹ amore
exarsit. z pueros ad eā p̃cit⁹ misit.
di. Jte cōprehēdite eā. vt si libera ē
eā mibi ī vxorē accipia. si ācilla mī

longitudo

latitudo
altitudo

Sermo

xl

hi in cōcubinā hēaz. Cū igit̃ fuiss̃
ei⁹ p̃spectui p̃ntata eā de gñe suo.
noie z religiōe req̃siuit. Illa autē
r̃ndit se gñe nobilē eē z noie mar/
garetha vocari ac religiōe xp̃iana
Cui p̃fect⁹. Duo p̃mo tibi recte p̃
ueniūt. qz nobil̃ vider̃ z margari
ta pulcerrīa eē cōprobar̃. s̃z tertiū
tibi nō p̃uēit vt puella nobil̃ z tā
pulchra deū hēat crucifixū. z sic p̃z
q̃l̃r fuit pulcra corpe z mēte. nā d̃
structorē sue ṽgitat̃ noluit h̃re s̃z
xp̃z p̃fuatorē puritat̃ elegit. iō bñ
d̃t xp̃s ad eā *Can. iij. To. pul. es*
vñ p̃s. Dilexisti iusticiā. Et qz sic
iuuēcule em̃it margaritas vt in d̃
faciāt clenodia. sic xp̃s em̃it illam
nobilissimā gēmā margaritā. Uñ
dic̃ thēa. Inuē. vna p̃. mar. q̃re ip̃
sa ē de nūero illoz de q̃b̃ d̃t apo.
xij. Nī ēp̃ri sūt. ex s̃ seq̃. sine ma
cula sūt añ tro. dei. Uñ p̃t ei⁹ pul
chitudinē figurat̃ nob̃ in bester. ij
de q̃ d̃t q̃ erat formosa valde z mī
rabili pulcra. oib̃ oculis g̃tiosa z a
mabil̃ videbat̃ z adamauit eā rex.
p̃l⁹ q̃ oēs mulieres. Bester inter
p̃rat̃ eleuata in pp̃lo. z s̃g̃e castita
tē scē mar. q̃ castitas siue ṽgitas i
ter oēs ṽtutes in eñā gl̃a eleuat̃.
z ocul⁹ oīm electoz ī celo g̃rosa est
idcirco a d̃o pl⁹ oib̃ adamat̃. Jd̃o
d̃t Apoē. xij. q̃ sequunt̃ agnū q̃
cūq̃z lerit. Uñ dic̃ Aug. Agnū seq̃
ē xp̃z p̃ ṽgitatē mēis z corp̃is imi
tari. qd̃ p̃fecte fac̃ mar. Uñ di. Au
gu. O speciosa xp̃i pulcra inē m̃l̃
eres. i. ṽtutes. O dealbata ascēdēs
z recūbēs sup̃ frēm tuū xp̃m. qm̃
ei⁹ lūie illustrat̃ vt gaudeat. s̃. gau

io indicibili. gaudiū em̃ ṽginū ē
in xp̃o d̃ xp̃o. cū xp̃o p̃ xp̃m. z post
xp̃m. rō est qz xp̃s ē bñm obiectus
gaudiū ip̃az. iō nō s̃t talia gaudia
q̃lia ṽginū nā alijs sūt alia z null̃
talīa. h̃ ille. *N* Scdo dico qz se
cūda p̃p̃ietas h̃ gēme ē q̃ est pua
sic mar fuit pua p̃hūilitatē q̃ facit
hoīez amabilē deo z hoīb̃. iuxta il
lud *Ecc̃i. iij. Quāto ma. es hūi. te ī*
oi. z inue. g̃. co. de. z ho. Uñ ei⁹ hūi
lītatē notā ī legēda. Nā cū olibz⁹
p̃fect⁹ p̃m̃dauit eā q̃ eēt puella. z
nobil̃ z iō esset dīg̃ mag̃ bōre. z nō
deberet se facere ita vilē q̃ coleret
crucifixū. cui illa hūil̃r r̃ndit. Uñ
sc̃is xp̃m crucifixū fuisse. At ille ex
lib̃ xp̃iano p̃t sic mar. asseruit eū
sp̃ōre z hūil̃r p̃t salurē z redēpti
onē ñrāz crucifixū. z nūc eū eñū
viuere ī gl̃a. p̃t qd̃ erat irat⁹ p̃fe
ctus eā tāq̃ vilē hoīez z abiectū p̃
pter xp̃m ī carcerē mitti iussit. iō
p̃t ei⁹ hūil̃tatē in p̃fecta fide xp̃i
meruit a xp̃o exaltari. nā d̃t Luce
xix. q̃ se hu. exal. vñ hec exaltatio fi
gurat̃ nob̃ ī bester. v. z. ij. q̃ fuit hu
mil̃. iō p̃pter suā hūil̃tatē fuit ho
norata vt reg̃ret p̃ sup̃bia vasti. q̃
ad regē venire iussa p̃tēpsit. Sic
moral̃r. nā sic bester p̃t suā hūil̃
tatē exaltata z hōrata est. ita mar.
a celesti rege ī celo est exaltata. vñ
d̃t Apoē. ij. Dedi corā te ostiū ap
tū. qz modicā ṽtutē h̃es. i. hūil̃ita
tē. Uñ Ja. iij. De⁹ sup̃b̃ resistit hu
mil̃ib̃ aut̃ dat̃ g̃raz. Tercio dico qz
tercia p̃ditio ē q̃ ē ṽtuosa. sic mar
garetha fuit ṽtuosa. p̃pter ṽtu
tē z potētā z opatōz miracloz in

De sancta Margaretha

fide. vñ dñs xps Jo. xiiij. Qui credit in me opa q̄ ego facio ⁊ ipe faciet. Un̄ de ei⁹ miraclosa ⁊ virtuosa opatiōe legi⁹ q̄ dñs esset reclusa in carcere orauit ad dñm vt inimic⁹ q̄ cū eā pugnaret sibi visibilis mōstraret. Et ecce draco immanissim⁹ sibi apparuit. et os sup caput ei⁹ ponēs ac si vellet eā deuorare. Cū aut̄ eā absorbere vellet signo crucis se munivit ⁊ draco virtute signi crucis crepuit medi⁹ ⁊ illesa exiuit. Un̄ merito visitat de ea illd̄ Eccl̄i. xxxj. Fecit mirabilia in vita sua. Un̄ hec opatiua virtus in ea fide figurat nob̄ in fortitudine credentiū. De qua dz. ij. Paralp. xvj. Oculi dñi p̄tēplant vniuersā terrā. ⁊ p̄bēt fortitudinē his q̄ p̄fē credūt in eū. Ecce hāc p̄fē fide habuit scā marga. sciēs illd̄. j. Pe. v. Resiste fortes in fide. qd̄ p̄fē fecit vsqz ad mortē suā. q̄re meruit honorari. Un̄ Apoē. ij. Esto fidelis vsqz ad mortē. ⁊ dabo tibi coronā zc. ⁊ Quarto dico q̄ q̄rta p̄ditiō est q̄ valet p̄ effusioē sanguis Sic marga. hūit virtutē p̄ p̄stātiā ⁊ p̄tra effusioē sanguis sui cū in suo martirio p̄stātissia fuit Juxta illd̄ ps̄. Virilr ag. ⁊ cōfortet cor v̄m oēs q̄ spe. in do. qd̄ fecit marg. Un̄ de eius p̄stātia legi⁹ q̄ seq̄nti die p̄fect⁹ fecit eam ad se duci de carcere dicēs ei. Bona puella misere re pulchritudini tue ⁊ deos n̄ros adorare bñ sit tibi. Cui illa. Illū adoro quē terra p̄tremiscit. mare v̄tī. ⁊ oēs creature timēt. Cui p̄fect⁹. Nisi mibi p̄sentias corp⁹ tu

um faciā laniari. Cui marg. Xps tradidit semetip̄m in mortē pro me ⁊ ideo p̄ xpo mori nō dubito. Tūc p̄fect⁹ iussit eā in eculeo supēdi ⁊ p̄mo virg⁹ cedi deim̄ peccatib⁹ ferreis laniari vsqz ad nudatiōē ossiū. ita q̄ sanguis eius de corpore tāqz de fonte emanauit. Flebant aut̄ q̄ ibi aderāt dicētes. O marga. Ne de te lachrimis dolemus q̄ corp⁹ tuū ita crudelit̄ lacerari p̄spicim⁹. O q̄lē pulchritudinē amasti p̄pter incredulitatez. Jā nūc saltē crede vt viuas. Qui⁹ b̄ illa. O mali p̄siliarij recedite a me pcul. hec carnis crutiatio est aīe saluatio. Dixitqz ad p̄fē. In pudens canis ⁊ insatiabilis leo. in carnē meā potestātē habes s̄ xps reseruat sibi aīas. Prefect⁹ aut̄ faciē suā clamide operibat qz tātaz effusioē sanguis videre non potuit. Deinde eaz deponi iussit de eculeo et itez in carcerē recludi. qd̄ fortit̄ totū sustinuit. Un̄ dicere potuit. Cañ. viij. Fortis est vt mors dilectio. q̄si diceret. Nā ita p̄stās volo eē in tribulatiōe q̄ potius volo mori q̄ a deo meo recedere p̄ peccatū ⁊ incōstantiā. Unde hec p̄stātia bene figuratur nob̄ Dan. xij. in Susanna q̄ dixit angustie sunt mibi vñdīqz. Si em̄ b̄ egero sc̄z p̄sentio senib⁹. mors mibi est. Glosa. Nam quotiēs peccamus morimur. Si aut̄ nō egero nō effugiā manus vestras. sed melius est mibi incidere manus vestras q̄ peccare in p̄spectu dñi. Moralr Susanna interpretatur

gaudiū grē z significat sc̄tāz mar/
garethā que habuit gaudiū diuīe
grē in sua tribulatōe. qz in suis an
gustijs poti⁹ volebat p̄stanter pa
ti q̄ a xpo declinare. R. Quī/
to dico q̄ q̄nta p̄prietatē est q̄ va/
let p̄tra cordis passiōē sic marga
retha habuit virtutē p̄tra cordis
passiōem. i. demonis temptatio
nē p̄ victoriā. qz supauit dyabolū
eo q̄ nō cōsensit sibi Un̄ dici Gre
go. Aduersarius p̄fecte vincit qm̄
mēs nostra in malū qd̄ suggerit.
nec p̄ delectationē nec cōsensum
inclinat Et rōem assignat Ber. di
cēs. Demonis est mala suggere.
nrm̄ ē nō p̄sentire. Nā quotiēs ei
resistim⁹. totiēs eum supam⁹. sic
certe sc̄tā margaretha nō tm̄ mē/
te. verū etiā facto z ope dyabolū
supauit. Qualiter aut̄ eū supauit
legit̄ p̄nter q̄ dyabolus itez vt eā
posset decipere in spēm hoīs se mu
tauit. quē vidēs mar. in oīz se
dedit. z dū resurrexisset ab oīz
dyabolus ad eā accessit z manu eā
tenēs dixit. Sufficiat tibi qd̄ feci
sti. iā nūc cessa de mee p̄sone p̄secu
tōe. Illa aut̄ eū p̄ caput app̄hēdit
z sub se in terrā deiecit. z sup̄ ceruī
cē ei⁹ dextrū pedē posuit dī. Ster
nere sup̄be demō sub pedib⁹ femie
Demō aut̄ clamauit. O sc̄a mar/
garetha p̄ce mihi supat⁹ sum. Si
iuuenis me vicisset nō curasses s̄
ecce a tenera puella supat⁹ sum. et
inde plus doleo. qz pat̄ tu⁹ z mat̄
tua amici mei fuerūt. Illa v̄o coe
git eū dicere cur venisset. Qui ait
se venisse vt sibi cōsuleret vt moni

tis p̄sidijs obediret Coegit quo
qz eum vt diceret cur xp̄ianos tā
multipliciter tēptaret. Qui r̄ndit q̄
odiū esset naturale sibi p̄tra hoīes
virtuosos z xp̄ianos. z quīs sepe
ab eis repellat. tm̄ desiderio sedu
cendi infestus extitit. z qz iūdet
hoī de felicitate quā ipse amisit et
quīs eā recuperare nō possit. ip̄am
tm̄ ab alijs auferre conat⁹ z cōten
dit addidit etiā q̄ salomon infini
tam multitudinem demonū in q̄
dā vase vitreo p̄clusit. s̄ post mor
tē suam cū de illo vase demones
ignē mitterēt. z hoīes ibi magnū
thesaurū esse putabāt vas confre
gerūt z demōes exeūtes aerē im
pleuerūt. Nis dictis v̄go pedem
subleuauit z demō statim euauit
Et sic p̄z qualiter dyabolū supra
uit. Un̄ p̄s. Sup̄ aspidē z basilis
sc̄ū ambulabis zc̄. Un̄ ip̄a est d̄ nu
mero illoz de quib⁹. j. Jo. ij. Scri
bo vobis iuuenes qm̄ fortes estis
z verbū dei manet in vobis z vicij
stis malignū. Un̄ hec victoria fi
guratur nobis in rege hierusalem
ij. Paralip̄. xx. Qui tribulatus ab
aduersarijs consolatus est pro
phetam dicentem O iuda z hieru
salem nolite timere nec paueatis
cras egredimini contra eos z do
minus erit vobiscum. Sequitur
q̄ mirabiliter ab hostibus libera
tur. Sic Margaretha diuino au
xilio dyabolū superauit. Unde
dicit dominus Hieremie primo
Bellabūt aduersū te. z nō p̄uale
būt. qz ego tecū sū vt liberē te 2
Sexto dico q̄ sexta cōditio est q̄

De sancta Maria magdalena

valet ad confortatōez spūs z animi
Sic margaretha hūit confortatōez
aī qz pseuerant sustinuit z p suaz
doctrinā mltōz aīos cōfortauit
z ad fidē cōuertit. Nāvr dicit Bre
Uirt⁹ boni opis est pseuerantia.
Nā frustra bonū agit siā fminū
vite deserať. iō forti aīo pseuera/
uit. Qualr aut pseuerauerit z ali
orū aīos confortauerit legiť q seqn
ti die puenientibz pplis iudici p/
sentat et dū sacrificare cōtēneret
exuit z corp⁹ eius facibz ardētibz
i. lumibz pburit itavt oēs mirarē
tur quō tā tenera puella tot cru/
ciat⁹ posset tolerare. deinde i ma
gno vase pleno aq ipm ligari et
poni fecit vt ex penaz pmutatōe
cresceret vis doloris. Sz subito
terra pcurit z cūct⁹ vidētibz ac pa
uentibz virgo illesa egredit. Tūc
qngz milia viroz crediderūt exce
ptis mulieribz z puul. q etiā ad fi
dem pueri sť z ppter xpm in ffe/
cti z p xpi noīe capitalē sniaz acce
perūt. cū viderūt vginis pstantiā
necnō et colūbam de celo venien
tem q coronā aureā sup caput ei⁹
posuit ina q. Prefect⁹ igit timēs
ne alij plures puerterent a vgie.
pcitus scāz margarethā decolla/
ri iussit. Illa aut impetrato oran
di spacio p se z p suis psecutoribz
et pro eius memoriaz hñtibz z eā
honorantibus vt in omnibus pe
riculis exaudiant deuote orauit
addēs qz vt quecunqz in partu la
borās z eā inuocaret illesa prolez
emitteret. Factaqz est vox de ce/
lo dicens. q in suis petitionibus

esset exaudita Surgensqz ab ora
tiōe dixit spiculatori. Frater tolle
gladiū tuū z pcutē me. Qui pcuti
ens caput ei⁹ vno ictu abstulit.
z sic martirij coronā suscepit. spi
culator aut vidit xpm stantē iu/
sta eam ppter quod veniam pe/
cāt et meruit. Passa est aut. xij.
kal. augu. Et sic patet qualr per
seuerauit et eternam vitam me/
ruit. Nā dicit saluator. Matt. x.
Qui pseuerauerit vsqz in finē. zc.
Unde hec fortis pseuerantia san
cte margarethe figurat nobis in
Judith. xv. de qua dicit Tu glo/
ria hierusalem. tu leticia isrl. tu ho
norificētia populi nostri quia fe/
cisti viriliter. et confortatū est cor
tuū erisqz benedicta in eternū. Ju
dith interpretat pfitēs z signifi/
cat sanctaz margarethā q ppter
pseuioez fidei mortē sustinuit et
sic magnū pplm puerit ppter su
am pseuerantiā. Ideo merito dz
glā hierlm z leticia isrl. z hoc po
puli dei. Un diē Bern. Perseue
rātia est singlar filia sumi regis
finis z cōsumatio vtrius. Et sic pz
qlr scā margaretha ppē pdictas
sex pditiones isti⁹ gēme margarite
bñ noiat margaretha. Quare bñ
ē illa pciōsa margarita quā emit
negociator xps. nō auro. zc. sz pre
cioso sanguine sic dē thema g. zc
De scā maria mag. Ser. xij.

Electus

meus mihi et ego il
li. Cañ. ij. Notate ca
rissimi. Diē ei Jsi. de sumo. bo. li.

liij. c. xviij. q. amicitia est amico /
rū societas. Nunc est em̄ q. maria
magdalena q. aīm z cor suū i pfe /
cta caritate xpo suo dilecto socia
uit. q. teste xpo Lu. viij. Multū di
lexit. xps q. eū diligūt diligit ac se
vnit in eīa charitate ecōrra di /
lexit mariā. iuxta illud Jo. xj. Dili
gebat Jhs marthā z sororē mēm
ei⁹ mariā. Jo maria bñ dicit dile /
ctus me⁹ zc. Est notādū q. Ma /
ria dilexit xpm fm triplicē statuz
triū genēz deū diligētū. s. incipiē
tiū. pficiētū z pfectoz. q. qdē sta /
tus oñdit xps cū dīc Jo. xv. Ego
vos elegi de mūdo. q. tū ad incipi
entes q. dñt mūdū relinqre z dō
in seruētī amore īcipe seruire. Se
quīt. vt eatīs z fructū affe. q. tū ad
pficiētes q. dñt in pgressu virtutū
z bonoz opez pficē Jō fm Ber.
Stat⁹ pficientiū dī rōnalis. Se /
quīt. z fruct⁹ vī maneat. q. tū ad p
fectos q. pseuerant dñt esse in di
uīno amore. Sic maria fm istos
tres stat⁹ dilexit xpm tripliciter. s.
seruenter. sapient. z pseueranter.
M Dico pmo q. maria dilexit
xpm seruenter fm statū incipien
tiū. quoz stat⁹ est mūdū relinqre.
z xpo in amore seruire. Jō dīc. ego
vos elegi de mūdo. qd fecit maria
Nā sicut pūs dilexit mūdū z fui
uit mdo. sic postea pēpsit mūdū
z fuit in amore xpo. Un̄ legī i
legēda. Maria magdalena a ma
gdalo castro cognominata claris
simis natalibz exorta. Nam regia
stirpe descendētibz. cui⁹ pater syr⁹
mī ūo eucharīa nūcupata ē. Nec

cuz fratre suo Lazaro z sorore sua
Martha magdalū castrū qd est
scdo miliario a genezareth z Be /
thaniā q. est iuxta Hierlm. et ma /
gnā ptem hierosolimoz posside /
bāt. q. tñ oīa talit̄ in se diuidebāt
q. maria magdalena castrū a quo
maria magdalena est nūcupata.
Et Lazar⁹ pte vrbis hierl z mar /
tha betaniā possiderēt. Cū aut ma
gdalena delicijs corpīs se totalit̄
expōeret. z qnto diuitijs z pulchri
tudine splenduit tāto corp⁹ suū
voluptati strauit. Un̄ iam pprio
noīe pdito peccatrix pseuerat ap
pellari. Lazar⁹ aut milicie pl⁹ va
caret. Et martha pte suaz frat̄ z
sororis strenue gubernauit ac mi
licibz z famulis suis atq. paup /
bus necessaria mīstrauit. Dia tñ
post ascēsiōē dñi vendiderūt z ad
pedes aploz pciū posuerūt. Cum
igit maria diu in delicijs mūdi ha
bitaret. z cum xps ibi pdicaret. s.
in ciuitate galilee q. dicebat bertha
nia trās iordanē. nō in bethania
marthe. z eo faciēte ibi signa z ml
ta alia mirabilia. Quidā pharise⁹
diues z sapiēs noīe Symō vidēs
xpi scitātē z ei⁹ vtutē. attēdēs i su
am paupratē inuitauit eū ad suū
prādū z multos alios. Adueniē
te aut hora prādij hoībz in domo
pgregat⁹ accidit q. maria q. tūc e /
rat in ciuitate audiuit q. xps debe
ret comedere i domo pharisei t a /
cta diuīe vtut⁹ radio cepit intra se
cogitare. Nūc ē ille q. venit i mun
dū pctōres saluos facere. z pctōres
dulcit̄ rēpit z facill̄ pctā dimitte

De sancta Maria magdalena

certe nō recedā ab eo s; ibo ad eū
z ponā me in mātib; mīe sue z fe/
ram mecū vngentū p̄ciosū. Scio
ei q; h; pedes lutosos z imūdos
cū vadit discalciat⁹ iō mundabo
eos z postea vngēto vngā vt ip̄o
visō affectiōis cordis mei amore
intrinsec⁹ moueat ad pietatē z fa/
ciat mīaz mibi. Surgēs igit mīr
cū mag⁹ desiderio hñs secū p̄xidē
et ad domū symeōis lepsi p̄pera/
uit vidēs q; oēs sedētes oblitave/
recūdie seminee z nō curās vt pec/
catrix inter iustos apparere s; ex
xp̄i p̄ntia sūpra fiducia audacter
intrauit ponens se ad pedes xp̄i
retro cogitās em̄ q; non esset dig/
stare an̄ faciē ei⁹. Et p̄sternens se
ad trā man⁹ extēdit cū reuerētia
in pedes dñi q; in capite vni⁹ mē/
se erat. Et statim ad tactū pedū
xp̄i tant⁹ odor diuini amor⁹ accē/
sus ē in corde ei⁹. z tāta p̄tricio et
dolor p̄ p̄cis ē subsecut⁹ q; lachry/
me oculis ceperūt fluere q̄si d; qdā
fonte. z in tāta abūdātia q; ex eis
sufficiens lauit pedes ei⁹ s; xp̄i.
Et cū nō haberet pannū q; pedes
dñi tergeret fecit de capillis suis
terforiū z tersit. Quib; desiccatis
cepit dulciter osculari eos. Deīn ap̄i
ens p̄xidē diligēt vngēto pun/
xit. Et sic p̄t; q̄l; p̄tēpto mōdo fui/
uit in amore xp̄i. Un̄ dīc. Grego.
Quot in se hñt delectamenta. i.
kurczwylig trost. tot de se fec ho/
locausta. Nā illd; ē p̄fē p̄nie. vt d;
Ro. vi. Sic exhibuit mēbra ve/
stra s; zc. Un̄ cāt ecclā. de ea. Re/
gnū mōi z o. o. zc. Jo xp̄s di

xit phariseo. Remittunt⁹ ei p̄cā
m̄ta qm̄ dilexit mltuz. Et sic p̄t;
p̄mū. s. dīlcūs me⁹ mibi. Ecōtra
dilexit eā xp̄s. Nā sic ip̄a p̄t; fer/
uorē amoris nō verecūdabat qm̄
xp̄o sic exhibuit p̄dcm̄ signū dile/
ctiōis. ita xp̄s in signū seruēt⁹ dile/
ctiōis m̄ta sig⁹ dilectiōis ei ondit
Un̄ le. q; dñs vj. demonia ab ea
expulit. i. vj. vicia Un̄ gre. i. om̄l.
Illā mariā eē credim⁹ de q; mar/
cus. vj. demonia electa fuisse te/
stat qd p vj. demonia nisi vniuer/
sa vicia designāt. Septē g; demo/
nia maria hñt q; vniuersis vicis
plēa fuit. Itē Lazari fr̄ez ei⁹ qdri/
duanū mortuū resuscitauit eius
amore vt hēt Jo. xi. Itē martha
sororē suā a fluxu sanguis quē vj.
ānis passa fuit liberauit Itē eius
merit⁹ marcellā famulā soror⁹ sue
marthe dignā fecit vt illd; vez; z dul/
ce vbi diceret. Btūs v̄ter qui te
portauit. Itē excusauit eā tribu/
cijs. P̄no ap̄d phariseū q; dixit eā
eē imūdā. vt hēt Lu. vi. Secūdo
ap̄d sororē suā q; dixit eā eē ociosā
vt hēt Lu. x. Tercio ap̄d iudā qui
dixit eā eē pdigā vt hēt Jo. xij. Itē
ondit in diuina p̄solatiōe. Ip̄a ei
in resurrectiōe dñi p̄t; sedulā in
q̄sitiōe q; q̄siuit xp̄s meruit tria
q; xp̄s sibi fecit et ondit in vā dile/
ctiōe. Re. in f. resur. ij. D. Jo bene/
dicit z ego illi N Scdo dico q;
maria dilexit xp̄m sapiēt fm̄ sta/
tū p̄ficientium q; stat⁹ est qd dñc
in p̄gressu v̄tutū et bonorū opm̄
sapiēt p̄ficere. Jo stat⁹ eorū fm̄
Bern. d; rōnal. Un̄ dixit xp̄s vt

Sermo

cli

eatibus et fructibus affera. Sic maria in
progressu et perfectu suo sapienter profecit
cum christum dilexit. Nam propter amorem christi
prudenter predicauit christum uerum dei fili-
um iuxta illud. 1. Co. 1. loquimur dei
sapientiam in misterio absconditam. quam
nemo principum huius seculi cognouit.
Qualiter autem in virtutibus profecerit et
christum sapienter dilexerit. et predicauerit
notatur. Legitur enim quod post ascensionem
domini anno. xliij. a passione cum iudei iam
diu stephanum occidissent et ceteros
discipulos a finibus iudeie eiecissent et
apostoli in diuersas regiones subeuntes
ibi dei seminantes. Erat tunc
tempus cum apostolis. scilicet maximus unus de
lxxij. discipulorum domini. cui erat maria mag-
dalena commendata a sancto Petro.
In hac igitur dispensatione sanctus maximi-
mus maria magdalena. lazarus frater eius mar-
tha soror eius. Martha pedisse-
qua marthe et beatus cecilius qui cecus
a natiuitate sua extiterat. et a domino
illuminatus fuerat omnes hi infirmi et
plures alij christiani ab infidelibus
pelago sine omni gubernatione sunt ex-
positi. ut sic omnes submergerentur. di-
uino tandem nutu martham uene-
runt sub quodam porticu quaphano ge-
nitiu illius terre perierat morabantur
Cum autem maria magdalena. uidit populum ad
phanum confluere ut idolis immolarent
assurgens vultu placito. facie serena
lingua discreta. eos ab idolorum cultu
reuocauit. et christum constantem predica-
uit. Et admirati sunt vniuersi per spe-
ciem facundiam et per dulcedinem elo-
quij illius. post hoc venit princeps pui-
cie cum uxore sua. ut per hunc pleido-
lis immolarent. Cuius magdalena. sacrificare

dissuasit. Interea reuolutis aliquo-
bus diebus Maria magdalena. apparuit in
visu matrone dicens Quare cum tot
et tantis abundet diuicijs sanctos dei
fame et frigore mori permittis. Ad-
ditiq; minas nisi merito suo persua-
deret ut sanctos et inopiam subleuaret.
ipsa vero marito suo uisionem indica-
re timuit. Sequenti igitur nocte eidem
similia dicens apparuit. sed adhuc
viro suo indicare neglexit Tertia
vero nocte in silentio apparuit utri-
que irata et vultu igneo ac si tota do-
mus igne arderet. et ait. Dormis
ne tyrane membris patris tui sarba-
ne cum uipa coniuge tua que tibi indi-
care noluit uerba mea. iaces in pa-
latio tuo panis sericis inuolutus
ventrem tuum diuersis ciborum generi-
bus nutris et sanctos dei fame et siti
pire permittis. ac desolatos et sine ho-
spicio vides. non sic euades nec impu-
ne feres. et sic abcessit. Cumque euigi-
lasset et uxori retulisset. uxor econtra
sibi quod ab eo uidissent. dixit ad mu-
lierem. Quid faciemus. Cui mulier.
Utile est ei obtemperare quam incurere indi-
gnationem dei sui. quod propter ipsos ho-
spicio suo receperunt. et eis necessa-
ria ministrauerunt et maria eis sapienter
predicauit et fidem docuit. propter amo-
rem christi. Et sic postquam quilibet christum sapienter di-
lexit cum ita prudenter predicauit. Q-
uia beatus dominus dicit de ea illud Iudith. 1. non
erat mulier super fratrem in aspectu et pul-
chritudine et insensu uerborum. Econtra
dilexit eam christus. Nam dicit Prover. xliij
Acceptus est regi minister intelligens. sic
maria. propter sapientiam quam christus sapienter predica-
uit beatus fuit christo accepta et dilecta quod

De sancta Maria magdalena

oñdit ope. Nā dicit Greg. q. pba
tio dilectionis sit exhibitio opis.
Sic xps pbauit ope q. eā dilexit.
Nā eaz in suis petiōibz exaudiuit
p. eā magnalia fecit. Nū legi q. cū
maria qdaz die p. dicaret z p. dicit
pnceps ei diceret an posset defen
dere z pbare fidem quā p. dicaret.
Lui illa. Egdē defendere illaz p. sto
sum sic scūs p. q. romā p. sider z fi
dem p. dicatione z miracul teneri
fac. Lui pnceps cū p. iuge sua di
xit Ecce dictis tuis p. oia obrepere
pati sum? si a deo quē p. dicas no
bis filiū ipetraueris. Tūc maria
p. ipis dñm exorauit vt eis filium
pcedere dignaret. Illi pces dñs
exaudiuit. z matrona illa pcepit.
Tūc vir ei cepit velle p. ficisci ad
scm petz vt pbaret si vez esset sic
maria de xpo p. dicaret. Lui dixit
vxo ei. Dñe mi absit q. nō veniā
tecū. Lui vir ait. Non fiat dñā. qz
cū sis gūda z in mari sint infini
ta picula posses de facili pericli
tari. domi igitur quiescas z pos
sionibz nris curaz impendas.
Ecōtra illa instabat cū lachrimis
z pedibz puoluta petebat. z sic ob
tinuit. Nauē igit oibz necessarijs
onerātes z tota q. habebāt in cu
stodia marie flinqntes p. ficisci ce
perūt Mariamagda. vō signuz
crucis humerz eoz iposuit ne an
tiqu? hostz eos in itinere ipediret
Lū aut vni? diei z noctz cursu cō
summato cepit mare nimis intu
mescere vent? flare ita q. oēs ma
gnis angustijs vigerent maxime
matrona gūda q. i tñm timuit q.

in ea subito dolor p. irruit z pre
angustijs filiū p. turies expirauit
Natusq. est puer viuus z solatia
mfnaz māmillaz q. res z nō in
uenit. Quid fecit pegrin? cū vxo
rem mortuā vidit z puez appetē
tem māmās mfnis lamētabat m
tum dicēs. Heu heu mis filiū de
sideraui mō matrē cū filio p. didi
naute clamabāt dicentes. p. jciat
b corp? mortuū in mare anq. sit
peam?. z cū corp? app. bendissent
vt in mare iactaret dixit pegrin?
Sinite modicū z sustinere si for
te mult in extasi posita adhuc va
leat respirare. Et ei p. cere nolue
ritis misceamini saltē puuli. z ec
ce nō p. cul a nauī apparuit qdaz
collis. q. viso vtilius esse credidit.
corp? mfnis et puez illuc deferri.
q. marinis bestijs ad deuorādūz
dari. Et vix a nautis p. ce z precio
obtinuit vt illuc applicaret et sic
in secretiori loco collis corp? col
locauit. et puez māmīs ei? appo
suit z cū lachrymis ait. O maria
magda. cur ad cumulū p. ditōis z
miserie mee marsilie p. tībz appli
cuiisti. cur infelix āmonitiōe tua b
iter arripui. petisti ne dñz vt vxo
mea hac de cā p. cipet vt pareret.
Ecce em pcepit z pariēdo mortez
subijt. Lōcepit. n. natū vt pareat
cū nō sit q. enutriet. Ecce qd p. ce
tua obtinui. tibi cui oia mea com
mēdaui. deo qz tuo p. mendo. Si
potēs est memor sit aīe mfnis z p.
ce tua misceat ne pereat natus
Tūc clamide sua corp? cū puero
circūq. opuit. z postmodū na/

uē p̄scendit. **P** Lū ad sc̄m petr̄
venisset. s. pe. obuius ei fuit. Qui
viso crucis signo ei⁹ humer⁹ infi
ro. Quis es? z vñ venisset sc̄sci/
tar⁹ est. q̄ oīa sibi p̄ ordinē enarra
uit. Lūi Petr⁹. Pax tibi fiat. bñ
venisti. z vtili consilio credidisti.
Nec moleste feras si vxor tua dor
mit. z si puul⁹ cū ea q̄scit. potēs
ē ei dñs cui vult donare. donada
ta auferre. ablata restituere z me
rozē tuū in gaudiū p̄mutare. **Pe**
trus aut̄ ip̄s hierosolimā duxit. z
oīa loca in q̄b⁹ xp̄s p̄dicauit z mi
rabilia fecit z locū in q̄ pass⁹ est. z
in q̄ celos ascēdit ei oñdit. Lūqz
de fide a petro diligēt fuisse in/
struē. biēnū iā spacio elapso na
uē ascēdit. rep̄iare curauit. Lūqz
nauigaret dñō disponente iuxta
collē in q̄ corpus vxor⁹ cū puero
posita fuerat puenerūt. Qui p̄ce
z p̄cio applicandū ibi eos indu
xit. puer at̄ ibidē a scā maria inco
lumis obfuar⁹ ad litē mar⁹ p̄ce
debat. z ibidē (vt moris puerozū
est) cū lapill⁹ z glareis ludē cepit
Et cū applicuisset z puez sic ludē
tē vidisset q̄dnā eēt immirari nō
desinēs. Quē puer vidēs expauit
z ad solita m̄ris fcurrēs ybera oc
culce sub clamide latitabat. **Pe**
regrin⁹ hō vt manifest⁹ videret
illuc accessit z puez pulcerrimū
m̄ris ybera sugētē iueuit et acci/
piēs puez ait **O** scā magdalēa. q̄
felix essem q̄ mibi cūcta p̄spa eue
nissent si m̄r respiraret et mecu
z rep̄iare valeret. Eq̄dez scio et sn̄
dubio credo q̄ tu q̄ puez dedisti
z illesū p̄suasti poter⁹ p̄ce tuama

trē restituere sanitati. Ad hec vba
m̄r īspirauit z q̄i a sōno euigilās
ait. **Scā** maria mag. magni meri
ti es q̄ i p̄suris mei ptus officiū
obstetric⁹ īpleuisti z mibi ancille
tue i oib⁹ nc̄ari⁹s meis fuitiū tu
um īpēdisti. Quo audito pegrin⁹
ait. **Viuis** ne m̄l̄r mea dilecta.
Lūi illa. **Viuo.** Et eq̄dē nūc p̄mo
de pegrinatōe de q̄ tu vēisti venio
Et sic petr⁹ te hierosolimā duxit
ad oīa loca i q̄b⁹ dñs pass⁹ ē mor
tuus z sepult⁹ z alia plā loca ostē
dit sic z ego vna cū maria magd.
ducevobiscū fuit singlā loca p̄spe
xi. incipiēs oīa loca z mirac̄la que
vir cū scō petro viderat adeo ples
ne enarrare vt nō in vno articlō
deuiteret. **Tē** pegrin⁹ accepta cō
iuge sua z puero lct⁹ nauez p̄scen
dit z paulo p̄ marfilie portibus
applicuē. Et īgressi iuenē. ma
riā mag. cū discipulis p̄dicātē z ei⁹
pedib⁹ cū lachrymis puoluti oīa
q̄ eis acciderāt narrauerūt baptis
mū a btō maximio suscepit. **Tē**
in ciuitate marfilie ydola destru
entes cū rēplis ip̄oz eccl̄as p̄stru
xerūt. z bñm lazaz in eadē ciuitate
ep̄m vnanimi⁹ elegerūt. Et sic p̄z
q̄l̄r xp̄s. es dilexit cū sic māifesta
uit suā oīpotētiā p̄p̄t eā. **Un̄** Jo.
xiiij. Qui diligit me di. z pa. z ego
di. eū. zc. **O** Tercio dico q̄ ma.
di. xp̄m p̄seuerat fm statū p̄fcōz
q̄z stat⁹ ē q̄ dñt in diuino amo
re p̄seuerare. **Jō** stat⁹ eoz f3 ber.
d3 spūal⁹ **Jō** dixit xp̄s. Et fructus
v̄r maneat. Sic ma. vsqz in finez
vite in diuino amore p̄seuerauit
z p̄pter amorem xp̄i asp̄am vitaz

De sancta Maria magdalena

assumpsit. ut sic p pectis satisfaceret
 z sic saluaret. Sciēs ei q xps su⁹
 dilect⁹ mgr dixit. Bri q psecutōz
 pa. p. iust. zc. Le. q p⁹ p dca dno
 nutu ad citatē aqnses puenērt. et
 pplm sibi ad fidē xpi p mltā mira
 cula adduxērt. vbi scūs marinus
 in epm ē ordinat⁹. Intēa scā ma.
 mag. pp amorē xpi artissimā pe
 nitentiā i afflictōe ppriū corpis assū
 psit z heremū petiit. in q heremo
 in rupe durissima. xxx. ānis oībo
 hoībo incognita māsit. In q qdez
 loco nec aqz fluēta nec arboruz
 nec herbaz erāt solatia. nec cibo
 corpali vsa fuit. z sic p castigatiōz
 sui corpis in tli amara pnia fecit
 xpo puiuitū vbi meli⁹ ffect⁹ ē q in
 puiuitio pharisei. q ipm corplr iui
 tauit. Un dē Pe. rauēnēf. Mlr
 ista xpo puiuitū spūale fec. in men
 sa pnie ponit ferclm pūctiōis z
 panē dolor. Infert potū lachry
 maz. crebris gemitibz tāgit sim
 phoniā. i. instrumētū dulcē corde
 z dū pecc⁹ sepe pcutit ex remorsu
 pscie facit deo placita cimolo p
 sonare. Un h ē illd. puiuitū d q dē
 Apoē. iij. Ego sto ad host. et pul.
 si qs mibi. zc. Et sic patz qlr xpm
 dilexit vsqz ad finē vite. Contra
 dilexit eā xps vsqz in fines. Juxta
 illud Jo. xij. Cū dilexissz suos q
 erāt in mdo in fi. di. eos. Qualit
 at eā dilexerit oñdit i legēda. Le.
 ei q sicut ipa aspaz vitā in here
 mo amore xpi duxit. z pfortiū ho
 minū fugit. ita xps eaz cōsolabat
 z āgeloz societate misit. Nā ipaz
 nō terrenis refectiōibz sz tm cele
 stibz epul⁹ dīposuit satiare. Qua

libet at die in septē hor⁹ canonic⁹
 ab āgel⁹ i aera eleuabat. z celestiū
 agminū. i. turbaz āgeloz pētus
 etiā corpaliū auribz audiuit. vñ
 singul⁹ dieb⁹ his suauissimis da
 pibz satiata. z in p eodē angelos
 ad locū ppiū reducta corpaliū
 aliment⁹ nullaten⁹ idigebat. R
 Sacerdos at qdā solitariā vitaz
 dīderās agere ad xij. stadia loca
 eius vicinā sibi cellā locauit. Qua
 dā igr die dñs pdicti sacerdotis
 oculos apuit z corpis oculis eui
 denē aspexit qlr āglī ad pdcām lo
 cū i q scā ma. mag. morabat descē
 dētes eā i ethera subleuabāt. z p
 vni⁹ hore spaciū ad eundē locū cuz
 diuinis laudibz fducebāt. Volēs
 at pdict⁹ sacerdos hui⁹ mirabil⁹ vi
 siōis veritatē agcere creatori suo
 pēibz se pmedās ad pdcām locum
 mag⁹ duotiōe hūilit⁹ pperabat. Cū
 at ad vni⁹ lapidis iactū appropi
 qret. cepeit ei⁹ crura resolui. z ti
 more valido ipi⁹ pcordia medul
 litus ābelare. Cūqz retro rediret
 ābulādī vsū crura cū pedibz sil⁹ p
 stabāt. sz si vso tramite ad pdcām
 locū accedere conaret. toti⁹ cor
 pis eū lāguor z ebetudo mēt⁹ oībo
 modis phibebāt. Intellexit igr
 vir dei sine dubio celeste eē sacra
 mētuz ad qd accedere nō poterat
 hūanū expimētuz nec debz. In
 uocato igr saluator⁹ noīe exela
 mauit. Adiuro te p. deuz vt si hō
 es vñ aliq rōnal creatā q i illa spe
 lūca habitas mibi rñdeas. z di
 cas vitatē. Cūqz hec tertio fperis
 ser ma. magd. rñdit ei di. Accede
 ppius z scire poter⁹ vitatē oīm q

desiderauit aia tua. Cūq; ille tre-
mes vsq; ad mediū spacij tēminuz
appropinquasset. ait ad eū. Memisti
ex euā^o de ma. mag. peccatrice. q̄
pedes saluatoris dñi nři ihu xpī
lachrymis rigauit z capill' suis ter-
sit z suorū delictorū veniā meruit.
Cui sacerdos Memi. z pl^o q̄. xxx.
ānoꝝ euoluta sē curricula q̄ b̄ eēt
fēm scā credit ecclia z p̄fiter. q̄ in q̄t
sū illa q̄ p. xxx. ānoꝝ spacij oib; ho-
mib; icognita p̄māsi. z sic vidisti.
sic singul' dieb; āgelic' maib; i ethe-
ra sū s̄bleuata. celestiu agminum
dulcissimā iubilatoꝝ septēnis vici-
bus p̄ singl' os corpeis aurib; audi-
re p̄merui qz igit a dño mibi reue-
latū ē q̄ ex b̄ sclo migtura sū. vñd
maximinū adeas z h̄ ei dicas p.
xio die tpe resurrectōis q̄ ad ma-
tutias surget p̄sueuit oratoriū so-
lus ingrediat z me illic p̄ āgelorū
mysteriū subuectā inuenit p̄sister.
Sacerdos aut vocē eius velut vo-
cē āgeli audiuit. neminē aut vidit
Stati igit maximinū adiūt rei oīa
p̄ ordinē narrauit. Scūs at maxi-
min^o nimio gaudio replet^o salua-
tori dño nřo ihu xpō grās egit z il-
la die ac hora vt sibi cōmissus fue-
rat oratoriū sol^o īgressus vidit s̄ā-
ctā ma. mag. i choro ad huc stātē i
medio āglorū q̄ eā adduxerāt. erat
aut spacio duorū cubitoꝝ eleuata
a terra i medio āgelorū stās. z extē-
sis maib; deū laudās. cū at. s. ma-
ximin^o ad eā trepidaret p̄uersa di-
xit ad eū. Accede huc p̄ p̄p̄ ne fu-
gias filiā tuā Appropinquante aut
ille sicut in libris ip̄i^o maximini le-

git vultus marie ex cōtinua z dū-
turna visiōe angelorū irradiabat.
vt facili^o solis radios q̄z ip̄i^o faciē
intueri q̄s posset. Cōuocato igit
vniuerso clero z p̄dicto sacerdote
maria mag. corp^o z sanguinē dñi
cū multa inundatōe lachrymarū
ab ep̄o suscepit. deinde p̄strata aī
altare sc̄ssima e^o aia ad dñm mī-
grauit. z angeli ei^o aīam hymnis z
cāticis in celū p̄duxerūt. i cui^o exi-
tu tant^o suauissim^o odor ibidē re-
māsit. vt p̄ septē dies ab ingredie-
tib; oratoriū sentiret. cui^o sc̄m cor-
pus maximin^o diuersis aromati-
bus cōditū honorifice sepeliui. et
post mortē suā iuxta eam se sepe-
li p̄cepit. Et sic p̄z qualiter xp̄s eā
dilexit vsq; in finē. z nūc in celo eē-
naliter. Un bñ dē illud dñs Die
re. xxxj. In charitate p̄. dile. te. zc.
z e^o i ea cōpletū ē illd̄ Cañ. iij. In
uēi. q. dili. a. m. te eū zc. Nā rōez af-
figt thēa di. dilect^o me^o mī. zc. S
Miles qdā singul' ānis ad corp^o
ma. mag. p̄sueuerat tre. q̄ i plio oc-
cisus ē. q̄ dū i feretro a p̄tib; plo-
rare. ma. mag. p̄s q̄rel' oppōebat
cur duortū suū mori sine p̄fessioe z
pnia dimississ. tē sbito q̄ d̄fict^o fue-
rat cūct^o stupētib; surrexit. z sacer-
dotē ad se vocari p̄cepit. cūq; duo-
te p̄fess^o fuiss z viaticū fcepiss. p̄ti-
nus i pace requieuit. Quidā pcā sua
i qdē cedula p̄sc̄psit z eā s̄b palla al-
tar^o. s. ma. mag. posuit rogās eā
vt sibi idulgētiā ipetrar; q̄ p̄mo
dū cedulā accipiet pcā sua d̄ i pace
dula d̄leta oīno iueit. qdā celric^o d̄
flādris noīe stephā^o i tātā pcōz i;

De sancto Iacobo maiore

manitatem cecidit quod omnia flagitia ex-
ercēs. ea quae salutem erant non solum non
facere. sed nec audire volebat. In b.
magdalenā tamen deuotior magnā ha-
bēs eius vigiliā ieiunabat et festū ce-
lebrabat. Dū igitur eius cumulū vīsi-
tasset ma. mag. nec ex toto dormi-
enti neque ex toto vigilanti tāquam mu-
lier formosa lugubres oculos se-
rēs et duorum angelorum dextera leuaque
p̄sidio sustentata appuīt ei. quae dixit
cur quod stephāe indigē facta meritis
meis repēdis. cur labiorum meorum i-
stācia nulla cōpunctōe moueris.
Ex quod enim deuotior in me cepisti ha-
bere. p̄ te dñm instant orauī. Sur-
ge igitur et penitet neque enim ego te de-
serā donec fueris dño recōciliat⁹. Il-
le igitur mortantā grāz in se fūdi se-
rit quod scō abrenūciās religionē in-
trauit. et p̄fectissime vite fuit. In
cui⁹ morte visa est mag. iuxta fere-
trū cū angel⁹ astitisse et aiām eius quae
colūbā cādidā cū laudibus in ce-
lum sustulisse.

De eadem. Sermo. xliij.

Desuū

que diligis anima
mea. Lān. iij. No-
tate km̄i. dñe Aug.

in li. de p̄f. Dñe fecisti nos ad te.
et indetū est cor n̄m do. req. in te.
Terre b̄ sciēs ma. mag. iō toto cor-
de quod suū dilectū. s. xpm. quare dñe
ecclia. Est notādū quod maria quod suū
dilectū. s. xpm. tripl̄r. s. sapien-
ter. dolent⁹ et pseuerant⁹. p̄mo quod si-
uit eū sapiens. s. ut sibi p̄cā dimit-
teret. Req. añ in f. Scōdo dolent⁹

post passionē quod oñdit p̄ multipli-
cē inq̄sitōz. Req. añ in f. resurrectōis
Tertio pseuerant⁹. quod vsqz ad finē
vite sue pseuerauit ei⁹ amore. Re-
quere ante in sermone.

De. s. Iacobo maiore. Ser. xliij

Signus es

tu et magnū nomē tuū
in fortitudine. Dñe. x.

Notate km̄i. di. em̄. Bres. vi. et b. quod
oīs cognitio sit p̄ similitudinē. Hic ē
em̄ quod. s. Ja. quod fuit magn⁹ et fortis
in opibz suis bñ dñe de eo Magn⁹
es tu zc. Est notādū quod. s. Jac. fuit
magn⁹ in q̄ttuor fm̄ q̄druplicē ei⁹
denotat⁹. Vocat⁹ em̄ boanerges
i. fili⁹ tonitruī. Scōdo iacobi zebē
dei. Tertio iacobi ff̄ iobis. Quar-
to ia. maior. I Dico p̄mo quod
fuit magn⁹ p̄p̄ denotat⁹ siue ipo-
sit⁹ illi⁹ noīs boanerges quod fuit
sibi ip̄osit⁹ a xpo. ut bñ mar. iij. vbi
dñe quod ihs ascēdēs i montē vocauit
ad se quod voluit et venerūt ad eū et i-
posuerūt noīa Jacobū fr̄z iobi. no-
minauit boanerges quod ē fili⁹ toni-
trui. quod bñ cōpetit bñ ia. rōne so-
nore p̄dicatōis. Nā sicut tonitru-
um terret et in remoto audit. ita. s.
Ja. i p̄dicatōe sua terrebat malos
excitabat pigros. et in longinq̄ p̄-
dicabat et audiebat. Cū em̄ dñs i
ascēsiōe appuīt di. ut bñ mar. vi.
di. eis. Eūtes i mūdū vniuer. zc.
quod oēs fecerūt. vñ legit de. s. Jac.
quod post ascēsiōē dñi dū p̄ iudeā et
samaritā p̄dicabat tādē iuit i hispa-
niā ut ibidē vbi dei semīaret. sed
dū se nil ibi p̄ficere videret et solū

Bermo

xlui

modo ibidē. ix. discipulos acq̄suis/
set. duos ex illis cā p̄dicādi ibidez
relinq̄t z alios. vii. secū assumens
itez in iudeā redijt. Cū ḡ in iudea
x̄bū dñi p̄dicaret. mag⁹ qdā noīe
hermogenes cū phariseis discipu/
lū suū noīe philetū ad iacobū mi/
sit vt eū corā iudeis vinceret ita vt
p̄dicatio sua falsa videret. sed cuz
ap̄ls corā oībz rōabilē vincerz eū
z mltā mirabilia corā eo facerz re/
dijt philet⁹ ad hermoge. approbās
doctrinā scī iacobi z mirabilia re/
citās ac ei⁹ dis. se se velle fieri p̄re/
stās. vt ip̄e silr su⁹ dis. efficeret sua
dēs. tūc hermoge. iratus arte sua
magica ita eum imobilē fecit vt se
nullaten⁹ mouere posset di. vide/
bim⁹ si Ja. dñs tu⁹ te soluat. qd cū
philet⁹ p puez Ja. nūciassz. misit
ad eū Jacobo sudariū suū di. acci/
piat sudariūz z dicat. Dñs. erigit
eli. z ip̄e soluit cō. statimqz vt su/
dario tact⁹ est. solut⁹ a vincul⁹ her/
mogenis magic⁹ artibz iultrauit.
z ad ia. ppauit. Frat⁹ hermo. ad/
vocaui demōes p̄cipiēs eis vt ip̄e
iacobū cū phileto vinctū ad se du/
ceret ne discipul⁹ ei⁹ de cetero aude/
rēt sibi talē insultare. veniētes āt
demōes ad ia. in aere vlulare cepe/
rūt di. Jacobe ap̄le dei misere no/
bis. qz añqz t̄ps n̄m venit iā ar/
dem⁹. Quibz ia. ait vt qd venistis
ad me. q dixerūt hermo. misit nos
ad te vt te z philetū ad eū ducere/
mus. sz mor vt ad te venim⁹ an/
gelus dñi nos c̄athēis igneis li/
gauit z plmū crucianit. Quibz ia/
cobz exoluat vos angelus dñi. et

ad ip̄m r̄dite z eū ad me ducite vī/
ctū sed illesū. q cū abissent appre/
hēdentes hermo. man⁹ ei⁹ a ter/
go ligauerūt. z ip̄m vinctū ad ia.
duxerūt di. misisti nos vbi incēsi su/
mus. z ḡuiter cruciati. z dixerūt ad
ia. da nobis ī eū prātē vt possim⁹
tuas iniurias z n̄ra incēdia vindi/
care. qbz ait Ja. Ecce philet⁹ ante
vos est cur eū nō tenetis. Cui illi.
nos nō possum⁹ nec formicā q̄ in
tuo cubiculo est manu t̄gere. U
Dixitqz iac. ad phile. vt bōa p ma/
lis fm q x̄ps docuit reddam⁹ her/
mo. te ligauit. tu eū solve. solutus
hermo. stetit pfusus. Jaco. aut ei
dixit. vade liber q̄cūqz volueris. n̄
est em̄ disciplie n̄re vt inuit⁹ aliqz
puertat dixitqz hermog. ego noui
iras demonū nisi mihi aliqd de/
deris qd mecū habeā occidēt me.
cui Ja. baculū dedit. Ille prexit et
oēs libros magice artis ad ap̄lm
cremandos adduxit. Ja. āt ne for/
te odor incēdij vixerat incautos.
eos in mari pieci iussit. piectis igi/
tur libris ad ap̄lm redijt z plāras
ei⁹ tenēs dixit. aīaz liberator acci/
pi penitētē quē inuidētē z detrahē/
tem acten⁹ sustinuiſti. Lepit aut ī
dei timore p̄fect⁹ esse int̄m q x̄tu/
tes p eū fierēt. Vidētes aut iudei
hermogenē p̄uersus. zelo cōmort
iacobū adierūt z cur ihm crucifi/
xū p̄dicaret increpauerūt. Ille vō
cū eis p̄sc̄pturas aduētū z passio/
nē x̄pi euidentē p̄dicasset z pbasset
plmū crediderūt. Et sic pz q̄lit fuit
mag⁹ p̄dicādo cū ita fort⁹ fuit et
q̄ docuit fec. vñ bñ verificat de eo

De sancto Iacobo maiore

Mat. v. Qui fecerit et do. h. mag⁹
 zc. Req. ca. pe. A X Secdo dico
 qd fuit magn⁹ fm interpretatōz ist⁹
 nois qd vocat iacob⁹ zebedei .i. fili
 us zebedei. Interpretat⁹ em zebede⁹
 donas vl donat⁹. Sic. s. ia. bñ dz
 fili⁹ donat⁹ vl dōat⁹ qz seipm dño
 donauit p mort⁹ martiriū. Un cū
 dñs iterrogauit eos vt bz Mat.
 xx. di. Potest bibere ca. quez ego
 bi. sū. i. potest sustinere mortē z pas
 sionē p⁹ me. rñdest ei di. possum⁹
 Tūc ait ill. calicē qdē meū biber⁹.
 i. passionē sustinebit⁹. Lerte b fec. s.
 ia. Un legit qd postqz hermo. ma
 gu puerit z ihm crucifixū pdica
 uit p⁹ qd multi crediderūt. Abia
 thar xō pōtifer āni illi⁹ seditōz in
 pplo excitauit z misso sūe in collo
 apli ipm ad herodē agrippā addu
 ci fecit. Qui cū iussu ei⁹ ad decol
 lādū duceret qdā palitic⁹ i via ia
 cōs ad cū clamauit vt sanitate illi
 pferret. Cui ait ia. In noie ihu xpī
 i cui⁹ noie ducoz ad dcollādū exur
 ge san⁹ z bñdic creatorē tuū. z stati
 exurrexit z dñm bñdixit. Scriba
 aut q collū ei⁹ funē misit z trabe
 bat noie iofias b vidēs piecit se ad
 pedes apli petēs veniaz z se xpīa
 nū fieri postulauit. qd vidēs abia
 thar pōtifer fec cū teneri z dixit si
 bi. Nisi nomē xpī maledixer⁹ tu cū
 ia. decollaber⁹ Cui iofias. Male
 dicet⁹ tu z maledicti dies tui. nomē
 aut dñi mei ihu xpī sit bñdictū in
 selā. Tūc abiathar os ei⁹ pugnis
 cedi iussit z missa legatōe de eo ad
 herodē ipetrauit vt cū ia. decolla
 ret. Cū aut abo decollari dēret ia.

a spiculatore lagenā aq petijt z ibi
 dē iofia prin⁹ baptisauit z statim ca
 pit⁹ obrucatoe vterqz martiriū z
 sūmauit. decollat⁹ ē ar. s. ia. v. kal
 aplisin ānūciatōe dñi. z. viij. kal.
 augusti cōpostellā trāstat⁹ ē Jō sta
 tuit eccia vt festū ei⁹. viij. kal au
 gusti dñet celebrari. Et sic ptz qlic
 s. ia. fuit magn⁹ fm interpretatōez
 illi⁹ nois zebedei. i. donat⁹ vl dona
 ti cū seipm dño donauit p mortis
 passionē. Un pōt di. ps. Propter
 te mortificamur tota die. In cui⁹
 figura dz Act. xij. Misit herodes
 rex magn⁹ vt affligeret qsdā d ec
 clesia. occidit aut ia. frēm iobis. gla
 dio y Tercio dico qd fuit ma
 gn⁹ fm interpretatōez illi⁹ qd vocat
 fr iobis. Jōhs aut iterptat in q ē
 grā dei. Et bñ. s. ia. ē fr grē Nā dō
 fec sibi magnā grāz fm q sibi z a
 līs aplis pmisit. vt bz Jo. xij. q
 credit i me opa q ego fa. zc. qd ē si
 gnū magne grē z potētie. Jō apls
 ij. Lo. ix. dixit. Potēs est de⁹ om.
 g. abūdare facere i vo⁹ vt i oibz sp
 oēm sufficiētā bñtes abūdet⁹ i oē
 op⁹ bonū. Lerte bāc grāz sufficien
 tie bñt. s. ia. bñt em mltiplicē grā
 tiā opatiuā. Pñio grāz relaxandi
 pctā quā recepit a xpō cū ceteris
 aplis vt bz Jo. xxx. q cū sero eēt die
 illa vna sabbatoz. s. in die pasce. z
 fores eēt clausē vbi erāt discipuli
 zgregati p⁹ metū iudoz. vēit ihu
 z stetit i me. dis. z iussit flauit z dixit
 eis. Accipite. s. qz re. pec. re. eis.
 Lerte b fec. s. ia. pfcē. qz n tñ i vi
 ra veruēt⁹ p⁹ mortē suā. Un le. qd
 dā bō cū enoz me pctm plmū com

Legi⁷

herodem
agrippa

iofias

Sermo

xluii

misisset ep̄s p̄fiterē timuissz absol
uere. hoiez illū cū cedula ī q̄ pctm̄
illud scriptū fuerat ad. s. ia. misit.
Lū gī festo eiusdē cedula sup̄ alta
re posuissz. s. ia. vt illud pctm̄ dele
ret suis merit̄ exorassz. cedula po
stea apuit z pctm̄ penit̄ delerū in
uit. dō z. s. ia. gr̄as egit. z. s. oibz
publicauit. vñ di. Aug. q̄ dedit de
us aplis gr̄az sup̄ aīal vt eas a pec
cat̄ soluerēt. Scdo būit gr̄az libe
rādī a malo. Un̄ Lu. ix. Lōuocat̄
ihs. xij. dis. dedit ill̄ vtutē z p̄tatez
sup̄ oīa demōia. q. d. sup̄ oīa mala
z. Quatr̄ at būit gr̄az oñdit̄. legi
t̄ ei vt calix pap̄ f̄fert q̄ qdā hō cir
ca ānos dñi. m. c. ad. s. ia. veniēs
b̄ solū postulasse d̄z ne deiceps ab
aliq̄b hostibz capēt. rediēs igit p̄ si
ciliā ī mari a sarracēis capīt. z p̄li
es ab eis p̄ nūdiās vēdit̄. sz tñ a ca
thēis q̄b ligat̄ fuerat soluebat̄ cū
āt iā. xij. vicibz vēdit̄ fuisse z dupli
cibz cathēis astrict̄ eēt. z ille. s. ia.
iuocaret. s. ia. apuit ei di. qm̄ in
eccia mea p̄sistēs p̄ posita salute
aīe liberatōz corpis tñ petisti. iō ī
hec p̄cla icidisti. sz qz de m̄ficioz
ē misit me vt te redimā. Statiqz
rupt̄ cathēis p̄ tras z castella sa
racenoz veniēs z qdā p̄tē cathene
ī testimōiū b̄ miracli ferēs ad ter
rā suā cūct̄ vidētibz z stupētibz est
fuer̄ z dñi cū aliq̄s cape voluit vi
sa cathēa p̄tin̄ territ̄ fugit. sz z cū
leōes z alie fere ī eū p̄ deserta ḡdiē
tē vellēt īsurgere. mor visa cathēa
territ̄ fugiēt. Un̄ bñ īpleuit illd
j. De. iij. Unusqz sicut accepit ḡ
rā in alteruz illā āmistrātes sic

bo. dis. mul. gr̄e dei. Tercio būit ḡ
tiā p̄seruādī a morte. Juxta illud.
Marvi. Sup̄ egros man̄ iponēt
z bñ ha. Nanc gr̄az būit. s. ia. Nā
nō tñ īfirmū hoiez vez et̄ suspē
suz ad patibulū p̄suauit a morte.
Un̄ legi q̄ qdā t̄beuthōic̄ cū filio
suo circa ānū dñi. m. xx. ad. s. ia. p̄
gēs. z ī vrbē colosa gr̄a hospicandi
diuertēs. ab hospite inebriat̄ z ab
eo ciph̄ argētē abscōdit̄ ī malba.
Nane igit̄ exeūtes q̄si latrōes īse
quēs reuocauit z q̄ ciphū argēte
um furati sūt eis dē obiecit Lūi cū
dicerēt q̄ eos p̄ūri faceret si apd
eos ciph̄ iueniri possz apta mal
ba. cū inuēt̄ fuisse ciph̄ p̄tinus
ad iudiciū rapiūt. Data ḡ īnīa oīa
q̄ habebāt hospiti dant̄. z vñ eoz
ad suspēdiū iudicat̄. sed cū p̄ p̄fi
lio. z filī p̄ p̄e mori vellet tādē fi
liū suspēderūt. z p̄ ad sc̄m ia. me
rēs p̄gredit̄. Jgit̄ post. xxxvj. dies
rediēs z ad corp̄ filij diuertēs z la
mētabilit̄ flēs. ecce suspensus īpm̄
solari cepit dicēs. Dilecte p̄ ne
fleuer̄ qz nūq̄ mibi ita bñ fuit vt
nūc qm̄ sc̄us ia. buculqz me sustē
tat z celesti dulcedie refocillat. Qd
pater audiēs ad vrbē cucurrit z ve
niēs p̄p̄li filiū pegrini incolumē
deposuerūt de patibulo z hospite
suspendērūt. Un̄ bñ dicīt de eo il
lud ps̄. Liberauit paup̄a potēte.
z paup̄em cui nō erat adiutor. It̄
aliud. Trīginta viri de Lorbān
gia circa ānnos dñi. m. lxxx. ad s̄a
ccum Jacobū p̄perātes. oēs vno
excepto fidē sibi inuicui fuit̄ p̄mi
seēt. vñ at illoz īfirmat̄. xv. dieb

Exm
11.6

A. Aug
Exm

De sancto Iacobo maiore

a socijs expectat. sz tandē a cūctis
relinquit. z a solo q̄ fidē nō pmisit
ad pedē mōt̄ scī michaelis custo/
dit. sz ad uespascēte die morit̄. Vi/
uus aut̄ p̄t̄ solitudinē loci z p̄nci/
am defūcti z iminēt̄ noct̄ caligi/
nē z gēt̄ barbare ferocitatē valde
timuit. Sati. s. Ja. in specie eq̄tis
sibi appens z eū p̄solās ait. Tra/
be mihi hūc mortuūz tu ascēde p̄/
me equū. sic q̄ illa nocte añ solis
ortū dietas. xv. pagētes ad mōtez
gaudij q̄ est dimidia leuca circa. f.
ia. puenerūt ibiq̄ scūs Ja. utrūq̄
deposuit. p̄cipiēs vt canōicos scri/
ia. ad sepeliendū pegrinū mortuū
puocaret. z suis socijs intimaret.
q̄ p̄pter fractā fidē eoz pegrinatō
nil valeret. q̄ iussa cōpleuit z stu/
pētibz socijs de cī itinere ea q̄ scūs
Ja. p̄cepat intimauit. z sic p̄z q̄lit̄
fuit magn⁹. nā magnā grām a dō
hūit. Un̄ bñ cōpetit sibi illud Jo/
sue. iij. Magnificauit dñs Josue
corā oi isrl̄. Josue interpretat̄ salua/
tior bñ significat. s. Ja. q̄ sic mira/
culose saluauit. q̄re merito d̄z frat̄
iobis. i. grē A Quarto dico q̄
fuit magn⁹ fm nomē ei⁹. Nā vo/
cat̄ ia. maior ex eo q̄ pri⁹ vocat⁹ ē
ad aplar⁹ grām q̄z alter ia. z ex eo
q̄ p̄m⁹ in t̄ cetos ap̄los passus ē
z sic p̄m⁹ vocat⁹ ad efnā gl̄az. ido
d̄z Mat. xxq̄ m̄ sua accessit ad ie/
sū di. Dic vt sedeāt hi duo filij mei
vn⁹ ad dex. ali⁹ ad sini. in reḡ tuo
qd̄ fctm̄ ē. Nā xp̄s dixit Joh. xvij.
Uolo p̄i vt vbi ego sū zc. ad quez
locū xp̄s sublimat⁹ ē. Jō bñ cōpe/
tit sibi illud. j. Mach. x. Magni/

ficauit rex alexāder ionathā. z scri/
psit eū inter p̄mos amicos regis
Per regē intelligit̄ xp̄s. p̄ Jona/
than intelligit̄. s. ia. Nā Jonathas
interpretat̄ donū colūbe. sic. s. ia. ha/
buit donū colūbe. i. grām spūsc̄ti
p̄ quā meruit q̄ cū p̄mis amicis.
i. apl̄is xp̄i honoraret̄ i eterna gl̄a
Un̄ ip̄e est de nūero illoz de qui/
bus Ro. viij. d̄z. Quos de⁹ p̄desti/
nauit hos z vo. z q̄s vocauit hos z
iustificauit. q̄s aut̄ iustificauit il. z
magn. z sic p̄z q̄liter bñ d̄z ia. ma/
ior. Un̄ Eccl̄. xlvj. Fuit magn⁹ fm
nomē suū. z qualiter i celo sit sub/
limat⁹ req̄. cathe. pe. zc. Qua dā vi/
ce tres milites ad s̄a. ia. prexerūt. q̄z
vnus a quadā muliercula amo/
re scri Ja. rogat⁹ sacculū ip̄ius su/
p̄ equū suū portabat. deinde quē/
dā infirmū in via deficientē inuei/
ens. mīa mor⁹ ip̄m sup̄ equū im/
posuit cū baclo suo. Qui cū vēssz
galaciā face⁹ est infirm⁹. Lūq̄ a so/
cijs de salute aīe rogaret̄ ille tribo/
diebz mur⁹ extitit. sz. iij. die socijs
ei⁹ mortē expectatibz gūit suspi/
rās ait. B̄ras ago dō z. s. ia. q̄z ei⁹
merit⁹ sum liberat⁹ Lū cū qd̄ mo/
nebat̄ facere vellē demōes ad me
venērūt me tā gūit p̄stringētes vt
nihil qd̄ ad salutē aīe p̄tinet aliq̄/
ten⁹ loq̄ posses. Vos bñ audiebā.
sz nihil r̄ndē poterā. nūc at̄. s. ia.
it̄rauit buc mihi i auxiliū. z ferēs i
sinistra manu sacculū mulieris z
dex̄a bacculū paup̄is ifirmi q̄s i
via adiuuabā. Sacculū. qd̄ de mu/
lier. p̄scuto bñs z baculū paup̄is
p̄ lācea. Et demōes q̄si irat⁹ ag/

Sermo

xluii

grediēs eleuato baculo terruit. et
eos in fugā puerit.

Ad vincula petri. Sermo. xliiij.

Nunc scio

vere qz misit dñs āgelū
sūū z eripuit me de
manu herodis Act. xij. Notate
kamī. cū ad mīaz ptineat desola-
tos psolari. Hic est em̄ q pī mie
z de⁹ totī⁹ psolatōis vidēs. s. pe-
trū miserabilr desolatū pp̄ eū in
vicul herodis misit āgelū sūū. vt
liberaret eū. qre dicit zc. B Est
notādū q bodiernū festū qd ad vi-
cula sci petri dī qdruplici de cā in-
stitutū ē. Prio i meōriā liberatōis
sci petri. qz viculo herodis ab āge-
lo dñi liberat⁹ ē. Dixit em̄ xps dis-
suis q pp̄ eū deberēt pati. vt hī.
Jo. xv. vbi dīc memērote sermōis
quē ego dixi vob. Nō ē fū⁹ maior
dño suo. si me psecuti sūt z vos p-
se. z iō sicut xps psecut⁹ ē sic z ami-
ci. Un̄ legit Act. xij. q in dieb ill-
cū herodes agrippa eēt hierosoli-
mis misit manū vt affligeret qd-
dā de ecclia. occidit aut iacobū frēz
iobis gladio añ dies azimoz. i. fe-
stū pasce. Vidēs aut q placeret iu-
deis apphēdit z petz. Quē cū ap-
phēdisset misit in carcerē. volēs p-
pasca pducere eū pplo. Et pe. qdē
fuabat in carcerē. Dñō at siebat ab
eccia sine inēmissiōe ad deū p eo.
Lū aut pductur⁹ eū eēt herodes i
īpa nocte erat pe. dormiēs inē du-
os milites vincē⁹ duab cathēis. z
custodes añ hostiū custodiebant
carcerē. Ecce āgelus dñi astitit et

lumē refulsit in hītaculo carceris
Percussoqz lateri pe. excirauit eū
di. Surge velocit⁹ z ceciderūt cathe-
ne de maib⁹ ei⁹. Dixit at āgel⁹ dñi
ad euz. pcingere z calcia re ca. tu. z
fecit sic. z dixit illi. Circūda tibi ve-
stimētū tuū z seqre me. Et exiēs se-
qbat eū z nesciebat qz vez est qd fi-
ebat p angelū. Estiabat em̄ se visū
videre. Trāseūtes aut p mā z secū-
dā custodiā veneūt ad portā ferreā
q ducit ad citatē. q vltro apta ē eis
Et exeūtes pcesserūt vicū vnū. z p-
tinuo discessit āgel⁹ ab eo. et pe. ad
se reuersus ait. Nūc scio qe qz mis-
sit dñs āgelū sūū z eri. me de ma-
be. z de o. ex. p. iu. Et vēit ad dñm
marie mīris iobis vbi erāt mlti cō-
gregati z orātes. Pulsante aut eo
ad hostiū pcessit ācilla ad vidēduz
Et cognouit vocē pe. p gaudio nō
apuit ianuā sz intro currēs nūcia-
uit pe. stare añ ianuā. At illi dixe-
rūt ad eā Insanis. Illa aut affir-
mabat sic se hīe. Illi aut dixerūt. an-
gel⁹ ei⁹ ē. Petr⁹ aut pseueravit pul-
sans. Lū aut apuissent hostiū vi-
derūt eū z obstupueūt. ānuēs at eis
māu vt tacerēt. narrauit quō dñs
eduxissz eū d carcere. z egress⁹ abijt
i aliū locū. Scā at die erat mag tba-
tio inē milites qdnā d pe. fctm eēt
Herodes at cū reqsissz eū z n̄ iue-
nissz scā iqsitōe de custodib⁹ iussit
eos duci vt pfuga pe. eos pūiret.
B tñ faceī ipedit⁹ est ne solutio pe.
a dō fctā alicui noceret. Nā zcitus
descēdit i cesareāz ibi psup⁹ a tmi-
bus expirauit. Jō i meōriā tā mī-
re liberatōis pncipis aploz a vi-

Ad vincula Petri

culis ecclia festū. s. pe. ad vincula
solēnizat Un̄ z eplā canit in missa
in q̄ hec liberatio oñdit z fm̄ b̄ fe/
stū hodiernū vocat festū pe. a vin/
cul. Un̄ pe. bñ pōt dicere illd̄ Eccl̄
vl. A rege iniq̄ z a lingua iniusta li/
berasti me. **L** Scdo dico q̄ fe/
stū. s. pe. ad vincula institutū ē i me/
moriā liberatōis alexādrī pa. q. vj
a. b. pe. rexit eccliaz romanā. vt le.
q̄ Alexāder papa. vj. post. s. pe. et
beremē. p̄fect⁹ vrbis rome q̄ p̄ ale/
xādrū ad fidē puerus ē a q̄rio tri/
buno in custodia i diuersis loc⁹ te/
nebant xpiani. Dixit aut̄ q̄rin⁹ tri/
bun⁹ ad beremē p̄fectū Mīroz te/
virū prudētē hōrez p̄fecture dimit/
tere z viā aliā sōnāf Lūi beremes
dixit. Et ego añ hos ānos hec oīa
deridebā z hāc vitā solaz eē puta/
baz. Rñ q̄rin⁹ fac ḡ me pbare q̄
aliā vitaz eē nouer⁹ z ego credam.
Lūi beremes dixit. Sc̄tus em̄ ale/
xāder quē tu tenes in vincul. ipse
hoc meli⁹ te docebit. Tc̄ q̄rin⁹ ma/
ledicēs alexādro ait. Ego tibi dixi
vt me pbare faceres z tu mit⁹ me
ad alexādrū. quē p̄ suis scelerib⁹ te/
neo vicularū. Verūcū sup̄ te z sup̄
alexand̄ custodiā duplicabo. z si
ipm̄ tecū vel te cū illo inire pote/
ro. Ne fidē tuā z ei⁹ sermōib⁹ adhi/
bebo Tūc bere. b̄ alexā. an̄cmauit
Orante aut̄ alex. angel⁹ ad eū veit
z ipm̄ ad bere. in carcerē duxit. In/
ueniēs igit̄ q̄rin⁹ eos insil⁹ pl̄mūz
admirat⁹ ē Ecū bere. q̄rino narra/
ret quō alexā. filiū suū mortuū su/
scitasset. Dixit q̄rin⁹ alex. Nō fili/
am gutturofaz noīe balbinā. pro

mitto me tuā fidē recipe si eam sa/
nauer⁹. Lūi alexā. Uade cito qz q̄
me huc adduxit cito me illuc redu/
cet. Pergēs igit̄ q̄rin⁹ filiā suā ad
carcerē alexādrī duxit. z ibidē ip̄z
iueniēs ad pedes eius se p̄strauit.
Tūc filia ei⁹ cepit viclā alexā. de/
uore osculāri vtrē ciper sanitatē. cui
alexā. noli filia meas cathēas oscula/
ri sz boīas. s. pe. diligent̄ inq̄ras.
q̄s deuote osculās sanitatē recipi/
es. Quirin⁹ igit̄ i carcere vbi pe. d̄
tētus fuerat diligent̄ boīas inq̄ri/
fecit. z cū inuenisset. filie sue ad os/
sculādas dedit. Illa mox vt oscu/
lata ē vincula sanata ē. Tūc q̄rin⁹
petēs veniā alexādrū de carcere ex/
traxit z ip̄e cū filia z alijs q̄p lib⁹
baptismū suscepit. Tūc. s. alex. b̄
festū in kal. augusti celebrādū insti/
tuit. z i hōrez. s. pe. apli eccliaz fab/
cauit. vbi viclā reposuit z ad vīcu/
la noīauit **D** Tercio dico q̄ fe/
stū. s. pe. ad vincula institutū est in/
mēoriā d̄structōis solēnizatōis ro/
manoz. quā solēnitatē hūerūt p̄/
pter honozē victorie quā octauia/
nus hūit p̄ die augusti. Quātr̄ ac/
t̄ Beda q̄ octauian⁹ ip̄ator z an/
toni⁹ q̄ sib̄q̄nuicē p̄iūcti fuerūt af/
finitate. sic in⁹ se toti⁹ mūdi ip̄uz
diuiseft. vt octauian⁹ i occidēte ita/
liā galliā z hispaniā hūit Antoni/
us vō in oriēte asyā pontū z affri/
cā possideret. An̄cōi⁹ aut̄ fuit la/
sci⁹ z lubric⁹ z cū sororē octauia/
ni i vrozē bēret ip̄az repudiāuit ec/
cleopatrá reginā egypti i vrozē re/
cepit. ob b̄ idigē octauian⁹ arma/
ra manu i asyā p̄ acboniū p̄cessit. z

Sermo

liiii

spem in oibz supauit. Tūc antebōi
 z cleopatra fugierūt. ac seipos p
 nimio dolore occiderūt. Octauia
 nus igit regnū egypti destruxit z
 romanā puinciā fecit. Inde alexā
 drīa prexit. z eā oibz diuitijs spoli
 ans romā ipas trāsuerit. Uñ intā
 tū rēpublicā auxit vt p vno denas
 rio dare qd pus p q̄ttuor vēdeba
 tur. Et qz intm rēpublicā auxit iō
 augustus pmo oīm ē vocat⁹. vñ ab
 eo augusti dicti sunt. q sibi in im
 pio successerūt. sicut a iulio cesare
 auunclo ei⁹ cesares appellant. vñ
 z hūc mēsez augustū. q pus sextil
 dicebat. qz a marcio sext⁹ erat po
 pulus suo noie inticulauit vocās
 eū augustū. In mēoriā itaqz z ho
 norē victoriē illi⁹ qm octauianus
 bñit pma die augusti. oēs romani
 hac die solēnisabāt vsqz ad tps the
 odosij ipator⁹ q cepit āno dñi. cccc
 xxi. Theodosia filia āt p̄dicti the
 odosij impatoris vxor valētini hie
 rosolimā prexit ex voto. Ubi qdā
 iude⁹ p magno mūere duas cathe
 nas ei obtulit qbz petr⁹ apl⁹ sub
 herode vincit⁹ fuit. Lū igit romaz
 redisset in kal. augusti. z in hono
 rē impatoris gentilis romāos vi
 deret solēnisare. dolēs qz dānato
 hōi tāt⁹ honor exhiberet. Cogitās
 qz q nō defacili eos a tali psueru
 dine posset auertere cogitādo tra
 ctauit vt obseruātia sic qdē stare
 sed in honore sc̄i petri sic fieret z il
 lum diē vniuersus ppl⁹ ad vincu
 la noiaret. Nabita igit collatiōe
 cū scō pelagio papa pplm blādis

exhortationibz induxerūt vt obli
 uioni traderet memoria pncipis
 paganor⁹ z celibis fieret memo
 ria pncipis aplor⁹. Qd cum cun
 ctis placuisset illas catenas q̄s
 a hierusalem attulerat ptulit po
 pulo oñdit. Papa vero etiā illam
 catenā qua sub nerone idē apo
 stolus victus fuerat illis duabz
 sociauit. Hac ergo illis duabus
 sociata ita miraclose vna catena
 facta est ac si semp vna z eadē fuisset.
 Uñ papa z regina p̄tinus stas
 tuerūt. vt quod indiscreta religio
 hōim dānato gentili faciebat mu
 tua in melius faceret petro prin
 cipi apostolorū obseruare. Papa
 igit cum regina vincula in ecclā
 petri ad vincula posuit. z ipaz mu
 neribus multis ditauit. z priuile
 gijs magnis dotauit. z p̄dictā di
 em vsqz in euū celebrē fore institu
 it. Nec Beda dicit. Qualit̄ aut̄ v
 tutis hec catena fuerit notatur.
 Anno em̄ dñi. cccc. lxiij dyabo
 lus quendam comitem ottonis
 impatoris ante omniū oculos tā
 crudeliter arripuit vt seipsum dē
 tibus laceraret. Tunc comes q
 fuit p̄pinquo impatoris ad Jo
 hannes papam ducitur vt cathe
 na sancti petri eius collum circū
 daretur. Sed dum quedam alia
 catena collo furencis fuisset im
 posita nihil ex hac euenit salutis.
 nimirum cum nihil ibi latebat v
 tutis. tandem vera catena san
 cti petri collo furēt⁹ iponit. qd dy
 abolus ferre n̄ potuit sz mor corā

Ad vincula Petri

oibz exclamās abscessit. **E** Quare
 ro dico qd festū scī pe. institutū ē pp̄
 absolutōz ipetrādā spiritualium
 vinculoz. Dñs ei. s. pe. miraclose
 absoluit a viculz p̄tātē ligādī z sol
 uēdi sibi dedit. Nos at viculz p̄cōz
 obligādī tenemur z absoluti idigē
 iō ipm i hac solēnitāte hōrem? vt
 sic ipe a viculz absolui meruit. z a
 dño p̄tātē ligādī z soluēdi accepit
 sic z ipe nos a viculz p̄cōz absol
 uat. Jō eccia instituit i hodierno of
 ficio eplaz i q notat libatio scī pe.
 a viculz. Et euā in q notat p̄tās
 absoluēdi nos a p̄cīs quā sibi de
 dedit. vt hī Mat. xvj. q i illo tpe
 venit ihs i p̄tes cesaree phi. z in
 rogauit dis. suos di. Quē dicūt ho
 mīes eē filiū hoīs. At illi dixerūt.
 Alij Johēz bap. alij heliā. alij vero
 hieremiā aut vnū ex p̄p̄is. Dic ill
 ihs. Vos at quē me eē dicūt. rñd
 Symō pe. Tu es xp̄s fili⁹ dei vi
 ui. Rñdit ihs di. ei. Br̄s es symō
 bariona qz caro z sāguis nō reue
 lauit tibi. sz p̄r me⁹ q ē in cel. z ego
 dico tibi. qz tu es petr⁹ z sup hanc
 petrā edifi. ec. meā. Et porte iſe. n̄
 p̄ua. aduer. eā. Et tibi dabo clauel
 reg. ce. z qd cūqz ligaueris zc. z qd
 cūqz solueris zc. iō hāc absolutōz ab
 ipo nob faciēdā hodierna oīo po
 stulat q dic. De⁹ q br̄m pe. aplm a
 viculz absolutū illesū abire fecisti.
 q̄s absolue vicla p̄cōz n̄oꝝ z oīa
 mala a nob ppiciat⁹ exclude. Un
 ei⁹ p̄tās absoluēdi notat in qdam
 miraclo qd legi i li. miracloz. b.
 xgis. q apud coloniā vrbē i mōa
 sterio scī petri erat qdā mōach⁹ le

uis lasciu⁹ z lubric⁹. h dum subita
 morte eēt p̄uent⁹. demōes ipm ac
 cusabāt z qlibet p̄cōz gñā z ipm
 clamabāt. Unū dixit. Ego sū cupi
 ditas tua q frequē p̄tra dei p̄cepta
 tā frequē zcupisti. Aliud gen⁹ pec
 catoz clamabat. Ego sum vana
 glā q te apud hoīs iactant exal
 tasti. Aliud ait. Ego sū mēdaciū q
 mētiēdo peccasti zc. Silr ecōtra
 bona opa q fecerat ipm excusabāt
 dicētia. Ego sū obediētia quā seni
 oribz spūalibz exhibuisti. Ego suz
 psalmoz cāt⁹ quē frequē deo cecī
 nisti zc. s. pe. aut cui⁹ erat mona
 ch⁹ z monasteriū p eo dep̄caturus
 dñm adiit. Cui rñdit dñs. Nūqd
 nō p̄pheta me inspirāte dixit. Dñe
 q̄s habitabit in tabernaculo tuo
 aut q̄s req. Qui ingredit sine ma
 cula zc. Quō hic pōt salus eē cū n̄
 sine macula sit ingressus nec iusti
 ciā sit opat⁹. Rogāte igit p eo scō
 petro cū maria xgie. hanc sniam
 dñs p̄tulit vt ad corp⁹ rediret. et
 ibi p̄nīaz ageret. Tūc p̄festim pe
 trus clauē qm i manu tenebat di
 abolū terruit z in fugam p̄uertit.
 Hīaz x̄o ei⁹ in manu cuiusdā mo
 nachi q in p̄dicto mōasterio mōa
 ch⁹ fuerat tradidit. z vt ad corp⁹
 ipam reduceret p̄cepit. Qui ab eo
 mercede r̄ductōis poposcit vt sin
 gul diebz p eo p̄s. Misere mei de
 us diceret. z sepulcz ei⁹ sepe scob
 mūdaret. Ip̄eqz de morte rediens
 q sibi p̄tigerāt oibz enarrauit. Et
 sic p̄tē ei⁹ p̄tās absoluēdi. **S** Un
 dic Hiero. Si apli z martyres ad
 huc in corpe positi p̄nt orare p ce

Sermo

xlvi

teris qñ de se adhuc deberet eē so-
liciti. qñto magis plus triūphos
coronas et victorias. Un⁹ hō moy-
ses sexcētis milib⁹ armatoz a dō
veniā ipetrauit. Et stephan⁹ veni-
am depēcabat p se lapidatib⁹ us. Et
postq; cū xpō eē ceperūt min⁹ va-
lebūt. q. d. nō Paul⁹ apls. cc. lxxvj
sibi dicit i nauī aīas pdonatas. et
postq; cepit esz cū xpō tē ora clau-
sur⁹ ē zc. Jō merito dēm⁹ hodie fe-
stū liberatōis. s. pe. hōzare vt nob
a deo ipetret absolutōz pctōz nō
rū. Un⁹ dicit Bern. In festiuitatib⁹
scōz gaudere dēm⁹ qz patronos
pmissim⁹ z hēm⁹ vt sic possim⁹ dice-
re cū scō pe. Nūc scio vere qz mi-
sit dñs agelū suū. i. s. pe. zc. Est no-
tandū q ad sensuz spūalē xba. s.
pe. bñ pñt eē xba hōis in pctō de-
tēti a dyabolo. q p herodē intelligi-
tur q hoiez p pctm̄ incarcerat. qd
deplorat ps. cū dicit. Posuerit me
in lacu inferiori intenebro. z in um-
bra mortis. Et ligat cū catenis q
sunt delectatō carnis z pua pſue-
tudo q hoiez stringūt z detinet in
pctis. iuxta illd Prouer. xxij. Ado-
lescēs iuxta viā suā et cū senuerit
nō recedet ab ea. Un⁹ de his cathe-
nis dicit Aug. viij. pſel. Ligat⁹ erā n̄
ferro aliēo s; mea ferrea volūtate
velle meū tenebat inimic⁹. z inde
mibi catenā fecit z pstrixerat me.
Exēplū hēm⁹. Req. in f. de. s. Ja-
cobo pcedēti. Ecce quō dyabolus
impediuit hoiez zc. Sed p angelū
intelligit scūs petr⁹ cui cōmisit do-
minus hoiez a pctō liberare. dum
bō penitet de pctō suo. ideo bñ dī-

cit ad eū. Surge velocit⁹ zc. Un⁹
verificat de eo illud Esa. lxj. Dñs
misit me vt pdicarē captiuis in-
dulgentiā. z clausis apertionē z his
q in tenebris sūt reuelationē vt po-
nerē consolationē lugentib⁹ z da-
rē eis coronā p cinere gaudiū plu-
ctu. Un⁹ hō bñ dicit. Nūc scio ve.
qz misit dñs angelū suū zc.

De scō Laurerio. Sermo. xlv.

Victoria

honorē acquirit q dat
mūera. Prouerb. xxij.

Notate charissimi dicit Arist. iij.
ethi. q laus z gſarūactio debet dā-
ti z recipienti. Hinc ē em̄ q scūs
Laurer⁹ q magnū thesaurū eccie
ppter deū dedit paupib⁹. merito d
bet sibi laus. zc. quare dicit. Victori-
am z bon. zc. In qbz qdē vbiſtria
notant ppter q tripliciter cōmen-
dat. Primo vt viscerosus z miseri-
coris in dono. in quo notat ei⁹ lar-
gitas cum dicit. q dat mūera. Se-
cundo vt virtuosus z fortis in p-
lio. in quo notat ei⁹ strēnuitas cū
addit. victoria acq. Tercio vt glo-
sus z magn⁹ in pmo. cū pcludit.
z honorē zc. S Dico pmo q
scūs laurer⁹ cōmendat vt miseri-
coris in dono. in q notat eius lar-
gitas cū dicit. q dat mūera Circa qd
notandū q triplr dedit thesaurū
prio abundanter. Nā dicit apls
ij. Cor. ix. Qui pce seminat pce et
metet. in abundanti. Un⁹ dicit in ei⁹ le-
gēda q cū scūs Sixt⁹ papa ad d
collandū duceret accurrens scūs
laurenti⁹ z post eū exclamauit di-

1 mas

2 frux

3 magis

10 almea

De sancto Laurentio

Noli me derelinquere pater sancte. quia
thesauros tuos iam expendi quod strata
didisti mihi. Ideo legitur in epistola di-
spicere. id est diuersis locis omnes spargere et di-
dit pauperibus. Non ut multi diuites
huius mundi qui quicquid plus a deo reci-
piunt tanto minus pauperibus christi largi-
untur. siles arene qui quicquid plus pluuit
in eam tanto fit durior. et ideo sunt
securi quod hic non comburentur propter ele-
mosynam quam habent dare. Sic sanctus lau-
rentius fuit combustus qui thesaurum de-
dit pauperibus. Sed timendum est quod
retinet sibi in malum ista quod in futuro
comburentur cum diceret eis a christo Esu-
riui et non dedistis mihi manducare.
Ite ergo maledicti etc. Cuius exemplum
bonum habet in diuite qui negauit mi-
sericordiam pauperi Lazaro. qui portatus est ab
angelis in sinu abrahe. Diues vero
sepultus est in inferno. Tertio sic non
fecit sanctus laurentius qui fuit multum mi-
sericors erga pauperes. Unde legitur quod
quidam sacerdos dum quadam ecclesiam sancti
laurentii repararet quadam trabes nimis
breuis erat tunc rogauit sanctum lau-
rentium ut sicut ipse pauperes fouerat
sic etiam sue inopie subueniret. qui su-
bito sic excreuit ut per non modica
abundaret. Quam preterea sacerdos mi-
nutati incidit et cum ea multas infir-
mitates sanauit. Quidam etiam presbi-
ter ecclesiam sancti laurentii a longobar-
dis incensam reparare volens artifices
multos adduxit. Quadam autem vice
dum quod eis apponeret non haberet per
missa oratione in clibano respexit. et
ibi candidissimum panem inuenit. Sed
cum vir ad unum prandii esum tribus
personis sufficere videret. Laurentius

us artifices suos volens reficere per
dictum panem sic multiplicauit quod in
alimentum decem dierum cunctis ope-
rariis sufficit. Unde bonus dicitur de eo illud
per te Tibi derelictus est pauper orpha-
nus etc. Secundo dedit gaudens iuxta do-
ctrinam sapientis. In omni dato bilare
fac vultum tuum. quod fecit sanctus Lau-
rentius. Nam eos quesitum ut eis da-
ret. Unde legitur quod postquam sanctus sic-
tus sibi dederit thesauros ut pau-
peribus daret. laurentius christianos die
ac nocte diligenter quesitum et vni-
cuique prout opus fuerat ministra-
ret. Venitque ad domum cuiusdam vi-
due qui multos christianos in domo
sua abscondit. quam longum capitis do-
lor detinebat Laurentius vero per impo-
sitionem manus eius a dolore liberauit
et pedes pauperum lauas omnibus elemo-
sinam dedit quare meruit dilectionem
dei. Unde. Cor. ix. Dilatate enim da-
torem diligit deus. Tertio dedit sapi-
enter. Nam thesaurum non seminauit in
terra sed in celo. iuxta doctrinam christi
Mat. vi. Nolite thesaurizare vobis
thesaurum in terra ubi erugo et tinea de-
molitur. et ubi fures effodiunt et furantur
Thesaurizate ergo vobis thesaurum in celo
etc. Quod fecit. s. lau. Unde legitur quod cum
tyranus inquireret de thesauro tunc lau-
rentius collegit pauperes claudos et
cecos. et eos decimo partauit dei. Ecce
iste sunt thesauri eterni qui nunquam
minuuntur sed crescunt. bonorum enim ma-
nus thesauros in celum portauerunt
Unde dicit Augustinus. Nulla turrior custo-
dia thesauroz quam dum recundit sub
custodia bonorum. Nunc autem ple-
nius sciat vniuersus. s. lau. thesaurum hunc

gaudent

gaudent

rit et q̄liter distribuerit notat in le
gēda. Legit̄ em̄ q̄ sc̄us lau. genere
hispan^a a brō s̄ixto papa romā du
ctus ē. Nā vt dicit Jo. belerb duz
s. s̄ixt^{us} byspaniā p̄fect^{us} esset duos
iuuenes ibidē repit. s. lau. et vincē
tū ei^{us} cognatū honestate mox cō
positos et in oī actōe p̄latos. ip̄os
secū romā duxit. Laurenti^{us} autē
secū rome p̄mansit. Vincētius vō
eius cognat^{us} in byspaniā redijt et
ibi passus est. Sc̄us autē s̄ixt^{us} lau
rentiū suū dyaconum ordinauit.
Eodē autē tēpe Philippus impa
tor. et fili^{us} suus nomie philippus
fidē xp̄i receperūt. xp̄iani effecti ec
clesiā dei sublimare p̄limū inten
debant. Iste Philipp^{us} prim^{us} im
pator fuit q̄ fidē xp̄i recepit. Erat
autē philippo impatori miles qdā
Decius noīe in armis et bellis in
dustri^{us} et famosus. Cum autē eisdē
tēpib^{us} gallia puincia rebellasset ro
mano impio. Impator misit deci
um illuc vt ea romano impio sub
iugaret. Missus ē deci^{us} cuncta p
spe egit. et cū victoria romā redijt.
Audies impator ei^{us} aduentū euz
alti^{us} honorare voluit et ei a roma
vsq^{ue} veronā obui^{us} iuit. p̄pter quē
honorē decius in supbiā elat^{us} im
piū cepit abire et de morte dñi sui
tractare. Cū igit impator in statu
suo sub papillione q̄sceret. decius
latens introiuit et dñm dormiētem
iugulauit. Exercitū autē q̄ cum im
patore venerat p̄ce et p̄cio sibi at
traxit ad urbē regiā p̄perauit. Au
diēs autē hec philippus fili^{us} impa
toris expauit et totū thesaurū p̄ris

et sui beato s̄ixto et laurētio cōmē
dauit vt sibi ip̄m a decio interfici
cōtingeret ip̄m thesaurū eccl̄ie. et
paupib^{us} erogaret. P^{ro} hoc philip
pus fugit et se a facie decij occulta
uit. Senat^{us} obuiā decio p̄cessit et
ip̄m in impiū cōfirmavit. Et ne ve
ro p̄ditori. sed zelo idolatrie dñm
suū occidisse videret. xp̄ianos per
sequit^{ur} p̄cipiēs sine vlla misericordi
dia eos trucidari. In qua p̄secuti
ōne multa milia martyrum corru
erunt. inter quos etiā philipp^{us} fuit
martyrio coronatus. Post hoc
autē decius inquisitionem fecit de
thesauro domini sui. et oblat^{us} ē
ei sanctus s̄ixtus tanq̄ chisticola
et tanquā imperatoris thesauros
habens. Tunc Decius iussit euz
in carcerem poni donec per illata
tormenta christum negaret et the
sauros proderet. Sanctus lau
rentius ipsum sequens post eum
clamauit. quo progederis sine fi
lio pater. quo sancte sacerdos si
ne ministerio properas. Tu nun
q̄ sine ministro sacrificium offer
re consueueras quid in me displi
cuit paternitati tue. nunq̄ dege
nerem me probasti. Cui sanctus
s̄ixtus dixit. Ego non te desero fili
sed maiora certamina tibi debent^{ur}
tur pro fide xp̄i. Nos quasi senes
cursum leuioris pugne recipim^{us}.
te autem quasi iuuenem manet
gloriosior triumphus de tyranno
Post triduū me sequeris. et dedic
sibi omnes thesauros p̄cipiēs vt
eccl̄is et pauperib^{us} erogaret. B̄n̄s
laurentius xp̄ianos die ac nocte

De sancto Laurentio

diligenter quæsiuit et unicuique put op^o
 erat dedit. venitque ad domum unius
 vidue ut s. Tade eadem nocte in do-
 mum cuiusdam christiani veniens quedam
 cecum ibi repies facto signum crucis eum
 illuminavit. Cum autem sciret de-
 cio non vellet acquiescere nec idolum im-
 molare ipsum ad decollandum duci per-
 cepit. Accurrens autem sanctus Laure-
 tius post eum exclamavit. Noli me
 derelinquere per sanctum quia thesauros tu-
 os iam expediti quos tradidisti mihi. mi-
 lites audientes de thesauro fieri me-
 tionem. Laurentium tenuerunt. et eum de-
 cio pertraxerunt. Cui decio ait. Ubi
 sunt thesauri quos apud te cognovi-
 mus esse absconditos. Qui cum sibi ni-
 hil responderet tradidit eum valeriano
 prefecto ut aut thesauros perderet et
 idolis immolaret. aut eum diversis
 tormētis periret. Valerianus autem tra-
 didit eum Ipolitō prefecto qui eum cum mul-
 tis alijs in carcere reclusit. Erat autem
 in custodia quidam gentilis nomine Lucil-
 lus qui plorando lumen oculorum ami-
 serat. cui laurentius lumen reddere per-
 misit si in christum crederet et baptis-
 mum suscipere. Qui instant se bap-
 tismi postulavit. Laurentius accipiens
 aquam ipsum baptizavit. et statim rece-
 pit lumen. Quapropter multi cecum ad
 eum venerunt et ab eo illuminati redierunt
 Hoc videns Ipolitus dicit ei. Unde
 mihi thesauros. Cui Laurentius. O
 Ipolitus si in christum credideris thesau-
 ros tibi ostendo vitam eternam perimmo.
 Cui Ipolitus. Si facta diceris preces
 faciam quod hortaris. Eadem hora Ipoli-
 tus credidit et una cum familia ba-
 ptisma suscepit. Baptizatus autem ait

Uidi animas innocentium letas gaudere.
 Sic patet quod s. laurentius comen-
 dat ut viscerosus et misericors in
 dono recte. Unde bene dicit sibi a christo illud
 Mat. xxv. Euge serve bone et fide-
 lis. quia in pauca fuisti fidei. super multa
 te constitua iura in gaudium domini tui.

I Secundo principaliter dico quod s. lau-
 rentius commendat ut fortis in proelio. id
 quod notatur et strenuitas cum addit. vi-
 ctoria acquirit. Circa quod notandum quod
 triplicem victoriam habuit quam verum mi-
 les christi habere debet. scilicet mundi carnis et dy-
 boli. Primum enim pugnavit contra mundum
 viriliter. Juxta illud psalmi. Viriliter agi-
 te et confortati. cor. ve. Nam miles qui vult
 victoriam acquirere debet esse audax et ag-
 grediendo. iuxta illud Ambrosii. Bellum
 viriliter aggressus parat victoriam. Be-
 fecit. s. Laurentius. Unde legitur quod eum
 Valerianus tyrannus iussit eum duci
 ad tribunal audacter perire nec timere
 nec verba nec mortem formidare
 uir. Sicut apostoli Act. v. Habebant apostoli
 gaudentes recte. Unde dixit ad Ipolitum
 Ambulem ambo per quod mihi et ti-
 bi gloria preparamus. Unde bene dicit de eo.
 Ro. iiij. Confortatus est in fide. scilicet qua
 mundi tormēta vicit et fortiter se te-
 nuit ideo meruit benedictionem. Unde dicit
 Augustinus. Beatus laurentius mansit in christo
 usque ad acerrimam persecutionem. Se-
 cundo pugnavit contra carnem. Caro
 enim concupiscit adversus spiritum ut di-
 cit apostolus. Iam miles christi debet pugna-
 re contra carnem. Iam dicit Gal. vi. qui
 christi sunt carnem suam crucifixerunt. Be-
 fecit sanctus Laurentius. Nam contra con-
 cupiscentiam carnis permisit corpus
 suum comburi ne dominaret in eo concupiscentia

Bermo

xlvi

scientia carnis. Un̄ legiſt qđ decius
dixit Afferat lectus ferre⁹. vt qđ
ſcat in eo cōtumar Laurentius.
Ministri eū exuerūt z ſupra cratē
ferreā poſuerūt. Un̄ canit ecclia i
pſona ſua. Adheſit ania mea poſt
te. qz caro mea igne cre. zc. Jō dic
Rich. de ſctō victore. Qui carnes
ſuā debellauerit ip̄m eternaliter
tut⁹ erit. Tercio pugnavit contra
dyabolū. Dyabolus em̄ diligēter
qrit vt poſſit ſeducere hoīez vt pe
reat. Juxta illud. 1. Pe. v. Aduer
ſari⁹ veſter dyabolus tāqz leo ru
giēs zc. Sequiſt cui reſi. for. in fide
Noc fecit miles xp̄i Laurēti⁹. Nā
nec dyabolus nec tyrān⁹ eius ſer
uus poterāt eū amouē a fide xp̄i
p minas tormētoz. Un̄ legiſt qđ de
cius dixit ad laurentiū Sacrifica
nē z deos noſtros adora. Lui lau
rentius Quis debet adorari. qui
face⁹ eſt an qđ fecit. Frat⁹ deci⁹ iuſſit
eū ſcorpionibz cedi. z oē gen⁹ tormē
toz an ip̄z fieri z dixit aut ſacrificab
autnor iſta i te cū ſupplicij expēd
tur. Qđ laurenti⁹ nō curabat. et
ſic nō cōſentiēdo vt idola orando
ip̄m dyabolum ſupavit. Nā dicite
Breg. Aduerſari⁹ noſter pfecte vi
ciſt qñ mens nra in malū qđ ſug
gerit p cōſenſum nō inclinā. Jō
dicite ſctūs Bern. Demonis ē ma
la ſuggere. noſtrū eſt nō pſentire.
Nā quotiēs reſiſtim⁹ totiēns euz
ſupamus. R. Ut aut̄ hec victo
ria clari⁹ habeat. notat̄ in eius le
gēda. Legiſt em̄ qđ poſtqz predicta
mādauiſt valeriā⁹ Jpolito vt ſctm̄
laurentiū ad tribunal. pſentaret.

Tūc ait laurenti⁹ Jpolito Ambu
lemus ābo ſil. qz mihi z tibi glia p
paraſt. Ad tridunal gambo vene
runt. z ſit itez inqſitio d̄ theſauri
laurēti⁹ aut p triduū inducias pe
tīt. Quas valerian⁹ eidē ſub Jpo
liti pollicitatōe cōceſſit. In hoc tri
duo laurenti⁹ paupes claudos ac
cecos collegit z eos corā decio p
ſentavit dicēs. Ecce iſti ſunt the
ſauri eterni qđ nunqz minuiunt. ſz
creſcūt. hoz em̄ manus theſau
ros in celū deportauerūt. Tūc va
lerianus pſente decio dixit. Quid
variariſ p multa iā nunc ſacrifi
ca z magicā artēz depone. Lui lau
renti⁹. Quis debet adorari qui fa
ctus eſt an qđ fecit. Frat⁹ deci⁹ iuſ
ſit eum ſcorpionibz cedi z om̄e ge
nus tormētoz ante ip̄m poni ſeu
afferri. Que cum ſacrificare iube
ret vt hec tormēta euaderet. reſpō
dit. Infelix has epulas ſp optauit
Lui deci⁹. Si epule iſte ſunt. tibi
ſimiles pphanos pade. vt tecū pa
riter epulent. Lui leuēti⁹. Jā ce
lis noia ſua dederūt z eoz aspecti
bus nō es dign⁹. Tūc iubēte de
cio iterū ſuſtibz cediſt. z ardētes la
mine ad ei⁹ latera apponunt. tūc
Laurenti⁹ dixit. Dñe ihu xpe de⁹
de deo miſerere mihi ſeruo tuo. qz
accuſat⁹ nō negaui nomē ſctm̄ tu
um. Interrogatus te dñm cōfeſ
ſus ſum. Dixit ei deci⁹. Scio qz p
artē magicā tormēta deludiſ. me
tū deludere nō valebis Teſtor de
os deaſqz. qz niſi ſacrificaueris di
uerſis ſupplicijſ punieris. Tūc
iuſſit euz plumbatis diu cedi. lau

De sancto Laurentio

rentius autem orauit dicens. Domine iesu xpe accipe spiritum meum. Tunc audiente decio vox de celo insonuit. Adhuc multa certamina tibi debentur. Tunc decius furore repletus dixit. Viri romani audistis demones istum sacrilegum solantes qui nec deos colit nec tormenta metuit nec iratos principes premetit. Iussit ergo eum inter scorpiones cedi. Laurentius autem subridens gratias deo egit et prostantibus exorauit. Et eadem hora miles quidam nomine Romanus credit et beato laurentio dixit. Video ante te iuuenem pulcherrimum stantem et membra tua cum lintheo extergere. rogo te per dominum ne derelinquas me. festina me baptizare. Dixitque decius valeriano. Puto quod iam per artem magicam victi sumus. Iussit ergo eum de catasta solui et inter in custodia recludi. Romanus autem uicem cum aqua afferens ad pedes laurentii prociuit et sacrum baptismum ab eo suscepit. quod cum decius conperit romanum fustibus cedi iussit. Qui cum libere se christianum profiteretur iussu decii decollatus est. Eadem nocte laurentius ad decium ducitur. Cum autem Ipolitus fleret et se christianum proclamare vellet. dixit ad eum laurentius. In interiori homine absconde christum. et dum clamauiero audi et ueni. Dia igitur generosa tormentorum ad decium afferuntur. Et decius dixit ad laurentium. Aut deus sacrificabis aut nox ista in te cum suppliciis expendet. Cui laurentius. Mea nox obscurum non habet sed omnia in luce clarescunt. Dixitque

decius. Afferat lectus ferreus ut resquiescat in eo primum laurentius. Ministri ergo eum exuerunt et super craterem ferream extenderunt. et prunis ardentibus suppositis cum furis ferreis conpresserunt. Dixitque lau. valeriano. Disce miser quod carbones tui in tibi refrigerium prestent tibi supplicium eternum. quia ipse dominus nouit quod accusatus non negauit eum. Interrogatus ipsum confessus suus. assatus gratias ago. Et dixit hilari vultu ad decium. Ecce miser assatus una parte. gira et alia assa et madauca. Et dixit gratias ago tibi domine quia ianuam tuam ingredi merui. Et sic emisit spiritum. Unde dicit Ambrosius. Fratres non enim beatus laurentius breui et simplici passionis pimit. Nam quod gladio percussus se moriturus. Nec alio longa et multiplici pena cruciatur. legimus beatos pueros in flammis ambulasse penarum. laurentius non minore gloria est preteritus. Nam ipse in ipso igne supplicii sui non ambulauit sed discubuit. Illi stantes in pena eleuati manibus orabant ad dominum. Iste prostratus in sua pena toto corpore decubabat ad dominum. Decius autem profusus in palatium tiberis cum valeriano iuit relicto corpore super craticula. Ipolitus autem mane rapuit corpus et cum iustino presbytero in agro verano conditum aromatibus sepeliuit. Christiani autem ieiunantes per triduum vigilias celebrauerunt cum lacrimis. Et sic patrum quorum sanctus lau. fuit fortis in plio quia victoria acqumit. Unus ipse est de numero illorum electorum de quibus ad Heb. xi. 8. Fortes sancti sunt in bello. Ipolitus autem postquam

Bermo

xlw

corp⁹ scⁱ laurētij sepeliuit venien-
tes milites duxerūt eū ad cesare⁹.
Quē vidēs deci⁹ subridens dixit.
Nūqd z tu mag⁹ effect⁹ es q⁹ corp⁹
laurentij abstulisti. Cui Ipolitus
Dixit feci nō q⁹si mag⁹ sed q⁹si xpia-
nus. Tūc deci⁹ furore replet⁹ iussit
eū pectinib⁹ ferreis laniari. De
inde valerian⁹ Ipolitū cū tota fa-
milia sua duci fecit extra portā ad
occidēdū. Quos ipolit⁹ oēs pfor-
tauit dī. Frēs nolite metucere. qā
ego z vos vnū deū habem⁹. Iussit
q⁹ valerian⁹ vt in cōspectu ipoliti
oib⁹ capita āputarent⁹. Ipolit⁹ vō
pedes ad colla indomitoz equoz
rū fecit ligari. z tādū p carduos
z tribulos trahi donec spm exala-
uit. circa ānos dñi. cc. lvi. Eoz āt
corpa Justin⁹ p⁹sbiter rapuit iuxta
corpus scⁱ laurētij sepeliuit. Post
hoc deci⁹ cū valeriano in currum
aureū ascēdit. z p⁹gūt ad āphitea-
trū vt trucidēt xpianos. Arrept⁹
igīr deci⁹ a demonio clamauit O
ipolite cathēis aspīs me ducis vin-
ctū. Valerian⁹ similē clamauit.
O laurēti cathenis igneis me liga-
tū trahis. Et eadē hora Valeria-
nus expirauit. Deci⁹ autē domū re-
uersus triduo a demōio veratus
clamauit. Adiuro te laurēti. mo-
dicū cessa a tormētis. z sic mortu-
us est. **M** Tercio p⁹ncipali-
ter dico q⁹ lau. cōmenda⁹ vt glori-
osus z magn⁹ in p⁹mio. in q⁹ notat⁹
ei⁹ felicitas cū cōcludit⁹. honorem.
Circa qd notandū q⁹ ipse est tripli-
citer honorat⁹ inter ceteros mar-
tyres. Primo in vigilia. solus em

inter martyres h⁹ vigiliā s⁹ vigilie
scrōz ppter multas inordinatōes
in ieiunio cōmutate sunt. Refert
em Jobes belet⁹ q⁹ olim fuit mos
q⁹ in festiuitatib⁹ scrōz hoies cuz
vxo⁹ib⁹ z filiab⁹ in eccliam veniret
z ibi cū lūinarib⁹ duotidēz o⁹oe p-
uocarēt. Sed q⁹ mltā adulteria i-
bis fiebāt statutū fuit vt vigilie in
ieiunia puerterent⁹. Nomē tñ an-
tiquum retentū est. q⁹ nō ieiunia
sed vigilie adhuc appellant⁹. Unō
ecclia ordinauit q⁹ bodie laurēt⁹
in vigilia natalis sui ieiunio ho-
norat⁹. Unō dicit Amb. Sc⁹rum est
a deo placitū vt natale scⁱ laurē-
tij. p⁹cipua deuotōe veneremur cu-
ius radiantib⁹ flāmis victrix ec-
clesia in. hūc q⁹ diē choruscet. Se-
cūdo in octaua. nā ipse solus cum
Stephano habet octauā in⁹ mar-
tyres. qd fit ad maiore⁹ glām. Unō
p⁹s. In mēoria eterna erit inst⁹. sic
certe honorat⁹ scūs lau. ab ecclia.
q⁹ p octauā celebra⁹. Unō dicit Au-
gu. B⁹m lau. tota deuotōe debe-
mus suscipe q⁹ p⁹ciolus sanguinē
suū ppter deū tradidit. Tercio i et
na vita. nā ipse cū alijs martirib⁹ i
celo coronat⁹ est. Unō p⁹s. Posuisti
in capite eius coronā zc. Quā co-
ronam dat dñs illis q⁹ viriliter pu-
gnauerūt in h⁹ mūdo Juxta illud
Ja. j. B⁹us vir. q⁹ sus. temp. qm cū
pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite.
zc. Nāc coronā bñt. s. lau. in ce-
lo: Jō d⁹ lau. quasi laureā tenens
Est em laurea corona victorie. q⁹
de lauro facta. Nā de ramis lauri
olī victores coronabāt. Sic lau-

De sancto Laurentio

rentius bñ dñ laureat⁹. Nā coro/
natus est corona victorie. Un̄ dñ
Aug⁹. Vere beatū corp⁹ qđ nō a
fide xp̄i tormentuz imutauit. sed
ad reqem sancta religio corona/
uit. Un̄ p̄t dicere illud. ij. ad Lbi.
iij. Bonū certamē certauī. cur/
sum ꝑsumma. .zē. De eodez.

Sermo. lxxj.

Isperfit

dedit paupib⁹ iusti/
cia eius manet in se/

el̄m. ps̄. cxj. Diuīsiōz introductio
ut sup̄. Thema. Igne me exami/
nasti z nō est inuēta in me iniqui/
tas. ps̄. xvj. Notate carissimī. dñ
em̄ Aug⁹. Qđ flabellū grano. id ē
purgat granū. lūna ferro. fornax
auro. hoc facit tribulatio hōi iu/
sto. Hinc est em̄ qđ scūs lau. quez
de⁹ p̄ ignē pbauit ac eū sic purga
uit ab oib⁹ vicij⁹. Unde bene dñ
Igne me examinasti. zē. N̄ Est
notandū qđ est triplex ignis ī isto
mūdo qđ deus pbat electos. scz
ignis auaricie. ignis luxurie. ignis
supbie qđ maculat aīaz ita qđ pōt
videre deū z iusticiā. Juxta illud
ps̄. Sup̄ cecidit ignis z nō vide/
runt solē. Un̄ dñ. j. Job. ij. Qđ qđ
est in mdo aut est ꝑcupiscētia ocu/
loz. aut cōcupiscētia carnis. aut
supbia vite. Nā ꝑtra auariciā fuit
misericoz. ꝑ ꝑcupiscētia carnis
fuit fort⁹ pugil. qz viriliter pugna
uit cōtra eā. ut dixit. mea nox ob/
scuz nō hz sz oīa in luce clarescūt
cōtra supbiā qđ sp̄ erigit se fuit po/
st⁹ bumilit̄ sup̄ crātē. quare me/

ruit exaltari z honorari. Nā dicit
saluator. lu. xviij. Qui se hūi. exal/
tabit. De ist⁹ trib⁹ notat. zē. Legit̄
in libro de miracul⁹ beate marie v/
ginis. qđ qdam iudex nomine ste/
phanus erat rome qđ munera li/
benter accipiēs mltōz iudicia ꝑ/
uertebat. Hic tres domos scī lau/
rētij z vnū ortū sancte Agnet⁹ vi/
olenter abstulit et ablata iniuste
possedit. Accidit autē ut moreret̄
et añ iudiciū dei duceret̄. Quem
scūs lau. cernēs ad eū nimia indi/
gnatōe accedēs trib⁹ vicib⁹ brachi/
um ei⁹ durissime strinxit z nimio
doloze cruciauit. Scā v̄o agnes
cū alijs v̄ginibus in eū respicere
noluit sed faciē ab eo auertit. Tē
iudex sup̄ eū sententiā ferēs dixit
Qm̄ aliena subtraxit z mūera ac/
cipiēs veritatē vendidit in loco ḡ
iude traditoris tradat̄. Scūs v̄o
proiectus quem idem Stepba/
nus ī vita sua valde dilexit ad be/
atum Laurentiū z sanctam agne/
tem accedēs pro eo veniā ꝑcaba/
tur. Illis vero z beata v̄gine pro
eo intercedētib⁹ ꝑcessum est ut
eius anima ad corpus rediret et
ibidē triginta diebus penitentiā
ageret. Accepit insup̄ a beata vir/
gine in mandatis ut psalmū. scz
Beati immaculati singul⁹ diebus
vite sue diceret. Lūqz ad corpus
rediret brachiū eius qđ eū Laurē/
tius strinxit ita erat liuidū z adu/
stum ac si hoc in corpe passus eēt
qđ signū in eo extitit quo aduixit
Male igr̄ ablata restitues z ꝑnīaz
agēs die. xxx. migravit ad dñm. zē

Bermo

xlvi

De assūptōe. b. ma. v. Ser. xlvij

Odiema

gnificata ē aīa mea pre
oīb; dieb; vite mee. Ju

dieb; xij. Notate kīnī. dīc em̄ Die/
ro. Nec ē dies ī q̄ vsq; ad tbrōi cel
litudinēz itēerata vgo z mī pcessit
atq; ī regni solio sublimata p̄ xp̄z
glosa resedit. Nīc em̄ ē qd̄ vgo glo
sa maria bñ dīc. Nodie magnifica
ta ē aīa mea zc. **O** Est notādū
q̄ ma. hodie assūpta ē q̄drupl̄r. p̄
veracit̄ iuxta illud Maria vgo as
sūpta ē ad erberē tbalamū ī q̄ rex
zc. Qualr̄ at̄ assūpta ē legit̄ apl̄s
nāq; ob p̄dicatōis gr̄az ad diuer/
sas regiōes mōdi diuisis. tūc vgo
ma. dī remāsisse ī domo. posita iu
xta mōtē syō oīaq; loca. s. locū ba/
pcisimī. ieiunij. passiōis. sepulch̄e. re
surrectōis. z ascēsiōis sēdile deuo
te visitauit. xij. ānis q̄b; filio sup/
uixit p̄ ascēsiōnē. Refert em̄ epi/
phāz q̄ maria qū xp̄z p̄cepit erat
ānoꝝ. xiiij. z i. xv. spm̄ pepit z mā/
sit cū eo. xxxij. ānis. z p̄ mortē xp̄i
xij. ānia supuixit z sic sexagenaria
est assūpta. Die igit̄ qdā dū cor v/
gis ī desiderij filij vehemēt estuāl
i exteriorē abūdantiā lachrymar̄ ex
citāt. tūc angel̄ cū mltro luīe ei a/
stitit z reuerent̄ vt mīez dñi sui sa/
lutaui. Ave inq̄ bñdicta. ecce ra
mū palme de paradiso ad te dñam
meā attulī. quē añ feret̄ portare
iubeb; cū die tertia a corp̄e assūer̄
Nā filī rū te venerādā mīrem ex
pectat. cui maria rñdit. Si inueni
gr̄am ī oculis tuis obsecro no;

mē tuū reuelare mibi digner̄ z pe
ro vt filij z fr̄es mei apl̄i ad me cō/
gregent̄ vt eos añq; moriar copā
lib; ocul̄ videā z ip̄is p̄ntib; spm̄
deo reddā. Rogo etiā vt aīa mea
de corp̄e extēs nullū spm̄ teterri/
mū videat. nullaq; p̄as sathane
mibi occurrat. Cui angel̄ **O** dñā
cur scire desideras nomē meū qd̄
magnū z admirabile ē. Ecce om̄s
ap̄li hodie ad te p̄gregabunt̄. q̄ ti
bi exhibebūt nobiles ereq̄as fune
ris. z in eoz̄ p̄spectu spm̄ exalabis
Malignos aut̄ spūs cur videre
metuis cū caput eī oīno p̄truer̄
Fiat tñ volūtas tua vt ip̄os nō vi
deas. Nīs dicit̄ angelus cū mltro
luīe celos ascēdit. palma aut̄ illa
nimia claritate splēdebat. Nā so/
lia eī vt stella matutina fulgebant
Factū est aut̄ dū Iohes in epheso
p̄dicaret rep̄te nubes cādida euz
suscepit z añ ianuā Marie collo
cauit q̄ introiuit. z reuerent̄ vgo v
ginē salutauit. Quē vgo maria a/
spiciēs p̄ gaudio lachrymas effu/
dit. Et dixit. Fili Iohes memore
sto vboꝝ mḡi tui q̄b; me tibi in
mīrem. z te mibi in filiū cōmenda
uit. Ecce a dño sum vocata z debi
tū humane p̄ditōis exoluo. Ideo
corp̄ meū tibi cura sollicita cōmē
do. Audiui em̄ iudeos inijisse p̄si/
liū dicētes. Expectam̄ viri fr̄es q̄
usq; illa q̄ Ihum portauit subeat
mortē z corp̄e p̄tinuo recipiem̄
z ī igne cōburem̄. Et cū corpus
meū ad sepulch̄ duxerit̄ facies hāc
palma deferri añ feretruz. Dixitq;
Iohes. vtinā h̄ eēnt oēs apl̄i fr̄es

De assumptōe beate marie vir

mei vt dicētes exeqas tibi facere
possum⁹. Nec illo dicēte oēs apli
de loc⁹ in q⁹ p^rdicabāt nubib⁹ ra
piunt⁹ z añ hostiū marie collocāt
Qui se vidētes ibi in sil⁹ mirabāt
dicētes. Que nā cā ē p^r quā nos
dñs in sil⁹ cōgregauit. Iohes autē
ad eos exiit z mariā de corpe re/
cessuram eis dixit. Et ait. Videte
fr̄es cū obierit ne aliq⁹ eā defleat
ne s⁹ vidēs ppl⁹ p^rturbet⁹ z dicat.
Ecce quō isti timēt mortē. q⁹ tamē
aliq⁹ p^rdicāt resurrectiōez Dyoni.
discipl⁹ scī Pauli libro de diuīs
nōib⁹ idē affligit. scz apl⁹ in mor
te Marie p^ruentisse z in^rfuissē. ac
vnūquēq⁹ in laudē xpī z vginis
fmonē fecisse. **P** Lū g⁹ beata vir
go Maria oēs apl⁹ p^rgregatos
vidisset dñm bñdixit. z in medio
eoz p^rsedit. Circa horā tertiā v⁹
nocis venit Ihs cū ordinib⁹ an
gloz z eboz oīz elcōz. z ichoauit
di. Veni electa mea v⁹ spōsa mea
veni coronaber⁹. zc. At illa dixit
illō p^r. Paratū cor meū dñe. pa
ratū cor meū. ecce venio. z sic aīa
Marie de corpe egredit⁹ sñ omī
mōz dolore. dixitq⁹ dñs apl⁹.
Corp⁹ m^ris mee deferre in vallē
Iosaphat z in monumēto nouo
q⁹ ibidē iueniet⁹ illud recondite
z me ibidē fduo expectate donec
ad vos redeā. Et sic duxit xp⁹ ani
mā Marie cuz magno exercitu
angeloz z scōz ad celū. Tūc apl⁹
clamitāt post eam dicētes. O dñā
vgo prudētissima q⁹ p^rgreder⁹ esto
memor n^ri. Tūc ad p^rcentū ascē/
11.

dentiū cetus q⁹ remāserāt adm^r
rati statim obuiā p^rcesserūt et vi
dētes regē suū aīam Marie in p^r
p^ris vlnis baiulātē. z illā sup eū
innixā. obstupesci clamare ce/
perūt. **D** Que ē ista q⁹ ascēdit d⁹
serto delic⁹ affluens innixa sup
dilectū suū. Quibus p^rcomitātes
rñderūt. Ista ē speciosa in^r filias
hīrlm q⁹ a dextr⁹ dei in throno glē
deber collocari. Apl⁹ autē tulerūt
corp⁹ eius z sup feret⁹ posuerūt
Dixit q⁹ Iohes petro. Petre hāc
palmā añ feret⁹ portabis q⁹ dñs
te nobis p^rulit. z p^rncipē z pasto
rem ouium suaz ordinauit. Cui
petr⁹ ait. Nāc poti⁹ conuenit te
portare. q⁹ vgo elect⁹ es a dñō. z
dignū est vt palmā vginis vgo
ferat. Tu sup pecc⁹ dñi recūbere
meruisti. z exinde sapie ac grē pl⁹
ceter⁹ fluēta potasti. Et iustū vi
det⁹ vt q⁹ a filio recepisti plus nu
mer⁹ impēdas virgini pl⁹ bono
ris. tu g⁹ portare debes hanc pal
mā ego autē portabo feret⁹. Et
paul⁹ ait. Et ego q⁹ suz minimus
oīm v^rm portabo tecū. Elevātes
igit⁹ petrus z paul⁹ feret⁹. Petr⁹
incepit cantare. In exitu israel de
egipto dom⁹ iacob. zc. Leteri autē
apl⁹ dulciter p^rsequūt⁹. Dñs autē
feret⁹ z apl⁹ nube p^rerit ita q⁹
ipī nō videbant⁹ s⁹ tñ voces eoz
audiebant⁹. Affuerūt z angeli cuz
apl⁹ p^rcinētes z totā terrā sonitu
mire suauitat⁹ replētes. Excitati
oēs ad tam dulcē melodiaz de ci
uitate velocius exerūt z q⁹ naz eē

Bermo

xlvi

Diligenter sciscitant. Tūc dictus
fuit eis q̄ dñs ihu portaret mariā
mortuā. Tūc oēs ad arma p̄currūt
z dixerūt. Venite discipulos oēs oc
cidam⁹ ac corp⁹ illud qđ seducto/
rē portauit cōburam⁹ z sic p̄nceps
sacerdotū misit man⁹ ad iferetrus
volēs euertere. tūc man⁹ ei⁹ ambe
subito aruerūt z feretro adheserūt.
z nimis cruciabat. Reliqu⁹ at po
pulus ab āgel⁹ q̄ erāt in nubib⁹ ce
citate p̄cussus est. P̄nceps autē sa
cerdotū clamauit dī. Scē petre in
hac pena ne despicias me z sis me
mor q̄ ego te excusauī. āc illa hosti
aria te accusante. ora ḡ p̄ me dñm
Lui petr⁹. Si in dñm ihm xpm z
in hāc q̄ ipm genuit credideris p̄ri
nuo liberaberis. Qui rñdit. credo i
eū tūc fuit liberat⁹. Deīde dedecit
sibi palmā vt tāgeret pplm ab an
gelis cecitate p̄cussus. vt si q̄s cre
deret z penitere vellet q̄ illi salua
rent. v̄o. p̄māserūt i incredulita
te tā i cecitate cordis q̄ corpis s̄
mortui. pueniētes ḡ apli ad locū
quē dixerat ill⁹ ihs ibidez inuene
rūt monumētū nouū z posuerūt
corp⁹ v̄ginis i eo cū mag⁹ deuotio
ne. Et sic p̄z q̄lit v̄go glōsa hodie
veracit̄ ē assūpta. q̄re bñ dicit ma
gna ē rē. Q̄ Scdo dico q̄ ma
ria ē assūpta integrit̄. s. in corpe et
aīa. sic pie credit eccia. Qđ qđē m̄
ti scōz nō solū credūt sed etiā h̄ p
bāt ap̄ris rōnib⁹. Ber. em̄ talē po
nit rōem z pbatōz dī. De⁹ corpa s̄
ctoꝝ gloriose sublimauit. vt puto
petri z alioꝝ scōz. quoz corpa h̄
venerant z ad ipā q̄si tor⁹ mund⁹

pperat. Si igit̄ corp⁹ marie sup ter
rā esse dicat. cū nec deuota v̄sita
tiōe frequent⁹ fidelīū nec eidē loc⁹
deputet honoris videbit xps ho
norē materni corpis p̄tēpisse cuz
tñ sup terrā alioꝝ scōz corpa sic
honorēt. Itē pbant aliq̄ in his q̄
cum xpo surrexerūt iam ppetuaz
resurrectionē esse cōpletā. Req. ca
the. pe. ergo videt q̄ etiā in v̄gine
sit cōpleta. Itē credunt nōnulli io
hannē custodē virginis in glorifi
cata carne gaudere cū xpo. nec d̄
maria ambigem⁹. Legit̄ em̄ de io
hāne euāgelista eius in ministerio.
Req. in legē. Un̄ legit̄ in legēda q̄
xps dixit discipulis corp⁹ matris
mee in vallē Josaphat deferre z i
monumēto nouo qđ ibi inuenie
tis recōdite z me ibidē triduo ex
pectate donec ad vos redeā. q̄ fe
ceit vñ die trīa circa horā trīa su
bito v̄it dñs ihs cū mltitudie āge
loꝝ z salutaris aplis corpus ma
tris sue resuscitauit z resuscitatū
sicut decuit osculabat. Deīde oscu
latus est aplos dicens. Pacē me
am do vobis zc. Quo facto pueni
entib⁹ angelis dñs ihs cum ma
tre in celū receptus est. Apostoli
vero inuenti sunt vnusq̄sq̄ i sor
te sue predicationis. Vestimenta
aut̄ ipi⁹ ad p̄solatōz fidelīū dicūt
i tumulo remāsisse. In reuelatōis
bus. s. elizabēth legit̄ dū ipa eliza
bēth qđā vice i spū rapta ēēt. vidit
in loco valde remoto qđdā sepul
crū magno luīe circumfultū. z q̄si
spēs mulier⁹ i eo z circūstabat mul
titudo angloꝝ. z p⁹ pusillum de

De assumptōe beate marie vir

sepulchro erecta est et in sublimē
cū illa multitudine astantiū eleua
ta. Et ecce in ei⁹ occursum vir quidā
de cel⁹ admirabil⁹ et gl⁹osus adue
nit portans in dextera vexillū cruc⁹
et cū infinita multitudine angelorū.
sicq³ eā alacrit⁹ suscipiēs cum ma
gno p⁹cetū eā in celos deduxerūt
P⁹ modicū t⁹p⁹ Elizabeth agelū
cum q³ sepe loq³bat de p⁹dicta visioe
interrogauit. Qui ait. Ostensu⁹
em est tibi in p⁹dicta visioe q³ tam
in carne q³ etiā in spiritu d⁹na no
stra maria i celū est assumpta. Ter
tio dico q³ maria assumpta est ho
norabil⁹ et letan⁹. q³ ab oib⁹ an
gelis est suscepta et in celū dedu
cta. Req³ in seq³nti f. Quarto di
co q³ assumpta ē excellen⁹. q³ super
oēs choros angelorū est exaltata
Req³ in seq³ntib⁹. De eadem

Sermo. xlvij.

Maria opti

mā partē elegit. Lu. x

Notate charissimi. di. sc⁹tus An⁹.
in li. de p⁹ceptu v⁹giali. O d⁹na nil
tibi egle nihil p⁹pabile. Oē em qd
est aut sup⁹ te est aut infra te est. s³
sic esse sup⁹ oēs creaturas est opti
ma p⁹s hoim electorū. quaz hodie
elegit maria. q³re bñ d⁹. Maria
optimā p⁹tē elegit. zc. Est notādū
q³ maria v⁹go tripl⁹ elegit optiaz
p⁹tem int⁹ oēs elcōs. Primo quā
tū ad integritatē siue p⁹fectionez.
Secdo q³ntū ad modum. Tercio
q³ntū ad dignitatem siue locum
Dico p⁹mo q³ Maria optimā p⁹
tem elegit inter oēs electos q³ntū

ad p⁹fectionez. q³ est in corpe et aīa
gl⁹ificata. R. Circa q³ notādū
q³ triplex ē gl⁹a quā de⁹ dat sac⁹tis
suis. P⁹ia ē q³ gl⁹ificat corpa sc⁹tō
rū in terr⁹ vt venerent⁹ ab oib⁹ fi
delib⁹. sic gl⁹ificauit corpa sc⁹tōz. s.
petri et pau. et aliorū in mōdo vt ve
nerant⁹. Mag⁹ ei venerant⁹ ossa
sc⁹i petri. vel alteri⁹ sc⁹i q³ ossa Ale
xandri magni. Quis em nō oscu
lare⁹ pedes illoz q³ pedes d⁹ns
n⁹ ihs x⁹ps est osculat⁹ q³ eos la
uit suis sanct⁹ māib⁹ in cena et cū
b⁹ d⁹as nob⁹ exēplū q³ nos etiā ve
neremur sc⁹tōs cū dixit Job. xij.
Exēplū em dedi vobis vt quēad
modū. zc. Nōne est magn⁹ honor
q³ eos sic hōrauit Et et⁹ q³ ossa eo
rū redolēt et s⁹ magne virtut⁹ ad fa
ciēdū mirabilia vt mltipl⁹. Et q³
ossa regū et p⁹ncipū ferent et sunt
nulli⁹ virtut⁹. Un⁹ ex instinctu. s.
dicit Sapiēs. Eccl⁹. xliij. Corpa
eorū in pace sepulta sunt et noīa
eorū. i. aīe viuēt in seclm secl⁹. zc.
Et si placet q³re corpa sc⁹tōz debe
ant honorari. Req³ oīm sc⁹tōz. Et
hec est p⁹s bona. Secda p⁹s ē q³ gl⁹i
ficat aīas eorū in celis. Un⁹. dixit
Luc. x. Gaudete q³ noīa v⁹ra. i. aīe
sc⁹p⁹ta sunt in celis. i. in li. vite. Un⁹
Aug⁹. Dēs regnāturos de⁹ scri
bit. et hos p⁹inet liber vite. Un⁹ di
ctū est Job. vt bētur Apoc. ij. Un
cēti dabo māna absconditū et nom
nouū sc⁹p⁹tū qd nemo scit nisi qui
accipit. et sic gl⁹ificat eos in celo cū
scribunt⁹ ad lib⁹ vite. Nec ē p⁹s
melior. Tercia p⁹s est q³ gl⁹orificat
electos q³ntū ad vtrūq³. s. corpus

Bermo

xlviij

et aīaz. qđ erit brā resurrectōe. qñ
corp⁹ z aīa simul glorificabunt. nā
vt dicit mgt li. iij. dis. xliij. Corpa
scōp⁹ refulgēt fulgida sicut sol. vñ
dixit xps Mat. xij. Tūc fulgebūt
iusti zc. sic sol in reg⁹ pīs corp⁹. Qđ
bñ cognoscēs Johānes in spūscō
dicit Apo. vj. Date sūt eis singule
stelle albe. Glo. i. dotel corpīs z aīe
Et hec est ps optima quā bodie e/
legit z recepit maria. Ipa em̄ cum
corpe z aīa est assumpta qđ pie cre
dit. S. Qđ hoc vez sit oñdīt z
pbat. Prio oñdīt p pceptū morta
le z diuinū. Scribit ei Exo. xx. No
nora prēm z ma. tu. Lū igit xps n̄
venit soluere legē sz adimplere. vt
dī Mat. v. gvideť qđ merito hono
rauit mīez suā in corpe zaīa. sz for
te dicis. Nunqd satis honorat le/
tificādo ei⁹ aīam. Rñ. qđ nō. Cui⁹
rō est. Nā sicut fm naturā quā ac/
cepit a pīe honorat patrē sicut dī
Joh. viij. Ego honorifico pa. me.
f. honore dilectōe z oī reuerētia q
maior esse nō pōt sic fm naturaz
quā accepit a mīe ei de⁹ non nega
bit honore. Scdo oñdīt p pceptū
iudiciale siue scriptū. In iure enī
scptū ē. Qđ sel⁹ deo dedicatū ē ad
būanos vsus reformari nō dī. Sz
spūscūs sacrificauit brāz virginē
vt eēt p oībus creatur⁹ tēplū z ha
bitatio filij dei. Juxta illud Lu. i.
Spūscūs supueniet in. iō corpus
ei⁹ nō debebat dari terre vl⁹ vmi/
bus. pīz b etiā p exēplū. Videmus
em̄ qđ fons eodē tramite aquā dul
cē z amarā nō emittit. sic etiā non
deuit qđ eadē carne nasceret filij⁹

dei fm būanitatē z vmiculus. eā/
dē māmilla suggeret fili⁹ dei z ro/
deret vermiculus Un̄ dicit Lbrī.
qđ ps cum deo z ps cū verme sit n̄
credo. Un̄ pulcre loquit Aug. i f.
de assumptiōe. A maledictōe eue ex/
cipit Maria. cui dictū est. In do/
lore paries filios tuos. Ista dñm
i leticia parturiuit. ḡ similē a ma
ledictione. eue debet excipi. cui dī
Puluis esz in puluere reuerter⁹.
Ergo maria incinerari nō debuit
Caro xpi est caro mīs. Un̄ sicut
caro xpi nō vidit corruptionē. sic
nec caro vginis. Et subdit Aug⁹.
Ubi posuit rex fili⁹ tuus qđ ex re
sumpsit ibi posuit te reginaz ex q
sūpsit. nec fas est te eē alibi qđ vbi
est qđ a te genitū est Nec ille. Ter
tio oñdīt p legē impialē. Dicit em̄
lex impator⁹ qđ eodē pūlegio gau
det impator z impatrix. cuz ḡ xps
impator b pūlegiū habuit qđ eius
corp⁹ nō fuit incineratū. sequit. qđ
brā maria impatrix celestis curie
in suo vginali corpe nō sit incine
rata sz glorificata. Pz etiā ex b. Le
gim⁹ em̄ de Johe euāgelista ei⁹ mī
nistro qđ ei⁹ sepulcz fuit inuētū va
cuū corpe Et p hāc rōnez pbat Au
gu Johem glorificatū in corpe et
aīa. Un̄ dicit de eo. Nīc grā resur
rectiōis ablat⁹ est. Nā cōstat sepul
crū nec inuenit sepultū. Si ergo
xps hoc fecit discipulo. qđ tunc fa
cit de matre p quā facta ē repatio
Si hoc fecit Johanni ratione cō/
tinētie. qđ vt dicit Hiero. tam a do
lore morris extrane⁹ qđ a corrupti
one carnis noscīt alienus. qđ tūc
Z

D: Eadem

facit de matre exēplari totius vgi-
ginalis pudicie. Si b fecit Jo-
hāni rōne p̄cipue dilectōis. qd fa-
cit tūc de matre quā ita intime di-
lexit vt plus de ea doleret in crucis
passione quam de crucis suppli-
cio. Et sic vult Augustin⁹. qd sit in
corpe z aīa assūpta. Un̄ dē Thro-
nū dei tabernaculū xp̄i dignū est
ibi eē vbi fili⁹. Dign⁹ est tam p̄ci-
osum thesaur⁹ in celo seruari q̄s i
terra. Un̄ gl̄ificatio corpis z anīe
marie bñ figurat nobis in illa mu-
liere de q̄ dicit Jo. Apōc. xij. Date
sūt mulieri due ale adle magne vt
volaret in locū suū. Per alas illas
intelligit gl̄ificatio corpis z aīe.
q̄ data sūt marie vt sic ascēderet in
locū suū. Alijs em̄ s̄actis dat vna
ala. i. gl̄ificatio aīe z copā eorūz
adhuc remanēt in terra. sed Ma-
ria cū duab⁹ alis ad modū aquile
alte volātis volauit in celū. i. i cor-
pe z aīa. Un̄ Aug. in fm̄oe. Letare
Maria leticia in enarrabili. quia
gl̄ificata in corpe z aīa in filio cū
fi. z p̄fi. nec seq̄ debet corruptiōis
erūna quā nulla secuta ē parit̄do
filiū integritatis corruptiō. vt sit
sp̄ incorrupta quā tāta pfudit gr̄a
z sit integra viuēs q̄ p̄fectā z inte-
grā vitam oīm genuit. sit apud il-
lū de qua aliter sentire nō audeo.
aliud dicere nō p̄sumo. Nec ille.
Et sic p̄t primū. quō maria opti-
mā p̄t̄ elegit. ⁊ Scdo p̄nci-
palit̄ dico qd maria optimā p̄t̄ ele-
git inter oēs s̄ctōs q̄tū ad modū
Ipa em̄ hodie cū magna leticia z
honore assūpta z suscepta est i celū

Un̄ nontandū qd mod⁹ quo electi
assumunt est triplex. Primo ei ali-
q̄ assumunt p̄ vnū angelū z dedu-
cunt in celū. Un̄ dē Exo. xxiij. Ec-
ce ego mitto angelū meū qui p̄ce-
det te z custodiat in via z introdu-
cat in locū quem parauī. i. celum.
Un̄ de isto loco dicit xp̄s discipul⁹
suis Vado parare vobis locū vbi
ego sum z vos sitis. Et hec est ps
bona. Scdo aliq̄ assumunt a mlti-
tis angelis. z hoc notat Luc. xvj.
vbi dicit. Factū est aut̄ vt moreret̄
mendicus z portaret̄ ab angelis i
sinū Abrae Sic plures s̄cti assum-
pti sunt. vt p̄t in eoz legēdis. Et
hec est ps melior. Tercio assumū-
tur aliq̄ ab oībus angelis. Qd fa-
ctū est in maria. Un̄ sanct⁹ Bern-
bardus ep̄s z martyr i suis ome-
lijs dicit. Hodie celi letanter bea-
tā mariā virginē susceperūt. ange-
li gaudento. archāgeli iubilando
throni exultando. dominationes
psallēdo. p̄ncipat⁹ armonizando
p̄tates cytarizando zc. Et sic eaz ad
supna diuine maiestatis deducē-
do. Un̄ dicit T. iero. in sermōe de
assumptiōe. Quis illud cogitare
sufficiat. q̄ gl̄iose hodie regina
mūdi p̄cesserit. qn̄ deuotōis affe-
ctu tota multitudo celestīū legio-
nū in eius occursum p̄dierit. qn̄
tis canticis ad thronū sit deducta
q̄ placito vultu q̄ serena facie. q̄
amicabiliter diuinis amplexib⁹ a fi-
lio sit suscepta. et super oīm crea-
turā exaltatā. Hoc pulcre figura-
tū ē. ij. Reg. vj. vbi dicit qd rex da-
uid zgregauit oēs electos ex israh

hel. surrexitq; z abijt z vniuersus
ppls vt adduceret archā dei sedē
tis sup cherubī. Cūq; tulissent eā
dixit Dauid. Reducā archam cū
bñdictione in domū meā. Et Da
uid z oīs dom⁹ israhel ducebant
archā dñi in iubilo z clangore. i. so
no buccine (berborn) z introduce
rūt archā dñi in ciuitatē Dauid. z
posuerūt eam in loco suo in me
dio tabernaculi. Moraliter per
archā intelligit Maria in q̄ fuit
māna panis angeloz filius dei.
Virga aaron. i. sine semine genuit
vna aurea. i. dilectio dei. Per Da
uid qui interpretat visu delectabilis
z pulcer facie intelligit xps qui est
ita pulcer q̄ angeli desiderāt in eū
p̄spicere. Iste rex z gregauit oēs e
lectos celestis patrie zc. Un̄ dicit
Hierō. vt s̄. Nodierna die creden
dū est miliciā celoz festinanter di
genitrici obuiā venisse z eā ingēti
lumine circūfuisse z vsq; ad thro
nū cū laudib; z canticis spūalib;
pduxisse. Credit quoq; q̄ ipe sal
uator p se festinus occurreret z cū
gaudio eā in throno secū colloca
uit. Als quō impleisset quod ipe in
lege mādauit. Non ora pa. tuū. zc
Nec ille. Un̄ hoc bñ cognouit in
spūscō cū querit sapiēs. Can. viij.
Que est ista que ascendit de deser
to delitijs af. innixa sup dilectum
suū. Et hec bñ est ps optima. U
Tertio pncipalit̄ dico q̄ Maria
optimā pte elegit inf̄ oēs electos.
q̄tū ad exaltatōz. Ipa em̄ hodie ē
sup oēs choros angeloz exaltata
Est notandū q̄ electi triplr exal

tant fm tres hierarchias. Naz vs
dicit Mag. li. ij. dis. ix. z allegat be
atū Dionisium dicens. q̄ tres bie
rarchie sunt. scz infima. media. et
suprema. ad quas oīs electi ex
altantur fm merita sua. Dicitur
autem hierarchia. vt dicit Alanus
sacer principatus. Unde aliqui p
mo exaltantur ad infimam. q̄ bie
rarchia habet tres choros angelo
rum. In primo sunt angeli. In se
cundo archangeli. In tertio vir
tutes. Ad illos tres infime hierar
chie locantur aliqui electi fm me
rita sua. vt ostendit Gregori⁹ Re
quire in sermone ascensionis. X.
Et hec est pars bona. Secundo
dico q̄ aliqui exaltantur ad medi
am hierarchiam que similiter ha
bet tres choros. In primo sunt
potestates. in secundo principat⁹
in tertio dominationes. Ad illos
tres choros medie hierarchie lo
cant aliqui electi fm maiora me
rita. vt patet per Gregorium. vt
supra. Et hec pars melior. Tertio
dico q̄ aliqui exaltantur ad supre
mam hierarchiam que etiam ha
bet tres choros. In primo sunt
throni. In secundo sunt che
rubin. In tertio seraphin. Ad il
los choros locantur aliqui electi
fm maxima merita sua. vt dicit
Gregorius vbi supra. Et hec est
pars optima. Sed quid dicitur
de maria. Erte ipa sup oīs cho
ros est exaltata. Nam ipsa oīs
choros transcendit zc. Et sic pla
cet qliter p singulos choros ascē
derit z āgel de suis pfectionibus

De eadem

comunicauerit. reqre in seqnti f.
Un canit eccl'a. Exaltata es sc'a di
genitrix sup choros angeloz zc.
Qua ppter ipa bn spualiter est be
ster que p oibz electa est vt regna
ret in regno regis assueri vt dz be
ster. ij. q. erat formosa valde z in
credibili pulcritudie oim oculis g
tiosa. Ducta est itaqz ad cubiculu
reg' assueri z adamauit ea rex pl
qz oes mulieresz posuit diadema
regni in capite ei. z fecit ea regna
re. Moraliter p Hester interpreta
Maria que Hester interpreta
tur eleuata. qz Maria i regno ce
lestis regis est eleuata z regnat. p
reg'e assueru intelligit xps. Na as
suer' iterprat btrudo. In q btrud
die fec xps maria m'rez sua regna
re z io dicit Ansel. in li. d coceptu
ginali O pctor gaude z exalta. No
est em vn desp'es. no est vn formi
des. soroz em nostra regnat sup ce
lu z terra inscla scloz. Un iste ho
nor exaltatois m'is xpi eterni re
gis bn figurat nob. ij. Reg. ij. in
berfabee m're regis salom'is. de q
dicit q cum ingressa fuit ad regez
salomone surrexit i occursum ei z
sedet sup thronu suu i palatio suo
z iussit poni m'ri sue thronu iuxta
suu. Moraliter p berfabee matrē
regis salomonis intelligit maria
mater dñi nostri Jhu xpi eterni re
gis. q bene intelligit p salomonez
q interprat pacificus. Ille ver' n'r
rex salomō hodie ascēdēte m're sua
maria surrexit in ei' occursum z re
cepit ea letanter z posuit ea iuxta
tronu suu. Qd bn cognoscēs Da

uid in spūscō dicit. Asitit regina
a dex. tu. in ves. deu. circū. varietas
te. Et que est illa regina cognita i
spū z a spūscō oñsa nisi ego ma
ria. Nullā em creaturā dignū fuit
ita exaltari sicut mariā. Un dicit
Anf. O maria tu em magna femi
narū. regina angeloz. dñā mūdi.
Sol est maior terra octies. sic ma
ria excedit oem creaturā. qz super
oēs choros angeloz exaltata. Se
quit q oñsa est in vestitu deaura
to circūdata varietate. Sic maria
vestita est oī virtute decore z glo
ria oim electoz. Unde Eccl'i. xliij
In firmamēto celi resplendēs glo
riosa spēs celi z gl'a stellaz. i. electo
rū. Un ipa est illa mulier q osten
sa est Johi in spū de qua dicit apo
ca. xij. Signū magnū appuit i ce
lo mulier amicta sole z luna sub
pedibz eius. z in capite corona. xij
stellarū. i. pfectiois oim electoz. z
Lan. vi. dicit. Que est ista que p
gredit quasi auroza cōsurgēs zc.
Lerte nulla alia nisi maria Unde
Anf. O tu bñdicta inter mulieres
que angelos vincis puritate. z sã
ctos supas scitāte. qua ppter lau
dat eternalit. p illud Judith xv. a
tota trinitate. Tu gl'a hierusalem
in celestis patrie. tu leticia israhel
i. angeloz. tu honorificētia popu
li mei. i. oim electoz. Et hec est ps
optima quā elegit maria. g zc.

De eadem. Sermo. xlix.

Israhel

hereditare z in electis
meis mitte radices.

Sermo

xliv

Eccī. xliij. Notate kmī dicit em̄
Rich. d. scōvictore q̄ nihil a thio
no dei munerē defluit q̄d p man⁹
marie nō trāsierit. hinc ē em̄ q̄ sa/
piens in spūscō hoc cognoscēs di/
cit in psona dei ad mariā. In isra/
bel hereditare. i. (du solt erbē) in is/
rael. i. eterna vita (vnd solt sendē
vnd v̄ḡyefen din wurtzlen). i. tu
as virtutes z pfectiōes (i min v̄fer
weltē) q̄ oēs eternaliter debēt cō/
gaudere de affluētia oīm bonoz
tuozū. **X** Est notādum q̄ v̄go
maria hodie in sua assūptōe pcur/
rendo trāscendit nouē choros an/
geloz. z in quolibet choro cōmu/
nicauit āgelis de suis v̄tutib⁹ z p/
fectiōib⁹. q̄d bñ cognoscēs sapiens
ex instinctu spūscī dicit in psona
v̄ginis d eadē exaltatōe ac pfecti/
one z v̄tutū cōmunicatōe. In oī/
bus requiem q̄siui z in hereditate
dñi morabor. Tūc pcepit z dixit
mibi creator oīz z q̄ creauit me re/
deuit ī tabernaclo meo z dixit mi/
hi. In iacob inhabitā. z in isrl' he/
reditare z in elect⁹ meis mitte ra/
ces. Sequit̄. Quasi cedr⁹ exalta/
ta sum in libano. z q̄si cip̄ssus in
mōte syon q̄si pal. exal. sū in cades
z q̄si plātatio rose in hiericho. q̄si
oliua speciosa in cāpis Sequitur
In plateis. i. choris angeloz sicut
cinnamomū z balsamū aromati/
sans. odorē dedi. q̄si mirra electa.
dedi suauitatē odoris. Et q̄si sto/
rax z galban⁹ z vngula gurta. z q̄si
liban⁹ non incisus vaporauī habi/
tationē meā. z quasi balsamū non
mixtum odor meus. Ecce quo

modo sapiēs in spūsancto cognos/
uit exaltatōz marie z cōmunicatō/
onē pfectionū suarū paritā ange/
lis zc. Un̄ pmo cum ascendit cho/
rum angeloz tunc angeli recepe/
rūt magnū gaudiū. qz viderūt q̄
numerus eoz augmentabāt. Nā
vt dicit xps. Lu. xv. Gaudiū ē an/
gelis dei sup zc. Et si hoc fit ppter
pctōrem. q̄d tunc factum est ppter
mariā que caruit oīmi pctō. z que
fuit pulcerrīa creatura absqz du/
bio. tanto mai⁹ gaudiū quāto ma/
ria fuit sanctior z pulcrior. Un̄ pre/
gaudio de ei⁹ pulcritudine āmira/
ti sunt. z bñ dixerūt q̄ sapiēs spū/
scō cognouit dicēs. Can. vj. in p/
sona angeloz. Que est ista que p/
gredit̄ sicut auroza cōsurgēs pul/
chra vt luna. electa vt sol. Nāc q̄/
stionē fecerūt ppter pulchritudinē
z pfectionē quā viderunt in ea
Nam ip̄a habuit pfectiōes z pprie/
tates oīm angeloz in se. Est em̄ p/
fectio pprietas z officiū angelozū.
in infimo choro sp oīb⁹ ministra/
re. vt dicit dyo. d. celesti hierarchia
Ecce hoc pfecte habuit in se ma/
ria. Ip̄a em̄ ministrat hoīb⁹ impe/
trando z dando grām dei. Un̄ di/
cit Bern. Intuemini quāto eam
dñs honorare voluit q̄ plenitudi/
nē totius boni posuit in mariāz.
vt p eam qcquid in nobis est gra/
tie z salutis ab ea nouerimus res/
dundare. Et ideo dicit Eusebius
in sermone. Nullo tempe aut mo/
mento sic viristi vt aliquando ex/
pers. i. vnt cilbafrig. fueris gratie
z auxilij matris xpi. Cum igitur

De eadem

angeli hoc viderunt et ideo cognov-
erunt bene poterant dicere. O domina
propter pulcritudinem et officium in quo
nobis sis es. imo excellis di-
gna es manere nobiscum quia perfecte
in te habes proprium et officium nostrum
et gaudium nostrum augmentatur de tua
penitentia ideo ne deseras nos ut
aliter ascendas. Respondit maria. ut
bene elicitur ex predictis. Non vos dese-
ro sed sicut cinamomum inter vos
maneo sicut predictum est. In pla. si-
cut cina. etc. et ad dilectum filium aliter
ascendo. Et sic secundo ascendit
ad choros archangelorum. Qui simili-
liter receperunt magnum gaudium. et
cum vidissent eam pulchriorem et perfecti-
orem dixerunt. Que est ista que progreditur
etc. Quia autem fuit pulchrior et dignior
eis ostendit. Nam archangelorum officium
et proprietatem est secundum Dionysium. quod maio-
ra nuntiant de fide. ut de natiuitate
et christi. prophetias revelare. Virgo
autem non solum sciuit. sed in ea omnia de fa-
cto completa sunt. quia ipsa precepit et pre-
cepit illi. de quo omnia prophetata verifica-
ta sunt. Unde Luc. 1. di. Elizabeth Beata
que credidisti etc. scilicet. que angelus dixit
Luc. 1. Ecce concipies et paries filium etc.
Unde dicit Bernardus. Inuenisti gratiam
quam ante nemo inuenire potuit. scilicet
gratiam apud deum que gratia est pax in-
ter deum et hominem. et destructio mor-
tis et reparatio vite. Cum autem archa-
ngeli bene viderunt bene poterant dicere.
O domina digna es nobiscum manere.
quia videmus et cognoscimus in te dei se-
creta esse completa. ideo ne deseras
nos ut aliter ascendas. Nam etiam
gaudium nostrum de tua presentia augmen-

tatur. Respondit maria. Non vos dese-
ro. sed sicut balsamum aromatizans
vobiscum maneo et aliter ad filium asce-
do. Et sic tertio ascendit ad choros
virtutum que similiter receperunt magnum
gaudium. que cum vidissent eam pulchri-
orem et potentiorum ipsi dicunt. Que est
ista etc. Quod autem fuerit pulchrior et po-
tentior patet. Nam eorum officium secundum
Dionysium. est miracula facere. Virgo
autem non solum fecit miracula sed per
eam inaudita et contra naturam per di-
uinam potentiam facta sunt. Nam ipsa
est illa virgo de qua Esa. vii. dicitur.
Ecce virgo concipiet pariet filium. quod
fuit et est maius mirum quam unquam est.
Unde Bernardus. in sermone de annuncia-
tione virginis. O domina que familia-
ris facta es deo que intima que propria.
et quantam gratiam inuenisti apud de-
um gratiam plenam et gratiam singula-
rem. Nam tuo amore inflammarer ut
de celesti sede descenderet in hanc
vallam misericordie ut te acciperet in ma-
trimonium et totum tempus que hic sustinuit in cor-
pe viderentur dies illi pauci per amo-
ris magnitudine. Quod virtutes visi-
dentes et cognoscentes bene pote-
rant dicere O domina digna es no-
biscum manere. quia maiora per
te facta sunt et perfectionem et offi-
cium nostrum in te perfectius ha-
bes. ideo ne deseras nos ut aliter
ascendas. Nam gaudium nostrum
per te augmentatur. Respondit
Maria. Non vos defero. sed ut mir-
ra electa inter vos maneo ut aliter
ascendam. Unde canit ecclesia Si-
cut mirra electa odorem dedisti
suauitatis sancta dei genitrix.

Bermo

xliv

Et sic ascendit p pma z infima hie
rachia z puenit ad choros medie
hierarchie. in q sunt prates pnci/
patus dnationes. Z Venies igit
ad choz pratuū q receperūt ma/
gnū gaudiū. z videtes eā z cogſeē
res p admiratiōe dixerūt cū alijs
p me hierarchie. Que est ista q p/
gre. z addētes illd. terribil. s. ad/
diderūt qz isti i media hierarchia
sūt potentiores ill' trib' i infima hie
rarchia. Un officiū pratuū est fm
Dyo. cōfortare certātes in spūali
certamine z coercere demōes ne
tīm noceāt hoib' qnti cupiūt. vir
go aut maria totalit' viciit inimicū
i. dyaboluz. Un dicit de ea Bern. iij.
Ipa pteret caput tuū. Un Bern.
sup missus est dicit. Cui hec victoria
fuata est nisi marie. Ipa ei caput
venenatū pteruit. Ipa ē illa mlt'
quā salomō qrebat cū dixit. Mu
lier ē forte q's iueniet. Qd prates i
ea cognoscētes bñ poterāt dicere
O dñā dig'es nobiscū manere. qz
potētiōz nob'es. et n tīm demōes
refrenasti. verū etiā viciisti. z sic p/
fēc' pfortasti certātes in bello spi/
rituali cū inimicū sic viciisti. Jō n
deseras nos vt alti' ascēdas. Nā
gaudiū nrm p te augmentat. Re
spōdit maria. Nō vos desero sed
tanqz storax. i. (bartz) gūmī arbo
ris vobiscū maneo. Est aut arbor
cui' v'gule lacrimas fluūt ex q'bo
p'ciosus pigmentū pficiūt. qd est val/
de pfortatū. S; ego maeo vobi/
scū pfortās vos vt forti' possitis
resistere diabolo p oib' z eos con
fortare z alti' ascēdā. Et sic ascē

dit ad choz pncipatuū. Qui cum
eā viderūt receperūt magnū gau/
diū z p'admiratiōe dixerūt. Que
est ista. zc. addētes. terribil. s. etiā
dixerūt. Nā eoz officiū ē fm Dyo
regnis z puincijs p'sidere. z ppter
dei amorē z honorē iſtruere iusti/
ciā facere. s; maria nō tīm p'matū
hūit p vna puinciā. vl' p duas sed
p totū mōdū. Juxta illd Ecclj. xliij
In oī pplo z in oī gēte p'matū ha
bui. Un dicit Bñs. in li. de cōceptu
virginali. O dñā nil tibi egle. zc.
Seqt. Excellētiū z sublimiū colla
calcaui. q'si d. pp' iusticiā. Un ca/
nit de ea ecclia. Lunctas hereses
sola interemisti in vniuerso mōdo
Qd pncipatus in ea p'gſcētes bñ
poterant dicere. O dñā digna es
nobiscū manere. qz tu excellis nos
in p'sidētia z instructiōe iusticie z
destruis iniusticiā. zc. Rñdit ma
ria Ego vos nō desero sed sic gal
banus herba cui' succ' spētes fu
gat circū q'q; et vulnera sanat. sic
maneo vobiscū vt meli' possitis
nō tīm in vna puincia vel in dua
b' sed p totū mūdū fgere z inimi
cos fugare z opatiōez iusticie ex/
ercere. z hereses in oībus sanare.
Et sic ascēdit ad chozū dnationū
Qui cū eā viderunt receperūt mag
nū gaud. z p'admiratiōe dixerūt
Que est ista. zc. addētes. terribilis
Nā eoz officiū ē fm Dyo. hoies i
struere i bello spūali q'lr p'lati offi
ciū p'latōs debeāt exercere vt cū d i
lcōe z tiōre dī ppl'z sibi subditū re
gant. necnō quō hoies dñt dñari
mēbz' z sēsib' suis ne errēt in bñfa

De assumptōe beate maie vir

ciēdo. Certe b̄ p̄fē fecit maria vñ
d̄r Eccl̄. xliij. Ego m̄r pulchre di
lectiōis z timor̄. zc. Vñ Ambro.
de v̄ginitate. Tal̄ fuit maria vt
ei⁹ oīm sic disciplina. Qd̄ dñatio
nes in ea p̄gnoscentes bñ possunt
dicere. O dñā digna es nobiscuz
manere qz tu plen⁹ q̄ nos hoīes
instruis. q̄ nobis non subtrahas
tuā p̄ntiā. Rñ dicit maria. Nō vos
desero s̄ sic vngula vobiscū ma
neo. Ungula em̄ carni insepabili
ter est p̄iuncta. Sic maria ip̄is cū
sua scā disciplina vt sic p̄fecti⁹ pos
sint hoīes instruere. **T**ransact⁹
igit ordinib⁹ inferior⁹ z medie hie
rarchie puenit ad choros sup̄me
hierarchie. vbi sunt throni cheru
bin z seraphin. Et p̄mo ad chor⁹
thronoz. q̄ eam videntes dixerūt
Que est ista. zc. Sequitur. terribil̄
vt castroz acies ordiata. Hoc di
xerūt qz ip̄i sunt p̄ceter⁹ ordinati
pulcri⁹. Noz em̄ officiū s̄z Dyo.
instruere hoīez dei iusticiā z deus
q̄escit z sedet in eis et iudicia sua
exercet. Certe b̄ p̄fē fuit in maria
Nā ip̄e deus requeuit in ea z assū
psit hūanā naturā ex ea. Vñ Ne
bre. ij. Nusq̄ em̄ āgelos s̄z semen
abrae app̄bēdit. Vñ d̄r Eccl̄. xliij
Qui creauit me requeuit in taber
naculo meo. Vñ Bern̄. sup̄ mis
sus est. Virgo regia gē. v̄tutū oz.
mēte. z corpe deo īpecie sua z pul
critudine sua in celestib⁹ cog. eter
ni reḡ animū in sui p̄cupiscē. in
clinauit z puocauit. Dicūt ḡ thro
ni. O dñā digna es nobiscū ma
nere v̄l esse. qz deus nouē mētib⁹

in vtero tuo requeuit tāq̄ i throno
nō vt exerceret iudicia punient⁹.
sed poti⁹ vt daret gr̄az iustificat⁹
z dura iudicia mollescient⁹. Re
spōdit maria. Nō vos desero sed
tāq̄ gutta stillās int̄ vos maneo
Nā sicut gutta stillās dura mol
lia facit sic maria mollificauit de
um vt sua dura iudicia mollifica
ret. Et sic ascēdit ad chor⁹ cheru
bin. q̄ vidētes pulchritudinē ei⁹
dixerūt. Que est ista. zc. vt castro.
aci. zc. Hoc p̄ maḡ admiratione
dixerūt. qz nō tm̄ viderūt ei⁹ pul
chritudinē verūetiā scīe plenitu
dinē. Nā hoz officiū est fm̄ Dyo.
plenitudinē scīe quā in fōte p̄me
ritat⁹ hauriūt alijs infundere et
hoīes ad dei p̄gnitiōez p̄mouere.
Certe hāc plenitudinē scīe p̄fecte
habuit maria. Vñ dicit Eccl̄. xliij
Ego m̄r agnitiōis. s. diuine sapie
z scīe. Vñ Orige. Qui seip̄s tali
m̄r in filiū dedit nihil est oīno qd̄
ei p̄ oībz creatur⁹ non patefecerit
s̄z de occultissimo fonte trinitat⁹
p̄fundius oībz creaturis hausit.
Vñ hāc diuinā sapiāz. i. filiū q̄ est
sapiā p̄ris q̄ fuit incognoscibilis
z inuisibil̄ p̄ntauit toti mūdo qñ
eū genuit in hūc mōm. Vñ Ber.
O venter venerabil̄ capatior ce
lis diffusior terr̄ q̄ illuz circūde
dit quē tot⁹ mūd⁹ app̄bendere n̄
potuit. tu oñdisti mōdo dñm suū
quē nesciebat. tu exhibuisti mōdo
redemptorē suū quē añ nō vide
bat. Dicūt ḡ cherubin. O dñā di
gna es nobiscuz esse qz tu p̄fecti⁹
babes plenitudinē scīe. z nō tm̄ p̄

Bermo

l

mouisti hoīez ad dei cognitōz ve/
rū etiā eum visibilē z p̄sentasti eū
mūdo. Rūdit maria. Nō vos de/
sero s̄ sicut liban⁹ nō incisus vobi
scū maneo. Liban⁹ em̄ interptat
cādidiario. Nā sicut vos habetis ho
minē ad cognitōz dī pmouere. sic
ego sicut liban⁹ vobiscuz maneo.
Nā b̄tī mūdo corde zc. Et sic ascē/
dit ad chor. seraphin. q̄ vidētes eā
recepērūt magnū gaudiū z p̄ ad
miratōe dixerūt. Que est ista zc. et
hoc dixerūt nō t̄m p̄pter eius pul/
chritudinē. verū etiā p̄pter ei⁹ nīmī
am dilectōz. qz fuit in dei dilectōz
ne sup oēs creaturas accēsa. Un̄
eoz officiū est fm̄ Dyo. hoīez ī dei
amore accēdere. Certe h̄ p̄fecte fec̄
maria. qz exēplo ardētissimi amo
ris ad filiū accēdit nos z inducit
ad amorē dī. Nā fili⁹ dicit Jo. xiiij
Si q̄s diligit me sermonē meū s̄/
uabit. s̄ ad h̄ inducit nos maria.
cū dicit Job. ij. Quicqd dixerit fili
us me⁹ hoc facite. s̄ fm̄onē z p̄ce/
ptū ei⁹ facite tunc diligit eū z ipse
diligit vos. Nā ipse dicit. Qui dili
git me diligit a p̄re meo zc. Un̄ dē
Berū. Tu es mat̄ mīe. tu es mat̄
iudicis. tu es m̄r exulis. tu es m̄r
deiz hoīs cū sis m̄r vtriusqz discor
diā inter eos sustinere nō potes.
Dicūt ḡ seraphin. O dñā nobiscū
debes manere. qz tu accēdis z in/
ducis hoīem ad dilectōz dei. Re/
spōdit maria. Nō vos desero s̄ tā
q̄ balsamū non mixtū inter vos
maneo. Balsamū em̄ impimētuz
est boni odoris. sic dilectio impmix
ta creaturis est deo valde grata.

qz vnīt aīam deo. Un̄. j. Job. iij.
De⁹ charitas est zc. Et sic p̄tz quō
maria discurredo p̄ choros ange
loz cōmunicauit eis de p̄fectōibz
suis. Un̄ angeli b̄n dicunt de ea il
lud Lān. iij. Em̄il. t. paradī. Qua
re tota celestis curia eternalit̄ me
rito laudat eā p̄ illud Judith. xij.
Benedicta es tu a dño deo excel
so p̄re om̄ibz. qz hodie nomē tuuz
ita magnificauit vt n̄ recedat laus
tua de ore hoīm. Et sic ascēdit sup
oēs choros angelozū fm̄ Niero.
vt de ea dicat. Ascendit sup cheru
bin zc. Unde canit ecclesia. Exal
tata es zc. Req. in prece. sermōe.

De scrō Bartholomeo. Ser. l.

Inuenerūt

me custodes ciuitatis p
cusserūt me z vulneraue
rūt me. tulerūt palliū meū Lān. v
Notate charissimi. Dicit em̄ Aug
Si exceptus es a passiōe flagello
rū exceptus es a nūero filioz. Cū
igit̄ x̄ps eligit ap̄los ad numez fi
lioꝝ dei. etiā elegit eos ad passio
nē p̄ quam saluant̄. Nunc est ei q̄
brūs Bartholome⁹ vt oñdat se eē
de numero saluandoz ac filioꝝ
dei. ideo bene dicit se multiplici
ter esse passum. cum dicit. Inuene
runt me zc. In quibz quidē verbis
tria notant̄ per que modus passi
onis sancti Bartholomei ostēdit̄
fm̄ triplex genus martirij. qd su
stinuit. Primū est inimicabilis cō
prehensio. qd notat̄ cum dicit. In
uenerūt me custodes zc. Scdm̄ ē
intolerabilis pcussio cum addit.

De sancto Bartholomeo

percusserunt me. Tertiū est passiois
amara cōsummaris cū cōcludit.
vulnerauerunt me. tulerunt palliū
meū. **B** Dico p̄mo q̄ notatur
inimicabis cōprehensio scī Barth.
cuz d̄r inuenerunt me. Circa q̄d no
randū q̄ xp̄s dixit disci. suis q̄ de
beret ligari z interfici p̄pter eū. vt
habet Jo. xv. q̄ dixit Memetote
sermōis mei. nō est seru⁹ maior do
mio suo. Si me p̄secuti sunt z vos
p̄sequent. Certe h̄ fuit in scō Bar.
impletū. Un̄ legit q̄ post ascensio
nē dñi diuisis apl̄is i diuersis mū
di p̄tibz vt fidē xp̄i p̄dicarent sicut
xp̄s eis cōmisit dī. Mar. vl. Eun
tes i mūdū vniuersū p̄dicare euā
geliū zc. Sct̄us vero Bar. p̄ceptū
dñi fidelit̄ impleuit. Nā vt testatur
Theodoris doctor p̄cipu⁹ q̄ dīc.
q̄ sct̄us Bartholome⁹ qñ ad p̄di
candū iuit audiuit a dño. Uade di
scipule meus ad p̄dicandū ext ad
pugnā. Esto capax piculoz. Ego
sumabo opus tuū. imitare ma
gistz tuū. passus sum p̄ te. redde
vicesz sustine. Apl̄s v̄o vt fidel̄ fa
mulus acq̄scēs dñico p̄cepto p̄
git gaudēs tanq̄ lux mōi vt tene
brosos illūinaret. Un̄ p̄mū qdē i
lyconia p̄dicauit. postmodū in in
dia. ad vltimū in albana ciuitate
Nec ille. Cū aut̄ sct̄us Bartholo
meus venit in indiā vt legit q̄ est i
fine orbis terre intrauit tēplū in q̄
erat idolū noīe astaroth. z q̄si pe
grin⁹ ibi manere cepit. in hoc ido
lo qdā demō habitauit q̄ dicebat
se lāguētes curare. sed nō sanādo
subueniebat. sed a lesione cessan

do. Et cū templū esset plenū lan
guentibz ab idolo rñsum habere
non possent ad aliā ciuitatē prexe
rūt vbi aliud idolū noīe berich co
lebat. Et interrogātibz cur eis asta
roth rñsum nō daret. rñdit z dixit
Deus vī catheenis igneis astrict⁹
est. nec suspirare nec loq̄ audet ex
illa hora q̄ apl̄s dei Bartholome
us ingressus est. Dicūt illi Et q̄s ē
iste Bartholome⁹. Et demō. ami
cus dei oīpotent⁹ est. z iō venit in
istā puinciā vt oēs deos inde e
uacuet. Et illi. Dic nobis signa ei⁹
vt eū inuenire possim⁹. Quibz de
mon ait. Capilli ei⁹ nigri z crispi.
caro cādida. oculi grādes. nares
eq̄les z directi. barba plixa. pau
cos canos h̄ns. statura eq̄lis. in
duit pallio albo z purpura vestit.
xxvj. anni sunt ex q̄ vestes z sanda
lia eius nec veterescūt. nec sordī
dant. Cēties p̄ diē flexis genibz
orat. z cēties p̄ noctē. Angeli cum
eo ābulāt q̄ nunq̄ eū fatigari nec
esurire p̄mittūt. Sp̄ eodē vultu z
aīo let⁹ p̄seuerat. Oīa p̄uidet. oīa
nouit. linguis oīm gentiū loquit̄.
z intelligit oīa. Et q̄ iā loquor vo
biscū ip̄e nouit. z qñ q̄ritis eum si
vult oñdit se vobis. Si aut̄ non
vult nō poteritis eū inuenire. ro
go aut̄ vos vt cū eū inueniet̄ ro
gate eū ne huc veniat ne āgeli sui
mibi h̄ faciāt qd̄ socio meo iā fece
runt. **L** Cū aut̄ p̄ duos dies
eū sollicitē q̄rentes minime venis
sent. Quadā die qdā demoniacus
exclamauit dī. Apl̄e dei Bartho
lomee incendūt. i. inflāmāt me ora

Bermo

I

tionem tue. Cui ap[osto]l[us]. Obmutescere
et exi ab eo. et statim liberat[us] est. Quod
audies rex regio[n]is illius no[m]i[n]e pol
lemi[us] qui habuit fili[um] lunaticu[m]. misit
ad ap[osto]l[um]. rogans ut ad eu[m] veniret.
Ad que[m] cu[m] ap[osto]l[us] venisset. et ea[m] ca
thenis ligatam videret. na[m] accede
tes ad ea[m] morsib[us] lacerabat. iussit
ea[m] solui. Cu[m] aut[em] ministri ad ea[m] ac
cedere no[n] auderent ait. Ego demo
ne[m] qui in eo erat iam ligatu[m] teneo et vos
timeat[is]. et statim liberata e[st]. Tunc rex
camelos auro et argento et p[re]ciosis
lapidib[us] oneravit. ap[osto]l[um] inq[ui]ri fa
ciens. sed nullaten[us] inueniri po
tuit. Mane aut[em] sequenti apparuit
ap[osto]l[us] cum solo rege in cubiculo di
xit ei. Ut quid me cu[m] auro et argento
tota die q[ue]rui[st]i. ista mu[n]era no[n] su[n]t
mibi necessaria. sed his qui terrena
requirunt. Ego aut[em] nihil terrenu[m]. ni
hil carnale desidero. Tunc sanct[us]
Bar. cepit eu[m] multa docere de mo
red[e] p[ro]p[ri]e n[ost]re o[mn]i[n]es inter cetera
x[p]m vicisse dyabolu[m] p[er] quatuor. s. p[er]
mirabile p[ro]p[ri]e[n]cia[m]. potentia[m]. iu
sticia[m]. sapia[m]. Congruu[m] em[en] fuit ut qui
filiu[m] v[ir]ginis. i. Ad[am] factu[m] de v[ir]gine
terra. du[m] adhuc e[ss]et v[ir]go vicerat. a
filio v[ir]ginis. i. a x[p]o vinceret. Se
cundo p[er] potentia[m]. na[m] potenter ip[s]m
vicit. cu[m] eu[m] p[ro]uauit sua p[ro]p[ri]e[n]te q[ua]m
vsurpauit dyabolus p[er] deiectione[m] p[ro]
mi ho[m]i[n]is. Tercio p[er] iusticia[m]. na[m] iustu[m]
fuit ut qui comedere ho[m]i[n]e vincens ho
minem detinebat. a ieiunante victus
ho[m]i[n]em amplius no[n] teneret. Quarto
p[er] sapia[m]. na[m] sapient[er] ar[te] diaboli de
ludit ar[te] x[p]i. Et cu[m] sic ei fide[m] mul
tipliciter p[ro]dicass[et] dixit regi q[uod] si bap[ti]

sari vellet deu[m] suu[m] ligatu[m] cathe
nis igneis sibi o[mn]ideret. Sequen
ti igit[ur] die hora p[ri]ma iuxta reg[is] pa
latiu[m] dum p[ro]fiteces idolo sacrifici
carerent. cepit demo[n] clamare et dice
re. Lessate miseri sacrificare mibi
ne peiora me patiamini. q[uia] cathe
nis igneis ab angelis ibi x[p]i que
iudei crucifixerunt religat[us] sum.
Statimq[ue] o[mn]es miserunt funes ut si
mulacru[m] euerteret sed no[n] potuerunt.
Ap[osto]l[us] aut[em] demoni p[re]cepit ut inde
exiens idolu[m] co[m]minueret. Qui statim
exiens o[mn]ia idola templi p[er] seip[s]m co
fregit. Tunc vniuersus populus
clamauit dicens. Un[us] est de[us] bar.
Tunc ap[osto]l[us] exp[an]sis manib[us]. ora
uit ad d[omi]nu[m] dicens. D[omi]ne de[us] meus
sana istos ut cognoscant nom[en] tuu[m].
Statim o[mn]es infirmi curati sunt. ap[osto]l[us]
aut[em] templu[m] deo dedicauit et demo
ne[m] i[n] desertu[m] abire p[re]cepit. Tunc an
gelus d[omi]ni ibide[m] apparuit et templu[m]
circumuolans in quattuor angu
los signu[m] crucis digito suo scul
psit dicens. Nec dicit dominus.
Sicut vos omnes a vestra infir
mitate mundaui. ita et templum
hoc ab omni sorde mundabitur.
et ab habitatore eius quem aposto
lus in desertu[m] locum abire p[re]ce
pit. prius tamen eum vobis ostē
dam quem videntes ne timeatis.
Sed quale signum in his lapidi
bus sculpsi tale in vestris fronti
bus imprimatis. Tunc ostendit
eis ethiopem nigerrimu[m] facie
acuta barba proluxa crinib[us] p[re]f[er]is
vsq[ue] ad pedes. ocul[is] igneis ut ferre
ignitu[m] scintillas emine[n]tib[us] flamas

De sancto Bartholomeo

sulfuras ex ore et oculis spirantes
cathenis igneis vincitū retro ma-
nibus. Et dixit ei angelus. Quo-
niā inuisionē aplī audisti et de tēplo
oīa idola p̄fregisti solū te ut va-
das ad talē locū ubi null⁹ hō mo-
rat⁹ et ibidē sis vsq; ī diē iudicij. Ille
autē solus cum magno strepitu et
vllulatu dispuīt. Angelus autē dñi
cunctis videntib⁹ in celū euolauit
Tūc rex cū vxore et filijs oīq; po-
pulo baptisat⁹ est. et relicto regno
discipulus aplī est effect⁹. Tunc
oēs pontifices tēploꝝ cōgregati
p̄uenerūt ad astragē regē frēm ipī
us polemi⁹ et de amissione deorū
ipōꝝ et de regis deceptōe p̄ artem
magicā p̄tra aplm sunt p̄questi di-
cētes cū lachrymis. frat tu⁹ fact⁹ ē
discipulus ei⁹ seductoris q̄ deos
n̄ros et tēplū destruxerat. Astra-
ges igit rex indignat⁹ mille viros
armatos ad capiendū aplm destia-
uit. Qui app̄henderūt eū et crude-
liter ligatū ad astragē regē dedu-
xerūt. Et sic p̄zinimicabilis cōpre-
hensio sc̄i bartholomei a ministris
quare bñ dicit Inuenerūt me cu.
zē. Un̄ in hoc bñ figurat nobis in
sedechia. de q̄ dicit Niere. vl. q̄ ex-
ercit⁹ caldeoꝝ cōprehenderunt se-
dechia et duxerūt eū ad regē babilo-
nis. Sedechias interpretat⁹ dei ius-
ticia. et bñ significat sc̄m bartho-
lomeū q̄ p̄pter iusticiā dei vincit⁹
est et duct⁹ ad regē astragē zē. Un̄
īp̄e bñ pōt dicere illud ps̄. Circū-
dederūt me canes multi. cōci. ma-
lig. obse. m. Idē ceperūt aīaz meā
irruerūt in me fortes. D Se/

cūdo dico q̄ notat intollerabilis
pcussio bartholomei cum dicitur
pcusserūt me. Est notandū q̄ xp̄us
dixit discipul⁹ suis. ut habet Mat-
x. Cauete ab hoīb⁹ tra dēt em̄ vos
in cōsilijs et synagogis suis fla. vol-
z an̄ reges et p̄sides du. zē. Hoc i-
pletū est in sc̄o bartholomeo. nā
tradit⁹ et pcussus est. Un̄ legit⁹ q̄
cū a ministris duct⁹ fuisset ad astra-
gē regē. dixit ei rex. Tu es ne ille q̄
eueristi frēm meū. Cui apl⁹. Ego
illū nō eueri. Cui rex. Sicut tu se-
cisti frēm meū deum suū relinq̄re
et deo tuo credere. sic ego te facias
deum tuum relinquere et meo sa-
crificare. Cui apostolus. Ego des-
um quē colebat frater tu⁹ ligavi.
et ligatū oñ di. et yt simulacrū frā-
geret coegi. si sic facere poteris deo
meo et me ad simulacrū poteris p̄-
uocare. Sin autē ego deos tuos cō-
minuā et tu crede deo meo. Nec il-
lo dicēte nūciat regi q̄ de⁹ su⁹ ba-
dach corruisset et cōminut⁹ eēt. qd̄
audiēs rex purpurā quā induit⁹ es-
rat scidit et aplm acerrime fustiga-
ri fecit. et sic fuit impletū in eo illd̄
ps̄. Sup̄ dorsū meū fa. pec. plon.
zē. Un̄ pōt dicere. Fui flagellat⁹
tota die. quare d̄r in themate. per-
cusserūt me E Tercio dico q̄
notat eius passiōis amara p̄sum-
matio cū p̄cludit. vulnerauit me
tu. pal. me. zē. Est notandū q̄ xp̄s
dixit discipul⁹ suis. ut h̄ Jo. xvj. ve-
nit hora ut oīs q̄ interficit vos ar-
bitret⁹ obsequiū se p̄stare deo. Qd̄
impletū est in sc̄o bar. Nā tyrānus
astrages credebatur se deo p̄stare ob-

Sermo

li

sequiū qñ sc̃m̃ Bar. ppter xp̃s fec̃
occidi z viuū excoziari. Qualit̃ at̃
sit passus le. q̃ p̃mo fuit circūfixus
vt dicit. b. dorothē⁹ Bar. Indis p̃
dicauit q̃ z euāgeliiū fm̃ Mat. eis
ip̃opria eoz lingua tradidit. Dor/
miuit in albana citate crucifixus
hñs caput deorsū. Uñ pōt dicere
illud Gal. ij. xp̃s p̃fix⁹ sū cruci. De
inde fuit excoziat⁹. Uñ poruit di/
cere illud Job ij. Nud⁹ egressus sū
de utero m̃ris zc. z ibidē. Lucta q̃
h̃z hō dabit p̃ aīa sua. Uñ figurat̃ i
hēlyā d̃ q̃. iij. Reg. ij. d̃z q̃ qñ ascē
dit i celū in curru igneo reliq̃t pal
liū suū. Sic Bar. qñ debebat ire
ad eternā vitā reliq̃t palliū suū. i.
pellē suā qñ serui regis eū excozia
uerūt. z sic p̃fectissime iplēuit dictū
xp̃i Mat. v. Si q̃s vult tunicā tu/
am tollere. dimitte ei z palliū. q. d.
Qui vobis vult vitā tollere dimit
tite ei z corp⁹. Ultio fuit decollat⁹
Uñ cōuenienter poterat di. illud
ps̃. Propter te mortificamur to/
ta die. Uñ dicit. s. Theodor⁹. Lū
s. Bar. tanq̃z ver⁹ agricola xp̃i cor
da gentiliū vbi dei seminib⁹ fecū
daret. z tanq̃z vā lucerna fidei te/
nebrosa ip̃oz corda illustraret. Il
li furore excitati aplm̃ crucifixerūt
z p̃ maiore acerbitate penaz viuū
deconauerūt. rādē ex iussu regis
capite trūcat⁹ est. Nec ille. Uñ p̃p̃
penas p̃dictas q̃s patient⁹ p̃ xp̃o
sustinuit. bñ de ip̃o verificat̃ illud
Lu. x. Nō qdā descēdebat ab iherl̃m
in biericho z incidit in latrones. q̃
etiā spoliauerūt eū z plagis ip̃os/
tis abierūt seminiuo relicto. Mo

raliter hō iste significat sc̃m̃ Bar
tho. q̃ ab iherl̃m in biericho descēdit
qñ eū xp̃s ab iherl̃m post ascēsiōnē
in lyboniā ad p̃dicādū misit fidē
trinitatē. Qui tūc incidit in latro/
nes. i. impios tortores q̃ eū etiam
expoliauerūt. pellē suā excoziādo
a corpe. z plagis ei imposuerūt ip
suz flagellādo crucifigēdo z vltio
decapitādo. eū seminiuū reliquerūt
Licet em̃ p̃ decollatiōnē vere mor
tuus fuit. tñ ppter hoc d̃z semini/
uus relic⁹. q̃z q̃uis moreret i cor
pore. in aīa tñ que est porior pars
corpis nō poruit occidi. Sic xp̃s
dicit Mat. x. Nolite timere eos q̃
occidūt corp⁹ aīam aut̃ non p̃nt
occidere. Et sic d̃z seminiu⁹ relic⁹
Xp̃iani aut̃ corp⁹ eius tulerūt z ho
norifice sepelierūt. Et sic p̃z passio
nis e⁹ amara p̃sumatio Quare be
ne d̃z Inuenerūt me custodes ci. zc
De eodem. Sermo. li.

Conscidi

sti sacco meū z circū/
dedisti me leticia. ps̃.

xxix. Notate kñi. Dicit em̃ Greg.
q̃ mala q̃ nos hic p̃mūt ad deū ire
cōpellūt. neq̃ electis de⁹ p̃misit in
vita hac gaudia z delectatiōes. sed
amaritudies z tribulatiōes vt in fi
ne p̃nt coronari. Nunc est em̃ q̃ s̃a
ctus Bartho. q̃ hic sustinuit mul
tas passiōes ppter q̃s meruit i ce/
lo coronari gaudio bñ dicit p̃scidi
sti zc. In q̃b⁹ qdē ṽbis duo notan
tur in q̃b⁹ sc̃us Bar. merito cōmē
dat̃. Primū est passiōis singlari/
tas. qd̃ notat̃ cuz d̃z. Conscidisti sac

De sancto Augustino

cū meū. Scdm est ipius remune-
ratōis dignitas. cū addit. z circū.
meleticia. **S** Dico pmo q no-
t. i. passiois singularitas. Est no-
tandū q mod^o passiois scī Bar-
onidit fm triplex gen^o martyriū qd
sustinuit. Req. an Scdo notatur
remūeratōis iocūditas. Circa qd
notandū q remūeratio scōz pfi-
sit in tribz. Req. cathe. pe. **B.** An
no aūt dñi. ccc. xxxj. saraceni silici-
am inuadētes liparitanā insulaz
vbi corp^o scī Bartho. qescebat va-
stauerūt. ac ei^o sepulchz pfringen-
tes ossa ipi^o dispserūt. Ad hanc ac-
insulā corp^o ei^o ab india talit^o adue-
nit. Cū em pagani pp^o signoz fre-
quētā viderūt corp^o ei^o plurimuz
venerari. idignati in loculo plū-
beo positū in mari pcpitauerunt
qd diuino nutu ad pdictā insulaz
puenit. Cū igit saraceni ossa eius
dispserūt. illis recedētibz appuit
apl^o cuidaz monacho di. Surge
collige ossa mea q dispserunt. cui
monach^o. Quō inuenire possum
int^o tot alioz ossa. ait. Nocte ibis
ad colligēdū ea. z illa q videris vt
ignē splēdētia leuabis. Qui oīa vt
dixerat inuenit ossa apli. leuabat
z sup qndā nauē pscēdēs. bñuen-
tū q est metropolis apulie ea trās-
tulit. Cū impator frideric^o bñuen-
tum destrueret z oēs ecclias q ibi
erāt dirui mādasset totā ciuitatez
ad aliū locum trāsferre intēdēs.
Vir quidam quosdā viros alba-
tos z fulgētes inuenit q adinuicē
loq inter se aliqua tractare vide-
bant. Qui cū vehement^o admirās
qui nam essent interrogasset. Re-

spondit vnus eoz. Iste Bartho-
lomeus apl^o cum ceteris scīs q
rū ecclesie in hac vrbe habebant q
insimul puenērūt vt inter se inq-
rāt z tractēt quali pena ille sit ple-
ctendus q cos d habitaculis suis
eiecit. z iam int^o eos est inuolabili
snia firmatū. vt ille sine mora ad
iudiciū dei accedat. De his oībz
in eius iudicio rñsur^o. Post mo-
dicū vō tps dicit^o impator misera-
bilis finiuit vitā suam. Nunc autē
d^o q ossa scī Bartholo. sint rome
licet bñuentani affirmēt se adhuc
illud corp^o habere zc. Rex autem
Astrages z tēploz pontifices a dy-
abolo suffocati sunt. Rex autē po-
lemi^o in epm ordinat^o. z. xx. annis
officiū ep^o fideliter rexit z ple-
nus virtutibz in pace qeuit.

De scō Augustino. Ser. liij.

W signa

culū similitudinis dei. ple-
nus sapia. pfect^o deco-
re Ezech. xxviii. Notate kmī. dicit
em Ari. vi. topicoz. q imago ē cu-
ius generatio est p imitātōz. Dic-
est em q scīs augu. q imitat^o e de-
um p generatōz z exercitiū vtrū-
sapie z decoris. Cū ppter eas ima-
go z similitudo dei d^o. qre merito d^o
deco. Tu signaculū fili zc. In qbz
qdē vbi tria notant^o in qbz. s. au-
gu. cōmendat^o Primū ē pformitas
diuie assilātōis cū d^o. Tu sig. fil.
Scdm ē limpiditas diuie cogniti-
onis cū addit. plen^o sapia. Tertiu
est fecūditas vtriusq opatōis cum
cōcludit pfect^o decore **B** Dico
pmo q Augu. nobis cōmendat^o a

proformitate diuine assilatois cu di-
cit. Tu. Circa qd notandū q. scilicet
aug. fuit proformis deo pueritudo
se ad eū p dilectōz z fidē. Nā dicit
mgr li. ij. dis. v. q. pueri ad deū est
ei charitate inherere. Qd fecit au-
gu. Un petiuit a dño di. Scribe
dñe vulnera tua in corde meo sã-
guine tuo vt in eis legā tuū amo-
rē z tuū dolorē vt p te cuncta aspa-
libenter sustineā. z sic cōformauit
se xpo p verā charitatē. Un dicit
rich. de arra aie Scio inqt anima
mea q dilectō est vita tua z qcqd
diligē ipsa vi dilectōis i ei⁹ similitudi-
nē trāsformar. cui⁹ exēplū ponit
dyo. Req. alibi. Sic aug. q̃uis fu-
it gentil z phs añ puerionē. tñ in
puerionē cepit xpm z fidē intellige-
re z deū sup oīa diligere. z sic se dō
proformare q̃lit ac sit puerus ostē-
dit in legē. Legit em q mī ei⁹ pro
eo plurimū fleuit z orauit. z ipm
ad fidē reducere satagebat. qdam
igit vice cū multū doluit q filius
su⁹ q fuit ita illuminat⁹ in oī scia in-
credulus eēt. qdā iuuenis pulcer-
rim⁹ ei astitit z cāz tātē tristitie re-
q̃siuit. q cum pdictōz filij sui augu.
deplorare se dixit. rñdit ille. esto se-
cura. qz vbi tu. ibi ille. z ecce filius
suū iuxta se stare vidit. hec dñ Au-
gustino retulisset. ille ait. Falleris
mater falleris nec tibi sic dictum
est sed tibi dictum est vbi ego ibi
tu. Contra illa dixit. nō fili sic di-
ctum est. vbi ille ibi tu. sed vbi tu
ibi ille. s. in fide erit tecū nō tu cuz
illo in infidelitate. Rogauit igit
sedula mat z qdā vice qndā ep̃m
adit vt augu. testat in lib. p̃f. vt

ep̃s p filio suo intercedere digna-
ret q tātā qdamō importunitatē
deuict⁹ p̃phetica voce rñdit. Uas
secura qz ipossibile est vt fili⁹ tuus
tanta z lachrymaz vbertate peat
Cum aut apud cartaginē. i. puin-
ciā multis ānis docuisset rethori-
cā occulte mīe nesciēte romā veit
z ibidē multos dis. p̃gregauit. Cū
aut mī eū vsqz ad portū secuta fu-
isset vt secū iret ipe eā decipiēs no-
cte latens recessit. qd illa mane cō-
siderās aures dei clamore adiple-
uit. q̃libet aut die mane z vespe ad
ecciam ibat z p filio orauit. N
Accidit aut illis t̃pibz q mediola-
nenses a symacho p̃fecto romāo-
rū petierūt eis decorē in rethorica
destiari. fuit ei tē t̃p̃is. s. amb. ep̃s
i mediolāo. tē ad p̃ces mediolanē-
siū misert aug. z mltū placuit alijs
mgris vt aug. recederet. qz excelle-
bat eos oēs i oī scia z displicuit eis
mgr̃ at e⁹ q̃desce n̄ valēs. cuz mltā
difficltate ad eū veit z ipm iā nec
vez māicheū nec vez catholicū re-
pit. Lepit ei aug. amb. adh̃re. z e⁹
p̃dicatōis frēq̃nt audis. z qdā vi-
ce cepit p̃errore z heresim māicho-
rū p̃dicare q xpm carnē fāsticaz
habuisse affirmāt z carnis resur.
negāt. quos heresēs augusti. ix. an-
nos dum adhuc adolescēs eēt re-
nuit. Cōtra illū errore Amb. diuī-
tius disputauit z ipm ap̃is rōni-
bz autoritatibz p̃futauit ita vt er-
ror ille a corde aug. p̃cit⁹ pelleret.
aug. vō icēpit aliq̃l̃r fidē i h̃re z p̃si-
derat scāz vitā sāctoꝝ. z mirac̃la
que sancti fecerunt audire. Nozū
exēpl⁹ vebem̃ter exarsit ita q socij

De sancto Augustino

suū alipiū noīe tam vultu q̄ mēte
inuasiū turbat⁹ ⁊ fortiter exclama-
uit. q̄d audim⁹ q̄d patimur. Sur-
gūt indocti ⁊ celū rapiūt ⁊ nos cū
doctrinis n̄ris in infernū demer-
gimur. Et currēs in q̄ndā ortū p-
iecit se sub q̄dā vīcu ⁊ amarissime
fleurit dī. Quādiū q̄diū cras ⁊ cras
O dñe q̄ excelsus es in excelsis. ⁊
q̄ pfund⁹ ⁊ tñ nunq̄ recedis ⁊ nos
vix īdī⁹ ad te Age dñe ⁊ r̄uoca nos
accēde rape fragra ⁊ dulcesce. sero
te amari pulchritudo tā anīq̄ in-
tus eras ego foras. mecū eras ⁊ te
cū nō erā Vocasti ⁊ clāasti ⁊ rapui
sti surditatē meā. choruscasti ⁊ fū-
gasti cecitatem meā. ⁊ duxisti sp̄m
meū. gustavi ⁊ esurio ⁊ sitio te Te
tīgisti me ⁊ exarsi in pacē tuā. Luz
aūt amarissime fleret audiuit vo-
cē dicentē sibi Tolle lege tolle lege
apuit statim codicē aplicū ⁊ p̄ieci-
oculis ad p̄m̄ capl̄m legit. In-
duimini dñm ībm xpm. Et statim
ab eo oēs tenebre dubietat⁹ ausu-
gerūt Interim aūt tā magno do-
lore dēctū corq̄ri cepit vt fere sicut
īpe ait ducere ⁊ ad credēdā op̄ni-
onē corneliū phi. q̄ sūmū bonū aīe
in sapiā. sūmū v̄o bonū corp̄is in
nullū sentiēdo dolores posuerat.
Tā magn⁹ em̄ fuit dolor q̄ loq̄lā
amiserat. Et in talib⁹ cereis scrip-
sit vt oēs p̄ eo orarēt. vt dñs illuz
dolore mītigaret. Ip̄e igit̄ cū alijs
genua flexit ⁊ subito se sanātū sen-
sit. Insinuauit ḡ p̄ l̄ras scō Amb.
vt eū informaret q̄d si de libris s̄a-
ct⁹ legendū esset. q̄b⁹ aptior fieret
fidei xp̄iane. Et ille iussit eū Esaiā

ppham legere eo q̄ euāgelij ⁊ voca-
tiōis gentiū p̄nunciator aptior vi-
deret. Adueniēte v̄o tpe pascale au-
gu. cū esset āno x. xxx. cū filio suo a-
deodato puero valde īgenioso quē
genuit in sua adolescētia duz ad
huc gētil⁹ ⁊ p̄hs essz. necnō ⁊ cū ali-
pio amico suo merit⁹ m̄ris ⁊ p̄di-
catōe sci Amb. sacz baptisma sus-
cepit. Tūc Amb. iqr. Te dēū lau-
dam⁹ Augu. r̄ndit. Te dñz p̄fite.
Et sic ip̄i duo hūc hymnū cōposu-
erūt ⁊ vsq̄ ī finē decātauerūt Pro-
tin⁹ aūt Augu. ī fide p̄firmat⁹ oēm
sp̄e quā habebat in speculo dereli-
q̄t. ⁊ scolaz q̄s regebat abrenūcia-
uit. vt dulcedie diuini amoris ex-
tunc frueret. vt dicit in li. p̄f. Do-
mine tu sagittaueras cor meū ī ca-
ritate tua. ⁊ gestabā v̄ba tua trās-
fixa in viscerib⁹ meis ⁊ exēpla suo-
rū tuoz. Et sic p̄z q̄liter postq̄ cō-
uersus est ad fidē p̄firmavit se dō
ī charitate q̄ facit⁹ est filis xpo. q̄re-
d̄ de eo illud Dan. iij. Sillis filio
dei zc. I Scōo dico q̄ Augu.
nobis cōmendat a limpiditate di-
uine cognitōis. cū addit plen⁹ sa-
pia. Circa q̄d. notandū q̄ ip̄e fuit
pfund⁹ in oī scia. Un̄ legit Augu.
doctor egregi⁹ in puincia affrica-
na de ciuitate ragastrē. al̄s habet
kathaginēsi. ex p̄ntib⁹ honestis
genit⁹ in artib⁹ liberalib⁹ sufficien-
ter edoct⁹ fuit adeo vt sūm⁹ p̄h̄z
rethor luculētissim⁹ habebat. Naz
libros aristotel⁹ ⁊ oēs libros libe-
raliū artū quoscūq̄ legere potuit
p̄ se didicit ⁊ intellexit. sic ip̄e in li
bro p̄fessionū testat̄ dī. Oēs libros

artū. i. vij. artes libales p me met
ipm legi z intellexi Quicqd etiā ē
de arte loquēdi z differēdi. z qdqd
de dimēſionibz figuraz z de muſi
cis z de nūeris ſine magna diffi
cultate nullo hoīm tradēte intelle
xi. Ecce quāte ſcie fuit. Fuit etiam
poſtqz puerſus ē multū imbut⁹ in
ſciētis ſacre ſc̄pture quā nūc val
de āplectat. Nā legi⁹ q cū eēt. xxx.
ānoꝝ z quēdā libꝝ vni⁹ pbi in quo
vanitas mōdi p̄tēnenda z philoſo
phia appetēda dicebat⁹ plegerz. ex
h qdē liber multū placuit ſibi. ſed
qz nomē ihu xpī qd a m̄ſe didi cit
ibi nō erat. mltū dolere cepit Jpe
em fidē xpī multis ecclīis frequē
ter p̄dicabat. z multos ab errore
puerbat. Jpe etiā ſpū diuino ta
ctus i ſcā ecclīa ad inſtructōz aīa
rū fecit libros. tractat⁹ eplā. n̄ie
ro mille. xxx. exceptis q nūerari nō
p̄nt. qz nō designat nūez eoꝝz ſic
ſemp fuit occupat⁹ cū ſacra ſc̄ptu
ra exclusis alijs occupatōibz. Exē
plū but⁹ legi⁹. Quedā em mulier
cū a qbusdā malicioſe iniuriā pa
teret. illa ad ſc̄m Augu. acceſſit vt
ſup hoc ei⁹ cōſiliū iplozaret. Que
cū ipm ſtudentē inueniſſet z eū re
uerenter ſalutaſſet. Ille aut nec eā
reſpexit. nec qdqd ſibi r̄ndit. Logi
tās illa q forte ob nimā ſanctita
tē in faciē mulier⁹ nollet intēdere
p̄pius acceſſit z negociū diligen
tē expoſuit. ſed ille nec ſe ad eā puer
rit nec r̄nſuz aliqd ſibi dedit. Alte
ra aut die dū Auguſtin⁹ miſſaz ce
lebraret dicta mulier poſt eleuatō
nē corpis xpī rapta in ſpū vidit ſe

poſitā ante tribunal ſc̄tiſſime tri
nitatis. vbi vidit Auguſtinū facie
inclita de trinitatis glā attētiffi
me diſputantē. Et facta eſt vox ad
eā di. Quz ad auguſtinū iuiſti. tūc
ille ſic de trinitatis glā attētiffime
diſputabat. Et ideo q ſibi locuta
fuiſti penit⁹ nō aduertit. ſed ad eū
ſecure redeas qz eū clementē inue
nies z cōſiliū ab eo ſalubre recipi
es. Qd cum feciſſet Auguſtinus.
eā benigne audiuit z cōſiliū ſalu
bre donauit. Quare bñ dicit⁹ de eo
Eſa. lxx. Dedi te in lucē gentium
R Un ſc̄us. p̄ſp de eo dicit in. iij.
li. de vita cōtemplatiua Sc̄us au
gu. ep̄s acer ingenio. ſuauiſ in e
loqo. ſecular⁹ ſtature p̄t⁹. in ecclī
aſticis laboribz opioſus in q̄ctidi
anis diſputatōibz clar⁹. in q̄ſtiōi
bus ſoluēdis acur⁹. in p̄uincēdis
hereticis circūſpectus. in oī acti
one ſua cōpoſit⁹ Ideo bñ dicit⁹ Au
guſti. p̄pter excellētiā ſue ſcie. Nā
ſicut ipator Auguſtin⁹ p̄cellebat
oēs reges. ſic Auguſt. excellit oēs
doctores. Und Remi. Alij docto
res cōparant⁹ ſtellis Dan. xij. Dic
aut compa⁹ ſoli Nā ip̄e ſicut ſol re
fulſit i tēplo dei. vñ Hiero. com
mēdās augu. dicit. Licz Hier. ſex
milia volumīa origenis ſe legiſſe
fateat. iſte tñ tanta ſcripſit vt non
ſolū qd diebz ac noctibz ſcribere li
bros ei⁹ n̄ poſſit. ſz nec legere. oſtē
di⁹ etiā limpiditas diuie cognitio
nis ip̄i⁹ i miracul. Legi⁹ em q qd
dā monach⁹ i monaſterio qd ele
moſyna d̄z in vigilia ſc̄i Augu. ra
ptus in ſpū vidit nubē ſpēdidam

De sancto Augustino

celitus elapsam et sup nubes au-
gustinū sedentē insignitū pōtifi-
calibz. cui⁹ oclī q̄si duo radī solis
totā illā ecclesiāz illuminabāt et
odor inde nīmī⁹ exalabat. Scūs
q̄qz Berni. dū quadā vice in matu-
rinis exīs aliq̄ntulū obdormiuis-
set et de quodā tractatu augusti-
ni lectiōes legerent. vidit pulcer-
rimū iuuenē stantē. de cuius ore
tante⁹ inundantiū aq̄z imperus
exibat ita qd totā illā ecclesiā vide-
ret replere. Qui Augu. hunc esse
intellexit qd fonte doctrine totam
ecclesiāz irrigaret. Itē apd burgun-
diam in monasterio qd dicitur fonta-
netū erat quidā monach⁹ Hugo
noīe scō augus. valde deuotus qd
in ei⁹ sc̄ptis miro pascebat deside-
rio. qd etiā crebra supplicatiōe ro-
gauerat vt eū ex hac luce migrare
nō sineret nisi in die sue sacratissi-
me solēnitatē. Ip̄e igit. xv. die ate-
festū eiusdē sic cepit dur⁹ febribus
estuare vt in vigilia ip̄ius sup bu-
mū tanqz moriēs ponere. Et ec-
ce plures decori et fulgentes viri
amicti albis ecclāz dicti monaste-
riū p̄cessionalit̄ intrauerūt q̄s se-
quebat quidā reuerēdus ponti-
fex pontificalibz insignitus. Qui
dam autē monach⁹ in ecclia cōsi-
stēs. h̄ vidēs obstupuit. et qui naz
eēt vl̄ qd pgerent inq̄siuit. Cui vn⁹
eorū dixit qd scūs augus. esset qui
ad deuotiū suū pgeret vt ei⁹ aīaz
ad regnū glorie deportaret. Post
hec illa reuerēda p̄cessio infirma-
riā ingredit̄. Ubi cū aliq̄diu mā-
sisset sc̄tā illa aīa a carne soluta ē

quam dulcis amicus. Aug. et ab
hostiū insidijs securā reddit et in
celū eam introduxit. 2 Tercio
dico qd Aug. p̄menda a fecūditate
virtuose opatiōis cū cōcludit̄.
p̄fect⁹ decore. Circa qd notandū
qd ip̄e duxit vitā omībz virtutibz
decoratam. Nā dicit Dyo. qd san-
ctitas est mūdicia ab oībz inq̄na-
mētis libera. Quā puritatē et s̄a-
ctitatē Aug. habuit. p̄pter quod di-
cit. Dñe nihil mihi dulce ē nisi de
te loqui. de te audire. de te cōfer-
re. de te meditari. et tuā gl̄az sem-
per corde meo reuoluere. Qualit̄
autē h̄ ope p̄pleuerit et virtutibz flo-
ruerit ostenditur in etus legēda
Legit̄ em̄ postqz p̄uersus fuit ad
fidem et sacroz baptisma recepit
morqz exintimis cordis deside-
rijs ad deū se cōuertit et oīm spez
quā habebat in seclō derelīqt. Jā
nō vxorē nō filios nō diuitias nō
bonores seculi querens qd regna-
uit in mūdo. sicut Jobānes testa-
tur p̄ma Jo. ij. Om̄e qd est in. m.
et c. qd hō maculat̄ augus. derelī-
quit. sed deo cū suis seruire statu-
ens. Sc̄m̄ est autē vt ordinaret̄ i
ecclia p̄ponēs. mox ibi monaste-
riū instituit et cū dei seruis viuere
cepit fm̄ modū et regulā sub sc̄tis
ap̄lis p̄stitutā. maxime vt nemo
p̄prium qcqz in illa societate ha-
beret. s̄ eis essent oīa cōmunia et
distribueretur vnicuiqz sicut op⁹
erat. Uixit autē cū suis dei in oībz
virtutibus. s. humilitate. castita-
te. obediētia. ieiunijs. oratiōibus
et desiderijs sanctis die noctuqz

ita q̄ nullā pctī maculā habuit p̄
ter vnā puā. Nam legi q̄ qdā vi/
ce dū qdā legeret añ se trāsire con/
spicit demonē libz hūmer baiulā
tē. q̄ ab eo p̄tin⁹ adiurat z q̄ ibi scri/
pta lateāt sibi pādat. Qui pctā ho/
minū ibi sc̄pta eē dixit. Mor ei p̄
cepit vt sibi aliqd pctōz suorū si re/
tineret sibi legeret. Qui p̄tinuo si/
bi libz oñdit z in eo scriptū repit
q̄ qdā vice cōpletoriū ex obliuioē
dimisit. Precipiesqz dyabolo vt su/
um p̄stolaret aduentū. Tūc aug.
eccliam ē ingressus z cōpletoriū
dixit. z solitas oīones pegit. Re/
uersusqz dixit dyabolo vt p̄dictuz
locū sibi oñderet iterū relegenduz
Qui dū crebro reuolueret z dya/
bolus locū repisset irat⁹ dixit tur/
piter me decepisti. penitet me q̄ li/
brū meū tibi oñdi q̄ pctm̄ tuum
oīonū tuaz virtute delesti. Et hī
dictis p̄fusus euauit z aug. mū/
dus sine pctō extitit. Jō bñ dicī
Lan. iij. Tota pul cra es. zc. P⁹
aliqd tps cōpulsus ē suscipe ep̄atū
sc̄ti valerij ep̄i. q̄ ad huc vixit z euz
ingēti gaudio sibi cessit. Itaqz sa/
ctū est vt xp̄s ordinat⁹ est. Vixit at
in clericatu z in ep̄atu ī sc̄ā vitā ā
nis fere xlv. z v̄bū deī vsqz ad finē
vite sue fidelit̄ p̄dicauit z fact⁹ cō/
pleuit. z multos ad fidē p̄uertit. ī
dieb⁹ aut̄ eius āno dñi. cccc. xl. wā
dali totā puinciā affrice occupa/
uerūt vastantes oīa nulli parcen/
tes cuiuscūqz status vel sexus. p⁹
hoc autē ad yponensem ciuitatez
venerūt z ipsam manu forti obse/
derūt z ecclias destruxerunt pro;

pter quod Augu. lugubrē vitā du/
xit z mori desiderauit. q̄ febrib⁹ de/
cubuit intelligēs aut̄ dissolutōez
sui corpis imminere septē psalmos
penitētiales decumbē. legebat ac/
lugiter lachrymas fundebat. Et
vt deo liberi⁹ vacaret. z eius de/
uotio a nullo impediri posset añ
decē dies sui exirus nullū ad se in/
gredi p̄cepit nisi cum sibi resectio
portaret. Quidā aut̄ infirmus ad
eū venit z ip̄m instāntē rogauit vt
sibi manū imponeret z ab infirmi/
tate curaret. Cui Augu. respōdit.
Quid ē h̄ fili qd loqueris. putas
q̄ si tale qd facere possem mibi h̄
idem non conferrem. Ille autem
fortius instabat asserēs sibi in visi/
one p̄ceptū eē vt ad eū accederet z
sanitatē reciperet. Vidēs Augu. fidē
eius. p̄ eo orauit z sanitatē recepit
Lūqz appropinquat dissolutioni
corpis hoc memoriale docuit q̄
nullus hō q̄ntumcūqz excellētis
meriti sit sine cōfessioē z eucharis/
tia deberet trāsire. Anno aut̄ eta/
tis sue. lxxvij. ep̄atus vero sui. xlv
feliciter migrauit ad dñm. z sic in
celo in magno decore choruscet.
Juxta illud Mat. xij. Fulgebunt
iusti sicut sol in regno zc.

In die decollatōis Joh. bapti.

Sermo. liij.

Eati qui

persecutionem pati
untur propter iustici

am quoniam ipsorum est regnuz
celorūz Mat. v. Charissimi diē
cū Grego. Deus elect⁹ nō p̄misit

De decollatōe Johānis bap

in hac vita gaudia z delectatōes
sed amaritudines z tribulatōes
vt post ad dulcedinē eterne salu/
tis redeāt. Quare bñ dicit Mat. v
Bñ. q̄ pse. pa. zc. In q̄b; q̄dē x̄bis
tria notant. in q̄b; s. Jo. nob cō/
mēdat. Primū est tormētū tolerā/
tia cū dicit. Bñ q̄ pse. pa. Scdm est
virtuosi exercitiū causa. cū addit
ppter iusticiā Tertiū eterni p̄mij
abūdātia. cū cludit. qm̄ ip̄oz est
reg. ce. Dico p̄mo q̄ scūs Jo. nob
p̄mēdat in tormētū tolerātia. Nā
ip̄e fuit decollat⁹. iō festū hoc ier/
nū dicit decollatio scī Jo. Sed no/
tandū q̄ decollatio scī Jo. q̄dru/
plici de cā est instituta sicut in li/
mitrali de officio inuenit. P̄mo
ppter eius decollatōez. Secūdo
ppter eius ossiū cōcrematōem
Tercio ppter caput inuolutiōez
Quarto ppter ei⁹ digitū trāslati/
onē **M** Primo q̄ celebrat hoc
festū ppter ipsius decollationez
Que q̄dē decollatio isto modo fa/
cta est Legit in historia scolastica
q̄ herodes antipas fili⁹ herodis
magni ascalonite. Tres em̄ fue/
runt herodes. Prim⁹ dicit⁹ ē Ne/
rodes ascalonita sub q̄ dñs nat⁹
est. z a q̄ pueri sunt interfecti. Se/
cundus dicit⁹ est Herodes anti/
pas qui decollauit Johez. Terti/
us Herodes agrippa qui occidit
Jaco. z incarcerationē petz. Mo/
do herodes antipas filius hero/
dis ascalonite romā pficiscēs z p/
fratrē suū philippū trāsitiū faciēs
tūc cū herodiade vxore fratris sui
philippi que erat soror Herodis

agrippe secreto pepigit vt in redi/
tu suo vxorē repudiaret z ip̄az in/
iugē duceret. Rediēs at⁹ Hero/
des herodiadē abstulit f̄ri suo. iō
hānes at⁹ q̄ tūc t̄pis iusticiā redar/
guebat dixit Herodi. Nō licet te
habere vxorē f̄ris tui ip̄o viuente
Uides Herodes q̄ Jo. eū tā du/
re sup b̄ redargueret. z qz ob p̄di/
catōez z baptisimū (fm̄ Josephū)
magnus pplm̄ zgregaret ip̄m in
carcere vinculauit. vxori placere
cupiēs. z ppli subsequeñt. Johā/
nem dispendiū p̄miscēs. Ip̄m
aut occidere voluit sed pplm̄ ti/
muit. Desiderantes aut herodia/
des pariter z Herodes aliquam
occasionē inuenire vt Johānem
occidere possent. videntur inter
se secreto condixisse. vt Herodes
diem natalis sui coram p̄mis ga/
lilee et suis principib; celebraret.
Et q̄ tunc puelle saltati filie Ne/
rodiadis quicquid peteret suo iu/
ramēto firmaret q̄ vellent sibi da/
re. z q̄ de iuramento facto se con/
tristari dissimularet. tunc mater
veller dicere filie q̄ nihil aliud de/
beret petre q̄ caput Johānis ba/
ptiste Quod totū factum est. Un̄
dicitur. Marci. vi. In illo tēpo/
re misit Herodes rex man⁹ z te/
nuit Johānem z vixit cum in car/
cerem ppter Herodiadem vxorē
rem philippi fratris sui. quia du/
xerat eam. Dicebat em̄ Johānes
Herodi. Nō licet tibi habere vro/
rem fratris tui. Herodias at⁹ in/
sidiabat illi et volebat occidere il/
lū nec posat. Nero. at⁹ metuebat

Johem. sciēs eum viz. iustū z san-
crū z custodiebat eū. Et audito eo
multa faciebat. Et cū dies oportu-
nus accidisset. Herodes natalis
sui fecit cenā p̄ncipibz z tribunis
z p̄mis galilee. Cūqz introisset fi-
lia ip̄i⁹ Herodiadis saltasset co-
rā oibz placuisset herodi simulqz
recūbentibz. Dixit rex puelle. Pete
a me qd visz dabo tibi. Et iuravit
illi. qz qcqd petieris dabo tibi. licz
dimidiū regni mei. Que cū exisset
dixit matri sue. Quid petā. Et illa
dixit. caput Johis baptiste. Cūqz
introisset statim cū festinatioe ad
regē petiuit di. Volo vt p̄tin⁹ des
mibi in disco caput Johis bap-
tiste. Et p̄tristat⁹ est rex p̄pter iusi-
randū. i. p̄tristatū se simulauit. vñ
dicit. Raban⁹. Tristitia p̄ferebat
in facie. sz leticia habebat in corde
Sequit⁹. Noluī eā p̄stringere. sed
misso spiculatore p̄cepit afferrī ca-
put Joh. baptiste. in disco. Et de-
collauit eum in carcere. z attulit
caput ei⁹ in disco. z dedit puelle. z
puella dedit m̄ri sue. Quo audito
discipuli ei⁹ venerūt z tulerūt corp⁹
Jo. bap. z posuerūt illud in monu-
mento. Tūc illud impletuz est. ij.
Regl. ij. Magn⁹ cecidit hodie i is-
rahel. Impunit⁹ aut herodes non
extitit. sed in exilio dānat⁹ fuit. Et
postea ip̄e herodes z herodias lu-
gdunū deportati fuerūt. z ibi vitā
miserabiliter finierūt. vt d̄z in by-
storia scolastica. Augu. narrat ta-
le exēplū. Vnius iurationis occa-
sione in quodā sermone quē fecit
de decollatōe sc̄i Joh. bap. Fuit q

dam hō innocens z fidelis a q̄ au-
diui qd recito. Cum em̄ qdaz sibi
negasset qd ei accomodauerat vl⁹
qd sibi debebat. Lōmorus ille pro-
uocauit eū ad iusiurandū. Ille iur-
rauit z iste pdidit. Dicebat ergo se
i ip̄a nocte ad iudicē raptū fuisse
his v̄bis. Quare puocasti homi-
nem ad iurationē quem sciebas
falsum esse iuratū. Respondit il-
le. Negauit mibi rem meā. Et iu-
dex. Meli⁹ erat vt rem tuam per-
deres qz vt aīam eius falsa iurati-
one perimeres. Prostratus igit⁹.
tam grauit̄ cedi iussus ē vt cui-
gilans in dorso vestigia plagarū
apparerent. Nec Aug. Ecce qz ma-
lum est falsum iuramentū. ¶
Sc̄do dico p̄pter eius ossiū con-
crematōem. Legit⁹ em̄ in bystoria
scolastica. qz cum discipuli sancti
Johis corpus ei⁹ apud Sebasten
vrbem palastine inter Deliseum
z abdiam sepelissent z ad ei⁹ tumu-
lum multa miracula fierēt. Iussit
Julianus cesar apostata qz genti-
les eius ossa sparserūt. z cū mira-
cula non cessarēt postea sunt col-
lata z in igne cōcremata z in pul-
uerē redegerunt z p̄ agros ventis
lauerūt. Dum aut ad concreman-
dū colligerent quidā monachi ab
hierosolimis venientes se latē
miserūt colligentibz magnā par-
tem eorū detulerūt qz ad hieroso-
limitanū ep̄m nomine Philippū
attulerūt. qz ea postmodū Athana-
sio alexandrino ep̄o misit. Post-
modū vero Theophilus eiusdez
vrbis ep̄s ea in templo serapis a

De decollatōe Johānis bap

sordibz purgato reposuit. et in ho-
nore scī iō. basilicā. psecrauit. hec
in historia scolastica. Nūc at apd
ianuā deuote colunt sic alexāder
terti⁹ et Innocenti⁹ qre⁹. rei vitate
pgnita suis pūilegijs approbāt
Et iō ecclia ppter pcrematōez ossi-
um tanq̄m ei⁹ martiriū h festū
hodie celebrat **O** Tercio ppter
ip⁹ caput inuētiōez. Naz hac die
caput eius reptū est. Legit em̄ in
hystoria scolastica q iohes fuit i
castello arabie vincit⁹ et capite trū-
catus. Herodias at fecit caput scī
Jo. in hierl'm deferri et iuxta ba-
bitact'm herodis caute sepeliri. ti-
mēs ne ppheta rurgeret si caput
cū corpe sepultū fuisset. Tpe vō
Marciani pncipis q cepit anno
dñi. ccccj. alias habet. ccclj. Scūs
Jo. caput suū duobz monachis q
hierl'm venerūt reuelauit q ad pa-
laciū qd fuit herodis pperātes ca-
put ip⁹ inuenerūt saccis cilicinis
iuolutū qbz vestibz in deserto fu-
erat obuolut⁹. Qui cū pdicō ca-
pite ad ppria remearūt. Quidam
vō sigul emissene ciuitat⁹ paup-
ratē fugiēs comitē. i. sociū in via
se eisdē exhibuit. Nic dū perā sibi
creditā cuz sacro capite portaret
admonit⁹ in nocte a scō Jo. ipos
fugiēs emissenā urbē cū scō capi-
te est ingressus. ibiqz tā diu vixit
in qdā specu scēm caput venerās
pſperitatē magnaz est assecutus
Moriēs illud sorori sue sub fide
reuelauit. et fm eūdē modū sibi in-
uicē successores. Post mltū vero
tpis spacio scō Marcello mona-

cho in eodē specu degēt. i. paup
scūs Iohes caput suū h mō reue-
lauit. Videbat em̄ sibi dormienti
q mltē turbe psallētes incederēt
et dicerēt. Ecce scūs Jo. bap. vēit
Deinde vidit scm Jo. quē vnus a
dextr⁹ ali⁹ a sinistr⁹ ducebāt. oēs qz
ad eum accedētes ab eo bñdice-
bant. Ad quē cū marcellus acces-
sisset et eius pedibz se pstrasset ele-
uās eū et p mentū eū apphēdēs
dedit ei osculū pac⁹. Tūc marcel-
lus interrogauit eum di. Dñe mi
vñ venisti ad nos. At ille. De se-
baste vēi. Cū g excitat⁹ fuisset et de
hac visiōe plurimū miraret. qdā
alia nocte dū dormiret qdam ad
eū veniens ipm excitauit. Et ecce
dū excitat⁹ fuisset vidit qndā stel-
lam fulgētē in hostio cellule resi-
dere. Quā cū surgēs palpare vel-
let subito in aliā prē se transtulit.
Ille at cepit abire post eaz qusqz
stella stetit in loco vbi caput erat
Johis bap. Ubi fodiēs rperit vñ
nā seu ydriā et in ea scm tbesaur⁹
Quidā at cū n crederet manū ad
ydriā misit et statim man⁹ ydrie
adhesit et eraruit. Orātibz at socijs
manū abstraxit sz iualida reman-
sit. Apparuit aut eidē Iohes di-
cēs. Dū caput meū in ecclia depo-
net ydriā ptinges et sanitatē reci-
pies. Qd fecit et integrā sanitatē
recepit. Cū aut marcell⁹ b iulia
no eius dez vrb epō indicasset. ab
eis est eleuatū et ex tūc incepit in
eadē vrbe decollatio Johis cele-
brari. Quarto ppter ipius digiti
trāslatiōez. Legit em̄ in scolastica

historia q̄ digi⁹ suus q̄ dñm ostē
dit cōburi nō potuit q̄ qdē digi⁹
a p̄dictis monachis est rept⁹. z a
scā Tecla in normaniā deporta/
t⁹ z ibi ad honorē sci Jo. ecciāz cō
struxit. Un̄ z a dño papa statutuz
fuit vt hec dies p̄ totū mūdū cele/
bris haberet zc. Et sic p̄z p̄mum.
P Scdo p̄ncipalit̄ dico q̄ scūs
Jobes cōmēdat̄ p̄pter causaz vir/
tuosi exercitiū cū d̄z p̄pter iusticiā.
Ipe em̄ fuit iust⁹ z iusticiā opatus
est. Un̄ dicit̄ Mar. vi. Herod es
metuebat Jobem sciēs eū virū iu/
stum z scēm Dicit em̄ macrobi⁹ q̄
iusticia ē reddere vnicuiq̄ qd̄ suū
est. s. deo honorē p̄mo amorē. cor/
pi disciplinā. Lerte b̄ fecit scūs io.
Nā deo dedit honorē ip̄m laudan/
do adhuc exñs in vtero Req̄re na/
tiuitatē Jo. bap. in p̄mo sermone.
B. Aliē. v̄l v̄bū dei p̄dicādo z xp̄o
testimoniū dādo. Req̄re ibidez in
scdo ser. iobis bap. Scdo dedit p̄
ximo amorē ip̄os redarguēdo. Re/
q̄re in tertio ser. iobis bap. Tertio
dedit corpi disciplinā. austerā vi/
tā ducēdo. Req̄re in t̄cio ser. Ter/
tio p̄ncipalit̄ dico q̄. s. Jo. nobis
cōmēdat̄ p̄pter abundantriā eter/
ni p̄mij cū cōcludit̄. qm̄ ip̄oz ē re.
ce. Dicit em̄ Lyp̄an⁹. Scis marti/
ribus pena mortē inferi s̄z imorta/
litas sequit̄. z paradisus p̄fert. vita tē/
palis extinguit̄. s̄z eterna repa⁹ vñ
dicit̄ Ja. i. Br̄s vir q̄ suffert tem/
ptatōz. Lerte h̄ac mercedē celestis
regni recepit scūs Jo. Nā ipe p̄ oī/
bus sc̄is in celo est sublimat⁹ Re/
quire natiuitatis iobis in p̄mo p̄

vbi dicit̄ septimo. Quedā ma/
trona scō Jo. bap. fuit valde deuo/
ta z deū instanti⁹ orauit vt sibi de
reliquijs Jo. aliqd̄ donaret. Lū at̄
nihil orando p̄ficere se videret re/
sumpta d̄ deo fiducia iuramento
se astringit q̄ bacten⁹ nō comedet/
ret donec qd̄ petebat recipet. Luz
aut̄ aliq̄b̄ dieb̄ ieiunasset pollicē
sup̄ altare miri splēdoris vidit et
dei donū leta suscepit Tres at̄ ep̄i
illuc accurrētes cum q̄libet d̄ illo
pollice p̄tē veller accipe tres gut/
tas sanguis stillare i lintheo sup̄/
posito viderūt z stupuerūt. z sin/
guli singulas se meruisse letati s̄t
De natiuitate marie. Ser. liiij.

Anna cōce

pit z pepit. i. Reg. i. No/
tate km̄i vt p̄z p̄ Aris.

z doctores naturales tūc quicqd̄
agit agit p̄pter finē. Nunc est ei q̄
generatio cū sit finis cōceptōis. se/
quit̄ q̄ Anna q̄ cepit ip̄a z pepit
quare dicit̄ zc. v̄s. Aliter km̄i. vt
p̄z in p̄mo li. de celo z mūdo. q̄ v̄
tus actiua diffinit in vltimo aug/
mēti sui. Nunc est em̄ q̄ anna q̄ cō/
cepit in p̄mo. in fine generauit.
Ideo d̄z Anna cōcepit zc. Est no/
tandum q̄ generatio marie ē du/
plex. s. t̄palis z sp̄ualis. **Q** p̄o
dico q̄ natiuitas marie t̄palē ē q̄a p̄
tribus suis nata ē q̄ finit̄. iuxta illud
Ec̄ci. iij. Est t̄ps nascēdi z t̄ps mo/
riēdi Job. xiiij. hō na. d̄ mu. bre. vi.
tē. Qualr̄ at̄ v̄. maria sit t̄palr̄ na/
ta oñdit̄. Legitur em̄ q̄ natiuitas
marie ex tribu iuda z regia stirpe

De natiuitate Marie

ipius dauid duxit originem. Quod
per ex h. qm vt sepe scriptura testa-
tur xps de semine dauid duxit ori-
ginem. Iuxta illud ps. De fructu
ven. tu. po. zc. Cu igit xps de so-
la vrgine sit nat. manifestu est ipa-
rgo sit ex dauid. Et h est ex cathe-
na z genealogia ipi. Nathan filij
Dauid. Dauid em int ceteros ha-
buit duos filios. s. nathā et salo-
monē. Ex cathena igit nathā filij
dauid vt testat. Iohes. damas. le-
ui genuit melchi z panther. pan-
ther genuit barpanther. barpan-
ther genuit ioachim. ioachim ac-
cepit vxorē noīe annā q habuit so-
rorē noīe hysmeriā q genuit eliza-
berth matrē Johis baptiste. An-
na aut tres viros habuisset. Jo-
achim. Eleophaz. z Salome. De
pmo aut viro. scz ioachim genuit
vnā filiā. s. mariā mrez dñi. Mor-
tuo aut ioachim accepit eleophā
z genuit ex eo aliā filiam quā silr
mariā vocauit. quā postmodum
alpheo in iugē sociauit. Nec at
mariā viro suo. iij. filios genuit.
iacobū minozē. ioseph iustū qui z
barsabas. symonē z iudā. Mor-
tuo aut scdo viro Anne. tertiu ac-
cepit noīe salome ex q aliā filiam
genuit quā etiā mariā vocauit z
eā zebedeo tradidit in iugē. Nec
aut mariā ex zebedeo viro suo du-
os filios genuit. s. Jaco. maio. et
Iohes euāge. Historiaz aut nati-
uitat. marie btis. Nic. trāscpsit
d. Joachim ex galilea et ciuitate
nazareth duxit vxorē noīe Annaz
ex bethleē. Ipi aut abo erant iusti

et in oibz mādat. dñi incedebant
oēzqz suā substantiaz tripharie di-
uidebāt. Unā prez tēpio. z templi
fuitozibz. aliā pegrinis z paupz
bz erogabant. tertiā sibi z familie
sue vsibz reseruabāt. Qui steterūt
in iugio. xx. annis z plē. ex iugio
nō hntes vouerūt dño q si eis so-
bolē pcederet eā in fuitio dñi mā-
ciparet. Cui rei grā cū singul an-
nis in tribz pcpuis fest. tēplū dñi
in hierlm frēqntaret scm est vt in
festo encenioz. i. dedicatōis iōa-
chīm cū cōtribulibz suis hierlm
ascēdit z cū ceter. ad altare ascen-
dēs oblatiōez suā offerre voluit.
Quē vidēs sacerdos cū nimia in-
dignatōe repulit z cur ad altare
di accedere psumeret increpauit
asserēs nō eē pueniēs maledicto
leg. obnoxii oblatiōez dño offer-
re. nec int fecūdos infecūdū q po-
pulū dñi n̄ auxit astare. R. Igr
Joachim sic pfusus se vidēs p pu-
dore domū redire noluit ne filiē
a ptribulibz suis q b audierāt su-
stineret. Secedēs g ad pastores
suos cū ibi aliq diu fuissz. qdā die
angel. ei sol cū mag claritate ap-
paruit z de ei. visione ne timeret
āmonuit dicēs. Ego sum angel.
dñi miss. ad te vt ānunciē tibi p-
ces tuas eē exauditas z elemosi-
nas i pspēctū dñi ascēdisse. vidit
ei pudorē tuuz. z audiuit sterilita-
tis opprobriuz nec recte tibi ob-
iectum. Nam pcti nō nature vl-
tor est dñs. Et iō cuz alie. vtrum
claudit. iō fac vt mirabili. denuo
apiat z q cognoscat qd nascit nō

Nathan
Salome

Joachim
Eleophaz
Salome

Jeromius
Legit

esse libidis sed diuini eē muneris
nōne saraysq; ad nōagesimū ānū
sterilitatē opprobriū ptulit. z tam
Isaac gñauit. cui repromissa fuit
bñdictio oīm gētiū. Nōne etiā ra-
chel diu steril fuit z tadē ioseph ge-
nuit q̄ toti⁹ egypti dñius hñt. q̄s
fortior Salomōe z scior samuele
z tñ hñbo mñes steriles habuerūt.
crede igit̄ exēplis z rōni. Lōcepe⁹
diu dilatosz steriles pr⁹ mirabili-
ores eē solere. p̄inde vxor tua āna.
pariet filiam z vocab nomen eius
maria. Nec vt vouist⁹ erit ab infā-
tia dño p̄secrata. z adhuc ex vtero
mñis sui spūscō plena. nec forinse-
cus int̄ pplares. sz in tēplo dñi sp̄-
morabit ne q̄s sinist⁹ de ea aliqd
suspice⁹. Et sicut ip̄a ex sterili mñe
nascit̄. ita ex ea mirabilr fili⁹ dei ge-
nerabit. cui⁹ nomē erit Jhs z p̄ eū
erit salus oībz gētibz. Et do tibi si-
gnū. cū puē⁹ ad aureā portā bie-
rosolimis Annā vxorē tuā obuiā
hēbis. q̄ de tua traditōe mō solici-
ta. tūc i p̄spectu tuo gaudebit. his
dict⁹ āgelus discessit ab eo. Anna
aut̄ cū amare fleret z q̄ nā vir suus
iussit iḡraret. idē āgelus appuit
ei z sibi eadē q̄ viro ānūciauerat pa-
tescit. addēs vt p̄ siḡ ad aureā por-
tā bñm pgeret z ibidē viro suo re-
deūti obuiaret. Igit̄ ābo iuxta p̄-
ceptū angeli sibī hñuicē obuiātes z
de mutua vīsiōe letati z de ple pro-
missa securi. adorato dño domuz
redierūt diuinū pmissuz gaudent̄
expectātes. **S** Anna igit̄ p̄ce-
pit z pepit filiā z nomē ei⁹ vocauit
maria. Lōpleto igit̄ tpe ablactatō

nīs p̄ triēniū. adduxerūt vginē ad
tēplū dñi cū oblatōibz. Erāt āt cir-
ca tēplū. xv. ḡdus ascēsiōis. Nā tē-
plū in mōte erat p̄stitutū. In hoz
aut̄ nouissimo. i. infimo vgo p̄stis-
tura oēs ḡdus sine alicui⁹ adiuto-
rio ita ascēdit ac si iā p̄fecte etatis
fuisset. Perfecta igit̄ oblatōe filiā
cū alijs vginibz in tēplo dimitten-
tes ad pp̄ia redierūt. Virgo āt q̄t-
tidie in oī scit̄ate p̄ficiēs z ab āge-
lo q̄tidie vīsitabāt. z vīsiōe dīna
q̄tidie fruebat̄. Dīc̄ em̄ Niero. in
q̄dā eplā ad cromaciū z helyodo-
rū. q̄ maria hāc reglāz sibi statuit
vt a mane vsq; ad tertiā oīonibz i-
sisteret. z a tertiā vsq; ad nonā ter-
triō opī vacaret. z a nonā ab oīoe
nō cessauit q̄usq; āgel⁹ venit z sibi
ēscā dedit. Un̄ etiā Niero. ex li. re-
uelationū elizaber dīc̄ q̄ q̄dā vice
i vigilia natiuitat⁹ xpī. Req. in fi-
ānūcia. **Z.** Quartodecimo āno etat⁹
sue vt inq̄t Niero. pōtifer dñūcia-
uit publice vt vḡies q̄ in tēplo in-
struebunt z tps etat⁹ iplēuisset do-
mū reuerterent̄ z vir⁹ legitime iū-
gerent̄. Cui⁹ mādato cū cetere acq̄
escebāt sola vgo maria b̄ facere n̄
posse rñdit. qz pētes sui eā seruicio
dñi mācipassent̄ ip̄a vḡitatē dño
vouisset. Tūc āriat⁹ pōtifer eo q̄
nō faceret p̄scripturā q̄ dicit. Vo-
uete z reddite zc. Lōuocat⁹ igit̄ se-
nioribz oībz oīm fuit vna snia. vt
in re tā dubia cōsiliū dñi q̄reret. cū
ḡ oīoni insisteret z pontifex ad cō-
sulendū dñm accessisset. mor de lo-
co oratorij cunctis audientibus
vox insonuit dicens vt q̄cūq; d̄ do

De natiuitate Marie

11. l.
mo Dauid nuptui abiles eēnt sin-
guli ad altare deferret & gas singu-
las. & cuiuscūq; & gula germinas-
set & i cacumie ei⁹ & m vaticinium
Esa. spūssētis in spē colūbe & sedis-
set ipe pculdubio eēt cui & go de-
sponsari deberet. Erat autē int̄ ce-
teros Joseph de domo dauid. cui
cū incōgruū videret si vir tam p-
uecte erat tā tenerā & ginē in vro-
rē duceret. Leter⁹ offerentib⁹ vir-
gas suas solus ipe & gā suaz sub-
traxit. Un cū nihil dīne voci pso-
nū apperet. pōtifer iterato ad p-
sūlendu dñm iuit. Qui rñdit q sol⁹
ille esset q & gā suā non attulit cui
& go desponsari deberet. Cum ergo
Joseph & gā suaz attulisset illico &
ga florē germinauit. & in ei⁹ cacu-
mine colūba de celo veniēs & sedis-
clare oib⁹ patuit & ginē desponsā-
dā esse Joseph. Desponsata igit &
gie Joseph in ciuitate sua bethleē
resedit. domū suā disposuit⁹ & nu-
prijs necessaria puīsur⁹. & go autē
Maria cū septē & gibus coeuis &
collectaneis suis q̄s ad oñsiones
miraculi a sacerdote accepat addo-
mū parentū in nazareth ē reuerſa
Hec Hiero. In dieb⁹ illis āgelus
Gabriel & gini orāci appuit. s. i na-
zareth ei dī. Ave gfa plena dñs te
cū zē. Sed qd virgo legerit refert
Hiero. i. li. reuelationū Elizabeth
q legerit illud Esa. viij. Ecce vir-
go pceptet & pa. zē. Req. annū. ma-
rie. Qd factū est fm doctores i ser-
to millenario Req ibidē. Dies at
natiuitat⁹ virgis marie aliquāto

tpe fideles latuit. Cōtigit autē sicut
Jobes Beletb refert vt qdā vir sā-
ccus sedule pteplationi insistens
singul⁹ anis. vij. idus septēbris in
oīoe posu⁹ iocūdissimā āgloz solē
nitarē audiuit. Cūq; deuotissie si-
bi reuelare pefet. cur q̄libz āno tā-
cū illo die & nō alio hec audiret. dī-
uinū accepit rñsum. q virgo glo-
riosa Maria tali die fuerit mdo
nata. Et iō hoc manifestaret fili⁹
scē mris eccie vt pcordeſ fiant in
hac celebritate celesti curie. Cūq;
āt b sūmo pōtifici & alijs intimaſ-
set & illi orātib⁹ & ieiunijs scriptu-
ris & antiqratū testimonijs verita-
ti cōpissent. hūc diē in honorē na-
tiuitat⁹ virgis marie celebrand⁹
vniuersalr statuerūt. Un canit ec-
clesia Lh iocunditate natiuitatē b.
marie cele. zē. **I** Scdo dico
q scda natiuitas marie est spūa-
lis qua est ab eterno a deo ordia-
ta. Juxta illud Prouer. viij. Ab et-
no ordinata sum & ex antiq̄s ānq̄
terra fieret. nec dū erant abyssi et
ego iā pcepta erā. Dicit em Aug.
sup Gen. q oīa anteq̄ fieret in no-
ticia erāt faciētis. deus em fecit si-
cut carpentari⁹ volēs edificare do-
mū. pmo in mēte disponit domū
postea facit. Ita deus anteq̄ crea-
uit celū & terrā & oīa que in eis sūt
in mēte habuit. postea dixit & facta
sunt oīa. Sic brā virgo maria p-
usq; tpali⁹ nasce ret erat pcepta i
noticia dei eternalr. & sic pdestia-
ta & pordinata fuit a deo vt effice-
ret mater fili⁹ dei. Igit norandū ē

q̄ tota trinitas opata est in ordi-
tōe marie fm tria attributa i diui-
nis. Primo de⁹ pater fecit eā pfe-
ctā. z b rōne sue oīpotētie q̄ attri-
buit patri. vt habet in ser. p̄ceptio-
nis in p̄ncipio. Un̄ deū p̄m face-
re pfectū est p̄potentiā. Scdo de⁹
fili⁹ fecit eā virginē z matrē z hoc
rōne sue sapie q̄ attribuit filio. nā
facere virginē z matrē est p̄ diuinā
sapiam. q̄ est vltra naturā. Ter-
tio de⁹ spūsc̄tus fecit eā sc̄tām ac
oīb⁹ virtutib⁹ plenā. z hoc rōe sue
bonitatis. q̄ attribuit spūsc̄tō. q̄a
aliqd bonū facere fit p bonitatem
spūsc̄ti. Quarto tota trinitas sil-
fecit eā reginā z impatricē totius
celestis curie. Jō dicit Aug. q̄ opa
trinitatis sint indiuisa Dico p̄mo
q̄ deus p̄fecit eam pfectaz. z hoc
rōne sue oīpotētie. Dicit em̄ Aris-
t. iij. eth. q̄ qualis vnusq̄sq̄ est ta-
lia opat. Cum igit de⁹ p̄f est pfe-
ctissim⁹ fecit Mariā pfectā. Un̄
pater bñ dicit Lān. vj. Una est p̄-
fecta mea. J̄pa em̄ supabundan-
tē habuit om̄es pfectōes oīm pfecto-
rū z electorū. Un̄ Bern. in sermōe
missus est. Fuit in ea fides patri-
archaz. spes p̄phetarū. charitas
ap̄loz. p̄stācia martyru. sobrietas
p̄fessorū. p̄tinetia viduarū. castitas
v̄ginū. Qd̄ cognoscēs sapiēs i spi-
ritus sc̄tō dicit Prover. vi. Multe
filie p̄gregauerūt diuitias. tu so-
la supgressa es vniuersas. Un̄ ip̄a
est illud pfectū opus ip̄ius dei pa-
tris de q̄ Eccl. xxxviij. Cor suū da-
bit in similitudinē picture z p̄ficie

opus. Cor suū dabit in cōsumatō-
nē opm z ornabit imp̄fectōz. q. d.
Cor suū. i. potentiā dabit in silicu-
dinē picture. i. in p̄fectōz virginis
Marie. Un̄ ip̄a est in figura illa
mulier de qua d̄r Gen. xxiij. Ipsa
est mlier quā p̄pauit dñs filio dñi
mei. Un̄ ip̄a virgo bene figurat no-
bis in illo p̄fecto templo cui nihil
perfectionis defuit. quod Joānes
vidit mensurare in spiritu. quod
in longitudine et latitudine ita p̄-
fectum fuit q̄ vltra debitam pro-
portionem nihil habuit. Apocal.
xj. Sic Maria fuit ita perfecta i
longitudine latitudine. et altitu-
dine q̄ nihil defuit. Nam longitu-
do eius vsq̄ ad nouissimum diē
durat. vt subueniat omnibus eā
inuocantibus. Latitudo eius a
fine vsq̄ ad finem terre. Altitudo
vsq̄ ad celum. Unde pulchre al-
loquitur eam beatus Bernbar-
dus dicens. O Maria quis tue
misericordie longitudinem. lati-
tudinem sublimitatem z profun-
ditatem inuestigare potest. Nam
longitudo vsq̄ ad nouissimum
diē vniuersis eam inuocanti-
bus subuenit. Latitudo replet or-
bem terrarū misericordia. Sub-
limitas superne ciuitati inuenit
restorationem. Profunditas
obtinuit redemptionem sedenti-
bus in tenebris et vmbra mortis
Ecce quante perfectionis est ma-
ria. Ideo dicit Anselmus in li. d
conceptione Marie virginis. O
domina nil tibi equale zc. U

De natiuitate marie

Secundo dico qd deus fili⁹ fecit eam
 virginē z mrem p suam sapiāz q ac-
 tribuit filio. Un p̄s. i spūsc̄to dicit
 Dia in sapia fecisti. glo. i. in filio.
 De⁹ fili⁹ fecit eā ita sapient q natu-
 ra mirat̄ cum fecit eā virginē z ma-
 trē. qd est vltra naturā. Req. i na-
 tūitate xp̄i. X. z. y. Un ip̄a est illa
 vgo de q Esa. viij. dz. Ecce vgo p̄ci-
 piet z pariet filiū. Nōne hoc est sa-
 pient factū cū ita est p̄ naturā. vñ
 Augu. in ser. Virgo q̄ppe genuit.
 qz vgo p̄cepit. vtrōqz miraculū
 sine corruptōe gūida z in p̄u vir-
 go puerpe. Un p̄pter illā vginālē
 fecūditatē q ita sapient a deo filio
 facta ē. q m̄ facta ē. z vgo pman-
 sit figurat̄ nobis p portā quā vi-
 dit Ezechiel. xliij. vbi dīc vidi por-
 tā in domo dñi clausaz z sol⁹ dñs
 intrabit p eam z egrediet̄. z dixit
 dñs ad me. Porta hec clausa erit
 z nō apiet̄ z vir nō trāsiēt p eā. qm̄
 dñs deus isrl̄ ingressus est p eam
 eritqz clausa. Sup q vbo dīc Au-
 gu. in sermōe. Quid est porta i do-
 mo dñi clausa nisi q in maria sp̄
 erit intacta. z qd est hō nō trāsiēt
 p eā nisi q Joseph nō cognouit eā
 z qd est. solus de⁹ intrat p eā z e-
 grediet̄ nisi q spūsc̄tus imp̄gna-
 uit eā. z de⁹ solus nascit̄ p eam. et
 qd est. clausa erit in eternū. nisi qd
 vgo maria vgo est añ partū z vir-
 go post partū Ecce qz sapienter fe-
 cit eam de⁹ fili⁹ vt sic etiā oñderet
 suū m̄grm. Un Bern. in ser. Nāc
 fecisti dñe imaginē bonitatis tue.
 vt in ea velut artifex oñderes ma-
 gis z pietatis tue. Quapropter v

go maria bñ figurata est in illa ar-
 cha sapient facta. de qua Exo. xxv
 q fuit facta ex auro z argēto z gē-
 mis z lignis sethim. z dixit dñs. fa-
 ciesqz mihi sanctuariū z habitabo
 in medio. Sic vgo maria facta ē
 a filio dei ex auro charitat̄ z argē-
 to puritatis z gēmis v̄tutū z de li-
 gnis sethim impuribilibz. i. sine
 corruptōe v̄ginitatis. z sic habita-
 uit in medio qn venit de sinu p̄is
 in vterū v̄ginis matr̄ in q nouez
 mēsi bz requiuit. Un bene dicit illd.
 Eccl̄i. xliij. Qui creauit me req. in
 ta. meo. Un Bern. sup missus est.
 Virgo regia gē. zc. X. Tercio
 dico q de⁹ spūsc̄tus fecit eam san-
 ctā z oibz virtutibz plenā. z b̄ratō-
 ne sue clemētie z bonitat̄. Juxta
 illud p̄s. Sacrificauit dñs spūsc̄-
 ctus tabernaculū suū altissimus
 Un in signū hui⁹ dixit angelus ad
 eā Luc. i. Spūsc̄tus supueniet i-
 te z virt⁹ altissimi obumbrabit t̄-
 bi in cui⁹ similitudinē vocat eā spi-
 ritus sc̄tus colūba Lañ. viij. Una est
 columba mea. Dicit Bris. in li. de
 aīalibz q colūba caret felle z carē-
 tia fellis est causa boni caloris. ca-
 lor em̄ natural̄ regit totū corpus
 Sic maria caret felle. i. oī pctō. ce-
 carentia pcti est cā boni caloris. i.
 charitat̄. Et calor. i. charitas regit
 totū corp⁹ v̄gis. ita q vixit in oī p-
 fectōe z puritate. Un bñ dicit spi-
 ritus sc̄tus Lañ. ij. Surge p̄pera
 amica mea. colūba mea. formosa
 mea. Et ideo dicit Orige. Prop̄
 dona spūsc̄ti sortita ē m̄ dei. id ē
 (gewunnē) hoc vocabulū colūba

que utiq; tanto abundanti⁹ p^ooib⁹ creaturis recepit quāto ei sp^uine/ diatio^r fuit ex munere. q^u eā obum/ brare debuit iⁿ cōceptōe filij dei to/ tū se in donis effūdere debuit. Un^{de} ppter sanctificatōz suā quā habuit a spūscō bñ figurat in archa noe in qua tñ octo aīe salve facte sūt. Sic in maria spūscōs cū suis se pte donis pfecte in ea tē⁹ est. vñ Augu. in li. de natura z grā. Lete/ ris quidē scōis p ptes est data grā Marie aut se totā infudit pleni/ tudo grē. Un^{de} hoc cognovit in spū scō Esa. xj. cum dicit. Egrediet⁹ & go d radice yesse z flos de radice e⁹ ascēdet. z req. sup eū spū dñi. spū/ rit⁹ sapie z intellect⁹. spū consi/ lū z fortitudinis. spū scie z pie/ tatis. z replebit eū spū timoris dñi. Et sic ptz qualiter virgo ma/ ria spiritaliter ab eterno a patre z filio z spūsancto est ordinata. vñ dicit Bern. Ipā est liber in q^u ap/ parent tres auree man⁹. patr⁹ oī/ potentia supior. filij sapia media. spiritus scōi bōitas iferior. Quar/ to dico q^u tota trinitas fecit eā re/ ginā z impatricē toti⁹ celestis cu/ rie. q^uuis oēs scōi sunt heredes et/ ni regni sicut apls dic⁹ Ro. viij. q^u spūscōs reddit testimoniū spi/ ritui nro q^u sum⁹ filij dei. Si autē filij dei tūc heredes. tñ maria sup excellent alij ē heres. Un^{de} dictū ē ei Eccl. xliij. In israhel heredita/ re z in electis zc. Est notādū q^u sā/ cta trinitas fecit eam ita dignam q^u in tribus excedit oēs sanctos z angelos. Primo i singulari digni/

tate z honore. Ipse em⁹ honorat sā ctos triplici dignitate. Primo q^u glorificat corpa scōz in terr⁹. Re/ qre in scōo sermōe assumptōis R. Scōo in singulari decore. Nā ipā est vestita omi⁹ vtute z decore. Un^{de} Eccl. xliij. In firmamēto celi resplē dens glo. Req. ibidē. Tercio i sin/ gulari potestate. Un^{de} dicit Orige. Et si celestis hierarchia tota crea/ tori suo pmp⁹ta volūtate obediat z strēue militet. audeo tamē dice re q^u nihil audet facere sine nutu regine misericordie Ideo in signū huius potestatis exaltata est sup omēs choros angelorum. Un^{de} ca/ nit ecclia. Exaltata es sancta dei genitrix sup cho. zc. Reqre assum/ ptionis marie.

De exaltatōe scē cruc⁹. Ser. lv.

Go domi

nus exaltaui lignū bu/ mile Ezech. xviij. Nota

te charissimū. dicit em⁹ Aug. q^u qn/ to q^usqz humilior in seipō tanto in conspectu dñi maior. Nunc est ei q^u scā crux fuit humil⁹ z despecta ab oībus infidelib⁹. ideo a deo su/ it exaltata. Quare dicit ergo dñs zc. y Est notandum q^u sancta crux in trib⁹ locis est exaltata Pri/ mo in loco caluarie qñ xpūs in ea fuit suspensus pro peccatīs nostr⁹ Legit em⁹ in hystoria scolastica z i euangelio Nicodemi. q^u cū Adam infirmaret. Requie inuentionis crucis. z sic pmo feria sexta para/ sceue crux cum dño in loco calua/ rie est exaltata. Quod figuratuz ē

BB 3

De exaltatione crucis

Isa. xlix. Ecce leuo ad gentes ma/
nū meam. et ad pplos exaltabo si/
gnum meū. Qui recordat Ezech.
xvii. Nec dicit dñs in monte sub/
limi israhel plantabo illud. signus
scē crucis et erumpet in germē et
faciet fructū. Fructus iste est do/
ctrina xpī que erūpebat in germē
i. (kyme) Docuit autē xp̄s in cruce
tres lectōes que signant p titulu
cruci suppositū. q̄ erūpebant i ger/
mina virtutū. Primo docuit pctō/
res vt sperēt p crucē saluari. et hoc
q̄tū ad incipiētes. ideo erūpebat
illud nobile germē. Jhs. i. saluator
Nam ihs cruce liberauit nos ab
eterna morte. Un̄ Chrys. Crux est
nobis causa toti⁹ beatitudis. hec
nos liberauit. Un̄ cāit eccl̄ia Ado/
ram⁹ te xp̄e et bñdicim⁹ tibi. q̄ per
crucē tu. re. mū. s. ab eterna morte
Un̄ crux figurat nobis in baculo
p quē puer mortu⁹ resuscitatus ē.
sicut dicit. Reg. iiii. q. Heliseus
p̄pheta p̄misit biesi cum baculo suo
ad suscitandū puer. quem q̄dem
baculū posuit sup puer. sed p hoc
puer non est suscitatus. secut⁹ est
heliseus et venit postmodū et puer
mortuū suscitauit. Morali⁹ He/
lise⁹ in̄p̄tat dī mei salus. et signifi/
cat ihm xp̄m q̄ est ver⁹ saluator et
salus ppli. Per baculū intelligit
scē crux. Per biesi quē helise⁹ p/
misit cū baculo significat lex mo/
saya in q̄ sub figuris et enigmati/
bus ip̄licite p̄tinebat passio xpī et
mysteriū scē crucis. Sed sicut pu/
er mortu⁹ p hoc suscitatus nō fuit
donec Heliseus veniret qui incur

uauit se sup puerū et suscitauit eū
Sic lex mosaica cum baculo. i. cū
ligno non poterat suscitare gen⁹
humanū mortuū donec xp̄s veni/
ret q̄ incuruauit se in ligno sancte
crucis sup genus humanū. et su/
scitauit eum a morte. Un̄ Chrys. Crux est salus pctōz spes xp̄iano/
rum. resurrectio mortuoz. vita dī
speratoz. gaudium angelorum.
Scdō docuit eos se virtutib⁹ per
crucē ornari. et hoc q̄tū ad p̄ficiē/
tes. q̄ debēt ire de virtute in v̄r/
turē. Ideo dicit nazarenus. i. flori/
dus. Un̄ Luc. ix. Qui vult venire
post me abneget semetip̄m et tol/
lat crucē suam zc. Ubi dñs tria
ostēdit que p̄ficiētes docuit face/
re Primo seip̄m p̄fēre negare. qd
fit om̄ib⁹ desiderijs carnis et mū/
di perfecte reluctando et in bonis
actibus se exercendo vt dicere pos/
sint cum christo illud Job. v. Non
veni facere voluntatem meam sz
eius q̄ misit me zc. Secundo pe/
nalitates patienter sustinendo.
Ideo dicit. et tollat crucem suam.
Tunc enim fm̄ Augustinus. cru/
cem nostram tollim⁹ quando pe/
nalitates quaslibet pro christo vo/
luntarie assumimus. Tercio exē/
plorum imitatione et virtutum.
Ideo dicit. Et sequatur me. Quia
fm̄ Augustinum. Quicquid ge/
stum est in passione et morte chri/
sti mystice configuretur christo vi/
ta christiana. Ideo tunc p̄prie xp̄s
seq̄t qm̄ p̄format sue passiōi et mor/
ti. Jō dicit apls Gal. vi. Mibi ac/
absit gl̄ari. zc. Si passiōes xpī per

fecte imitator ac ad memoriam redu
co. tunc propter christum omnes penalitates
dulces mihi sunt. Unum in signum hoc
dixit boos qui fuit dives ad Ruth
qui fuit mulier paupercula et casta. Tin
ge panem tuum in aceto. fecit sic et sa
pidus factus est panis. Unde dicit
Ruth. ij. q. Boos dixit ad Ruth
Audi filia quam hora vescedi fuerit
veni huc et comedere panem. et intinge
buccellam tuam in aceto. Que fecit sic
et saturata est. Moraliter homo iste bo
os dives est deus cuius est terra et
plenitudo eius. qui tamen in cruce aceto
potatus est. Mulier est anima penitens
qui non potest pati. Cui dicit deus. In
tinge panem tuum in aceto etc. i. cogi
ta de aceto quod mihi in cruce pro te
oblatus est. et cogita quanta amara
pro te passus sum in cruce. et sic cogi
tando omnis pena tua efficitur dulcis.
Et Unum hoc habet exemplum. Qui
dam enim secularis intravit claustrum
ubi pauperas et multum aspavit fuit
et durissimus panis. et faba male
oleata. Ille qui consuevit delicate vivere
non potuit sustinere et cogitavit
intra se. O domine deus libenter velles
deo servire sed non possus comedere
et tam mala olera. Qui surrexit et
accepit cappam suam ut rediret in do
mum suam. Eo autem redeunte occurrit
ei quidam pegrinus qui dixit ei. Si quo
va dis. Qui ait. Ego sum homo qui
libenter vellem deo servire si possem
sed sum fragilis non possus comedere
dum panem. Et tulit pegrinus buccellam
panis. et dedit ei. qui cum accepit
dixit. Peior est panis iste quam pa
nis de monasterio. Cui dixit pere

grinus. Si vis tu ut dem tibi bo
num saporis qui facit te bene comedere fa
bam et durum panem. Cui monachus
Si hoc feceris ego libentissime fuero
deo omnibus diebus vite mee. Tunc statim
deposuit pegrinus vestimenta sua et
ostendit ei latus. et illud erat perforatum
et dixit. Non potes tu comedere du
rum panem. vis comedere. et ille. vo
lo. Accipe ergo saporis de latere meo
et comede. At ille statim cecidit ad
pedes eius tunc pegrinus disparuit.
Monachus vero reversus in clau
strum perseveravit usque ad mortem. Ec
ce quomodo passio christi quam sustinuit in
cruce facit penalitates dulces. Unum
cruce christi figurat nobis in ligno mis
so in aquas quas fecit dulces. ut habetur
Exo. xv. Unum dicitur quod cum moyses edu
xisset filios israel de mari rubro et in
gressi sunt in desertum. ambulaverunt
tribus diebus per solitudinem. et venerunt
in Marath. nec poterant bibere
aquas de marath quia erant amare.
Tunc murmuravit populus contra
moysen dicens. Quid bibemus. Nam
aquas per amaritudinem gustare non
poterant. At ille clamavit ad dominum
qui ostendit ei lignum quod cum misisset in
aquas in dulcedinem transierunt. Quod cum
operibus bonorum perficere et florere ut pue
riat ad celum cogitet passionem crucis
christi tunc omnes pene erunt sibi dulces.
Unum grece. Si passio christi ad memoriam
reducitur nihil adeo durum est quod non
equo animo tolere. Tertio docuit pec
catores ut sperent se per crucem in celo
coramari. Iohannes dicit rex iudeorum. Propter
passionem namque crucis meruit christus ho
norari. vii. lu. xl. Nonne operuit christus

De exaltatione crucis

pati et ita intrare in gloriam suam. Iohannes dicit Apostolus ad Philippos. Nihilauit semetipsum factus obediens usque ad mortem. et sequens. etc. Sic nos vocati sumus per crucem supple per nos ad eternam gloriam. Unde sancta crux figuratur in regna aurea. De qua Hester. v. quod nullus. Requere inuentionis sancte crucis. **R.** Secundo dico principaliter quod crux christi est exaltata in limbo siue in inferno in signum sue victorie ac partem liberationis quam per signum crucis potenter dyabolum superauit ac sanctos liberauit. et signo crucis eos benedixit. Unde in euangelio. Nunc codemi. quod postquam dominus in loco caluarie cum sancta cruce fuerat exaltatus et in cruce mortuus tunc descendit ad limbum. et extendens manum suam dixit. Venite ad me omnes sancti mei. Re. in ser. resurrectionis quasi in fine. **AT** fuit impletum dictum prophetarum. Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Est autem notandum quod sancta crux est exaltata in inferno propter tria. Primum in signum quod dyabolum superauit. Sic enim dyabolus per lignum in paradiso humani genus superauit. ita christus per lignum sancte crucis est dyabolum vicit. Unde gregorius in prefatione. Qui salutare humani generis in ligno crucis prestauisti. ut vni mors orirebatur. in vincta resurgeret etc. Unde lignum sancte crucis figuratur nobis in regna de qua dicitur Numeri. xxiiij. Resurget regna de israhel et percussus duces moab. Per regna intelligitur sancta crux. Per moab intelligitur dyabolus. Nam Moab interpretatur demon. Iste percussus est regna. id est sancta cruce cum christus in cruce su-

pauit dyabolum. Unde Lysius. Ubicumque demones signum crucis videntur truci fugiunt. timentes baculum qui plagam acceperunt. Quasi dyabolus superatur per signum crucis. exemplum huius requere inuentionis sancte crucis. **D.** Secundum in signum quod christus infernum confregit per lignum crucis. Requere iterum inuentionis. Tercio in signum quod christus dyabolum ligno crucis vulnerauit sicut enim dyabolus genus humanum letaliter vulnerauit cum ei in paradiso suggererat ut diuinum preceptum transgredere. propter quod morte moriebatur. sic christus cum cruce tanquam cum gladio ipsum vulnerauit et interfecit. Unde sancta crux figuratur nobis in baculo ipsius dauid quo iecit philisteus. Requere. **Geo: gij. f.** Unde Origenes. Nullus demon prope stare poterit ubi signum crucis fuerit timens gladium in quo delectus est Unde et sancte crucis bene patet in quodam iuene notario quem quidam magister incepit et ad quendam locum in quo demones aduocauerat duxit permittens ei quod multum diuitijs abundaret. Et ecce vidit quendam ethiopo per magnam super excellentem thronum sedentem in circuitu eius alios ethiopes circa eum cum lanceis et fustibus stantes. Tunc princeps qui sedebat super thronum interrogauit nigromanticum quare conuocati essent. Respondit quod iuuenis iste qui secum esset vellet ei seruire ut eum diuitum faceret. Cui demon. Si vis me odorare et seruus meus esse et deum christum tuum negare faciam te diuitem. et postea in dexteram meam sedere. Qui ait. Absit ut christum

abnegem ppter diuitias. z mox si-
gnum crucis edidit. z se christi suū
esse libere exclamauit. statimq; cū
signū crucis fecit omnis illa multi-
tudo demonū euauit. Post hec
cum quadā vice p̄dictus iuuenis
cū dño suo eccliam sancte sophie
intrasset z ante imaginē crucifixi
starēt. uidit dñs suus q̄ imago su-
per notariū oculos fixos haberet
z inclinauit sibi. admirās dñs iu-
uenem ex alia pte stare fecit. uidit
q̄ q̄ imago in illā partē itez ocu-
los uoluisset z sup notariū fixos
haberet z ei inclinauit. Tūc adiu-
rat⁹ a dño ut sibi diceret qd apud
demoniū meruisset ppter qd eum
sic imago respiceret. Qui rñdit q̄
nihil boni nec reuerētie sibi fecissz
nisi q̄ xpm tali die corā imago et
demonibz negare noluisse ppter di-
uitias. Tūc ciuis dñs su⁹ dedit ei
diuitas multas z filiā in uxorem
B Tercio p̄ncipalr crux christi
exaltata est in ecclia z in xpianita-
te qñ Eraclius impator restituit
in hierl'm. Legit em̄ q̄ iudei cru-
cem xpi sub terra absconderūt. qz
timebāt q̄ lex sua p cruce destrue-
ret quā tñ manifestabāt minante
helena q̄ ueniens hierl'm p cruce
xpi inueniēda. Qua inuēta z bele-
na certificata de cruce dñi ptez de
ea retinēs ad ppria ē reuersa. aliaz
ptem hierosolymis reliqt. ut exal-
tare z honorare in christianita-
te. Anno dñi. dc. xv. pmittēte dño
flagellari pplm suū p seuitiā pa-
ganor. Cosdroas rex psaruz oīa
regna terraz suo impio subiuga-

uit. hierl'm autē ueniēs a sepulchro
dñi. territus redijt. sed secū partes
sancte crucis quā scā Helena ibidē
reliquerat asportauit z ubiq; oēs
ecclias xpi destruxit. Volens autē
ab omnibz coli ut deus turrim ex
auro z argētoz interlucētibz gem-
mis fecit. z ibidē solis z lūe z stel-
laz imagines collocauit. p subter-
les etiā z ocultos aqueduct⁹ qua-
si de⁹ desup aquā p pluuiā infun-
debat. z in subfranca specu eq̄ q̄
drigas trahētes ibant in circuitu
ut q̄si turris mouerēt. z tonitruū
silarēt. Filio at suo regno tradito
residēs ipse in throno tanq̄ deus
pat⁹ z sanctā crucē sibi a dextris po-
suit loco filij z gallū a sinistris lo-
co spūsancti. Si vō iussit deū pa-
trem noīari. Tūc eracli⁹ impator
exercitum copiosum collegit z cō-
tra filiū cosdroe iuxta danubium
flumiū dimicatur⁹ aduenit. Tan-
dem vtriusq; principibz placuit ut
ipi soli sup pontē p̄sigerent. z qui
victor existeret ipse sine dāno vtri-
usq; exercit⁹ imperiū sibi usurpa-
ret. Decretū etiā exijt ut q̄cūq; pre-
sumeret suū p̄ncipem iuuare. ab
scisis cruribz z brachijs ab eo pti-
nuo in flumie mergeret. Tūc era-
clius se totū dō obtulit z se sancte
cruci tota deuotione cōmēdauit.
Ambobz ita in p̄sictu durancibz
dñs eraclio victoriā tribuit. z to-
tum exercitū suo impio subiuga-
uit adeo q̄ vniuers⁹ ppl's cosdroe
se fidei christiane subdidit. z sacru
baptisma recepit. Cosdroas autē
ignorabat exitū belli qz cū ab oibz

De exaltatione crucis

odiret sibi a nemine intima. Sa-
cro bello eracti⁹ ad cosdroam ve-
nit. et eū in throno aureo sedere re-
perit. Et dixit ei. Quia lignū san-
cte cruci⁹ fm modulū tuū honora-
sti si baptisimū et fidem xpī suscepe-
ris vitā et regnū obtinebis. Si autē
hoc implere p̄tēpser⁹ gladio meo
caput tuū abscidā. Cū autē ille acq-
escere nollet. p̄tin⁹ cū decollauit.
filiū vere suū decē annorū quē cū
eo repperit baptisimū accipe p̄ce-
pit et regnū patnū ei dimisit. Tur-
rim vō destruēs aurū argentū et
gēmas ad repandas eccias q̄s ty-
rann⁹ destruxerat refuauit. San-
ctaz vō crucē suscipiēs hierlīm re-
portauit. Cū autē de monte oliue-
ti descendēs p̄ portā quā dñs in-
trauerat passur⁹ in equo regio et
ornament⁹ impialib⁹ ingredi vel-
let. repēte lapides porte descēde-
rūt et inuicē quasi mur⁹ se clause-
rūt. Sup̄ q̄ cunct⁹ stupētib⁹ ange-
lus dñi signū cruci⁹ in manib⁹ te-
nens sup̄ portā apparuit di. Luz
rex celoz ad passionē suam p̄ hāc
portā intraret nō cultu regio sed
būili a fello ingrediēs būilitatē ex-
emplū suis cultorib⁹ derelict. Et
his dict⁹ angel⁹ abscessit. Tūc im-
pator lachrymis infusus seipsuz
discalciauit et vestimēta vsq⁹ ad ca-
misiā eruit. crucēq⁹ dñi accipiens
vsq⁹ ad portā būiliter baiulauit.
Statimq⁹ porta se erigēs. et duri-
cia lapidū libez ingressuz intran-
tib⁹ patefecit. Odor autē suauissi-
mus q̄ eodez die eodēq⁹ momēto
quo de turri cosdre scā crux fuit

ablata hierosolimis tunc redijt et
oēs mirabili suauitate refecit. Ret-
aūt deuote in has laudes scē cru-
cis prupit. O crux splēdidior cū-
ctis astris. mundo celebris. boib⁹
multū amabil⁹. sanctior vniuers⁹.
q̄ sola fuisti digna portare talē tu-
mūdi. dulce lignū salua p̄ntēz ca-
teruā in tuis laudib⁹ hodie p̄gre-
gatā vexillo tuo signatā. Sicq⁹ p̄-
ciosa crux i loco suo restituit et an-
tiqua miracula renouant. Quidā
mortuus vite restituit. Quattuor
palitici curant. Decē leprosi mun-
dant. Quidecim ceci illuminant.
Demones effugāt. et a varijs lan-
guorib⁹ p̄limi liberant. Et sic im-
pator ad ppria remeauit et i diuer-
sis loc⁹ mltas eccias repauit. Et
sic exaltata est scā crux honorifice.
Un institutū est vt dies ille a xpī-
anis veneret. **L.** Est notandūq⁹
scā crux ē exaltata i ecclia p̄p̄ tria.
Pr̄io p̄p̄ memoriā passionis xpī.
Un p̄s. Respice i sa. xpī c. q. d. **L.** O-
sidera passionē xpī q̄sta p̄ te ē pas-
sus et ne obliuiscar⁹. Un dñs nos
Tren. iij. monet. Recordare pau-
prat⁹ mee et pot⁹ absinthei et fell⁹ et c.
Lerte b̄ dz q̄libet christian⁹ facere
vt veracit⁹ poss⁹ dicere illud qd se
quit⁹ ibidē Memoria memor ero
et tabescet in me anima mea Sic
fecerunt scī. Sic et nos dēm⁹ fa-
cere vt possum⁹ dicere cū ap̄lo ad
Gal. ij. Xpus p̄fixus suz cruci. Et
iō hortat nos ap̄ls ad He. xij. De-
ponētes omē pond⁹ et circūstans
nos peccatū. curram⁹ ad p̄positū
nob certamē aspicientes iesum q̄

Sermo

lv

sustinuit crucē. Recogitate euz q̄
talē sustinuit a p̄ctōzibz p̄dictōez.
q. d. O christiane cū intras ecclāz
respice crucē p̄sidera z attēde xpm
crucifixū q̄ nud⁹ i cruce pependit
vide man⁹ p̄foratas. totū corpus
laceratū. lat⁹ lācea p̄foratū caput
benigne ad te inclinatū. Un̄ dicit
p. p̄phaz Tren. j. O vos oēs q̄ trā-
sitis p̄ viā zc. q̄re merito debem⁹
passionē xpi in mēoria h̄re vt pos-
sim⁹ dicere illō Die. iij. Ecce nos
venim⁹ ad te. tu em̄ es dñs de⁹ n̄r
Jō merito debemus te adorare z
laudare. Un̄ canit ecclā. Adora-
mus te xpe z bñ. ci. qz p cru. tu. re.
mūdū. Un̄ de h̄ habem⁹ exemplū
Legit em̄ q̄ qdam hñs in p̄suetu-
dine q̄ frequēter orauit añ imagi-
nem crucifixi ac memoriā passio-
nis ei⁹ semp habuit. tādē ille mor-
tu⁹ est q̄ habuit amicū dilectū z de-
notū. q̄ etiā ieiunūz z orōnibz ro-
gauit dñm vt ei dignaret̄ oñdere
vtrū saluat⁹ esset vel ne. Qui vlti-
mo apparēt ei deo p̄mittēte dixit
tuo desiderio extgēte qd̄ habes cō-
cessum ē mibi tibi indicare me eē
saluatū. cui ille. rogo ḡte vt mibi
dicas q̄ sic maior cā tue saluatōis
Rñdit. qz in mēoria sp̄ habui pas-
sionem xpi. Un̄ omni die qñ veni
ad eccliam dñ potui iui añ imagi-
nem crucifixi. z dixi Dñe h̄ sto tan-
q̄ p̄ctōz maxim⁹ añ terribilē iudi-
cez. obsecrās tuā mīaz vt mibi vel
esse pius iudex in egressu aīe mee
a corpe. Naz p̄f mea culpā tu es
miserabilē passus. q̄re merito de-
beo te diligere. tibi gr̄arū actiōes

referre. te adorare z semp lauda-
re. p̄f hoc suz saluat⁹. Un̄ sic fuit
impletū illud p̄s. Memor fui ius-
dicioz tuoz a se. dñe z cō. zc. Un̄
o simplex laice q̄ nescis libros le-
gere audi horas canonicas q̄ desi-
gnant septenā passionē xpi. Nam
hora matutina cap⁹ zc. Un̄ p̄s.
Septies i die laudē dixi tibi. Sic
z tu facias. Ecce passionē xpi ex-
pansam corā te in ecclia in cruce
in medio tēpli in alto vt oēs pos-
sint in eo legere. Qd̄ bñ p̄dictū ē.
Isa. xj. In die illa radix yesse. id ē
xps i cruce stat. s. in ecclia i signuz
p̄p̄loz. ipm gentes de p̄cabunt. z
erit sepulchz ei⁹ gloriosuz. Unde
Bern. Astat imago dei orāti. aut
nascēt. aut resurgēt. aut mori-
ent. qd̄ rñdebim⁹. qd̄ loquemur.
qd̄ cogitabim⁹ dñe nisi q̄ d corpe
tuo fecisti nob̄ spectaculū. Nec il-
le. q. d. vt passionē tuaz in mēoria
habeam⁹. D Scdo p̄f excitatio
nem deuotōis. q̄s em̄ xpian⁹ duz
in ecclia videt imaginē crucifixi z
exēplū passiois xpi nō vellet deuo-
tionē h̄re et intelligere q̄ dñs p̄f
eū sic eēt passus. z sic ei p̄pari certe
null⁹. Un̄ j. Pe. iij. Xpo igit̄ pas-
so i carne. z vos eadē cogitatōe. i.
deuotōe armamini. Un̄ sic in me-
moriam passionē xpi h̄re dēm⁹. ita
seq̄t q̄ tūc intelligere dēm⁹ ipsuz
p̄f nos eē passus. z sic deuotionē
z passionē ad eū h̄re. Un̄ Aug⁹. i
ser. Qui recte intelligit vtrūqz im-
plet. s. mēoriā z passionē. z sic ser-
uiet vniuersissimo dño. vñ Die. iij.
Dabis eis scutū cordis laborē

De exaltatione crucis

tunz. Scutu fm Bern. est crux in qua xps laborauit p nobis. quaz crucē dat nobis xps tanqz scutuz cordis. i. excitationē deuotionis. Quapropt scā crux figurat nob in virga cū qua moyses percussit si licem z egressse sunt aque largissi/ me vt habet Nu. xx. vbi legit q cū oīs multitudo filioz isrl' venerūt in desertū syn z nō haberēt aquaz vt biberēt z defecerūt p siti. tūc ex iussu dei tulit moyses virgā et p/ cutiens petrā bis egressse sūt aque largissime. ita vt populus biberet. Moralit. Sic qñ cor nō hz deuotionē. tūc debz intelligere quomō xps in cruce sustinuit amarā pas/ sionē. z sic cor durū cum vga. i. cū cruce pcutere. tūc crux xpi excitat in corde duro deuotionez. Unde Bern. O dulcissime dñe iesu libe/ ter te audio regnantē in cel. liben/ tius nascentē in terrz libentissime crucē z clauos z lanceā sustinentē Istoz em memoria incalescit cor meū z dat fontē lachrymaz. **E** Tertio ppter imitationē volūtat/ ita vt hō tota volūtate subleuet se p desideriu ad celestia. Juxta illd Coll. iij. que sursum sunt querite. vbi xpus est in dextera dei sedens. Un in signū hui⁹ dixit xps Jo. xij. Cum exalta t⁹ fuero oīa trahā ad meipsum. q. d. Cū exaltatus fue/ ro. s. in cruce quicunqz tunc se ele/ uat p desideriu volūtatē ad meā passionē. s. credēdo se firmit sal/ uari p meā mortē. Et sic exemplo mee passionis volūtarie pari oīa aduersa mūdi que fm Gregoriz

nos ad deū cōpellūt. illū traham p grām z misericordiaz. Un dicit apłus ad Gall. vj. Quicūqz hanc regulā secuti fuerit par sup illos z misericordia. Un dic dñs Osee xj. In funiculis adā trabaz eos. i. in penalitatibz hui⁹ pñtis vite. Hoc pñsiderans ps. in spūs sancto dicit. Multiplicate infirmitates eaz postea accelerauerūt. scz cum tota volūtate pati. z sic cū xpo exal/ tari in eēna gloria. Un ppter hāc ex/ altationē xpi in cruce cū qua nos trahit in celuz sancta crux figurat nobis in schala quā vidit Jacob. sicut habet Bern. xxvij. vbi dicit q qñ iacob patriarcha surripuit bñ dictionē fratris sui Esau fugit eū z prexit i mesopotamiā ad Laban frēm matr/ sue. Cūqz venisset ad quēdā locū post solis occasum et vellet in eo reqescere. vidit in som/ nis scalaz stantē sup terrā z caci/ men ei⁹ tangēs celuz. Angelos qz dei ascendētes z descendētes per eā z dñm innixū scale. Qui post qz euigilauit ait. Vere nō est aliud nisi dom⁹ dei z porta celi. Mora/ liter. Per scalā intelligit scā crux. Per dñm innixū scale intelligit xpus affixus cruci. Per angelos ascēdētes zc. hoīes subleuantē se toto voluntate ad deū. z exēplo xpi passi omnia aduersa libet pa/ rientes. Et iō dicit Bern. Impos/ sibile est vt caput p vnam viāz in/ cedat ad patriā z mēbra p aliam. Ideo certe sancti imitati sūt xpm tanta volūtate z exemplo xpi oīa aduersa mūdi libentē sunt passi vt

sic exaltarent in gloria. Un̄ Greg. Uide electos nil p̄nt gl̄ie quere-
re. libenter inopiā sustinere. mala
mūdi equanimi p̄peti vt possint
in fine coronari zc. S Apud
syriam in ciuitate berich qdā chri-
stian⁹ sub annua pensione hospi-
tium hñs imaginē crucifixi cōtra
faciē lectuli in pariete affixerat et
ibi orōnes suas cōtinue faciebat.
Post annū vero aliam domū cō-
duxit z imaginē ex obliuione reli-
quit. Quidā aut iudeus p̄dictam
domū p̄duxit. et quodā die vnum
de suis p̄tribulib⁹ ad cōuiuiū in-
uitauit. Int̄ epulas aut ille q in-
uitatus fuerat circūspexit z ima-
ginē infixā parieti p̄tuit. z in illuz
q eum inuitauit ira fremens cur
imaginē xp̄i iesu nazareni tenere
audeat cominat. Ille aut cum ad
huc p̄dictā imaginē nō vidisset iu-
rauit q de imagine nihil sibi p̄sta-
ret. Tūc ille placatū se simulans
ualefecit. et ad p̄ncipes sue gen̄s
abiens iudeū illū de imagine ac-
cusauit. Iudei igit congregati ad
domū ei⁹ cōueniūt z vīsa imagine
illum diris p̄tumel̄is afficiunt z
extra synagogā semiuiuū p̄ciūt.
imaginē v̄o pedib⁹ p̄culcantes z
in ea cūcta opprobria dñice passi-
onis renouauerūt. Luz v̄o latus
lancea p̄forassent prin⁹ sanguis
z aqua effluxit z suppositum vas
impleuit. Stupefacti iudei sangui-
nem illū ad synagogas detulerūt.
et oēs infirmi ex eo inūcti prius
curabant. Tūc iudei ep̄o t̄re oīa
p̄ ordinē narrauerūt. z baptisma

et fidem xp̄i vnanimi acceperūt.
Ep̄us at sanguinē illū in ampull
cristallinis z vitreis p̄seruauit. Fa-
ctum est aut b̄ anno dñi. d. ccl. tūc
oēs iudei synagogas in eccl̄as cō-
secrauerūt. Et extūc b̄ mos inole-
uit vt eccl̄ie p̄secrarent. Nā añ t̄m
altaria p̄secrabant. Un̄ p̄t istud
miraculū ordinauit eccl̄ia. v. yd⁹
nouēbris fieri memoriā passiōis
xp̄i. Nam z rome p̄secrata ē eccl̄ia
in honorē saluatoris. vbi ampul-
la cū illo sanguine reseruāt z solē
ne festum tūc agit. Apud p̄stanti-
nopolim qdā iude⁹ eccl̄iaz sancte
Sophie ingressus quandā ima-
ginē xp̄i ibidem p̄spexit. Qui se ibi
solū p̄siderans gladiū arripuit et
ipsaz in guttere pcussit. statī inde
sanguis exiuit z caput z faciē iu-
dei aspersit. Qui territus imagi-
nem accepit z ipsam in puteū p̄-
ciens statim aufugit. Quidā autē
christianus eidē obuiauit dicens
Un̄ venis iudee aliquē hominēz
occidisti. Et ille. falsum ē. Qui rur-
sus ille dixit. Vere homicidiū per-
petraisti. z ideo sanguine aspersus ē
Tūc iudeus. Vere de⁹ christiano-
rum magn⁹ deus est z fides eius
firma p̄ omnia cōprobat. Nequa-
q̄ em̄ hominē pcussi. sed xp̄i ima-
ginem z p̄tinuo sanguis de gut-
ture eius emanauit. Duxit autēz
iudeus hominē illum ad puteū z
inde sanctam imaginē extraxerūt
Plaga in gutture christi adhuc
cernitur vt fert. Iudeus vero cō-
tinuo factus est fidelis.

De sancto mattheo. Sermo. lvi.

De sancto

Idit iesus

hoies sedentē in thelonio.
et ait illi. Sequere me. Et surgēs
secur⁹ est eū Mat. ix. Notate cha-
rissimī. dicit em̄ Hiero. in origi. q
maiestas diuinitatis occulta que
in humana facie relucebat ex pio
aspectu videntē ad se trahere po-
terat. Nā si in magnete lapide hec
virt⁹ est vt vestucas sibi copulet.
q̄to mag⁹ dñs oīm creaturaz ad
se trahere poterat quos volebat.
Nunc em̄ q xps qui vidit sc̄m
mattheū traxit eū vt sequeretur euz
Quare dicit Vidit iesus hoies se. zc.
In q̄b⁹ quidem v̄bis duo notant̄
Prīmū est vocatio gr̄osa ipsi⁹ xpi
videntē mattheū. qd notat. cuz dicit
Vidit iesus hoies sedentē. Scdm
est imitatio fructuosa ipsi⁹ mat.
cū addit. Et surgēs secur⁹ est zc.
Dico pmo q in v̄bis pmissis no-
tant̄ voca. gr̄o. zc. S Est notan-
dum q xps vocauit sanctū mat-
theuz ad tria quib⁹ posset mereri
vitā eternam. Prio ad fidē christi-
anam sine q null⁹ pōt saluari sic
ap̄lus dicit Heb. xj. q impossibi-
le ē sine fide deo placere. Jō dicit
Aug⁹. nemo pōt ad filioz nume-
rū ptingere nisi p fidē. Jō ne scūs
matthe⁹ i infidelitate sua periret
xpus eū vocauit sic z alios ap̄los
ad fidē. Un̄. j. Pe. ij. de tenebris
infidelitat⁹ vos vocauit in admi-
rabile lumē suū scz fidei. Et in si-
gnū hui⁹ ap̄li cū recedere volebāt
ab inuicē vt fm̄ pceptū xp̄i fidem
p mūdū p̄dicaret cōuenerūt z fe-

Mattheo

cerūt simbolū mat⁹. Dicit ei mat⁹
pp̄ dignitatē psonaz. in q̄ simbo-
lo sūt. xij. articuli fm̄ q sūt duo-
decim ap̄li. Istos articulos fidei
fecerūt in signū q sicut eos voca-
uit ad fidē xp̄ianā. sic etiā volebāt
oñdere q essent veri xp̄iani z q p-
pter fidē vellēt mori. Et scūs mat-
the⁹ fecit hūc articulū. Inde vetu-
rus est iudicare viuos z mortuos
q̄ est magn⁹ articulus fidei. Ipse
etiā euāgelīū de hūanitate christi
scripsit. qd incipit Liber genera-
tionis iesu xp̄i filij dauid zc. Qd q̄
dem euāgelīū vt legit in ei⁹ legē
da pp̄ijs suis manib⁹ scripsit. et
reperitū est cū ossib⁹ sc̄i Barnabe
anno dñi. d. Barnabas em̄ vnus
fuit de septuaginta duobus disci-
pulis dñi qui multum extollitur
z laudat̄ in actib⁹ ap̄loz. Nā ipse
multa fecit p xpo. Qui p̄gens cy-
prū vt ibi v̄bū dei p̄dicaret euāge-
lium sc̄i matthei secū d̄tulit. z sup
infirmos illud ponēs. oēs dei vir-
tute ac tā fide sc̄i barnabe q̄ meri-
to matthei p̄tinuo sanauit. Et sic
p̄t̄ quō fuit vocat⁹ a xpo ad fidez
qua meruit eternā gloriā Un̄ pōt
dicere illud. ij. Ibi. iij. Bonū cer-
tamen certauī. cursum p̄sumauī.
fidē seruauī. in re. repo. est mibi zc
N Secūdo vocauit eū ad p̄uer-
sionē siue p̄niam sine q s̄l̄r null⁹
pōt saluari. Nāz dicit ps. Nisi cō-
uersi fuerit⁹ gladius suū vibrabit.
Et iō dixit xps Lu. xij. Nisi p̄nias
habueritis omnes simul pibitis.
Ideo xpus vocauit sanctū mat-
theum ad penitentiāz ne periret.

Qualiter aut eum vocauit ostendit in euangelio. Et factum est anno domini xxxj. luna. x. feria secunda. quod iesus in illo tempore uidit publicanum nomine leui sedentem ad theolonium. Et ait illi. Sequere me. Et relictis omnibus surgens secutus est eum. Et anno quod secutus est eum fecit conuiuium magnum. scilicet ipse leui siue mattheus in domo sua. Et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discubentes. Et murmurabant pharisei et scribe eorum dicentes ad discipulos eius. Quare cum peccatoribus et publicanis manducas et bibis. Et respondens iesus dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medicos sed qui male habent. Nec est opus ualentibus medicis sed male habentibus. Euntis autem discite quid est. Uolo misericordiam. et non sacrificium. non enim ueni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam. Unum scriba mattheus potest bene dicere illud. Mihi. xxxj. Conuertere me et conuertor. quia tu domine deus meus. Postquam enim conuertisti me egi penitentiam et postquam ostendisti mihi. scilicet iusticiam percussisti femur meum. Confusus sum et erubui. quoniam sustinui opprobrium adolescentie mee. scilicet peccatum. Unum Ambrosius in persona sancti matthei. Odi genus meum. super ergo uitam meam. solum te sequor domine iesu qui sanas vulnera mea. scilicet uocando me ad penitentiam. Tercio uocauit ad statum sancte uite in quo posset diuinam pacem mereri. Nam in mundo propter peccatum homo multas miseras patitur. Juxta illud salua-

toris Jo. xvj. In mundo pressura habebitis. scilicet propter peccata que in mundo regnant. Nam ut dicitur. i. Jo. ij. Omne quod est in mundo reus. quibus tribus inuoluti sunt homines in mundo. Istis enim tribus peccatis peccauerunt tres sancti homines quos si deus non uocasset ab illis peccatis fuissent damnati eterniter. Quorum primus fuit dauid. qui peccauit peccato luxurie. Nam adulterium commisit cum Bersabee muliere valde pulchra uxore. uirum berthei et propter hoc adulterium uirum fidelissimum militem fecit occidi. ut habetur. ij. Re. xj. quem tamen dominus ad suam gratiam et misericordiam uocauit quod cognouit peccatum suum et penituit dicens. Miserere mei deus reus. Ideo deus fecit eum prophetam et psalmistam. cuius psalmi in ecclesia frequenter. Secundus fuit sanctus paulus qui peccauit peccato superbie. ita quod propter nimiam superbiam ecclesiam dei persecutus est. Jo vocabatur prius saulus a saul superbiissimo rege dictus. Saulus enim interpretatur petitio mortis. quod sibi bene competebat tempore sue persecutionis. Nam sanctorum mortem petebat intimo corde. ut habetur Act. ix. Saulus adhuc spirans minarum et cedis in discipulos reus. quem tamen deus etiam uocauit ad penitentiam et ad statum sancte uite. Unde dicit ad Gall. Cum autem placuit ei qui me segregauit de utero matris mee. et uocauit per gratiam suam. Sequitur. continuo non acquieuit carni et sanguini reus.

De sancto

Matthæo

Un fact⁹ vas electionis zc. Lur⁹ doctrine z eplē p ceter⁹ scripturis ampli⁹ in ecclia recitant⁹. Terti⁹ fuit scūs matthe⁹ q peccauit peccato auaricie. Nā turpib⁹ lucr⁹ ad herebat. Fuit em thelonari⁹. ideo vocat publican⁹. vt habet Lu. v. Vidit iesus publicanū noīe Leui zc. hunc vocauit xp⁹s ad statum scē vite. cū dixit vt sup habet. Se quere me. z secur⁹ est euz. z sic fecit aplm z euāgelistā. Lur⁹ euāgelica doctrina p ceter⁹ euāgelist⁹ mag⁹ in ecclia frequēta⁹. Un dic Amb. sup lucam. Sequebat mattheuz iam letus z exultauit dī. Jam nō publicanū gero. iam nō porto leui. i. peccatorē. exui leui p⁹ q xp⁹m indui. qre bene dī matthe⁹ qd in terptat domū festinatōis. Fui em domū festinationis p festinā conuersionez. **R** Secūdo notat sancti mat. imitatio fructuosa. cū addit. surgēs secutus est eū. Lir⁹ ca quod notandū q scūs mat. secutus est xp⁹m in trib⁹. que sūt valde fructuosa z eternā vitā merentia. Primo in vera pauprate. Nā xp⁹s dicit Lu. xiiij. Nisi q⁹ renūciauerit oib⁹ que possidet nō pōt esse me⁹ disci. Lur⁹ rō est. Nā ipse vt dic Bern. fuit paup nat⁹ paup vixit. paup obiit. Nec em paupertas est euāgelica pfectio. Un dixit xp⁹s Lu. xviij. Si vis pfect⁹ eē zc. Sequit. et sequere me. Lerte becc fecit scūs matthe⁹. Nam mox vt xp⁹s eū vocauit p̄tinuo thelonēuz reliquit z oīa que habuit. Un dic Lu. v. de eo. q relict⁹ omnib⁹ sur⁹

gens secur⁹ est eū. s. in vera pauprate. Un Amb. in omel. Propria reliquit q rapiebat aliena. Un p̄t dicere cū petro illd Mat. xix. Nos reliquimus oīa zc. Un dicit Bern. O dulc⁹ fatuitas q relinquit mūd⁹ z amplectat xp⁹s. quare merito meruit eternā glīam. Nā dicit saluator. Vos q reliquist⁹ oīa z se curi estis me centuplū accipietis et vi. eter. possi. Secūdo secur⁹ est xp⁹m i vera obediētia. Lū em dñs voluit recedere ab eis z celū ascēdere dedit pceptū. vt hēt Marci vi. dicēs. Eūtes in mūdū vni. zc. Qd fecit scūs mat. cū alijs aplis. Nam dī ibidē. Illi aut pfecti p̄dicauerūt vbiq⁹ zc. Un dicit Aug⁹. obediētes mādātū nō pcrastinat. sed parat man⁹ opī. pedes itineri z totū se impēdit vt mādātū ipe trant⁹ impleat. Lerte b fecit scūs matthe⁹. Un legīt q pus p̄dicauit in iudea. postea i macedonia. z diuisis aplis p̄dicauit apd murgundiā. Reqre quō post ascensionē dñi. andree in simone p̄mo fol. Deinde p̄dicauit in ethiopia in ciuitate q dicebat Nadauer. vbi duos magos reperit noīe zaroēs et arfaxat. qui ita boīes artib⁹ suis deludebāt vt qscunq⁹ vellēt mēz broz officioz sanitate p̄uare viderent. q in tantā supbiā eruperunt vt se quasi deos ab hoīb⁹ facerent adorari. Matthe⁹ aut p̄dictā ciuitatē ingressus z apud eunuchū candacis regine quē Philippus baptizauit. vt habet Act. viij. ho⁹ spītabat. z ita magoz seductiōes

Bermo

lvi

detegebat. vt quicqd illi faciebāt hominibz in pernitiē b ipse cōuerteret in salutē. Eunuchō autē scīm mat. infrogante. quō tot linguas loqueret z intelligeret exposuit ei matthe. quō spūs sancto descēdente oīum linguaz scīam aplī recepiissent. Et sicut illi q p supbiā turrim vsqz ad celū edificare voluerūt et p cōfusione linguaz ab officio cessauerūt. qz scīam linguaz non habuerūt. sic aplī scīam oīm linguaz habuerūt vt turrim nō d lapidibz sed xutibz pstruāt. p quas oēs q crediderint celūz ascēdant. Tūc venit vnus q dixit illos magos cū duobz draconibz aduenisse q ignē sulfureū ex ore z naribus euomētes cūctos hoīes occidebāt. Apłus autē signo crucis se muniēs secur⁹ ad eos exiuit. Quē mox vt dracones viderūt añ pedes eius prin⁹ corruerūt z dormierūt. dixit qz magi. Ubi est ars v̄sa. excitare eos si potest. Ego nisi dñm rogāsem qd mibi cogitastis inferre in vos. prin⁹ reuolissent. Cū autē populus puenisset pcepit draconibz vt in noīe iesu abirent. z nullū ledentes prin⁹ abierūt. Lepitqz populo de glia trestis paradisi magnū sermonē facere. asserēs ipsuz oīb montibz eminere z prim celo esse. spinas z tribulos ibi nō eē. rosas z lilia ibi nō marcescere senectutē ibi nō euenire. sed hoīem ibi semp iuuenē manere. angeloz organa sp ibi resonare. De b autē terrestri paradiso dixit hoīem esse eiectū. sed xpm in celestē paradysum reuertē

dum. Et cū b pplō loqueret. ecce subito tumult⁹ fact⁹ est in q filius regis plāgebat. Quē cū magi suscitare nō pnt. dixerūt regi q ad cōsortium deoz rapt⁹ esset. z iō imaginē sibi z tēplū pstrui optz. Tūc pdict⁹ eunuch⁹ magos custodire faciēs aplm aduocauit. Qui oīofusa cū prin⁹ suscitauit. Quas ppter rex noīe eglipp⁹ b viso p vnā uersaz regionē suā misit suos di. Venite z videte deū in effigie. hoīminis latentē. Venerūt g cū coronis aureis z diuersis sacrificiorū generibz volētes sibi offerre et sacrificare. Quos scūs mat. compe scuit di. Viri qd facitis. ego nō sū de⁹. sed sum seru⁹ dñi nrī iesu xpi Illi autē de auro z argento qd sibi attulerāt ipo iubēte magnā ecclesiam fabricauerūt. quā in. xxx. diez spacio pfecerūt. Et apls plibz annis ibi sedit z totā egyptū ad fidē puerit. Rex autē eglipp⁹ cū vxore sua z omni pplō baptizat⁹ ē. Epl⁹ geniam autē filiā regis apls deo dedicatā plusqz. cc. xginibus pfecit. Et sic ptez qualr obediēt pceptuz xpi cōpleuit. pdicādo fidē z pueritendo pplm. Vñ cōueniēt p̄t dicere illud Lu. xv. Ecce tot annis seruiui tibi z nūqz mādātū tuum pteruii zc. Et dic Amb. sup Lucā in psona scī mat. Omne mādātū tuū sicut cauteriū impssum tenebo. 2 Tercio secur⁹ est xpm in charitate. iuxta doctrinā xpi Jo. xv. Sicut dilexit me p̄ et ego di. vos zc. scz pfecta charitate. Maj ne in dilectiōe mea. s. me diligēdo

De sancto

Matthæo

et moriendo propter me sicut ego moriar pro vobis. Sequitur. nam maiorem charitatem nemo habet ut ait et cetera. Certe ista perfecta charitatem habuit sanctus mattheus. Nam propter amorem christi sustinuit mortem. Unde legitur postquam rex eglippus moriebatur successit ei hircacus rex qui virginem epigeniam filiam defuncti regis concupiscens permissit apostolo dimidium regni sui si eam sibi in coniugium consentire faceret. quod pulchra erat. Cui apostolus ait quod iuxta morem predecessoris sui die domini causa ad ecclesiam conveniret et presente epigenia cum ceteris virginibus audiret quod bona sint iusta coniugia seu coniugia. Quo rex cum gaudio festinavit putans quod apostolus vellent suadere epigenie coniugium. Mattheus autem virginibus et omni populo congregatis de bono matrimonii diu locutus. id est a rege plurimum est laudatus. credens quod apostolus id faceret ut animam virginis ad consensum matrimonii provocaret. Deinde silentio facto apostolus sermonem repetit dicens. Cum bonum sit matrimonium si salvo federe teneatur. tamen vos astantes bene scitis quod si aliquis servorum regis sponsum suum sibi usurparet. non solum regis offensam sed etiam mortem mereretur. Non quod uxorem duxisset. sed quod sponsum domini sui accepisset. Ita et tu rex sciens epigeniam eterni regis sponsam effectam et sacro velamine consecratam quomodo poteris sponsam potioris te tollerere et tuo matrimonio copulare. Quo audito rex pro ira furibundus abcessit. Apostolus autem increpidus et constans omnes ad patientiam et constantiam

proportavit. et epigeniam ex timore coram se prosternam cum ceteris virginibus benedixit. Pro missis autem solennibus sit rex speculatorem qui iuxta altare Mattheum stantem et expansis manibus in celum deum orantem missis a tergo gladio interfecit et martyrem consecravit. Quod populus audiens palatium regis incendere volebat. sed presbiteri et diacones mori veniunt et martyrem mattheum apostoli cum gaudio celebraverunt. Rex vero cum nec per matronas nec per magos posset animam virginis immutare. totam domum eius copioso igne accendere voluit. et ipsas cum ceteris virginibus cremare. Apostolus autem eiusdem apparitionis totum ignem de domo eius excussit et ignis erumpens palatium regis intrauit. et solo rege cum unico filio evadente cuncta combussit. Statimque filius eius arreptus a demonio et prius crimina confitens ad apostoli sepulchrum perperavit. Pro leproso effectus est. qui cum curari non posset gladio seipsum occidit. Populus autem fratrem epigenie ab apostolo baptizatum in regem constituit Qui per annos. lxx. regnavit et christianum cultum magnifice amplavit. et totam provinciam ethiopiae ecclesiis replevit. Zaroës autem et arfaxat ab illa die quam apostolus filium regis suscitavit. fugerunt perfide. Sed symon et iudas eos ibidem vicerunt. Et sic patet quod sanctus mattheus sic propter eum mortuus est. Unde Ambrosius in persona sancti matthei. Ligatus sum clavis filii dei et copedibus charitatis. Quis ergo me sepabit a charitate dei qui est in me tribulatio. angustia. an fames. et cetera. Unde merito est in numero sanctorum mar-

Sermo

lvii

tyrum. de q̄bo canit ec. Viri sancti
gloriosi sanguine fuderūt p̄ dño.
amauerūt xpm̄ i vita sua. imitati
sūt eū in morte sua. iō coronas triū
phales meruerūt. Nā dicit scriptura
Jaco. j. Beatus vir q̄ suffert tenta-
tionē zc. Et illud apli. ij. Tbi. ij. Si
delis fmo. Nā si cōm ortui sum⁹ z
cōuiuem⁹. Si sustinui⁹ z cōre-
gnabim⁹. Un̄ bñ dicit matthe⁹. Nā
matthe⁹ dicit a magno z theos. i. de⁹
q̄si magn⁹ dñi. Dicit etia leui. qd̄
interpretat apposit⁹ qz ē appositus
ip̄o cathalogo martyru. z p̄ p̄ns
sanctis in celo. ḡ zc.

De sancto michael. Sermo. lvij

Ece micha

el vn⁹ de p̄ncipib⁹ p̄mus
venit in adiutoriu meuz.

Dñi. r. Notate charissimi. dicem
Niero. in qdā omel. nō em̄ posset
esse tuta hūana infirmitas in̄ tot
z tantas host⁹ illi⁹ insidias nisi an-
geloz muniret auxilio. Nūc ē em̄
q̄ daniel spū. cognouit q̄ gen⁹ hu-
manū ip̄t p̄ctm̄ est expositū in si-
dijs diaboli. z p̄ iuamē angeloz
liberat. iō dicit in p̄lo oīm fidelīū.
Ecce michael zc. **M** Est notā-
dum q̄ sūm⁹ pontifex pelagi⁹ hūc
diē in honorē sci mi. z oīm beatoz
spirituū p̄ totū orbem vniuersali
statuit celebrādū. in q̄ solēnitare
oīm angeloz agim⁹ mēoriā z oēs
generalr̄ honoramus Qd̄ accidit
sic. legim⁹ em̄ qd̄ in appulia est qdā
mons q̄ dicit gargan⁹. iuxta ciuita-
tem que dicit sypon⁹. Anno sc̄ dñi
ccc. xc. in p̄dicta vrbe sypono erat
qdā vir noīe gargan⁹. a q̄ mōs

ille nomen accepit. Ille vero bō
pollebat infinita mltitudine ouiu
z boum. Luz autē pascerent circa
latera p̄dicti mont⁹ p̄tigit quēdā
thaurū alios relinquere z verticē
mont⁹ ascendere. Cum ḡ domus
alijs redētib⁹ nō redisset. colle-
cta dñs multitudine famuloz p̄
deuia queqz req̄rens. tandē ipsuz
in vertice mont⁹ iuxta ostiū cuius-
dam spelunce inuenit. Permor⁹
iḡ cur soliuag⁹ incederet mox in
ip̄z sagittā toxicatā direxit. sz statū
velut a vento reorta in ipsuz q̄ ie-
cerat rep̄cussit. Turbati sunt sup̄
b̄ ciues z admirati. ad ep̄m vadūt
z sup̄ tā stupēda re ip̄m requirūt.
Qui eis triduanū ieiuniū indixit
et a deo b̄ esse querendū amonuit
Quo peracto sc̄s michael appa-
ruit ep̄o di. Sciat⁹ volūtatē mea
hoīem illū esse p̄cussū suo telo.
Ego em̄ suz michael archāgelus
qui illū locum incolumē siue san-
ctum vl̄ dedicatū ornavi ac mihi
elegi. z scire debet⁹ me esse custodē
ipsius loci ac patronū. Statimqz
ep̄us z ciues euz p̄cessione locum
adeūt z speluncā ingredi nō p̄su-
mentes sed orōnib⁹ p̄ forib⁹ insi-
stebant. Tandē em̄ accidit p̄ ali-
qd̄ temp⁹ ab inuento loco q̄ neqz
bolite adhuc gentiles p̄ra sypon-
tanos z beneuctanos qui q̄nqua-
ginta milib⁹ a sypono distant or-
dinato exercitu bellare ceperunt.
Qui de p̄silio ep̄i triduo inducias
petierūt. vt triduanū ieiuniū va-
carent. z patronū suū sanctū mi-
chaelem in sui auxilium implo-
rent. Tertia autēz nocte michael

De sancto

Michael

ep̄o apparuit dicens p̄ces eor̄ eē
exauditas. Et p̄misit eis victoriā
et q̄rta hora diei iubet hostib̄ oc/
currere. q̄b̄ occurrētib̄ mōs gar/
gānus imenso tremore p̄curitur.
fulgura crebra volant. caligio te/
nebrosa totū cacumen mont̄ ob/
durit. Ita q̄ sexcenti viri d̄ aduer/
sarij ex sagittis igneis interierūt
Reliqui v̄o cōpta v̄tute archan/
geli errorē ydolatrie reliquerūt. et
p̄tinuo se ch̄stiane fidei submise/
runt. et syponiani sanctū michae/
lem laudauerūt. Et cū adhuc du/
bitare ceperūt utrū p̄dictū locum
ingredi v̄l dedicare deberēt. Tūc
ep̄us sup̄ hoc ad p̄solandū pela/
gium papaz amonuit. Qui r̄ndit
Si homo illā eccl̄iaz dedicare de/
beret b̄ maxime oporteret fieri il/
lo die q̄ victoria data est. Si vero
aliter sācto michael placuerit ab
ep̄o est sup̄ hoc volūtas eius req̄/
renda. Instantib̄ igit̄ papa et ep̄o
cum ciuib̄ triduo ieiunio. san/
ctus michael in hac die ep̄o appa/
ruit dī. Nō est opus vobis eccl̄iaz
dedicare quā ego edificavi et cōse/
craui. Precepitq̄ vt in die sequē/
ti ep̄us cū pp̄lo locum ingrederet̄
et ibi orarent. et ipsi eum speciales
patronū suū sentiret̄. Mane igit̄
ep̄us et vniuersus ppl̄us ad locū
veniūt et ingrederētes magnā cri/
ptam. i. (kruffe) et tria altaria in/
uenerūt. Quor̄ vnū fuit ornatu/
rubeo pallio. Celebratis igit̄ mis/
sarum solēnijs cū sacra cōmunio/
nem singuli accepissent. oēs ad p̄/
pria cū magno gaudio redierunt

Ep̄s aut̄ sacerdotes et clericos ibi
dem delegauit q̄ iugit̄ diuinū offi/
cium ibidē celebrarent. In eadez
aut̄ spelunca aqua clara et dulcis
emanat. de q̄ post cōionē ppl̄s po/
rat. et diuerse egritudines sanant̄.
His auditis et aptis. tūc summus
pontifex pelagi⁹ hunc diē in bono/
rem sc̄i michaelis et oīm beatorū
spirituū p̄ totū mundū statuī ce/
lebrandū. ¶ Est igit̄ notandū
q̄ nos merito debem⁹ āgelis lau/
dem et honore impēdere multipli/
ci rōne siue pp̄ multiplex adiuto/
rium qd̄ oñdūt nob̄. Primo enīz
debem⁹ eos honorare qz sunt nr̄i
custodes. Dicit em̄ mgr̄ li. ij. di. xj.
q̄ queq̄ aia siue hō habet vnū an/
gelum bonum ad sui custodiam
delegatum siue deputatū. Unde
custodiūt boiē triplr̄. s. in p̄nci/
pio. in medio. et in fine. Primo cu/
stodiūt boiē in p̄ncipio. b̄ est. in
vtero matr̄. ne p̄ maliciā diaboli
suffocet̄. et postq̄ nat⁹ est ne ipsuz
impediat a gr̄a baptismali. et i to/
ta vita ne ipsuz ad magna pecca/
ta trahat. Un̄ dicit ps̄. Angelis
suis de⁹ mādauit de te vt custodi/
ant te in oīb̄ vijs tuis. Un̄ de hoc
habet̄ figura Dañ. vj. vbi d̄z q̄ Da/
niel fuit missus i lacū leonū a re/
ge dario vt eū laceraret̄. Qui r̄ndit
regi. De⁹ me⁹ misit angelū suū et
p̄clusit ora leonū et nō nocuerūt mi/
hi. Moralr̄. p̄ Danielez intelligit̄
homo. p̄ leones diaboli. p̄ lacum
mūdus iste r̄c. Un̄ dicit Hiero. in
omel. Est circa oēs credētes i xp̄o
firma āgelor̄ custodia. In signū

hui⁹ dicit Apoē. xx. q. iohes vidit
angelū descendente de celo hūtez
clauem abyssi z carbenā magnāz
Et apphēdit draconē serpentez
antiquū qui ē diabolus z ligauit
eū z misit in abyssum zc. Secūdo
custodiūt boiem in medio. s. i. mor
te. qū aīa debet separi a corpe. tūc
homo pēpue vera⁹ p diabolūz vt
de sua salūtez dei misericordia de
speret. Nam dicit Grego. Demo
nes volitant circa nos sicut apes
scz nos pducēdo in desperationē.
Exemplū de scō martino. Reqre
martini. Un ps. Circūdederunt
me sicut apes z exar. s. ptra me sic
ignis. Ideo valde necessariū ē an
geloz auxiliū qui tūc iuuant nos
Qd bñ figurat nobis. iij. Re. vj.
de pūero siue seruo helysei clāmā
te. Heu heu heu dñe mi qd facie
mus. Viditqz exercitū in circuitū
ciuitat⁹ qui volebat cape helyseuz
et seruū. Cui rñdit helyseus. No
li timere. Plures nobiscū sunt qz
cū illis. Et orauit helyse⁹ ad dñm
dicēs. Dñe aperi oculos pueri hu
ius vt videat. Et aperuit dñs ocu
los pueri z vidit. Et ecce mōs ple
nus equozū z currūz in circuitu
helysei. Moraliter zc. Sic angeli
custodiūt boiem z p solant euz ne
desperet. vñ Lu. xxi. Apparuit illi
angelus de celo pfortans eū. O
Lui⁹ exēpluz habet. Legit em qd
qdam iuuenis intrās religionē. z
cum in ea aliquot ānis honeste z
deuote vixisset cepit in infirmita
te ita grauē laborare q in lectu
lo decūbans nibil oīno loquebat⁹.

sed putabat subito moritur⁹. Cū
qz fratres subito puenissent vt re
cōmēdarent aīam eius. subito ce
pit loqui z pculit tria verba. Pri
mū fuit istud. Utinā nō essem na
tus. Scdm fuit istud. Pondera
te eq̄l⁹. Tertiū fuit Sufficit mihi
Cū aut cōualuisset d infirmitate
interrogauerūt eū frēs quare illa
x̄ba dixerat. Ille aut rñdēs dixit.
q in illo mort⁹ articulo astiterūt
demonēs multi accusantes eū de
mult⁹ grauib⁹ peccat⁹. Ita q p q
libet eram dign⁹ morte etna Tūc
desperans de salute dixi p mū ver
bum scz Utināz nō essem natus.
Tūc astiterūt angeli dei habētes
staterā in manib⁹ suis vt ponde
rarent mea bona z mala. s. vidēs
dixi secundū x̄bū. ponderate eq̄li
ter. Cum aut mala mea aliqualiē
pponderarēt dixi eis vt appone
rent. Nec sic. tūc ipsi apposuerūt
vnā stillam de sanguine xpī. q ap
posita bona pponderabāt. Qd vi
dentes demonēs pfusi recesserūt
Tūc ego multū p solatus cū ma
gna iocunditate z securitate dixi
tertiū x̄bū. Sufficit mihi zc. Un
dicit Bern. Angelus dñi in omni
loco sedulus pedissequ⁹. i. (nach
genger) aīe nō cessat eā sollicitare
et assiduīs suggestiōib⁹ monere
dicēs. Delectare in dñō z dabit ti
bi oēs petitiones tuas. Tercio cu
stodiunt boiem in fine. i. cum aīa
est separata a corpe tūc diabol⁹ aīaz
defūcti ad penas iferni cape intē
dit Juxta illud Bern. iij. Tu inf
diaber⁹ calcaneo ei⁹. per calcaneū

30

De sancto

Michael

Raphael

Gabriel

2^m p^ule

intelligit finis hoīs in q̄ diabol⁹
nitit̄ hoīem trahere ad infernum.
Nā dicit Aug⁹. Dicitur⁹ est q̄ nos
a Iuſariuſ nŕ. Eſſime iudex iu
dica hūc eſſe meū ob culpaz q̄ tu⁹
noluit eſſe p̄ grām. Iudica geum
eſſe meū eternalr dānandū. Sz
angeli inq̄tū poſſibile ē eis iuuāt
hoīem z allegāt bona homīs. Qd
hūc oſtendit̄ Job. xxiij. Tabeſcet
caro ei⁹. ſ. hoīs inſepatione. z que
recta fuerant nudabunt̄. Appro/
pinq̄bit corruptioni aīa ei⁹ z vita
illī⁹ mortifer⁹. ſ. diabolis. Si fue/
rit p̄ eo angelus loquēs vnus de
millib⁹ vt annūciat hoīs eq̄tatez.
miſerebit̄ ei⁹. ſ. deus. z dicet. Libe
ra eū vt nō deſcēdat incorrupt⁹.
Sequit̄. Depcabilis erit ei⁹. ſ. ho/
mini. z videbit facie ei⁹ in iubilozē
p̄. Un̄ exemplū habem⁹ legitur
q̄ qdam fuit intent⁹ prauis actio
nib⁹. Nīc tū virginē mariā dilige
bat z eam deuotiſſime ſalutabat.
Cū aut̄ ille eſſet defunct⁹ cōuene/
rūt demones aīam ei⁹ rape confi
dentes. aſtiterūt z angeli dicētes
q̄ ipſe fecerit aliqua bona. Demo
nes ecōtra pferebāt innumerabi
lia peccata. cū aut̄ exultātes puta
uerūt ſe habituros aīaz defuncti.
Tunc vn⁹ ex bonis angel⁹ intulit
q̄ cū deuotiōe ſolit⁹ fuiſſet ſalu/
tare virginē mariā. Hoc audiētes
demones mox relicta aīa ipſī⁹ de
functi reſeſſerunt p̄fuſi. Un̄ Job.
xxij. Liberauit. ſ. angelus aīam
ſuā ne pgeret i interitū ſz veniēs
lucē videret. ſ. ipm deū zc. Q
Scdo pncipalr dico q̄ debemus

angelos honozare. qz ſūt oſonuz
nŕaz añ deuz rēſentatores. in q̄
qdem pntatione tria faciūt. Pri/
mo nāqz deo oſoes nŕas rēſen/
rant. Un̄ dī Tho. xij. q̄ angel⁹ di
xit r̄bobie. Qñ orabas cum lachry
mis z ſepeliebas mortuos. z dere
linq̄bas prandīū z abſcōdebas p̄
diē mortuos et nocte ſepeliebas
eos ego obruli oſonē tuā dño. an
gelus iſte fuit raphael. Scdo nob
grāz dei impetrāt. Nā oblata oſo/
ne nībil aliud reſtat niſi impetra
tio diuīe grē. Jō angeli poſtq̄z re/
pſentauerunt oſonē rogāt deū p̄
grā. Un̄ dī Zach. j. Angel⁹ dñi di/
xit. Dñe exercitūū vſqz quo n̄ miſe
reber⁹ hierlīm z vrbū iuda q̄b⁹ ira
tus es. Sequit̄. q̄ dñs dixit. Re/
uertar ad hierlīm i miſericordijs.
Tertio ſniam dei nob renūciāte
Un̄ dī Dan. ix. q̄ gabriel ad eū vo
lans dixit ab exordio p̄cū tuaruz
egreſſus ē fmo. glo. i. ſnīa a deo.
Ego autē veni vt indicārē tibi qz
vir deſiderioz es. Un̄ Zach. j. An
gelus loq̄bat in me vba bona. ver
ba p̄ſolatoria. Un̄ de his trib⁹ dic
Bern. ſup Lañ. Diſcurrit angel⁹
medi⁹ inſ dilectumz dilectā vota
offerēs. dona referēs. excitat iſta/
placat illū. Tertio pncipalr dico
q̄ debem⁹ honozare angelos qz ſūt
aīaz nŕaz in celo portatores. In
q̄ quidē portatōe tria faciūt. Pri/
mo em̄ pparāt viā. Un̄ dicit dñs
Malach. iij. Ecce ego mitto an/
gelū meū qui preparabit viā añ fa
ciem tuā. Scdo viā pparata eas
i celo baiulāt. Un̄ Exo. xxiij. Ecce

Bermo

lvii

ego mitto angelū q̄ p̄cedet te z cu
stodiat i via z introduceat i locū quē
paravi. s. celū. qd̄ paratū ē sc̄is aīa
bus ab origie mūdi. Un̄ dicit sal/
uator in die nouissimo ad electos
Mat. xxv. Venite b̄ndicti pa. zc̄.
Tertio locat eas i celo fm̄ merita
sua. Naz aliq̄s ad infimā b̄ierar/
chiā. aliq̄s ad mediā zc̄. Un̄ dicit
saluator Lu. xvj. Factū est vt mo
reret medic⁹ et portaret ab angel⁹
in sinū abrae. Dic̄ em̄ gre. in dyalo
go. q̄ in p̄cto segregatōis aīe a
corpe āgeli boni z mali adueniūt
q̄ oīa bona z mala hoīs merita et
demerita pōderāt. h̄ ē. āgel⁹ bon⁹
allegās bona opa hoīs z recitans
mal⁹ angel⁹ accusans z oīa mala
ad mēoriā reuocās. Et si qd̄ ma/
la bonis p̄pōderēt. vtpote si sepa
z in p̄cto mortali statim aīa tradet̄
torzorib⁹. q̄ retrudūt hoīez v̄l aīaz
in carcerē inferni ad crucianduz
et̄nalr. Si h̄o decedit i charitate
sine p̄cto mortali. tñ aliq̄ purgabi
li āgeli boni deducūt eū in purga
torij. q̄ purgata d̄ducūt i paradisu
Si h̄o decesserit i tāta charitate
vt oēm p̄sūpsit rubiginē p̄cti ita
q̄ nihil purgabile secū h̄eat statiz
recipiūt eū sc̄i āgeli z portāt eū ad
regnuz celoz. Un̄ canit ec. Venit
michael archāgel⁹ cū mltitudine
āgeloz vt pducāt aīas i paradisu
exultatōis. Et sic p̄z tertio q̄re āge
los merito honorare dēm⁹. Et iō
dic̄ Niero. i li. d̄ illustrib⁹ vir⁹. Re
uera necessariū ē vt q̄ n̄faz salutes
in q̄rim⁹ in cessione scōz. honore
eis faciam⁹. Dic̄ p̄t finiri vn⁹ ser

mo. R. Est notādū q̄ hodierna
sacra solēntas archāgeli michael
q̄ttuor noīa h̄z. s. dedicatio. victo
ria. mēoria. apparitio. P̄rio d̄z de
dicatio ex eo q̄ hac die loc⁹ sc̄i mi
chael in mōte gargano ab eo ē de
dicat⁹ sic ipse reuelauit. Nā sicut
legit̄ i apulia ē qd̄a mons zc̄. v̄t̄.
ostēsuz ē. Sc̄do d̄z p̄ncipalr victo
ria. Ipsi em̄ āgeli sc̄i n̄ri ppugnato
res. Un̄ canit eccia. Michael ar
changel⁹ venit in adiutorij p̄plo
dei stetit i auxiliū p̄ aīab⁹ iust⁹. Jō
hodiernū festū d̄z festū victorie an
geloz. Et igit̄ sciēdū q̄ triplex an
geloz inuenit̄ victoria. P̄ria fuit
in p̄ncipio mūdi. secūda in medio
id ē q̄ridie in p̄tri vita. tertia erat
in fine circa nouissimū diē. P̄ria
victoria āgeloz fuit i p̄ncipio mū
di qñ michael archāgel⁹ cū angel⁹
suis pugnavit z luciferū z oēs ei
adorātes z eū de celo expulit duz
dei eq̄litate appetijt z deo filis eē
voluit. Dic̄ Jsid. q̄ postq̄ creat⁹
est p̄p̄dēs eminētia nature z p̄fū
ditatē sc̄ie riue i suū creatorē sup
biuit int̄rū q̄ se deo eq̄se voluit.
Un̄ dic̄ mgr li. ij. di. vj. Silis qd̄
deo eē voluit nō p̄ imitatioz. s. vir
tutū s̄z p̄ eq̄litate potētie Un̄ dixit
vt h̄et Jsa. xij. Ascēdā in celū z ex
altabo solū meū sup̄ astra celi. et
ero filis altissimo. Nō dixit d̄ celo
ēpireo q̄ ibi erat. s̄z d̄ celo trinita
tis. Un̄ dic̄ mgr. Et vocat celū d̄i
cellitudinez cui par fieri voluit. iō
dixit. ascēdā in celū. i. ad eq̄litatez
dei. Et cū lucifer sic eq̄litate d̄i ap
periss̄ archāgel⁹ mī. celest⁹ exercit⁹

De sancto

Michael

signifer adueniens ipm luciferum cum suis sequacibus expulit de celo empireo in istu caliginosum aerē cum omnibz socijs sue prauitatis. Un de isto plio et victoria dz Apoē. xij. Factū est pliu magnū in celo. Michael et angeli eius plia bant cū dracone. Et draco pugnat et āgeli ei⁹. et nō valuerūt. neqz locus eoz inueni⁹ ē ampli⁹ in celo. Un dicit mḡ li. ij. dis. vj. q. eis nō est pcessuz habitare in celo. qz locus est clar⁹ et amen⁹ nec in terra nobiscū ne hoies nimū infestarent. sed i aere celiginoso q est eis qsi carcer vsqz ad tempus iudiciū tūc aut detrudent in baratrū inferni. Secūda victoriā angelozū quā quotidie obtinēt cū demonibz ē q ptra eos p nobis pugnat et nos ab eoz tentatione liberat et ptegūt ne nobis tm noceāt qtu ipsi desiderāt. Naz dz. j. Pe. v. Ad uersari⁹ vester diabolus tanqz leorugiēs circuit querēs quē deuolet. Sed angeli ptegūt nos. Un ps. Angelis suis de⁹ mādauit de te zc. Un figura hui⁹ habet Apo. vij. vbi dz. Uidi altez angelū ascēdentem ab ortu solis hātez signū dei viui. et clamauit voce magna qtuor angelis quibz datū est nocere terre et mari di. Nolite timere terre et mari neqz arboribz qusqz signem⁹ fuos dei in frontibz suis Quid est illud signuz aliud nisi q impmūt cordibz nostris memoriā dñice passionis vt sic semp gemamus et doleam⁹ de peccat⁹ que sē causa mort⁹ xpi. et sic sum⁹ signari

spūaliter signo thau in frontibus nris. tūc nullo mō pnt nobis nocere. vñ Ezech. ix. Signa thau super frontibz viroz gementium et dolentiū. Sequit. Sup quē videritis signū thau ne occidat. Nam signū sancte cruc⁹ est tāte virtut⁹ qd angeli impmūt nob q demon⁹ nes p b marie impugnant. Un b cognoscēs in spūsancto ps. dicit. A dextris est mihi. Req. inuentio nis cruc⁹. Un Zach. iij. Angelus suscitauit me qsi virū qui suscitāt a somno suo. scz impmēdo mihi mēoriā dñice passionis. Tertia victoria erit in fine qn archangel⁹ michael pugnabit ptra anti xpm p nobis añ nouissimā diem. et ipm occidet. Un Dan. xij. Tūc em pnceps magnus psurget michael. et p elect⁹ tanqz adiutor et ptecor ptra antichristū firmit⁹ stabit. Deinde vt hinc glosa sup illd Apoē. xij. Uidi vnū de capitibus ei⁹ quasi occisuz in mortē. Antichrist⁹ similibit et fīget se mortuū et p triduū latēs postea apparēbit dicēs se suscitātū Arteqz magica ferentibz eū demonibz i aera ascēdet. et vniuersis mirātibz adorabūt eū. Tandē in monte oliueti ascēdēs vt dicūt doctores. Et glo. sup illud. ij. Tessa. ij. Et tunc reuelabit ille iniqu⁹ quē dñs Jesus interficiet spū oris sui. Und dicūt. Dū antichrist⁹ stabit in pilone. i. (gezelte) et in solio suo in illo loco ptra quē dñs ascēdit ad celos michael adueniens interficiet ipm zc. S Tercio pncipalr

Sermo

lvii

dicat memoria sancti michael p/pter ministeriū eorū. Un̄ in hac solennitate oīm angelorū memoriā habemus et oēs generalr honora- mus ppter ministeriū eorū. Nam ipsi sunt nostri ministratores. vñ Heb. i. Omnes sunt administra- torū spūs missi in ministeriū ppter eos q̄ capiunt hereditatē salutis. Un̄ notandū q̄ angeli exercēt tri- plex ministeriū circa nos. Prio in- crepant hoīem q̄ p peccatū reces- sit a deo vt redeat. Hoc figuratur nobis Gen. xvj. Ubi dicit q̄ agar fugienti a facie sare dñe sue occur- rit ei angelus dñi et dixit ei. Unde venis aut quo vadis. Que rñdit. A facie saray dñe mee fugio. Di- xitq; ei angel⁹ dñi. Reuertere ad dñam tuā et humiliare sub manu eius. Moralr agar interpretat ad- uena. et significat hoīem q̄ est ad- uena in hoc mūdo. q̄ nō est in ce- lesti paradiso q̄ est i patria sua. Sa- ra aut̄ interpretat pnceps. et signifi- cat deū qui est rex regū et dñs do- minantium. Ab illo dño fugit hō qñ se elongat a deo p peccatū. Ju- xta illud ps. Longe a peccatorib; salus. Un̄ dicit Isa. lix. Peccata v̄ra diuiserūt inter vos et deū ve- strum. Ideo angelus occurrit di. Reuertere ad dñm deū tuū a q̄ re- cessisti p peccatū. et humiliare sub manu ei⁹. Qui exemplū bene ha- bet in sancto petro in carcere he- rodis detento cathenis. Un̄ dicit Act. xij. q̄ angelus dñi astitit di. Surge velocit. et ceciderūt cathe- ne de manu ei⁹. Per petrū intelli-

git peccator. Naz ipse dicit Lu. v. Homo pctōr sum dñe. Sic pecca- tor p peccatū detent⁹ est in carce- re herodis. i. in p̄ate diaboli vin- culis firmissimis. De quib; dicit Aug⁹. viij. p̄f. Ligatus eram nō ferro s; mea ferrea volūate. Uel le meuz tenebat inimicus me⁹. et inde mihi cathenā fecit et pstrinxe- rat me. S; cū hō sic p ipm pctm ē ligat⁹ tūc angelus monet eū vt p- pñiam exeat de peccato di. Sur- ge velociter. tūc liberabit et redit ad deū. Secūdo āgeli exercēt mi- nisteriū circa nos labia peccatorū purgendo vt p̄fiteat peccata sua. Nam qñ hō peccata sua vult p̄fi- teri tūc diabolus restringit eū ne p̄fiteat. et sic maneat i feditate pec- cati. Juxta illud ps. Obmutui et filui a bonis et dolor me⁹ reno. est Un̄ Isa. vj. in p̄sona peccatoris. Ue mihi q; vir pollut⁹ labijs ego sum. S; angelus dñi est in mīste- rium et purgat homini labia vt cō- fiteat. et sic mūdet rē. Hoc figurat nobis Isa. vj. vbi cum p̄pheta vi- disse dñm sendentē sup solū ex- celsū. et angelos circūstātes cla- mauit. Ue mihi q; vir pollutis la- bijs ego sum. Sequit. Et volauit vnus ad me de seraphin. et in ma- nu eius calculus ignit⁹. i. carbo vl' lapis ignit⁹ qui tergit os meū et dixit mihi. Ecce tetigi labia tua. et auferet iniquitas tua. et mūdabit peccatū tuū. Et sic p̄t quō angeli ministrant peccatorib; inspirando eis vt p̄fiteant et sic mūdent. Ter- tio angeli exercent ministerium cō-

De sancto Luca euangelista

fortando hominem in bono ut pseueret in bonis opibus. Diabolus enim semper nititur hominem impedire ut deficiat in bono. quia scit quod nemo sine perseverantia potest attingere brauium eterne vite. Nam saluator dicit. Qui perseuera. usque in finem erit. Iam angeli confortant hominem et custodiunt eum in perseverantia. Unde dicitur Danieli. x. quod daniel dixit. Non remansit in me fortitudo sed et spiritus meus immutatus est in me et emarui. nec habui in me quicquam virtutis. tetigit me angelus et confortauit me et dixit. Noli timere vir de sideriorum. Pax tibi. confortare et esto robustus. Nunquid scis quare venerim ad te. scilicet te confortando. Nunc igitur ego reuertar ut perierim aduersus principem psarum. Et nemo est adiutor meus nisi michael archangelus. Sic certe angelus confortat hominem ut in bono perseueret et viriliter pugnet contra principem psarum. id est diabolum.

Tercio principaliter dicitur apparitio propter ostensione et presentiam sancti michaelis et aliorum archangelorum. Ipsi enim valde feliciter apparuerunt hominibus quando sunt missi a deo. Unde Iudith. xij. quod erat quidam vir de stirpe Dan nomine manue. scilicet per samsonis huius uxores sterilem cui. scilicet mulieri apparuit angelus domini et dixit ad eam. Sterilis es et absque liberis sed percipies et paries filium. ipse incipit liberare israel de manu philistinorum. Ecce quomodo feliciter apparent. Unde notandum quod angeli tripliciter apparuerunt ac apparent. scilicet feliciter. feliciter. felicissime. Et primo feliciter nobis annuncians temporalem iram

dei esse placatam. Unde legitur in tempore Gregorius pape. vij. ydus maii. angelus domini apparuit et gladium cruciatum tergens in vaginam reuocauit quod sic accidit. Nam ut legitur in legenda sancti Gregorius. Requere ibidem. Secundo apparuit feliciter nos perseverando a malo. Cuius exemplum et figuram habemus Danieli. iij. ubi angelus domini cum tribus pueris in fornace descendit et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. ne calor ignis eos combureret. quod a rege Nabuchodonosor fuerant missi in fornacem ignis ardentem. scilicet sydrach. mysac et abdenago. eo quod statuam auream et ydola noluerunt adorare. sed solum deum verum. Unde sequitur quod rex dixit. Nonne missi mus tres viros in medio ignis compositos. Cui responderunt iudices et duces et magistratus. vere rex. Tunc ait. Ecce ego video viros solutos quattuor ambulantes in medio ignis et nihil corruptoris in eis est et spiritus quartus filius filio dei est. Tercio apparent felicissime animabus sanctis in choris eorum. ubi cum ipsis eternaliter gaudent et letantur. Unde saluator Luca. xv. Dico vobis gaudium erit in celo coram angelis dei super uno peccatore penitentem agente. Omnes enim electi assumuntur ad ordines angelorum. Unde christus in ascensu suo electos suos. Requere ascensum.

De sancto luca euangelista.

Sermo. lviij.

Mutat vos

lucas medicus charissimus
cuius laus est in euangelio per omnes et

Bermo

liiii

elefias. Col. iij. z. ij. Loz. viij. pro
secūda pīcula. In quibz verbis
tria notant. In quibz scūs lucas
tripliciter cōmendat. Prīmū ē me/
dicina salubris. qđ notat cum dī
Salutat vos lucas medicus. Se/
cundū est actus siue dilectio cor/
dialis cū addit. charissim⁹. Ter/
tium est cōmendatio vniuersalis
cum pcludit. z qđ scribit. ij. Loz.
viij. Lū⁹ laus est in euāgelio per
oēs ecclīas. U Dico pmo q
in vbis pmissis notat medicina
salubris cū dī. salutat vos lu. me/
dicus. Est notandū q scūs lucas
dat nobis spūaliter in suis euāge/
lijs triplicē salutarē medicinā fm
q medicina est triplex. Est em me/
dicina fm medicos naturales. p
seruatiua. curatiua. z meliorati/
ua. Hāc triplicē medicinā dat
nobis scūs lucas. Prīmo dat me/
dicinā pseruatiuā. q est sūme ne/
cessaria. qz pseruat a casu mali et
peccati. Un Dionys⁹ in li. de an/
gelica hierarchia ca. vij. pte. x. Op/
timū gen⁹ purgatiōis est nō a sor/
de que insuit s; ne insit. Lerte hāc
medicinā dedit nobis lucas ī sua
sancta euangelica doctrina vt hō
pueniat ne etna morte moriat p
peccatū mortale. qz fm dictū sapi/
entis Ecclī. ix. Nescit hō finē suuz.
ideo optima medicina ē. vt homo
pueniat ne inueniat dormiēs. i. in
peccato mortali exns est quasi hō
dormiēs. Un docet z scribit ī sua
euāgelica doctrina Lu. xij. salua/
tor dixit. Sīnt lumbi vři pīncipi
z lu. ar. in ma. ve. z vos sūt. ho. ex
pec. do. suū qñ reuer. a nuptijs. vt

cū venerit z pulsaue. p̄f. a. p̄e. ei.
Et si venerit in secūda vigilia. z si
in tertia vigilia venerit z ita inue/
nerit bti s; fm illi. s. qđ inuenerit
vigilātes. i. sine pctō. Hoc aut sci/
tote qm si sciret p̄f. q hora fur/
ve. vigi. vtiq; et nō sineret p̄fodi/
domū suā. Et vos estote pati qz q
hora nō putat filij ho. ve. Unde
Aug⁹. Temp⁹ hui⁹ vite nihil aliū
est nisi cursus ad mortē in quo ne/
mo stare p̄mittit. sed oēs pari mō/
vrgent. Et dicit Greg. si sciret hō
horam q de hac carne migrare de/
beret posset qdē aliud t̄pus deli/
cīs. aliud p̄nē deputare. s; q pe/
nitentibz veniā. p̄misit diē crasti/
num nō spopondit. Quare bñ lu/
cas dat nob optimā medicinā cū
sic docet nos vigilare zc. Secūdo
dat medicinā curatiuā cuz em hō
p peccatū infirmat. tūc mltū indi/
get medicina curatiua ne moriat
in infirmitate peccati. s; vt deū in/
uocet vt ei misereat. Nā ipse dicit
Lu. v. q xps dixit. Nō veni voca/
re iustos s; sanos. s; pctōres. i. in/
firmos pctō. Et rōnē oñdit ibidē
di. Nō egēt q sani s; medico s; qui
male bñt. Jō dat nob medicinā
curatiuā. s. vt deū iuocem⁹ vt nos/
bis misereat z sanet nos. Un scri.
Lu. xviij. q duo hoies ascēdēt in
tēplū vt orarēt. vn⁹ pharise⁹ z alē
publican⁹. No. p̄nt seq̄t. Descēdit
h iustifica⁹ in domū suā. i. san⁹ et
liber ab omni morbo peccati. Ec/
ce quō dat curatiuā medicinā.
Et iō dicit Aug⁹. i li. de doc. chris.
Scim⁹ q nullus pōt saluari nisi

De sancto Luca euangelista

fuerit iustificat⁹. iustificari nō pōt sine merit⁹. merita hūe nō pōt sine grā. grām hūe nō pōt q̄s nisi impetret vel petat in orōne. q̄re docet nos lucas zc. Tercio dat medicinā melioratiuā que sanitatē auget z in meli⁹ cōmutat. Ista at medicina est diuitias z opalia relinquere. que hoīem nō t̄m debilitant. sed etiā in laqueū z tentationem diaboli inducūt z insidere faciunt. iuxta illud. 1. Thī. vj. Quid diuites fieri volūt incidūt in tentationē z in laqueū diaboli. z desideria multa z inutilia z nociua. q̄ mergunt hoīes in interitū et perditionē. Radix em̄ omniū maloz ē cupiditas. Lerte p̄tra hāc infirmitatem dat nob bonā medicinam. Lu. xviij. cū dicit. Omne q̄d cūq; habes vende z da paupibz z habebis thesaurz in celo. Ecce quō zc. Un̄ dicit Hiero. de eo. Eius v̄ba aīe languētī sunt medicina. X Secundo p̄ncipalr dico q̄ notat actio seu dilectio cordial^r. cū additur. Charissim⁹. Est notanduz q̄ ipse habuit triplicē actū cordiales seu dilectionē. q̄re merito d̄r charissimus. s. ad deū z ad p̄m et ad seipm. P̄mo habuit actū cordialem seu dilectionē ad deū. Un̄ dixit Lu. vlti. Nōne cor n̄m ardēs erat in vobis dū loqueret̄ nob in via zc. Dicit em̄ Bern. q̄ hō ordinat⁹ ad deum z ad ei⁹ dilectionem triplr. s. affectione. cogitatōe. z intentione. quibz tribz scūs Lu. fuit totalit^r ordinatus. Qd̄ bñ ostēdit Lu. vi. vbi dicit q̄ ipse die dñice

resurrectōis quesit⁹ toto cordis desiderio affectōe. cogitatōe. z intentione xpm. ideo de nlla alia re q̄z de christo loquebat̄. Un̄ dīc hystoria. Duo ex discipulis iesu ibāt in castelluz ab hierlm cui nomen emaus. s. lucas z cleophas. Nam fm Grego. lucas ex hūilitate nomen suū siluit z nomē socj sui. scz cleophe exp̄ssit. Isti duo loq̄bant̄ ad inuicē de iesu z de omnibz hys que acciderāt sibi. Et factū est dū sic fabularent̄. s. ex vera dilectione de iesu. z ipse iesus appropinquās ibat cū illis. Et sic appropinquauerūt castello q̄ ibant. z ipse finxit se longi⁹ ire. z coegerūt illum dī. Mane nobiscū dñe qm̄ ad uesperascit z inclinata est iaz dies. z intrauit cū illis. Un̄ lucas bene pōt dicere illud Lān. iij. Quesitū quez diligit aīa mea. s. xpm z nō inueni Sequit̄. Lū paululū p̄trāssem. scz d̄ hierlm ad castellū. tūc iueni scz i via que diligit aīaz meā. tenui eū nec dimittā donec itroducā illū in domū. Un̄ bñ dixit. Mane nobiscū dñe. Et sic p̄z quō fuit ordinatus ad deū affectōe. cogitatione. z intentione. Un̄ dī. Bern. Qui amat ardenti⁹ currit veloci⁹ et app̄hendit citi⁹. Et ideo d̄r Deutro. iij. Lū quesier⁹ deū tuū inuenies eū. si toto corde quesier⁹ cum Secūdo habuit actū cordialē ad p̄m. Tria aut sunt fm Rich. de scō victore que p̄mo debem⁹ scz n̄m posse nostrum velle z nostrum agere in obsequijs. Istum triplicē actū cordialē habuit scūs

Lucas ad primū. Dedit em̄ pmo
primo suo posse suū in subsidijs.
Qd̄ ptz ex hoc qd̄ scō paulo in oibz
suis tribulationibz semp adhesit.
ab eo nūqz discedens. Un̄ dicit. ij.
Thi. iij. Lucas est mecū sol⁹. Et
ij. Cor. viij. dicit de eo. Nō solum
aut. s3 z ordinat⁹ est ab eccl̄ijs co/
mes pegrinatiōis nostre in hanc
grām q̄ ministrat a nobis ad glo/
riam dñi. Secūdo dedit suū velle
in desiderijs. Qd̄ ptz ex hoc qd̄ eis
salutē eternaz desiderauit. Unde
Coll. iij. Salutat vos lucas me
dicus. glo. i. eternā salutē exoptat
Tertio dedit suū agere in obse/
quijs. Qd̄ ptz ex hoc qd̄ dñm quez
existimabat esse pegrinū ipm tan
q̄ primū hospitio recepit dicens
Mane nobiscū dñe zc. et ei om̄e
obsequiū charitat⁹ exhibuit. Naz
fm̄ Grego. Ipse fuit soci⁹ cleophe
dñi iuit in emaus. y Tertio ha
buit actū cordialē ad seipsum vt
sancte z iuste viueret ac cōtinēnt.
Un̄ dicit Bern. qd̄ p̄tinentia siue
x̄ginitas optime disponit hoīem
sc3 vt diligat se. z p̄ psequens dili/
gat a deo. Un̄ Proverb. xxiij. Qui
diligat cordis mundiciā. z h̄ q̄stuz
seipsuz habebit amicū regē. s. deū.
Et dicit Beda super Lucam. Si
cut xp̄us in sūma pace nat⁹ fuit.
vt se pacē diligere oñderz. sic d̄ vir
gine nat⁹ est vt virgineū dec⁹ sum
me diligere demonstraret. Lerte h̄
virgineū dec⁹ q̄ sibi et deo fact⁹ ē
dilect⁹ hūit in se scūs lu. Un̄ legit
in eius legēda z testat⁹ Hiero. qd̄ a
puericia sua fuit castissim⁹. et nec

vrozem nec filios habuit. s3 casti/
tatem toto tpe vite sue seruauit.
Ideo p̄t ei⁹ puritatē fuit glorio/
se x̄gini marie ita familiaris qd̄ ex
eius ore sanctissimo de ortu p̄cur
soriz z natiuitate ac infantia xp̄m
factū z veritatē audiuit. Et cū iaz
scripta essent euāgelia p̄ martheū
z marcū. spūs sancto instigante lu/
cas volumē euāgelij condidit. qd̄
incepit a misterio templi p̄ sacer/
dotē Zachariā dicēs. Fuit in die/
bus herodis reg⁹ sacerdos Zacha
rias noīe de vice abia. z vxor illi d̄
filiabz aaron. z nomē ei⁹ elizabeb
zc. Virgo em̄ beata oīa obserua/
bat in corde suo. vt dicit⁹ Lu. ij. vt
postmoduz sc̄ptoribz reseraret. vt
dicit glo. ibidē. Omnia q̄ a dño fa
cta vel dicta cognouit in mēoria
recōdebat vt cum t̄pus scribendi
vel p̄dicandi incarnatiōis adue/
nerit sufficiēter vniuersa put ge/
sta essent posset explicare q̄renti/
bus. Un̄ etiā Bern. assignās rō/
nem. Quare angel⁹ beate virgini
nūciauit p̄ceptum elizabeb ait.
Ideo p̄cept⁹ elizabeb nūciaf ma
rie. vt nūc saluatoris nūc p̄curso/
ris edoceret aduent⁹. rerū z ordi/
nem tenēs ipsa postmoduz meli⁹
scriptoribz z p̄dicatoribz veritatē
euāgelij reseraret. q̄ plene de oibz
a p̄ncipio celit⁹ fuit istructa. Un̄
ipsa euāgelist⁹ multa dixit de veri
tate euāgelica. Et specialr sanct⁹
lucas recurrit ad eaz tanq̄ ad ar
cham testamēti. z ab ea d̄ multis
certificatus fuit. Precipue d̄ hīs
que sibi soli p̄stabāt sic de āgelica

De sancto Luca euangelista

anūciatiōe. et xpi nativitate et hmoi
de quibz solus lucas agit Actus
aploz etiā sicut ipse viderat p̄scri
psit. Ex q̄ bñ p̄z q̄ fuit purus hō
cū dignus fuit a v̄gine oim virgi
nuz recipe euāgelii. Nā vt Bern.
Divina sapia est candor luc̄ etne
et candidā optet esse aīaz in q̄ sede
re elegerit. Quare d̄ eo dicit xpus
Lan. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ et ru
bicūdus elect⁹ ex milibz. Un̄ dicit
lucas qd̄ interpretat⁹ p̄surgens vel
elevās. Ipse fuit nāqz p̄surgēs ab
amore mūdi in q̄ aīa maculat⁹. et
villis efficit⁹. ac sibi p̄p̄i et deo odio
sa. elevās se in amorē dei p̄ mūdi
ciam ment⁹ et corpis. Un̄ etiā d̄
lucas a luce. Un̄ bñ figurat⁹ ē seu
figurat⁹ p̄ quartū aīal qd̄ Ezechiel
in spū vidit. cui⁹ facies erat silitu
do bouis seu vituli. Ezech. j. Nāz
sicut vitulus in veteri lege imola
bat deo tāqz sacrificiū acceptabi
le. sicut paul⁹ dicit. Heb. ix. q̄ ci
nis vitule aspersus inq̄natos san
ctificat ad emūdatiōē carnis. et
p̄s. dicit. Tūc acceptabis sacrifi
ciū iusticie. i. mūdicie. oblatiōes et
holocausta tūc imponēt sup alta
re tuū vitulos. Sic scūs lucas in
p̄fecta puritate offerbat se deo in
amore dignū sacrificiū. Juxta do
ctrinā apli Ro. xij. Obsecro vos
p̄ misericordiā dei vt exhibeat⁹ cor
pora v̄ra hostiā sanctā deo placentem.
Qd̄ fecit lucas. Un̄ specialit̄
instigāte spūscō circa templū et sa
crificiū imorat⁹ fuit. Bos siue vi
tulus est aīal morosum. p̄ qd̄ in
telligit discretio imolantiū. Un̄

dicit Micro. d̄ p̄rietatibz q̄ttuoz
euāgelistaz. Matthe⁹ in boie fi
gurat⁹. qz p̄ncipalr circa xpi hūa
nitate immorat⁹. i. versat⁹. Lucas i
vitulo agens de xpi sacerdotio ac
sacrificio. Marc⁹ in leone evidēs
tius scribēs de resurrectione. La
tuli em̄ leonū vsqz in diē tertium
q̄si mortui iacēt. s̄z rugitu leonis
in diē tertio excitant⁹. Iohes in aq̄
la figurat⁹. ceter⁹ alci⁹ volans d̄ di
uinitate. Un̄ xps de q̄ scribūt oīa
ista i se p̄fecte habuit. Fuit em̄ hō
natus de v̄gine. Vitulus i passio
ne. Leo in resurrectione. Aquila in
ascensione. Et sic scūs lucas p̄ faciē
bouis seu vituli oñdisqz recte fuit
ordinat⁹ q̄ttuz ad sacrificiū et pu
ritatē. q̄re merito d̄z charissimus
Z Tercio p̄ncipalr dico q̄ notat⁹
cōmēdatio vniuersal. cum dicit.
Luius laus est in euāgelio p̄ oēs
ecclias. Est notandū q̄ ipse cōmē
dat⁹ p̄ oēs ecclias. s. militatē et triū
phantē p̄pter tria. quoz duo ha
buit in ecclia militatē. et tertiū in
ecclia triūphante h̄z. p̄mū est di
gnitas officij. scdm̄ sanctitas exer
citiū. tertiū ē felicitas p̄mij. Dico
p̄mo q̄ ipse cōmēdat⁹ in ecclia mi
litante p̄p̄ dignitatē officij. Fuit
em̄ euāgelista. Est aut̄ euāgelista
fidelis seru⁹ et nūci⁹ dei q̄ v̄bū dei
fidelit̄ nūciat. et peccata increpat.
Iō dicit apls. ij. Tbi. iij. Tu v̄o
vigila in oibz labora. op⁹ fac euā
geliste. misterij tuū imple. Seq̄t.
p̄dica v̄bū. argue. osecra. increpa.
in omni paciētia et doctria. Certe
B fecit scūs Lucas. qz v̄bū dei se/

Bermo

lviii

minauit fidelit. Un dicit apl's. ij. **L**oz. viij. Misim^o at cu illo. s. ad pdicandū frēm nrm. s. lucā. quē p bauim^o in mlt^{is} sepe sollicitū cē. s. pdicādo z fidē xpī annūciādo z testimoniū de xpō dādo. Un d^r Lu. vi. q qn Lucas z cleophas in die pasce coegerūt xpī di. Mane nob^{is} bīscū dñe qm aduespascit. tūc itrauit cū eis domū z interpretabat eis scpturas. z fregit panē z dedit eis et apri sūt oculi eoz z coguerūt eū. z sic ipse euauit ab ocul^{is} eorum. Tūc surgētes eadē hora egressi sūt in hierl'm. z inuenerūt pgregatos xj. z eos q cū eis erāt di. qz sur. do. vere. Et ipsi narrabāt q gesta erāt in via. z quō coguerūt eū in fracciōne panis. Jō d^r in ei^o legēda. Si dem sci luce paul^o asseruit dū eū fidelē in dño dicit. Un bñ cōpetit sibi qd scribit Josue. iij. Magnificauit dñs Josue corā omni isrl^e vt eēt test^{is} magn^o test^{is} fidel^{is} z ver^o Josue interpretat saluatio. z bñ significat lucā q vitaz salut^{is} docuit z pscript. hūc magnificauit dñs sup oēm isrl^e. i. oēs ecclias. Jō bñ verificat de eo illud Jsa. xliij. Ecce seru^o me^o suscipiā eū. elect^o meus pplacuit sibi in illo aīa mea. dedi spūm meū sup illū. Secūdo dico q ipse cōmēdat in ecclia militāte ppter sanctitatē vite z exercitiū. Ipse duxit sanctā vitā ad quā eū xpūs elegit z oēs suos disci. sic ipse di. Jo. xv. Ego vos elegi de mūdo vt eat^{is} zc. s. ducēdo scāz vitā. Qd fecit scūs lucas. Un legit in ei^o legēda q ipse fuit syr^o natōe. arte medic^o z vn^o de. lxxij. discipul^{us} dñi. et fuit

tāte pfectiōis z optie vite q serua bat xpō sine crimine die noctuqz p lxiij. annos vite sue. z specialit^{er} castigauit corpus suū pte amore iesu xpī. Un canit ecclia de eo In terueniat. i. intercedat p nob^{is} qsu mus dñe scūs lu. euāgelista q crucis mortificatiōem iugiter in suo corpe p tui nomis amore porta uit. Un bene figurat nob^{is} Ezech. xx. in li. quē vidit Ezechiel cū dīc. Uidi et ecce liber z expandit illuz coram me qui erat script^{us} intus z foris. Et scpte erāt in eo lamentationes. carmē. z ve. Moraliter p libz istum scptū intus et foris lamentatione. carmē. z ve. bñ figuratur scūs lu. qui intus in corde z foris in corpe hūit lamentū passionis iesu xpī. ppter quā ppariebatur sibi. z in corpe p mortificationē carnis qre bñ pōt dicere illud Gal. vi. Mihi aut absit glia. ri zc. z illd De cetero nēo mihi molest^{us} sit. ego em stigmata. zc. Nec mirz qz ipe multū dilexit xpī. et spēalr scpsit in euāgelis suis carmē passiois xpī. insignū h^{oc} q hūit in corpe z in corde. Nā dicit dyo. Q amor est vtrius trāsfōrmatiua amantē in amatū. Jō scūs lu. ppter feruorez amor^{is} fuit trāsfōr matus in passioez xpī. Un bñ d^r de eo illd Eccl. xliij. Nō ē inuēt^{us} similis illi in glā. scz militat^{us} ecclie q pfuaret legē. zc. A Tercio dico q ipse commendatur in ecclesia triūphāte ppter felicitatē premiū. Ipse enim ppter suā sanctam vitam est feliciter i celo honoratus. Nam christus dicit Jobānis. xij.

Undecim milium virginum

Si quis mihi ministrat me sequatur. Et ubi ego sum illic et minister meus erit. Un. Si quis mihi ministrat honorificabit eum pater meus etc. Qualiter autem sanctus lucas in celo sit honoratus et ob huius mundi miseria vocatus ostendit. Nam legitur quod deus eum vocavit ad supernam vitam dicens tibi. Veni dilecte mi ad me. Et sic obiit Anno. lxxiij. vite sue. et sepultus est in bethania plenius spiritu sancto. Cuius natalitium celebratur. xv. kal. novembris. Iohannes beatus figuratur nobis in Ionatha. j. Mach. x. de quo dicitur quod rex alexander magnificavit ionatham et scissit eum inter primos amicos regis. Per ionatham qui inter preerat donum colube significatur sanctus lucas qui bene dicitur donum columbe cum fuit plenius spiritu sancto. Per regem intelligitur christus qui magnificavit eum in celo quod sedet inter primos amicos eterni regis. Unde dicit christus. Matth. v. Qui fecerit et docuerit hic magnus vocatus in regno. Ceterum hanc gloriam in laudem amicorum dei quam habuit in ecclesia triumphante scilicet in celo cognovit pater in spiritu sancto cum dicitis. Nimis honorati sunt amici tui deus etc.

Undecim milium virginum.

Sermo. lix.

Genus qui

in medio throni est reget eos et deducet eos ad vite fontes a quibus Apo. vij. Notate charissimi mi. dicit enim Gregorius quod cuncta facta sunt ex nihilo. eorum essentia ad nihil tenderet nisi ea auctor omnium

manu regimis retineret etc. Arist. ix. et bi. dicit. quanto quis diligentius obsequitur tanto maiorem gratiam obtinebit. Nunc est enim quod ille sanctus agnes christo in vita sua in omnibus virtutibus servierunt. nec non propter eum martirium susceperunt. Ideo magnam gratiam in celo ab ipso obtinuerunt. scilicet refectione divine dulcedinis. quare dicitur Agnus qui in medio throni est etc. In quibus quidem verbis duo notantur. In quibus laus et preconium sanctarum undecim milium virginum ostenditur. Primum est familiaris seu salutaris per christum instructio. quod notatur eum dicitur. Agnus qui in medio throni est etc. Secundum est delectabilis earundem virginum per christum relectio. quod notatur cum additur. et deducet eos etc. B Dico primo quod notatur familiaris instructio a christo. cum dicitur. Agnus qui in medio throni est etc. Christus enim qui est verus agnus dei dicitur in medio throni etc. quod est in media persona in trinitate. Iste agnus salubriter instruit istas sacras virginum et eas per vias perfectionis et virtutum rexit et deduxit. Juxta illud psalmus. Deduxit eos in viam rectam ut irent in civitatem habitationis. scilicet celestis patrie. Circa quod notandum quod christus qui est sapientia dei patris ac veritas et via per influentiam sue gratie in mentibus sanctarum virginum triplicem litteram scripsit. per cuius doctrinam se ordinaverunt ad statum sancte vite. Juxta illud Hieronymus. xxxj. Dabo legem meam in eorum visceribus. et in corde eorum scribam eam. et ero eis in deum. et ipsi erunt mihi in populum

prima lra fuit descripta colore vi-
ridi. scda lra colore albo. tertia lit-
tera colore celico. Per colore viri-
dem intelligit fecunda & us fidelis.
Per colore albu intelligit & gina-
lis puritas. Per colore celicu in-
telligit seruus desideriu celestis
gle. Que tria pfectissime fuerunt
in istis & ginibz vtz in eaz legeda
Legit q passio vndecim milium
virginu b ordine facta est. Fuit ei
in britania quida rex noie Noth⁹
vel maurus. qui generauit qnda
filiu noie vsulam Nec mirabili
bonestate mox sapietia z pulcri-
tudine pollebat. ita q eius fama
vndiqz volabat. Rex aut anglie
cu nimis ppotes essz z mltas na-
tiones suo iperio subiugaret. Au-
dita fama hui⁹ & ginis beatu se p
omnia fatebat si pdicta & go suo
vnigenito copularetur Iuuenis
vero ad hoc plurimum estuabat.
Miserunt igit sollenes nuncios ad
patre regis cu magnis pmissio-
bus et bladiis addetes magnas
minas si ad dnm suu vacui reuer-
teretur. Rex vero cepit plurimu
anxari. eo q filiaz fide christi in-
signita cultori ydoloru tradere de-
beret. sciens etia filia forte nulla-
tenuis consentire. quare plurimu
regis ferocitatez formidauit. Fi-
lia vero diuinitus inspirata sua
sic pfi. vt predicto regi assensum
pberet. ea tn conditione pposita
q ipe rex cum patre virginis de-
cem & gines electissimas sibi ad
solatiu traderet. Et ta sibi qz alijs
mille & gines assignaret. nec non

inducias triennij sibi darer ad de-
dicatione sue & ginitat. Et q ipse
iuuenis baptizaret. et in his tribz
annis in fide instrueret. Sapieti
qdem vsa p silio vt aut difficulta-
te pposite pditionis seu petitiōis
animu ei⁹ scz reg⁹ ab hoc diuerteret.
aut hac oportunitate seu spa-
cio tps pdictas & gines se cu deo
dicaret. Iuuenis hac pditione li-
benter accepta apud patre suum
institit q prinus baptizat⁹ est ac
cucta que & go petierat impauit.
Iterim ipsa virgo cu decem alijs
& ginibz nobilissimis quaz quelibet
sicut z ipsa mille & gines secuz
haberet. cepit velle pegr pfcisci.
vt sic eas ad fide puerteret ac eas
secu deo dicaret. Et post trienniu
si do placeret suo matrimonio se
offerret. Pater ho puelle ordina-
uit vt filia sua qua valde dilexit in
comitatu haberet viros quoz so-
lacio tam ipsa qz eius exercit⁹ in-
digeat. Virgo at anqz psciret
in matrimoniu iuuenis dedit se
oioni cu lachrymis in qua pfati-
gatione modicu obdormies de to-
to ordine vite sue z glioso trium-
pho martyrii sui diuinit⁹ est edo-
cta. Undiqz igit diuina ordinatio-
ne z inspiratioe virgines pfluunt
multi etiaz epi ad eas pfluxerunt
vt secū pgeret. Int quos fuit pan-
tulus basilienis epus. q eas vsqz
roma pduxit. z inde reuersus cuz
eis martyriu suscepit. Sancta qz
gerasina regina sicilie que virum
suu regē crudelissimu qsi de lupo
fecerat agnu. soror matrisqz epi et

Undecim milium virginuz

Darie matris sancte Ursule cum
patre sancte ursule eidē regine p. lit.
teras factū itimasset. Illa p. tinuo
deo inspirate cū quattuor filiabus
suis. s. Sibilla. Juliana. Victori-
na et Aurea. et puulo suo adriano
qui amore sororū suarū relicto re-
gno vsq. in britaniā nauigauit.
Cui⁹ p. filio v. gines de diuersis re-
gnis colligebant ac etia. venerūt.
Iuxta p. dictū igit. sumpt. v. ginib.
et p. parat. cōmilitionib. suis. id ē
hergeselle) regina ursula secretū
reuelauit sicut. diuinit⁹ fuit edo-
cta. et in nouā militiā oēs cōiura-
uit. Et sic inceperūt p. gere. p. ficisci
Lōsuebatq. p. ceras. i. (lands her-
ren) et p. mates ad tam grāde spe-
ctaculū. et oēs admiratiōes et gau-
dio replebant. Et Tandē euz
sancta ursula v. gines oēs ad fidē
cōuertisset sub spacio vnius diei
flante p. spero vento ad portū gal-
lie. i. puincia hūs plures diuio-
nes. q. portus tiella d. Et inde co-
loniā deuenerūt. Ubi angel⁹ dñi
sancte ursule apparuit. et predixit
eas oēs illuc integro numero re-
uersuras. et ibidē coronas marty-
rū p. cepturas Inde igit. ad ammo-
nitiōē angeli tendētes romā ad
vrbem Basileā applicuerūt. et ibi
dem relictis nauib. pedestres ro-
mam venerūt. Ad quaz. aduētuz
papa Lyriacus q. ponciano suc-
cesserat valde gaudius ē euz ipse d.
britaniā eēt oriūdu. et mltas inf-
eas p. sanguineas haberet. cū om-
ni clero ipsas in sūmo honore su-
scepit. In ipsa v. nocte pape di-

uinit⁹ reuelat. eū cum ipsis v. gini-
bus palmā martyriū p. cepturum.
Qd. apud se celans mltas ex ipsis
que adhuc nō fuerāt baptizate ba-
ptizauit. Tandē in p. uentu oīm. p.
positū suū indicauit et corā oib.
dignitatem et officiū. resignauit.
S. cū oēs reclamaret et maxime
cardinales q. eū delirare putabāt
eo q. relicta pontificat⁹ glia post
q. dā mulierculas fatuas ire vel-
let. Ille nullaten⁹ acquiescens quē-
dam sanctū virū qui Ametos di-
ctus est loco sui in pontificē ordi-
nauit. Et q. sedē aplicam inuicō
clero reliquit. iō nomen ei⁹ idem
clerus de cathologo pontificū ab-
rasit. Duo aut. iniq. p. ncipes roma-
ne militie. s. maxim⁹ et affricanus
vidētes magnā multitudinē v. gi-
num. et q. multi et multe ad eas de-
p. fluxerūt. timuerūt ne p. eas reli-
gio christiana cresceret. quaprop-
ter eoz. diligent⁹ explorātes mi-
serūt nūcios ad Juliū cognatum
suū p. ncipez gent. bunoz. vt edu-
cto exercitu p. tra eas ipsas cū ves-
nirent coloniā trucidaret. San-
ct⁹ aut. Lyriac⁹ cū illa nobili mul-
titudine egressus ē de vrbe. Secu-
tus est aut. euz Vincenci⁹ p. sbyter
cardinal. et Jacob⁹ archiep. an-
tiochie. Qui cū papā tunc tps vi-
sitasset. et d. aduētū virginū audis-
set. se sociū passionū earum fecit.
Pluresq. ep. qui eo tpe romā ad-
uenerāt p. dictis v. ginib. adheserūt
Ebereus q. sponus sancte ursu-
le manēs in britaniā p. visionē an-
gelicā a dño admonet. vt m. f. e.

suam hortaret fieri christianā. P̄
aūt ei⁹ in eo anno q̄ christian⁹ fa/
ctus fuerat mortu⁹ est. ⁊ ethereus
filius ei⁹ eiusdē in regno successit.
Cum aūt sacre virgines cuz p̄di/
ctis ep̄is a roma redirēt. Ethere⁹
a dño admonet vt p̄tinus surgēs
sponse sue occurreret. vt cuz ea in
colonia palmā martyrii accipiat.
Qui diuinis monit⁹ acquiescens
matrē suā baptizari fecit. Et sic cū
matre ⁊ sorore sua noīe. Florentina
iam christiana. necnō ⁊ Clemente
ep̄o ipsis v̄ginib⁹ obuians se eis dē
sociavit ad martyriū. Alij etiā ep̄i
q̄ plures ac v̄gines regine p̄ visio
nem admoniti se p̄dictis v̄ginib⁹
iunxerūt. Et sic oēs virgines cum
illis coloniā redierūt. ⁊ ipsaz iam
ab hūis obsessam inuenerunt.
Quas barbari vidētes super eas
magno clamore irruerūt. ⁊ quasi
lupi seuicres i oues totā illā mul/
titudinē occiderūt. Cum aūt cete
ris iugular⁹ ad sanctā vrsulam ve
nissent. videns eam p̄nceps pul/
cherrimā obstupuit. ⁊ solans eā
sup necem virginū. p̄misit q̄ eam
sibi p̄iugem copularet. S; cū hoc
illa penit⁹ respuisset. ille p̄ceptuz
se videns directa sagitta eā trāssi/
xit. ⁊ sic illa martyriū cōsumauit.
Quedaz aūt virgo noīe Cordula
timore p̄terrīta in naui nocte illa
se abscondit. sed in crastinū spon/
te mortī se offerens coronā mar/
tyrii suscepit. Cum aūt ei⁹ festum
nō fieret. eo q̄ cū alijs passa non
esset. ipsa post longū temp⁹ cuidā
recluse apparuit p̄cipiens vt se/

quenti die post festū virginū eius
solēnitās recolat. P̄asse sunt aūt
āno dñi. cc. xxxvij. Et sic p̄t; quō
xp̄us qui est verus agn⁹ ac sapiē/
tia patris ita salubriter instruxit
istas sanctas v̄gines ⁊ eas p̄ vial
p̄fectionis ⁊ virtutū rexit ⁊ dedux/
xit. ac in mentib⁹ eaz sic volutatē
suaz scripsit q̄ eam feliciter imple
uerūt. ac palmā martyrii feruenti
desiderio p̄pter xp̄m susceperūt q̄/
re modo merito cū ipso in celo in
gaudio regnāt. Et h̄ bene figurat
nobis Apoē. xiiij. Requie de inno/
centib⁹ in fine. **N D** Secūdo
p̄ncipalr dico q̄ notat delectabil
virginum p̄ christum refectio. cuz
dicit. ⁊ deducet eas ad vite fontes
aquaz. Est notandū q̄ circa istaz
refectionem tria sunt p̄sideranda.
Primū est quis sit iste fons aqua
rum vite. de cui⁹ aqua iste v̄gines
tam bñ recreant. Secūdū ē que
sint ille aque. Tercium est qualis
iste dulces aque vite a trib⁹ p̄so/
nis diuinis p̄pinent. De p̄mo sciē
dum q̄ ipse fons est ipsa diuina
essentia ex qua fluūt oia bōa. Un̄
dicit ps. Apud te est fons vite. i.
fluxus tot⁹ bonitat⁹. Un̄ de h̄ fō/
te bibit aīa deuota. cū dicit Lañ.
Emissiones tue padisus. Et bene
padisus. Nam si vna gutta d̄ isto
fonte flueret in pfundum inferni
statim amaritudo inferni in sum
mam dulcedinē cōuerteret. Un̄
iste fons diuine dulcedinis ⁊ bo/
nitatis figurat nobis in fonte p̄/
cedente de petra. vt habet. Nu. xx
vbi d̄ q̄ cum fili⁹ isrl̄ nō haberēt

Undecim milium virginum

ad bibendum. ingressus moyses et aaron in tabernaculum federis clamauerunt ad dominum et dixerunt. Domine deus audi clamorem populi huius. et aperis eis thesaurum tuum fontem aque vive. Et appuit gloria domini super eos. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Tolle virgam et congrega populum tuum et Aaron fratrem tuum. et loquimini ad petram coram eis et illa dabit aquas. Et factum est cumque eleuasset moyses manum percutiens roga bis sicut egressi sunt aque largissime. Moraliter expone. Unum dicit Augustinus. Sitio domine. fons vite es sana me. De secundo est sciendum quod aque iste que fluunt de isto fonte sunt dotes anime in quibus consistit summa felicitas omnium electorum secundum potentias anime. Nam memoria satiat eternitate. Ideo dixit christus Jo. xvi. Gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Unum per. Delectationes in dextera tua usque in finem. Intelligentia replet diuina cognitione. Unum. I. Cor. xiiij. Videmus nunc per speculum in enigmate. Unum. I. Jo. iij. Tunc videbimus eum sicuti est. Ibi enim videbimus secundum Bernardum. patris potentiam. filij sapientiam. et spiritus sancti clementiam. Voluntas habituatur seu disponitur in perfecta dilectione. ita quod deum summe diligit. Nam ut dicit Augustinus. quod licet cetera mandata dei adimpleri possint in hac vita. tamen diligere deum ex toto corde. solum impletur in patria. Unum de istis aquis habet figura Apo. xxiij. ubi Iohannes dicit. Ostendit mihi angelus flumen aque vite splendidum tanquam cristallum procedentem de sede dei et agni

et ex utraque parte fluminis lignum vite per flumen aqua vite intelligitur memoria. per hoc quod dicitur splendida tanquam cristallum procedentem de sede. intelligitur intelligentia. Per hoc quod dicitur et ex utraque parte fluminis lignum vite. intelligitur voluntas amans que semper vivificat. De tertio sciendum est quod persone que spinant illas aquas sunt pater et filius et spiritus sanctus. Pater spinat aquam diuine omnipotentie memorie ut eam potenter et sine defectu habeat. Unum dicit per Isa. xliij. Effundam aquas super sitientem fluentia. scilicet diuine potentie et virtutis super arida. id est super memoria que de arida dum deum non tenet. Hoc confiderans per. in spiritu sancto dicit. Super aquam refectiois educauit me. animam meam. Unum hortatur nos omnes ad hanc aquam sue potentie que sic irrigat. cum dicit. Gustate et videte quam suavis est dominus. Filius spinat aquam sue sapientie intellectui. Unum Eccli. xv. Aqua sapientie salutaris potabit illum. Spiritus sanctus spinat aquam sue bonitatis et dulcedinis. Unum dominus Isa. xliij. Effundam spiritum meum super semen tuum. id est voluntatem tuam. Unum dicit spiritus sanctus Eccli. xxiiij. Transite ad me omnes qui concupiscitis me. et a generationibus meis adimpleremini. Unum in signum huius dixit christus Job. viij. Qui credit in me de ventre eius fluent aque vive. Hoc autem dicit de spiritu que accepturi erant. Unum spinatio istarum aquarum figuratur nobis Job. iij. ubi dicit. Sciens quod ego dominus refover habitans in syon in monte sancto

meo. Et erit in die illa. stillabunt montes. i. p'sone diuine dulcedinē et colles fluent lacte. Et p' oēs rī uos iuda ibūt aque. z fons de do/ mo dñi egrediet et irrigabit totē tem spinaz. s. electos Religiosus qdam cū has virgines in magna reuerētia z deuotiōe haberet. qdā die dum grauit infirmaret vidit quādam virginē pulcherrimā sibi apparentē. z si eā cognosceret inq' rentē. Qui cū ad ei' visionē mira/ ret. z se eā nequaquā cognoscere fa/ teret. At illa. Ego sum vna & ginū erga quas tm̄ effectū dilectōis ha/ bes. Et vt inde mercedē accipias. scias si amore z honore nostri vn/ decies milies orōnem dñicam di/ xeris in hora mortis in prectionē z solatiū nos habeb. Qua disparē/ te ille q̄sciri potuit b' iplēuit. post vocato abbate iungi se fecit. Qui cū vngeret exclamauit vt fugerēt z sacris & ginibz venientibz locuz darent. Quē cū abbas qd hoc eēt interrogaret. Ille p'missionē vir/ ginis sibi p' ordinē narrauit. Un̄ cūctis recedentibz. z paulopost re/ deuntibz ipsuz migrasse ad dñm inuenerūt. Abbas qdam ab abba/ tissa Colonie corp' vni' virginuz impetrauit. p'mittēs q' ipsaz in ca/ psam argenteā in sua ecclia collo/ caret. Sz cū p' annū integrū sup altare eā in capsula lignea tenuisset quada3 nocte cū abbas ipsi' mo/ nasterij cū suo cōuētu matutinas cantaret. virgo illa corp'aliter de/ sup altari descendit z añ altare in/ clinās videntibz cūctis monachis

et stupentibz p' mediū choz inde recessit. Abbas g' ad capsam cur/ rens. z ipsam vacuā inueniēs co/ loniā pperauit. z abbatisse rei or/ dinem intimauit. Pergētesqz ad locū vnde corp' sumpserūt. illud ibidē inuenerūt. Cum aut abbas veniā petens z illud vel aliud cor/ pus peteret. p'mittens certissime capsam p'ciosam citi' se facturuz diuina ordinatiōe nullaten' im/ petrauit.

De sanctis Symone z Juda
Sermo. lx.

Quos deus

vocauit hos z iustificauit. quos aut iustificauit illos et ma/ gnificauit. Roz. viij. Notate cha/ rissimi. Dicit em̄ Arist. iij. ethi. q' qualis vnusqz est talia opatur. Lū igit de' sit iustissim' z glorio/ sissim'. ipse iustificat et glorificat ac magnificat. Ideo dicit. Quos deus vocauit zc. Charissimi dicit Arist. ix. ethi. q' bonis bona crea/ ta sunt. Cum igit isti apli fuerunt sancti z boni. iō merito debebant eis bona diuina. s. iustificatio. qre dicit. Quos de' vocauit zc. In q' bus qdem vbis tria norant. Pri/ mum ē diuinalis vocatio. qd no/ tat cum dz. Quos deus vocauit. Secundū est salutar' iustificatio. cum addit. hos z iustificauit. Ter/ tium est finalis quietatio seu pre/ miatio. cuz pcludit. Quos aut iu/ stificauit illos z magnificauit. E/ Dico pmo q' notat diuinalis vo/ catio. cum dz. Quos de' vocauit.

EE 3

Vocatio

De sanctis Simone et Iuda

Circa qđ notandū qđ de^o vocauit illos sanctos apłos. s. Symonez et Iudā ad euāgelicā pfectionem que p̄sistit ī vera obediētia. Iuxta illud Lu. ix. Qui vult venire post me abneget semetipsum zc. id ē. sit obediēs. Nā obedientia est tā vter^q qđ noui testamēti pfectio. Un obediētia fuit p̄mū qđ de^o cōmī sit hūano generi in p̄ncipio creationis. sicut ostendit Gen. ij. Tu lit dñs deus hoīem. et posuit euz in paradysum voluptatū. z p̄cepit ei dicēs. Ex omni ligno paradisi comedes. s. ligno aut scie boni z mali ne comedas. Ecce p̄ceptū obediētie. Sequit. In q̄cunqz aut die comederis ex eo. morte morieris. Sed p̄mī parētes nō fuerunt deo obediētes. s. p̄ceptū trāsgressi sunt ideo incurrebāt mortalitatē. z fuerunt p̄uati eterna vita. qđ durauit a p̄ncipio mūdi vsqz ad mortē christi. q. ppter inobediētiā p̄mōz parentū fact^o est obediēs vsqz ad mortē. Sicut dicit Apłs ad Pbi. ij. Qui hūiliauit semetipsum fact^o est obe. vsqz zc. vt sic satisfaceret pro p̄ctō in obediētiez transgressionē mūdi. Ad hāc obediētiā vocauit dñs n̄r iesus xp̄s scōs Symonez et Iudam vt eēnt sibi obediētes Un dixit Jo. xv. Ego vos elegi de mundo vt eat. s. obediēti ad p̄ficiendū mandatū meū. Qđ obediēter z humiliter fecerunt Un legit qđ symon z iudas fuerūt frēs Jacobi minoris z filiū marie cleophe Ni post ascensionē dñi in diuersū mūdi p̄tibz ad p̄ceptū dñi sanctū

euangelii p̄dicauerūt. Iudas vero ad abagar regē edisse a sancto Thoma apło post ascensionē dñi missus fuit. Legit em̄ in hystoria ecclīastica qđ p̄dicat rex abagarus dñō iesu xp̄o in hūc modū eplam destinauit Abagar^o eucharie filius iesu saluatori beato qđ apparuit in locis hierosolimoz salutē Auditū mihi est de te z de sanitatez quas facis qđ sine medicamentis z herbis fiat ista p te. et qđ vbo facis cecos videre. claudos ambulare. leprosos mūdare. z mortuos reuiuiscere. Quibz omnibz audist detestauī in aīo meo vnū e duobz esse. aut qđ tu sis de^o et descenderis de celo z hec facias. aut qđ tu fili^o dei sis vt hec facias. Propterea ego scribēs rogauerim te vt digneris fatigari vsqz ad me. z egritudinez meā qua diu laborauī curare. Nā z illud cōperi qđ iudei murmurāt aduersum te z volūt insidiari tibi Veni ḡ ad me qđ est mihi pua ciuitas. sed honesta que vtriusqz sufficit. Dñs ac iesus ī hec vba rōdit. Brūs es qđ credidisti ī me cū nō videris me. Sc̄ptū ē em̄ de me qđ hi qđ me nō vidēt credēt. z hi qđ vidēt nō credent. De eo aut qđ sc̄pisti mihi vt venirem ad te. me oportet hec oīa adimplere p̄pter que missus sū. Cum aut assumpt^o fuero aliquē de discipulis meis mittā ad te vt curet te. z viuificet te. Nec in hystoria ecclīastica. Scdm̄ aut qđ in quad az antiqua hystoria inuenit sicut Jobes damas. in li. iij. testat Abagarus rex vidēs qđ xp̄m p̄sen

AB.
7.

AB.
2.

Bermo

lx

trialit' videre nō posset. misit quen-
dam pictorē ad iesuz. vt depinge-
ret ei' imaginē. vt sic saltez ipm p
imaginē pspiceret quē in facie vi-
dere nō poterat. Sz cū pictor ad
eū venisset. ppē nimīū fulgorē q ab
ei' facie pcedebat in ei' faciez cla-
re nō potuit itēdere nec sic spigere
Qd cernēs dñs vestimentū lineū
ipsi' pictoris accipiēs et sue faciei
sup imponēs suū ipsi' imaginē ei/
dez impssit ac desiderāti regi aba-
garo destinauit. Figure aut' hui'
supbndicte facie fuit sic. bñ oscu-
latus. bñ supciliat'. bñ colorat'.
longū vultū habuit. z magne ma-
turitat' fuit. Illa aut' epla dñi nrī
iesu chrisi tante vtutis fuit vt dē
q in illa ciuitate noie Edissa nul-
lus heretic' vel pagan' viuere va-
leat nec aliq's tyrann' eidē noce-
re potuit. Nā si aliqū gens arma-
ta manu ptra illā ciuitatē insur-
rexerit infans aliq's sup portam
stans eplam illā legit z ea die ho-
stes aut territi fugiūt. aut pacem
cū eis faciūt. Post passionē autez
dñi misit thomas aplm Judam
thadeū ad abagarū regē fm pmi-
ssionē dñi. Qui cū ad eum venisset
z se discipulum dñi nrī iesu chrisi
sibi pmissum dixisset. Vidit aba-
garus in vultu thadei quēdā mi-
rum z diuinū splendorē. Quo vi-
so stupefact' dixit. Vere discipul'
es iesu fili dei q mibi dixit mittaz
aliquē ad te d discipulis meis qui
te curret. Cui thade'. Si in filium
dei credider' oīa tui cordis deside-
ria obtinebis. Cui abagarus Cre-
do te z iudeos q ipm crucifixerūt lī

benē crucidarem si mibi possibili-
tas adesset z neq'q' auctas roma-
noz impediret. Cū aut' abagarus le-
psus eēt. Thade' eplaz saluatoris
accepit. z de ea ei' facie pfricauit z
statim plenā sanitatē accepit. Les-
git etiā q iudas thade' pmo ī me-
sopotamia z ponto pdicauit. Sy-
mon vō in egypto. Deinde ambo
in psidē venērūt z ibi duos magos
zaroen z arfarat. q's scūs matthe'
de ethiopia fugauerat inuenerūt
Ubi ad pceptū xpī obediēt xpī
pdicauerūt. Un' dicere pnt illud
Loz. j. Nos pdicauim' xpī z hūc
cruxifxū. Un' Mar. vi. Illi aut' pfe-
cti pdica. vbiq' zc. Un' Bern'. Ve-
rus obediēs dat suū velle z suū
nolle vt possit dicere. Paratū cor
meū de' pa. cor meū. Qd pfecte fe-
cerūt isti apli. Nāz obediēt iuerūt
z xpī p fessi sūt. iō bñ vocāt symon
z iudas. Symon em' interpretatur
obediēs z iudas pfitēs. S. Se-
cūdo pncipal'r dico q notat salua-
toris iustificatio. cū dē. Quos de'
voca. hos z iustificauit. Un' mgt'
li. j. dis. xix. In sanguie xpī iustifi-
cati sum'. q'uis em' scī apli fuerūt
xpō ad statū scē vite vocati. tñ ad
huc idiguerūt iustificatōe. z scifi-
catione. vñ Apoē. vi. Just' iusticiā
faciat adhuc z scūs scificet adhuc
Un' ista ē pfecta iustificatio z scifi-
catio qz hō iustificat' z scificat' q nō
peccat mortal'r l'z venial'r. Juxta
illud Prouer. xxiij. Septies em'
in die cadet iustus et resurget. s. a
venialib' fm doctores. Impij ac
corruēt in malū. i. pctm mortale.

EE 4

ii.
iustificatio.

De sanctis Simone et Iuda

S; isti sancti apli fuerunt sanctifi-
cati iustificati i die penthecostes
qn̄ deus eis misit spūsanctuz q
decetero nō peccauerūt mortali-
quouis mō. sed iusti et sancti fue-
rūt in omnib; fact; eoz. Ideo dicit.
Repleti sunt oēs spūsancto. et ce-
perūt loq; varijs linguis. put spū
sanct⁹ et. Dicit em̄ Amb. sup. Lu.
Lui spūsanct⁹ infundit magno-
rum est et plenitudo virtutū. Naz
multo excellenci⁹ est spūsancto re-
pleri q̄ sanctificari. Quā quidē re-
pletionē spūsancti habuerūt sc̄i
apli. quare in v̄bis suis et fact; fu-
erūt sancti et iusti. et oderūt iniusti-
ciam et dilexerūt iusticiā. Qd bene
ostendit in legenda eoz. q postq;
Judas in mesopotamia et ponto
pdicauit. et Symon in egypto. de
inde ambo in p̄sidē venerūt. et ibi
duos magos Zaroen et Arfarat
quos sc̄us Matthe⁹ de ethiopia
fugauerat inuenerūt. Baradach
dux reg; babylonie p̄tra indos ad
plium p̄fectur⁹ nullū a dñs suis
h̄re potuit r̄sum. an bñ vel male
deberet sibi succedere. Pergētes
iḡr ad phanū p̄rie ciuitat; ibide;
habuerūt r̄sum q; p̄pter aplos q;
aduenerūt dñ r̄ndere nō possent.
Tūc dux fecit eos inq̄ri. et inuen-
ros q; nā essent vel qua d re venis-
sent inq̄siuit. Qui r̄nderūt. Si ge-
nus quer; hebrei sum⁹. Si condi-
tionē. seruos iesu christi nos esse
faremur. Si cām. p̄pter salutē ve-
stram venim⁹. Quib; ait. Cum se-
lix reuersus fuero audiā vos. Lui
apli. Nodo mag; congruū est te

cognoscere illuz cuius ope possis
vincere vel certe rebelles pacat; /
simos inuenire. Quib; dux r̄ndit
Videō vos potētiores dñs n̄ris.
rogo vos pdicite nobis finē belli.
Lui apostoli. Ut deos tuos men-
daces esse cognoscas et te seducat
iubemus vt ad quesita respōdeāt
vt dum dixerint que ignorāt pbe-
mus eos p omnia mēdaces et mē-
titos. Tūc dixerunt grāde belluz
futurū et multum populū in plio
hincinde ruiturū. Tūc apli ride-
re ceperunt. Dixitq; eis dux Me-
timor inuasit. et vos ridetis. Lui
apli. Noli timere q; pax huc no-
biscū intrauit. et cras hora diei ter-
tia legati indo; veniēt. et se tue po-
testati in pace subijciēt. Tūc pon-
tifices aplos irridētes duci dixe-
runt. Ad hoc isti securū te reddere
volunt vt dum incaut⁹ fueris ab
aduersarijs tuis occuperis. Lui
apli. Nō dixim⁹ tibi expecta vnū
mēsem. s; vnū diē. q; cras in pace
victor existeris. Tūc dux aplos et
pontifices custodiri fecit. vt ex rei
eritu veraces honorarent. et men-
daces p crimine punirent. In cra-
stinum aut sicut apli dixerūt totū
euenit. Tūc dux voluit pōtifices
cōburere. sed apostoli p̄hibuerūt
ne hoc fieret. cū ipsi nō eēnt missi
viuētes occidere. sed mortuos vi-
uificare. Tūc dux valde mirat⁹ q;
eos occidi nō pmitterent. sed pro
inimic; rogarēt. et duxit eos ad re-
gem dicēs. Rex isti sunt dñ latē-
tes in effigie hominū. Lunq; sibi
omnia p̄sentib; magis narrasset.

historia de
de dñs.
apli.

Sermo

lx

magi zelo inuidie cōmōti dixerūt illos malignos esse. et eos p̄tra regnum subtiliter cogitare. Tūc dixit eis dux. Si auderis p̄fligite cū eis Lūi magi. Si vis videre q̄ nobis p̄sentibz loqui nō poterūt veniant huc viri eloquētissimi. et si coraz nobis loq̄ ausi fuerint. nos p̄ omnia imperitos cōprobabis. Lūz aut̄ plurimi aduocati adducti fuissent p̄tinuo corā magis ita muti facti sūt. vt nec nutibz q̄ loqui nō poterāt indicārēt. Dixerūt q̄ magi ad regem. Ut scias nos esse deos p̄mittere eos loqui. sed ambulare nō posse. Iterūq̄ reddemus eis gressuz. sed faciem⁹ eos ap̄tis oculis nībil videre. Qui cū hec omnia fecissent. dux aduocatos illos turpiter p̄fusus ad apostolos duxit. Qui dixerūt eis. Pro mittite vos ab ydolorū cultura discedere. et solū deū inuisibilez et verū adorare. et nos signū sancte crucis in frontibz vestris faciem⁹ et magos p̄futare poterit⁹. Qd̄ cū fecissent. et in frontibz consignati essent. ad regē coraz magi ingressi sunt iterū. Et cum a magis supari nō possent. imo ipsis coraz omnibz insultarēt. Irati magi multitudinē serpentū aduenire fecerūt. vt ap̄los lacerarēt. Statiz ad iussum regis veniētes apostoli palia sua de serpentibz impleuerūt. et in magos piecerunt dicētes In noīe domini nostri iesu christi nō moriemini. sed a serpētibz lacertati mugitus dolorū vestrorum dabitis. Cum autem serpentes car-

nes eorum comederēt. et ipsi tāq̄ lupi ulularent. Rex et ceteri roga uerūt apostolos. vt eos a serpentibz occidi p̄mitterēt. Quibz apostoli rñderunt. Nos missi sumus reducere de morte ad vitam. nō a vita p̄cipitare in mortem. Et facta orōne iusserūt serpētes q̄ venenum qd̄ infuderāt reuocarent. et postmodū ad loca sua redirēt. Magi vero maiores cruciatus senserūt cū ipsi serpētes venenū retraherent q̄z aū cum carnes comederant. Tūc apostoli dixerūt ad magos. tribz diebz dolores sentietis. tertia autē die sani eritis vt sic a vestra malicia recedat⁹. Lūz aut̄ magi tribz diebus sine cibo et potu fuissent ac somno nimis doloribz cruciati māsissent ap̄li dixerunt eis. Nō dignat⁹ deus habere coacta seruitia. Ideoq̄ surgite sani et abire habētes liberam facultatē faciēdi qd̄ vultis. Illi autē in malicia pdurantes ab eis fugerūt vidētes se ab ap̄lis sepatos. **S** Post hec filia ducis ex fornicatione p̄cepit et filiū parturiēs quēdam sanctū diaconū infamauit q̄ eam violauerit et ex ipso p̄ceperit. Cum aut̄ parētes puelle dyaconū occidere vellēt iniuste. apostoli adueniētes iniuriā illā nō potuerūt sustinere. et qñ puer natus sit requirūt. Qui rñderūt. hodie hora diei p̄ma. Dixerūtq̄ apostoli. Infantē adducite huc. et dyaconum quē accusat⁹ etiā huc pducite. Qd̄ cum factum esset ap̄li infanti dixerūt. Dic puer i nomine

De sanctis Simone et Iuda

domini nostri iesu christi. si iste dyaco-
nus b psumpserit. Rndit infans
dicens. Iste dyaconus castus et scus
est. nec vnqz carne suaz coindna-
uit. Liza aut parctes instarent qs
esset actor huius sceleris qz hoc apli
inquireret. Rnderunt apli. Nos in-
nocetes absolueret decet. nocetes
pdere no decet. Volentibus at aplis
stolis inde rogati p annu z p tres
menses ibide remanserunt. z viam
iusticie pdicauerunt. ac se populo
iustos z sanctos vbis z factis ostē-
derunt. In q spacio plusqz sexagin-
ta milia hominu except paruulis
ad fide puerterunt. z regem cu oibz
pncipibz suis baptizauerunt. Et sic
ptz quo fuerunt sancti z iusti i ver-
bis z factis suis. z quo oderunt in-
iusticiam siue iniquitate. z dilexe-
runt iusticiam. Un dicit de ipsis
illud ad Heb. xi. Operati sunt iu-
sticiam. Et de quolibet singularit
in ps. Dilexisti iusticia z odisti ini-
quitate pterea vnxit te deus de-
tu oleo leticie p psortibus tuis.
Tertio pncipalit dico qz no-
ta finalis quietatio siue pmiatio
cum pcludit. illosz magnificauit
sez in gloria. Unde dicit Mat. xi.
Venite ad me oēs q laborat z one-
rati estis z ego reficiam vos. Se-
quit. Tollite iugum meū sup vos.
id est sustinere mortez tpalem sic
et ego sustinui. Discite a me qz mi-
tis sum z hūilis corde. z inueniet
requie animabz vestris. z sic venia-
tis ad me. z ego reficiam vos. i. in
gloria. Hoc cognoscens dauid in
psal. dicit. Preciosa in conspectu

domini mors sanctorz eius. Quo-
pra p psalmista dicit. Mors pec-
catorz pessima. Qualiter autē isti
sancti apostoli sint passi tempalit
vt sic honorarent z viuerent etna-
liter notat in legenda. Legit eniz
qz pdicti magi ab apostolis sup-
ti fugerunt ad quandā ciuitatē no-
mine sannir. vbi erāt. lxx. pontifi-
ces ydolorz. quos oēs ac totā ba-
biloniā cōtra apostolos cōmoue-
runt. vt euz illuc veniret qz tūc aut
eos sacrificare cōpelleret. aut pe-
nitus necaret. qz ipsi coleret chri-
stuz. in cuius nomine ydola destru-
xerunt. Perlustrata qz quasi vni-
uersa puincia cū apostoli ad pdi-
ctam ciuitatē venissent. ecce pdi-
cti pontifices cū vniuerso populo
eos capiunt. z ad templū solis pdu-
cunt. Tūc demones p energumi
nos. i. habitationes demonū cla-
mare ceperunt. O apostoli dei viui
quid nobis z vob. Ecce i ingressu
vestro flāmis exurimur. Tūc an-
gelus dñi apparens eis dixit. Unū
e duobz eligite. aut horū repetitū
interitū. aut vestz martiriū. Cui
apostoli. Adoranda est dei miseri-
cordia. vt z istos cōuertat. et nos
ad palmā martiriū pducatur. Facto
aut silentio apostoli dixerunt. Ut
sciatis qz ydola sint plena demo-
nibz. Ecce eis imperamus vt exe-
ant z singula simulacra pfringāt
Statimqz duo ethiopes nudi et
nigri cunctis stupentibus exierunt de
simulacris et pfractis ydolis euz
magnis vocibz abscesserunt. Qd vi-
dentes pōtiffices in aplos irrue-
re

iii.

Magnificatio.

Sermo

lxi

et eos prin⁹ trucidarunt. In ipsa hora cū nimia eēt serenitas tanta fulgura de celo venerūt q³ tēpluz tripharie scinderet^r z illi duo magi in ictu fulgur^{is} in carbones verterent^r. Rex autē corpa ap^{lo}z ad vires suā derulit. z in honore cor³ eccliam mire magnitudinis fabricauit. Et sic pr³ qual^r isti sē passi t³paliter. vt cū xpō viuerēt et³nalit^r Ideo obitus scōz nō mors. s³ nātale vocat^r. Requē de scō stephano J. Un⁹ in signū hui⁹ legit^r d³ sancto Thoma cantuariēsi z marty³re q³ ppter xp^m mortu⁹ est. Nā gladi⁹s impiorū sacra capit³ corona p³scidit^r. z cerebrum p³ pavementū ecclie i qua pcutit^r dispergit^r. Pro quo dū fierēt exequie. z clerici pro eo missaz defūctor³ agerēt. z req³z eternā incipient. Subito chori angeloz in ceperūt missam marty³ nō tāq³ defuncti. sed tanq³ in xpō viuent^r. z intruperūt voces. z cantauerūt. Letabit^r iust⁹ i dño z sperabit in eo. z laudabunt^r oēs recti corde zc. qd³ fuit mutatio dextere excelsi dum cantus meroris vertitur in canticum laudis.

De oib³ sanctis. Sermo. lxi.

Gloria hec

est omnib³ sanct³ eius
Scribitur in ps. cxlix.

Notate charissimi. dicit em⁹ Aris. Jerbi. q³ bonuz q³ro cōmuni⁹ rāto diuini⁹. Nunc em⁹ q³ de⁹ eternaz gl³iaz parauit oib³ elect³ vt eēt diuini⁹ z iusti⁹. Ideo hodierna festiuitas instituta est in honore oim

sanctor³. q³re bñ dicit ps. Gloria hec est oib³ sanct³ ei⁹. Vel sic. Charissimi. Dicit em⁹ Aris. q³ q³ro pi⁹ q³s obsequit^r rāto merito maiores grām obrinebit. Cū igit^r scī vitam suā t³palē ac p³riū corp⁹ in fuitio dei p³sumpserūt. merito a deo receperūt mercedē z remuneratōez Qd³ cōg³scens psal. in spūscō dicit de b³ festo. Gloria hec ē oib³ sanct³ ei⁹. Est notandū q³ scā mat^r ecclia hodie solēnizat ac instituit hodi³ernū in honore oim scōz q³drupl³ci de causa. Primo ppter cuiusdam templi dedicationē. Secūdo ppter honoris z reuerētie obmis³se sup³pletionē. Tertio ppter sanctor³ excellentiā seu dignitatē. Quarto ppter faciliore^m orōnū n³raz ipet³rationē J Primo institutū est ppter cuiusdā templi dedicationē. Roman³ em⁹ cū dñarēt vniuerso orbi qd³dā tēplū maxim³struxerūt. In c³ medio suū ydolū collocātes simulachra p³ circuitū oim puīciāz statuerūt respiciētia rect³ vultib³ ydolū romanor³. Si qñ aut^r aliq³ puīcia rebellaret p³inuo arte diabolica illi⁹ puīcie simulach³z ydolo romanor³ terga vteret. tāq³ innuēs q³ ab ei⁹ dñatiōe seu dñio recessissent. Conciti igit^r roman³ ad illā puīciā copiosū exercitū mirebāt. z ipsaz suo impio subiugabāt. Et tñ b³ romanis non suffecit q³ simulachra oim puīciāz in vrbe sua haberēt qñ etiā singul³ dñs singula tēpla p³struxerūt tāq³ eos omniū puīciāz dños fecissent. Sz qz omnia ydola tēplū ibi bñe

De omnibus sanctis

nō poterāt ad maiore ostensione
sue vesanie unū templū ceteris ve/
nerabili⁹ et sublimius in honore
omniū deorū erexerūt et vocauerūt
pantheon. qđ sonat toti dñ. a pan
qđ est totū. et theos qđ ē de⁹. Tem
pore hō foce impatoris cum diu
roma fidem xpī accepisset Boni/
faci⁹ papa quart⁹ p̄dictū templū
a foca impatore ipetrauit. et spur/
cicia. i. (vnreynikayt) oīm ydolorū
expulsa. q̄rto ydus mens̄ maij in
honore beate marie et oīm marty/
rum p̄secrauit. Nōdū em̄ p̄fessorū
solēnia ab ecclia agebant. S; qz
ad hoc festū mltitudo magna cō/
fluebat. et p̄pter defectū victualium
celebrationi vacare nō poterāt. iō
qđam papa Gregori⁹ quart⁹ b̄ fe
stus in kal. nouēbris qñ maior co
pia victualium esset instituit. ac per
vniuersus mūdū hūc diē in hono/
re oīm sanctorū celebrari solenni⁹
ordinauit. Et sic templū qđ fabri/
catum fuit omnib; ydolis. nūc de
dicatum est omnib; sanctis. et vbi
colebatur multitudo ydolorum
ibi deuote laudat mltitudo scōz.
Quare bñ verificat dictū psalmi/
ste. Nec mutatio dextere excelsi.
R Scđo p̄ncipalr institutū ē. p̄/
pter honoris et reuerētie obmis
suppletionē. Nā tot sunt sancti q
nō sufficiū oib; festa specialia p̄/
agere. Nā vt dicit Hiero. in qđaz
eplā ad Eliodorū et Chromacium
Null⁹ dies ē q nō intra qnq; mi/
lium martyrū numerū repiri pos
sit ascriptus excepto p̄ma die ka
lendarū Januarij. Romani enim

p̄ceperāt ne aliq; illo die interfi/
ceret. qz p̄ma dies añi erat. Jō zc.
Un̄ hāc multitudinē sanctorū bñ
vidit Joh. in Apoē. viij. cū dicit in
eplā hodierna. Ecce ego iohānes
vidi alterū angelū ascendentē ab
ortu solis hñtem signū dei viui et
clamabat voce magna q̄tuor an
gelis q̄b; datū est nocere terre et
mari dicēs. Nolite nocere terre et
mari neq; arborib; quoadusq; si/
gnem⁹ seruos dei nostri in fronti
b; eorū. Et audiuit numez signa/
torū centū q̄draginta q̄tuor mi/
lia signati ex omni tribu filiorum
isrl. Ex tribu Iuda duodecim mi
lia signati. Ex tribu Ruben duo/
decim milia signati zc. Post hoc
vidi turbā magnā quā dinumera
re nemo poterat ex oib; gentib; et
tribub; et populis et linguis stan/
tem añ thronum in p̄spectu agni
amicti stolis albis. et palme i ma/
nib; eorū et clamabant voce mag
zc. Cum igit tot sunt q eos i sin/
gulari honorare nō possum⁹. iō
ordinauit ecclia vt i hac generali
festiuitate oēs honorem⁹. Nec rō
tāgit i smōe q hac die p̄ eccias re/
citāt. et tāgit eā Raban⁹. i q sic dē
Decretū ē vt i die mēoria oīm scō
rū habeat. vt qcqd hūana fragili/
tas p̄ ignoratiā vel negligētiā. seu
p̄ occupatiōz rei secularis in solēni
tatē scōz min⁹ pegisset in hac scā
obsuatōe soluat. Quare aut insti
tutus sit vt festiuitas sanctorū in
terra agam⁹ ostendit mgr̄ wilhel/
mus in summa de officio. et ponit
tres rōnes. P̄ia ē p̄t bonorē dei

Quoniam enim sancti honorem impendimus, deum in ipsis honoramus qui eos sanctificauit. Unde et corpus discipulis Lu. x. Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit, me spernit. qui autem me spernit, spernit eum et. Unde in signum huius dicet in nouissimo die illud Mat. xxv. Quod uni ex minimis fecistis, mihi fecistis. Secunda ratio est propter mutue vicissitudinis debitum, sancti enim de nobis in celo faciunt festum, quia gaudium est angelis dei et omnibus sanctis super uno peccatore penitentem agente. Luc. xv. Ut igitur eis vicissitudinem impendamus iustum est ut quia ipsi de nobis festum agunt in celis, et nos de ipsis festum agamus in terris. Tertia est propter nostri honoris procuracionem, cum enim sanctos honoramus tunc nostrum honorem procuramus. Nam eorum festiuitas est nostra dignitas, quia si fratres nostri et unum patrem habemus in celis Iuxta illud Mat. xxiii. Patrem nolite vocare vobis super terram. Unus est enim pater vester qui in celis est etc. 2. Tertio principaliter institutus est propter sanctorum excellentiam ac dignitatem Ipsi enim honorantur in celo a deo propter eorum dignitatem. Unde Apoc. iii. Ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. Circa quod notandum quod Iohannes damascenus lib. iiii. titulo. vii. multipliciter ostendit eorum dignitatem, propter quod merito sunt honorandi. Primo quia ipsi amici dei et adducit illam auctoritatem. Jo. xv. Jam non dicam vos seruos, sed amicos. Secundo quia filii dei sunt. Unde adducit illud Job. i. Dedit eis po-

testatem filios dei fieri. Tertio quia sunt heredes celestis patrie. Unde adducit illud Rom. viii. Si autem filii et heredes. Quarto quia corpora eorum fuerunt templum dei, et spiritus sanctus habitauit in eis. Unde adducit illud. i. Cor. iiii. Nescitis quod templum dei estis, et spiritus sanctus habitat in vobis. De hoc dicit Chrysostomus. Homo in edificacione parietum delectatur deus autem in conuersatione sanctorum. Unde Domine dilexi decorem domus tue quem decorem, quem diuersitas membrorum facit splendendum, non sed decorem viuentium quem prestat varietas gratiarum. Nam ille decorem carnis delectatur iste animam viuificat. Et sic propter eorum dignitatem et excellentiam, propter quam merito sunt honorandi. Unde Augustinus in li. de ci. dei. Non sunt preternaturalia sed plurimum reuerenda sanctorum corpora, quibus dum adhuc viuerent spiritus sanctus quasi quibusdam organis ad omne bonum opus usus est. Unde de sancto stephano dicitur quod non poterat resistere sapientie et spiritui qui loquebatur etc. 2. Quarto principaliter institutus est propter faciliorem orationum nostrarum impetracionem. Nam sicut omnes sanctos hac die honoramus vniuersaliter, sic et ipsi omnes pro nobis intercedant insimul, ut sic misericordiam dei facilius impetremus. Nam secundum Ambrosium. Impossibile est multorum orationes non exaudiri. Et rationem assignat Hieronymus. di. Si apostoli et martyres adhuc in corpore positi potuerunt orare pro ceteris, quando de se adhuc deberent esse solliciti, quanto magis post coronas victorias et triumphos.

De omnibus sanctis

Unus homo moyses sexcentis mili-
bus armatorum impetrauit veniam
a deo. Et stephanus paulo et multis
alijs veniam obtinuit. et postquam cum
christo esse ceperunt minus valebunt. q. d.
Impossibile est quod ipsi non obtine-
ant. quod stephanus meruit veniam pro
se lapidantibus. ut patet in sancto paulo
Nam ut dicit Augustinus. Si stephanus
non orasset. ecclesia paulum recitaret. Paulus
apostolus dicit etiam sibi. cc. lxxvj. aias
in nauis donatas. et postquam cepit
esse cum christo potest minus. q. d. non. Quod
autem in hac die omnes sancti ad interceden-
dum pro nobis conueniant vniuer-
saliter ostendit in quadam visione que
sequenti anno ab institutione huius
solennitatis protigisse narratur. Cum enim
in hac die custos ecclesie sancti pe-
tri ex deuotione omnia altaria circu-
isset. et omnium sanctorum suffragia im-
plorasset. et demum ad altare sancti
petri redisset. ibi paululum conqui-
escens extra se rapit. Ecce vidit re-
gem regum in sublimi solio positen-
tem. et omnes angelos in circuitu eius
comorantes. Tunc ego virginum
in dyademate fulgenti aduenit. quam
innumerabilis multitudo virginum
sequebatur. Huic princeps rex assurre-
xit et posito solio iuxta se sedere fe-
cit. Post hoc venit quidam vestitus de
pilis camelorum quem sequebatur mul-
titudine venerabilium senum. Deinde
venit alius pontificabili habitu ve-
stitus ac decoratus. quem cohors ali-
rum in habitu simili sequebatur. Po-
stea vero processit innumerabilis mul-
titudine militum post quos venit infini-
ta turba diuersarum gentium. Omnes autem

ante solium regis adueniunt et ipsum flexis
genuibus adorauerunt. Is autem qui in pon-
tificabili habitu aduenerat maturitas
inchoauit. ceteris persequentibus. Inui-
tatorum forte quod incipit fuit quod can-
tat in matutinis. s. Regem regum
dominum venite adoremus. quod ipse est co-
rona sanctorum omnium. Figura omnium ostensa
est Jobi in spiritu sancto Apoc. viij. et est qua
hodierna epistola narrat. cuius princi-
pium habes immediate ante. quoniam autem hoc
recitatur. Dicit enim. Vidi turbam magnam
quas dinumerare non poterat recitatur.
Sequitur. Et clamabant voce magna. di.
Salus deo nostro qui sedet super thronum
nunc et agno. Et omnes angeli stabant
in circuitu throni et seniorum quatuor
aialium et ceciderunt in prospectu throni
in facies suas. et adorauerunt deum di-
centes amen. Benedictio et claritas sa-
pietia. et gratia actio. honor. virtus et
fortitudo recitatur. N. Angelus autem qui
predictum custodem ducebat eadem visio-
nem exposuit. Asserens virginem in pre-
dicta prima acie esse interfectam dei qui adue-
nit in dyademate fulgenti. Et hoc est
quod prius dicit. Assitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato circumdata
varietate. i. decore diuersarum virginum.
Et vestitum de pilis camelorum
Iohannem baptista esse cum patriarchis et pro-
phetis. Vestitum vero in pontificali ha-
bitu petrum cum ceteris apostolis. Mil-
ites martyres. Turbam reliquam. con-
fessores. Qui ideo omnes ad regem vene-
runt. ut pro honore ac die a mortali-
bus exhibito gratias agerent et pro vni-
uerso orbe orarent. Unum hoc prouidit esse
prius. in spiritu sancto. cum dicit. Orabit ad
te omnis sanctus. Quod pro tunc bene fuit imple-

tum. Un̄ dicit Bern̄. in ser. de fe/
stuitatibz scōz. Baudere debem⁹
qz patronos. i. (versprecher) p̄mi
simus habem⁹. Deinde ad aliuz
locū eū duxit. vbi vtriusqz sex⁹ ho
mines. Alios in strat⁹ seu lect⁹ au
reis. alios in mensis gaudētes di
uersis delicijs. alios nudos z in/
opes auxiliū mēdicātes oñdit. Di
xit at̄ hūc locū purgatorij eē. abū
dantes i delicijs eē aīas illas qbz
ab amic⁹ p multa suffragia copio
se suffragabaz. seu subueniebatur
Egentes v̄o esse aīas quarū cura
nulla habebaz. Iussit aut̄ vt sūmo
pontifici oīa intīmaret. vt post fe/
stum oīm sanctorz diē aīaz statue
ret. vt saltez generalia suffragia p
illis illa diē fierēt q̄ specialia h̄re
neqrent. Un̄ hortat nos apl's ad
Neb. vi. dicē. Memētoze vincto
rum. i. aīaz in purgatorio existen
tiū. que soluz indigent suffragijs.
Nam dicit Grego. Suffragia ec
clesie nō p̄sunt elect⁹. qz statim euo
lant ad gl̄iam. nec etiā damnatis
qz post mortē p̄gūt ad penā et̄naz
sz aīabz solū in purgatorio deten
tis. Illoz victoz memozes eē de
bem⁹. Nā sicut vincula durissimi
carcer⁹ auferūt ab hoībz oēz liber
tatem ambulādī. opandī. seipsos
liberādī. sic carcer purgatorij au
fert ab aīabz oēm libertatē seip̄as
iuuandī. Un̄ b̄ cognoscens p̄s. in
sp̄scō dicit Sedētes in tenebris
z in vmbra mort⁹ vinctos i mēdi
citate. i. paup̄tate z ferro. Ecce q̄/
modo p̄s. exp̄mit eoz paup̄tatē z
penā. Tenebre em̄ impediūt opa

tionē z īferūt tristitiā. vt p̄z Tho.
v. q̄ dixit. Quale mibi gaudiū. zc.
Vincula īpediūt euasione. Men
dicitas īpedit solutionē. ferrū in/
ducit penaz afflictione. Jō aīe in
purgatorio q̄ seip̄as iuuare nō
p̄nt clamauit ad nos p̄ illud Job
xix. Misere mini mei misere mini
me zc. Quis ē mō ita dur⁹ q̄ nō ve
lit miseri. Habem⁹ forte ibi pa
trem matrē frēs sorozes. q̄re me
rito debem⁹ eis subuenire i elemo
synis. in orōnibz. z in missis. et in
alijs bonis opibz. Un̄ Aug⁹. i ser.
Ostēdā hoībz quō aīas defūctorz
suoz. iuuare p̄nt. Orent q̄tidie p
caris suis. interpellent dñm voce
flebili. pascāt esuriētes. vestiāt nu
dos. Ut si qd defūctorz negligē
tia min⁹ factū est fide z ope viuen
tiū suppleat. Adhibeat qz vnusqz
qz p̄ces scōz. p char⁹ suis. offerat
sacrificia z eos sacerdotali deuo
tione dñō cōmēdet. Nec nō ē n̄ra
doctrina sed ecclie. et vtrqz ipsius
dei qz m̄ḡ ecclie de⁹ est. Nec sunt
q̄ charos n̄ros iuuare p̄nt. Nec
sūt refrigeria q̄scētū. Nec reme
dia defūctorz. Nec ille. Et nota
fm̄ Hiero. Cū p centū aīabz psal
mus vel missa dz̄ nihil min⁹ q̄ si
p vna qualibet dicere accipit. qz
bonū q̄ro cōi⁹ tāto diuini⁹. ḡ zc.

De eodem Sermo. lxij.

Eatiqui ha

bitant in domo tua dñe in
secula seculorū laudabunt te. p̄s.
lxxxij. Notate charissimi. Dicit
em̄ Aug. in libro de ciui. dei. Ipse

De omnibus sanctis

deus ē finis desideriorū nōrōrū. qui
sine fine videbit. sine fastidio ama-
bit. sine fatigatōe laudabit. **Terce**
Beauid in spū cognouit. iō dicit
Bēi qui habitāt in domo tua. In
q̄b̄ q̄dē v̄bis tria notant. Primū
ē habitatio beatifica. cū dī O dñe
beati q̄ habitā. Scdm̄ est habita-
tio gloriosa. cū addit ī domo tua.
Tertiū est inēminabil' gr̄a p̄actio
cū p̄cludit in secula seculorū lau-
dabūt te. O Dicit igit'. Bēi qui
habitāt rē. Dicit em̄ Cassiodor⁹
q̄ laus est vocal' excellētia. i. (eyn/
aussprechende vberheung) alic⁹
boni. Hinc est em̄ q̄ sancti deū q̄
est summū bonū laudāt eternalr.
et ipse laudat eos ecōuerso. q̄ sūt
etiā sancti et boni. Laudat em̄ pri-
mo matrē suā dilectā p̄pter suam
p̄fectionē et bonitatē dicens illud.
Eccl̄. xliij. In firmamēto celi resplē-
dens gloriose spēs celi et gl̄ia stel-
larū mundū illuminās in excelsis
q. d. Tu es spēs celi p̄pter tuā virgi-
nitatē. Nā sicut celū est clari⁹ om-
nib̄. sic tua v̄ginitas ē speciosior
oib̄. Jō ammirādo dicūt āgeli q̄rū
cognata est ipsa v̄ginitas. Unde
Hierō. Cañ. vi. Que est ista que p̄-
gredit q̄si aurozāc. Jc̄ tu es glo-
ria stellarū. i. sanctorū p̄pter tuam
sanctā fecunditatē. q̄ genuisti me
deū et hoīem. Tunc oēs sancti di-
cunt illō Anf. O tu bñdicta inter
mulieres q̄ angelos vinc' purita-
te. et sc̄rōs supas sc̄itate. Vel illud
Bern. O bñdicta interuētrix gr̄e
genitrix vite. et mī salut'. Tūc ip̄a
scōtra laudat deū dicēs illō Lu. j

Magnificat anima mea dñm rē
Secūdo laudat angelos q̄ p̄stite-
runt. Nāz vt dicit m̄gr li. ij. dis. v.
q̄ angeli mox vt creati fuerūt quī-
dam deo p̄ charitatē adheserunt
q̄dam a deo p̄ supbie p̄auitatem
recesserūt. Un̄ dñs laudat illos q̄
ei p̄ charitatē adheserūt dicēs illō
q̄d dixit iesus disci. Lu. xxiij. Vos
estis qui p̄māstis mecum. i. alijs ca-
dentib̄ p̄ supbie p̄auitatez. Vos
vero in charitate p̄māstis. Qd̄ ē
eis magna gloria. Tūc ipsi econ-
uerso laudāt eum Qd̄ bñ cogno-
scens Job. in spū dicit Apoē. viij.
Omnes angeli stabāt in circuitu
throni et adorauerūt deum. Cui⁹
figura habet Isa. vi. vbi dī. Uidi
dñm sedentem sup solium excel-
sum et eleuatū Seraphin stabāt
sup illud. Et clamabant alter ad
alterum et dicebāt. Sanctus san-
ctus scūs dñs de⁹ exercitū. ple-
na est oīs terra gl̄ia ei⁹. Un̄ canit
eccl̄a. Laudem⁹ dñm quē laudāt
angeli quem cherubin et seraphin
scūs scūs scūs p̄clamāt. **P** Ter-
tio laudat patriarchas et p̄phas
dicens. Vos dixistis. Nos aliū ne-
scim⁹ deū p̄r dñm. Et alibi. Quis
sicut dñs de⁹ n̄r qui ī alt' habitac
q. d. nullus. q̄d est eis mag' gloria
q̄ eos sic in p̄ntia oīm angelorū et
electorū cōmēdat et laudat. Un̄ in
signū hui⁹ dicit x̄ps Mat. x. Dis
q̄ p̄stebit me corā hoīb̄. p̄stebor
et ego eū corā patre meo q̄ in celo
est. Tūc ipsi ecōuerso laudāt eū
dicēs Apoē. v. Dign⁹ es dñe ac-
cipe lib̄ ap̄ire et soluere. viij. signa

cūla ei⁹. qm̄ occisus es ⁊ redemisti nos deo in sanguine tuo. ex omni tribu ⁊ lingua ⁊ natione. q. d. Tu dñe dign⁹ es accipe ⁊ apire. i. xir/ gine mariā scriptū p spūm sc̄m. de q̄ ⁊ gine nat⁹ es. ⁊ sic soluere septē signacula ei⁹. i. vij. stat⁹ saluādoz sc̄z patriarchaz. pphetaz. aploz. martyru. p̄fessor. heremitarum ⁊ v̄ginū. q̄s liberaſti de tenebris ⁊ vmbra mort⁹ dū occisus es Un̄ b̄ cognoscēs Jobes dicit Apoca. v. Vidi ⁊ audiui vocē mltroz in circuitu throni voce magna dicētes. Dign⁹ est agn⁹ q̄ occisus ē accipe v̄tutē ⁊ diuitatē. sapiām ⁊ fortitudinē. ⁊ honore ⁊ gl̄iam ⁊ b̄ndictio nem zc. Quarto laudat ap̄los dicens illud Mat. xix. Vos q̄ reliq̄ stis oīa ⁊ secuti estis me. Seq̄t. se/ debitis sup sedes iudicātes duo/ decim tribu isrl̄. Tunc ipsi ecōtra laudāt eū dicētes illō Jo. vj. Dñe ad quē ibim⁹ nisi ad te. qz v̄ba v̄i te et̄ne habes. ⁊ nos cognoscim⁹ qz tu es xp̄s fili⁹ dei viui. q. d. Tu cōmēdas nos q̄ relinqm⁹ oīa et secuti sum⁹ te. ad quē aliū zc. Qui to cōmēdat ⁊ laudat martyres dicens illud Mat. v. Beati q̄ p̄secutionē patiunt̄ p̄t iusticiāz. qm̄ ipsoz ē re. ce. q. d. Vos estis q̄ sub/ stituitis magnas passiones non p̄t culpāsz p̄t iusticiā. iō merito v̄m est regnū celoz. Tūc ipsi ecōtra laudāt ipsuz dicētes illud. ij. Tbi. ij. Si cōmōrtui sum⁹ ⁊ cōueniē⁹. si sustinui⁹ ⁊ cōregnabi/ mus zc. Q̄ Sexto cōmēdat pon tifices sacerdotes ⁊ p̄fessores di/

cēs illud. j. Pe. ij. Vos estis gen⁹ electū. regale sacerdotiū. gens sc̄a zc. Et illud Mat. v. Vos estis lux mūdi. s. illuminādo hoīes splēdo/ re honestat̄. Tūc ipse ecōtra lau/ dāt eū dicētes illō ad Eph. j. Tu es q̄ elegit nos añ mūdi p̄stitutio nem vt essem⁹ sc̄i ⁊ imaculati in p̄spectu dei. Et illud Apo. v. Et fe cisti nos deo n̄ro regnū ⁊ sacerdo tes. Septio cōmēdat monachos ⁊ anachoritas dicēs illō Baruth. iij. Delicati mei ambulauerūt vi as asperas. s. ducēdo h̄ austeram vitā. q̄re merito estis reficiēdi sicut p̄misi. Mat. xj. cum dixi. Venite ad me oēs qui laborat̄ ⁊ onerati estis zc. Q̄d cognouit etiā p̄pheta in spūscō cū dicit Baruth. v. Ad/ ducet em̄ eos de⁹ isrl̄ cū iocūdita te in lumine maiestatis sue. Tunc ipsi ecōtra laudant ipsuz dicētes illud ps. Eduxisti nos ī refrigeriū zc. sc̄z eterne felicitatis. Et sic imple/ tum ē illud Lu. xxiij. Ego dispono vob̄ sicut disponit mihi p̄r meus regnū vt edat̄ ⁊ bibat̄ sup mēsz meā in regno meo. Un̄ b̄ cognoscēs ps. dicit Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua. Octauo cōmēdat v̄gīes dicēs illō Sap. iij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. q̄d est eis magn⁹ honor. Et idō dicit Bern̄. Urinā semel dicas aīe mee dñe iesu. Ecce pulchra es. q. d. zc. Tūc ip̄i eū laudāt eū dicētes illō Lan. j. Oleū effusus nomē tuū. iō adolescētule dilexerūt te. Et rō assi/ gnat Sap. vij. Landoz em̄ ē luc̄ et̄ne ⁊ speculū sine macula. Un̄ b̄

De sancto

cognoscēs Jobes Apoē. xij. dicit. Civitas hec nō eger sole neq; lūa vt luceāt in ea. nā claritas dei illu minabit eā. z lucerna ei⁹ est agn⁹. R. Nono cōmēdat z laudat oēs scōs simul. dicēs illud Mat. xvj. Vos estis bñdicti patr⁹ mei. q̄ accipi te regnū qd vob patū est zc. s. vt eternalr gaudeat. Tūc laudat eū ecōtra tota celest⁹ curia dicēs illd 1. Tbi. j. Regi seculorū immortalī inuisibili soli deo honor z glia in secula seculorū. Un b pgnoscēs ps. in spūscō dicit Juvenes z v̄gines senes cū iuniorib⁹ laudēt nomen dñi zc. Cui⁹ figura z exēplū habet Lū em hac die custos ecclē sancti petri. Req. in ser. pcedenti. U sic b oñsum est Jobi in Apo. vij. vbi dicit. Uidi turbā magnā zc. Req. in ser. pcedenti. Sequit bñdictio z claritas et sapia z grarumactio honor v̄t⁹ et fortitudo deo nro in secula seculorū. Nā tibi xpe bñdictio in incarnatōe. claritas i natiuitate. sapia in p̄dicatōe. gr̄a z actio in redēptione passiōe. z morte. ho norē in resurrectōe. v̄t⁹ in ascēsiō ne. fortitudo i iudiciū p̄sumatione Un exēplū h⁹ diuie laudis refert Lesari⁹ dicēs q̄ i saxonīa in q̄daz monasterio puella q̄dā dū in magna solennitate pmissa fuisset ire ad matutinas. m̄grā ipsi⁹ timēs debilitatē ei⁹ iussit eā añ Te deū. recedere ad dormitoriū. Illa inuita recedēs voluit extra chor⁹ residuū pauidire. Cūq; inchoat⁹ fuisset hymn⁹ Te deū laudam⁹. vidit celos apiri et chor⁹ sororū in celū subleuari. Lū ac ventū fuisset ad

Martino

locū illū. Tbi oēs angeli zc. vidit vnīuersos ordies āgelorū z singulos āgelos dimissis capiti b⁹ flexis qz genub⁹ māib⁹ extēsis deū adorare silq; cū v̄ginib⁹ cātātib⁹ cantare. Scūs scūs scūs zc. Sile fecerūt sci apli ibi. Te glīosus aploz chor⁹. z pphē ibi Te pphetaz. Et martyres ibi Te martyrū. Post modū p̄fessores z v̄gines etiā sile fecerūt. Lū ac extrem⁹ vsus. s. i te dñe spe. diceret. chorus sororū ad terram descendit z celū se clausit.

De scō martino. Sermo. lxiij.

Ece sacer

dos magn⁹ q̄ in dieb⁹ suis placuit deo Ecclī xliij. Dic Arist. ix. ethi. q̄ amicitia maxie est bonorū z iustorū. Lū igit bñs marti. fuit in oib⁹ fact⁹ suis iust⁹ bon⁹ z scūs. merito fuit a dō honorat⁹ ac ei dilect⁹. q̄re bñ dñs eo. Ecce sa. ma. zc. Et seqt. z inuētus ē iustus. Et nota q̄ tota vita boīs p̄sistit i septē dieb⁹. q̄b⁹ reuolut⁹ iterū incipiūt. s. dies sol. dies lūe. dies marti. dies mercurij. dies iouis. dies veneris. dies saturni. Isti aut septē dies signāt septē virtutes q̄s habuit i se scūs mar. in q̄b⁹ placuit deo S. P̄ia igit dies fecit p̄mā v̄tutē. s. fidē. Nā sic sol illuminat ceteros planetas. ita fides facit v̄tutes meritorias. Nā fm Aug⁹. Fides est mas omniū v̄tutū z fundamentū oīm bonorū Ideo diem apls. j. Eoz. iij. Fundamentū aliud nemo pōt ponere p̄ter illud qd positū ē. s. fides. Qd facit scūs mar. Un legit q̄ bñs

martin⁹ sabarie bānonioꝝ opido
oriū⁹ fuit. sꝫ itra ytalīā papie est
alit⁹. P^r ei⁹ miles p^rmū. post tri/
bunus. i. dñs qui trigita sub se te/
net milites fuit sub Lōstantino z
Juliano militauit scūs vero mar/
tinus cū esset annoꝝ decem inui/
tis parencibꝫ ad ecclīam cōfugit
z cathecuminū se fieri postulauit
Est aut cathecumin⁹ (der den ge/
lauben bozet vñ noch nit getauft
ist) sed cū cesar decreuisset vt filij
veteranorum. i. (alter ritter) p pa/
tribꝫ militarent. Martin⁹ cū eēt
annoꝝ qñdecim ad militandum
vrget vno tantū seruo cōtentus.
Et cū esset annoꝝ decē z octo ba/
ptizare se fecit z se abrenūciaturū
seculo pmittebat. Per biennij
militauit. Interea intragallias. i.
populos xpianos irruentibꝫ bar/
baris. i. (heyden) Julian⁹ contra
eos pugnatur⁹ pecuniā militibꝫ
erogauit. Martin⁹ vero nolens
deinceps militare. iō dona reci/
pere noluit. sꝫ cesari dixit. Ego suz
miles xpi pugnare mihi nō licet.
Indignat⁹ iulian⁹ dixit q nō g^ra
religionis sꝫ metu belli iminent⁹
milicie renūciaret. Cui martin⁹ in/
trepidus rñdit. Si b ignauie nō
fidei ascribit⁹. crastina die añ aciez
nervis astabo z in nomie xpi si/
gno crucis nō clipeo ptectus aut
galea hostiū cuneos. i. collectionē
securus penetrabo. Un custodiri
iube⁹ vt inermis vt dixit barbar⁹
obijceret. Sed die sequēti hostes
legationē miserunt z se ac oīa sua
dantes. Un nō est dubiū talem vi

ctoziam sine sanguine merit⁹ z f⁹
de sancti viri datā esse. Exinde rez/
licta militia ad sanctū bylariū pi/
ctauiesem ep^m prexit. z ab eo aco/
litus ordinat⁹ multū pfecit in fi/
de. Et sic p^rz qualif scūs martin⁹
habuit p^rmā virtutē que signat p
diem solis in q placuit deo. Unō
canit ecclīa. Sancte trinitat⁹ fide
martin⁹ pfessus ad baptis^mi gra/
tiam puenit. **I** Secūda dies
scz lune significat secundā virtutē
scz hūilitatez. Nā fm astronomos
luna ē omnibꝫ planet⁹ z stellis in/
ferior. Sic humilis vult oībus eē
subiect⁹ z vilior reputari. Un di/
cit Bern. Verus hūilis vilis vult
reputari. Un dixit xpus q est spe/
culum hūilitatis. Mat. xj. Disci/
te a me. qz mitis sum z humil⁹ cor
de. In cui⁹ signū lauit pedes disci/
puloꝝ. s. dans nobis exemplū di/
cens Joh. xij. Exempluz em dedi
vobis zc. Lerte hanc vtutē. s. hu/
militatē pfecte habuit scūs marti/
nus. Nā ipse in omnibꝫ voluit eē
humilis. Un de ei⁹ hūilitate legi⁹
in sua legēda q qñ p patre mili/
tauit z tantū vnuz seruū habuit.
ipse tñ sept⁹ seruies suo suo calcia/
mēta ei detrahebat atqz tergebat
exēplo xpi quē sp hūit p^rvo exēpla/
ri hūilitat⁹. Un legi⁹ etiaz q qua/
dam vice diabolus in forma reg⁹
purpura z dyadematez aureis ca/
ligis ornatus sereno ore letaqz fa/
cie sibi apparuit. Cūqz ambo diu/
tacuissent. Dixit diabol⁹ agnosce
martine quē colis. Ego sum xps
me tibi manifestare volui. Ad hoc

De sancto

Martino

cū adhuc martin^o admirans ta-
ceret. Rursus ait. Martine cur
dubitas credere cū me videas. ego
sum xps. Tūc ipse a spūscō doct^o
ait. Dñs me^o iesus xps nō purpu-
ra nec dyademate renitēte se ven-
turū esse p̄dixit. Jō nisi in eo habi-
tu et forma q̄ passus est ac stigma-
ta p̄ferens appareat nō credā. Ad
hāc vocē ipse disparuit. et totā cel-
laz fetoze repleuit. Ipse etiā oñdit
suā hūilitatē i leprosis. Legit em̄
q̄ q̄daz vice habuit leprosum sibi
obuiū. cunctis horribilē. quē ex vā
hūilitate osculat^o est. atq; bñdixit
q̄ statim v̄tute sue hūilitatē mūda-
tus ē. Sic breuiter p̄t̄ sua hūilitas
p̄t̄ quaz merito placuit deo. Un̄
dicit Hiero. Nihil est qd̄ nos deo
et hominib; ita gratos efficiat q̄s q̄
merito vite sim^o magni et hūilita-
te infimi. U Tertia dies. s. mar-
tis. i. (d̄ instag) significat fortitudi-
nem q̄ est tertia virt^o. Mars em̄
d̄ q̄si mors. Un̄ fm̄ astronomos
mars cū iungit cū saturno in si-
gno geminorū excitat pestilentias
et infirmitates. Jō gētilēs dixerūt
martē deū belli. Sic v̄tus forti-
tudinis occidit et pugnat i vitia
mūdi carnis et diaboli et est mltuz
necessaria hoī. Nam dicit Aug^o
Ecce baptizati s̄ oēs. iustificati s̄
oēs a pctō. restat tñ luctatio cum
carne mūdo et diabolo. Et iō dicit
p̄s. Viriliter agite et p̄fortet cor ve-
strū. Certe hāc virtutē fortitudi-
nis habuit br̄s martin^o Ipse em̄
p̄tra mūdū carnē et diabolu fortit^o
bellauit. Primo p̄tra mūdū ipm

cū suis p̄tēdō. Un̄ legit q̄ post
q̄ esset annorū duodecim heremū
p̄cupiuit et p̄pleuisset si infirmitas
etaz impedimētū fuisset. Anim^o
tñ su^o circa monasteria et ecclias
sp̄ meditabat adhuc in etate pue-
rili. qd̄ postea tñ deuot^o impleuit
Un̄ p̄ triennū fere añ baptizatus
fuit mūd^o et integer ab oib; vitijs
q̄b; hūanū gen^o solet iplicari. Un̄
bñ rexit se fm̄ p̄siliū et dictū. j. Jo.
ij. Nolite diligere mūdū neq; ea q̄
in mūdo sūt. Scdo i carnē pau-
steritatē vite. Ipse em̄ duxit aspaz
vitā. Un̄ refert Seuerus in eplā
ad Eusebiū q̄ cū martin^o in q̄ndā
ciuitatē sue diocesis venisset et cle-
rici sibi lectū p̄lmo stramine p̄pa-
rassent. ipse ibidē requiescēs. mol-
licie tñ p̄horrescebat. qz i cilicio su-
per terrā dormire p̄sueuerat. Un̄
de lecto nocte p̄surgēs oē stramē-
tum p̄iecit. et se nudū sup̄ humū p̄-
strauit. mlt^o etiā alijs asperitatib;
se castigauit. q̄re merito placuit
do. nā s̄ aplm̄ ad Gal. vi. Qui xpi
sūt carnē suā crucifixerūt. Tertia
p̄tra diabolu sibi nō p̄sentiendo.
Nā dicit Grego. aduersari^o p̄fecte
vincit qñ mens n̄ra in maluz qd̄
suggerit. nec p̄ delectationē. nec p̄
p̄sensum inclināt. Qd̄ p̄fecte fecit
scūs martin^o. Un̄ legit q̄ demo-
nes q̄ apparebāt sibi ita p̄spicabi-
les reddebant vt apte ab ipso sub
q̄cūq; imagine viderent. Nā int̄
dū demon in p̄sonā Iouis se trās-
figurabat. aliqñ in p̄sonā Mer-
curij. aliqñ Veneris. et eorū vultu-
bus scō martino se offerebat. Qd̄

Sermo

lxi

ille oēs suis nominibz increpabat Mercuriū maxie patiebat ifestū id est seruū. i. (grymme) Jouem brutū atqz heberem. i. (dūme) esse dicebat. et sic expellebat eos. Quadam etiā die ī hūana specie sibi obuiauit. z q̄ tenderet inq̄siuit. Respondit. Quocūqz eū dñs vocaret ibi tenderet. Cui diabol⁹ tibi aduersabit. Cui martinus rñdit. Dñs mihi adiutor ē. nō timeo qđ faciat mihi hō. Tūc diabol⁹ euauit. Et sic pr̄z qualr zc. Un dñs Niere. j. Bellabūt aduersum te z nō puaiebūt. qz ego tecū sum vt liberem te. X Quarta dies. s. mercurij. i. (mitwochen) significat pacem que optima vtr⁹ est. Dicit em̄ mercuri⁹ q̄si medi⁹ currēs. iō pcor dat ydeoma (mitwochen). i. media dies int̄ pcedentes z sequētes z significat pacificationē. qz p iungit discordes. Jō gentiles dixerūt mercuriū esse nunciū q̄ pacificaret int̄ discordātes. Nec aut̄ vtr⁹ est ita bona q̄ nō tm̄ deo facit bonē placabilē. verū etiā facit eū filiū dei. teste xp̄o Mat. v. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabūt. Ler te hanc vtrū pfecte habuit in sebtūs martin⁹. Un legit q̄ multū dilexit pacē. Cū em̄ esset sūm⁹ sacerdos in sua diocesi sepe a clericis ledēbat nec ppter h̄ repellebat eos a sua charitate. Nemo illuz vnqz vidit iratū. nec merentē. nec ridētem. Nūqz in ore illi⁹ nisi xp̄s. nō maledictio. Nunqz in corde eius nisi pietas. Nūqz nisi par. nisi misericordia inerat. Cū em̄ quadam

vice canes p viā lepusculū sequētes vidisset ipauit canibz vt desisterēt et lepusculū cū pace dimitterēt. mox illi q̄si vincti in suis vestigijs fixi māserūt. Itē cū qđā canis in quēdā ex discipul⁹ scī mar. latraret. Ille ad eū cōuersus ait. In noīe scī mar. iubeo te obmutescere. Canis p̄tinue obmutuit ac si linguā habuisset abscisam. Itē legit q̄ scūs mar. quada vice sup̄ aselluz. i. (cleyne eselyn) pcederet. eqs de q̄ veniētibz expauesact⁹ milites in terrā saltu p̄cipiti se dedērūt. z martinū arripientes grauitē vberaueit. Ille aut̄ q̄si mut⁹ cedētibz terga p̄bebat. Sz illi mag⁹ furiebāt. eo q̄ ille q̄si nō sentiēs vbera illata p̄tinere videret. Proin⁹ aīalia humo fixa ita p̄māserūt vt q̄tumcūqz flagellata velut saxea moueri nō possent q̄usqz ad martinū redeūtes p̄ctm̄ suū qđ in eū cōmiserāt p̄fiteres ille eis licentiā dedit z veloci cursu aīalia proceserūt. Itē legit in dyalogo Seueri z galli discipuloz scī martini. q̄ qđā vacca a demone agitata cū vbiqz seuiret z multos pfoderet z aduersus martinū z socios in itinere furibūda pcurreret. iste māu alleuata ipsam sistere iussit. Quā ī mobili pmanēte vidit demonem dorso illi⁹ insidēte. Quē increpās dixit discede funeste de pecude et innoxū aīal agitare desiste. Quo p̄tin⁹ discēde vacca ad pedes illius p̄sternit. z ad ei⁹ impiū cū oī māsuetudine ad gregē suū reuertit. Et sic pr̄z qualr fuit pacificus

De sancto

Martino

quod ad oia. Un bñ dñ de eo Pro
uerb. iij. Uic ei⁹ vie pulchre. et oēs
vie ei⁹ pacifice. quare merito pla/
cuit deo. Nā dñ per ps. In pace fa/
ctus ē loc⁹ ei⁹ zc. Un dicit Aug⁹.
Qui pacem amplectit in hospicio
mēt⁹ sue pparat xpo māsiōē y
Quinta dies dñ dies Jouis. Nec
stella valde pmouet fruct⁹ z ē val
de vtilis omnib⁹ terrenascētib⁹
dñ iupit⁹ qñ iuuās p⁹ et significat
qntā vrtutē. s. misericordiā q mul
tū placet deo. vñ Prouer. iij. Mi
sericordia z veritas nō te deserāt
z inuenies glām corā deo. Jō hāc
virtutē docuit xps Lu. vi. Estote
misericordes sicut z p⁹ vñ miseri/
cors est. Lerte hanc vrtutē habuit
brūs martin⁹. Un legi⁹ q quodā
tpe hyemis dñ pgeret cuz militib⁹
obuiāuit ei vn⁹ paupcul⁹ elemo/
sinā a trāseūtib⁹ poscens. quē oēs
p⁹teribāt z a nullo elemosinā acce
pit. Martin⁹ vñ arripuit gladiū
z clamidē qua induc⁹ erat diuisit
et ptem paupi tribuit. Cui dñs se
quēti nocte cū multitudinē ange/
loz apparuit. z se vestitū pte cla/
midis sue dixit. Un audiuit xpm
ad angelos loquentē Martinus
adhuc carhecumin⁹ hac veste me
p⁹terit. Et rō est. Nam xpus dixit.
Mat. xxv. Qd vni ex minimis meis
fecist⁹ mihi fecist⁹. Ideo mltū pla/
cuit deo. Itē legi⁹ in dyal. Seueri
z galli discipuloz martini q cum
quadā vice marti. in quadā festi/
uitate ad eccliam iret. qdaz paup
nudus secut⁹ est eū. Tūc martin⁹
archidiacono suo pcepit vt pau/

perem illū vestiret. Et cū b⁹ facere
distulisset. Martin⁹ ingressus est
secretariū suū z tunicā suā paupi
dedit. z eū statim abire iussit. Cuz
g⁹ euz archidiacon⁹ moneret q ad
solēnia pagenda pcederet. Ipse d
se loquēs rñdit se ire nō posse do/
nec paup. i. ipsemet vestez acciperet
Archidiacon⁹ vñ nō intelligens.
Nāz cū martin⁹ extrinsec⁹ cappa
esset rectus. ipm mūdūz interius
ñ videbat. nec aliū paupez adesse
causat. Tūc martin⁹ dixit. Dese/
rat mibi vest⁹ z paupnō deerit ve/
stiendus. Lōpulsus archidiacon⁹
ad forū iuit et p qnqz argēteis tu/
nicam vilem emit. quā añ pedes
sancti mar. irat⁹ piecit. quā scūs
martin⁹ secrete induit. Cui⁹ ma/
nice vsqz ad cubitū. z lōgitudō vs/
qz ad gēua p⁹tendebat. Nūc autē
miraclo addit mgt⁹ Jōhes bel. q
qñ scūs martin⁹ in missa manus
ad deū leuaret vt moris ē manic⁹
retro labentib⁹ cū nec brachia ei⁹
essent grossa nec multū carnosā.
nec pfata tunica p⁹tenderet nisi vsqz
ad cubitū. z sic remāserūt brachia
nuda. tūc miraculose torques au/
ree z gēmate an angel⁹ deferunt⁹ et
brachia decent opunt. Et sic p⁹z
ei⁹ mia. Un bñ dñ de eo i ps. Tibi
derelict⁹ ē paup. s. vt ei bñfacias. z
sic mercedē a deo recipias. Nā dñ
Prouer. xij. Qui seq⁹t mīaz z iusti/
ciaz inueniet vitā z gloriā. Un in
signū hui⁹ dixit Mat. v. Bñ mi/
sericordes. qñ ipsi mise. cō. zc. Un
maximin⁹ eps in smone Miseri/
cordia ē ornamētū fidei. iustos p/

bat scōs roborat. die cultores ostē
dit cui⁹ exercitiū reddit dñm letū
exhibet placabilē xpm Z Sexta
dies est dies vener⁹. Hic planeta
post solē z lunā est splēdidior alijs
et fecit sextā virtutē. s. castitatem z
puritatē q̄ est splēdidior alijs. Un̄
d̄z Sap. iij. O q̄ pulchra ē casta
generatio cū claritate Tantū em̄
placet hec x̄tus deo z scīs q̄ sp se
quit xpm. Juxta illud Apoc. xij.
Virgines em̄ s̄ z sequunt agnuz
q̄cūqz zc. Et scī desiderāt se ei asso
ciari. Lerte hāc x̄tutem puritatis
habuit. s. mar. Nā cast⁹ fuit. iō pu
ri z casti eū visitabāt. Un̄ legīt de
eo q̄ ipse q̄dam tpe in cella sol⁹ se
debat. Sever⁹ z gall⁹ discipuli ei⁹
eū foris expectabāt. q̄ subito mira
bili horrore ꝓcussi. plures in cella
audierūt in sil' colloquētes. de q̄
sanctū martinū postmodū in tro
gauerūt. Qui ait. Dicā vob. s. pe
te vt nulli dicat Maria agnes.
Tecla ad me venerūt. nō tñ illo
die. s. z sept⁹ se ab eis visitatū ꝓfess⁹
est etiā petrū z paulū. ap̄los ad se
sepius visitare et videre ꝓhibuit.
Etiā spūscūs eū sicut ap̄los illu
stravit. duz em̄ sacm offerret glo
bus igne⁹ apparuit sup caput ei⁹
q̄ a mlt⁹ visus ē ꝓꝑt grām spūscī
que ꝓꝑt ei⁹ puritatē in eū ī specie
ignis ad robur descēdit sic fuit in
ap̄lis. Un̄ ap̄li sp eū tanq̄ cōparē
visitabāt. Et sic ꝓꝑt ei⁹ puritas. iō
merito deo placuit. Un̄ dicit xps
de eo illd̄ Lan. v. Dilect⁹ me⁹ can
didus z rubicūdus. elect⁹ ex milib⁹

A Septia dies d̄z dies Saturni
q̄ omnib⁹ planet⁹ est altior. frigi
dior z pigrior. Nā celum qd̄ sol in
anno pagit. ipse vix in. xxx. annis
ꝓcurrit vt dicunt astronomi. z si
gnificat septimā virtutē. s. pseue
rantia sine qua nihil valet. Juxta
illud Bern. Tolle pseuerantiam
nec obsequiū mercedē hz. nec for
tudo laudē. Jō dixit xps Mat.
x. Qui pseuerauerit vsqz in finem
h salu⁹ erit. Hāc certe x̄tutem ha
buit beat⁹ martin⁹. Nam ipse pse
uerauit in ist⁹ x̄tutib⁹ et in sancta
vita vsqz in finez. Un̄ legīt q̄ ipse
circa finē vite sue reuelauit fratri
bus suis obitū suū quez longe añ
ꝓsciuit. Un̄ in diocesi ꝓdacensi ce
pit virib⁹ corpis destitui. Tūc dis
cipuli oēs flētes dixerūt. Cur nos
ꝓꝑt deser⁹. aut cui nos desolatos
relinquis. Inuadent em̄ gregem
tuū lupi rapaces. Et ille eoz mo
tus ꝓcib⁹ flētib⁹qz. flēs quoqz sic
orauit. Dñe si adhuc ꝓꝓlo tuo suz
necessari⁹ n̄ recuso laborē. fiat vo
luntas tua. Nam eos nō libenter
volebat deserere nec a xpo diuti⁹
separi. z ideo nec mori timuit nec
vivere recusauit. Luz sic aliq̄diu
in molestia febriū tenerē. z a disci
pulis suis rogare⁹ vt in lecto suo
vbi in cilicio et cinere decūbebat
stramentū aliquod ponerē dixit.
Filij non decet christianuz nisi in
cilicio z cinere mori. Ego si aliud
exemplū vobis relinquo ipse ꝓꝓ
caui. Oculis ac manibus in ces
lum semp intent⁹ spūm ab ofone

Anna

De sancto

Martino

nō relaxabat. Et cū supin⁹ .i. (nyd
semp iaceret ⁊ a p̄byter⁹ rogaret
vt corpusculū mutacōe later⁹ rele
uaret dixit Sinite me frēs mei ce
lum poti⁹ respicere q̄ terram. vt
spūs ad dñm dirigat. Et hec dicēs
vidit diabolū p̄pe assistere. ⁊ dixit
Quid hastas cruenta bestia. Nihil
in me funestū iuenies Abrae sin⁹
me suscipiet. His dicēs spūm deo
reddidit Anno dñi. cccc. xlvij. vi.
te ei⁹. lxxij. dñica die. Tūc⁹ at ei⁹
tanq̄ iam glorificat⁹ resplēduit. ⁊
chorus angeloz p̄tinēs a multis
audir⁹ fuit. Et sic p̄z qualr felicitē
p̄seuerauerit ideo merito placuit
deo i dieb⁹ suis. ⁊ inuent⁹ est iust⁹
iō coronat⁹ est in celo. Un̄ Bern.
Perseuerātia est singular⁹ filia sū
mi regis. que sola triūphātib⁹ im
ponit sertum eterne retributōis.
B Beat⁹ seuerin⁹ colonien⁹. ep̄s
cū die dñica loca sc̄a more solito
post matutinas circuiret. illa ho
ra qua scūs martin⁹ obiit āgelos
cantātes in sublimi audiuit. Uo
cansq̄ archidiaconū int̄rogat si
aliqd audiret. Qui dixit. q̄ nihil
audiret. Tūc ep̄s p̄strat⁹ paritq̄
archidiacon⁹ dep̄cabant vt hec di
uina pietas audire p̄mitteret. Et
cū ep̄s p̄ eo orasset erect⁹ auribus
sursum archidiaconū ep̄us int̄ro
gauit. Quid audist⁹. Qui ait. Uo
ces q̄sdā in celo psallentiū audio
sed qd sit penit⁹ ignoro. Cui ep̄s.
Dñs meus ep̄us thuronoz mar
tin⁹ migravit ex h̄ mūdo ⁊ nūc an
geli canendo eū in celū deferunt.
Hic nota quō diabolus cū socie

tate sua in aere affuit. Archidiacono
nus aut diem ⁊ horā notauit. thuro
nū misit velocitē q̄ hec diligēter
inqueret. Qui inuenit martinum
eadē die ⁊ hora p̄tūc migrasse Se
uerus etia⁹ monach⁹ qui vitā ei⁹
scripsit cuz post matutinas leuit
obdormiūisset. sicut ipse in q̄daz
eplā testat scūs mar. albis induit⁹
vultu igneo. scintillantib⁹ oculis
crine purpureo. tenēs libz in ma
nu dextera. quē de vita eius idem
Seuer⁹ sc̄psit eidē apparuit. Lū
q̄ post b̄ndictionē in celū p̄scēde
re ipsuz videret. ⁊ cū eo ascendere
cupet euigilauit. Post hec autem
nūc⁹s venientib⁹ eadē nocte sc̄m
martinū migrasse audiuit. Eodez
aut die sc̄tus Amb. mediolanen⁹
ep̄us missam celebrās. sup altare
int̄ p̄phetiā ⁊ eplāz obdormiuit. et
cum nullus eū excitare p̄sumeret
et subdiacon⁹ nisi eo innuēte epi
stolam nō audiret legere. trāsact⁹
duarū horaz spac̄s excitauerūt
eum dicētes. Jam hora p̄terit et
p̄pls lassus expectat. iubeat dñs
nr vt lector eplāz legat. Ad quos
ille. Nolite turbare. multū em̄ va
let sic obdormiūisse cui dñs tale
miraculū oñdit. Nā nouerit⁹ frēs
nr̄m martinuz ad dñm migrasse.
⁊ ego eius funeri p̄bui obsequiū
sed vltimā ofonē vobis excitātib⁹
explere nō valui. Tūc illi stupefa
cti diem ⁊ horā notātes inuenerūt
sanctū martinū tunc migrasse ad
celum. **L** Post mortē ei⁹ Anno
lxiij. cuz bt̄us Perpetu⁹ eccliam
ei⁹ magnifice ampliasset ⁊ in eam

Sermo

corpus ei⁹ transſerre volebat. ſe/
pulchrū ei⁹ nullaten⁹ mouere po/
tuerūt. Lunq; vellēt dimittere. q/
dam ſenex pulcherrim⁹ apparuit
eis dicēs. Uſq; quo tardat. Non
videt. ſanctū martinū paratū voſ
iuuare ſi man⁹ apponit. Tūc ille
cū eis man⁹ appoſuit. et cū ſūma
velocitate ſepulchrū leuauerūt. et
in eo loco vbi nūc colit poſuerūt.
ſenex aut ille poſt b nuſq; compa/
ruit. Nec trāſlatio in mēſe Julio
celebrat. Refert Odo abbas clu/
niacenſ q tūc oēs campane i om/
nibus ecclīis nullo tangente pul/
ſabant. et oēs lampades diuinic⁹
accēdebant. Fert q; q duo tūc ſo/
cī erant quoz vn⁹ cecus. al⁹ con/
tractus fuit. Lecus aut ptractus
ferebat. et ptract⁹ ceco viā mōſtra/
bat. ſicq; talit⁹ mēdicantes mltaz
pecuniā acq̄rebant. Audiētes vō
q ad corp⁹ ſci mar. mlti ſanabāt
infirmi cū in trāſlatione corp⁹ ex/
tra ecclīaz pceſſionalit⁹ duceret. ipi
timere ceperūt ne p̄dictū corpus
iuxta domū in q manebāt dedu/
ceret. et ſic ipſi forſitan curarent.
Nolebāt ei ſanitatē p̄ſeq ne depe/
ririt materia q̄ſtus ſui. i. (gewin)
q̄propter de illa ſtrata fugiētes ſe
ad aliā trāſſerebāt p quā corp⁹ ne
quaq; duci putabāt. Dum ḡfuge/
rant corp⁹ ei⁹ ex iprouiſo prin⁹ ob/
uiarunt. Et q; de⁹ multa bona p/
ſtat inuit. ambo extra eoz volun/
tatē p̄tinuo ſunt ſanati. licet p̄p̄
hoc plurimū triftarent.

De ſancta Elizabeth.

Sermo. lxiij.

lxiij

Quis est

imago hec et ſupſcriptio

Mat. xxiij. Notate cha

riffimi. Dicit em̄ m̄g^r li. ij. diſ. xvj.

q homo ſm aīam fact⁹ eſt ad ima/
ginem et ſilitudinē toti⁹ trinitat⁹.

Lū igit querit⁹ de aīa deuota. cui⁹
ē imago hec et ſupſcriptio. Rūdet⁹

q eſt imago dei et toti⁹ trinitat⁹.

D Eſt notandū q hec queſtio p̄
queri a trib⁹ vel q̄ttuoz. P̄rio em̄

q̄rit caro de natura admirās ſpe/
culū puritat⁹ di. Que ē hec natu/
ra q eſt obediens ſpūi et p̄trariat⁹

ſenſui. Qd bñ ē admiratōe dignū
Nā vt dicit Hiero. In carne p̄ter

carnez viuere nō eſt vita hūana ſz
angelica. Lū igit ſm naturā caro

inclinat⁹ ad frenā et ad peccata. et
homo nō viuit ſm carnē ſz ſm ſpi

ritū p̄p̄ qd hō et natura purificat⁹.
merito caro querit p̄dictā queſti/
onē. Ad quā bene rūdet⁹ in p̄ſona

ſcē Elizabeth q nō ſm carnē ſz ſm
ſpūm vixit. q hec natura eſt ima/
go que ſm deū creata eſt. Un hāc

imaginē notat apl⁹ cū dicit Si
cut portauim⁹ imaginē freni ho/
minis. ita portem⁹ imaginē cele/
ſtis. Lette b̄ p̄fecte fecit ſcā Eliza/
beth. Nā ipſa nō ſm carnē nec ſm

deſideria carnis q militāt aduer/
ſus ſpūm vixit. ſed ſm ſpūm. et ſan/
ctam vitā duxit. Qd bñ oſtēdit⁹ in

ei⁹ legēda. Legit em̄ q ipſa ſcā eli/
zabeth fuit illuſtr⁹ reg⁹ vngarie fi/
lia. generi nobiliſ. fide et religione

vō nobilioz. Quaz auctor nature
ſup naturā qdāmodo extulit. duz

ſz ſm ſpūm vixit. ſed ſm ſpūm. et ſan/
ctam vitā duxit. Qd bñ oſtēdit⁹ in

ei⁹ legēda. Legit em̄ q ipſa ſcā eli/
zabeth fuit illuſtr⁹ reg⁹ vngarie fi/
lia. generi nobiliſ. fide et religione

vō nobilioz. Quaz auctor nature
ſup naturā qdāmodo extulit. duz

ſz ſm ſpūm vixit. ſed ſm ſpūm. et ſan/
ctam vitā duxit. Qd bñ oſtēdit⁹ in

ei⁹ legēda. Legit em̄ q ipſa ſcā eli/
zabeth fuit illuſtr⁹ reg⁹ vngarie fi/
lia. generi nobiliſ. fide et religione

SS

De sancta

puella que regalibus delictis nutrita fuit omnia spreuit. et ideo in omni sanctitate vivere studuit. Nam cum adhuc esset quinquagesimo annorum cepit bonis studiis assuescere. vanitates et laudes mundi fugere. et in virtutibus se exercere. Unde in ecclesia gratia orandi tam sedula mansit ut eam ancille sue auellere viri valerent. Unde in ecclesia genua flectebat aut pavimento totaliter inclinebat. Et licet litterarum peritiam non haberet. tamen coram oculis suis sepe psalterium expadebat ut se legere fingere ne velut occupatam aliquis impediret. Puellas etiam inducens ut sepe oraret ac beatam virginem cum Ave maria salutarerent. Et Crescens per etatem temporis etiam crescebat amplius per effectum deuotionis. Nam beatam virginem in suam patronam elegit. et sanctum Iohannem euangelistam in sue castitatis custodem elegit. Cum enim singule cedule singulorum apostolorum in septem nominibus altari supponerentur. et quelibet aliarum puellarum casu sibi cedulam contingente acciperet. Ista oratione sua. Ita tribus vicibus cedulam ubi nomen sancti Iohannis erat scriptum ut desiderabat accepit. ad quem ferebat tanto deuotionis affectu ut nihil petentibus in eius nomine denegaret. In nocte ad orationem sepe surgebat. Ordinauit cum quidam puella sibi inter ceteras magis familiaris. ut si forte somno decipssa non surgeret. eam pede tangens excitaret. Et ut orationum suarum deo pingue sacrificium redderet seipsam irrogabat abundantia lacrymarum. quod quidem lacrymas fudebat iocunde. Et ut eius animus totus in deum transferretur etiam tanta eius deuotione nullum impediret.

Elizabeth

dimictum habere rogauit dominum ut preterea prout omnium temporalium ei infunderet. Fusa vero oratione audiuit dominum dicentem sibi. Exaudita est oratio tua. que dixit ancille. Dominus exaudiuit vocem meam. quia omnia temporalia ut stercore reputo. nihilquam iam aliud diligere video nisi deum. Sepe etiam oratione eius tanti feruoris iuenebat ut etiam alios inflammarer. Unde quidam vice quedam iuuenem seculariter indutum ad se vocans ait. Videris nimis dissolute vivere cum deberes creatori tuo fuisse. Velles ne pro te dominum exorare. ille ait. Volo domina. et id vehementer exposco. Cum igitur orationi se dedisset et iuuenem sibi pro se orationi incumbere monuisset. iuuenis alta voce clamauit dei. Cessate iam domina ab oratione cessate. Sed cum illa iam attentiore oraret. iuuenis altius clamans dixit. Cessate domina. quia totus defecio et confuro. Ipse enim tanto calore fuerat succensus ut totus sudans et fumans corpus et brachia velut amens iaceret. adeo ut plerique accurrentes vestes eius per nimium sudorem madidas iuenerent. et estum eius manibus ferre non possent. Cum autem elizabeth orationem compleretur. iuuenis estuare cessauit. Qui rediens ad seipsum et diuina gratia illustratus ordinem fratrum minorum ingressus est. Et Ite ut posset habere cor mundum et animam puram propter habitum castitatis gaudere corpus suum multipliciter non tantum orationibus. verum etiam vigiliis. ieiuniis et diuinis castigatibus. Sciens quod ad Gal. vi. apostolus dicit. Qui christi se carnem suam crucifixerit. Unde le. quod tamen rigor et abstinencia fecerit sibi ipsi ut in mensa mariti inter diuersa gratia ferculorum interdictum pane simplici fuisse preterea.

Bermo

lxiiii

Quadā etiā vice cū lōgi itinerē fu-
isset labore dep̄ssa. ⁊ marito ⁊ sibi
fuissent diuersi cibi oblatis q̄ n̄ cre-
bant d̄ iustis laboribz acq̄siti oīno
abstīuit. ⁊ iugit̄ panē duz ī aq̄ ca-
lida madefactū cū suis acill' patie-
ter comedit. Sepe em̄ cibos curie
respuir. ⁊ aliq̄z viroz bonoz ciba-
ria req̄siuit. Una etiā grossa tuni-
ca ⁊ corda p̄teta p̄ mortē mariti. ⁊
sic nudis pedibz dño famulabat̄.
Itē ne mōi successus sibi nimīuz
blādīret̄ q̄ aīa macularet̄ q̄tidie in
rebz p̄speris sibi aliqd̄ detrahebat.
Cū ei ī aliq̄ ludo sibi p̄sperē succe-
deret r̄liquū infirmittēs dixit nolo
p̄cedere s̄z p̄p̄ deū reliquū infirmic-
to. Ad coreas q̄z ceteris puell' ī sua
iuuētute aduocata. cū vnū circui-
tū pegiss̄z dixit. Sufficiat nob̄ vnū
circuitus. nā p̄p̄ deū alios dimittā
m̄. ⁊ p̄ talē modū puellas a vāita-
tibz reuocabat. Vestimētōz lascī-
uos vsus sp̄ abhorruit. Vñ ad huc
puella dies solēnes tāta deuotōe
colebat vt etiā manicas sibi cōsui
nulla rōne pateret̄ añq̄ missaruz
solēnia p̄pleret̄. Exroteca p̄ etiā vsū
in diebz dñicis sibi añ meridie in-
dixit. Officiū eccl̄asticū cū tāta re-
uerētia ⁊ deuotōe audiebat vt cū
sacra euāgelica legeret̄. manicas
si forte p̄lute erāt solueret. moni-
lia deponeret. ⁊ cetera capit' orna-
mēta. ⁊ sic vbi gradū x̄ginalē p̄u-
dent̄ rexit ⁊ innocent̄ p̄currit p̄iu-
galē ḡdū ītrare cōpellit̄. v̄pote q̄
adh̄ p̄no īp̄io v̄gebat̄. Consensit
īgit̄ licet inuita in copulā p̄iugale
nō vt libidini deseruiret. s̄z ne pa-
tris p̄ceptum p̄tēneret. ⁊ vt filios

educādos ad dei seruitiū p̄crearet
Vñ in purificatōe post partū bu-
milit̄ sine ornamētis ⁊ vestibz deau-
rat̄ sic ceterē mulieres exēplo in-
temerate puerpe filiū in p̄p̄is vl-
nis gestās ip̄m ad altare cū agno-
z cādela offerebat. Quāuis em̄ cēt
legi thori p̄iugal' astricta. nulli tñ
culpāde delectatiōi fuit subiecta.
Qd̄ manifeste cōstat qm̄ in manibz
mḡri Lōradi ordinis mīoz votū
emissit q̄ si v̄o suo eā sup̄uiuere cō-
tingeret p̄tēntiā p̄petuā obserua-
ret. Fuit īgit̄ lant̄ grauio thurigiē
sociata p̄iugio. Et licet q̄mutaue-
rit statū nō tñ mutauit mēt̄ affe-
ctū. Et sic p̄z quōd vixit fm̄ sp̄m ⁊ n̄
s̄z carnē ⁊ sic imaginē celestis hoīs
portauit. Vñ bñ dicit illd̄ Phil. iij.
Dīa ar. sum vt stercora zc. Vñ d̄z
bñ elizabeth qd̄ īterp̄rat̄ de' me'
cognouit. Naz de' eam bñ cogno-
uit p̄pter suam sanctā vitā. Vñ d̄i-
cit Job. x. Ego cognosco meas. et
cognoscūt me mee zc. Quare ipsa
est de numero de quibz dicit dñs
Baruth. iij. Delirati mei ambus
lauerūt vias asperas B Scdō
p̄ncipalr̄ q̄rit mūd'. Que ē ista fi-
gura q̄ nō fm̄ naturā hūanā viuūt
q̄ ē iuxta illud. j. Jo. ij. Aut p̄cupis-
centia carnis aut p̄cupiscētia ocu-
loz aut supbia vite. s̄z fm̄ celestēz
figurā. i. fm̄ v̄tutes. Ad h̄ r̄ndet̄ p̄
illd̄ Ja. j. q̄ ē religio mōda ⁊ imacu-
lata ap̄d deū ⁊ patrē. Lerte hanc
v̄tutē p̄fēce portauit scā eli. qm̄ assū-
psit tertiā reglāz ī q̄ vixit s̄z figurā
dī ⁊ n̄ mōdū vñ le. q̄ p̄ obitū mariti
sui ne fru. cen. p̄derzq̄ dāf suātibz

De sancta

Elizabeth

perfectiōe euāgelicaz. q̄ de sinistra
miserie ad dextrā gl̄ie trāsserunt.
religiosuz habitū induit. et tertiā
regulā assumpsit. cōtinentiā post
mortē viri sui ppetuā seruās. pfe-
ctam obediētiā custodiēs volū-
tariā paup̄tatē amplectēs. q̄ tria
pfecte fuauit. Nā obediētiā nō
tū post mortē viri verū etiā viro
viuēte p̄misit. Un̄ cuidā custodi
ordis minoz noīe m̄grō Lōrado
saluo iure m̄rimoniū et p̄sentiente
marito obediētiē se adeo subiecit
vt q̄cqd ille p̄cipet. ipsa cū reuerē-
tia et m̄lto gaudio adimpleret. vt
ex b̄ meritū obediētiē p̄cipet. et ex-
empluz dñi n̄rī q̄ p nob factus est
obediēs vsqz ad mortē imitaret.
Un̄ q̄cqd sibi p̄cepit obediēt im-
pleuit. Ipse em̄ in̄dixerat sibi ne
de cibis mariti q̄s sana p̄scia non
haberet comederet. Qd̄ ipsa cum
tāta obediētiā obfauit vt alijs
diuersi delicat̄ abūdantijs ip̄a cū
ancillis suis cibis grossioribz vte-
ret. Qd̄ vir su⁹ cū patiētiā suppo-
rabat. asserēs q̄ et ipse b̄ libent̄ fa-
ceret si turbationē familie sue nō
timeret. Quadā etiā vice ad quā-
dam p̄dicatiōz ab ipso vocata sup-
ueniēte marchionissa missenensi.
et sic impedita q̄ nō venit. Quaz
in obediētiā ille egregerēs p̄cepit
p̄ emenda vt se fortit̄ x̄beraret. q̄
obediēt fecit. Sepe em̄ p man⁹
ancillaz fecit se i cubiclo fortiter
x̄berari vt saluatori flagellato bu-
militer et obediēt vicē repēderet
et carnē ab omni lasciuia coerce-
ret. M̄gr̄ conradus sepe sibi mo-

lestia et p̄traria iponebat. et qd̄ am-
plius diligere videbat ab ei⁹ p̄sor-
tio sepabat. et specialr̄ duas ancil-
las fideles et p̄dilectas q̄ a iuuen-
tute sua secū fuerāt enutrire ab ea
remouit. mult̄ effusis lachrymis.
Noc aut̄ faciebat vir scūs vt eius
volūtatē frangeret. et vt ipsa to-
talr̄ ad deū suū affectuz dirigeret.
In his omnibz inueniebat. velox
ad obediētiā. et p̄stans ad patiē-
tiam. Dixit q̄z. Si p̄p̄ deū tantuz
timeo hoīem mortālē. q̄tū timere
debeo iudicē celestē. Jō m̄grō cō-
rado paup̄i et nō diuiti ep̄o obediē-
tiā facere volui vt oēm occasionē
tp̄alis p̄solatiōis a me penit⁹ ab-
dicarē. N̄ Quadā vice em̄ cum
claustrū q̄rundā sanctimonialiū
ab eis obnixē rogata intrasset nō
hita licētia a suo m̄grō scit se ḡuit
x̄berari. Lōtinentiā etiā fuauit n̄
tū post mortē viri veruntū vt p̄-
dictū ē viro viuēte. Nā sepe a tho-
ro viri sui abstinentis noctes duce-
bat i somnes vt orōnibz posset in-
sistere. et in abscondito p̄rez celestē
orare. Lupiēs x̄o scā elizabeth vt
vir su⁹ i defensiōe fidei arma potē-
tie sue cōuerteret. ipsuz salubri ex-
hortatiōe induxit vt ad terrā scāz
visitandā pgeret. Ubi dūz eēt ille
lantgrau⁹ p̄nceps fidelis et deuo-
tus fide itegra et deuotiōe sincera
spūm deo reddidit. recipiēs gl̄io-
sum fructū operū suoz. Et sic ip̄a
vidualē statū in p̄tinētiā cū deuo-
tione amplectit̄ vt fructū sexagesi-
muz recipet. Post b̄ aut̄ abbatissa
ei⁹ matertera ip̄i paup̄tati nimū

Bermo

lxiiii

cōpatiēs. Nā diuulgata morte vi-
ri sui turpit a qbusdaz vasall viri
sui electa ē. vt postea dicit. Un ma-
tertera sua ad epm Babēbergñ.
ipm auuncm eā duxit. Qui eā ho-
neste suscipiēs caute retinuit. z in-
tendēs ipaz scōis nuptiis copula-
re. Qd cū acille q secū. p̄nētiā vo-
uerāt didicissent. z ex h se lachry-
mis mltis affligerēt. s. elizabeth cū
mlto gemitu retulerūt. Que eas
pfortās ait. Cōfido in dño p cui-
amore p̄nētiā ppetuā voui q me-
um ppositū firmū custodiet. z oēs
violētiā pteret. z humanū p̄silium
dissoluet. z si forte auuncul⁹ meus
voluerit me alicui copulare. anio
dissentia z vbi p̄ p̄dicā. et si nul-
lū aliud remediū euadēdi supessz
nasū meū p̄p̄iū detrūcarē. vt me
sic deformē qlibet adhorreret. Cū
igit de mādato ep̄i ad qddā castz
inuita fuisset deducta moratura
ibidē dōe alicui i p̄iugiu traderet
z ipa suā castitatē dño cū lachry-
mis cōmendasset. ecce dño dispo-
nēte ossa viri sui de vltra marinis
p̄tibz deferunt. Iussa ē igit ab ep̄o
reduci. vt ossibz viri sui deuota oc-
curreret. Ossa vō viri ab ep̄o cuz
honorabili p̄essione. z ab ipa cuz
mag deuotōez lachrymaz effusio-
ne suscepta sūt. Que p̄uersa ad do-
minū dixit. Ḡas tibi ago dñe q i
susceptōe ossiū viri mei dilecti me
miserā p̄solari dignat⁹ es. Tu scis
dñe. qz lz ipm te amātē mltū ama-
uerim. tñ ob amorē cui es p̄ntia li-
benē carui z in subsidii scē terre
tue destinaui. Et q̄uis delectabi-

le mibi ēē adhuc cū eo viuere tali
p̄ditōe vt cū ip̄o paupe p totū mū-
dū paupcula medicarē. tñ te teste
p̄tra tuā voluntatē vno crie nō re-
dimerē. nec ad vitā mortālē iterū
reuocarē. Ip̄m aut z me tue gr̄e re-
cōmēdo. ¶ Paupratē etiā a-
p̄lectebat. Nā p̄stituta i sūma glo-
ria statū pauprat sūmope affecta-
bat. vt z ip̄o paupi vicē repēderet
z mūdus i ea p̄p̄iū nū haberet. qz
p̄pter interdū cū ēē sola cū acillis
vestimēt vilibz se induēs z despe-
cto velo caput suū op̄iēs dicebat.
Taliē incedā cū ad statū pauprat
tis puenero. Cōstituta vō i vidui-
tate p̄cūt ad magnā paupratē. qz
magnā pecuniā vestes z alia pau-
pibz dedit. Un cū mors viri p to-
tā thuringiā diuulgata fuisset. ipa
tanqz dissipatrix p̄diga a qbusdā
vasall viri sui turpit est electa. vt
ex h ei⁹ patia claresceret z paup-
rat diu p̄ceptū desiderii obrinerz
Adueniēte igit nocte in domo cui-
usdā tabnar ij i loco vbi porci ia-
cuerūt se recepit. z deo gr̄as mltū
egit. Noza vō matutinali ad do-
mū fratiz miorz p̄gēs rogauit vt
p sua tribulatōe deo gr̄as agerēt.
z Te deū laudam⁹ cātaret. Seqn-
ti die domū cuiusdā emuli sui cuz
suis puul iussa ē ingredi artō loco
sibi ibidē assignato. Que dum ab
hospite z hospita plmū ḡuaret pie-
tibi valefecit dī. Libenē hoibz vale-
facere si bñficos inuenirē. Cōpul-
sa ḡ ad locū p̄orē redijt z puulos
suos ad loca diuersa alēdos trās-
misit. Dū ḡ p qndā viā strictā luto

De sancta elizabeth

pfundo plenā sup q̄sdam lapides
ibidē positos pgeret. z vetulā qdā
cui tā multa bñficia ptulerat sup
eodē lapides trāsies eidē recede-
re recusaret. ipa in lutū pfundū ce-
cidit. z surgēs vestimēta sua gau-
dēs z ridēs absterxit. Vestes q̄z de
cetero griseas hūilesz abiectas sp
induebat. ac mēdicādo hostiari ire
voluit. sed m̄gr Lōradus nō pmi-
sit. Fuit etiā ei⁹ habit⁹ tā despectus
vt defferret palliū griseū pāno al-
teri⁹ coloris. plongatū. Manicas
etiā tunice ruptas alteri⁹ coloris
pāno hūit emēdatas zc. P̄i āt sup
rex vngarie audiēs filiā suā ad tā-
tā inopiā deuenisse misit qndā co-
mitē ad eā vt ipam ad paterna li-
mina reducere. pcuraret. Qui vi-
dēs eā tali habitu indutā. cernēs.
q̄z sedentē hūilitē z filantē p pfusio-
ne z admiratōe exclamās dixit. nū-
q̄z filia regis tā vili habitu appuit
nec lanā filare visa ē. Quā autē p sua
reductōe vebemēter institissz nul-
laten⁹ acq̄uit. malēs cum paupi-
bus in paup̄tate degere q̄z cū di-
uitiis multis diuitiis abundare.
Et sic p̄z quō sc̄a elizabeth figu-
rā celestē. i. virtutes hūit cū sic s̄a-
ctam z religiosā vitā nō munda-
nā in p̄dictis tribus p̄ncip̄is seruauit
Quare bene verificat de ea illud
Ecc̄i. xxv. In tribus bñplacitū ē spi-
ritui meo q̄ sunt pbata corā deo z
hoib⁹. Que tria bñ sūt religio mū-
da z imaculata apud deū **R**
Tercio p̄ncipalit̄ q̄rit dyabolus
dicēs. Que est ista sculptura. i. (er-
grabungbe) p̄siderās i ea sculptu-

ram humilitatis. q̄ est forma bu-
milis dei. sicut ip̄e dicit Mat̄h. xj.
Discite a me q̄z mitis sum z hūilis
corde. Sepul̄ta vō dyaboli z for-
ma ē supbia Nā vt d̄r Job. xlj. ip̄e
est rex sup oēs filios supbie. Jō cū
dyabol⁹ q̄rit p̄dictā q̄stionē. r̄ndet
sibi p̄ illud Dan. iij. q̄ est filius filio
hūil⁹ dei. Nā vt d̄r ad Ph̄il. ij. hūi-
liauit semetip̄m formā serui acci-
piēs. Certe hāc sculpturā hūilita-
tis z pietat⁹ hūit in se sc̄a Eliza-
beth Nā fuit q̄rū ad semetip̄as bu-
milis. z q̄rū ad primū pia z mitis
Qd̄ bñ oñd̄r in ei⁹ legēda. Nā de
ei⁹ humilitate leḡit q̄ tāta hūilita-
te se subiecit vt p̄p̄ hūilis dei amo-
rē nullaten⁹ pateret q̄ acille eam
dñam appellaret s̄z singlari nūe-
ro tm̄ ad eā loq̄rent̄ di. Tu Scu-
tella etia z suppellectilia aliaq̄
coq̄ne vt̄silia lauabat z ne ab acill⁹
phibere eas ad alia loca trāsmitte-
bat. z si vitā aliā maḡ despectā in-
uenisset ip̄as legisset. Un̄ etiā p̄ ni-
mia hūilitate vilia dilexit z glōsa
sp̄euit. Jō in rogatōib⁹ sp̄ p̄cessio-
nē nudis pedib⁹. induta lineis se-
q̄bat. z in statōib⁹ p̄dicationū int̄
paupes tanq̄ paup̄ z hūilis resi-
debat. z multa alia p̄silia fecit. ipa
etiā q̄rū ad primū in vā hūilitate
fuit pia z mitis. Un̄ leḡit q̄ q̄uis
sibi frenū abst̄ctie ip̄osuit. tñ tāta
lib̄tate se ad paupes effūdebat vt
nullū p̄mi pateret aliq̄ inedia. s̄z
oib⁹ largissime z mis̄icordit̄ sub-
ueniebat. ita vt oēs eā matrē pau-
per̄ acclamarent. Sex em̄ opib⁹
m̄e tota vigilātia iudabat. vt pa-

Sermo

lxiiii

ternā bñdictōz cuz bñdicts ad dex
terā possideret. Juxta illud Mat
xxv. qđ xps in nouissimo die dīc
Venite bñdicti p̄ris mei. percipite
regnū zc. Esuriui em̄ z dedistis mi
hi māducare zc. Et p̄cludit domi
nus. Amē dico vob̄ qđ diu fecistis
vni de his frīb̄ meis mīmis mihi
fecistis. Jō brā Elizabeth sedule pie
tatis opib̄ deseruiuit taz marito
viuēte qđ mortuo. Un̄ legīt qđ cuz
p̄dote sua duo milia marcaz re
cepisset. p̄e in paupes distribuit.
z cū reliq̄ magnū hospitale ī mar
burck p̄struxit. vbi seruītijs pau
perz se tanq̄ ācillā hūilē mācipa
uit. vñ esuriētes pascebat. vt opa
mie in eis īpleret. Nā qđā vice sa
mes z carīstia valīda īminebat. eo
mīn⁹ eis nccāria mīstrare nō desi
stebat. Mīta etiā sibi z ācillis cō
sueuit subtrahere z paupib̄ reser
uare. Sepe aut̄ cū pecūia sibi desi
ceret ornamēta viuēte viro vende
bat vt paupib̄ subueniret. Dīa qđ
potuit subtrahere coq̄nario dese
rebat paupib̄. ita vt p̄i ei⁹ q̄rimo
niā facerēt. Un̄ in iuuetute sua cū
qđā tpe hyemali ī sinu suo aliquid
portaret paupib̄ obuiās ei p̄ q̄si
uit qđ portaret. Que dixit se rosas
portare. P̄i nō credēs apuit sinū
z oñdit p̄i. tūc ipe p̄i vidit ibi ro
sas. Ecce mutatio dextre excelsi. ex
B p̄i ei liberalē licētiā dedit. z no
luit eā de cetero a q̄cūq̄ p̄hibere.
Jpa etiā sitiētes potabat. Un̄ legi
tur qđ qđā vice ceruistiā paupib̄
distribuēs z cū vnicuiq̄ sufficiēte
dedisset inuētū ē vas nullā dimi

nutōz h̄ie. sed eandē mēsurā qua
p̄us hūit seruauit. 2 Jc̄ ipa p
egrios z paupes hospicio suscepit
Un̄ legīt qđ ipa merito viuēte ma
gnā domū sub altissimo castro suo
p̄struxerat. ī q̄ magnā mltitudinē
īfirmoz refouebat. qđ singul⁹ die
bus nō obstāte difficultate ascen
sus vl⁹ descēsus visitās eis dīa ne
cessaria ipēdebat. ac eos x̄bis ex
hortatorijs ad patīaz iducebat. in
eadē domo puerulos paupm̄ fei
naz cū sūma diligētia fec̄ nutrirī.
quib̄ se tā dulcē z hūilē exhibebat
vt eā oēs tanq̄ m̄ez seq̄bant̄ Jpa
etiā olliculas z ānulos vitreos et
qđaz alia vitria emi fecerat vt pue
ri ludos exercerēt Que dū ī pallio
pprio deferret. eq̄tās īn castz d al
tissimo rupe ceciderūt sup lapides
sz nulla ī eis lesio est īuēta. Jpa et
īfirmos visitabat. Un̄ legīt qđ tā
tā cōpassionē hūit erga īfirmos qđ
hospicia coz diligēte īnq̄rēs. eis
subueniebat īn nccarijs z alia ex
hibebat p̄solatōis. Et qđā īfir
mū deformē vultu. capitis fetore
horribilē ī sinu pprio recliauit. ec
horridā crinē tundēs z e⁹ caput ā
cillis ridētib̄ lauit. z velo pprio ca
pit⁹ tersit. Quandā etiā mulierem
horribiliter leprosam sepe abluēs
īn lecto locauit. vlcera tergēs z li
gans. medicamēta adhibens. vi
guesq̄ p̄escidens. Cui etiā pro
strata pedibus eius corrigias cal
ciametozum soluebat. z multa
huiusmodi fecit. ipsos etiāz īfir
mos ad cōfessionē z cōmunionē ī
ducens. Lum vero iam plusquāz

De sancta Elizabeth

Quingentas marcas p sua dote recepras totalit p paupibz distribuisset. tunc qñ ab officio infirmoz vacabat filabat lanā. z pñ qñ inde accipiebat paupibz diuidebat. qre bñ dñ de ea in ps. Tibi derelict⁹ ē paup. orphāo tu eris adiutor zc. Ipse etiā nudos vestiebat. Un legitur q ipa scā Elizabeth marito vi uēte dñ ab ecclia in qdā solēnitare domū rediret vestimēta sua cū qbus ad eccliam pcesserat vni paupī mulieri dedit. Accidit et vt cui dā paupcule qdā vestimētū valde pñosuz tribueret. Illa at vidēs donū tā magnificū tā ingēti gaudio est pfusa vt ad terram cadens mortua crederet. qd scā elizabeth vidēs. doluit se tāta dedisse sibi tñmēs ne fieret sibi cā mortis. s. ipa p ea orauit. q statim sana surrexit. **M** Ipā etiā incarceratos p solabat ac eos liberauit. Un legitur q cuz qdā hō noīe Hermān⁹ de dio celi Coloniēsi in carcere teneret. se ad deū totalit pculit z scām Elizabeth. z mgm Lōradū in sui adiutoriz cū magna deuotōe iuocabat. Seqñti g nocte ambo in sil cū multo luie sibi appuerūt. eum multipl p solātes. Tādē snia i eū data suspēdit. Iudex at pcessit pauprentibz. vt ipm deponeret z in tumulo sepelirēt. Parata g fouea cū eēt deposit⁹ pñtes cepeēt p mortuo scē elizabeth patrociniā inuocare. Et ecce vniuersis vidētibz ac stupentibz q mortu⁹ fuerat viu⁹ et san⁹ surrexit. Multa filia fecit. vt pz in legēda. Ipā etiā sepulcras

paupē mortuoz visitabat. Un legitur q deuote currebat ad funera paupē. z vestes qñ pñis manibus fecerat eoz corpibz coaptabat adeo vt sel velū suū in pres pscinderet z corp⁹ cuiusdā paupis inuolueret. Eoz etiā funera pñis manibus ptractabat. z in ipoz exequiis deuota manebat. Et sic pz ei⁹ sculptura hūilitatis z pietatis qre habuit formā ipi⁹ hūilis z mīl⁹ dei. cū igit qrit. Que ē ista sculptura hūilitatis z forma puenient rñdēt q siml ē filio dei zc. Un bñ dñ Elizabeth qd interpretat di mei septia qz septē opa mie exercuit. **N** Quarto pñcipalr qrit āgeli. q est ista āgelica creatura q sic pñue diuinaf visiōes cōtemplat. Istā qstionē faciūt. Nā pñiū angeloz ē sp vidēre deū ac ipm pteplari. teste xpo. **Mat. xviij.** Angeli eoz in cel sp vidēt faciē pñis mei q in celis ē. In q faciē oīa vidēt z sciūt. vñ Grego⁹. Quid nō videt q vidēt oīa vider. Cū igit pñoscunt q scā elizabeth pp suā scām vitā hūit h dīnas visiōes. merito qrit pñictā qstionē. Rñdēt eis q sit scā z pura vitā scē elizabeth. Nā saluator dicit **Mat. v.** Bñ mūdo corde qm ipi deū vidēbūt. Quō aut scā elizabeth hūit in vitā dīnas visiōes z nūc in celo oñdit in ei⁹ legēda. Un legitur. Ut ipa cū maria magdalena optimā pte possideret sedule pteplatōi vacabat ac oñonibz insistebat. qbz meruit celestes visiōes hñe. Un qdaz die qdragesimali tpe in ecclia exñs sic ad altare oculis defixis incēta

Sermo

lxiiii

manebat ac si ibidē dei pñciā mi-
raret̃ z videret. vbi p magnū spa-
ciū est p̃solata ac diuina reuelatō
ne resecta. Deinde domū reuerſa
ē. Et dñi se p debilitate in gremiū
ācille appodiasſet z p fenestrā ocu-
los ad celū defixos attolleret tāta
hilaritate vult⁹ ei⁹ pfundit̃ vt etiā
rifus mirabilis seq̃ret̃. Que cum
diu tā iocūda visiōe letificata fuiſ-
ſet. subito in lachrymas est puer-
ſa. Rursus oculos ap̃tēs p̃stina io-
cūditate p̃fruit̃. oculoſq; claudēs
p̃stinis lachrymis irrigat̃. Et sic vlt-
q; ad cōpletoriū est talib; dñis p̃-
solatōib; imorata. Lū vō diu ta-
cens nullū vbiū penit⁹ emisſiſſet tā-
dē prumpēs locuta est dī. Ita dñe
tu vis esse mecū z ego tecū. z nun-
q; volo a te ſepari. Poſtmodū cuz
ab ācillis rogaret̃. vt ad dei bono-
rē z ip̃az edificatōz qd viderit in-
dicaret. Illa ait. Vidi celū ap̃tū. z
ih̃m a d me benigne iclinantē vul-
tūq; ſuū ſereniſſimū mibi oñden-
tē. Ego vō de ſua viſione ineffabi-
li iocunditate p̃ſua. de ſuo reſſu
remanebā magno meroze delecta
tūc mei miſert⁹ itez me ſui vultus
oñſione letificās ait. Si tu vis eē
mecū ego ero tecū. Lū ego rñdi.
put me loq̃ntē audisti. Lūq; roga-
ret̃ vt etiā viſionē quā iuxta altare
vidit exponeret. dixit. Que ego ibi
vidi nō expedit enarrare. Scire tñ
debet⁹ q in magno gaudio fui. et
dei mirāda p̃ſperi. O Qualit̃
aut̃ puenit ad dei clarā viſionē qm̃
tā bz cum āgelis z electis in celo
oñdit̃. Legit̃ em̃ q; appropinq̃nte

tpe quo dñs eaz de mūdi ergaſcu-
lo vocare diſpoſuit z vt q; p̃tēpſe-
rat regnū mortaliū p̃cipet regnū
angeloz. x̃ps ſibi appuit dī. Veni
dilecta mea in tabernacula tibi p̃-
parata. tunc ſubito correpta ē fe-
bre. Dū ergo decūberet z ad parie-
tē faciē verſam teneret. audita eſt a
circūſtantib; ip̃az p̃mere dulciſſi-
mā melodīā. Que cū ab vna ancil-
larum p̃cūctata fuiſſet qd nā h̃c ē
Illa rñdit. Quedā auicula inſ me
z parietē ſe ponēs tam ſuauiſ ce-
cinic q; me ad canendū ſimiliter p̃-
uocauit. In ſua aut̃ egritudine ſp̃
hylar⁹ extitit z nunq; ab oratione
ceſſauit. Ultima vō die ante eius
transitū alta voce quaſi dyaboluz
licētians exclamauit trib; vicib;.
Fuge. Deinde dixit ecce appropin-
quat media nox in q; x̃ps naſci vo-
luit. z in p̃ſepio requieuit. z ſic ap̃-
propinq̃uāte hora ſui trāſit⁹ ait.
Iā x̃ps inſtat in quo omnipotēs
deus eos q; amici ſui ſunt ad cele-
ſtes nuptias euocauit. z ſic ad ex-
tremā horā veniēs dormiuit i do-
mino. Anno dñi. M. cc. xxvj. z ſic
iam clarā dei faciē ſpeculat̃. Unde
pōt dicere illud Job. vi. Nūc oculus
meus videbit te. Uñ. ij. Lo. ij.
Nos vero oēs reuelata faciē glori-
am dei cōtemplātes in eandē ima-
ginē trāſformamur a claritate in
claritatē zc. Licet aut̃ eius vene-
rabile corpus quattuor diebus in
humatū iacuerit nullus tñ fetor
de eo pdibat. ſed qdā odor aroma-
ticus cūctos reficiēs exalabat. rñc
etiā viſe ſunt multe auicule ſuper

De sancta cecilia

cacumē ecciē 2gregate. q̄s nūq̄ a/
liq̄s p̄us vidit. q̄ taz suavi modus
latōe cātabāt. z tāta varietate mo/
dos cātādī formabāt vt cūctos ī
admiratōz adducerēt. eo q̄ ei⁹ exe/
q̄as q̄dāmō agere viderent. Tūc
et⁹ audita est suauissima melodia
ac si rñsoriū Regnū mūdi. q̄d in
laudib⁹ v̄ginū canit audiret. Nū/
tus et⁹ fuit ibi clamor paup̄ez ma/
gna deuotio pp̄loz. ita q̄ ali⁹ ca/
pillos capite⁹ detruccarēt ali⁹ pticu/
las pannoz descinderēt. z hec p/
magnis reliquijs refuarēt. Et⁹ ac/
corp⁹ ī monumēto est positū. z p⁹
modū redūdare oleo est reptū. Et
ptz q̄rta q̄stio zc. **P** Quidaz
monach⁹ ordīs cisterciē. ī pribo
sacōie tāta infirmitate fuit dep̄ss⁹
vt oēs ad cōpassionē iduceret z cla/
morib⁹ inq̄tarer. Quadā igit nocte
appuit sibi quedā venerabilis
fēia. vestib⁹ albis amicta. q̄ eū am/
mōuit vt si sāitatē recipe cupet. s.
elizabeth se deuouerz. Seq̄nti no/
cte siliā psuadēs appuit. Ille autē
cū abbas z p̄oz deessent de sup̄ozis
psilio votū emisit Tercia nocte ei⁹
dē appuit signū crucis sup̄ eū ed/
dit z p̄tinuo sanitatē recepit. Luz
autē abbas z p̄oz redeūtes hec au/
dissent. mirari q̄dē de sanitate ce/
perūt. sed de voti adīpletōe pluri/
mū dubitarūt. cū nulli monacho
liceat aliq̄ vota emittē. nec se ad
talia obligari. Adiecit q̄z p̄oz mo/
nachos sepe ad h̄mōi illicita sub/
spē boni appitōe demonū deludī.
Et iō esset illi monacho cōsulen/
dū z mentē suā instabilē cōfessioē

firmaret. Seq̄nti igit nocte eadē
appuit q̄ p̄us dicēs infirm⁹ sp̄er⁹.
donec ipteas q̄d vouisti Statiz q̄
eadē infirmitas ip̄m arripuit z eis/
dē dolorib⁹ torq̄ri cepit. Qd cum
abbas audisset ip̄z statī licētiauit
z cerā p̄ imagine faciēda sibi dari
p̄cepit. Qui mox sanitate recepta
votū suū iplēuit. z postmodū illi⁹
infirmitatē nihil passus fuit Quidā
vir noīe Frideric⁹ dyocesis magū
tineñ. in arte natādī valde p̄t⁹ dū
se in q̄dā aq̄ balnearer. z quedā
paup̄em p. b. Elizabeth illūinaruz
deridēs in ei⁹ faciē aquā cōtempri/
biliē spargeret. Ille puocat⁹ dixit
Dñā illa scā q̄ mibi grāz p̄stitit me
de te vindicē. ita vt hinc nō exēas
nisi mortu⁹ z submersus. Ille autē
imp̄catōz paup̄is parui p̄dēs z in
aquā se lasciuie imittēs virib⁹ pe/
nitus destituit se iuuare non po/
tuit. sed in pfundū q̄si lapis descē/
dit. Post multū hō t̄pis req̄situs
de aq̄ mortu⁹ ē olar⁹. cūq̄ magn⁹
plāct⁹ eēt sup̄ eū q̄dā xp̄in⁹ e⁹ cepe/
rūt p̄ eo ad scāz elizabeth votū fa/
cere z ei⁹ suffragiū deuote implora/
re. Statim igit spūs in euz redijt
z viuus z sanus surrexit zc.

De scā Cecilia. Sermo. lv.

Sicut liliū

inter spinas sic amica
mea inter filias zc. Can

ticorum. ij. Notate cbarissimi. di/
cit Aristo. vj. etbi. q̄ om̄is cogni/
tio fit p̄ similitudinē. Cum igit scā
ce. purā vitā z scāz duxit merito 2 q̄
scit p̄ similitudinē liliū. q̄re bñ dī sicut

Bermo

lv

liliū in spinas sic Cecilia in pu-
ras filias. In q̄b̄ q̄daz v̄bis duo
norant. Primū est candor mūdi-
cie q̄d norat cū d̄r. Sic liliū inter
spinas. Scdm̄ est p̄patio amici-
cie. cū addit sic amica mea in fi-
lias. Q̄ Est norandū q̄ sc̄a Le-
cilia p̄patur lilio p̄ tres p̄ditio-
nes ip̄i liliū q̄s sc̄a cecilia in se p̄-
fecte habuit. Prima ē candor al-
bedinis. nā liliū est albū. Scda ē
suauitas boni odoris. nam bonū
odorē emittit. Tercia ē q̄ superi-
or est apta. Istas tres p̄ditiones sp̄ia
liter habuit in se p̄fecte sc̄a Ceci-
lia. Ip̄a em̄ p̄mo habuit cādorē al-
bedinis p̄ nitore puritat̄ et castita-
tis. Scdo habuit suauitatē boni
odoris p̄ informatiōez vitas. Ter-
cio hūit sup̄i ap̄t̄iōez diuine cha-
ritatis. Nā deū sup̄ oīa dilexit. Di-
co p̄mo q̄ p̄ma cōditio liliū est q̄
h̄z candorē albedinis. quē cando-
rē hūit sc̄a cecilia p̄ nitore castitat̄
et puritat̄. Iuxta illud. Lañ. iij.
Tota pulchra es ami. me. zc. Un̄
legit in ei⁹ legēda sic. Cecilia v̄go
clarissima ex nobili genere roma-
no z exorta et ab ip̄is cunabul̄ in
fide xp̄iana nutrita. euāgeliz xp̄i
sp̄ absconditū in pectore suo gere-
bat. z nō dieb̄ neq̄z noctib̄ a col-
loq̄is diuinis z orōe cessabat. su-
amq̄ v̄ginitatē conseruari a dño
exorabat. Cū āt cuidā iuueni no-
mine Valeriano desp̄osata fuisset
et dies nuptiaz instituta fuisset.
illa subit⁹ ad carnē cilicio erat in-
ducta. z desup̄ de aurat̄ vestib̄ te-
gebat. z cātantib̄ organis illa in

corde suo soli dño decantabat di-
cens. Fiat dñe cor meū z corpus
meū imaculatū vt nō p̄fūd̄ar. Et
biduans ac triduans ieiunijs
orās p̄mēdabat se dño. Cū autē ve-
nit nox in qua suscepit vna cū sp̄o
sa suo cubilis secreta silētia tunc
ip̄a eū ita alloq̄tur. O dulcissime
atq̄z amātissime iuuenis. ē misere-
riū q̄d tibi cōfiteor si modo tu iu-
ratus asseras te illud tota obser-
uantia custodire. Jurat Valeria-
nus se illd̄ nulla necessitate dete-
gere. nulla ratione p̄dere. Tūc il-
la ait. Angelū dei habeo amatozē
q̄ nimio zelo custodit corp⁹ meuz
hic si leuic⁹ se nserit q̄ tu me pollui-
to amore p̄tingas statim feriet te
z amittes florē tue gūissime iuue-
tutis. Si autē cognouerit q̄ me
sincero amore diligas. diliget te
sic z me. z oñdit tibi gl̄az suā Tūc
Valerian⁹ nutu dei corrept⁹ ait.
Si vis vt credā tibi. ip̄m angelū
mibi ostende. z si vere pbauero q̄
angel⁹ sit faciā q̄d hortar̄. Si āt
virū aliū diligis te z illū gladiū fe-
riā. Cui Cecilia dixit. Si in deuz
verū credideris z baptisari te p̄m̄i-
seris ip̄m videre poteris. Uade igit̄
in via que apta nuncupat̄. z dicet
paup̄ib̄ quos illic inuenies. Le-
cilia me misit ad vos vt oñdatis
mibi sc̄m̄ senē vrbānū ep̄m. qm̄
ad ip̄m habeo secreta mādāta q̄ p̄-
ferā. hunc dum tu videris indica
ei oīa v̄ba mea. Et p̄ q̄ ab eo pu-
rificar⁹ fueris z redieris ip̄m an-
gelū videbis. R Tūc Vale-
rian⁹ prexit z fm̄ signa q̄ accepat

De sancta Cecilia

Scm̄ urbanū ep̄m intra sepulchra
martirū latitātē inuenit. Lūq; ei
oīa v̄ba cecilię dixisset. ille manū
ad celū expādes. cū lachrymis ait
Dñe iesu xpe seminator casti con
silij suscipe seminū fructus quos
in cecilia semiaſti Cecilia famula
tua q̄si ap̄is argum̄tosa. i. fructu
osa tibi deseruit. Nā sp̄suz quez
q̄si leonē ferocē accepit. ad te q̄si
agnū māfuetissimū destinauit. Et
ecce subito apparuit qdā senex ni
ueis vestib; indut⁹. tenēs librum
aureis l̄ris sc̄ptū. Quē vidēs Va
lerian⁹ p̄ nimio timore q̄si mor
tu⁹ cecidit ⁊ a sene leuat⁹ sic legit
Un⁹ de⁹. vna fides. vnuz baptis
ma. Un⁹ de⁹ ⁊ p̄r oīm q̄ est super
oēs ⁊ p̄ oīa ⁊ in oīb; nob. Lūq; h̄
legisset dixit ei senior. Credis ita
eē an adhuc dubitas. Tūc ille ex
clamauit dicēs. Nō ē aliud q̄ ve
rius credi posset sub celo. Stati
q; illo disparēte. Valerian⁹ a scō
Urbano baptisma suscepit i fide
instruct⁹. Et rediēs ceciliā cū an
gelo loquētē inuenit in cubiculo
Angel⁹ at̄ duas coronas ex rosis
⁊ lilij; in māu habebat. ⁊ vnā ce
cilie ⁊ aliā valeriano tradidit di.
Istas coronas inaclato corde et
mūdo corpe custodite. q̄ de para
diso dei ad vos eas attuli. nec vn
q; marcescēt. nec odorē amittent
nec ab alijs q̄b; castitas placuerit
videri poterūt. Tu autē valeriane
q̄r vtili cōsilio credidisti pete q̄cū
q; volueris ⁊ p̄sequis. Cui Valeri
anus. Nihil mihi in hac vita exti
tū dulci⁹ q̄ vnū f̄ris mei affect⁹

Peto igit v̄t ⁊ ipe mecum v̄tātē
agnoscat. Cui angel⁹ Plac; dñō
petitio tua. ⁊ abo cū palma marti
rij ad dñm venies. P̄ hec igress⁹
Tiburti⁹ f̄r Valeriani cū nimius
rosaz sensisset odorē dixit. Mi
ror h̄ tpe rose⁹ h̄ odor ⁊ lilioz vñ
respiret. Nā si ipas rosas vel lilia
in māib; meis tenerē nec si pote
rāt odoramēta tāte suauitat; mi
hi infūdere. Cōfiteor vob ita suz
refect⁹ vt putē me totū subito im
mutatū. Cui valerian⁹. Coronas
hēm⁹ q̄s oculi tui nō p̄ualēt vide
re. floreo colore. ⁊ nimio candore
v̄nates. Et sic me inſpellāte odo
rē sensisti sic et si credideris videre
valeb. Cui Tiburti⁹. In sōnis h̄
audio an in v̄tate ista tu loq̄ris
valeriane. Cui valerian⁹. In som
nis vsq; mō fuim⁹ sed iaz nūc in
v̄tate manem⁹. Ad quē Tibur
cius. Un̄ h̄ nosti. Et valerianus.
Angelus dei me docuit. quē tu vi
dere poteris si purificat⁹ fueris et
oīb; ydolis abrenūciaueris. Et sic
bñ patet q̄no sc̄a Cecilia habuit
cādorē albedinis. p̄p̄ nitorē casti
tatis ⁊ puritatis. Quare merito
ppatur lilio. Un̄ d̄r cecilia quasi
celi lilia. Un̄ suā puritatē amirā
sapiēs cū dic̄ in sp̄scō. Sap. iij.
O q̄ pulcra ē casta generatio. vñ
p̄p̄ ei⁹ pulcritudinē figurat nob
in Vester. Req. in ser. margare
the S Sc̄do p̄ncipalr dico q̄
sc̄a p̄ditio lilij est q̄ h̄z suauitatē
boni odoris. Istam suauitatem
boni odoris in se habuit sc̄a Leci
lia p̄ exēplū v̄tutis ⁊ p̄ formatiōez

Sermo

lxx

veritatē. Ipsa em̄ veritatē dei cecē
z ignoratibz oñdit. Un̄ pōt dicere
cuz ap̄lo. ij. Cor. ij. Odoz noticie
xp̄i manifestat p̄ nos in oi loco. qz
xp̄i bon⁹ odor z suauissim⁹ sum⁹. s.
eū alijs p̄dicādo z māifestādo. qđ
p̄fecte fecit cecilia. Un̄ legiť p̄nter
qđ post p̄dicta sc̄tā cecilia euidenť
oñdit Tyburtio oīa ydola esse in
sensibilia z muta. ita vt Tyburti⁹
rñdit di. Qui ista nō credit pec⁹ ē
Tūc cecilia osculās pec⁹ ei⁹ dixit
Nodie te fateor eē cognatū meū.
Sic em̄ amor dei frēm tuuz mihi
p̄iugē fecit. ita p̄temp⁹ ydoloꝝ te
mihi faciet esse cognatū. Uade igit̄
cū fratre tuo vt purificationē reci
pias z angelicos vult⁹ videre va
leas. Dixitqz tyburti⁹ fr̄i suo. Ob
secro te frat̄ vt mihi dicas ad quē
me ductur⁹ es. Lui valerian⁹ Ad
vrbānū ep̄m. Lui tyburti⁹. Dicis
de illo vrbano qđ totiens dānat⁹ ē
et adhuc in latebris commorat̄.
Dic si inuent⁹ fuerit cremabit̄. et
nos in illi⁹ flāmis pariter inuol
uemur. Lui cecilia. si hec vita eēt
sola iuste hanc p̄dere timeremus
sed qz est alia vita z melior qđ nun
qđ amittit̄. quā nob̄ fili⁹ dei enar
rauit. Oīa em̄ que facta sunt fili⁹
a patre genit⁹ p̄didit. Et vniuer
sa qđ p̄dita sunt sp̄s p̄cedēs a pa
tre z filio aīauit. Dic igit̄ fili⁹ dei
in mūdū veniens v̄bis z miracu
lis aliā vitam esse mōstrauit. Lui
tyburti⁹. Lerte vnū deū esse asse
ris. z quomō nūc tres esse testar̄.
Rñdit cecilia. Sicut ī vna hoīs
sapia sunt tria. s. ingeniū. memo

ria. z intellectus sic z in vna diuī
nitatē essentia tres p̄sone esse p̄nt
Tūc incepit ei de aduentu z pas
sione filij dei p̄dicare z multas cō
gruitates. i. p̄uentiāas ipsi⁹ pas
sionis oñdere. Nā ideo inq̄t filius
dei est tene⁹ vt gen⁹ hūanū peccas
to detentū dimittat̄. Bñdic⁹ ma
ledicū vt hō maledic⁹ bñdictio
nem p̄sequatur. Illud i se patit̄ vt
homo ab illusiōe demonū liberet̄
Spineā coronā accepit in capite.
vt a nobis capitalē sn̄iaz auferat.
Fel amax suscepit vt sanaret dul
cem gustū hoīs. Expoliāt vt nudi
tatem parentū n̄foꝝ opiat. In li
gno suspendit̄ vt p̄uaricationem
ligni tollat. Quibz audit⁹ tybur
ti⁹ dixit fratri suo. Miserere mei
et pduc me ad hoīem dei vt puri
ficationē accipiā. Duct⁹ igit̄ et pu
rificat⁹ angelos dei sepe videbat.
et oīa qđ postulabat p̄tin⁹ obrine
bat. T Valerian⁹ igit̄ z tybur
tius elemosynis insistebant. z cor
pora scōꝝ quos Almachi⁹ p̄fect⁹
occidebat sepulture tradebāt. qđ
Almachi⁹ ad se vocās. cur dāna
tes p̄ suis sceleribz sepeliāt quesī
uit. Lui tyburti⁹ ait. Utinā serui
illoꝝ essem⁹ qđ tu dānatos appel
las. qđ p̄tempserūt qđ videt̄ esse et
nō est. z inuenerūt illud qđ nō vi
det̄ esse z est. Lui p̄fect⁹. Quid nāz
est illud. Et tyburti⁹ rñdit. Qđ vi
detur esse z nō est. est oīe qđ in b̄
mūdo est qđ hoīez ad nō esse pdu
cit. Qđ v̄o videt̄ nō esse z ē. est vita
iustoꝝ z pena maloꝝ. Lui p̄fect⁹
Nō puto qđ mente tua loquaris.

De sancta

Et iubet astare valerianū dicens ei. Qm̄ frater tu⁹ nō est sani capis tu saltē poteris dare sapientē re sponsum. Cōstat vos plurimū cr rare q̄ gaudia respuit⁹ ⁊ oīa inimi ca gaudiorū affectat⁹. Tūc valeri an⁹ ait se vidisse glaciali siue hye mali tpe ociosos iocantes ⁊ opa rios agricolas deridentes. S; esti uo tpe dum aduenissent gloriosi fruct⁹ laborū. tūc gaudentib⁹ illis q̄ putabant vani. certe flere cepe rūt. q̄ videbant vrbani. i. (hoflich) Sic ⁊ nos q̄dem nūc sustinemus ignominia ⁊ laborē. in futuro autē recipiem⁹ glia ⁊ eternā merce dem. Vos autē nūc transitoriū ha betis gaudiū. in futuro autē inueni etis eternū luctū. Lui p̄fect⁹. Er go nos iuicissimi p̄ncipes habe bim⁹ eternū luctū. ⁊ vos vilissime p̄sone possidebit⁹ p̄petuū gaudiū. Lui valerian⁹. Vos estis interfe ctiores hoīm nō p̄ncipes. ⁊ deo rō nem plus omnib⁹ reddituri. dixit autē p̄fectus. Quid v̄boz circuitu imoramur Offerre dñs libamina ⁊ illesi abscedite. Sancti rñderūt Nos deo v̄o quotidie sacrificiū ex hibem⁹. Quib⁹ p̄fect⁹. Qd̄ est no men ei⁹. Lui valerian⁹. Nomē ei⁹ inuenire nō poteris etiā si pēnis vo laueris. P̄fect⁹ dixit. Ergo Ju piter nomē dei nō est. Lui valeria nus. Nomē est homicide ⁊ stupra toris. Ad quē Almach⁹. Ergo to tus mūdus errat. ⁊ tu cum fratre tuo vez nosti deū. valerian⁹ rñdit Nos soli nō sum⁹. sed innumera bilis mltitudo hāc scitātē recepit. Tūc traditi sunt in custodia ma

Cecilia

ximi. Quib⁹ ille ait. O purpureus flos iuuentutis. o german⁹ effect⁹ fraternitat⁹. quō ad mortē quasi ad epulas festinat⁹. Lui valeria nus ait. q̄ si se crediturū pmitteret gloriā aīaz eoz post mortem videret. Et Maxim⁹. Fulminib⁹ igneis p̄sumar si nō illū solū deū p̄fitear quē adoratis si contingat qd̄ dicitis. Ipse igit maxim⁹ ⁊ oīs ei⁹ familia ac vniuersi carnifices crediderūt. Et a sancto vrbano q̄ illic occulte venit baptisma suscepserūt. Igit dū auroza nocti fines daret Cecilia exclamauit di. Eya milites xp̄i abijcite opa tenebrarū ⁊ induamini arma lucis. Sancti igit ducunt⁹ ad statuā Jouis ⁊ duz sacrificare nollēt piter decollant⁹. Tūc maxim⁹ cū iuramento asseruit se in hora passionis eoz angelos vidisse fulgētes. ⁊ aīa eoz q̄si vir gines de thalamo exeūtes. q̄s in gremio suo in celū detulerūt. Al mach⁹ v̄o audiēs maximū chri stianū effectū euz plumbat⁹ tādū cedi fecit q̄s q̄ spūm excussit. Lu ius corp⁹ sancta cecilia iuxta va lerianū ⁊ tyburtiū sepeliuit. Et sic p̄z quō sancta Cecilia habuit sua uitatē boni odoris p̄ informatiōz veritat⁹ cū sic cecos ⁊ ignorantes veritatē informauit ac illumina uit. Quare bñ dicit Cecilia. quod dī q̄si cecis via. cū sic fuit via cec p̄veritat⁹ informatiōnē. Un̄ dicit Greg. Flos lilij. i. v̄ginis redolet. candidam famā spirans. Un̄ ipsa pōt dicere illd̄ Eccl̄. xliij. Ego q̄si viciis fructificavi suauitatē odor⁹ Sequit⁹. Trāsite ad me oēs q̄ p̄cu

Sermo

lxx

piscis me. et a generationibus meis
adimplemini. q. d. zc. Un valeri⁹
et ceteri pñt dicere Lañ. j. In odo/
re vngentoz tuoz currim⁹ zc. Et
rō ostendit Lañ. iij. Nā odor vn/
gentoz tuoz sup oia aromata zc.
U Tercio pñcipalr dico q ter/
tia cōditio lilij est q sup⁹ est apta
et lata vsus celū. quā apertione et
latitudine sup⁹ habuit scā cecilia
Nā cor suū fuit sup⁹ latū et aptuz
ad solū diligēdū deū. Nā vt dicit
Fidoz⁹. q cōplexio cordis ē q in/
ferius est acurū et super⁹ latum. et
significat q hō q deus pfecte vult
diligere debet hñe cor infer⁹ acu/
ruz. i. paruā dilectionē ad ista infe/
riora et sup⁹ hñe cor latū et aptuz
vt deū multū diligat. Certe hanc
dilectionez habuit sancta cecilia.
Nam dū sup omnia dilexit. iō pro
pter christū mortē sustinuit. Nam
teste xpo Job. xv. Maiorē hac di/
lectionē nemo habet zc. Qualiter
aut ppter xpm passa sit ostendit in
legēda. Legit em psequē q post/
q sancta Cecilia sanctū maximū
iuxta Tyburtiū et Valerianū sepe
liuit. tūc Almachi⁹ amboz facul/
tates. s. cecilie et valeriani cepit in/
quirere. et ceciliam tanq pūgē va/
leriani corā se fecit astare. et iussit
eā ydolis imolare aut sniam mor/
tis acciper. Tūc plures fleuerunt
eoq puella tā decora et nobilis de/
beret mori. Quibz dixit cecilia. O
boni iuvenes nō est iuventutē p/
dere mori. pp̄ xpm s. mutare. da
re lucū accipe aux. dare vile habi/
taculū et accipe p̄ciosum. dare bre
uem angulū et accipe forz plucidū

De⁹ aut qd accepit simplū reddet
centuplū. Creditis his q dico. Et
illi. Credim⁹ xpm verū deū esse q
talē famulā possidet. Vocato igit
vrbano epō plusqz. cccc. baptizati
sunt. Tūc almachi⁹ iterū sanctas
ceciliā ad se vocans ait. Cui⁹ p̄di/
tionis es. Et illa. Ingenua sum et
nobil. Qui ait. Immola dñs aut
morte morier. Cecilia rñdit. Me
lius est feliciter mori q infelicit vi/
uere. Nos em scim⁹ sanctū dei no
men. et oīno negare nō possumus
Cui almachi⁹. Ut qd tibi tāta sup
bia loquer. Et illa de p̄scia bona
et fide nō ficta. iō nō ē supbia s. cō/
stantia. Almachi⁹ dixit. Infelix
ignoras qz potestas viuificadi et
mortificadi mihi tradita ē. At illa
Cōtra vitatē publicā pbo te nūc
esse mentitū. Vitā em viuētibz
collere potes. mortuis autē dare
nō potes. Es igit mīster mort⁹ nō
vite. Cui almachi⁹. Jā dōpone ami/
citiā et sacrificia dñs. Cui cecilia
Nescio vbi oculos amiser. nā qz
tu deos dic⁹ oēs nos sara cē vides/
m⁹ Mitte g manū et tāgēdo disce
qd oculis nō vales videre. Tūc
irat⁹ almachi⁹ iussit eā ad domū
suaz reduci ibiqz tota nocte et die
iussit eā in bulliēte aqua cremari.
Que qsi in loco frigido māsit.
Qd cū audisset almachi⁹ iussit eā
in ipso balneo. decollari. Quam
spiculator tribus ictibus in col/
lo percussit. sed tamen caput ei⁹
amputare nō potuit. Et quia de/
cretum erat ne quartam percus/
sionem decollandus acciperet.
Jō eaz carnifex seminecē dereliquit

De sancta Katherina

Per triduum aut supueniēs oīa
que habebat paupibz tradidit. et
omnes quos ad fidē cōuertit epō
Urbano cōmendauit di. Tridu/
anas inducias mihi a dño postu/
laui vt hos tue beatitudini cōmē/
darem. et hanc domū meā in eccle/
siam psecraret. Sanct⁹ aut vrba/
nus corpus ei⁹ inter epōs sepeli/
uit et domū suā in ecclesiam vt ro/
gauerat psecrauit. Passa est autē
circa annos dñi. cc. xliij. tpe Ale/
xandri impatoris. Et sic p⁹z quō
sancta Cecilia cor sup⁹ apertum
et latum versus celū habuit deus
diligendo ac ppter eū mortē susti/
nendo. Quare bene dicit^r Cecilia.
quasi celū a celo et lilio. Nā vt dīc
Isidorus. Philosophi dixerūt ce/
lum esse rotundū ardens. Sic et
sancta cecilia fuit rotūda per pse/
uerantiā et ardens p charitatem.
Un bene pōt dicere illd Lañ. viij.
Fortis ē vt mors dilectio et. Qua/
re bene dicit xp̄us de ea vbi the/
matis. Sicut liliū inter spinas q̄
pungūt. Sic sancta cecilia inē xp̄i
dilectas est in aqua calida belnea/
ta et a speculatore percussa tribus
vicibus et.

De sancta katherina
Sermo. lxxj.

Adamauit

eam rex plusq̄ oēs mu/
lieres. Nestor. ij. Notate
charissimi. Dicit em̄ Arist. ix. ethi.
q̄ q̄ro q̄s plus obsequit. tāto ma/
iorem grām obtinebit. Nunc ē em̄
q̄ sancta katherina que deo mul

tum seruiuit merito magnā grā
et amorē obtinuit. quare bñ dicit^r
Adamauit eā rex plus et. In quibz
bus q̄dem vbi tria notant. Pri/
mum est dilectio viscerosa. q̄d no/
tat cum dicit. Adamauit eā. Scdm
est dignitas generosa. cū additur
rex. Tertiū est numeratio copio/
sa. cum pcludit. plusq̄ oēs mulie/
res. **X** Dico pmo q̄ notat di/
lectio viscerosa. cum dicit. Adama/
uit eam. Circa q̄d notandū q̄ fm
Isidorz sex sunt ppter que q̄s de/
bet diligere que scā katherina spūa/
liter et pfecte in se habuit. Primus
est formositas quaz deus spūalit^r
multū diligit. Nam vt dicit Sap̄ 1.
In aīas sanctas. i. puras se trans/
fert. Un in signū hui⁹ vocat aīas
puram amicā dīcēs. Lañ. j. Ecce
tu pulchra es amica mea. Lerte
hāc formositatē habuit sancta ka/
therina spūalit^r postq̄ fuit bapti/
zata et ad xp̄m cōuersa. Nam tūc
nō fuit solū pulchra facie corpāl^r
sed pulchra fide spūaliter. Qual^r
aut fuit baptizata et ad xp̄m con/
uersa ac fide pulchra oñdit. Legi/
tur em̄ q̄ in cyprio est q̄daz insula
in q̄ sita est quedā ciuitas vbi erat
sedes regal^r. In q̄ ciuitate erat q̄/
dam rex Cost⁹ noīe hñs de vxore
sua vnicā formosaz filiā nomine
Katherina. Nūc q̄dem regē im/
perator Maxenti⁹ qui tunc tem/
poris rexit i grecia. et tenuit pñci/
patū toti⁹ grecie. vocauit ad se oēs
dños sub impio suo pvtilitate rei
publice. et ne tardaret venire serio
se pcepit. Costus igit rex acceptis

Bermo

lxxvi

litteris et lectis turbatus est eo quod nobilem reginam et unicam eius filiam post tergum relinquere debebat. Iam cum suis deliberabat secum ducere uxorem et filiam. Unde bene dispositis negotiis regni sui cum comitatu decenti et uxore et filia assumptis iter arripuit et alexandriam peruenit ubi maxentium imperatorem inuenit. Qui gratanter eos recepit. Post autem rex moram in alexandria apud maxentium trahebatur sepe alternis colloquiis et solatiis fruuntur et cum matris filiis disponit. Trahente autem pre moram tradidit filiam suam ad imbuendam disciplinam omnium artium liberalium perfectissime perfecit. Tandem costus rex ibidem moritur. processu temporis katherina cum esset. xiiij. annorum et excelleret vniuersas virginum in pulchritudine. sapia. et scia. a pluribus regum et nobilium filiis in coniugium petebatur. Et beatum se quisque reputabat qui katherinam posset habere in coniugem. Maxentius vero imperator reginam viduam precibus pulsabat ut filiam suam katherinam unico filio suo in uxorem tradat. Mater vero gratulatur filiam suam tanti imperatoris filium recipere. Filia respondit matri dei. Cum me asserat omnes virginum pulchritudine excellere. ac cunctis sapia prepolere. ac genere nobile et diuitibus locupletem. proposui mihi amore scire virginalem castitatem obsequare. Si tamen nubere necesse est alicui viro. nunquam sensus meus adhibebo nisi hec euidenter in eo inueniantur. scilicet ut sit nobilis. prudens. formosus. ac diues ut ego. Nec autem in filio imperatoris non inuenio. Nam et si nobilitate generis et diuitibus precellit. tamen in scia et pulchritudine longe deficit.

De hac ratione mihi vehementer turbatur timens indignationem imperatoris incurrere propter petitionem repulsam. Vir autem quidam venerabilis iuxta domum suam habitans agnosceret merorem matris latente causam tristitie ab ea secreta inquirere. Nec honestatem illius considerans rem gestam per ordinem sibi narrauit. At ille virginem copariens dedit ei bonum consilium. Uade inquit cum filia tua katherina ad locum non longe ab hinc distantem in quo moratur quidam heremita vir sancte vite professionis christiane. consilium super premissis instantem et deuote inquire. spero firmiter quod ab eo bonum consilium debeas reportare. Mater moram non fecit sed assumpta filia heremitam quasiuit et inuenit. Quo inuento causam sui aduentus exposuit et eius consilium salubre poposcit. At ille per spiritum diuinum discius futurorum katherinam dulcem alloquitur. voluntatem sue secretum subtiliter super premissis scrutatur. Katherina vero sicut proprie matri prius respondit. sic iterato respondit viro dei. Ad quam heremita. O puella formosa si in christum credideris habebis spousum qui nobilitate. scia pulchritudine et diuitibus incopabiliter te precellit. Nobilitate quidem Nam etiam regis filius est. Sapia. quia celum et terram sua sapia edificauit et fundauit. Pulchritudine. quia speciosus forma pre filiis hominum. et de eius pulchritudine sol et luna mirantur. Diuitibus. quia que in celo et celi ambitu

De sancta

Katherina

continent sūt ei⁹ passionēs. Que cū
audissz bec vba mirari cepit vltra
modū z statim cogit qd hō nō po-
terat esse pur⁹ hō qd has p⁹ditiones
in se habuit. z dixit ad heremitaz.
Obsecro te dic mibi si posses vide-
re hūc iuuenē de qd mibi tāta dicit.
Lui rñdit. Posses si meis p⁹silijs
acq⁹escere velis. Katherina rñdit
Parata suz qdqd p⁹suler⁹ adiple-
re vt hūc iuuenē tā magnificū do-
minū videre possim. Tūc vir scūs
replet⁹ gaudio dedit ei tabulaz in
q⁹ depicta erat imago brē vginis
marie filiū suū tenēs in brachijs.
et ait. Ecce filia bec ē imago regi-
ne matr⁹ z filij de q⁹ tot z tāta dixi
Noc sero ipsam deuote supplica-
q⁹ten⁹ tibi dilectissimū filiū suū
oñdere dignet⁹. Ego me int⁹ ipsaz
te mediatorē p⁹stituā. ac loquar ei
p⁹ te z spero qd ipsa te exaudiet. Z
Facto igit vale katherina cū m⁹re
domū reuertit⁹ secū clam dictā de-
ferens imaginē. Et facto noct⁹ si-
lencio cū iam oēs de familia et de
domo sua sopori se dedissent. ka-
therina i cubiculo suo sola accen-
sis luminaribz corā imagine vgi-
nis quā reuerent⁹ in loco honorifi-
co collocauerat hūit⁹ se p⁹sternēs
cū lachrymis ipsaz vginē dep⁹ca-
bat q⁹ten⁹ ex sua benignitate suū
filiū ei oñdere dignaret⁹. Multis
iā gemitibz z p⁹cibz fuis aū imagi-
nez vgis dormire cepit. Et ecce
regina celi apparuit sibi sedens in
throno speciosissimo hūit⁹ filiū suū
in brachijs suis. Lūq⁹ ex pictura
aūdicta hāc esse vginē cū filio co-
gnouissz de q⁹ a viro dei plura au-

diuerat. z in eis tantā pulchritudi-
nē miraret⁹ cepit diligēt⁹ intueri.
Et cū katherina vellet puer⁹ asp-
cere ipse faciē auertit. z dū kathe-
rina ad alias ptem pgeret. itez se
auertit. Tūc audiuit matrem lo-
quentē ad filiū. Fili nō vides ka-
q⁹ pulchra sit z desiderās te aspice-
re. Rñdit puer. M⁹ charissima.
katherina turpis z sordida ē int⁹
vt i eā aspiciere neq⁹. qz adhuc nō ē
lora. Et m⁹ ait. Ecce q⁹ sapiens q⁹
nobil⁹. q⁹ diues ē. Rñdit fili⁹. Cha-
rissima m⁹. ipsa ē fatua. ignobilis
paup⁹. ac nuda. Un⁹ q⁹diu fuerit i
tali statu faciē meā videre nō pote-
rit. Et m⁹. O dilecte fili possit ne
ipsa aliqd facere vñ tibi placeret
z efficeret⁹ dig⁹ videre faciē tuā z tibi
copulari. Nā ipa vt video feruē-
ti desiderio estuat effici spōsa tua.
Depcor q⁹ te dilecte fili vt i⁹struas
eaz qd facere possit vt dig⁹ efficiat⁹
visiōe tua p⁹clara z assumi i spō-
sam. Lui fili⁹. Vadat inq⁹ ad illū
suū meū z tuū qd besterna die d⁹
me z te locut⁹ ē cū ea. z imagines
tui z mei oñdit. z fm p⁹siliū suū fa-
ciat. z sic veniēs videre me poterit
His dict⁹ visiō disparuit. z kathe-
rina i se reuerfa mirabat⁹ de his q⁹
viderat z audierat mēte tractās.
Et cu⁹ sūmo desiderio expectabat
diē vt p⁹ficeret ea q⁹ audierat i visi-
ōe illa. Mane at⁹ facto assūptis
secū aliq⁹ d familia ad heremito-
riū viri dī festināt p⁹rexit. Et p⁹stra-
ta ad pedes ei⁹ cū lachrymis hūit⁹
ei seriē visiōis oñse sibi celit⁹ enar-
rauit. Et petēs ab eo p⁹siliū vt effi-
ceret⁹ dig⁹ videre faciē illi⁹ pueri et

ei i spōsaz copulari. Ille vir sc̄t̄s
psolacōe replet⁹ īcepit ei p̄dicare
mysteria xp̄iane fidei. ipsamq; bñ
instructā ac i noīe sc̄e trinitat⁹ ba/
ptizatā ad p̄pa r̄misit. exhortās eā
vt i oīonib⁹ vigilāt p̄seueraret. qz
absq; dubio mereret optatū p̄m̄s
sū videre z diḡ effici spōsa fili⁹ h̄gi
nis. katheria igit vestē idolatrie z
error⁹ d̄posita. z pallio īnocētie et
puritat⁹ amicta. gaudēs reuersa ē
domū. Et nocte se. cū se dedissz in
cubiculo. oīone facta i extasi vidit
h̄ginē mariā ad se venīre cuz filio
iūo pulcherrimo q̄ faciē suā gl̄io/
sam ad eā amīcabīl⁹ p̄uertit. ad c⁹
īnuitū liq̄facta ē aīa ei⁹. Et audī/
uit matrē alloq̄ntē filiūz dicentē.
Ecce. charissime fili famīla tua ka/
therina n̄ distulit adimplere iussio/
nem tuā. īnuere gēa z vide nunc
ei⁹ pulchritudinē. Et fili⁹ Charissi/
ma m̄r. katherina ē h̄go decora et
sapīēs. pulcra faciē. s; pulchrior fi/
de. mibi mō mltū placet. Naz ka.
facta ē cādida. z ex cornice facta ē
velut colūba alba. ex fatua facta ē
sapīēs. ex ignobili facta ē generosa
ex paupe fca ē locuples. Tūc regi/
na celi i bec h̄ba katherine alloq̄t
h̄go prudētissima ac filia mea dile/
cta audi z vide z īclīna au. tuā. Et
ad filiū ait. Fili dilectissime ex q̄ iā
ka. pulchra fca ē ac ḡfosa i oculis
tuis p̄cor te q̄ren⁹ amore dei ipsaz
assumas i spōsaz. tūc fili⁹ ad m̄fēz
O m̄r sc̄is q̄ sup oīa dilligo purita/
tem. Un̄ p̄q̄s vidi eā locā ḡra ba/
ptismat⁹ amauī eā z q̄siuī eā mibi
assumere i spōsam z amator fact⁹
sū for. illi⁹. Nec cū ka. audissz ceci

dit i faciē suā z ait. Utinā mereat⁹
ego ācilla tua fieri dñe lauare pe/
des fuoz tuoz z ancillaz tuarū.
Tūc h̄go ma. extēdit manū suā et
app̄hēdit dextrā manū ka. et filio
suo porrexit dī. Charissime fili iā
annulo fidei tue subarra. i. (bestez/
rich) eā z i ppetuā spōsaz eā tibi al/
sume. q̄ dicto fili⁹ subarrauit eaz
ānulo aureo dī. Ecce ego accipiā
te i ppe. spon. Nis pact⁹ visio statī
disparuit. z katheria ad se ē reuer/
sa z ānulū digito q̄ xp̄s eā despōsa
uit repit annul⁹ iste i monasterio
mōr⁹ synai custodit cū alijs sacris
reliquijs. Sic ka. ad fidē cōuerſa
baptizato ac ānulo xp̄i subarrata
ip̄i spōso fidelr adherēs. ydola re/
spuēs. regnū mōi z oēm ornatū se/
culi gl̄az z diuitias ob amorē spōsi
sui p̄tēpsit z soli sibi īpuritate des/
uiuit. vñ bñ dīc xp̄s d̄ ea illō Lān̄
iij. Tota pulchra zc. A Un̄ p̄p̄
ei⁹ pulchritudinē. bñ figurat nob
in Judith q̄ fuit ita pulchra q̄ oēs
fui p̄ncipis holofernis mirabāt
d̄ ei⁹ pulchritudinē. Un̄ dixerūt alter
ad alterz vt hēt Judith. xj. Nō ē tal
mlr sup trā i aspectu z pulchritu/
dine z i sensu h̄boz. Morāl⁹ ius/
dib iter p̄rat p̄fitēs. z bñ fcat sc̄az
ka. q̄ p̄fessa ē īp̄fecta vide xp̄z. Ista
h̄go ē ita pulchra q̄ serui et̄ni re/
gis mirant⁹ de ei⁹ pulchritudine.
Quare bñ dicūt illō Lān̄. vj. Que
est ista q̄ ascendit zc. vel illud Lān̄.
viij. Quaz pulchra es z decora cha/
rissima i delictijs. Vel sic si placet.
Lerte h̄ac pulchritudinez habuīt
sc̄a katherina. Un̄ legit d̄ sua pul/
Dñ z

De sancta

Katherina

chrutudine infra Reque. Item ibi
Reque. Et sic bene dicit de ea in ps
Speciosus forma pre filiis hominum
Un de eius pulchritudine habet ex
emplum. Legitur quod quidam sancta katherine
valde deuotus fuit et eam crebro .i.
sepe in suum adiutorium inuocauit. per
processum vero temporis ipse deuotionem
mentis perdidit. et in ipsius deuotione
cessauit. Qui in oratione posuit regis
num multitudinem vidit ante se ve
nientium in quas erat una que ce
teris splendidior videbatur. Que cum
sibi appropinquasset faciem suam ope
ruit. et sic ante ipsum velata facie trans
iuit. Cuius splendor cum ille nimis
miraretur. et quod esset interrogaret. Una
ex eis sibi respondit. Nec est katheri
na quam olim cognoscere solebas. nunc
autem quod deuotus circa eam perdidisti iam
coram te sic velata facie tanquam inco
gnita a te pertransiuit. Et sic per eius
speciositatem. quare merito diligebatur. unde
Sap. viij. Amator factus sum foris
me illi. B Secundum est nobilitas
Sed est notandum quod triplex est nobili
tas. scilicet generis. moris. et gratie. Quam
triplicem nobilitatem habuit in se ka
therina. quare merito diligebatur. Pri
mo habuit nobilitatem generis. quod fuit
filia unius regis. Secundo habuit nobili
tatem moris. Nam virtutes nobilitaue
runt eam in quibus se exercuit. Unde dicit
plato. Nobilis est ille quem nobili
tat sua habet. Tercio habuit nobili
tatem diuine gratie. scilicet fidei que tantum nobi
litate hominem quod facit eum summi regis
filium. Unde Jo. j. Dedit eis patrem fi
lios dei fieri his qui credunt in nomine
eius. Unde dicit apostolus ad Gal. iij. Deus

vos filij dei per fidem. Et ideo dicit Chrysostomus.
Fides est fundamentum sanctissime
religionis siue christianitatis. quod multos
filios recipit et parit deo. quod autem ista
triplicem nobilitatem sancta katherina
habuit ostendit in legenda. Legitur enim
quod sancta katherina fuit filia casti re
gis. ac omnibus studiis liberalium artium
erudita. Cum autem maxentius imperator
omnes tam diuites quam pauperes ad alex
andriam conuocasset per omnes puercias
suas. et omnes cum aialibus venire iussit
ut deus immolaretur. et christianos solum co
egit deus sacrificare sub pena mor
tis. In hac ergo ciuitate erat sancta ka
therina. et erat decem et octo annorum
Que cum in palacio suo externis audiret
eius mugitus diuersorum aialium et po
pulorum cantantium tumultum. et di
uersa instrumenta organorum ipsa cum fami
liaribus suis iuit ad templum et signo
crucis se munies illuc accessit. Ibi
quod multos christianos vidit metu
mortis sacrificantes. Tunc ego deo
dilecta deus multum dolebat. et de
posito timore ad imperatorem auda
cter accessit et ait. Salutationem
o rex tibi perferré si hec qui demonibus
offersis deo offerres et a deus animam
reuocares. Nam de eis dicit propheta.
Dei habent et non loquentur. oculos habent
et non videbunt. Et in nullo cultu
res suos iuuare possunt. Dominus autem meus
iesus christus potest iuuare suos cultores.
Miratur enim in templum manu
artificum operatum. Miratur ornamen
ta preciosa quod velut puluis ante faciem
uenti erit. Mirare potest ornamenta
celorum. scilicet solem lunam et stellas. Mi
rare etiam famulatum eorum quod per omnia mundi

2^m est nobilitas
m6

Bermo

lxi

initio vsqz ad finē nocte ac die cur-
runt ad occidentē z redeūt ad ori-
entē nec vnqz fatigant. Et cuz hoc
aiaduenter inſroga z diſce q̄s eo-
rum ſit potētiōz. Cum autē ipm co-
donāte intelleret nec ſilem illi in-
uenire valueris ipm adora. ipſuz
gl̄ifica. Ipſe em̄ ē de⁹ deoz z dñs
dñantiū. Lūqz de incarnatōe filiū
dei plima diſputaſſet. ſtupefact⁹
ceſar nō valuit ad b̄rñdere. Tādē
ad ſe reuerſus dixit ad eā. O mu-
lier ſine nos finire ſacrificiū. et p⁹
b̄ tibi rñſum reddem⁹. Precepit ḡ
eam ad palatiū duci. z cū omni di-
ligētia cuſtodiri. admirās nimis
ei⁹ prudentiā z corpis pulchritu-
dinē. Erat em̄ ſpecioſa valde z in-
credibili pulchritudine oīm ocul⁹
admirabilis videbat. Finito vero
ſacrificio veniēs ceſar ad palaciū
dixit katherine. Audiui⁹ tuam
eloquentiā z mirati ſum⁹ tuā pru-
dentiā. ſed in deoz ſacrificijs oc-
cupati oīa plene intelligere nequi-
mus. Nūc autē ab initio pgeniem
tuā req̄rim⁹. Tūc katheri. rñdit.
Scriptū eſt. Nō te collaudes nec
te culpauer⁹ ipſe. Hoc faciūt ſtul-
ti q̄s gl̄ia verat inanis. Conſiteor
tñ meā pgeniē nō timore iactan-
cie. ſz humilitat⁹ amore. Ego ei ſū
katherina coſti reg⁹ filia. q̄ q̄uis
in purpura nata. z liberalib⁹ diſci-
plinis z ſciētis iſtructa. tñ bec oīa
p̄tempſi z ad dñm ieſuz xp̄m p̄fu-
gi. Dñs at q̄s colis nec te nec alios
iuuare p̄nt. Nā in neceſſitate non
aſſunt. i tribulatōe nō ſuccurrūt.
et in piculis nō defendunt. Et ſic

p̄t q̄d ſcā katherina fuit nobilis
cū hāc triplicē nobilitatē p̄fecte in
ſe habuit. q̄re bñ dñs d ea illd Tho-
bie. v. Ex magno genere es tu zc.
Jō dicta eſt katherina q̄ſi katheri-
nula. Ipſa em̄ ſibi p illā triplicē
ac vtuofam nobilitatē carhenā ſe-
cit p quā vsqz ad celū aſcendit. nā
de nobilitate gener⁹ ad nobilitatē
fidei aſcendit vsqz ad celuz. Juxta
illud p̄s. Jbūt de v̄tute in v̄tute.
Un̄ hec v̄tuoſa nobilitas figurat
nobis Tho. v. In genealogia ipſi⁹
angeli q̄ duxit z reduxit thobiā iu-
niorem i ciuitatē rages ad cogna-
tum ſuū gabelū. Cui dixit thobias
Rogo te indica mihi d q̄ tribu es
tu. Cui raphael angel⁹ dixit. Ego
ſum azarias ananie magni fili⁹. i.
det zc. Un̄ dñs Act. xviij. In ipſo em̄
viui⁹. ſ. deo. Sequit. Nam ipſi⁹
gen⁹ ſum⁹ zc. L Tercium eſt
ſapīa. Un̄ Prover. xiiij. Accepe⁹
eſt regi miſter itelligēs. Lette hāc
ſapīam habuit ſcā katherina. q̄re
bñ fuit eñi regi accepta z dilecta.
vt ipſa ſapientiores mūdi excelle-
bat in omni ſapīa. Un̄ legi⁹ p̄nter
q̄ impator vidēs q̄ ita prudēter
loq̄bat. z q̄ xp̄m verū dei filiūz di-
xit. z ydola demonia aſſeruit. z ei⁹
ſapie obuiare nō potuit. manda-
uit occulte p l̄as vt oēs grāmari-
ci z rethores ad p̄orziū alexandrie
feſtinarēt imēſa munera receptu-
ri ſi p̄cionatricē v̄ginē ſuis aſſer-
tionib⁹ ſuparent. Adducti ſc̄ igit
de diuerſ p̄uincijs q̄nq̄ginta ora-
tores. q̄ oēs hoīes i mūdo i omni
ſapīa z ſciētia excellebāt. Quibus

Hh 3

katherina

*3^m eſt
Sapīa*

De sancta

Katherina

Interrogatibz cur tā a remotis pti-
bus vocati eēnt. Cesar rēdit. Est
apud nos puella sensu et pruden-
tia incōpabil. q̄ oēs sapiētes p̄fu-
tat. et deos n̄ros demōes affirmat
q̄ si supauerit cū magno honore
ad p̄ria redibit. Tūc vn̄o idigna-
tus rēdit. O magnū impator cō-
siliū q̄ ad vn̄o puelle p̄fictū tot sa-
piētes mūdi d̄ remotis p̄tibz aduo-
cauit cū vn̄o ex n̄ris clientul̄ eā po-
terat leuissime p̄futare. Et dixerūt
Adducat corāz nob̄ puella vt sua
temeritate p̄ficta nūq̄ se sapiētes
vidisse agnoscat. S; cū h̄go certa-
men q̄ sibi iminebat didicisset to-
tam se d̄no p̄mēdabat. Et ecce an-
gelus d̄ni astitit ei et vt p̄stant sta-
ret amonuit asserēs q̄ nō solū ab
illis vinci nō posset s; insup̄ illos
p̄uersos ad palmā martyrii desti-
naret. Lū ḡ corā oratoribz addu-
cta fuiss; dixit impatori. Quale iu-
diciū p̄ vnā puellā q̄nq̄ginta ora-
tores opponis q̄s p̄victoria remu-
nerādos p̄mitt; et me sine spe mer-
cedis pugre cōpellis. Erit mihi tñ
d̄ns me⁹ iesus xp̄us adiutor et re-
munerator q̄ ē spes et corona p̄ se-
certantiū. Lū ḡ oratores deū fieri
boiem aut pati ipossibile dicerēt.
tūc h̄go b̄ etiā a ḡtilibz eē p̄dictū
oñdit. Nam sibilla dixit. Felix ille
de⁹ ligno q̄ pender ab alto. Item
dixit xp̄m passum et resurrexisse a
mortuis. Naz ex hūilitate hūane
nature mori potuit et ex diuinita-
te resurgere. et sic fecit oēs obmu-
tescere et muti penit⁹ effecti sunt.
Tūc impator nimio furore reple-

tus increpare eos cepit cur ab vna
puella tā turpis sevinci p̄mitteret.
Tunc vn̄o mḡro maior int̄ oēs
sic ait. Nouerit impator q̄ null⁹
vn̄q̄ p̄tra nos stare potuit q̄n p̄ri-
nuo vincere. Nec at̄ puella in q̄
spūs dei loq̄t sic nos i admiratiōz
p̄uertit q̄ p̄ eam oīno nihil dicere
possum⁹. Un̄ impator p̄stant fa-
temur q̄ nisi p̄babiliorē sn̄iam de
d̄is tuis q̄s vsq̄huc coluim⁹ p̄u-
leris. ecce oēs ad xp̄m p̄uertimur.
Audies b̄ tyrannus nimio furore
succesus oēs i medio ciuitat̄ cō-
buri iussit q̄s h̄go p̄fortās in fide
diligēt instruxit. Et cū doleret q̄
sine baptismo discederent h̄go res-
pondit. Ne timeat; qz effusio v̄ri
sanguis vob̄ baptism⁹ reputabit
et corona. Igit̄ signo cruc̄ muniri
et flāmis iniecti. ita aīas deo red-
diderūt vt nec capilli nec vestimē-
ta ab igne i aliq̄ lederent. Et sic fu-
erūt a xp̄ianis sepulci. Et sic p̄ ei⁹
sapia p̄p̄ quā merito fuit dō dile-
cta. Un̄ bñ d̄ de ea q̄d canit eccia
In p̄spectu p̄ncipis loq̄bat sapiāz
et d̄ns oīm dilexit eā. Req̄. lucie. N
D. Quartū ē fortitudo. Un̄ d̄. j.
Mat. ij. Cōfortamini fili; et virilr
agite qz cū fecerit; q̄ p̄cepit de⁹ in
ip̄so gl̄iosi erit;. Nā bō q̄ fortis resi-
stet patientr sustinet aduersa p̄pter
xp̄m. iō merito diligit ab eo. Ler-
te b̄ fecit scā kathe. Nā ipsa fuit cō-
stans et fortis in oīb; penis illatis
Un̄ le. p̄nt q̄ postq̄. l. mḡri essent
cremati. dixit impator virginī. O
h̄go gl̄iosa p̄sule iuuentuti tue et
esto p̄sentiēs et post reginā i palaz

Quartū est
fortitudo

✠

tio me secūda vocaber̃. Et imagi
ne tua ī medio ciuitat̃ fabricata a
cūct̃ velut dea adoraber̃. Cui vir
go. Desine talia dicere q̃ scelus est
etiā cogitare. Ego me spōsaz xpo
tradidi. Ille glia mea. ille amator
me⁹. ille dulcedo mea ab ei⁹ amo
re. nec blādm̃ta nec tormēta p̃nt
me reuocare. Tūc ille furore r̃ple
tus iussit eā spoliari z scorpionib⁹
cedi. z celsaz ī obscurū carcerē tra
di. Ibiq̃. xij. dieb⁹ fame z siti cruci
ari. Impator aut̃ p qbusdā causis
instātib⁹ extra p̃finia regiōis p̃ces
sit. Interea regina ei⁹ nimio amo
re succensa cū p̃ncipe militū noie
Porphirio media nocte ad carce
rem ṽgis p̃perauit. Quo cū regi
na introiit̃ vidit carcerē īeffabili
claritate fulgētē z āgelos plagas
ṽgis pungētes. Incipiēs q̃z kathe
rina regine ef̃na gaudia p̃dicauit
z eā ad fidē p̃uertit. ac martyrij co
ronā eidē p̃dixit sicq̃z ad mediam
noctē f̃monē p̃traxer̃t. Que cū oīa
porphiri⁹ audisset ad pedes ṽgis
p̃cidit z cū ducēt̃ militib⁹ fidē ac
cepit. Quia ṽo tyrann⁹ p. xij. dies
iussit eā eē sine cibo. xps p hos di
es missa de celo cādida colūba eaz
cibo reuouebat. Deinde dñs cum
m̃ltitudie āgeloz z ṽginū kathe
rine appuit di. Agnosce filia crea
torē tuū. p q̃ ita pater̃ p̃stans esto
qz ego tecū suz. Rediēs aut̃ impa
tor eā sibi p̃ntari iussit. Et videns
eā splēdidiorē q̃z tāto ieiunio esti
mabat afflicta. putauit q̃ aliq̃s eā
in carcere sustētass̃ z furore reple
tus custodes torq̃ri p̃cepit. Illa

ṽo ait Ego cibū ab hoīe nō recepi
sz xps p angelū suū me nutriuit.
Cui impator. Recōde oro q̃ mo
neo ī corde tuo z noli dubijs f̃mo
nib⁹ r̃ndere. Nō em̃ te q̃si famulaz
cupim⁹ possidere. sz regina p oīa
potēs z electa decore ī regno meo
triūphabis. Cui ṽgo. Attēde z tu
obsecro z discerne quē magis de
beo eligere an potentē eternū glo
riosuz z decoz vel infirmū morta
lez ignobilē z deformē. Tūc impa
tor indignat⁹ ait. E duob⁹ tibi vnū
elige aut sacrificare vt viuas aut
exq̃sita tormēta subire vt pereas.
Et illa ait. Quēcūq̃z tormēta pote
ris excogitare ne differas qz car
nem z sanguinē meuz xpo offerre
desidero sic ipse p me seipm obtu
lit. Ipse em̃ ē de⁹ me⁹ amor meus
z spōsus me⁹ vnic⁹. Ecce q̃z fortis
fuit. Uñ bñ d̃r de ea. Roz. iij. Lō
fortat⁹ est ī fide. s. q̃ fortit̃ te tenuit
Uñ meruit b̃ndictionez. i. diuinū
amorē. Quapropt̃ ipsa bñ est illa
fort̃ mulier quā salomon ī spū q̃
siuit di. Prouer. vi. Mulierē for
tem q̃s iueniet zc. Uñ bñ figurat̃
p Judith de q̃ Judith. xv. ca. dicit̃
Tu gloria hierl̃m. tu leticia israel
tu honorificentia populi mei que
fecisti viriliter. z p̃fortatus est cor
tuum eo q̃ castitatem amaueris.
eris benedicta in eternum zc.
E Quintuz est p̃seuerantia. que
maximē causat dilectionē. Unde
Bern. dicit. Perseuerētia est sin
gularis filia sūmi regis. que sola
triumphantibus imponit sertuz

De sancta Katherina

eternae retributionis. Certe h̄ fecit
br̄a katherina. Nā ipsa vsq; ī finē
pseuerauit. **U**n̄ legiſ p̄nterq; post
q̄ cesar vidit q̄ eam a pposito mo
uere nō posset iussit infra triduu;
q̄ttuor rotas ferris ferreis. i. sege
z clauis acutissimis circūsepi pa
rari. vt tā horribile tormentū. n̄gi
nem disseccaret. z ceteros christia
nos tā dire mortis exēplū terreret.
Ordinatūq; ē sic vt due rote vno
ordine voluerent. due aut p̄trario
impetu agerent. vt ille deorsuz la
cerando p̄traheret. ille repugnan
tes sursuz deuorādo impingeret.
Tunc ego ad deū exorauit vt ad
laudē sui nois z cōuersionez ppli
circūstanti ipsaz machinā dissipa
ret. vt sic videret potentiā dei. Et
ecce angel⁹ dei de celo descēdens
molā illaz cū tāto impetu pcussit
vt ruptis rotis p̄tes auulſe q̄ttuor
milia hoīm gentiliū interemit.
Multi aut vidētes mirabilia cō
uerſi sūt. Regina at̄ que hec vide
bat z vsq; tūc se celauerat. statim
descēdens impatorē de tāta seuičia
increpauit. Rex aut irat⁹ p̄cipiēs
q̄ regina xp̄iana effecta est. iussit
eam p̄us extractis māmellis decol
lari. Que cū ad martyriū duceret
rogauit sanctā katherinā vt p̄ ea
dñm dep̄caret. Que r̄ndit. Ne tibi
meas dilecta a deo regina. qz tibi
hodie p̄trāsitorio regno cōmuta
bit eternū. et p̄ mortali sponſo im
mortalē acquirēs. Tūc illa p̄stās
effecta tortores hortabatur ne qd
iussi fuerāt facere morarent. Mi
nistri igit eam extra ciuitatē ducē

tes. ferreis bastilib; māmillas ei⁹
euellūt. postmodū caput eius p̄ci
dunt. Cui⁹ corp⁹ Porphiri⁹ sepe
liuit. Sequēti die cū de corpore
gine mētio fieret et mltos ex h̄ ad
suppliciū p̄trahi tyrann⁹ iuberet.
Porphiri⁹ p̄sūpens in mediū cla
mauit. Ego suz q̄ famulā xp̄i sepe
liui z fidē xp̄i recepi. Tunc Ma
xenti⁹ amens effect⁹ clamauit la
metabilr dicēs. O ego miser. Ecce
porphiri⁹ q̄ erat vnic⁹ aīe mee cu
stos z solatiū decept⁹ est. Qd̄ cuz
suis militib; referret. Illi p̄tinus
r̄nderūt. Et nos xp̄iani sum⁹ z pa
rati sum⁹ mori. Tūc maxenti⁹ fu
rore replet⁹ oēs cū porphirio fecit
decollari z corpa eoz canib; tra
di. Deinde katherinaz aduocans
ait. Quāuis arte magica reginaz
z porphiriū aliosq; mihi multos
abstuleris z mori feceris. si tñ adhuc
obedieris p̄ma in palatio eris. Qd̄
katherina oīno p̄tempſit. Tunc
maxenti⁹ iratus ait. Aut sacrificā
dñs aut caput amittes. Cui illa
dixit. Fac q̄cūq; aīo p̄cepisti pa
ratā me videbis ad oīa sustinēda.
Data igit sup̄ eā snia decollari iu
bet. Que cū ad locū martyriū ad
ducta fuisset erect⁹ in celū oculis z
manib; a pcussorib; spaciū orādi
petiit z orauit dicēs. Dñe iesu xp̄e
spes z sal⁹ credentiū. dec⁹ z gloria
n̄ginū gr̄as tibi agoq; in cō collegiū
ancillarū tuarū me dignat⁹ es nu
merare. Obsecro ḡ te vt q̄cūq; me
moriā mee passiōis egerit. siue in
exitu aīe sue siue in q̄cūq; āgustia
z n̄citate me iuocauerit obicit

Bermo

lvi

celerē effectū p̄piciationis. Et ecce
vox facta est ad eam de celo dicens
Veni dilecta sp̄sa mea ecce tibi
ianua celi apta est. in occurſu tuū
chorus v̄ginū exultat. Et ne solici
teris de donis q̄ postulas. Nā q̄
cūq; passionē tuā deuote celebra
uerit in oib; periculis ei⁹ opem p
mitto. Facta aut̄ hac voce ait spi
culatorī. Ecce ego vocor a domo
meo iesu xp̄o. fac qd̄ debes. Mor
ille decollauit eā. Deinde dum de
collata fuisset de corpe ei⁹ lac pro
sanguine emanauit. Angeli autē
corpus ei⁹ accipietes ab illo loco
ad montē synai itinere. xx. dieruz
deduxerūt. z ibidē honorifice sepe
lierūt. Ex cui⁹ ossib; indefinenter
oleum emanat. qd̄ cunctoz debi
liū membra sanat. Passa est autē
circa annos dñi. ccc. x. Qualr aut̄
Marenti⁹ p̄ scelerib; suis puni
tus sit habet in hystoria de inuen
tione scē cruc̄. Et sic p̄z qualiter
pleuerant. § Sextū est opu
lencia. Un̄ dicit Aris. viij. ethicoz
Illud est diligendū qd̄ est vtile. b̄
est opulencia. quaz habuit sancta
katherina. iuxta illud ps. Gloria
z diuitie in domo eius. Un̄ legi
t in legēda q̄ euz esset annoz. xviij.
z in palatio pleno diuitijs z pue
ris iuuenib; z iuuenulis sola re
mansit. Sz istas diuitias tpales
pauperib; erogauit z distribuit. z
sp̄iales acq̄siuit vt deo placeret.
Un̄ in sp̄alib; diuitijs que sunt
p̄fectiones sanctorz p̄cipauit cū
omnib; electis. z cōparat eis. Pri
mo em̄ cōparat patriarchis in p̄

fectōib; .s. abrae z moysi. Nā sicut
abraam obtulit filiū ad nutuz dei
p̄pter qd̄ appellat̄ p̄r fidei. ita Ka
therina nō solū obtulit alias p̄so
nas sicut reginā. porphiriū cū suis
militib; verū obtulit seipsaz. Un̄
dixit maxientio cū ei plura p̄misit
Requre in q̄rto mēbro. Itē cōparat
moysi. Nā sicut moyses in monte
synai q̄draginta dieb; morabat̄ z
q̄draginta noctib; nō māducādo
nec bibēdo. z ibidē decem p̄cepta
recepit vt habet̄ Exodi. xxxiij. Ita
scā katherina ab illo loco in q̄ p
amore xp̄i decollata fuit ab ange
lis deducta est ad montē synai. et
ibi honorifice sepulta. Secūdo cō
parat duob; regib; potiorib; .s. da
uid z salomoni. Nam sicut dauid
multa iniuria a saule suscepta in
quib; se firmit̄ tenuit z patienter
oīa bono aīo suscepit. pepcit z nō
offendit saul dum potuit. Ita scā
katherina oīa tormēta illata a ma
rentio patient̄ sustinuit. Itē com
parat salomoni. Nā sicut salo mō
p̄ sapiam oēm isrl̄ sibi subiugauit.
vt habet̄. iij. Reg. iij. vbi d̄r. q̄ oīs
isrl̄ audiuit iudiciū qd̄ iudicasset
rex. z timuerūt regem. Ita scā ka
therina habuit tantā sapiam q̄ sa
piētiores mūdi supauit. z ad fidez
xp̄i cōuertit. vt p̄z in tertio mem
bro. Itē comparat duob; p̄phetis po
riorib; .scz Nelye z Jobi baptiste.
Nā helyas orauit dñm q̄ duo qñ
quagenarij p̄ oronem suā igne de
celo consumpti sunt. vt habet̄. iij
Re. j. vbi d̄r q̄ Ochozias rex misit
p̄ncipē qñq̄genariū et qñq̄ginta

De sancta

Qui erāt sub eo vt Nelyam ad re/
gem traherent ad ydolatriā et in/
ptumeliā dei. Un̄ dixit. Homo
dei rex p̄cepit vt descēdas. R̄ndit
Nelyas q̄nq̄genario. Si hō dei
sum. descendat ignis de celo ⁊ de/
uoret te ⁊ q̄nquaginta tuos. Rur/
sumq; misit ad eū aliū q̄nquage/
nariū. quib; silr factū est. Ita san/
cta katherina p̄ suā orōnem ipe/
trauit vt plusq; q̄ttuor milia ho/
minū p̄ fracturā rotarū ab angelo
factā interēpti sunt vt p̄t in q̄nto
membro. **S** Cōparat etiā Jo/
hān baptiste. Nā sicut Jobes opi/
nionē quorūdā estimabat q̄ esset
xp̄us. sic sancta Katherina nō so/
lum a christianis honorat. s; etiā
a paganis quasi dea venerat. Un̄
dixit Maxenti⁹ vt in q̄rto mem/
bro habet. Quarto compāt duo/
bus apl̄is potiorib; sc; Petro et
Paulo. Nā petro date sūt clauē
regni celoz vt celū hoib; aperiret
Ita scā katherina a deo ipetrauit
hoib; eā i suis nccitatib; iuocātib;
celerē effectū p̄p̄tiationis. Reque
rā. Compāt etiā sancto paulo. nā
paulo decollato lac in signū puri/
ritat. ⁊ sanguis in signū martyrii
emanauit. Ita decollata sancta
katherina lac p̄ sanguine emana
uit. Quinto compāt martyrib; p̄
pter ei⁹ multiplicē passionē. Nam
legit q̄ cū maxenti⁹ vidit q̄ blan/
diment; eā amouere nō posset. ius/
sit eaz p̄mo scorpionib; cedi. sc̄do
i carcere obscurissimo claudi. ter/
tio fame p̄ duodecim dies crucia/
ti. quarto sup rotā extendi. q̄nto

Katherina

gladio decollari. Un̄ sicut christ⁹
specialr p̄solat p̄ eo tribulatos sū/
cut p̄misit per p̄phetā. Cum ipso
sum in tribulatiōe ⁊c. Ita consola/
batur sanctā katherinā. Un̄ sicut
p̄mo fuit horribiliter scorpionib;
flagellata. ita fuit ab angelis cele/
sti vncione puncta. Un̄ d; q̄ cuz
regina eam visitando intrasset vi/
dit angelos plagas v̄ginis pun/
gentes. Secūdo sicut fuit in car/
cere obscuro clausa. ita fuit celesti
lumine pfusa. Un̄ dicit q̄ eadem
regina vidit carcerē inestimabili
claritate fulgentem. Tercio sicut
fuit fame cruciata. ita fuit a colū/
ba cibum deferente de celo nutri/
ta. Un̄ dicit q̄ videns impator eā
splendidiorē ⁊ em. vt supra. Quar/
to sicut debebat pati penā rotarū
ita fuit ab angelo salutata. ⁊ rote/
rotalr dissipate. Quīto sic fuit de/
collata ⁊ in mūdo mortificata. sic
fuit a christo ⁊ ab angelis in vitā
eternā deducta. Sexto compāt
duob; pontificib; ⁊ cōfessorib;. sc;
Martino ⁊ Nicolao. Nam sicut
in obitu sancti martini ab ep̄o co/
lontensi audit⁹ fuit cant⁹ angeli/
cus. Ita i obitu sancte katherine
quidā angeli corp⁹ ei⁹ sepelierūt ⁊
q̄dam angeli cū xp̄o eius aīam in
celestē paradysū deferentes dulci⁹
psonabant. Compāt etiā beato
Nicolao. Nam sicut corp⁹ sancti
Nicolai sepultū in tūba marmo/
rea oleū inde emanat valens i sa/
lutem multoz. Ita de tumba scē
katherine oleum indefinēt ema/
nat. Seprimo compāt ⁊ p̄cipat

cum virginibus. Nam sicut virgines custodiunt puritatem mentis et corporis sicut apostolus dicit. 1. Cor. vii. q. ego cogitat quod domini sunt ut sit sancta corpore et spiritu. Ita sancta katherina custodiuit et seruauit castitatem mentis et corporis. **N** Sunt autem tria in que castitas solet piclitari. Primum est rerum temporalium abundantia quam habuit katherina. et tamen propter hoc castitatem non amisit. Unum legitur quod cum esset annorum. xviij. defuncto patre ex suba de multis paternis bonis modicum retinuit pro sustentatione propria. et alia pauperibus tribuit. nec iocos puellares videre nec audire voluit. sed semper insistens diuinis scripturis et domino seruans in castitate. Secundum libertas ac oportunitas inducens. quam etiam habuit. ut habet in legenda ubi dicitur quod in palacio pleno diuitiis et pueris iuueniculis remansit. et tamen castitatem seruauit. Patet etiam ex hoc quod imperator promissit sibi quod post mortem regine uxoris sue deberet esse prima in palacio. Etiam ex hoc quod plures filii regum ipsam libenter recepissent in uxorem. quod tamen nequaquam facere voluit. Unum bene dicit christus de ea Lamentum. ij. Sicut lilius in spinas etc. Nam sicut lilius in spinas non perdit odorem suum. sic sancta katherina in iuuenes non perdidit castitatem. Tertium est pulchritudo que multum solet piclitari castitatem quam sancta katherina perfectissime habuit. Nam dicitur in legenda quod erat valde speciosa et omnium oculis admirabilis et amabilis. et tamen castitatem non

perdidit. Unum bene dicit katherina quasi vniuersalis ruina. Nam katherina dicitur a katha. id est vniuersus. et ruina. quasi vniuersalis ruina. quia ab eo cecidit vniuersa luxuria. Unum bene dicit de ea illud Lamentum. iij. Tota pulchra es amica mea etc. et sic patet quod ipsa habuit diuitias spirituales. id est perfectiones omnium electorum in se. Unum conuenienter dicit christus ad eam illud Proverbum. vi. Multe filie congregauerunt diuitias tuas sola supergressa es vniuersas etc. Quare bene verificatur de ea illud Lamentum. vi. Una est columba mea. perfecta mea etc. Rogemus etc.

De eadem.

Desini ea

sponsam mihi assume re. et amator factus sum forme illi. Vel illud quod sequitur Generositatem illi glorificat comitum. id est. (gesellschaft) habens dei sed et omnium dominus dilexit eam Sap. viij. Notate charissimi. Dicit enim Aristoteles ut supra.

De dedicatione templi
Sermo. lxxij.

Apientia

edificauit sibi domum. excidit columnas septem. Prover. ix. Hic est filius dei qui domum. id est ecclesiam sibi edificauit. in qua nos ad conuiuium future glorie inuitauit. qui excidit columnas septem. id est septem sacris sustentauit.

De dedicatione templi

Nec sūt septē colonne supra q̄s
dñs domū suā fundauit. Nec sūt
septē candelabra aurea lucētia in
ecclia. Et septē infusoria quibz in/
fundit remissio oīm peccatorū et
grām spūssancti. Nas nūcū be/
retici destruere. Sz q̄ hoc n̄ credit
nō p̄nt saluari. Et de his septē co/
lumnis. i. sacramētis dicere p̄pono
3 Primū est baptism⁹. q̄ est ia/
nua oīm sacramentoz. q̄ cū p̄cipi/
tur vt debet delet oīa peccata siue
multa siue pauca. siue magna. si/
ue parua. excipit tñ vnū gen⁹ ho/
minū q̄ iniustas hnt res. q̄ ē mor/
bus crudelissim⁹. Aperit baptiza/
to ianua celestis regni. in cuius si/
gnum xp̄o baptizato apti sūt celi.
sine illo sacramēto nemo saluari
pōt. Un̄ Jo. iij. Nisi q̄s renat⁹ fue/
rit ex aqua et spūssancto nō pōt vi/
dere regnū dei. Et iō dicit mare⁹.
Qui crediderit et baptizat⁹ fuerit
saluus erit. Nūc nota q̄ debeant
baptizari. qz tñ hoīes. nō angeli.
qz sancti sunt. nō demones quia
sanctificari nō p̄nt. Et ideo tantū
hoīes de quibz sentit fides carbo/
lica. Ad baptizandū requirunt q̄c/
tuor. s. p̄sona baptizans. intentio
baptizandi. elementū aque. debi/
ta forma v̄boz. Et hec valent ba/
ptizato in remissionē oīm p̄ccatōrū
2m Secūdū est sacm cōfirmationis
p qd̄ grā que dat in baptismo cō/
firmat. et dat p̄ficientibz et pugnā/
tibus ad robur p̄tra vitia. carnes
mundū et diabolu. in fronte a so/
lo ep̄o. et nō ab aliquo alio. et fron/
tem chrismate liniūt. p qd̄ signifi/
cat grā spūssancti q̄ in ea tribuit.

Un̄ luctatores olim yn gebant in
exercitio palestre. Un̄ Aug. Ideo
nos vnxit qz luctatores nos p̄tra
vitia fecit vel facit. qui hāc p̄tem/
nit recipe damnat. Un̄ Hugo de
sacramētis. Timendū est his q̄ p
negligentia nō suscipiūt man⁹ im/
positionē ab ep̄o ne forte dānent.
qz festinare debuerūt dum porue/
runt. Et q̄ sunt p̄fecte etas debet
p̄triti accedere et ieiuni. et q̄ p̄sen/
tat eum patrin⁹ suus ē. Quicūqz
b sacm negligit. negligit magis
gaudiū in celo q̄ oīe gaudiū qd̄
in mundo est vel fuit. Un̄ talibz q̄
negligūt pueros suos ānos hntes
grauis p̄nia iniungit. Tertiū sa/
cramētū est eucharistia. que si p̄/
cipit vt debet quedā delet pecca/
ta. et maxime in amore dei p̄fortat
Un̄ istud sacm medicina amoris
dicit. Ad ei⁹ esse req̄runt hec. s. for/
ma v̄boz. intentio p̄ficientis ordo
sacerdotalis. materia. s. panis tris/
ticeus et vinū. qz his se xp̄s cōpa/
rauit p̄p̄e similitudinis rōnem. Un̄
in euā. Joh. Ego sum vit⁹ et iterū.
Ego sum panis et c. Itē dicit. Nisi
granū frumētī cadens in terrā et c.
Sub hac autē forma tradidit p̄p̄e
causas in his v̄sibz notatis. Sus/
mit occulte xp̄us ne sit tibi stulte.
Dorror vel risus sitqz lucrosa fi/
des. Nec autē medicina ad plenū
laudari nō pōt. imo nec ipsi ange/
li cū gaudiū ipsorū in b̄ p̄sistit. Pe/
trus. In quē desiderant angeli p̄/
spicere. Si q̄s digne māducauerit
vivet in eternū. Quot sunt q̄

indigne sumūt q̄ non diiudicant
corpus dñi. Probet seipsuz vnus
quisq; quid mali cōmiserit quid
boni amiserit quid gratie negle-
xerit. q̄ deuotus accedat. et sic de
pane xp̄i edat ne forte cū iuda ip-
sum accipias. et iterū cum iudeis
crucifigas. ad Heb. Rursum cru-
cifigentes filiū dei. q̄ in peccat̄ ac-
cipiūt et virgineū corpus polluūt
Un̄ bt̄is Bern̄. Quis audit⁹ su-
stineret aurī. q̄s intuit⁹ oculorū
vbi mūdi p̄cium mitteret in sterq̄
linium. Nō min⁹ est in os pollū-
tum q̄ in lutū mittere dei filium
Nuculq; Bern̄. S; tu exagitas
locū vener̄. et sic sumis filiū virgi-
nis. Venient erga te in iudicio de-
mones et iustificabūt se respectu
tui. Istud sac̄m heretici grauiter
et multipliciter impugnat quō sub
tam parua forma xp̄s tant⁹. quō
possit trāsubstantiari. Licet his
multipliciter posset rñderi. suffici-
at tibi simplr credere. q̄ fides nō
habet meritū vbi hūana rō p̄bet
expimentū. Nō multū cures scru-
tari occulta q̄ qui scrutator ē ma-
iestatis opprimeť a gl̄ia. Quartū
est p̄nā que est vt dicit Hiero. se-
cunda tabula post naufragiū ad
quā homo post naufragiū p̄ mor-
tale peccatū recurrat vt saluetur.
Nec est optima medicina que sa-
nat ab omni mortali culpa. Re-
ceptio huius medicine consistit i
tribus. scilicet p̄tritione. p̄fessione.
et satisfactioe. De his tribus aliq̄ rē.
O felix p̄nā que nō damnari per-
mittis eū qui ad rē. Cōfitendum

aut̄ est solis sacerdotib⁹. Un̄ dñs
in euāgelio. Ite oñdite vos sacer-
dotib⁹. et etiā. xij. apl̄is dixit vt sol-
uerēt lazaz nō sorozib⁹ suis. Nec
p̄pter hereticos q̄ p̄fiterē laicis et
nō sacerdotib⁹. q̄ ē hereticus nisi
in articulo mort̄. R Notandū
q̄ diuersis integre p̄fiteri vtile est
p̄t̄ q̄nq;. Primo p̄t̄ erubescētiā
maiorē qm̄ verecūdia magna pe-
na est. Un̄ Aug⁹. Qui erubescit p̄
xp̄o dign⁹ ē venia. Un̄ p̄t̄ q̄ q̄to
plurib⁹ p̄fiteť in spe venie turpi-
tudinē criminis. tāto facili⁹ p̄seq̄
tur gr̄am remissionis. Et q̄ cla-
ues semp in p̄fiteute aliqd opant̄
ideo toties posset p̄fiteri q̄ tolles-
ret oēm penā. Secdo p̄t̄ incessorū
multiplicationē. q̄ efficit̄ fi-
lius eorū spūalis. Tercio p̄t̄ hu-
militatē. Jō em̄ peccatū suū quis
celat ne talis reputet̄ qualē se di-
uino p̄spectui iāz p̄ntauit. Quar-
to p̄pter gr̄e augmentationē. Un̄
Amb. Nō meret̄ iustificari q̄ in vi-
ta sua noluerit p̄fiteri. Un̄ Lhyf
Peccata p̄fiteri fm̄ speciē vt co-
gnoscas vicioz accepisse veniam
Grauit̄ ḡ peccant p̄fessores q̄ sibi
p̄fiteutib⁹ inibēt ne alijs genera-
liter p̄fiteant̄. Quirō facili⁹ gr̄am
p̄sequit̄ que ducit ad vitā eternaz
Quintū sac̄m ē vnctio extrema.
que fit oleo p̄ ep̄m p̄secrato. dupli-
ci de cā. Un̄ Hugo. Duplici ex cā
sac̄m b̄ institutū est ad peccatoz
remissionē. et ad infirmitatē corpa-
lis alleuiationē. Un̄ Jac. Infir-
mat̄ q̄s in vobis rē. et nō dat̄ pue-
ris et sanis. Multū ḡ rep̄hendēdi

De dedicatione templi

sunt q̄ h̄ abhorrent cū p̄ferat saniz
tate. et si h̄ sac̄m vt d̄r in senten/
tijs ex p̄temptu p̄mittit dāna/
bile ē. si ex negligētia piculosum.
Itē hoc sac̄m pōt pluries iterari
tū p̄ eodē morbo ī anno nō nisi se
mel dari. vt q̄b usdā placet. Sex/
tum est m̄rimoniū. z est viri z mu
lieris p̄iunctio maritalis indiuidue
vite p̄suetudinē retinens. Circa h̄
sac̄m multa sūt dicēda. vide ī dis/
cipulo dñica post epiphanie. Se/
ptimū est ordo. qd̄ est signaculuz
qd̄dā quo p̄as tradit̄ ordiato ab
soluēdi z corp⁹ xp̄i p̄ficiēdi. Nūc
heretici hāc fidē destruere dicētes
q̄ n̄i sacerdotes sint p̄ctōres. scz
auari. luxuriosi. iūidi. adulteri zc.
et cū imundi sint nō p̄nt nos mū
dare. Iuxta illud Ec̄ci. Ab imūdo
qd̄ mūdabit̄. Man⁹ em̄ imunda
dū te mūdare nitit̄ nō te mundat
sz plus te imūdat. Ad h̄ notandū
q̄ ī sacerdotibz duo sūt. s. vita z of
ficiū. Vita eoz ē p̄ se. Officiū eis
dat̄ p̄t̄ alios filios dei. Un̄ si bo/
nus ē p̄dest sibi. Si mal⁹ ē nocet
sibi z nō mibi. Quid noceret si rex
p̄ nunciū deformē mitteret mibi
munera p̄ciosa Ipsa munera p̄t̄
talem deformē nō pdunt p̄ciosita
tem. sic nec sac̄ra. Quid mibi no/
cet q̄ me lauat an sit albz vl' niger
et qd̄ mibi nocet si medic⁹ me cu/
rans sit pallidus vl' pulcher. Nō
ḡ sacerdos me imūdat si est imū
dus. nō ei vita sz officio me lauat
Rogem⁹ ḡ dñm vt sic mundari a
peccat⁹ oibz mereamur amē.

De dedicatione templi.

Sermo. lxxviii.

Die ī do

mo tua optet me manere
re Luc. xix. Aug⁹. in ser.

Quotiēscūqz fr̄es charissimi altari/
ris vel tēpli festiuitatē colim⁹ si fi
deliter z diligēt attendim⁹ z scē
ac iuste viuimus qd̄qd̄ in templis
manufact⁹ agit totū in nobis sp̄i/
ritali edificatiōe cōpleť. Et iō q̄tū
possum⁹ cū ipsi⁹ adiutorio labore
mus ne de⁹ n̄i in nob inueniat q̄
oculos sue maiestatis offendat. sed
habituaculum cordis n̄i euacuet.
vitijs z virtutibz repleat. claudat
diabolo z ap̄iat xp̄o. vt nob omni
bus velit dicere vba themat⁹. No
die in domo tua zc. **U**idem⁹
em̄ dilectissimiqz due cādela ardē
tes ī vna domo sūt talis nature q̄
lumē vni⁹ penetrat lumē alteri⁹ z
manet in lumē alteri⁹ q̄diu ma/
ner p̄ns zñ recedit ab eo. Sic de⁹
q̄ est lux v̄a quēlibet illuminatū p̄
verā p̄tricionē illuminare vult per
suā gr̄az z nō recedere ab eo dicēs
Nodie in domo zc. Ista dom⁹ est
cor hoīs in q̄ optz hoīem manere
Noc intellige sic Si opa tua dñe
esse accepta deo necesse ē q̄ de⁹ il/
luminet z accēdat cor tuū ad dile
ctionē veram. Jō ait. Oportet me
manere ī domo tua. q. d. r̄ata ē de/
uotio tua z desideriū cordis tui q̄
qd̄amō cogor tecū manere. Que/
rit̄ ḡ vtz hō p̄t cogere deū. R̄nde
tur q̄ sic. Si es p̄ctōr poteris eum
qd̄amō cogere p̄ verā p̄tricionem
sic legit̄ d̄ zacbeo q̄ xp̄s vidēs suā

Bermo

lxxviii

feruida dilectione et contritione pro peccatis suis dicebat. Hodie in domino. Sic coegit eum latro in cruce quando dixerat. Memoro mei domine domine. Ve in re. tuum. Nec enim verba coegerunt christum in tantum ut statim ei diceret. Amene dico tibi. hodie mecum eris in paradiso. Sicut et tu peccator fac. confitere et contere de peccatis tuis si potes. sin autem ut latro habeas contritionem saltem et propositum satisfaciendi. Qui secundum Augustinum totum quod habuit christo obtulit. scilicet corde credidit et ore confiteatur. Ite domus dei est triplex. scilicet externa. scilicet materialis ecclesie in terra. id est fidelium et spiritualis scientie. eterna et superna eterna leticie. Prima ergo domus exterior est ecclesia materialis in qua deus colitur et honoratur. per sanctum. Adorabo templum sanctum tuum. De qua Iohannes. Nolite facere domum patris mei domum negociationis quia domus orationis vocabitur. Nec domus consecrata est ad quatuor officia. Prima in apotheca divinum unguentorum. scilicet sacramentorum que sunt medicine per omnia peccata que sunt fuerunt et erunt. Nam baptismus valet per peccatum originale sacramentum penitentie per peccatum actuale. Et ideo cum summa reuerentia intranda est hec domus a quolibet christiano. et cum cordis deuotione ut possit dicere illud Genesim. xxviii. Vere non est aliud nisi domus dei et porta celi. Secundo hec domus consecrata est ut sit scrinium sancte trinitatis vel ut sit scrinium thesauri celestis. id est indulgentie et gratie quas homo consequi potest in hac domo. Unde per sanctum. Glorie et diuitie in domo eius. Indulgentie enim dantur de thesauro passionis christi sanctorum angelorum et sanctorum. Iohannes cum summa humilitate intranda est hec domus

inquit ut veniam mereamur accipe de licetorum. Ex qua patet quod multi iuuuuntur ad locum indulgentiarum et gratiarum. quia nec contriti nec confessi de peccatis suis. Unde quia zacheus de mala vita penituit. iuxta restituit. Iohannes indulgentias veras obtinuit. Tercio domus hec consecrata est ut sit schola moralis doctrine et diuine Unde Lucus. xix. Erat quidam docens in templo. ut patet de predicationibus confessionibus et absolutionibus. Et quia nunc ibi dominus tenet curiam meam. scilicet per mortem curiam tenebit iusticie. Igitur cum intentione est eundem ad hanc scholam ut magis possimus inuenire in patri et ut non iudicemur in futuro eterniter. Quarto hec domus consecrata est ad perficiendum corpus dominicum et eius sanguinem et ad cibandum spiritum omnium christi fideles Unde i. Paralipomenon. ii. ait dominus salomoni Elegi domum hanc in domum sacrificij. scilicet altissimi sacri. Et erunt oculi mei aperti. et aures mee intente circa eas. Et quia oculi domini sunt aperti ad videndum ea que ibi fiunt et aures intente ad audiendum ea que ibi dicuntur siue bona in deuotione orationibus siue mala in colloquiis. Iohannes nullus debet intrare hanc domum sine debita deuotione. Debet intrare ibi esse sicut angelus domini qui stabat iuxta altare huius turribulum aureum in manu sua. Ite quia in ecclesia sepe et inanibus fabulis occupatur quasi venenum et gladium alijs hominibus prebere cognoscit dum verbum dei nec ipse audit nec alius audire permittit. Unde Augustinus in oratorio nostro aliquid agat nisi ad quod institutum est. Secundum principalem dicendum de domo dei in terra. scilicet de fidelibus

De dedicatione templi

anima siue pscia in q̄ habitat de^o
spūalr p grām. j. Cor. iij. Tēpluz
dei sanctū est qđ est vos. Si vis
q̄struere templū xp̄o p fūdamē/
to ponat fides. qz vt ait apl's He/
bre. xj. Sine fide ipossibile est pla/
cere deo. Un̄ m̄gr sniaz di. xxiij. li.
bro. iij. Fides em̄ est h̄t^o qua cre/
dunt que nō vident. Erige etiā pa/
rietes. Paries a dextra sit spes q̄
desperationē. Spes em̄ est h̄t^o q̄
spūalia z et̄na bona credunt z cū
fiducia expectant. Est z spes certa
expectatio future b̄tudinis pue/
niens ex dei grā z ex meritis pcedē/
tibus. vt ptz di. xxvj. li. iij. sniaz. A si/
nistra sit timor q̄ psumptiōez. Te/
ctum illi^o dom^o sit charitas q̄ est
vinculū pfectionis. Istud tēpluz
est q̄drangulare. Prim^o angulus
sit prudētia in p̄cauēdis insidijs
z cognoscēdis cōsilijs opandis p
nos respectu dei. Secū^o angul^o
est iusticia i subueniēdis miserijs.
Terc^o angul^o ē tpantia coercēs
delectatōes respectu sui. z tenens
mediū circa delectabilia. Quart^o
angulus ē fortitudo in pferendis
molestijs. s. stando firmit̄ in actio/
nibus z passiōibus tristabilibus. Sup/
pone cāpanile recte intentōis. vñ
Brego. Omne bonū qđ agit p in/
tentionē ad celestia eleuet. Lam/
pana sonora ē oīo deuota quā
de^o petit audire. Lañ. viij. Fac me
audire vocē tuā. Et illud Lañ. ij.
Sonet vox tua i au. meis. Pictu/
ra hui^o dom^o est exercitiū virtutuz
scz hūilitat̄. pietat̄. paciētie. et ca/
ritat̄. Clausura erit castigatio re

spectu qnqz sensuū. Un̄ euangelij
sta. Clauso ostio ora patrē tuum.
Un̄ legit q̄ quedā mulier cū mul/
tas apes nutrirer nec pficeret. cō/
sultū est ei q̄ corp^o xp̄i int̄ eas lo/
caret. Qđ z fecit sumpto corpe de
altari integralit̄ in ore reserua/
to. Apes aut̄ cōgscētes dñm suū
fecerūt sibi cāpanā cū cāpanili et
altare sup quod hostiā posuerūt.
Apes aut̄ pfecerūt z dñs bñdixit
opibz eoz. Lūqz mulier vas ape/
ruisset vt tolleret mel vidit illd mi/
rabile. z nūciās sacerdoti suo oīa
que fecerat. venit p̄sb̄r assumptis
secū fidelibus. q̄ admirātes d̄ capel/
lula parietibus ostio fenestris altari/
tecto z cāpanili corp^o dñi cū lau/
de z gl̄ia detulerūt. Si q̄ creature
irrōnales creatori suo fecerūt tem/
plum. multo plus decet h̄ facere
hoiem. ¶ Tertia est dom^o sup
na eternal. vñ ps. Melior ē dies
vna i atrijs tuis sup milia. Quia
mille anni añ oculos tuos tanq̄
dies hesternā que p̄terit. In hac
domo est optimuz habitare qz ibi
sūt multe distincte māiones. Ju/
xta illud Jo. xiiij. In domo patris
mei man. mul. sc̄. Prima māio ē
nouitas sc̄e vite. z illa erit cū aīa
eruta carne deducet̄ ab āgelis in
cōspectu dñi. In q̄ māione videt̄
z scit oīa que in celo sūt in fr̄az sub
terra. qz q̄ videt deū nihil ignorat
Et sic aīa vehemēti charitate accē/
sa deducet̄ ad secundaz. Secūda
māio vel visio ē societas angelo/
rum. vbi p̄mo audiet dñm dicētē
qz in charitate p̄māisti hāc babe

Sermo

lxix

bis grām. qz isti te diligēt sicut se/
ip̄os. z tūc oñdet ei xp̄s cicatrices
vulnez suor̄ q̄s referuauit ppter
multas cās sic vult Lhryf. z vide
bit quō hūana natura ē vnita dei
tati. Tūc viso sic xp̄o deducet ad
aliā mansionē vbi audiet xp̄m di/
centē. Ecce ego z pueri mei q̄s de/
dit mihi p̄r z mor aīa replebit tā/
ta dulcedine spūsc̄ti. q̄ si vn̄ hō
mortal̄ eēt ita magn̄ sic tot̄ mū/
dus si modicā scintillā ab illa pci/
peret totāl̄ rumpeť ad modū va/
sis vitrei si infunderes es bulliēs
vel ferrū ardēs penit̄ rumpeť. sic
etiam de hō hoīe mortali. Aīa sic re/
pleta deducit ad aliā mansionem
ad eñitatz vite. qz oīa nihil eēnt
si deberent ea derelinq̄re. qz mille
ānos aīa oculos ei tanq̄s dies zc.
vn̄ si q̄s acciperet calamū p singlos
ānos z vnā guttā hauriret d̄ mari
donec tota aq̄ mar̄ eēt exhausta.
z tūc opteret aīam illaz dimittere
illud gaudiū. Totū t̄pus illd̄ eēt
sibi vna dies z si posset eē aīa tan/
to t̄pe libenti veller esse in penis
et postea in gl̄ia. Aīa sic lerificata
deducet ad aliā mansionē. s. ad fa/
miliaritatē z cognitionē totī tri/
nitat̄. et ibi videbit quō filī pce/
dit a p̄re. z spūsc̄s a p̄re z filio fil̄
tanq̄s a purissimo fonte. de q̄ scri/
ptū est p aplm. q̄ ibi ē fons miseri/
cordie quē ocul̄ nō vidit. nec aur̄
audiuit. nec in cor hoīs ascendit.
His visis deducet aīa ad vltimā
mansionē in q̄ videbit q̄ de⁹ erit
corona oīm scōz. Sed quō h̄ erit
nunq̄ expieris nisi in patria. i. in

domo celest̄ patr̄. Un̄ sicut olim
xp̄s dixit zacheo. tua deuotio est
tāta ad me q̄ hodie i domo tua zc
Sic z q̄libet n̄rm pōt nūc ad xp̄m
dicere. Sic ego debeo h̄ expiri q̄/
modo i patria es corona oīm san/
ctoꝝ. Tunc oportet me in domo
tua celesti manere. Quam nob̄ zc

De sacramento. Sermo. lxxix.

Quis mā

ducauerit ex h̄ pane viuet
in eternū Jo. vi. Sic vide

mus et expimur q̄ corp⁹ infirmū
z infirmitatib⁹ subiectū eget medi/
cina corpali. sic aīa n̄ra plena in/
firmitatib⁹ peccatoꝝ eget medicī/
na spūali. Sacramenta sūt medi/
cine spūales fm̄ Hugonē. Un̄ sic
in statu innocentie hō nō indigu/
isset medicina corpali. sic nec spi/
rituali. s. mō sunt necessarie. Un̄
dicit Amb. de sacramēt̄. Qui vul/
nus h̄z medicinā querit. vulnera/
ti sum⁹. qz sub pctō sum⁹. Medī/
cina at̄ ē celeste z venerabile sacra/
mentū. vt dīc̄ Hugo. Medicine
corpales sūt in triplici differentia.
Quedā sūt de cōib⁹. z ille sūt aliqñ
amare z aliquādo dulces. z pur/
gant et expellūt malos humores
corpales. z significāt duo sac̄a. s.
sac̄m baptisim̄ z p̄nie q̄ est amara
Applica. Quedā sūt de herb̄ specia/
lib⁹ z margarit̄. que p̄fortant z si/
gnificāt sac̄m p̄firmatiōis. qz ad
militiā spūalem p̄parat. Un̄ p̄fir/
mandi sūt hoīes tanq̄s pugiles q̄
inungunt ne ex facili ab inimicis
teneant̄. Et qz oēs xp̄iani dicunt̄

De sacramento

esse i bello xpi Jo oēs dñt b sacm
 recipe vt facili⁹ possint z mundū
 carnē z dyabolū pugre. Et dñt in
 ungi in frōte. ad designādū auda
 ciā p̄fessionis xpi. Quedā fiunt de
 auro. z ille s̄ incōpabili⁹ meliores
 q̄ p̄seruāt. sicut ē de sacro eucharis
 tie respectu aliorū. qz b sacm va
 let ad p̄seruatiōez futuri mali ad
 euasiōē p̄ntis. ad diminutionez
 p̄teriti mali. vt prestant xba the
 mas vbi dixi. Si q̄s man. zc. O
 Circa qd̄ est aduertendū q̄ mala
 futura s̄ p̄nitates maloz deside
 riorū q̄ subuertūt spūale edificiu
 in hoīe. ad malū ḡeuadēdū valet
 sūptio sacri altar. Scdo ad euasi
 onē mali p̄ntis valet corp⁹ dñicu.
 qz omni die peccam⁹. iō omni die
 remediū est necessariū. Sap. xvj.
 Angeloz esca nutriuiti populuz
 tuū. z panem de celo p̄stitisti eis.
 Tercio ad remissionē mali p̄teri
 ti. z b malū est cōmissa culpa. ma
 xime p̄ctm veniale. Priō dico q̄
 sūptio corpis xpi vel h⁹ sacri valz
 ad euadendū malū futurū. qz p̄for
 tat ad actōz. subleuat ad p̄templa
 tionē. disponit ad diuinorū reuela
 tionē. inflāmat ad desideriu cele
 stiū gaudiorū. Priō dico q̄ p̄for
 tat ad actionē. qz sic helyas dū p
 sequerent eū nūcū Jezabel vt ipm
 sic ceteros p̄phas occiderēt. z ipse
 helyas dormiret sub vmbra iuni
 peri excitat⁹ ē ab angelo. z cū mag
 restaret sibi via. ab eodē angelo re
 fectus ē subcinericio pane z aq̄. z
 ambulauit i fortitudine cibi illi. xl
 diebz z xl. noctibz. z venit ad mōtē

dei oreb i q̄ vidit dñm. iij. Re. xij.
 Helyas interpretatur dei dñatio.
 z fcat iustū q̄ p̄sequit a nūcū Je
 zabel. q̄ int̄p̄tat fluēs sanguie. z si
 gnificat mūdū in q̄ s̄ tria que p̄se
 quūt iustū. vīz supbia. auaritia. z
 luxuria. vt dīc Jo. i canonica sua
 Dñe qd̄ ē in mōdo aut ē p̄cupiscē
 tia zc. Et isti tres nitunt̄ inficere
 iustū dū vidēt eū p̄stratū sub acu
 leis p̄ntis vite. i. i infirmitate hūa
 na q̄ bñ p̄ vmbra iuniperi notat.
 sz excitat⁹ ab āgelo. s. monit⁹ diui
 nis surrexit. z ecce subcinericio pa
 nis z vas aq̄ p̄ qd̄ intelligit corp⁹
 xpi z sanguis accidetibz velatū. qz
 vez corp⁹ xpi ē sub accidetibz pa
 nis z vini vlt sub sp̄bz panis z vi
 ni. vt p̄t̄ de p̄le. c. ij. Quia corpus
 vbi d̄z Visibiles creature i xpi cor
 pus z sanguinē invisiblr̄ p̄uertūt.
 et. ca. seq̄nti. Ante bñdictionē alia
 sp̄s noiat p̄ bñdictionē corpus
 scificat Et q̄ māducauerit b corp⁹
 fiet ei remissio p̄ctōz. Qd̄ añ bñdi
 ctionē est panis z vinū. post x̄o cō
 secrationē corp⁹ z sanguis xpi. Ul
 teri⁹ queri p̄t vtz corp⁹ xpi p̄ p̄es
 māduceat. Ad qd̄ rñdet decretū de
 p̄le. di. ij. Inuitat. vbi sic d̄z. Xps p
 p̄tes māducat sz manet īteger to
 tus. Et alibi dīc decretū eadē dis.
 Ubi ps corpis xpi ibi totus. Et iō
 cantat i officio misse. A sumēte n̄
 pcisus nō p̄fract⁹ nec diuisus in
 teger accipit. Iste panis ab āgelo
 est oblat⁹. et fcat q̄ cū p̄ficiť b sa
 cramentū ibi maxim⁹ adest exerci
 tus angeloz. Un̄ Breg. in dyalog
 go. Qui fide liū dubiū est ipsa imo

lationis hora ad vocē sacerdotis celos apiri. ima sūmis sociari. terra restria celestibus iūgi. vñū ex visibilibus et invisibilibus fieri. Sz pñsqz helyas venit ad hñ panis refectionē q̄ttuor legi fecisse. s. reliqt̄ puerū. venit in desertū. sedit sup iuniperū vñā. et habuit suscitatorē āgelū Ad designandū qd q̄ttuor dñt facere qd digne volūt accedere pñio dñt fugere mundi p̄solationē. Est em̄ in hñ sacro plenitudo spūal' cōsolationis. et illa nō dat admittentibus alienus. sicut dicit beatus Bern. Jo qd vult attingere spūalē p̄solationē dz dimittere carnalē delectationē. Et hñ est qd hñ dz. Lū venisset in berfabee reliqt̄ ibi puez suum. Berfabee interpretat̄ fons satietatis et significat xp̄m in qd est oīs plenitudo gr̄az. Nāc plenitudinē qd attingit oēm p̄solationē mūdi reliqt̄. Et hñ helyas reliqt̄ puez. Quid p puez nisi carnal' delectatio scat̄ que reuera ē pueril'. Ille aut reliquit puez qd reliqt̄ puerilē modū viuendi. Scdo qd digne vult accedere ad hñ sacm dz se pponere ad vite honeste religionē. Et ē qd dz hñ qd helyas prexit in desertū. Desertū significat statū religiosum. qz desertū dz a deserēdo. qz ibi deserunt oīa tpalia. s. diuitie. honores. dignitates hūane p abnegationē pprie volūtatis Et qd ē in mūdo nisi ista tria. i. Jo. ij. Om̄e qd ē in mūdo aut ē p̄cupiscētia carnis aut p̄cupiscētia oculorū aut supbia vite. Et p bec tria diabol' aīaz captiuat peccatricē. Et etiā p bec tria oēs ipugnat religiosos. Terz

tio dz hñ p̄lati subiectionē. et hñ est qd dicit. Helyas sedit subter vñā iuniperū. Juniper' sicut dicit Isidorus est arbor cui' cineres cōseruant ignē p totū annū. Quid gñi gnare possum' p iuniperū nisi bonum p̄latū. Linis iuniperi est humiditas p̄lati qd solet fuare ignē in cordibus subditorū. Ignē scz fraterne dilectōis et calorē feruēde deuotionis. Quarto dz hñ respectu dei deuotionē. Et hñ est qd dz hñ. qd angelus suscitauit eū. Quid p angelū nisi diuine gr̄e donū. Angel' em̄ nūci' interpretat̄. Tūc dñs ad nos angelū mittit qñ gr̄az nobis imittit. Et iste angel' semel et iter nos excitat. qz diuine gr̄e donum ad pficiendū nos semp instigat. Et q̄ttuor sē qd solent hauriri in hñ sacro ab his qd digne accedūt. qz hñ sacm p̄fortat ad actiōez subleuat ad p̄tēplationē. disponit ad diuorū reuelatōez. accēdit ad bonorū eternorū p̄sideratōez. De istis vide plura in qdragesimali Jacobi deuora. i. tractatu de sacro qd incipit. Cōfiteat̄ dño mie ei'. Rogem' zc.

De animabus. Sermo. lxx.

Sancta et sa

lubris ē cogitatio p defūctis exorare vt a pctis soluant. ij. Mach. xij. Cōmendator auerrois sup de imp̄ssione aeris. Lūqz nebula ascenderit ea die inundatio pluuiā iminebit. Cui' rō est. qz tal' exaltatio nebulosa cōuertit i imp̄ssiones pluuias. tūc aut talis pluuia pdest bis aiab' qd degūt i aq̄s vt piscib' et nocet aut

De animabus

bus ut dicunt naturales. **P**ropterea p. nebulā pōt itelligi de uota oīo que fit in scā mīe ecclia. Nec igit si deuote ad deū ascēderit infructuosa non redibit. Quia dicit Eusebi⁹ in ser. Impossibile ē pstantē frustrari oīonez hoīs qn ad aspectum ptingat saluatoris. Lūi psonat Bern⁹ in ser. Que si delis et humilis oīo fuerit sine dubio celū penetrabit vñ vacua redire nō poterit sed vtiqz pluuia miserationū reducitur. Et hec pluuia miserationis dei pdest illisq sunt i aqz tribulationū purgatorij in quibz flent. dolent. egrotāt. Flent inqz qz pñiam pteritā et iniunctā negligēt obmiserūt. Flēt qz amici eoz eos obliuioni tradiderunt. Et qlibet pōt dicere cū ps. Obluioni dāt⁹ sum tāqz mortu⁹ a corde. Flēt igit qz a penis acerbis diutius ibi fuerūt. Dolēt qdem ppter dilatiōz glie quā expectāt. qz spes que differt affligit aīam. s. in purgatorio existentem. Proverb. xij. Egrotāt aut qz seipsas iuuare nō sunt potētes. nec mederi. qz medicis sūt obliti. Jō nos q possumus vti his medicinis. s. oīonibz debemus eis ipartiri. qz p solant flētes curāt dolētes. et sanāt egrotātes. teste Aug⁹. q ait. Oīo est p solatio flentiū. cura dolētiū. sanitas egrotantiū. Sz hec eadē oīo nocet demonibz q dicūt volucres celi. Lu. viij. qz fm Aug. oīo ē diabolo supplicium. qz p eā mīte aīe liberant⁹ et ab ei⁹ pte soluunt⁹. Jō dicit ecclia in pmissis vbis. Sacta et sa

lubris zc. Pro qbz notandū. Plinius i hykoria naturali dic q fortis odor rute rosas solz aperire si ruta in eas plantat et in edū moueat. Sic oīo apit pūssimā mentem nobilissime rose xpi si fit pro aiabz in purgatorio degētibz. Talis oīo fm sapientē. Eccl. xxv. celos et nubes penetrat. Et donec appropinquet nō p solabit aīa. s. in purgatorioz nō discedet donec aspiciat altissim⁹. et dñs nō elōgabūt. s. auxiliū suū Jō statuit sancta mat ecclia ut ait Guilhelm⁹ i rōnali diuioz li. viij. qz habet memoria oīm fidelīū defūctorz ut iuuēt oīonibz et bñficijs generalibz que nō specialia bñe pnt. qz tales oīones generales aīas adiūuāt. Refert Vincē. in spe. histo. li. xxv. c. v. Quidā religiosus veniens seu reuertēs a hierlm dū mare trāsiret ventoz horroz ipm cū mult⁹ alijs pulit i qndā insulā vel rupē vbi scūs qdam manebat ibiqz trāqllitatē mar⁹ expectabat. Ille aut religiosus cū scō viro colloquiū habebat. q in cetera reqrebat ab eodez religioso vtrum abbates nosceret. Odilonem. At ille se noscere ait. et p. Quare p eo inqritis. Et ille. Sūt vicina nob loca in qbz gūissima inueniūt flāmaz incēdia. in qbz etiā aīe diuerse luūt p meritoz qllitate tormēta. Nuscūt innumera biles demones deputati. q intolera biles penas qtidie renouant. et ego frequēt audiui eos querulose clamare qz oīonibz et elemosynis qūdā frequēt cripiāt d māibz

Sermo

lxx

eorum. et precipue decluniacensi ordi-
ne et cetis et eorum abbate quimoniaz
faciunt quod sepe per eos sui iuris placu-
la perdunt. Et ait ille vir sanctus. Quam
obrem per dei nomen te obtestor ut
sanctis fratribus illis que tibi dixi si
deliter referas ut omnibus elemo-
synis magis ac magis insistant. ut de
manibus demonum eas deducant. Ille
igitur reuersus in patriam hoc abba-
ti. Odiloni retulit ut promissit. Quod
audies abbas per omnia monaste-
ria generale edictum constituit ut sic
die primo nouembriis omnium sanctorum
festiuitas ageretur. ita sequenti die in
psalmis et elemosynis omnium in
christo fidelium quiescentium memoria
celebretur. Idcirco hec prependens ec-
clesia idem obseruat et hodie per fi-
delibus defunctis generaliter cele-
brat quod sunt in purgatorio. Et dici-
tur norant per fidelibus defunctis. quod
damnantur et infidelibus talia suffra-
gia ab ecclesia facta non possunt. Iohannes
dicit dominus Niere. vii. Tu noli ora-
re pro populo isto. scilicet danatorum. et ne
assumas per eis laudem et orationes. quod
non exaudiam te. Super quo dicit
beatus Hieronymus Frustra dici-
mus orare per aliquo quod hoc non me-
ruit dum vixit recipere. Ipsi enim in-
fideles et danati non meruerunt cum
essent super terram ut eis suffragia
ecclesie prederent. Unde dictum est quod ora-
nes facit ecclesia per illis quod sunt in pur-
gatorio. quod non sunt necesse illis quod
sunt in celi refrigerio. Ideo solus
possunt illis quod purgantur. Et illi sunt
in triplici differentia. Primi quod sa-
tisfactionem sibi iniunctam inde dece-

dentes nondum compluerunt. et hi in
penis purgatorii grauissime pu-
niuntur. nisi forte eorum satisfactio ab
alijs assumetur. Ad hoc tamen quod
predicta commutatio valeat requirunt
quatuor. Primum est ex parte comu-
tationis. scilicet auctoritas. quod de sa-
cerdotis auctoritate fieri debet. Se-
cundum est ex parte illius per quo fit com-
mutatio. scilicet necessitas. quod in tali
statu debet esse quod per se satisfacere non
potest sed adiuuari indiget. Ter-
tium est ex parte illius in quem fit com-
mutatio. scilicet charitas. quod necesse est
eum esse in charitate quod debet facere
ipsam satisfactionem meritoriam et
satisfactoriam. Ideo legitur. Cum quidam
miles cum uxore sua in lecto esset
et quidam militi defuncto quod sibi fuit
familiaris detraheret subito ille quod
mortuus fuerat thalamum intrauit.
et dixit illi. Amice noli aliquid mag-
num suspicari de aliquo. et per dona-
mibi si in te in aliquo peccaui. Quod
cum super statu suo interrogaret dixit
Variis penis affligor. precipue quod
tale cimiterium violauit et ibi quedam
vulneras sua cappa spoliauit. que
mibi superponitur et omni morte me
magis premit. Rogauitque ut per se ora-
nes fieri faceret. Cui ille. Vis in-
quit a tali vel tali sacerdote ut ora-
nes fiant. Ille vero ad hoc nihil
respondens caput more renuentis con-
cussit. Deinde dixit. Si vellet quod ta-
lis heremita per se oraret. Cui ille.
Utinam per me oraret. Quod cum se
facturum promitteret. Ille ait. Et
ego dico tibi. quod ab hac die usque ad
annos duos tu etiam morieris.

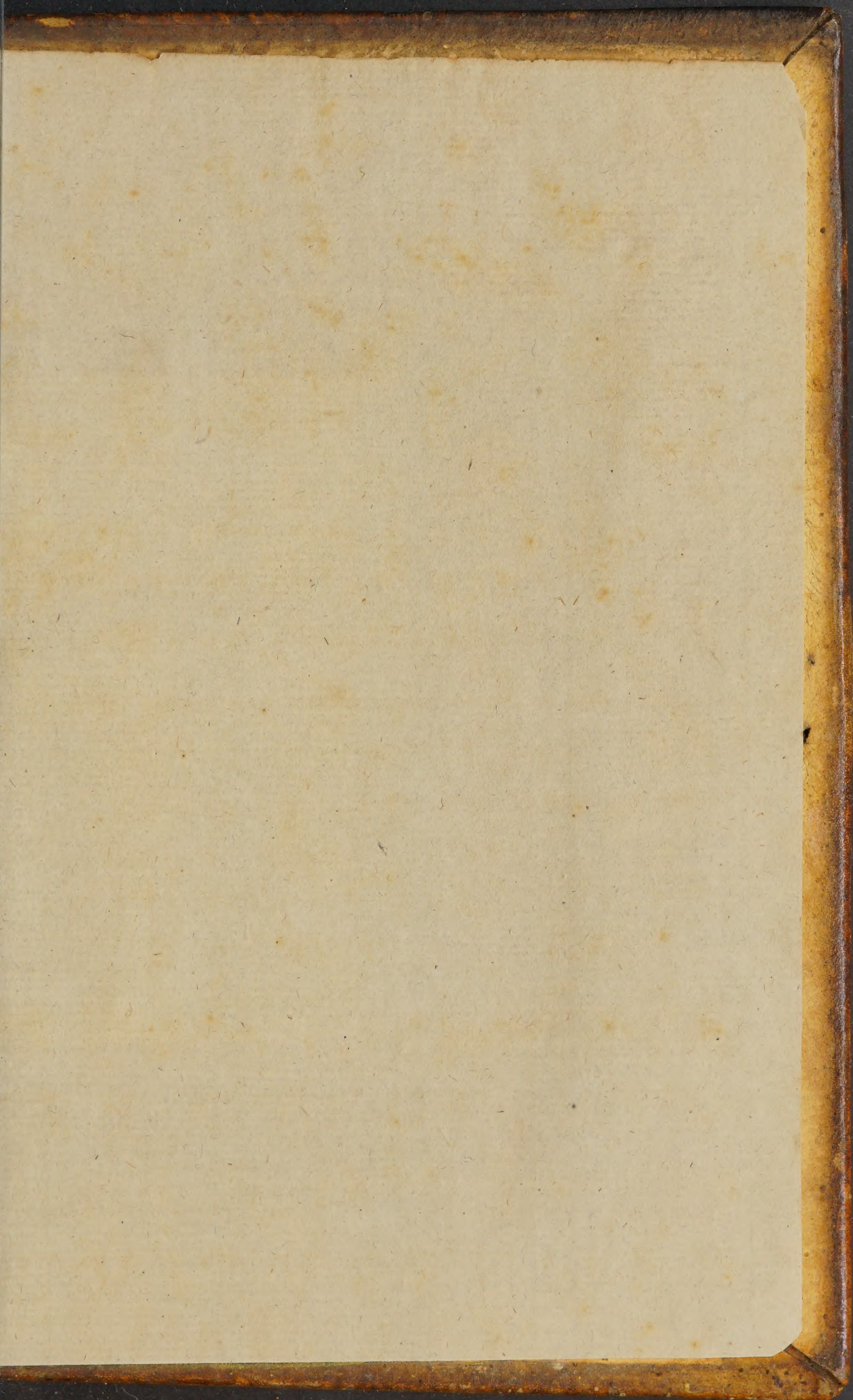
De aní mabus

sicq; disparuit. et miles vita sua mutata in melius vt ille dixerat in dño obdormiuit. Quartū ē ex parte pene. s. debita pportionabili- tas. vt videlicet minor pena cō- mutet in maiorē. quia plus valet ppria q̄ aliena pena. Et ē triplex pena ppria voluntaria que maxime satisfacit. Alia est ppria et nō volū- taria que est in purgatorio. Ter- tia voluntaria sic q̄ assumit p ali- quo. et hoc q̄dem minus satisfacit q̄ prima ex eo q̄ nō est ppria et ma- gis q̄ secunda que nō est volūta- ria. Veruntū si iste p quo satisfac- tio est assumpta discedit. nullo- minus tñ in purgatorio cruciat. Sed tñ ppter istam penam quas iste sustinet et quā alij p eo soluit citius liberat. qm̄ domin⁹ penas suam et penam illorū in sortez cō- putat. Ideo si debet penas in pur- gatorio sustinere talis sic poterit inuari q̄ liberabit infra mensem Nunq̄ tñ inde eripit quousq̄ sit solutum. Quo finito illud qd sol- uitur deinde est illi⁹ q̄ facit et in si- nū ei⁹ cōuertet. et si ipse nō indiget pueret i sinū ecclie. vlt valet alijs q̄ in purgatorio existūt. Secundi qui in purgatoriu⁹ descēdūt sunt qui satisfactionem sibi iniunctaz compleuerunt. sed tñ illa pena ex ignorātia vel negligētia sacerdot⁹ sufficiēs n̄ fuit. Nū ei nisi magni- tudo cōtritionis suppleat totum in purgatorio cōplebunt. qd mi- nus in hac vita fecerunt. De⁹ em̄ qui modum et mensuraz peccato-

rum et penarū nouit addit penā satisfaciētē ne peccatū maneat impunitū. Unde pnia iniuncta aut est maior aut minor aut equa- lis. Si maior tñ illud qd plus facit cedit ei ad augmentū glorie Si equalis sufficit ei ad totū cul- pe dimissionē. Si minor tñ illud quod restat supplet virtute diui- ne iusticie. Tercij sunt q̄ in purga- torium descendunt q̄ lignū. fenū. stipulaz secum ferūt. De quibus dicit Gregori⁹ sup p̄mam eplam ad Corinth. iij. Pensandū est sol- licite q̄ p ignem future purgatio- nis asserit apl's saluos fieri posse nō eos qui sup hoc fundamentū ferrum aut es aut plumbum. id est peccata duriora et maiora. sed eos qui edificant lignum fenū et stipulam. i. peccata leuissima et minora que ignis facilliter consu- mit. Istis igit subuenire debem⁹ nostris deuotis orationib⁹ et ele- mosynis. iuxta verbū thematis. scz Sancta et salubris est cogita- tio pro defunctis exorare etc. Ro- gemus etc.

Expliciunt sermones Dor-
mescure de sanctis. Anno
dñi. M. cccc. xcij. Sexto ka-
len. Ianuarias.

Agere penitentiam non est hominis, sed soli
Dei opus. In sermone: Synagoga: fol. 1. verso 2
Ite: 31. Quia commisit me regi penitentiam

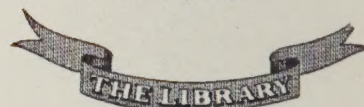
GEO. PEABODY

Incun.

1493

J64

C. 1

The Nora Family Collection
of Early Books

4061721

[Faint, illegible handwritten text]

श्रीः शुभः

Deinde per te dicitur

will be in danger: Drive the

omnibus
Darius

2. *Edwards*

Handwritten text: *Handwritten text, possibly a signature or name, written vertically.*

A close-up photograph of the book's binding, showing the spine and the edges of the pages. The binding is made of a light-colored material, possibly leather or cloth, and the pages are yellowed with age. The spine is visible on the left side of the image.

100

Hunting

